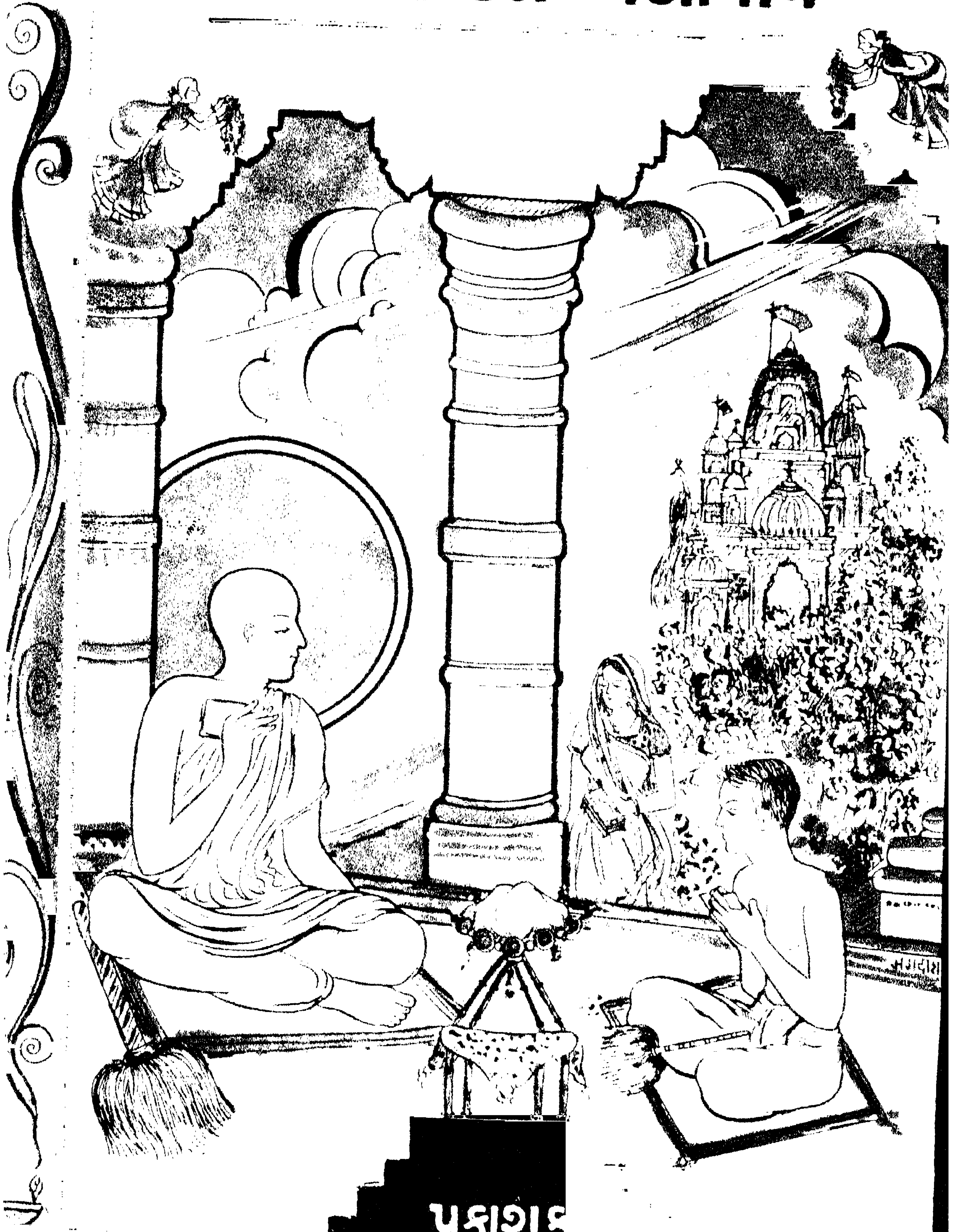
શ્રી [illegible]ત્ર

યાને એકાદશ મહાનિધિ

પ્રકાશક

ઝવેરી પોપટલાલ કેશવલાલ માસ્ત

આદ્ય સંગ્રાહક.

શ્રીયુત્ શામજીભાઇ જેચંદભાઇ શાહ

સુધારો વધારો કરી

:: પ્રકાશક ::

ઝવેરી પોપટલાલ કેશવલાલ

ઠે. શાંતિનાથ દેરાસર, બીંડીબજાર,

મુંબઇ નં. ૩.

વીર સંવત ૨૪૬૭] વિક્રમ સંવત ૧૯૯૭ [સને ૧૯૪૧

આવૃતિ બીજી

કિમ્મત રૂા. ૪-૮-૦

પુસ્તક મળવાના ઠેકાણાં :—

દલાલ રતીલાલ પ્રેમચંદ, શ્રી મહાજન એસોસીએશન મમ્માદેવી મુંબઇ.

ઝવેરી પોપટલાલ કેશવલાલ, શ્રી શાંતિનાથ દેરાસર, સા-પ્ર પુ સભા બીંડીબજાર, મુંબઇ.

:: મુદ્રક ::

ઠક્કર જાદવજી પીતાંબર, આનંદ પ્રીન્ટીંગ વર્કસ,

દેવકરણ મેનશન, પ્રીન્સેસ સ્ટ્રીટ, મુંબઇ નં. ૨.

ચરમ તિર્થંકર શ્રી મહાવીર સ્વામીના પ્રથમ ગણધર

ધર્મપ્રેમી સ્વર્ગસ્થ બેન સાકરબેન તે અમદાવાદવાળા
શેઠ મોહોલાલ મગનલાલના ધર્મપત્ની.

પ્રસ્તાવના

આજકાલ ભિન્ન ભિન્ન પ્રકારનું અનહદ સાહિત્ય બ્હાર પડતું જાયછે. જે જડવાદને પોષણ મળે, કુતર્ક, કુયુકિતનો વિકાશ થાય, તે રીતે તે ઠસોઠસ ભરેલું હોય છે, આત્મોપયોગી જે થોડું પણ સાહિત્ય બ્હાર પડે છે તેમાં પણ સંસ્કૃત પ્રાકૃત સાહીત્ય તો સામાન્ય જનતા ન સમજી શકે તેવું હોય છે, હવે ગુજરાતી ગદ્ય રૂપે જે ધાર્મિક સાહીત્ય બહાર પડે છે. તેનો ઉઠાવ સામાન્ય જનતા કરી શકે છે. અને તે થાય છેજ. પણ ખાસ કરીને કાવ્યમાં-પદ્ય રૂપે જે સાહિત્ય બ્હાર પડે છે, તે પ્રત્યે સવિશેષ અભિરૂચી જણાઈ આવે છે અને તેથી પ્રથમ છપાએલ " સજ્જન સન્મિત્ર " માટે ઘણાં બંધુઓની માંગણી ચાલુજ હોવાથી, આ મહાન અગીઆરસો પૃષ્ટ ઉપરના ગ્રંથની યોજના કરવામાં આવી છે.

પ્રથમ આ 'સજ્જન સન્મિત્ર' ગ્રંથ લગભગ સાતસો પૃષ્ટનો, સ્વ. પ્રજ્ઞાચક્ષુ **શ્રીયુત શામજીભાઇ જેચંદભાઈ** કે જેઓ અમારી પ્રવચન પૃજક સભા, અંતરગત ચાલતી પાઠશાળાના અધ્યાપક હતા, અને જેઓનું જીવન અખંડ અભ્યાસ મય હતું, તેઓએ ઉત્તમ સંગ્રહ કરેલો તે " સજ્જન સન્મિત્ર " ના નામથી છપાવવામાં આવેલ, અને જૈન જનતાએ તેનો અત્યંત સારી રીતે આદર કરેલ, ત્યારબાદ તે ઉપરથી થોડા ફેરફાર સાથે શ્રીયુત મનસુખલાલે છપાવેલો હતો, પરંતુ હાલ આ ગ્રંથની નકલ ભાગ્યેજ મળે છે. અને હરહમેશ તેની માંગણી ચાલુ છે.

વળી આ ગ્રંથમાં હજુ અત્યંત ઉપયોગી એવી કેટલીયે સામગ્રી ઉમેરવામાં આવે તો એક સર્વાંગી પુસ્તકની ગરજ સારે તેમ છે; એટલુંજ નહિ, પણ એક બાળકથી વૃદ્ધ પર્યંત જૈન દર્શનના એક પ્રાથમીક વિદ્યાર્થીથી પંડિત પર્યંત આ ગ્રંથ એક સરખો ઉપયોગી બની શકવાને હજુ ઘણો અવકાશ રહેલો છે. એમ અમને વર્ષોથી લાગ્યા કર્યું છે. અને તે દ્રષ્ટીએ આ ગ્રંથ ને છપાવવામાં આવે તો,

ઘણો લાભ થાય; તે માટે અમારી **શ્રી પ્રવચન પુજક સભાના** ઘણાજ બંધુઓ આગ્રહ કરતા આવ્યા છે તે ઉપરથી લગભગ ત્રણ વર્ષ પહેલાં—**"સજ્જન સન્મિત્ર ગ્રંથ"** છપાવવા સંબંધમાંજ એક અમારી સભાની જનરલ સભા બોલાવવામાં આવેલી, પણ તે એક યા બીજા કારણે ગ્રંથ છપાવવાની જવાબદારી, તેના ખર્ચ સંબંધી, સ્ટોક સંબંધી, ઇત્યાદિ કારણો સર બની શકયું નહિ. તેમ તે વાત ભૂલી શકાઇ પણ નહિ.

છેવટે ચાલુ વર્ષમાં ગત મૌન અગીઆરસના પૌષધમાં પુનઃ આ ગ્રંથ સંબંધી વાત રજુ કરવામાં આવી અને ધર્મપ્રેમી બંધુઓના સહકારથી **માસ્તર શ્રી પોપટલાલ કેશવલાલ** કે જેઓ અમારી પાઠશાળાના અધ્યાપક છે તેમને પોતાની સંપૂર્ણ જવાબદારીથી આ કાર્ય સોંપવામાં આવ્યું જે તેમણે સહર્ષ સ્વીકારી આ મહાન દળદાર ગ્રંથના ફળ સ્વરૂપે આજે જનતાની સમક્ષ રજુ કરેલ છે.

આ ગ્રંથનું કદ પ્રથમ ગ્રંથ કરતા દોઢા ઉપરાંત થયેલું છે. અને તેમાં આવેલ સર્વ સંગ્રહની પસંદગી કરવા એક ચાર ભાઇઓની કમીટી કરી સહકાર સાધવામાં આવ્યો હતો, તેમાં **શ્રી ત્રીભોવનદાસ ભુપતચંદ–શ્રી વાડીલાલ જીવરાજ, શ્રી રતિલાલ પ્રેમચંદ** તથા **માસ્તર શ્રી પોપટલાલ કેશવલાલ** આદિ ભાઇઓની દેખરેખ નીચે સંગ્રહ કરવામાં આવેલ છે.

આ સુંદર દળદાર ગ્રંથ વધુમાં વધુ ઉપયોગી કેમ બની શકે તે માટે ઘટતો પ્રયાસ કરવામાં આવેલ છે. તે આ ગ્રંથનો આદ્યંત અભ્યાસ કરવાથી સમજી શકાશે. એટલુંજ નહિ પણ આ ગ્રંથ કેવળ પૂર્વાચાર્યો કૃત કૃતિયોથીજ શણગારવામાં આવેલ છે.

આ ગ્રંથ **એકાદશ મહાનિધિ** એમ અગીયાર વિભાગ પાડવામાં આવેલ છે.

પ્રથમ વિભાગઃ—ત્રીશ પૃષ્ટની મંગળ પ્રવેશિકા આપેલ છે. તેમાં આત્મરક્ષાદિ પ્રાતઃસ્મરણીય–મંગલકારી અનેક સ્તોત્રો છંદો અને પરમાત્માની સ્તુતિઓ આવેલ છે.

પ્રથમ મહાનિધિઃ—પૃષ્ટ ૩૧ થી ૭૬ સુધી આ વિભાગમાં નવકારમંત્રથી પંચ પ્રતિક્રમણનાં મૂળ સુત્રો, મોટા અતિચાર અને તેના ભાવાર્થ સાથે આપેલ છે. એટલે આવશ્યક ક્રિયાનાં સુત્રોને આ વિભાગથી દીપાવવામાં આવેલ છે.

દ્વિતીય મહાનીધિઃ—પૃષ્ટ ૭૯ થી ૨૦૮ સુધી

આ મહાનિધિમાં નવસ્મરણ, જીનપંજર, ગ્રહશાન્તિ, ઋષિમંડળ, શ્રી મંત્રાધિરાજ, વીતરાગ સ્તોત્ર–ચક્રેશ્વરી અંબીકા વૈરોટયા, આદિ આપત્તિકાર્યે ગણવામાં વિઘ્નનિવારક એવાં પ્રતિદિન સ્મરણીય સ્તોત્રો આપેલ છે તથા ગૌતમ સ્વામીનો રાસ–જીવવિચાર–નવતત્વ–દંડક–લઘુસંઘયણુ તથા છકર્મ ગ્રંથ સુધી મૂળ. અપ્રચલિત રોગાદિ નાશક, કષ્ટહારક મંત્રોના સંગ્રહ વાળાં સ્તોત્રાદિ ૧. આપેલછે. પ્રાચીન પ્રતોના પાનાં પરથી પૂ. મુનિરાજ શ્રી પુણ્ય વિજયજીના શિષ્ય મુનિશ્રી દર્શન વિજયજી અને મેં સંશોધન કરી આપેલ સ્તોત્રો છપાવેલ છે.

વિભાગ ૨ જો. તૃતીય મહાનિધિઃ—પુષ્ટ ૧ થી ૪૮ સુધી આ વિભાગમાં અનેક પ્રાચીન પ્રસિદ્ધ અપ્રસિદ્ધ ચૈત્યવંદનો આપવામાં આવેલ છે. સિદ્ધાચળનાં શ્રી સિમંધર સ્વામીનાં, ચોવીશે તીર્થંકરોનાં, અને ગણધરોનાં, પદ્મવિજયજી કૃત ચોવીશી, ઉપાધ્યાય ક્ષમા કલ્યાણજીની કૃત ચોવીશી–બીજ પંચમી–અષ્ટમી ઈત્યાદિ લગભગ દોઢસો ઉપર ચૈત્યવંદનો આપવામાં આવેલ છે.

ચતુર્થ મહાનિધિઃ—પૃષ્ટ ૫૧ થી ૧૧૪ સુધી આ વિભાગમાં સ્તુતિ સંગ્રહ છે. તેમાં શ્રી શોભનમુનિ પ્રણીત–ચોવીશી (સંસ્કૃત) શ્રી સિદ્ધચક્રની, બીજ, જ્ઞાનપંચમી–મૌનએકાદશી–નંદીશ્વરદ્વીપ પર્યુષણઆદિપર્વોની સ્તુતિઓ આપેલ છે. તેમાંની કેટલીક પ્રાચીન હોવા છતાં નવીજ છપાએલ છે.

પંચમ મહાનિધિઃ—પૃષ્ટ ૧૧૭ થી પૃષ્ટ ૪૩૦ સુધી આ વિભાગમાં સીમંધરસ્વામીના પંદર સ્તવનો, શ્રી સિદ્ધાચળજીનાં ચાલીશ, સ્તવનો,દિવાળીનાં. શ્રી યશોવિજયજી કૃત સાડા ત્રણસો,

ઢાળીઓ, સવાસો, ગાથાના સ્તવનો, મૌનએકાદશીના તથા શ્રી આનંદ ઘનજી, શ્રી દેવચંદ્રજી, શ્રી યશોવિજયજી, શ્રી માનવિજયજી, શ્રી જીનવિજયજી આદિકૃત ચોવીશીઓ મળી લગભગ સાડા ત્રણસો ઉપરાંત સુંદર સ્તવનો આપવામાં આવેલ છે.

ષષ્ટ મહાનિધિઃ—પૃષ્ટ ૪૨૩ થી ૪૮૮. આ વિભાગમાં સુંદર પ્રાચીન સજ્ઝાયોનો સંગ્રહ કરવામા આવ્યો છે. અને આ ગ્રંથમાં પાછળ અને પરિશિષ્ટ મળી લગભગ એકસો સજ્ઝાયો છપાયેલ છે. જે બહુ આકર્ષક છે.

સપ્તમ મહાનિધિઃ—પૃષ્ટ ૪૯૧ થી ૫૫૬ સુધી આ મહાનિધિમાં ચિદાનંદજી, આનંદઘનજી, બનારસીદાસજી આદિ કૃત અધ્યાત્મીકપદો, લાવણીઓ, સવૈયા, પુદ્ગલગીતા પરમાત્મ છત્રીશી, હિતશીક્ષા છત્રીશી અધ્યાત્મ બત્રીશી, હોરી વિગેરે અનેક ઉપયોગી બાબતો આપવામાં આવેલ છે.

અષ્ટમ મહાનિધિઃ—પૃષ્ઠ ૫૫૯ થી ૬૦૨ સુધી આ વિધિ સંગ્રહ વિભાગ છે. તેમાં દરેક સવાર સાંજનાં પચ્ચખાણ સામાયકથી લઇ સંવત્સરી પ્રતિક્રમણ સુધીની વિધિઓ, પોસહનું સ્વરૂપ, વિધિ સાથે, સંથારા પોરસી શ્રાવક યોગ્ય ૧૧. પડિમાંનું ટુંક સ્વરૂપ શ્રાવકના ૨૧ ગુણોનું વર્ણન, અગીયારઅંગ–પુંડરીક, પીસ્તાલીશ આગમ તપવિધિ, સિદ્ધિતપ, અક્ષયનિધિતપ, પોષદશમી તથા મૌન એકાદશી, રોહીણિ તપ, વીશસ્થાનક પદની વિધિ, સુતક વિચાર, અણહારી વસ્તુઓનાં નામ, વિગેરે ઉપયોગી સંગ્રહ કરેલો છે.

નવમ્ મહાનિધિઃ—પૃષ્ટ ૬૦૫ થી ૬૪૬ સુધી અંતિમ આત્મ બોધાદિ સંગ્રહ આ વિભાગમાં છે. શ્રીમદ્ યશોવિજયઆદિ કૃત સમાધિમરણ, સમાધિ વિચાર, સમાધિશતક, પુણ્ય પ્રકાશનું સ્તવન પદ્માવતી આરાધના ચાર શરણા અંતિમ આરાધનના વિધિ વિગેરે આપવામાં આવેલ છે.

દશમ્ મહાનિધિઃ—પૃષ્ટ ૬૪૯ થી ૬૭૨ સુધી શ્રી અભયદેવ સુરિકૃત જયતિહુઅણ સ્તોત્ર શ્રી ઋષભ પંચાશીકા,

રત્નાકર પચ્ચીશી, શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય કૃત અયોગ વ્યવચ્છેદ દ્વાત્રિંશિકા સ્તુતિ, પરમાત્મ પચ્ચીશી, જીવાનુશાસ્તી આદિ ૭ કુલકો, નયકર્ણીકા, ષટલેશ્યા સ્વરૂપ ઇત્યાદિ **અર્થ** સહિત આપેલ છે.

એકાદશ મહાનિધિઃ—જયોતિષ વિભાગ પૃષ્ટ ૭૭૫ થી પૃષ્ટ ૮૧૪.આ વિભાગમાં જયોતિષનો ઉપયોગી વિભાગ આપવામાં આવેલ છે. તેમાં યોગો અને મુહુર્તો વિગેરેની સમજણુ આપવામાં આવેલ છે, આ જયોતિષ વિભાગની શરૂઆતમાં જે મુખ્ય હકીકત તદ્દ વિષયક લેખ રૂપે આપવામાં આવેલ છે. તે મેં લખેલ છે. તે ઉપર ધ્યાનઆપવામાં આવશે તો જયોતિષના ફળાદેશ સંબંધી જે શંકાકુશંકા ઉત્પન્ન થાય છે. તે ન થતાં યોગ્ય સાચું મુહુર્ત કે કુંડળી મળી આવતાં તેનું સાચુ ફળાદેશ પણુ મળી આવશે.

મુહુર્તાદિ પ્રતિષ્ઠા દીક્ષા વિગેરેમાં તથા અનેક જાતના યોગોનો સંગ્રહ ભીન્ન ભીન્ન ગ્રંથોમાંથી લીધેલ છે, તથા લગ્ન સારીણી વિગેરે જે છપાએલ છે. તે મેં તથા **શ્રી માસ્તર પોપટલાલ કેશવલાલે** સાથે મળી સંગ્રહ કરેલ છે એટલે જયોતિષ સંબંધી હકીકત આધાર ભુત છે. સ્વરોદય જ્ઞાન સંબંધી પણુ હકીકત આપવામાં આવેલ છે.

પરિશિષ્ટ વિભાગ.

ઉપર પ્રમાણે એકાદશ મહાનિધિની યોજનાની બીગત અપાયેલ છે. છતાં પાછળથી કેટલીક ઉપયોગી સામગ્રી પરિશિષ્ટ રૂપે આપી તેમાં સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે તેમાં ચોવીશ જીનેશ્વરનો છંદ, શ્રી સંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ છંદ, કર્મનો છંદ, પદમાવતી માતાનો છંદ, મણીભદ્રજીનો છંદ, તથા ચંદનબાળા, કામલતા, ઇલાચીપુત્ર, મરૂદેવા માતા, અષાઢાભુતિ, નંદિષેણુ, કલાવતી, ઝાંઝરીઆ મુનિ, સ્થાપનાચાર્ય વિગેરેની લગભગ પચીશ સઝાયો આપવામાં આવેલ છે.

તે ઉપરાંત આ વિભાગમાં પચ્ચખ્ખાણુ ના સમયનો કોઠો ચોવીશ તીર્થંકરોની કલ્યાણુક તિથી, મૌન એકાદશીનું ગણુણું તથા નવેક પૃષ્ટમાં સંક્ષિપ્ત જૈન ઈતિહાસ આપી અંતમાં ! સ્વ. **શામજીભાઈ**

કૃત આનંદિત ઉદ્દગારો કાવ્ય રૂપે આપી આ ગ્રંથની સમાપ્તિ કરવા
આવેલ છે. ઉપર પ્રમાણે અનેક વિવિધ પ્રકારની સામગ્રીનો
ગ્રંથમાં સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે.

આ મનુષ્યજીવન સંસારની અનેક વિટંબનાઓના વમળ
અટવાએલું છે. તેમાંથી નીકળવા માટે આ ગ્રંથ મહાન સાધ
રૂપે બની શકશે કારણ કે સાધારણ મનુષ્યને સંસ્કૃત પ્રાકૃત બે
ન હોવાથી સિદ્ધાન્તોની અવગાહના થઈ શકતી નથી. પરંતુ પુ
ચાર્યોએ ભવીષ્યની પ્રજાને બોધ થઈ શકે તે અર્થે સ્તવનોસઝા
પદો સવૈયા સ્તુતિઓ વિગેરેમાં ગહન અર્થ વાળા સિદ્ધાન્તોને પ
સરળ તથા રોચક ભાષામાં ઉતારેલ છે. જેથી એક સામાન્ય મનુ
પણ પોતાના આત્માનું હિત સાધી શકે.

આ ગ્રંથ એકાંત હિત સાધક છે. માટે તેની કોઇ પ્રકારની આશાત
ન થાય, તેની કાળજી રાખવાની ભલામણ છે. અને બને તેટ
તેમાંથી લાભ ઉઠાવવામાં આવશે તો અમારો સૌનો પ્રયત્ન સાથ
થયો ગણાશે એજ કિમ્બહુના!

લી. વાડીલાલ જીવરાજ શાહ

આભાર દર્શન.

આ ગ્રંથ તૈયાર કરવાનું કામ મારા ગજા ઉપરાંતનું હતું વળી તેમાં કેવી મુશ્કેલીઓ રહેલી હતી, તે મારા ધ્યાન બહાર નહોતું પરંતુ **શ્રી સાગરગચ્છ પ્રવચન પૂજક સભાની** હુંફથી મેં આ કામ હાથ ધરવા હિંમત ધરી; એટલુંજ નહિ પણ અનેક બંધુઓનો પ્રત્યક્ષ કે પરોક્ષ સહકાર મેળવવા હું ભાગ્યશાળી નીવડયો જેના પારણામે આજે આ મહાન ગ્રંથ જૈન જનતા સમક્ષ રજુ કરી શકયો છું.

આ ગ્રથ તૈયાર કરવામાં આદિથી અંત સુધી તથા સલાહમાં મને ખરો સહકાર મળ્યો હોય તો શ્રીયુત્ વાડીલાલ જીવરાજ શાહનો છે જેઓ શ્રી પ્રવચન પુજક સભાના સેક્રેટરી છે, તેમને પોતાની અનેક પ્રવૃતિમાંથી પણ સમય બચાવી આ ગ્રંથની મંગળ પ્રવેશીકા તથા તેનો સંસ્કૃત વિભાગ જ્યોતિષ વિભાગ, વિગેરે તૈયાર કરી તેની પરૂફ તપાસી આપેલ છે. તેમ આ ગ્રંથની પ્રસ્તાવના તેમણેજ લખી આપી સક્રીય મદદ કરી છે માટે હું તેમનો હૃદયપૂર્વક આભાર માનું છું.

વળી શ્રીયુત રતિલાલ પ્રેમચંદ દલાલ કે જેઓ પણ શ્રી પ્રવચન પૂજક સભાના સેક્રેટરી છે, જેમણે શરૂઆતથી અંત સુધી આ પુસ્તક છપાવવામાં ઘણીજ ખંત બતાવેલ છે તેમનો પણ આભાર માનું છું.

તે ઉપરાંત પૂ. શ્રી મોહનલાલજી મહારાજના પ્રશિષ્ય મુનીશ્રી લબ્ધિમુનિજી તથા પ્રશિષ્ય પંન્યાસજી કેશરમુનિજીના શિષ્ય શ્રી બુદ્ધિ મુનિજી મહારાજે આ ગ્રંથનો કર્મગ્રંથ તથા સમ્યકત્વાદિ પુષ્ટિ વિભાગ આદિના પ્રુફ તપાસી આપી જે ઉપકાર કર્યો છે, તેમનો પણ હું વંદના પુર્વક આભાર માનવાની આ તક લઉં છું.

વળી આ ગ્રંથમાં આપેલ કેટલાંક અપ્રગટ સ્તોત્રો મુનિરાજ શ્રી પુણ્યવીજયજીના શીષ્ય મુનિ શ્રી દર્શન વિજયજી મહારાજે જીર્ણ પ્રતો ઉપરથી ઉતારેલાં, અને શ્રી વાડીલાલ જીવરાજ દ્વારા આપી છપાયેલાં છે તે બદલ ઉકત મુનિરાજનો વંદના પુર્વક આભાર માનું છું.

વળી ધર્મપ્રેમી શ્રીયુત ત્રીભોવનદાસ ભૂપતચંદે આ ગ્રંથમાં આપેલાં શ્રી આનંદઘનજી આદિના પદો વિગેરે જોઈ તપાસી

આપેલ છે અને તેમની આ ગ્રંથ પ્રત્યેની મમતા બદલ તેમને હું ભૂલી શકતો નથી.

આ ગ્રંથમાં આપેલ સ્વરોદય, જ્યોતિષ, ને જૈન ઇતિહાસ તઇયાર કરવામાં જામનગરવાળા પંડિત ચત્રભુજભાઇએ આપેલ મદદ માટે હું આભાર માનું છું,

ઉપરોકત બંધુઓની સહાય ઉપરાંત શેઠ મોહનલાલ નાગરદાસ શેઠ મણીલાલ છોટાલાલ, શેઠ મણીલાલ કુંવરજીભાઇ ને ચુનીલાલ ભોજમલ વિગેરે,તેમ જે બંધુઓનો અત્રે નામનિર્દેશ કરવો રહી ગયો હોય છતાં સીધો કે આડકતરો સહકાર જેમનો મને મળ્યો હોય તે સૌ ભાઇઓનો હું અત્રે અંતઃકરણ પૂર્વક આભાર માનું છું.

શ્રી પ્રવચન પૂજક સભાના પ્રમુખ શેઠ મણીલાલ રીખવચંદ ઝવેરી શ્રી સિદ્ધચક્ર આરાધક સમાજના પ્રમુખ શેઠ છોટાલાલ ભીખાભાઇ તથા શેઠ મોહનલાલ મગનલાલ તથા દાનવીર શેઠ માણેકલાલ ચુનીલાલ જે. પી. આ ચારે મહાશયોએ શરૂઆતથીજ આ પુસ્તક છપાવવામાં મને જે પ્રોત્સાહન આપ્યું છે તેમનો હું મહદ્અંશે આભારી છું, એટલુંજ નહિ પણ આ ગ્રંથના પ્રથમથી ગ્રાહક થનાર ગ્રાહક બંધુઓએ પણ જે સહકાર આપ્યો છે. તેમનો પણ હું આભાર માનું છું.

વળી આ ગ્રંથ યત્ના પૂર્વક છાપી આપનાર આનંદ પ્રીંટીંગ વર્કસના માલીક શ્રીયુત્ જાદવજી પીતાંબર ઠક્કર. અને પ્રેસકોપી સુધારનાર શ્રીયુત્ સેવંતીલાલ ચીમનલાલ શાહ. અને પ્રથમ ગ્રંથના માર્ગદર્શક મારા મિત્ર, લક્ષ્મીચંદ સુખલાલ અને પ્રેસમાં મુખ્ય કામ કર્તા શ્રીયુત દામોદર વસનજી વીગેરેના આભારની નોંધ લઉં છું.

આ ગ્રંથ છાપવામાં દ્રષ્ટીદોષથી તપાસવામાં ભુલચુક રહી ગઇ હોય અથવા શાસ્ત્ર વિરૂદ્ધ કંઇપણ છપાયું હોય તો તે માટે હું અંતઃકરણ પૂર્વક મિથ્યા દુષ્કૃત ઇચ્છું છું અને વાંચક મહાશયો પ્રત્યે આશા રાખું છું કે આ ગ્રંથનો અભ્યાસ કરતાં પહેલાં શુદ્ધિ પત્રકનો ઉપયોગ કરી સુધારીને વાંચવા વિનંતિ છે.

અંતમાં શ્રી પ્રવચન પૂજક સભાનો અનન્ય સહકાર મેળવવા બાબત હું મારી જાતને ધન્ય માનું છું.

લી. ઝવેરી પોપટલાલ કેશવલાલ માસ્તર,
અધ્યાપક શ્રી સાગર ગચ્છ
પ્રવચન પૂજક સભા શાંતનાથજી દેરાસર

અનુક્રમણિકા.

મંગળ પ્રવેશિકા.

પંચપ્રતિક્રમણાદિ સુત્ર—પ્રથમ મહાનિધિ

નવસ્મરણ સ્તોત્રાદિ સંગ્રહ—દ્વિતિય મહાનિધિ.

ચૈત્યવંદન—તૃતીય મહાનિધિ.

શ્રીસ્તુતિ સંગ્રહ—ચતુર્થ મહાનિધિ.

સ્તવન સંગ્રહ—પંચમ મહાનિધિ.

સજ્ઝાય સંગ્રહ—ષષ્ઠ મહાનિધિ.

પદ સંગ્રહ—સપ્તમ મહાનિધિ.

લાવણી સંગ્રહ.

સવૈયા સંગ્રહ.

છંદ, છત્રીશી બત્રીશી સંગ્રહ.

વિધિ સંગ્રહ—અષ્ટમ મહાનિધિ.

અંતિમ આત્મ બોધાદિ સંગ્રહ—નવમ્ મહાનિધિ.

સમ્યકતાદિ પુષ્ટ સંગ્રહ અર્થ સહિત–દશમ્ મહાનિધિ.

જ્યોતિષ સાર સંગ્રહ—એકાદશમ્ મહાનિધિ.

પરિશિષ્ટ.

શ્રી સજ્જન સન્મિત્ર

યાને

એકાદશ મહાનિધિ

મંગલપ્રવેશિકા

નમોત્થુણં સમણસ્સ ભગવઓ મહાવીરસ્સ.
અક્ષીણ મહાનસીલબ્ધિનિધાનાય
શ્રીમતે ગૌતમગણધરાય નમોનમઃ

શ્રી આત્મરક્ષા નમસ્કાર સ્તોત્રમ્

ૐ પરમેષ્ઠિનમસ્કારં, સારં નવપદાત્મકં;
આત્મરક્ષાકરં વજ્ર-પંજરાભં સ્મરામ્યહં. ૧.
ૐ નમો અરિહંતાણં, શિરસ્કં શિરસિ સ્થિતં;
ૐ નમો સવ્વસિદ્ધાણં, મુખે મુખપટામ્બરં. ૨.
ૐ નમો આયરિયાણં, અંગરક્ષાતિશાયિની;
ૐ નમો ઉવજ્ઝાયાણં, આયુધં હસ્તયોર્દૃઢં. ૩.
ૐ નમો લોએ સવ્વસાહૂણં, મોચકે પાદયોઃ શુભે;
એસો પંચનમુક્કારો, શિલા વજ્રમયી તલે. ૪.
સવ્વપાવપ્પણાસણો, વપ્રો વજ્રમયો બહિઃ;
મંગલાણં ચ સવ્વેસિં, ખાદિરંગાર ખાતિકા. ૫.
સ્વાહાંતં ચ પદં જ્ઞેયં, પઢમં હવઇ મંગલં;
વપ્રોપરિ વજ્રમયં, પિધાનં દેહરક્ષણે. ૬.
મહાપ્રભાવા રક્ષેયં, ક્ષુદ્રોપદ્રવનાશિની;
પરમેષ્ઠિપદોદ્ભૂતા, કથિતા પૂર્વ સૂરિભિઃ ૭.
યશ્ચૈવ કુરુતે રક્ષાં, પરમેષ્ઠિપદૈઃ સદા;
તસ્ય ન સ્યાદ્ ભયં વ્યાધિ-રાધિશ્ચાપિ કદાચન. ૮.

જિનાગમમંગલમ્

જયઇ જગજીવજોણી, વિયાણઓ જગગુરુજગાણંદો;
જગનાહો જગબંધો, જયઇ જગપ્પિયામહો ભયવં. ૧.
જયઇ સુઆણં પભવો, તિત્થયરાણં અપચ્છિમો જયઈ;
જયઇ ગુરુલોગાણં, જયઇ મહપ્પા મહાવીરો. ૨.

ધર્મમંગલમ્

ધમ્મો મંગલ મુક્કિઠ્ઠં, અહિંસા સંજમો તવો;
દેવાવિ તં નમંસંતિ, જસ્સ ધમ્મે સયામણો. ૧.

પંચપરમેષ્ઠિરૂપ ઓમ્કાર મહિમામંગલમ્

ઓંકાર બિન્દુ સંયુક્તં, નિત્યં ધ્યાયન્તિ યોગિનઃ;
કામદં મોક્ષદં ચૈવ, ૐકારાય નમોનમઃ. ૧.

પંચપરમેષ્ઠી સ્તુતિમંગલમ્

અર્હન્તો ભગવંત ઇન્દ્રમહિતાઃ સિદ્ધાશ્ચ સિદ્ધિસ્થિતાઃ;
આચાર્યા જિનશાસનોન્નતિકરાઃ પૂજ્યા ઉપાધ્યાયકાઃ.
શ્રી સિદ્ધાંતસુપાઠકા મુનિવરા રત્નત્રયારાધકાઃ;
પંચૈતે પરમેષ્ઠિનઃ પ્રતિદિનં કુર્વન્તુ વો મંગલમ. ૧.

અરિહંત અષ્ટ પ્રાતિહાર્ય મહિમા

અશોકવૃક્ષઃ સુરપુષ્પવૃષ્ટિર્દિવ્યધ્વનિશ્ચામરમાસનં ચ;
ભામંડલં દુંદુભિરાતપત્રં, સત્પ્રાતિહાર્યાણિ જિનેશ્વરાણામ્. ૧.

ગુરુમહિમાદર્શક ગૌતમસ્વામીને નમસ્કાર

સર્વારિષ્ટ પ્રણાશાય, સર્વાભીષ્ટાર્થ દાયિને;
સર્વલબ્ધિનિધાનાય, ગૌતમસ્વામિને નમઃ. ૧.

ગુરુ નમસ્કાર

અજ્ઞાનતિમિરાન્ધાનાં, જ્ઞાનાંજન શલાકયા;
નેત્રોન્મીલિતં યેન, તસ્મૈ શ્રી ગુરવે નમઃ. ૧.

મંગલાષ્ટકમ્

મંગલં ભગવાન્ વીરો, મંગલં ગૌતમ પ્રભુઃ;
મંગલં સ્થૂલીભદ્રાદ્યાઃ, જૈનો ધર્મોઽસ્તુ મંગલમ્. ૧.
નાભેયાદ્યાજિનાઃસર્વે, ભરતાદ્યાશ્ચ ચક્રિણઃ;
કુર્વન્તુ મંગલં સર્વં, વિષ્ણવઃ પ્રતિવિષ્ણવઃ. ૨.
નાભિસિદ્ધાર્થ ભપાદ્યા, જિનાનાં પિતરશ્ચ મે;
પાલિતાખંડસામ્રાજ્યા, જનયન્તુ જયં મમ. ૩.
મરુદેવાત્રિશલાદ્યા, વિખ્યાતા જિનમાતરઃ;
ત્રિજગજ્જનિતાનન્દા, મંગલાય ભવન્તુ મે. ૪.
શ્રીપુંડરીકેન્દ્રભૂતિ-પ્રમુખઃ ગણધારિણઃ;
શ્રુતકેવલિનોઽન્યેપિ, મંગલાનિ દિશન્તુ મે. ૫.
બ્રાહ્મીચન્દનબાલાદ્યા, મહાસત્યો મહત્તરાઃ;
અખંડ શીલલીલાઢ્યા, યચ્છન્તુ મમ મંગલમ્. ૬.
ચક્રેશ્વરી સિદ્ધાયિકા, મુખ્યાઃ શાસનદેવતાઃ;
સમ્યગ્દૃશાં વિઘ્નહરા, રચયન્તુ જયશ્રિયમ્. ૭.
કપર્દિમાતંગમુખ્યા; યક્ષા વિખ્યાતવિક્રમાઃ;
જૈનવિઘ્નહરા નિત્યં, દેયાસુર્મંગલાનિ મે. ૮.
યો મંગલાષ્ટકમિદં પટુધીરધીતે,
પ્રાતર્નરઃ સુકૃત ભાવિત ચિત્તવૃત્તિઃ;
સૌભાગ્યભાગ્યકલિતો ધુતસર્વવિઘ્નો,
નિત્યં સ મંગલમલં લભતે જગત્યામ્. ૯.

મંગલ ચૈત્યસ્તુતિ સ્તોત્રમ્

નિત્યે શ્રીભુવનાધિવાસિભવને વ્રાતે સન્નિધીતિતે,
કોટયઃ સપ્ત જિનૌકસાં દ્વિકયુતા લક્ષાસ્તથા સપ્તતિઃ;
પ્રત્યેકં ભવનાદિષુ પ્રતિસભં સ્તુપત્રયં શાશ્વતં,
તત્ર શ્રીઋષભાદયો જિનવરાઃ કુર્વન્તુ વો મંગલમ્ ૧.

રમ્યે વ્યન્તરસત્કભૌમનગરવ્યૂહે સુરત્નોજ્જવલે,
શ્રીસિદ્ધાયતનાનિ સન્તિ ગણુનાતીતાનિ ચૈત્યાનિ ચ;
તેભ્યઃ સંખ્યગુણાનિ ચૈત્યભવનાન્યન્તઃ સદા જ્યોતિષાં,
તત્ર શ્રીઋષભાદયો જિનવરાઃ કુર્વન્તુ વો મંગલમ્ ૨.

સૌધર્માદિવિમાનરાજિષુ તથા ગ્રૈવેયકાણ્યુત્તર-
સ્વર્ગેષ્વસ્તિ સહસ્રસપ્તનવતિઃ શુદ્ધાસ્રયોવિંશતિઃ;
ચૈત્યાનામભિતશ્ચતુરધિકાશીતિશ્ચ લક્ષાઃ સદા,
તત્ર શ્રીઋષભાદયો જિનવરાઃ કુર્વન્તુ વો મંગલમ્. ૩.

વૈતાઢયેષુ શતં ચ સપ્તતિયુતં નિત્યં તથા વિંશતિ,
ચૈત્યાનાં ગજદન્તકેષુ નવતિઃ કુર્વદ્રિપેષુ સ્થિતાઃ;
ત્રિંશદ્વર્ષધરેષુ મેરુષુ તથાશીતિશ્ચ પંચાધિકા—
સ્તત્ર શ્રીઋષભાદયો જિનવરાઃ કુર્વન્તુ વો મંગલમ્. ૪.

પ્રત્યેકં રુચકેષુ માનુષનગે ચત્વારિ સત્કુણ્ડલે,
ચત્વાર્યાયતનાનિ સન્તિ સતતં સર્વેષુકારાદ્રિષુ;
વક્ષસ્કારગિરિષ્વશીતિરનઘા નન્દીશ્વરે વિંશતિ-
સ્તત્ર શ્રીઋષભાદયો જિનવરાઃ કુર્વન્તુ વો મંગલમ્. ૫.

વૈતાઢયે રથનૂપુરાદિનગરસ્તોમે વિદેહેષ્વપિ,
ક્ષેમાદિર્નગરવ્રજોઽસ્તિ ભરતેઽયોધ્યા તથૈરાવતે;
સૌર્યં કુણ્ડપુરં તથા ગજપુરી ચમ્પા ચ વાણારસી,

તત્ર શ્રીઋષભાદયો જિનવરાઃ કુર્વન્તુ વો મંગલમ્. ૬.
અસ્ત્યાનન્દપુરં ફલર્દ્ધિનગરી શ્રીસત્યનામ્ના પુરં,
નાસિક્યં ભૃગુકચ્છમંગલપુરં સોપારકં વિશ્રુતમ્;
મોઢેરં મથુરાઽણહિલ્લનગરં શ્રીસ્તમ્ભનં પાવનં,
તત્ર શ્રીઋષભાદયો જિનવરાઃ કુર્વન્તુ વો મંગલમ્ ૭.
ખ્યાતોઽષ્ટાપદપર્વતો ગજપદઃ સમ્મેતશૈલાભિધો,
શ્રીમાન્ રૈવતકઃ પ્રસિદ્ધમહિમા શત્રુંજયો મણ્ડપઃ;
વૈભારઃ કનકાચલોઽર્બુદગિરિઃ શ્રીચિત્રકૂટાદયઃ,
તત્ર શ્રીઋષભાદયો જિનવરાઃ કુર્વન્તુ વો મંગલમ્. ૮.
દેવાઃ શ્રીઋષભાજિતપ્રભૃતયઃ શ્રીપુણ્ડરીકાદયઃ,
શ્રીમન્તો ભરતેશ્વરપ્રભૃતયઃ શ્રીબાહુબલ્યાદયઃ;
શ્રીમદ્ભીમયુધિષ્ઠિરપ્રભૃતયઃ પ્રદ્યુમ્નશામ્બાદયઃ,
શ્રીમદ્ગૌતમમુખ્યસાધુયતયઃ કુર્વન્તુ વો મંગલમ્. ૯.
યસ્માત્તીર્થમિદં પ્રવૃત્તિમગમત્ શ્રીમત્સુધર્મો ગુરુઃ,
ધન્યો ધન્યમુનિઃ સુકોશલમુનિઃ શ્રીશાલિભદ્રાભિધઃ;
મેતાર્યોઽથ દૃઢપ્રહારિસુયતિર્મેઘો દશાર્ણાભિધઃ,
શ્રીશ્રીમત્કરકણ્ડુમુખ્યયતયઃ કુર્વન્તુ વો મંગલમ્ ૧૦.
શ્રીજમ્બુઃ પ્રભવપ્રભુર્ગતભવઃ શય્યંભવઃ શ્રીયશો-
ભદ્રાખ્યઃ શ્રુતકેવલી ચ ચરમઃ શ્રીભદ્રબાહુગુરુઃ;
શીલસ્વર્ણકષોપલઃ સુવિમલઃ શ્રીસ્થૂલિભદ્રઃ પ્રભુઃ,
સર્વેઽપ્યાર્યમહાગિરિપ્રભૃતયઃ કુર્વન્તુ વો મંગલમ્. ૧૧.
શ્યામાચાર્યસમુદ્રમંગુસહિતાઃ શ્રીભદ્રગુપ્તાદયઃ,
શ્રીમાન્ સિંહગિરિસ્તથા ધનગિરિઃ સ્વામી ચ વજ્રાભિધઃ;
શ્રીવીરો મુનિરાર્યરક્ષિતગુરુઃ પુષ્યો ગુરુઃ સ્કન્દિલઃ,

શ્રીદેવર્દ્ધિપુરસ્સરાઃ શ્રુતધરાઃ કુર્વન્તુ વો મંગલમ્. ૧૨.
બ્રાહ્મી ચન્દનબાલિકા ભગવતી રાજીમતી દ્રૌપદી,
કૌશલ્યા ચ મૃગાવતી ચ સુલસા સીતા સુભદ્રા શિવા;
કુન્તી શીલવતી નલસ્ય દયિતા ચૂલા પ્રભાવત્યપિ,
પદ્માવત્યપિ સુન્દરી દિનમુખે કુર્વન્તુ વો મંગલમ્. ૧૩.
તીતાનાગતવર્ત્તમાનવિષયાઃ સર્વેઽપિ તીર્થંકરાઃ,
સિદ્ધાઃ સૂરિવરાશ્ચ વાચકવરાઃ સર્વેઽપિ સત્સાધવઃ;
ધર્મઃ શ્રીજિનપુંગવૈર્નિગદિતો જ્ઞાનાદિરત્નત્રયં,
શ્રીમન્તો જિનસિદ્ધસાધ્વતિશયાઃ કુર્વન્તુ વો મંગલમ્ ૧૪.
શાશ્વતાશાશ્વતાન્યેવં, ચૈત્યાનિ પુરુષોત્તમાઃ;
ભવેભ્યો મંગલં દદ્યુઃ, સ્તુતાઃ શ્રીધર્મસૂરિભિઃ. ૧૫.

શ્રી ગૌતમાષ્ટક સ્તોત્રમ્

શ્રી ઇન્દ્રભૂતિર્વસુભૂતિપુત્રં, પૃથ્વીભવં ગૌતમગોત્રરત્નમ્;
સ્તુવન્તિ દેવાસુરમાનવેન્દ્રાઃ, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે. ૧.
શ્રીવર્ધમાનાત્ ત્રિપદીમવાપ્ય, મુહૂર્તમાત્રેણ કૃતાનિ યેન;
અંગાનિ પૂર્વાણિ ચતુર્દશાપિ, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે. ૨.
શ્રીવીરનાથેન પુરા પ્રણીતં, મન્ત્રં મહાનન્દસુખાય યસ્ય;
ધ્યાયન્ત્યમી સૂરિવરાઃ સમગ્રાઃ, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે. ૩.
યસ્યાભિધાનં મુનયોઽપિ સર્વે, ગૃહ્ણન્તિ ભિક્ષાભ્રમણસ્ય કાલે;
મિષ્ટાન્નપાનામ્બરપૂર્ણકામાઃ, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે. ૪.
અષ્ટાપદાદ્રૌ ગગને સ્વશક્ત્યા, યયૌ જિનાનાં પદવન્દનાય;
નિશમ્ય તીર્થાતિશયં સુરેભ્યઃ, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે. ૫.
ત્રિપંચસંખ્યાશતતાપસાનાં, તપઃકૃશાનામપુનર્ભવાય;

અક્ષીણલબ્ધ્યા પરમાન્નદાતા, સ ગૌતમા યચ્છતુ વાંછિતં મે. ૬.
સદક્ષિણં ભોજનમેવ દેયં, સાધર્મિકં સંઘસપર્યયૈવ;
કૈવલ્યવસ્ત્રં પ્રદદૌ મુનીનાં, સ ગૌતમા યચ્છતુ વાંછિતં મે. ૭.
શિવં ગતે ભર્તરિ વીરનાથે, યુગપ્રધાનત્વ-મિહૈવ મત્વા;
પટ્ટાભિષેકો વિદધે સુરેન્દ્રૈઃ સ ગૌતમા યચ્છતુ વાંછિતં મે. ૮.
ત્રૈલોક્યબીજં, વિજ્ઞાનબીજં, પરમાત્મબીજં પરમેષ્ઠીબીજમ્;
યન્નામમન્ત્રં વિદધે સુરેન્દ્રૈઃ, સ ગૌતમા યચ્છતુ વાંછિતં મે. ૯.
શ્રી ગૌતમસ્યાષ્ટકમાદરેણ, પ્રબોધકાલે મુનિપુંગવા યે;
પઠન્તિ તે સૂરિપદં સદૈવા-નન્દં લભન્તે સુતરાં ક્રમેણ. ૧૦.

શ્રી સરસ્વતી (શારદા) સ્તવનમ્

વાગ્દેવતે ભક્તિમતાં સ્વશક્તિ, કલાપવિત્રાસિતવિગ્રહા મે;
બોધં વિશુદ્ધં ભવતી વિધત્તાં, કલાપવિત્રા સિતવિગ્રહા મે. ૧.
અંક પ્રવીણા કલહં સપત્રાઽકૃતસ્મરેણાઽનમતાં નિહન્તુ;
અંકપ્રવીણા કલહંસપત્રા, સરસ્વતી શશ્વદપોહતાદ્ઃ ૨.
બ્રાહ્મી વિજેષીષ્ટ વિનિદ્રકુન્દપ્રભાવદાતા ઘનગર્જિતસ્ય;
સ્વરેણ જૈત્રી ઋતુનાં સ્વકીય-પ્રભાવદાતા ઘનગર્જિતસ્ય. ૩.
મુક્તાક્ષમાલા લસદૌષધીશાભિપૂજ્વલા ભાતિ કરે ત્વદીયે;
મુક્તાક્ષમા લાલસદૌષધીશા, યાં પ્રેક્ષ્ય ભેજે મુનયોઽપિ હર્ષમ્. ૪.
જ્ઞાનં પ્રદાતું પ્રવણા મમાતિશયાલુનાનાભવપાતકાનિ;
ત્વં નેમુષાં ભારતિ પુંડરીક, શયા લુનાના ભવ પાતકાનિ. ૫.
પ્રૌઢપ્રભાવાઽસમપુસ્તકેન, ધ્યાતાસિ યેનાબ્જિ વિરાજિહસ્તા;
પ્રૌઢપ્રભાવાઽસમપુસ્તકેન, વિદ્યાસુધાપૂરિમદૂરદુઃખા. ૬.
તુભ્યં પ્રણામઃ ક્રિયતેઽનઘેન મરાલયેન પ્રમદેન માતઃ;
કીર્તિ પ્રતાપૌ ભુવિ તસ્ય નક્રેઽમરાલયેન પ્રમદેન માતઃ. ૭.

રુચ્યારવિન્દભ્રમદં કરોતિ વેલં યદીયોઽર્ચતિ તેંઽઘ્રિયુગ્મં;
રુચ્યારવિન્દભ્રમદં કરોતિ, સસ્વસ્યગોષ્ઠીં વિદુષાં પ્રવિશ્ય. ૮.
પાદપ્રસાદાત્તવ રૂપસંપત્, લેખાભિરામો દિતમાનવેશઃ;
ભવેન્નરઃ સૂક્તિભિરંઅચિત્રોલ્લેખાભિરામોદિત માનવેશ. ૯.
સિતાંશુકાંતે નયનાભિરામાં મૂર્તિં સમારાધ્ય ભવેન્મનુષ્યઃ;
સિતાંશુકાંતે નયનાભિરામાંધકારસૂર્યં ક્ષિતિપાવતંસઃ. ૧૦.
યેન સ્થિતં ત્વામનુ સર્વતીર્થ્યૈઃ સભાજિતામાનતમસ્તકેન;
દુર્વાદિનાંનિર્દલિતં નરેન્દ્ર–સભાજિતામાનતમસ્તકેન. ૧૧.
સર્વજ્ઞવક્ત્રવરતામરસાંકલીના,
માલીં ધ્રતી પ્રણુયમંથરયાદૃશૈવઃ
સર્વજ્ઞવક્ત્રવરતામરસાંકલીના,
પ્રીણાતુ વિશ્રતયશાઃ શ્રતદેવતા નઃ. ૧૨.
ક્લૃપ્તસ્તુતિર્નિબિડભક્તિજડત્વકપૃક્તૈ,
ગુંફૈર્ગિરામિતિગિરામધિ દેવતા સા;
બાલોઽનુકંપ્ય ઇતિ રોપયતુ પ્રસાદ,
સ્મેરદૃશાં મયિ જિનપ્રભસૂરિવર્ણ્યામ્. ૧૩.

* * *

સરસ્વતી મહાભાગે, વરદે કામ રૂપિણી;
વિશ્વરૂપી વિશાલાક્ષી, દે વિદ્યા પરમેશ્વરી. ૧.
સરસ્વતી મયાદ્રષ્ટા, વીણા પુસ્તકધારિણી;
હંસવાહન સંયુક્તા, વિદ્યાદાન વરપ્રદા ૨.

દીર્ઘાક્ષરે સરસ્વતી નમસ્કાર.

(સવૈયા એકત્રીસા)

સિખ્ખારૂપી સાચીદેવા, સારેજીકી નીકી સેવા,

રાગે આએ લાગે પાએ, જાગે મોટી માઈ હૈ;
ચંગી રંગી વીણા વાવે, રાગે સારે રાગે ગાવે,
હાવે ભાવે સોભા પાવે, જ્ઞાતા જાકું ગાઇ હૈ.
હંસી કૈસી ચાલી ચાલે, પૂજી વંદી પીડા ટાલે,
લીલા સેતી લાલી પાસે, શુદ્ધિ બુદ્ધિ દાઇ હૈ;
સોહે વાની નીકી બાની, જાકું જ્ઞાની પ્રાણી જાની,
ઐસી માતા શાતા દાની, ધર્મસીંહે ધ્યાઇ હૈ. ૧.

ચાર મંગલ

સિદ્ધાર્થ ભૂપતિ સોહે ક્ષત્રિયકુંડે, તસ ઘેર ત્રિશલા કામિની એ;
ગજવર ગામિની પોઢિય જામિની, ચઉદ સુપન લહે જામિની એ,
જામિની મધ્યે શોભતાં રે, સુપન દેખે બાલ,
મયગલ વૃષભ ને કેસરી, કમલા કુસુમની માલ;
ઇંદુ દિનકર ધ્વજા સુંદર, કલશ મંગલ રૂપ,
પદ્મસર જલનિધિ ઉત્તમ, અમર વિમાન અનૂપ.
રત્નનો અંબાર ઉજ્વલ, વન્હિ નિર્ધૂમ જ્યોત,
કલ્યાણ મંગલકારી મહા, કરત જગ ઉદ્યોત;
એ ચઉદ સુપન સૂચિત વિશ્વ પૂજીત, સકલ સુખ દાતાર,
મંગલ પહેલું બોલીએ, શ્રી વીર જગદાધાર. ૧.
મગધ દેશમાં નયરી રાજગૃહિ, શ્રેણિક નામે નરેસરુ એ,
ધનવર ગુણવર ગામ વસે તિહાં, વસુભૂતિ વિપ્ર મનોહરુ એ;
મનોહરુ તસ માનિની, પૃથિવી નામે નાર,
ઇંદ્રભૂતિ આદેય છે, ત્રણ પુત્ર તેહને સાર;
યજ્ઞકર્મ તેણે આદર્યું, બહુ વિપ્રને સમુદાય,
તેણે સમે તિહાં સમોસર્યા, ચોવીશમા જિનરાય.

ઉપદેશ તેહનો સાંભલી, લીધો સંજમ ભાર,
અગીયાર ગણધર થાપીયા, શ્રી વીરે તેણીવાર;
ઇંદ્રભૂતિ ગુરુ ભગતે થયો, મહાલબ્ધિ તણો ભંડાર,
મંગલ બીજું બોલીયે, શ્રી ગૌતમ પ્રથમ ગણધાર. ૨.
નંદ નરિંદનો પાટલી પુરવરે, શકડાલ નામે મંત્રીસરુ એ.
લાછલદે તસ નારી અનુપમ, શીયલવતી બહુ સુખકરુ એ;
સુખકરુ સંતાન નવ દોય–પુત્ર પુત્રી સાત,
શીયલવંતમાં શિરોમણિ, થૂલિભદ્ર જગ વિખ્યાત;
મોહવશે વેશ્યામંદિર, વસ્યા વર્ષ જ બાર,
ભોગ ભલી પેરે ભોગવ્યા, તે જાણે સહુ સંસાર.
શુદ્ધ સંજમ પામી વિષય વામી, પામી ગુરુ આદેશ,
કોશ્યા વાસે રહ્યા નિશ્ચલ, ડગ્યા નહીં લવલેશ;
શુદ્ધ શીયલ પાલે વિષય ટાલે, જગમાં જે નરનાર,
મંગલ ત્રીજું બોલીએ, શ્રીથલિભદ્ર અણગાર. ૩.
હેમ મણિ રૂપમય ઘડિત અનુપમ,
જડિત કોશીસાં તેજે ઝગે એ,
સુરપતિ નિર્મીત ત્રણ ગઢ શોભિત,
મધ્યે સિંહાસન ઝગમગે એ;
ઝગમગે જિન સિંહાસને, વાજિંત્ર કોડાકોડ,
ચાર નિકાયના દેવતા, તે સેવે બેહુ કરજોડ;
પ્રાતિહારજ આઠશું, ચોત્રીશ અતિશયવંત,
સમવસરણમાં વિશ્વનાયક, શોભે શ્રી ભગવંત.
સુર અસુર કિન્નર માનવી, બેઠી તે પર્ષદા બાર,
ઉપદેશ દે અરિહંતજી, ધર્મના ચાર પ્રકાર;
દાન શીયળ તપ ભાવના એ, ટાલે સઘલાં કર્મ

મંગલ ચોથું બોલીયે, જગમાંહે શ્રી જિન ધર્મ.
એ ચાર મંગલ નિત્ય ગાવશે જે, પ્રભાતે ધરી પ્રેમ,
તે કોડિ મંગલ નિત્ય પામશે, ઉદયરત્ન ભાંખે એમ. ૪.

શ્રી નવકાર મંત્રનો છંદ.

દુહા

વંછિત પૂરે વિવિધ પરે, શ્રી જિન શાસન સાર;
નિશ્ચે શ્રી નવકાર નિત્ય, જપતાં જય જયકાર. ૧.
અડસઠ અક્ષર અધિક ફલ, નવપદ નવે નિધાન;
વીતરાગ સ્વયં મુખ વદે, પંચ પરમેષ્ટિ પ્રધાન. ૨.
એક જ અક્ષર એક ચિત્ત, સમર્યા સંપત્તિ થાય;
સંચિત સાગર સાતનાં, પાતક દૂર પલાય. ૩.
સકલ મંત્ર શિર મુકુટમણિ, સદ્‌ગુરુ ભાષિત સાર;
સો ભવિયાં મન શુદ્ધસું, નિત્ય જપીયે નવકાર. ૪.

છંદ

નવકાર થકી શ્રીપાલ નરેશર, પામ્યો રાજ્ય પ્રસિદ્ધ;
સમશાન વિષે શિવનામ કુમરને, સોવન પુરિસો સિદ્ધ;
નવલાખ જપંતા નરક નિવારે, પામે ભવનો પાર;
સો ભવિયાં ભકતે ચોખે ચિત્તે, નિત્યે જપીયે નવકાર. ૫.
બાંધી વડશાખા શિંકે બેસી, હેઠળ કુંડ હુતાશ;
તસ્કરને મંત્ર સમર્પ્યો શ્રાવકે, ઊડયો તે આકાશ;
વિધિ રીતે જપતાં અહિ વિષ ટાલે, ઢાલે અમૃતધાર. સો૦ ૬.
બીજોરા કારણ રાય મહાબલ, વ્યંતર દુષ્ટ વિરોધ;
જેણે નવકારે હત્યા ટાળી, પામ્યો યક્ષ પ્રતિબોધ;
નવલાખ જપંતાં થાયે જિનવર, ઇસ્યો છે અધિકાર. સો૦ ૭.

પલ્લિપતિ શીખ્યો મુનિવર પાસે, મહામંત્ર મન શુદ્ધ;
પરભવ તે રાજસિંહ પૃથિવીપતિ, પામ્યો પરિગલ રિદ્ધ.
એ મંત્ર થકી અમરાપુર પહોતો, ચારુદત્ત સુવિચાર. સો૦ ૮.
સંન્યાસી કાશી તપ સાધંતો, પંચાગ્નિ પરજાલે;
દીઠો શ્રી પાસકુમારે પન્નગ, અધબલતો તે ટાલે;
સંભલાવ્યો શ્રીનવકાર સ્વયંમુખ, ઇંદ્રભવન અવતાર. સો૦૯.
મન શુદ્ધે જપતાં મયણાસુંદરી, પામી પ્રીય સંયોગ;
ઇણે ધ્યાન થકી કુષ્ઠ ટલ્યો ઉંબરનો, રકતપિત્તનો રોગ.
નિશ્ચેશું જપતાં નવનિધિ થાયે, ધર્મતણો આધાર સો૦ ૧૦
ઘટમાંહિ કૃષ્ણ ભુજંગમ ઘાલ્યો, ઘરણી કરવા ઘાત;
પરમેષ્ટિ પ્રભાવે હાર ફુલનો, વસુધા માંહિ વિખ્યાત
કલાવતિએ પિંગલ કીધો, પાપતણો પરિહાર સો૦ ૧૧.
ગયણાં ગણુ જાતિ રાખી ગ્રહીને, પાડી બાણુ પ્રહાર;
પદ પંચ સુણંતાં પાંડુપતિ ઘર, તે થઇ કુંતા નાર;
એ મંત્ર અમુલખ મહિમા મંદિર, ભવ દુઃખ ભંજણહાર. સો.૧૨.
કંબલ સંબલે કાદવ કાઢયા, શકટ પાંચશેં માન;
દીધે નવકારે ગયા દેવલોકે, વિલસે અમર વિમાન;
એ મંત્ર થકી સંપત્તિ વસુધા લહી, વિલસે જૈન વિહાર. સો.૧૩.
આગે ચોવીશી હુઇ અનંતી, હોશે વાર અનંત;
નવકાર તણી કોઇ આદિ ન જાણે, એમ ભાખે અરિહંત;
પૂરવ દિશિ ચારે આદિ પ્રપંચે, સમર્યા સંપત્તિ સાર. સો૦૧૪.
પરમેષ્ટિ સુરપદ તે પણ પામે, જે કૃત કર્મ કઠોર;
પુંડરીકગિરિ ઉપર પ્રત્યક્ષ પેખો, મણિધર ને એક મોર;
સદ્ગુરુ સન્મુખ વિધિયે સમરંતાં, સફળ જનમ સંસાર.સો.૧૫.

શુલિકારોપણ તસ્કર કીધો, લોહખુરો પ્રસિદ્ધ;
તિહાં શેઠે નવકાર સુણાવ્યો, પામ્યો અમરની રિદ્ધ;
શેઠને ઘર આવી વિઘ્ન નિવાર્યાં, સુરે કરી મનોહાર સો૦ ૧૬.
પંચ પરમેષ્ટિ જ્ઞાન જ પંચહ, પંચ દાન ચારિત્ર;
પંચ સજ્ઝાય મહાવ્રત પંચહ, પંચ સમિતિ સમકિત;
પંચ પ્રમાદ વિષય તજો પંચહ, પાલો પંચાચાર. સો૦ ૧૭.

કલશ—છપ્પય

નિત્ય જપીયે નવકાર, સાર સંપત્તિ સુખદાયક;
સિદ્ધ મંત્ર એ શાશ્વતો, એમ જંપે શ્રી જગનાયક;
શ્રી અરિહંત સુસિદ્ધ, શુદ્ધ આચાર્ય ભણી જે;
શ્રી ઉવજ્ઝાય સુસાધુ, પંચ પરમેષ્ટિ થુણી જે;
નવકાર સાર સંસાર છે, કુશલલાભ વાચક કહે;
એક ચિત્તે આરાધતાં, વિવિધ ઋદ્ધિ વાંછિત લહે ૧૮.

શ્રી મહાવીરજિન છંદ

સેવો વીરને ચિત્તમા નિત્ય ધારો,
અરિ ક્રોધને મનથી દૂર વારો;
સંતોષ વૃત્તિ ધરો ચિત્ત માંહિ,
રાગ દ્વેષથી દૂર થાઓ ઉછાહિં. ૧.
પડયા મોહના પાસમાં જેહ પ્રાણી,
શુદ્ધ તત્વની વાત તેણે ન જાણી;
મનુ જન્મ પામી વૃથા કાં ગમો છો,
જૈનમાર્ગ છંડી ભુલા કાં ભમો છો. ૨.
અલોભી અમાની નિરાગી તજો છો,
સલોભી સમાની સરાગી ભજો છો;

હરિહરાદિ અન્યથી શું રમો છો,
નદી ગંગ મુકી ગલીમાં પડો છો. ૩.
કેઇ દેવ હાથે અસિ ચક્રધારા,
કેઇ દેવ ઘાલે ગલે રૂંઢ માલા;
કેઇ દેવ ઉત્સંગે રાખે છે વામા,
કેઇ દેવ સાથે રમે વૃંદ રામા. ૪.
કેઇ દેવ જપે લેઇ જપમાલા,
કેઇ માંસભક્ષી મહા વીકરાલા;
કેઇ યોગિણી ભોગિણી ભોગ રાગે,
કેઇ રૂદ્રાણી છાગનો હોમ માગે. ૫.
ઇસા દેવ દેવી તણી આશ રાખે,
તદા મુક્તિના સુખને કેમ ચાખે;
જદા લોભના થોકનો પાર નાવ્યો,
તદા મધનો બિંદુઓ મન ભાવ્યો. ૬.
જેહ દેવલાં આપણી આશ રાખે,
તેહ પિંડને મનશું લેઅ ચાખે;
દીન હીનની ભીડ તે કેમ ભાંજે,
ફુટો ઢોલ હોયે કહો કેમ વાજે. ૭.
અરે મૂઢભ્રાતા ભજો મોક્ષ દાતા,
અલોભી પ્રભુને ભજો વિશ્વખ્યાતા;
રત્નચિંતામણી સારિખો એહ સાચો,
કલંકી કાચના પિંડશું મત રાચો. ૮.
મંદ બુદ્ધિ જેહ પ્રાણી કહે છે,
સવિ ધર્મ એકત્વ ભૂલો ભમે છે;

કીહાં સર્ષવા ને કીહાં મેરુ ધીરં,
કીહાં કાયરા ને કીહાં શુરવીરં. ૯.
કીહાં સ્વર્ણથાલં કીહાં કુંભખંડં,
કીહાં કોદ્રવાને કીહાં ખીરમંડં;
કીહાં ખીરસિંધુ કીહાં ક્ષારનીરં,
કીહાં કામધેનુ કીહાં છાગ ખીરં, ૧૦.
કીહાં સત્યવાચા કીહાં કુડવાણી,
કીહાં રંક નારી કીહા રાયરાણી;
કીહાં નારકીને કીહાં દેવભોગી,
કીહાં ઇંદ્ર દેહી કીહાં કુષ્ટરોગી. ૧૧.
કીહાં કર્મઘાતી કીહાં કર્મ ધારી,
નમો વીરસ્વામી ભજો અન્ય વારી;
જીસી સેજમાં સ્વપ્નથી રાજ્ય પામી,
રાચે મંદબુદ્ધિ ધરિ જેહ સ્વામી. ૧૨.
અથિર સુખ સંસારમાં મન્ન માચે,
તે જના મૂઢમાં શ્રેષ્ટ શું ઇષ્ટ છાજે;
તજો મોહ માયા હરો દંભરોષી,
સજો પુણ્ય પોષી ભજો તે અરોષી. ૧૩.
ગતિ ચાર સંસાર અપાર પામી,
આવ્યા આશધારી પ્રભુ પાય સ્વામી;
તુંહી તુંહી તુંહી પ્રભુ પરમરાગી,
ભવ ફેરની શૃંખલા મોહ ભાંગી. ૧૪.
માનો વીરજી અર્જ છે એક મોરી,
દીજે દાસકું સેવના ચરણ તોરી.

પુણ્ય ઉદય હુઓ ગુરુ આજ મેરો,
વિવેકે લહ્યો મેં પ્રભુ દર્શ તેરો. ૧૫.

શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વજિન છંદ

સેવો પાસ શંખેશ્વરા મન શુદ્ધે,
નમો નાથ નિશ્ચે કરી એક બુદ્ધે;
દેવી દેવલાં અન્યને શું નમો છો?
અહો? ભવ્ય લોકો ભૂલા કાં ભમો છો? ૧.
ત્રિલોકના નાથને શું તજો છો?
પડ્યા પાસમાં ભૂતને કાં ભજો છો?
સુરધેનુ છંડી અજા શું અજ્યો છો?
મહાપંથ મુકી કુપંથે વ્રજો છો? ૨.
તજે કોણ ચિંતામણિ કાચ માટે?
ગ્રહે કોણ રાસભને હસ્તિ સાટે?
સુરદ્રુમ ઉખાડી કોણ આક વાવે?
મહામૂઢ તે આકુલા અંત પાવે. ૩.
કીહાં કાંકરો ને કીહાં મેરુ શૃંગં?
કીહાં કેસરી ને કીહાં તે કુરંગં?
કીહાં વિશ્વનાથં કીહાં અન્ય દેવા?
કરો એક ચિત્તે પ્રભુ પાસ સેવા. ૪.
પૂજો દેવી પ્રભાવતી પ્રાણનાથં,
સહુ જીવને જે કરે છે સનાથં;
મહાતત્ત્વ જાણી સદા જેહ ધ્યાવે,
તેના દુઃખ દારિદ્ર દૂરે પળાવે. ૫.
પામી માનુષોને વૃથા કાં ગમો છો?

કુશીલે કરી દેહને કાં દમો છો?
નહીં મુક્તિવાસં વિના વીતરાગં,
ભજો ભગવંતં તજો દષ્ટિરાગં. ૬.
ઉદયરત્ન ભાખે સદા હિત આણી,
દયા ભાવ કીજે પ્રભુ દાસ જાણી;
આજ માહરે મોતીડે મેહ વુઠયા,
પ્રભુ પાસ શંખેશ્વરો આપ તુઠયા. ૭.

શ્રી પાર્શ્વનાથ જિન છંદ

(પ્રભાતી)

પાસ શંખેશ્વરા સાર કર સેવકા, દેવકાં એવડી વાર લાગે?
કોડી કરજોડી દરબાર આગે ખડા, ઠાકુરા ચાકુરા માન માગે.૧.
પ્રગટ થા પાસજી મેલી પડદો પરો, મોડ અસુરાણને આપ છોડો;
મુજ મહિરાણ મંજુષમાં પેસીને, ખલકના નાથજી બંધ ખોલો.૨.
જગતમાં દેવ જગદીશ તું જાગતો, એમશું આજ
જિનરાજ ઊંઘે?
મોટા દાનેશ્વરી તેહને દાખીએ, દાન દે જેહ જગ કાળ મોંઘે. ૩.
ભીડ પડી જાદવા જોર લાગી જરા, તત્ક્ષણે ત્રિકમે
તુજ સંભાર્યો;
પ્રગટ પાતાળથી પલકમાં તેં પ્રભુ, ભકતજન તેહનો
ભય નિવાર્યો. ૪.
આદિ અનાદિ અરિહંત તું એક છે, દીનદયાળ છે કોણ દુજો?
ઉદયરત્ન કહે પ્રગટ પ્રભુ પાસજી, પામી ભયભંજનો એહ પજો.૫.

શ્રી ગૌતમસ્વામીનો છંદ

વીર જિનેસર કેરો શિષ્ય, ગૌતમ નામ જપો નિશદિશ;

જો કીજે ગૌતમનું ધ્યાન, તો ઘર વિલસે નવે નિધાન. ૧.
ગૌતમ નામે ગિરિવર ચઢે, મનવંછિત હેલા સંપજે;
ગૌતમ નામે નાવે રોગ, ગૌતમ નામે સર્વ સંયોગ. ૨.
જે વેરી વિરૂઆ વંકડા, તસ નામે નાવે ઢુંકડા;
ભૂત પ્રેત નવિ મંડે પ્રાણ, તે ગૌતમના કરૂં વખાણ. ૩.
ગૌતમ નામે નિર્મલ કાય, ગૌતમ નામે વાધે આય;
ગૌતમ જિનશાસન શણગાર, ગૌતમ નામે જયજયકાર. ૪.
શાળ દાળ સુરહા ઘૃત ગોળ, મનવાંછિત કાપડ તંબોલ;
ઘર સુઘરણી નિર્મળ ચિત્ત, ગૌતમ નામે પુત્ર વિનીત. ૫.
ગૌતમ ઉદયો અવિચળ ભાણ, ગૌતમ નામ જપો જગજાણ;
મ્હોટા મંદિર મેરૂ સમાન, ગૌતમ નામે સફળ વિહાણ. ૬.
ઘર મયગલ ઘોડાની જોડ, વારૂ પહોંચે વંછિત કોડ;
મહિયલ માને મોટા રાય, જો ત્રુઠે ગૌતમના પાય. ૭.
ગૌતમ પ્રણમ્યા પાતક ટળે, ઉત્તમ નરની સંગત મળે;
ગૌતમ નામે નિર્મલ જ્ઞાન, ગૌતમ નામે વાધે વાન. ૮.
પુણ્યવંત અવધારોસહુ, ગુરૂ ગૌતમના ગુણ છે બહુ;
કહે લાવણ્યસમય કરજોડ, ગૌતમ તુઠે સંપત્તિ કોડ. ૯.

ગૌતમ સ્વામી પ્રભાતિ છંદ

રાગ પ્રભાતી

માત પૃથ્વીસુત પ્રાત ઉઠી નમો, ગણધર ગૌતમ નામ ગેલે; પ્રહસમે પ્રેમ શું જેહ ધ્યાતાં સદા, ચઢતી કલા હોય વંશ વેલે. મા૦ ૧. વસુભૂતિ નંદન વિશ્વજન વંદન, દુરિત નિકંદન નામ જેહનું; અભેદબુદ્ધિ કરી ભવિજન જે ભજે, પુર્ણ પહોંચે સહી ભાગ્ય તેહનું. મા૦ ૨. સુરમણિ જેહ

ચિંતામણિ સુરતરુ, કામિત પુરણ કામધેનુ; એહ જ ગૌતમ તણું ધ્યાન હૃદયે ધરો, જેહ થકી અધિક નહીં મહાત્મ્ય કેહનું. મા૦ ૩. જ્ઞાન બલ તેજ ને સકલ સુખ સંપદા, ગૌતમ નામથી સિદ્ધિ પામે; અખંડ પ્રચંડ પ્રતાપ હોય અવનીમાં, સુરનર જેહને શીશ નામે. મા૦ ૪. પ્રણવ આદે ધરી માયા બીજે કરી, સ્વમુખે ગૌતમ નામ ધ્યાવે; કોડિ મન કામના સકલ વેગે ફલે, વિઘન વૈરી સર્વે દૂર જાવે. ૫. દુષ્ટ દૂરે ટલે સ્વજન મેળો મળે, આધિ ઉપાધિને વ્યાધિ નાસે; ભૂતને પ્રેતનાં જોર ભાંજે વલી, ગૌતમ નામ જપતાં ઉલ્લાસે. મા૦ ૬. તીર્થ અષ્ટાપદે આપ લબ્ધે જઇ, પન્નરસેં ત્રણને દિખ્ખ દીધી; અઠ્ઠમ પારણે તાપસ કારણે, ક્ષીર લબ્ધે કરી અખૂટ કીધી. મા૦ ૭. પચ્ચાસ વરસ લગે ગૃહવાસે વસ્યા, વરસે વળી ત્રીશ કરી વીર સેવા; બાર વરસાં લગે કેવલ ભોગવ્યું, ભકિત જેહની કરે નિત્ય દેવા. મા૦ ૮. મહિયલ ગૌતમગૌત્ર મહિમાનિધિ, ઋદ્ધિને સિદ્ધિ સુખ કીર્તિદાઇ; ઉદયજસ નામથી અધિક લીલા લહે, સુજસ સૌભાગ્ય દોલત સવાઇ. મા૦ ૯.

સોળસતીનો મહા માંગલિક છંદ

આદિનાથ આદે જિનવર વંદી, સફળ મનોરથ કીજીએ એ;
પ્રભાતે ઊઠી માંગલિક કામે, સોળસતીનાં નામ લીજીએ એ. ૧.
બાળકુમારી જગહિતકારી, બ્રાહ્મી ભરતની બહેનડીએ;
ઘટઘટ વ્યાપક અક્ષરરૂપે, સોળ સતી માંહે જે વડી એ. ૨.
બાહુબળ ભગિની સતીય શિરોમણી, સુંદરી નામે
ઋષભ સુતા એ;

અંક સ્વરૂપી ત્રિભુવનમાંહે, જેહ અનુપમ ગુણજુતા એ. ૩.
ચંદનબાળાબાળપણાથી, શીયલવતી શુદ્ધ શ્રાવિકા એ;
અડદના બાકુલા વીર પ્રતિલાભ્યા,
કેવલ લહી વ્રત ભાવિકા એ. ૪.
ઉગ્રસેન ધુઆ ધારિણી નંદની, રાજીમતી નેમ વલ્લભા એ;
જોબન વેશે કામને જીત્યો, સંયમ લેઇ દેવ દુલ્લભા એ. ૫.
પંચ ભરતારી પાંડવનારી, દ્રુપદ તનયા વખાણીએ એ;
એકસે આઠે ચીર પુરાણાં, શીયલ મહિમા તસ જાણીએ એ.૬.
દશરથ નૃપની નારી નિરૂપમ, કૌશલ્યા કુલચંદ્રિકા એ;
શીયલ સલુણી રામ જનેતા, પુણ્યતણી પ્રણાલિકા એ. ૭.
કોશાંબિક ઠામે શતાનિક નામે, રાજ્ય કરે રંગ રાજીયો એ;
તસ ઘર ઘરણી મૃગાવતી સતી, સુર ભુવને જસ ગાજીયો એ.૮.
સુલસા સાચી શીયલે ન કાચી, રાચી નહીં વિષયારસે એ;
મુખડું જોતાં પાપ પલાએ, નામ લેતાં મન ઉલ્લસે એ. ૯.
રામ રઘુવંશી તેહની કામિની, જનક સુતા સીતા સતી એ;
જગ સહુ જાણે ધીજ કરંતાં, અનલ શીતલ થયો
શીયલથી એ. ૧૦.
કાચે તાંતણે ચાલણી બાંધી, કુવા થકી જલ કાઢીયું એ;
કલંક ઉતારવા સતીય સુભદ્રા, ચંપા બાર ઉઘાડીયું એ. ૧૧.
સુરનર વંદિત શીયલ અખંડિત, શિવા શિવપદ ગામિની એ;
જેહને નામે નિર્મલ થઈએ, બલિહારી તસ નામની એ. ૧૨.
હસ્તિનાગપુરે પાંડુ રાયની, કુંતા નામે કામિની એ;
પાંડવ માતા દશે દશારહની, બહેન પતિવ્રતા પદ્મિની એ. ૧૩.
શીયલવતી નામે શીલવ્રત ધારિણી, ત્રીવિધે તેહને વંદિયે એ;
નામ જપંતા પાતક જાયે, દરિશણ દુરિત નિકંદીયે એ. ૧૪.

નિષિધા નગરી નલહ નરિંદની, દમયંતી તસ ગેહિની એ;
સંકટ પડતાં શીયલ જ રાખ્યું, ત્રિભુવન કીર્તિ જેહની એ.૧૫.
અનંગ અજીતા જગજન પૂજીતા, પુષ્પચુલાને પ્રભાવતીએ;
વિશ્વ વિખ્યાતા કામિતદાતા, સોલમી સતી પદ્માવતીએ. ૧૬.
વીરે ભાખી શાસ્ત્રે શાખી, ઉદયરત્ન ભાખે મુદાએ;
વહાણું વાતાં જે નર ભણશે, તે લેશે સુખ સંપદા એ. ૧૭.

કિં કર્પુરમયં સુધારસમયં કિં ચન્દ્રરોચિર્મયં, કિં લાવણ્યમયં મહામણિમયં કારુણ્યકેલિમયમ્; વિશ્વાનન્દમયં મહોદયમયં શોભામયં ચિન્મયં, શુક્લધ્યાનમયં વપુર્જિનપતેર્ભુયાદ્ભવાલમ્બનમ્. ૧. પાતાલં કલયન્ ધરાં ધવલયન્નાકાશમાપુરયન્-દિક્ચક્રં ક્રમયન્ સુરાસુરનરશ્રેણીંચ વિસ્માપયન્; બ્રહ્માંડ સુખયન્ જલાનિ જલધેઃ ફેનચ્છલા લોલયન્, શ્રીચિન્તામણિ પાર્શ્વસંભવયશોહંસશ્ચિરંરાજતે ૨. પુણ્યાનાં વિપણિસ્તમો, દિનમણિઃ, કામેભકુમ્ભસૃણિ, મોંક્ષે નિંસ્સરણિઃ સુરેન્દ્રકરણી જ્યોતિઃપ્રભાસારણિઃ, દાને દેવમણિર્નતોત્તમજનશ્રેણિઃ કૃપાસારણી, વિંશ્વાનન્દસુધાધૃણિર્ભવભિદે; શ્રીપાર્શ્વચિન્તામણિઃ. ૩. શ્રી ચિન્તામણિપાર્શ્વવિશ્વજનતાસંજીવનસ્ત્વં મયા, દૃષ્ટસ્તાત તતઃ શ્રિયઃ સમભવન્નાશક્રમાચ્ચક્રિણઃ; મુકિતઃ ક્રીડતિ હસ્તયોર્બહુવિધં સિદ્ધં મનોવાંછિતં, દુર્દૈવં દુરિતંચ દુર્દિનભયં કષ્ટં પ્રણષ્ટં મમ ૪. યસ્યપ્રૌઢતમપ્રતાપતપનઃ પ્રોદ્દામધામા જગ-જજંઘાલઃ કલિકાલકેલિદલનો મોહાન્ધવિધ્વંસકઃ; નિત્યોદ્યોતપદં સમસ્તકમલાકેલિગૃહં રાજતે, સશ્રીપાર્શ્વજિનો જનેહિતકૃતો ચિંન્તામણિઃ પાતુ મામ્. ૫. વિશ્વવ્યાપિતમો હિનસ્તિ તરણિર્બાલોપિ કલ્પાઙ્કુરો દારિદ્રાણિ ગજાવલીં હરિશિશુઃ કાષ્ઠાનિ વન્હેઃ કણઃ, પીયુષસ્ય લવોપિ

રોગનિવહં, યદ્વત્તથા તે વિભો, મૂર્ત્તિઃ સ્ફુર્ત્તિ મતી સતી ત્રિજગતીકષ્ટાનિ હર્તું ક્ષમા ૬. શ્રી ચિન્તામણીમન્ત્રમોંકૃતિયુંત૦હ્રીંકારસારાશ્રિતં શ્રીમર્હં નમિઉણપાસકલિતં, ત્રૈલોક્યવશ્યાવહમ્ દ્વેધાભતવિષાપહં વિષહરં શ્રેયઃપ્રભાવાસ્પદં સોલ્લાસં વસહાંકિતં જિન ફુલિંગા-નન્દનં દેહિનામ્. ૭. હ્રીંશ્રીંકારવરં નમોક્ષરપરં ધ્યાયન્તિ યે યોગીનોહૃત્પદ્મે વિનિવેશ્યપાર્શ્વમધિપંચિન્તામણિસંજ્ઞકમ્ ભાલે વામભુજે ચ નાભિ કરયોર્ભૂયો ભુજે દક્ષિણે પશ્ચાદષ્ટ દલેષુતેશિવપદંદ્વિ ર્ભવૈર્યાન્ત્યહો. ૮. નો રોગા નૈવ શોકા ન, કલહ કલના નારિમારિપ્રચારા નૈવાંધ્યંનાસમાધિર્નચ દુરદુરિતે દુષ્ટદારિદ્રતાનો નો શાકિન્યો ગ્રહા નો ન હરિકરિગણ વ્યાલ વેતાલ-જાલા,જાયન્તે પાર્શ્વચિન્તામણિનતિવશતઃ પ્રાણિનાં ભકિતભાજામ્. ૯. ગીર્વાણદ્રુમધેનુકુમ્ભમણયસ્તસ્યાંગણેરંગિણો-દેવાદાનવમાનવાઃ સવિનયઃ, તસ્મૈ હિતંધ્યાયિનઃ; લક્ષ્મીસ્તસ્ય વશા વશૈવ ગુણીનાં, બ્રહ્માંડ સંસ્થાયિની શ્રીચિન્તામણિપાર્શ્વનાથમનિશંસંસ્તૌતિયોધ્યાયતે ૧૦.ઇતિ જિનપતિપાર્શ્વઃ, પાર્શ્વપાર્શ્વાખ્યયક્ષઃ, પ્રદલિતદુરિતૌઘઃપ્રીણિતપ્રાણિસંઘઃ ત્રિભુવનજનવાંછાદાનચિન્તામણિકઃ શિવપદતરૂબીજં બોધિબીજં દદાતુ ૧૧.

જિનેન્દ્રદર્શન સ્તુતિઓ.

દર્શનાત્ દુરિતધ્વંસી, વંદનાત્ વંછિતપ્રદઃ;
પૂજનાત્ પુરકઃ શ્રીણાં; જિનઃસાક્ષાત્ સુરદ્રુમઃ. ૧
દર્શનં દેવ દેવસ્ય, દર્શનં પાપ નાશનં;
દર્શનં સ્વર્ગસોપાનં, દર્શનં મોક્ષ સાધનં. ૨

સરસ શાંતિ સુધારસ સાગરં, શુચિતરં ગુણરત્ન મહાગરં;
ભવિકપંકજબોધદિવાકરં, પ્રતિદિનં પ્રણમામિ જીનેશ્વરં. ૩
ચિદાનંદ સ્વરૂપાય; રૂપાતીતાય તાયિને;
પરમજ્યોતિષે તસ્મૈ, નમઃ શ્રી પરમાત્મને. ૪
યસ્ય સંકલેશજનનો, રાગો નાસ્ત્યેવ સર્વથા;
ન ચ દ્વેષોપિ સત્ત્વેષુ, શમેન્ધન દાવાનલઃ. ૫
ન ચ મોહોપિ સત્જ્ઞાન, ચ્છાદનોશુદ્ધવૃત્તિકૃત્;
ત્રિલોકખ્યાતઃ મહિમા, મહાદેવઃ સ ઉચ્યતે. ૬
એવંભૂતાય શાંતાય, કૃતકૃત્યાય ધીમતે;
મહાદેવાય સતતં, સમ્યગભક્ત્યા નમોનમઃ ૭
ઐંદ્રશ્રેણીનતા પ્રતાપભવનં, ભવ્યાંગી નેત્રામૃતં,
સિદ્ધાંતોપનિષદ્ વિચાર ચતુરૈઃ, પ્રીત્યા પ્રમાણિકૃતા;
મૂર્તિઃ સ્ફુર્તિમતિઃ સદા વિજયતે, જૈનેશ્વરી વિસ્ફુરન્,
મોહોન્માદ ઘનપ્રમાદ મદિરા, મત્તૈરનાલોકિતા. ૮
અદ્યાભવત્ સફલતા નયનદ્વયસ્ય,
દેવ! ત્વદીય ચરણાંબુજવીક્ષણેન;
અદ્ય ત્રિલોકતિલક! પ્રતિભાસતે મે,
સંસારવારિધિરયં ચુલુકપ્રમાણઃ. ૯
તુભ્યં નમસ્ત્રિભુવનાર્તિહરાય નાથ!
તુભ્યં નમઃ ક્ષિતિતલામલભૂષણાય;
તુભ્યં નમ સ્ત્રિજગતઃ પરમેશ્વરાય;
તુભ્યં નમો જિન! ભવોદધિશોષણાય. ૧૦
પૂર્ણાનંદમયં મહોદયમયં કૈવલ્યચિદ્દગ્મય,
રૂપાતીતમયં સ્વરૂપરમણં સ્વાભાવિકીશ્રીમયમ્;
જ્ઞાનોદ્યોતમયં કૃપારસમયં સ્યાદ્વાદવિદ્યાલયમ્,

શ્રીસિદ્ધાચલતીર્થરાજમનિશં વંદેઽહમાદીશ્વરમ્. ૧૧
નેત્રાનંદકરી ભવોદધિતરી શ્રેયસ્તરોર્મંજરી,
શ્રીમદ્ધર્મમહાનરેન્દ્રનગરી વ્યાપલ્લતાધૂમરી;
હર્ષોત્કર્ષશુભપ્રભાવલહરી, રાગદ્વિષાં જિત્વરી,
મૂર્ત્તિઃ શ્રીજિનપુંગવસ્ય ભવતુ, શ્રેયસ્કરી દેહિનામ્. ૧૨
જય સ્વામિન્! જિનાધીશ! જય દેવ! જગત્પ્રભો!
જય ત્રૈલોક્યતિલક! જય સંસારતારણ! ૧૩
સ્વામિનામપિ યઃ સ્વામી, ગુરૂણામપિ યો ગુરુઃ
દેવાનામપિ યો દેવ–સ્તસ્મૈ તુભ્યં નમો નમઃ ૧૪
નમો દુર્વારરાગાદિ–વૈરીવારનિવારિણે;
અર્હતે યોગીનાથાય, મહાવીરાય તાયિને. ૧૫
કલ્યાણપાદપારામં, શ્રુતગંગાહિમાચલમ્;
વિશ્વાંભોજરવિં દેવં, વંદે શ્રીજ્ઞાતનંદનમ્. ૧૬
પાંતુ વઃ શ્રીમહાવીર–સ્વામિનો દેશનાગિરઃ
ભવ્યાનામાંતરમલ–પ્રક્ષાલનજલોપમાઃ ૧૭
પ્રશમરસનિમગ્નં, દ્રષ્ટિયુગ્મં પ્રસન્નમ્;
વદનકમલમંકઃ, કામિનીસંગશૂન્યઃ;
કરયુગમપિધત્તે શસ્ત્રસંબંધવંધ્યમ્,
તદસિ જગતિ દેવો વીતરાગસ્ત્વમેવ, ૧૮
અદ્ય મે સફલં જન્મ, અદ્ય મે સફલા ક્રિયા;
અદ્ય મે સફલં ગાત્રં. જિનેંદ્ર! તવ દર્શનાત્. ૧૯
નિત્યાનંદપદપ્રયાણસરણી, શ્રેયોવનીસારિણી,
સંસારાર્ણવતારણૈકતરણી; વિશ્વર્દ્ધિવિસ્તારિણી;
પુણ્યાંકુરભરપ્રરોહધરણી, વ્યામોહસંહારિણી,
પ્રીત્યૈ કસ્ય ન તેઽખિલાર્ત્તિહરણી, મૂર્તિર્મનોહારિણી. ૨૦

અદ્ય મે કર્મસંઘાતં, વિનષ્ટં ચિરસંચિતમ્,
દુર્ગત્યાપિ નિવૃત્તોઽહં, જિનેંદ્ર તવ દર્શનાત્.
નહિ ત્રાતા નહિ ત્રાતા નહિ ત્રાતા જગત્ત્રયે,
વીતરાગસમો દેવો, ન ભૂતો ન ભવિષ્યતિ.
ન કોપો ન લોભો ન મનં ન માયા,
ન હાસ્યં ન લાસ્યં ન ગીતં ન કાન્તા
ન ચાપત્ય શત્રોર્ન મિત્રં કલત્રમ્ :
ત્વમેકં પ્રપદ્યે જિન દેવદેવમ્.
અન્યથા શરણું નાસ્તિ, ત્વમેવ શરણું મમ
તસ્માત્ કારૂણ્યભાવેન, રક્ષ રક્ષ જિનેશ્વર
પાતાલે યાનિ બિંબાનિ, યાનિ બિંબાનિ ભૂતલે
સ્વર્ગેઽપિ યાનિ બિંબાનિ, તાનિ વંદે નિરંતરમ્
કલેવ ચન્દ્રસ્ય કલંકમુકતા મુકતાવલિશ્ચારુગુણપ્રપન્ના
જગત્ત્રય સ્યાભિમતં દદાના, જૈનેશ્વરી કલ્પલતેવ મૂર્તિઃ
ધન્યોઽહં કૃતપુણ્યોઽહં, નિસ્તીર્ણોઽહં ભવાર્ણવાત્ :
અનાદિભવકાન્તારે, દૃષ્ટો યો ન શ્રુતો મયા.

જીનેશ્વર દર્શન મહિમા ફળ

યાસ્યામ્યાયતનં જિનસ્ય લભતે. ધ્યાયંશ્ચતુર્થં ફલમ,
ષષ્ટં ચોત્થિત ઉદ્યતોષ્ટમમથો, ગન્તું પ્રવૃત્તો ધ્વનિઃ
શ્રદ્ધાલુ દ્શમં બહિર્જિનગૃહાત્પ્રાપ્તસ્તતો દ્વાદશમ્,
મધ્યે પાક્ષિક મીક્ષિતે જિનપતૌ માસોપવાસં ફલમ્.

૧. દર્શન ભાવના

દુહા

પ્રભુ પૂજન હું ચલ્યો કેશર ચંદન ઘનસાર:

નવ અંગે પૂજા કરી, સફલ કરૂં અવતાર. ૧
પાંચ કોડીને ફુલડે, પામ્યા દેશ અઢાર;
કુમાળપાળ રાજા થયા વર્ત્યો જયજયકાર. ૨
શ્રી જિનેશ્વર પૂજના, ઉત્કૃષ્ટે પરિણામ,
કરતાં કેઈ જીવ પામીયા, સ્વર્ગ મોક્ષના ધામ. ૩
સમકિતને અજુવાલવા, ઉત્તમ એહ ઉપાય;
પૂજાથી તમે પ્રીછજો, મનવંછિત સુખ થાય. ૪
ભવદવ દહન નિવારવા, જલદઘટા સમ જેહ;
જીન પૂજા જુગતે કરી, ત્રિવિધે કીજે તેહ. ૫
પૂજા કુગતિની અર્ગલા, પુન્ય સરોવર પાળ;
શિવગતિની સાહેલડી, આપે મંગળ માળ. ૬
જીન દર્શન પૂજા વિના, જેહના દહાડા જાય;
તે સર્વ વાંઝીયા જાણીયે વળી જન્મ અકારથ થાય. ૭

પ્રભુ દર્શન સુખ સંપદા, પ્રભુ દર્શન નવનિધ્ધ;
પ્રભુ દર્શનથી પામીયે, સકલ પદારથ સિધ્ધ.
ભાવે જિનવર પુજીયે, ભાવે દીજે દાન;
ભાવે ભાવના ભાવીયે, ભાવે કેવલજ્ઞાન.
જીવડા જિનવર પુજીયે, પુજાના ફળ હોય;
રાજા નમે પ્રજા નમે, આણ ન લોપે કોય.
ફુલડાં કેરા બાગમાં, બેઠા શ્રી જીનરાજ;
જેમ તારામાં ચંદ્રમા, તેમ શોભે મહારાજ.
ત્રિભુવન નાયક તું ધણી, મહીં મ્હોટો મહારાજ;
મ્હોટે પુણ્યે પામીયો, તુમ દરિશન હું આજ.
આજ મનોરથ સવિ ફળ્યા, પ્રગટયા પુન્ય કલ્લોલ;
પાપ કરમ દૂરે ટળ્યાં, નાઠાં દુઃખ દંદોલ.

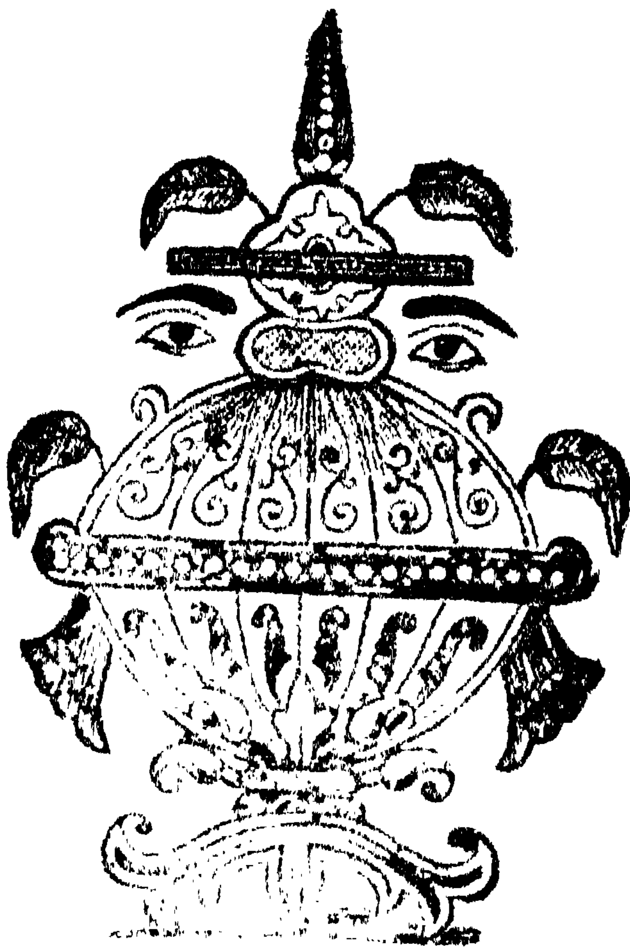
પંચમ કાળે પામવો, દુર્લભ પ્રભુ દેદાર;
તો પણ ત્હારા નામનો, છે મ્હોટો આધાર.
પ્રભુ નામકી ઔષધિ, ખરા મનશું ખાય,
રોગ પીડા વ્યાપે નહિ, મહા દોષ મીટ જાય.
જે દર્શન દર્શન વિના, તે દર્શન નિરપેક્ષ;
જે દર્શન દર્શન હુવે, તે દર્શન સાપેક્ષ.
દર્શન દર્શન રટતો ફીરૂં, તો રણુ રોઝ સમાન;
દર્શન શુદ્ધ સ્વભાવનું, અનુભવ મન વિશ્રામ.
સકલ કર્મ વારી, મોક્ષમાર્ગાધિકારી;
ત્રિભુવન ઉપકારી, કેવલજ્ઞાન ધારી.
ભવિજન નિત સેવો, દેવે એ ભકિત ભાવે,
એહીજ જિન ભજંતા, સર્વ સંપત્તિ પાવે.
જીનવર પદ સેવા, સર્વ સંપત્તિ દાઈ;
નિશદિન સુખદાઈ, કલ્પવૃલ્લિ સહાઇ.
નમિ વિનમિ લહીજે, સર્વ વિદ્યા વડાઈ:
ઋષભ જીનહ સેવા, સાધતાં તેહ પાઇ.

શ્રી દેવગુરુ નમસ્કાર સ્તુતિ.

શ્રી આદિશ્વર શાન્તિ નેમિ જિનને, શ્રી પાર્શ્વ વીર પ્રભો,
એ પાંચે જિનરાજ આજ પ્રણમું હેતે ધરી એ વિભો;
કલ્યાણો કમલા સદૈવ વિમલા, વૃદ્ધિ પમાડો અતિ,
એહવા ગૌતમ સ્વામી લબ્ધિ ભરીઆ, આપો સદા સન્મતિ
પ્રણમી પ્રભુ વીરને પ્રથમમાં, માંગલ્યકારી સદા,
બીજા શ્રી ગુરૂ ગૌતમ ગણધરા, વંદે ટળે આપદા;
ત્રીજા શ્રી ર લિભદ્રને પ્રણમીએ. કોશ્યા ઘરે જે રહ્યા,

મૂકી તેહના ભોગ યોગ ગ્રહીને, સ્વર્ગે પછીથી ગયા. ૧
જગદેવ અનંત અભેદ પ્રભુ, કરૂં સેવ તજી અહમેવપણું;
પ્રતિમા તવરૂપ ગ્રહી ચિતમાં, સમરૂં નિજ હું ધરી ભાવ ઘણું. ૨
પ્રતિમા તુજની જન જે નિંદશે, ભમશે ભવ તેહ અનંત સદા;
પ્રતિમા તુજની જન જે વંદશે, કરશે નિજ શ્રેય બધાં ઉમદા. ૩
સુણ્યા હશે પૂજ્યા હશે નિરખ્યા હશે પણ કો ક્ષણે,
હે ! જગતબંધુ ચિત્તમાં ધાર્યા નહિ ભકિતપણે;
જન્મ્યો પ્રભુ તે કારણે દુઃખ પાત્ર હું સંસારમાં,
હા ! ભકિત તે ફળતી નથી જે ભાવ શુન્યાચારમાં. ૪
છે પ્રતિમા મનોહારિણી દુઃખહરી, શ્રી વીરજિણંદની,
ભકતોને છે સર્વદા સુખકરી, જાણે ખીલી ચાંદની;
આ પ્રતિમાના ગુણ ભાવ ધરીને, જે માણસો ગાય છે,
પામી સઘળા સુખ તે જગતના, મુકિત ભણી જાય છે. ૭

॥ ઇતિ મંગળપ્રવેશિકા ॥

શ્રી સજ્જન સન્મિત્ર

પ્રથમ મહાનિધિ

શ્રી પંચપ્રતિક્રમણાદિસૂત્ર પ્રારંભ.

૧ નવકાર મહામંત્ર (પંચ મંગલ સૂત્ર)

નમો અરિહંતાણં. ૧. નમો સિદ્ધાણં. ૨. નમો આયરિયાણં. ૩. નમો ઉવજ્ઝાયાણં. ૪. નમો લોએ સવ્વસાહૂણં. ૫. એસો પંચ- નમુક્કારો. ૬. સવ્વપાવ-પ્પણાસણો. ૭. મંગલાણં ચ સવ્વેસિં. ૮. પઢમં હવઇ મંગલં. ૯. ઇતિ. ૧.

ભાવાર્થ—આમાં, અરિહંત, સિદ્ધ આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, તથા સાધુ એ પાંચ પરમેષ્ઠીને નમસ્કાર કરવામાં આવ્યો છે. એથી સર્વ પાપ તથા વિઘ્નો દૂર થાય છે.

૨. અથ પંચિંદિઅ (ગુરુ સ્થાપના) સૂત્ર.

પંચિંદિઅ-સંવરણો, તહ નવવિહબંભચેરગુત્તિધરો; ચઉવિહ-કસાય-મુક્કો, ઇઅ અટ્ઠારસ-ગુણેહિં સંજુત્તો. ૧. પંચમહવ્વય-જુત્તો, પંચ-વિહાયાર-પાલણ-સમત્થો; પંચ-સમિઓ તિગુત્તો, છત્તીસગુણો ગુરુ મજ્ઝ. ૨. ઇતિ. ૨.

૨ ભાવાર્થ—આમાં આચાર્યના છત્રીશ ગુણોનું વર્ણન છે અને તે ક્રિયા કરતાં પહેલાં સ્થાપના સ્થાપતી વખતે બોલાય છે.

૩. અથ ખમાસમણ (પ્રણિપાત) સૂત્ર.

ઇચ્છામિ ખમાસમણો ! વંદિઉં જાવણિજ્જાએ નિસી-હિઆએ, મત્થએણ વંદામિ. ઇતિ. ૩.

૩ ભાવાર્થ—આ સૂત્રથી દેવગુરુને વંદન કરાય છે.

૪. અથ સુગુરુને સુખશાતાપૃચ્છા.

ઇચ્છકાર સુહરાઇ-સુહદેવસિ, સુખતપ, શરીરનિરાબાધ, સુખસંજમયાત્રા નિર્વહો છો જી? સ્વામી શાતા છે જી? ભાતપાણીનો લાભ દેજો જી. ઇતિ. ૪.

૪ ભાવાર્થ—આથી ગુરુને સુખસાતા પુછાય છે.

૫. અથ ઇરિયાવહિયં.

ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! ઇરિયાવહિયં પડિક્કમામિ? ઇચ્છં, ઇચ્છામિ પડિક્કમિઉં. ૧. ઇરિયાવહિયાએ વિરાહણાએ. ૨. ગમણાગમણે. ૩. પાણક્કમણે, બીયક્કમણે, હરિયક્કમણે, ઓસાઉત્તિંગ-પણગદગ-મટ્ટી-મક્કડાસંતાણાસંકમણે. ૪. જે મે જીવા વિરાહિયા. ૫. એગિંદિયા, બેઇંદિયા, તેઇંદિયા, ચઉરિંદિયા, પંચિંદિયા. ૬. અભિહયા વત્તિયા. લેસિયા સંઘાઇયા સંઘટ્ટિયા પરિયાવિયા કિલામિયા ઉદ્દવિયા ઠાણાઓઠાણં સંકામિયા જીવિયાઓ વવરોવિયા તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં. ૭. ઇતિ. ૫.

૬. અથ તસ્સઉત્તરી.

તસ્સ ઉત્તરી=કરણેણં, પાયચ્છિત્ત કરણેણં, વિસોહીકરણેણં, વિસલ્લીકરણેણં, પાવાણં કમ્માણં નિગ્ઘાયણટ્ઠાએ, ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં. ૮. ઇતિ. ૬.

૫-૬ ભાવાર્થ—આથી હાલતાં ચાલતાં લાગેલાં પાપને દૂર કરવામાં આવે છે.

૭. અથ અન્નત્થ ઊસસિએણં.

અન્નત્થ ઊસસિએણં; નીસસિએણં; ખાસિએણં; છીએણં; જંભાઇએણં; ઉડ્ડુએણં, વાયનિસગ્ગેણં, ભમલીએ, પિત્તમુચ્છાએ. ૧. સુહુમેહિં અંગસંચાલેહિં; સુહુમેહિં

ખેલસંચાલેહિં; સુહુમેહિં દિટ્ઠિસંચાલેહિં. ૨. એવમાઇએહિં, આગારેહિં, અભગ્ગો, અવિરાહિઓ, હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગો. ૩. જાવ અરિહંતાણં ભગવંતાણં નમુક્કારેણં ન પારેમિ. ૪. તાવ કાયં, ઠાણેણં, મોણેણં, ઝાણેણં, અપ્પાણં, વોસિરામિ. ૫. ઇતિ. ૭.

૭ **ભાવાર્થ**—આમાં કાઉસ્સગ્ગના બાર આગાર (છૂટ) નું વર્ણન છે. બીજા ચાર આગારો છે.

૮. અથ લોગસ્સ (નામસ્તવ) સૂત્ર.

લોગસ્સ ઉજ્જોઅગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણે; અરિહંતે કિત્તઇસ્સં, ચઉવીસંપિ કેવલી. ૧. ઉસભમજિઅંચ વંદે, સંભવમભિણંદણં ચ સુમઇં ચ; પઉમપ્પહં સુપાસં, જિણં ચ ચંદપ્પહં વંદે. ૨. સુવિહિં ચ પુપ્ફદંતં, સિઅલ-સિજ્જંસ-વાસુપૂજ્જં ચ; વિમલમણંતં ચ જિણં, ધમ્મં સંતિં ચ વંદામિ. ૩. કુંથું અરં ચ મલ્લિં, વંદે મુણિસુવ્વયં નમિજિણં ચ; વંદામિ રિટ્ઠનેમિં, પાસં તહ વદ્ધમાણં ચ. ૪. એવં મએ અભિથુઆ, વિહુયરયમલા પહીણજરમરણા; ચઉવીસંપિ જિણવરા, તિત્થયરા મે પસીયંતુ. ૫. કિત્તિય-વંદિય-મહિયા, જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરૂગ્ગ-બોહિલાભં, સમાહિવરમુત્તમં દિંતુ. ૬. ચંદેસુ નિમ્મલયરા, આઇચ્ચેસુ અહિયં પયાસયરા; સાગરવરગંભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ. ૭. ઇતિ. ૮.

૮ **ભાવાર્થ**—આ સૂત્રમાં ચોવીશ તીર્થંકરની નામપૂર્વક સ્તુતિ કરવામાં આવી છે.

૯. અથ (કરેમિ ભંતે) સામાયિકનું પચ્ચક્ખાણ.

કરેમિ ભંતે! સામાઇઅં સાવજ્જં જોગં પચ્ચક્ખામિ, જાવ નિયમં પજ્જુવાસામિ. દુવિહં, તિવિહેણં, મણેણં, વાયાએ, કાએણં, ન કરેમિ, ન કારવેમિ, તસ્સ ભંતે પડિક્કમામિ, નિંદામી, ગરિહામિ, અપ્પાણં વોસિરામિ. ઇતિ. ૯.

૯ **ભાવાર્થ**—આ સામાયિક લેવાનું પચ્ચક્ખાણ છે. એમાં સામાયિક લઇને નિંદા, વિકથા વગેરે ન કરવું તે બતાવ્યું છે.

૧૦. અથ સામાઇઅ-વયજુત્તો (સામાયિક પારવાનું).

સામાઇઅ-વયજુત્તો, જાવ મણે હોઇ નિયમસંજુત્તો; છિન્નઇ અસુહં કમ્મં, સામાઇઅ જત્તિઆ વારા. ૧. સામાઇઅંમિ ઉ કએ, સમણો ઇવ સાવઓ હવઇ જમ્હા; એએણ કારણેણં, બહુસો સામાઇઅં કુજ્જા. ૨. સામાયિક વિધિએ લીધું, વિધિએ પાર્યું, વિધિ કરતાં જે કોઇ અવિધિ હુઓ હોય, તે સવિ હું મન વચન કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ઇતિ. ૧૦.

૧૦ **ભાવાર્થ**—આમાં સામાયિક એ બે ઘડીનું ચારિત્ર છે તે બતાવ્યું છે અને તેથી તેનું વારંવાર કરવાપણું બતાવ્યું છે. આ સામાયિક પારતી વખતે બોલાય છે.

૧૧. અથ જગચિંતામણિ ચૈત્યવંદન.

ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! ચૈત્યવંદન કરું? ઇચ્છં. જગચિંતામણિ જગનાહ, જગગુરુ જગરક્ખણ, જગબંધવ જગસત્થવાહ, જગભાવવિઅક્ખણ, અટ્ઠાવય-સંઠવિઅરૂવ, કમ્મટ્ઠવિણાસણ, ચઉવીસંપિજિણવર જયંતુ, અપ્પડિહયસાસણ. ૧. કમ્મભૂમિહિં કમ્મભૂમિહિં, પઢમ-સંઘયણિ; ઉક્કોસય સત્તરિસય, જિણવરાણ વિહરંત લબ્ભઇ. નવકોડિહિં કેવલિણ, કોડિ સહસ્સ નવ સાહુ ગમ્મઇ; સંપઇ

જિણવર વીસ મુણિ, બિહું કોડિહિં વરનાણ. સમણહ-કોડિ-સહસ-દુઅ, થુણિજ્જઇ નિચ્ચ વિહાણિ. ૨. જયઉ સામિય ! જયઉ સામિય !, રિસહ સત્તુંજિ, ઉજ્જિંતિ પહુ ! નેમિજિણ ! જયઉ વીર ! સચ્ચઉરિમંડણ !. ભરૂઅચ્છહિં મુણિસુવ્વય !, મુહરિપાસ ! દુહ-દુરિય-ખંડણ; અવરવિદેહિં તિત્થયરા, ચિહું દિસિ વિદિસિ જિં કેવિ; તીઆણાગય-સંપઇઅ, વંદૂ જિણ સવ્વેવિ. ૩. સત્તાણવઇ-સહસ્સા, લક્ખા છપ્પન્ન અટ્ઠ-કોડિઓ; બત્તિસય બાસિયાઇં, તિયલોએ ચેઇએ વંદે. ૪. પનરસ કોડિ-સયાઇં, કોડી બાયાલ લક્ખઅડવન્ના; છત્તીસ-સહસ અસિઇં, સાસય-બિંબાઇં પણમામિ. ૫. ઇતિ. ૧૧.

૧૧ **ભાવાર્થ**—આ ચૈત્યવંદન ગૌતમસ્વામીએ રચેલું છે. એમાં અષ્ટાપદપર્વત ઉપર બિરાજમાન ચોવીશ તીર્થંકરોને તથા બીજા તીર્થંકરો તથા તીર્થોમાં રહેલા જિનોને નમસ્કાર કરવામાં આવેલ છે.

૧૨. અથ જંકિંચિ.

જંકિંચિ નામતિત્થં, સગ્ગે પાયાલિ માણુસે લોએ; જાઇં જિણબિંબાઇં, તાઇં સવ્વાઇં વંદામિ. ઇતિ. ૧૨.

૧૨ **ભાવાર્થ**—આમાં જે કોઈ નામરૂપે તીર્થ હોય તેને તથા ત્રણ લોકમાં રહેલી જિનપ્રતિમાઓને નમસ્કાર કરવામાં આવ્યો છે.

૧૩. અથ નમુત્થુણં (શક્રસ્તવ).

નમુત્થુણં, અરિહંતાણં ભગવંતાણં. ૧. આઇગરાણં, તિત્થયરાણં, સયંસંબુદ્ધાણં. ૨. પુરિસુત્તમાણં, પુરિસસીહાણં, પુરિસવરપુંડરીયાણં, પુરિસવરગંધહત્થીણં. ૩. લોગુત્તમાણં, લોગનાહાણં, લોગહિયાણં, લોગપઇવાણં,

લોગપજ્જોઅગરાણં. ૪. અભયદયાણં, ચક્ખુદયાણં, મગ્ગદયાણં, સરણદયાણં, બોહિદયાણં. ૫. ધમ્મદયાણં, ધમ્મદેસયાણં, ધમ્મનાયગાણં, ધમ્મસારહીણં, ધમ્મવરચાઉરંતચક્કવટ્ટીણં. ૬. અપ્પડિહયવરનાણદંસણધરાણં, વિયટ્ટછઉમાણં ૭. જિણાણં જાવયાણં, તિન્નાણં તારયાણં, બુદ્ધાણં બોહયાણં, મુત્તાણં મોઅગાણં. ૮. સવ્વન્નૂણં, સવ્વદરિસીણં, સિવ મયલ મરૂઅ મણંત મક્ખયમવ્વાબાહ મપુણરાવિત્તિ, સિદ્ધિગઇ નામધેયં ઠાણં સંપત્તાણં, નમો જિણાણં, જિયભયાણં. ૯. જે અ અઇઆ સિધ્ધા, જે અ ભવિસ્સંતિ ણાગએ કાલે; સંપઇ અ વટ્ટમાણા, સવ્વે તિવિહેણ વંદામિ. ૧૦. ઇતિ. ૧૩.

૧૩ ભાવાર્થ—ઇંદ્ર મહારાજ જ્યારે ભગવાનની સ્તુતિ કરે છે ત્યારે આ સૂત્ર બોલે છે. એમાં ભગવાનના ગુણોનું વર્ણન છે.

૧૪. અથ જાવંતિ ચેઇઆઇં.

જાવંતિ ચેઇઆઇં, ઉડ્ઢે અ અહે અ તિરિઅ-લોએ અ; સવ્વાઇઁ તાઇઁ વંદે, ઇહ સંતો તત્થ સંતાઇ. ૧. ઇતિ. ૧૪.

૧૪ ભાવાર્થ—આમાં ત્રણે લોકમાં રહેલી જિનપ્રતિમાઓને નમસ્કાર કર્યો છે.

૧૫. અથ જાવંત કેવિ સાહૂ.

જાવંત કેવિ સાહૂ, ભરહેરવયમહાવિદેહે અ; સવ્વેસિઁ તેસિઁ પણઓ, તિવિહેણ તિદંડવિરયાણ. ઇતિ. ૧૫.

૧૫ ભાવાર્થ—આમાં ભરત, ઐરાવત અને મહાવિદેહક્ષેત્રની અંદર રહેલા સર્વ સાધુસાધ્વીઓને નમસ્કાર કરવામાં આવે છે.

૧૬. અથ પરમેષ્ઠિનમસ્કાર.×

નમોઽર્હત્સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ. ઇતિ. ૧૬.

૧૬ ભાવાર્થ—આમાં પાંચ પરમેષ્ઠીઓને નમસ્કાર કર્યો છે. આ શ્રી સિદ્ધસેનદિવાકર સૂરિનું રચેલું છે.

૧૭. અથ ઉવસગ્ગહરં સ્તવ.

ઉવસગ્ગહરં પાસં, પાસ વંદામિ કમ્મઘણમુક્કં; વિસહરવિસનિન્નાસં, મંગલકલ્લાણઆવાસં. ૧. વિસહરફુલિંગમંતં, કંઠે ધારેઇ જો સયા મણુઓ; તસ્સ ગહરોગમારી-દુટ્ઠજરા જંતિ ઉવસામં. ૨. ચિટ્ઠઉ દૂરે મંતો, તુજ્ઝ પણામોવિ બહુફલો હોઇ; નરતિરિએસુ વિ જીવા, પાવંતિ ન દુક્ખદોગચ્ચં. ૩. તુહ સમ્મત્તે લદ્ધે, ચિંતામણિકપ્પપાયવબ્ભહિએ, પાવંતિ અવિગ્ઘેણં, જીવા અયરામરં ઠાણં. ૪. ઇઅ સંથુઓ મહાયસ ! ભત્તિબ્ભરનિબ્ભરેણ હિઅએણ; તા દેવ ! દિજ્જ બોહિં, ભવે ભવે પાસજિણચંદ!. ૫. ઇતિ. ૧૭.

૧૭ ભાવાર્થ—આ સ્તવમાં શ્રી પાર્શ્વનાથનું ગુણસ્તુતિરૂપ સ્તવન શ્રી ભદ્રબાહુસ્વામીનું રચેલું છે. તે સર્વ વિઘ્નોનો નાશ કરનાર છે.

૧૮. અથ જય વીયરાય (પ્રાર્થના સૂત્ર).

જય વીયરાય ! જગગુરુ! હોઉ મમં તુહ પભાવઓ ભયવં ! ભવનિવ્વેઓ મગ્ગાણુસારિયા ઇટ્ઠફલસિદ્ધી. ૧. લોગવિરુદ્ધચ્ચાઓ, ગુરુજણપૂઆ પરત્થકરણં ચ; સુહગુરુજોગો તવ્વયણ–સેવણા આભવમખંડા. ૨. વારિજ્જઇ જઇ વિ નિયાણ–બંધણં વીયરાય !તુહ સમયે; તહવિ મમ હુજ્જ સેવા, ભવે ભવે તુમ્હ ચલણાણં. ૩. દુક્ખઓ કમ્મક્ખઓ,

× પૂર્વાંતર્ગત હોઇ બોઓ ન બોલે.

સમાહિમરણં ચ બોહિલાભો અ; સંપજ્જઉ મહએઅં, તુહ નાહ ! પણામકરણેણં. ૪. સર્વમંગલમાંગલ્યં, સર્વ-કલ્યાણકારણમ્, પ્રધાનં સર્વ ધર્માણાં, જૈનંજયતિશાસનમ્. ૫. ઇતિ. ૧૮.

૧૮ ભાવાર્થ—આમાં પ્રભુની પાસે કેટલીએક ઉત્તમ પ્રાર્થના કરવામાં આવી છે.

૧૯. અથ અરિહંતચેઇઆણં (ચૈત્યસ્તવ) સૂત્ર.

અરિહંતચેઇઆણં,કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં. ૧. વંદણવત્તિ-આએ, પૂઅણવત્તિઆએ, સક્કારવત્તિઆએ, સમ્માણવત્તિ-આએ, બોહિલાભવત્તિઆએ, નિરૂવસગ્ગવત્તિઆએ. ૨. સદ્ધાએ, મેહાએ, ધિઇએ, ધારણાએ, અણુપ્પેહાએ, વડ્ઢમાણીએ ઠામિકાઉસ્સગ્ગં. ૩. ઇતિ. ૧૯.

૧૯ ભાવાર્થ—આમાં જ્યાં દેવવંદન કરતા હોઇએ તે એક દહેરાની પ્રતિમાઓને વંદન કરવામાં આવ્યું છે.

*૨૦. કલ્લાણકંદં (પંચ જિન) સ્તુતિ.

કલ્લાણકંદં પઢમં જિણિંદં, સંતિંતઓ નેમિજિણં મુણિંદં; પાસં પયાસં સુગુણિક્કઠાણં, ભત્તીઇ વંદેસિરિવ-દ્ધમાણં. ૧. અપારસંસારસમુદ્દપારં, પત્તા સિવં દિંતુ સુઇ-ક્કસાર ; સવ્વેજિણિંદા સુરવિંદવંદા, કલ્લાણવલ્લીણવિસાલ-કંદા. ૨. નિવ્વાણમગ્ગે વરજાણકપ્પં, પણાસિયાસેસકુવા-ઇદપ્પં; મયં જીણાણં સરણં બુહાણં, નમામિ નિચ્ચંતિ-જગપ્પહાણં. ૩. કુંદિંદુગોક્ખીરતુસારવન્ના, સરોજહત્થા

* સ્તુતિ (થોય)ની પહેલી ગાથામાં જેનો વિષય હોય તેની, બીજી ગાથામાં સર્વ જિન, ત્રીજીમાં જ્ઞાન અને ચોથામાં શાસનદેવીની સ્તુતિ હોય છે.

કમલે નિસન્ના; વાએસિરી પુત્થય વગ્ગહત્થા, સુહાય સા અમ્હ સયા પસત્થા. ૪. ઇતિ. ૨૦.

૨૦ ભાવાર્થ—આ શ્રી ઋષભદેવ, શાન્તિનાથ, નેમિનાથ, પાર્શ્વનાથ અને મહાવીરસ્વામીની સ્તુતિ છે.

૨૧. અથ સંસારદાવા સ્તુતિ.

સંસારદાવાનલદાહનીરં, સંમોહધૂલીહરણે સમીરં; માયારસાદારણસારસીરં, નમામિ વીરં ગિરિસારધીરં. ૧. ભાવાવનામસુરદાનવમાનવેન, ચૂલાવિલોલકમલાવલિમાલિતાનિ; સંપૂરિતાભિનતલોકસમીહિતાનિ, કામં નમામિ જિનરાજપદાનિ તાનિ. ૨. બોધાગાધં સુપદપદવી–નીરપૂરાભિરામં, જીવાહિંસા–વિરલલહરી–સંગમાગાહદેહં; ચૂલાવેલં ગુરુગમમણિસંકુલં દૂરપારં, સારં વીરાગમજલનિધિં સાદરં સાધુ સેવે. ૩. આમૂલાલોલ ધૂલીબહુલપરિમલાલીઢલોલાલિમાલા, ઝંકારારાવસારા મલદલકમલાગારભૂમિનિવાસે!; છાયાસંભારસારે ! વરકમલકરે ! તારહારાભિરામે!, વાણીસંદોહદેહે! ભવવિરહવરં દેહિ મે દેવિ ! સારમ્. ૪. ઇતિ. ૨૧.

૨૧ ભાવાર્થ—આ શ્રી મહાવીરસ્વામીની સ્તુતિ આચાર્ય શ્રી હરિભદ્રસૂરિની રચેલી છે.

૨૨. અથ સ્નાતસ્યા સ્તુતિ.

સ્નાતસ્યાપ્રતિમસ્ય મેરુશિખરે શચ્યા વિભોઃ શૈશવે, રૂપાલોકનાવિસ્મયાહૃતરસભ્રાંત્યાભ્રમચ્ચક્ષુષા; ઉન્મૃષ્ટં નયનપ્રભાધવલિતં ક્ષીરોદકાશંકયા, વક્ત્રં યસ્ય પુનઃ પુનઃ સ જયતિ શ્રીવર્ધમાનો જિનઃ. ૧. હંસાંસાહતપદ્મરેણુકપિશક્ષીરાર્ણવાંભોભૃતૈઃ, કુંભૈરપ્સરસાં પયોધરભરપ્રસ્પર્દ્ધિભિઃ

કાંચનૈઃ; યેષાં મંદરરત્નશૈલશિખરે જન્માભિષેકઃ કૃતઃ, સર્વૈઃ સર્વસુરાસુરેશ્વરગણૈસ્તેષાં નતોઽહં ક્રમાન્. ૨. અર્હદ્વક્ત્રપ્રસૂતં ગણધરરચિતં દ્વાદશાંગંવિશાલં, ચિત્રં બહ્વર્થયુક્તં મુનિગણવૃષભૈર્ધારિતં બુદ્ધિમદ્ભિઃ; મોક્ષાગ્રદ્વારભૂતં વ્રતચરણફલંજ્ઞેયભાવપ્રદીપં, ભક્ત્યા નિત્યં પ્રપદ્યે શ્રુતમહમખિલં સર્વલોકૈકસારમ્. ૩. નિષ્પંકવ્યોમનીલદ્યુતિમલસદૃશં બાલચંદ્રાભદંષ્ટ્રં, મત્તં ઘંટારવેણ પ્રસૃતમદજલં પૂરયંતં સમંતાત્; આરૂઢો દિવ્યનાગં વિચરતિ ગગને કામદઃ કામરૂપી, યક્ષઃ સર્વાનુભૂતિ દિંશતુ મમ સદા સર્વકાર્યેષુ સિદ્ધિમ્. ૪. ઇતિ શ્રી મહાવીરજિનસ્તુતિઃ. ૨૨.

૨૨ ભાવાર્થ—શ્રી બાલચંદ્રસૂરિની રચેલી આ મહાવીર સ્વામીની સ્તુતિ છે. તે પાક્ષિક, ચાતુર્માસિક અને સાંવત્સરિક પ્રતિક્રમણમાં બોલાય છે.

૨૩. અથ પુક્ખરવર (શ્રુતસ્તવ) સૂત્ર.

પુક્ખરવરદીવડ્ઢે, ધાયઇસંડે અ જંબુદીવે અ; ભરહેરવયવિદેહે, ધમ્માઇગરે નમંસામિ. ૧. તમતિમિરપડલવિદ્ધંસણસ્સ સુરગણનારંદમહિઅસ્સ; સીમાધરસ્સ વંદે, પપ્ફોડિઅમોહજાલસ્સ. ૨. જાઇજરામરણસોગપણાસણસ્સ, કલ્લાણપુક્ખલવિસાલસુહાવહસ્સ; કો દેવદાણવનરિંદગણચ્ચિઅસ્સ, ધમ્મસ્સ સારમુવલબ્ભ કરે પમાયં. ૩. સિદ્ધે ભો! પયઓ ણમો જિણમએ નંદી સયા સંજમે, દેવંનાગસુવન્નકિન્નરગણસ્સબ્ભૂઅભાવચ્ચિએ; લોગો જત્થ પઇટ્ઠિઓ જગમિણં તેલુક્કમચ્ચાસુરં, ધમ્મો વડ્ઢઉ સાસઓ વિજયઓ ધમ્મુત્તરં વડ્ઢઉ. ૪. સુઅસ્સભગવઓ, કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં. વંદણવત્તિયાએ૦ ઇતિ. ૨૩.

૨૩ ભાવાર્થ-આમાં વિચરતા તીર્થંકરોની તથા જ્ઞાનની સ્તુતિ છે.

૨૪. અથ સિદ્ધાણં બુદ્ધાણં.

સિદ્ધાણં બુદ્ધાણં, પારગયાણં પરંપરગયાણં; લોઅગ્ગમુવગયાણં, નમો સયાસવ્વસિદ્ધાણં. ૧. જો દેવાણવિ દેવો, જં દેવા પંજલી નમંસંતિ; તં દેવદેવમહિઅં, સિરસા વંદે મહાવીરં. ૨. ઇક્કોવિ નમુક્કારો, જિણવરવસહસ્સ વદ્ધમાણસ્સ; સંસારસાગરાઓ, તારેઇ નરં વ નારિં વા. ૩. ઉજ્જિંતસેલસિહરે, દિક્ખા નાણં નિસીહિઆ જસ્સ; તં ધમ્મચક્કવટ્ટિં, અરિટ્ઠનેમિં નમંસામિ. ૪. ચત્તારિઅટ્ઠદસ દોય-વંદિયા જિણવરા ચઉવ્વીસં; પરમટ્ઠનિટ્ઠિઅટ્ઠા, સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ. ૫. ઇતિ. ૨૪.

૨૪ ભાવાર્થ—આમાં સર્વ સિદ્ધ, મહાવીરસ્વામી, નેમિનાથ તથા અષ્ટાપદ પર્વત ઉપર બિરાજમાન ચોવીશ તીર્થંકરોની સ્તુતિ છે.

૨૫. અથ વેયાવચ્ચગરાણં.

વેયાવચ્ચગરાણં, સંતિગરાણં, સમ્મદ્દિટ્ઠિસમાહિગરાણં, કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં, અન્નત્થ૦ ઇતિ. ૨૫.

૨૫ ભાવાર્થ—આથી સમકિતદૃષ્ટિ દેવોને સંભારવામાં આવે છે.

૨૬. અથ ભગવાનાદિવંદન.

ભગવાન્હં, આચાર્યહં, ઉપાધ્યાયહં, સર્વસાધુહં. ઇતિ. ૨૬.

૨૭. અથ દેવસિઅ પડિક્કમણે ઠાઉં.

(પ્રતિક્રમણ સ્થાપન સુત્ર)

ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! દેવસિઅપડિક્કમણે ઠાઉં? ઇચ્છં. સવ્વસ્સવિ દેવસિઅ, દુચ્ચિંતિઅ, દુબ્ભાસિઅ, દુચ્ચિટ્ઠિઅ, મિચ્છામિ દુક્કડં. ઇતિ. ૨૭.

૨૮. અથ ઇચ્છામિ ઠામિ.

ઇચ્છામિઠામિ કાઉસ્સગ્ગં, જો મે દેવસિઓ, અઇઆરો, કઓ, કાઇઓ, વાઇઓ, માણસિઓ, ઉસ્સુત્તો, ઉમ્મગ્ગો, અકપ્પો, અકરણિજ્જો, દુજ્ઝાએ, દુવ્વિચિંતિઓ, અણાચારો, અણિચ્છિઅવ્વો, અસાવગપાઉગ્ગો, નાણે દંસણે ચરિત્તાચરિત્તે, સુએ સામાઇએ, તિણ્હં ગુત્તિણં, ચઉણ્હં કસાયાણં, પંચણ્હમણુવ્વયાણં, તિણ્હં ગુણવ્વયાણં, ચઉણ્હં સિક્ખાવયાણં, બારસવિહસ્સ સાવગધમ્મસ્સ, જં ખંડિઅં જં વિરાહિઅં, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં. ઇતિ. ૨૮.

૨૮ ભાવાર્થ—આથી દિવસનાં લાગેલાં પાપને સામાન્ય રીતે જાહેર કરી તેની માફી માગવામાં આવે છે.

૨૯. અથ પંચાચારની ગાથા.

નાણંમિ દંસણંમિઅ, ચરણંમિ તવંમિ તહ ય વીરિયંમિ; આયરણં આયારો, ઇઅ એસો પંચહા ભણિઓ. ૧. કાલે વિણએ બહુમાણે, ઉવહાણે તહ અનિણ્હવણે; વંજણ—અત્થ—તદુભયે, અઠવિહો નાણમાયારો. ૨. નિસ્સંકિઅ નિક્કંખિઅ, નિવ્વિતિગિચ્છા અમૂઢદિટ્ઠિઅ; ઉવવૂહ થિરીકરણે, વચ્છલ્લપ્પભાવણે અટ્ઠ. ૩. પણિહાણજોગજુત્તો, પંચહિં સમિઇહિં તીહિં ગુત્તીહિં; એસ ચરિત્તાયારો, અટ્ઠવિહો હોઇ નાયવ્વો. ૪. બારસવિહંમ્મિવિ તવે, સબ્ભિંતરબાહિરે કુસલદિટ્ઠે; અગિલાઇ અણાજીવી, નાયવ્વો સો તવાયારો. ૫. અણસણ મૂણોઅરિયા, વિત્તીસંખેવણં રસચ્ચાઓ; કાયકિલેસો સંલીનયા ય બજ્જો તવો હોઇ. ૬. પાયચ્છિત્તં વિણઓ, વેયાવચ્ચં તહેવ સજ્ઝાઓ; ઝાણં ઉસ્સગ્ગોવિ

અ, અબ્ભિંતરઓ તવો હોઇ. ૭. અણિગૂહિઅબલવીરિઓ, પરક્કમઇ જો જહુત્ત માઉત્તો; જુંજઇ અ જહાથામં, નાયવ્વો વીરિયાયારો. ૮. ઇતિ. ૨૯.

૨૯ ભાવાર્થ—આ આઠ ગાથામાં જ્ઞાનાદિ પાંચ આચારના ભેદનું વર્ણન છે.

૩૦. અથ સુગુરુ વાંદણા (દ્વાદશાવર્ત ગુરુવંદના) સૂત્ર.

ઇચ્છામિ ખમાસમણો! વંદિઉં, જાવણિજ્જાએ નિસીહિઆએ, અણુજાણહ, મે મિઉગ્ગહં, નિસીહિ, અહો-કાયંકાયસંફાસં, ખમણિજ્જો ભે કિલામો, અપ્પકિલંતાણં, બહુસુભેણં ભે, દિવસો વઇક્કંતો? જત્તાભે? જવણિજ્જં ચ ભે? ખામેમિ ખમાસમણો! દેવસિઅં વઇક્કમ્મં. આવસ્સિઆએ, પડિક્કમામિ ખમાસમણાણં. દેવસિઆએ આસાયણાએ, તિત્તિસન્નયરાએ, જં કિંચિ મિચ્છાએ, મણદુક્કડાએ, વયદુક્કડાએ, કાયદુક્કડાએ, કોહાએ, માણાએ, માયાએ, લોભાએ, સવ્વકાલિઆએ, સવ્વમિચ્છો-વયારાએ, સવ્વધમ્માઇક્કમણાએ, આસાયણાએ, જો મે અઇયારો કઓ, તસ્સ ખમાસમણો! પડિક્કમામિ, નિંદામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણં વોસિરામિ. ૧. બીજીવારના વાંદણામાં 'આવસ્સિઆએ'એ પદ ન કહેવું. રાઇપ્રતિક્રમણમાં રાઇવઇક્કંતા, પક્ખો વઇક્કંતો, ચઉમાસી વઇક્કંતા, સંવચ્છરો વઇક્કંતો કહેવો. ઇતિ. ૩૦.

૩૦ ભાવાર્થ—આથી સુગુરુને વંદન કરી તેમની પ્રત્યે થયેલા દોષની ક્ષમા યાચવામાં આવે છે.

૩૧. અથ દેવસિઅં આલોઉં.

ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! દેવસિઅં આલોઉં? ઇચ્છં. આલોએમિ જો મે૦ ઇતિ. ૩૧.

૩૨. અથ સાત લાખ.

સાત લાખ પૃથ્વીકાય, સાત લાખ અપ્કાય, સાત લાખ તેઉકાય, સાત લાખ વાઉકાય, દશ લાખ પ્રત્યેક વનસ્પતિકાય, ચૌદ લાખ સાધારણ વનસ્પતિકાય, બે લાખ બેઇંદ્રિય, બે લાખ તેઇંદ્રિય, બે લાખ ચઉરિંદ્રિય, ચાર લાખ દેવતા, ચાર લાખ નારકી, ચાર લાખ તિર્યંચ-પંચેંદ્રિય, ચૌદ લાખ મનુષ્ય, એવંકારે ચોરાશી લાખ જીવયોનિમાંહિ, મ્હારે જીવે જે કોઇ જીવ હણ્યો હોય, હણાવ્યો હોય, હણતાં પ્રત્યે અનુમોદ્યો હોય, તે સર્વે મને વચને કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ઇતિ. ૩૨.

૩૨ ભાવાર્થ—આમાં ચોરાશી લાખ યોનિવાળા જીવોમાં જે જીવો હણાયા હોય તે બાબત મિચ્છા મિ દુક્કડં દેવામાં આવે છે.

૩૩. અથ અઢાર પાપસ્થાનક.

પહેલે પ્રાણાતિપાત, બીજે મૃષાવાદ, ત્રીજે અદત્તાદાન, ચોથેમૈથુન, પાંચમે પરિગ્રહ, છઠ્ઠે ક્રોધ, સાતમે માન, આઠમે માયા, નવમે લોભ, દશમે રાગ, અગ્યારમે દ્વેષ, બારમે કલહ, તેરમે અભ્યાખ્યાન, ચૌદમે પૈશુન્ય, પંદરમે રતિઅરતિ, સોલમે પરપરિવાદ, સત્તરમે માયામૃષાવાદ, અઢારમે મિથ્યાત્વશલ્ય. એ અઢાર પાપસ્થાનકમાંહિ, મ્હારે જીવે જે કોઈ પાપ સેવ્યું હોય, સેવરાવ્યું હોય, સેવતાં પ્રત્યે અનુમોદ્યું હોય, તે સર્વે મને વચને કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ઇતિ. ૩૩.

૩૩ ભાવાર્થ—આમાં અઢાર પ્રકારે પાપ બંધાય છે તેનાં નામ છે અને પછી તેવી રીતે કરેલાં પાપની ક્ષમા માંગવામાં આવી છે. (મિચ્છામિદુક્કડં દેવામાં આવેલ છે.)

૩૪. અથ સવ્વસ્સવિ. (સંક્ષિપ્ત મધ્ય પ્રતિક્રમણ).

સવ્વસ્સવિ દેવસિય, દુચ્ચિંતિઅ, દુબ્ભાસિઅ દુચ્ચિટ્ઠિઅ, ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! ઇચ્છં, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં. ઇતિ. ૩૪.

૩૪ **ભાવાર્થ**—આમાં લાગેલાં પાપને અતિ ટુંકામાં કહેવા સાથે તેની માફી માંગવામાં આવી છે.

૩૫. અથ શ્રાવક પ્રતિક્રમણ સૂત્ર–વંદિત્તુ.

વંદિત્તુ સવ્વસિદ્ધે, ધમ્માયરિએ અ સવ્વસાહૂ અ; ઇચ્છામિ પડિક્કમિઉં, સાવગધમ્માઇયારસ્સ. ૧. જો મે વયાઇયારો, નાણે તહ દંસણે ચરિત્તે અ; સુહુમો ય બાયરો વા, તં નિંદે તં ચ ગરિહામિ. ૨. દુવિહે પરિગ્ગહંમ્મિ, સાવજ્જે બહુવિહે અ આરંભે; કારાવણે અ કરણે, પડિક્કમે દેસિઅં સવ્વં. ૩. જં બદ્ધમિંદિએહિં, ચઉહિં કસાએહિં અપ્પસત્થેહિં; રાગેણ વ દોસેણ વ, તં નિંદે તં ચ ગરિહામિ. ૪ આગમણે નિગ્ગમણે, ઠાણેચંકમણે અણાભોગે; અભિયોગે અ નિયોગે, પડિક્કમે દેસિઅં સવ્વં. ૫. સંકા કંખ વિગિચ્છા, પસંસ તહ સંથવો કુલિંગીસુ; સમ્મતસ્સ ઇઆરે પડિક્કમે દેસિઅં સવ્વં. ૬. છક્કાયસમારંભે, પયણે અ પયાવણે અ જે દોસા; અત્તટ્ઠાય પરટ્ઠા, ઉભયટ્ઠા ચેવ તં નિંદે. ૭. પંચણ્હમણુવ્વયાણં, ગુણવ્વયાણં ચ તિણ્હમઇઆરે; સિક્ખાણં ચ ચઉણ્હં, પડિક્કમે દેસિઅં સવ્વં. ૮. પઢમે અણુવ્વયંમી, થૂલગપાણાઇવાયવિરઇઓ; આયરિયમપ્પસત્થે, ઇત્થ પમાયપ્પસંગેણં. ૯. વહ બંધ છવિચ્છેએ, અઇભારે ભત્તપાણવુચ્છેએ; પઢમવયસ્સ ઇયારે, પડિક્કમે દેસિઅં સવ્વં. ૧૦. બીએ અણુવ્વયંમી, પરિથૂલગઅલિ-

અવયણવિરઇઓ; આયરિઅમપ્પસત્થે, ઇત્થ પમાયપ્પસંગેણં. ૧૧ સહસા–રહસ્સ–દારે, મોસુવએસે અ કૂડલેહે અ; બીયવયસ્સ ઇઆરે, પડિક્કમે દેસિઅં સવ્વં. ૧૨. તઇએ અણુવ્વયંમી, થૂલગપરદવ્વહરણ વિરઇઓ; આયરિયમપ્પસત્થે, ઇત્થ પમાયપ્પસંગેણં. ૧૩. તેના હડપ્પઓગે, તપ્પડિરૂવે વિરુદ્ધગમણે અ; કૂડતુલ કૂડમાણે, પડિક્કમે દેસિઅં સવ્વં. ૧૪. ચઉત્થે અણુવ્વયંમિ, નિચ્ચં પરદારગમણ વિરઇઓ; આયરિયમપ્પસત્થે, ઇત્થ પ્પમાયપ્પસંગેણં. ૧૫. અપરિગ્ગહિઆ–ઇત્તર, અણંગવિવાહ–તિવ્વ–અણુરાગે; ચઉત્થવયસ્સઇઆરે; પડિક્કમે દેસિઅં સવ્વં. ૧૬. ઇત્તો અણુવ્વએ પંચમંમિ, આયરિયમપ્પસત્થંમિ; પરિમાણપરિચ્છેએ, ઇત્થ પમાયપ્પસંગેણં. ૧૭. ધણધન્ન ખિત્તવત્થુ, રુપ્પસુવન્ને અ કુવિઅપરિમાણે; દુપએચઉપ્પયંમિ, પડિક્કમે દેસિઅં સવ્સં. ૧૮. ગમણસ્સ ય પરિમાણે, દિસાસુ ઉડ્ઢું અહે અ તિરિએ ચ; વુડ્ઢી સઇઅંતરદ્ધા, પઢમંમિ ગુણવ્વએ નિંદે. ૧૯. મજ્જંમિ ય મંસંમિ ય, પુપ્ફે અ ફલે અ ગંધમલ્લે અ; ઉવભોગપરીભોગે, બીઅમ્મિ ગુણવ્વએ નિંદે. ૨૦. સચ્ચિતે પડિબધ્ધે, અપ્પોલ દુપ્પોલિઅં ચ આહારે; તુચ્છોસાહભક્ખણયા, પડિક્કમે દેસિઅં સવ્વં. ૨૧. ઇંગાલી-વણ–સાડી–ભાડી–ફોડી સુવજ્જએ કમ્મં; વાણિજ્જં ચેવદંત–લક્ખ–રસ–કેસ—વિસ–વિસયં. ૨૨. એવં ખુ જંતપિલ્લણ—કમ્મં નિલ્લંછણં ચ દવદાણં; સરદહતલાયસોસં, અસઇપોસં ચ વજ્જિજ્જા. ૨૩. સત્થગ્ગિમુસલજંતગ–તણકટ્ઠે મંતમૂલભેસજ્જે; દિન્ને દવાવિએ

વા, પડિક્કમે દેસિઅં સવ્વં. ૨૪. ણ્હાણુવ્વટ્ટણવણ્ણગ, વિલેવણ સદ્દરૂવરસગંધે; વત્થાસણઆભરણે, પડિક્કમે દેસિઅં સવ્વં. ૨૫. કંદપ્પે કુક્કુઇએ, મોહરિ અહિગરણ ભોગઅઇરિત્તે; દંડંમિ અણટ્ઠાએ, તઇઅંમિ ગુણવ્વએ નિંદે. ૨૬. તિવિહે દુપ્પણિહાણે, અણવટ્ઠાણે તહા સઇવિહૂણે; સામાઇય વિતહકએ, પઢમે સિક્ખાવએ નિંદે. ૨૭. આણવણે પેસવણે, સદ્દે રૂવે અ પુગ્ગલક્ખેવે; દેસાવગાસિઅંમિ, બીએ સિક્ખાવએ નિંદે. ૨૮. સંથારુચ્ચારવિહી-પમાય તહ ચેવ ભોયણાભોએ; પોસહવિહિવિવરીએ, તઇએ સિક્ખાવએ નિંદે. ૨૯. સચ્ચિત્તે નિક્ખિવણે, પિહિણે વવએસ મચ્છરે ચેવ; કાલાઇક્કમદાણે, ચઉત્થે સિક્ખાવએ નિંદે. ૩૦. સુહિએસુ અ દુહિએસુ અ, જા મે અસ્સંજએસુ અનુકંપા; રાગેણ વ દોસેણ વ, તં નિંદે તં ચ ગરિહામિ. ૩૧. સાહૂસુ સંવિભાગો, ન કઓ તવચરણકરણજુત્તેસુ; સંતે ફાસુઅદાણે, તં નિંદે તં ચ ગરિહામિ. ૩૨. ઇહલોએ પરલોએ, જીવિઅ મરણે અ આસંસપઓગે; પંચવિહો અઇયારો, મા મજ્ઝ હુજ્જ મરણંતે. ૩૩. કાએણ કાઇઅસ્સ, પડિક્કમે વાઇઅસ્સ વાયાએ; મણસા માણસિઅસ્સ, સવ્વસ્સ વયાઇઆરસ્સ. ૩૪. વંદણ-વય-સિક્ખાગા-રવેસુ સન્ના-કસાય-દંડેસુ, ગુત્તીસુ અ સમિઇસુ અ, જો અઇઆરો અ તં નિંદે. ૩૫. સમ્મદિટ્ઠી જીવો, જઇવિ હુ પાવં સમાય રઇ કિંચિ; અપ્પોસિ હોઇ બંધો, જેણ ન નિદ્ધંધસં કુણઇ. ૩૬. તં પિ હુ સપડિક્કમણં, સપ્પરિઆવં સઉત્તરગુણં ચ; ખિપ્પં ઉવસામેઇ, વાહિવ્વ સુસિક્ખઓ વિજ્જો. ૩૭. જહા વીસં કુટ્ઠગયં, મંતમૂલવિસારયા; વિજ્જા હણંતિ મંતેહિં, તો તં હવઇ નિવ્વિસં.

૩૮. એવં અટ્ઠવિહં કમ્મં, રાગદોસસમજ્જિઅં; આલો-અંતો અ નિંદંતો, ખિપ્પં હણઈ સુસાવઓ. ૩૯. કયપાવોવિ મણુસ્સો, આલોઇઅ નિંદિઅ ગુરુસગાસે; હોઈ અઇરેગ લહુઓ, ઓહરિ અ ભરુવ્વ ભારવહો. ૪૦. આવસ્સએણ એએણ, સાવઓ જઇવિ બહુરઓ હોઇ; દુક્ખાણમંતકિરિઅં, કાહી અચિરેણ કાલેણ. ૪૧. આલો-અણા બહુવિહા, ન ય સંભરિઆ પડિક્કમણકાલે; મૂલગુણ ઉત્તરગુણે, તં નિંદે તં ચ ગરિહામિ. ૪૨. તસ્સ ધમ્મસ્સ કેવલિ-પન્નત્તસ્સ અબ્ભુટ્ઠિઓમિ આરાહણાએ; વિરઓમિ વિરાહણાએ, તિવિહેણ પડિક્કંતો, વંદામિ જિણે ચઉવ્વી-સં. ૪૩. જાવંતિ ચેઇઆઈં૦ ૪૪. જાવંત કેવિ સાહુ૦ ૪૫. ચિરસંચિયપાવ-પણાસણીઈ, ભવસયસહસ્સ-મહ-ણીએ; ચઉવીસ-જિણ-વિણિગ્ગય-કહાઇ, વોલંતુ મે દિઅહા. ૪૬. મમ મંગલમરિહંતા, સિદ્ધા સાહૂ સુઅં ચ ધમ્મો અ; સમ્મદ્દિટ્ઠી દેવા, દિંતુ સમાહિં ચ બોહિં ચ. ૪૭. પડિસિ-દ્ધાણં કરણે, કિચ્ચાણમકરણે પડિક્કમણં; અસદ્દહણે અ તહા, વિવરીઅ-પરુવણાએ અ. ૪૮. ખામેમિ સવ્વજીવે, સવ્વે જીવા ખમંતુ મે; મિત્તી મે સવ્વભૂએસુ, વેરં મજ્ઝં ન કેણઇ. ૪૯. એવમહં આલોઇઅ, નિંદિઅ ગરહિઅ દુગં-છિઅં સમ્મં; તિવિહેણ પડિક્કંતો, વંદામિ જિણે ચઉવ્વીસં ૫૦. ઇતિ. ૩૫.

૩૫ ભાવાર્થ—આથી શ્રાવકને બારે વ્રત વગેરેમાં લાગેલા દોષને બહુ પસ્તાવા સાથે વિસ્તારથી જાહેર કરી તેવા દોષો ફરીથી ન લાગે તેવી ઇચ્છા સાથે તે બાબત માફી માગવામાં આવે છે.

૩૬. અથ અબ્ભુટ્ઠિઓ (ક્ષામણક સુત્ર).

ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! અબ્ભુટ્ઠિઓહં, અબ્ભિંતર દેવસિઅં ખામેઉં? ઇચ્છં, ખામેમિદેવસિઅં. જં કિંચિ અપત્તિઅં પરપત્તિઅં, ભત્તે, પાણે, વિણએ, વેયાવચ્ચે, આલાવે, સંલાવે, ઉચ્ચાસણે, સમાસણે, અંતરભાસાએ, ઉવરિભાસાએ, જં કિંચિ મજ્ઝ વિણયપરિહીણં સુહુમં વા બાયરં વા, તુબ્ભે જાણહ અહં ન જાણામિ, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં. ઇતિ. ૩૬.

૩૬ ભાવાર્થ:—આથી ગુરુ મહારાજના આપણાથી જે જે અપરાધ થયા હોય તે જાહેર કરી તેમની પાસે માફી માગવામાં આવે છે.

૩૭. અથ આયરિય ઉવજ્ઝાએ સૂત્ર.

આયરિય ઉવજ્ઝાએ, સીસે સાહમ્મિએ કુલગણે અ; જે મે કેઇ કસાયા, સવ્વે તિવિહેણ ખામેમિ. ૧. સવ્વસ્સ સમણસંઘસ્સ, ભગવઓ અંજલિં કરિય સીસે; સવ્વં ખમાવઇત્તા, ખમામિ સવ્વસ્સ અહયંપિ. ૨. સવ્વસ્સ જીવરાસિસ્સ, ભાવઓ ધમ્મનિહિયનિયચિત્તો; સવ્વં ખમાવઇત્તા, ખમામિ સવ્વસ્સ અહયંપિ. ૩. ઇતિ. ૩૭.

૩૭ ભાવાર્થ—આમાં આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, સકળ સંઘ તથા સર્વ જીવો ઉપર કષાય થયો હોય તેની તથા તેઓના બીજા જે કાંઇ અપરાધ થયા હોય તે બાબતની માફી માગવામાં આવે છે.

*૩૮. અથ નમોઽસ્તુ વર્ધમાનાય (સાયં શ્રી વીરસ્તુતિઃ).

ઇચ્છામો અણુસટ્ઠિં, નમો ખમાસમણાણં. નમોઽર્હત્૦ નમોઽસ્તુ વર્ધમાનાય, સ્પર્ધમાનાય કર્મણા; તજ્જયાવાપ્તમોક્ષાય, પરોક્ષાય કુતીર્થિનામ્. ૧. યેષાં વિકચારવિન્દરાજ્યા, જ્યાયઃક્રમકમલાવલિં દધત્યા; સદૃશૈરિતિ સંગતં પ્રશસ્યં, કથિતં સન્તુ શિવાય તે જિનેન્દ્રાઃ. ૨. કષાયતાપાર્દિતજન્તુનિર્વૃતિં, કરોતિ યો જૈનમુખામ્બુદોદ્ગતઃ; સ શુક્રમાસોદ્ભવવૃષ્ટિસન્નિભો, દધાતુ તુષ્ટિં મયિ વિસ્તરો ગિરામ્. ૩ ઇતિ. ૩૮.

૩૮ ભાવાર્થ—આ શ્રી વીર પરમાત્માની સ્તુતિ છે. તે સાંજે દેવસી પ્રતિક્રમણમાં હર્ષ નિમિત્તે બોલાય છે.

*૩૯. અથ વિશાલલોચન (પ્રાભાતિક શ્રીવીરસ્તુતિઃ).

વિશાલલોચનદલં, પ્રોદ્યદન્તાંશુકેસરં; પ્રાતર્વીરજિનેન્દ્રસ્ય, મુખપદ્મં પુનાતુ વઃ. ૧. યેષામભિષેકકર્મ કૃત્વા, મત્તા હર્ષભરાત્ સુખં સુરેન્દ્રાઃ; તૃણમપિ ગણયન્તિ નૈવ નાકં, પ્રાતઃ સન્તુ શિવાય તે જિનેન્દ્રાઃ. ૨. કલઙ્કનિર્મુક્તમમુક્તપૂર્ણતં, કુતર્કરાહુગ્રસનં સદોદયમ્; અપૂર્વચન્દ્રં જિનચન્દ્રભાષિતં, દિનાઽઽગમે નૌમિ બુધૈર્નમસ્કૃતમ્. ૩. ઇતિ. ૩૯.

૩૯ ભાવાર્થ—આ પણ શ્રી વીર પ્રભુની સ્તુતિ છે. તે સવારે રાઈ પ્રતિક્રમણમાં બોલાય છે.

૪૦. અથ શ્રુતદેવતાસ્તુતિઃ.

સુઅદેવયાએ કરેમિ-કાઉસ્સગ્ગં૦ સુઅદેવયા ભગવઇ નાણાવરણીયકમ્મસંઘાયં; તેસિં ખવેઉ સયયં, જેસિં સુઅસાયરે ભત્તી. ૧. ઇતિ. ૪૦.

૪૦ ભાવાર્થ—આ શ્રુતદેવીની સ્તુતિ છે.

---

* પૂર્વાંતર્ગત હોઈ સ્ત્રીઓ નબોલે.

*૪૧. અથ ક્ષેત્રદેવતાસ્તુતિઃ

ખિત્તદેવયાએ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં૦ જિસે ખિત્તે સાહૂ, દંસણનાણેહિં ચરણસહિએહિં; સાહંતિ મુક્ખમગ્ગં, સા દેવી હરઉ દુરિયાઇં. ૧. ઇતિ. ૪૧.

૪૧ ભાવાર્થ—આ ક્ષેત્રદેવીની સ્તુતિ છે.

૪૨. અથ શ્રુતદેવતા (કમલદલ) સ્તુતિઃ[1]

કમલદલવિપુલનયના, કમલમુખી કમલગર્ભસમગૌરી; કમલે સ્થિતા ભગવતી, દદાતુ શ્રુતદેવતા સિદ્ધિમ્. ૧. ઇતિ. ૪૨.

૪૨ ભાવાર્થ—આ પણ શ્રુતદેવીની સ્તુતિ છે. તે સ્ત્રીઓ કહે છે.

૪૩. અથ ભુવનદેવ સ્તુતિઃ

ભુવણ દેવયાએ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં૦ જ્ઞાનાદિગુણયુતાનાં, નિત્યં સ્વાધ્યાયસંયમરતાનામ્; વિદધાતુ ભુવનદેવી, શિવં સદા સર્વસાધૂનામ્. ૧. ઇતિ. ૪૩.

૪૪. અથ ક્ષેત્રદેવસ્તુતિઃ

યસ્યાઃક્ષેત્રં સમાશ્રિત્ય, સાધુભિઃ સાધ્યતે ક્રિયાઃ સા ક્ષેત્રદેવતા નિત્યં, ભૂયાન્નઃ સુખદાયિની. ૨. ઇતિ. ૪૪.

૪૩-૪૪ ભાવાર્થ—આ ક્ષેત્રદેવી તથા ભુવનદેવીની સ્તુતિઓ છે. આ બંને સ્તુતિઓ પાક્ષિક પ્રતિક્રમણમાં બોલાય છે.

૪૫. મુનિવંદન (અડ્ઢાઇજ્જેસુ) સૂત્ર.

અડ્ઢાઇજ્જેસુ દીવસમુદ્દેસુ, પનરસસુ કમ્મભુમીસુ જાવંત કેવિ સાહૂ, રયહરણગુચ્છપડિગ્ગહધારા, પંચમહવ્વ-

* પુરૂષો જ બોલે, સ્ત્રીઓ ન બોલે. ૧ સ્ત્રીઓ જ બોલે.

યધારા, અટ્ઠારસસહસ્સસીલંગધારા, અક્ખુયાયારચરિત્તા, તે સવ્વે સિરસા મણસા મત્થએણ વંદામિ. ૧. ઇતિ. ૪૫.

૪૫ ભાવાર્થ—આથી અઢીદ્વિપમાં રહેલા સર્વ મુનીઓને નમસ્કાર કરવામાં આવે છે.

૪૬. અથ સપ્તતિશતજિનસ્તુતિઃ (વરકનક)

વરકનકશઙ્ખવિદ્રુમ-મરકતઘનસન્નિભં વિગતમોહં; સપ્તતિશતં જિનાનાં, સર્વામરપૂજિતં વંદે. ૧. ઇતિ ૪૬.

૪૬ ભાવાર્થ—આથી એકસો સિતેર તીર્થંકરોને વંદન કરવામાં આવે છે.

૪૭. અથ લઘુશાન્તિસ્તવઃ

શાન્તિં શાન્તિનિશાન્તં, શાન્તં શાન્તાઽશિવં નમસ્કૃત્ય; સ્તોતુઃ શાન્તિનિમિત્તં, મન્ત્રપદૈઃશાન્તયે સ્તૌમિ. ૧. ઓમિતિ નિશ્ચિતવચસે, નમો નમો ભગવતેઽર્હતે પૂજામ્; શાન્તિજિનાય જયવતે, યશસ્વિને સ્વામિનેદમિનામ્. ૨. સકલાતિ-શેષક-મહા-સંપત્તિ-સમન્વિતાય શસ્યાય; ત્રૈલો-ક્ય-પૂજિતાય ચ, નમો નમઃ શાન્તિદેવાય. ૩. સર્વાઽમરસુ-સમૂહ-સ્વામિકસંપૂજિતાય નજિતાય; ભુવનજનપાલનો-દ્યત, તમાય સતતં નમસ્તસ્મૈ. ૪. સર્વ દુરિતૌઘનાશન-કરાય સર્વાઽશિવપ્રશમનાયઃ દુષ્ટગ્રહભૂત-પિશાચ-શાકિનીનાં પ્રમ-થનાય. ૫ યસ્યેતિનામમન્ત્ર-પ્રધાનવાક્યોપયોગકૃતતોષા; વિજયા કુરુતે જનહિત-મિતિ ચ નુતા નમત તં શાન્તિમ્.૬. ભવતુ નમસ્તે ભગવતિ !, વિજયે ! સુજયે ! પરાપરૈરજિતે !; અપરાજિતે ! જગત્યાં, જયતીતિ જયાવહે ! ભવતિ !. ૭. સર્વસ્યાપિ ચ સંઘસ્ય, ભદ્રકલ્યાણમઙ્ગલપ્રદદે !; સાધૂનાં ચ સદા શિવ-સુતુષ્ટિપુષ્ટિપ્રદે ! જીયાઃ ૮. ભવ્યાનાં કૃતસિદ્ધે !,

નિર્વૃત્તિનિર્વાણજનનિ! સત્ત્વાનામ્; અભયપ્રદાનનિરતે! નમોઽસ્તુ સ્વસ્તિપ્રદે! તુભ્યમ્. ૯. ભક્તાનાં જન્તૂનાં, શુભાવહે! નિત્યમુદ્યતે! દેવિ!; સમ્યગ્દૃષ્ટીનાં ધૃતિ–રતિમ-તિબુદ્ધિપ્રદાનાય. ૧૦. જિનશાસનનિરતાનાં, શાન્તિનતાનાં ચ જગતિ જનતાનામ્; શ્રીસંપત્કીર્તિયશો—વર્ધનિ! જય દેવિ! વિજયસ્વ. ૧૧. સલિલાનલ—વિષવિષ-ધર—દુષ્ટગ્રહરાજરોગરણભયતઃ; રાક્ષસરીપુગણમારી—ચૌરેતિશ્વાપદાદિભ્યઃ. ૧૨. અથ રક્ષ રક્ષ સુશિવં, કુરુ કુરુ શાન્તિં ચ કુરુ કુરુ સદેતિ; તુષ્ટિં કુરુ કુરુ પુષ્ટિં, કુરુ કુરુ સ્વસ્તિંચ કુરુ કુરુ ત્વમ્. ૧૩. ભગવતિ! ગુણવતિ! શિવશાન્તિ—તુષ્ટિપુષ્ટિસ્વસ્તીહ કુરુ કુરુ જનાનામ્; ઓમિતિ નમો નમો હ્રાઁ હ્રીઁ હ્રૂઁ હ્રઃ યઃ ક્ષઃ હ્રીં ફુટ્ ફુટ્ સ્વાહા. ૧૪. એવં યન્નામાક્ષર–પુરસ્સરં સંસ્તુતા જયાદેવી; કુરુતે શાન્તિં નમતાં, નમો નમઃ શાન્તયે તસ્મૈ. ૧૫. ઇતિ પૂર્વસૂરિદર્શિત—મન્ત્રપદવિદ્ર-ર્ભિતઃ સ્તવઃ શાન્તેઃ; સલિલાદિભયવિનાશી, શાન્ત્યાદિકરશ્ચ ભક્તિમતામ્. ૧૬. યશ્ચૈનં પઠતિ સદા, શૃણોતિ ભાવયતિ વા યથાયોગમ્; સહિશાન્તિપદં યાયાત્, સૂરિઃ શ્રીમાનદેવશ્ચ. ૧૭. ઉપસર્ગાઃ ક્ષયં યાન્તિ—છિદ્યન્તે વિઘ્નવલ્લયઃ; મનઃ-પ્રસન્નતામેતિ, પૂજ્યમાને જિનેશ્વરે. ૧૮. સર્વમઙ્ગલમાઙ્ગલ્યં, સર્વકલ્યાણકારણમ્; પ્રધાનં સર્વધર્માણાં, જૈનંજયતિ શાસનમ્. ૧૯. ઇતિ. ૪૭.

૪૭ ભાવાર્થ—શ્રી નાડુલ નગરમાં મરકી હઠાવવા શ્રીમાન-દેવસૂરિએ આ સ્તોત્ર રચ્યું છે. એને ભણવાથી સાંભળવાથી તથા એના વડે મંત્રેલું જળ છાંટવાથી સર્વ રોગો દૂર થાય છે અને શાંતિ ફેલાય છે.

૪૮. ચઉક્કસાય ચૈત્યવન્દન.

ચઉક્કસાયપડિમલ્લુલ્લૂરણુ, દુજ્જયમયણબાણમુસુમુરણુ; સરસપિઅંગુવન્નુ ગયગામિઉ, જયઉપાસુ ભુવણત્તયસામિઉ. ૧. જસુ તણુકંતિકડપ્પસિણિદ્ધઉ, સોહઇફણિમણિકિરણાલિદ્ધઉ; નંનવ જલહરતડિલ્લયલંછિઉ, સો જિણુ પાસુ પયચ્છઉ વંછિઉ. ૨. ઇતિ. ૪૮.

૪૮ ભાવાર્થ—આ શ્રી પાર્શ્વનાથનું ગુણસ્તુતિરૂપ ચૈત્યવંદન છે.

૪૯. અથ ભરહેસરની સજ્ઝાય [સત્ પુરુષો અને સતી સ્ત્રીઓના]

ભરહેસર બાહુબલી, અભયકુમારો અ ઢંઢણકુમારો; સિરિઓ અણિયાઉત્તો, અઇમુત્તો નાગદત્તો અ. ૧. મેઅજ્જ થૂલિભદ્દો, વયરરિસિ નંદિષેણ સીહગિરી; કયવન્નો અ સુકોસલ, પુંડરીઓ કેસિ કરકંડૂ. ૨. હલ્લ વિહલ્લ સુદંસણ, સાલ મહાસાલ સાલિભદ્દો અ; ભદ્દો દસન્નભદ્દો, પસન્નચંદો અ જસભદ્દો. ૩. જંબુપહૂ વંકચૂલો, ગયસુકુમાલો અવંતિસુકુમાલો; ધન્નો ઇલાઇપુત્તો, ચિલાઇપુત્તો અ બાહુમુણી. ૪. અજ્જગિરિ અજ્જરક્ખિઅ, અજ્જસુહત્થી ઉદાયગો મણગો; કાલયસૂરી, સંબો, પજ્જુન્નો મૂલદેવો અ. ૫. પભવો વિણ્હુકુમારો, અદ્દકુમારો દઢપ્પહારી અ; સિજ્જંસ કૂરગડૂ અ, સિજ્જંભવ મેહકુમારો અ. ૬. એમાઇ મહાસત્તા, દિંતુ સુહ ગુણગણેહિં સંજુત્તા; જેસિ નામગ્ગહણે, પાવપ્પબંધા વિલય જંતિ. ૭. સુલસા ચંદનબાલા, મણોરમા મયણરેહા દમયંતી; નમયા સુંદરી સીયા,

નંદા ભદ્દા સુભદ્દાય. ૮. રાઇમઇ રિસિદત્તા, પઉમાવઇ અંજણા સિરીદેવી; જિટ્ઠ સુજિટ્ઠ મિગાવઈ, પભાવઇ ચિલ્લણાદેવી. ૯. બંભી સુંદરિ રુપ્પિણી, રેવઇ કુંતી સિવા જયંતી ય; દેવઈ દોવઇ ધારણી, કલાવઇ પુપ્ફચૂલા ય. ૧૦. પઉમાવઇ ય ગોરી, ગંધારી લક્ખમણા સુસીમા ય; જંબુવઇસચ્ચભામા, રુપ્પિણી કણ્હટ્ઠમહિસીઓ. ૧૧. જક્ખા ય જક્ખદિન્ના, ભૂઆ તહ ચેવ ભૂઅદિન્ના ય; સેણા વેણા રેણા, ભયણીઓ થૂલિભદ્દસ્સ. ૧૨. ઇચ્ચાઇ મહાસઇઓ, જયંતી અકલંકસીલકલિઆઓ; અજ્જ વિ વજ્જઇ જાસિં, જસપડહો તિહુઅણે સયલે. ૧૩. ઇતિ. ૪૯.

૪૯ ભાવાર્થ—આ સજ્ઝાયમાં પ્રાતઃસ્મરણીય બ્રહ્મચારી, જ્ઞાનેશ્વરી તથા તપસ્વી વગેરે જૈનધર્મના ઉત્તમ આરાધક પુરુષો અને સ્ત્રીઓનાં નામો ગણાવ્યાં છે.

૫૦. અથ. શ્રાવક–કૃત્યની મણ્હજિણાણં સજ્ઝાય.

મણ્હ જિણાણં આણં, મિચ્છં પરિહરહ ધરહ સમ્મત્તં; છવ્વિહ–આવસ્સયંમિ, ઉજ્જુત્તો હોઈ પઇદિવસં. ૧. પવ્વેસુ પોસહવયં, દાણં સીલં તવો અ ભાવો અ; સજ્ઝાય નમુક્કારો, પરોવયારો અ જયણા અ. ૨. જિણપૂઆ જિણથુણિણં, ગુરુથુઅ સાહમ્મિઆણ વચ્છલ્લં; વવહારસ્સ ય સુદ્ધી, રહજત્તા તિત્થજત્તા ય. ૩. ઉવસમ વિવેક સંવર, ભાસાસમિઇ છજીવકરુણા ય; ધમ્મિઅજણસંસગ્ગો, કરણદમો ચરણપરિણામો. ૪. સંઘોવરિ બહુમાણો, પુત્થયલિહણં પભાવણા તિત્થે; સઠ્ઠાણ કિચ્ચમેઅં, નિચ્ચં સુગુરુવએસેણ. ૫. ઇતિ. ૫૦.

૫૦ ભાવાર્થ—આ સજ્ઝાયમાં શ્રાવકને કરવા યોગ્ય છત્રીશ કૃત્યોનું વર્ણન છે.

૫૧. અથ સકલ–તીર્થવંદના

સકલ તીર્થ વંદુ કર જોડ, જિનવરનામે મંગલ કોડ; પહેલે સ્વર્ગે લાખ બત્રીશ, જિનવરચૈત્ય નમું નિશદિશ. ૧. બીજે લાખ અઠ્ઠાવીશ કહ્યાં, ત્રીજે બાર લાખ સદ્દહ્યાં; ચોથે સ્વર્ગે અડ લખ ધાર, પાંચમે વંદુ લાખ જ ચાર. ૨. છઠ્ઠે સ્વર્ગે સહસ પચાસ, સાતમે ચાલીસ સહસ પ્રાસાદ; આઠમે સ્વર્ગે છ હજાર, નવ દશમે વંદુ શત ચાર. ૩. અગ્યાર બારમે ત્રણસેં સાર, નવ ગ્રૈવેયકે ત્રણસેં અઢાર; પાંચ અનુત્તર સર્વે મલી, લાખ ચોરાશી અધિકાં વલી. ૪. સહસ સત્તાણું ત્રેવીશ સાર, જિનવર ભવનતણો અધિકાર; લાંબા સો જોજન વિસ્તાર, પચ્ચાસ ઊંચાં બહોંતેર ધાર. ૫. એકસો એંશી બિંબ પ્રમાણ, સભા સહિત એક ચૈત્યે જાણ; સો કોડ બાવન કોડ સંભાલ, લાખ ચોરાણું સહસ ચોંઆલ. ૬. સાતસેં ઉપર સાઠ વિશાલ, સવિ બિંબ પ્રણમું ત્રણ કાલ; સાત કોડને બહોંતેર લાખ, ભવનપતિમાં દેવલ ભાખ. ૭. એકસો એંશી બિંબ પ્રમાણ, એક એક ચૈત્યે સંખ્યા જાણ; તેરસેં કોડ નેવ્યાશી કોડ, સાઠ લાખ વંદુ કર જોડ. ૮. બત્રીસેં ને ઓગણસાઠ, તીર્છાલોકમાં ચૈત્યનો પાઠ; ત્રણ લાખ એકાણું હજાર, ત્રણસેં વીશ તે બિંબ જુહાર. ૯. વ્યંતર-જ્યોતિષીમા વળી જેહ, શાશ્વતા જિન વંદુ તેહ; ઋષભ ચંદ્રાનન વારિષેણ, વર્દ્ધમાન નામે ગુણસેણ. ૧૦. સમેતશિખર વંદુ જિન વીશ, અષ્ટાપદ વંદુ ચોવીશ; વિમલાચલ ને ગઢ ગિરનાર, આબુ ઉપર જિનવર જુહાર. ૧૧. શંખેશ્વર કેશરિયો સાર, તારંગે શ્રી અજિત જુહાર; અંતરીક વરકાણો પાસ, જીરા-

વલો ને થંભણ પાસ. ૧૨. ગામ નગર પુર પાટણ જેહ, જિનવર ચૈત્ય નમું ગુણ ગેહ; વિહરમાન વંદુ જિન વીશ, સિદ્ધ અનંત નમું નિશદિશ. ૧૩. અઢી દ્વિપમાં જે અણગાર, અઢાર સહસ શીલાંગના ધાર; પંચમહાવ્રત સમિતિ સાર, પાળે પળાવે પંચાચાર. ૧૪. બાહ્ય અભ્યંતર તપ ઉજમાલ, તે મુનિ વંદુ ગુણમણિમાલ; નિત નિત ઉઠી કીર્ત્તિ કરું, જીવ કહે ભવ સાયર તરું. ૧૫. ઇતિ. ૫૧.

૫૧ ભાવાર્થ—આમાં ત્રણ લોકની અંદર આવેલાં શાશ્વતાં અશાશ્વતાં ચૈત્યો તથા તેની અંદર રહેલી પ્રતિમાઓની સંખ્યા બતાવી તેઓને નમસ્કાર કરવામાં આવ્યો છે. આ શ્રી જીવવિજયજીએ રચેલ છે.

૫૨. અથ સકલાર્હત્–ચૈત્યવંદન–સૂત્ર

સકલાऽર્હત્પ્રતિષ્ઠાન–મધિષ્ઠાનં શિવશ્રિયઃ; ભૂર્ભુવઃસ્વસ્ત્રયીશાન-માર્હન્ત્યં પ્રણિદધ્મહે.૧. નામાऽऽકૃતિદ્રવ્યભાવૈઃ, પુનતસ્ત્રિજગજ્જનમ્, ક્ષેત્રે કાલે ચ સર્વસ્મિન્નર્હતઃ સમુપાસ્મહે. ૨. આદિમં પૃથિવીનાથ–માદિમં નિષ્પરિગ્રહમ્; આદિમં તીર્થનાથં ચ, ઋષભસ્વામિનં સ્તુમઃ. ૩. અર્હન્તમજિતં વિશ્વ–કમલાકર ભાસ્કરમ્; અમ્લાનકેવલાદર્શ–સંક્રાન્તજગતં સ્તુવે. ૪. વિશ્વભવ્યજનારામ–કુલ્યાતુલ્યા- જયન્તિ તાઃ; દેશનાસમયે વાચઃ, શ્રીસંભવજગત્પતેઃ. ૫. અનેકાન્તમતામ્ભોધિ-સમુલ્લાસનચંદ્રમાઃ; દદ્યાદમંદમાનન્દં, ભગવાનભિનન્દનઃ. ૬. દ્યુસત્કિરીટશાણાગ્રો–ત્તેજિતાઙ્ઘ્રિનખાવલિઃ; ભગવાન્ સુમતિસ્વામી, તનોત્વભિમતાનિ વઃ. ૭. પદ્મપ્રભપ્રભોર્દેહ–ભાસઃપુષ્ણન્તુ વઃ શ્રિયમ્; અન્તરઙ્ગારિ

મથને, કોપાટોપાદ્વિવારણાઃ. ૮. શ્રીસુપાર્શ્વ જિનેન્દ્રાય, મહેન્દ્રમહિતાઙ્ઘ્રયે; નમશ્ચતુર્વર્ણ સંઘ–ગગનાભોગભાસ્વતે. ૯. ચન્દ્રપ્રભપ્રભોશ્ચન્દ્ર–મરીચિનિચયોજ્જ્વલા; મૂર્ત્તિર્મૂર્ત્ત–સિતધ્યાન– નિર્મિતેવ શ્રિયેઽસ્તુ વઃ. ૧૦. કરામલકવદ્ વિશ્વં, કલયન્ કેવલ શ્રિયા; અચિન્ત્ય મહાત્મ્ય નિધિઃ; સુવિધિર્બોધયે સ્તુવઃ. ૧૧. સત્વાનાં પરમાન્દ–કન્દોદ્ભેદનવામ્બુદઃ; સ્યાદ્વાદામૃતનિસ્યન્દી, શીતલઃ પાતુ વો જિનઃ. ૧૨. ભવરોગાર્ત્તજન્તૂના મગદંકારદર્શનઃ, નિઃશ્રેયસશ્રીરમણઃ, શ્રેયાંસ શ્રેયસેઽસ્તુ વઃ. ૧૩. વિશ્વોપકારકીભૂત-તીર્થકૃત્કર્મનિર્મિતિઃ; સુરાસુરનરૈઃ પૂજ્યો, વાસુપૂજ્યઃ પુનાતુ વઃ. ૧૪. વિમલસ્વામિનો વાચઃ, કતકક્ષોદસોદરાઃ; જયન્તિ ત્રિજગચ્ચેતો— જલનૈર્મલ્યહેતવઃ. ૧૫. સ્વયંભૂરમણસ્પર્દ્ધિ–કરુણારસવારિણા; અનન્તજિદનન્તાં વઃ, પ્રયચ્છતુ સુખશ્રિયમ્. ૧૬. કલ્પદ્રુમ–સધર્મ્માણ-મિષ્ટપ્રાપ્તૌ શરીરિણામ; ચતુર્દ્ધા ધર્મ્મદેષ્ટારં, ધર્મ્મનાથમુપાસ્મહે. ૧૭. સુધાસોદરવાગ્જ્યોત્સ્ના – નિર્મલીકૃત દિઙ્મુખઃ; મૃગલક્ષ્મા તમઃશાન્ત્યૈ, શાન્તિનાથજિનોઽસ્તુ વઃ. ૧૮. શ્રીકુન્થુનાથોભગવાન્, સનાથોઽતિશયર્દ્ધિભિઃ; સુરાસુરનૃનાથાનામેક–નાથોઽસ્તુ વઃ શ્રિયે. ૧૯. અરનાથસ્તુ ભગવા– શ્ચતુર્થારનભોરવિઃ ચતુર્થ પુરુષાર્થ શ્રી–વિલાસં વિતનોતુ વઃ. ૨૦. સુરાસુરનરાધીશ–મયૂરનવવારિદમ્; કર્મદ્રૂન્મૂલને હસ્તિ, મલ્લં મલ્લિમભિષ્ટુમઃ. ૨૧. જગન્મહામોહનિદ્રા–પ્રત્યુષસમયોપમમ્; મુનિસુવ્રતનાથસ્ય, દેશનાવચનંસ્તુમઃ. ૨૨. લુઠન્તો નમતાં મૂર્ધ્નિ–નિર્મલીકારકારણમ્; વારિપ્લવા ઇવ

નમેઃ, પાન્તુ પાદનખાંશવઃ. ૨૩. યદુવંશસમુદ્રેન્દુઃ, કર્મક-
ક્ષહુતાશનઃ;અરિષ્ટનેમિર્ભગવાન્,ભૂયાન્દ્વોઽરિષ્ટનાશનઃ.૨૪.
કમઠે ધરણેન્દ્રે ચ, સ્વોચિતં કર્મ કુર્વતિ; પ્રભુસ્તુલ્યમનો-
વૃત્તિઃ, પાર્શ્વનાથઃ શ્રિયેઽસ્તુ વઃ. ૨૫. શ્રીમતે વીરનાથાય,
સનાથાયાદ્ભુતશ્રિયા,મહાનન્દસરોરાજ મરાલાયાઽર્હતે નમઃ.
૨૬. કૃતાપરાધેઽપિ જને, કૃપામન્થરતારયોઃ; ઇષદ્બાષ્પાર્દ્ર-
યોર્ભદ્રં, શ્રીવીરજિનનેત્રયોઃ. ૨૭. જયતિ વિજિતાન્યતેજાઃ,
સુરાસુરાધીશસેવિતઃ શ્રીમાન્; વિમલસ્ત્રાસવિરહિત—
સ્ત્રિભુવનચૂડામણિર્ભગવાન્. ૨૮. વીરઃ સર્વસુરાસુરેન્દ્ર-
મહિતો વીરં બુધાઃ સંશ્રિતાઃ, વીરેણાભિહતઃ સ્વકર્મનિચયો
વીરાય નિત્યં નમઃ; વીરાત્તીર્થમિદં પ્રવૃત્તમતુલં વીરસ્ય
ઘોરં તપો, વીરે શ્રીધૃતિકીર્ત્તિકાન્તિનિચયઃ શ્રીવીર! ભદ્રં
દિશઃ. ૨૯. અવનિતલગતાનાં કૃત્રિમાકૃત્રિમાનાં, વરભવનગ-
તાનાં દિવ્યવૈમાનિકાનામ્; ઇહ મનુજકૃતાનાં દેવરાજાર્ચિ-
તાનાં, જિનવરભવનાનાં ભાવતોઽહં નમામિ. ૩૦. સર્વેષાં
વેધસામાદ્ય-માદિમં પરમેષ્ઠિનામ્; દેવાધિદેવં સર્વજ્ઞં,
શ્રીવીરં પ્રણિદધ્મહે. ૩૧. દેવોઽનેકભવાર્જિતોર્જિતમહા-
પાપપ્રદીપાનલો દેવઃ સિદ્ધિવધૂવિશાલહૃદયાલઙ્કારહારોપમઃ;
દેવોઽષ્ટાદશદોષસિન્ધુરઘટાનિર્ભેદ પંચાનનો, ભવ્યાનાં
વિદધાતુ વાંછિતફલં શ્રીવીતરાગો જિનઃ. ૩૨. ખ્યાતો
ઽષ્ટાપદપર્વતો ગજપદઃ સમ્મેતશૈલાભિધઃ, શ્રીમાન્ રૈવતકઃ
પ્રસિદ્ધમહિમા શત્રુંજયો મણ્ડપઃ; વૈભારઃ કનકાચલોઽર્બુદ
ગિરિઃ શ્રીચિત્રકૂટાદય-સ્તત્ર શ્રીઋષભાદયો જિનવરાઃ
કુર્વન્તુ વો મઙ્ગલમ્. ૩૩. ઇતિ. ૫૨.

પર ભાવાર્થ—શ્રીહેમચન્દ્રાચાર્યના રચેલા આ ચૈત્યવંદનમાં ચોવીશ તીર્થંકરની જૂદા જૂદા શ્લોકથી સ્તુતિ કરવામાં આવી છે.

૫૩. અથ શ્રાવક પાક્ષિકાદિ બૃહત્ અતિચાર.

નાણંમિ દંસણંમિ અ, ચરણંમિ તવંમિ તહ ય વીરિયંમિ; આયરણં આયારો, ઇઅ એસો પંચહા ભણિઓ. ૧. જ્ઞાનાચાર, દર્શનાચાર, ચારિત્રાચાર, તપાચાર, વીર્યાચાર, એ પંચવિધ આચારમાંહિ અનેરો જે કોઇ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ, સૂક્ષ્મ[1] બાદર,[2] જાણતાં અજાણતાં, હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્કડં. ૧.

તત્ર, જ્ઞાનાચારે આઠ અતિચાર–કાલે વિણએ બહુમાણે, ઉવહાણે તહ અનિણ્હવણે; વંજણઅત્થ તદુભએ, અટ્ઠવિહો નાણમાયારો. ૧. જ્ઞાન–કાળવેળાએ ભણ્યો ગણ્યો નહીં, અકાળે ભણ્યો. વિનયહીન, બહુમાનહીન, યોગઉપધાનહીન, અનેરા કન્હે ભણી અનેરો ગુરુ કહ્યો. દેવ ગુરુ વાંદણે, પડિક્કમણે, સજ્ઝાય કરતાં, ભણતાં ગણતાં, કૂડો અક્ષર, કાને માત્રાએ અધિકો ઓછો ભણ્યો. સૂત્રો કૂડું કહ્યું, અર્થ કૂડો કહ્યો, તદુભય કૂડાં કહ્યાં, ભણીને વિસાર્યાં. સાધુતણે ધર્મ–કાજો અણઉદ્ધર્યે, દાંડો અણપડિલેહ્યે, વસતિ[3] અણશોધે, અણપવેસે,[4] અસજ્ઝાય અણોજ્ઝાય[5] માંહે શ્રી દશવૈકાલિક પ્રમુખ સિદ્ધાંત ભણ્યો, ગણ્યો. શ્રાવક-

૧ નાનામાં નાનો. ૨ મોટો. ૩ ઉપાશ્રય અને તેની આજુબાજુની જગ્યા. ૪ યોગોદ્વહનાદિ ક્રિયા વડે સિદ્ધાંત ભણવામાં પ્રવેશ કર્યા વિના. ૫ ભણવાને અયોગ્ય દિવસો.

તણે ધર્મે, થિવિરાવલિ[1] પડિક્કમણાં, ઉપદેશ–માળા, પ્રમુખ સિદ્ધાંત ભણ્યો, ગણ્યો. કાળવેળા કાજો અણઉદ્ધર્યે પઢયો. જ્ઞાનોપગરણ–પાટી, પોથી, ઠવણી, કવલી, નવકારવાળી, સાપડા, સાપડી, દસ્તરી,[2] વહી,[3] ઓળિયા[4] પ્રમુખ પ્રત્યે પગ લાગ્યો, થૂંક લાગ્યું, થૂંકે કરી અક્ષર માંજ્યો, ઓશીસે ધર્યો, કન્હે છતાં આહારનિહાર કીધો. જ્ઞાનદ્રવ્ય ભક્ષતાં ઉપેક્ષા કીધી. પ્રજ્ઞાપરાધે[5] વિણાશ્યો,[6] વિણસતાં ઉવેખ્યો[7]. છતી શકિતએ સારસંભાળ ન કીધી. જ્ઞાનવંતપ્રત્યે દ્વેષ, મત્સર ચિંતવ્યો. અવજ્ઞા, આશાતના કીધી. કોઇ પ્રત્યે ભણતાં ગણતાં અંતરાય કીધો. આપણા જાણપણાતણો ગર્વ ચિંતવ્યો. મતિજ્ઞાન, શ્રુતજ્ઞાન. અવધિજ્ઞાન, મનઃપર્યવજ્ઞાન, કેવળજ્ઞાન. એ પંચવિધ જ્ઞાનતણી અસદ્દહણા કીધી, કોઇ તોતડો બોબડો બોલ્યો, હસ્યો, વિતર્ક્યો. અન્યથા પ્રરૂપણા કીધી. જ્ઞાનાચાર વ્રત વિષઇઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસ૦ ૧.

દર્શનાચારે આઠ અતિચાર-નિસ્સંકિય નિક્કંખિય, નિવ્વિતિગિચ્છા અમૂઢદિટ્ઠી અ; ઉવવૂહ થિરીકરણે, વચ્છલ્લ પભાવણે અટ્ઠ. ૧. દેવગુરુધર્મતણે વિષે નિઃશંકપણું ન કીધું તથા એકાંત નિશ્ચય ન કીધો. ધર્મ સંબંધીયાં ફળતણે વિષે નિઃસંદેહ–બુદ્ધિ ધરી નહીં. સાધુસાધ્વીનાં મલમલિન ગાત્ર દેખી દુગંછા નિપજાવી. કુચારિત્રીયા દેખી ચારિત્રીયા ઉપર અભાવ હુઓ. મિથ્યાત્વીતણી પૂજા પ્રભાવના દેખી મૂઢદ્રષ્ટિપણું કીધું. તથા સંઘમાંહે ગુણવંતતણી અનુપબૃંહણા

---

૧ આચાર્યોનાં ચરિત્રો. ૨ દફતર. ૩ ચોપડો. ૪ લખેલા કાગળના વીંટા. ૫ ઓછી સમજને લીધે સાવચેતીવિના. ૬ નાશ કર્યો. ૭ ઉપેક્ષા કરી.

કીધી.[1] અસ્થિરીકરણ[2], અવાત્સલ્ય અપ્રીતિ, અભક્તિ નિપજાવી, અબહુમાન કીધું. તથા દેવદ્રવ્ય, ગુરુદ્રવ્ય, જ્ઞાનદ્રવ્ય, સાધારણદ્રવ્ય, ભક્ષિત, ઉપેક્ષિત, પ્રજ્ઞાપરાધે, વિણાશ્યાં, વિણસતાં ઉવેખ્યાં, છતી શકિતએ સારસંભાળ ન કીધી. તથા સાધર્મિક સાથે કલહકર્મબંધ કીધો. અધોતી, અષ્ટ પડ મુખકોશ પાખે દેવપૂજા કીધી. બિંબપ્રત્યે વાસકુંપી, ધૂપધાણું, કલશતણો ઠબકો લાગ્યો. બિંબ હાથથકી પડ્યું. ઊસાસ નિઃસાસ લાગ્યો. દેહરે, ઉપાશ્રયે, મલશ્લેષ્માદિક લોહ્યાં. દેહરામાંહે હાસ્ય, ખેલ, કેલિ, કુતૂહલ, આહાર, નિહાર, કીધાં. પાન, સોપારી, નિવેદીઆ, ખાધાં. ઠવણાયરિય[3] હાથથકી પાડયાં, પડિલેહવા વિસાર્યા. જિનભવને ચોરાશી આશાતના, ગુરુ ગુરુણી પ્રત્યે તેત્રીશ આશાતના કીધી હોય. ગુરુવચન તહત્તિ કરી પડિવજ્યું[4] નહીં. દર્શનાચાર વ્રત વિષઇઓ અનેરો જે કોઇ અતિચાર પક્ષ દિવસ૰ ૨.

ચારિત્રચારે આઠ અતિચાર,—પણિહાણજોગજુત્તો, પંચહિં સમિઇહિં તીહિં ગુત્તીહિં; એસ ચરિત્તાયારો, અટ્ઠવિહો હોઇ નાયવ્વો. ૧. ઇર્યા સમિતિ તે અણજોએ હિંડ્યા. ભાષા સમિતિ તે સાવદ્ય વચન બોલ્યાં. એષણાં સમિતિ તે તૃણ,[5] ડગલ,[6] અન્ન, પાણી અસૂઝતું લીધું. આદાનભંડમત્તનિક્ખેવણા સમિતિ—તે આસન, શયન, ઉપકરણ, માતરું[7] પ્રમુખ અણપૂંજી જીવાકુળ ભૂમિકાએ મૂકયું,

૧ ગુણની પસંસા ન કરવી તે. ૨ સમ્યકત્વથી પડતાને સ્થિર નહિ કરવો તે. ૩. સ્થાપનાચાર્ય. ૪ અંગીકાર કર્યું નહી. ૫ ઘાસ. ૬ અચિત્ત માટીનાં ઢેફાં. ૭ લઘુનીતિ.

લીધું. પારિષ્ઠાપનિકા સમિતિ તે મળ, મૂત્ર, શ્લેષ્માદિક અણપૂંજી જીવાકુળ ભૂમિકાએ પરઠવ્યું. મનોગુપ્તિ-મનમાં આર્ત્ત રૌદ્ર ધ્યાન ધ્યાયાં. વચન ગુપ્તિ-સાવદ્ય વચન બોલ્યાં. કાય ગુપ્તિ-શરીર અણપડિલેહ્યું હલાવ્યું, અણપુંજે બેઠાં. એ અષ્ટ પ્રવચનમાતા તે સાધુતણે ધર્મે સદૈવ અને શ્રાવકતણે ધર્મે સામાયિક પોસહ લીધે રૂડી પેરે પાળ્યા નહીં. ખંડણા, વિરાધના હુઇ. ચારિત્રાચાર વ્રત વિષઇઓ અનેરો જે કોઇ અતિચાર, પક્ષ દિવસમાંહિ, સૂક્ષ્મ બાદર, જાણતાં અજાણતાં, હુઓ હોય, તે સવિ હું મને વચને કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્કડં. ૩.

વિશેષતઃ—શ્રાવકતણે ધર્મે શ્રીસમ્યક્ત્વ મૂલ બાર વ્રત સમ્યક્ત્વતણા પાંચ અતિચાર—સંકાકંખવિગિચ્છા૦ શંકા-શ્રી અરિહંતતણાં બળ, અતિશય, જ્ઞાનલક્ષ્મી, ગાંભિર્યાદિકગુણ, શાશ્વતી પ્રતિમા, ચારિત્રીયાનાં ચારિત્ર, શ્રી જિનવચનતણો સંદેહ કીધો. આકાંક્ષા-બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, મહેશ્વર, ક્ષેત્રપાળ, ગોગો,[1] આસપાલ, પાદરદેવતા,[2] ગોત્ર-દેવતા, ગ્રહપૂજા, વિનાયક, હનુમંત, સુગ્રીવ, વાલી, નાહ[3] ઇત્યેવમાદિક દેશ, નગર, ગામ, ગોત્ર, નગરી, જૂજૂઆ[4] દેવ દેહરાંના પ્રભાવ દેખી રોગ આતંક કષ્ટ આવ્યે ઇહલોક પરલોકાર્થે પૂજ્યા, માન્યા. સિદ્ધ વિનાયક જીરાઉલાને માન્યું, ઇચ્છયું. બૌધ-સાંખ્યાદિક સંન્યાસી, ભરડા, ભગત, લિંગિયા,[5] જોગિયા, જોગી, દરવેશ,[6] અનેરા દર્શનીયાતણો

૧ ઘોઘાબાપજી, નાગદેવ-સર્પ. ૨ ગામના પાદરની દેવી. (ભાવનગરમાં છે.) ૩ ગોરખનાથ. ૪ જૂદા જૂદા. ૫ અન્ય- મતિ દેવ વિશેષ. ૬ વેષધારી, ફકીર.

કષ્ટ, મંત્ર, ચમત્કાર દેખી પરમાર્થ જાણ્યા વિના ભૂલાવ્યા, મોહ્યાં. કુશાસ્ત્ર શીખ્યાં, સાંભળ્યાં. શ્રાદ્ધ-સંવચ્છરી, હોળી, બળેવ, માહિપૂનમ, અજાપડવો, પ્રેતબીજ, ગૌરીત્રીજ, વિનાયક ચોથ, નાગ પંચમી, ઝીલણા છઠ્ઠી, શીલ સાતમી, ધ્રુવ આઠમી, નૌલી નવમી, અહવા દશમી, વ્રત અગ્યારશી, વચ્છ બારશી, ધન તેરશી, અનંત ચઉદશી, અમાવાસ્યા, આદિત્યવાર, ઉત્તરાયણ નૈવેદ્ય કીધાં. નવોદક, યાગ, ભોગ, ઉતારણાં કીધાં, કરાવ્યાં, અનુમોદ્યાં. પીંપલે પાણી ઘાલ્યા, ઘલાવ્યાં. ઘર બાહિર, ક્ષેત્રે, ખલે, કૂવે, તળાવે, નદીએ, દ્રહે, વાવિએ, સમુદ્રે, કુંડે, પુણ્યહેતુ સ્નાન કીધાં, કરાવ્યાં, અનુમોદ્યાં, દાન દીધાં. ગ્રહણ, શનિશ્વર, માહ માસે નવરાત્રિ નાહ્યાં. અજાણનાં[1] થાપ્યાં, અનેરાઇ વ્રતવ્રતોલાં કીધાં, કરાવ્યાં. વિતિગિચ્છા-ધર્મસંબંધીયાં ફળતણે વિષે સંદેહ કીધો. જિન, અરિહંત, ધર્મના આગર, વિશ્વોપકારસાગર, મોક્ષમાર્ગના દાતાર, ઇસ્યા ગુણભણી ન માન્યા, ન પૂજ્યા મહાસતી, મહાત્માની ઇહલોક પરલોક સંબંધીયાં ભોગવાંછિત પૂજા કીધી. રોગ, આતંક, કષ્ટ આવ્યે ખીણ વચન, ભોગ માન્યાં. મહાત્માનાં ભાત, પાણી, મલ, શોભા તણી નિંદા કીધી. કુચારિત્રિયાદેખી ચારિત્રિયા ઉપર કુભાવ હુઓ. મિથ્યાત્વિતણી પૂજાપ્રભાવના દેખી પ્રશંસા કીધી, પ્રીતિ માંડી. દાક્ષિણ્યલગે તેહનો ધર્મ માન્યો, કીધો. શ્રી સમ્યક્ત્વ વિષઇઓ અનેરો જે કોઇ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ૦ ૧.

પહેલે સ્થૂલપ્રાણાતિપાતવિરમણવ્રતે પાંચ અતિચાર-વહબંધછવિચ્છેએ૦ દ્વિપદ, ચતુષ્પદ પ્રત્યે રીસવશે ગાઢો[2]

૧ અજાણ્યા ગમેતેવા માણુસોએ ચલાવેલાં. ૨ આકરો.

[1]ઘાવ [2]ઘાલ્યો, ગાઢે બંધને બાંધ્યો, અધિક ભાર ઘાલ્યો. [3]નિર્લાંછનકર્મ કીધાં. ચારા પાણી તણી વેળાએ સાર સંભાળ ન કીધી. લેહણે દેહણે કિણહી પ્રત્યે લંઘાવ્યો. તેણે ભૂખ્યે આપણે જમ્યા. કન્હે રહી મરાવ્યો, બંદીખાને ઘલાવ્યો. સળ્યાં ધાન્ય [4]તાવડે નાખ્યાં, દળાવ્યાં, ભરડાવ્યાં, શોધી ન વાવર્યાં. ઈંધણ, છાણાં અણશોધ્યાં બાળ્યાં. તે માંહિ સાપ, વીંછી, ખજુરાં, સરવલા, માંકડ, જુઆ, ગિંગોડા સાહતાં મુઆ, દુહવ્યા, રૂડે સ્થાનકે ન મૂકયાં. કીડી મંકોડીનાં ઈંડાં વિછોહ્યાં. લિખ ફોડી. ઉદેહી, કીડી, મંકોડી, ઘીમેલ, કાતરા, ચુડેલ, પતંગિયાં, દેડકાં, અલસિયાં, ઇઅલ, કુંતા, ડાંસ, મસા, બગતરાં, માખી, તીડ પ્રમુખ જીવ વિણઠ્ઠા. માળા હલાવતાં ચલાવતાં પંખી, ચકલાં, કાગ તણાં ઈંડાં ફોડયાં. અનેરા એકેંદ્રિયાદિક જીવ વિણાસ્યા, ચાંપ્યા, દુહવ્યા. કાંઇ હલાવતાં ચલાવતાં, પાણી છાંટતાં, અનેરાં કાંઇ કામ-કાજ કરતાં, નિર્ધ્વંસપણું કીધું. જીવરક્ષા રૂડી ન કીધી. સંખારો સૂકવ્યો. રૂડું ગલણું ન કીધું. અણગળ પાણી વાવર્યું. રૂડી જયણા ન કીધી. અણગળ પાણીએ ઝીલ્યા, લુગડાં ધોયાં, ખાટલા [5]તાવડે નાંખ્યા, ઝાટકયા. જીવાકુલ ભૂમિ લીંપી. વાશી ગાર રાખી. દળણે, ખાંડણે, લીંપણે રૂડી જયણા ન કીધી. આઠમ ચઉદશના નિયમ ભાંગ્યા. ધુણી કરાવી. પહેલે સ્થૂલ પ્રાણાતિપાત વિરમણવ્રત વિષઇઓ અનેરો જે કોઇ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ૦ ૧.

૧ પ્રહાર. ૨ કર્યો. ૩ બળદ ઘોડા વિગેરેને ખસી કર્યા. ૪ તડકે. ૫ તડકે.

બીજે સ્થૂલ મૃષાવાદ વિરમણ વ્રતે પાંચ અતિચાર-સહસા રહસ્સ દારે૦ સહસાત્કારે કુણહી પ્રત્યે અજુગતું આળ અભ્યાખ્યાન દીધું. સ્વદારા મંત્રભેદ કીધો. અનેરા કુણહીનો મંત્ર, આલોચ, [1]મર્મ, પ્રકાશ્યો. કુણહીને અનર્થ પાડવા કૂડી બુદ્ધિ દીધી. કૂડો લેખ લખ્યો. કૂડી સાખ ભરી. [2]થાપણમોસો કીધો. કન્યા, ગૌ, ઢોર, ભૂમિ સંબંધી લહણે, દેહણે, વ્યવસાયે, વાદ, વઢવાડ કરતાં મોટકું જુઠું બોલ્યા. [3]હાથ, પગ તણી ગાળ દીધી. [4]કડકડા મોડયા. મર્મ વચન બોલ્યાં. બીજે સ્થૂલ મૃષાવાદ વિરમણવ્રત વિષઇઓ અનેરો જે કોઇ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ૦ ૨.

ત્રીજે સ્થૂલ અદત્તાદાન વિરમણવ્રતે પાંચ અતિચાર-તેનાહડપ્પઓગે૦ ઘર, બાહિર, ક્ષેત્ર, ખળે પરાઇ વસ્તુ અણમોકલી લીધી, વાવરી. ચોરાઇ વસ્તુ [5]વહોરી. ચોર, ધાડ પ્રત્યે સંકેત કીધો, તેહને [6]સંબલ દીધું, તેહની વસ્તુ લીધી. વિરુદ્ધ રાજ્યાતિક્રમ કીધો. નવા, પુરાણા, સરસ, વિરસ, સજીવ, નિર્જીવ વસ્તુનાં ભેળસંભેળ કીધાં. કૂડે કાટલે, તોલે, માને, માપે વહોર્યાં. દાણચોરી કીધી. કુણહીને લેખે વરાંસ્યો. સાટે લાંચ લીધી. કૂડો કરહો કાઢ્યો. વિશ્વાસઘાત કીધો. [7]પરવંચના કીધી. પાસંગ કૂડાં કીધાં. દાંડી ચઢાવી. લહકે ત્રહકે, કૂડાં કાટલાં, માન, માપાં કીધાં. માતા, પિતા, પુત્ર, મિત્ર, કલત્ર વંચી કુણહીને દીધું. જૂદી ગાંઠ કીધી. થાપણ ઓળવી.

૧ છાની વાત પ્રગટ કરી. ૨ થાપણ ઓળખી. ૩ હાથ ભાંગે, પગ ભાંગે કહ્યું. ૪ તારું અદિઠ થાય એમ હાથના આંગળાના ટચાકડા બોલાવી સ્ત્રીઓ અણગમો બતાવે છે. ૫ ખરીદ કરી. ૬ ભાતું-મદદ ૭ છેતર્યો.

કુણહીને લેખે પલેખે ભૂલાવ્યું. પડી વસ્તુ ઓળવી લીધી. ત્રીજે સ્થલ અદત્તાદાન વિ૦ ૩.

ચોથે સ્વદારાસંતોષ પરસ્ત્રીગમન વિરમણવ્રતે પાંચ અતિચાર–અપરિગ્ગહિયા ઇત્તર૦ [1]અપરિગૃહીતાગમન, ઇત્વર પરિગૃહીતાગમન[2] કીધું. વિધવા, વેશ્યા, પરસ્ત્રી, કુલાંગના, સ્વદારાશોકતણે વિષે દ્રષ્ટિવિપર્યાસ કીધો. સરાગ વચન બોલ્યાં. આઠમ–ચઉદશ–અનેરી પર્વ તિથિના નિયમ લઇ ભાંગ્યાં. [3]ઘરઘરણાં કીધાં, કરાવ્યાં. વરવહૂ વખાણ્યાં. કુવિકલ્પ ચિંતવ્યો. અનંગક્રીડા કીધી. સ્ત્રીનાં અંગોપાંગ નિરખ્યાં. પરાયા વિવાહ જોડયા. ઢીંગલાઢીંગલી પરણાવ્યા. કામભોગતણે વિષે તીવ્ર અભિલાષ કીધો. અતિક્રમ, વ્યતિક્રમ, અતિચાર, અનાચાર સુહણે સ્વપ્નાંતરે હુઆ. કુસ્વપ્ન લાધ્યાં. નટ, વીટ, સ્ત્રીશું હાંસું કીધું. ચોથે સ્વાદારાસંતોષ વ્રત વિષઇઓ અનેરો જે કોઇ૦ ૪.

પાંચમે સ્થુલ પરિગ્રહ પરિમાણવ્રતે પાંચ અતિચાર-ધણધન્ન ખિત્તવત્થુ૦ ધન-ધાન્ય, [4]ક્ષેત્ર-વાસ્તુ, રૂપ્ય-સુવર્ણ, કુપ્ય,[5] દ્વિપદ–ચતુષ્પદ એ નવવિધ પરિગ્રહતણા નિયમ ઉપરાંત વૃદ્ધિ દેખી મૂર્છાલગે સંક્ષેપ ન કીધો. માતા, પિતા, પુત્ર, સ્ત્રીતણે લેખે કીધો. પરિગ્રહપરિમાણ લીધું નહીં. લેઇને પઢિઉં નહીં. પઢવું વિસાર્યું. અલીધું મેલ્યું. નિયમ વિસાર્યા. પાંચમે પરિગ્રહ–પરિમાણવ્રત વિષઇઓ અનેરો જે કોઇ અતિચાર પક્ષ દિવસ૦ ૫.

---

૧ વેશ્યાગમન. ૨ થોડા કાળ માટે પગારથી રાખેલી સ્ત્રી સાથે ગમન. ૩ નાતરૂં–પુનર્લગ્ન–વિધવાવિવાહ. ૪ ઘર, ઘરવખરી વગેરે ૫ ત્રાંબા પીતળ વીગેરે ધાતુઓ.

છઠ્ઠે-દિગ્‌વિરમણવ્રતે પાંચ અતિચાર-ગમણસ્સ ઉ પરિમાણે૦ ઉર્ધ્વદિશિ, અધોદિશિ, તિર્યગ્‌દિશિએ જાવા આવવા તણા નિયમ લેઈ ભાંગ્યા. [1]અનાભોગે વિસ્મૃતલગે અધિક ભૂમિ ગયા. [2]પાઠવણી આઘી પાછી મોકલી. વહાણ વ્યવસાય કીધો. વર્ષાકાળે ગામતરું કીધું. ભૂમિકા એક ગમા સંખેપી, બીજી ગમા વધારી. છઠ્ઠે દિગ્‌વિરમણ-વ્રત વિષઇઓ અનેરો જે કોઇ અતિચાર પક્ષ૦ ૬.

સાતમે ભોગોપભોગ વિરમણવ્રતે-ભોજન આશ્રયી પાંચ અતિચાર, અને કર્મહુંતી પંદર અતિચાર. એવં વીશ અતિચાર. સચ્ચિત્તે પડિબદ્ધે૦ સચિત્ત નિયમ લીધે અધિક સચિત્ત લીધું. અપક્વાહાર, દુપક્વાહાર, તુચ્છૌષ-ધિતણું ભક્ષણ કીધું. ઓળા, ઉંબી, પોંક, પાપડી ખાધાં. સચ્ચિત્તદવ્વવિગઇ, વાણહતંબોલવત્થકુસુમેસુ; વાહણસયણ વિલેવણ, બંભદિસિન્હાણભત્તેસુ. ૧. એ ચૌદ નિયમ દિન-ગત રાત્રિગત લીધા નહીં, લેઇને ભાંગ્યા. બાવીશ અભક્ષ્ય, બત્રીશ અનંતકાયમાંહિ આદુ, મૂળા, ગાજર, પિંડ, પિંડાળુ, કચૂરો, સૂરણ, [3]કુંળી આંબલી, ગળો, વાઘરડાં ખાધાં. વાશી કઠોળ, પોળી, રોટલી, ત્રણ દિવસનું ઓદન લીધું. મધુ, મહુડાં, માખણ, માટી, વેંગણ, પીલુ, પીચુ, પંપોટા, વિષ, હિમ, કરા, ઘોલવડાં, અજાણ્યાં ફળ, ટીંબરું, ગુંદાં, મ્હોર, બોળ અથાણું, આંબલબોર, કાચું મીઠું,

૧ અજાણતાં. ૨ મોકલેલી વસ્તુ. (પ્રસ્થાન કરવાની વસ્તુ, પસ્તાનું) ૩ કુણી-કુમળી-કાચી આંબલી. [એક જાતની એવી આંબલી થાય છે.]

તિલ, ખસખસ, કોઠિંબડાં ખાધાં. રાત્રિભોજન કીધાં. લગભગ વેળાએ વાળુ કીધું. દિવસ વિણઉગે શીરાવ્યા. તથા કર્મતઃ પન્નર કર્માદાન—ઇંગાલકમ્મે, વણકમ્મે, સાડિકમ્મે, ભાડિકમ્મે, ફોડિકમ્મે એ પાંચ કર્મ. દંતવાણિજ્જે, લક્ખવાણિજ્જે, રસવાણિજ્જે, કેસવાણિજ્જે, વિષવાણિજ્જે એ પાંચ વાણિજ્ય. જંતપિલ્લણકમ્મે, નિલ્લંછણકમ્મે, દવગ્ગિદાવણયા, સરદહતલાયસોસણયા, અસઇપોસણયા, એ પાંચ સામાન્ય. એવં પન્નર કર્માદાન. બહુ સાવદ્ય, મહારંભ, રાંગણ,[1] લીહાલા[2] કરાવ્યા. ઇંટ, નિભાડા પચાવ્યા. ધાણી, ચણા, પકવાન્ન કરી વેચ્યાં. વાશી માખણ તવાવ્યાં. તિલ વહોર્યા. ફાગણ માસ ઉપરાંત રાખ્યા. દલીદો કીધો. અંગીઠા કરાવ્યા. શ્વાન, બિલાડા, સૂડા, સાલહિ પોષ્યા. અનેરાં જે કાંઇ બહુ સાવદ્ય ખરકર્માદિક સમાચર્યાં. વાશી ગાર રાખી. લીંપણે ગુંપણે, મહારંભ કીધો. અણશોધ્યા ચૂલા સંધૂકયા.[3] ઘી, તેલ, ગોળ, છાશ, તણા ભાજન ઉઘાડાં મૂકયાં. તે માંહિ, માખી, કુંતી, ઉંદર, ગરોળી પડી; કીડી ચડી; તેની જયણા ન કીધી. સાતમે ભોગોપભોગ વિરમણવ્રત વિષઇઓ અનેરો જે કોઇ અતિચાર પક્ષ દિવસ માંહિ૦ ૭.

આઠમે—અનર્થદંડ વિરમણવ્રતે પાંચ અતિચાર—કંદપ્પે કુક્કુઇએ૦ કંદર્પ લગે-વિટચેષ્ટા, હાસ્ય, ખેલ, કુતૂહલ કીધા. પુરુષ, સ્ત્રીના હાવભાવ, રૂપ, શૃંગાર, વિષયરસ વખાણ્યા. રાજકથા, [4]ભક્તકથા, દેશકથા, સ્ત્રીકથા કીધી. પરાઇ

૧ રંગવાનું કામ. ૨ કોયલા. ૩ સળગાવ્યા. ૪ ભોજન સંબંધી કથા.

તાંત કીધી તથા પૈશુન્યપણું[1] કીધું, આર્ત્તરૌદ્રધ્યાન ધ્યાયાં. ખાંડાં, કટાર, કોશ, કુહાડા, રથ, ઉખલ,[2] મુશલ,[3] અગ્નિ, ઘરંટી, નિસાહે,[4] દાતરડાં પ્રમુખ અધિકરણ મેળી[5] દાક્ષિણ્ય-લગે માગ્યાં આપ્યાં. પાપોપદેશ દીધો. અષ્ટમી ચતુર્દશીએ ખાંડવા દળવાતણા નિયમ ભાંગ્યા. મૂખરપણાલગે અસં-બદ્ધ વાક્ય બોલ્યાં. પ્રમાદાચરણ સેવ્યાં. અઘોળે, નાહણે, દાતણે, પગધોઅણે, [6]ખેલ, પાણી, તેલ, છાંટયાં. ઝીલણે ઝીલ્યા. જુવટે રમ્યા. હિંચોળે હિંચ્યા.[7] નાટક, પ્રેક્ષણક જોયાં. કણ, કુવસ્તુ, ઢોર લેવરાવ્યાં. કર્કશ[8] વચન બોલ્યાં. આક્રોશ કીધો. અબોલા લીધા. કરકડા મોડ્યા. મચ્છર ધર્યો. સંભેડા[9] લગાડ્યા. શ્રાપ દીધા. ભેંસા, સાઢ, [10]હુડુ, કુકડા, શ્વાનાદિક ઝૂઝાર્યા, ઝુઝતાં જોયા. ખાદિલગે અદેખાઇ ચિંતવી. માટી, મીઠું, કણ, કપાશીયા, કાજવિણ, ચાંપ્યા, તે ઉપર બેઠા. આલી[11] વનસ્પતિ ખુંદી. સુઇ, શસ્ત્રાદિક નિપજાવ્યાં. ઘણી નિદ્રા કીધી રાગ દ્વેષ લગે એકને ઋદ્ધિ પરિવાર વાંછી, એકને મૃત્યુ હાની વાંછી. આઠમે અનર્થ–દંડવિરમણવ્રત વિષઇયો અનેરો જે કોઇ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ૦ ૮.

નવમે–સામાયિકવ્રતે પાંચ અતિચાર–તિવિહે દુપ્પ-ણિહાણેં૦ સામાયિક લીધે મને આહટ્ટ દોહટ્ટ ચિંતવ્યું. સાવદ્ય વચન બોલ્યા. શરીર અણપડિલેહ્યું હલાવ્યું છતી

૧ ચાડિયાપણું. ૨ ખારણિયો. ૩ સાંબેલું. ૪ દાળ વાટવાની છીપર. ૫ એકઠાં કરી. ૬ શ્લેષ્મ. ૭ ખેલ તમાસો. ૮ આકરાં. ૯ એક બીજાને સાચું જૂઠું સમજાવીને વઢવાડ કરાવી. ૧૦ બોકડા. ૧૧ લીલી.

વેળાએ સામાયિક ન લીધું. સામાયિક લઇ ઉઘાડે મુખે બોલ્યા. ઉંઘ આવી. વાત, વિકથા, ઘરતણી ચિંતા કીધી. વીજ, દીવાતણી ઉજ્જેહિ[1] હુઇ. કણ, કપાશિયા, માટી, મીઠું, ખડી, ધાવડી, અરણેટો પાષાણ પ્રમુખ ચાંપ્યા. પાણી, નીલ, ફૂલ, સેવાલ, હરિયકાય, બીયકાય, ઇત્યાદિક આભડ્યા.[2] સ્ત્રી તિર્યંચ તણા નિરંતર પરસ્પર સંઘટ્ટ હુઆ. મુહપત્તિઓ સંઘટ્ટી. સામાયિક અણપૂગ્યું પાર્યું, પારવું વિસાર્યું. નવમે સામાયિકવ્રત વિષઇઓ અનેરો જે કોઇ અતિચાર પક્ષ૦ ૯.

દશમે-દેશાવગાશિકવ્રતે પાંચ અતિચાર–આણવણે પેસવણે૦ આણવણપ્પઓગે, પેસવણપ્પઓગે, સદ્દાણુવાઇ, રૂવાણુવાઇ, બહિયા પુગ્ગલપક્ખેવે; નિયમિત ભૂમિકામાંહિ બાહેરથી કાંઇ અણાવ્યું. આપણ કન્હેથકી બાહેર કાંઇ મોકલ્યું. અથવા રૂપ દેખાડી, કાંકરો નાંખી, સાદ કરી આપણપણું છતું જણાવ્યું. દશમે દેશાવગાશિકવ્રત વિષઇઓ અનેરો જે કોઇ અતિચાર પક્ષ દિવસમાં હિ૦ ૧૦.

અગ્યારમે- પોષધોપવાસવ્રતે પાંચ અતિચાર–સંથારુચ્ચાર વિહિ૦ અપ્પડિલેહિય, દુપ્પડિલેહિય, સજ્જાસંથારએ અપ્પડિલેહિય, દુપ્પડિલેહિય, ઉચ્ચાર પાસવણ ભૂમિ, પોસહ લીધે સંથારાતણી ભૂમિ ન પૂંજી, બાહિરલાં લહુડાં[3], વડાં[4], સ્થંડિલ, દિવસે શોધ્યાં નહિં પડિલેહ્યાં નહીં. માતરું અણપૂંજ્યું હલાવ્યું, અણપૂંજી ભૂમિકાએ પરઠવ્યું. પરઠ-

૧ પ્રકાશ. ૨ સ્પર્શ્યા. ૩ નાનાં. ૪ મોટાં (લઘુનીતિ કરવાનાં ને વડીનીતિ કરવાનાં).

વતાં "અણુજાણહ જસ્સગ્ગો" ન કહ્યો. પરઠવ્યા પૂઠે વાર ત્રણ "વોસિરે વોસિરે" ન કહ્યા. પોસહશાળા માંહિ પેસતાં "નિસીહિ" નિસરતાં "આવસ્સહિ" વાર ત્રણ ભણી નહીં. પુઢવી, અપ, તેઉ, વાઉ, વનસ્પતિ, ત્રસકાય તણા સંઘટ્ટ, પરિતાપ, ઉપદ્રવ હુઆ. સંથારા પોરિસિતણો વિધિ ભણવો વિસાર્યો. પોરિસિ માંહે ઉંઘ્યા. અવિધે સંથારો પાથર્યો. પારણાદિકતણી ચિંતા કીધી. કાળવેળાએ દેવ ન વાંદ્યા, પડિક્કમણું ન કીધું. પોસહ અસૂરો લીધો, સવેરો પાર્યો. પર્વતિથે પોસહ લીધો નહીં. અગ્યારમે પૌષધોપવાસવ્રત વિષઇઓ અનેરો જે કોઇ અતિચાર પક્ષ૦ ૧૧.

બારમે-અતિથિસંવિભાગવ્રતે પાંચ અતિચાર, સચિત્તે નિક્ખિવણે૦ સચિત્ત વસ્તુ હેઠ ઉપર છતાં મહાત્મા[1] મહાસતી[2] પ્રત્યે અસૂઝતું દાન દીધું. દેવાની બુદ્ધિએ અસૂઝતું ફેડી સૂઝતું કીધું. પરાયું ફેડી આપણું કીધું. અણદેવાની બુદ્ધિએ સૂઝતું ફેડી અસૂઝતું કીધું. આપણું ફેડી પરાયું કીધું. વહોરવાવેળા ટળી રહ્યા. અસુરે કરી મહાત્મા તેડયા. મત્સર ધરી દાન દીધું. ગુણવંત આવ્યે ભકિત ન સાચવી. છતી શકિતએ સાહમ્મિવાત્સલ્ય ન કીધું. અનેરાં ધર્મક્ષેત્ર સીદાતાં છતી શકિતએ ઉદ્ધર્યાં નહીં. દીન, ક્ષીણ પ્રત્યે અનુકંપાદાન ન દીધું. બારમે અતિથિસંવિભાગ વ્રત વિષઇઓ અનેરો જે કોઇ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ૦ ૧૨.

૧ સાધુ. ૨ સાધ્વી.

સંલેષણાતણા પાંચ અતિચાર–ઇહલોએ પરલોએ૦ ઇહલોગાસંસપ્પઓગે, પરલોગાસંસપ્પઓગે, જીવિયાસંસપ્પઓગે, મરણાસંસપ્પઓગે, કામભોગાસંસપ્પઓગે. ઇહલોકે ધર્મના પ્રભાવલગે રાજઋદ્ધિ, સુખ, સૌભાગ્ય, પરિવાર, વાંછયાં. પરલોકે-દેવ દેવેંદ્ર, વિદ્યાધર, ચક્રવર્તી તણી પદવી વાંછી. સુખ આવે–જીવિતવ્ય વાંછયું. દુઃખ આવે મરણ વાંછયું. કામ ભોગતણી વાંછા કીધી. સંલેષણાવ્રત વિષઇઓ અનેરો જે કોઇ અતિચાર પક્ષ૦ ૧૩.

તપાચાર બાર ભેદ–છ બાહ્ય, છ અભ્યંતર. અણસણમૂણો અરિયા૦ અણસણ ભણી-ઉપવાસવિશેષ પર્વતિથે છતી શક્તિએ કીધો નહીં. ઊણોદરી વ્રત–તે કોળિયા પાંચ સાત ઊણા રહ્યા નહીં. વૃત્તિસંક્ષેપ-તે દ્રવ્યભણી સર્વ વસ્તુનો સંક્ષેપ કીધો નહીં. રસત્યાગ તે વિગયત્યાગ ન કીધો. કાયકલેશ–લોચાદિક કષ્ટ સહન કર્યાં નહિ. સંલીનતા અંગોપાંગ સંકોચી રાખ્યાં નહિ. પાટલો ડગતો ફેડયો નહીં. ગંઠસી, પોરિસિ, સાઢપોરિસી, પુરિમઢ્ઢ, એકાસણું, બેઆસણું, નીવી, આંબિલ પ્રમુખ પચ્ચક્ખાણ પારવું વિસાર્યું. ગંઠસીઉ ભાંગ્યું. નીવી, આંબિલ, ઉપવાસાદિક, તપ કરી કાચું પાણી પીધું. વમન હુઓ. બાહ્ય તપ વિષઇઓ અનેરો જે કોઇ અતિચાર પક્ષ૦ ૧૪.

અભ્યંતર તપ–પાયચ્છિત્તં વિણઓ૦ મનશુધ્ધે ગુરુકન્હે આલોયણ લીધી નહીં. ગુરુદત્ત–પ્રાયશ્ચિત્ત તપ લેખાશુધ્ધે પહુંચાડયો નહીં. દેવ, ગુરુ, સંઘ, સાહમ્મિ પ્રત્યે વિનય સાચવ્યો નહીં. બાળ, વૃદ્ધ, ગ્લાન, તપસ્વી પ્રમુ-

ખનું વૈયાવચ્ચ ન કીધું. વાચના, પ્રચ્છના, પરાવર્ત્તના, અનુપ્રેક્ષા, ધર્મકથા, લક્ષણ એ પંચવિધ સ્વાધ્યાય ન કીધો. ધર્મધ્યાન, શુકલધ્યાન ન ધ્યાયાં; આર્ત્તધ્યાન, રૌદ્રધ્યાન ધ્યાયાં. કર્મક્ષયનિમિત્તે લોગસ્સ દશ–વીશનો કાઉસ્સગ્ગ ન કીધો. અભ્યન્તર તપ વિષઇઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ૰ ૧૫.

વીર્યાચારના ત્રણ અતિચાર–અણિગુહિય–બલવીરિઓ૰ પઢવે, ગુણવે, વિનય, વૈયાવચ્ચ, દેવપૂજા, સામાયિક, પોસહ, દાન, શીલ, તપ. ભાવનાદિક ધર્મકૃત્યને વિષે મન, વચન, કાયાતણું છતું બળ વીર્ય ગોપવ્યું. રૂડાં પંચાંગ ખમાસમણ ન દીધાં. વાંદણાંતણા આવર્ત્તવિધિ સાચવ્યા નહીં. અન્યચિત્તે, નિરાદરપણે બેઠા. ઉતાવળું દેવવંદન, પડિક્રમણું કીધું. વીર્યાચાર વિષઇઓ અનેરો કોઇ અતિચાર૰ ૧૬.

નાણાઇ અટ્ઠ પઇવય, સમ સંલેહણ પણ પન્નર કમ્મેસુ; બારસતપ વિરિયતિગં, ચઉ૰વીસસય અઇયારા.[1] ૧.

પડિસિદ્ધાણં કરણે૰ પ્રતિષેધ–અભક્ષ્ય અનંતકાય બહુબીજભક્ષણ, મહારંભ, પરિગ્રહાદિક કીધા. જીવાજીવાદિક સૂક્ષ્મ વિચાર સદ્દહ્યા નહીં. આપણી કુમતિલગે ઉત્સૂત્ર પરૂપણા કીધી. તથા પ્રાણાતિપાત, મૃષાવાદ, અદત્તાદાન,

---

૧ જ્ઞાનાચાર, દર્શનાચાર, ચારિત્રાચારના આઠ આઠ (૨૪), દરેક વ્રતના, સમકિતના, ને સંલેષણના પાંપ પાંચ તે (૭૦). કર્માદાનના (૧૫), તપાચારના (૧૨), વીર્યાચારના (૩), એમ સર્વ મળી (૧૨૪) અતિચાર.

મૈથુન, પરિગ્રહ, ક્રોધ, માન, માયા, લોભ, રાગ, દ્વેષ, કલહ, અભ્યાખ્યાન. પૈશુન્ય, રતિ, અરતિ, પરપરિવાદ, માયામૃષાવાદ, મિથ્યાત્વશલ્ય–એ અઢાર પાપસ્થાનક કીધાં, કરાવ્યાં, અનુમોદ્યાં હોય. દિનકૃત્ય–પ્રતિક્રમણ, વિનય, વૈયાવચ્ચ ન કીધાં. અનેરું જે કાંઇ વીતરાગની આજ્ઞા વિરૂદ્ધ કીધું, કરાવ્યું, અનુમોદ્યું હોય. એ ચિહું પ્રકારમાંહે અનેરો, જે કોઇ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ સૂક્ષ્મ, બાદર, જાણતાં અજાણતાં હુઓ હોય તે સવિ હુ મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્કડં. ૧૭.

એવંકારે–શ્રાવક તણે ધર્મે–શ્રી સમકિતમૂલ બાર વ્રત, એકસો ચોવીસ અતિચારમાંહિ અનેરો જે કોઇ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ સૂક્ષ્મ, બાદર, જાણતાં અજાણતાં હુઓ હોય, તે સવિ હું મન વચન કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્કડં. ૫૫.

૫૫ **ભાવાર્થ**—આ પાખી પ્રતિક્રમણ વખતે પાંચ આચાર તથા બાર વ્રત વગેરેમાં લાગેલા દોષો દૂર કરવા માટે બોલવામાં આવે છે. તેમાં નીચે જણાવેલી બાબતોમાં લાગતાં દૂષણો બતાવેલાં છે.

જ્ઞાનાચાર—જ્ઞાન ભણવું તથા ભણાવવું તે.

દર્શનાચાર—સમકિત પાળવું તથા પળાવવું તે.

ચારિત્રાચાર—સંયમ પાળવું તથા પળાવવું તે.

સમકિત વ્રત—દેવ, ગુરુ અને ધર્મની પરીક્ષા કરી તે ઉપર શ્રદ્ધા રાખવી.

પહેલું વ્રત—જીવહિંસા ન કરવી તે.

બીજું વ્રત—ખોટું ન બોલવું તે.

ત્રીજું વ્રત—ચોરી ન કરવી તે.

ચોથું વ્રત—બ્રહ્મચર્યનો નિયમ કરવો તે.
પાંચમું વ્રત—ધન, ધાન્ય તથા સોનું, રૂપું અને ઘર હાટ વગેરેનું પ્રમાણ કરવું તે.
છઠ્ઠું વ્રત—જીંદગી સુધી દિશાઓ તથા વિદિશાઓમાં (ખૂણાઓમાં) જવાનું પ્રમાણ કરવું તે.
સાતમું વ્રત—ન ખાવાલાયક પદાર્થો તથા પાપવ્યાપારોનો ત્યાગ કરવો અને ખાવા પીવા તથા પહેરવા ઓઢવાની ચીજો માટે હરરોજ નિયમ ધારવા તે.
આઠમું વ્રત—જેનાથી નકામું પાપ લાગે એવી બાબતો નિંદા વિકથા વગેરે, તથા રમવા જોવાની બાબતો—નાટક, ભવાયા, ગંજીપા, ચોપાટ વગેરેનો ત્યાગ કરવો.
નવમું વ્રત—હરરોજ શાંત ચિત્ત રાખીને સામાયિક કરવું તે.
દશમું વ્રત—આખા દિવસમાં દશ સામાયિક કરી ભણવું, ગણવું. પણ બીજું વ્યાપારાદિ કાંઈ ન કરવું તે. જગ્યાનો નિયમ કરવો.
અગ્યારમું વ્રત—મહિનામાં આઠમ, ચૌદશે વિગેરે પર્વના દિવસોમાં પોસહ કરવો તે.
બારમું વ્રત—પોસહને પારણે મુનિરાજને વહોરાવી પછી જમવું તે.
સલેષણા—મરણ સમયે પરભવની ગતિ સુધારવા માટે વ્રત. પચ્ચકખાણ કરવાં તે.
બાહ્યતપ—જેને બીજાઓ દેખી શકે એવો ઉપવાસાદિ તપ કરવો તે.
અભ્યંતરતપ—જેને બીજાઓ ન દેખી શકે એવો પશ્ચાત્તાપ, વિનયાદિ તપ કરવો તે.
વીર્યાચાર—ધર્મસંબંધી ક્રિયાઓ તથા કાર્યોમાં મન, વચન, કાયાની શક્તિનો સદુપયોગ કરવો તે.

આ સર્વમાં લાગેલા દોષો તે અતિચાર, તેની માફી માંગવામાં આવી છે.

શ્રી સજ્જન સન્મિત્ર

યાને

એકાદશ મહાનિધિ

શ્રી નવસ્મરણ-સ્તોત્રાદિ સંગ્રહ

દ્વિતીય મહાનિધિ.

શ્રી નવસ્મરણ—સ્તોત્રાદિ સંગ્રહ.

હ્રીંકારમંત્રસ્તવ—શ્રી પંચ પરમેષ્ઠિ મન્ત્ર સ્તોત્રમ્.

સ્વઃશ્રિયં શ્રીમદર્હંતઃ, સિદ્ધા સિદ્ધિ પુરીપદં; આચાર્યા પઞ્ચધાઽઽચારં, વાચકા વાચનાં વરાં. ૧. સાધવઃ સિદ્ધિ સાહાય્યં, વિતન્વન્તુવિવેકિનામ્; મઙ્ગલાનાં ચ સર્વેષા—માદ્ય ભવતિમઙ્ગલમ્. ૨. અર્હમિત્યક્ષરં માયા—બીજં ચ પ્રણવાક્ષરમ્; એનં નાના સ્વરૂપં ચ, ધ્યેયં ધ્યાયન્તિ યોગિનઃ. ૩. હૃત્પદ્મષોડશદલ-સ્થાપિતં ષોડશાક્ષરમ્ઃ પરમેષ્ઠિ સ્તુતેબીજં, ધ્યાયેદક્ષરદં મુદા. ૪. મન્ત્રાણાદિમં મન્ત્રં, તન્ત્રં વિઘ્નૌઘનિગ્રહે; યે સ્મરન્તિ સદૈવેનં, તે ભવન્તિ જિન પ્રભાઃ. ૫. ઇતિ મન્ત્ર સ્તવનમ્.

૧. નવકાર મહામંત્ર.

નમો અરિહંતાણં, નમો સિદ્ધાણં, નમો આયરિયાણં, નમો ઉવજ્ઝાયણં, નમો લોએ સવ્વસાહૂણં. ૧. એસો પંચ નમુક્કારો, સવ્વપાવપ્પણાસણો, મંગલાણં ચ સવ્વેસિં, પઢમં હવઇ મંગલં. ૨. ઇતિ. ૧.

૨. ઉવસગ્ગહરં સ્તવનમ્.

ઉવસગ્ગહરં પાસં, પાસં વંદામિ કમ્મઘણમુક્કં; વિસહરવિસનિન્નાસં, મંગલકલ્લાણઆવાસં. ૧. વિસહરફુલિંગમંતં, કંઠે ધારેઇ જો સયા મણુઓ; તસ્સ ગહરોગમારી—દુટ્ઠજરા જંતિ ઉવસામં. ૨. ચિટ્ઠઉ દુરે મંતો, તુજ્ઝ પણામો વિ બહુફલો હોઇ; નરતિરિએસુ વિ જીવા, પાવંતિ ન દુક્ખદોગચ્ચં. ૩. તુહ સમ્મત્તે લદ્ધે ચિંતામણિકપ્પપાયવબ્ભહિએ; પાવંતિ અવિગ્ઘેણં, જીવા અયરામરં ઠાણં.૪.

ઇઅ સંથુઓ મહાયસ! ભત્તિબ્ભરનિબ્ભરેણ હિઅએણ; તા દેવ દિજ્જ બોહિં, ભવે ભવે પાસ જિણચંદ! ઇતિ. ૫.

૩. સંતિકરં સ્તવનમ્

સંતિકરં સંતિજિણં, જગસરણં જયસિરીઇ દાયારં; સમરામિ ભત્તપાલગ, નિવ્વાણીગરુડકયસેવં. ૧. ૐ સનમો વિપ્પોસહિ, પત્તાણં સંતિસામિપાયાણં; ઝ્રૌં સ્વાહામંતેણં, સવ્વાસિવદુરિઅહરણાણં. ૨. ૐ સંતિનમુક્કારો, ખેલોસહિમાઇલદ્ધિપત્તાણં; સૌં હ્રીં નમો સવ્વો,સહિપત્તાણં ચ દેઇ સિરિં. ૩. વાણી તિહુઅણસામિણિ–સિરિદેવીજક્ખરાયગણિપિડગા; ગહ–દિસિપાલ સુરિંદા. સયાવિ રક્ખંતુ જિણભત્તે. ૪. રક્ખંતુ મમ રોહિણી, પન્નત્તી વજ્જસિંખલા ય સયા; વજ્જંકુસિ ચક્કેસરિ, નરદત્તા કાલિ મહાકાલી. ૫. ગોરી તહ ગંધારી, મહજાલા માણવી અ વઇરુટ્ટા; અચ્છુત્તા માણસિયા, મહામાણસિયાઓ દેવીઆ. ૬. જક્ખા ગોમુહ મહજક્ખ, તિમુહ જક્ખેસ તુંબરુ કુસુમો; માયંગો–વિજયાજિયા, બંભો મણુઓ સુરકુમારો. ૭. છમ્મુહ પાયાલ કિન્નર, ગરુલો ગંધવ્વ તહય જક્ખિંદો; કુબેર વરુણો ભિઉડી. ગોમેહો પાસ માયંગો. ૮. દેવીઓ ચક્કેસરિ, અજિઆ દુરિઆરિ કાલિ મહાકાલી; અચ્ચુઅ સંતા જાલા, સુતારયાસોઅ સિરિવચ્છા. ૯. ચંડા વિજયંકુસિ, પન્નઇત્તિ નિવ્વાણિ અચ્ચુઆ ધરણી, વઇરુટ્ટછુત્ત ગંધારિ, અંબ પઉમાવઇ સિદ્ધા. ૧૦. ઇઅ તિત્થરક્ખણરયા, અન્નેવિ સુરાસુરી ય ચઉહાવિ; વંતરજોઇણિપમુહા, કુણંતુ રક્ખં સયા અમ્હં. ૧૧. એવં સુદિટ્ઠ સુરગણ,

સહિઓ સંઘસ્સ સંતિજિણચંદો; મજ્ઝવિ કરેવિ રક્ખં, મુણિ સુંદર સૂરિ થુઅ મહિમા. ૧૨. ઇઅ સંતિ નાહ સમ્મદિટ્ઠિ, રક્ખં સરઇ તિ કાલં જો; સવ્વોવદ્દવ રહિઓ, સ લહઇ સુહસંપયં પરમં. ૧૩. તવ ગચ્છ ગયણ દિણયર જુગવર, સિરિ સોમ સુંદર ગુરૂણં; સુ પસાય લદ્ધ ગણ હર, વિજ્જા સિદ્ધા ભણઇ સીસો. ૧૪. ઇતિ. ૩.

૪ ભાવાર્થ—આ સ્તોત્ર શ્રી મુનિચંદ્ર સૂરિશ્વરજીએ દેલવાડાના સંઘમાં મરકીનો ઉપદ્રવ શાંત કરવા માટે રચેલું છે. આમાં શાંતિનાથ પ્રભુની ખાસ સ્તુતિ કરવામાં આવી છે.

૪. તિજય–પહુત્ત સ્મરણ.

તિજય પહુત્ત પયાસય, અટ્ઠમહા પાડિહેર જુત્તાણં; સમય ખિત્તઠિઆણં, સરેમિ ચક્કં જિણિંદાણં. ૧. પણવીસા ય અસીઆ, પનરસ પન્નાસ જિણવર સમૂહો; નાસેઉ સયલ દુરિઅં, ભવિઆણં ભત્તિ જુત્તાણં. ૨. વીસા પણયાલા વિય, તીસા પન્નત્તરી જિણવરિંદા; ગહ-ભૂઅ-રખ્ખ સાઇણિ–ઘોરુવસગ્ગં પણાસંતુ. ૩. સત્તરિ પણતીસા વિય, સટ્ઠી પંચેવ જિણગણો એસો; વાહિ–જલ–જલણ-હરિ-કરિ–ચોરારિમહાભયં હરઉ. ૪. પણપન્ના ય દસેવ ય, પન્નટ્ઠી તહ ય ચેવ ચાલીસા; રખ્ખંતુ મે સરીરં, દેવાસુરપણમિઆ સિદ્ધા. ૫. ૐ–હ–ર–હું–હઃ સ–ર–સું–સઃ, હર –હં–હુંઃ તહ ય ચેવ સ–ર–સું–સઃ; આલિહિયનામગબ્ભં, ચક્કં કિર સવ્વઓ ભદ્દં. ૬. ૐ રોહિણિ પન્નત્તિ, વજ્જસિંખલા તહ ય વજ્જઅંકુસિઆ; ચક્કે

સરિ નરદત્તા, કાલિ મહાકાલિ તહ ગોરી. ૭. ગંધારી મહ-જાલા, માણુવિ વઇરુટ્ટ તહય અચ્છુત્તા; માણુસિ મહમા-ણુસિઆ, વિજ્જાદેવીઓ રખ્ખંતુ. ૮. પંચદસકમ્મભૂમિસુ, ઉપ્પન્નં સત્તરિં જિણાણું સયં; વિવિહરયણાઇવન્નોવ-સોહિઅં હરઉ દુરિઆઇં. ૯. ચઉતીસ–અઇસયજુઆ, અટ્ઠમહાપાડિહેરકયસોહા; તિત્થયરા ગયમોહા, ઝાએઅવ્વા પયત્તેણં. ૧૦. ૐ વરકણય સંખવિદ્દુમ-મરગય–ઘણસન્નિહં વિગયમોહં; સત્તરિસયં જિણાણં, સવ્વામરપૂઇઅં વંદે (સ્વાહા). ૧૧. ૐ ભવણવઇવાણવંતર, જોઇસવાસી વિમાણવાસી અ; જે કે વિ દુટ્ઠદેવા, તે સવ્વે ઉવસમંતુ મમ. (સ્વાહા). ૧૨. ચંદણકપ્પૂરેણં, ફલએ લિહિઊણ ખાલિઅં પીઅં; એગંતરાઇગહભૂઅ–સાઇણિમુગ્ગં પણા-સેઇ. ૧૩. ઇઅ સત્તરિસયં જંતં, સમ્મં મંતં દુવારિ પડિલિહિઅં; દુરિઆરિ વિજયવંતં, નિબ્ભંતં નિચ્ચ-મચ્ચેહ. ૧૪. ઇતિ. ૪.

ભાવાર્થ—આ સ્તોત્રમાં એક સો સિત્તેર તીર્થંકરની સ્તુતિ છે. શ્રીમાનદેવસૂરિએ કોઈ વખતે શ્રીસંઘમાં વ્યંતરે કરેલ ઉપસર્ગ દૂર કરવા માટે રચ્યું છે.

तिजय पहुत्तनो यंत्र.

ॐ વરકણયસંખ વિદ્રુમ
ॐ ભુર્ભુવઃ સ્વઃ અર્હં

ॐ રોહિણ્યૈ નમઃ ૨૫ હ	ॐ પ્રજ્ઞપ્તૈ નમઃ ૮૦ ર	ક્ષિ	ॐ વજ્ર શંખલાયૈ નમઃ ૧૫ હું	ॐ વજ્રાંકુશિઆય નમ ૫૦ હઃ
ॐ ચક્રેસરિય નમઃ ૨૦ સ	ॐ નરદત્તાયૈ નમઃ ૪૫ ર	પ	ॐ કાલિયૈ નમઃ ૩૦ સું	ॐ મહાકાલિયૈ નમઃ ૭૫ સઃ
ક્ષિ	પ	ॐ	સ્વા	હા
ॐ ગૌરિયૈ નમઃ ૭૦ હ	ॐ ગંધારિયૈ નમઃ ૩૫ ર	સ્વા	ॐ મહાજ્વાલાયૈ નમઃ ૬૦ હું	ॐ માણવિયૈ નમઃ ૫ હઃ
ॐ વઇરુટ્યાયૈ નમઃ ૫૫ સ	ॐ અચ્છુત્તાયૈ નમઃ ૧૦ ર	હા	ॐ માણસિયાયૈ નમઃ ૬૫ સું	ॐ મહામાણસિયૈ નમઃ ૪૦ સઃ

સવ્વામર પુઇઅં વંદે સ્વાહા
ધારકેભ્યો નમઃ

મરગયઘણસન્નિહં વિગય મોહં
અસિઆઉસ

સત્તરિસય જિણાણં
સમ્યગ્દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર

૫. નમિઊણ સ્તોત્ર

નમિઊણ પણયસુરગણ–ચૂડામણિકિરણરંજિઅં મુણિણો; ચલણજુઅલં મહાભય–પણાસણં સંથવં વુચ્છં. ૧. સડિયકરચરણનહમુહ, નિબુડ્ડનાસા વિવન્ન-લાયન્ના; કુટ્ઠમહારોગાનલ–ફુલિંગનિદ્દડ્ઢસવ્વંગા. ૨. તે તુહ ચલણારાહણ—સલિલંજલિસેયવુડ્ઢિયચ્છાયા; વણદવદડ્ઢા ગિરિપાયવવ્વ, પત્તા પુણો લચ્છિં. ૩. દુવ્વાયખુભિયજલનિહિ, ઉબ્ભડકલ્લોલભીસણારાવે; સંભંતભયવિ સંઠુલ–નિજ્ઝામયમુક્કવાવારે ૪ અવિદલિઅજાણવત્તા, ખણેણ પાવંતિ ઇચ્છિઅં કુલં; પાસજિણચલણજુઅલં, નિચ્ચં ચિઅ જે નમંતિ નરા. ૫. ખરપવણુદ્ધુઅવણદવ–જાલાવલિમિલિય-સયલ દુમગહણે; ડજ્ઝંતમુદ્ધમયવહુ–ભીસણરવભીસણંમિ વણે. ૬. જગગુરુણો કમજુઅલં, નિવ્વાવિઅસયલતિહુ-અણાભોઅં; જે સંભરંતિ મણુઆ, ન કુણઇ જલણો ભયં તેસિં. ૭. વિલસંતભોગભીસણ—ફુરિઆરુણ નયણતરલજીહાલં; ઉગ્ગભૂઅંગં નવજલય, સત્થહં ભીસણાયારં. ૮. મન્નંતિકીડસરિસં, દુરપરિચ્છૂઢવિસ મવિસવેગા; તુહ નામક્ખરફુડસિદ્ધ, મંતગુરુઆનરાલોએ. ૯. અડવીસુભિલ્લતક્કર – પુલિંદસદ્દૂલસદ્દભીમાસુ; ભયવિ—હુરવુન્નકાયર ઉલ્લૂરિઅપહિઅસત્થાસુ. ૧૦. અવિલુત્તવિહ-વસારા, તુહ નાહ! પણામમત્તવાવારા; વવગયવિગ્ઘા સિગ્ઘં, પત્તા હિયઇચ્છિયં ઠાણં. ૧૧. પજ્જલિઆનલનયણં, દૂરવિયારિયમુહં મહાકાયં; નહકુલિસઘાયવિઅલિઅ, ગઇંદકુંભત્થલાભોઅં. ૧૨. પણયસસંભમપત્થિવ–નહમણિમા–

ણિક્કપડિઅપડિમસ્સ; તુહ વયણપહરણધરા, સીહં કુદ્ધંપિ ન ગણંતિ. ૧૩. સસિધવલદંતમુસલં, દીહકરુલ્લાલવુડ્ઢિ-ઉચ્છાહં; મહુપિંગનયણજુઅલં, સસલિલનવજલહરારાવં. ૧૪. ભીમ મહાગઇંદં, અચ્ચાસન્નંપિ તે ન વિ ગણંતિ; જે તુમ્હ ચલણજુઅલં, મુણિવઇ! તુંગં સમલ્લીણા. ૧૫. સમરમ્મિ તિક્ખખગ્ગા–ભિગ્ઘાયપવિદ્ધઉદ્ધુયકબંધે; કુંતવિ-ણિભિન્નકરિકલહ,–મુક્કસિક્કારપઉરમ્મિ. ૧૬. નિજ્જિઅદ-પ્પુદ્ધરરિઉ, નરિંદનિવહા ભડા જસંધવલં; પાવંતિ પાવપ-સમિણ! પાસજિણ! તુહપ્પભાવેણ. ૧૭. રોગજલજલણ-વિસહર,–ચોરારિમઇંદગયરણભયાઇં; પાસજિણનામસંકિ-ત્તણેણ પસમંતિ સવ્વાઇં. ૧૮. એવં મહાભયહરં, પાસ-જિણિંદસ્સ સંથવમુઆરં; ભવિયજણાણંદયરં, કલ્લાણ-પરંપરનિહાણં. ૧૯. રાયભયજક્ખરક્ખસ–કુસુમિણદુસ્સ-ઉણરિક્ખપીડાસુ; સંઝાસુ દોસુ પંથે, ઉવસગ્ગે તહ ય રયણીસુ. ૨૦. જો પઢઇ જો અ નિસુણઇ, તાણં કઇણો ય માણતુંગસ્સ; પાસો પાવં પસમેઉ, સયલભુવણચ્ચિઅચ-લણો. ૨૧. ઉવસગ્ગંતે કમઠા–સુરમ્મિ ઝાણાઓ જો ન સંચલિઓ; સુરનરકિન્નરજુવઇહિં, સંથુઓ જયઉ પાસ-જિણો. ૨૨. એઅસ્સ મજ્ઝયારે, અટ્ઠારસઅક્ખરેહિં જો મંતો; જો જાણઇ સો ઝાયઇ, પરમપયત્થં ફુડં પાસં. ૨૩. પાસહ સમરણ જો કુણઇ, સંતુટ્ઠહિયએણ; અટ્ઠુત્તરસયવા-હિભય, નાસઇ તસ્સ દૂરેણ. ૨૪. ઇતિ. ૫.

૫ **ભાવાર્થ**—આ શ્રી માનતુંગસૂરિએ રચેલું શ્રીપાર્શ્વનાથસ્વામિનું સ્તોત્ર છે. તેને સ્થિર ચિત્તે ભણવાથી મ્હોટા મ્હોટા ભય તથા વ્યાધિઓ નાશ પામે છે.

૬. અજિતશાન્તિ સ્તવનમ્.

અજિઅં જિઅસવ્વભયં, સંતિં ચ પસંતસવ્વગય-પાવં; જયગુરુ સંતિગુણકરે, દો વિ જિણવરે પણિવયામિ. ૧. (ગાહા). વવગયમંગુલભાવે; તેહં વિઉલતવનિમ્મલસહાવે; નિરુવમમહપ્પભાવે, થોસામિ સુદિટ્ઠસબ્ભાવે. ૨. (ગાહા). સવ્વદુક્ખપ્પસંતીણં, સવ્વપાવપ્પસંતિણં; સયા અજિઅ-સંતીણં, નમો અજિઅ સંતિણં. ૩. (સિલોગો). અજિઅ-જિણ! સુહપ્પવત્તણં, તવ પુરિસુત્તમ! નામકિત્તણં; તહ ય ધિઇમઇપ્પવત્તણં, તવ ય જિણુત્તમ! સંતિ! કિત્તણં. ૪. (માગહિઆ). કિરિઆવિહિસંચિઅકમ્મકિલે-સવિમુક્ખયરં, અજિઅં નિચિઅં ચ ગુણે હિં મહામુણિસિદ્ધિગયં; અજિ-અસ્સ ય સંતિ મહામુણિણો વિ અ સંતિકરં; સયયં મમ નિવ્વુઇકારણયં ચ નમંસણયં. ૫. (આલિંગણયં). પુરિસા! જઇ દુક્ખવારણં, જઇ અ વિમગ્ગહ સુક્ખકારણં; અજિઅં સંતિં ચ ભાવઓ, અભયકરે સરણં પવજ્જહા. ૬. (માગહિઆ). અરઇ–રઇ–તિમિર–વિરહિઅ-મુવરય–જર-મરણં, સુર–અસુર-ગરુલ-ભુયગ–વઇ–પયય-પણિવઇઅં; અજિઅમહમવિ અ સુનયનયનિઉણમભયકરં, સરણ-મુવસરિઅ ભુવિદિવિજમહિઅં સયયમુવણમે. ૭. (સંગ-યયં). તં ચ જિણુત્તમમુત્તમ—નિત્તમસત્તધરં, અજ્જવ—મદ્દવ—ખંતિવિમુત્તિ—સમાહિનિહિં; સંતિકરં પણમામિદ મુત્તમતિત્થયરં, સંતિમુણી મમ સંતિસમાહિવરં દિસઉ. ૮. (સોવાણયં). સાવત્થિ-પુવ્વ પત્થિવં ચ વરહત્થિમત્થય પસત્થ વિચ્છિન્નસંથિઅં, થિરસરિચ્છવચ્છં મયગલલીલાયમાણવ-

રગંધહત્થિપત્થાણુપત્થિયં સંથવારિહં; હત્થિહત્થબાહું ધંત-કણગ-રુઅગ-નિરુવહય-પિંજરં પવર-લક્ખણો, વચિઅ-સોમ-ચારુ રૂવં, સુઇ સુહ મણાભિરામ-પરમ રમણિજ્જ વરદેવ દુંદુહિ નિનાય મહુરયર-સુહગિરં. ૯. (વેઢ્ઢઓ). અજિઅં જિઆરિગણં, જિઅસવ્વભયં ભવોહરિઉં; પણમામિ અહં પયઓ, પાવં પસમેઉ મે ભયવં. ૧૦. (રાસાલુદ્ધઓ). કુરુજણવયહત્થિણાઉરનરીસરો પઢમં તઓ મહાચક્કવટ્ટિ-ભોએ મહપ્પભાવો, જો બાવત્તરિ–પુરવર–સહસ્સવરનગર નિગમ–જણવયવઇ બત્તિસારાયવરસહસ્સાણુયાયમગ્ગો; ચઉદસવરરયણનવમહાનિહિ–ચઉસટ્ઠિ–સહસ્સ––પવરજુવ-ઇણ સુંદરવઇ, ચુલસીહયગયરહસયસહસ્સસામી છન્નવઇ-ગામકોડિસામી આસી જો ભારહંમિ ભયવં. ૧૧. (વેઢ્ઢઓ). તં સંતિં સંતિકરં, સંતિણ્ણં સવ્વભયા; સંતિં થુણામિ જિણં, સંતિં વિહેઉ મે. ૧૨. (રાસાનંદિઅયં). ઇક્ખાગ! વિદેહનરીસર! નરવસહા! મુણિવસહા! નવસારયસસિસ-કલાણણ! વિગયતમા! વિહુઅરયા; અજિઉત્તમ! તેઅગુ-ણેહિં મહામુણિ! અમિઅબલા! વિઉલકુલા!, પણમામિ તે ભવભયમૂરણ! જગસરણા! મમ સરણં. ૧૩. (ચિત્તલેહા). દેવદાણવિંદચંદ–સૂરવંદ હટ્ઠ–તુટ્ઠ–જિટ્ઠ–પરમ–લટ્ઠ–રૂવ! ધંત–રુપ્પ–પટ્ટ–સેઅ–સુદ્ધ–નિદ્ધ–ધવલ–દંતપંતિ! સંતિ! સત્તિકિત્તિમુત્તિજુત્તિગુત્તિપવર!, દિત્તતેઅવંદ! ધેઅ! સવ્વ-લોઅ–ભાવિઅપ્પભાવણેઅ! પઇસ મે સમાહિં. ૧૪. (નારા-યઓ). વિમલસસિકલાઇરેઅસોમં, વિતિમિરસૂરકરાઇરેઅ-તેઅં; તિઅસવઇગણાઇરેઅરૂવં, ધરણીધરપ્પવરાઇરેઅસારં.

૧૫. (કુસુમલયા). સત્તે અ સયા અજિઅં, સારીરે અ બલે અજિઅં; તવસંજમે અ અજિઅં, એસ થુણામિ જિણં અજિઅં. ૧૬. (ભુઅગપરિરિંગિઅં). સોમગુણેહિં પાવઇ ન તં નવસરયસસી, તેઅગુણેહિં પાવઇ ન તં નવસરયરવી; રૂવગુણેહિં પાવઇ ન તં તિઅસગણવઇ, સારગુણેહિં પાવઇ ન તં ધરણિધરવઇ. ૧૭. (ખિજ્જિઅયં). તિત્થવરપવત્તયં તમરયરહિઅં, ધીરજણથુઅચ્ચિઅં ચુઅકલિકલુસં; સંતિસુહપ્પવત્તયં તિગરણપયઓ, સંતિમહં મહામુણિં સરણમુવણમે. ૧૮. (લલિઅયં). વિણઓણય-સિરરઇઅંજલિ રિસિગણ સંથુઅં થિમિઅં, વિબુહાહિવ ધણવઇ-નરવઇથુઅમહિઅચ્ચિઅં બહુસો; અઇરુગ્ગયસરયદિવાયરસમહિઅસપ્પભં તવસા, ગયણંગણ વિયરણ સમુઇઅ—ચારણવંદિઅં સિરસા. ૧૯. (કિસલયમાલા). અસુર—ગરુલ—પરિવંદિઅં, કિન્નરોરગ—નમંસિઅં; દેવકોડિસયસંથુઅં, સમણસંઘપરિવંદિઅં. ૨૦ (સુમુહં). અભયં અણહં, અરયં અરુઅં; અજિઅં અજિઅં, પયઓ પણમે. ૨૧. (વિજ્જુવિલસિઅં). આગયા વરવિમાણ, દિવ્વકણગરહ—તુરય—પહકર—સએહિં હુલિઅં; સસંભમોઅરણ—ક્ખુભિઅલુલિઅચલ—કુંડલંગય—તિરીડ—સોહંત—મઉલિમાલા. ૨૨. (વેડ્ઢઓ). જં સુરસંઘા સાસુરસંઘા વેરવિઉત્તા ભત્તિસુજુત્તા, આયરભૂસિઅસંભમપિંડિઅ—સુટ્ઠુસુવિમ્હિઅસવ્વબલોઘા; ઉત્તમ—કંચણ—રયણ—પરુવિઅભાસુર-ભૂસણ—ભાસુરિઅંગા, ગાયસમોણય—ભત્તિવસાગય—પંજલિપેસિયસીસપણામા. ૨૩. (રયણમાલા). વંદિઊણ થોઊણ

તો જિણું, તિગુણમેવય પુણો પયાહિણું; પણમિઊણ ય જિણં સુરાસુરા, પમુઇઆ સભવણાઇઁ તો ગયા. ૨૪. (ખિત્તયં). તં મહામુણિમહંપિ પંજલી, રાગદોસ-ભય-મોહ-વજ્જિઅં; દેવ દાણવનરિંદ—વંદિઅં, સંતિમુત્તમં મહા-તવં નમે. ૨૫. (ખિત્તયં). અંબરંતરવિઆરણિઆહિં, લલિ-અહંસવહુગામિણિઆહિં; પીણસોણિથણસાલિણિઆહિં, સકલકમલદલલોઅણિઆહિં. ૨૬. (દીવયં). પીણનિરંતરથ-ણભરવિણમિઅ-ગાયલઆહિં, મણિકંચણપસિઢિલમેહલસો-હિઅસોણિતડાહિં; વરખિંખિણી-નેઉર-સતિલયવલયવિ-ભૂસણિઆહિં, રઇકર-ચઉર—મણોહર—સુંદર—દંસણિ આહિં. ૨૭. (ચિત્તખરા). દેવસુંદરીહિં પાયવંદિઆહિં વંદિઆ ય જસ્સ તે સુવિક્કમા કમા, અપ્પણો નિડાલએહિં, મંડણોડ્ડણપ્પગારએહિં, કેહિં કેહિં વી; અવંગ-તિલય-પત્ત-લેહ-નામએહિં ચિલ્લએહિં સંગયં ગયાહિં, ભત્તિ-સન્નિ-વિટ્ઠવંદણાગયાહિં, હુંતિ તે વંદિઆ પુણો પુણો. ૨૮. (નારા-યઓ). તમહં જિણચંદં, અજિઅં જિઅમોહં; ધુયસવ્વકિ-લેસં, પયઓ પણમામિ. ૨૯. (નંદિઅયં). થુઅવંદિઅયસ્સા રિસિગણદેવગણેહિં, તો દેવવહુહિં પયઓ પણમિઅસ્સા; જસ્સજગુત્તમ-સાસણઅસ્સા; ભત્તિવસાગયપિંડિઅઆહિં; દેવવરચ્છરસાબહુઆહિં, સુરવરરઇગુણપંડિઅઆહિં. ૩૦. (ભાસુરયં). વંસસદ્દતંતિ-તાલમેલિએ, તિઉક્ખરાભિ-રામ-સદ્દ-મીસએ કએ અ; સુઇસમાણણેઅસુદ્ધસજ્જગીય પાયજાલઘંટિઆહિં, વલય-મેહલા-કલાવને ઉરાભિરામ-

સદ્દમીસએ કએ અ; દેવનટ્ટિઆહિઁ હાવભાવવિબ્ભમપ્પગા-
રએહિઁ, નચ્ચિઊણ અંગહારએહિઁ, વંદિઆ ય જસ્સ તે
સુવિક્કમા કમા; તયં તિલોયસવ્વસત્તસંતિકારયં, પસંતસ-
વ્વપાવદોસમેસ હં, નમામિ સંતિમુત્તમં જિણં.૩૧.(નારાયઓ.)
છત્તચામર–પડાગ–જૂઅ–જવમંડિઆ, ઝયવરમગર–તુરય–
સિરિવચ્છસુલંછણા; દીવસમુદ્દ–મંદર–દિસાગયસોહિઆ,
સત્થિઅવસહ–સીહ–રહ–ચક્કવરંકિયા. ૩૨. (લલિઅયં).
સહાવલટ્ઠા સમપ્પઇટ્ઠા, અદોસદુટ્ઠા ગુણેહિં જિટ્ઠા; પસાય-
સિટ્ઠા તવેણ પુટ્ઠા, સિરીહિં ઇટ્ઠા રિસીહિં જુટ્ઠા. ૩૩. (વાણ-
વાસિઆ). તે તવેણ ધુઅસવ્વપાવયા, સવ્વલોઅહિઅમૂલ-
પાવયા; સંથુઆ અજિઅસંતપાયયા, હુંતુ મે સિવસુહાણ
દાયયા. ૩૪. (અપરાંતિકા). એવં તવબલવિઉલં, થુઅં મએ
અજિઅસંતિજિણજુઅલં; વવગયકમ્મરયમલં, ગઈં ગયં
સાસયં વિઉલં. ૩૫. (ગાહા). તં બહુગુણપ્પસાયં, મુક્ખ-
સુહેણ પરમેણ અવિસાયં; નાસેઉ મે વિસાયં, કુણઉ અ
પરિસાવિ અ પ્પસાયં. ૩૬. (ગાહા). તં મોએઉ અ નંદિં,
પાવેઉ અ નંદિસેણમભિનંદિં; પરિસાવિ અ સુહનંદિં,
મમ ય દિસઉ સંજમે નંદિં. ૩૭. (ગાહા). પક્ખિઅ–ચાઉ-
મ્માસિઅ, સંવચ્છરિએ અવસ્સ ભણિઅવ્વો; સોઅવ્વો
સવ્વેહિં, ઉવસગ્ગનિવારણો એસો. ૩૮. જો પઢઇ જો અ
નિસુણઇ, ઉભઓ કાલંપિઅજિઅસંતિથયં; ન હુ હુંતિ
તસ્સ રોગા, પુવ્વુપ્પન્ના વિ નાસંતિ. ૩૯. જઇ ઇચ્છહ
પરમપયં, અહવા કિત્તિં સુવિત્થડં ભુવણે; તા તેલુક્કુદ્ધરણે,
જિણવયણે આયરં કુણહ. ૪૦. ઇતિ. ૫.

૬ **ભાવાર્થ—**શ્રી નંદિષેણસૂરિનું રચેલું આ અજિતનાથ અને શાંતિનાથનું સ્તવન છે. શ્રી શત્રુંજય ઉપર આ બન્ને ભગવાનનાં દહેરાં સામસામાં હતાં પણ આ સ્તવન પ્રથમ બોલતી વખતે તે એક હારમાં આવી ગયાં, એમ કહેવાય છે.

૭. ભક્તામર-સ્તોત્રમ્.

ભક્તામરપ્રણત મૌલિમણિપ્રભાણા,-મુદ્યોતક દલિત-પાપતમોવિતાનમ્; સમ્યક્ પ્રણમ્ય જિનપાદયુગં યુગાદા, વાલમ્બનં ભવજલે પતતાં જનાનામ્. ૧. યઃ સંસ્તુતઃ સકલવાઙ્મયતત્ત્વબોધા-દુદ્ભૂતબુદ્ધિપટુભિઃ સુરલોકનાથૈઃ; સ્તોત્રૈર્જગત્રિતયચિત્તહરૈરુદારૈઃ, સ્તોષ્યે કિલાહમપિ તં પ્રથમં જિનેન્દ્રમ્. ૨. બુદ્ધયા વિનાઽપિ વિબુધાર્ચિતપાદ-પીઠ!, સ્તોતુંસમુદ્યતમતિર્વિગતત્રપોઽહમ્; બાલં વિહાય જલસંસ્થિતમિન્દુબિમ્બ-મન્યઃ ક ઇચ્છતિ જનઃ સહસા ગ્રહીતુમ્? ૩. વક્તું ગુણાન્ ગુણસમુદ્ર! શશાઙ્કકાન્તાન્, કસ્તે ક્ષમઃ સુરગુરુપ્રતિમોઽપિ બુદ્ધયા? કલ્પાન્તકાલપવ-નોદ્ધતનક્રચક્રં, કો વા તરીતુમલમમ્બુનિધિંભુજાભ્યામ્? ૪. સોઽહં તથાપિ તવ ભક્તિવશાન્મુનીશ! કર્તું સ્તવં વિગત-શક્તિરપિ પ્રવૃત્તઃ; પ્રીત્યાત્મવીર્યમવિચાર્ય મૃગો મૃગેન્દ્રં, નાભ્યેતિ કિં નિજશિશોઃ પરિપાલનાર્થમ્? ૫. અલ્પશ્રુતં શ્રુતવતાં પરિહાસધામ, ત્વદ્ભક્તિરેવ મુખરીકુરુતે બલા-ન્મામ્; યત્કોકિલઃ કિલ મધૌ મધુરં વિરૌતિ, તચ્ચારુચૂતક-લિકાનિકરૈકહેતુ. ૬. ત્વત્સંસ્તવેન ભવસંતતિસન્નિબદ્ધં, પાપં ક્ષણાત્ક્ષયમુપૈતિ શરીરભાજામ્; આક્રાન્ત લોકમલિ નીલમ શેષમાશુ, સૂર્યાંશુભિન્નમિવ શાર્વમમન્ધકારમ્.

૭. મત્વેતિ નાથ ! તવ સંસ્તવનં મયેદ, મારભ્યતે તનુધિયાપિ તવ પ્રભાવાત્; ચેતો હરિષ્યતિ સતાં નલિનીદલેષુ, મુક્તાફલદ્યુતિમુપૈતિ નનૂદબિન્દુઃ. ૮. આસ્તાં તવ સ્તવનમસ્તસમસ્તદોષં, ત્વત્સંકથાપિ જગતાં દુરિતાનિ હન્તિ; દૂરે સહસ્રકિરણઃ કુરુતે પ્રભૈવ, પદ્માકરેષુ જલજાનિ વિકાશભાઞ્જિ. ૯. નાત્યદ્ભુતં ભુવનભૂષણભૂત નાથ ! ભૂતૈર્ગુણૈર્ભુવિ ભવન્તમભિષ્ટુવન્તઃ; તુલ્યા ભવન્તિ ભવતો નનુ તેન કિં વા ? ભૂત્યાશ્રિતં ય ઇહ નાત્મસમં કરોતિ. ૧૦. દૃષ્ટ્વા ભવન્તમનિમેષવિલોકનીયં, નાન્યત્ર તોષમુપયાતિ જિનસ્ય ચક્ષુઃ; પીત્વા પયઃશશિકરદ્યુતિદુગ્ધસિન્ધોઃ, ક્ષારં જલં જલનિધેરશિતું ક ઇચ્છેત્ ? ૧૧. યૈઃ શાન્તરાગરુચિભિઃ પરમાણુભિસ્ત્વં, નિર્માપિતસ્ત્રિભુવનૈકલલામભૂત ! તાવન્ત એવ ખલુ તેપ્યણવઃ પૃથિવ્યાં, યત્તે સમાનમપરં ન હિ રૂપમસ્તિ. ૧૨. વક્ત્રં ક્વ તે સુરનરોરગનેત્રહારિ, નિઃશેષનિર્જિતજગત્ત્રિતયોપમાનમ્ ? બિમ્બં કલઙ્કમલિનં ક્વ નિશાકરસ્ય ? યદ્વાસરે ભવતિ પાણ્ડુપલાશકલ્પમ્. ૧૩. સંપૂર્ણમણ્ડલશશાઙ્ક કલાકલાપ, શુભ્રા ગુણાસ્ત્રિભુવનં તવ લઙ્ઘયન્તિ; યે સંશ્રિતાસ્ત્રિજગદીશ્વરનાથમેકં, કસ્તાન્નિવારયતિ સંચરતો યથેષ્ટમ્ ? ૧૪. ચિત્રં કિમત્ર યદિ તે ત્રિદશાઙ્ગનાભિ-ર્નીતં મનાગપિ મનો ન વિકાર-માર્ગમ્ ? કલ્પાન્તકાલમરુતા ચલિતાચલેન, કિં મન્દરાદ્રિશિખરં ચલિતં કદાચિત્ ? ૧૫. નિર્ધૂમવર્ત્તિરપવર્જિતતૈલપૂરઃ, કૃત્સ્નં જગત્ત્રયમિદં પ્રકટી કરોષિ; ગમ્યો ન જાતુ મરુતાં ચલિતાચલાનાં, દીપોઽપરસ્ત્વમસિ

નાથ ! જગત્પ્રકાશઃ ૧૬. નાસ્તં કદાચિદુપયાસિ ન રાહુ-ગમ્યઃ, સ્પષ્ટીકરોષિ સહસા યુગપજ્જગન્તિ; નામ્ભોધરોદરનિરુદ્ધમહાપ્રભાવઃ, સૂર્યાતિશાયિ મહિમાઽસિમુનીન્દ્ર ! લોકે. ૧૭. નિત્યોદયં દલિતમોહમહાન્ધકારં, ગમ્યં ન રાહુવદનસ્ય ન વારિદાનામ્, વિભ્રાજતે તવ મુખાબ્જમનલ્પકાન્તિ, વિદ્યોતયજ્જગદપૂર્વશશાઙ્કબિમ્બમ્. ૧૮. કિં શર્વરીષુ શશિનાઽહ્નિ વિવસ્વતા વા, યુષ્મન્મુખેન્દુદલિતેષુ તમસ્સુ નાથ ! નિષ્પન્નશાલિવનશાલિનિ જીવલોકે, કાર્યં કિયજ્જલધરૈર્જલભારનમ્રૈઃ ! ૧૯. જ્ઞાનં યથા ત્વયિ વિભાતિ કૃતાવકાશં, નૈવં તથા હરિહરાદિષુ નાયકેષુ; તેજઃ સ્ફુરન્મણિષુ યાતિ યથા મહત્ત્વં, નૈવં તુ કાચશકલે કિરણાકુલેઽપિ. ૨૦. મન્યે વરં હરિહરાદય એવ દૃષ્ટા, દૃષ્ટેષુ યેષુ હૃદયં ત્વયિ તોષમેતિ; કિં વીક્ષિતેન ભવતા ભુવિ યેન નાન્યઃ, કશ્ચિન્મનો હરતિનાથ ! ભવાન્તરેઽપિ. ૨૧. સ્ત્રીણાં શતાનિ શતશો જનયન્તિ પુત્રાન્, નાન્યા સુતં ત્વદુપમં જનની પ્રસતા; સર્વા દિશો દધતિ ભાનિ સહસ્રરશ્મિં, પ્રાચ્યેવ દિગ્જનયતિ સ્ફુરદંશુજાલમ્. ૨૨. ત્વામામનન્તિમુનયઃ પરમં પુમાંસમાદિત્યવર્ણમમલં તમસઃ પુરસ્તાત્; ત્વામેવ સમ્યગુપલભ્ય જયન્તિ મૃત્યું, નાન્યઃ શિવઃ શિવપદસ્ય મુનીન્દ્ર ! પન્થાઃ. ૨૩. ત્વામવ્યયં વિભુમચિન્ત્યમસંખ્યમાદ્યં, બ્રહ્માણમીશ્વરમનન્તમનઙ્ગકેતુમ્; યોગીશ્વરં વિદિતયોગમનેકમેકં, જ્ઞાન સ્વરૂપમમલં પ્રવદન્તિ સન્તઃ ૨૪. બુદ્ધસ્ત્વમેવ વિબુધાર્ચિતબુદ્ધિબોધાત્, ત્વં શંકરોઽસિ ભુવનત્રયશંકરત્વાત્; ધાતાસિ ધીર ! શિવમાર્ગ

વિધેર્વિધાનાત્, વ્યક્તં ત્વમેવ ભગવન્ ! પુરુષોત્તમોઽસિ. ૨૫. તુભ્યંનમસ્ત્રિભુવનાર્ત્તિહરાય નાથ ! તુભ્યં નમઃ ક્ષિતિતલામલભૂષણાય; તુભ્યં નમસ્ત્રિજગતઃ પરમેશ્વરાય, તુભ્યં નમો જિન! ભવોદધિશોષણાય. ૨૬. કો વિસ્મયોઽત્ર યદિ નામ ગુણૈરશેષૈ,-સ્ત્વં સંશ્રિતો નિરવકાશતયા મુનીશ! દોષૈરુપાત્તવિવિધા શ્રયજાતગર્વૈઃ, સ્વપ્નાન્તરેઽપિ ન કદાચિદપીક્ષિતોઽસિ. ૨૭. ઉચ્ચૈરશોકતરુસંશ્રિત મુન્મયૂખમાભાતિ રૂપમમલં ભવતો નિતાન્તમ્; સ્પષ્ટોલ્લસત્કિરણણમસ્તતમોવિતાનં, બિમ્બં રવેરિવ પયોધર પાર્શ્વવર્ત્તિ. ૨૮. સિંહાસને મણિમયૂખશિખાવિચિત્રે, વિભ્રાજતે તવ વપુઃ કનકાવદાતમ્; બિમ્બં વિયદ્વિલસદંશુલતાવિતાનં, તુઙ્ગોદયાદ્રિશિરસીવ સહસ્રરશ્મેઃ ૨૯. કુન્દાવદાતચલચામરચારુશોભં, વિભ્રાજતે તવ વપુઃ કલધૌતકાન્તમ્; ઉદ્યચ્છશાઙ્કશુચિનિર્ઝરવારિધાર, મુચ્ચૈસ્તટં સુરગિરેરિવ શાતકૌમ્ભમ્. ૩૦. છત્રત્રયંતવ વિભાતિ શશાઙ્કાન્ત, મુચ્ચૈઃસ્થિતં સ્થગિત ભાનુકરપ્રતાપમ્; મુક્તાફલપ્રકરજાલવિવૃદ્ધશોભં, પ્રખ્યાપય ત્રિજગતઃ પરમેશ્વરત્વમ્. ૩૧. ઉન્નિદ્રહેમનવપઙ્કજપુઞ્જકાન્તિ-પર્યુલ્લસન્નખમયૂખશિખાભિરામૌ, પાદૌ પદાનિ તવ યત્રજિનેન્દ્ર! ધત્તઃ, પદ્માનિ તત્ર વિબુધાઃ પરિકલ્પયન્તિ. ૩૨. ઇત્થં યથા તવ વિભૂતિરભૂજ્જિનેન્દ્ર ! ધર્મોપદેશનવિધૌ ન તથા પરસ્ય; યાદૃક્ પ્રભા દિન કૃતઃ પ્રહતાન્ધકારા, તાદૃક્ કુતો ગ્રહગણસ્ય વિકાશિનોઽપિ. ૩૩. શ્ચ્યોતન્મદાવિલવિલોલકપોલમૂલ-મત્તભ્રમદ્ભ્રમરનાદવિવૃદ્ધકોપમ્; ઐરાવતાભમિભમુદ્ધતમાપતન્તં, દૃષ્ટ્વા ભયભવતિ નો ભવદાશ્રિતાનામ્.

૩૪. ભિન્નેભકુમ્ભગલદુજ્જવલશોણિતાક્ત, મુક્તાફલપ્રકરભૂષિતભૂમિભાગઃ; બદ્ધક્રમઃ ક્રમગતં હરિણાધિપોઽપિ, નાક્રામતિ ક્રમયુગાચલસંશ્રિતં તે. ૩૫. કલ્પાન્તકાલપવનોદ્ધતવહ્નિકલ્પં, દાવાનલં જ્વલિતમુજ્જવલમુત્સ્ફુલિઙ્ગમ્ઃ વિશ્વંજિઘત્સુમિવ સંમુખમાપતન્તં, ત્વન્નામકીર્ત્તનજલં શમયત્વશેષમ્. ૩૬. રક્તેક્ષણં સમદકોકિલકણ્ઠનીલં, ક્રોધોદ્ધતં ફણિનમુત્ફણમાપતન્તમ્; આક્રામતિ ક્રમયુગેન નિરસ્તશઙ્ક—સ્ત્વન્નામનાગદમની હૃદિ યસ્ય પુંસઃ. ૩૭. વલ્ગત્તુરઙ્ગગજગર્જિતભીમનાદ, માજૌ બલં બલવતામપિ ભૂપતિનામ્, ઉદ્યદ્દિવાકરમયૂખશિખાપવિદ્ધં, ત્વત્કીર્ત્તનાત્તમ ઇવાશુ ભિદામુપૈતિ. ૩૮. કુન્તાગ્રભિન્નગજશોણિતવારિવાહ — વેગાવતારતરણાતુરયોધભીમે; યુદ્ધે જયંવિજિતદુર્જયજેયપક્ષા, સ્ત્વત્પાદપઙ્કજવનાશ્રયિણો લભન્તે. ૩૯. અમ્ભોનિધૌ ક્ષુભિતભીષણનક્રચક્ર, પાઠીનપીઠભયદોલ્બણવાડવાગ્નૌ; રઙ્ગત્તરઙ્ગશિખરસ્થિતયાનપાત્રા, સ્ત્રાસં વિહાય ભવતઃ સ્મરણાદ્ વ્રજન્તિ. ૪૦. ઉદ્ભૂતભીષણજલોદરભારભુગ્નાઃ,શોચ્યાં દશામુપગતાશ્ચ્યુતજીવિતાશાઃ; ત્વત્પાદપઙ્કજરજોઽમૃતદિગ્ધદેહા, મર્ત્યા ભવન્તિ મકરધ્વજતુલ્યરૂપાઃ. ૪૧. આપાદકણ્ઠમુરુશૃઙ્ખલવેષ્ટિતાઙ્ગા, ગાઢં બૃહન્નિગડકોટિનિઘૃષ્ટજઙ્ઘાઃ; ત્વન્નામનાથમન્ત્રમનિશં મનુજાઃ સ્મરન્તઃ, સદ્યઃ સ્વયં વિગતબન્ધભયા ભવન્તિ. ૪૨. મત્તદ્વિપેન્દ્રમૃગરાજદવાનલાહિ, સંગ્રામવારિધિમહોદરબન્ધનોત્થમ્; તસ્યાશુ નાશમુપયાતિ ભયં ભિયેવ, યસ્તાવકં સ્તવમિમં મતિમાનધીતે. ૪૩. સ્તોત્રસ્રજં તવ જિનેન્દ્ર ! ગુણૈર્નિ-

બદ્ધાં, ભક્ત્યા મયા રુચિરવર્ણવિચિત્રપુષ્પામ્; ધત્તે જનો ય ઇહ કણ્ઠગતામજસ્રં, તં માનતુઙ્ગમવશા સમુપૈતિ લક્ષ્મીઃ ૪૪. ઇતિ. ૭.

૭ ભાવાર્થ—શ્રી આદિનાથ પ્રભુનું આ સંસ્કૃત સ્તોત્ર શ્રીમાનતુંગસૂરિએ રચેલું છે. આ આચાર્ય મહારાજને કોઈ રાજાએ (શ્રીહર્ષરાજાએ) તેમની શકિતની પરીક્ષા માટે ૪૮ બેડીઓ પહેરાવી હતી. તેઓ જેમ જેમ શ્લોકો રચતા ગયા તેમ તેમ તે બેડીઓ તૂટતી ગઈ[1]. આથી જૈનધર્મની બહુ ઉન્નતિ (ચઢતી) થઇ અને રાજા જૈનધર્મમાં પ્રીતિવાળો થયો. આને ભણવાથી ઇચ્છા પ્રમાણે આરોગ્ય (રોગરહિતપણું) તથા લક્ષ્મી મળે છે.

૮. શ્રી કલ્યાણમન્દિરસ્તોત્રમ્.

કલ્યાણમન્દિરમુદારમવદ્યભેદિ, ભીતાભયપ્રદમનિન્દિતમઙ્ઘ્રિપદ્મમ્; સંસારસાગર-નિમજ્જદશેષજન્તુ-પોતાયમાનમભિનમ્ય જિનેશ્વરસ્ય.. ૧. યસ્ય સ્વયં સુરગુરુર્ગરિમામ્બુરાશેઃ, સ્તોત્રં સુવિસ્તૃતમતિર્ન વિભુર્વિધાતુમ્; તીર્થેશ્વરસ્ય કમઠસ્મય- ધૂમકેતો-સ્તસ્યાહમેષ કિલ સંસ્તવનં કરિષ્યે. ૨. (યુગ્મમ્). સામાન્યતોऽપિ તવ વર્ણયિતું સ્વરૂપ, મસ્માદૃશાઃ કથમધીશ! ભવન્ત્યધીશાઃ? ધૃષ્ટોऽપિ કૌશિકશિશુર્યદિ વા દિવાન્ધો, રૂપં પ્રરૂપયતિ કિં કિલ ઘર્મરશ્મેઃ ? ૩. મોહક્ષયાદનુભવન્નપિ નાથ! મર્ત્યો, નૂનં ગુણાન્ ગણયિતું ન તવ ક્ષમેત, કલ્પાન્તવાન્તપયસઃ પ્રકટોऽપિ યસ્માન્,

---

૧ પ્રથમ ભક્તામર કાવ્યમાં ૪૮ શ્લોક હતા. તેમાંથી કોઇ પણ કારણસર ૪ પ્રાતિહાર્યના ૪ શ્લોક કાઢી નાખવામાં આવ્યા છે.

મીયેત કેન જલધેર્નનુ રત્નરાશિઃ ?. ૪. અભ્યુદ્યતોઽસ્મિ તવ નાથ! જડાશયોઽપિ, કર્તું સ્તવં લસદસંખ્યગુણાકરસ્ય; બાલોઽપિ કિં ન નિજબાહુયુગં વિતત્ય, વિસ્તીર્ણતાં કથયતિ સ્વાધિયામ્બુરાશેઃ? ૫. યે યોગિનામપિ ન યાન્તિ ગુણાસ્તવેશ! વક્તું કથં ભવતિ તેષુ મમાવકાશઃ ? જાતા તદેવમસમીક્ષિતકારિતેયં, જલ્પન્તિ વા નિજગિરા નનુ પક્ષિણોઽપિ. ૬. આસ્તામચિન્ત્ય મહિમા જિન! સંસ્તવસ્તે, નામાપિપાતિ ભવતો ભવતો જગન્તિ; તીવ્રાતપોપહતપાન્થજનાન્નિદાઘે, પ્રીણાતિ પદ્મસરસઃ સરસોઽનિલોઽપિ. ૭. હૃદ્વર્તિનિ ત્વયિ વિભો ! શિથિલીભવન્તિ, જન્તોઃ ક્ષણેન નિબિડા અપિ કર્મબન્ધાઃ; સદ્યો ભુજઙ્ગમમયા ઇવ મધ્યભાગ–મભ્યાગતે વનશિખણ્ડિનિ ચન્દનસ્ય. ૮. મુચ્યન્ત એવ મનુજાઃ સહસા જિનેન્દ્ર ! રૌદ્રૈરુપદ્રવશતૈસ્ત્વયિ વીક્ષિતેઽપિ; ગોસ્વામિનિ સ્ફુરિતતેજસિ દૃષ્ટમાત્રે, ચૌરૈરિવાશુ પશવઃ પ્રપલાયમાનૈઃ. ૯. ત્વં તારકો જિન! કથં ભવિનાં? ત એવ, ત્વામુદ્વહન્તિ હૃદયેન યદુત્તરન્તઃ; યદ્વા દૃતિસ્તરતિ યજ્જલમેષ નૂન–મન્તર્ગતસ્ય મરુતઃ સ કિલાનુભાવઃ. ૧૦. યસ્મિન્ હરપ્રભૃતયોઽપિ હતપ્રભાવાઃ, સોઽપિ ત્વયા રતિપતિઃ ક્ષપિતઃ ક્ષણેન; વિધ્યાપિતા હુતભુજઃ પયસાથ યેન, પીતં ન કિં તદપિ દુર્દ્ધરવાડવેન?. ૧૧. સ્વામિન્નનલ્પગરિમાણમપિ પ્રપન્ના–સ્ત્વાં જન્તવઃ કથમહો! હૃદયે દધાનાઃ? જન્મોદધિં લઘુ તરન્ત્યતિલાઘવેન, ચિન્ત્યો ન હન્ત મહતાં યદિ વા પ્રભાવઃ. ૧૨. ક્રોધસ્ત્વયા યદિ વિભો! પ્રથમં નિરસ્તો, ધ્વસ્તાસ્તદા બત કથં કિલ ર્મ ારાઃ?

પ્લોષત્યમુત્ર યદિ વા શિશિરાપિ લોકે, નીલદ્રુમાણિ વિપિનાનિ ન કિં હિમાની?. ૧૩. ત્વાં યોગિનો જિન! સદા પરમાત્મરુપ-મન્વેષયન્તિ હૃદયામ્બુજકોશદેશે; પૂતસ્ય નિર્મલરુચેર્યદિ વા કિમન્ય-દક્ષસ્ય સંભવિપદં નનુ કર્ણિકાયાઃ? ૧૪. ધ્યાનાજ્જિનેશ! ભવતો ભવિનઃ ક્ષણેન, દેહં વિહાય પરમાત્મદશાં વ્રજન્તિ; તીવ્રાનલાદુપલભાવમપાસ્ય લોકે, ચામીકરત્વમચિરાદિવ ધાતુભેદાઃ. ૧૫. અન્તઃ સદૈવ જિન! યસ્ય વિભાવ્યસે ત્વં, ભવ્યૈઃ કથં તદપિ નાશયસે શરીરમ્?; એતત્સ્વરુપમથ મધ્યવિવર્ત્તિનો હિ, યદ્વિગ્રહં પ્રશમયન્તિ મહાનુભાવાઃ. ૧૬. આત્મા મનીષિભિરયં ત્વદભેદબુદ્ધ્યા, ધ્યાતો જિનેન્દ્ર! ભવતીહ ભવત્પ્રભાવઃ; પાનીયમપ્યમૃતમિત્યનુચિન્ત્યમાનં, કિં નામ નો વિષવિકારમપાકરોતિ? ૧૭. ત્વામેવ વીતતમસં પરવાદિનોઽપિ, નૂનં વિભો! હરિહરાદિધિયા પ્રપન્નાઃ; કિં કાચકામલિભિરીશ! સિતોઽપિ શઙ્ખો, નો ગૃહ્યતે વિવિધવર્ણવિપર્યયેણ?. ૧૮. ધર્મોપદેશસમયે સવિધાનુભાવા-દાસ્તાં જનો ભવિત તે તરુરપ્યશોકઃ; અભ્યુદ્ગતે દિનપતૌ સમહીરુહોઽપિ, કિં વા વિબોધમુપયાતિ ન જીવલોકઃ? ૧૯. ચિત્રં વિભો! કથમવાઙ્મુખવૃન્તમેવ, વિષ્વક્ પતત્યવિરલા સુરપુષ્પવૃષ્ટિઃ?; ત્વદ્ગોચરે સુમનસાં યદિ વા મુનીશ!, ગચ્છન્તિ નૂનમધ એવ હિ બન્ધનાનિ. ૨૦ સ્થાને ગભીરહૃદયોદધિસંભવાયાઃ પીયૂષતાં તવ ગિરઃ સમુદીરયન્તિ; પીત્વા યતઃ પરમસંમદસંગભાજો, ભવ્યા વ્રજન્તિ તરસાપ્યજરામરત્વમ્. ૨૧. સ્વામિન્! સુદૂરમવનમ્ય સમુત્પતન્તો, મન્યે વદન્તિ શુચયઃ સુરચામરૌઘાઃ;

ચેઽસ્મૈ નતિં વિદધતે મુનિપુઙ્ગવાય, તે નૂનમૂર્ધ્વગતયઃ ખલુ શુદ્ધભાવાઃ. ૨૨. શ્યામં ગભીરગિરમુજ્જ્વલહેમરત્ન-સિંહાસનસ્થમિહ ભવ્યશિખંડિનસ્ત્વામ્; આલોકયન્તિ રભસેન નદન્તમુચ્ચૈ-શ્ચામીકરાદ્રિશિરસીવ નવામ્બુવાહમ્. ૨૩. ઉદ્ગચ્છતા તવ શિતિદ્યુતિમણ્ડલેન, લુપ્તચ્છદચ્છવિરશોકતરુર્બભૂવ; સાન્નિધ્યતોઽપિ યદિ વા તવ વીતરાગ !, નીરાગતાં વ્રજતિ કો ન સચેતનોઽપિ ?. ૨૪. ભો ભોઃ પ્રમાદમવધૂય ભજધ્વમેન-માગત્ય નિર્વૃતિપુરીં પ્રતિ સાર્થવાહમ્; એતન્નિવેદયતિ દેવ ! જગત્ત્રયાય, મન્યેનદન્નભિનભઃ સુરદુન્દુભિસ્તે. ૨૫. ઉદ્યોતિતેષુ ભવતા ભુવનેષુ નાથ !, તારાન્વિતો વિધુરયં વિહતાધિકારઃ; મુક્તાકલાપકલિતોચ્છ્વસિતાતપત્ર-વ્યાજાત્ત્રિધા ધૃતતનુર્ધ્રુવમભ્યુપેતઃ. ૨૬ સ્વેન પ્રપૂરિતજગત્ત્રયપિણ્ડિતેન, કાન્તિપ્રતાપયશસામિવ સંચયેન; માણિક્યહેમરજતપ્રવિનિર્મિતેન, સાલત્રયેણ ભગવન્નભિતો વિભાસિ. ૨૭. દિવ્યસ્રજો જિન ! નમત્ત્રિદશાધિપાના—મુત્સૃજ્ય રત્નરચિતાનપિમૌલિબન્ધાન્; પાદૌ શ્રયન્તિ ભવતો યદિ વા પરત્ર, ત્વત્સંગમે સુમનસો ન રમન્ત એવ. ૨૮. ત્વંનાથ! જન્મજલધેર્વિપરાઙ્મુખોઽપિ, યત્તારયસ્યસુમતો નિજપૃષ્ઠલગ્નાન્; યુક્તં હિ પાર્થિવનિપસ્ય સતસ્તવૈવ, ચિત્રં વિભો! યદસિ કર્મવિપાકશૂન્યઃ. ૨૯. વિશ્વેશ્વરોઽપિ જનપાલક ! દુર્ગતસ્ત્વં, કિંવાઽક્ષરપ્રકૃતિરપ્યલિપિસ્ત્વમીશ !; અજ્ઞાનવત્યપિ સદૈવ કથંચિદેવ, જ્ઞાનં ત્વયિ સ્ફુરતિ વિશ્વવિકાશહેતુઃ. ૩૦. પ્રાગ્ભારસંભૃતનભાંસિ રજાંસિ રોષા-દુત્થાપિતાનિ કમઠેન શઠેન યાનિ; છાયાપિ તૈસ્તવ ન નાથ ! હતા

હુતાશો, ગ્રસ્તસ્ત્વમીભિરયમેવ પરં દુરાત્મા. ૩૧. યદ્ગર્જ-દૂર્જિતઘનૌઘમદભ્રભીમં, ભ્રશ્યત્તડિન્મુસલમાંસલઘોરધારમ્; દૈત્યેન મુક્તમથ દુસ્તરવારિ દધ્રે, તેનૈવ તસ્ય જિન ! દુસ્તરવારિકૃત્યમ્. ૩૨. ધ્વસ્તોર્ધ્વકેશવિકૃતાકૃતિમર્ત્યમુણ્ડ, પ્રાલમ્બભૃદ્ભયદ વક્ત્ર વિનિર્ય દગ્નિઃ; પ્રેતવ્રજઃ પ્રતિભવન્તમપીરિતો યઃ, સોઽસ્યાભવત્પ્રતિભવં ભવદુઃખહેતુઃ. ૩૩. ધન્યાસ્ત એવ ભુવનાધિપ! યે ત્રિસન્ધ્યમારાધયન્તિ વિધિવદ્વિધુતાન્યકૃત્યાઃ; ભક્ત્યોલ્લસત્પુલકપક્ષ્મલદેહદેશાઃ, પાદદ્વયં તવ વિભો! ભુવિ જન્મભાજઃ. ૩૪. અસ્મિન્નપારભવવારિનિધૌ મુનીશ!, મન્યે ન મે શ્રવણગોચરતાં ગતોઽસિ; આકર્ણિતે તુ તવ ગોત્રપવિત્રમન્ત્રે, કિંવા વિપદ્વિષધરી સવિધં સમેતિ ?. ૩૫. જન્માન્તરેઽપિ તવ પાદયુગં ન દેવ !, મન્યે મયા મહિતમીહિતદાનદક્ષમ્; તેનેહ જન્મનિ મુનીશ ! પરાભવાનાં, જાતો નિકેતનમહં મથિતાશયાનામ્. ૩૬. નૂનં ન મોહતિમિરાવૃતલોચનેન, પુર્વં વિભો! સકૃદપિ પ્રવિલોકિતોઽસિ; મર્માવિધો વિધુરયન્તિ હિ મામનર્થાઃ, પ્રોદ્યત્પ્રબન્ધગતયઃ કથમન્યથૈતે?. ૩૭. આકર્ણિતોઽપિ મહિતોઽપિ નિરીક્ષિતોઽપિ, નૂનં ન ચેતસિ મયા વિધૃતોઽસિ ભક્ત્યા; જાતોઽસ્મિ તેન જનબાન્ધવ ! દુઃખપાત્રં, યસ્માત્ ક્રિયાઃ પ્રતિફલન્તિ ન ભાવશૂન્યાઃ. ૩૮. ત્વં નાથ ! દુઃખિજનવત્સલ ! હે શરણ્ય !, કારુણ્યપુણ્યવસતે ! વશિનાં વરેણ્ય !; ભક્ત્યા નતે મયિ મહેશ ! દયાં વિધાય, દુઃખાંકુરોદ્દલનતત્પરતાં વિધેહિ. ૩૯. નિઃસંખ્ય સારશરણં શરણં શરણ્ય—માસાદ્ય સાદિતરિપુપ્રથિતાવદાતમ્; ત્વત્પાદપંકજમપિ

પ્રણિધાનવન્ધ્યો, વધ્યોઽસ્મિ ચેદ્ ભુવનપાવન! હા હતોઽસ્મિ. ૪૦. દેવેન્દ્રવન્દ્ય ! વિદિતાખિલવસ્તુસાર !, સંસારતારક ! વિભો ! ભુવનાધિનાથ !; ત્રાયસ્વ દેવ ! કરુણાહ્રદ ! માં પુનીહિ, સીદન્તમદ્ય ભયદવ્યસનામ્બુરાશેઃ. ૪૧. યદ્યસ્તિ નાથ ભવદઙ્ઘ્રિસરોરુહાણાં, ભક્તેઃ ફલં કિમપિ સંતતિસંચિતાયાઃ; તન્મે ત્વદેકશરણસ્ય શરણ્યભૂયાઃ, સ્વામી ત્વમેવ ભુવનેઽત્ર ભવાન્તરેઽપિ. ૪૨. ઇત્થં સમાહિતધિયો વિધિવજ્જિનેન્દ્ર !, સાન્દ્રોલ્લાસત્પુલકકઞ્ચુકિતાંગભાગાઃ; ત્વદબિમ્બનિર્મલમુખામ્બુજબદ્ધલક્ષા—યે સંસ્તવં તવ વિભો ! રચયન્તિ ભવ્યાઃ. ૪૩. જનનયનકુમુદચંદ્ર !, પ્રભાસ્વરાઃ સ્વર્ગસંપદો ભુક્ત્વા; તે વિગલિતમલનિચયા, અચિરાન્મોક્ષં પ્રપદ્યન્તે. યુગ્મમ્. ૪૪. ઇતિ. ૮.

૮ ભાવાર્થ—આ શ્રીસિદ્ધસેનદિવાકરસૂરિએ રચેલું શ્રી પાર્શ્વનાથનું સ્તોત્ર (સ્તવન) છે. શ્રી ઉજ્જયિની નગરીમાં મહાકાળ નામના જૈનમંદિરમાં શ્રી પાર્શ્વપ્રભુની પ્રતિમા હતી, તેને બ્રાહ્મણોએ શિવલિંગ પધરાવી ઢાંકી દીધી હતી. બાદ આ સ્તોત્રના રચનાર આચાર્ય મહારાજ ત્યાં ગયા અને આ સ્તોત્ર રચ્યું.

૯. શ્રી બૃહચ્છાંતિ સ્તોત્રમ્.

(મ્હોટી શાંતિ)

ભો ભો ભવ્યાઃ ! શ્રૃણુત વચનં પ્રસ્તુતં સર્વમેતદ્, યે યાત્રાયાં ત્રિભુવનગુરોરાર્હતા ભક્તિભાજઃ; તેષાં શાન્તિર્ભવતુ ભવતામર્હદાદિપ્રભાવા—દારોગ્યશ્રીધૃતિમતિકરી ક્લેશવિધ્વંસહેતુઃ. ૧. ભો ભો ભવ્યલોકાઃ ! ઇહ હિ ભરતૈરાવત-

વિદેહસંભવાનાં સમસ્તતીર્થકૃતાં જન્મન્યાસનપ્રકંપાનન્તર-મવાધિના વિજ્ઞાય, સૌધર્માધિપતિઃ સુઘોષાઘંટાચાલનાનન્તરં સકલસુરાસુરેન્દ્રૈઃ સહસમાગત્ય, સવિનયમર્હદ્‌ભટ્ટારકં ગૃહી-ત્વા ગત્વા કનકાદ્રિશૃંગે, વિહિતજન્માભિષેકઃ શાંતિમુદ્‌ઘો-ષયતિ યથા તતોઽહં કૃતાનુકારમિતિ કૃત્વા, મહાજનો યેન ગતઃ સ પન્થાઃ ઇતિ, ભવ્યજનૈઃ સહ સમેત્ય, સ્નાત્રપીઠે સ્નાત્રં વિધાય, શાન્તિમુદ્‌ઘોષયામિ; તત્પૂજાયાત્રાસ્નાત્રાદિ-મહોત્સવાનન્તરમિતિકૃત્વા, કર્ણં દત્વા નિશમ્યતાં નિશમ્યતાં સ્વાહા. ૐ પુણ્યાહં પુણ્યાહં,પ્રીયન્તાં પ્રીયન્તાં.ભગવન્તોઽ-ર્હન્તઃ સર્વજ્ઞાઃ સર્વદર્શિનસ્ત્રિલોકનાથાસ્ત્રિલોકમહિતા સ્ત્રિલોકપૂજ્યા–સ્ત્રિલોકેશ્વરા સ્ત્રિલોકોદ્યોતકરાઃ. ૐ ઋષભ-અજિત–સંભવ-અભિનન્દન–સુમતિ-પદ્મપ્રભ-સુપાર્શ્વ ચન્દ્ર પ્રભ–સુવિધિ–શીતલ–શ્રેયાંસ–વાસુપૂજ્ય-વિમલ–અનન્ત–ધ ર્મ-શાન્તિ–કુન્થુ–અર–મલ્લિ–મુનિસુવ્રત–નમિ–નેમિ-પાર્શ્વ-વર્ધમાનાન્તા જિનાઃ શાન્તાઃ શાન્તિકરા ભવન્તુ સ્વાહા. ૐ મુનયો મુનિપ્રવરારિપુવિજયદુર્ભિક્ષકાન્તારેષુ દુર્ગમાર્ગેષુ રક્ષન્તુ વો નિત્યં સ્વાહા. ૐ હ્રીં શ્રીં ધૃતિ–મતિ–કીર્ત્તિ–કા-ન્તિ-બુદ્ધિ–લક્ષ્મી–મેધા–વિદ્યા-સાધન–પ્રવેશ–નિવેશનેષુ સુ-ગહીતનામાનો જયન્તુ તે જિનેન્દ્રાઃ. ૐ રોહિણી–પ્રજ્ઞપ્તિ-વજ્રશૃંખલા–વજ્રાંકુશી–અપ્રતિચક્રા–પુરુષદત્તા–કાલી–મહાકા-લી–ગૌરી–ગાન્ધારી–સર્વાસ્ત્રા–મહાજવાલા–માનવી–વૈરોટયા અચ્છુપ્તા–માનસી-મહામાનસી ષોડશ વિદ્યાદેવ્યો રક્ષન્તુ વો નિત્યં સ્વાહા. ૐ આચાર્યોપાધ્યાય–પ્રભૃતિચાતુર્વર્ણ્યસ્ય શ્રીશ્રમણસઙ્ઘસ્ય શાન્તિર્ભવતુ, તુષ્ટિર્ભવતુ, પુષ્ટિર્ભવતુ.

ૐ ગ્રહાશ્ચન્દ્ર–સૂર્યાઙ્ગારક-બુધ–બૃહસ્પતિ–શુક્ર-શનૈશ્ચર–રાહુ કેતુ–સહિતાઃ સલોકપાલાઃ સોમયમ–વરુણ–કુબેર–વાસવા-દિત્ય–સ્કન્દ–વિનાય–કોપેતાઃ, યે ચાન્યેઽપિ ગ્રામનગરક્ષેત્ર-દેવતા દયસ્તે સર્વે પ્રીયન્તામ્, અક્ષીણ–કોશકોષ્ઠાગારા નર-પતયશ્ચ ભવન્તુ સ્વાહા. ૐ પુત્ર–મિત્ર–ભ્રાતૃ–કલત્ર–સુહૃદ્ સ્વજન–સંબન્ધિ–બન્ધુવર્ગસહિતાઃ, નિત્યં ચામોદપ્રમોદકા-રિણઃ, અસ્મિંશ્ચ ભૂમણ્ડલાયતનનિવાસિ–સાધુ–સાધ્વી–શ્રાવ-ક–શ્રાવિકાણાં રોગોપસર્ગવ્યાધિ–દુઃખ–દુર્ભિક્ષ–દૌર્મનસ્યો-પશમનાય શાન્તિર્ભવતુ. ૐ તુષ્ટિ–પુષ્ટિ–ઋદ્ધિ–વૃદ્ધિ–માઙ્ગલ્યોત્સવાઃ, સદા પ્રાદુર્ભૂતાનિ પાપાનિ શામ્યન્તુ દુરિ-તાનિ, શત્રવઃ પરાઙ્મુખા ભવન્તુ સ્વાહા. શ્રીમતે શાન્તિ-નાથાય, નમઃ શાન્તિવિધાયિને; ત્રૈલોક્યસ્યામરાધીશ–મુકુ-ટાભ્યર્ચિતાઙ્ઘ્રયે. ૧. શાન્તિઃ શાન્તિકરઃ શ્રીમાન્, શાન્તિં દિશતુ મે ગુરુઃ; શાન્તિરેવ સદા તેષાં, યેષાં શાન્તિર્ગૃહે ગૃહે. ૨. ઉન્મૃષ્ટરિષ્ટ દુષ્ટ–ગ્રહ–ગતિ–દુઃસ્વપ્ન–દુર્નિમિત્તાદિ; સંપાદિત–હિતસંપન્નામગ્રહણં જયતિ શાન્તેઃ. ૩. શ્રીસઙ્ઘ-જગજ્જનપદ–રાજાધિપ રાજસન્નિ–વેશાનામ્; ગોષ્ઠિકપુર-મુખ્યાણાં, વ્યાહરણૈર્વ્યાહરેચ્છાન્તિં. ૪. શ્રીશ્રમણસઙ્ઘસ્ય શાન્તિર્ભવતુ, શ્રીજનપદાનાં શાન્તિર્ભવતુ, શ્રીરાજાધિપાનાં શાન્તિર્ભવતુ, શ્રીરાજસન્નિવેશાનાં શાન્તિર્ભવતુ, શ્રીગો-ષ્ઠિકાનાં શાન્તિર્ભવતુ, શ્રીપૌરમુખ્યાણાં શાન્તિર્ભવતુ, શ્રીપૌરજનસ્ય શાન્તિર્ભવતુ, શ્રીબ્રહ્મલોકસ્ય શાન્તિર્ભવતુ. ૐ સ્વાહા, ૐ સ્વાહા, ૐ શ્રીપાર્શ્વનાથાય સ્વાહા. એષા શાન્તિઃ પ્રતિષ્ઠાયાત્રાસ્નાત્રાદ્યવસાનેષુ, શાન્તિકલશં ગૃહીત્વા,

કુંકુમ–ચન્દન–કર્પૂરાગરુ–ધૂપવાસ—કુસુમાઞ્જલિ–સમેતઃ સ્નાત્રચતુષ્કિકાયાં શ્રીસંઘસમેતઃ શુચિશુચિવપુઃ પુષ્પવસ્ત્ર-ચન્દનાભરણાલંકૃતઃ પુષ્પમાલાં કણ્ઠે કૃત્વા, શાન્તિમુદ્‌ઘોષયિત્વા, શાન્તિપાનીયં મસ્તકે દાતવ્યમિતિ. નૃત્યન્તિ નૃત્યં મણિપુષ્પવર્ષં, સૃજન્તિ ગાયન્તિ ચ મઙ્ગલાનિ; સ્તોત્રાણિ ગોત્રાણિ પઠન્તિ મંત્રાન્, કલ્યાણભાજો હિ જિનાભિષેકે. ૧. શિવમસ્તુ સર્વજગતઃ, પરહિતનિરતા ભવન્તુ ભૂતગણાઃ; દોષાઃ પ્રયાન્તુ નાશં, સર્વત્ર સુખીભવંતુ લોકાઃ. ૨. અહં તિત્થયરમાયા–સિવાદેવી તુમ્હ નયરનિવાસિની; અમ્હ સિવં તુમ્હ સિવં, અસિવોવસમં સિવં ભવતુ સ્વાહા. ૩. ઉપસર્ગાઃ ક્ષયં યાન્તિ, છિદ્યન્તે વિઘ્નવલ્લયઃ; મનઃપ્રસન્નતામેતિ, પૂજ્યમાને જિનેશ્વરે. ૪. સર્વમઙ્ગલમાઙ્ગલ્યં, સર્વકલ્યાણકારણમ્; પ્રધાનં સર્વધર્માણાં, જૈનં જયતિ શાસનમ્. ૫.

૯ **ભાવાર્થ**–ભગવાન્ જન્મે છે ત્યારે તેમને મેરુ પર્વત ઉપર ન્હવરાવવા ઇંદ્રો અને દેવતાઓ લઇ જાય છે. ત્યાં તેમને ન્હવરાવ્યા પછી તેઓ શાન્તિપાઠ બોલે છે. આની અંદર અનેક જીવોની અનેક પ્રકારે શાન્તિ ઇચ્છવામાં આવી છે. આને શ્રી નેમિનાથ પ્રભુની માતા શિવાદેવીએ દેવીપણામાં રચેલી છે, એમ કહેવાય છે.

શ્રી સ્તોત્રાદિ સંગ્રહ

૧. શ્રી ભદ્રબાહુસ્વામિવિરચિત ગ્રહશાન્તિઃ સ્તોત્રમ્.

જગદ્ગુરું નમસ્કૃત્ય, શ્રુત્વા સદ્ગુરુભાષિતમ્; ગ્રહશાન્તિં પ્રવક્ષ્યામિ, લોકાનાં સુખહેતવે. ૧. જિનેન્દ્રૈઃ ખેચરા જ્ઞેયાઃ, પૂજનીયા વિધિક્રમાત્; પુષ્પૈર્વિલેપનૈર્ધૂપૈ, નૈવેદ્યૈસ્તુષ્ટિહેતવે. ૨. પદ્મપ્રભસ્ય માર્ત્તણ્ડ, શ્ચન્દ્રશ્ચન્દ્ર પ્રભસ્ય ચ; વાસુપૂજ્યે ભૂમિપુત્રો, બુધોઽપ્યષ્ટજિનેષુ ચ. ૩. વિમલાનન્તધર્મારાઃ, શાન્તિઃ કુંથુર્નમિસ્તથા; વર્દ્ધમાનસ્તથૈતેષાં, પાદપદ્મે બુધં ન્યસેત્. ૪. ઋષભાજિતસુપાર્શ્વા શ્ચાભિનંદન શીતલૌ; સુમતિઃ સંભવઃ સ્વામી, શ્રેયાંસશ્ચૈષુ ગીષ્પતિઃ. ૫. સુવિધેઃ કથિતઃ શુક્રઃ, સુવ્રતસ્ય શનૈશ્ચરઃ; નેમિનાથે ભવેદ્રાહુઃ; કેતુઃ શ્રીમલ્લિપાર્શ્વયોઃ. ૬. જન્માલ્લગ્ને ચ રાશૌ ચ, યદા પીડન્તિ ખેચરાઃ; તદા સંપૂજ્યે ધ્ધીમાન્, ખેચરૈઃ સહિતાન્ જિનાન્. ૭.

અથ નવગ્રહપૂજા.

પદ્મપ્રભજિનેન્દ્રસ્ય, નામોચ્ચારેણ ભાસ્કર; શાન્તિં તુષ્ટિં ચ પુષ્ટિં ચ, રક્ષાં કુરુ કુરુ શ્રિયમ. ૮. ઇતિ શ્રીસૂર્યપૂજા. ચન્દ્ર પ્રભજિનેન્દ્રસ્ય, નામ્ના તારાગણાધિપ; પ્રસન્નો ભવ શાન્તિં ચ, રક્ષાં કુરુ જયં ધ્રુવમ્. ૯. ઇતિશ્રી ચન્દ્રપૂજા. સર્વદા વાસુપૂજ્યસ્ય, નામ્ના શાન્તિં જયશ્રિયં; રક્ષાં કુરુધરાસૂનો, અશુભોઽપિ શુભો ભવ. ૧૦. ઇતિશ્રી ભૌમપૂજા. વિમલાનંતધર્મારાઃ, શાન્તિઃ કુન્થુર્નમિસ્તથા; મહાવીરશ્ચ તન્નામ્ના, શુભો ભૂયાત્ સદા બુધઃ. ૧૧. ઇતિશ્રી બુધપૂજા. ઋષભાજિતસુપાર્શ્વા, શ્ચાભિનંદન શીતલૌ;

સુમિતઃ સંભવઃ સ્વામી, શ્રેયાંસશ્ચ જિનોત્તમઃ. ૧૨. એત-ત્તીર્થંકૃતાં નામ્ના, પૂજ્યોઽશુભઃ શુભો ભવ; શાન્તિં તુષ્ટિં ચ પુષ્ટિં ચ, કુરુ દેવગણાર્ચિત. ૧૩. ઇતિ શ્રીગુરુપૂજા. પુષ્પદંતજિનેન્દ્રસ્ય, નામ્ના દૈત્યગણાર્ચિતઃ પ્રસન્નો ભવ શાન્તિં ચ, રક્ષાં કુરુ કુરુ શ્રિયમ્. ૧૪. ઇતિ શ્રી શુક્રપૂજા. શ્રીસુવ્રતજિનેન્દ્રસ્ય, નામ્ના સૂર્યાંગસંભવ; પ્રસન્નો ભવ શાન્તિં ચ, રક્ષાં કુરુ કુરુ શ્રિયમ્. ૧૫ ઇતિશ્રી શનૈશ્ચર-પૂજા. શ્રીનેમિનાથ તીર્થેશ, નામતઃ સિંહિકાસુત; પ્રસન્નો ભવ શાન્તિં ચ, રક્ષાં કુરુ કુરુ શ્રિયમ્. ૧૬. ઇતિ શ્રી રાહુ-પૂજા. રાહોઃ સપ્તમરાશિસ્થ, કુરુચ પ્રસન્નો ભવ; શ્રીમલ્લિ-પાર્શ્વયોર્નામ્ના, કેતો શાન્તિં જયશ્રિયમ્. ૧૭. ઇતિ શ્રી કેતુ પૂજા. ઇતિ ભણિત્વા સ્વસ્વવર્ણ કુસુમાંજલિપ્રક્ષેપેણ જિન-ગ્રહાણાં પૂજા કાર્યા; તેન સર્વપીડાયાઃ શાંતિર્ભવતિ; અથ સર્વેષાં ગ્રહાણામેકદા પીડાયામયં વિધિઃ. નવકોષ્ટકમા-લેખ્યં, મંડલં ચતુરસ્રકમ; ગ્રહાસ્તત્ર પ્રતિષ્ઠાપ્યા, વક્ષ્ય-માણક્રમેણ તુ. ૧૮. મધ્યે હિ ભાસ્કરઃ સ્થાપ્યઃ, પૂર્વદક્ષિણતઃ શશી; દક્ષિણસ્યાં ધરાસૂનુર્બુધઃ, પૂર્વોત્તરેણ ચ. ૧૯. ઉત્ત-રસ્યાં સુરાચાર્યઃ, પૂર્વસ્યાં ભૃગુનંદનઃ; પશ્ચિમાયાં શનિઃ સ્થાપ્યો, રાહુર્દક્ષિણપશ્ચિમે. ૨૦. પશ્ચિમોત્તરતઃ કેતુ-રિતિ સ્થાપ્યાઃ ક્રમાદ્ ગ્રહાઃ; પટ્ટે સ્થાલેઽથ વાગ્નેય્યાં, ઇશાન્યાં તુ સદા બુધૈઃ. ૨૧. (આર્યા) આદિત્યસોમ મઙ્ગલ, બુધગુરુ-શુક્રાઃ શનૈશ્ચરો રાહુઃ; કેતુપ્રમુખાઃ ખેટા, જિનપતિ પુરતોઽ-વતિષ્ઠંતુ. ૨૨. ઇતિ ભણિત્વાપંચવર્ણ કુસુમાંજલિક્ષેપ-શ્ચજિનપૂજા ચ કાર્યા. પુષ્પગંધાદિભિર્ધૂપૈ, નૈવેદ્યૈઃ ફલસં-

યુતૈઃ; વર્ણસદૃશદાનૈશ્ચ, વસ્ત્રૈશ્ચ દક્ષિણાન્વિતૈઃ. ૨૩. જિનનામકૃતોચ્ચારા, દેશનક્ષત્રવર્ણકૈઃ; પૂજિતાઃ સંસ્તુતા ભક્ત્યા, ગ્રહાઃ સન્તુ સુખાવહાઃ. ૨૪. જિનાનામગ્રતઃ સ્થિત્વા, ગ્રહાણાં શાન્તિહેતવે; નમસ્કાર શતં ભક્ત્યા, જપેદષ્ટોત્તરં શતમ્.૨૫.એવં યથાનામકૃતાભિષેકૈ–ર્વિલેપનૈર્ધૂપનપૂજનૈશ્ચ; ફલૈશ્ચ નૈવેદ્યવરૈર્જિનાનાં, નામ્ના ગ્રહેન્દ્રા વરદા ભવંતુ. ૨૬. સાધુભ્યો દીયતે દાનં, મહોત્સાહોજિનાલયે; ચતુરર્વિધસ્ય સંઘસ્ય, બહુમાનેન પૂજનમ્. ૨૭. ભદ્રબાહુરુવાચેદં, પંચમઃ શ્રુતકેવલી; વિદ્યાપ્રવાદતઃ પૂર્વાત્, ગ્રહશાન્તિરુદીરિતા. ૨૮. ઇતિ શ્રી ભદ્રબાહુસ્વામિવિરચિતા બૃહદ્‌ગ્રહશાન્તિઃ સ્તોત્ર નવગ્રહપૂજા વિધિ સમાપ્ત. ૧.

૨. નવગ્રહ પૂજાપ્રકાર.

કસ્મિન્નરિષ્ટ ગ્રહે કસ્ય જિનસ્ય કયારીત્યા પૂજા કાર્યા તદાખ્યાતિ. રવિપીડાયાં—રક્તપુષ્પૈઃ શ્રીપદ્મપ્રભપૂજા કાર્યા. ૐ હ્રીં નમોસિદ્ધાણં, તસ્ય અષ્ટોત્તરશતજપઃ કાર્યઃ. ચંદ્રપીડાયાં—ચંદનસેવંતિ પુષ્પૈઃ શ્રીચંદ્રપ્રભ પૂજા કાર્યા. ૐ હ્રીં નમો આયરિયાણં—તસ્ય અષ્ટોત્તરશતજપઃ કાર્યઃ. ભૌમપીડાયાં કંકુમેન ચ રકતપુષ્પૈઃ શ્રીવાસુપૂજ્યપૂજા વિધેયા. ૐ હ્રીં નમોસિદ્ધાણં—તસ્ય અષ્ટોત્તરશત જપઃ કાર્યઃ.બુધપીડાયાં-દુગ્ધ સ્નાનનવેદ્યફલાદિતઃશ્રીશાંતિનાથપૂજા કર્તવ્યા. ૐ હ્રીં નમોઆયરિયાણં-તસ્ય અષ્ટોત્તરશતજપઃ કાર્યઃ. ગુરુપીડાયાં—દધિભોજન જમ્બીરાદિફલેન ચ ચંદનાદિવિલેપનેન શ્રી આદિનાથપૂજા કરણાયા. ૐ હ્રીં નમો આયરિયાણં-

તસ્ય અષ્ટોત્તર શતજપઃ કર્ત્તવ્યઃ. શુક્રપીડાયાં—શ્રીશ્વેતપુષ્પૈશ્ચન્દનાદિના શ્રીસુવિધિનાથપૂજા કાર્યા.ચૈત્યે વૃતદાનં કાર્યઃ. ૐ હ્રીઁ નમો અરિહંતાણં, તસ્ય અષ્ટોત્તરશતજપઃ કાર્યઃ. શનૈશ્ચરપીડાયાં—નીલપુષ્પૈઃ શ્રીમુનિસુવ્રત પૂજા કાર્યા. તૈલસ્નાનદાને કર્ત્તવ્યે. ૐ હ્રીઁ નમો લોએ સવ્વસાહૂણં, તસ્ય અષ્ટોત્તર શતજપઃ કાર્યઃ. રાહુપીડાયાં—નીલપુષ્પૈઃ શ્રીનેમિનાથ પૂજા કરણીયા. ૐ હ્રીઁ નમો લોએ સવ્વસાહૂણં તસ્ય અષ્ટોત્તરશત જપઃ કાર્યઃ. કેતુપીડાયાં—દાડિમાદિપુષ્પૈઃ શ્રીપાર્શ્વનાથપૂજા કાર્યા. ૐ હ્રીઁ નમો લોએ સવ્વસાહૂણં, તસ્ય અષ્ટોત્તરશત જપઃ કાર્યઃ. ઇતિ નવગ્રહપૂજા વિધિઃ. સર્વગ્રહપીડાયાં—શ્રી સૂર્યસોમાંગારબુધબૃહસ્પતિ શુક્રશનૈશ્ચરરાહુકેતવઃ સર્વે ગ્રહાઃ મમ સાનુગ્રહાઃ ભવંતુ સ્વાહા. ૐ હ્રીઁ અ. સિ. આ. ઉ. સાય નમઃ સ્વાહા. અસ્ય મંત્રસ્ય અષ્ટોત્તરશતજપઃ કાર્યઃ, તેન નવગ્રહપીડોપશાંતિઃ સ્યાત્. ઇતિ નવગ્રહપૂજાપ્રકારઃ.

૩. ઋષિમંડલ સ્તોત્ર.

આદ્યંતાક્ષરસંલક્ષ્ય—મક્ષરં વાપ્ય યત્સ્થિતં; અગ્નિજ્વાલા સમં નાદ, બિંદુરેખાસમન્વિતમ્. ૧. અગ્નિજ્વાલાસમાક્રાન્તં, મનોમલવિશોધનમ્; દેદીપ્યમાનં હૃત્પદ્મે, તત્પદં નૌમિનિર્મલમ્. ૨. ૐ નમોઽર્હદ્ભ્યઇશેભ્ય, ૐ સિદ્ધેભ્યો નમોનમઃ; ૐ નમઃ સર્વ સૂરિભ્યઃ ઉપાધ્યાયેભ્યો ૐ નમઃ ૩. ૐ નમઃ સર્વ સાધુભ્ય, ૐ જ્ઞાનેભ્યોનમોનમઃ; ૐ નમસ્તત્ત્વદૃષ્ટિભ્ય—શ્ચારિત્રે ભ્યસ્તુ ૐ નમઃ ૪. અર્હમિત્યક્ષરંબ્રહ્મ, વાચકં પરમેષ્ઠિનઃ;સિદ્ધચક્રસ્ય સદ્બીજં, સર્વતઃપ્રણિદધ્મહે.૫.

શ્રેયસેઽસ્તુ શ્રિયેઽસ્ત્વેત, દર્હદાદ્યષ્ટકં શુભં; સ્થાનેષ્વષ્ટસુસંન્યસ્તં, પૃથગ્ બીજસમન્વિતં. ૬. આદ્યંપદં શિરો રક્ષેત્, પરં રક્ષેતુ મસ્તકમ્; તૃતીયં રક્ષેન્નેત્રેદ્વે, તુર્યં રક્ષેતુ નાસિકામ્. ૭. પંચમંતુ મુખંરક્ષેત્, ષષ્ઠં રક્ષતુ ઘંટિકામ્; સપ્તમં રક્ષેન્નાભ્યંતં, પાદાન્તે ચાષ્ટમંપુનઃ. ૮. પૂર્વં પ્રણવતઃ સાન્તં, સરેફોદ્વયબ્ધિપંચશાન્; સપ્તાષ્ટદશ સૂર્યાઙ્કાન્, શ્રિતોબિન્દુસ્વરાન્ પૃથક્. ૯. પૂજ્યનામાક્ષરા આદ્યાઃ, પંચૈતેજ્ઞાન દર્શને; ચારિત્રેભ્યો નમો મધ્યે, હ્રીંસાન્તઃ સમલઙ્કૃતઃ ૧૦. ૐ હ્રાં હ્રીં હ્રું હ્રૂં હ્રેં હ્રૈં હ્રૌં હ્રઃ, ૐઅસિઆઉસાસમ્યગ્જ્ઞાન દર્શન ચારિત્રેભ્યો નમઃ. ઇતિ ઋષિ મંડલસ્તવસ્ય મૂલમંત્રઆરાધકસ્ય, શુભઃ નવબીજાક્ષરઃ અષ્ટાદશશુદ્ધાક્ષરઃ ૧૧. જંબૂવૃક્ષ ધરોદ્વીપઃ,ક્ષારોદધિસમાવૃતઃ;અર્હદાદ્યષ્ટકૈરષ્ટ કાષ્ઠાધિષ્ઠૈરલઙ્કૃતઃ ૧૨. તન્મધ્યેસંગતોમેરુઃ, કૂટલક્ષૈરલઙ્કૃતઃ; ઉચ્ચૈરુચ્ચૈસ્તરસ્તાર, સ્તારામંડલ મંડિતઃ ૧૩. તસ્યોપરિ સકારાન્તં, બીજમધ્યસ્યસર્વગમ્; નમામિબિમ્બમાર્હન્ત્યં, લલાટસ્થંનિરંજનમ્. ૧૪. અક્ષયંનિર્મલંશાન્તં, બહુલં જાડ્યતોજ્ઝિતમ્; નિરીહંનિરહંકારં, સારંસારતરમ્ઘનં. ૧૫. અનુદ્ધતંશુભંસ્ફીતં, સાત્વિકં રાજસંમતમ્; તામસં ચિરસં બુદ્ધં, તૈજસં શર્વરી સમમ્. ૧૬. સાકારંચ નિરાકારમ્, સરસં વિરસં પરમ્; પરાપરં પરાતીતં, પરંપર પરાપરમ્. ૧૭. એક વર્ણં દ્વિવર્ણંચ, ત્રિવર્ણં તુર્યં વર્ણકમ્; પંચવર્ણં મહાવર્ણં, સપરંચ પરાપરમ. ૧૮. સકલં નિષ્કલં તુષ્ટં, નિવૃતં ભ્રાન્તિવર્જિતમ્; નિરંજનં નિરાકારમ્, નિર્લેપંવિત્ત સંશ્રયમ્. ૧૯. ઇશ્વરં બ્રહ્મ સંબુદ્ધમ્, બુદ્ધં સિદ્ધં મતં ગુરુમ્

જ્યોતી રૂપં મહાદેવમ્, લોકાલોક પ્રકાશકમ્. ૨૦. અર્હદાખ્ય-
સુવર્ણાન્ત, સરેફો બિંદુ મંડિતઃ; તુર્ય સ્વર સમાયુક્તો, બહુધા
નાદમાલિતઃ.૨૧. અસ્મિન્-બીજે સ્થિતાઃ સર્વે, ઋષભાદ્યાજિનો
ત્તમાઃ; વર્ણૈ નિ જૈ નિજર્યુક્તા, ધ્યાતવ્યા સ્તત્ર સંગતાઃ ૨૨.
નાદશ્ચન્દ્રસમાકારો, બિન્દુ ની લસમપ્રભઃ; કલારૂણ સમાક્રા-
ન્તઃ સ્વર્ણાભઃ સર્વતોમુખઃ. ૨૩. શિરસંલીનઈકારો, વિલિનો
વર્ણતઃ સ્મૃતઃ, વર્ણાનુસારિસંલીનં, તીર્થકૃન્મંડલંનુમઃ. ૨૪.
ચન્દ્રપ્રભપુષ્પદન્તૌ, નાદ સ્થિતિ સમાશ્રિતૌ; બિન્દુમધ્યગતૌ
નેમિ, સુવ્રતૌ જિનસત્તમૌ. ૨૫. પદ્મ પ્રભ વાસુપૂજ્યૌ, કલા-
પદમધિશ્રિતૌ;શિરસિસ્થિતિ સંલીનૌ, પાર્શ્વમલ્લિજિનોત્તમૌ.
૨૬. ઋષભં ચાજિતં વંદે, સંભવં ચાભિનંદનમ્; સુમતિં-
ચ સુપાર્શ્વંચ, વંદે શ્રી શીતલં જિનમ્. ૨૭. શ્રેયાંસં વિમલં-
વંદે, અનંતં ધર્મ નાયકમ્: શાન્તિં કુંથુમરાર્હન્તં, નમિં
વીરં નમામ્યહમ્. ૨૮. એતાંશ્ચ ષોડશજિનાન્, ગાંગેય દ્યુતિ-
સન્નિભાન્; ત્રિકાલં નૌમિ સદ્ભકત્યા, હરાક્ષર મધિષ્ઠિતાન્.
૨૯ શેષાસ્તીર્થકરાઃસર્વે, હરસ્થાને નિયોજિતાઃ; માયાબી
જાક્ષરંપાપ્તા, શ્ચતુર્વિંશતિરર્હતામ. ૩૦. ગત રાગ દ્વેષ મોહાઃ
સર્વ પાપ વિવર્જિતાઃ; સર્વદા સર્વકાલેષુ, તે ભવન્તિજિ-
નોત્તમાઃ. ૩૧. દેવદેવસ્યયચ્ચક્રમ્, તસ્યચક્રસ્ય યા પ્રભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, મા માં હિંસન્તુ પન્નગાઃ. ૩૨. દેવદેવ૦
નાગિની. ૩૩ દેવદેવ૦ ગોનસાઃ. ૩૪. દેવદેવ૦ વૃશ્ચિકાઃ. ૩૫.
દેવદેવ૦ કાકિની. ૩૬. દેવદેવ ડાકિની. ૩૭. દેવદેવ૦ યાકિની.
૩૮. દેવદેવ૦ રાકિની. ૩૯. દેવદેવ૦ લાકિની. ૪૦.
દેવદેવ૦ ભાકિની. ૪૧. દેવદેવ૦ શાકિની. ૪૨. દેવદેવ૦ યો-
ગિની. ૪૩. દેવદેવ૦ હાકિની. ૪૪. દેવદેવ૦ સ્થાવરાઃ. ૪૫.

દેવદેવ૦ જઙ્ક્ષાઃ. ૪૬. દેવદેવ૦ કિન્નરાઃ. ૪૭. દેવદેવ૦ રાક્ષસાઃ. ૪૮. દેવદેવ૦ ભેષજાઃ. ૪૯. દેવદેવ૦ દેવતાઃ. ૫૦. દેવદેવ૦ વાયવઃ. ૫૧. દેવદેવ૦ તસ્કરાઃ. ૫૨. દેવદેવ૦ વહ્નયઃ. ૫૩. દેવદેવ૦ શૃંગિણઃ. ૫૪. દેવદેવ૦ દષ્ટ્રિણઃ. ૫૫. દેવદેવ૦ દ્રાન્વિણઃ. ૫૬. દેવદેવ૦ રેપલાઃ. ૫૭. દેવદેવ૦ પક્ષિણઃ. ૫૮. દેવદેવ૦ મુદ્ગલાઃ. ૫૯. દેવદેવ૦ જંભકાઃ. ૬૦. દેવદેવ૦ તોયદાઃ. ૬૧. દેવદેવ૦ સિંહકાઃ. ૬૨. દેવદેવ૦ શૂકરાઃ. ૬૩. દેવદેવ૦ ચિત્રકાઃ. ૬૪. દેવદેવ૦ હસ્તિનઃ. ૬૫. દેવદેવ૦ ભૂમિપાઃ. ૬૬. દેવદેવ૦ શત્રવઃ. ૬૭. દેવદેવ૦ ગ્રામિણઃ ૬૮. દેવદેવ૦ દુર્જનાઃ. ૬૯. દેવદેવ૦ વ્યંતરા. ૭૦. દેવદેવ૦ વ્યાધયઃ. ૭૧. દેવદેવ૦ વિગ્રહાઃ. ૭૨. દેવદેવ૦ દુષ્પ્રહાઃ. ૭૩. શ્રી ગૌતમ સ્યયામુદ્રા, તસ્યાયા ભુવિલબ્ધયઃતાભિરભ્યધિકંજ્યોતિ, રહં સર્વનિધીશ્વરઃ. ૭૪. પાતાલવાસિનોદેવા, દેવાભૂપીઠ વાસિનઃ; સ્વર્વાસિનોઽપિયેદેવાઃ, સર્વેરક્ષન્તુ મામિતઃ. ૭૫. યેઽવધિ લબ્ધયોયેતુ, પરમાઽવધિલબ્ધયઃ; તે સર્વે મુનયો દેવા, માંસંરક્ષન્તુ સર્વતઃ. ૭૬. ભવનેન્દ્ર વ્યંતરેન્દ્ર, જ્યોતિષ્કેન્દ્ર કલ્પેન્દ્રેભ્યો નમોનમઃ; શ્રુતાવધિ દેશાવધિ પરમાવધિ, સર્વાઽવધિ વૃદ્ધિઋદ્ધિ પ્રાપ્ત સર્વોષધ્યૃદ્ધિપ્રાપ્તાનન્ત બલર્દ્ધિ પ્રાપ્ત તપઃસિદ્ધપ્રાપ્ત રસર્દ્ધિપ્રાપ્ત વૈક્રિયર્દ્ધિપ્રાપ્ત ક્ષેત્રર્દ્ધિપ્રાપ્તાક્ષીણમહાનસર્દ્ધિપ્રાપ્તેભ્યો નમો નમઃ. ૭૭. ૐ હ્રીં શ્રીં ચ ધૃતિલક્ષ્મી ગૌરી ચણ્ડી સરસ્વતી, જયામ્બા વિજયા ક્લિન્ના જિતા નિત્યા મદદ્રવા. ૭૮. કામ્યંગા કામબાણાચ્ચ, સાનંદાનન્દમાલિની; માયા માયાવિની રૌદ્રી, કલાકાલીકલિપ્રિયા. ૭૯. એતાઃ સર્વા મહાદેવ્યો, વર્તન્તેય

જગત્ત્રયે; મહ્યં સર્વાઃ પ્રયચ્છન્તુ, કાન્તિં કીર્તિં દ્યુતિં મતિં. ૮૦. દુર્જના ભૂતવેતાલાઃ, પિશાચા મુદ્ગલાસ્તથા; તે સર્વે ઉપશામ્યન્તુ, દેવદેવપ્રભાવતઃ. ૮૧. દીવ્યો ગોપ્યઃ સુદુઃ પ્રાપ્યઃ, શ્રીઋષિમંડલસ્તવઃ; ભાષિતસ્તીર્થનાથેન, જગદાનન્દ દાયકઃ.૮૨. રણે રાજકુલેવન્હૌ,જલે દુર્ગે ગજે હરૌ; સ્મશાને વિપિને ઘોરે, સ્મૃતો રક્ષતિ માનવમ્. ૮૩. રાજ્ય ભ્રષ્ટા નિજંરાજ્યં, પદ ભ્રષ્ટા નિજંપદમ્; લક્ષ્મી ભ્રષ્ટા નિજાં-લક્ષ્મીં, પ્રાપ્નુવન્તિન સંશયઃ. ૮૪. ભાર્યાર્થી લભતે ભાર્યાં, સુતાર્થી લભતેસુતં; ધનાર્થી લભતે વિત્તમ્, નરઃ સ્મરણ માત્રતઃ. ૮૫. સ્વર્ણે રૂપ્યેપટે કાંસ્યે, લિખિત્વાયસ્તુપૂજયેત્; તસ્યૈ વાઽષ્ટમહાસિદ્ધિ, ગૃંહે વસતિ શાશ્વતી. ૮૬. ભૂર્જ-પત્રે લિખિત્વેદં, ગલકે મૂર્ધ્નિવાભુજે; ધારિતં સર્વદા દિવ્યં, સર્વ ભીતિ વિનાશકમ્. ૮૭. ભૂતઃ પ્રેતૈ ર્ગ્રહૈ ર્યક્ષૈઃ, પિશા-ચૈર્મુદ્ગલૈર્મલૈઃ,વાત પિત્ત કફોદ્રેકૈ-ર્મુચ્યતે નાઽત્રસંશયઃ.૮૮. ભૂર્ભુવસ્વસ્ત્રયીપીઠે, વર્ત્તિનઃ શાશ્વતા જિનાઃ; તૈઃ સ્તુતૈર્વ-દિતૈર્દિષ્ટૈર્યત્ફલંતત્ફલં સ્મૃતમ્. ૮૯. એતદ્ગોપ્યંમહાસ્તોત્રં, નદેયંસ્યકસ્ય ચિત્; મિથ્યાત્વ વાસિનેદત્તે,બાલહત્યા પદેપદે. ૯૦. આચામ્લાદિતપઃ કૃત્વા, પૂજયિત્વાજિનાવલિમ્; અષ્ટ સાહસ્ત્રિકો જાપઃ, કાર્યસ્તત્સિદ્ધિહેતવે. ૯૧. શતમષ્ટોત્તરં પ્રાતર્યેપઠન્તિ દિને દિને; તેષાં ન વ્યાધયોદેહે, પ્રભવન્તિ-નચાપદઃ. ૯૨. અષ્ઠમાસાઽવધિંયાવત્, પ્રાતઃ પ્રાતસ્તુયઃ પઠેત્; સ્તોત્રમેતન્મહાતેજ સ્ત્વર્હદ્બિમ્બં સપશ્યતિ. ૯૩. દષ્ટેસત્યર્હતોબિંબે, ભવે સપ્તમકે ધ્રુવમ્; પદમ્ પ્રાપ્નોતિ શુદ્ધાત્મા, પરમાનંદનન્દિતઃ. ૯૪. વિશ્વવંદ્યો ભવેદ્ધ્યાતા,

કલ્યાણાનિચયસોઽશ્નુતે; ગત્વાસ્થાનં પરંસોઽપિ, ભૂયસ્તુન નિવર્તતે. ૯૫. ઇદમ્સ્તોત્રમ્મહાસ્તોત્રમ્, સ્તુતીનામુત્તમંપરમ્; પઠનાત્ સ્મરણાજ્જાપા, લ્લભતે પદમવ્યયમ્. ૯૬.

૪. શ્રી પાર્શ્વનાથસ્ય મન્ત્રાધિરાજ સ્તોત્રમ્.

શ્રીપાર્શ્વઃ પાતુ વો નિત્યં, જિનઃ પરમશંકરઃ; નાથઃ પરમશકિતશ્ચ, શરણ્યઃ સર્વકામદઃ ૧. સર્વવિઘ્નહરઃ સ્વામી, સર્વસિદ્ધિપ્રદાયકઃ; સર્વ સત્ત્વહિતો યોગી, શ્રીકરઃ પરમાર્થદઃ ૨. દેવદેવઃ સ્વયંસિદ્ધ-શ્ચિદાન્દમયઃ શિવઃ; પરમાત્મા પરબ્રહ્મ, પરમઃ પરમેશ્વરઃ ૩. જગન્નાથઃ સુરજ્યેષ્ઠો, ભૂતેશઃ પુરૂષોત્તમઃ; સુરેન્દ્રો નિત્યધર્મશ્ચ, શ્રીનિવાસઃ શુભાર્ણવઃ ૪. સર્વજ્ઞઃ સર્વદેવેશઃ, સર્વદઃ સર્વગોત્તમઃ; સર્વાત્મા સર્વદર્શીચ, સર્વવ્યાપી જગદ્‌ગુરૂઃ ૫. તત્ત્વમૂર્તિઃ પરાદિત્યઃ, પરબ્રહ્મપ્રકાશકઃ; પરમેન્દુઃ પરપ્રાણઃ, પરમામૃતસિદ્ધિદઃ ૬. અજઃ સનાતનઃ શમ્ભુ-રીશ્વરશ્ચ સદાશિવઃ; વિશ્વેશ્વરઃ પ્રમોદાત્મા, ક્ષેત્રાધીશઃ શુભપ્રદઃ ૭. સાકારશ્ચ નિરાકારઃ, સકલો નિષ્કલોઽવ્યયઃ; નિર્મમો નિર્વિકારશ્ચ, નિર્વિકલ્પો નિરામયઃ ૮. અમરશ્ચાજરોઽનન્ત, એકોઽનન્તઃ શિવાત્મકઃ; અલક્ષ્યશ્ચાપ્રમેયશ્ચ, ધ્યાનલક્ષ્યો નિરંજનઃ ૯. ૐકારાકૃતિરવ્યક્તો, વ્યક્તરૂપસ્ત્રયીમયઃ; બ્રહ્મદ્વયપ્રકાશાત્મા, નિર્ભયઃ પરમાક્ષરઃ ૧૦. દિવ્યતેજોમયઃ શાન્તઃ, પરામૃતમયોઽચ્યુતઃ; આદ્યોઽનાદ્યઃ પરેશાનઃ, પરમેષ્ઠી પરઃ પુમાન્‌ઃ, ૧૧. શુદ્ધસ્ફટિકસંકાશઃ, સ્વયંભૂઃ પરમાચ્યુતઃ વ્યોમાકારસ્વરૂપશ્ચ, લોકાલોકાવભાસકઃ ૧૨. જ્ઞાનાત્મા પરમાનન્દઃ, પ્રાણારૂઢો મનઃસ્થિતિઃ; મનઃસાધ્યો મનોધ્યેયો, મનોદૃશ્યઃ પરાપરઃ ૧૩.

સર્વતીર્થમયો નિત્યઃ, સર્વદેવમયઃ પ્રભુઃ; ભગવાન્ સર્વતત્ત્વેશઃ, શિવશ્રીસૌખ્યદાયકઃ ૧૪. ઇતિ શ્રીપાર્શ્વનાથસ્ય, સર્વજ્ઞસ્ય જગદ્ગુરોઃ; દિવ્યમષ્ટોત્તરં નામ-શતમંત્ર પ્રકીર્તિતમ્. ૧૫. પવિત્રં પરમં ધ્યેયં, પરમાનન્દદાયકમ્; ભુક્તિમુક્તિપ્રદ નિત્યં, પઠતે મંગલપ્રદમ્. ૧૬. શ્રીમત્પરમકલ્યાણ-સિદ્ધિદઃ શ્રેયસેઽસ્તુ વઃ પાર્શ્વનાથજિનઃ શ્રીમાન્, ભગવાન્ પરમઃશિવઃ ૧૭. ધરણેન્દ્રફણચ્છત્રાલંકૃતો વઃ શ્રિયે પ્રભુઃ; દદ્યાત્ પદ્માવતીદેવ્યા, સમધિષ્ટિતશાસનઃ ૧૮. ધ્યાયેત્ કમલમધ્યસ્થં, શ્રીપાર્શ્વજગદીશ્વરમ્; ૐ હ્રીં શ્રીં હૂઃ સમાયુક્તં, કેવલજ્ઞાનભાસ્કરમ્. ૧૯. પદ્માવત્યાન્વિતં વામે, ધરણેન્દ્રેણ દક્ષિણે; પરિતોઽષ્ટદલસ્થેન, મન્ત્રરાજેન સંયુતમ્. ૨૦. અષ્ટપત્રસ્થિતૈઃ પંચ-નમસ્કારૈસ્તથા ત્રિભિઃ; જ્ઞાનાદ્યૈર્વેષ્ટિતં નાથં, ધર્માર્થકામમોક્ષદમ્. ૨૧. શતષોડશદલારૂઢં, વિદ્યાદેવીભિરન્વિતમ્; ચતુર્વિંશતિપત્રસ્થં, જિનં માતૃસમાવૃતમ્. ૨૨. માયાવેષ્ટય ત્રયાગ્રસ્થં, ક્રોંકારસહિતં પ્રભુમ્; નવગ્રહાવૃતં દેવં, દિક્પાલૈર્દશભિર્વૃતમ્. ૨૩. ચતુષ્કોણેષુ મન્ત્રાદ્ય-ચતુર્બીજાન્વિતૈર્જિનૈઃ; ચતુરષ્ટદશદ્વીતિ, દ્વિધાંકસંજ્ઞકૈર્યુતમ્. ૨૪. દિક્ષુ ક્ષકારયુક્તેન, વિદિક્ષુ લાંકિતેન ચ; ચતુરસ્રેણ વજ્રાંક, ક્ષિતિતત્ત્વે પ્રતિષ્ટિતમ્. ૨૫. શ્રીપાર્શ્વનાથમિત્યેવં, યઃ સમારાધયેજ્જિનમ્; તં સર્વપાપનિર્મુક્તં, ભજતે શ્રીઃ શુભપ્રદા. ૨૬. જિનેશઃ પૂજિતો ભક્ત્યા, સંસ્તુતઃ પ્રસ્તુતોઽથવા; ધ્યાતસ્ત્વં યૈઃ ક્ષણં વાપિ, સિદ્ધિસ્તેષાં મહોદયા. ૨૭. શ્રીપાર્શ્વમન્ત્રરાજાન્તે, ચિન્તામણિગુણાસ્પદમ્; શાન્તિપુષ્ટિકરં નિત્યં, ક્ષુદ્રોપદ્રવનાશનમ્. ૨૮. ઋદ્ધિ સિદ્ધ મહાબુદ્ધિ-ધૃતિ-

શ્રી-કાન્તિ-કીર્ત્તિદમ્; મૃત્યુંજયં શિવાત્માનં, જપન્નાનન્દિતો જનઃ ૨૯. સર્વકલ્યાણ પૂર્ણઃ સ્યાદ્, જરામૃત્યુવિવર્જિતઃ; અણિમાદિમહાસિદ્ધિં, લક્ષજાપેન ચાપ્નુયાત્. ૩૦. પ્રાણાયામમનોમન્ત્ર-યોગાદમૃતમાત્મનિ; ત્વામાત્માનં શિવં ધ્યાત્વા, સ્વામિન્! સિદ્ધયન્તિ જન્તવઃ ૩૧. હર્ષદઃ કામદશ્ચેતિ, રિપુઘ્નઃ સર્વસૌખ્યદઃ; પાતુ વઃ પરમાનન્દ-લક્ષણઃ સંસ્મૃતો જિનઃ ૩૨. તત્ત્વરૂપમિદં સ્તોત્રં, સર્વમંગલસિદ્ધિદમ્; ત્રિસન્ધ્યં યઃ પઠેન્નિત્યં, નિત્યં પ્રાપ્નોતિસ શ્રિયમ્. ૩૩.

૫. શ્રી જીરિકાપલ્લી પાર્શ્વનાથ સ્તોત્રમ્.

ૐ નમો દેવ દેવાય, નિત્યં ભગવતેઽર્હતે; શ્રીમતે પાર્શ્વનાથાય, સર્વ કલ્યાણ કારિણે. ૧. હ્રીં રૂપાય ધરણીંદ્ર, પદ્માવત્યર્ચિતાંઘ્રયે; શુદ્ધાતિશય કોટિભિઃ, સહિતાય મહાત્મને ૨. અર્હે મર્હે પુરો દુષ્ટ, વિઘ્રે વર્ણ પંક્તિવત્; દુષ્ટાન્ પ્રેત પિશાચીદીન્, પ્રણાશયતિ તેઽભિધા. ૩. સ્તંભય સ્તંભય સ્વાહા, શતકોટિ નમસ્કૃત; અધિમથ કર્મણાં દૂરા, દાપતંતી વિડંબનાઃ. ૪. નાભિ દેશોદ્ભવન્નાલે, બ્રહ્મરંધ્ર પ્રતિષ્ટિતે; ધ્યાત મષ્ટદલે પદ્મ, તત્વમેતત્ ફલપ્રદમ્. ૫. તત્ત્વ મેત્ર ચતુર્વર્ણી, ચતુર્વર્ણ વિમિશ્રતા; પંચ વર્ણક્રમ ધ્યાતા, સર્વ કાર્ય કરી ભવેત્. ૬. ક્ષિપ ૐ સ્વાહેતિ વર્ણૈ, કૃત પંચાંગ રક્ષણઃ; યોઽભિધ્યાયે દિદં તત્ત્વં, વશ્યાસ્તસ્યા ખિલશ્રિયઃ. ૭. પુરુષં બાધતે બાઢં, તાવત્કલેશ પરંપરાઃ; યાવન્ન મંત્રરાજોઽયં, હૃદિ જાગર્ત્તિ મૂર્ત્તિમાન્. ૮. વ્યાધિ બંધવધ વ્યાલા, નલાંભઃ સંભવં ભયમ્; ક્ષયં પ્રયાતિ શ્રિપાર્શ્વ, નામ સ્મરણ માત્રતં. ૯. યથા નાદમયોયોગી, તથા ચેત્તન્મયો

ભવેત્; તદ્દા ન દુષ્કરં કિંચિત્, કથ્યતેડનુ ભવાદિદમ્. ૧૦. ઇતિશ્રી જીરિકાપલ્લી, સ્વામી પાર્શ્વજિનઃ સ્તુતઃ; શ્રીમેરુતુંગઃ સૂરેઃ સ્તાત્, સર્વ સિદ્ધિ પ્રદાયકઃ. ૧૧. જીરાપલ્લી પ્રભું પાર્શ્વં; પાર્શ્વયક્ષેણ સેવિતમ્; અર્ચિતં ધરણીંદ્રેણ, પદ્માવત્યા પ્રપૂજિતમ્. ૧૨. સર્વમંત્રમયં સર્વ, કાર્ય સિદ્ધિકરં પરમ્; ધ્યાયામિ હૃદયાંભોજે, ભૂતપ્રેત પ્રણાશકમ્. ૧૩. શ્રીમેરુતુંગ સૂરીંદ્રઃ, શ્રીમત્પાર્શ્વ પ્રભોઃ પુરઃ; ધ્યાન સ્થિતં હૃદિ ધ્યાયન્, સર્વ સિદ્ધિંલભે ધ્રુવમ્. ૧૪.

૬. જિનસહસ્રનામ લઘુ સ્તોત્રમ્.

નમસ્ત્રિલોકનાથાય, સર્વજ્ઞાય મહાત્મને; વક્ષે તસ્યૈવ નામાનિ, મોક્ષસૌખ્યાભિલાષયા. ૧. નિર્મલઃ શાશ્વતો શુદ્ધો, નિર્વિકલ્પો નિરામયઃ; નિઃ શરીરો નિરાંતંકો, સિદ્ધઃ સૂક્ષ્મો નિરંજનઃ. ૨. નિષ્કલંકો નિરાલંબો, નિર્મોહો નિર્મલોત્તમઃ; નિર્ભયો નિરહંકારો, નિર્વિકારોડથનિષ્ક્રિયઃ. ૩. નિર્દોષો નિરૂજઃશાંતો, નિર્ભેદ્યો નિર્મમઃશિવઃ; નિસ્તરંગો નિરાકારો, નિષ્કર્મોનિષ્કલપ્રભુઃ. ૪. નિર્વાદો નિરૂપજ્ઞાનઃ, નિરાગો નિરધોજિનઃ; નિઃશબ્દઃપ્રતિ મશ્રેષ્ટ, ઉત્કૃષ્ટો જ્ઞાનગોચરઃ. ૫. નિઃસંગઃ પ્રાપ્ત કૈવલ્યો, નૈષ્ટિકઃશબ્દવર્જિતઃ; અનિંદ્યોમહાપૂતાત્મા, જગત્શિખર શેખરઃ. ૬. નિઃશબ્દો ગુણસંપન્ન, પાપતાપ પ્રાણાશનઃ; સોપિયોગાત્શુભં પ્રાપ્તઃ! કર્મ ઘાતિબલાવહઃ. ૭. અજરો અમરઃસિદ્ધઃ, અર્ચિતઃ અક્ષયો વિભુઃ; અમૂર્તો અચ્યુતોબ્રહ્મા; વિષ્ણુરીશઃ પ્રજાપતિઃ. ૮. અનિંદ્યો વિશ્વનાથ શ્ચ, અજો અનુપમોભવઃ; અપ્રમેયો જગન્નાથો, બોધરૂપો જિનાત્મકઃ. ૯. અવ્યયઃ સકલારાધ્યો, નિષ્પન્નો જ્ઞાનલોચનઃ; અ-

સ્છેદ્યો નિર્મલો નિત્યઃ, સર્વશલ્યવિવર્જિતઃ. ૧૦. અજેયઃ સર્વતોભદ્રો, નિષ્કષાયો ભવાંતકઃ; વિશ્વનાથઃ સ્વયંબુધ્ધો, વિતરાગોજિનેશ્વરઃ. ૧૧. અશંકઃ સહજાનંદઃ, અવાઙ્માનસગોચરઃ; અસાધ્યઃશુદ્ધશ્ચેતન્યઃ, કર્મનોકર્મવર્જિતઃ. ૧૨. અનંતો વિમલ જ્ઞાની, નિઃસ્પૃહી નિષ્પ્રકોપકઃ; કર્મ્માજિતો મહાત્મનઃ, લોકત્રયશિરોમણીઃ. ૧૩. અવ્યાબાધો વરઃશંભુ, વિશ્વવેદી પિતામહઃ; સર્વભૂતહિતોદેવઃ, સર્વલોકશરણ્યકઃ. ૧૪. આનંદરુપ ચૈતન્યો, ભગવાંસ્ત્રિજગદ્‌ગુરુઃ અનંતાનંતધીશકિતઃ, સત્યવ્યકતવ્યયાત્મકઃ.|૧૫. અષ્ટકર્મ્મ વિનિર્મુકતઃ, સપ્તધાતુવિવર્જિતઃ; ગૌરવાદિત્રયાદ્દૂરઃ, સર્વજ્ઞાનાદિસંયુતઃ. ૧૬. અભયઃ પ્રાપ્તકૈવલ્યોઃ! નિર્માણો નિરપેક્ષકઃ; નિષ્કલં કેવલજ્ઞાની, મુક્તિસૌખ્યપ્રદાયકઃ. ૧૭. અનામયો મહારાધ્યો, વરદો જ્ઞાનપાવકઃ; સર્વેશઃસતુસુખાવાસ, જિનેંદ્રોમુનિસંસ્તુતઃ. ૧૮. અન્યૂનપરમજ્ઞાની, વિશ્વતત્વપ્રકાશકઃ; પ્રબુધ્ધો ભગવાન્નાથઃ, પ્રસ્તુતઃ પુણ્યકારકઃ. ૧૯. શંકરઃ સુગતો રૌદ્રઃ, સર્વજ્ઞો મદનાંતકઃ; ઇશ્વરો ભુવનાધીશઃ, સચિત્તઃ પુરુષોત્તમઃ. ૨૦. સધ્યોજાતમહાત્માનં, વિમુકતો મુક્તિવલ્લભઃ; યોગીંદ્રો નાદિસંસિદ્ધઃ, નિરીહો જ્ઞાનગોચરઃ. ૨૧. સદાશિવ શ્ચતુર્વક્ત્રઃ, સત્સૌખ્ય ત્રિપુરાંતકઃ;ત્રિનેત્રઃત્રિજગત્ પૂજ્યઃ, કલ્યાણકોષ્ટમર્તિકઃ. ૨૨. સર્વસાધુજનૈર્વંદ્યઃ, સર્વપાપ વિવર્જિતઃ; સર્વદેવાધિદેવશ્ચઃ, સર્વભૂતહિત કરઃ. ૨૩. સ્વયંવિદ્યો મહાત્માનં, પ્રસિદ્ધઃપાપનાશકઃ; તનુમાત્રશ્ચિદાનંદઃ, ચૈતન્યશ્ચૈત્યવભવઃ. ૨૪. સકલાતિશયોદેવઃ, મુક્તિ સ્થોમહતાંમહઃ; મુક્તિકાર્યાયસંતુષ્ટો, નિરાગઃપરમેશ્વરઃ. ૨૫. મહાદેવો મહાવીરો, મહામોહ

વિનાશકઃ; મહાભાવી મહાદર્શઃ,મહામુક્તિપ્રદાયકઃ.૨૬.મહાજ્ઞાની મહાયોગી,મહાતપો મહાત્મકઃ;મહર્દ્ધિકોમહાવીર્યો,મહાંતિકપદસ્થિતઃ. ૨૭. મહાપૂજ્યો મહાવંદ્યો, મહાવિઘ્નવિનાશકઃ; મહાસૌખ્યો મહાપુંસો, મહામહિમોઅચ્યુતઃ. ૨૮. મુકતામુક્તિજ સંબોધઃ, એકાનેકવિનિશ્ચિલઃ; સર્વબંધવિનિર્મુકતઃ, સર્વલોકપ્રધાનકઃ.૨૯. મહાશૂરો મહાધીરો,મહા દુઃખવિનાશકઃ; મહામુકિતપ્રદોધીરો, મહાહૂંચો મહા ગુરુઃ.૩૦.નિર્મરોમારવિધ્વંસી, નિષ્કામોવિષયાચ્યુતઃ; ભગવંતો મહાશાંતો, શાંતિકલ્યાણકારકઃ. ૩૧. પરમાત્મા પરંજ્યોતિઃ, પરમેષ્ટી પરમેશ્વરઃ; પરમાત્માપરાકાંક્ષીઃ, પરંપરમ આત્મકઃ. ૩૨. પ્રસ્તુતાનંતાવજ્ઞાની, સંખ્યાનિર્વાણસંયુતઃ; નાકૃતિ નાક્ષરોવર્ણી, વ્યોમરૂપો જિતાત્મકઃ. ૩૩. વ્યકતાવ્યકત જસંબોધઃ, સંસારચ્છેદ કારણઃ; નિરવદ્યોમહારાધ્યઃ. કર્મજિત્ ધર્મનાયકઃ. ૩૪. બોધિસત્સુજગદ્વંદ્યો, વિશ્વાત્મા નરકાંતકઃ; સ્વયંભ પાપહૃત્પૂજ્યઃ; પુનીતં વિભવઃસ્તુતઃ. ૩૫. વર્ણાતીતો મહાતીતો, રૂપાતીતો નિરંજનઃ; અનંતજ્ઞાનસંપૂર્ણો, દેવદેવેશનાયકઃ. ૩૬. વરેણ્યોભવવિધ્વંસી, યોગિનાંજ્ઞાનગોચરઃ; જન્મમૃત્યુ જરાતીતઃ, સર્વવિઘ્નહરોહરઃ. ૩૭. વિશ્વદગભવ્ય સંવેદ્યઃ, પવિત્રોગુણ સાગરઃ; પ્રસન્નઃ પરમારાધ્યોઃ, લોકાલોકપ્રકાશકઃ. ૩૮. રત્નગર્ભો જગત્સ્વામી, ઇંદ્રવંદ્યઃ સુરાર્ચિતઃ; નિષ્પ્રપંચોનિરાતંકો, નિઃશેષકલેશ નાશકઃ. ૩૯. લોકેશો લોકસંસેવ્યો, લોકાલોક વિલોકનઃ; લોકોત્તમો ત્રિલોકેશો, લોકાગ્રશિખર સ્થિતઃ. ૪૦. નામાષ્ટકસહસ્રાણિ, યે પઠન્તિ પુનઃ પુનઃ; તે નિર્વાણપદંયાન્તિ, મુચ્યતેનાત્ર સંશયઃ. ૪૧.

૭. શ્રી જિનપંજર સ્તોત્રમ્.

(શ્રી કમલપ્રભાચાર્યવિરચિતમ્)

ૐ હ્રીં શ્રીં અર્હં અર્હદ્ભ્યો નમો નમઃ. ૐ હ્રીં શ્રીં અર્હં સિદ્ધેભ્યો નમો નમઃ. ૐ હ્રીં શ્રીં અર્હં આચાર્યેભ્યો નમો નમઃ. ૐ હ્રીં શ્રીં અર્હં ઉપાધ્યાયેભ્યો નમો નમઃ. ૐ હ્રીં શ્રીં અર્હં ગૌતમપ્રમુખસર્વસાધુભ્યો નમો નમઃ. ૧. એષઃ પંચનમસ્કારઃ, સર્વપાપક્ષયંકરઃ; મઙ્ગલાનાં ચ સર્વેષાં, પ્રથમં ભવતિ મઙ્ગલમ્, ૨. ૐ હ્રીં શ્રીં જયે વિજયે, અર્હં પરમાત્મને નમઃ; કમલપ્રભસૂરીન્દ્રો, ભાષતે જિનપંજરમ્. ૩. એકભક્તોપવાસેન, ત્રિકાલં યઃ પઠેદિદમ્; મનોऽભિલષિતં સર્વં, ફલં સ લભતે ધ્રુવમ્ . ૪. ભૂશય્યા–બ્રહ્મચર્યેણ, ક્રોધ-લોભવિવર્જિતઃ; દેવતાગ્રે પવિત્રાત્મા, ષણ્માસૈર્લભતે ફલમ્. ૫. અર્હન્તં સ્થાપયેન્મૂર્ધ્નિ, સિદ્ધં ચક્ષુર્લલાટકે; આચાર્યં શ્રોત્રયોર્મધ્યે, ઉપાધ્યાયં તુ નાસિકે. ૬. સાધુવૃન્દં મુખસ્યાગ્રે, મનઃશુદ્ધિં વિધાય ચ; સૂર્ય ચન્દ્રનિરોધેન, સુધીઃ સર્વાર્થસિદ્ધયે. ૭. દક્ષિણે મદનદ્વેષી, વામપાર્શ્વે સ્થિતો જિનઃ; અઙ્ગસંધિષુ સર્વજ્ઞઃ, પરમેષ્ઠી શિવઙ્કરઃ. ૮, પૂર્વાશાં ચ જિનો રક્ષે–દાગ્નેયીં વિજિતેન્દ્રિયઃ; દક્ષિણાશાં પરંબ્રહ્મ, નૈઋતીં ચ ત્રિકાલવિત્. ૯. પાશ્ચિમાશાં જગન્નાથો, વાયવ્યાં પરમેશ્વરઃ; ઉત્તરાં તીર્થકૃત્ સર્વા–મીશાનેऽપિનિરંજનઃ. ૧૦. પાતાલં ભગવાનર્હ ન્નાકાશં પુરુષોત્તમઃ; રોહિણીપ્રમુખા દેવ્યો, રક્ષંતુ સકલં કુલમ્. ૧૧. ઋષભો મસ્તકં રક્ષે–દજિતોऽપિ વિલોચનમ્; સંભવઃ–કર્ણયુગલે–ऽભિનન્દનસ્તુ

નાસિકે. ૧૨. ઓષ્ઠૌ શ્રીસુમતી રક્ષેદ્, દન્તાન્ પદ્મ પ્રભો વિભુઃ; જિહ્વાં સુપાર્શ્વ દેવોઽયં, તાલુ ચન્દ્રપ્રભાભિધઃ. ૧૩. કણ્ઠં શ્રી સુવિધી રક્ષેદ્, હૃદયં શ્રીસુશીતલઃ શ્રેયાંસો; બાહુ યુગલં, વાસુપૂજ્યઃ કરદ્વયમ્. ૧૪. અંગુલીવિમલો રક્ષેદનન્તોઽસૌ નખાનપિ; શ્રીધર્મોઽપ્યુદરાસ્થાનિ, શ્રીશાન્તિર્નાભિમંડલમ્. ૧૫. શ્રીકુંથુર્ગુહ્યકં રક્ષે-દરો લોમકટીતટમ્; મલ્લિરૂરૂપૃષ્ઠવંશં જ, ચ મુનિસુવ્રતઃ. ૧૬. પાદાંગુલીર્નમી રક્ષે-ચ્છ્રીનેમિશ્ચરણદ્વયમ્; શ્રીપાર્શ્વનાથઃ સર્વાંગં, વર્ધમાનશ્ચિદાત્મકમ્. ૧૭. પૃથિવીજલતેજસ્ક-વાય્વાકાશ મયં જગત્, રક્ષેદશેષપાપેભ્યો, વીતરાગો નિરંજનઃ ૧૮. રાજદ્વારે શ્મશાને ચ, સંગ્રામે શત્રુ સંકટે; વ્યાઘ્ર ચૌરાગ્નિ સર્પાદિ-ભૂત-પ્રેતભયાશ્રિતે. ૧૯. અકાલે મરણે પ્રાપ્તે, દારિદ્રયાપત્સમાશ્રિતે; અપુત્રત્વે મહાદુઃખે, મૂર્ખત્વે રોગ પીડિતે. ૨૦. ડાકિની-શાકિનીગ્રસ્તે, મહાગ્રહગણાર્દિતે; નદ્યુત્તારેઽધ્વવૈષમ્યે, વ્યસને ચાપદિ સ્મરેત્. ૨૧. પ્રાતરેવ સમુત્થાય, યઃ સ્મરેજ્જિનપંજરમ્; તસ્ય કિંચિદ્ ભયં નાસ્તિ, લભતે સુખસમ્પદઃ. ૨૨. જિનપંજરનામેદં, યસ્મરેદનુવાસરમ્; કમલપ્રભરાજેન્દ્ર-શ્રિયં સ લભતે નરઃ. ૨૩. પ્રાતઃ સમુત્થાય પઠેત્કૃતજ્ઞો, યઃ સ્તોત્રમેતજ્જિનપંજરસ્યઃ આસાદયેચ્છ્રીકમલપ્રભાખ્યં, લક્ષ્મીમનોવાંછિત પૂરણાય. ૨૪. [1]શ્રીરુદ્રપલ્લીયવરેણ્યગચ્છે, દેવપ્રભાચાર્યપદાબ્જહંસઃ; વાદીન્દ્રચૂડામણિરેષ જૈનો, જીયાદ્ ગુરુઃ શ્રીકમલપ્રભાખ્યઃ. ૨૫.

---

૧ આ શ્લોક મૂળ પુસ્તકમાં નથી; પરંતુ કમલપ્રભાચાર્યના શિષ્યે બનાવેલ હોય એમ લાગે છે.

૮. મંત્રાધિરાજ સ્તોત્રમ્

મંત્રાધિરાજાક્ષરવર્ણયુકિત, સ્તેષાં જિનાંગેષુ નિવેશ્ય ભંગીમ્; વક્ષ્યે યથાવત્પ્રથમં ચ તત્ર, ૐમક્ષરં નીલરુચિં લલાટે. ૧. ૐ દક્ષિણાંશે પુનરેવ શોણં, વામાંસકે હ્રીં ભજ પંચ વર્ણમ્; સિંદૂર ભં હ્રીં સ્મર વામહસ્તે, હ્રીં ધૂમ્રવર્ણં ભણ વામકુક્ષૌ. ૨. હ્રઃ કૃતષ્ણવર્ણં કટિવામદેશે, યઃ સવ્યજાનુ સ્થિતિ ધૂમ્રવર્ણં; ક્ષઃ પીતભં પાદતલે ચ વામે, હ્રીં પંચવર્ણં પુનરેવ નાભૌ. ૩. પુધૂમ્રવર્ણં કથયંતિ ગુહ્યે, ૬ વ્યંજનં પાદતલેડપસવ્યે; ફુદ્ દક્ષિણે જનુનિ ધૂમ્ર વર્ણં, ૬ દક્ષિણાયાં ચ કટી ચ કૃષ્ણં. ૪. સ્વાઃકૃષ્ણભં દક્ષિણકુક્ષિ લક્ષ્યં, હા દક્ષિણે હસ્તતલે વિ નીલમ્; એ સ્ફાટિકં દક્ષિણ વક્ષસોંડશે, એ વામવક્ષોજગતં સિ તાંશું. ૫. ઇતિ સપ્તદશાક્ષરાણિ સાક્ષાદિવ ચ નિવેશ્ય પુરઃસ્થજિનસ્યમૂર્તૌ ધ્યાયતિ વિજયા જયા સમં યઃ સ ભવતિ નિત્યવશી કૃતાષ્ટ સિદ્ધિઃ. ૬. ઇહ હિ ભવતિ તુષ્ટો યસ્ય મંત્રાધિરાજઃ સ ભવતિ ભુવિ વિદ્વાન્ ખેચરશ્ચક્રવર્તી; સદ્દાતિશયસમૃદ્ધિઃ સર્વ કલ્યાણસિદ્ધિર્ધૃતિમતિર્રતિકીર્તિઃ શ્રીપતિ ર્વાત કીર્તિઃ. ૭.

૯. અનેક મંત્ર ગર્ભિત પરમ પ્રભાવિક શ્રીપાર્શ્વનાથ ઉવસ્સગ્ગહરં સ્તોત્ર.

ઉવસગ્ગહરં પાસં, પાસં વંદામિ કમ્મઘણમુક્કં; વિસહરવિસનિન્નાસં, મંગલકલ્લાણ આવાસં. ૧. વિસહરફુલિંગમંતં, કંઠે ધારેઇ જો સયા મણુઓ; તસ્સ ગહ રોગમારી-દુટ્ઠજરા જંતિ ઉવસામં. ૨. ચિટ્ઠઉ દૂરે મંતો, તુજ્ઝ પણામો વિ બહુફલો હોઇ; નરતિરિએસુ વિ જીવા, પાવંતિ

ન દુક્ખદોગચ્ચં. ૩. ૐ અમરતરુકામધેણૂ–ચિંતામણિકા-મકુંભમાઇયા; સિરિપાસનાહસેવાગહણે, સવ્વે વિ દાસત્તં. ૪. ૐ હ્રીં શ્રીં ઐં ૐ, તુહ દંસણેણ સમિય ! પણાસઇ રોગસોગદુઃખદોહગ્ગં, કપ્પતરુમિવ જાયઇ, ૐ તુહ દંસ-ણેણ સવ્વફલહેઉં સ્વાહા. ૬ ૐ હ્રીં નામિઊણ [પાઠાન્તરમ્] "પણવસહિયં માયા", વિગ્ઘણાસયમાયાબીએણ ધરણુના-ગિંદં, સિરિકામરાજ કલિયં, પાસજિણંદં નમંસામિ. ૬. ૐ હ્રીં સિરિપાસવિસહરવિજ્જામંતેણ ઝાણ ઝાએજ્જા; ધરણપઉમાવઇદેવી ૐ હ્રીં ક્ષ્મ્લ્વ્યૂઁ સ્વાહા. ૭. ૐ જયઉ ધરણિંદપઉમાવઇય નાગિણી વિજ્જા; વિમલજ્ઝાણસહિયો, ૐ હ્રીં ક્ષ્મ્લ્વ્યૂઁ સ્વાહા. ૮. ૐ થુણામિ પાસં, ૐ હ્રીં પણમામિ પરમભત્તીએ; અટ્ઠક્ખરધરણેંદો, પઉમાવઇ પયડિયાકીત્તી. ૯. જસ્સ પયકમલમજ્ઝે, સયા વસઇ ઉપમાવઇ ય ધરણિંદો; તસ્સ નામેણ સયલં, વિસહરવિસં નાસેઇ. ૧૦. તુહ સમ્મત્તે લદ્ધે, ચિંતામણિકપ્પપાયવબ્ભહિએ;, પાવંતિ અવિગ્ઘેણં, જીવા અયરામરં ઠાણં. ૧૧. ૐ નટ્ઠટ્ઠમયટ્ઠાણે, પણટ્ઠકમ્મટ્ઠ-નટ્ઠસંસારે; પરમટ્ઠનિટ્ઠિઅટ્ઠે, અટ્ઠગુણાધીસરં વંદે. ૧૨. ઇઅ સંથુઓ મહાયસ ! ભત્તિબ્ભરનિબ્ભરેણ હિયએણ; તા દેવ ! દિજ્જ બોહિં, ભવે ભવે પાસજિણચંદ !. ૧૩. સ તુહ નામસુદ્ધમંતં, સમ્મં જો જવઈ સુદ્ધભાવેણ; સો અયરા-મર ઠાણં, પાવઇ ન ય દોગ્ગઇ દુખં વા. ૧૪. ૐ પંડુભગં-દરદાહં, કાસં સાસં ચ સૂલમાઇણિ; પાસપહુપભાવેણં, નાસંતિ સયલરોગાઇ. ૧૫. ૐ વિસહર દાવાનલ સાઇણિ, વેયાલ મારિ આયકા સિરિનીલકંઠપાસસ્સ, સમરણમિત્તેણ-

નાસંતિ. ૧૬. પનાસ ગોપીડાં કુર, ગહ દંસણ ભયં કાયે; આવીનહુંતીએતએવી, તસીજંગુણીજ્જાસો. ૧૭. પિડજંત ભગંદરંખાસ, સ્વાસમુલતહનીબાહ; શ્રાસામલપાસમહંત નામ પઉર પઉલેણ. ૧૮. ૐ હ્રીં શ્રીંપાસધરણસંજ્જુત્તં, "વિસહર વિજ્જં જવેઇસુદ્ધમણેણં"; પાવેઇઇચ્છિયસુહં, ૐ હ્રીં શ્રીં ક્ષ્મ્લ્વ્યૂં સ્વાહા. ૧૯. રોગજલજલણવિસહર,ચોરારિમઇંદગયરણભયાઇં; પાસજિણનામસંકિત્તણેણ, પસમંતિ સવ્વાઇં. ૨૦.

૧૦. શ્રી વીતરાગ સ્તોત્રમ

યઃ પરાત્મા પરંજ્યોતિઃ પરમઃ પરમેષ્ટિનામ્; આદિત્યવર્ણં તમસઃ પરસ્તાદામનન્તિ યમ્. ૧. સર્વે યેનોદમૂલ્યન્ત સમૂલાઃ ક્લેશપાદપાઃ; મૂર્ધ્ના યસ્મૈ નમસ્યન્તિ સુરાસુરનરેશ્વરાઃ ૨. પ્રાવર્તન્ત યતો વિદ્યાઃ પુરુષાર્થપ્રસાધિકાઃ; યસ્ય જ્ઞાનં ભવદ્ભાવિભૂતભાવાવભાસકૃત્. ૩. યસ્મિન્વિજ્ઞાનમાનન્દં બ્રહ્મ ચૈકાત્મતાં ગતમ્; સ શ્રદ્ધેયઃ સ ચ ધ્યેયઃ પ્રપદ્યે શરણં ચ તમ્. ૪. તેન સ્યાં નાથવાંસ્તસ્મૈ સ્પૃહયેયં સમાહિતઃ; તતઃ કૃતાર્થો ભૂયાસં ભવેયં તસ્ય કિંકરઃ ૫. તત્ર સ્તોત્રેણ કુર્યાં ચ પવિત્રાં સ્વાં સરસ્વતીમ્; ઇદં હિ ભવકાન્તારે જન્મિનાં જન્મનઃ ફલમ્. ૬. ક્વાહં પશોરપિ પશુર્વીતરાગસ્તવઃ ક્વ ચ; ઉત્તિતીર્ષુરરણ્યાનીં પદ્ભ્યાં પંગુરિવાસ્મ્યતઃ ૭. તથાપિ શ્રદ્ધામુગ્ધોઽહં નોપાલભ્યસ્સ્ખલન્નપિ; વિશ્રૃંખલાપિ વાગ્વૃત્તિઃ શ્રદ્દધાનસ્ય શોભતે. ૮. શ્રીહેમચન્દ્રપ્રભવાદ્વીતરાગસ્તવાદિતઃ કુમારપાલભૂપાલઃ પ્રાપ્નોતુ ફલમીપ્સિતમ્. ૯.

૧૧. શ્રી ચક્રેસરીદેવી સ્તુતિઃ

શ્રીચક્રે ! ચક્રભીમે ! લલિતવરભુજે ! લીલયા લોલયન્તી, ચક્રં વિદ્યુત્પ્રકાશં જ્વલિતશિતશિખં ખે ખગેન્દ્રાધિરુઢે ! તત્વૈરુદ્‌ભુતભાવે સકલગુણનિધે ! ત્વં મહામંત્રમૂર્તે ! ક્રોધાદિત્યપ્રતાપે ! ત્રિભુવનમહિતે ! પાહિ માં દેવિ ! ચક્રે ! ૧ ક્લીઁ ક્લીઁ ક્લીઁકારચિતે ! કલિકલિવદને ! દુન્દુભીભીમનાદે !, હ્રૂાં હ્રૂીં હ્રૂઃ સઃ ખબીજે ! ખગપતિગમને મોહિની શોષિણી ત્વમ્; તચ્ચક્રં ચક્રદેવી ભ્રમસિ જગતિ દિક્ચક્રવિક્રાન્તકીર્તિ-વિઘ્નૌઘં વિઘ્નયન્તી વિજય જયકરી પાહિ માં દેવિ ચક્રે ! ૨. શ્રાઁ શ્રીઁ શ્રૂઁ શ્રઃપ્રસિધ્ધે ! જનિતજનમનઃપ્રીતિસન્તોષલક્ષ્મીં, શ્રીવૃદ્ધિં કીર્તિકાન્તિં પ્રથયસિ વરદે ! ત્વં મહામંત્રમૂર્તિઃ; ત્રૈલોક્યં ક્ષોભયન્તીમસુરભિદુરહુઁકારનાદૈકભીમે ! ક્લીઁ ક્લીઁ ક્લીઁ દ્રાવયન્તી હુતકનકનિભે પાહિ માં દેવિ! ચક્રે!. ૩.વજ્રક્રોધે! સુભીમે ! શશધરધવલે ! ભ્રામયન્તી સુચક્રં; રાઁ રીઁ રૌઁહઃ કરાલે ! ભગવતિ ! વરદે ! રુદ્રનેત્રે ! સુકાન્તે ! આઁ ઇઁ ૐ ભીષયન્તી ત્રિભુવનમખિલં તત્વતેજઃપ્રકાશિ ક્ષાઁ ક્ષીઁ ક્ષુઁ ક્ષોયન્તી વિષમવિષયુતે ! પાહિ માં દેવિ ચક્રે ! ૪. ૐ હ્રૂાં હ્રૂઁ હ્રૂ સહર્ષં હરહસિતસિતે ચક્રસઙ્કુશબીજે ! હ્રૂાં હ્રૂી હ્રૂ (હ્રૂઃ)ક્ષીરવર્ણે ! કુવલયનયને ! વિદ્રવં દ્રાવયન્તીઃ ૐ હ્રૂાં હ્રૂઃ ક્ષઃ ત્રિલોકીમમૃતજરજરૈર્વારિણૈઃ લ્પાવયન્તી, જ્વા જ્વીં જ્વીં સત્વબીજે! પ્રલયવિષયુતે પાહિ માં દેવી ! ચક્રે! ૫. આઁ આઁ આઁ હ્રૂીં યુગાન્તે પ્રલયદિનકરે કારકોટિપ્રતાપે !, ચક્રાણિ ભ્રામયન્તી વિમલવરભુજે પદ્મમેકં ફલં ચ; સચ્ચક્રે કુઙ્કુમાઙ્ગૈર્વિધૃતવિનિરુહં તીક્ષ્ણરૌદ્રપ્રચણ્ડે હ્રૂાઁ હ્રૂાઁ હ્રૂીંકારકારીરમરબાહુતયો(?)પાહિ

માં દેવિ ! ચક્રે ! ૬. શ્રાં શ્રીં શ્રૂં શ્રઃ સવૃત્તિસ્ત્રિભુવનમહિતે નાદબિન્દુત્રિનેત્રે વં વં વં વજ્રહસ્તે લલલલલલિતે નીલશોનીલકોષે; ચં ચં ચં ચક્રધારી ચલચલકલિતે નૂપુરાલીઢલોલે, ત્વં લક્ષ્મીં શ્રીસુકીર્તિં સુખરવિનતે પાહિ માં દેવિ! ચક્રે ! ૭. હ્રૂઁ હ્રૂઁ હ્રૂઁ કારમંત્રે કલિમલમથને તુષ્ટિવશ્યાધિકારે હ્રૂઁ હ્રૂઁ હ્રૂઁ યઃ પ્રઘોષે પ્રલયયુગપટાજેયશબ્દપ્રણાદે; યાઁ યાઁ યાઁ ક્રોધમૂર્તે ! જ્વલજ્વલજ્વલિતે જ્વાલસંજ્વાલલીઢે, ૐ ઈં ઊઁ અઃ પ્રઘોષે પ્રકટિતદશને પાહિ માં દેવી ! ચક્રે ! ૮.

૧૨. શ્રીઃ અમ્બિકાસ્તવનમ્

પુણ્યે ગિરીશશિરસિ પ્રથિતાવતારા–માસૂત્રિતત્રિજગતીદુરિતાપહારામ્; દૌર્ગત્યપાતિજનતાજનિતાવલમ્બામમ્બામહં મહિમહૈમવતીં મહેયમ્. ૧. યદ્વક્ત્રકંજાંરહરોગ્દતસિંહનાદોऽ—પ્યુન્માદિવિઘ્નકરિયૂથકથામમાથમ્; કૂષ્માણ્ડિ ખણ્ડયતુ દુર્વિનયેન કણ્ઠઃ, કણ્ઠીરવઃ સ તવ ભક્તિનતેષુ ભીતિમ્. ૨. કૂષ્માણ્ડિ ! મણ્ડનમભૂત્તવ પાદપદ્મ–યુગ્મં યદીયહૃદયાવનિમણ્ડલસ્ય; પદ્માલયા નવનિવાસવિશેષલાભલુબ્ધા ન ધાવતિ કુતોऽપિ તતઃ પરેણ. ૩. દારિદ્ર્યદુર્ધ્રમતમઃ શમનપ્રદીપાઃ, સન્તાનકાનનઘનાઘનવારીધારાઃ; દુઃખોપતપ્તજનબાલમૃણાલદણ્ડાઃ, કૂષ્માણ્ડિ ! પાન્તુ પદપદ્મનખાંશવસ્તે. ૪. દેવિ ! પ્રકાશયતિ સન્તતમેષ કામં, વામેતરસ્તવ કરશ્ચરણાનતાનામ્; કુર્વન્ પુરઃ પ્રગુણિતાં સહકારલુમ્બિ–મમ્બે વિલમ્બવિકલસ્ય ફલસ્ય લાભમ્. ૫. હન્તું જનસ્ય દુરિતં ત્વરિતા ત્વમેવ, નિત્યં ત્વમેવ જિનશાસનરક્ષણાય; દેવિ ! ત્વમેવ પુરુષોત્તમમાનનીયા, કામં

વિભાસિ વિભયા સભયા ત્વમેવ. ૬. તેષાં મૃગેશ્વરગરજ્વર મારિવૈરિ–દુર્વારિવારણજલજ્વલનોદ્ભવા ભીઃ; ઉર્‌ ઃ ખૈલં ન ખલુ ખેલતિ યેષુ ધત્સે, વાત્સલ્યપલ્લવિતમમ્બકમમ્બિકે! ત્વમ્. ૭. દેવિ! ત્વદૂર્જિતજિતપ્રતિપન્થિતીર્થ–યાત્રાવિધૌ બુધજનાનનરઙ્ગસઙ્ગિ; એતત્ત્વયિ સ્તુતિનિભાદ્ભુતકલ્પવલ્લી-હલ્લીસકં સકલસઙ્ઘમનોમુદેઽસ્તુ. ૮. વરદે! કલ્પવલ્લિ! ત્વં સ્તુતિરૂપે! સરસ્વતિ!; પાદાગ્રાનુગતં ભક્તં લમ્ભય-સ્વાતુલૈઃ ફલૈઃ ૯. સ્તોત્રં શ્રોત્રરસાયનં શ્રુતસરસ્વાનમ્બિકાયાઃ પુર–શ્ચક્રે ગૂર્જરચક્રવર્તિસચિવઃ શ્રીવસ્તુપાલઃ કવિઃ; પ્રાતઃ પ્રાતરધીયમાનમનઘં યચ્ચિત્તવૃત્તિં સતા–માધત્તે વિભુતાં ચ તાણ્ડવયતિ શ્રેયઃ શ્રિયં પુષ્યતિ. ૧૦.

૧૩. પુનરમ્બિકાસ્તવનમ્

દેવગન્ધર્વવિદ્યાધરૈર્વન્દિતે, જય જયામિત્રવિત્રાસને વિશ્રુતે; નૂપુરારાવસુનિરુદ્ધભુવનોદરે, મુખરતરકિઙ્કિણીચારુ-તારસ્વરે. ૧. ૐહ્રીં મંત્રરૂપે શિવે શઙ્કરે, અમ્બિકે દેવિ! જય જન્તુરક્ષાકરે, સ્ફુરત્તારહારાવલીરાજિતોરઃસ્થલે, કર્ણ-તાડઙ્કરુચિરમ્યદર્કુસ્થલે. ૨. સ્તમ્ભિની મોહિની દ્દશ ઉચ્ચા-ટને, ક્ષુદ્રવિદ્રાવિણી દોષનિર્ણાશિની; જમ્ભિની ભ્રાન્તિભૂત ગ્રહસ્ફેટિની, શાન્તિધૃતિકીર્તિમતિસિદ્ધિસંસાધિની. ૩. ૐ મહામંત્રવિદ્યેઽનવદ્યે સ્વયં, હ્રીંસમાગચ્છ મે દેવિ દુરિત-ક્ષયમ્; ૐપ્રચણ્ડે પ્રસીદ પ્રસીદ ક્ષણં, (હે) સદાનન્દરૂપે વિધેહીક્ષણમ્. ૪. ૐનમો દેવિ દિવ્યેશ્વભે ભૈરવે, જયેઽપરા-જિતે તપ્તહેમચ્છવે!; ૐજગજ્જનિ સંહારસમ્માર્જની; હ્રીંકૂષ્માણ્ડિ! દિવ્યાધિવિધ્વંસિની. ૫. પિઙ્ગતારોત્પતદ્દી-

મકણ્ઠીરવે, નામમંત્રેણ નિર્ણાશિતોપદ્રવે; અવતરાવતર રૈવતકગિરિનિવાસિનિ, અમ્બિકે ! જયજય ત્વં જગત્સ્વામિની. ૬. હ્રીં મહાવિઘ્નસઙ્ઘાતનિર્ણાશિની, દુષ્ટપરમંત્રવિદ્યાબલચ્છેદિની; હસ્તવિન્યસ્તસહકારફલલુમ્બિકા, હરતુ દુરિતાની દેવિ! જગત્યમ્બિકા. ૭. ઇતિ જિનેશ્વરસૂરિભિરમ્બિકા, ભગવતી શુભમંત્રપદૈઃ સ્તુતા; પ્રવરપાત્રગતા શુભસમ્પદં, વિતરતુ પ્રણિહન્ત્વશિવં મમ. ૮.

૧૪. વૈરોટયા સ્તોત્રમ

નમિઊણ પાસ નાહં, નાગંદસુરિંદવંદિઅંદેવં; વઇરૂટ્ટાએ થુત્તં, અહયં સમરામિ ભત્તીએ. ૧. જા ધરણોરગ દઇઆ, દેવી પઉમાવઇ અ વઇરૂટ્ટા; સપ્પ સહસ્સેહિં જુઆ દેવા, કિર કિંકરા જાયા. ૨. નાગિણિ નાગારૂઢા, નાગકરાનાગભૂસિઅસરીરા: નાગેહિં સિરિ માલા, નાગમુહા સા જએ જયઉ. ૩. ધરણિંદપઢમપત્તી, વઇરૂટ્ટા નામ નાગિણી; વિજ્જા સપ્પ કરંડગહત્થા, સપ્પાભરણા ય જા નિચ્ચં. ૪. વાસુગિ અણંત તખ્ખગ, કંકોલ ય નામ પઉમ મહ પઉમા: સંખકુલીસસિ નામા, અટ્ટકુલાઇં ચ ધારેઇ. ૫. વિછિં અ કન્નસિઆલી, કંકાહી ગોરસપ્પ સપ્પે યઃ મોહે ઉંદુરચિત્તી, કિક્કિંડુઅ હિંડુ અવસેય. ૬. વંતર ગોણસજાઈ, સત્તવડાઅહિવડાયઃ પરડાય ભમર સિરાહિ ધિરોલિય, ધિરોલિઆણંચ નાસેઇ. ૭. હુંકારંતં ચ વિસં, અવિસટ્ટ વિસટ્ટપલ્લવે ચરઈ: પારસ નામ શ્રીં હ્રીં, પઉમાવઇ ધરણરાએણં. ૮. સપ્પ વિસપ્પસરીસવ, ધરણિં ગચ્છાહિ જાહિ રેતુરિઅં; જંભિણિથંભિણિ બંધણિ, મોહણિ હું ફુટ્ટકારેણ.

૯. જો પઢઇ જો અ નિસુણઇ, વઇરૂટ્ટા મંતસંથવં પુરિસો; તસ્સાસેસવિસાઇં, કાયં ન ફુસંતિ ભત્તિજુત્તસ્સ. ૧૦. ઘય ગુલ દહિ ખીરવિમિસ્સં, મહુરં પઉરં ચ જો બલિં દેઇ; સાહૂણ ભત્તપાણું, વઇરુટ્ટ તં પ રિખ્ખેઇ. ૧૧. ઇઅ ધરણોરગહ-ઈઆ, અન્નેહિ વિનિઅતુલેહિ વિઉલેહિં; દેવિ કરેઉ રખ્ખં, વઇરુટ્ટા ભવિઅલોઅસ્સ. ૧૨. નાગિણિ નાગલોઇ, વઇરુટ્ટા, સરાવી; જો તસ્સ નામ લેઇ, તસુ અસુહ નિવારી, અજ્જા-ન દિલેણસંદિટ્ઠું, એહિંથંડિલિનાહિ વિસેવં. ૧૩. અહ વવસેવં નાહિડ સેવઉં, જાહિ જાહિ આસી વિસમંડલ; નાગિણિપુત્તહએહકહિજ્જઉ, એહઆણમનલંઘિજ્જઉ. ૧૪. જીવઉ નાગિણિ નાગલોઉ, અહવ અલંજર વાઉ; જિણિ અણાહ સણાહ, કિઉ નેઉરિ છુટ્ટઉપાઉ. ૧૫. દિસીબંધઉ વિદિસિબંધઉં, બંધઉ નહ પાયાલુ; અમ્હિ અરિહંત દિક્કરા, ખંધિ જાલ. ૧૬. દેવદેવસ્સ જં છત્તં, તસ્સ છત્તસ્સ જોઝઓ; તેણછાએમિ અપ્પાણં, મા મે હિંસંતુ પન્નગા. ૧૭. દેવ૦ ભુઅગા. ૧૮. દેવ૦ રાક્ષસાઃ. ૧૯. દેવ જોઇણિ. ૨૦. દેવ૦ સાઇણી. ૨૧. દેવ૦ ડાઇણિ. ૨૨. દેવ૦ ચોરગાઃ ૨૩. દેવ૦ બાલગા. ૨૪. દેવ૦ હિંસગાઃ ૨૫. દેવ૦ મૂસગા ૨૬. દેવ૦ મુગ્ગલા ૨૭ દેવ૦ ગુજ્ઝગા ૐ ઠઃ ઠઃ ઠઃ સ્વાહા. ૨૮. પાસ સામિ જોનમઇ તિસંઝં; હલિ સહિજંમ વિજાઇ અવંઝં, કમઠ મહાસુર કય ઉવસગ્ગં, ઝાડિઅકાવં વંઝં હંસં. ૨૯. મુહિ ચંદપ્પહ હિયઇ, જિણુ મત્થઇ પારિ સનત્થ; ઇણિ મુદ્દિહિં મુદ્દિઉ કો ફેડણઈ સમત્થ ?. ૩૦. ઉરિ મુદ્રિ સિરિ મુદ્રિ પાય મુદ્ર, હત્થિ મુદ્ર; ઇણિ મુદ્રિ મુદ્રિઉ, હિંડઈ ચારિ સમુદ્ર. ૩૧. સંખિહિ તુરિહિ આહવિઅ, સામિઅ! દિન્નિઅમુદ્ર; એઅ દુલંઘી કોઈ ન લંઘઇ, પાર સનત્થિઅ મુદ્ર. ૩૨.

૧૫. શ્રી ગૌતમ સ્વામીનો રાસ.

(ભાષા) વીરજિનેસર-ચરણ-કમલ-કમલાકય-વાસો, પણમવિ પભણીશું સામિ સાલ, ગોયમગુરુરાસો; મણ તણુ વયણ એકંત કરવિ, નિસુણો ભો ભવિયા; જિમ નિવસે તુમ્હ દેહગેહ, ગુણગણ-ગહગહિયા. ૧. જંબૂદીવ સિરિભરહખિત્ત, ખોણીતલમંડણ; મગધદેશ સેણિયનરેસ, રિઉદલબલખંડણ; ધણવર ગુબ્બરગામ નામ, જહિં ગુણગણ સજ્જા; વિપ્પ વસે વસુભૂઇ તત્થ, જસુ પુહવી ભજ્જા. ૨. તાણ પુત્ત સિરિ ઇંદભૂઇ, ભૂવલયપ્પસિદ્ધો; ચઉદહ વિજ્જા-વિવિહરૂવ, નારીરસવિદ્ધો; વિનય વિવેક વિચાર સાર, ગુણગણહ મનોહર; સાત હાથ સુપ્રમાણદેહ, રૂપે રંભાવર. ૩. નયણ વયણ કર ચરણ જિણવિ, પંકજ જળે પાડિય; તેજે તારા ચંદ સૂર, આકાસે ભમાડિય; રૂવે મયણ અનંગ કરવિ, મેલ્હિઓ નિરધાડિય; ધીરમેં મેરૂ ગંભીર સિંધુ, ચંગમ ચયચાડિય. ૪. પેખવિ નિરુવમ રૂવ જાસ, જણ જંપે કિંચિઅ; એકાકી કલિભીતે ઇત્થ, ગુણ મેહલ્યા સંચિય; અહવા નિશ્ચે પુવ્વ જમ્મે, જિણવર ઇણે અંચિય; રંભા પઉમા ગૌરી ગંગા, રતિ હા વિધિ વંચિય. ૫. નહિ બુધ નહિ ગુરુ કવિ ન કોઇ, જસુ આગલ રહિયો; પંચ સયા ગુણપાત્ર છાત્ર, હીંડે પરવરિયો; કરે નિરંતર યજ્ઞકર્મ, મિથ્યામતિમોહિય; ઇણે છલિ હોશે ચરમ નાણ-દંસણહવિસોહિય. ૬. (વસ્તુ છંદ) જંબુદીવહ જંબુદીવહ, ભરહવાસંમિ, ખોણીતલમંડણ મગધદેશ સેણિયનરેસર, વર ગુબ્બર ગામ તિહાં વિપ્પ વસે વસુભૂઇ સુંદર, તસુ ભજ્જા પુહવી, સયલ-ગુણગણ-રૂવનિહાણ, તાણ પુત્ત વિજ્જાનિલઓ,

ગોયમ ચતિહિ સુજાણ. ૭. (ભાષા) ચરમ જિણેસર કેવલનાણી, ચઉવ્વિહ સંઘ પઇટ્ઠા જાણી; પાવાપુરિ સામી સંપત્તો, ચઉવ્વિહદેવનિકાહિ જુત્તો. ૮. દેવે સમવસરણ તિહાં કીજે, જિણ દીઠે મિથ્યામતિ ખીજે; ત્રિભુવનગુરુ સિંહાસણ બઇઠા, તતખિણ મોહ દિગંતે પઇઠા. ૯. ક્રોધ માન માયા મદ પૂરા, જાયે નાઠા જિમ દિન ચોરા; દેવદુંદુહિ આકાશે વાજી, ધર્મનરેસર આવિયા ગાજી. ૧૦. કુસુમ-વૃષ્ટિ વિરચે તિહાં દેવા, ચઉસઠ ઇંદ્ર જસુ માગે સેવા; ચામર છત્ર સિરોવરિ સોહે, રૂપેહિ જિણવર જગ સહુ મોહે. ૧૧. ઉવસમ–રસભર–ભરિ વરસંતા, જોજન વાણી વખાણ કરંતા; જાણવિ વર્દ્ધમાણજિણપાયા, સુર નર કિન્નર આવે રાયા. ૧૨. કંતિસમૂહે ઝલઝલકંતા, ગયણ વિમાણે રણ-રણકંતા; પેખવિ ઇંદભૂઇ મન ચિંતે, સુર આવે અમ્હ જગન હોવંતે. ૧૩. તીરતરંડક જિમ તે વહતા, સમવસરણ પુહતા ગહગહતા; તો અભિમાને ગોયમ જંપે, ઇણિ અવ-સરે કોપે તણુ કંપે. ૧૪. મઢ લોક અજાણિયું બોલે, સુર જાણંતા ઇમ કાંઇ ડોલે? મું આગલ કોઇ જાણ ભણીજે, મેરૂ અવર કિમ ઉપમા દીજે? ૧૫. (વસ્તુછંદ) વીર જિણવર વીર જિણવર નાણસંપન્ન; પાવાપુરી સુર-મહિય પત્ત નાહ સંસારતરણ; તિહિં દેવેહિં નિમ્મવિય, સમવસરણ બહુ સુખકારણ જિણવર જગ ઉજ્જોઅકર, તેજે કરી દીનકાર સિંહાસણ સામિય ઠવ્યો, હુઓ સુજય-જયકાર. ૧૬. (ભાષા) તવ ચઢિયો ઘણમાણગજે, ઇંદભૂઇ ભૂદેવ તો; હુંકારો કરી સંચરિયો, કવણસુ જિણ-વર દેવ તો? જોજનભૂમિ સમોસરણ, પેખવિ પ્રથમારંભ તો; દહ દિસિ દેખે વિબુધવહૂ, આવંતી સુરરંભ તો. ૧૭.

મણિમય તોહણ દંડ ધજા, કોસીસે નવ ઘાટ તો; વૈરવિવર્જિત-જંતુગણ, પ્રાતિહારજ આઠ તો; સુર નર કિન્નર અસુરવર, ઇંદ્ર ઇંદ્રાણી! રાય તો; ચિત્તે ચમક્કિય ચિંતવે એ, સેવંતા પ્રભુપાય તો. ૧૮. સહસકિરણસમ વીરજિણ, પેખવિ રૂપ વિસાલ તો; એહ અસંભવ સંભવે એ, સાચો એ ઇંદ્રજાળ તો; તવ બોલાવે ત્રિજગગુરૂ, ઇંદભૂઇનામેણ તો; શ્રીમુખે સંશય સામિ સવે, ફેડે વેદપએણ તો. ૧૯. માન મેલ્હી મદ ઠેલી કરી, ભગતે નામે સીસ તો; પંચશયાશું વ્રત લીયો એ, ગોયમ પહિલો સીસ તો; બંધવ-સંજમ સુણવિ કરે, અગનિભૂઇ આવેઇ તો; નામ લેઇ આભાસ કરે, તે પણ પ્રતિબોધેઇ તો. ૨૦. ઇણિ અનુક્રમે ગણહરરયણ, થાપ્યા વીર અગ્યાર તો; તો ઉપદેશે ભુવનગુરુ, સંજમશું વ્રત બાર તો; બિહું ઉપવાસે પારણું એ, આપણપે વિહરંત તો; ગોયમ સંજમ જગ સયલ, જયજયકાર કરંત તો.૨૧.(વસ્તુછંદ) ઇંદભૂઇ ઇંદભૂઈ, ચઢિય બહુમાન: હુંકારો કરી સંચરિયો, સમવસરણ પુહતો તુરંત; ઇહ સંસા સામિ સવે, ચરમનાહ ફેડે ફુરંત; બોધિબીજ સંજાય મને, ગોયમ ભવહવિરત્ત; દિક્ખ લઇ સિક્ખાસહિય, ગણહરપયસંપત્ત. ૨૨. (ભાષા) આજ હુઓ સુવિહાણ, આજ પચેલિમા પુણ્ય ભરો; દીઠા ગોયમસામી, જો નિય નયણે અમિય ભરો; સિરિ ગોયમ ગણહાર, પંચ સયા મુનિ પરવરિય, ભૂમિય કરય વિહાર, ભવિય જણ પડિબોહ કરે; સમવસરણ-મઝાર, જે જે સંસા ઉપજે એ; તે તે પરઉપગાર, કારણ પૂછે મુનિપવરો. ૨૩. જિહાં જિહાં દીજે દિક્ખ, તિહાં તિહાં કેવલ ઉપજે એ; આપ કન્હે અણહુંત, ગોયમ દીજે દાન ઇમ; ગુરુ ઉપર ભત્તિ, સામિય ગોયમ ઉપનિય;

ઇણ છળ કેવલનાણ, રાગજ રાખે રંગભરે. ૨૪. જો અષ્ટાપદ શૈલ, વંદે ચઢી ચઉવીશ જિણ; આતમલબ્ધિવસેણ, ચરમ-સરીરી સો ય મુનિ; ઇઅ દેસણ નિસુણેઇ, ગોયમ ગણહર સંચલિય; તાપસ પન્નરસએણ, તો મુનિ દીઠો આવતો એ. ૨૫. તવસોસિય નિય અંગ, અમ્હ શક્તિ નવિ ઉપજે એ; કિમ ચઢશે દઢકાય? ગજ—જિમ દીસે ગાજતો એ; ગિરુઓ એણે અભિમાન, તાપસ જો મન ચિંતવે એ; તો મુનિ ચઢિયો વેગ, આલંબવિ દિનકર કિરણ. ૨૬. કંચન મણિ નિપ્પન્ન, દંડ કલસ ધજ વડ સહિય; પેખવિ પરમાણંદ, જિણહર ભરહેસરમહિય; નિય નિય કાય પ્રમાણ, ચઉદિસિ સંઠિય જિણહબિંબ; પણમવિ મન ઉલ્લાસ, ગોયમગણહર તિહાં વસિય. ૨૭. વઇરસામીનો જીવ, તિર્યગ્ જૃંભક દેવ તિહાં; પ્રતિબોધે પુંડરીક, કંડરીક અધ્યયન ભણી; વળતાં ગોયમસામી, સવિ તાપસ પ્રતિબોધ કરે; લેઇ આપણે સાથ, ચાલે જિમ જૂથાધિપતિ. ૨૮. ખીર ખાંડ ઘૃત આણી, અમિય વૂઠ અંગુઠ ઠવિ; ગોયમ એકણ પાત્ર, કરાવે પારણું સવિ; પંચ સયા શુભ ભાવ, ઉજ્વળ ભરિયો ખીરમિસિ; સાચા ગુરુ સંજોગ, કવળ તે કેવળ—રૂપ હુઓ. ૨૯. પંચ સયા જિણનાહ—સમવસરણ—પ્રાકારત્રય; પેખવિ કેવલનાણ, ઉપ્પન્નું ઉજ્જોઅકરે; જાણે જિણહપીયુષ, ગાજંતી ઘણ મેઘ જિમ; જિણવાણી નિસુણેવિ, નાણી હુઆ પંચ સયા. ૩૦. (વસ્તુ છંદ) ઇણ અનુક્રમે ઇણ અનુક્રમે, નાણસંપન્ન પનરહ સય પરવરિય, હરિય દુરિય જિણનાહ વંદઈ જાણવિ જગ ગુરુવયણ; તિહ નાણ અપ્પાણ નિંદઈ ચરમ જિણેસર ઇમ ભણઇ, ગોયમ ન કરીસ ખેઉ છેહિ જઇ આપણ સહી, હોસું તુલ્લા બેઉ. ૩૧. (ભાષા) સામિઓ એ વીરજિણંદ,

પૂનિમચંદ–જિમઉલ્લસિએ; વિહરિયો એ ભરહવાસમ્મિ, વરિસ બહુંતેર સંવસિઅ; ઠવતો એ કણય પઉમે સુ, પાય-કમળ સંહિ સહિઅ; આવિયો એ નયણાણંદ, નયર પાવા-પુરિ સુરમહિઅ. ૩૨. પેસિયો એ ગોયમસામી, દેવશમ્મા પડિબોહ કયે; આપણો એ ત્રિશલાદેવી–નંદન પહોતો પરમ પએ; વળતાં એ દેવ આકાસે, પેખવિ જાણિય જિણ સમે એ; તો મુનિ એ મન વિખવાદ, નાદભેદ જિમ ઉપનો એ. ૩૩. કુણ–સમો એ સામિયદેખિ, આપ કન્હે હું ટાલિયો એ; જાણતો એ તિહુઅણનાહ, લોકવિવહાર ન પાલિયો એ; અતિ ભલું એ કીધલું સામી, જાણિયું કેવલ માગશે એ; ચિંતવિયું એ બાલક જેમ, અહવા કેડે લાગશે એ. ૩૪. હું કિમ એ વીરજિણંદ–ભગતે ભોળો ભોળવ્યો એ; આપણો એ અવિહડ નેહ, નાહ ન સંપે સાચવ્યો એ; સાચો એ તું હિ વીતરાગ, નેહ ન જેણે લાગિયો એ; ઇણ સમે એ ગોયમ-ચિત્ત, રાગ વિરાગે વાળિયો એ. ૩૫. આવતું એ જે ઉલ્લટ, રહેતું રાગે સાહિયું એ; કેવળ એ નાણ ઉપ્પન્ન, ગોયમ સહેજે ઉમ્માહિયો એ; તિહુઅણ એ જયજયકાર, કેવલમહિમા સૂર કરે એ; ગણહર એ કરેઇ વખાણ, ભવિયણ ભવ ઇમ નિસ્તરે એ. ૩૬. (વસ્તુ છંદ) પઢમ ગણહર પઢમ ગણહર વરિસ પંચાસ ગિહિવાસે સંવસિય, તીસ વરિસ સંજમવિભૂસિય સિરિ–કેવલનાણ પુણ, બાર વરિસ તિહુયણ નમંસિય રાય-ગિહિ નયરીહિં ઠવિય, બાણવઇ વરિસાઉ સામી ગોયમ ગુણ-નિલો, હોસ્યે શિવપુરઠાઉ. ૩૭. (ભાષા) સહકારે કોયલ ટહુકે, જિમ કુસુમવને પરિમલ બહેકે; જિમ ચંદન સુગં-ધનિધિ, જિમ ગંગાજલ લહેરે લહેકે; જિમ કણયાચલ તેજે ઝલકે, તિમ ગોયમ સૌભાગ્યનિધિ. ૩૮. જિમ માન-

સરોવર નિવસેહંસા, જિમ સુરવરસિરે કણુયવતંસા; જિમ મહુયરરાજીવ વની, જિમ રયણાયર રયણે વિલસે; જિમ અંબર તારાગણ વિકસે, તિમ ગોયમ ગુણ–કેલિવની. ૩૯. પૂનિમનિસિજિમસસહર સોહે, સુરતરુમહિમા જિમજગમોહે; પુરવ દિસિ જિમ સહસકરો, પંચાનન જિમ ગિરિવર રાજે; નરવઇઘર જિમ મયગલ ગાજે, તિમજિનશાસન મુનિપવરો. ૪૦. જિમ સુરતરુવર સોહે શાખા, જિમ ઉત્તમ મુખ મધુરી ભાખા; જિમ વન કેતકી મહમહે એ, જિમ ભૂમિપતિ ભુયબલ ચમકે; જિમ મંદિર ઘંટા રણકે, તિમ ગોયમ લબ્ધે ગહગહે એ. ૪૧. ચિંતામણિ કર ચઢિયો આજ, સુરતરુ સારે વંછિય કાજ; કામકુંભ સોવસિ હુઓ એ, કામગવી પૂરે મનકામિય; અષ્ટ મહાસિદ્ધિ આવેધામિય, સામિય ગોયમ અણુસરો એ. ૪૨. પણવક્ખર પહેલો પભણીજે, માયાબીજ શ્રવણે નિસુણીજે; શ્રીમતિશોભા સંભવે એ, દેવહ ધુરિ અરિહંત નમીજે; વિનય પહુ ઉવઝાય થુણીજે, ઇણ મંત્રે ગોયમ નમો એ. ૪૩ પર પરવસતાં કાંઇ કરીજે? દેશ દેશાંતર કાંઇ ભમીજે? કવણ કાજ આયાસ કરો? પ્રહ ઉઠી ગોયમ સમરીજે; કાજ સમગ્ગહ તતખણ સીઝે, નવ નિધિ વિલસે તાસ ઘરે. ૪૪. ચઉદહ સય બારોત્તર વરિસે, ગોયમ ગણહર કેવલ દિવસે; કિયો કવિત ઉપગારકો, આદેહિ મંગલ એહ પભણીજે; પરવમહોચ્છવ પહિલો લીજે, ઋદ્ધિવૃદ્ધિ કલ્યાણકરો. ૪૫. ધન્ય માતા જિણ ઉદરે ધરિયા, ધન્ય પિતા જિણ કુલ અવતરિયા; ધન્ય સદ્ગુરુ જિણે દિક્ખયા એ, વિનયવંત વિદ્યાભંડાર; જસુ કોઇ ન લબ્ભે પાર, વિદ્યવંત ગુરુવિનવે એ; ગૌતમસ્વામીના રાસ ભણીજે, ચઉવિહ સંઘ રળિયાયત કીજે, ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ કલ્યાણ કરો. ૪૬.

પ્રકરણાદિ સંગ્રહ.

૧. જીવ વિચાર.

ભુવણ પઇવં વીરં, નમિઉણ ભણામિ અબુહ બોહત્થં; જીવ સરુવં કિંચિ વિ, જહ ભણિયં પુવ્વ સૂરીહિં. ૧. જીવા મુત્તા સંસારિણો ય, તસ થાવરા ય સંસારી; પુઢવી જલ જલણ વાઉ, વણસ્સઇ થાવરા નેયા. ૨. ફલિહ મણિ રયણ વિદ્રુમ, હિંગુલ હરિયાલ મણસિલ રસિંદા; કણગાઈ ધાઉ સેઢી, વન્નિય અરણેટ્ટય પલેવા. ૩. અબ્ભય તૂરી ઊસં, મટ્ટી પાહાણ જાઇઓ ણેગા; સોવીરંજણ લુણાઇ, પુઢવી ભેયા ઈ ઇચ્ચાઇ. ૪. ભોમંતરિક્ખ—મુદગં, ઓસા હિમ કરગ હરિતણુ મહિઆ; હુંતિ ઘણોદહિમાઇ, ભેયા ણેગા ય આઉસ્સ. ૫. ઇંગાલ જાલ મુમ્મુર, ઉક્કાસણિ કણગ વિજ્જુ માઇઆ; અગણિ જિયાણં ભેયા, નાયવ્વા નિઉણ બુદ્ધીએ. ૬. ઉબ્ભામગ ઉક્કલિયા, મંડલિ મહ સુદ્ધ ગુંજવાયા ય; ઘણ તણુ વાયાઇઆ, ભેયા ખલુ વાઉકાયસ્સ. ૭. સાહારણ પત્તેઆ, વણસ્સઇ જીવા દુહા સુએભણિયા; જેસિ-મણંતા-ણં તણુ, એગા સાહરણા તે ઉ. ૮. કંદા અંકુર કિસલય, પણગા સેવાલ ભમિફોડા ય; અલ્લયતિય ગજ્જર મોત્થ, વત્થુલા થેગ પલ્લંકા. ૯. કોમલ ફલં ચ સવ્વં, ગૂઢ સિરાઇં સિરાઇ પત્તાઇં; થોહરિ કુંઆરિ ગુગ્ગુલી, ગલો ય પમુહા ઈ છિન્નરૂહા. ૧૦. ઇચ્ચાઇણો અણેગે, હવંતિ ભેયા અણંતકાયાણં; તેસિં પરિજાણણત્થં, લક્ખણ મેઅં સુએ ભણિયં. ૧૧. ગૂઢસિરસંધિ-પવ્વં, સમભંગ-મહિરૂગં ચ છિન્નરૂહં; સાહારણં સરીરં, તવ્વિવરિઅં ચ પત્તેયં. ૧૨. એગ સરીરે એગો, જીવો જેસિં તુ તે ય પત્તેયા; ફલ ફુલ છલ્લિ કટ્ઠા, મૂલગ પત્તાણિ બીયાણિ. ૧૩. પત્તેય તરું મુત્તું, પંચ વિ પુ-

હવાઇણો સયલ લોએ; સુહુમા હવંતિ નિયમા, અંતમુહુત્તાઉ અદ્દિસ્સા. ૧૪. સંખ કવડ્ડય ગંડુલ, જલોય ચંદણગ અલસ લહગાઇ; મેહરિકિમિ પૂઅરગા, બેઇંદિય માઇવાહાઇ. ૧૫. ગોમી મંકણ જુઆ, પિપીલિ ઉદ્દેહિયા ય મક્કોડા; ઇલ્લિય ઘયમિલ્લીઓ, સાવય ગોકીડ જાઇઓ. ૧૬. ગદ્દહય ચોરકીડા, ગોમયકીડા ય ધન્નકીડા ય; કુંથુ ગોવાલિય ઇલિયા, તેઇંદિય ઇંદગોવાઇ. ૧૭. ચઉરિંદિયા ય વિચ્છુ, ઢિંકુણ ભમરા ય ભમરિયા તિડ્ડા; મચ્છિય ડંસા મસગા, કંસારી કવિલ ડોલાઇ. ૧૮. પંચિંદિયા ય ચઉહા, નારય તિરિયા મણુસ્સ દેવા ય; નેરઇયા સત્તવિહા, નાયવ્વા પુઢવી ભેએણં. ૧૯. જલયર થલયર ખયરા, તિવિહા પંચિંદિયા તિરિક્ખા ય; સુસુમાર મચ્છ કચ્છવ, ગાહા મગરા ય જલચારી. ૨૦. ચઉપય ઉરપરિસપ્પા ભૂયપરિસપ્પા ય થલયરા તિવિહા; ગો સપ્પ નઉલ પમુહા, બોધવ્વા તે સમાસેણં. ૨૧. ખયરા રોમય પક્ખી, ચમ્મય પક્ખી ય પાયડા ચેવ; નરલોગાઓ બાહિં, સમુગ્ગ પક્ખી વિયયપક્ખી. ૨૨. સવ્વે જલ થલ ખયરા, સમુચ્છિમા ગબ્ભયા દુહા હુંતિ; કમ્મા કમ્મગ ભૂમિ, અંતરદીવા મણુસ્સા ય ૨૩. દસહા ભવણાહિવઇ, અટ્ઠવિહા વાણમંતરા હુંતિ; જોઇસિયા પંચવિહા, દુવિહા વેમાણિયા દેવા. ૨૪. સિદ્ધા પનરસ ભેયા, તિત્થા તિત્થાઇ સિદ્ધ ભેએણં; એએ સંખેવેણં, જીવ વિગપ્પા સમક્ખાયા. ૨૫. એએસિં જીવાણં, સરીરમાઉ ઠિઈ સકાયંમિ; પાણા જોણિ પમાણં, જેસિં જં અત્થિ તં ભણિમો. ૨૬. અંગુલ અસંખ ભાગો, સરીર મેગિંદિયાણ સવ્વેસિં; જોયણ સહસ્સ–મહિયં, નવરં પત્તેય

રૂફ્ખાણું. ૨૭. બારસ જોયણ તિન્નેવ, ગાઉઆ જોયણં ચ અણુક્કમસો; બેઇંદિય તેઇંદિય, ચઉરિંદિય દેહ મુચ્ચત્તં. ૨૮. ધણુસય પંચ પમાણા, નેરઇયા સત્તમાઈ પુઢવીએ; તત્તો અદ્ધદ્ધુણા, નેયા રયણપ્પહા જાવ. ૨૯. જોયણ સહસ્સમાણા, મચ્છા ઉરગાય ગબ્ભયા હુંતિ; ધણુહ પુહુત્તં પક્ખીસુ, ભુયચારી ગાઉઅ પુહુત્તં. ૩૦. ખયરા ધણુહ પુહુત્તં, ભુયગા ઉરગાય જોયણ પુહુત્તં; ગાઉઅ પુહુત્ત મિત્તા, સમુચ્છિમા ચઉપ્પયા ભણિયા. ૩૧. છચ્ચેવ ગાઉઆઇં, ચઉપ્પયા ગબ્ભયા મુણેયવ્વા; કોસ તિગંચ મણુસ્સા, ઉક્કોસ સરીર માણેણં. ૩૨. ઇસાણંત સુરાણં, રયણીઓ સત્ત હુંતિ ઉચ્ચત્તં; દુગ દુગ દુગ ચઉ ગેવિજ્જ, ણુત્તરે ઇક્કિક્કપરિહાણી. ૩૩. બાવીસા પુઢવીએ, સત્તય આઉસ્સ તિન્નિ વાઉસ્સ; વાસ સહસ્સા દસ તરૂ, ગણાણ તેઉ તિરત્તાઉ. ૩૪. વાસાણિ બારસાઉ, બેઇંદિયાણં તેઇંદિયાણં તુ; અઉણાપન્ન દિણાઇં, ચઉરિંદિણં તુ છમ્માસા. ૩૫. સુર નેરઇયાણ ઠિઇ, ઉક્કોસા સાગરાણિ તિત્તીસં; ચઉપય તિરિય મણુસ્સા, તિન્નિ ય પલિઓવમા હુંતિ. ૩૬. જલયર ઉર ભુયગાણં, પરમાઉ હોઇ પુવ્વ કોડીઓ; પક્ખીણં પુણ ભણિઆ, અસંખ ભાગોય પલિયસ્સ. ૩૭. સવ્વે સુહુમા સાહારણા ય, સમુચ્છિમા મણુસ્સા ય; ઉક્કોસ જહન્નેણં, અંત મુહુત્તં ચિય જિયંતિ. ૩૮. ઓગાહણાઉ માણં, એવં સંખેવઓ સમક્ખાયં; જે પુણ ઇત્થ વિસેસા, વિસેસ સુત્તાઉતે નેયા. ૩૯. એગિંદિયા ય સવ્વે, અસંખ ઉસ્સપ્પિણી સકાયંમિં; ઉવવજ્જંતિ ચયંતિ ય, અણંતકાયા અણંતાઓ. ૪૦. સંખિજ્જ સમા વિગલા, સત્તટ્ઠ

ભવા પણિંદિ તિરિ મણુઆ; ઉવવજ્જંતિ સકાએ, નારય દેવા ય નો ચેવ. ૪૧. દસહા જિયાણ પાણા, ઇંદિય ઉસાસ આઉ જોગ બલરુઆ; એગિંદિએસુ ચઉરો, વિગલેસુ છ સત્ત અટ્ઠેવ. ૪૨. અસન્નિ સન્નિ પંચિંદિએસુ, નવ દસ કમેણ બોધવ્વા; તેહિં સહ વિપ્પઓગો, જીવાણં ભન્નએ મરણં. ૪૩. એવં અણોરપારે, સંસારે સાયરંમિ ભીમંમિ; પત્તા અણંત ખુત્તો, જીવેહિં અપત્ત ધમ્મેહિં. ૪૪. તહ ચઉરાસી લક્ખા, સંખા જોણીણ હોઇ જીવાણં; પુઢવાઇણં ચઉણ્હં, પત્તેયં સત્ત સત્તેવ. ૪૫. દસ પત્તેય તરુણં, ચઉદસ લક્ખા હવંતિ ઇયરેસુ; વિગલિંદિએસુ દો દો, ચઉરો પંચિંદિ તિરિયાણં. ૪૬. ચઉરો ચઉરો નારય, સુરેસુ મણુઆણ ચઉદસ હવંતિ; સંપિંડિ યા ય સવ્વે, ચુલસી લક્ખા ઉ જોણીણં. ૪૭. સિદ્ધાણં નત્થિ દેહો, ન આઉ કમ્મં ન પાણ જોણીઓ; સાઇ અણંતા તેસિં, ઠિઇ જિણિંદાગમે ભણિઆ. ૪૮. કાલે અણાઇનિહણે, જોણિ ગહણંમિ ભીસણે ઇત્થ; ભમિયા ભમિહંતિચિરં, જીવા જિણ વયણ મલહંતા. ૪૯. તા સંપઇ સંપત્તે, મણુઅત્તે દુલ્લહે વિ સમ્મત્તે; સિરિ સંતિ–સૂરિ–સિટ્ઠે, કરેહ ભો ઉજ્જમં ધમ્મે. ૫૦. એસો જીવ વિયારો, સંખેવ રૂઇણ જાણણા હેઉ; સંખિત્તો ઉદ્ધરિઓ, રૂદાઓ સુય સમુદ્દાઓ. ૫૧.

૨. શ્રી નવતત્ત્વ પ્રકરણ

જીવા–જીવા પુણ્ણં, પાપા–સવ સંવરો ય નિજ્જરણા; બંધો મુક્ખો ય તહા, નવ તત્તા હુંતિ નાયવ્વા. ૧. ચઉદ્દસ ચઉદસ બાયાલીસા, બાસી ય હુંતિ બાયાલા; સત્તાવન્નં બારસ, ચઉનવ ભેયા કમેણેસિં. ૨. એગવિહ દુવિહ તિવિહા,

ચઉવ્વિહા પંચ છવ્વિહા જીવા; ચેયણ તસ ઇયરેહિં, વેય ગઇ કરણ કાએહિં. ૩. એગિંદિય સુહુમિયરા, સન્નિયર પણિંદિયા ય સ બિ તિ ચઉ; અપજ્જત્તા પજ્જત્તા, કમેણ ચઉદસ જિય-ઠ્ઠાણા. ૪. નાણં ચ દંસણં ચેવ, ચરિત્તં ચ તવો તહા; વીરિયં ઉવઓગો ય, એઅં જીવસ્સ લક્ખણં. ૫. આહાર સરીર ઇંદિય, પજ્જત્તી આણપાણ ભાસમણે; ચઉ પંચ પંચ છપ્પિય, ઇગ વિગલા-સન્નિ સન્નીણં. ૬. પણિંદિઅ તિ બલુસા, સાઉ દસ પાણ ચઉ છ સગ અટ્ઠ; ઇગ દુ તિ ચઉરિંદીણં, અસન્નિ-સન્નીણ નવ દસ ય. ૭. ધમ્માઽધમ્મા ગાસા, તિય તિય ભેયા તહેવ અદ્ધા ય; ખંધા દેસ પએસા, પરમાણુ અજીવ ચઉદસહા. ૮. ધમ્માધમ્મા પુગ્ગલ, નહ કાલો પંચ હુંતિ અજીવા; ચલણ સહાવો ધમ્મો, થિર સંઠાણો અહમ્મો ય. ૯. અવગાહો આગાસં, પુગ્ગલ જીવાણ પુગ્ગલા ચઉહા; ખંધા દેસ પએસા, પરમાણુ ચેવ નાયવ્વા. ૧૦. સદ્દંધયાર ઉજ્જોઅ, પભા છાયા તવેહિઆ; વણ્ણ ગંધ રસા ફાસા, પુગ્ગલાણં તુ લક્ખણં. ૧૧. એગા કોડિ સત્ત-સટ્ઠિ, લક્ખા સત્ત હુત્તરી સહસ્સા ય; દો ય સયા સોલહિઆ, આવલિઆ ઇગ મુહુત્તમ્મિ. ૧૨. સમયાવલિ મુહુત્તા, દીહા પક્ખા ય માસ વરિસા ય; ભણિઓ પલિઆ સાગર, ઉસ્સપ્પિણી સપ્પિણી કાલો. ૧૩. પરિણામિ જીવ મુત્તં, સપએસા એગ ખિત્ત કિરિઆ ય; ણિચ્ચં કારણ કત્તા, સવ્વગય ઇયર અપ્પવેસે. ૧૪. સા ઉચ્ચગોઅ મણુદુગ, સુરદુગ પંચિંદિજાઇ પણદેહા; આઇ તિતણૂણુ-વંગા, આઉિમ સંઘયણ સંઠાણા. ૧૫ વન્ન ચઉક્કા ગુરુલહુ, પરઘા ઊસાસ આયવુજ્જોઅં; સુભખગઇ

નિમિણ તસદસ, સુર નર તિરિઆઉ તિત્થયરં. ૧૬. તસ બાયર પજ્જત્તં, પત્તેઅં થિરં સુભં ચ સુભગં ચ; સુસ્સર આઇજ્જ જસં, તસાઇ દસગં ઇમં હોઇ. ૧૭. નાણં તરાય દસગં, નવ બીએ નીઅ સાય મિચ્છત્તં; થાવર દસ નર-યતિગં, કસાય પણવીસ તિરિયદુગં. ૧૮. ઇગ બિ તિ ચઉ જાઇઓ, કુખગઇ ઉવઘાય હુંતિ પાવસ્સ; અપસત્થં વન્ન ચઉ, અપઢમ સંઘયણ સંઠાણા ૧૯. થાવર સુહુમ અપજ્જં, સાહારણ–મથિર–મસુભ દુભગાણિ; દુસ્સર ણાઇજ્જજસં, થાવર દસગં વિવજ્જત્થં. ૨૦. ઇંદિઅ કસાય અવ્વય, જોગા પંચ ચઉ પંચ તિન્નિ કમા; કિરિઆઓ પણવીસં, ઇમા ઉ તાઓ અણુક્કમસો. ૨૧. કાઇઅ અહિગરણિઆ, પાઉસિયા પારિતાવણી કિરિયા; પાણાઇવાય રંભિઅ, પરિગ્ગહિયા માયવત્તી ય. ૨૨. મિચ્છાદંસણ વત્તી, અપ-ચ્ચક્ખાણા ય દિટ્ઠિ પુટ્ઠી અ, પાડુચ્ચિઅ સામંતો, વણીઅ નેસત્થિ સાહત્થી. ૨૩. આણવણિ વિઆરણિઆ, અણ ભોગા અણવકંખપચ્ચઇઆ; અન્ના પઓગ સમુદાણ, પિજ્જં દોસેરિયાવહિઆ. ૨૪. સમિઇ ગુત્તિ પરિસહ, જઇધમ્મો ભાવણા ચરિત્તાણિ; પણ તિ દુવીસ દસ બારસ, પંચ ભેએહિં સગવન્ના. ૨૫. ઇરિયા ભાસે સણા દાણે, ઉચ્ચારે સમિઇ સુ અ; મણગુત્તિ વય-ગુત્તિ, કાયગુત્તિ તહેવ ય. ૨૬. ખુહા પિવાસા સી ઉણ્હં, દંસા ચેલા રઇ ત્થિઓ; ચરિઆ નિસીહિયા સિજ્જા, અક્કોસ વહ જાયણા. ૨૭. અલાભ રોગ તણફાસા, મલ સક્કાર પરિસહા; પન્ના અન્નાણ સમ્મત્તં, ઇઅ બાવીસ પરિસહા. ૨૮. ખંતી મદ્દવ અજ્જવ, મુત્તી તવ સંજમે અ બોધવ્વે; સચ્ચં

સોઅં આકિંચણં ચ, બંભં ચ જઇ ધમ્મો. ૨૯. પઢમ-મણિચ્ચ-મસરણં, સંસારો એગયા ય અન્નત્તં; અસુઇત્તં આસવ, સંવરો ય તહ નિજ્જરા નવમી. ૩૦. લોગ સહાવો બોહી, દુલ્લહા ધમ્મસ્સ સાહગા અરિહા; એઆઓ ભાવણાઓ, ભાવેઅવ્વા પયત્તેણં. ૩૧. સામાઇ અત્થ પઢમં, છેઓવટ્ઠાવણં ભવે બીઅં; પરિહાર વિસુદ્ધિઅં, સુહુમં તહ સંપરાયં ચ. ૩૨. તત્તો અ અહક્ખાયં, ખાયં સવ્વંમિ જીવલોગમ્મિ; જં ચરિઊણ સુવિહિઆ, વચ્ચંતિ અયરામરં ઠાણં. ૩૩. અણસણ-મુણોઅરિયા, વિત્તીસંખેવણં રસચ્ચાઓ; કાય કિલેસો સંલીણયા ય, બજ્ઝો તવો હોઇ. ૩૪. પાયચ્છિત્તં વિણઓ, વેયાવચ્ચં તહેવ સજ્ઝાઓ; ઝાણં ઉસ્સગ્ગો વિઅ, અબ્ભિંતરઓ તવો હોઇ. ૩૫. બારસ વિહં તવો નિજ્જરા ય, બંધો ચઉ વિગપ્પોઅ, પયઇ-ઠિઇ-અણુભાગ, પએસભેએહિં નાયવ્વો. ૩૬. પયઇ સહાવો વુત્તો, ઠિઈ કાલાવહારણં; અણુભાગો રસો ણેઓ, પએસો દલસંચઓ. ૩૭. પડ-પડિહાર-સિમજ્જ, હડ—ચિત્ત-કુલાલ—ભંડગારિણં; જહ એએસિં ભાવા, કમ્માણ વિજાણ તહ ભાવા. ૩૮. ઇહ નાણ-દંસણાવરણ,વેય-મોહાઉ-નામ-ગોઆણિ; વિગ્ઘં ચ પણ નવ દુ, અટ્ઠવીસ ચઉ તિસય દુ પણવિહં. ૩૯. નાણે અ દંસણાવરણે, વેઅણિએ ચેવ ણંતરાએ અ; તીસં કોડાકોડી, અયરાણં ઠિઇ અ ઉક્કોસા. ૪૦. સત્તરિ કોડાકોડી, મોહણીએ વીસ નામ ગોએસુ; તિત્તસં અયરાઈં, આઉટ્ઠિઈ બંધ ઉક્કોસા. ૪૧. બારસ મુહુત્ત જહન્ના, વેયણિએ અટ્ઠ નામ-ગોએસુ; સેસાણં-તમુહુત્તં, એયં બંધ-ઠિઇ-

માણું. ૪૨. સંત-પય-પરુવણયા, દવ્વ-પમાણં ચ ખિત્ત ફુસણા ય; કાલો અ અંતર ભાગ, ભાવે અપ્પાબહુ ચેવ. ૪૩. સંતં સુદ્ધ પયત્તા, વિજ્જંતં ખ કુસુમવ્વ ન અસંતં; મુક્ખત્તિ પયં તસ્સ ઉ, પરુવણા મગ્ગણાઇહિં. ૪૪. ગઇ ઇંદિએ કાએ, જોએ વેએ કસાય નાણે ય; સંજમ દંસણ લેસા, ભવ સમ્મે સન્નિ આહારે. ૪૫. નરગઇ પણિંદિ તસ ભવ, સન્નિ અહક્ખાય ખઇઅ-સમ્મત્તે; મુક્ખોણાહાર કેવલ, દંસણ નાણે ન સેસેસુ. ૪૬. દવ્વપમાણે સિદ્ધાણં, જીવ-દવ્વાણિ હુંતિ ણંતાણિ; લોગસ્સ અસંખિજ્જે, ભાગે ઇક્કો ય સવ્વે વિ. ૪૭. ફુસણા અહિયા કાલો, ઇગ સિદ્ધ પડુચ્ચ સાઇઓણંતો. પડિવાયાભાવાઓ, સિદ્ધાણં અંતરં નત્થિ. ૪૮. સવ્વ જિયાણ-મણંતે, ભાગે તે તેસિં દંસણં નાણં. ખઇએ ભાવે પરિણામિ, એઅ પુણ હોઇ જીવંત્ત, ૪૯. થોવા નપુંસ સિદ્ધા, થી નર સિદ્ધા કમેણ સંખગુણા; ઇઅ મુક્ખ તત્ત મેઅં, નવ તત્તા લેસઓ ભણિઆ. ૫૦. જીવાઇ નવ પયત્થે, જો જાણઇ તસ્સ હોઇ સમ્મત્તં; ભાવેણ સદ્દહંતો, અયાણમાણેવિ સમ્મંત્ત. ૫૧. સવ્વાઇં જિણેસર-ભાસિઆઇં, વયણાઇં નન્નહા હુંતિ. ઇઅ બુદ્ધી જસ્સ મણે, સમ્મત્તં નિચ્ચલં તસ્સ. ૫૨. અંતોમુહુત્તમિત્તંપિ, ફાસિઅં હુજ્જ જેહિં સમ્મત્તં; તેસિં અવડ્ઢ પુગ્ગલ, પરિઅટ્ટો ચેવ સંસારો. ૫૩. ઉસ્સપ્પિણી અણંતા, પુગ્ગલ પરિઅટ્ટઓ મુણેઅવ્વો; તેણંતા-તીઅદ્ધા, અણાગયદ્ધા અણંતગુણા. ૫૪. જિણ અજિણ તિત્થ તિત્થા, ગિહિ અન્ન સલિંગ થી નર નપુંસા; પત્તેય સયંબુદ્ધા, બુદ્ધબો-

હિય સિદ્ધ ણિક્કાય. ૫૫. જિણસિદ્ધા અરિહંતા, અજિ-ણિસિદ્ધા ય પુંડરિઆ પમુહા; ગણહારિ તિત્થ સિદ્ધા, અતિત્થસિદ્ધા ય મરુદેવી. ૫૬. ગિહિલિંગ સિદ્ધા ભરહો, વલક્કલચીરી ય અન્નલિંગમ્મિ; સાહુ સલિંગ સિદ્ધા, થી સિદ્ધા ચંદણા પમુહા. ૫૭. પુંસિદ્ધા ગોયમાઇ, ગાંગેય પમુહ નપુંસયા સિદ્ધાત્તો, પત્તેય સયંબુદ્ધા, ભણિયા કરકંડુ કવિલાઇ ૫૮. તહ બુદ્ધબોહિ ગુરૂબોહિયા, ઇગસમય ઇગસિદ્ધા ય. ઇગ સમયે વિ અણેગા, સિદ્ધા તેણેગ સિદ્ધા ય. ૫૯.

૩. શ્રીદંડકપ્રકરણ.

નમિઉં ચઉવીસજિણે, તસ્સુત્તવિયારલેસદેસણઓ; દંડગપએહિં તેચ્ચિય, થોસામિ સુણેહ ભો ભવ્વા. ૧. નેરઇઆ અસુરાઇ, પુઢવાઇ બેઇંદિયાદઓ ચેવ; ગબ્ભયતિરિય મણુસ્સા, વંતર જોઇસિય વેમાણી. ૨. સંખિત્તયરી ઉ ઇમા, સરીરમોગાહણા ય સંઘયણા; સન્ના સંઠાણ કસાય, લેસ ઇંદિય દુ સમુગ્ધાયા ૩. દિઠ્ઠી દંસણ નાણે, જોગુવઓગો વવાય ચવણ ચવણ ઠિઇ; પજ્જત્તિ કિમાહારે, સન્નિ ગઇ આગઇ વેએ ૪. ચઉ ગબ્ભ તિરિય વાઉસુ, મણુઆણં પંચ સેસ તિસરીરા; થાવર ચઉગે દુહઓ, અંગુલઅસંખભાગ તણુ. ૫. સવ્વેસિંપિ જહન્ના, સાહાવિય અંગુલસ્સ અસંખંસો; ઉક્કોસ પણસય ધણુ, નેરઇયા સત્ત હથ્થ સુરા. ૬. ગબ્ભતિરિ સહસ્સ જોયણ, વણસ્સઇ અહિંઅ જોયણ સહસ્સં નર તેઇંદિ તિગાઓ, બેઇંદિય જોયણે બાર. ૭. જોયણમેગં ચઉરિંદિ દેહ મુચ્ચત્તણં સુએ ભણિયં. વેઉવિય દેહં પુણ, અંગુલસંખં સમારંભે. ૮. દેવ નર અહિય લક્ખં,

તિરિયાણું નવ ય જોયણ સયાઈં, દુગુણું તુ નારયાણું, ભણિયં વેઉવ્વિય સરીરં ૯. અંતમુહુત્તં નિરયે, મુહુત્ત ચતારિ તિરિય મણુએસુ; દેવેસુ અદ્ધમાસો, ઉક્કોસ વિઉવ્વણાકાલો ૧૦. થાવર સુર નેરઇયા, અસંઘયણા ય વિગલ છેવટ્ઠા. સંઘયણછગ્ગં ગબ્ભય, નરતિરિએસુ મુણેયવ્વં. ૧૧. સવ્વેસિં ચઉ દહ વા, સન્ના સવ્વેસુરાય ચઉરંસા; નર તિરિય છ સંઠાણા, હુંડા વિગલિંદિ નેરઇયા ૧૨. નાણાવિહ ધય સૂઇ, બુબ્બુહ વણ વાઉ તેઉ અપકાયા; પુઢવી મસૂર ચંદા-કારા સંઠાણઓ ભણિયા ૧૩. સવ્વેવિ ચઉ કસાયા, લેસ છગ્ગં ગબ્ભ તિરિય મણુએસુ. નારય તેઉ વાઉ, વિગલા વેમાણિય તિલેસા ૧૪. જોઇસિય તેઉ લેસા, સેસા સવ્વેવિ હુંતિ ચઉલેસા; ઇંદિયદારં સુગમં, મણુઆણં સત્ત સમુગ્ધાયા ૧૫. વેયણ કસાય મરણે, વેઉવ્વિય તેય એય આહારે; કેવલિયં સમુગ્ધાયા, સત્ત ઇમે હુંતિ સન્નીણં. ૧૬. એગિંદિયાણ કેવલિ, તેઉહારગ વિણા ઉ ચત્તારિ; તે વેઉવ્વિય વજ્જા, વિગલા સન્નીણ તે ચેવ ૧૭. પણ ગબ્ભ તિરિ સુરેસુ; નારય વાઉસુ ચઉર તિય સેસે; વિગલ દુદિટ્ઠી થાવર, મિચ્છત્તી સેસ તિય દિટ્ઠી. ૧૮. થાવર બિ તિ સુ અચખ્ખુ, ચઉરિંદિસુ તદુગં સુએ ભણિયં; મણુઆ ચઉ દંસણિણો, સેસેસુ તિંગ તિંગ ભણિયં. ૧૯. અન્નાણે નાણ તિય તિય, સુર તિરિ નિરએ થિરે અનાણદુગં; નાણાન્નાણ દુ વિગલે, મણુએ પણ નાણ તિઅન્નાણા. ૨૦. ઇક્કારસ સુર નિરએ; તિરિએસુ તેર પન્નર મણુએસુ; વિગલે ચઉ પણ વાએ જોગતિયં થાવરે હોઇ. ૨૧. ઉવઓગા મણુએસુ, બારસ નવ નિરય તિરિય દેવેસુ; વિગલદુગે પણ છક્કં, ચઉરિંદિસુ થાવરે તિયગં, ૨૨.

સંખ મસંખા સમએ, ગબ્ભય તિરિ વિગલ નારય સુરા ય; મણુઆ નિયમા સંખા, વણડણંતા થાવર અસંખા. ૨૩. અસન્નિ નર અસંખા,, જહ ઉવવાએ તહેવ ચવણે વિ; બાવીસ સગ તિ દસ વા—સ સહસ્સ ઉક્કિટ્ઠ પુઢવાઈ. ૨૪. તિદિણુગ્ગિ તિપલ્લાઉ, નર તિરિ સુર નિરય સાગરતિત્તીસા; વંતર પલ્લં જોઇસ, વરિસલક્ખાહિઅં પલિઅં.૨૫. અસુરાણ અહિય અયરં, દેસૂણ દુપલ્લયં નવનિકાએ; બારસ વાસુણ પણ દિણ, છમ્માસુક્કિટ્ઠ વિગલાઊ. ૨૬. પુઢવાઇ દસ પયાણં, અંતમુહુત્તં જહન્ન આઉઠિઇ; દસ સહસ વરિસ ઠિઇઆ, ભવણાહિવ નિરય વંતરિયા. ૨૭. વેમાણિય જોઇસિયા, પલ્લ તયઠ્ઠંસ આઉઆ હુંતિ; સુર નર તિરિ નિરએસુ, છ પજ્જત્તી થાવરે ચઉગં. ૨૮. વિગલે પંચ પજ્જત્તી, છદ્દિસિ આહાર હોઈ સવ્વેસિં; પણગાઇ પએ ભયણા, અહ સન્નિ તિયં ભણિસ્સામિ. ૨૯. ચઉવિહ સુર તિરિએસું, નિરએસુય દીહકાલિગી સન્ના; વિગલે હેઉવએસા, સન્નારહિયા થિરા સવ્વે. ૩૦. મણુઆણ દીહકાલીય, દિટ્ઠીવાઓવએસિઆ કેવિ; પજ્જ પણ તિરિ મણુઅ ચ્ચિય, ચઉવિહ દેવેસુ ગચ્છંતિ. ૩૧. સંખાઉ પજ્જ પણિંદિ, તિરિય નરેસું તહેવ પજ્જત્તે; ભૂદગ પત્તેયવણે, એએસુ ચ્ચિય સુરાગમણં. ૩૨ પજ્જત્ત સંખ ગબ્ભય, તિરિય નરા નિરય સત્તગે જંતિ; નિરઉવટ્ટા એએસુ, ઉવવજ્જંતિ ન સેસેસુ. ૩૩. પુઢવી આઉ વણસ્સઈ. મજ્ઝે નારય વિવજ્જિયા જીવા; સવ્વે ઉવવજ્જંતિ, નિયનિયકમ્માણુમાણેણં. ૩૪. પુઢવાઇ દસ પએસું, પુઢવી આઊ વણસ્સઇ

જંતિ; પુઢવાઈ દસ પએહિ ય, તેઉ વાઉસુ ઉવવાઓ. ૩૫. તેઊ વાઊ ગમણં, પુઢવી પમુહમ્મિ હોઇ પય નવગે; પુઢવાઇ ઠાણદસગા, વિગલાઇ તિય તહિં જંતિ. ૩૬. ગમણાગમણં ગબ્ભય, તિરિઆણં સયલ જીવ ઠાણેસું; સવ્વથ્થ જંતિ મણુઆ, તેઊ વાઊહિં નો જંતિ. ૩૭. વેય તિય તિરિ નરેસું, ઇથ્થી પુરિસો ય ચઉવિહ સુરેસુ; થિર વિગલ નારએસું, નપુંસવેઓ હવઇ એગો. ૩૮. પજ્જ મણુ બાયરગ્ગી, વેમાણિય ભવણ નિરય વંતરિયા; જોઇસ ચઉ પણ તિરિયા, બેઇંદિ તેઇંદિ ભૂઆઊ. ૩૯. વાઊ વણસ્સઇ ચ્ચિય, અહિયા અહિયા કમેણિમે હુંતિ; સવ્વેવિ ઇમે ભાવા, જિણા ! મએડણંતસો પત્તા. ૪૦. સંપઇ તુમ્હ ભત્તસ્સ, દંડગ પય ભમણ ભગ્ગ હિયયસ્સ; દંડતિય વિરયસુલહં, લહુ મમ દિંતુ મુખ્ખપયં. ૪૧. સિરિ જિણહંસ મુણીસર, રજ્જે સિરિ ધવલચંદસીસેણ; ગજસારેણ લિહિયા, એસા વિન્નત્તિ અપ્પહિયા. ૪૨.

શ્રીલઘુસંઘયણી.

નમિય જિણં સવ્વન્નું, જગપુજ્જં જગગુરું મહાવીરં; જંબુદ્દીવપયથ્થે, વુચ્છં સુત્તા સપરહેઉં. ૧. ખંડા જોયણ વાસા, પવ્વય કૂડા ય તિથ્થ સેઢીઓ; વિજય દ્દહ સલિલાઓ, પિંડેસિં હોઇ સંઘયણી. ૨. નઉઅ સયં ખંડાણં, ભરહપ્પમાણેણ ભાઇએ લખ્ખે; અહવા નઉઅસયગુણં, ભરહપમાણં હવઇ લખ્ખં. ૩. અહવેગખંડં ભરહે, દો હિમવંતે અ હેમવઈ ચઉરો; અટ્ઠ મહાહિમવંતે, સોલસ ખંડાઇ હરિવાસે. ૪. બત્તીસં પુણ નિસઢ્ઢે, મિલિયા તેસટ્ઠિ બીયપાસે વિ; ચઉસટ્ઠિ ઉ વિદેહે, તિરાસિ પિંડે નઉઅસયં. ૫. જોયણ પરિમાણાઇં, સમચઉરંસાઇં ઇથ્થ ખંડાઇં;

લખ્ખસ્સ ય પરિહીએ, તપ્પાય ગુણે ય હુંતે વ. ૬. વિખ્ખંભ વગ્ગ દહગુણ, કરણી વટ્ટસ્સ પરિરઓ હોઇ; વિખ્ખંભપાય ગુણિઓ, પરિરઓ તસ્સ ગણિયપયં. ૭. પરિહી તિલખ્ખ સોલસ, સહસ્સ દો ય સય સત્તવીસડહિયા; કોસ તિગડટ્ઠાવીસં, ધણુસય તેરંગુલદ્ધહિયં. ૮. સત્તેવ ય કોડિસયા, નઉઆ છપ્પન્ન સય સહસ્સાઈ; ચઉનઉયં ચ સહસ્સા, સયં દિવટ્ઢં ચ સાહીયં. ૯. ગાઉઅ મેગં પનરસ–ધણુસયા તહ ધણુણિ પન્નરસ્સ; સટ્ઠિં ચ અંગુલાઇં, જંબુદ્દીવસ્સ ગણિયપયં. ૧૦. ભરહાઇ સત્ત વાસા, વિયડ્ઢ ચઉ ચઉરતિંસ વટ્ટિયરે; સોલસ વખ્ખાર ગિરી, દો ચિત્તવિચિત્ત દો જમગા. ૧૧. દોસય કણય ગિરીણં, ચઉ ગયદંતા ય તહ સુમેરૂ ય; છ વાસહરા પિંડે, એગુણસત્તરિ સયા દુન્ની. ૧૨. સોલસ વખ્ખારેસુ, ચઉ ચઉ કૂડા ય હુંતિ પત્તેયં; સોમણસ ગંધમાયણ, સત્તટ્ઠ ય રુપ્પિ મહહિમવે. ૧૩. ચઉતીસ વિયદ્ઢેસુ, વિજ્જુપ્પહ નિસઢ નીલવંતેસુ; તહ માલવંત સુરગિરી, નવ નવ કૂડાઇં પત્તેયં. ૧૪. હિમસિહરિસુ ઇક્કારસ, ઇય ઇગસટ્ઠી ગિરીસુ કૂડાણં; એગત્તે સવ્વધણં, સયચઉરો સત્ત સટ્ઠીય. ૧૫. ચઉ સત્ત અટ્ઠ નવગે–ગારસકૂડેહિં ગુણહ જહસંખં; સોલસ દુ દુ ગુણયાલં, દુવે ય સગસટ્ઠિ સયચઉરો. ૧૬. ચઉતીસું વિજએસું, ઉસહકૂડા અટ્ઠ મેરુ જંબુંમિ; અટ્ઠ ય દેવકુરાએ, હરિકૂડ હરિસ્સહે સટ્ઠી. ૧૭. માગહ વરદામ પભા–સં તિથ્થં વિજયેસુ એરવય ભરહે; ચઉતીસા તિહિં ગુણિયા, દુરુત્તરસયં તુ તિથ્થાણં. ૧૮. વિજ્જહર અભિઓગિય,સેઢીઓ દુન્નિ દુન્નિ વેઅદ્ઢે;ઇય ચઉગુણ ચઉતીસા,છત્તીસ સયં તુ સેઢીણં.૧૯.ચક્કી જેયવ્વાઇં,ઇથ્થ

વિજયાઇં હુંતિ ચઉતીસા; મહ દહ છ પ્પઉમાઇ, કુરૂસુ દસગં તિ સોલસગં. ૨૦. ગંગા સિંધુ રત્તા, રત્તવઇ ચઉ નઇઓ પત્તેયં; ચઉદસહિં સહસ્સેહિં, સમગ્ગં વચ્ચંતિ જલહિંમિ. ૨૧. એવં અબ્ભિંતરિયા, ચઉરો પુણ અટ્ઠવીસ સહસ્સેહિં; પુણરવિ છપ્પન્નેહિં, સહસ્સેહિં જંતિ ચઉસલિલા. ૨૨. કુરુમજ્ઝે ચઉરાસી, સહસ્સાઇં તહ ય વિજય સોલસેસુ; બત્તીસાણ નઇણં, ચઉદસ સહસ્સાઇં પત્તેયં. ૨૩. ચઉદસસહસ્સગુણિયા, અડતીસ નઇઓ બિજય મજ્ઝિલ્લા; સીઓયાએ નિવડં-તિ તહય સીયાઇ એમેવ. ૨૪. સીયા સીઓયા વિ ય, બત્તીસ સહસ્સ પંચલક્ખેહિં; સવ્વે ચઉદસ લક્ખા, છપ્પન્ન સહસ્સ મેલવિયા. ૨૫. છજ્જોયણે સક્કોસે, ગંગા સિંધૂણ વિત્થરો મૂલે; દસગુણિઓ પજ્જંતે, ઇય દુ દુ ગુણણેણ સેસાણં. ૨૬. જોયણ સય મુચ્ચિટ્ઠા, કણયમયા સિહરિચુલ્લહિમવંતા; રુપ્પિ મહાહિમવંતા, દુસઉચ્ચા રુપ્પ કણયમયા. ૨૭. ચત્તારિ જોયણ સએ, ઉચ્ચિટ્ઠો નિસઢ નીલવંતો ય; નિસઢો તવણિજ્જમઓ, વેરુલિયો નીલવંતો ય. ૨૮. સવ્વેવિ પવ્વયવરા, સમયખિત્તમ્મિ મંદર વિહૂણા; ધરણિતલે ગાઢા; ઉસ્સેહ ચઉત્થ ભાયમ્મિ. ૨૯. ખંડાઇ ગાહાહિં, દસહિં દારેહિં જંબુદ્દીવસ્સ; સંઘયણી સમ્મત્તા, રઇયા હરિભદ્દસૂરીહિં. ૩૦.

શ્રી દેવેંદ્રસરિવિરચિત કર્મવિપાક નામા પ્રથમ કર્મગ્રંથ

હવે પ્રથમ ગાથાયે ગ્રંથકર્ત્તા, અભીષ્ટ દેવતાની સ્તુત્યાદિકનું પ્રતિપાદન કરે છે.

મૂલગાથા.

સિરિ વીરજિણં વંદિય, કમ્મવિવાગં સમાસઓ વુચ્છં,

કીરઇ જિએણ હેઉહિં, જેણં તો ભણ્ણએ કમ્મં. ૧.

હવે તે કર્મ કેટલા પ્રકારે છે તે કહે છે.

પયઇ ઠિઇ રસ પએસા, તં ચઉહા મોઅગસ્સ; દિટ્ઠંતા; મૂલપગઇઅટ્ઠ ઉત્તર, પગઇ અડવન્ન સયભેઅં. ૨.

એ ચાર ભેદ મધ્યે પ્રથમ પ્રકૃતિબંધ કહ્યો તે માટે તે પ્રકૃતિના મૂલભેદ આઠ છે, તેના નામ અનુક્રમે કહિયે છિએ.

ઇહ નાણ દંસણાવર-ણ વેઅ મોહાઉ નામ ગોઆણિ; વિગ્ઘં ચ પણ નવ દુઅ-છવીસ ચઉ તિસય દુ પણવિહં. ૩.

હવે એ આઠ કર્મની અનુક્રમે ઉત્તર પ્રકૃતિ કહીએ છિયે.

મઇ સુઅ ઓહી મણ કે—વલાણિ નાણાણિ તત્થ મઇનાણં; વંજણવગ્ગહ ચઉહા, મણ નયણ વિણિંદિય ચઉક્કા. ૪.

એ રીતે ચાર પ્રકારનો વ્યંજનાવગ્રહ કહ્યો- હવે અર્થાવગ્રાદિ કહે છે.

અત્થુગ્ગહ ઇહાવા—ય ધારણા કરણ માણસેહિં છહા; ઇઅ અટ્ઠવીસ ભેઅં, ચઉદસહા વીસહા ય સુઅં. ૫.

હવે પ્રથમ શ્રુતજ્ઞાનના ચૌદ ભેદ બતાવે છે.

અખ્ખર સન્ની સમ્મં, સાઇઅં ખલુ સપજ્જવસિઅં ચ; ગમિઅં અંગપવિટ્ઠં, સત્તવિ એએ સપડિવખ્ખા. ૬.

હવે વીશ ભેદ શ્રુતના કહે છે.

પજ્જય અખ્ખર પય સં—ઘાય પડિવત્તિ તહ ય અણુ; ઓગો; પાહુડપાહુડ પાહુડ, વત્થુ પુવ્વા ય સસમાસા, ૭.

હવે અવધિજ્ઞાનના છ ભેદ કહે છે.

અણુગામિ વટ્ઢમાણય, પડિવાઇયરવિહા છહા ઓહી; રિઉમઇ વિઉલમઇ મણ, નાણં કેવલ મિગવિહાણં. ૮.

હવે એ પાંચે જ્ઞાનનાં આવરણ કહે છે.

એસિં જં આવરણં, પડુવ્વ ચખ્ખુસ્સ તં તયાવરણં;

દંસણ ચઉ પણ નિદ્દા, વિત્તિસમં દંસણાવરણં. ૯.

હવે દર્શનના ચાર ભેદ કહે છે.

ચખ્ખુ દિટ્ઠિ અચખ્ખુ, સેસિંદિય ઓહિ કેવલેહિં ચ;
દંસણ મિહ સામન્નં, તસ્સાવરણં તયં ચઉહા. ૧૦.

હવે પાંચ નિદ્રાનું સ્વરૂપ કહે છે.

સુહ પડિબોહા નિદ્દા, નિદ્દાનિદ્દા ય દુખ્ખપડિબોહા;
પયલા ઠિઓવવિટ્ઠસ્સ; પયલાપયલા ય ચંકમઓ. ૧૧.
દિણ ચિંતિઅત્થ કરણી, થીણદ્ધી અદ્ધચક્કિ અદ્ધબલા;
મહુલિત્ત ખગ્ગધારા, લિહણં વ દુહા ઉ વેઅણિઅં. ૧૨.
ઓસન્નં સુરમણુએ, સાયમસાયં તુ તિરિઅ નિરએસુ
મજ્જં વ મોહણીઅં, દુવિહં દંસણ ચરણમોહા. ૧૩.
દંસણમોહં તિવિહં, સમ્મં મીસં તહેવ મિચ્છત્તં; સુદ્ધં
અદ્ધવિસુદ્ધં, અવિશુદ્ધ તં હવઇ કમસો. ૧૪.

હવે તત્ત્વાર્થ સદ્દહણા તે સમ્યકત્વ કહિયે તે માટે તત્ત્વ કહે છે.

જિઅ અજિઅ પુણ્ણ પાવા—સવ સંવર બંધ મુખ્ખ નિજ્જ
રણા; જેણં સદ્દહઇ તયં, સમ્મં ખઇગાઇ બહુભેઅં. ૧૫.
મીસા ન રાગદોસે, જિણધમ્મે અંતમુહુ જહા અન્ને;
નાલિયર દીવમણુણો, મિચ્છં જિણધમ્મ વિવરીઅં. ૧૬.

હવે પચ્ચીશ ચારિત્રમોહનીયની પ્રકૃતિ કહે છે.

સોલસ કસાય નવનો—કસાય દુવિહં ચરિત્ત મોહણિયં;
અણ અપ્પચ્ચખ્ખાણા, પચ્ચખ્ખાણા ય સંજલણા. ૧૭.

હવે મુગ્ધજનને એનો ભેદ જણાવવાને ગાથા કહે છે.

જાજીવ વરિસ ચઉમાસ, પખ્ખગા નિરય તિરિય નર
અમરા; સમ્માણુ સવ્વવિરઇ, અહખાય ચરિત્ત ઘાયકરા. ૧૮.

હવે બાહ્ય દષ્ટાંત દેખાડવા પૂર્વક કષાય સ્વરૂપ ભેદ કહે છે.

જલ રેણુ પુઢવિ પવ્વય, રાઇસરિસો ચઉવ્વિહો કોહો;
તિણુસલયા કટ્ઠટ્ઠિઅ, સેલથંભોવમો માણો. ૧૯.

હવે માયા તથા લોભના ભેદ કહે છે.

માયાવલેહિ ગોમુ—ત્તિ મિંઢસિંગ ઘણુવંસમૂલ સમા;
લોહો હલિદ્દ ખંજણ, કદ્દમ કિમિરાગ સારિચ્છો. ૨૦.

હવે નવ નોકષાય મોહનીનું સ્વરુપ કહે છે.

જસ્સુદયા હોઇ જિએ, હાસ રઈ અરઇ સોગ ભય
કુચ્છા; સનિમિત્ત મન્નહા વા, તં ઇહ હાસાઇ મોહણિઅં.૨૧.

પુરિસિત્થિ તદુભયં પઇ, અહિલાસો જવ્વસા હવઇ
સો ઉ; થી નર નપું વેઓદઓ: ફુંફુમ તણ નગર દાહસમો. ૨૨.

હવે પાંચમું આયુઃકર્મ તથા છઠ્ઠું નામકર્મ કહે છે.

સુર નર તિરિ નિરયાઉ, હડિસરિસં નામકમ્મ
ચિત્તિસમં;બાયાલ તિનવઇવિહં,તિઉત્તરસયં ચ સત્તટ્ઠી.૨૩.

હવે પ્રથમ બેતાલીશ ભેદ કહેવાને પિંડ પ્રકૃતિ ચૌદ કહે છે.

ગઇ જાઇ તણુ ઉવંગા, બંધણ સંઘાયણાણિ સંઘ-
યણા; સંઠાણ વણ્ણ ગંધ રસ, ફાસ અણુપુવ્વિ વિહગગઇ. ૨૪

પિંડપયડિત્તિ ચઉદસ, પરઘા ઉસ્સાસ આયવુજ્જોયં;
અગુરુલહુતિત્થ નિમિણો—વઘાયમિઅ અટ્ઠપત્તેઆ. ૨૫.
તસ બાયર પજ્જત્તં,પત્તેય થિરં શુભં ચ સુભગં ચ; સુસરા-
ઇજ્જ જસં તસ—દસગં થાવર દસં તુ ઇમં ૨૬.
થાવર સુહુમ અપજ્જં, સાહારણ અથિર અસુભ દુભગાણિ;
દુસ્સર અણાઇજ્જાજસ, મિઅ નામે સેઅરા વીસં. ૨૭.

હવે ગ્રંથ લાઘવ કરવાને ચતુષ્ક ત્રિકાદિક સંજ્ઞા જાણવાને
બીજો પ્રકાર કહે છે.

તસચઉ થિરછક્કં અથિ-રછક્ક સુહુમતિગ થાવર-

ચઉક્કં; સુભગ તિગાઇ વિભાસા, તયાઇ સંખાહિ પયડીહિં.
૨૮. વણ્ણચઉ અગુરુલહુ ચઉ, તસાઇ દુ તિ ચઉર છક્ક
મિચ્ચાઇ;ઇય અન્નાવિ વિભાસા, તયાઇ સંખાહિ પયડીહિં. ૨૯

હવે ચૌદપિંડ પ્રકૃતિની ઉત્તર પ્રકૃતિ કહે છે,

ગઇઆઇણ઼ ઉ કમસો, ચઉ પણ પણ તિ પણ પંચ છ
છક્કં; પણ દુગ પણટ્ઠ ચઉ દુગ, ઇય ઉત્તર ભેઅ પણસટ્ઠી.
૩૦. અડવીસ જુઆ તિનવઇ, સંતે વા પનર બંધણે તિસયં;
બંધણ સંઘાય ગહો, તણુસુ સામણ્ણ વણ્ણ ચઉ. ૩૧. ઇઅ
સત્તટ્ઠી બંધો—દએ અ ન ય સમ્મ મીસયા બંધે; બંધુદએ
સત્તાએ, વીસ દુવીસડટ્ઠવણ્ણસયં. ૩૨.

હવે પિંડપ્રકૃતિના ઉત્તર ભેદનાં નામ અને અર્થ કહે છે.

નરય તિરિ નર સુરગઈ, ઇગ બિઅ તિઅ ચઉ પણિંદિ
જાઇઓ;ઓરાલ.વિઉવ્વા હા—ર તેઅ કમ્મણ પણ સરીરા.૩૩.

હવે અંગોપાંગ કહે છે.

બાહૂરુ પિટ્ઠિ સિર ઉર, ઉઅરંગ ઉવંગ અંગુલી
પમુહા; સેસા અંગોવંગા, પઢમ તણુતિગસ્સુવંગાણિ. ૩૪.

હવે બંધનનો ભેદ કહે છે.

ઉરલાઇ પુગ્ગલાણં, નિબદ્ધ બજ્ઝંતયાણ સંબંધં;
જં કુણઇ જઉ સમં તં, બંધણ મુરલાઇ તણુ નામા. ૩૫.

હવે સંઘાતનના ભેદ કહે છે.

જં સંઘાયઇ ઉરલા—ઇ પુગ્ગલે તણગણં વ દંતાલી; તં
સંઘાયં બંધણ, મિવ તણુ નામેણ પંચવિહં. ૩૬. ઉરાલ
વિઉવ્વા હા—રયાણં સગ તેઅ કમ્મજુત્તાણં; નવ બંધ-
ણાણિ ઇઅર, દુ સહિઆણિ તિન્નિ તેસિં ચ. ૩૭.

હવે સંઘયણના ભેદ કહે છે.

સંઘયણમટ્ઠિનિચઓ, તં છદ્ધા વજ્જરિસહનારાયં; તહ ય રિસહનારાયં, નારાયં અદ્ધનારાયં.૩૮. કીલિઅ છેવટ્ઠં ઇહ, રિસહો પટ્ટો અ કીલિઆ વજ્જં, ઉભઓ મક્કડબંધો, નારાયં ઇમમુરાલંગે. ૩૯.

હવે સંસ્થાનના ભેદ કહે છે

સમચઉરંસં નિગ્ગો-હ સાઇ ખુજ્જાઇ વામણં હુંડં; સંઠાણા વણ્ણા કિણ્હ, નીલ લોહિય હલિદ્દ સિઆ. ૪૦. સુરહિ દુરહી રસા પણ, તિત્ત કડુ કસાય અંબિલા મહુરા; ફાસા ગુરુ લહુ મિઉ ખર,સી ઉણ્હ સિણિદ્ધ રુખ્ખટ્ઠા. ૪૧.

એ વર્ણાદિ વીશમાંહે શુભ તથા અશુભ કેટલી ? તે કહે છે.

નીલ કસિણં દુગંધં, તિત્તં કડુઅં ગુરું ખરં રુખ્ખં; સીઅં ચ અસુહ નવગં, ઇક્કારસગં સુભં સેસં ૪૨.

હવે આનુપૂર્વીના ભેદ કહે છે.

ચઉહગઇવ્વણુપુવ્વી, ગઇપુવ્વિદુગં તિગં નિઆઉજુઅં; પુવ્વીઉદઓ વક્કે, સુહ અસુહ વસુટ્ટ વિહગગઈ ૪૩.

હવે આઠ પ્રત્યેકપ્રકૃતિનું સ્વરૂપ કહે છે.

પરઘા ઉદયા પાણી, પરેસિ બલિણંપિ હોઇ દુદ્ધરિસો; ઊસસણ લદ્ધિજુત્તો, હવેઇ ઊસાસ નામવસા. ૪૪.

હવે આતાપ નામ કર્મનું સ્વરૂપ કહે છે.

રવિબિંબે ઉ જિઅંગં, તાવજુઅં આયવાઉ નઉ જલણે; જમુસિણ ફાસસ્સ તહિં,લોહિયવણ્ણસ્સ ઉદઉત્તિ ૪૫.

હવે ઉદ્યોતનું સ્વરૂપ કહે છે.

અણુસિણ પયાસરૂવં, જિઅંગમુજ્જોઅએ ઇહુજ્જોઆ; જઇ દેવુત્તર વિક્કિઅ, જોઇસ ખજ્જોઅ માઇવ્વ. ૪૬.

હવે અગુરુલઘુ તથા તીર્થંકર નામકર્મનુ સ્વરૂપ કહે છે.

અંગં ન ગુરુ ન લહુઅં, જાયઇ જીવસ્સ અગુરુ લહુ ઉદયા; તિત્થેણ તિહુઅણસ્સ વિ, પુજ્જો સે ઉદઓ કેવલિણો. ૪૭.

હવે નિર્માણ તથા ઉપઘાતનું સ્વરૂપ કહે છે.

અંગોવંગ નિઅમણં, નિમ્માણં કુણઇ સુત્તહારસમં; ઉવઘાયા ઉવહમ્મઇ, સતણુ અવયવ લંબિગાઇહિં ૪૮.

હવે ત્રસાદિક દશ પ્રકૃતિનું સ્વરૂપ કહે છે.

બિ તિ ચઉ પણિંદિઅ તસા, બાયરઓ બાયરા જિઆ થૂલા; નિઅ નિઅ પજ્જત્તિ જુઆ, પજ્જત્તા લદ્ધિકરણેહિં ૪૯. પત્તેઅતણૂ પત્તે, ઉઓેણં દંત અટ્ઠિમાઇ થિરં; નાભુવરિ સિરાઇ સુહં, સુભગાઓ સવ્વજણઇટ્ઠો. ૫૦. સુસરા મહુર સુહઝુણી, આઇજ્જા સવાલોઅ ગિજ્ઝવઓ; જસઓ જસકિત્તીઓ, થાવરદસગં વિવજ્જત્થં. ૫૧.

હવે ગોત્ર તથા અંતરાય કર્મ કહે છે,

ગોઅં દુહુચ્ચ નીઅં, કુલાલ ઇવ સુઘડ ભુંભલાઇઅં; વિગ્ઘં દાણે લાભે, ભોગુવભોગેસુ વિરિએ અ. ૫૨. સિરિહરિઅ સમં એઅં, જહ પડિકૂલેણ તેણ રાયાઇ; ન કુણઇ દાણાઇઅં, એવં વિગ્ઘેણ જીવોવિ. ૫૩.

હવે જ્ઞાનાવરણી તથા દર્શનાવરણી કર્મ બાંધવાનાં હેતુઓ કહે છે.

પડિણીઅત્તણ નિન્હવ, ઉવઘાય પઓસ અંતરાએણં; અચ્ચાસાયણયાએ, આવરણ દુગં જિઓ જયઇ. ૫૪.

હવે શાતા તથા અશાતા વેદનીયના બંધ હેતુઓ કહે છે.

ગુરુભત્તિ ખંતિ કરુણા, વય જોગ કસાય વિજય દાણ જુઓ; દઢ ધમ્માઇ અજ્જઇ, સાયમસાયં વિવજ્જયઓ. ૫૫.

હવે મિથ્યાત્વ મોહનીયના બંધ હેતુ કહે છે.

ઉમ્મગ્ગદેસણા મગ્ગ—નાસણા દેવ દવ્વ હરણેહિં;
દંસણમોહં જિણ મુણિ, ચેઇઅ સંઘાઇ પડિણીઓ. ૫૬.

હવે ચારિત્ર મોહનીયના બંધ હેતુ કહે છે.

દુવિહંપિ ચરણમોહં, કસાય હાસાઇ વિસય વિવસ-
મણો; બંધઇ નિરયાઉ મહા—રંભ પરિગ્ગહ રઓ રુદ્દો. ૫૭.

હવે તિર્યંચના આયુબંધના હેતુઓ કહે છે,

તિરિઆઉ ગૂઢહિઅઓ, સઢો સસલ્લો તહા મણુસ્સાઊ;
પયઇઇ તણુકસાઓ, દાણરુઇ મજ્ઝિમગુણો અ. ૫૮.

હવે દેવાયુના બંધ હેતુ કહે છે,

અવિરય માઇ સુરાઉં, બાલતવોડકામ નિજ્જારો જયઇ;
સરલો અગારવિલ્લો, સુહનામં અન્નહા અસુહં ૫૯.

હવે ઉચ્ચૈર્ગોત્રકર્મના બંધ હેતુ કહે છે.

ગુણપેહી મયરહિઓ અજ્ઝયણજ્ઝાવણા રુઇ નિચ્ચં;
પકુણઇ જિણાઇભત્તો, ઉચ્ચં નિઅં ઇઅરહા ઉ. ૬૦.

હવે અંતરાય કર્મના બંધ હેતુ કહે છે,

જિણપૂઆ વિગ્ઘકરો, હિંસાઇ પરાયણો જયઇ વિગ્ઘં;
ઇય કમ્મવિવાગોડયં, લિહિઓ દેવિંદસૂરીહિં. ૬૧.

શ્રી કર્મસ્તવનામા દ્વિતીય કર્મગ્રંથ પ્રારભ્યતે.

મૂલગાથા

તહ થુણિમો વીરજિણં, જહ ગુણઠાણેસુ સયલ કમ્માઈં;
બંધુદયોદીરણયા, સત્તાપત્તાણિ ખવિઆણિ. ૧.

હવે ગુણઠાણાનાં નામ તથા સ્વરૂપ કહે છે,

મિચ્છે સાસણ મીસે, અવિરય દેસે પમત્ત અપમત્તે; નિઅટ્ટિ
અનિઅટ્ટિ સુહુમુ—વસમ ખીણ સજોગિ અજોગિગુણા. ૨.

હવે અહીં બંધપ્રકૃતિ કહે છે,

અભિનવ કમ્મગ્ગહણં, બંધો ઓહેણ તત્થ વીસ સયં; તિત્થયરા હારગ દુગ, વજ્જં મિચ્છંમિ સતર સયં. ૩.

હવે મિથ્યાત્વ ગુણઠાણે કેટલી પ્રકૃતિનો બંધ વિચ્છેદ થાય તે કહે છે.

નરય તિગ જાઇ થાવર, ચઉ હુંડાયવ છિવટ્ઠ નપુ મિચ્છં; સોલંતો ઇગિઠ્ઠ હિઅસય, સાસણિ તિરિથીણ દુહગ તિગં. ૪.

અણ મજ્ઝાગિઇ સંઘય–ણ ચઉ નિ ઉજ્જોઅ કુખગઇ ત્થિત્તિ; પણવીસંતો મીસે, ચઉસયરિ દુઆઉઅ અબંધા. ૫.

સમ્મે સગ સયરિ જિણા–ઉબંધિ વઇરિ નરતિઅ બિઅ-કસાયા; ઉરલ દુગંતો દેસે, સત્તટ્ઠી તિય કસાયંતો. ૬.

તેવટ્ઠી પમત્તે સો–ગ અરઇ અથિરદુગ અજસ અસ્સા-યં; વુચ્છિજ્જ છચ્ચ સત્ત વ, નેઇ સુરાઉં જયા નિટ્ઠં. ૭. ગુણસઠિ અપ્પમત્તે, સુરાઉ બદ્ધં તુ જઇ ઇહાગચ્છે; અન્નહ અટ્ઠાવન્ના, જં આહારગ દુગં બંધે. ૮. અડવન્ન અપુવ્વાઇંમિ, નિદ્દદુગંતો છપન્ન પણ ભાગે; સુરદુગ પણિંદિ સુખગઇ, તસનવ ઉરલ વિણુ તણુવંગા. ૯. સમચઉર નિમિણ જિણ વ–ન્ન અગુરુલહુ ચઉ છલંસિ તીસંતો; ચરમે છવીસ બંધો, હાસ રઇ કુચ્છ ભય ભેઓ. ૧૦ અનિઅટ્ટિ ભાગ પણગે, ઇગેગહીણો દુવીસવિહ બંધો; પુમ સંજલણ ચઉણ્હં, કમેણ છેઓ સતર સુહુમે. ૧૧.

હવે દશમાં ગુણઠાણે જે શોલ પ્રકૃતિનો અંત કરે તે કહે છે,

ચઉ દંસણુચ્ચ જસ ના–ણ વિગ્ઘદસગંતિ સોલસુચ્છેઓ; તિસુ સાય બંધ છેઓ, સજોગિ બંધંતુડણંતો અ. ૧૨.

(બંધો સમત્તો.)

હવે ઉદય કહે છે,

ઉદઓ વિવાગ વેઅણ–મુદીરણ મપત્તિ ઇહ દુવીસ સયં;

સતર સયં મિચ્છે મી-સ સમ્મ આહાર જિણુડણુદયા. ૧૩.
હવે જે પ્રકૃતિનો ઉદય મિથ્યાત્વે છે પણ આગલ નથી તે કહે છે,

સુહુમતિગાયવ મિચ્છં, મિચ્છત્તં સાસણે ઇગારસયં; નિરયાણુપુવ્વિડણુદયા, અણ થાવર ઇગ વિગલ અંતો. ૧૪. મીસે સય મણુપુવ્વી-ડણુદયા મીસોદએણ મીસંતો;ચઉ સય મજએ સમ્મા-ણુ પુવ્વિ ખેવા બિઅ કસાયા. ૧૫. મણુ તિરિડણુ પુવ્વિ વિઉવ-ટ્ઠ દુહગ અણાઇજ્જ દુગ સતર છેઓ; સગસીઇ દેસિ તિરિ ગઇ, આઉ નિ ઉજ્જોઅ તિ કસાયા. ૧૬. અટ્ઠચ્છેઓ ઇગસી, પમત્તિ આહાર જુઅલ પખ્ખેવા; થીણતિગાહારગદુગ,છેઓ છ સયરિ અપમત્તે. ૧૭. સમ્મત્તંતિમ સંઘયણ, તિઅગચ્છેઓ બિસત્તરિ અપુવ્વે; હાસાઇ છક્ક અંતો, છસટ્ઠિ અનિઅટ્ટિ વેઅતિગં. ૧૮. સંજલણ તિગં છ છેઓ,સટ્ઠી સુહુમંમિ તુરિઅ લોભંતો; ઉવસંત ગુણે ગુણસ-ટ્ઠિરિસહ નારાય દુગ અંતો. ૧૯. સગવન્ન ખીણ દુચરિમિ, નિદ્દ દુગંતો અ ચરિમિ પણવન્ના; નાણંતરાય દંસણ-ચઉ છેઓ સજોગિ બાયાલા. ૨૦. તિત્થુદયા ઉરલાથિર, ખગઇ દુગ પરિત્તતિગ છ સંઠાણા; અગુરુલહુ વન્ન ચઉ નિમિ-ણ તેઅ કમ્માઇ સંઘયણં. ૨૧. દૂસર સૂસર સાયા-ડસાએગયરં ચ તીસ વુચ્છેઓ; બારસ અજોગિ સુભગા—ઇજ્જ જસડન્નયરં વેઅણિઅં. ૨૨. તસતિગ પણિંદિ મણુઆ-ઉ ગઇ જિણુચ્ચં તિ ચરિમ સમયંતો; (ઉદઓ સમત્તો) ઉદઉવ્વુદીરણ પર-મપમત્તાઇ સગગુણેસુ. ૨૩.

પાઠાંતરની ગાથા

જં વેઅ ણિ આહારદુ-ગ થીણતિગ નરાઉ અડપમત્તતા;

ગુણુચાલસજોગિ ઉદી-રણું તુ અણુદીરગુ અજોગી. ૨૪. ઇતિ.
એસા પયડિ તિગૂણા, વેઅણિ આહાર જુઅલ થીણ તિગં;
મણુઆઉ પમત્તંતા, અજોગિ અણુદીરગો ભયવં. ૨૫.
(ઉદીરણા સમાપ્તા)

હવે ચૌદ ગુણઠાણે સત્તા કહે છે.

સત્તા કમ્માણ ઠિઈ, બંધાઇઅ લદ્ધ અત્ત લાભાણં;
સંતે અડયાલ સયં, જા ઉવસમુ વિ જિણુ બિઅ તઇએ. ૨૬.
અપુવ્વાઇઅ ચઉક્કે, અણ તિરિ નિરયાઉ વિણુ બિઆ-
લસયં;સમ્માઇ ચઉસુ સત્તગ-ખયંમિ ઇગચત્તસય મહવા.૨૭.
ખવગંતુ પપ્પ ચઉસુ વિ,પણયાલં નિરય તિરિ સુરાઉ વિણા;
સત્તગવિણુ અડતીસં, જા અનિઅટ્ટિ પઢમ ભાગો ૨૮.
થાવર તિરિ નિરયાયવ, દુગ થીણ તિગેગ વિગલ સાહારં;
સોલ ખઓ દુ વીસ સયં, બિઅંસિ બિઅ તિઅ કસાયંતો.
૨૯. તઇઆઇસુ ચઉદસ તે-ર બાર છ પણ ચઉ તિડહિઅ
સય કમસો; નપુ ઇત્થિ હાસ છગ પુંસ, તુરિઅ કોહો મય
માય ખઓ. ૩૦. સુહુમિ દુસય લોહંતો, ખીણ દુ ચરિમેગ
સય દુનિદ્દ ખઓ; નવનવઇ ચરિમ સમએ, ચઉ દંસણ
નાણ વિગ્ઘંતો. ૩૧. પણસીઇ સજોગી અજો-ગિ દુ ચરિમે
દેવ ખગઇ ગંધ દુગં; ફાસડ્ઢ વણ્ણ રસ તણુ, બંધણ સંઘાય
પણ નિમિણં. ૩૨. સંઘયણ અથિર સંઠાણ-છક્ક અગુરુ
લહુ ચઉ અપજ્જત્તં; સાયં વ અસાયં વા, પરિત્તુવંગ-
તિગ સુસર નિઅં. ૩૩. બિસયરિ ખઓ અ ચરિમે, તેરસ
મણુઅ તસતિગ જસાઇજ્જં; સુભગ જિણુચ્ચપણિંદિય,
સાયાસાએગયર છેઓ. ૩૪. નર અણુપુવ્વિ વિણા વા,બારસ
ચરિમ સમયંમિ જો ખવિઉં; (સત્તા સમત્તા) પત્તો સિદ્ધિં

દેવિં-દ વંદિઅં નમહ તં વીરં. ૩૫.

બંધસ્વામિત્વાખ્ય તૃતીય કર્મગ્રંથઃ પ્રારભ્યતે.

બંધવિહાણ વિમુક્કં, વંદિઅ સિરિવદ્ધમાણ જિણચંદં; ગઇ આઇસું વુચ્છં, સમાસઓ બંધસામિત્તં. ૧.

હવે ચૌદ માર્ગણાનાં નામ કહે છે.

ગઇ ઇંદિએ ય કાએ, જોએ વેએ કસાય નાણે ય; સંજમ દંસણ લેસા, ભવસમ્મે સન્નિ આહારે. ૨. જિણ સુર વિઉ-વાહારદુ, દેવાઉ ય નિરય સુહુમ વિગલ તિગં; એગિંદિ થાવરાયવ, નપુ મિચ્છં હુંડ છેવટ્ઠં. ૩. અણ મજ્ઝાગિઇ સંઘયણ, કુખગઈ નિઅ ઇત્થિ દુહગ થીણતિગં; ઉજ્જોઅ તિરિદુગં તિરિ-નરાઉ નર ઉરલ દુગ રિસહં. ૪.

હવે પ્રથમ ગતિ માર્ગણા મધ્યે નરકગતિને વિષે
બંધસ્વામિત્વપણું વિચારે છે.

સુરઇગુણ વીસ વજ્જં, ઇગસઉ ઓહેણ બંધહિં નિરયા; તિત્થવિણા મિચ્છિ સયં, સાસણિ નપુ ચઉવિણા છનુઇ. ૫. વિણુ અણ છવીસ મીસે, બિસયરિ સમ્મંમિ જિણ નરાઉ જુઆ; ઇઅ રયણાઇસુ ભંગો, પંકાઇસુ તિત્થયર હીણો. ૬. અજિણ મણુઆઉ ઓહે, સત્તમિએ નરદુગુચ્ચ વિણુ મિચ્છે; ઇગ નવઇ સાસાણે, તિરિઆઉ નપુંસ ચઉ-વજ્જં. ૭. અણ ચઉ વીસ વિરહિઆ, સનર દુગુચ્ચા ય સયરિ મીસ દુગે; સતરસઓ ઓહિ મિચ્છે, પજ્જ તિરિયા વિણુ જિણાહારં. ૮,

હવે મિથ્યાત્વે શોલ પ્રકૃતિનો જે બંધવિચ્છેદ કરે તે કહે છે.

વિણુ નિરય સોલ સાસણિ, સુરાઉ અણ એગ તીસ વિણુ મીસે સસુરાઉ સયરિ સમ્મે, બીઅ કસાએ વિણા દેસે ૯.

એમ તિર્યંચમધ્યે સામાન્યે તથા વિશેષે બંધસ્વામિત્વ કહી
હવે મનુષ્ય મધ્યે કહે છે.

ઇઅ ચઉગુણેસુ વિ નરા, પરમજયા સજિણ ઓહુ દેસાઈ; જિણ ઇક્કારસ હીણં, નવ સય અપજ્જત્ત તિરિઅ નરા. ૧૦. નિરયવ્વ સુરા નવરં, ઓહે મિચ્છે ઇગિંદિ તિગ સહિઆ; કપ્પદુગે વિ અ એવં, જિણહિણો જોઇ ભવણ વણે. ૧૧. રયણુવ્વ સણંકુમારા—ઇ આણયાઇ ઉજ્જોઅ ચઉ રહિઆ; અપજ્જ તિરિઅવ્વ નવ, સય મિગિંદિ પુઢવિ જલ તરુ વિગલે. ૧૨, છનવઇ સાસણિ વિણુ સુહુ—મ તેર કેઈ પુણ બિંતિ ચઉનવઈ; તિરિઅ નરાઊહિં વિણા, તણુ પજ્જત્તિં ન જંતિ જઓ. ૧૩. ઓહુ પણિંદિ તસે ગઇ—તસે જિણિક્કાર નર તિગુચ્ચ વિણા; મણવય જોગે ઓહો, ઉરલે નરભંગુ તમ્મિસ્સે. ૧૪. આહાર છગ વિણોહે, ચઉદસસઉ મિચ્છિ જિણ પણગ હીણં; સાસણિ ચઉનવઇ વિણા, તિરિઅ નરાઊ સુહુમ તેર. ૧૫.

હવે ચોથા ગુણઠાણે બંધસ્વામિત્વ કહે છે.

અણ ચઉવીસાઈ વિણા, જિણપણ જુઅ સમ્મિ જોગિણો સાયં; વિણુ તિરિ નરાઉ કમ્મે, વિ એવમાહારદુગિ ઓહો. ૧૬. સુરઓહો વેઉવ્વે, તિરિઅ નરાઉ રહિઓ અ તમ્મિસ્સે; વેઅતિગાઇમ બિઅ તિઅ, કસાય નવ દુ ચઉ પંચ ગુણા. ૧૭. સંજલણ તિગે નવ દસ, લોભે ચઉ અજઇ દુ તિ અનાણતિગે; બારસ અચક્ખુ ચક્ખુસુ, પઢમા અહખાય ચરિમ ચઊ. ૧૮. મણનાણિ સગ જયાઇ, સમઇઅ છેઅ ચઉદુન્નિ પરિહારે; કેવલ દુગિ દો ચરિમાડજયાઇ નવમઇસુ ઓહિ દુગે. ૧૯. અડ ઉવસમિ ચઉ વેઅગી, ખઇએ ઇક્કાર મિછ તિગિ

દેસે; સુહુમિ સઠાણં તેરસ, આહારગિ નિઅનિઅ ગુણોહો. ૨૦. પરમુવસમિ વટ્ટંતા, આઉ ન બંધંતિ તેણ અજય-ગુણે દેવ મણુઆઉ હીણો, દેવાઇસુ પુણ સુરાઉવિણા. ૨૧.

હવે લેશ્યા માર્ગણા દ્વારે બંધસ્વામિત્વ કહે છે.

ઓહે અટ્ઠારસયં, આહાર દુગૂણમાઇ લેસ તિગે; તં તિત્થોણં મિછે, સાણાઇસુ સવ્વહિં ઓહો. ૨૨. તેઊ નિરય નવૂણા ઉજ્જોઅ ચઉ નિરય બાર વિણુ સુક્કા; વિણુ નિરય બાર પમ્હા, અજિણાહારા ઇમા મિચ્છે. ૨૩. સવ્વ ગુણ ભવ્વ સન્નિસુ, ઓહુ અભવ્વા અસન્નિ મિચ્છિ સમા; સાસણિ અસન્નિ સન્નિવ્વ, કમ્મણભંગો અણાહારે. ૨૪. તિસુ દુસુ સુક્કાઇ ગુણા, ચઉ સગ તેર ત્તિ બંધસામિત્તં; દેવિંદસુરિ રઇઅં, નેયં કમ્મત્થયં સોઉં ૨૫.

ષડશીતિકાખ્ય ચતુર્થ કર્મગ્રંથઃ પ્રારભ્યતે.

નમિઅ જિણં જિઅ મગ્ગણ—ગુણઠાણુવઓગ જોગ લેસાઓ; બંધપ્પબહૂ ભાવે, સંખિજ્જાઇ કિમવિ વુચ્છં. ૧. નમિઅ જિણં વત્તવ્વા, ચઉદસ જિઅઠાણએસુ ગુણઠાણા; જોગુવઓગો લેસા, બંધોદઓદીરણા સત્તા. ૧. (પાઠાંતરં.) ચઉદસ જિઅઠાણેસુ, ચઉદસ ગુણઠાણગાણિ જોગા ય; ઉવઓગ લેસ બંધો—દઓદીરણ સંત અટ્ઠપએ. ૨. તહ મૂલ ચઉદ મગ્ગણ, ઠાણેસુ બાસટ્ઠિ ઉત્તરેસું ચ; જિઅ ગુણ જોગુવઓગા, લેસપ્પબહું ચ છટ્ઠાણા ૩ (પાઠાંતરં.) ચઉ-દસ મગ્ગણઠાણે—સુ મૂલપએસુ બિસટ્ઠિ ઇઅરેસુ; જિઅ ગુણ જોગુવઓગા, લેસપ્પબહુત્ત છટ્ઠાણા. ૩. ચઉદસ ગુણેસુ જિઅજો—ગુવઓગ લેસા ય બંધહેઉ ય; બંધાઇઅ

ચઉ અપ્પા–બહુ ચ તો ભાવ સંખાઇ. ૪. (પાઠાંતરં.) ચઉ-દસ ગુણઠાણેસુ, જિઅ જોગુવઓગ લેસ બંધા ય; બંધુદઓ-દીરણાઓ, સંતપ્પડબહુત્ત દસઠાણા.૪.(દારગાહાઓ.) "અથ જીવ સ્થાનાન્યાહ" ઇહ સુહુમ બાયરેગિં-દિ બિ તિ ચઉ અસન્નિ સન્નિ પંચિંદી; અપજત્તા પજ્જત્તા, કમેણ ચઉદસ જિઅઠાણા.૫. બાયરઅસન્નિ વિગલે, અપજ્જિ પઢમ બિઅ સન્નિ અપજત્તે; અજય જુઅ સન્નિપજ્જે સવ્વગુણા મિચ્છ સેસેસુ. ૬. (અથ યોગાનાહ.) અપજત્ત છક્કિકમ્મુર-લ મીસ જોગા અપજ્જ સન્નીસુ; તે સવિઉવ્વ મીસએસુ, તણુ પજ્જેસુ ઉરલમન્ને. ૭. સવ્વે સન્નિપજત્તે, ઉરલં સુહુમે સભાસુ તં ચઉસુ; બાયરી સવિઉવ્વિ દુગં, પજસન્નિસુ બાર ઉવઓગા. ૮. પજ ચઉરિંદિ અસન્નિસુ, દુદંસ દુઅનાણ દસસુ ચખ્ખુવિણા; સન્નિઅપજ્જે મણના–ણ ચખ્ખુકેવલ દુગવિહૂણા. ૯. સન્નિ દુગિ છ લેસ અપ-જ્જ બાયરે પઢમ ચઉ તિ સેસેસુ; સત્તડ્ટ્ઠ બંધુદીરણ, સંતુદયા અટ્ઠ તેસરસુ. ૧૦. સત્તડ્ઠ છેગબંધા, સંતુદયા સત્ત અઠ ચતારિ; સત્તડ્ટ્ઠ છ પંચ દુગં, ઉદીરણા સન્નિપજ્જત્તે. ૧૧. ગઇ ઇંદિએ ય કાએ, જોએ વેએ કસાય નાણેસુ; સંજમ દંસણ લેસા, ભવ સમ્મે સન્નિ આહારે. ૧૨. સુર નર તિરિ નિરય ગઇ, એગ બિઅ તિઅ ચઉ પણિંદિ છક્કાયા; ભૂ જલ જલણાડનિલ વણ, તસા ય મણ વયણ તણુ જોગા. ૧૩. વેઅ નરિત્થિ નપુંસગ, કસાય કોહ મય માય લોભત્તિ; મઇ સુઅડવહિ મણ કેવલ, વિભંગ મઇ સુઅ નાણ સાગારા. ૧૪. સામાઇઅ છેઅ પરિહા–ર સુહુમ અહખાય દેસ જય અજયા; ચખ્ખુ અચખ્ખુ ઓહી, કેવલ દંસણ અણાગારા. ૧૪ કિણ્હા નીલા

કાઊ, તેઉ પમ્હા ય સુક્ક ભવિઅરા; વેઅગ ખઇગુવસમમિ-ચ્છમીસસાસાણ સન્નિઅરે. ૧૬. આહારે અર ભેઆ, સુર નિરય વિભંગ મઇ સુઓહિ દુગે; સમ્મત્ત તિગે પમ્હા, સુક્કા સન્નીસુ સન્નિદુગં. ૧૭. તમસન્નિ અપજ્જિજજુયં, નરે સબાયર અપજ્જતેઊએ; થાવર ઇગિંદિ પઢમા, ચઉ બાર અસન્નિ દુ દુ વિગલે. ૧૮. દસચરિમ તસે અજયા–હારગ તિરિ તણુ કસાય દુ અનાણે; પઢમ તિલેસા ભવિઅર, અચક્ખુ નપુ મિચ્છિ સવ્વેવિ. ૧૯. પજસન્નિ કેવલ દુગે, સંજમ મણનાણ દેસ મણ મીસે; પણ ચરિમ; પજ્જ વયણે, તિય છ વ પજ્જિ-અર ચક્ખુંમિ. ૨૦. થી નર પણિંદિ ચરમા, ચઉઅણહારે દુસન્નિ છ અપજ્જા; તે સુહુમ અપજ્જ વિણા, સાસણિ ઇત્તો ગુણે વુચ્છં. ૨૧. પણ તિરિ ચઉ સુર નિરએ, નર સન્નિ પણિંદિ ભવ્વ તસિ સવ્વે; ઇગ વિગલ ભૂદગવણે, દુ દુ એગં ગઇ તસ અભવ્વે. ૨૨. વેઅ તિ કસાય નવ દસ, લોભે ચઉ અજઇ દુ તિ અનાણ તિગે; બારસ અચક્ખુ ચક્ખુસુ, પઢમા અહખાઇ ચરિમ ચઊ. ૨૩. મણનાણિ સગ જયાઈ, સમ-ઇઅ છેઅ ચઉ દુન્નિ પરિહારે; કેવલ દુગિ દો ચરિમા, જયાઇ નવ મઇસુઓહિ દુગે. ૨૪. અડ ઉવસમિ ચઉ વેઅગિ, ખઇએ ઇક્કાર મિચ્છ તિગિ દેસે; સુહુમે સઠાણું તેરસ, જોગ આહાર સુક્કાએ. ૨૫. અસન્નિસુ પઢમ દુગં, પઢમ તિલેસાસુ છચ્ચ દુસુ સત્ત; પઢમંતિમ દુગ અજયા, અણહારે મગ્ગણાસુ ગુણા. ૨૬.

હવે માર્ગણાઓમાં ૧૫ યોગ કહે છે.

સચ્ચેઅર મીસઅસ—ચ્ચ મોસ મણ વય વિઉવ્વિ આહારા; ઉરલં મીસા કમ્મણ, ઇઅ જોગા કમ્મ અણહારે.

૨૭. નરગઇ પણિંદિ તસ તણુ, અચક્ખુ નર નપુ કસાય સમ્મદુગે; સન્નિ છલેસાહારગ, ભવ મઇ સુઅ ઓહિ દુગિ સવ્વે. ૨૮. તિરિ ઇત્થિ અજય સાસણ, અનાણ ઉવસમ અભવ્વ મિચ્છેસુ; તેરાહાર દુગૂણા, તે ઉરલદુગૂણ સુર નિરએ. ૨૯. કમ્મુરલદુગં થાવરિ, તે સવિઉવ્વિ દુગ પંચ ઇગિ પવણે; છ અસન્નિ ચરિમ વઇજુઅ, તે વિઉવ દુગૂણ ચઉ વિગલે. ૩૦. કમ્મુરલ મીસ વિણુ મણ, વઇ સમઇઅ છેઅ ચક્ખુ મણનાણે; ઉરલ દુગ કમ્મ પઢમં–તિમ મણ વઇ કેવલ દુગંમિ. ૩૧. મણ વઇ ઉરલા પરિહા–રિ સુહુમિ નવ તેઉ મીસિ સવિઉવ્વા; દેસે સવિઉવ્વિ દુગા, સકમ્મુરલ મીસ અહખાએ. ૩૨. તિ અનાણ નાણ પણ ચઉ, દંસણ બાર જિઅલક્ખણુવઓગા; વિણુ મણનાણ દુ કેવલ, નવ સુર તિરિ નિરય અજએસુ ૩૩. તસ જોઅ વેઅ સુક્કા-હાર નરિ પણિંદિ સન્નિ ભવિ સવ્વે; નયણેઅર પણ લેસા, કસાય દસ કેવલ દુગૂણા. ૩૪. ચઉરિંદિ અસન્નિ દુઅના–ણ દુદંસ ઇગ બિ તિ થાવરિ અચક્ખુ; તિ અનાણ દંસણ દુગં, અનાણ તિગિ અભવ્વમિચ્છ દુગે. ૩૫. કેવલ દુગે નિઅ-દુગં, નવ તિ અનાણવિણુ ખઇઅ અહખાએ; દંસણ નાણ તિગ દે–સિ મીસિ અન્નાણ મીસંતં. ૩૬. મણનાણ ચક્ખુ વજ્જા, અણહારે તિન્નિ દંસ ચઉ નાણ; ચઉ નાણ સંજ-મોવસ,–મ વેઅગે ઓહિદંસે અ. ૩૭. દો તેર તેર બારસ, મણે કમા અટ્ઠ દુ ચઉ ચઉ વયણે; ચઉ દુ પણ તિન્નિ કાએ, જિઅગુણ જોગોવઓગડન્ને. ૩૮. છસુ લેસાસુ સઠાણં, એગિંદિ અસન્નિ ભૂદગ વણેસુ; પઢમા ચઉરો તિન્નિ ઉ, નારય વિગલડગ્ગિ પવણેસુ. ૩૯. અહખાય સુહુમ કેવલ,

ગિ સુક્કા છાવિ સેસ ઠાણેસુ; નર નિરય દેવ તિરિઆ,
ાવા દુ અસંખડણંત ગુણા. ૪૦. પણચઉ તિ દુ એગિંદી,
ાવા તિન્નિ અહિઆ અણંતગુણા; તસ થોવ અસંખડગ્ગી,
ૂ જલડનિલઅહિઅ વણડણંતા. ૪૧. મણ વયણકાય જોગી,
ાવા અસંખગુણા અણંતગુણા; પુરીસા થોવા ઇત્થી, સંખ-
ુણાણંતગુણ કીવા. ૪૨. માણી કોહી માઈ, લોભી અહિઅ
ાણનાણિણો થોવા; ઓહિ અસંખા મઈ સુઅ, અહિઅ સમ
પસંખ વિબ્ભંગા ૪૩. કેવલીણોડણંતગુણા, મઇ સુઅ અન્ના-
ણેડણંતગુણ તુલ્લા; સુહુમા થોવા પરિહા–ર સંખ અહખાય
ંખગુણા ૪૪. છેઅ સમઇઅ સંખા, દેસ અસંખગુણડ-
ુંતગુણ અજયા; થોવ અસંખ દુડણંતા, ઓહિ નયણ કેવલ
અચક્ખુ. ૪૫. પચ્છાણુપુવ્વિ લેસા, થોવા દોડસંખડણંત
ા અહિઆ; અભવિ અર થોવડણંતા, સાસણ થોવોવસમ-
ંખા ૪૬. મીસા સંખા વેઅગ, અસંખગુણ ખઇઅ મિચ્છ
 અણંતા; સન્નિઅર થોવડણંતા, અણહાર થોવેઅર
અસંખા. ૪૭.

અથ ગુણસ્થાનેષુ જીવભેદાનાહ.

સવ્વ જિઅઠાણ મિચ્છે, સગ સાસણિ પણ અપજ્જ
ન્નિ દુગં. સમ્મે સન્ની દુવિહો, સેસેસું સન્નિ પજ્જત્તો. ૪૮.
મિચ્છદુગિ અજઇ જોગા–હાર દુગૂણા અપુવ્વપણગે ઉ,
ણ વઇ ઉરલ સવિઉવ્વિ, દેસે મીસિ સવિઉવ્વિ દુગ દેસે.
૪૯. સાહારદુગ પમત્તે, તે વિઉવાહાર મીસ વિણુ ઇઅરે;
કમ્મુરલદુગંતાઇમ–મણ વયણ સજોગિ ન અજોગિ. ૫૦.
તે અનાણ દુ દંસાઇમ–દુગે અજઇ દેસિ નાણ દંસ તિગં;
ને મીસિ મીસા સમણા, જયાઇ કેવલ દુ અંતદુગે. ૫૧.

સાસણુ ભાવે નાણં, વિઉવ્વગાહારગેઉરલમિસ્સં; નેગિં
સાસાણો, નેહાહિગયં સુઅમયંપિ. ૫૨.

અથ ગુણસ્થાનેષુ લેશ્યામાહ.

છસુ સવ્વા તેઉ તિગં, ઇગિ છસુ સુક્કા અ
અલ્લેસા; બંધસ્સ મિચ્છ અવિરઇ, કસાય જોગ ત્તિ ચઉ હે
૫૩; અભિગહિઅ મણભિગહિઆ-ભિનિવેસિઅ સંસ
મણાભોગં; પણ મિચ્છ બાર અવિરઇ, મણ કરણાડનિ
છ જિઅવહો. ૫૪. નવ સોલ કસાયા પન-ર જોગ
ઉત્તરા ઉ સગવન્ના; ઇગ ચઉ પણ તિ ગુણેસુ, ચઉ તિ
ઇગ પચ્ચઓ બંધો. ૫૫. ચઉ મિચ્છ મિચ્છ અવિ
પચ્ચઇઆ સાય સોલ પણતીસા; જોગ વિણુ તિ પચ્ચઇ
હારગ જિણ વજ્જ સેસા ઉ. ૫૬. પણપન્ન પન્ના તિ
છહિ-અ ચત્ત ગુણચત્ત છ ચઉ દુગવીસા; સોલસ દસ
નવ સ—ત્ત હેઉણો ન ઉ અજોગિંમિ, ૫૭. પણપન્ન મિ
હારગ, દુગૂણ સાસાણિ પન્ન મિચ્છ વિણા; મીસ દુગ
અણ વિણુ, તિ ચત્ત મીસે અહ છ ચત્તા. ૫૮. સદુ
કમ્મ અજએ, અવિરઇ કમ્મુરલ મીસ બિકસાએ; મુત્તુ
ચત્ત દેસે, છવીસ સાહારદુ પમત્તે. ૫૯. અવિરઇ ઇગ
તિકસા-ય વજ્જ અપમત્તિ મીસ દુગ રહિઆ; ચઉવ
અપુવ્વે પુણ, દુવીસ અવિઉવ્વિ આહારે. ૬૦. અછહ
સોલ બાયરિ, સુહુમે દસ વેઅ સંજલણ તિ વિ
ખીણુવસંતિ અલોભા, સજોગિ પુવ્વુત્ત સગ જોગા.
અપમત્તંતા સત્તટ્ઠ-મીસ અપુવ્વ બાયરા સત્ત; બં
છસ્સુહુમો એ-ગમુવરિમાડબંધગાડજોગી. ૬૨. આ- સુ
સંતુદએ, અટ્ઠવિ મોહ વિણુ સત્ત ખીણંમિ; ચઉ

મહુગે અટ્ઠઉ, સંતે ઉવસંતિ સંત્તુદએ. ૬૩. ઉઇરંતિ પમત્તંતા, સગટ્ઠ મીસટ્ઠ વેઅ આઉ વિણા; છગ અપમત્તાઈ તઓ, છ પંચ સુહુમો પણુવસંતો. ૬૪. પણ દો ખીણ દુ જોગી-ડણુદીરગુ અજોગિ થોવ ઉવસંતા; સંખ ગુણ ખીણ સુહુમા-નિઅટ્ટિ. અપુવ્વ સમ અહિઆ ૬૫. જોગિ અપમત્ત ઇયરે, સંખગુણા દેસ સાસણા મીસા; અવિરઇ અજોગિ મિચ્છા, અસંખ ચઉરો દુવેડણંતા. ૬૬. ઉવસમ ખય મીસોદય-પરિણામા દુ નવડટ્ઠાર ઇગવીસા; તિઅ ભેઅ સન્નિવાઇઅ, સમ્મં ચરણં પઢમ ભાવે. ૬૭. બીએ કેવલ જુઅલં, સમ્મં દાણાઇ લદ્ધિ પણ ચરણં; તઇએ સેસુવઓગા, પણ લદ્ધિ સમ્મ વિરઇ દુગં. ૬૮. અન્નાણ મસિદ્ધત્તા-ડસંજમ લેસા કસાય ગઇ વેઆ; મિચ્છં તુરિએ ભવ્વા,-ડભવ્વત્ત જિઅત્ત પરિણામે. ૬૯. ચઉ ચઉગઇસુ મીસગ-પરિણામુદએહિં ચઉસખઇએહિં; ઉવસમ જુએહિં વા ચઉ,કેવલિ પરિણામુદયખઇએ. ૭૦. ખય પરિણામિ સિદ્ધા. નરાણ પણ જોગુવસમ સેઢીએ;.ઇઅ પનર સન્નિવાઇઅ-ભેઆ વીસં અસંભવિણો.૭૧.મોહે વસમો મીસો,ચઉ ઘાઈસુ અટ્ઠ કમ્મસુ અ સેસા; ધમ્માઇ પારિણામિઅ-ભાવે ખંધા ઉદઇએ વિ. ૭૨. સમ્માઇ ચઉસુ તિગ ચઉ, ભાવા ચઉ પણુવસામગુવસંતે; ચઉખીણાડપુવ્વે તિ-ન્નિ સેસ ગુણઠાણેગેગ જિએ. ૭૩. સંખિજ્જેગ મસંખં, પરિત્ત જુત્ત નિઅપય જુઅં તિવિહં; એવ મણંતં પિ તિહા, જહન્ન મજ્ઝુક્કસા સવ્વે. ૭૪. લહુ સંખિજ્જં દુચ્ચિઅ, અઓ પરં મજ્ઝિમંતુ જા ગુરુઅં; જંબુદ્દીવ પમાણય, ચઉપલ્લ પરૂવણાઇ ઇમં. ૭૫. પલ્લાણુડવટ્ઠિઅ સિલા-ગ પડિસિલાગ મહાસિલાગખ્ખા; જોયણસ-

હસોગાઢા, સવેઇઅંતા સસિહ ભરિઆ. ૭૬. તો દીવુદહિસુ ઇક્કિ-ક્ક સરિસવં ખિવિઅ નિટ્ઠિએ પઢમે; પઢમં વ તદંતં ચિઅ, પુણ ભરિએ તંમિ તહ ખીણે. ૭૭. ખિપ્પઇ સિલાગ-પલ્લે-ગુ સરિસવો ઇય સિલાગ ખિવણેણં; પુણ્ણો બીઓ અ તઓ, પુવ્વંપિ વ તમ્મિ ઉદ્ધરિએ. ૭૮. ખીણે સિલાગિ તઇએ, એવં પઢમેહિં બીઅયં ભરસુ; તેહિં તઇઅં તેહિ અ, તુરિઅં જા કિર ફુડા ચઉરો. ૭૯. પઢમ તિપલ્લુદ્ધરિઆ, દીવુદહી પલ્લ ચઉ સરિસવા ય; સવ્વો વિ એસ રાસી, રૂવૂણો પરમસંખિજ્જં. ૮૦ રૂવજુઅં તુ પરિત્તા-ઽસંખં લહુ અસ્સ રાસિ અબ્ભાસે; જુત્તાસંખિજ્જં લહુ, આવલિઆ સમય પરિમાણં. ૮૧. બિ તિ ચઉ પંચમ ગુણણે, કમા સગા-સંખ પઢમ ચઉ સત્તા; ણંતા તે રૂવજુઆ, મજ્ઝા રૂવૂણ ગુરૂપચ્છા. ૮૨. ઇઅ સુત્તુત્તં અન્ને, વગ્ગિઅ મિક્કસિ ચઉત્થય મસંખં; હોઈ અસંખાસંખં, લહુ રૂવજુઅં તુ તં મજ્ઝં. ૮૩. રૂવૂણ માઇમં ગુરૂ; તિવગ્ગિઉં તત્થિમે દસખ્ખેવે; લોગાગાસપએસા, ધમ્માધમ્મેગ જિઅ દેસા. ૮૪. ઠિઇબંધ-ઝવસાયા, અણુભાગા જોગ છેઅ પલિભાગા; દુણ્હ ય સમાણ સમયા, પત્તેઅ નિગોઅએ ખિવસુ. ૮૫. પુણ તંમિ તિવગ્ગિઅએ, પરિત્તઽણંત લહુ તસ્સ રાસીણં; અબ્ભાસે લહુજુત્તા-ઽણંતં અભવ્વજિઅમાણં.૮૬. તવ્વ-ગ્ગે પુણ જાયઇ-ઽણંતાણંત લહુ તં ચ તિખ્ખુત્તો; વગ્ગસુ તહવિ ન તં હો-ઇઽણંતખેવે ખિવસુ છ ઇમે. ૮૭. સિદ્ધા નિગોઅજીવા, વણસ્સઇ કાલ પુગ્ગલા ચેવ; સવ્વમલોગ નહં પુણ; તિવગ્ગિઉં કેવલ દુગંમિ. ૮૮. ખિત્તેઽણંતાણંતં. હવેઇ જિટ્ઠં તુ વવહરઇ મજ્ઝં; ઇઅ સુહુમત્થવિઆરો,

લિહિઓ દેવિંદ સૂરીહિં. ૮૯.

ૐપરમગુરુભ્યો નમઃ

શતકનામા પંચમ કર્મગ્રંથ પ્રારભ્યતે.

નમિઅ જિણં ધુવબંધો-દય સત્તા ઘાઇ પુણ્ણ પરિ-
અત્તા; સેઅર ચઉહ વિવાગા, વુચ્છં બંધવિહ સામીઅ. ૧.

તિહાં પ્રથમદ્વારે સુડતાલીશ ધ્રુવબંધિની પ્રકૃતિ કહે છે.

વણ્ણ ચઉ તેઅ કમ્મા—ગુરુલહુ નિમિણોવઘાય ભય
કુચ્છા; મિચ્છા કસાયાવરણા, વિગ્ઘં ધુવબંધિ સગચત્તા. ૨.

હવે અધ્રુવબંધિની પ્રકૃતિ કહે છે.

તણુવંગાગિઅ સંઘય-ણ જાઈ ગઇ ખગઈ પુવ્વિ
જિણુસાસં; ઉજ્જો આયવ પરઘા, તસવીસા ગોઅ વેયણિયં.
૩. હાસાઇ જુઅલ દુગ વે-અ આઉ તેઉત્તરી અધુવબંધો;
ભંગા અણાઇ સાઈ, અણંત સંતુત્તરા ચઉરો. ૪. પઢમ
બિઆ ધુવ ઉદઇસુ, ધુવબંધિસુ તઇઅ વજ્જ ભંગતિગં;
મિચ્છમ્મિ તિન્નિ ભંગા, દુહાવિ અધુવા તુરિઅ ભંગા. ૫.

હવે સત્તાવીસ ધ્રુવોદયી પ્રકૃતિ કહે છે.

નિમિણ થિર અથિર અગુરુઅ, સુહ અસુહં તેઅ કમ્મ
ચઉવન્ના; નાણંતરાય દંસણ, મિચ્છ ધુવ ઉદય સગવીસા.૬.

હવે એની વિપરીત અધ્રુવોદયી પ્રકૃતિ કહે છે

થિર સુભિઅર વિણુ અધ્ધુવ-બંધી મિચ્છ વિણુ મોહ
ધુવબંધી; નિદ્દોવઘાય મીસં, સમ્મં પણનવઈ અધુવુદયા. ૭

હવે ધ્રુવસત્તા પ્રકૃતિ કહે છે.

તસ વણ્ણ વીસ સગ તે-અ કમ્મ ધુવબંધિ સેસ વેય
તિગં; આગિઇ તિગ વેઅણિઅં, દુ જુઅલ.સગ ઉરલ સાસ
ચઊ ૮.ખગઈ તિરિદુગ નીઅં, ધુવસત્તા (અથાધ્રુવસત્તા

નિરુપ્યંતે) સમ્મ મીસ મણુઅદુગં; વિઉવ્વિકાર જિણાઓ, ઽઽહાર સગુચ્ચા અધુવસત્તા. ૯.

હવે ગુણઠાણાની અપેક્ષાંયે પ્રકૃતિની સત્તાનું ધ્રુવાધ્રુવપણું વિચારે છે.

પઢમ તિગુણેસુ મિચ્છં, નિઅમા અજયાઈ અટ્ઠગે ભજ્જં; સાસાણે ખલુ સમ્મં, સત્તં મિચ્છાઇ દસગે વા ૧૦. સાસણ મીસેસુ ધુવં, મીસં મિચ્છાઇ નવસુ ભયણાએ; આઇ દુગ અણ નિયમા; ભઈઆ મીસાઇ નવગમ્મિ ૧૧.

હવે આહારક સપ્તકની સત્તા કહે છે.

આહાર સત્તગં વા, સવ્વ ગુણે બિ તિ ગુણે વિણા તિત્થં; નો ભય સંતે મિચ્છો, અંતમુહુત્ત ભવે તિત્થે ૧૨.

હવે સર્વ તથા દેશ ઘાતિની: પ્રકૃતિઓ કહે છે.

કેવલ જુઅલાવરણા, પણ નિદ્દા બારસાઈમ કાસાયા; મિચ્છંતિ સવ્વઘાઈ, ચઉ નાણ તિ દંસાણાવરણા. ૧૩. સંજલણ નોકસાયા, વિગ્ઘં ઇઅ દેસ ઘાઇઅ (અથ અઘાતિન્યઃ પ્રકૃતયઃ) અઘાઈ; પત્તેઅ તણુટ્ઠાઉ, તસ વીસા ગોઅ દુગ વણ્ણા. ૧૪.

અથ પુણ્ય પ્રકૃતયઃ

સુર નર તિગુચ્ચ સાયં, તસ દસ તણુવંગ વઈર ચઉરંસં; પરઘા સગ તિરિ આઉ. વણ્ણ ચઉ પણિંદિ સુભખગઈ. ૧૯

અથ પાપ પ્રકૃતયઃ

બાયાલ પુણ્ણપગઈ, અપઢમ સંઠાણ ખગઈ સંઘયણા; તિરિદુગ અસાય નીઓ-વઘાય ઇગ વિગલ નિરય તિગં. ૧૬. થાવર દસ વણ્ણ ચઉ-ક્ક ઘાય પણયાલ સહિઅ બાસીઈ; પાવ પયડિત્તિ દેસુવિ, વણ્ણા ઇગિહા સુહા અસુહા. ૧૭.

હવે અપરાવર્ત્તમાન પ્રકૃતિઓ કહે છે.

નામ ધુવબંધિ નવગં, દંસણ પણ નાણ વિગ્ઘ પરઘાયં;
ભય કુચ્છ મિચ્છ સાસં, જિણગુણ તીસા અપરિયત્તા. ૧૮.

હવે પરાવર્ત્તમાન પ્રકૃતિઓ કહે છે.

તણુ અટ્ઠવેઅ દુજુઅલ, કસાય ઉજ્જોઅ ગોય દુગ નિદ્દા;
તસ વીસાઉ પરિત્તા, ખિત્તવિવાગડણુપુવ્વીઓ. ૧૯.

હવે જીવવિપાકી પ્રકૃતિ કહે છે.

ઘણઘાઈ દુગોઅ જિણા, તસિઅર તિગ સુભગ દુભગ ચઉ સાસં; જાઈ તિગ જિઅવિવાગા, આઊ ચઉરો ભવવિવાગા. ૨૦.

હવે પુદ્ગલવિપાકી પ્રકૃતિ કહે છે.

નામ ધુવોદય ચઉ તણુ–વઘાય સાહરણિય જોઅતિગં;
પુગ્ગલવિવાગિ બંધો, પયઈ ટ્ઠિઈ રસ પએસત્તિ. ૨૧.
મૂલ પયડીણ અડ સ–ત્ત છેગ બંધેસુ તિન્નિ ભૂગારા;
અપ્પતરા તિઅ ચઉરો, અવટ્ઠિઆ ન હુ અવત્તવ્વો. ૨૨.

હવે ભૂયસ્કારાદિક બંધના લક્ષણ કહે છે.

એગાદહિગે ભૂઓ, એગાઈ ઊણગમ્મિ અપ્પતરો;
તમ્મત્તો અવટ્ઠિઓ, પઢમે સમએ અવત્તવ્વો. ૨૩.

એ રીતે ઉત્તર પ્રકૃતિના બંધ સામાન્યે કહ્યા, હવે વિશેષે કહે છે.

નવ છ ચઊ દંસે દુ દુ, તિ દુ મોહે દુ ઇગવીસ સત્તરસ;
તેરસ નવ પણ ચઉ તિ દુ, ઇક્કો નવ અટ્ઠ દસ દુન્નિ. ૨૪.

હવે નામકર્મમાં ભૂયસ્કારાદિક કહેવા અર્થે પ્રથમ બંધસ્થાનક કહે છે.

તિ પણ છ અટ્ઠ નવહિઆ, વીસા તીસે ગતીસ ઇગ નામે; છસ્સગ અટ્ઠ તિબંધાઃ સેસેસુ ઠાણમિક્કિક્કં. ૨૫.

હવે મૂલ પ્રકૃતિ તથા ઉત્તર પ્રકૃતિઓ સ્થિતિબંધ સ્વામિત્વ દ્વારે કરી સવિસ્તર પણે કહે છે.

વીસયર કોડિ કોડિ, નામે ગોએ ય સત્તરી મોહે; તીસ-યર ચઉસુ ઉદહી, નિરય સુરાઉમ્મિ તિત્તીસા. ૨૬.

હવે મૂલ પ્રકૃતિનો જઘન્ય સ્થિતિબંધ કહે છે.

મૂત્તૂ અકસાય ટ્ઠિઈ, બાર મુહુત્તા જહન્ન વેયણિએ; અટ્ઠટ્ઠ નામ ગોએ–સુ સેસએસુ મુહુત્તં તો. ૨૭. વિગ્ઘા વરણ અસાએ, તીસં અટ્ઠાર સુહુમ વિગલ તિગે; પઢમા ગિઇ સંઘયણે, દસ દુસુ ચરિમેસુ દુગ વુડ્ઢી. ૨૮. ચાલીસ કસાએસુ, મિઉ લહુ નિધ્ધુણ્હ સુરહિ સિય મહુરે; દસ દો સડ્ઢ્ઢસમહિયા, તે હાલિદ્દંબિલાઇણં. ૨૯. દસ સુહ વિહગઈ ઉચ્ચે, સુરદુગ થિરછક્ક પુરિસ રઈ હાસે; મિચ્છે સત્તરિ મણુ દુગ, ઇત્થી સાએસુ પણરસ. ૩૦ ભય કુચ્છ અરઈ સોએ, વિઉવ્વિ તિરિ ઉરલ નિરયદુગ નીએ; તેઅ પણ અથિરછક્કે, તસ ચઉ થાવર ઇગ પણિંદિ. ૩૧. નપુ કુખગઇ સાસચઉ, ગુરુ કખ્ખડરુખ્ખ સીય દુગ્ગંધે; વીસં કોડા કોડી, એવઇઆ બાહ વાસ સયા. ૩૨. ગુરુ કોડિ કોડિ અંતો, તિત્થાહારાણ ભિન્નમુહ બાહા: (અથ જઘન્ય સ્થિતિ-બંધ:) લહુ ઠિઈ સંખ ગુણૂણા, નર તિરિયાણાઉ પલ્લતિગં. ૩૩

હવે લાઘવે આયુબંધ એકેંદ્રિયાદિકનો કહે છે.

ઇગ વિગલ પુવ્વ કોડી, પલિયાડસંખં સઆઉ ચઉ અમણા; નિરુવક્કમણ છ માસો, અબાહ સેસાણ ભવંતંસો. ૩૪

હવે ઉત્તર પ્રકૃતિનો જઘન્ય સ્થિતિબંધ કહે છે.

લહુ ઠિઈ બંધો સંજલણ, લોહ પણ વિગ્ઘ નાણ દંસેસુ; ભિન્ન મુહુત્તંતે અટ્ઠ, જસુચ્ચે વારસ ય સાએ. ૩૫. દો ઇગ માસો પખ્ખો, સંજલણ તિગે પુમટ્ઠ વરિસાણિ; સેસાણુ ક્કોસાઓ, મિચ્છત્ત ઠિઇએ જલદ્ધં. ૩૬. અયમુક્કોસો ગિંદિસુ,

પલિયાઽસંખંસ હીણુ લહુ બંધો, કમસો; પણવીસાણ, પન્ના
સયસહસ સંગુણિઓ. ૩૭.

હવે વિકલેંદ્રિય તથા અસન્નીઆ પંચેદ્રિયનો જઘન્ય સ્થિતિબંધ કહે છે

વિગલ અસન્નિસુ જિટ્ઠો, કણિટ્ઠઓ પલ્લઽસંખ ભાગૂણો;
સુર નિરયાઉ સમાદસ, સહસ્સ સેસાઉ ખુડ્ડ ભવં. ૩૮.

હવે સર્વ પ્રકૃતિના જઘન્ય સ્થિતિબંધે જઘન્ય અબાધાકાલ કહે છે.

સવ્વાણવિ લહુ બંધે, ભિન્ન મુહુ અબાહ આઉ જિટ્ઠેવિ,
કેઇ સુરાઉ સમ જિણ-મંતમુહુ બિંતિ આહારં. ૩૯.

હવે ક્ષુલ્લકભવનું માન કહીએ છીએ.

સત્તરસ સમહિઆ કિર, ઇગાણુપાણંમિ હુંતિ ખુડ્ડ ભવા;
સગતીસ સય તિહુત્તર, પાણૂ પુણ ઇક્ક મુહુત્તંમિ. ૪૦ પણ
સટ્ઠિ સહસ પણ સય, છત્તીસા ઇગ મુહુત્ત ખુડ્ડ ભવા;
આવલિયાણં દોસય, છપન્ના એગ ખુડ્ડ ભવે. ૪૧.

હવે ઉત્તર પ્રકૃતિ આશ્રયીને ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિબંધના સ્વામિ કહે છે.

અવિરય સમ્મો તિત્થં, આહાર દુગા મરાઉ અપમત્તે;
મિચ્છાદિટ્ઠી બંધઇ, જિટ્ઠટ્ઠિઇ સેસ પયડીણં. ૪૨.

એમ ગુણસ્થાનકે સ્વામિત્વ કહીને હવે જીવ ભેદે કહે છે.

વિગલ સુહુમાઉગ તિગં, તિરિમણુયા સુર વિઉવ્વિ
નિરયદુગં; એગિંદિ થાવરાયવ, આઈસાણા સુરુક્કોસં. ૪૩.
તિરિ ઉરલ દુગુજ્જોઅં, છિવટ્ઠ સુર નિરય સેસ ચઉગ-
ઇઆ; (અથ જઘન્ય સ્થિતિબંધ સ્વામીનાહ) આહાર જિણ-
મપુવ્વો, નિયટ્ટિ સંજલણ પુરિસ લહૂ. ૪૪. સાય જસુચ્ચા-
વરણા, વિગ્ઘં સુહુમો વિઉવ્વિ છ અસન્નિ; સન્નીવિ આઉ
બાયર, પજ્જેગિંદીઉ સેસાણં. ૪૫.

હવે ઉત્કૃષ્ટાદિ સ્થિતિબંધને વિષેજ ચાર ભાંગા સ્થિતિબંધના કહે છે.

ઉક્કોસ જહણ્ણિયર; ભંગા સાઇ અણાઈ ધુવ અધુવા;
ચઉહા સગ અજહન્ના, સેસ તિગે આઉ ચઉસુ દુહા. ૪૬.

હવે તે ચારભાંગા ઉત્તર પ્રકૃતિને વિષે વિચારે છે

ચઉ ભેઓ અજહન્નો, સંજલણાવરણ નવગ વિગ્ધાણં;
સેસ તિગિ સાઇ અધુવો, તહ ચઉહા સેસ પયડીણં. ૪૭.

હવે ગુણઠાણા આશ્રયીને જઘન્ય તથા ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિબંધ વિચારે છે

સાણાઇ અપુવ્વંતો, અયરંતો કોડિ કોડિઓ નડહિગો;
બંધો નહુ હીણો ન ય, મિચ્છે ભવિઅર સન્નિંમિ. ૪૮.

હવે એકેંદ્રિયાકને વિષે હીનાધિક સ્થિતિબંધનું અલ્પ બહુત્વ કહે છે

જઇ લહુ બંધો બાયર, પજ્જ અસંખ ગુણ સુહુમ પજ્જડહિગો; એસિ અપજ્જાણ લહુ, સુહુમેઅર અપજ્જ પજ્જ ગુરુ. ૪૯. લહુ બિઅ પજ્જ અપજ્જે, અપજ્જિઅર બિઅ ગુરુ અહિગો એવં; તિ ચઉ અસન્નિસુ નવરં, સંખગુણા બિઅ અમણપજ્જે. ૫૦. તો જઇ જિટ્ઠો બંધો, સંખગુણો દેસ વિરય હસ્સિઅરો; સમ્મ ચઉ સન્નિ ચઉરો, ઠિઇ બંધાડણુકમ સંખગુણા. ૫૧. સવ્વાણ વિ જિટ્ઠ ટ્ઠિઇ, અસુહાં જં સાઇ સંકિલેસેણં; ઇઅરા વિસોહિઆ પુણ, મુત્તું નર અમર તિરિ આઉં. ૫૨.

હવે યોગસ્થાનકના સ્વામી કહે છે.

સુહુમ નિગોઆઇ ખણ-પ્પજોગ બાયર વિગલ અમણ મણા; અપજ્જ લહુ પઢમ દુ ગુરુ, પજ હસ્સિઅરો અસંખ ગુણો. ૫૩. અસમત્ત તમુક્કોસો, પજ્જ જહન્નિઅર એવ ઠિઇ ઠાણા; અપજેયર સંખગુણા, પરમડપજ બિએ અસંખ ગુણા. ૫૪.

હવે જેટલી અપર્યાપ્તાવસ્થાયે યોગ વૃદ્ધિ હોય તે કહે છે.

પઇખિણુ મસંખગુણુ વિરિ–ય અપજ્જટ્ઠિઇ અસંખ લોગ સમા; અજ્ઝવસાયા અહિયા, સત્તસુ આઉસુ અસંખગુણા. ૫૫.

અથોત્કૃષ્ટ સ્થિત્યંતર બંધમાહ.

તિરિ નિરય તિ જોયાણં, નરભવજુઅ સચઉ પલ્લ તેસટ્ઠં; થાવર ચઉ ઇગ વિગલા–યવેસુ પણસીઇ સયમયરા. ૫૬. અપઢમ સંઘયણા ગિઇ, ખગઇ અણ મિચ્છ દુભગ થીણ તિગં; નિઅ નપુ ઇત્થિ દુતીસં, પણિંદિ સુઅબંધ ઠિઇ પરમા. ૫૭.

હવે એકતાલીશ પ્રકૃતિનો અબંધકાલ પૂરવાનો ઉપાય કહે છે.

વિજયાઇસુ ગેવિજ્જે, તમાઇ દહિસય દુતીસ તેસટ્ઠં; પણસીઇ (અથ ત્રિસપ્તતીનામધ્રુવબંધિનીનામુત્કૃષ્ટં સંતતબંધમાહ) સયયબંધો, પલ્લતિગં સુરવિઉવ્વિ દુગે. ૫૮. સમયાદસંખકાલં, તિરિ દુગ નીએસુ આઉ અંતમુહૂ; ઉરલિ અસંખ પરટ્ઠા, સાય ઠિઈ પુવ્વ કોડૂણા. ૫૯. જલહિ સયં પણસીયં, પરઘુસ્સાસે પણિંદિ તસ ચઉગે; બત્તીસં સુહુ વિહગઈ, પુમ સુભગ તિગુચ્ચ ચઉરંસે. ૬૦. અસુહખગઇ જાઇ આગિઇ, સંઘયણાહાર નિરયુજોય દુગં; થિર સુભ જસ થાવર દસ, નપુ ઇત્થી દુજુઅલ મસાયં. ૬૧. સમાયાદંતમુહુત્તં, મણુ દુગ જિણ વઇર ઉરલુવંગેસુ તિત્તીસયરા પરમો, અંતમુહૂ લહુવિ આઉ જિણા. ૬૨. (ઇતિ સ્થિતિબંધઃ) તિવ્વો અસુહ સુહાણં, સંકેસ વિસોહિઓ વિવજ્જયઓ; મંદરસો ગિરિ મહિરય, જલરેહા સરિસ કસાએહિં. ૬૩. ચઉ ઠાણાઇ અસુહો, સુહન્નહા વિગ્ઘ દેસ આવરણા; પુમ સંજલણિગ દુ તિ ચઉ, ઠાણ રસા સેસ

દુગમાઈ. ૬૪.

હવે શુભાશુભ રસનું સ્વરૂપ કહે છે.

નિબુ ઇચ્છુરસો સહજો, દુ તિ ચઉ ભાગ કઢિ ઇક્ક ભાગં તો; ઇગ ઠાણાઈ અસુહો, અસુહાણ સુહો સુહાણં તુ. ૬૫.

હવે ઉત્કૃષ્ટ રસબંધના સ્વામી દેખાડે છે.

તિવ્વ મિગ થાવરાયવ, સુર મિચ્છા વિગલ સુહુમ નિરય તિગં; તિરિ મણુ આઉ તિરિ નરા, તિરિ દુગ છેવટ્ઠ સુર નિરયા. ૬૬. વિઉવિ સુરા હારગ દુગ, સુખગઇ વન્ન ચઉ તેય જિણ સાયં;સમ ચઉ પરઘા તસદસ,પણિંદિ સાસુચ્ચ ખવગાઉ. ૬૭. તમતમગા ઉજ્જોયં, સમ્મસુરા મણુય ઉરલ દુગ વઇરં; અપમત્તો અમરાઉ, ચઉ ગઈ મિચ્છાઉ સેસાણં. ૬૮.

હવે જઘન્ય રસબંધના સ્વામી કહે છે.

થીણ તિગં અણ મિચ્છં, મંદરસં સંજમુમ્મુહો મિચ્છો; બિઅ તિઅ કસાય અવિરય, દેસ પમત્તો અરઇ સોએ. ૬૯. અપમાઇ હારગ દુગં, દુનિદ્દ અસુવન્ન હાસ રઈ કુચ્છા; ભયમુવઘાય મપુવ્વો, અનિયટ્ટ પુરિસ સંજલણે. ૭૦. વિગ્ઘાવરણે સુહુમો, મણુતિરિઆ સુહુમ વિગલ તિગ આઊ; વેઉવ્વિ છક્ક અમરા, નિરયા ઉજ્જોય ઉરલ દુગં. ૭૧. તિરિ દુગ નિયં તમતમા, જિણ મવિરય નિરય વિણિગ થાવરયં; આસુહુમાયવ સમ્મો, વ સાય થિર સુહ જસા સિયરા. ૭૨. તસ વન્ન તેઅ ચઉ મણુ, ખગઇ દુગ પણિંદિ સાસ પરઘુચ્ચં; સંઘયણાગિઇ નપુ થી, સુભગિ અરતિ મિચ્છ ચઉ ગઇઆ. ૭૩. ચઉ તેઅ વન્ન વેઅણિ–અનામ, ણુક્કોસ સેસ ધુવબંધી; ઘાઇણં અજહન્ના, ગોએ દુવિહો

ઇમો ચઉહા. ૭૪. સેસંમિ દુહા, (અનુભાગ બંધો સમ્મત્તો) (અથ પ્રદેસબંધે આદાવૌદારિકાદિવર્ગણામાહ) ઇગ દુગ, ણુગાઈ જા અભવણંત ગુણિ આણૂ; ખંધા ઉરલો ચિઅ વ–ગ્ગણાઉ તહ અગહણં તિરિયા. ૭૫. એમેવ વિઉવ્વાહા–ર તેઅ ભાસાણુ પાણ મણ કમ્મે; સુહુમા કમાવગાહો, ઊણૂણંગુલ અસંખંસો. ૭૬. ઇક્કિક્કડ હિયા સિદ્ધા–ણંતંસો અંતરેસુ અગ્ગહણા; સવ્વત્થ જહન્નુચિયા, નિયણંતં સાહિઆ જિટ્ઠા. ૭૭.

હવે જેવા કર્મદલિક જીવ ગ્રહણ કરે છે તે કહે છે.

અંતિમ ચઉ ફાસ દુગં–ધ પંચ વન્ન રસ કમ્મ ખંધ દલં; સવ્વજિયણંતગુણરસ, અણુજુત્તમણંતયં પએસં. ૭૮.

હવે કર્મ દલનું અવગાહના ક્ષેત્ર કહે છે.

એગ પએસો ગાઢં, નિઅ સવ્વ પએસઓ ગહેઇ જિઓ; થોવો આઉ તદંસો, નામે ગોએ સમો અહિઓ. ૭૯. વિગ્ઘાવરણે મોહે, સવ્વોવરિ વેઅણીઇ જેણપ્પે, તસ્સ ફુડત્તં ન હવઈ, ઠિઈ વિસેસેણ સેસાણં. ૮૦. નિઅ જાઈ લદ્ધ દલિઆ–ડણંતસો હોઇ સવ્વઘાઇણં; બજ્ઝંતીણ વિભજ્જઈ, સેસં સેસાણ પઇ સમયં. ૮૧.

હવે કર્મનિર્જરાવવા નિમિત્તે ગુણશ્રેણિઓના નામ કહે છે.

સમ્મ દેસ સવ્વ વિરઈ, ઉઅણ વિસંજોઅ દંસ ખવગે અ; મોહસમ સંત ખવગે, ખીણ સજોગીઅર ગુણસેઢી.૮૨.

હવે ગુણશ્રેણીનું સ્વરૂપ કહે છે.

ગુણસેઢી દલ રયણા–ડણુસમય મુદયા દસંખ ગુણણાએ એઅગુણા પુણ કમસો, અસંખ ગુણ નિજ્જરા જીવા. ૮૩.

એમગુણવિશુદ્ધિયે નિર્જરા વધે, તે ભણી ગુણઠાણાનો
અંતરકાળ કહે છે.

પલિઆ સંખં સમુહુ, સાસણ ઇઅર ગુણ અંતરં
હસ્સં; ગુરુ મિચ્છિ બે છ સટ્ઠી, ઇયર ગુણે પુગ્ગલદ્ધંતો. ૮૪.

હવે પલ્યોપમનું સ્વરૂપ કહે છે.

ઉદ્ધાર અદ્ધ ખિત્તં, પલિય તિહા સમય વાસસય સમયે;
કેસડવહારો દીવો–દહિ આઉ તસાય પરિમાણં. ૮૫.

હવે પુદ્ગલ પરાવર્ત્તના આઠ ભેદનું સ્વરૂપ ત્રણ ગાથાયેં કરી કહે છે

દિવ્વે ખિત્તે કાલે, ભાવે ચઉહ દુહ બાયરો સુહુમો;
હોઇ અણંતુસ્સપ્પિણિ, પરિમાણો પુગ્ગલપરટ્ટો. ૮૬.

હવે પ્રથમ દ્રવ્યથી બાદર તથા સૂક્ષ્મ પુદ્ગલ પરાવર્ત્તનું સ્વરૂપ કહે છે.

ઉરલાઇ સત્તગેણં, એગ જિઓ મુઅઇ ફુસિય સવ્વ
અણૂ; જિત્તિઅ કાલિ સ થૂલો, દવ્વે સુહુમો સગન્નયરા.૮૭.

હવે બાદર તથા સૂક્ષ્મ ક્ષેત્રાદિક ત્રણ પુદ્ગલ પરાવર્ત્તનું સ્વરૂપ કહે છે.

લોગ પએસોસપ્પિણિ; સમયા અણુભાગ બંધ ઠાણા ય;
જહ તહ કમ મરણેણં, પુટ્ઠા ખિત્તાઇ થૂલિયરા. ૮૮.

હવે ઉત્કૃષ્ટ જઘન્ય પ્રદેશ બંધ સ્વરૂપ કહે છે.

અપ્પયર પયડિ બંધી, ઉક્કડ જોગી અ સન્નિ પજ્જત્તો;
કુણઇ પએસુક્કોસં, જહન્નયં તસ્સ વચ્ચાસે. ૮૯. મિચ્છ
અજય ચઉ આઉ, બિ તિ ગુણ વિણુ મોહિ સત્ત મિચ્છાઇ;
છણ્હં સતરસ સુહુમો, અજયા દેસા બિ તિ કસાએ. ૯૦.
પણ અનિઅટ્ટિ સુખગઇ, નરાઉ સુર સુભગ તિગ વિઉવ્વિ
દુગં; સમચઉરંસ મસાયં, વઇરં મિચ્છો વ સમ્મો વા. ૯૧.
નિદ્દા પયલા દુ જુઅલ, ભય કુચ્છા તિત્થ સંમગો સુજઇ;
આહાર દુગં સેસા, ઉક્કોસ પએસગા મિચ્છો. ૯૨.

હવે જઘન્ય પ્રદેશબંધસ્વામી કહે છે.

સમુણી દુન્નિ અસન્ની, નરય તિગ સુરાઉ સુર વિઉવ્વિ દુગં; સમ્મો જિણો જહન્નં, સુહુમ નિગોઆઇખણિ સેસા.૯૩.

હવે પ્રદેશ બંધને વિષે સાદિ અનાદ્યાદિક ભાંગા વિચારે છે.

દંસણ છગ ભય કુચ્છા, બિ તિ તુરિઅ કસાય વિગ્ઘ નાણાણં; મૂલ છગેડણુક્કોસો, ચઉહ દુહા સેસિ સવ્વત્થં.૯૪.

હવે યોગ સ્થાનકની સંખ્યા કહે છે.

સેઢિ અસંખિજ્જંસે, જોગઠાણાણિ પયડિ ઠિઈ ભેઆ; ઠિઇ બંધજ્ઝવસાયા, અણુભાગ ઠાણ અસંખગુણા. ૯૫. તત્તો કમ્મ પએસા, અણંત ગુણિયા તઓ સરચ્છેયા; જોગા પયડિ પએસં, ઠિઇ અણુભાગ કસાયાઓ.૯૬. ચઉદસ રજ્જૂ લોગો, બુદ્ધિકઓ સત્ત રજ્જુમાણ ઘણો; તદીહેગ પએસા, સેઢી પયરો અ તવ્વગ્ગો. ૯૭.

હવે ઉપશમ શ્રેણિનું સ્વરૂપ અનુક્રમે કહે છે.

અણ દંસ નપુંસિત્થી, વેઅ છક્કં ચ પુરિસ વેઅં ચ; દો દો એગં તરિએ, સરિસે સરિસં ઉવસમેઇ. ૯૮.

હવે ક્ષપક શ્રેણીનો વિધિ કહે છે.

અણ મિચ્છ મીસ સમ્મં, તિઆઉ ઇગ વિગલ થીણ તિગુજ્જોઅં; તિરિ નિરય થાવર દુગં, સાહારાયવ અડ નપુંસિત્થી. ૯૯. છગ પુમ સંજલણા દો, નિદ્દા વિગ્ઘાવરણ ખએ નાણી; દેવિંદસૂરી લિહિઅં, સયગમિણં આયસરણટ્ઠા. ૧૦૦.

ૐ પરમગુરુભ્યો: નમઃ

શ્રી ચંદ્રમહત્તરાચાર્ય પ્રણીત સપ્તતિકા નામા ષષ્ઠઃ કર્મગ્રંથઃ સમારભ્યતે.

સિદ્ધ પએહિં મહત્થં, બંધોદય સંત પયડિ ઠાણાણં; વુચ્છં સુણ સંખેવં, નીસંદં દિટ્ઠિ વાયસ્સ. ૧. કઇ બંધંતો

વેઅઇ, કઇ કઇ વા સંત પયડિ ઠાણાણિ; મૂલુત્તર પગઈસુ, ભંગ વિગપ્પા મુણેઅવ્વા. ૨.

હવે મૂલ આઠ કર્મના બંધ ઉદય સત્તા સ્થાનકનો પરસ્પર સંવેધ કહે છે.

અટ્ઠવિહ સત્ત છબ્બં–ધએસુ અટ્ઠેવ ઉદય સંતંસા; એગવિહે તિ વિગપ્પા, એગ વિગપ્પો અબંધંમિ. ૩.

હવે એ સાત ભાંગા ચૌદ જીવસ્થાનકે કહી દેખાડે છે.

સત્તડટ્ઠ બંધ અટ્ઠુદ–ય સંત તેરસસુજીવઠાણેસુ; એગંમિ પંચ ભંગા, દો ભંગા હુંતિ કેવલિણો. ૪.

હવે એહિજ ચૌદ ભાંગા ગુણઠાણે વિવરીને કહે છે.

અટ્ઠસુ એગ વિગપ્પો, છસ્સુ વિ ગુણસન્નિએસુ દુ વિગપ્પા; પત્તેયં પત્તેયં, બંધોદય સંત કમ્માણં. ૫.

હવે આઠ કર્મની ઉત્તર પ્રકૃતિ કહે છે.

પંચ નવ દુણ્ણિ અટ્ઠા–વીસા ચઉરો તહેવ બાયાલા; દુણ્ણિય પંચ ય ભણિયા, પયડીઓ આણુપુવ્વીએ. ૬.

હવે ઉત્તર પ્રકૃતિના બંધ ઉદય અને સત્તાનો સંવેધ કહે છે.

બંધોદય સંતંસા, નાણાવરણંતરાઈએ પંચ; બંધો ચરમે વિ ઉદય, સંતંસા હુંતિ પંચેવ. ૭.

હવે દર્શનાવણી કર્મને વિષે ઉત્તર પ્રકૃતિ આશ્રયી બંધાદિક સ્થાનક પ્રરૂપવાને ગાથા કહે છે.

બંધસ્સય સંતસ્સ ય, પગઇઠાણાઈં તિન્નિ તુલ્લાઈં; ઉદય ઠાણાઈં દુવે, ચઉ પણુગ દંસણાવરણે. ૮.

હવે એ દર્શનાવરણીયના બંધ સ્થાનકાદિકનો સંવેધ ગુણઠાણે કહે છે.

બીયાવરણે નવ બં–ધએસુ ચઉ પંચ ઉદય નવ સંતા; છચ્ચઉ બંધે ચેવં,ચઉ બંધુદયે છલંસા ય. ૯. ઉવરય બંધે ચઉ પણ, નવંસચઉરુદય છચ્ચઉ સંતા; વેયણિયાઉ અ-

ગોએ, વિભજ્જ મોહં પરં વુચ્છં. ૧૦.

હવે એ ત્રણ કર્મના ભાંગા ગાથાએ કરી કહે છે.

ગોઅમ્મિ સત્ત ભંગા,અટ્ઠ ય ભંગા હવંતિ વેઅણિએ; પણ નવ નવ પણ ભંગા, આઉ ચઉક્કે વિ કમસો ઉ. ૧૧.

હવે મોહનીય કર્મના બંધાદિક સ્થાનક કહે છે.

બાવીસ ઇક્કવીસા, સત્તરસં તેરસે વ ન નવ પંચ; ચઉ તિગ દુગં ચ ઇક્કં, બંધ ઠાણાણિ મોહસ્સ. ૧૨.

હવે મોહનીય કર્મનાં નવ ઉદય સ્થાનક કહે છે.

એગં ચ દો વ ચઉરો, એત્તો એગાહિઆ દસુક્કોસા; ઓહેણ મોહણિજ્જે, ઉદએ ઠાણાણિ નવ હુંતિ. ૧૩.

હવે મોહનીય કર્મના પંદર સત્તાનાં સ્થાનક કહે છે.

અટ્ઠ ય સત્ત ય છચ્ચઉ, તિગ દુગ એગાહિઆ ભવે વીસા; તેરસ બારિક્કારસ, ઇત્તો પંચાઇ એગૂણા. ૧૪. સંતસ્સ પયડિઠાણા–ણિ તાણિ મોહસ્સ હુંતિ પન્નરસ; બંધોદય સંતે પુણ, ભંગ વિગપ્પે બહૂ જાણ. ૧૫. છ બ્બાવીસે ચઉ ઇગ–વીસે સત્તરસ તેરસે દો દો; નવબંધગે વિ દુણિઓ, ઇક્કિક્ક અઓ પરં ભંગા. ૧૬.

હવે એજ બંધસ્થાનકમાં કયા કયા બંધસ્થાનકે કેટલાં કેટલાં ઉદય સ્થાનક હોય તે કહે છે.

દસ બાવીસે નવ ઇગ–વીસે સત્તાઇ ઉદય કમ્મંસા; છાઇએ નવ સત્તરસે, તેરં પંચાઇ અટ્ઠેવ. ૧૭.

હવે નવ પ્રકૃતિને બંધે ભાંગા કહે છે.

ચત્તારિ આઈ નવ બં–ધએસુ ઇક્કોસ સત્ત મુદયંસા; પંચ વિહ બંધગે પુણ, ઉદઓ દુણ્હ મુણેઅવ્વો. ૧૮.

હવે આગલ બંધ સ્થાનકે ઉદય સ્થાનક કહે છે.

ઇત્તો ચઉ બંધાઇ, ઇક્કિક્કુદયા હવંતિ સવ્વેવિ; બંધો ચરમે વિ તહા, ઉદયાભાવે વિ વા હુજ્જા. ૧૯.

હવે દશાદિક પશ્ચાનુપૂર્વીએ એક પર્યંત ઉદય સ્થાનકને વિષે જેટલા ભાંગા હોય તે કહે છે.

ઇક્કગ છક્કિક્કારસ, સત્ત દસ ચઉક્ક ઇક્કગં ચેવ; એએ ચઉવીસ ગયા, બાર દુગિક્કમ્મિ ઇક્કારા; (તથા મતાંતરે) ચઉવીસ દુગિક્કમિક્કારા. ૨૦.

હવે એજ ભાંગાની વિશિષ્ટપણે સંખ્યા અને તેના પદની સંખ્યા પોતાને મતે કહે છે.

નવ તેસીઈ સએહિં, ઉદય વિગપ્પેહિ મોહિઆ જીવા; અઉણુત્તરિ સીઆલા, પયવિંદ સએહિં વિન્નેઆ. ૨૧.

(અથવા મતાંતરેણ ભંગસંખ્યા પદસંખ્યા માહ)

નવ પંચાણઉસએ, ઉદય વિગપ્પેહિ મોહિઆ જીવા; અઉણુત્તરિ એગુત્તરિ, પયવિંદ સએહિં વિન્નેઆ. ૨૨.

હવે સત્તા સ્થાનક સાથે સંવેધ કહે છે.

તિન્નેવ ય બાવીસે, ઇગવીસે અટ્ઠવીસ સત્તરસે; છચ્ચેવ તેર નવ બં–ધએસુ પંચેવ ઠાણાણિ. ૨૩. પંચવિહ ચઉવિહેસુ, છ છક્ક સેસેસુ જાણ પંચેવ; પત્તેયં પત્તેયં, ચત્તારિ બંધુ વુચ્છેએ. ૨૪. દસ નવ પન્નર સાઈ, બંધોદય સંત પયડિ ઠાણાણિ; ભણિઆણિ મોહણિજ્જે. ઇત્તો નામં પરં વુચ્છં.૨૫

હવે પ્રથમ નામકર્મના બંધસ્થાન કહે છે.

તેવીસ પન્નવીસા, છવ્વીસા અટ્ઠવીસ ગુણતીસા; તીસેગતીસ મેગં, બંધઠાણાણિ નામસ્સ. ૨૬.

હવે કયા બંધ સ્થાનકે કેટલા ભાંગા સર્વ સંખ્યાયે હોય તે કહે છે.

ચઉ પણવીસા સોલસ, નવ બાણુઉઇ સયા ય અડયાલા;

એયાલુત્તર છાયા-લ સયા ઇક્કિક્કિ બંધવિહી. ૨૭.

હવે નામકર્મનાં બાર ઉદય સ્થાનક કહે છે.

વીસિગવીસા ચઉવી-સ ગાઉ એગાહિયા ય ઇગતીસા;
ઉદયઠાણાણિ ભવે, નવ અટ્ઠ ય હુંતિ નામસ્સ ૨૮.

હવે કયા ઉદય સ્થાનકે કેટલા ભાંગા સરવાલે હોય તે કહે છે.

ઇક્ક બયાલિક્કારસ, તિત્તીસા છસ્સયાણિ તિત્તીસા;
બારસ સત્તરસસયા-ણુડહિઆણિ બિ પંચસીઇહિં. ૨૯.
અઉણુત્તીસિક્કારસ-સાયણિડહિય સત્તર પંચસટ્ઠીહિં;
ઇક્કિક્કગં ચ વીસા-દટ્ઠુદયંતેસુ ઉદયવિહી. ૩૦.

હવે નામકર્મનાં સત્તાનાં સ્થાનક કહે છે.

તિ દુનઉઇ ગુણનઉઇ, અડસી છલસી અસીઇ ગુણ
સીઇ; અટ્ઠ ય છપ્પન્નત્તરિ,નવ અટ્ઠ ય નામ સંતાણિ. ૩૧.

હવે સંવેધનો અર્થ કહે છે.

અટ્ઠય બારસ બારસ, બંધોદય સંત પયડિ ઠાણાણિ;
ઓહેણાડએસેણ ય, જત્થ જહા સંભવં વિભજે. ૩૨.

તિહાં પ્રથમ સામાન્યપણે બંધ ઉદય અને સત્તાનો સંવેધ કહે છે.

નવ પણગોદયસંતા, તેવીસે પણવીસ છવ્વીસે; અટ્ઠ
ચઉરટ્ઠવીસે, નવ સત્તિ ગુણતીસ તીસમ્મિ. ૩૩.- એગેગ
મેગતીસે; એગે એગુદય અટ્ઠ સંતંમિ; ઉવરય બંધો દસ
દસ. વેયગ સંતંમિ ઠાણાણિ. ૩૪. તિવિગપ્પ પગઇ ઠાણે-હિં
જીવ ગુણસન્નિએસુ ઠાણેસુ; ભંગા પઓજિયવ્વા, જત્થ જહા
સંભવો ભવઇ. ૩૫.

હવે ચૌદ જીવ સ્થાનક આશ્રયીને જ્ઞાનાવરણીય તથા અંતરાય
કર્મના ભાંગા કહે છે.

તેરસસુ જીવ સંખે-વએસુ નાણંતરાય તિવિગપ્પો;

ઇક્કંમિ તિ દુ વિગપ્પો, કરણં પઈ ઇત્થ અવિગપ્પો. ૩૬.

હવે દર્શનાવરણીયના બંધોદય સત્તા સ્થાનકના ભાંગા ચૌદ જીવ સ્થાનકને વિષે વિચારે છે.

તેરે નવ ચઉ પણગં, નવ સત્તેગમ્મિ ભંગમિક્કારા;
વેઅણિઅ આઉ ગોએ, વિભજ્જ મોહં પરં વુચ્છં. ૩૭.

હવે વેદનીય અને ગોત્રકર્મના ભાંગા ચૌદ જીવભેદે વહેંચવાને ભાષ્યની ગાથા કહે છે.

પજ્જત્તગ સન્નિઅરે, અટ્ઠ ચઉક્કં ચ વેયણિય ભંગા;
સત્ત ય તિગં ચ ગોએ, પત્તેયં જીવ ઠાણેસુ. ૩૮.

હવે એ ચૌદ જીવભેદે આયુકર્મના ભાંગા પ્રરૂપવાને અર્થે ભાષ્યની ગાથા લખીએ છીએ.

અજ્જત્તા પજ્જત્તગ, સમણા પજ્જત્ત અમણ સેસેસુ;
અટ્ઠાવીસં દસગં, નવમં પણગં ચ આઉસ્સ. ૩૯.

હવે ચૌદ જીવસ્થાનકને વિષે મોહનીય કર્મના બંધ ઉદય અને સત્તાના સ્થાનકનો સંવેધ વિવરીને કહે છે.

અટ્ઠસુ પંચસુ એગે, દુગં દસ ય મોહ બંધ ગએ તિગ
ચઉ નવ ઉદય ગએ, તિગ તિગ પન્નરસ સંતંમિ. ૪૦.

હવે ચૌદ જીવસ્થાનકને વિષે નામકર્મના બંધ ઉદય અને સત્તાનાં સ્થાનક બે ગાથાએ કરી કહે છે.

પણ દુગ પણગં પણ ચઉ, પણગ પણગા હવંતિ
તિણ્ણેવ; પણ છપ્પણગં છચ્છ—પ્પણગં અટ્ઠટ્ઠ દસગંતિ.
૪૧. સત્તેવ અપજ્જત્તા, સામી સુહુમા ય બાયરા ચેવ;
વિગલિંદિ આઉ તિન્નિ ઉ, તહ ય અસન્ની અ સન્ની અ. ૪૨.

હવે આઠકર્મના બંધોદય સત્તાસ્થાનકના ભાંગા ચૌદ ગુણઠાણા આશ્રયી કહે છે.

નાણંતરાય તિ વિહમ-વિ દસસુ દો હુંતિ દોસુ

ઠાણેસુ; મિચ્છાસાણે બીએ, નવ ચઉ પણ નવ ય સંતંસા. ૪૩. મિસ્સાઇ નિયટ્ટીઓ,છચ્ચઉ પણ નવ ય સંત કમ્મંસા; ચઉ બંધતિગે ચઉ પણ, નવંસ દુસુ જુઅલ છસ્સંતા. ૪૪. ઉવસંતે ચઉ પણ નવ, ખીણે ચઉ રુદય છચ્ચ ચઉ સત્તા; વેઅણિઅ આઉ ગોએ, વિભજ્જ મોહં પરં વુચ્છં. ૪૫.

તિહાં વેદનીય અને ગોત્ર કર્મના ભાંગા જાણવાને ભાષ્યની ગાથા કહે છે.

ચઉ છસ્સુ દુન્નિ સત્તસુ, એગે ચઉ ગુણિસુ વેઅણિઅ ભંગા; ગોએ પણ ચઉ દો તિસુ, એગટ્ઠસુ દુન્નિ ઇક્કંમિ ૪૬.

હવે આયુકર્મના ભાંગા જાણવાને અર્થે ભાષ્યની ગાથા કહે છે.

અટ્ઠચ્છાહિગવીસા, સોલસ વીસં ચ બારસ છ દોસુ; દો ચઉસુ તીસુ ઇક્કં, મિચ્છાઇસુ આઉએ ભંગા. ૪૭.

હવે ચૌદ ગુણઠાણામાં મોહનીય કર્મનાં બંધ સ્થાનક વીવરીને કહે છે.

ગુણઠાણગેસુ અટ્ઠસુ, ઇક્કિક્કં મોહ બંધઠાણં તુ; પંચાનિઅટ્ટિ ઠાણા, બંધોવરમો પરં તત્તો. ૪૮.

હવે ચૌદ ગુણસ્થાનકે મોહનીય કર્મનાં ઉદય સ્થાનક કહે છે.

સત્તાઇ દસઉ મિચ્છે, સાસાયણ મીસએ નવુક્કોસો; છાઇ નવઉ અવિરઇ, દેસે પંચાઇ અટ્ઠેવ. ૪૯. વિરએ ખઓવસમિએ, ચઉરાઇ સત્ત છચ્ચ પુવ્વંમિ; અનિયટ્ટિ બાયરે પુણ, ઇક્કો વ દુવે વ ઉદયંસા. ૫૦. એગં સુહુમ સરાગો, વેએઇ અવેઅગા ભવે સેસા; ભંગાણં ચ પમાણં, પુવ્વુદ્દિટ્ઠેણ નાયવ્વં. ૫૧.

હવે ગુણઠાણા આશ્રયી ભાંગાની સંખ્યા કહે છે.

ઇક્કગ છડિક્કિયારિ—ક્કારસ ઇક્કારસેવ નવ તિન્નિ; એએ ચઉવીસ ગયા, બાર દુગં પંચ ઇક્કંમિ. ૫૨.

હવે ભાંગાની સરવાલે સંખ્યા કહે છે.

બારસ પણસટ્ઠિસયા, ઉદય વિગપ્પેહિ મોહિઆ જીવા; ચુલસીઈ સત્તુત્તરિ, પયવિંદ સએહિ વિન્નેઆ. ૫૩.

હવે મિથ્યાત્વાદિક ગુણઠાણે પ્રત્યેકે મોહનીયના ઉદય ભાંગા પ્રરૂપવાને અર્થે ભાષ્યની ગાથા કહે છે.

અટ્ઠગ ચઉ ચઉ ચઉર–ટ્ઠગા ય ચઉરો અ હુંતિ ચઉ-વીસા; મિચ્છાઇ અપુવ્વંતા, બારસ પણગં ચ અનિઅટટિ ૫૪.

હવે મોહનીયના જે ઉદય ભાંગા તથા ઉદય પદવૃંદ, તે યોગ ઉપયોગ અને લેશ્યા સાથે ગુણવા, તે ઉપદેશ કહે છે.

જોગોવઓગ લેસા–ઇએહિં ગુણિઆ હવંતિ કાયવ્વા; જે જત્થ ગુણઠાણે, હવંતિ તે તત્થ ગુણકારા. ૫૫.

તિહાં ચૌદ ગુણઠાણે ઉદય પદવૃંદ પ્રરૂપવાને અંતર ભાષ્ય ગાથા કહે છે.

અટ્ઠટ્ઠી બત્તીસં, બત્તીસં સટ્ઠિમેવ બાવન્ના; ચોઆલ દોસુ વીસા, મિચ્છા માઇસુ સામન્નં. ૫૬.

હવે ગુણઠાણે મોહનીય કર્મનાં સત્તા સ્થાનક કહે છે.

તિન્નેગે એગેગં, તિગમીસે પંચ ચઉસુ તિગ પુવ્વે; ઇક્કાર બાયરંમિ ઉ, સુહુમો ચઉ તિન્નિ ઉવસંતે. ૫૭.

હવે ચૌદ ગુણઠાણે નામકર્મના બંધોદય સત્તા સ્થાનક અને ભાંગા કહે છે.

છન્નવ છક્ક તિગ સત્ત, દુગં દુગં તિગ દુગં તિઅટ્ઠ ચઉ; દુગ છ ચઉ દુગ પણ ચઉ, દુગ ચઉ ચઊ પણગ એગ ચઉ. ૫૮. એગેગમટ્ઠ ઇગેગ; મટ્ઠ છ છઉમત્થ કેવલ જિણાણં; એગં ચઉ એગં ચઉ, અટ્ઠ ચઉ દુ છક્કમુદયંસા. ૫૯.

હવે મિથ્યાત્વ ગુણઠાણાનાં જે ત્રેવિશાદિક છ બંધ સ્થાનક છે તેને વિષે અનુક્રમે કેટલા બંધના ભાંગા ઉપજે તે પ્રરૂપવાને ભાષ્યની ગાથા કહે છે.

ચઉ પણવીસા સોલસ, નવ ચત્તાલાસયા ય બાણઉઈ;
બત્તીસુત્તર છાયા—લસયા મિચ્છસ્સ બંધ વિહી. ૬૦.

હવે સાસ્વાદન ગુણસ્થાનકનાં જે અઠાવીશાદિક ત્રણ બંધસ્થાક છે તેને વિષે બંધના કેટલા ભાંગા ઉપજે તે પ્રરૂપવાને ભાષ્યની ગાથા કહે છે.

અટ્ઠ સયા ચઉસટઠી, બત્તીસ સયાઈ સાસણે ભેઆ;
અટ્ઠાવીસાઈસુ, સવ્વાણટ્ઠાહિઅ છન્નઉઈ. ૬૧.

હવે મિથ્યાત્વ ગુણઠાણે એકવીશ આદે દેઈને નવ ઉદય સ્થાનકે ભાંગા પ્રરૂપવા ગાથા કહે છે.

એગ ચત્તિગાર બત્તી—સ છસ્સય ઇગતિસિગાર નવ નઉઈ; સત્તરિગંસિ ગુત્તિસ, ચઉદ ઇગાર ચઉસટ્ઠિ મિચ્છુદયા. ૬૨.

હવે સાસ્વાદને એકવીશાદિ સાત ઉદય સ્થાનકે ભાંગા પ્રરૂપવા ભાષ્ય ગાથા કહે છે.

બત્તીસ દુન્નિ અટ્ઠ ય, બાસીઈ સયા ય પંચ નવ ઉદયા;
બારહિઆ તેવીસં, બાવન્નિક્કારસ સયા ય. ૬૩.

હવે નરકાદિક ચાર ગતિ મર્ગણાને વિષે અનુક્રમે બંધોદય સત્તા સ્થાનક કહે છે.

દો છક્ક ડટ્ઠ ચઉક્કં, પણ નવ ઇક્કાર છક્કગં ઉદયા;
નેરઇઆઇસુ સત્તા, તિ પંચ ઇક્કારસ ચઉક્કં. ૬૪.

હવે ઇંદ્રિય આશ્રયી નામકર્મનાં બંધોદય સત્તા કહે છે.

ઇગ વિગલિંદિઅ સગલે, પણ પંચ ય અટ્ઠ બંધ ઠાણાણં; પણ છક્કિક્કારુદયા, પણ પણ બારસ ય સંતાણિ. ૬૫. ઇય કમ્મ પગઇઠાણા—ણિ સુટ્ઠુ બંધુદય સંત કમ્માણં, ગઇઆએહિં અટ્ઠસુ, ચઉપ્પયારેણ નેઆણિ. ૬૬. ગઇ ઇંદિએ અ કાએ, જોએ વેએ કસાય નાણે અ; સંયમ દંસણ લેસા, ભવ સંમે સન્નિ આહારે. ૬૭. સંતપય પરૂવણયા,

દવ્વ પમાણં ચ ખિત્ત ફુસણા ય; કાલંતરં ચ ભાવો, અપ્પા બહુયં ચ દારાઈ. ૬૮.

અહીંયા બંધોદય સત્તાનો સંવેધ કહ્યો તિહાં ઉદય કહ્યો પણ ઉદીરણા ન કહી, તે શા માટે ન કહી? તે કહે છે.

ઉદયસ્સુદીરણાએ, સામિત્તાઓ ન વિજ્જઇ વિસેસો; મુત્તૂણ ય ઇગયાલં, સેસાણં સવ્વ પયડીણં. ૬૯.

હવે એકતાલીશ પ્રકૃતિને ઉદય ઉદીરણાયે ફેર છે એટલે ઉદય ઉદીરણાનું અંતર હોય, તે વિશેષે બે ગાથાએ કરી કહે છે.

નાણંતરાય દસગં, દંસણ નવ વેયણિજ્જ મિચ્છત્તં; સંમત્ત લોભ વેઆ-ઉઆણિ નવ નામ ઉચ્ચં ચ. ૭૦. મણુય ગઇ જાઇ તસ બા-યરં ચ પજ્જત્ત સુભગ આઇ-જ્જં; જસ કિત્તી તિત્થયરં, નામસ્સ હવંતિ નવ એયા. ૭૧.

હવે કયા ગુણઠાણે કઇ પ્રકૃતિ બાંધે છે એવો બંધ વિશેષ સર્વ ગુણઠાણે કહે છે.

તિત્થયરાહારગ વિર-હિઆઉ અજ્જેઇ સવ્વ પયડીઓ; મિછત્તવેઅગો સા-સાણો ગુણવીસ સેસાઓ. ૭૨.

છાયાલ સેસ મીસો, અવિરય સમ્મો તિઆલ પરિસેસા; તેવન્ન દેસ વિરઓ, વિરઓ સગવન્નસેસાઓ.૭૩. ઇગુસટ્ઠિ મપ્પમત્તો, બંધઇ દેવાઉઅસ્સ ઇઅરોવિ;અટ્ઠાવણ્ણ મપુવ્વો, છપ્પન્નં વાવિ છવ્વીસં. ૭૪. બાવીસા એગૂણં, બંધઇ અટ્ઠારસંત અનિઅટ્ટિ;સત્તર સુહુમ સરાગો, સાય મમોહો સજોગિત્તિ. ૭૫. એસો ઉ બંધસામિ-ત્ત ઓહો ગઇઆઇ-એસુ વિ તહેવ; ઓહાઓ સાહિજ્જઇ, જત્થ જહા પયડિ સાબ્ભાવો. ૭૬.

હવે જે ગતિને વિષે જેટલી પ્રકૃતિ સત્તાએ પામીએ તે કહે છે.

તિત્થયર દેવ નિરઆ-ઉઅં ચ તિસુ તિસુ ગઇસુ

ઓધવ્વં; અવસેસા પયડીઓ,હવંતિ સવ્વાસુ વિ ગઈસુ. ૭૭.

હવે ઉપશમ શ્રેણીનું સ્વરૂપ કહે છે.

પઢમ કસાય ચઉક્કં, દંસણ તિગ સત્તગાવિ ઉવસંતા; અવિરય સમ્મત્તાઓ, જાવ નિયટ્ટિત્તિ નાયવ્વા. ૭૮. સત્તટ્ઠ નવ ય પનરસ,સોલસ અટ્ઠારસેવ ઇગવીસા;એગાહિ દુ ચઉવીસા, પણવીસા બાયરે જાણ. ૭૯.

હવે દશમે ગુણઠાણે જે પ્રકૃતિ ઉપશાંત પામીયે તે કહે છે

સત્તાવીસં સુહુમે, અટ્ઠાવીસં ચ મોહ પયડીઓ; ઉવસંત વીઅરાગે, ઉવસંતા હુંતિ નાયવ્વા. ૮૦.

હવે ક્ષપક શ્રેણીનું સ્વરૂપ કહીએ છીએ.

પઢમ કસાય ચઉક્કં, ઇત્તો મિચ્છં મીસ સમ્મત્તં; અવિરય સમ્મે દેસે, પમત્તિ અપમત્તિ ખીયંતિ. ૮૧.

હવે ગુણઠાણે શું હણે તે કહે છે.

અનિઅટ્ટિ બાયરે થી-ણગિદ્ધિ તિગ નિરય તિરિઅ નામાઓ; સંખિજ્જ ઇમે સેસે, તપ્પાઓગાઓ ખીયંતિ.૮૨. ઇત્તો હણઇ કસાય-ટ્ઠગંપિ પચ્છા નપુંસગં ઇત્થી;તો નોક-સાયછક્કં, છુહઇ સંજલણ કોહમ્મિ. ૮૩. પુરિસં કોહે કોહં, માણે માણં ચ છુહઇ માયાએ, માયં ચ છુહઇ લોહે; લોહં સુહુમંપિ તો હણઇ. ૮૪. ખીણ કસાય દુ ચરિમે, નિદ્દં પયલં ચ હણઇ છઉમત્થો; આવરણમંતરાએ, છઉમત્થ ચરમ સમયમ્મિ. ૮૫.

હવે તિહાં જે પ્રકૃતિ સ્વભાવે ખપાવે તે કહે છે.

દેવગવઇ સહગયાઓ, દુ ચરિમ સમયં ભવિઅંમિ ખીઅંતિ; સવિવાગેઅર નામા, નીઆ ગોઅંપિ તત્થેવ. ૮૬. અન્નયર વેઅણિજ્જં, મણુઆઉઅમુચ્ચગોઅ નવ-

નામે; વેએઇ અજોગિ જિણો, ઉક્કોસ જહન્ન મિક્કારે. ૮૭.

હવે નામકર્મની નવ પ્રકૃતિનાં નામ કહે છે.

મણુઅગઈ જાઇ તસ બા–યારં ચ પજ્જત્ત સુભગ આઇજ્જં; જસ કિત્તી તિત્થયરં, નામસ્સ હવંતિ નવ એઆ. ૮૮.

વલી એજ ગુણઠાણે મતાંતરપણું બતાવે છે.

તચ્ચાણુપુવ્વિ સહિઆ, તેરસ ભવસિદ્ધિઅસ્સ ચરમંમિ; સંતં સગ મુક્કોસં, જહન્નયં બારસ હવંતિ. ૮૯.

એ શા સારૂ હોય એનો હેતુ કહે છે.

મણુઅ ગઇ સહગયાઓ, ભવખિત્ત વિવાગ જિઅ વિવાગાઓ; વેઅણિઅ અન્નયરુચ્ચં, ચરમ સમયંમિ ખીયંતિ.૯૦.

અહ સુઇઅ સયલ જગસિહ–રમરૂવ નિરુવમ સહાવ સિદ્ધિ સુહં; અનિહણ મવ્વાબહં, તિ રયણ સારં અણુહવંતિ. ૯૧.

હવે વિશેષ જાણવાની અભિલાષવંતને ઉપદેશ કહે છે.

દુરહિગમ નિઉણ પરમ–ત્થ રુઇરિ બહુ ભંગ દિટ્ઠિવાયાઉ; અત્થા અણુસરિઅવ્વા, બંધોદય સંત કમ્માણં. ૯૨.

હવે ગ્રંથકર્ત્તા આચાર્ય પોતાનું માન રહિતપણું અને અનુદ્ધતપણું દેખાડે છે.

જો જત્થ અપડિપુન્નો, અત્થો અપ્પાગમેણ બધોત્તિ; તં ખમિઊણ બહુ સુઆ, પૂરેઊણં પરિકહંતુ. ૯૩.

હવે ગાથામાન કહે છે.

ગાહગ્ગં સયરીએ, ચંદ મહત્તર મયાણુસારીએ; ટીગાઇ નિયમિઆણં, એગૂણા હોઇ નઉઇઓ. ૯૪.

રોગ પ્રશમનાર્થસ્તોત્ર

રોગશોકાદિભિ ર્દોષૈ, રજિતાય જિતારયે; નમઃ શ્રી શાંત યે તસ્મૈ, વિહિતાનંતશાંતયે. ૧. શ્રી શાંતિ જિનભક્તાય, ભવ્યાય સુખસંપદમ્; શ્રી શાંતિ દેવતાદેયા-દશાંતિમપનીય મે. ૨. અંબા નિહિતડિંભા મે, સિદ્ધબુદ્ધ સુતાન્વિતા; સિતે સિંહે સ્થિતા ગૌરી, વિતનોતુ સમીહિતમ્. ૩. ધરાધિ પતિપત્નીયા, દેવી પદ્માવતી સદા; ક્ષુદ્રાપદ્રવતઃ સા માં, પાતુ ફુલ્લત્ફણાવલી. ૪. ચંચત્ ચક્રધરાચારુ, પ્રવાલદલદીધિતિ; ચિરંચક્રેશ્વરી દેવી, નંદતાદવતાચ્ચમાં. ૫. ખડ્ગ ખેટકકો દંડ, બાણ પાણિસ્તડિદ્દ્યુતિઃ; તુરંગગમના ચ્છુપ્તા, કલ્યાઃ ણાનિ કરોતુ મે. ૬. મથુરાયાં સુપાર્શ્વશ્રીઃ, સુપાર્શ્વ સ્તૂપર- ક્ષિકા; શ્રી કુબેરા નરારૂઢા, સુતાંકાડવતુ વો ભયાત્. ૭. બ્રહ્મશાન્તિઃ સમાં પા યા, દપાયાદ્ વીર સેવકઃ; શ્રીમત્સત્ય પુરે સત્યા, યેનકીર્તિઃ કૃતા નિજા. ૮. શ્રી શક્ર પ્રમુખા યક્ષા, જિન શાસન સંસ્થિતાઃ; દેવદેવ્યસ્તદન્યેડપિ, સઘંરક્ષંત્વ- પાયતઃ. ૯. શ્રીમદ્ વિમાન મારૂઢા, યક્ષ માતંગ સંગતા; સા માં સિદ્ધાયિકા પાતુ, ચક્રચાપેષુ ધારિણી. ૧૦.

ૐ નમો તુહ દંસણેણ સામિય, પણાસયે રોગ સોગ દોહગ્ગં; કપ્પદુમેવ જાયઈ, તુહદંસણં પસમ ફલ હેઉ. ૧. હ્રીઁસ્વાહા. ૐ નમ એવ પણવ સહિયં, માયાબીએણ ધરણ નાગિંદં; સિરિ કામરાયકલિયં, પાસ જિણિંદં નમંસામિ. ૨. હ્રીઁસ્વાહા. ૐ અટ્ઠેવય અટ્ઠસયા, અટ્ઠ સહસ્સા ય અટ્ઠ કોડીઓ; રખં મે સરીરં, દેવાસુર પણમિઆ સિધ્ધા. ૩. હ્રીઁસ્વાહા. ૐ થંભેઇ જલ જલણં, ચિંતિય મિત્તો ય પંચનમુ-

ક્કારો; અરિમારિ ચોર રાઉલ, ઘોરુવસગ્ગં નિવારેહ. ૪. હ્રીંસ્વાહા. ૐ ક્ષેમં ભવતુ સુભિક્ષં સસ્યં નિષ્પદ્યતાં જયતુ ધર્મઃ; શામ્યન્તુ સર્વરોગા, યે કેચિદુપદ્રવા લોકે.૫.હ્રીંસ્વાહા.

આ બે સ્તોત્રો રોગની શાન્તિ માટે છે.

શ્રી ગોડીપાર્શ્વ નમસ્કાર સ્તુતિ. (છંદ)

નમું સારદા સાર પાદારવિંદં, મુદા વર્ણવું માત વામા સુનંદમ્; જગદ્ધ્યેયરૂપં સનંદકંદં, ભજો ભાવસ્યું પાર્શ્વગોડી જિણંદમ્. ૧. જગત્ જાગતિ જેહની જ્યોતિ દીસે, પરબ્રહ્મને પામતી વર્ણવીસે; કરે સેવના જાસ જોગીસ વૃંદં, ભજો. ૨. જગન્નાથ તું વિશ્વરૂપીત્વમેવં, ભલે પુણ્યથી મેં લહી તુજ સેવમ્,વપુસ્તેજનો પુંજ જાણે દિણંદં,ભજો. ૩. પ્રભોતાહરું તેજ ત્રિલોકય માંહે, થયું એકહું તે હવે કુંડતાં હે; ભલે ભેટ લાધી મિટયો દુઃખદંદં, ભજો ૪. ઘણા અન્ય તિર્થીય જે દેવ દીસે, મહિયંમનો તેહથી નૈવ હીસે, લહિ સ્વામિનું નામ પામ્યો સુભદ્રં, ભજો ૫. અહો મૂઢ માનો કિસ્યું અન્ય દેવા, કરો એક ચિત્તે પ્રભુ પાસ સેવા, લસત્ કર્મકુંભી ઘટા સીંહનાદં, ભજો. ૬. ઘણું સ્યું કહું એહ છે સ્વામી મીઠો, ભમંતા ભવે એ સમો કો ન દીઠો; મુખ શોભતું જાણીઇ પૂર્ણચંદં, ભજો. ૭. જલે ચંદ્ર બિબં યથા ભિન્ન ભાસે, પ્રભુ વ્યાપકત્વં યથા સુપ્રકાસે, પરકોન દાખી શકે બુદ્ધિમંદં, ભજો ૯. જગત્ હેતુ રદ્વૈતવાદિત્વમેકં, અસત્ હેતુ વત્ ભાસમાના અનેકમ્, નમે તત્વ પાદં ડ્રંદ્રચોસટ્ઠિ ઇંદં, ભજો. ૧૦. કિસીભીતિ સસારની ચિત્ત આણે પ્રભુ ધ્યાન ઉદ્ધારનું ઠામ જાણે, કૃપાવલ્લીનો કંદ એ છે મુણંદં, ભજો. ૧૧.

અસાધારણત્વે વિભો તૂં વિરાજે, ગુણાનાં ગુણજ્ઞેય સંદેહ ભાંજે; જગદ્‌ભાવભાસી ગ્રહ્યો તત્વછંદં, ભજો. ૧૨. વિભો ! જ્ઞાન ધ્યાને સદા રંગરાતો, પ્રભુ ! તાહરે નામ હું મસ્તમાતો; ગયો રોગ દૂરે લહ્યો સુખ્ખ પૂરેઃ પ્રભુ ! પાસજી ધ્યાન થઇ છે હજૂરે, ભજો. ૧૩. ઘણા દિનથી આપણો સ્વામી પામી, કરી વીનતિ આજ મેં સીસનામી; હવે સેવકાં રિદ્ધિ દીજે સંભાલી, પ્રભૂ પાસજી આસ ઇક છે તમારી ૧૪. ઇત્થં શ્રીગવડીશ્વર સ્તુતિ પથનિત્યં પ્રમોદ પ્રદો, ભવ્યાંનાં ભવભીતી ભેદનિપુણં પ્રોદ્દામ ધામાસ્પદમ્‌; નિત્યં સત્કવિરાજ રાજિ સુમતે પાદ પ્રસાદ્દાદસા, રામેણાદ્‌ભુત વૈભવો વરતનુ સૌખ્ય-પ્રદઃ સર્વદા. ૧૫. ઇતિ શ્રી ગૌડીપાર્શ્વજિન સ્તુતિ સંપૂર્ણા.

પંચ પરમેષ્ઠિ સ્તોત્ર.

નમ્રામરેશ્વર કિરીટ નિવિષ્ટશોણ, રત્ન પ્રભાપટલ પાટલિતાંહ્રિ પીઠાઃ; તીર્થેશ્વરાઃ શીવપુરી પથસાર્થવાહ, નિઃશેષ વસ્તુ પરમાર્થ વિદો જયંતિ. ૧. લોકાગ્ર ભાગ ભવના ભવભીતિ મુક્તા, જ્ઞાનાવલોકિત સમસ્ત પદાર્થ સાર્થાં; સ્વાભાવિકઃ શિર વિશિષ્ટ સુખૈઃ સમૃદ્ધાઃ, સિદ્ધા વિલીન ઘન કર્મમલા જયંતિ. ૨. આચાર પંચક સમાચરણ પ્રવીણાઃ, સર્વજ્ઞ શાસન ભરૈક વરંધરા યે, તે સરયો દમિત દુર્દમ વાહિવૃંદા, વિશ્વોપકારકરણ પ્રવણા જયંતિ. ૩. સત્રં યતિ નતિ પટુ સ્ફુટ યુકિત યુક્તં, યુકિત પ્રમાણનય ભંગ ગમૈર્ગભીરા; યે વાચયંતે વર સૂરિપદસ્ય યોગ્યા—સ્તેવાચકાશ્ચતુર ચારુગિરો જયંતિ. ૪. સિદ્‌ધ્યંગના સુખ સમાગમ બદ્ધવાંછાઃ, સંસાર સાગર સમુત્તરણૈકચિત્તાઃ જ્ઞાનાદિ

ભૂષણુ વિભૂષિત દેહ ભાગા, રાગાદિઘાતરતયો યતયો જયંતિ. ૫. અર્હંતોઽદ્ભુત ધર્મ તિર્થપતયઃ સિદ્ધાઃ શિવાધીશ્વરાઃ, આચાર્યાઃ શ્રુતસારદાયિન ઉપાધ્યાયાઃ શ્રુતાધ્યાયિનઃ; સિદ્ધિઃ શીલરથેન સાધન વિધૌ બદ્ધોદ્યમા સાધવઃ, પંચૈતે પરમેષ્ઠિનઃ પ્રતિદિનં કુર્વંતુ વો મંગલમ્. ૬. ઈતિ

શત્રુંજય આદિનાથ સ્તોત્ર.

આદિનાથં જગન્નાથં, વિમલાચલ મંડણું, જય નાભીકુલાકાશં,પ્રકાશન દિવાકરં. ૧. તવ દેવ! પદાંભોજ, સેવાપિ દૂર્લ્લભા ભવેત્; પુન્ય સંભારહીનાનાં, કલ્પવલ્લીવ દેહિનામ્. ૨. તે ધન્યા માનવા દેવા, યેનાપિ તવ શાસનમ; વંદનીયા વિભો ! તે યે, વંદંતે ભવતઃ પદૌ. ૩. પ્રચંડ તમ રાગાદિ, રિપુ સંતતિ ઘાતકમ; શ્રીયુગાદિજિનાધીશં, દેવં વંદે મુદા સદા. ૪. શ્રીશત્રુંજયકોટીર, કૃતં રાજ્યં શ્રિયા પ્રભો!; સર્વાઘનાશ નમોસ્તુ, શાસનં તે ભવે ભવે. ૫. ઇતિ શ્રી શત્રુંજય સ્તોત્ર સંપૂર્ણ.

શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ સ્તોત્ર.

સૌભાગ્ય ભાગ્યાતિશયાભિરામં, સદાચિદાનંદ રસૈક કામમ્; યોગિંદ્રચિત્તાંબુજ રાજહંસં, પાર્શ્વ સ્તુવે શંખ પુરાભિધાનમ્. ૧. પ્રતિ પ્રભાતં જગદેકતાતં, વામાંગજાતં ગતદોષજાતમ્, અનંત સાતં મદ રેણુવાતં, પાર્શ્વં સ્તુવે શંખપુરાભિધાનમ્. ૨. અપાર સંસાર પયોધિપારં, ગતં વિપદ્વલ્લિ ભિદા કુઠારમ; ત્રૈલોકય લક્ષ્મી હૃદયૈકહારં, પાર્શ્વં સ્તુવે શંખપુરાવતારમ્. ૩. કદા ગમી સિદ્ધિમતીવ પ્રજ્ઞે, કૃતે તદાખ્યાં જિનરાજ મુખ્યામ્,આગામિ પાર્શ્વાભિધ તીર્થકર્તુઃ, સદ્ધાર્યઘોષો ભવિતા ગણી ત્વમ્. ૪. શ્રુત્વેતિ દામોદર તીર્થ-

વાચમ્, આષાઢ નામાસ્તિક મુખ્યદક્ષઃ; નિર્મ્માય બિંબં પ્રભુ પાર્શ્વસત્કં, સંપૂજ્ય મુકતં પ્રથમેઽથ કલ્પે. ૫. અપૂપુજત્ત્વં વિનમિર્નમિશ્ચ, વૈતાઢ્ય શૈલે વૃષભેશકાલે; સૌધર્મ કલ્પે સુરનાયકેન, ત્વં પૂજિતો ભૂરિતરં ચ કાલમ્. ૬. આરાધિતસ્ત્વં સમયં કિયંતં, ચાંદ્રે વિમાને કિલ ભાનવેપિ; પદ્માવતી દેવી તથા ચ નાગા–ધિપેન દેવાવસરેપ્સિતસ્ત્વમ્. ૭. યદા જરાસંધ પ્રયુકત વિદ્યા, બલેન જાતં સબલં જરાર્ત્તમ્; તદા મુદા નેમિગિરા મુરારિઃ, પાતાલતસ્ત્વાં તપસા નિનાય. ૮. તવ પ્રભો! સ્નાત્ર જલેન સિકતૈરોગૈર્વિમુકતં કટકં બભૂવ; સંસ્થાપિતં તિર્થમિદં તદાનીં, શંખેશ્વરાખ્યં યદુપુંગવેન. ૯. ઇહાપિ જાતઃ ષડશીતિ વર્ષ, સહસ્ર સંખ્યસ્તવ દેવ! કાલઃ; સહસ્રજિહ્વોઽપિ તતસ્તવાધમ્, વકતું સમર્થ કિમુ બોભવીતિ. ૧૦. તથા કથં ચૈત્ય વિચિત્રમત્ર,શ્રી કૃષ્ણ રાજો રચયાંચકાર, સદ્ધારકસ્થોપિ યથા ભવંતં, નનામ નિત્યં કિલ સપ્રભાવમ્. ૧૧. શ્રી વિક્રમાન્મન્મથ બાણ મેરા, મહેશ તુલ્યે સમયે વ્યતીતે;ત્વં શ્રેષ્ઠીના સજ્જન નામકેન, નિવેશિતઃ સર્વ સમૃદ્ધિદોઽભૂઃ. ૧૨. ઝંઝુપુરે સૂર્યપુરેઽનવાપ્તં, તતો ધિગમ્યાંગમનંગરૂપમ્, અચીકરત્ દુર્જન શલ્ય ભૂપો, વૈમાન તુલ્યં તવ દેવ! ચૈત્યમ્. ૧૩. કાલે કલૌ કલ્પતરુઃ કિમેષઃ, કિં કામધેનુઃ કિમુ કામકુંભઃ, યથાભિલાષં સુખ દાયકત્વં, ત્વં સેવકૈરીશ! વિકલ્પિતોસિ. ૧૪. સ્વર્ગેપિ રાજ્યેપિ ધનેપિ વાંછા, કાચિન્ન મે ચેતસિ વર્તમાના; વિશ્વૈકબંધો ગુણરત્નસિંધો., દેયાઃ પરં દેવ! સદા સ્વસેવા. ૧૫. ઇતિ શ્રી શંખેશ્વર સ્તવ ચૈત્યવંદન સંપૂર્ણમ્.

શ્રી ઋષભજિન સ્તોત્ર.

જયાનંદલક્ષ્મી લસદ્દલ્લીકંદં, સુરાધીશ સંસેવ્ય પાદારવિંદમ્, સ્ફુરચ્ચારુ ચામીકરાદ્યોતીદેહં, યુગાદી સમાનોઽપિ સોપારકેયમ્ ૧. તિતીર્ષામિ સિંધું ભુજાભ્યામમાનં, ચિકીર્ષામિ પીયૂષ યૂષસ્ય પાનમ્; તિતંસામિ જન્મો દધિસ્તાવકાનાં. સ્તવં દેવ! સંખ્યાતિગાનાં ગુણાનામ્. ૨. મનશ્ચિંતિતાતીત વસ્તુ પ્રદેન, હુસત્ પાદપેન ત્વયા જંગમેન, નચઃ કોપ્યયં નંદનોદ્યાન દેશઃ, પ્રભો ! ભ્રાજતે કુંકણાહ્વાન દેશઃ ૩. મયાસં ફલં જન્મ કલ્પદ્રુમસ્ય; પ્રભુ ત્વં ચ વિશ્વસ્ય વિશ્વત્રયસ્ય; યતઃ ચક્ષુષાવીપતસ્ત્વં વરણ્યૈઃ, ચિરં સંચિતૈઃ પ્રાચ્ય પુન્યૈરગણ્યૈઃ ૪. વિશિષ્ટૈક કાષ્ઠોદયં યાનપાત્રં, પવિત્રં વિરાજત્ ગુણશ્રેણીપાત્રમ્; ભવત્ યાદપદ્મં વિભો ! યે ભજંતે, ભવાંભોધિ પારીણતાં તે લભંતે. ૫. અહં ભાગ્યહીનો ભવંતં પ્રપદ્ય, પ્રભો ! ભાગ્યવાનદ્ય જાતોસ્મિ સદ્યઃ દષત્ખંડમપ્યાગતં સ્વર્ણશૈલે, સુવર્ણં ન કિં જાયતે વા વિશાલમ્. ૬ વિદેશાંગમી પ્રાપ્ય સત્ સાર્થવાહં, યથા મોદતે ચાતકો વાંબુવાહમ્; તથાઽહં ભવંતં શિવશ્રીવિનોદં, સમાસાદ્ય સદ્યઃ પ્રપદ્યે પ્રમોદમ્. ૭. કદા દેવ! તે સેવકોઽહં ભવેયં, કદા શાસનં તાવકીનં ભજેયમ્; કદા દર્શને દર્શનાત્ પાવયેયં, કદા ત્વત્ પદાબ્જં ચ ચિત્તં નજેયમ્. ૮. મહાતીર્થશત્રુંજયોપત્યકાયાં, સુસંપત વીલાસોલ્લસત્ ભુમિકાયામ્; પુરે સાર સોપારકે મૂતિરેષા, મુદેઽસ્તુ ત્વદિયાદ્દશોરિંદુલેખા. ૯. વિભો ! તાવકિન પ્રસાદાદશેષાઃ, સમેષાં ભવંતીષ્ટલક્ષ્મી વિશેષાઃ; દુરાપં ભવેત્ વસ્તુ કિં કલ્પવૃક્ષો, જનાનાં મનોભીષ્ટ દાનૈકદક્ષે. ૧૦. નિરુપમમહિમ શ્રી સાર સોપારનામ, પ્રવર

નગર લક્ષ્મી કામિની કંકણાભઃ; પ્રથમ જિન! મયૈવં ભક્તિતઃ સંસ્તુતસ્ત્વમ્, નિજ વિશદ પદાબ્જોપાસનાં દેવ! દેયાઃ ૧. ઇતિ

અષ્ટ મહા પ્રાતિહાર્યમયં શ્રીઋષભદેવ સ્તવનમ્.

મહાનંદ લીલા સરો રાજહંસં, જગલ્લોચનાનંદ રાકાનીશેશમ્, મુનિધ્યેય નાભેય દેવાધિદેવમ્, સ્તુવે લાભવંતં ભદંતં ભવંતં. ૧. અશોકોઽપિ લોકં સશોકં ક્ષણેના—કરોદ્વીતશોકં ભવત્સન્નિવિસ્તમ્; તથા મારુદેવો ત્વદા-રાધકાનાં, વિલીયેત શોકેઽભ કિં નામ ચિત્રમ્. ૨. ન દેવો ભવતઃ પરો વીતરાગા—દિતિ વ્યાહરત્યુદ્ભટં દુંદુભીકં, નિ પીયેવ દિવ્યધ્વની તાવકીનં, તથા નાદ્રીયંતે સુધામા દિતેયા. ૩. મહાસેવતે ત્વામિદં કિં પરેભ્યઃ; પરિભ્રંસ ભામંડલ સત્થતેન; ત્રિલોકી મનસ્તાપ હારી ત્વમેવા—વદા-તાતપત્રત્રયીતિ વ્યનક્તિ. ૪. ભવિષ્યત્ ભવત્ પાદ સંસ્પર્શ યોગ્યા, સુરૈઃ પૂજ્યતે પૃષ્ટયુજૈરલાપી; જગન્નાથ તચ્ચામરૈર્વીજયત્યો ભવંતં, સુરાઃ કિં ન પૂજ્યા ભવેયુઃ.૫. સિતધ્યાંન નિસ્તંસ ધારા વિદીર્ણા, તરંગારતારાહિ નિત્યા જયશ્રીઃ તવૈવ ત્રિલોકીશિતુઃ સ્વર્ણસિંહા—સનસ્થસ્ય જાગર્તિ નેત્રાપરસ્ય, ૬. ઇતિ પ્રાતિહાર્ય શ્રિયા સ્ફીત કીર્ત્તિઃ, પ્રભુર્નાભિ ભૂપાલ વંશાર્ણવેંદુઃ શુચિક્ષાયિકં દર્શનં મે વિતીર્યાત્, સ્તુતો દર્શનેન સ્ફુરદ્દર્શનશ્રીઃ. ૭. ઇતિ

એકત્રિંશદ્ગુણનિદર્શકં સિદ્ધસ્તવનમ્.

ન કૃષ્ણો ન નીલો ન પીતો ન રક્તો, ન શુક્લઃ સુગંધી-ર્નવાનીષ્ટગંધો; ન તિક્તો કટુર્નો કષાયામ્લ ગુલ્ય—સ્તમેવં પ્રપદ્યે સદા સિદ્ધમેકમ્. ૧. ન શીતો નવોષ્ણો મૃદુર્નો

કઠોરો, ગુરુર્નો લઘુ સ્નેહલો નૈવ રૂક્ષઃ; ન વા વર્તુલો નો ચતુ-સ્યસ્વરૂપ-સ્તમેવં પ્રપદ્યે સદા સિદ્ધમેકમ્. ૨. ન વા મંડલા-ભાકૃતિર્નાયતસ્યા–દકાયોરુહસ્સંગહીનોઽત્રિવેદઃ ય એકાધિક ત્રિંશદુધદ્ગુણશ્રી–સ્તમેવં પ્રપદ્યે સદા સિદ્ધમેકમ્. ૩. નકર્મ્માદિમં યસ્ય પંચ પ્રકારં, ન વા દર્શનાવારકં નંદ ભેદમ્; ન વાયુશ્ચતુર્ધ્ધાન પંચાંતરાયા–સ્તમેવં પ્રપદ્યે સદા સિદ્ધમેકમ્. ૪. ન મોહો દ્વિધાદર્શનાચાર ભેદાત્, શુભંના-શુભં નામ સાતં તદન્યત્; ન વેદ્યં દ્વિધા ગોત્ર મુચ્ચંન નીચં, તમેવં પ્રપદ્યે સદા સિદ્ધમેકમ્. ૫. મતશ્ચૈવમપ્યાગમે યુકત એકા–(ધકત્રિંશતાભિર્ગુણૈરાદિતો યઃ; અનંતજ્ઞતા દર્શનાનંત વીર્ય–સ્તમેવં પ્રપદ્યે સદા સિદ્ધમેકમ્. ૬. ન ક્રોધો ન માનો ન માયા ન લોભો, ન હાસ્યે ન લાસ્યેન ગીતાની યસ્ય, ન નેત્રે ન ગાત્રે જગત્રે વિકાર, સ એષ પ્રમાત્મા ગતિર્મે જીનંદ્ર !. ૭.

પાર્શ્વનાથ અષ્ટકમ.

ૐ નમો ભગવતે શ્રી, પાર્શ્વનાથાય હ્રીઁ નમઃ;ધરણેંદ્ર પદ્માવતી,સહિતાય સદા શ્રિયે. ૧.અટ્ટેમટ્ટેતથા ક્ષુદ્રે, વિઘટ્ટે ક્ષુદ્રસંચયમ્; સ્તંભય સ્તંભય ક્ષુદ્રાન્; સ્વાહાંતૈરેભિરક્ષરૈઃ ૨. પદ્મમષ્ટદલોપેતં, માયાકં જિનલાંછિતમ્; પદ્મમધ્યાંતરા-લેષુ, પદ્મોપરિ યથાક્રમમ્. ૩. અષ્ટાવષ્ટૌ તથા ચાષ્ટૌ, વિન્યાસાક્ષરમંડલમ્, તથાષ્ટશતજાપેન, જ્વરમેકાંતરાદિકમ્. ૩. રિપુચોરમહિપાલાઃ, શાકિનીભૂતપન્નગાઃ; અરણ્યદેહજાં-ભીતિં, હંતિ બદ્ધં ભુજાદિષુ. ૫. પુષ્પમાલા જપિત્વાથ, મંત્રેણાષ્ટશતાધિકમ્; પ્રક્ષિપ્તઃ પાત્રકંઠેષુ,ભૂતાદિસ્તંભયેધ્રુવમ્. ૬. ગુગ્ગલસ્ય ગુટિકાં ચ, શતમષ્ટોત્તરં હુતમ્; દુષ્ટમુચ્ચા

ટયેત્ સદ્યઃ, શાંતિં ચ કુરુતે ગૃહે. ૭. દેવસ્યાજિતસિં-હસ્ય, નીલવર્ણસ્ય સંસ્તવાત્, લભંતે શ્રેયસાં સિંદ્ધ, કવયો વાંછિતૈઃ સહ. ૮. શ્રીઅશ્વસેનકુલ પંકજ ભાસ્કરસ્ય, પદ્માવતી ધરણરાજનિષેવિતસ્ય; વાંમાંગજસ્ય પદસંસ્તવના-લ્લભંતે, ભવ્યા શ્રિયં શુભશતાન્યપિ વાંછિતાનિ. ૯.

શ્રી પાર્શ્વજિન સ્તોત્ર

પ્રણમામિ સદા જિનપાર્શ્વજિનં, જિનનાયક દાયક સુખ્ખધનમ્; ઘનચારુ મનોહર દેહધરં, ધરણાપતિ નિત્ય સુસેવકરમ્. ૧. કરુણારસ રંજિત ભવ્યફણી, ફણિસપ્તસુ-શોભિતમૌલિમણીઃ મણિકંચનરૂપત્રિકોટઘટં; ઘટિતાસુર કિંનરપાર્શ્વતટમ્. ૨. તટિનીપતી ઘોષગભીર સરં, સરણા ગતવિશ્વાસેન સરમ્; નરનારિનમસ્કૃત નિત્યપદા, પદ્માવતી ગાવતી ગીત સદા. ૩. સતતેંદ્રિય ગોપિ યથાકમઠં, કમઠાસુરવારુણ મુક્તહઠમ્; હઠહેલિત કર્મ્મકૃતાંતબલં, બલધામદરં દરપંકજલમ્, ૪. જલ-જદ્વયપત્રપ્રભાનયનં, નયનંદિત ભવ્યતરી સમનમ્; મનમચ્છ મહીરુહ વન્હિસમં, સમતાગુણ રત્નમયં પર-મમ્. ૫. પરમાર્થ વિચાર સદા કુશલં, કુશલં કુરુ મે જિન નાથ! અલમ્; અલિની નલિનીનલ નીલતનુ, તનુતાત્ પ્રભુ પાર્શ્વજિનં સુધનમ્. ૬. (કલશ) સુઘન ધાન્યકરં કરુણાપરં, પરમ સિદ્ધિકરં વરદા ધરમ્. વરતરં અશ્વસેન કુલોદ્ભવં, ભવભૃતાં પ્રભુ પાર્શ્વજિનં શિવમ્. ૭. ઇતિ

સ્તુતિ ચોવીશી.

શ્રી તીર્થરાજ વિમળાચળ નિત્ય વંદો, દેખી સદા નયનથી જેમ પુર્ણચંદો; પૂજે મળી સુરવરો નરનાથ

જેને, ધારી સદા ચરણ લંછન માંહી તેને. ૧. શ્રેયાંસના ઘર વિષે રસ ઇક્ષુ લીધો, ભિક્ષા, ગ્રહી નિજ પ્રપૌત્ર સુપાત્ર કીધો; માતા પ્રતિ વિનય ભાવ ધરી પ્રભુએ, અર્પી અહો પરમ કેવળ શ્રી પ્રભુએ. ૨. દેવાધિદેવ ગજ લંછન ચંદ્ર-કાન્તી, સંસાર સાગર તણી હરનાર ભ્રાન્તી; એવા જિનેશ્વર તણા યુગપાદ પૂજો, દીઠો નહિ જગમાં તુજ તુલ્ય દૂજો. ૩. જન્મ્યા તણી નયરી ઉત્તમ જે અયોધ્યા,ત્રાતા નરેશ પ્રભુના જિતશત્રુ રાજા; દેદીપ્યમાન જનની વિજયા સ્વીકારી, સેવા સદા અજીતનાથ ઉમંગકારી. ૪, વાધે ન કેશ શિરમાં નખ રોમ વ્યાધી, પ્રસ્વેદ ગાત્ર નહિ લેશ સદા સમાધિ; છે માંસ શોણિત અહો અતિ શ્વેતકારી, હે સ્વામી સંભવ સુસંપદ ગામ તારી ૫. છે શ્વાસ અંબુજ સુગંધ સદા પ્રમાણે, આહારને તુમ નિહાર ન કોઇ જાણે; એ ચાર છે અતિશયો પ્રભુ ! જન્મ સાથે, વંદું હમેશાં અભિનંદન જોડી હાથે. ૬. ભૂમંડળે વિહરતા જિનરાજ જ્યારે, કાંટા અધોમુખ થઇ રજ શુદ્ધ ત્યારે; છે એક જોજન સુધી શુભ વાત શુદ્ધી, એવા નમું સુમ-તિનાથ સદા સુબુદ્ધી. ૭. વૃષ્ટિ કરે સુરવરો અતિસૂક્ષ્મ ધારી, જાનુ પ્રમાણ વિરચે કુસુમો શ્રીકારી; શબ્દો મનોહર સુણી શુભ શ્રોત્ર માંહિ,શ્રી પદ્મનાથ પ્રભુને પ્રણમું ઉછાંહિ. સેવા કરે યુગલ યક્ષ સુહંકરોને, વીંઝે ધરી કર વિષે શુભ ચામરોને; વાણી સુણે સરસ જોયણ એક સારી, વંદું સુપાર્શ્વ પુરુષોત્તમ પ્રીતિકારી. ૯. જલો જીનેંદ્ર મુખ માગધી અર્ધ ભાષા, દેવો નરો તિરીગણો સમજે સ્વભાષા; આર્યો અનાર્ય સઘળા જન શાન્તી પામે, ચંદ્રપ્રભુ ચરણ લંછન ચંદ્રનામે. ૧૦. વૈરો વિરોધી સઘળાં જન ત્યાં વિસારે,

મિથ્યાત્વિઓ વિનય વાક્ય મુખે ઉચ્ચારે, વાદી કદી અવિનયી થઈ વાદ માંડે, દેખી જિનેશ સુવિધિ જન સર્વ છાડે. ૧૧. જે દેશમાં વિચરતાં જીનરાજ જ્યારે, ભીતી ભંયકર નહિ લવ લેશ ત્યારે; ઈતિ ઉપદ્રવ દુકાળ તે દૂર ભાજે, નિત્યે કરૂં નમન શિતળનાથ આજે. ૧૨. છાયા કરે તરુ અશોક સદૈવ સારી, વૃક્ષો સુગંધ શુભ શીતળ શ્રેયકારી; પચીસ જોયણ લગે નહિ આધિ વ્યાધી, શ્રેયાંસનાથ! તુમ સેવનથી સમાધી. ૧૩. સ્વપ્નો ચતુર્દશ લહે જિનરાજ માતા, માતંગને વૃષભ સિંહ સુલક્ષ્મી દાતા; નિર્ધૂમ અગ્નિ શુભ છેવટ દેખી તેને, શ્રી વાસુપૂજ્ય પ્રભુના શુભ સ્વપ્ન થાને. ૧૪. જે પ્રાતિહાર્ય શુભ આઠ અશોક વૃક્ષે, વૃષ્ટિ કરે કુસુમથી સુરનાદ દક્ષે; બે ચામરો શુભ સુખાસ નમસ્કરો તે, છે છત્ર હે વિમળનાથ સુદુંદુભી તે. ૧૫. સંસ્થાન છે સમ સદા ચતુરસ્ર ત્હારૂં, સંઘેણ વજ્ર રૂષભાદિ દીપાવનારૂં; અજ્ઞાન ક્રોધ મદ મોહ હર્યા તમોએ, એવા અનંત પ્રભુને નમીએ અમો એ. ૧૬. જે કર્મથી પ્રભુ તમે જ મકાવનારા, સંસાર સાગર થકી તમે તારનારા; છે વજ્ર લાંછન તમે શોભાવનારા, શ્રી ધર્મનાથ પદ શાશ્વત આપનારા. ૧૭. શ્રી વિશ્વસેન નૃપનંદન દિવ્ય કાન્તિ, માતા સુભવ્ય અચિરા તસ પુત્ર શાન્તિ; શ્રી મેઘના ભવ વિષે સુર એક આવી, પારેવ સિંચનકના સ્વરૂપો બતાવી. ૧૮. પારેવને અભય જીવિત દાન આપ્યું, પોતા તણું અતિય કોમળ માંસ કાપ્યું; તેવા મહા અભયદાનથી ગર્ભવાસે, માહા ઉપદ્રવ ભયંકર સર્વ નાશે. ૧૯. શ્રી તીર્થ નાયક થયા વળી ચક્રવર્તી, બન્ને લહી પદવીઓ ભવ એક વર્તી, જે સાર્વભૌમ પદ પંચમ ભોગવીને, તે સોળમાં જિન તણા

ચરણે નમીને. ૨૦. ચોરાશી લક્ષ ગજ અશ્વ રથે કરીને, છન્નું કરોડ જન લશ્કર વિસ્તરીને; તેવી છતી અતિ સમૃદ્ધિ તજી ક્ષણેકે, શ્રી કુંથુનાથ જિન ચક્રી થયા વિવેકે. ૨૧. રત્નો ચતુર્દશ નિધાન ઉમંગ કારી, બત્રીશબદ્ધ નિત નાટક થાય ભારી, પ્રધાનને સહસ ચોંસઠ અંગનાઓ, તેથી તજી અર જિનેશ્વર સંપદાઓ. ૨૨. નિત્ય કરે કવલ ક્ષેપન કંઠ સુધી, ષટ્ મિત્રને તરણ કાજ નિપાઈ બુદ્ધિ; ઉદ્યાન મોહન ગૃહે રચી હેમ મૂર્તી, મલ્લી જિનેશ પડિમા ઉપકાર કર્તી. ૨૩. નિસ્સંગ દાન્ત ભગવંત અનંતજ્ઞાની, વિશ્વોપકારી કરુણા નિધિ આત્મ ધ્યાની; પંચેંદ્રિયો વશ કરી હણી કર્મ આઠે, વંદો જિનેંદ્ર મુનિસુવ્રત તેહ માટે. ૨૪. ઈંદ્રો સુરો નરવરો મળી સર્વ સંગે, જન્માભિષેક સમયે અતિ ભક્તિ રંગે; વિદ્યાધરી સુરવરી શુભ શબ્દ રાગે, સંગીત નાટક કરે નમિનાથ આગે. ૨૫. રાજીમતી ગુણવતી સતી સૌમ્યકારી, જેને ત્યજી થયા મહા બ્રહ્મચારી; પૂર્વે ભવે નવ લગે તુમ સ્નેહ ધારી, હે નેમિનાથ ભગવંત ! પરોપકારી. ૨૬. સમ્મેતશૈલ શિખરે પ્રણુપાર્શ્વ સોહે, શંખેશ્વરા અમિઝરા કલીકુંડ મોહે; શ્રી અશ્વસેન કુલ દીપક માત વામા, નિત્યે અચિંત્ય મહિમા પ્રભુપાર્શ્વનામા. ૨૭. સિદ્ધાર્થરાય ત્રિશલા સુત નિત્ય વંદો, આનંદ કારક સદા ચરણારવિંદો; જે શાસનેશ્વર તણો ઉપકાર પામી, પજું પ્રભુ ચરણ શ્રી મહાવીર સ્વામી. ૨૮.

હરેક પાદનાં આદ્ય તથા અંત્ય અક્ષરોથી ચોવીસે તીર્થંકરોના નામ પ્રકાશક.

વીતરાગ સ્તોત્ર

અથો ચતુર્વિંશતિતીર્થરાજ—નામાક્ષરાદ્યં ભરતાધિરાજઃ; શ્રી વીતરાગ સ્તવનં પ્રધાનં, ચક્રે વિધાયાત્મમનો નિધાનમ્. ૧.

(શ્રી ઋષભ-મહાવીર.)—શ્રી. કેવલજ્ઞાન વિભેક ધામ !,
ઋતે ભવન્તં હૃદયં દુરી હા;
ષટ્શત્રુજાતાદ્દતિ દુઃખ રાવી,
ભક્ત્યાઽઽગતોઽસ્મીત્યથ રક્ષ વીર. ૨.
(શ્રી અજિત પાર્શ્વનાથ)—શ્રી વીતરાગાદ્ભુત મોહ તાપા,
અસંશયં જગ્મુરકર્મ પાર્શ્વ !;
જિન! ત્વદ્દાસ્યાંશુ સુધાતિ પાના-
ત્તથા તવ સ્નાત્રજલેન નાથ !. ૩.
શ્રી સંભવ નેમિજિન—શ્રી મજ્જિન! ત્વા હૃદિ દુઃખ દૂને,
સંસ્થાપ્ય યદ્દેવ! સુખી ભવામિ;
ભક્તિર્મમેયં ન તુ કાઽપિ નાના,
વર્ણ્યૈ કૃપાં તે જયતીહ નાથ! ૪.
અભિનંદન નમિજિન—અરૂપિણોનષ્ટગુણા શિવશ્રીર,
ભિન્ના કદાઽપ્યસ્તરસા રસેન;
નન્દત્પ્રભાવા ભવતોચ્ચ કામિ,
દમાશ્રિતાસ્તાં જિન ! કેન નેમુઃ ? ૫.
સુમતિ મુનિસુવ્રત—નકો મનોભૂસ્ત્રિ જગન્ત્યમૂનિ,
સુખાદ્બબન્ધ ત્વરિતં મનસ્સુ;
મત્વેતિ હત્વા મન એવ તીવ્રં,
તિરોભવસ્ત્વં શુચિધર્મ ધાતઃ. ૬.
પદ્મપ્રભ મલ્લિજિન—શ્યાઽઽહિતા દુર્નિગડે પ્રમાદેઽ-
ધ્નકો વયં દુઃખ કદન્ન મેવ;
પ્રભો ! ઽસિ સૌખ્યામૃત માત્તધામ !,
ભવે ત્વદન્તા કિમિદં ન ભક્તિઃ. ૭.
શ્રીસુપાર્શ્વ અરનાથ—શ્રી વીતરાગેન્દ્ર! શિવશ્રિયા અ-

સુખાસુખાહ્વલ્પ વિકલ્પભાર !;
પાર્શ્વે ન તસ્યાડક્ષરણોડહિના ના,
શ્વવૃંદ માતિષ્ઠતિ નૈવ નાથ !. ૮.
ચંદ્રપ્રભ કુંથુનાથ—ચંદ્રો યથા નન્દતિ સર્વશૈ કું,
દ્રવેત્ તુ ચન્દ્રાશ્મ ચયોડમૃતં શુ;
પ્રભો ! તથા શાન્ત રસાન્વિતા જના,
ભવંતિ તે વાગ્ભિરનૂન વિત્પથ !. ૯.
શ્રીસુવિધિ શાંતિનાથ—શ્રી રજ્જુબદ્ધાં નૃતતિં દૃઢાશાં,
સુમોહ એષ ભ્રમયન્નરાતિઃ;
વિભો ! તવાગ્રે તુ નયેત્ કહ્વા નાડડ-
ધિ વ્યાધિ વહ્નિ પ્રશમેડસિ પાથઃ. ૧૦.
શ્રીશીતલ ધર્મનાથ—શ્રીમન્નહં મોહ તમો ભિરંધઃ,
શીલાધ્વહીનં કૃતવાન્ કુકર્મ;
તસ્ય ક્ષયોડભૂત્ તવ દર્શનેનાડ,
લસં મનો મેડસ્તુ તવાંકિતેડથઃ. ૧૦.
શ્રીશ્રેયાંસ શ્રીઅનંત—શ્રીમન્ ! યથાડડહ્યો લઘુરષ્ટજુઃ શ્રી
શ્રેષ્ઠઃ પ્રવૃદ્ધ્યૈ વચન શ્રિયા ચ,
યાંસ્ત્વં નૃાચ્ચત્તેડણુરપીહ નૂનં,
સર્વે સિરેવાસિ તથાડદ્ય નેતઃ. ૧૧.
વાસુપૂજ્ય શ્રી વિમલ—વાગ્મીશ ! તે સર્વસમા વચઃશ્રી,
સુધાસ્રવા સદ્ભિરિતિ વ્યભાવિ;
પૂર્ણાત્સુમાત્ ત્વંબુધિતો નિકામ !,
જ્યાયો રસોલ્લોલતતિઃ સમૂલ !. ૧૨.
ઇત્થં શ્રીજિનરાજમવ્યયસુખાયુવીર્યતેજો યુતં,
સ્વસ્થૈઃ શ્રીઋષભાદિ નામ મણિભિઃ શ્રેણી હ્યસ્થૈ ક્રમાત્;
નિત્યં ભૂષિતમાત્મ ચેતસિ મુદ્દા સંસ્થાપ્ય યો ધ્યાયતિ,
સિદ્ધિશ્રી કમરપ્રભઃ સ ભવતિ સ્ફૂર્જદ્યશઃ સૌરભઃ ૧૩.

શ્રી સજ્જન સન્મિત્ર

યાને

એકાદશ મહાનિધિ

ચૈત્યવંદનાનિ

તૃતીય મહાનિધિ.

ચૈત્યવંદનાનિ

૧. શ્રી સીમંધર સ્વામીના દુહા.

અનંત ચોવીશી જિન નમું, સિધ્ધ અનંતી કોડ; કેવલનાણી થિવિર સવિ, વંદુ બે કર જોડ. ૧. બે કોડિ કેવલધરા, વિહરમાન જિન વીશ; સહસ યુગલ કોડિ નમું, સાધુ સરવ નિશદિન. ૨. જે ચારિત્રે નિર્મલા, તે પંચાનન સિંહ: વિષય કષાયને ગંજીયા, તે પ્રણમું નિશદિહ. ૩. રાંકતણી પરે રડવડયો, નિધણીયો નિરધાર; શ્રી સીમંધર સાહિબા, તુમ વિણ કોણ આધાર. ૪. મહાવિદેહમાં શ્રીસીમંધર સ્વામી, નિત્ય વંદુ પ્રભાત: ત્રિકરણ વળી ત્રિયોગથી, જપું અહર્નિશ જાપ. ૫. ભરતક્ષેત્રમાં હું રહું, આપ રહો છો વિમુખ: ધ્યાન લોહચુંબક પરે, કરૂં દ્રષ્ટિ સન્મુખ. ૬. ઋષભ લંછન ચરણમાં, કંચન વરણી કાય: ચોત્રીશ અતિશય શોભતા, વંદુ સદા તુમ પાય. ૭.

ચૈત્યવંદન

સકલ કુશલવલ્લી પુષ્કરાવર્ત્ત મેઘો, દુરિત તિમિર ભાનુ: કલ્પવૃક્ષોપમાન:: ભવજલ નિધિ પોત: સર્વ સંપત્તિ હેતુ:, સ ભવતુ સતતં વ: શ્રેયસે શાંતિનાથ. શ્રેયસે પાર્શ્વનાથ. ૧.

૨. શ્રી સીમંધરાદિ વિચરતા જિન ચૈત્યવંદન.

૧

સીમંધર પ્રમુખ નમું, વિહરમાન જિન વિશ; ઋષભાદિક વલી વંદીયે, સંપઈ જિન ચોવિશ. ૧. સિદ્ધાચળ ગિરનાર આબુ, અષ્ટાપદ વલી સાર; સમેત શિખર એ પંચ તીર્થ, પંચમી ગતિ દાતાર. ૨. ઊર્ધ્વ લોકે જિનવર નમું, તે ચોરાશી લાખ; સહસ સતાણું ઉપરે, ત્રેવીશ જિનવર ભાખ. ૩. એકસો બાવન કોડ વલી, લાખ ચોરાણું સાર; સહસ ચુમ્માલી સાતસેં, સાઠ જિન પડિમા ઉદાર. ૪. અધો લોકે જિન ભવન નમું, સાત કોડ બોંહોતેર લાખ; તેરસેં કોડ

નેવ્યાશી કોડ, સાઠ લાખ ચિત્ત રાખ. ૫. વ્યંતર જ્યોતિષિમાં વલી એ, જિન ભવન અપાર; તે ભવિ નિત્ય વંદન કરો, જેમ પામો ભવ પાર. ૬. તિર્ચ્છા લોકે શાશ્વતાં, શ્રી જિન ભવન વિશાળ: બત્રીશસેં ને ઓગણ સાઠ, વંદુ થઇ ઊજમાળ. ૭. લાખ ત્રણ એકાણું સહસ, ત્રણસેં વિશ મનોહાર; જિન પડિમા એ શાશ્વતા, નિત્ય નિત્ય કરૂં જુહાર. ૮. ત્રણ ભૂવન માંહે વલી એ, નામાદિક જિન સાર; સિદ્ધ અનંતા વંદીયે, મહોદય પદ દાતાર. ૯.

૨

વંદુ જિનવર વિહરમાન, સીમંધર સ્વામી; કેવલ કમલા કાંત દાંત, કરૂણા રસ ધામી. ૧. કંચનગિરિ સમ દેહકાંત, વૃષભ લંછન પાય; ચોરાશી લખ પૂર્વ આય, સેવિત સુર રાય. ૨ છઠ્ઠ ભત્ત સંયમ લીયો એ, પુંડરગિરી ભાણ; પ્રભુ દ્યો દરિસણ સંપદા, કારણ પરમ કલ્યાણ. ૩.

૩

સીમંધર યુગમંધર પ્રભુ, બાહુ સુબાહુ ચાર; જંબુ દ્વીપના વિદેહમાં, વિચરે જગદાધાર ૧. સુજાત સાહેબ ને સ્વયંપ્રભુ, ઋષભાનન ગુણમાલ; અનંતવીર્ય ને સુરપ્રભુ, દશમાં દેવ વિશાલ. ૨. વજ્રધર ચંદ્રાનન નમું, ધાતકી ખંડ મોઝાર; અષ્ટ કર્મ નિવારવા, વંદૂ વાર હજાર. ૩. ચંદ્રબાહુ ને ભુજંગ પ્રભુ, નમી ઇશ્વિર વીરસેન; મહાભદ્ર ને દેવજશા, અજિતવીર્ય નામેન. ૪. આઠે પુષ્કરાર્ધમાં, અષ્ટમી ગતિ દાતાર; વિજય અડ નવ ચઉવિશમી, પણ વિશમી કીરતાર. ૫. જગ નાયક જગદીશ્વરૂ એ, જગ બંધવ હિતકાર; વિહરમાનને વંદતા, જીવ લહે ભવપાર. ૬.

૪

શ્રી સીમંધર વીતરાગ, ત્રિભુવન તુમે ઉપગારી; શ્રીશ્રેયાંસ પિતા કુળે, બહુ શોભા તુમારી. ૧. ધન્ય ધન્ય માતા સત્યકી, જેણે જાયો જયકારી; વૃષભલંછને વિરાજમાન, વંદે નરનારી. ૨. ધનુષ પાંચસેં દેહડીએ, સોહીએ સોવન વાન; કીર્ત્તિવિજય ઉવઝાયનો, વિનય ધરે તુમ ધ્યાન. ૩.

૫

સીમંધર પરમાતમા, શિવસુખના દાતા; પુક્ખલવઇવિજયે જયો, સર્વ જીવના ત્રાતા. ૧. પૂર્વ વિદેહ પુંડરિકગિરી–નયરીએ સોહે; શ્રી શ્રેયાંસ રાજા તિહાં, ભવિયણનાં મન મોહે. ૨. ચઉદ સુપન નિર્મળ લહી, સત્યકી રાણી માત; કુંથું અર જિન અંતરે, સીમંધરજિન જાત. ૩. અનુક્રમે પ્રભુ જનમિયા, વળી યૌવન પાવે; માત પિતા હરખે કરી, રૂક્મિણી પરણાવે. ૪. ભોગવી સુખ સંસારનાં, સંજમ મન લાવે; મુનિસુવ્રત નમિ અંતરે, દીક્ષા પ્રભુ પાવે. ૫. ઘાતી કર્મનો ક્ષય કરી, પામ્યા કેવળનાણ; વૃષભલંછને શોભતા, સર્વ ભાવના જાણ. ૬. ચોરાશી જસ ગણધરા, મુનિવર એક સો કોડ; ત્રણ ભુવનમાં જોવતાં, નહીં કોઈ એહની જોડ. ૭. દશ લાખ કહ્યા કેવળી, પ્રભુજીનો પરિવાર; એક સમય ત્રણ કાળના, જાણે સર્વ વિચાર. ૮. ઉદય પેઢાલ જિનાંતરે એ, થાશે જિનવર સિદ્ધ; જયવિજય ગુરૂ પ્રણમતાં, શુભ વંછિત ફળ લીધ. ૯.

૬

જયતુ જિન જગદેહભાનુ, કામ કશમલતમહરં: દુરિતઓઘવિભાવવર્જિતં, નૌમિ શ્રીજિનમંધરં. ૧. પ્રભુપાદપદ્મે ચિત્તલયનો, વિષયદોલિતનિર્ભરં; સંસારરાગઅસારઘાતિકં, નૌમિ શ્રીજિનમંધરં. ૨. અતિરોષવન્હિમાનમહીધર, તૃષ્ણાંજલધિહિતકરં: વંચનોર્જિતજંતુબોધકં, નૌમિ શ્રીજિનમંધરં. ૩. અજ્ઞાનતર્જિતરહિતચરણં, પરગુણો મે મત્સરં; અરતિઅર્હિતચરણશરણં, નૌમિ શ્રીજિનમંધરં. ૪. ગંભીરવદન ભવતુ દિન દિન, દેહિ મે પ્રભુદર્શનં; ભાવવિજય શ્રી દદતુ મંગલં, નૌમિ શ્રીજિનમંધરં. ૫.

૩. શ્રી સિદ્ધાચળના દોહા.

એકેકું ડગલું ભરે, શેત્રુંજા સમો જેહ; ઋષભ કહે ભવ કોડનાં, કર્મ ખપાવે તેહ. ૧. શેત્રુંજા સમો તીરથ નહિ, ઋષભ સમો નહિ દેવ; ગૌતમ સરખા ગુરૂ નહિ, વળી વળી વંદુ તેહ. ૨. સિધ્ધાચળ સમરૂં સદા, સોરઠ દેશ મોઝાર; મનુષ્ય જન્મ પામી કરી. વંદુ વાર હજાર. ૩

સોરઠ દેશમાં સંચર્યો, ન ચઢયો ગઢ ગીરનાર: શેત્રુંજી નદી નાહ્યો નહિ, તેનો એળે ગયો અવતાર. ૪. શેત્રુંજી નદીએ નાહીને, મુખ બાંધી મુખ કોષ; દેવયુગાદિ પુજીયે, આણી મન સંતોષ. ૫. જગમાં તીરથ દો વડા, શત્રુંજય ગીરનાર; એક ગઢ રિખવ સમોસર્યા, એક ગઢ નેમકુમાર. ૬. શત્રુંજય ગીરી મંડણો, મરૂ દેવાનો નંદ; યુગલા ધર્મ નિવારકો, નમો યુગાદિ જીણંદ. ૭. સિધ્ધાચળ સિધ્ધિવર્યા, ગ્રહિ મુનિલિંગ અનંત; આગે અનંતા સિધ્ધશે, પુજો ભવિ ભગવંત. ૮. નેમવિના ત્રેવીશ પ્રભુ, આવ્યા વિમલ ગીરીંદ; ભાવિ ચોવીશી આવશે, પદ્મનાભાદિજીણંદ. ૯. પ્રાયે એ ગિરી શાશ્વતો મહીમાનો નહિ પાર: ઋષભ જીણંદ સમોસર્યા, પૂર્વ નવાણું વાર. ૧૦. ડુંગર ચઢવા દોહ્યલા, ઉતરતાં નહિ વાર: શ્રી આદિશ્વર પૂજતાં, હઈડે હરખ ન માય. ૧૧.

૪. શ્રી સિદ્ધાચલજીના ચૈત્યવંદનો.

૧

વિમલ કેવલ જ્ઞાન કમલા, કલિત ત્રિભુવન હિતકરં: સુરરાજ સંસ્તુત ચરણ પંકજ, નમો આદિ જિનેશ્વરં. ૧. વિમલ ગિરિવર શ્રૃંગ મંડણ, પ્રવર ગુણગણ ભુધરં; સુર અસુર કિન્નર કોડિ સેવિત, નમો૦ ૨. કરતી નાટક કિન્નરી ગણ, ગાય જિન ગુણ મનહરં; નિર્જરાવલિ નમે અહોનિશ, નમો૦ ૩. પુંડરિક ગણપતિ સિદ્ધિ સાધિ, કોડિપણ મુનિ મનહરં: શ્રી વિમલ ગિરિવર શ્રૃંગ સિદ્ધા, નમો૦ ૪. નિજ સાધ્ય સાધન સુર મુનિવર, કોડિનંતએ ગિરિવરં: મુકિત રમણી વર્યા રંગે, નમો૦ ૫. પાતાલ નર સુરલોકમાંહી, વિમલ ગિરિવર તોપરં: નહિ અધિક તીરથ તીર્થ પતિ કહે, નમો૦ ૬. એમ વિમલ ગિરિવર શિખર મંડણ, દુઃખ વિહંડણ ધ્યાઇયે; નિજ શુદ્ધ સત્તા સાધનાર્થં, પરમ જ્યોતિનીપાઇયે. જિતમોહ કોહ વિછોહ નિદ્રા, પરમપદસ્થિતજયકરં; ગિરિરાજ સેવા કરણ તત્પર, પદ્મ વિજય સુહિતકરં. ૭.

૨

શ્રી શત્રુંજય સિદ્ધક્ષેત્ર, દીઠેદુર્ગતિવારે; ભાવ ધરીને જે ચઢે, તેને ભવપાર ઉતારે. ૧. અનંત સિદ્ધનો એહ ઠામ, સકલ તિર્થનો રાય,

પૂર્વ નવાણું ઋષભદેવ, જ્યાં ઠવિયા પ્રભુ પ્રાય. ૨. સૂરજ કુંડ સુહામણો, કવિડજક્ષ અભિરામ; નાભિરાયા કુલમંડણો, જિનવર કરૂં પ્રણામ. ૩.

૩

શ્રી શત્રુંજય સિદ્ધક્ષેત્ર, સિદ્ધાચલ સાચો; આદિસર જિનરાયનો, જિહાં મહિમા જાચો. ૧. ઇહાં અનંત ગુણવંત સાધુ, પામ્યા શિવ વાસ; એહગિરિ સેવાથી અધિક, હોય લીલ વિલાસ. ૨.દુષ્કૃત સવિ દૂરે હરે એ, બહુ ભવસંચિત જેહ; સકલ તીર્થ શિરસેહરો, દાન નમે ધરી નેહ. ૩.

૪

શત્રુંજય ગિરિ વંદીએ, સકલ તીરથ જગસાગર; આતમ પાવન કારણે, એહી જ તીર્થ નિરધાર. ૧. શિવગિરિ સેવી શિવ વસ્યા, મહાત્મા નંતાનંત; એહ તીર્થની ફરસના, અમ હોજો સુખવંત. ૨. તીર્થનામ યથાર્થ તે, જેહથી ભવ તરાય; વિષય કષાય મૂલ ભવતણા. તીર્થ ભક્તે છેદાય. ૩. સ્થાવર જંગમ ભેદથી દુવિધ તીર્થ જણાય; જિન ગણહરાદિ મુનિવરા, જંગમ તીર્થ કહાય. ૪.સિધ્ધાચળ અષ્ટાપદગિરી, આબુ સમેત સાર; રૈવતગિરિ આદે સંવ. સ્થાવર તીર્થ અવધાર. ૫. ચિત્ત ચોખ્ખે શુદ્ધ સાધ્યશું, તન્મય સ્વરૂપાધાર; એકજ વાર એમ સેવતાં, આપે ભવનો પાર. ૬. સેવના ભેગ અસંખ્ય છે, પણ ભક્તિ અંગ બળવાન; તે માટે રૂપ ઓળખી, શામળ કરે ગુણગાન. ૭.

૫

સિધ્ધાચલ શિખરે ચઢી, ધ્યાન ધરો જગદીશ; મન વચ કાય એકાગ્રશું, નામ જપો એકવીશ. ૧. શત્રુંજય ગિરિ વંદીએ, બાહુબલી શિવઠામ; મરૂદેવ પુંડરીકગિરિ, રૈવતગિરિ વિશ્રામ. ૨. વિમલાચલ સિદ્ધરાજજી, નામ ભગીરથ સાર; સિધ્ધક્ષેત્ર ને સહસ્રકમલ, મુક્તિનિલય જયકાર. ૩. સિધ્ધાચળ શતકૂટ ગિરિ, ઢંક ને કોડીનિવાસ; કદંબગિરિ લોહિત નમું, તાલધ્વજ સુખવાસ. ૪. મહાબલ દઢશક્તિ સહી, એ એકવીશે નામ; સાતે શુધ્ધિ સમાચરી, નિત્ય કીજે પરણામ. ૫. દગ્ધ

શૂન્ય ને અવિધિ દોષ, અતિ પરિણુતિ જેહ; ચાર દોષ છંડી ભજો, ભક્તિ ભાવ ગુણ ગેહ. ૬. માનવ ભવ પામી કરીએ, સદ્દગુરૂ તીરથ જોગ; શ્રી શુભ વીરને શાસને, શિવરમણી સંજોગ. ૭.

૬

શ્રી શત્રુંજય મહાત્મ્યની, રચના કીધી સાર; પુંડરિક ગિરીના સ્થાપનાર, પ્રથમ જિન ગણધાર. ૧. એક દિન વાણી જિનની, શ્રવણી થયો આનંદ; આવ્યા શત્રુંજયગિરી, પંચ ક્રોડ સહ રંગ. ૨. ચૈત્રી પૂનમને દિને એ, શિવશું કીયો યોગ; નમીયે ગિરીને ગણધરૂં, અધિક નહીં ત્રિહુંલોક. ૩.

૭

આદિશ્વર જિનરાયનો, ગણધર ગુણવંત; પ્રગટ નામ પુંડરિક જાસ, મહી માંહે મહંત. ૧. પંચ ક્રોડ સાથે મુણીંદ, અણસણ જીહાં કીધ; શુક્લ ધ્યાન ધ્યાતા અમૂલ, કેવલ તીહાં લીધ. ૨. ચૈત્રી પૂનમને દીને એ, પામ્યા પદ મહાનંદ; તે દિનથી પુંડરિક ગિરી, નામ ધામ સુખકંદ. ૩.

૮

નમો આદિ અરિહંત દેવ, દેવન પતિ રાયા; જાસ ચરણ અવલંબ, ગણાધિપ ગુણ નિજ પાયા. ૧. ધનુષ પંચ શત માન, સપ્ત કર પરિમિત કાયા; વૃષભ આદિ અરૂ અંત, મૃગાધિપ ચરણ સુહાયા. ૨. આદિ અંત અરૂ મધ્ય, જીન ચોવીશ ઇમ ધ્યાઇએ; ચિદાનંદ તસ ધ્યાનથી, અવિચલ લીલા પાઇએ. ૩.

૫. શ્રી પરમાત્મા ચૈત્યવંદન.

૧

પરમાનંદ પ્રકાશ ભાસ, ભાસિત ભવ કીલા; લોકાલોક લોકવે, નિત એહવી લીલા. ૧. ભાવ વિભાવ પણે કરી, જેણે રાખ્યો અલગો; તક્રપરે પત્ર મેળાવી, તેહ થકી નવિ વળગ્યો. ૨. તેણી પરે આતમ ભાવને એ, વિમળ કર્યો જેણે પૂર; તે પરમાતમ દેવનું, દિન દિન વધતું નૂર. ૩.

નામે તો જગમાં રહ્યા, સ્થાપન પણ તિમહી; દ્રવ્યે ભવ માંહે વસે, પણ ન કળે કિમહી. ૪. ભાવ થકી સવી એકરૂપ, ત્રિભુવનમેં ત્રિકાળે; તે પારંગને વંદીએ, ત્રિહું યોગે સ્વભાળે. ૫. પાળે પાવન ગુણ થકી એ, યોગ ક્ષેમંકર જેહ; જ્ઞાન વિમલ દર્શન કરી, પુરણ ગુણ મણિ ગેહ. ૬.

૨

જગન્નાથને તે નમું હાથ જોડી, કરૂં વિનતિ ભક્તિશું માન મોડી; કૃપાનાથ સંસારકું પાર તારો, લહ્યો પુન્યથી આજ દેદાર સારો. ૧.
સોહીલા મલે રાજ્ય દેવાદિ ભોગો, પરમ દોહીલો એક તુજ ભક્તિ જોગો; ઘણા કાલથી તું લહ્યો સ્વામી મીઠો, પ્રભુ પારગામી સહુ દુઃખ નીઠો. ૨.
ચિદાનંદ રૂપી પરબ્રહ્મ લીલા, વિલાસી વિભો ત્યક્ત કામાગ્નિ કીલા; ગુણાધાર જોગી શનેતા અમાઇ, જયત્વં વિભો ભૂતલે સુખદાઇ. ૩.
ન દીઠી જેણે તાહરી યોગમુદ્રા, પડ્યા રાત દીસે મહા મોહ નિદ્રા; કીસી તાસ હોશે ગતિ જ્ઞાન સિંધો, ભમંતા ભવે હે જગ જીવ બન્ધો. ૪.
સુધાસ્યંદિ તે દર્શનં નિત્ય દેખે, ગણું તેહનો હું વિભો જન્મ લેખે; તદાજ્ઞા વશે જે રહ્યા વિશ્વ માંહે, કરે કર્મની હાણ ક્ષણ એક માંહે. ૫.
જિનેશાય નિત્યં પ્રભાતે નમસ્તે, ભવિ ધ્યાન હોજો હૃદયં સમસ્તે; સ્તવી દેવના દેવને હર્ષ પૂરે, મુખાંભોજ ભાલિ ભજે હેજ ઉરે. ૬.
કહે દેશના સ્વામી વૈરાગ્ય કેરી, સુણે પર્ષદા બાર બેઠી ભલેરી; સુધાંભોધ ધારા સમી તાપ ટાલે, બેહુ બાંધવા સાંભલે એક હાલે. ૭.

૩

બાર ગુણ અરિહંત દેવ, પ્રણમીજે ભાવે; સિદ્ધ આઠ ગુણ સમરતાં, દુઃખ દોહગ જાવે. ૧. આચારજ ગુણ છત્રીશ, પચવીશ ઉવજ્ઝાય; સત્તાવીશ ગુણ સાધુના, જપતાં શિવ સુખ થાય. ૨. અષ્ટોત્તર શત ગુણ મળીએ, એમ સમરો નવકાર; ધીરવિમલ પંડિત તણો, નય પ્રણમે નિત સાર. ૩.

૪

આદિ દેવ અરિહંત નમું, સમરૂં તારૂં નામ; જ્યાં જ્યાં પ્રતિમા જિનતણી, ત્યાં ત્યાં કરૂં પ્રણામ. ૧. શેત્રુંજે શ્રી આદિદેવ, નેમ નમુ

ગિરનાર; તારંગે શ્રી અજિતનાથ, આબુ ઋષભ જૂહાર. ૨. અષ્ટાપદ ગિરિ ઉપરે, જિન ચોવીશે જોય; મણિમય મૂરતિ માનશું, ભરતે ભરાવી સોય. ૩. સમેતશિખર તીરથ વડો, જિહાં વીશે જિન પાય; વૈભારકગિરિ ઉપરે, શ્રી વીર જિનેશ્વર રાય. ૪. માંડવગઢનો રાજીઓ, નામે દેવ સુપાસ; ઋષભ કહે જિન સમરતાં, પહોંચે મનની આશ. ૫.

૫

પ્રથમ તીર્થંકરતણા હુવા, ભવ તેર કહીજે; શાંતિતણા ભવ બાર સાર, નવ ભવ નેમ લહીજે. ૧. દશ ભવ પાસ જિણંદના, સત્તાવીશ શ્રી વીર; શેષ તીર્થંકર ત્રિહું ભવે, પામ્યા ભવજલ તીર. ૨. જિહાંથી સમકિત ફરશીયું એ, તિહાંથી ગણીએ તેહ; ધીરવિમલ પંડિતતણો, જ્ઞાનવિમલ ગુણગેહ. ૩.

૬

પ્રણમી શ્રી ગુરુરાજ આજ, જિનમંદિર કેરો; પુન્ય ભણી કરશું સફલ, જિનવચન ભલેરો. ૧. દેહરે જાવા મન કરે, ચોથતણું ફલ પાવે; જિન જુહારવા ઉઠતાં, છટ્ઠું પોતે આવે. ૨. જઇશું જિનવર ભણી એ, માર્ગ ચાલંતા–હોવે દ્વાદશતણું પુન્ય, ભકિત માલંતા. ૩. અર્ધ પંથ જિનવર તણો એ, પંદરે ઉપવાસ; દીઠો સ્વામી તણો ભુવન, લહીએ એક માસ. ૪. જિનવર પાસે આવતાં, છમાસી ફલ સિધ્ધ; આવ્યા જિનવર બારણે, વર્ષી તપ ફલ લીધ. ૫. સો વર્ષ ઉપવાસ પુણ્ય, જે પ્રદિક્ષણા દેતાં; સહસ વર્ષ ઉપવાસ પુણ્ય, જે નજરે જોતાં. ૬. ફલ ઘણો ફૂલની માલ, પ્રભુ કંઠે ઠવતાં; પાર ન આવે ગીત નાદ, કેરાં ફલ થુણતાં. ૭. શિર પૂજી પૂજા કરો એ, સુર ધૂપ તણો ધૂપ; અક્ષત સાર તે અક્ષય સુખ, દીપ તનુરૂપ. ૮. નિર્મલ તન મને કરી એ, થુણતાં ઇંદ્ર જગીશ; નાટક ભાવના ભાવતાં, પામે પદવી જગીશ. ૯. જિનવર-ભક્તિ વલી એ, પ્રેમે પ્રકાશી; સુણી શ્રી ગુરુ વયણ સાર, પૂર્વ ઋષિ ભાખી. ૧૦. અષ્ટ કર્મને ટાળવા, જિનમંદીર જઇશું; ભેટી ચરણ ભગવંતના, હુવે નિર્મલ થઇશું. ૧૧. કીર્ત્તિવિજય ઉવઝાયનો, વિનય કહે કર જોડ; ફલ હોજો મુજ વિનતિ, જિન સેવાનું કોડ. ૧૨.

૬. શ્રી આદિનાથ ચૈત્યવંદન.

૧

આદિ દેવ અરિહંત નમું, ધનુષ પાંચશેં કાયા; નહીં કામ ક્રોધ માન, મૃષા નહીં માયા. ૧. નહીં રાગ નહીં દ્વેષ, નામ નિરંજન તાહરૂં: વદન દીઠું વિશાલ તીહાં, સવિ પાપ ગયું માહરૂં. ૨. નામે હું નિર્મલ થયો, જપું જાપ જિનવર તણો; કવિ ઋષભ એમ ઉચ્ચરે, આદિદેવ મહિમા ઘણો. ૩.

૨

જય જય નાભિ નરિંદ નંદ, સિધ્ધાચલ મંડણ; જય જય પ્રથમ જિણંદ કંદ, ભવદુઃખ વિહંડણ. ૧. જય જય સાધુ સુરિંદ વૃંદ, વંદિઅ પરમેસર; જય જય જગદાનંદ કંદ, શ્રી ઋષભ જનેસર. ૨. અમૃત સમ જિન ધર્મનો એ, દાયક જગમાં જાણ; તુજ પદ પંકજ નિત્ય નમું, નિશ દિન નમત કલ્યાણ. ૩.

૩

સર્વાર્થ સિદ્ધ્યે થકી, ચવિયા આદિ જિનંદ: પ્રથમ રાય વિનીતા વસે, માનવ ગણ સુખકંદ. ૧. ઉત્તનિ નકુલ જિણંદને, હાયન એક હજાર: મૌનાતીતે કેવલી. વડ હેઠે નિરાધાર. ૨. ઉત્તરાષાઢા જન્મ છે એ, ધન રાશિ અરિહંત: દશ સહસ પરિવારશું, વીર કહે શિવ કંત. ૩.

૪

અરિહંત નમો ભગવંત નમો, પરમેશ્વર જિનરાજ નમો; પ્રથમ જિનેસર પ્રેમે પેખત, સિદ્ધાં સઘલાં કાજ નમો. અ૦ ૧. પ્રભુ પારંગત પરમ મહોદય, અવિનાશી અકલંક નમો; અજર અમર અદ્ભુત અતિશય નિધિ, પ્રવચન જલધિમયંક નમો. અ૦ ૨. તિહુયણ ભવિગણ જનમન વંછિય, પૂરણ દેવ રસાલ નમો; લળી

લળી પાય નમું હું ભાલે, કરજોડીને ત્રિકાલ નમો. અ૦ ૩. સિધ્ધ બુધ્ધ તું જગજન સજ્જન, નયનાનંદન દેવ નમો; સકલ સુરાસુર નરવર નાયક, સારે અહનિશ સેવ નમો. અ૦ ૪. તું તીર્થંકર સુખકર સાહિબ, તું નિષ્કારણ બંધુ નમો; શરણાગત ભવિને હિત વત્સલ, તુંહિ કૃપારસ સીંધુ નમો. અ૦ ૫. કેવલ જ્ઞાનાદર્શે દર્શિત, લોકાલોક સ્વભાવ નમો; નાશિત સકલ કલંક કલુષગણ, દુરિત ઉપદ્રવ ભાવ નમો. અ૦ ૬. જગચિંતામણી જગગુરુ, જગહિત-કારક જગજન નાથ નમો; ઘોર અપાર ભવોદધિ તારણ, તું શિવપુરનો સાથ નમો. અ૦ ૭. અશરણ શરણ નિરાગ નિરંજન, નિરૂપાધિક જગદીશ નમો; બોધિ દીઓ અનુપમ દાનેશ્વર, જ્ઞાનવિમલ સૂરીશ નમો. અ૦ ૮.

૭. શ્રી શાંતિજિન ચૈત્યવંદન.

જય જય શાંતિજિણંદ દેવ, હથિણાઉર સ્વામી; વિશ્વસેન કુલચંદ સમ; પ્રભુ અંતરજામી. ૧. અચિરા ઉર સર હંસ જિમ, જીનવર જયકારી; મારી રોગ નિવારકે, કીર્ત્તિ વિસ્તારી. ૨. સોલમા જિનવર પ્રણમીયેં એ, નિત ઉઠી નમી શીશ; સુરનર ભૂપ પ્રસન્ન મન, નમતાં વાધે જગીશ. ૩.

૮. શ્રી મલ્લિનાથ જિન ચૈત્યવંદન.

પહેલું ચોથું પાંચમું, ચારિત્ર ચિત્ત લાવે; ક્ષપક શ્રેણી જિનજી ચઢી, ઘાતિ કર્મ ખપાવે. ૧. દીક્ષા દિન શુભ ભાવથી, ઉપજ્યું કેવલ નાણ; સમવસરણ સુરવર રચે, ચઉવિહ સંઘ મંડાણ. ૨. વરસ પંચાવન સહસનું એ, જિનવર ઉત્તમ આય; તસ પદ પદ્મ નમ્યા થકી, ચિદ્રુપે ચિત્ત હોય. ૩.

૯. શ્રી નેમિ જિન ચૈત્યવંદન.

સમુદ્ર વિજય કુલ ચંદ નંદ, શિવા દેવી જાયા; યાદવ વંશ નભો મણિ, સૌરીપુર ઠાયા. ૧. બાલથકી બ્રહ્મચર્ય ધર, ગત માર પ્રચાર; ભોક્તા નિજ આત્મિક ગુણ, ત્યાગી સંસાર. ૨. નિઃકારણ

જગજીવનો એ, આશાનો વિશ્રામઃ દીન દયાલ શિરોમણિ, પૂરણ સુરતરૂ કામ. ૩. પશુઆં પુકાર સુણી કરી, છાંડી ગૃહ વાસઃ તત્ક્ષણ સંયમ આદરી, કરી કર્મનો નાશ. ૪. કેવલ શ્રી પામી કરી એ, પહોતા મુક્તિ મઝારઃ જન્મ મરણ ભય ટાલવા, જ્ઞાન સદા સુખકાર. ૫.

૧૦. શ્રી નેમિજિન ચૈત્યવંદન.

બાવીશમા શ્રી નેમિ નાથ, નિત્ય ઉઠી વંદોઃ સમુદ્ર વિજય સુત ભાનુ સમ, ભવિ જન સુખ કંદો. ૧. સઘન શ્યામ દ્યુતિ દેહની, દશ ધનુષ્ય શરીરઃ અમિત કાંતિ યાદવ ધણી, ભાંજે ભવ તીર. ૨. રાજીમતી રમણી તજી એ, બ્રહ્મચર્ય ધર ધીરઃ શિવ રમણી સુખ વિલસતા, ભૂપ નમે ધરીધીર. ૩.

૧૧. શ્રી પાર્શ્વજિન ચૈત્યવંદન.

૧

પુરિસા દાણી પાસ નાહ, નમીયે મન રંગઃ નીલ વરણ અશ્વસેન નંદ, નિર્મલ નિઃસંગ. ૧. કામિત દાયક કલ્પ સાખ, વામા સુત સારઃ શ્રી ગવડી પુર સ્વામ નામ, જપિયે નિરધાર. ૨. ત્રિભુવન પતિ ત્રેવીશમો એ, જાસ અખંડિત આણઃ એક મને આરાધતાં, લહિયે કોડ કલ્યાણ. ૩.

૨

પ્રણમામિ સદા પ્રભુ પાર્શ્વજિનં, જિનનાયક દાયક સુખધનંઃ ધન ચારૂ મહોત્તમ દેહધરં, ધરણપતિ નિત્ય સુસેવકરં. ૧. કરૂણા રસ રંચિત ભવ્યફણી, ફણિ સપ્ત સુશોભિત મૌલિમણિઃ મણિ કંચન રૂપ ત્રિકોટી ઘટં, ઘટિતાસુર કિન્નર પાર્શ્વતટં. ૨. તટનીપતિ ઘોષ ગંભીર સ્વરં, સ્વરનાકર અશ્વસુસેનતરંઃ નરનારી નમસ્કૃત નિત્ય મુદા, પદ્માવતી ગાવતી ગીત સદા. ૩. સહનેન્દ્રિય ગોપ યથા કમઠં, કમઠાસુર લારણ મુક્તહઠંઃ હઠે હેલિત કર્મ કૃતાંત બલં, બલ ધામ ધુરંધર પંકજલં. ૪. જલજ દ્વય પત્ર પ્રભાનયનં, નયનંદિત ભવ્ય નરેશમનંઃ મન મન્મથ મહીરૂહ વન્હિસમં, સમતામય

રત્નકરં પરમં. ૫. પરમાર્થ વિચાર સદા કુશલં, કુશલં કુરુ મે જિન-નાથ અલં; અલિની નલિની નલિનીલ તનું, તનુતા પ્રભુપાર્શ્વજિનં સુધનં. ૬. ધન ધાન્યકરં કરૂણા પરમં, પરમામૃત સિદ્ધિ મહાસુખદં, સુખદાયક નાયક સંત ભવં, ભવભૃત્ પ્રભુ પાર્શ્વજિનં શિવદં. ૭.

૧૨. શ્રી અન્તરિક્ષ પાર્શ્વનાથ ચૈત્યવંદન.

પ્રભુ પાસજી તાહરૂં નામ મીઠું, તીહું લોકમાં એટલું સાર દીઠું: સદા સમરતાં સેવતાં પાપ નીઠું, મન માહરે તાહરૂં ધ્યાન બેઠું. ૧. મન તુમ પાસે વસે રાત દીસે, મુખ પંકજ નીરખવા હંસ હીસે: ધન્ય તે ઘડી જે ઘડી નયણુ દીસે, ભલી ભક્તિ ભાવે કરી વિનવી જે. ૨. અહો એહ સંસાર છે દુઃખ દોરી, ઈંદ્ર જાલમાં ચિત્ત લાગ્યું ઠગોરી: પ્રભુ માનીયે વિનતિ એક મોરી, મુજ તાર તું તાર બલીહારી તોરી. ૩. અહિ સ્વપ્ન જંજાલને સંગ મોહ્યો, ઘડીયાલમાં કાલ રમતો ન જોયો: મુધા એમ સંસારમાં જન્મ ખોયો, અહો ધૃત તણે કારણે જળ વિલોયો. ૪. એતો ભમરલો કેસુઆ ભ્રાન્તિ ધાયો, જઈ શુકતાણી ચંચુ માંહે ભરાયો: શુકે જાંબુ જાણી ગલે દુઃખ પાયો, પ્રભુ લાલચે જીવડો એમ વાહ્યો. ૫. ભમ્યો ભર્મ ભૂલ્યો રમ્યો કર્મ ભારી, દયા ધર્મની શર્મ મેં ન વિચારી: તોરી નર્મ વાણી પરમ સુખકારી ત્રીહું લોકના નાથ મેં નવી સંભારી. ૬. વિષય વેલડી શેલડી કરીય જાણી, ભજી મોહ તૃષ્ણા તજી તુજ વાણી: એહવો ભલો ભુંડો નિજ દાસ જાણી, પ્રભુ રાખીયે બાંહીની છાંય પ્રાણી. ૭. મોરા વિવિધ અપરાધની કોડિ સહીએ, પ્રભુ શરણે આવ્યા તણી લાજ વહીએ: વલી ઘણી ઘણી વિનતિ એમ કહીએ, મુજ માનસ સરે પરમ હંસ રહીએ. ૮.

કલશ.

એમ કૃપા મૂરત પાર્શ્વ સ્વામી, મુગતિગામી ધ્યાઇએ; અતિ ભક્તિ ભાવે વિપત્તિ જાવે, પરમ સંપત્તિ પાઇએ; પ્રભુ મહિમા સાગર ગુણ વૈરાગર, પાર્શ્વ અન્તરિક્ષ જે સ્તવે; તસ સકલ મંગલ જય જયારવ, આનંદવર્દ્ધન વિનવે. ૯.

૧૩. શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વજિન ચૈત્યવંદન

સકલ ભાવિ જન ચમત્કારી, ભારી મહિમા જેહનોઃ નિખિલ આતમ રમા રાજીત, નામ જપીએ તેહનો; દુષ્ટ કર્માષ્ટક ગંજરી જે, ભવિક જન મન સુખ કરોઃ નિત્ય જાપ જપીએ પાપ ખપીએ, સ્વામી નામ શંખેશ્વરો. ૧. બહુ પુન્ય રાશિ દેશ કાશી, તથ્થ નયરી વણારસી; અશ્વસેન રાજા રાણી વામા, રૂપે રતિ તનુ સારીખીઃ તસ કુખે સુપના ચૌદ સુચિત, સ્વર્ગથી પ્રભુ અવતર્યો; નિત્ય૦ ૨. પોસ માસે કૃષ્ણપક્ષે, દશમી દીન પ્રભુ જનમિયોઃ સુરકુમરિ સુરપતિ ભક્તિભાવે, મેરૂશૃંગે સ્થાપિયો; પ્રભાતે પૃથ્વીપતિ પ્રમોદે, જન્મમહોચ્છવ આત કર્યોઃ નિત્ય૦ ૩. ત્રણ લોક તરૂણી મન પ્રમોદી, તરૂણ વય જબ આવીઆઃ તવ માત તાતે પ્રસન્ન ચિત્તે, ભામિની પરણાવીઆઃ કમઠ શઠ કૃત અગ્નિ કુંડે, નાગ બલતો ઉદ્ધર્યોઃ નિત્ય૦ ૪. પોસ વદિ એકાદશી દિને, પ્રવ્રજયા જિન આદરેઃ સુર અસુર રાજ ભક્તિ સાજ, સેવના ઝાઝી કરે; કાઉસ્સગ્ગ કરતાં દેખી કમઠે, કીધ પરિસહ આકરોઃ નિત્ય૦ ૫. તવ ધ્યાન ધારા રૂઢ જિનપતિ, મેઘધારે નવિ ચલ્યો; તિહાં ચલિત આસન ધરણ આયો, કમઠ પરિસહ અટકલ્યો; દેવાધિદેવની કરે સેવા, કમઠને કાઢી પરો; નિત્ય૦ ૬. ક્રમે પામી કેવળજ્ઞાન કમળા, સંઘ ચઉવિહ સ્થાપીને; પ્રભુ ગયા મોક્ષ સમેત શિખરે, માસ અણસણ પાળીનેઃ શિવ રમણી રંગે રમે રસીયો, ભવિક તસ સેવા કરો; નિત્ય૦૭. ભૂત પ્રેત પિશાચ વ્યંતર, જલણ જલોદર ભય ટળેઃ રાજ રાણી રમા પામે, ભક્તિ ભાવે જો મળે; કલ્પતરૂથી અધિક દાતા, જગત ત્રાતા જય કરોઃ નિત્ય૦ ૮. જરા જર્જરીતભૂત યાદવ, સૈન્ય રોગ નિવારતા; વઢીયાર દેશે નિત બિરાજે, ભવિક જીવને તારતા; એ પ્રભુ તણાં પદ પદ્મ સેવા, રૂપ કહે પ્રભુતા વરોઃ નિત્ય૦ ૯.

૧૪. શ્રી વાણારસી પાર્શ્વનાથ છંદ.

આપણ ઘર બેઠા લીલ કરો, નિજ પુત્ર કલત્રશું પ્રેમ ધરોઃ તમે દેશ દેશાંતર કાંઇ દોડો, નિત્ય પાસ જપો શ્રી જિન રૂડો. ૧.

મનો વંછિત સઘળાં કાજ સરે, શિર ઉપર ચામર છત્ર ધરે: કલમલ ચાલે આગળ ઘોડા, નિત્ય૦ ૨. ભૂત ને પ્રેત પિશાચ વળી, ડાકીણિ શાકીણિ જાય પલળી: છલ છિદ્ર ન કોઉ લાગે ગુડા, નિત્ય૦ ૩. એકાંતર તાવ સીયો દાહ, ઔષધ વિણુ જાયે ક્ષણ માંહ: નવી દુખે માથું પગ ગુડા, નિત્ય૦ ૪. કંઠમાળા ગડ ગુંબડ નાળાં, તસ ઉદર રોગ ટળે સઘળાં; પીડા ન કરે ખીલ ગલ ગોડા, નિત્ય૦ ૫. જાગતો તીર્થંકર પાસ બહુ, એમ જાણે સઘળો જગત સહુ; તત્ક્ષણ અશુભ કર્મ તોડા, નિત્ય૦ ૬. શ્રી પાસ વાણારસી નરવરો, તિહાં ઉદયો જિનવર ઉદય કરો: સમય સુંદર કહે કર જોડા, નિત્ય૦ ૭.

૧૫. શ્રી પાર્શ્વનાથજિન સ્તોત્ર.

ૐ નમ: પાર્શ્વનાથાય, વિશ્વચિંતામણીયતે: હ્રીઁ ધરણેંદ્રવૈરોટ્યા પદ્માદેવીયુતાયતે. ૧. શાંતિતુષ્ટિમહાપુષ્ટિ–ધૃતિકીર્ત્તિવિધાયિને: ૐ હ્રીઁ દ્વીડવ્યાલવેતાલ–સર્વાધિવ્યાધિનાશિને. ૨. જયાજિતાખ્યા વિજયા ખ્યાપરાજિતયાન્વિત:: દિશાંપાલૈર્ગ્રહૈર્યક્ષૈ–વિદ્યાદેવીભિરન્વિત:. ૩. ૐ असिआउसा નમસ્ત્રૈલોક્યનાથતાં: ચતુઃષષ્ટિસુરેંદ્રાસ્તે, ભાસન્તે છત્રચામરૈ:. ૪. શ્રી શંખેશ્વરમંડન પાર્શ્વજિન પ્રણતકલ્પતરૂકલ્પ: ચૂરય દુષ્ટવ્રાતં, પૂરય મે વાંછિતં નાથ. ૫.

૧૬. શ્રી મહાવીર સ્વામીનું ચૈત્યવંદન.

પરમાનંદ વિલાસ ભાસ, શાસન છે જેહનું: સહસ એકવીશ, વહાલું છે તેહનું. ૧. શ્રી મહાવીર મહિયલ કરૂ, પણ સમતા ધારી; જોશ ન કબહુ ન લેખવે, સહુને હિતકારી. ૨. બહુ અતિશય લીલા વતી, કરતાં જન પ્રસન્ન; બ્રહ્મચારી ચૂડામણિ, જસ નહિ વિષયનો સંગ. ૩. ગુરુ પાસે ભાણીયા નહીં, પણ સઘળું જાણે; નિંદ વિના પરમેશ્વરા, સુખ સઘળાં માણે. ૪. રજત મણિ ગઢ હેમ વસે, નહીં પરિગ્રહ પાસ; ચામર છત્ર વિંઝાવતા, નિરપરિસતા ભાસ. ૫. સેવા કરાવે સહુ ભણી, નામ ધરાવે સાધુ; સાધ ધરામણ કો નહીં, સુક્ષ્મ નિરાબાધુ. ૬. રાંગ નહીં પણ રીઝવે, સવી ભવિના ચિત્ત; દ્વેષ નહીં

પણ ટાળીયા, મોહાદિકે અમિત્ત. ૭. કામ નહીં પણ ભોગવે, સવી વસ્તુના મર્મ; કર્મ નહીં પણ સવી તણા, કહે કર્મના મર્મ. ૮. નિર્માદિક લીલા નહીં, શર્મ તણો નહીં પાર; તસ ગુણ દાખવી નવી શકું, જો હોય જીભ અપાર. ૯. જિનવર બિંબને પૂજતાં, હોય શતગણું પુન્ય; સહસ ગણું ફલ ચંદને, જે લેપે તે ધન્ય. ૧૦. લાખ ગણું ફલ કુસુમની, માલા પહેરાવે, અનંત ગણું ફલ તેહથી ગીત ગાન કરાવે. ૧૧. તીર્થંકર પદવી વરે, જિન પૂજાથી જીવ; પ્રીતિ ભક્તિ એમ લેખવે, સ્થિરતા પણ અતીવ. ૧૨. જિન પ્રતિમા જિન સારીખી, સિદ્ધાંતે ભાખી; નિક્ષેપા સહુ સારીખા, થાપના તેમ દાખી. ૧૩. ત્રણ કાલ ત્રિભુવન માંહે એ, કરે તે પૂજન જેહ; દરીશન કેરૂં બીજ છે, એહમાં નહીં સંદેહ. ૧૪. જ્ઞાનવિમલ પ્રભુ તેહને, હોય સદા સુપ્રસન્ન; એહી જીવિત ફલ જાણીએ, તેહીજ ભવિ જન ધન્ય. ૧૬.

૨

વર્દ્ધમાન જિનવર ધણી, પ્રણમું નિત્યમેવ; સિદ્ધારથ કુલચંદલો, સુર નિર્મિત સેવ. ૧. ત્રિશલા ઉદર સર હંસ સમ, પ્રગટયો સુખ કંદ; કેશરી લંછન વિમલ તનુ, કંચનમય વૃંદ. ૨. મહાવીર જગમાં વડો એ, પાવાપુરી નિર્વાણ; સુર નર ભૂપ નમે સદા, પામે અવિચલ ઠાણ. ૩.

૩

સિદ્ધારથસુત વંદીએ. ત્રિશલાદેવી માય; ક્ષત્રિયકુંડમાં અવતર્યા, પ્રભુજી પરમ દયાલ. ૧. ઉજ્જવલી છઠ અષાઢની, ઉત્તરાફાલ્ગુણની સાર; પુષ્પોત્તર વિમાનથી, ચવિયા શ્રી જિનભાણ. ૨. લક્ષણ અડહિય સહસ્ર એ, કંચનવર્ણીય કાય; મૃગપતિ લંછન પાઉલે, વીર જિનેશ્વર રાય. ૩. ચૈત્ર શુદિ તેરસ દિને, જન્મ્યા શ્રી જિનેશ્વર; સુર નર મળી સેવા કરે, પ્રભુનું જન્મકલ્યાણ. ૪.

માગસર વદિ દશમી દિને, લીએ પ્રભુ સંજમભાર; ચઉનાણી જિનજી થયા, કરવા જગ ઉપકાર. ૫. સાડાબાર વરસ લગે, સહ્યા પરિસહ ઘોર; ઘન ઘાતિ ચઉ કર્મનો, વજ્ર કર્યો ચકચૂર. ૬. વૈશાખ સુદિ દશમી દિને, ધ્યાન શુકલ મન ધ્યાન; શમી વૃક્ષ તળે પ્રભુ, પામ્યા પંચમ નાણ. ૭. સંઘ ચતુર્વિધ સ્થાપવા, દેશના દીએ મહાવીર; ગૌતમ આદિ ગણધરુ, કર્યા વજીર હજુર. ૮. કાર્તિક અમાવાસ્યા દિને, શ્રીવીર લહ્યા નિર્વાણ; પ્રભાતે ઇન્દ્રભૂતિને, આપ્યું કેવલનાણ. ૯. જ્ઞાન ગુણે દીવા કર્યા એ, કાર્તિક કમલા સાર; પુણ્યે મુક્તિવધૂ વર્યા, વરતી મંગળમાળ. ૧૦.

૧૭. શ્રી ઇંદ્રભૂતિજીનું ચૈત્યવંદન.

બિરુદ ધરી સર્વજ્ઞનું, જિન પાસે આવે; મધુર વયણશું વીરજી, ગૌતમ બોલાવે. ૧. પંચભૂત માંહે થકી, એ ઉપજે વિણસે; વેદ અર્થ વિપરીતથી, કહો કેમ ભવ તરશો. ૨. દાન દયા દમ ત્રિહું પદે એ, જાણે તેહજ જીવ; જ્ઞાન વિમલ ઘન આત્મા, સુખ ચેતના સદૈવ. ૩.

૧૮. શ્રી અગ્નિભૂતિજીનું ચૈત્યવંદન.

કર્મતણો સંશય ધરી, જિન ચરણે આવે; અગ્નિભૂતિ નામે કરી, તવ તે બોલાવે. ૧. એક સુખી એક છે દુઃખી, એક કિંકર સ્વામી; પુરૂષોત્તમ એકે કરી, કિમ શક્તિ પામી. ૨. કર્મતણા પ્રભાવથી એ, સકલ જગત મંડાણ; જ્ઞાન વિમલથી જાણીયે, વેદાર્થ સુપ્રમાણ. ૩.

૧૯. શ્રી વાયુભૂતિજીનું ચૈત્યવંદન.

વાયુભૂતિ ત્રીજો કહ્યો, તસ સંશય એહ; જીવ શરીર બેહુ એક છે, પણ ભિન્ન ન દેહ. ૧. બ્રહ્મજ્ઞાન તપે કરી, આતમ નિર્મલ લહીયે; કર્મ શરીરથી વેગળો, એમ વેદ સદ્દહિયે. ૨. જ્ઞાન વિમલ ગુણ ઘન ધણી એ, જડમા કિમ હોય એક; વીર વયણથી તે લહ્યો, આણી હૃદય વિવેક. ૩.

૨૦. શ્રી વ્યક્તજીનું ચૈત્યવંદન.

પંચભૂતનો સંશયી, ચોથો ગણી વ્યક્ત; ઇંદ્રજાલ પરે જગ કહ્યો, તો કિમ તસ સક્ત. ૧. પૃથ્વિ પાણી દેવતા, ઇમિ ભૂતની સત્તા; પણ અધ્યાત્મ ચિત્તને, નહિ તેહની મમતા. ૨. એમ સ્યાદ્વાદ મતે કરી એ, ટાલ્યો તસ સંદેહ; જ્ઞાન વિમલ જિન ચરણશું, ધરતો અધિક સ્નેહ. ૩.

૨૧. શ્રી સુધર્માજીનું ચૈત્યવંદન.

સોહમ સ્વામીને મને, છે શંશય એહવો; જે ઈહાં હોયે જેહવો, પરભવે તે તેહવો. ૧. શાલિ થકી શાલિ નીપજે, પણ ભિન્ન ન થાય; સુણુ એહવો નિશ્ચય નથી, એમ કહે જિનરાય. ૨. ગોમયથી વીંછી હોવે એ; ઇમ વિષ સદૃશ પણ હોય; જ્ઞાન વિમલ મતિશું કહે, વેદારથ શુદ્ધ જોય. ૩.

૨૨. શ્રી મંડિતજીનું ચૈત્યવંદન.

છઠ્ઠો મંડિત બંભણો, બંધ મોક્ષ ન માને; વ્યાપક વિગુણ જે આતમા, તે કિમ રહે છાને. ૧. પણ સાવરણ થકી નહિ, કેવલ ચિદ્રૂપ; તેહ નિરાવરણી થયે, હોએ જ્ઞાન સરૂપ. ૨. તરણી કિરણ જિમ વાદલે એ, હોય નિસ્તેજ તેજ; જ્ઞાન ગુણે સંશય હરી, વીર ચરણે કરે હેજ. ૩.

૨૩. શ્રી મૌર્યપુત્રજીનું ચૈત્યવંદન.

સાતમો મૌરિય પુત્ત જે, કહે દેવ ન દીસે; વેદ પદે જેહ ભાખિયા, તિહાં મન નવી હીસે. ૧. યજ્ઞ કરંતાં પામીયે, સ્વર્ગ એ વેદની વાણી; લોકપાલ ઈંદ્રાદિક, સત્તા તે કેમ જાણી. ૨. ઇમ સંદેહ નિરાકરીએ, વીર વયણથી તેહ; જ્ઞાન વિમલ જિનને કહે, હું તુમ પગની ખેહ. ૩.

૨૪. શ્રી અકંપિતજીનું ચૈત્યવંદન.

અકંપિત દ્વિજ આઠમો, સંશય છે તેહને; નારક હોયે પરલોકમાં એ મિથ્યા જનને. ૧. જે દ્વિજ શૂદ્રાસન કરે, તસ નારક સત્તા;

દાખી વેદે નવિ કહે, એ તુજ ઉન્મત્તા. ૨. મેરૂ પરે શાશ્વત નહિ એ, પ્રાયિક એહવી ભાખી; તે સંશય દૂરે કર્યો, જ્ઞાન વિમલ જિન સાખી. ૩.

૨૫. શ્રી અચલભ્રાતજીનું ચૈત્યવંદન.

અચલભ્રાતને મન વશ્યો, સંશય એક મોટો; પુણ્ય પાપ નવિ દેખીયે, એ અચરિજ મોટો. ૧. પણ પ્રત્યક્ષ દેખીયે, સુખ દુઃખ ઘણેરાં; બીજાની પરે દાખીઆં, વેદ પદે બહોતેરાં. ૨. સમજાવીને શિષ્ય કર્યો એ, વીરે આણી નેહ; જ્ઞાન વિમલ પામ્યા થકી, ગુણ પ્રગટ્યા તસ દેહ. ૩.

૨૬. શ્રી મેતાર્યગણધરનું ચૈત્યવંદન.

પરભવનો સંદેહ છે, મેતારજ ચિત્તે; ભાખે પ્રભુ તવ તેહને દાખી બહુ જુગતે. ૧. વિજ્ઞાન ઘન પદ તણો, એ અર્થ વિચારે; પરલોકે ગમનાગમે, મન નિશ્ચય ધારે. ૨. પૂર્વાર્થ બહુ પરે કહી એ, છેદ્યો સંશય તાસ; જ્ઞાન વિમલ પ્રભુ વીરને ચરણે થયો તે દાસ. ૩.

૨૭. શ્રી પ્રભાસજીનું ચૈત્યવંદન.

એકાદશમ પ્રભાસ નામ, સંશય મન ધારે; ભવ નિરવાણ લહે નહિ, જીવ એણ સંસારે. ૧. અગ્નિહોત્ર નિત્યે કરે, અજરામર પામે; વેદારથ ઇમ દાખવી, તસ સંશય વામે. ૨. વીર ચરણનો રાગીઓ એ, થયો તેહ તત્કાલ; જ્ઞાન વિમલ જિનવર તણી, આણ વહે નિજ ભાલ. ૩.

૨૮. બીજનું ચૈત્યવંદન.

દુવિધ ધર્મ જિણે ઉપદિશ્યો, ચોથા અભિનંદન; બીજે જન્મ્યા તે પ્રભુ, ભવદુઃખનિકંદન. ૧. દુવિધ ધ્યાન તુમે પરિહરો, આદરો દોય ધ્યાન; એમ પ્રકાશ્યું સુમતિજિને, તે ચવિયા બીજદિન. ૨. દોય બંધન રાગદ્વેષ, તેહને ભવિ પ્રભુએ; મુજપરે શીતળજિન કહે, બીજદિન શિવ ભજીએ. ૩. જીવાજીવ પદાર્થનું, કરો નામ સુજાણ; બીજદિને વાસુપૂજ્ય પરે, લહો કેવલનાણ. ૪. નિશ્ચય

નય વ્યવહાર હોય, એકાંત ન ગ્રહીએ; અરજિન બીજદિને ચ્યવી, એમ જિન આગળ કહીએ. ૫. વર્ત્તમાન ચોવીશીએ, એમ જિન-કલ્યાણ; બીજદિને કેઇ પામિયા, પ્રભુ નાણ નિર્વાણ. ૬. એમ અનંત ચોવીશીએ એ, હુઆ બહુ કલ્યાણ; જિન ઉત્તમ પદપદ્મને, નમતાં હોય સુખ ખાણ. ૭.

૨૯. જ્ઞાનપંચમીનું ચૈત્યવંદન.

૧

ત્રિગડે બેઠા વીરજિન, ભાખે ભવિજન આગે; ત્રિકરણશું ત્રિહું લોકજન, નિસુણો મનરાગે. ૧. આરાહો ભલી ભાતસેં, પાંચમ અજુઆળી; જ્ઞાનઆરાધનકારણે, એહજ તિથિ નિહાળી. ૨. જ્ઞાન વિના પશુસારિખા, જાણો એણે સંસાર; જ્ઞાનઆરાધનથી લહે, શિવપદસુખ શ્રીકાર. ૩. જ્ઞાન રહિત કિરિયા કહી, કાશકુસુમઉપમાન; લોકાલોકપ્રકાશકર, જ્ઞાન એક પરધાન. ૪. જ્ઞાની શ્વાસોચ્છ્વાસમાં, કરે કર્મનો છેહ; પૂર્વ કોડી વરસાં લગે, અજ્ઞાની કરે તેહ. ૫. દેશ-આરાધક ક્રિયા કહી, સર્વઆરાધક જ્ઞાન; જ્ઞાનતણો મહિમા ઘણો, અંગ પાંચમે ભગવાન. ૬. પંચ માસ લઘુ પંચમી, જાવ જીવ ઉત્કૃષ્ટી; પંચ વરસ પંચ માસની, પંચમી કરો શુભદૃષ્ટી. ૭. એકાવનહિ પંચનો, કાઉસ્સગ્ગ લોગસ્સ કેરો; ઉજમણું કરો ભાવશું, ટાળો ભવફેરો. ૮. એણિ પેરે પંચમી આરાહીએ એ, આણી ભાવ અપાર; વરદત્ત ગુણમંજરી પરે, રંગવિજય લહો સાર. ૯.

૨

શ્રી સૌભાગ્ય પંચમી તણો, સયલ દિવસ શિણગાર; પાંચે જ્ઞાનને પૂજીયે, થાય સફલ અવતાર. ૧. સામાયિક પોસહ વિષે, નિરવદ્ય પૂજા વિચાર; સુગંધ ચૂરણાદિક થકી, જ્ઞાન ધ્યાન મનોહાર. ૨. પૂર્વ દિશે ઉત્તર દિશે, પીઠ રચી ત્રણ સાર; પંચ વરણ જિન બિંબને, સ્થાપી જે સુખકાર. ૩. પંચ પંચ વસ્તુ મેલવી, પૂજા સામગ્રી જોગ; પંચ વરણ કલશા ભરી, હરીયે દુઃખ ઉપ-

ભોગ. ૪. યથા શક્તિ પૂજા કરો, મતિ જ્ઞાનને કાજે; પંચ જ્ઞાનમાં ધુરે કહ્યું, શ્રી જિન શાસન રાજે. ૫. મતિ શ્રુત વિણ હોવે નહિ, અવધિ પ્રમુખ મહાજ્ઞાન; તે માટે મતિ ધુરે કહ્યું, મતિ શ્રુતમાં મતિ માન. ૬. ક્ષય ઉપસમ આવરણનો, લબ્ધિ હોયે સમ કાલે; સ્વામ્યાદિકથી અભેદ છે, પણ મુખ્ય ઉપયોગ કાલે. ૭. લક્ષણ ભેદે ભેદ છે, કારણ કારજ યોગે; મતિ સાધન શ્રુત સાધ્ય છે, કંચન કળશ સંયોગે. ૮. પરમાતમ પરમેસરૂ એ, સિદ્ધ સયલ ભગવાન; મતિ જ્ઞાન પામી કરી, કેવલ લક્ષ્મી નિધાન. ૯.

૩

શ્રી જિન ચઉ નાણી થઈ, શુકલ ધ્યાન અભ્યાસે; અતિશય અતિશય આતમરૂપ, ક્ષણ ક્ષણ પ્રકાશે. ૧. નિદ્રા સ્વપ્ન જાગર દશા, તે સવિ દૂરે હોવે; ચોથી ઉજાગર દશા, તેહનો અનુભવ જોવે. ૨. ક્ષપક શ્રેણિ આરોહિયાએ, અપૂર્વ શક્તિ સંયોગે: લહી ગુણ ઠાણું બારમું, તુરીય કષાય વિયોગે. ૩. નાણ દંસણ આવરણ મોહ, અંતરાય ઘનઘાતી: કર્મ દુષ્ટ ઉચ્છેદીને, થયા પરમાતમ જાતી. ૪. હોય ધર્મ સવિ વસ્તુના, સમયાંતર ઉપયોગ; પ્રથમ વિશેષ પણે ગ્રહે, બીજે સામાન્ય સંયોગ. ૫. સાદિ અનંત ભાંગે કરીએ, દર્શન જ્ઞાન અનંત; ગુણ ઠાણું લહી તેરમું, ભાવ જિણંદ જયવંત. ૬. મૂલ પયડિનો એક બંધ, સત્તા ઉદયે ચાર; ઉત્તર પયડિનો એક બંધ, તેમ ઉદયે રહે બાયાલ. ૭. સત્તા પંચાશી તણીએ, કર્મ જેહવાં રજ્જુ છાર: મન વચ કાયા યોગ જાસ, અવિચળ અવિકાર. ૮. સયોગી કેવલી તણી એ, પામી દશાએ વિચરે; અક્ષય કેવલ જ્ઞાનના, વિજય લક્ષ્મી ગુણ ઉચ્ચરે. ૯.

૪

યુગલા ધર્મ નિવાર આદ્ય, આદિમ અરિહંત; શાંતિકરણ શ્રી શાંતિનાથ, જય કરૂણાવંત. ૧. નેમિનાથ બાવીશમા, બાળ થકી બ્રહ્મચારી; પ્રગટ પ્રભાવિ પાર્શ્વદેવ, રત્નત્રય ધારી. ૨. વર્ધમાન

શાસન ધણીએ, વર્દ્ધમાન જગદીશ; પાંચે જિનવર પ્રણમતાં, વાધે જગમાં જગીશ. ૩. જન્મ કલ્યાણક પંચ રૂપ, સોહમ પતિ આવે; પંચ વર્ણ કલશે કરી, સુરગિરિ નવરાવે. ૪. પંચ સાખ અંગુઠડે, અમૃત સંચારે; બાલપણે જિનરાજ કાજ, એમ ભકિતશું ધારે. ૫. પંચ ધાવ પાલી જતે, જોવન વય પાવે; પંચ વિષય વિષ વેલી તોડી, સંજમ મન ભાવે. ૬. છંડી પંચ પ્રમાદ પંચ, ઈંદ્રિય બળ મોડી; પંચ મહાવ્રત આદરે, દેઈ ધન કોડી. ૭. પંચાચાર આરામમાં, પામ્યા પંચમ જ્ઞાન; પંચ દેહ વર્જિત થયા, પંચ હ્રસ્વાક્ષર માન. ૮. પંચમી ગતિ ભરતાર તાર, પૂરણ પરમાનંદ; પંચમી તપ આરાધતાં, ક્ષમાવિજય જિનચંદ. ૯.

૩૦. અષ્ટમી તિથિનું ચૈત્યવંદન.

મહાશુદિ આઠમને દિને, વિજયા સુત જાયો; તેમ ફાગણ શુદિ આઠમે, સંભવ ચવિ આયો. ૧. ચૈતર વદની આઠમે, જન્મ્યા ઋષભ જિણંદ; દીક્ષા પણ એ દિન લહી, હુઆ પ્રથમ મુનિચંદ. ૨. માધવ શુદિ આઠમ દિને, આઠ કર્મ કર્યાં દૂર; અભિનંદન ચોથા પ્રભુ, પામ્યા સુખ ભરપૂર. ૩. એહીજ આઠમ ઉજળી, જન્મ્યા સુમતિ જિણંદ; આઠ જાતિ કલશે કરી, ન્હવરાવે સુરઈંદ. ૪. જન્મ્યા જેઠ વદિ આઠમે, મુનિસુવ્રતસ્વામી; નેમ અષાઢ શુદિ આઠમે, અષ્ટમી ગતી પામી. ૫. શ્રાવણ વદની આઠમે, નમિ જન્મ્યા જગભાણ; તેમ શ્રાવણ શુદિ આઠમે, પાસજીનું નિર્વાણ. ૬. ભાદરવા વદિ આઠમ દિને, ચવિયા સ્વામી સુપાસ; જિન ઉત્તમ પદ પદ્મને, સેવ્યાથી શિવવાસ. ૭.

૩૧. મૌન એકાદશીનું ચૈત્યવંદન

૧

શાસનનાયકવીરજી, પ્રભુ કેવલ પાયો; સંઘ ચતુર્વિધ સ્થાપવા, મહાસેનવન આયો. ૧. માધવ સિત એકાદશી, સોમલ દ્વિજ યજ્ઞ; ઈંદ્રભૂતિઆદે મળ્યા, એકાદશ વિજ્ઞ. ૨. એકાદશસે ચઉ ગુણો,

તેહુનો પરિવાર; વેદઅરથ અવળો કરે, મન અભિમાન અપાર. ૩. જીવાદિકસંશય હરી, એકાદશ ગણધાર; વીરે સ્થાપ્યા વંદીએ, જિનશાસન–જયકાર. ૪. મલ્લિજન્મ અર મલ્લિ પાસ, વર ચરણ-વિલાસી; ઋષભ અજિત સુમતિ નમિ, મલ્લિ ઘનઘાતિવિનાશી. ૫. પદ્મપ્રભ શિવવાસ પાસ, ભવભવના તોડી; એકાદશીદિન આપણી, ઋદ્ધિ સઘળી જોડી. ૬. દશ ક્ષેત્રે તિહું કાળનાં, ત્રણસેં કલ્યાણ; વર્ષ અગ્યાર એકાદશી, આરાધો વર નાણ. ૭. અગીઆર અંગ લખા-વીએ, એકાદશ પાઠાં; પૂંજણી ઠવણી વીંટણી, મસી કાગળ ને કાઠાં. ૮. અગિયાર અવ્રત છાંડવાં એ, વહો પડિમા અગિયાર; ખિમાવિજય જિનશાસને, સફળ કરો અવતાર. ૯.

૨

શીવનાયક જગ જયો, વર્ધમાન જગ ઈશ; આતમહિતને કારણે, પ્રણમું પરમ મુનીશ. ૧. ખટ પરવી જેણે વર્ણવી, તેહમાં અધિકી જેહ; એકાદશી સમ કો નહી, આરાધો ગુણ ગેહ. ૨. માગસર સુદિ એકાદશી, આરાધો શિવવાસ; કલ્યાણક નેવું જિન-તણાં, એક સો ને પચાસ. ૩. મહાયશ સર્વાનુભૂતિ, શ્રીધર નમિ મલ્લિ અરનાથ; સ્વયંપ્રભ દેવશ્રુત ઉદય, મલિયા શિવપુર સાથ. ૪ અકલંક શુભંકર સુપ્રતાપ, બ્રહ્મેન્દ્ર ગુણ ગાંગીક; સાંપ્રત મુનિ વિશિષ્ઠ ાજન, પામ્યા પુન્યની નીક. ૫. સુમૃદુ વ્યકત કલાસત, અરણ્ય યોગ અયોગ; પરમ સુધારતિ નિકસે તેમ, પામ્યા શિવ-સંયોગ. ૬. સર્વાર્થ હરિભદ્ર મગધાધિપ, પ્રયચ્છ અક્ષોભ મલયસિંહ; દિનરૂક ધનદ પૌષધ તથા, જપતાં સફલી જિહ. ૭. પ્રલંબ ચારિત્ર-નિધિ પ્રશમરાજિત, સ્વામિ વિપરીત પ્રસાદ; અઘટિત બ્રમણેન્દ્ર રૂષભચન્દ્ર, સમર્યા શિવ આસ્વાદ. ૮. દયાંત અભિનંદન રત્નેશનાથ, શ્યામકોષ્ટ મરૂદેવ અતિપાર્શ્વ; નંદિષેણ વ્રતધર નિર્વાણ તથા, થાયે શિવસુખ આશ. ૯. સૌંદર્ય ત્રિવિક્રમ નરસિંહ, ક્ષેમંત સંતોષિષ કામનાથ; મુનિનાથ ચન્દ્રાહ દિલ્લાદિત્ય, મલિયો શિવપુર સાથ. ૧૦.

અષ્ટાહ્નિક વણિક ઉદયનાથ, તમો કંદ સાયકાક્ષ ખેમંત; નિર્વાણ રવિરાજ પ્રથમ, નમતાં દુઃખનો અંત. ૧૧. પુરૂરવાસ અવબોધ વિક્રમેંદ્ર, સુશાન્તિ હરદેવ નંદિકેશઃ મહામૃગેન્દ્ર અશોચિત ધર્મેન્દ્ર, સંભારો નામ નિવેશ. ૧૨. અશ્વવૃંદ કુટલિક વર્ધમાન, નંદિકેશ ધર્મચન્દ્ર વિવેક; કલાપક વિસોમ અરણનાથ, સમય ગુણ અનેક. ૧૩. ત્રણે પદે ત્રણ ચોવીશીઓ, પદે પદે કોઠો જાણ; ચોથા પદમાં ભાવના, આરાધો ગુણખાણ. ૧૪. દોઢસો કલ્યાણકતણો, ગુણણો એ મનોહાર; ચિત્ત આણીને આદરો, જિમ પામો ભવપાર. ૧૫. કળશ જિનવર ગુણ માલા, પુન્યની એ પ્રનાલા; જે શિવસુખ રસાલા, પામિયે સુવિશાલા. ૧૬. જિન ઉત્તમ થુણીજે, પાદ તેહના નમીજે; નિજરૂપ સમરીજે, શિવલક્ષ્મી વરીજે. ૧૭.

૩

પુરૂષોત્તમ પરમાતમા, પરમ જ્યોતિ પરધાન; પરમાનંદ સ્વરૂપ રૂપ, જગતમાં નહી ઉપમાન. ૧. મરકત રત્ન સમાન વાન, તનુ કાંતિ બિરાજે; મુખ સોહા શ્રીકાર દેખી, વિધુમંડળ લાજે. ૨. ઇંદ્રવર દલ નયન સચલ, જન આણંદકારીઃ કુંભરાય કુલ ભાણ ભાલ, દીપિત મનોહારી. ૩. સુરવધુ નરવધુ મલિ મલિ, જિનગુણ ગણ ગાતી; ભક્તિ કરે ગુણવંતની, મિથ્યા અઘ ઘાતી. ૪. મલ્લિ જિણંદ પદ પદ્મની એ, નિત્ય સેવા કરે જેહ; રૂપવિજય પદ સંપદા, નિશ્ચય પામે તેહ. ૫.

૪

સકલ મંગલ કેલિ કમલા, મંદિરં ગુણ સુંદરં; વર કનક વર્ણ સુપર્ણ પતિ જસ, ચરણ સેવે મનહરં; અમરાવતી સમ નયરી મિથિલા, રાજ્ય ભાર ધુરાધરં; પ્રણમામિ શ્રી નમિનાથ જિનવર, ચરણ પંકજ સુખકરં. ૧. ગજવાજિ સ્યંદનદેશપુર ધન, ત્યાગ કરી ત્રિભુવન ધણી; ત્રણશે અઠયાશી કોડિ ઉપર, દીએ લખ એંશી ધણી; દીનાર જનની જનક નામાંકિત, દીયે ઇચ્છિત જિનવરં; પ્રણ૦ ૨. સહુસ્રાામ્ર વનમાં સહસ નર યુત, સૌમ્ય ભાવ સમાચરે.

નર ક્ષેત્ર સંજ્ઞી ભાવ વેદી, જ્ઞાન મનઃપર્યવ વરે; અપ્રમત્ત ભાવે ઘાતિ ચઉખય, લહે કેવલ દિનકરં; પ્રણ૦ ૩. તવ સકલ સુરપતિ ભક્તિ નતિ કરી, તીર્થપતિ ગુણ ઉચ્ચરે; જય જગત જંતુ જાત કરૂણા, વંત તું ત્રિભુવન શિરે; જય અકલ અચલ અનંત અનુપમ, ભવ્ય જન મન ભયહરં; પ્રણ૦ ૪. સમદશ જસ ધરા મુનિ, સહસ વિંશતિ ગુણનીલા; સહસ એકતાલીશ સાહુણી, સોલસે કેવલી ભલા; જિનરાજ ઉત્તમ પદ્મની પરે, રૂપવિજય સુહાકરં, પ્રણ૦ ૫.

૩૨. નવપદ ચૈત્યવંદનો.

૧

શ્રી સિદ્ધચક્ર આરાધતાં, સુખ સંપત્તિ લહીએ; સુરતરુને સુરમણિથકી, અધિકજ મહિમા કહીએ. ૧. અષ્ટ કર્મહાણિ કરી, શિવમંદિર રહીએ; વિધિ શું નવપદ ધ્યાનથી પાતિક સવિ દમીએ. ૨. સિદ્ધચક્ર જે સેવશે, એકમના નર નાર; મનવાંછિત ફળ પામશે, તે ત્રિભુવન મોઝાર. ૩. અંગદેશ ચંપાપુરી, તસ કેરો ભૂપાલ; મયણા સાથે તપ તપે, તે કુંવર શ્રીપાલ. ૪. સિદ્ધચક્રજીના ન્હવણ થકી, જસ નાઠો રોગ; તત્ક્ષણ ત્યાંથી તે લહે, શિવસુખ સંજોગ. ૫. સાતસે કોઢી હતા હુવા, નિરોગી જેહ; સોવન વાને ઝળહળે, જેહની નિરુપમ દેહ. ૬. તેણ કારણ તમે ભવિજનો, પ્રહ ઉઠી ભકતે; આસો માસ ચૈત્ર થકી, આરાધો જુગતે. ૭. સિદ્ધચક્ર ત્રણ કાલના, વંદો વળી દેવ; પડિક્કમણું કરી ઉભય કાલ, જિનવર મુનિ સેવ. ૮. નવપદ ધ્યાન હૃદે ધરો, પ્રતિપાળો ભવિ! શીલ; નવપદે આંબિલ તપ તપો, જેમ હોય લીલમ લીલ. ૯. પહેલે પદ અરિહંતનો, નિત્ય કીજે ધ્યાન; બીજે પદ વળી સિદ્ધનો, કરીએ ગુણગ્રામ. ૧૦. આચારજ ત્રીજે પદે, જપતાં જયજયકાર; ચોથે પદ ઉવઝાયના, ગુણ ગાઉં ઉદાર. ૧૧. સરવ સાધુ વંદુ સહી, અઢીદ્વીપમાં જેહ; પંચમ પદમાં તે સહી, ધરજો ધરી સસનેહ. ૧૨.

૨

જો ધુરિ સિરિઅરિહંતમૂલદઢપીઠપઇટ્ઠિઓ, સિદ્ધ-સૂરિ-ઉવ-જ્ઝાય-સાહુચિહુંપાસગરિટ્ઠિઓ; દંસણ-નાણ-ચરિત્તતવહિ પડિસાહા-સુન્દરો, તત્તક્ખરસરવગ્ગલદ્ધિગુરુપયદલદુંબરો; દિસિપાલજક્ખજ-ક્ખિણીપમુહસુરકુસુમેહિં અલંકિઓ, સો સિદ્ધચક્કગુરુકપ્પતરુ અમ્હ મનવંછિયફલ દિઓ. ૧.

૩

ઉપ્પન્નસન્નાણમહોમયાણં, સપ્પાડિહેરાસણસંઠિયાણં; ઉદ્દેસણાણં-દિયસજ્જણાણં, નમો નમો હોઉ સયા જિણાણં. ૧. સિદ્ધાણમાણં-દરમાલયાણં, નમો નમોણંતચઉક્કયાણં; સૂરીણ દૂરીકકુગ્ગહાણં, નમો નમો સૂરસમપ્પહાણં. ૨. સુત્તત્થવિત્થારણતપ્પરાણં, નમો નમો વાયગકુંજરાણં: સાહૂણ સંસાહિઅસંજમાણં, નમો નમો સુદ્ધદયાદમાણં. ૩. જિણુત્તતત્તે રુઇલિક્ખણસ્સ, નમો નમો નિમ્મલદં-સણસ્સ; અન્નાણસંમોહતમોહરસ્સ, નમો નમો નાણદિવાયરસ્સ. ૪. આરાહિયખંડિયસક્કિઅસ્સ, નમો નમો સંજમવીરિયસ્સ: કમ્મદ્દુમો-મ્મૂલણકુંજરસ્સ, નમો નમો તિવ્વતવોભરસ્સ. ૫. ઇય નવપયસિદ્ધં, લદ્ધિવિજ્જાસમિદ્ધં, પયડિયસુરવગ્ગં હ્રીંતિરેહાસમગ્ગં, દિસવઇસુર-સારં ખોણિપીઢાવયારં, તિજયવિજયચક્કં, સિદ્ધચક્કં નમામિ. ૬.

૪

સકળ મંગળ પરમ કમળા, કેલિ મંજુલ મંદિરં; ભવકો-ટિસંચિત પાપનાશન, નમો નવપદ જયકરં. ૧. અરિહંત સિદ્ધ સૂરીશ વાચક, સાધુદર્શન સુખકરં; વર જ્ઞાનપદ ચારિત્ર તપ એ, નમો નવપદ જયકરં. ૨. શ્રીપાળ રાજા શરીર સાજા, સેવતાં નવપદ વરં; જગમાંહિ ગાજા કીર્તિ ભાજા, નમો નવપદ જયકરં. ૩ શ્રી સિદ્ધચક્ર પસાય સંકટ, આપદા નાસે સવે; વળી વિસ્તરે સુખ મનોવાંછિત, નમો નવપદ જયકરં. ૪. આંબિલ નવ દિન દેવવંદન, ત્રણ ટંક નિરંતર; બેવાર પડિક્કમણાં પલેવણ, નમો નવ-

પદ જયકરં. ૫. ત્રણ કાળ ભાવે પૂજીએ, ભવતારક તીર્થંકરં; તિમ ગુણણું હોય હજાર ગણીએ, નમો નવપદ જયકરં. ૬. વિધિ સહિત મન વચન કાયા, વશ કરી આરાધીએ; તપ વર્ષ સાડાચાર નવપદ, શુદ્ધસાધન સાધીએ. ૭. ગદ કષ્ટ ચૂરે શર્મ પૂરે, યક્ષ વિમલેશ્વરવરં; શ્રી સિદ્ધચક્ર પ્રતાપ જાણી, વિજય વિલસે સુખભરં. ૮.

૫

જીયંત રંગારિ જણે સુનાણે, સપ્પાડિ હેરાઈ સયપ્પહાણે; સંદેહ સંદોહ રયં હરંતે, ઝાએહ નિચ્ચં પિ જિણે રિહંતે. ૧. દુઠ્ઠઠ્ઠ કમ્માવરણપ્પમુક્કે, અનંત નાણાઇ સીરી ચઉક્કે; સમગ્ગ લોગગ્ગ પયપ્પસિદ્ધે, ઝાએહ નિચ્ચં પિ મણસ્સુ સિદ્ધે. ૨. ન તં સુહં દેઈ પીયા ન માયા, જંદિંતિ જીવાણીહ સૂરીપાયા; તમ્હા હુ તે ચેવ સયા મહેહ, જં મુખ્ખ સુખ્ખાઈ લહું લહેહ. ૩. સુત્તથ્થ સંવેગ મયસ્સુ એણં, સંખીર નીરામય વિસ્સુએણં; પીણંતિ જે તે ઉવઝાય રાએ, ઝાએહ નિચ્ચં પિ કયપ્પસાએ. ૪. ખંતે ય દંતે ય સુગુત્તિ ગુત્ત, મુત્તે પસંતે ગુણ જોગજુત્તે; ગયપ્પમાએ ગય મોહ માયે, ઝાએહ નિચ્ચં મુણિરાય પાએ. ૫. જં દવ્વ છક્કાય સુસદ્દહાણં, તં દંસણં સવ્વ ગુણપ્પહાણં; કુગ્ગાહિ વાહી ઉવયંતિ જેણ, જહા વિધેણ રસાયણેણં. ૬. નાણં પહાણં નય ચક્ક સિદ્ધં, તત્તાવ બોહીક્કયં પસિદ્ધં; ધરેહ ચિત્તાવસએ ફુરંતં, માણિક્ક દિવોવ્વ તમો હરંતં. ૭. સુસંવરં મોહ નિરોહ સારં, પંચ પ્પયારં વિગયાઈ યારં; મુલોત્તરાગેણ ગુણે પવિત્તં, પાલેહ નિચ્ચં પિ હુ સચ્ચરિત્તં. ૮. બજ્જં તહા ભિંતર ભેય મેયં, કયાય દુબ્ભેય કુકમ્મ ભેયં; દુખ્ખ ખયથ્થં કય પાવ નાસં, તવં તંવહા ગમિયં નિરાસં. ૯.

૬

પહેલે પદ અરિહંતના, ગુણ ગાઉં નિત્યે; બીજે સિદ્ધતણા ઘણા, સમરો એક ચિત્તે. ૧. આચારજ ત્રીજે પદે, પ્રણમો બિહુ

કર જોડી; નમિયે શ્રીઉવજ્ઝાયને, ચોથે મદ મોડી. ૨. પંચમ પદ સર્વ સાધુનું, નમતાં ન આણો લાજ; એ પરમેષ્ઠિ પંચને, ધ્યાને અવિચલ રાજ. ૩. દંસણ શંકાદિક રહિત, પદ છઠ્ઠે ધારો; સર્વ નાણપદ સાતમે, ક્ષણ એક ન વિસારો. ૪. ચારિત્ર ચોખ્ખું ચિત્તથી, પદ અષ્ટમ જપિયે; સકલ ભેદ બિચ દાન ફળ, તપ નવમે તપિયે. ૫. એ સિદ્ધચક્ર આરાધતાં, પૂરે વંછિત કોડ; સુમતિવિજય કવિરાયનો, રામ કહે કર જોડ. ૬.

૩૩. શ્રી પરમાત્મા ચૈત્યવંદન.

૧

પરમેશ્વર પરમાતમા, પાવન પરમિટ્ઠ; જય જગગુરૂ દેવાધિદેવ, નયણે મેં દીઠ. ૧. અચળ અકળ અવિકારસાર, કરૂણા રસસિંધુ; જગતીજન આધાર એક, નિઃકારણ બંધુ. ૨. ગુણ અનંત પ્રભુ તાહરાએ, કીમહી કળ્યા ન જાય; રામપ્રભુ જીન ધ્યાનસે, ચિદાનંદ સુખ થાય. ૩.

૨

જય જય શ્રી જીનરાજ આજ, મળીયો મુજ સ્વામી; અવિનાશી અવિકાર સાર, જગ અંતરજામી. ૧. રૂપારૂપી ધર્મ દેવ, આતમ આરામી; ચિદાનંદ ચેતન અચિંત્ય, શિવલીલા પામી. ૨. સિદ્ધબુદ્ધ તુજ વંદતા, સકલ સિદ્ધ વર બુદ્ધ; રમો પ્રભુ ધ્યાને કરી, પ્રગટે આતમ રીદ્ધ. ૩. કાળ બહુ થાવર ગ્રહ્યો, ભમીઓ ભવમાંહિ; વિકલેંદ્રિ એળે ગયો, થિરતા નહિ ક્યાંહિ. ૪. તિરિ પંચેંદ્રિય દેવમાં, વળી કરમે હું આવ્યો; કરી કૂકર્મ નરકે ગયો, દરિશન નવિ પાયો. ૫. એમ અનંત કાળે કરીએ, પામ્યો નર અવતાર; હવે જગ તારક તુંહી મળ્યો, ભવજળ પાર ઉતાર. ૬.

૩

તુજ મૂરતિને નિરખવા, મુજ નયણાં તલસે; તુજ ગુણ ગણને બોલવા, રસના મુજ હરખે. ૧. કાયા અતિ આનંદ મુજ,

તુમ યુગ પદ ફરસે; તો સેવક તાર્યા વિના, કહો કિમ હવે સરસે. ૨. એમ જાણીને સાહિબાએ, નેક નજર મોહી જોય; જ્ઞાન વિમલ પ્રભુ નજરથી, તેહું નવિ હોય. ૩.

૩૪. શ્રી પર્યુષણ ચૈત્યવંદન.

પર્વ પર્યુષણ ગુણ નીલો, નવ કલ્પ વિહાર; ચાર માસાન્તર થીર રહે, અહીંજ અર્થ ઉદાર. ૧. આષાઢ શુદ ચઉદશ થકી, સંવત્સરી પચાસ; મુનિવર દિન સિત્તેરમે, પડિક્કમતાં ચૌમાસ. ૨. શ્રાવક પણ સમતા ધરી, કરે ગુરૂના બહુમાન; કલ્પસૂત્ર સુવિહિત મુખે, સાંભલે એક તાન. ૩. જિનવર ચૈત્ય જુહારીયે, ગુરૂ ભક્તિ વિશાલ; પ્રાયે અષ્ટ ભવાંતરે, વરીયે શિવ વરમાલ. ૪. દર્પણથી નિજ રૂપનો, જુવે સુદૃષ્ટિ રૂપ; દર્પણ અનુભવ અર્પણે, જ્ઞાન રમણ મુનિ ભૂપ. ૫. આતમ સ્વરૂપ વિલોકતાં એ, પ્રગટ્યો મિત્ર સ્વભાવ; રાય ઉદાયી ખામણાં, પર્વ પર્યુષણ દાવ. ૬. નવ વખાણ પૂજી સુણો, શુકલ ચતુર્થી સીમા; પંચમી દિને વાંચે સુણે, હોય વિરાધી નિયમા. ૭. એ નહીં પર્વે પંચમી, સર્વ સમાણી ચોથે; ભવ ભીરૂ મુનિ માનશે, ભાખ્યું અરિહા નાથે. ૮. શ્રુત કેવલી વયણા સુણી, લહી માનવ અવતાર; શ્રી શુભ વીરને શાસને, પામ્યા જય જયકાર. ૯.

૩૫. શ્રી દીવાળીનું ચૈત્યવંદન.

૧

શ્રી સિદ્ધાર્થ નૃપ કુલ તિલો, ત્રિશલા જસ માત; હરિ લંછન તનુ સાત હાથ, મહિમા વિખ્યાત. ૧. ત્રીશ વરસ ગૃહ વાસ છંડી, લીયે સયંમ ભાર; બાર વરસ છદ્મસ્થ માન, લહી કેવલ સાર. ૨. ત્રીશ વરસ એમ સવિ મલી એ, બહોત્તર આયુ પ્રમાણ; દીવાલી દિન શિવ ગયા, કહે નય તેહ ગુણખાણ. ૩.

૨

ઇંદ્રભૂતિ પહિલા ભણું, ગૌતમ જસનામ; ગોબર ગામે ઉપન્યા, વિદ્યાના ધામ; પંચ સયા પરિવાર શું, લેઈ સંયમ ભાર; વરસ

પચાશ ગ્રહે વસ્યા, વ્રતે વર્ષજ ત્રીશ; બાર વરસ કેવલ વર્યાએ, બાણું વરસ સવિ આય; નય કહે ગૌતમ નામથી, નિત્ય નિત્ય નવ નિધિ થાય.

૩૬. એકસો સિત્તેરજિન ચૈત્યવંદન.

શોળે જિનવર શામલા, રાતા ત્રીશ વખાણું; લીલા મરકત મણિ સમા, આડત્રિશે ગુણ ખાણું. ૧. પીલા કંચન વર્ણ સમા, છત્રીશે જિનચંદ; શંખવરણ સોહામણું, પચાશે સુખકંદ. ૨. સીત્તેર સો જિન વંદીયે એ, ઉત્કૃષ્ટા સમકાલ; અજિતનાથ વારે હુવા, વંદુ થઈ ઉજમાલ. ૩. નામ જપંતાં જિન તણું, દુર્ગતિ દૂરે જાય; ધ્યાન ધ્યાતાં પરમાત્મનું, પરમ મહોદય થાય. ૪. જિનવર નામે જશ ભલો, સફલ મનોરથ સાર; શુદ્ધ પ્રતિતી જિન તણી, શિવ સુખ અનુભવ ધાર. ૫.

૩૭. ચોવીશ જિનના વર્ણનું ચૈત્યવંદન.

પદ્મપ્રભુ ને વાસુપૂજ્ય, દો રાતા કહીએ; ચંદ્રપ્રભુ ને સુવિધિનાથ, દો ઉજ્જવલ લહીએ. ૧. મલ્લિનાથ ને પાર્શ્વનાથ, દો નીલા નિરખ્યા; મુનિસુવ્રત ને નેમનાથ, દો અંજન સરિખા. ૨. સોળે જિન કંચન સમા એ, એવા જિન ચોવીસ; ધીરવિમળ પંડિતતણો, જ્ઞાનવિમલ કહે શિષ્ય. ૩.

૩૮. ચોવીશ જિનના લંછનનું ચૈત્યવંદન.

ઋષભ લંછન ઋષભદેવ. અજિત લંછન હાથી; સંભવ લંછન ઘોડલો, શિવપુરનો સાથી. ૧. અભિનંદન લંછન કપિ. ક્રૌંચ લંછન સુમતિ; પદ્મ લંછન પદ્મપ્રભુ, વિશ્વદેવ સુમતિ. ૨. સુપાર્શ્વ લંછન સાથીઓ, ચંદ્રપ્રભુ લંછન ચંદ્ર; મગર લંછન સુવિધિ પ્રભુ, શ્રીવચ્છ શીતળ જિણંદ. ૩. લંછન ખડ્ગી શ્રેયાંસને, વાસુપૂજ્યને મહિષ; સૂવર લંછન પ્રભુ વિમલદેવ, ભવિયા તે નમો શિષ. ૪. સિંચાણો જિન અનંતને, વજ્રલંછન શ્રીધર્મ; શાંતિ લંછન મૃગલો, રાખે ધર્મનો મર્મ. ૫. કુંથુનાથ જિન બોકડો, અરજિન નંદાવર્ત્ત; મલ્લિ

કુંભ વખાણીએ, સુવ્રત કચ્છપ વિખ્યાત. ૬. નમિ જિનને નીલો કમલ, પામીએ પંકજ માંહિ; શંખ લંછન પ્રભુ નેમજી, દીસે ઉંચે આંહી. ૭. પાર્શ્વનાથજીને ચરણ સર્પ, નીલવરણ શોભિત; સિંહ લંછન કંચન તનુ, વર્દ્ધમાન વિખ્યાત. ૮. એણીપરે લંછન ચિંતવીએ, ઓળખીએ જિનરાય; જ્ઞાનવિમલ પ્રભુ સેવતાં, લક્ષ્મીરતન સૂરિરાય.૯.

૩૯. શ્રી પદ્મવિજયજી ચૈત્યવંદન ચોવીશી.

૧. શ્રી ઋષભ જિન ચૈત્યવંદન.

આદિ દેવ અલવેસરૂ, વિનીતાનો રાય; નાભિરાયા કુલ મંડણો, મરૂદેવા માય. ૧. પાંચશે ધનુષની દેહડી એ, પ્રભુ પરમ દયાલ; ચોરાશી લખ્ખ પૂર્વનું, જસ આયુ સુવિશાલ. ૨. વૃષભ લંછનજિન વૃષધરૂ એ, ઉત્તમ ગુણમણિ ખાણ; તસ પદપદ્મ સેવન થકી, લહીએ અવિચલ ઠાણ. ૩.

૨. શ્રી અજિતનાથ ચૈત્યવંદન.

અજિતનાથ પ્રભુ અવતર્યો, વિનીતાનો સ્વામી; જિન શત્રુ વિજયા તણો, નંદન શિવ ગામી. ૧. બોંતેર લાખ પૂરવ તણું, પાલ્યું જિણે આય; ગજ લંછન લંછન નહિં, પ્રણમે સુર રાય. ૨. સાડા ચારશે ધનુષની એ, જિનવર ઉત્તમ દેહ; પાદ પદ્મ તસ પ્રણમીએ, જિમ લહીયે શિવ ગેહ. ૩.

૩. શ્રી સંભવનાથ ચૈત્યવંદન.

સાવથ્થી નયરી ધણી, શ્રી સંભવનાથ; જિતારી નૃપ નંદનો, ચલવે શિવ સાથ. ૧. સેના નંદન ચંદને, પૂજો નવ અંગે; ચારશે ધનુષનું દેહમાન, પ્રણમું મન રંગે. ૨. સાઠ લાખ પૂરવ તણું એ, જિનવર ઉત્તમ આય; તુરગ લંછન પદ પદ્મને, નમતાં સુખ થાય. ૩.

૪. શ્રી અભિનંદન ચૈત્યવંદન.

વંદન સંવર રાયનો, ચોથા અભિનંદન; કપિ લંછન વંદન કરો, ભવ દુઃખ નિકંદન. ૧. સિદ્ધારથ જસ માવડી, સિદ્ધારથ જિન

રાય; સાડા ત્રણસે ધનુષ માન, સુંદર જસ કાય. ૨. વિનીતા વાસી વંદીયે એ, આયુ લખ પચાસ: પૂરવ તસ પદ પદ્મને, નમતાં શિવપુર વાસ. ૩.

૫. શ્રી સુમતિનાથ ચૈત્યવંદન.

સુમતિનાથ સુહં કરૂ, કૌશલ્યા જસ નગરી: મેઘરાય મંગલા તણો, નંદન જિત વયરી. ૧. ક્રૌંચ લંછન જિન રાજિયો, ત્રણસેં ધનુષની દેહ; ચાલીશ લાખ પૂરવ તણું, આયુ અતિ ગુણ ગેહ. ૨. સુમતિ ગુણે કરી જે ભર્યો એ, તર્યો સંસાર અગાધ: તસ પદ પદ્મ સેવા થકી, લહો સુખ અવ્યાબાધ. ૩.

૬. શ્રી પદ્મપ્રભુ ચૈત્યવંદન.

કોસંબી પુર રાજિયો, ધર નરપતિ રાય: પદ્મપ્રભ પ્રભુતા મયી, સુસિમા જસ માય. ૧. ત્રીશ લાખ પૂરવ તણું, જિન આયુ પાલી: ધનુષ અઢીશે દેહડી, સવિ કર્મને ટાલી. ૨. પદ્મ લંછન પરમેશ્વરૂ એ, જિન પદ પદ્મની સેવ: પદ્મ વિજય કહે કીજીએ, ભવિ જન સહુ નિત્યમેવ. ૩.

૭. શ્રી સુપાર્શ્વનાથ ચૈત્યવંદન.

શ્રી સુપાસ જિણંદ પાશ, ટાલ્યો ભવ કેરો; પૃથિવી માતાને ઉરે, જાયો નાથ હમેરો. ૧. પ્રતિષ્ઠિત સુત સુંદરૂ, વાણારસી રાય; વીશ લાખ પૂરવ તણું, પ્રભુજીનું આય. ૨. ધનુષ બશેં જિન દેહડી સ્વસ્તિક લંછન સાર; પદ પદ્મે જસ રાજતો, તાર તાર ભવ તાર. ૩.

૮. શ્રી ચંદ્રપ્રભ ચૈત્યવંદન.

લખમણા માતા જનમીયો, મહસેન જસ તાય; ઉડુપતિ લંછન દીપતો, ચંદ્રપુરીનો રાય. ૧. દશ લાખ પૂરવ આઉખું, દોઢસો ધનુષની દેહ; સુરનરપતિ સેવા કરે, ધરતા અતિ સસનેહ. ૨. ચંદ્રપ્રભ જિન આઠમા એ, ઉત્તમ પદ દાતાર; પદ્મ વિજય કહે પ્રણમીયે, મુજ પ્રભુ પાર ઉતાર. ૩.

૯. શ્રી સુવિધિનાથ ચૈત્યવંદન.

સુવિધિનાથ નવમા નમું, સુગ્રીવ જસ તાત; મગર લંછન ચરણે નમું, રામા રૂડી માત. ૧. આયુ બે લાખ પૂરવ તણું, શત ધનુષની કાય; કાકંદી નયરી ધણી, પ્રણમું પ્રભુ પાય. ૨. ઉત્તમ વિધિ જેહથી લહ્યો એ, તેણે સુવિધિ જિન નામ; નમતાં તસ પદ પદ્મને, લહીયે શાશ્વત ધામ. ૩.

૧૦. શ્રી શીતલનાથ ચૈત્યવંદન.

નંદા દઢરથ નંદનો, શીતલ શીતલનાથ; રાજા ભદ્દિલપુર તણો, ચલવે શિવ સાથ. ૧. લાખ પૂરવનું આઉખું, નેવું ધનુષ પ્રમાણ; કાયા માયા ટાલીને, લહ્યા પંચમ નાણ. ૨. શ્રીવત્સ લંછન સુંદરૂં એ, પદ પદ્મ રહે જાસ; તે જિનની સેવા થકી, લહીયે લીલ વિલાસ. ૩.

૧૧. શ્રી શ્રેયાંસ જિન ચૈત્યવંદન.

શ્રી શ્રેયાંસ અગ્યારમા, વિષ્ણુ નૃપ તાય; વિષ્ણુ માતા જેહની, એંશી ધનુષની કાય. ૧. વરસ ચોરાશી લાખનું, પાલ્યું જેણે આય; ખડ્ગી લંછન પદકજે, સિંહપુરીનો રાય. ૨. રાજ્ય તજી દીક્ષા વરી એ, જિનવર ઉત્તમ જ્ઞાન; પામ્યા તસ પદ પદ્મને, નમતાં અવિચલ થાન. ૩.

૧૨. શ્રી વાસુપુજ્ય ચૈત્યવંદન.

વાસવ વંદિત વાસુપૂજ્ય, ચંપાપુરી ઠામ; વાસુપૂજ્ય કુલ ચંદ્રમા, માતા જયા નામ. ૧. મહિષ લંછન જિન બારમા, સિત્તર ધનુષ પ્રમાણ; કાયા આયું વરસ વલી, બહોંત્તેર લાખ વખાણ. ૨. સંઘ ચતુર્વિધ થાપિને એ, જિન ઉત્તમ મહારાય; તસ મુખ પદ્મ વચન સુણી, પરમાનંદી થાય. ૩.

૧૩. શ્રી વિમલનાથ ચૈત્યવંદન.

કંપિલપુર વિમલ પ્રભુ, શ્યામા માત મલ્હાર; કૃતવર્મા નૃપ કુલ નભે, ઉગમિયો દિનકાર. ૧. લંછન રાજે વરાહનું, સાઠ ધનુષની

કાય; સાઠ લાખ વરસા તણું, આયુ સુખ સમુદાય. ૨. વિમલ વિમલ પોતે થયો એ, સેવક વિમલ કરેહ; તુજ પદ પદ્મ વિમલ પ્રત્યે, સેવું ધરી સ સનેહ. ૩.

૧૪. શ્રી અનંતનાથ ચૈત્યવંદન.

અનંત અનંત ગુણ આગરૂ, અયોધ્યાવાસી; સિંહસેન નૃપ નંદનો, થયો પાપ નિકાસી. ૧. સુજસા માતા જનમિયો, ત્રીશ લાખ ઉદાર; વરસ આઉખું પાલીયું, જિનવર જયકાર. ૨. લંછન સીંચાણા તણું એ, કાયા ધનુષ પચાસ; જિન પદ પદ્મ નમ્યા થકી, લહિયે સહજ વિલાસ. ૩.

૧૫. શ્રી ધર્મનાથ ચૈત્યવંદન.

ભાનુનંદન ધર્મનાથ, સુવ્રતા ભલી માત; વજ્ર લંછન વજ્રિ નમે, ત્રણ ભુવન વિખ્યાત. ૧. દશ લાખ વરસનું આઉખું, વપુ ધનુ પીસતાલીશ; રત્નપુરીનો રાજીયો, જગમાં જાસ જગીશ. ૨. ધર્મ મારગ જિનવર કહીયે, ઉત્તમ જન આધાર; તેણે તુજ પાદ પદ્મ તણી, સેવા કરૂં નિરધાર. ૩.

૧૬. શ્રી શાંતિનાથ ચૈત્યવંદન.

શાંતિ જિનેસર સોલમા, અચિરા સુત વંદો; વિશ્વસેન કુલ નભ મણિ, ભવિ જન સુખ કંદો. ૧. મૃગ લંછન જિન આઉખું, લાખ વરસ પ્રમાણ; હથિણાઉર નયરી ધણી, પ્રભુજી ગુણ મણિ ખાણ. ૨. ચાલીશ ધનુષની દેહડી એ, સમ ચઉરસ સંઠાણ; વદન પદ્મ જ્યું ચંદલો, દીઠે પરમ કલ્યાણ. ૩.

૧૭. શ્રી કુંથુનાથ ચૈત્યવંદન.

કુંથુનાથ કામિત દીયે, ગજપુરનો રાય; સિરિ માતા ઉરે અવતર્યો, સુર નરપતિ તાય. ૧. કાયા પાંત્રીશ ધનુષની, લંછન જસ છાગ; કેવલજ્ઞાનાદિક ગુણા, પ્રણમો ધરી રાગ. ૨. સહસ પંચાણું વરસનું એ, પાલી ઉત્તમ આય; પદ્મવિજય કહે પ્રણમીયે, ભાવે શ્રી જિનરાય. ૩.

૧૮. શ્રી અરનાથ ચૈત્યવંદન.

નાગપુરે અર જિનવરૂ, સુદર્શન નૃપ નંદ; દેવી માતા જનમીયો, ભવિ જન સુખકંદ. ૧ લંછન નંદાવર્ત્તનું, કાયા ધનુષ ત્રીશ; સહસ ચોરાશી વરષનું, આયુ જાસ જગીશ. ૨. અરૂજ અજર અજ જિનવરૂ એ, પામ્યા ઉત્તમ ઠાણ; તસ પદ પદ્મ આલંબતાં, લહીયે પદ નિરવાણ. ૩.

૧૯. શ્રી મલ્લિ જિન ચૈત્યવંદન.

મલ્લિનાથ ઓગણીશમા, જસ મિથિલાનયરી; પ્રભાવતી જશ માવડી, ટાલે કર્મ વયરી. ૧. તાત શ્રી કુંભ નરેસરૂ, ધનુષ પચવીશની કાય; લંછન કલશ મંગલ કરૂં, નિર્મમ નિરમાય. ૨. વરસ પંચાવન સહસનું એ, જિનવર ઉત્તમ આય; પદ્મવિજય કહે તેહને, નમતાં શિવ સુખ થાય. ૩.

૨૦. શ્રી મુનિસુવ્રત જિન ચૈત્યવંદન

મુનિસુવ્રત જિન વીશમા, કચ્છપનું લંછન; પદ્મા માતા જેહની, સુમિત્ર નૃપ નંદન. ૧. રાજગ્રહી નગરી ધણી, વીશ ધનુષ શરીર; કર્મ નિકાચિત રેણુવ્રજ, ઉદ્દામ સમીર. ૨. ત્રીશ હજાર વરસ તણું એ, પાલી આયુ ઉદાર; પદ્મવિજય કહે શિવ લહ્યા, શાશ્વત સુખ નિરધાર. ૩.

૨૧. શ્રી નમિ જિન ચૈત્યવંદન.

મિથિલાનયરી રાજીયો, વિપ્રા સુત સાચો; વિજયરાય સુત છોડીને, અવરા મત રાચો. ૧. નીલ કમલ લંછન ભલું, પન્નર ધનુષની દેહ; નમિ જિનવરનું સોહતું, ગુણ ગણ મણિ ગેહ. ૨. દશ હજાર વરસ તણું એ, પાળ્યું પરગટ આય; પદ્મવિજય કહે પુણ્યથી, નમિયે તે જિનરાય. ૩.

૨૨. શ્રી નેમિનાથ ચૈત્યવંદન.

નેમિનાથ બાવીશમા, શિવાદેવી માય; સમુદ્રવિજય પૃથ્વી પતિ, જે પ્રભુના તાય. ૧. દશ ધનુષની દેહડી, આયુ વરસ હજાર;

શંખ લંછન ધર સ્વામીજી, તજી રાજુલ નાર. ૨. સૌરીપુર નયરી ભલી એ, બ્રહ્મચારી ભગવાન; જિન ઉત્તમ પદ પદ્મને, નમતાં અવિચલ થાન. ૩.

૨૩. શ્રી પાર્શ્વજિન ચૈત્યવંદન.

આસ પૂરે પ્રભુ પાસજી, ત્રોડે ભવ પાશ; વામા માતા જનમિયો, અહી લંછન જાસ. ૧. અશ્વસેન સુત સુખકરૂ, નવ હાથની કાયા; કાશી દેશ વાણારસી, પુણ્યે પ્રભુ આયા. ૨. એકસો વરસનું આઉખું એ, પાલી પાર્શ્વ કુમાર; પદ્મ કહે મુકતે ગયા, નમતાં સુખ નિરધાર. ૩.

૨૪. શ્રી વર્દ્ધમાનસ્વામિ ચૈત્યવંદન.

સિદ્ધારથ સુત વંદિયે, ત્રિશલાનો જાયો; ક્ષત્રિકુંડમાં અવતર્યો, સુર નરપતિ ગાયો. ૧. મૃગપતિ લંછન પાઉલે, સાત હાથની કાય; બહોંત્તર વરસનું આઉખું, વીર જિનેશ્વર રાય. ૨. ખિમાવિજય જિનરાયના એ, ઉત્તમ ગુણ અવદાત; સાત બોલથી વર્ણવ્યા, પદ્મવિજય વિખ્યાત. ૩.

૪૦. ઉપાધ્યાય શ્રી ક્ષમા કલ્યાણજી પ્રણીત શ્રી ચૈત્યવંદન ચોવીશી.

૧. શ્રી ઋષભ જિનેન્દ્ર ચૈત્યવંદનમ

(શાર્દૂલ વિક્રીડિત–છન્દઃ)

સદ્ભક્ત્યાનતમૌલિનિર્જરવરભ્રાજિષ્ણુમૌલિપ્રભા, સંમિશ્રાડરુણદીપ્તિશોભચરણામ્ભોજદ્વયઃ સર્વદા; સર્વજ્ઞઃ પુરુષોત્તમઃ સુચરિતો ધર્માર્થિનાં પ્રાણીનાં, ભૂયાદ્ભૂરિવિભૂતયે મુનિપતિઃ શ્રીનાભિસૂનુર્જિનઃ. ૧. સદ્બોધોપચિતાઃ સદૈવ દધતા પ્રૌઢપ્રતાપશ્રિયો, યેનાડજ્ઞાનતમોવિતાનમખિલં વિક્ષિપ્તમન્તઃ ક્ષણમ્; શ્રીશત્રુંજયપૂર્વશૈલશિખરં ભાસ્વાનિવોદ્ભાસયન્, ભવ્યામ્ભોજહિતઃ સ એષ જયતુ શ્રીમારુદેવપ્રભુઃ. ૨. યો વિજ્ઞાનમયો જગત્ત્રયગુરુર્યંસર્વલોકાઃ શ્રિતાઃ,

સિદ્ધિર્યેન વૃતા સમસ્તજનતા યસ્મૈ નતિં તવન્તે; યસ્માન્મોહમતિર્ગતા મતિભૃતાં યસ્યૈવ સેવ્યં વચો. યસ્મિન્ વિશ્વગુણાસ્તમેવ સુતરાં વન્દે યુગાદીશ્વરમ્. ૩.

૨. શ્રી અજિતનાથજિનેન્દ્ર—ચૈત્યવન્દનમ્.

(માલિની—છન્દઃ)

સકલસુખસમૃદ્ધિર્યસ્ય પાદારવિન્દે, વિલસતિ ગુણરક્તા ભક્તરાજીવ નિત્યમઃ ત્રિભુવનજનમાન્યઃ શાન્તમુદ્રાઽભિરામઃ, સ જયતિ જિનરાજસ્તુર્ઙ્ગતારર્ઙ્ગતીર્થે. ૧. પ્રભવતિ કિલ ભવ્યો યસ્ય નિર્વર્ણનેન, વ્યપગતદુરિતૌઘઃ પ્રાપ્તમોદપ્રપંચઃ. નિજબલજિતરાગદ્વેષવિદ્વેષિવર્ગં, તમજિતવરગોત્રં તીર્થનાથં નમામિ. ૨. નરપતિજિતશત્રોર્વંશરત્નાકરેન્દુઃ, સુરપતિ–યતિમુખ્યૈર્ભક્તિદક્ષૈઃ સમર્ચ્યઃ; દિનપતિરિવ લોકેઽપાસ્તમોહાન્ધકારો, જિનપતિરજિતેશઃ પાતુ માં પુણ્યમૂર્તિઃ. ૩.

૩. શ્રી સંભવનાથજિનેન્દ્ર—ચૈત્યવન્દનમ્.

(સ્રગ્ધરા—છન્દઃ)

યચ્છક્ત્યાસક્તચિતાઃ પ્રચુરતરભવભ્રાન્તિમુક્તા મનુષ્યાઃ સંજાતાઃ સાધુભાવોલ્લસિતનિજગુણાન્વેષિણઃ સદ્ય એવ; સ શ્રીમાન્ સંભવેશઃ પ્રશમરસમયો વિશ્વવિશ્વોપકર્તા, સચ્છર્તા દિવ્યદીપ્તિઃ પરમપદકૃતે સેવ્યતાં ભવ્યલોકાઃ. ૧. શુક્લધ્યાનોદકેનોજ્જ્વલમતિશયિતસ્વચ્છભાવાચ્છુતેન, સ્વસ્માદાહૃત્ય વૃત્તં શિવપદનિગમં કર્મપંકપ્રપંચમ્; નીરન્ધ્રં દૂરયિત્વા પ્રકૃતિમુપગતો નિર્વિકલ્પસ્વરૂપઃ સેવ્યસ્તાર્ક્ષ્યધ્વજોઽસૌ જગતિ જિનપતિર્વીતરાગઃ સદૈવ. ૨. વાર્ધૌ વિદ્યોતિરત્નપ્રકર ઇવ પરિભ્રાજતે સર્વકાલે, યસ્મિન્નિઃશેષદોષવ્યપગમવિશદે શ્રી જિતારેસ્તનૂજે; દુષ્પાપો દુષ્ટસત્ત્વૈઃ સ્ફુટગુણનિકરઃ શુદ્ધબુદ્ધિપ્રમાદિઃ, કલ્યાણશ્રીનિવાસઃ સ ભવતિ વદતાઽભ્યર્ચનીયો ન કેષામ્. ૩.

૪. શ્રી અભિનન્દનજિનેન્દ્ર—ચૈત્યવન્દનમ્.

(દ્રુતવિલમ્બિત–છન્દઃ)

વિશદશારદસોમસમાનનઃ, કમલકોમલચારુવિલોચનઃ શુચિગુણઃ સુતરામભિનન્દનં, જય સુનિર્મલતાંચિતભૂધનઃ ૧. જયતિ ક્રાન્તકુમીશ-

રલાંછિત-ક્રમસરોરુહ ! ભુરિકૃપાનિધે! મમ સમીહિતસિદ્ધિવિધાયકં, ત્વદપરં કમપીહ ન તર્કયે. ૨. પ્રવરસંવર ! સંવરભૂપતે-સ્તનય ! નીતિ-વિચક્ષણ ! તે પદમ્; શરણમસ્તુ જિનેશ ! નિરન્તરં, રુચિરભક્તિસુયુક્તિ-ભૃતો મમ. ૩.

૫. શ્રી સુમતિનાથજિનેન્દ્ર—ચૈત્યવન્દનમ્.

(ઉપેન્દ્રવિજ્રા—છન્દઃ)

સુવર્ણવર્ણ હરિણા સવર્ણો, મનોવનં મે સુમતિર્બલીયાન્ઃ ગતસ્તતો દુષ્ટકુદૃષ્ટિરાગ-દ્વિપેન્દ્ર ! નૈવ સ્થિતિરત્ર કાર્યા. ૧. જિનેશ્વરો મેઘનરેન્દ્રસૂનુ-ર્ઘનોપમો ગર્જતિ માનસે મે; અહો ગુરુદ્વેષહુતાશન ! ત્વા-મસૌ શમં નેષ્યતિ સદ્ય એવ. ૨. ઇતઃ સુદૂરં વ્રજ દુષ્ટબુદ્ધે !, સમં દુરાત્મીયપરિચ્છદેન; સુબુદ્ધિભર્તા સુમતિર્જિનેશો, મનોરમઃ સ્વાન્તમિતો મદીયમ્. ૩.

૬. શ્રી પદ્મપ્રભજિનેન્દ્ર—ચૈત્યવન્દનમ્

(ભૂજંગપ્રયાત—છન્દઃ)

ઉદારપ્રભામણ્ડલૈર્ભાસમાનઃ, કૃતાડત્યન્તદુર્દાન્તદોષાપમાનઃ; સુશ્રી-માર્ઙ્ગજ ! શ્રીપતિર્દેવદેવઃ, સદા મે મુદાઽભ્યર્ચનીયસ્ત્વમેવ. ૧. યદીયં મનઃપઙ્કજં નિત્યમેવ, ત્વયાડલંકૃતં ધ્યેયરૂપેણ દેવ !: પ્રધાનસ્વરૂપં તમેવાડતિપુણ્યં, જગન્નાથ ! જાનામિ લોકે સુધન્યમ્. ૨. અતોઽધીશ ! પદ્મપ્રભાડનન્દધામ, સ્મરામિ પ્રકામં તવૈવાઙ્ગ નામ; મનોવાંછિતા-ર્થપ્રદં યોગિગમ્યં, યથા ચક્રવાકો રવેર્ધામરમ્યમ્. ૩.

૭. શ્રી સુપાર્શ્વનાથજિનેન્દ્ર—ચૈત્યવન્દનમ્.

(ત્રોટક—છન્દઃ)

જયવન્તમનન્તગુણૈર્નિભૃતં, પૃથિવીસુતમદ્ભુતરૂપયુતમ્ઃ નિજવીર્યવિનિર્જિતકર્મબલં, સુરકોટિસમાશ્રિતપત્કમલમ્. ૧. નિરુપા-ધિકનિર્મલસૌખ્યનિધિં, પરિવર્જિતવિશ્વદુરન્તવિધિમ્ઃ ભવવારિનિધેઃ પરપારમિતં; પરમોજ્જ્વલચેતનયોન્મિલિતમ્. ૨. કલધૌતસુવર્ણ

શરીરધરં, શુભપાર્શ્વસુપાર્શ્વજિનપ્રવરમ્; વિનયાઽવનતઃ પ્રણુમામિ સદા, હૃદયોઙ્ઘવભૂરિતરપ્રમુદા. ૩.

૮. શ્રી ચન્દ્રપ્રભજિનેન્દ્ર—ચૈત્યવન્દનમ્.

(વંશસ્થ—છન્દઃ)

અનન્તકાન્તિપ્રકરેણ ચારુણા, કલાધિપેનાશ્રિતમાત્મસામ્યતઃ જિનેન્દ્ર ! ચન્દ્રપ્રભ ! દેવમુત્તમં, ભવન્તમેવાત્મહિતં વિભાવયે. ૧. ઉદારચારિત્રનિધે ! જગત્પ્રભો !, તવાનનામ્ભોજવિલોકનેન મે; વ્યથા પ્રમસ્તાઽસ્તમિતોદિતં સુખં, યથા તમિસ્રા દિવમર્કતેજસા. ૨. ત્વદૈવસંસેવનતત્પરે જને, ભવન્તિ સર્વેઽપિ સુરાઃ સુહૃદ્યઃ; સમગ્ર લોકે સમચિત્તવૃત્તિના, ત્વયૈવ સંજાતમતો નમોઽસ્તુ તે. ૩.

૯. શ્રી સુવિધિનાથજિનેન્દ્ર—ચૈત્યવન્દનમ્.

(વસંતતિલકા—છન્દઃ)

વિશ્વાભિવન્દ્ય મકરાંકિતપાદપદ્મ !, સુગ્રીવજાત ! જિનપુંગવ ! શાન્તિસદ્મ ! ભવ્યાત્મતારણપરોત્તમયાનપાત્ર !, માં તારયસ્વ ભવવારિ નિધેર્વિરુપાત. ૧. નિઃશેષદોષવિગમોદ્ભવમોક્ષમાર્ગ, ભવ્યાઃ શ્રયન્તિ ભવદાશ્રયતો મુનીન્દ્ર !; સંસેવિતઃ સુરમણિર્બહુધા જનાનાં, કિં નામ નો ભવતિ કામિતસિદ્ધિકારી ? ૨. વિજ્ઞં કૃપારસનિધિં સુવિધે ! સ્વયંભૂ—ર્મત્વા ભવન્તમિતિ વિજ્ઞપયામિ તાવત્ઃ દેવાધિદેવ ! તવ દર્શનવલ્લભોઽહં, શશ્વદ્ ભવામિ ભુવનેશ ! તથા વિધેહિ. ૩.

૧૦. શ્રી શીતલનાથજિનેન્દ્ર ચૈત્યવન્દનમ્.

(શાર્દૂલવિક્રીડિત—છન્દઃ)

કલ્યાણાંકુરવર્ધને જલધરં સર્વાંગિસંપત્કરં, વિશ્વવ્યાપિયશઃ પ્રલાપકલિતં કૈવલ્યલીલાશ્રિતમ્ઃ નન્દાકુક્ષિસમુદ્ભવં દૃઢરથક્ષ્માણીપતેર્ન ન્દનં, શ્રીમત્સૂરતબન્દિરે જિનવરં વન્દે પ્રભું શીતલમ્. ૧. વિશ્વ જ્ઞાનવિશુદ્ધસિદ્ધિપદવીહેતુપ્રબોધં દધદ્, ભવ્યાનાં વરભક્તિરક્તમનસાં ચેતઃ સમુલ્લાસયન્; નિત્યાનન્દમયઃ પ્રસિદ્ધસમયઃ સદ્ભૂતસૌખ્યાશ્રયો,

દુષ્ટાઽનિષ્ટતમઃ પ્રણાશતરણિર્જીયાજ્જિનઃ શીતલઃ. ૨. સદ્ભક્ત્યા ત્રિદશેશ્વરૈઃ કૃતનુતિર્ભાસ્વદ્ગુણાલંકૃતિઃ, સત્કલ્યાણસમદ્યુતિઃ શુભમતિઃ કલ્યાણકૃત્સંગતિઃ; શ્રીવત્સાંકસમન્વિતસ્ત્રિભુવનત્રાણે ગ્રહીતવ્રતો, ભૂયાદ્ ભક્તિભૃતાં સદેષ્ટવરદઃ શ્રીશીતલસ્તીર્થકૃત્. ૩.

૧૧. શ્રી શ્રેયાંસનાથજિનેન્દ્ર ચૈત્યવન્દનમ્.

(હરિણી—છન્દઃ)

ચિરપરિચિતા ગાઢવ્યાપ્તા સુબુદ્ધિપરાઙ્મુખી, નિજબલપરિસ્ફૂર્ત્યોદગ્રા સમગ્રતયા મમ; વ્યપગતવતી દૂરં દુષ્ટા સ્વનિષ્ઠકુદૃષ્ટિતા, અપચિતસહા સદ્યો ભૂત્વા યદીયસુદૃષ્ટિતઃ ૧. નિરુપમસુખશ્રેણીહેતુર્નિરાકૃતદુર્દશા, શુચિતરગુણગ્રામાવાસો નિસર્ગમહોજ્જ્વલા, હૃદયકમલે પ્રાદુર્ભૂતા સુતત્ત્વરુચિર્મમ, વિદલિતભવભ્રાન્તિર્યસ્યાઽપ્યજસ્ર મનુસ્મૃતેઃ ૨. ઉપકૃતિમતિર્દાને દક્ષો નિરસ્તજગદ્વ્યથઃ, સમુચિતકૃતિર્વિજ્ઞાનાં શુપ્રકાશિતસત્પથઃ; નૃપગણગુરોર્વિષ્ણોર્વંશે પ્રભાકરસન્નિભઃ, સ ભવતુ મમ શ્રેયાંસેનઃ પ્રબોધસમૃદ્ધયે. ૩.

૧૨. શ્રી વાસુપૂજ્ય જિનેન્દ્ર ચૈત્યવન્દનમ્.

(રથોદ્ધતા—છન્દઃ)

પૂર્ણચન્દ્રકમનીયદીધિતિ—ભ્રાજમાનમુખમદ્ભુતશ્રિયમ્; શાન્તદૃષ્ટિમભિરામચેષ્ટિતં, શિષ્ટજન્તુપરિવેષ્ટિતં પરમ્. ૧. નષ્ટદુષ્ટમતિભિર્યમીશ્વરં, સંસ્મરદ્ભિરિહ ભૂરિભિર્નૃભિઃ; ક્ષીણમોહસમયાદનન્તરા, પ્રાપિ સત્યપરમાત્મરુપતા. ૨. પાર્થિવેશવસુપૂજ્યવેશ્મનિ, પ્રાપ્તપુણ્યજનુષં જગત્પ્રભુમ્; વાસુપૂજ્યપરમેષ્ઠિનં સદા, કે સ્મરન્તિ ન હિ તં વિપશ્ચિતઃ?. ૩

૧૩. શ્રી વિમલનાથજિનેન્દ્ર ચત્યવન્દનમ

(મન્દાક્રાન્તા—છન્દઃ)

સંસારેઽસ્મિન્ મહતિ મહિમાઽમેયમાનન્દિરુપં, ત્વાં સર્વજ્ઞં સકલસુકૃતિશ્રેણિસંસેવ્યમાનમ્; દૃષ્ટવા સમ્યગ્વિમલસહસજ્જ્ઞાનધામ

પ્રધાનં, સંપ્રાપ્તોઽહં પ્રશમસુખદં સંભૃતાનન્દવીચિમ્. ૧. યે તુ સ્વામિન્ કુમતિપિહિતસ્ફારસદ્બોધમૂઢાઃ, સૌમ્યાકારાં પ્રતિકૃતિમપિ પ્રેક્ષ્ય તે વિશ્વપૂજ્યામ્; દ્વેષોદ્ભૂતેઃ કલુષિતમનોવૃત્તયઃ સ્યુઃ પ્રકામં, મન્યે તેષાં ગતશુભદશાં કા ગતિર્ભાવિનીતિ. ૨. શ્યામાસૂનો ! પ્રતિદિનમનુસ્મૃત્ય વિજ્ઞાનિવાક્યં, હિત્વાઽનાર્યં કુમતિવચનં યે ભુવિ પ્રાણભાજઃ; પૂર્ણાનન્દોલ્લસિતહૃદયાસ્ત્વાં સમારાધયન્તિ, શ્લાઘ્યાચારાઃ પ્રકૃતિસુભગાઃ સન્તિ ધન્યાસ્ત એવ. ૩.

૧૪. શ્રી અનન્તનાથજિનેન્દ્ર—ચૈત્યવન્દનમ્.

(સ્રગ્વિણી—છન્દઃ)

યસ્ય ભવ્યાત્મનો દિવ્યચેતોગૃહે, સર્વદાઽનન્તચિન્તામણિર્દ્યોતતે; યાન્તિ દૂરે સ્વતસ્તસ્ય દુષ્ટાપદો, વિશ્વવિજ્ઞાનવિત્તં ભવેદક્ષયમ્. ૧. યસ્તુ સર્વજ્ઞરૂપં સ્વરૂપસ્થિતં, વીક્ષ્ય સદ્ભાવતઃ સિંહસેનાત્મજમ્; અદ્ભુતાઽમોદસંદોહસંપૂરિતો, મન્યતે ધન્યમાત્મીયનેત્રદ્વયમ્. ૨. સોઽપવર્ગાનુગામિસ્વભાવોજ્જ્વલાં, વ્યૂઢમિથ્યાત્વવિદ્રાવણે તત્પરામ્; બન્ધુરાત્માનુભૂતિપ્રકાશોદ્યતાં, શુદ્ધસમ્યક્ત્વસંપત્તિમાલમ્બતે. ૩. (યુગ્મમ્)

૧૫. શ્રી ધર્મનાથજિનેન્દ્ર—ચૈત્યવન્દનમ્.

(કામક્રીડા—છન્દઃ)

ભાસ્વજ્જ્ઞાનં શુદ્ધાત્માનં ધર્મેશાનં સદ્ધ્યાનં, શક્ત્યા યુક્તં દોષોન્મુક્તં તત્ત્વાસક્તં સદ્ભક્તમ્; શશ્વચ્છાન્તં કીર્ત્યા કાન્તં ધ્વસ્તધ્વાન્તં વિશ્રામં, ક્ષિપ્તાવેશં સત્યાદેશં શ્રીધર્મેશં વન્દધ્વમ્. ૧. નિઃશેષાર્થપ્રાદુષ્કર્તા સિદ્ધેર્ભર્તા સંધર્તા, દુર્ભાવાનાં દૂરે હર્તા દીનોદ્ધર્તા સંસ્મર્તા; સદ્ભક્તેભ્યો મુક્તેર્દાતા વિશ્વત્રાતા નિર્માતા, સ્તુત્યો ભક્ત્યા વાચોયુક્ત્યા ચેતોવૃત્ત્યા ધ્યેયાત્મા. ૨. સમ્યગ્દગ્ભિઃ સાક્ષાદ્ દૃષ્ટો મોહાઽસ્પૃષ્ટો નાકૃષ્ટઃ, સ્રોતોઽગ્રામૈઃ સંપજ્જ્યેષ્ઠઃ સાધુશ્રેષ્ઠઃ સચ્ચેષ્ટઃ; શ્રદ્ધાયુક્તસ્વાન્તૈર્જુષ્ટો નિત્યં તુષ્ટો નિર્દુષ્ટ—સ્ત્યાજ્યો નૈવ શ્રીવજ્રાઙ્કો નષ્ટાતઙ્કો નિઃશઙ્કમ્. ૩.

૧૬. શ્રી શાન્તિનાથજિનેન્દ્ર—ચૈત્યવન્દનમ્.

(દ્રુતવિલમ્બિત—છન્દઃ)

વિપુલનિર્ભરકીર્તિભરાન્વિતો, જયતિ નિર્જરનાથનમસ્કૃતઃ; લઘુવિનિર્જિતમોહધરાધિપો, જગતિ યઃ પ્રભુશાન્તિજિનાધિપઃ. ૧ વિહિતશાન્તસુધારસમજ્જનં, નિખિલદુર્જયદોષવિવર્જિતમ્; પરમપુણ્યવતાં ભજનીયતાં, ગતમનન્તગુણૈઃ સહિતં સતામ્. ૨. તમચિરાત્મજમીશમધીશ્વરં, મહિમધામ ભજામિ જગત્ત્રયે, વરમનુત્તરસિદ્ધિસમૃદ્ધયે (ત્રિભિર્વિશેષકમ્). ૩.

૧૭. શ્રી કુન્થુનાથજિનેન્દ્ર ચૈત્યવન્દનમ્.

(ગીત પદ્ધતિ—છન્દઃ)

જય જય કુન્થુજિનોત્તમ ! સત્તમતત્ત્વનિધાન !, ધર્મિજનોજ્જ્વલમાનસમાનસહંસસમાન; જ્ઞાનાચ્છાદકમુખ્યમહોદ્ધતકર્મવિમુકત! વિષમવિષયપરિભોગવિરકત ! ૧ જય જય વિશ્વજનીન ! મુનિવ્રજમાન્ય ! વિશુદ્ધ–ચેતન ! ચારુચરિત્રપવિત્રિતલોક ! વિબુદ્ધ !; નિરુપમમેરુ! મહીધરધીર! નિરંતરમેવ, ગર્વવિવર્જિત ! સર્વસુપર્વવિનિર્મિતસેવ! ૨. જય જય સૂરનરેશ્વરનન્દન ! ચન્દનકલ્પ !, જિનેશ ! વિશ્વવિભાવવિનાશક ! વીતવિકલ્પ !; નિર્મલકેવલબોધવિલોકિતલોકાલોક ! પ્રાદુર્ભૂતમહોદયનિર્વૃતિનિત્યવિશોક !. ૩.

૧૮. શ્રી અરનાથજિનેન્દ્ર—ચૈત્યવન્દનમ્.

(રામગિરિરાગેણ ગીયતે)

દિવ્યગુણધારકં ભવ્યજનતારકં, દુરિતમતિવારકં સુકૃતિકાન્તમ્; જિતવિષમસાયકં સર્વસુખદાયકં, જગતિજિનનાયકં પરમશાન્તમ્. ૧. સ્વગુણપર્યાયસંમીલિતં નૌમિ તં, વિગતપરભાવપરિણતિમખણ્ડમ્; સર્વસંયોગવિસ્તારપારંગતં, પ્રાપ્તપરમાત્મરુપં પ્રચણ્ડમ્. દિવ્યગુણ૦ ૨. સાધુદર્શનવૃતં ભાવિકૈઃ પ્રસ્તુતં, પ્રાતિહાર્યાષ્ટકોદ્ભાસમાનમ્; સતતમુક્તિપ્રદં સર્વદા પૂજિતં, શિવમહીં સાર્વભૌમપ્રધાનમ્. દિ૦ ૩. (ત્રિભિર્વિશેષકમ્)

૧૯. શ્રી મલ્લિનાથજિનેન્દ્ર ચૈત્યવન્દનમ્.

(ગીતની ચાલ)

કુમ્ભસમુદ્દભવ ! સંમદાકર ! ગુણવર !, હે મલ્લિજિનોત્તમદેવ ! જય જય વિશ્વપતે !. ૧. કૃત્યાકૃત્યવિવેકિતા જિન ! સમુચિતા !; હે ત્વયિ જાગર્તિ જિનેશ !, જય જય વિશ્વપતે !. ૨. નિત્યાનન્દપ્રકાશિકા ભ્રમનાશિકા !; હે તવ શુભદૃષ્ટિરનીશ !, જય જય વિશ્વપતે !. ૩. શુદ્ધિનિબન્ધસન્નિધે ! સદ્ગુણનિધે !; હે વર્જિતસર્વવિકાર !, જય જય વિશ્વપતે !. ૪. નિજનિરુપાધિકસંપદા શોભિત ! સદા !; હે નિર્મલધર્મધુરીણ !, જય જય વિશ્વપતે ! ૫.

૨૦. શ્રી મુનિસુવ્રતજિનેન્દ્ર ચૈત્યવન્દનમ્.

(અન્યગેય પદ્ધતિ—રાગઃ)

ઉત્તમચેતન ! ધર્મસમૃદ્ધ ! જગત્પતે !, નિત્યાઽનિત્યપદાર્થનિચયવિલસન્મતે !; નિજવિક્રમજિતમોહમહોદ્ભટભૂપતે !, શ્રીપદ્માતનુજાત ! સુજાતહરિદ્યુતે ! ૧. શ્રીમુનિસુવ્રત ! સુવ્રતદેશક ! સજ્જનાઃ, કૃતસદ્ગુરુશુભવાક્યસુધારસમજ્જનાઃ; યે પ્રણમન્તિ ભવન્તમનન્તસુખાશ્રિતં, કેવલમુજ્જ્વલભાવમખણ્ડમનિન્દિતમ્. ૨. તે નિઃસંશયમેવ જગત્ત્રયવન્દિતાઃ, સદ્ભાવેન ભવન્તિ સુદૃષ્ટયાનન્દિતાઃ; કૃત્યં સ્વોચિતમેવ યતઃ કિલ કારણં, જનયતિ નાત્મવિરુદ્ધમિહાઽસાધારણમ્. ૩.

૨૧. શ્રી નમિનાથજિનેન્દ્ર ચૈત્યવન્દનમ્.

(પંચચામર—છન્દઃ)

નમીશ ! નિર્મલાત્મરૂપ ! સત્યરૂપ ! શાશ્વતં, પરોર્ધ્વસિદ્ધિસૌધમૂર્ધ્નિ સત્સ્વભાવતઃ સ્થિતમ્; વિધાય માનસાબ્જકોશદેશમધ્યવર્તિનં, સ્મરામિ સર્વદા ભવન્તમેવ સર્વદર્શિનમ્. ૧. પ્રફુલ્લક્રૌંચલાંછન ! પ્રભૂતતેજસોઽદ્ય તે, દિવાકરસ્ય વા મહેશ્વરાઽભિદર્શનેન મે; પ્રમાદવર્ધિની સુદુર્મતિર્નિશેવ દુર્ભગા, ગતા પ્રણાશમાશુ હૃત્કજે વિનિદ્રતાઽભાવત્. ૨. નિરસ્તદોષદુષ્ટકષ્ટકાર્યમર્ત્યસંસ્તવો, ભવે ભવે ભવત્પ-

દામ્બુજૈકસેવકઃ પ્રભો !; ભવેયમીદૃશં ભૃશં મદીયચિત્તચિન્તિતં, તવ પ્રસાદતો ભવત્વવન્ધ્યમેવ સત્વરમ્. ૩.

૨૨. શ્રી નેમિનાથજિનેન્દ્ર—ચૈત્યવન્દનમ્.

(ઉપજાતિ—છંદઃ)

વિશુદ્ધવિજ્ઞાનભૃતાં વરેણ્ય, શિવાત્મજેન પ્રશમાકરેણ; યેન પ્રયાસેન વિનૈવ કામં, વિજિત્ય વિક્રાન્તનરં પ્રકામમ્. ૧. વિહાય રાજ્યં ચપલસ્વભાવં, રાજીમતીં રાજકુમારિકાં ચ; ગત્વા સલીલં ગિરિનારશૈલં, ભેજે વ્રતં કેવલમુક્તિયુક્તમ્. ૨. નિઃશેષયોગીશ્વરમૌલિરત્નં, જિતેન્દ્રયત્વે વિહિતપ્રયત્નમ્; તમુત્તમામન્દનિધાનમેકં, નમામિ નેમિં વિલસદ્વિવેકમ્. ૩. (ત્રિભિર્વિશેષકમ્)

૨૩. શ્રી પાર્શ્વનાથજીનેન્દ્ર ચૈત્યવન્દનમ્.

(પંચચામર—છંદઃ)

શ્રયામિ તં જિનં સદા મુદા પ્રમાદવર્જિતં, સ્વકીયવાગ્વિલાસતો જિતોરુમેઘગર્જીતમ્; જગત્પ્રકામકામિતપ્રદાનદક્ષમક્ષતં, પદં દધાનમુચ્ચકૈરકૈતવોપલક્ષિતમ્. ૧. સતામવદ્યભેદકં પ્રભૂતસંપદાં પદં, વલક્ષપક્ષસંગતં જનેક્ષણક્ષણપ્રદમ્; સદૈવ યસ્ય દર્શનં વિશાં વિમર્દિતૈનસાં, નિહન્ત્યશાતજાતમાત્મભક્તિરક્તચેતસામ્. ૨. અવાપ્ય યત્પ્રસાદમાદિતઃ પુરુશ્રિયો નરા, ભવન્તિ મુક્તિગામિનસ્તતઃ પ્રભાપ્રભાસ્વરાઃ; ભજેયમાશ્વસેનિદેવદેવમેવ સત્પદં, તમુચ્ચમાનસેન શુદ્ધબોધવૃદ્ધિલાભદમ્. ૩.

૨૪. શ્રી મહાવીરજીનેન્દ્ર ચૈત્યવન્દનમ્.

(પૃથ્વી—છંદઃ)

વરેણ્યગુણવારિધિઃ પરમનિર્વૃતઃ સર્વદા, સમસ્તકમલાનિધિઃ સુરનરેન્દ્રકોટિશ્રિતઃ; જનાલિસુખદાયકો વિગતકર્મવારો જીનઃ, સુમુક્તજનસંગતસ્ત્વમસિ વર્દ્ધમાનપ્રભો ! ૧. જીનેન્દ્ર ! ભવતોઽદ્ભુતં મુખમુદારબિમ્બસ્થિતં, વિકારપરિવર્જીતં પરમશાન્તમુદ્રાઙ્કિતમ્; નિરીક્ષ્ય મુદિતેક્ષણઃ ક્ષણમિતોઽસ્મિ યદ્ભાવનાં, જીનેશ ! જગદીશ્વરો-

ભ્દવતુ સૈવ મે સર્વદા. ૨. વિવેકજનવલ્લભં ભુવિ દુરાત્મનાં દુર્લભં, દુરન્તદુરિતવ્યથાભરનિવારણે તત્પરમ્; તવાર્ઙ્ઘ્રિ પદ્મપદ્મયોર્યુગમનિન્દ્ય-વીરપ્રભો !, પ્રભૂતસુખસિદ્ધયે મમ ચિરાય સંપદ્યતામ્. ૩.

*૪૧. પંચષષ્ઠિયંત્ર ચૈત્યવન્દનમ્.

(અનુષ્ટુપ્.)

આદૌ નેમિ જિનં નૌમિ, સંભવં સુવિધિં તથા; ધર્મનાથં મહાદેવં, શાન્તિં શાન્તિકરં સદા. ૧. અનંતં સુવ્રતં ભક્ત્યા, નમિનાથં જિનોત્તમમ્; અજિતં જિત કંદર્પં, ચંદ્રં ચંદ્રસમં પ્રભુમ્. ૨. આદિનાથં તથા દેવં, સુપાર્શ્વં વિમલં જિનમ્; મલ્લિનાથં ગુણોપેતં, ધનુષા પંચ વિંશતિમ્. ૩. અરનાથં મહાવીરં, સુમતિં ચ જગદ્ગુરૂમ્, શ્રી પદ્મપ્રભ નામાનં, વાસુપૂજ્યં સુરૈર્નતમ્. ૪. શીતલં શીતલં લોકે, શ્રેયાંસં શ્રેયસે સદા; શ્રી કુંથુનાથં ચ વામેયં, શ્રી અભિનંદનં વિભુમ્. ૫ જિના નામ્નામભિલબ્ધં, પંચ ષષ્ઠિ સમુદ્ ભવમ્; યંત્રાયં રાજતે યત્ર, તત્ર સૌખ્યં નિરંતરમ્. ૬. યસ્મિન્ ગૃહે મહાભક્ત્યા, યંત્રાયં પૂજ્યતે બુધૈઃ; ભૂત પ્રેત પિશાચાદ્યા, ભયં તત્ર ન વિદ્યતે. ૭.

(માલિની વૃત્તમ્.)

સકલ ગુણ નિધાનં, યંત્રમેનં વિશુદ્ધમ્; હૃદય કમલ કોશે, ધીમતાં ધ્યેય રૂપમ્; જય તિલક ગુરૂ શ્રી, સૂરિરાજસ્ય શિષ્યઃ; વદતિ સુખ નિદાનં, મોક્ષ લક્ષ્મીં નિવાસમ્. ૮.

૪૨. સંસ્કૃત તીર્થવંદના.

(સ્રગ્ધરા વૃત્તમ્.)

સદ્ભક્ત્યા, દેવલોકે, રવિ શશિ ભુવને, વ્યંતરાણાં નિકાયે; નક્ષત્રાણાં નિવાસે, ગ્રહગણ પટલે, તારકાણાં વિમાને; પાતાલે પન્નગેંદ્રે, સ્ફુટમણિ કિરણે, ધ્વસ્ત સાંદ્રાંધકારે; શ્રીમત્ તીર્થંકરાણાં,

* આ ચૈત્યવંદનનો યંત્ર આ વિભાગના અંતમાં ૪૮ મા પાને આપેલો છે.

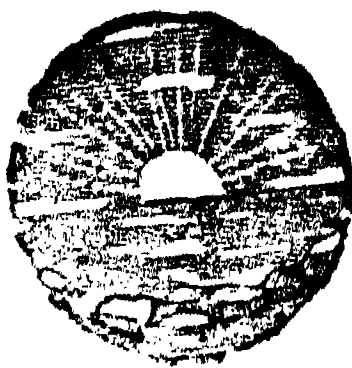
પ્રતિ દિવસમહં, તત્ર ચૈત્યાનિ વંદે. ૧. વૈતાઢયે, મેરૂ શ્રૃંગે, રૂચક-ગિરિવરે, કુંડલે હસ્તિદંતે; વક્ષારે, કૂટ નંદીશ્વર કનકગિરૌ, નૈષધે નીલવંતે; ચિત્રે, શૈલે વિચિત્રે, યમક ગિરિવરે, ચક્રવાલે હિમાદ્રૌ. શ્રીમત્૦ ૨. શ્રી શૈલે, વિંધ્ય શ્રૃંગે, વિમલગિરિવરે, હ્યર્બુદે પાવકે વા; સમ્મેતે, તારકે વા, કુલ ગિરિશિખરે, ડષ્ટાપદે સ્વર્ણ શૈલે; સહ્યાદ્રૌ, વૈજ્યંતે વિપુલ ગિરિવરે, ગુર્જરે રોહણાદ્રૌ. શ્રીમત્૦ ૩. આઘાટે, મેદ પાટે, ક્ષિતિતટ મુકુટે ચિત્ર કુટે ત્રિકૂટે; લાટે, નાટે ચ ઘાટે, વિટપિ ઘન તટે, દેવકૂટે વિરાટે; કર્ણાટે, હેમકૂટે, વિકટ તરકટે, ચક્ર કૂટે ચ ભેદે. શ્રીમત્૦ ૪. શ્રીમાલે, માલવે વા, મલયિનિ નિષધે, મેખલે પિચ્છલે વા; નેપાલે, નાહુલે વા, કુવલય તિલકે, સિંહલે કેરલે વા; ડાહાલે, કોશલે વા, વિગલિત સલિલે, જંગલે વા તમાલે. શ્રીમત્૦ ૫ અંગે, વંગે કલિંગે, સુગત જનપદે, સત્પ્રયાગે તિલંગે; ગૌડે, ચૌડે મૂરંગે, વરતર દ્રવિડે, ઊદ્રિયાણે ચ પૌંડ્રે; આંદ્રે, માંદ્રે પુલિંદ્રે, દ્રવિડ કુવલયે, કાન્ય કુબજે સૌરાષ્ટ્રે. શ્રીમત્૦ ૬. ચંપાયાં, ચંદ્રમુખ્યાં, ગજપુર મથુરા, પત્તને ચોજ્જયિન્યામ્; કૌશાંબ્યાં, કૌશલાયાં કનક પુરવરે, દેવગિર્યાં ચ કાશ્યામ્; નાશિકૂયે, રાજગેહે, દશપુર નગરે, ભદ્દિલે તામ્રલિપ્ત્યામ્. શ્રીમત૦ ૭. સ્વર્ગે, મર્ત્યેડન્તરિક્ષે, ગિરિશિખર દ્રહે, સ્વર્ણુદી નીરતીરે; શૈલાગ્રે, નાગલોકે, જલનિધિ પુલને, ભૂ રૂહાણાં નિકુંજે; ગ્રામ્યે, રણ્યે વને વા, સ્થલ જલ વિષમે, દુર્ગ મધ્યે ત્રિસંધ્યમ્. શ્રીમત્૦ ૮. શ્રીમત્, મેરૌ કુલાદ્રૌ, રૂચક નગવરે, શાલ્મલે જંબુવૃક્ષે; ચૌજાન્યે, ચૈત્યનંદી, રતિકર રૂચકે, કૌંડલે માનુષાંકે; ઇક્ષુ, કારે જિનાદ્રૌ, દધિ મુખે ચ ગિરૌ, વ્યંતરે સ્વર્ગ લોકે; જ્યોતિ, લોકે ભવન્તિ, ત્રિભુવન વલયે, જ્ઞાનિ ચૈત્યાલયાનિ. શ્રીમત૦ ૯. ઇત્થં, શ્રી જૈન ચૈત્ય, સ્તવનમનુદિનં, યે પઠન્તિ પ્રવીણાઃ; પ્રોદ્યત્, કલ્યાણ હેતું, કલિ મલ હરણં, ભકિત ભાજ સ્રિ સંધ્યમ્; તેષાં, શ્રી તીર્થયાત્રા, ફલ મતુલમલં, જાયતે માનવાનામ્; કાર્યાણાં, સિદ્ધિ રૂચ્ચૈઃ, પ્રમુદિત મનસાં, ચિત્ત માનંદકારી. શ્રીમત૦ ૧૦.

૪૩. શ્રી વીશસ્થાનકનું ચૈત્યવંદન.

પહેલે પદ અરિહંત નમું, બીજે સર્વસિદ્ધ; ત્રીજે પ્રવચન મન ધરો, આચારજ સિદ્ધ. ૧. નમો થેરાણું પંચમે, પાઠક ગુણ છટ્ઠે; નમો લોએ સવ્વ સાહૂણં, જે છે ગુણગરિટ્ઠે. ૨. નમો નાણસ્સ આઠમે, દર્શનપદ ધ્યાવો; વિનય કરો ગુણવંતનો, ચારિત્ર મન ભાવો. ૩. નમો બંભવય ધારિણં, તેરમે કિરિયાણં; નમો તવસ્સ ચૌદમે, ગોયમ નમો જિણાણં. ૪. ચારિત્ર નાણ સુઅસ્સને એ, નમો તિત્થસ્સ જાણી; જિન ઉત્તમપદ પદ્મને, નમતાં હોય સુખખાણી. ૫.

૪૪. શ્રી પંચષષ્ઠી યંત્ર.

૨૨	૩	૯	૧૫	૧૬
૧૪	૨૦	૨૧	૨	૮
૧	૭	૧૩	૧૯	૨૫
૧૮	૨૪	૫	૬	૧૨
૧૦	૧૧	૧૭	૨૩	૪

શ્રી સજ્જન સન્મિત્ર

યાને

એકાદશ મહાનિધિ

શ્રી સ્તુતિ સંગ્રહ

ચતુર્થ મહાનિધિ.

મહાકવિ શ્રી શોભન મુનિ પ્રણીત
ચતુર્વિંશતિ જિનેન્દ્ર સ્તુતયઃ

૧. શ્રીઋષભદેવજિનેન્દ્ર સ્તુતિઃ

(શાર્દૂલવિક્રીડિત–વૃતમ્)

ભવ્યામ્ભોજવિબોધનૈકતરણે વિસ્તારિકર્માવલી–રમ્ભાસામજ નાભિનન્દન ! મહાનષ્ટાપદાભાસુરૈઃ; ભક્ત્યા વન્દિતપાદપદ્મ વિદુષાં સંપાદય પ્રોજ્ઝિતા–રમ્ભાઽસામ જનાભિનન્દન મહાનષ્ટાપદાભાસુરૈઃ. ૧. તે વઃ પાન્તુ જિનોત્તમાઃ ક્ષતરુજો નાચિક્ષિપુર્યન્મનો, દારા વિભ્રમરોચિતાઃ સુમનસો મન્દારવા રાજિતાઃ; યત્પાદૌ ચ સુરોજ્ઝિતાઃ સુરભયાંચક્રુઃ પતન્ત્યોઽમ્બરા—દ્દારાવિભ્રમરોચિતાઃ સુમનસો મન્દારવારાઽજિતાઃ. ૨. શાન્તિં વસ્તનુતાન્મિથોઽનુગમનાદ્ યન્નૈગમાદ્યૈર્નયૈ–રક્ષોભં જન હેઽતુલાં છિતમદોદીર્ણાંગજાલં કૃતમ્ ; તત પૂજ્યૈર્જગતાં જિનૈઃ પ્રવચનં દૃપ્યત્કુવાદ્યાવલી–રક્ષોભંજનહેતુલાંછિતમદો દીર્ણાઽગજાઽલંકૃતમ્. ૩. શીતાંશુત્વિષિ યત્ર નિત્યમદધદ્ ગન્ધાઢ્યધુલીકણા–નાલી કેસરલાલસા સમુદિતાઽઽશુ ભ્રામરીભાસિતા; પાયાદ્ વઃ શ્રુતદેવતા નિદધતી તત્રાબ્જ-કાન્તીક્રમૌ, નાલીકે સરલાલસા સમુદિતા શુભ્રામરીભાસિતા. ૪.

૨. શ્રીઅજિતનાથજિનેન્દ્ર સ્તુતિઃ

(પુષ્પિતાગ્રા–વૃતમ્)

તમજિતમભિનૌમિ યો વિરાજદ્–વનઘનમેરુપરાગમસ્તકાન્તમ્; નિજજનનમહોત્સવેઽધિતષ્ઠા–વનઘનમેરુપરાગમસ્તકાન્તમ્. ૧. સ્તુત જિનનિવહં તમર્તિતપ્તા–ઽધ્વનદસુરામરવેણુ વસ્તુવન્તિ; યમમરપતયઃ પ્રગાય પાર્શ્વે—ધ્વનદસુરામરવેણવ સ્તુવન્તિ. ૨. પ્રવિતર વસતિં ત્રિલોકબન્ધો !, ગમનયયોગતતાઽન્તિમે પદે હે; જિનમત વિતતાપવર્ગવીથી—ગમનયયો ! ગતતાન્તિ મેઽપદેહે. ૩. સિતશકુનિગતાશુ માનસીદ્ધા–ત્તતતિમિરંમદભા સુરાજિતાઽશમ્ ; વિતરતુ દધતી પવિં ક્ષતોદ્ય—ત્તતતિમિરં મદભાસુરાઽજિતા શમ્. ૪.

૩. શ્રીસંભવનાથજીનેન્દ્ર સ્તુતિઃ

(આર્યાગીતિ—વૃત્તમ્)

નિર્ભિન્નશત્રુભવભય !, શં ભવકાન્તારતાર તાર ! મમાઽરમ્; વિતર ત્રાતજગત્ત્રય !, શંભવ ! કાન્તારતારતાઽરમમારમ્. ૧. આશ્રયતુ તવ પ્રણુતં, વિભયા પરમા રમાઽરમાનમદમરૈઃ; સ્તુત રહિત જિન કદમ્બક !, વિભયાઽપરમાર માર માનમદમરૈઃ. ૨. જીનરાજ્યા રચિતં સ્તા—દસમાનનયાનયા નયાયતમાનમ્; શિવશર્મણે મતં દધ—દસમાનનયાનયાનયા યતમાનમ્. ૩. શૃઙ્ખલભૃત્ કનકનિભા, યા તામસમાનમાનમાનવમહિતામ્; શ્રીવજ્રશૃઙ્ખલાં કજ—યાતામસમાનમાનમાઽનવમહિતામ્. ૪.

૪. શ્રીઅભિનન્દનજિનેન્દ્ર સ્તુતિઃ

(દ્રુતવિલમ્બિત-વૃત્તમ્)

ત્વમશુભાન્યભિનન્દન નન્દિતા—સુરવધૂનયનઃ પરમોદરઃ; સ્મરકરીન્દ્રવિદારણકેસરિન્ !, સુરવ ધૂનય નઃ પરમોદરઃ ૧. જિનવરાઃ પ્રયતધ્વમિતામયા, મમ તમોઽહરણાય મહારિણઃ! પ્રદધતો ભુવિ વિશ્વજનીનતા-મમતમોહરણા યમહારિણઃ ૨. અસુમતાં મૃતિજાત્યહિતાય યો, જિનવરાગમ નો ભવમાયતમ્; પ્રલઘુતાં નય નિર્મથિતોદ્ધતાજિનવરાગમનોભવમાય તમ્. ૩. વિશિખશઙ્ખજુષા ધનુષાઽસ્તસત્-સુરભિયા તતનુન્નમહારિણા; પરિગતાં વિશદામિહ રોહિણી, સુરભિયાતતનું નમ હારિણા. ૪.

૫. શ્રીસુમતિનાથજિનેન્દ્ર સ્તુતિઃ

(આર્યાગીતિ—વૃત્તમ્)

મદમદનરહિત નરહિત, સુમતે સુમતેન કનકતારેતારે ! દમદમપાલય પાલય, દરાદરાતિક્ષતિક્ષપાતઃ પાતઃ ! ૧. વિધુતારા વિધુતારાઃ, સદા સદાના જિના જિતાઘાતાઽઘાઃ; તનુતાઽપાતનુતાપા, હિતમાહિતમાનવનવવિભવા વિભવાઃ ૨. મતિમતિ જિનરાજિ નરા—હિતેહિતે રુચિતરુચિ તમોહેઽમોહે; મતમતનૂનં નૂનં, સ્મરાઽસ્મરાધીરધીર-

સુમતઃ સુમતઃ. ૩. નગદામાનગદા મા—મહો મહોરાજિરાજિતરસા તરસા; ઘનઘનકાલી કાલી, બતાડવતાદ્દનદ્દનસત્રાસત્રા. ૪.

૬. શ્રીપદ્મપ્રભજિનેન્દ્ર સ્તુતિઃ

(વસન્તતિલકા—છન્દઃ)

પાદદ્વયી દલિતપદ્મમૃદુઃ પ્રમોદ-મુન્મુદ્રતામરસદામલતાન્તપાત્રી; પાદ્મપ્રભી પ્રવિદધાતુ સતાં વિતીર્ણ-મુન્મુદ્રતાઽમરસદા મલતાન્તપાત્રી. ૧. સા મે મતિં વિતનુતાજ્જિનપંક્તિરસ્ત-મુદ્રા ગતાઽમરસભાઽસુર-મધ્યગાધામ્; રત્નાંશુભિર્વિદધતી ગગનાંતરાલ-મુદ્રાગતામરસભાસુર-મધ્યગાધામ્. ૨. શ્રાન્તિચ્છિદં જિનવરાગમમાશ્રયાર્થ-મારામમાનમલસંતમસંગમાનામ્; ધામાગ્રિમં ભવસરિત્પતિસેતુમસ્ત-મારામમાન-મલસંતમસં ગમાનામ્. ૩. ગાન્ધારિ વજ્રમુસલે જયતઃ સમીર-પાતાલસત્કુવલયાવલિનીલભે તે ! કીર્તીઃ કરપ્રણયિની તવ યે નિરુદ્ધ-પાતાલસત્કુવલયા બલિની લભેતે. ૪.

૭. સુપાર્શ્વનાથજિનેન્દ્ર સ્તુતિઃ

(માલિની—વૃત્તમ્)

કૃતનતિ કૃતવાન્ યો જન્તુજાતં નિરસ્ત-સ્મરપરમદમાયામાનબાધાઽયશસ્તમ્; સુચિરમવિચલત્વં ચિત્તવૃતેઃ સુપાર્શ્વં, સ્મર પદમદમાયા માનવાધાય શસ્તમ્. ૧. વ્રજતુ જિનતતિઃ સા ગોચરં ચિત્તવૃત્તેઃ, સદમરસહિતાયા વોઽધિકા માનવાનામ્; પદમુપરિ દધાના વારિજાનાં વ્યહાર્ષિત્, સદમરસહિતા યા બોધિકામા નવાનામ્. ૨. દિશદુપશમસૌખ્યં સંયતાનાં સદૈવો-રુ જિનમતમુદારં કામમાયામહારિ; જનનમરણરીણાન્ વાસયત્ સિદ્ધવાસે-ઽરુજિ નમત મુદાઽરં કામમાયામહારિ. ૩. દધતિ રવિસપત્નં રત્નમા ભાસ્તભાસ્વ-ન્નવઘનતરવારિં વા રણારાવરીણામ્; ગતવતિ વિકિરત્યાલીં મહામાનસીષ્ટા-ન્નવ ઘનતરવારિં વારણારાવરીણામ્. ૪.

૮. શ્રીચન્દ્રપ્રભજિનેન્દ્ર સ્તુતિઃ

(મન્દાક્રાન્તા–વૃત્તમ્)

તુભ્યં ચન્દ્રપ્રભ જિન નમસ્તામસોઽજૃમ્ભિતાનાં, હાને કાન્તાઽનલસમ દયાવન્ દિતાયાસમાન; વિદ્વત્પંક્ત્યા પ્રકટિતપૃથુસ્પષ્ટદૃષ્ટાન્તહેતુ-હાનેકાન્તાનલસમદયા વન્દિતાયાઽસમાન! ૧. જીયાદ્ રાજિર્જનિતજનન-જ્યાનિહાનિર્જિનાનાં, સત્યાગારં જયદમિતરુક્ સારવિન્દાઽવતારમ્; ભવ્યોદ્ધૃત્યા ભુવિ કૃતવતી યાઽવહદ્ધર્મચક્રં, સત્યાગા રંજયદમિતરુક્ સા રવિં દાવતારમ્. ૨. સિદ્ધાન્તઃ સ્તાદહિતહતયેઽખ્યાપયદ્યં જિનેન્દ્રઃ, સદ્રાજીવઃ સ કવિધિષણાપાદનેઽકોપમાનઃ; દક્ષઃ સાક્ષાચ્છ્રવણચુલુકૈર્યં ચ મોદાદ્વિહાયઃ–સદ્રાજી વઃ સકવિધિષણાઽપાદનેકોપમાનઃ ૩. વજ્રાંકુશ્યંકુશકુલિશભૃત્ ત્વં વિધત્સ્વ પ્રયત્નં, સ્વાયત્યાગે તનુમદવને હેતતારાઽતિમત્તે, અધ્યારુઢે શશધરકરશ્વેતભાસિ દ્વિપેન્દ્રે, સ્વાયત્યાઽગેઽતનુમદવને હેઽમતારાતિમત્તે ! ૪.

૯. શ્રીસુવિધિનાથજિનેન્દ્ર સ્તુતિઃ

(ઉપજાતિ–વૃત્તમ્)

તવાભિવૃદ્ધિં સુવિધિર્વિધેયાત્, ભાસુરાલીનતપા દયાવન્! યો યોગિપંક્ત્યા પ્રણતો નભઃસત્–સભાસુરાલીનતપાદયાઽવન્. ૧. યા જન્તુજાતાય હિતાનિ રાજી, સારા જિનાનામલપદ્ મમાલમ્; દિશ્યાન્મુદં પાદયુગં દધાના, સા રાજિનાનામલપદ્મમાલમ્. ૨. જિનેન્દ્ર ભંગૈઃ પ્રસભં ગભીરા–શુ ભારતી શસ્યતમસ્તવેન; નિર્નાશયન્તી મમ શર્મ દિશ્યાત્, શુભાઽરતીશસ્ય તમસ્તવેન ! ૩. દિશ્યાત્તવાશુ જ્વલનાયુધાઽલ્પ–મધ્યા સિતા કં પ્રવરાલકસ્ય; અસ્તેન્દુરાસ્યસ્ય રુચોરુ પૃષ્ઠ–મધ્યાસિતાઽકમ્પ્રવરાલકસ્ય. ૪.

૧૦. શ્રીશીતલનાથજિનેન્દ્ર સ્તુતિઃ

(દ્રુતવિલમ્બિત વૃત્તમ્)

જયતિ શીતલતીર્થકૃતઃ સદા, ચલનતામરસં સદલં ઘનમ્; નવકમમ્બુરુહાં પથિ સંસ્પૃશત્, ચલનતાઽમરસં સદલં ઘનમ્. ૧. સ્મર

જિનાન્ પરિણુન્નજરારજો જનનતાનવતોદયમાનતઃ; પરમનિર્વૃતિશર્મ-કૃતો યતો, જન નતાનવતોઽદયમાનતઃ. ૨. જયતિ કલ્પિતકલ્પતરુપમં, મતમસારતરાગમદારિણા; પ્રથિતમત્ર જિનેન મનીષિણા-મતમસા રતરાગમદાઽરિણા. ૩. ઘનરુચિર્જયતાદ્ ભુવિ માનવી, ગુરુતરાઽવિહતા મરસંગતા; કૃતકરાબ્રવરે ફલપત્રભા-ગુરુતરાવિહ તામરસં ગતા. ૪.

૧૧. શ્રીશ્રેયાંસનાથજિનેન્દ્ર સ્તુતિઃ

(હરિણી-વૃત્તમ્)

કુસુમધનુષા યસ્માદન્યં ન મોહવશં વ્યધુઃ, કમલસદૃશાં ગીતારાવા બલાદપિ તાપિતમ્; પ્રણમતતમાં દ્રાક્ શ્રેયાંસં ન ચાહૃત યન્મનઃ, કમલસદૃશાક્ષી તારા વાબલા દયિતાઽપિ તમ્. ૧. જિનવરતતિર્જીવાલીનામકારણવત્સલા-ઽસમદમહિતાઽમારા દિષ્ટાસમાનવરાઽજયા; નમદમૃતભુક્પંક્ત્યા નૂતા તનોતુ મતિં મમા-ઽસમદમહિતામારાદિષ્ટા સમાનવરાજયા. ૨. ભવજલનિધિભ્રામ્યજ્જન્તુવ્રજાયતપોત હે, તનુ મતિમતાં સન્નાશાનાં સદા નરસંપદમ્; સમભિલષિતામર્હન્નાથાગમાનતભૂપતિં, તનુમતિ મતાં સન્નાશાનાં સદાનરસં પદમ્. ૩. ધૃતપવિફલાક્ષાલીઘણ્ટૈઃ કરૈઃ કૃતબોધિત-પ્રજયતિમહા કાલીમર્ત્યાધિપક્રુંજરાજિભિઃ; નિજતનુલતામધ્યાસીનાં દધત્યપરિક્ષતાં, પ્રજયતિ મહાકાલી મર્ત્યાધિપં કજરાજિભિઃ. ૪.

૧૨. શ્રી વાસુપૂજ્યજિનેન્દ્ર સ્તુતિઃ

(સ્રગ્ધરા-વૃત્તમ્)

પૂજ્ય શ્રીવાસુપૂજ્યાઽવૃજિન જિનપતે નૂતનાદિત્યકાન્તે-ઽમાયાસંસારવાસાવન વર તરસાલી નવાલાનવાહો !; આનમ્રા ત્રાયતાં શ્રીપ્રભવ ભવભયાદ્ બિભ્રતી ભક્તિભાજા, માયાસં સારવાઽસાવનવરતરસાલીનવાલા નવાઽહો. ૧. પૂતો યત્પાદપાંશુઃ શિરસિ સુરતતેરાચરચ્ચૂર્ણશોભાં, યા તાપત્રાઽસમાના પ્રતિમદમવતીહાઽરતા રાજયન્તી; કીર્તેઃ કાન્ત્યા તતિઃ સા પ્રવિકિરતુતરાં જૈનરાજી રજસ્તે, યાતાપત્રા-સમાનાઽપ્રતિમદમવતી હારતારા જયન્તી. ૨. નિત્યં હેવપપત્તિપ્રતિ-

હતકુમતપ્રોદ્ધતધ્વાન્તબન્ધા-ઽપાપાયાસાદ્યમાનાઽમદનતવ સુધાસારહૃદ્યા હિતાનિ; વાણી નિર્વાણમાર્ગપ્રણયિપરિગતા તીર્થનાથ ક્રિયાન્મે-ઽપાપાયાસાદ્યમાનામદનત વસુધાસાર હૃદ્યાહિતાનિ. ૩. રક્ષઃ ક્ષુદ્રગ્રહાદિપ્રતિહતિશમની વાહિતશ્વેતભાસ્વત્-સન્નાલીકા સદાભાપરિકરમુદિતા સાક્ષમાલા ભવન્તમ્; શુભ્રા શ્રીશાન્તિદેવી જગતિ જનયતાત્ કુણ્ડિકા ભાતિ યસ્યાઃ, સન્નાલીકા સદાપ્તા પરિકરમુદિતા સા ક્ષમાલાભવન્તમ્. ૪.

૧૩. શ્રીવિમલનાથજિનેન્દ્ર સ્તુતિઃ

(પૃથ્વી-વૃત્તમ્)

અપાપદમલં ઘનં શમિતમાનમામો હિતં, નતાઽમરસભાસુરં વિમલમાલયામોદિતમ્; અપાપદમલંઘનં શમિતમાનમામોહિતં, ન તામરસભાસુરં વિમલમાલયામોદિતમ્. ૧. સદાનવસુરાજિતા અસમરા જિના ભીરદાઃ, ક્રિયાસુ રુચિતાસુ તે સકલભા રતીરાયતાઃ; સદાનવસુરાજિતા અસમરાજિનાભીરદાઃ, ક્રિયાસુરુચિતાસુ તે સકલભારતીરા યતાઃ. ૨. સદા યતિગુરોરહો નમત માનવૈરંચિતં, મતં વરદમેનસા રહિતમાયતાભાવતઃ; સદાયતિ ગુરો રહો ન મતમાનવૈરં ચિતં, મતં વરદમેન સારહિતમાયતા ભાવતઃ. ૩. પ્રભાજિ તનુતાઽમલં પરમચાપલા રોહિણી, સુધાવસુરભીમના મયિ સભાક્ષમાલેહિતમ્; પ્રભાજિતનુતાઽમલં પરમચાપલારોહીણી, સુધાવસુરભીમનામયિસભા ક્ષમાલે હિતમ્. ૪.

૧૪. શ્રીઅનન્તનાથજિનેન્દ્ર સ્તુતિઃ

(દ્રુતવિલમ્બિત-વૃત્તમ્)

સકલધૌતસહાસનમેરવ-સ્તવ દિશન્ત્વભિષેકજલપ્લવાઃ મતમનન્તજિતઃ સ્નપિતોલ્લસત્-સકલધૌતસહાસનમેરવઃ. ૧. મમ સ્તામરસેવિત તે ક્ષણ-પ્રદ નિહન્તુ જિનેન્દ્રકદમ્બક!; વરદ પાદયુગં ગતમજ્ઞતા-મમરતામરસે વિતતેક્ષણ. ૨. પરમતાપદમાનસજન્મનઃ-પ્રિયપદં ભવતો ભવતોઽવતાત્; જિનપતેર્મતમસ્તજગત્ત્રયી-પરમતાપદમાનસજન્મનઃ. ૩. રસિતમુચ્ચતુરંગમનાયકં, દિશતુ કાંચનકાન્તિરિતાઽચ્યુતા; ધૃતધનુઃફલકાસિશરા કરૈ-રસિતમુચ્ચતુરં ગમનાય કમ્. ૪.

૧૫. શ્રીધર્મનાથજિનેન્દ્ર સ્તુતિઃ

(અનુષ્ટુપ-વૃત્તમ્)

નમઃ શ્રીધર્મ નિષ્કર્મો-દયાય મહિતાયતે !; મર્ત્યામરેન્દ્રનાગેન્દ્રૈ-ર્દયાયમહિતાય તે. ૧. જીયાજ્જિજનૌઘો ધ્વાન્તાન્તં, તતાન લસમાનયા; ભામણ્ડલત્વિષા યઃ સ, તતાઽનલસમાનયા. ૨. ભારતિ દ્રાગ્ જિનેન્દ્રાણાં, નવનૌરક્ષતારિકે; સંસારામ્ભોનિધાવસ્મા-નવનૌ રક્ષ તારિકે. ૩. કેક્સ્થા વઃ ક્રિયાચ્છક્તિ-કરા લાભાનયાચિતા; પ્રજ્ઞપ્તિર્નૂતનામ્ભોજ-કરાલાભા નયાચિતા. ૪.

૧૬. શ્રીશાન્તિનાથજિનેન્દ્ર સ્તુતિઃ.

(શાર્દૂલવિક્રીડિત-વૃત્તમ્)

રાજન્ત્યા નવપદ્મરાગરુચિરૈઃ પાદૈર્જિતાષ્ટાપદા-દ્રેડકોપ દ્રુતજાતરુપવિભયા તન્વાડર્ય ધીર ક્ષમામ્; બિભ્રત્યામરસેવ્યયા જિનપતે શ્રીશાન્તિનાથાઽસ્મરો દ્રેકોપદ્રુત જાતરુપ વિભયાઽતન્વાર્યધી રક્ષ મામ્. ૧. તે જીયાસુરવિદ્વિષો જિનવૃષા માલાં દધાના રજો-રાજ્યા મેદુરપારિજાતસુમનઃસંતાનકાન્તાં ચિતાઃ; કીર્ત્યા કુન્દસમત્વિષેષદપિ યે ન પ્રાપ્તલોકત્રયી-રાજ્યા મેદુરપારિજાતસુમનઃસંતાનકાન્તાંચિતાઃ. ૨. જૈનેન્દ્રં મતમાતનોતુ સતતં સમ્યગ્દૃશાં સદ્ગુણા—લીલાભં ગમહારિ ભિન્નમદનં તાપાપહૃદ્ યામરમ્; દુર્નિર્ભેદનિરન્તરાન્તરતમોનિર્નાશિ પર્યુલ્લસલ્લીલાઽભંગમહારિભિન્નમદનન્તાઽપાપહૃદ્યામરમ્. ૩. દણ્ડચ્છત્રકમણ્ડલૂનિ કલયન્ સ બ્રહ્મશાન્તિઃ ક્રિયાત્-સન્ત્યજ્યાનિ શમી ક્ષણેન શમિનો મુક્તાક્ષમાલી હિતમ્; તપ્તાષ્ટાપદપિણ્ડપિંગલરુચિર્યોઽધારયન્મૂઢતાંસંત્યજ્યાનિશમીક્ષણેન શમિનો મુક્તાક્ષમાલીહિતમ્. ૪.

૧૭. શ્રીકુન્થુનાથજિનેન્દ્ર સ્તુતિઃ

(માલિની-વૃત્તમ્)

ભવતુ મમ નમઃ શ્રીકુન્થુનાથાય તસ્મા-યમિતશમિતમોહાઽઽયામિતાપાય હૃદ્યઃ; સકલભરતભર્તાઽભૂજ્જિનોઽપ્યક્ષપાશા-ઽયમિતશમિતમોહાયાઽમિતાપાયહૃદ્ યઃ. ૧. સકલજિનપતિભ્યઃ પાવનેભ્યો

નમઃ સન્-નયનરવરદેભ્યઃ સારવાદસ્તુતેભ્યઃ; સમધિગતનુતિભ્યો દેવવૃન્દાદ્દરીયો-નયનવરદેભ્યઃ સારવાદસ્તુ તેભ્યઃ. ૨. સ્મરત વિગતમુદ્રં જૈનચન્દ્રં ચકાસત્-કવિપદગમભંગં હેતુદન્તં કૃતાન્તમ્; દ્વિરદમિવ સમુદ્યજ્ઞાનમાર્ગં ધુતાઘૈ-કવિપદગમભંગં હે તુદન્તં કૃતાન્તમ્. ૩. પ્રચલદચિરરોચિશ્ચારુગાત્રે સમુદ્યત્-સદસિફલકરામેડભીમહાસેડરિભીતે; સપદિ પુરુષદત્તે તે ભવન્તુ પ્રસાદાઃ, સદસિ ફલકરામેડભીમહાસેરિભીતે. ૪.

૧૮. શ્રીઅરનાથજિનેન્દ્ર સ્તુતિ.

વ્યમુચચ્ચક્રવર્તિલક્ષ્મીમિહ તૃણમિવ યઃ ક્ષણેન તં, સન્નમદમરમાનસંસારમનેકપરાજિતામરમ્; દ્રુતકલધૌતકાન્તમાનમતાનન્દિતભૂરિભક્તિભાક્-સંનમદમરમાનસં સારમનેકપરાજિતાડમરમ્. ૧. સ્તૌતિ સમન્તતઃ સ્મ સમવસરણભૂમૌ યં સુરાવલિઃ, સકલકલાકલાપકલિતાડપમદાડરુણકરમપાપદમ્; તં જિનરાજવિસરમુજ્ઝાસિતજન્મજરં નમામ્યહં, સકલકલા કલાડપકલિતાપમદારુણકરમપાપદમ્. ૨. ભીમમહાભવાબ્ધિભવભીતિવિભેદિ પરાસ્તવિસ્ફુરત્-પરમતમોહમાનમતનૂનમલં ઘનમઘવતેડહિતમ્; જિનપતિમતમપારમર્ત્યામરનિર્વૃતિશર્મકારણં, પરમતમોહમાનમત નૂનમલઙ્ઘનમઘવતેહિતમ્. ૩. યાડત્ર વિચિત્રવર્ણવિનતાત્મજપૃષ્ઠમધિષ્ઠિતત્ હુતાત્-સમતનુભાગવિકૃતધીરસમદવૈરિવ ધામહારિભિઃ; તડિદિવ ભાતિ સાન્ધ્યઘનમૂર્ધનિ ચક્રધરાડસ્તુ સા મુદે-ડસમતનુભા ગવિ કૃતધીરસમદવૈરિવધા મહારિભિઃ. ૪.

૧૯. શ્રીમલ્લિનાથજિનેન્દ્ર સ્તુતિ.

(રુચિરા વૃત્તમ્)

નુદંસ્તનું પ્રવિતર[1] મલ્લિનાથ મે, પ્રિયઙ્ગુરોચિરરુચિરોચિતાં વરમ્; વિડમ્બયન્ વરરુચિમણ્ડલોજ્જ્વલઃ, પ્રિયં ગુરોડચિરરુચિતામ્બરમ્. ૧. જવાદ્દતં જગદવતો વપુર્વ્યથા-કદમ્બકૈરવશતપત્રસંપદમ્; જિનોત્તમાન્ સ્તુત દધત ક્રમં સ્ફુરત્-કદમ્બકૈરવશતપત્રસંપદમ્.

---

૧ 'પ્રવિતનુ' ઇતિ વા પાઠઃ

૨. સ સંપદં દિશતુ જિનોત્તમાગમઃ, શમાવહન્નતનુતમોહરોઽદિતે; સ ચિત્તભૂઃ ક્ષત ઇહ યેન યસ્તપઃ-શમાવહન્નતનુત મોહરોદિતે. ૩. દ્વિપં ગતો હૃદિ રમતાં દમશ્રિયા, પ્રભાતિ મે ચકિતહરિદ્વિપં નગે; વટાહ્વયે કૃતવસતિશ્ચ યક્ષરાટ્, પ્રભાતિમેચકિતહરિદ્રુ વિપન્નગે. ૪.

૨૦. શ્રીમુનિસુવ્રતજિનેન્દ્ર સ્તુતિ.

(નર્દટક વૃત્તમ્)

જિનમુનિસુવ્રતઃ સમવતાર્જિનતાવનતઃ, સમુદિતમાનવા ધનમલોભવતો ભવતઃ; અવનિવિકીર્ણમાદિષત યસ્ય નિરસ્તમનઃ-સમુદિતમાનવાધનમલો ભવતો ભવતઃ. ૧. પ્રણમત તં જિનવ્રજમપારવિસારિરજો-દલકમલાનના મહિમધામ ભયાસમરુક્; યમતિતરાં સુરેન્દ્રવરયોષિદિલામિલનો દલકમલા નનામ હિમધામભયા સમરુક્. ૨. ત્વમવનતાન્ જિનોત્તમકૃતાન્ત ભવાદ્વિદુષો-ઽવ સદનુમાનસંગમન યાતતમોદયિતઃ; શિવસુખસાધકં સ્વભિદધત સુધિયાં ચરણં, વસદનુમાનસં ગમનયાતત મોદયિતઃ ૩. અધિગતગોધિકા કનકરુક્તવ ગૌર્યુચિતાં-કમલકરાજિ તામરસભાસ્યતુલોપકૃતમ્; મૃગમદપત્રભંગતિલકૈર્વદનં દધતી, કમલકરા જિતામરસભાઽસ્યતુ લોપકૃતમ્. ૪.

૨૧. શ્રીનમિનાથજિનેન્દ્ર સ્તુતિઃ

(શિખરિણી-વૃત્તમ્)

સ્ફુરદ્વિદ્યુત્કાન્તે પ્રવિકિર વિતન્વવિન્ત સતતં, મમાયાસં ચારોદિતમદ નમેઽઘાનિ લપિતઃ; નમદ્ભવ્ય શ્રેણીભવભયભિદાં હૃદ્યવચસામમાયાસંચારોદિતમદનમેઘાઽનિલ પિતઃ ૧. નખાંશુશ્રેણીભિઃ કપિશિતનમન્નાકિમુકુટઃ, સદા નોદા નાનામયમલમદારેરિતતમઃ; પ્રચક્રે વિશ્વં યઃ સ જયતિ જિનાધીશનિવહઃ, સદાનો દીનાનામયમલમદારેરિતતમઃ ૨. જલવ્યાલવ્યાઘ્રજ્વલનગજરુગ્બન્ધનયુધો, ગુરુર્વાહોઽપાતા પદઘનગરીયાનસુમતઃ; કૃતાન્તસ્ત્રાસીષ્ટ સ્ફુટવિકટહેતુપ્રમિતિભા-ગુરુર્વાઽહો પાતા પદઘનગરીયાનસુમતઃ. ૩. વિપક્ષવ્યૂહં વો દલયતુ ગદાક્ષાવલિધરા-ઽક્ષમા નાલીકાલીવિશદચલના નાલિકવરમ્; સમવ્યા-

સીનાડમ્ભોભૃતઘનનિભાડમ્ભોધિતનયા-સમાનાલી કાલી વિશદચલના-નાલિકવરમ્. ૪.

૨૨. શ્રીનેમિનાથજિનેન્દ્ર સ્તુતિ

(શાર્દૂલવિક્રીડિત-વૃત્તમ્)

ચિક્ષેપોર્જિતરાજકં રણમુખે યો લક્ષસંખ્યં ક્ષણા-દક્ષામં જન ભાસમાનમહસં રાજીમતીતાપદમ્; તં નેમિં નમ નમ્રનિર્વૃતિકરં ચક્રે યદ્દનાં ચ યો, દક્ષામંજનભાસમાનમહસં રાજીમતીતાપદમ્. ૧. પ્રાવ્રાજીર્જિતરાજકા રજ ઇવ જ્યાયોડપિ રાજ્યં જવાદ્, યા સંસારમહોદધાવપિ હિતા શાસ્ત્રી વિહાયોદિતમ્; યસ્યાઃ સર્વત એવ સા હરતુ નો રાજી જિનનાં ભવા-યાસં સારમહો દધાવ પિહિતાશાસ્ત્રી-વિહાયોડદિતમ્. ૨. કુર્વાણાણુપદાર્થદર્શનવશાદ્ ભાસ્વત્પ્રભાયાસ્રપા-માનત્યા જનકૃત્તમોહરત મે શસ્તાદદરિદ્રોહિકા; અક્ષોભ્યા તવ ભારતી જિનપતે પ્રોન્માદિનાં વાદિનાં, માનત્યાજનકૃત્તમોહરતમેશસ્તાદરિદ્રોહિકા. ૩. હસ્તાલમ્બિતચૂતલુમ્બિલતિકા યસ્યા જનોડભ્યાગમદ્, વિશ્વાસેવિતતામ્રપાદપરતાં વાચા રિપુત્રાસકૃત્; સા ભૂતિં વિતનોતુ નોડર્જુનરુચિઃ સિંહેડધિરુઢાહ્લસદ્-વિશ્વાસે વિતતામ્રપાદપરતાડમ્બા ચારિપુત્રાડસકૃત્. ૪.

૨૩. શ્રીપાર્શ્વનાથજિનેન્દ્ર સ્તુતિ.

(સ્રગ્ધરા—વૃત્તમ્)

માલામાલાનબાહુર્દધદદધદરં યામુદારા મુદારા-લ્લીનાડલીનામિહાલી મધુરમધુરસાં સૂચિતોમાચિતો માઃ પાતાત્પાતાત્સ પાર્શ્વો રુચિરરુચિરો દેવરાજીવરાજી-પત્રાપત્રા યદીયા તનુરતનુરવો નન્દકો નોદકો નો. ૧. રાજી રાજીવવક્ત્રા તરલતરલસત્કેતુરઙ્ગુત્તુરઙ્ગ-વ્યાલવ્યાલગ્નયોધાચિતરચિતરણે ભીતિહૃદ્યાડતિહૃદ્યા; સારા સારાજ્જૈનાનામલમમલમતેર્બોધિકા માધિકામા-દવ્યાદવ્યાધિકાલાનનજનનજરાત્રાસમાનાડસમાના. ૨. સદ્યોડસદ્યોગભિદ્દાગમલગમલયા જૈનરાજીનરાજી-નૂતા નૂતાર્થધાત્રીહ તતહતતમઃપાતકાડપાતકામા; શાસ્ત્રી શાસ્ત્રી નરાણાં હૃદયહૃદ-

યશોરોધિકાઽબાધિકા વાઽઽદેયા દેયાન્મુદં તે મનુજમનુ જરાં ત્યાજયન્તી જયન્તી. ૪. યાતા યા તારતેજાઃ સદસિ સદસિભૃત્ કાલકાન્તાલકાન્તાઽપારિં પારિન્દ્રરાજં સુખસુખધૃપૂજિતાઽરં જિતારમ્; સા ત્રાસાત્ત્રાયતાં ત્વામવિષમવિષભૃદ્ભૂષણાઽભીષણા ભી-હીનાઽહીનાગ્ર્યપત્ની કુવલયવલયશ્યામદેહાઽમદેહા. ૪.

૨૪. શ્રીમહાવીરજિનેન્દ્ર સ્તુતિ.

(દણ્ડક—વૃત્તમ્)

નમદમરશિરોરુહસ્રસ્તસામોદનિર્નિદ્રમન્દારમાલારજોરંજિતાંહ્રિ ધરિત્રીકૃતા - વન વરતમસંગમોદારતારોદિતાઽનઙ્ગનાર્યાવલીલાપદેહે-ક્ષિતાઽમોહિતાક્ષો ભવાન્; મમ વિતરતુ વીર નિર્વાણશર્માણિ જાતાવતારો ધરાધીશસિદ્ધાર્થધામ્નિ ક્ષમાલંકૃતા; વનવરતમસંગમોદાઽરતાઽઽરોદિતાનઙ્ગનાર્યાવ લીલાપદે હે ક્ષિતામો હિતાઽક્ષોભવાન્. ૧. સમવસરણમત્ર યસ્યાઃ સ્ફુરત્કેતુચક્રાનકાનેકપદ્મેન્દુરુક્ચામરોત્સર્પિસાલત્રયી-સદવનમદશોકપૃથ્વીક્ષણપ્રાયશોભાતપત્રપ્રભાગુર્વરારાટ્ પરેતાહિતારોચિતમ; પ્રવિતરતુ સમીહિતં સાઽર્હતાં સંહતિર્ભક્તિભાજાં ભવામ્ભોધિસંભ્રાન્તભવ્યાવલીસેવિતા ઽસદવનમદશોકપૃથ્વીક્ષણપ્રા યશોભાતપત્રપ્રભાગુર્વરારાટ્પરેતાહિતારોચિતમ્. ૨. પરમતતિમિરોગ્રભાનુપ્રભા ભૂરિભઙ્ગૈર્ગભીરા ભૃશં વિશ્વવર્યે નિકાય્યે વિતીર્યોત્તરા-મહતિમતિ મતે હિ તે શસ્યમાનસ્ય વાસં સદાઽતન્વતીતાપદાનન્દધાનસ્ય સાઽમાનિનઃ; જનનમૃતિતરઙ્ગનિષ્પારસંસારનીરાકરાન્તર્નિમજ્જજ્જનોત્તારનૌર્ભારતી તીર્થકૃદ્, મહતિ મતિમતેહિતેશસ્ય માનસ્ય વા સંસદાતન્વતી તાપદાનં દધાનસ્ય સામાનિ નઃ. ૩. સરભસનતનાકિનારીજનોરોજપીઠીલુઠત્તારહારસ્ફુરદ્રશ્મિસારક્રમામ્ભોરુહે, પરમવસુતરાઙ્ગજા રાવસન્નાશિતારાતિભારાઽજિતે ભાસિની હારતારા બલક્ષેમદા; ક્ષણરુચિરુચિરોરુચ્ચંચત્સટાસંકટોત્કૃષ્ટકણ્ઠોદ્ભટે સંસ્થિતે ભવ્યલોકં ત્વમમ્બામ્બિકે !, પરમવ સુતરાં ગજારાવસન્ના શિતારાતિભા રાજિતે ભાસિનીહારતારાબલક્ષેઽમદા. ૪.

૨૫. શ્રીઋષભજિન સ્તુતિઃ

ભકતામરપ્રણતમૌલિમણિપ્રભાણા-મુદ્દીપકં જિન ! પદામ્બુજયામલં તે; સ્તોષ્યે મુદાઽમનિશં કિલ મારુદેવ, દુષ્ટાષ્ટકર્મરિપુમણ્ડલભિત્ ! સુધીર ! ૧. શ્રીમજ્જિનેશ્વરકલાપમહં ત્રિલોકયા મુદ્દ્યોતકં દલિતપાપતમોવિતાનમ્; ભવ્યામ્બુજાતદિનનાથનિભં સ્તવીમિ, ભક્ત્યા નમસ્કૃતમમર્ત્યનરાધિરાજૈઃ ૨. વર્યાં જિનક્ષિતિપતેસ્ત્રિપદીમવાપ્ય, ગચ્છેશ્વરૈઃ પ્રકટિતા કિલ વાઙ્ મુદા યા; સમ્યક્ પ્રણમ્ય જિનપાદયુગં યુગાદાવાઢયા શુભાર્થનિકરૈર્ભુવિ સાસ્તુ લક્ષ્મ્યૈ. ૩. યક્ષેશ્વરસ્તવ જિનેશ્વર ! ગોમુખાહ્વઃ, સેવાં વ્યધત્ત કુશલક્ષિતિભૃત્પયોદઃ; ત્વત્પાદપઙ્કજમધુવ્રતતાં દધાનો-ઽવાલમ્બનં ભવજલે પતતાં જનાનામ્. ૪.

૨૬. શ્રીવર્દ્ધમાનજિન સ્તુતિઃ

કલ્યાણમન્દિરમુદારમવદ્યભેદિ, દુષ્કર્મવારણવિદારણપંચવક્ત્રમ્; યત્પાદપદ્મયુગલં પ્રણમન્તિ શક્રાઃ, સ્તોષ્યે મુદા જિનવરં જિનત્રૈશલેયમ્.૧. ક્ષીણાષ્ટકર્મનિકરસ્ય નમોઽસ્તુ નિત્યં, ભીતાભયપ્રદમનિન્દિતમઙ્ઘ્રિપદ્મમ; ઇષ્ટાર્થમણ્ડલસુસર્જનદેવવૃક્ષં, નિત્યોદયં દલિતતીવ્રકષાયમુચ્ચૈઃ ૨. જૈનાગમં દિશતુ સર્વસુખૈકદ્વારં (ગેહં), શ્રીનન્દનક્ષિતિજઽવ્યઽતિપ્રકારમ; સંસારસાગરનિમજ્જદશેષજન્તુ-ઓહિત્થ પ્રન્નિભમ ભીષ્ટદમાશુ મુગ્ધમ્. ૩. માતઙ્ગયક્ષરમલાં પ્રકરોતિ સેવાં, પૂર્વાન્તમારઞ્જમભીપ્સિતદં વિશાલમ્ ; ઉત્પત્તિવિસ્તરનદીશપતજ્જનાનાં, પોતાયમાનમભિનમ્ય જિનેશ્વરસ્ય. ૪.

૨૭. શ્રી શાન્તિનાથ સ્તુતિઃ

સકલકુશલવલ્લીપુષ્કરાવર્તમેઘો, મદનસદૃશરુપઃ પૂર્ણરાકેન્દુવકત્રઃ; પ્રથયતુ મૃગલક્ષ્મા શાન્તિનાથો જનાનાં, પ્રસૃત ભુવનકીર્ત્તિઃ કામિતં કઞ્રકાન્તિઃ ૧. જિનપતિસમુદાયો દાયકોઽભીપ્સિતાનાં, દુરિતતિમિરભાનુઃ કલ્પવૃક્ષોપમાનઃ; સ્થયતુ શિવશાન્તિં પ્રાતિહાર્યશ્રિયં યો, વિકટવિષયભૂમીજાતહેતિં બિભર્તિ. ૨. પ્રથયતુ ભવિકાનાં જ્ઞાનસમ્પત્સમૂહં, સમય ઇહ જગત્યામાપ્તવક્ત્રપ્રસૂતઃ, ભવજલનિધિપોતઃ સર્વસમ્પ-

ત્તિહેતુઃ, પ્રથિતઘનઘટાયાં સૂર્યકાન્તપ્રકાશઃ. ૩. જયવિજયમનીષામન્દિરં બ્રહ્મશાન્તિઃ, સુરગિરિસમધીરઃ પૂજિતો ન્યક્ષયક્ષઃ; હરતુ સકલવિઘ્નં યો જનૈશ્ચિન્ત્યમાનઃ, સ ભવતુ સતતં વઃ શ્રેયસે શાન્તિનાથઃ ૪.

૨૮. શ્રીજ્ઞાનપંચમી સ્તુતિઃ

શૈવેયઃ શઙ્કકેતુઃ કલિતજનમનઃ સંશયઃ સર્વકાલં, વિશ્વેશઃ સૌવદેહદ્યુતિવિજિતઘનઃ કર્મધર્માંમૃતાંશુ; ક્ષાન્ત્યાદયઃ કષ્ટદુષ્ટક્ષયકરણપરો રૈવતોત્તંસતુલ્યઃ, કલ્યાણં પંચમીસત્તપસિ વિતનુતાં પંચમજ્ઞાનવાન્ વઃ ૧. નાભેયત્રૈશલેયપ્રથમચરમકશ્ચન્દ્રવચ્ચારુચંચન્મૂર્તિઃ સ્ફૂર્તિં દધાનઃ પ્રથયતિ કુમુદં યો બુધાહ્લાદહેતુઃ; પ્રોદ્દામચ્છદ્મપદ્મા વિકચકરકરઃ સત્કલાવાન્ મનોજ્ઞો,જ્ઞાનં પુષ્યાજ્જિનૌઘઃ સતપસિ ભવિનાં પંચમીવાસરસ્ય. ૨. ગીર્વાણાધીશ પુંસાં પતિકુસુમમિદં પુણ્યભાજો મનુષ્યા, નિર્વાણામેયસૌખ્યપ્રબલફલમથો યત્પ્રાસાદાલ્લભન્તે; શ્રીસાર્વપ્રૌઢશુદ્ધાગમધરણિરુહઃ સિદ્ધિદાનૈકરક્ત–સ્તત્પંચમ્યાસ્તપસ્યુદ્યતવિશદધિયાં ભાવિનામસ્તુ નિત્યમ્. ૩. સમ્પૂર્ણા પૂર્ણિમેન્દુપ્રભસુભગગુણૈર્દત્તદેવેન્દ્રનાના–પ્રાદ્યદ્ગન્ધદ્વિપેન્દ્રપ્રચુરમદહરૈણાધિપે રાજમાનાઃ શ્રીઅર્હદ્ભક્તિભાવા વિમલકજકરા ભાસ્વદમ્બાભિધાના, પંચમ્યહ્નઃ સ્તપોઽર્થં વિતરતુ કુશલં ધીમતાં સાવધાના. ૪.

૨૯. શ્રી મહાવીરજિન સ્તુતિઃ

નમ્રેન્દ્રમૌલિપ્રપતત્પરાગ–પુંજસ્ફુરત્કર્બુરિતક્રમાબ્જમ્; વીરં ભજે નિર્જિતમોહવીરં, સંસારદાવાનલદાહનીરમ્. ૧. પુષ્પૌઘપદ્મદલસૌરભગુણ્ઠિતાનિ, સ્વર્ણામ્બુજૈઃ સુરકૃતૈઃ પરિમણ્ડિતાનિ; વન્દેઽર્હતાં વરપદાનિ નતાન્યજેન, ભાવાવનામસુરદાનવમાનવેન. ૨. નાનારત્નૈઃ સુભગમતુલપ્રૌઢસાદશ્યપાઠૈ વિજ્ઞજ્ઞાતૈર્બહુનયભરૈઃ સત્તરઙ્ગૈરુપેતમ્; યુક્ત્યા જૈનં સમયમુદધિં કીર્તયામ્યસ્મિ કામં, બોધાગાધં સુપદપદવીનીરપૂરાભિરામમ્. ૩. શ્રીમદ્વીરક્રમામ્ભોરુહરસિકમના રાજહંસીવ રમ્યા, સિદ્ધા સિદ્ધાવિરુદ્ધા વિશદગુણલસદ્ભક્તિહૃત્પદ્મરુદ્ધા; યા ધત્તે સ્વીયકણ્ઠે ઘનસુરભિરસાં પુષ્પમાલાં વિશાલા–મામૂલાલોલધૂલીબહુલપરિમલાલીઢલોલાલિમાલા. ૪.

૩૦. શ્રી વર્દ્ધમાનજિન સ્તુતિઃ

સ્ફૂર્જદ્ભક્તિનતેન્દ્રશીર્ષવિલસત્કોટીરરત્નાવલી— રઙ્ગત્કાન્તિકરમ્બિતાદ્ભુતનખશ્રેણીસમુજ્જૃમ્ભિતમ્; સિદ્ધાર્થાઙ્ગરુહસ્ય કીર્તિતગુણસ્યાઙ્ઘ્રિદ્વયં પાતુ વઃ, સ્નાતસ્યાપ્રતિમસ્ય મેરુશિખરે શચ્યા વિભોઃ શૈશવે. ૧. શ્રેયઃ શર્મકૃતે ભવન્તુ ભવતાં સર્વેઽપિ તીર્થાધિપા, યેષાં જન્મમહઃ કૃતઃ સુરગિરૌ વૃન્દારકૈઃ સાદરૈઃ; પૌલોમીસ્તનગર્વખણ્ડનપરૈઃ કુમ્ભૈઃ સુવર્ણોદ્ભવૈ-ર્હંસાંસાહતપદ્મરેણુકપિશક્ષીરાર્ણવામ્ભોભૃતૈઃ ૨. સેવે સિદ્ધાન્તમુદ્યત્સકલમુનિજનપ્રાર્થિતામર્ત્યરત્નં, ગર્જદ્વાચાટવાદિદ્વિરદઘનઘટાદર્પકણ્ઠીરવાભમ્; મિથ્યાધર્માન્ધકારે સ્ફુટવિકટકરાદિત્યમલ્પપ્રભં નો, અર્હદ્વક્ત્રપ્રસૂતં ગણધરરચિતં દ્વાદશાંગં વિશાલમ્. ૩. દક્ષો યક્ષાધિરાજો મહિમગુણનિધિશ્ચણ્ડદોર્દણ્ડધારી, સર્વં સર્વાનુભૂતિર્વિદલયતુ મુદા સદ્વિઘ્નં મહૌજાઃ; અધ્યારૂઢો દ્વિપેન્દ્રં વરભવનગતસ્તમ્ભહસ્તોત્કટાસ્યં, નિષ્પઙ્કવ્યોમનીલદ્યુતિમલસદૃશં બાલચન્દ્રાભદંષ્ટ્રમ્. ૪.

૩૧. શ્રીપાર્શ્વજિન સ્તુતિઃ

શ્રેયઃશ્રિયાં મઙ્ગલકેલિસદ્મ !,શ્રીયુક્તચિન્તામણિપાર્શ્વનાથ !; દુર્વારસંસારભયાચ્ચ રક્ષ, મોક્ષસ્ય માર્ગે વરસાર્થવાહ ! ૧. જિનેશ્વરાણાં નિકર ! ક્ષમાયાં, નરેન્દ્રદેવેન્દ્રનતાંઘ્રિપદ્મ !; કુરુષ્વ નિર્વાણસુખં ક્ષમાભૃત્ !, સત્કેવલજ્ઞાનરમાં દધાન !. ૨. કૈવલ્યવામાહૃદયૈકહાર !, ક્ષમાસરસ્વદ્રજનીશતુલ્ય !; સર્વજ્ઞ ! સર્વાતિશયપ્રધાન !, તનોતુ તે વાગ્ જિનરાજ ! સૌખ્યમ્. ૩. શ્રીપાર્શ્વનાથક્રમણામ્બુજાત—સારઙ્ગતુલ્યઃ કલધૌતકાન્તિઃ; શ્રીયક્ષરાજો ગરુડાભિધાનઃ, ચિરં જય જ્ઞાનકલાનિધાન !. ૪.

૩૨. શ્રીઋષભજિન સ્તુતિઃ

ભાવાનયાનેગનરિંદવિંદં, સવ્વિંદસંપુજ્જપયારવિંદં; વંદે જસોનિજ્જયચારુચંદં, કલ્લાણકંદં પઢમં જિણિંદં. ૧. ચિત્તેગહારં રિઉદપ્પવારં, દુક્ખગ્ગિવારં સમસુક્ખકારં; તિત્થેસરા દિંતુ સયા નિવારં, અપારસંસારસમુદ્દપારં. ૨. અન્નાણસત્તુક્ખલણે સુવપ્પં, સન્નાયસં-

હીલિયકોહદપ્પં; સંસેમિ સિદ્ધંતમહો અણપ્પં, નિવ્વાણમગ્ગે વર-જાણકપ્પં. ૩. હંસાધિરુઢા વરદાણધન્ના, વાએસિરી દાણગુણોવવણ્ણા; નિચ્ચંપિ અમ્હં હુવઉ પ્પસન્ના, કુંદિંદુગોક્ખીરતુસારવન્ના. ૪.

૩૩. સાધારણજિન સ્તુતિઃ

ગર્ભે જન્મનિ દીક્ષાયાં, કેવલે વિર્વૃતૌ તથા; યસ્યેન્દ્રા મહિમાં ચક્રુ-સ્તં જિનં નૌમિ ભક્તિતઃ. ૧. મોહેભકુમ્ભનિર્ભેદ-વિધૌ કણ્ઠી-રવોપમાઃ; યે જિનાસ્તત્પદામ્ભોજં, નમસ્યામ્યઘનાશનમ્. ૨. અંગો-પાઙ્ગજલાऽऽપૂર્ણં, નમકલ્લોલસઙ્કુલમ્; સદ્દર્શનાદિરત્નાઢ્યં, વન્દે જૈના-ગમામ્બુધિમ્. ૩. સર્વે યક્ષામ્બિકાદ્યા યે, વયાવૃત્ત્યકરાઃ સુરાઃ; ક્ષુદ્રોપદ્રવસઙ્ઘાતં, તે દ્રુતં દ્રાવયન્તુ નઃ. ૪.

૩૪. શ્રીસિદ્ધચક્ર સ્તુતિઃ

જ્ઞાત્વા પ્રશ્નં તદર્થં ગણધરમનસઃ પ્રાગ્ વદેદ્ વીરદેવઃ, અર્હ-ત્સિદ્ધાર્થસાધુપ્રભૃતિનવપદાન્ સિદ્ધચક્રસ્વરુપાન્; યે ભુવ્યાશ્રિત્ય ધિષ્ણાં પ્રતિદિનમધિકં સંજપન્તે સ્વભક્ત્યા, તે સ્યુઃ શ્રીપાલવચ્ચ ક્ષિતિવરપતયઃ સિદ્ધચક્રપ્રસાદાત્. ૧. દુસ્તીર્ણં નિસ્તરીતું ભવજલ-નિધિકં પાણિયુગ્મે ગૃહીત્વા, યાનેકાન્ કોટિકુમ્ભાન્ કનકમણિમયાન ષષ્ટિલક્ષાભિયુક્તાન્; ગઙ્ગાસિન્ધુહ્રદાનાં જલનિધિતટતસ્તીર્થતોયેન ભૃત્વા, તત્સર્વાધીશ્વરાણાં સુરપતિનિકરા જન્મકૃત્યં પ્રચક્રુઃ. ૨. કુર્યુર્દેવાસ્રિવપ્રં રજતમણિમયં સ્વર્ણકાન્ત્યાભિરામે, સ્થિત્વા સ્થાને સુધાભાં જિનવરપતયઃ પ્રાવદન્ યાં ચ નિત્યમ્; તાં વાચં કર્ણકૂપૈઃ સુનિપુણમતયઃ શ્રદ્ધયા યે પિબન્તિ, તે ભવ્યાઃ શૈવમાર્ગાગમવિધિકુ-શલા મોક્ષમાશુ પ્રયાન્તિ. ૩. દેવી ચક્રેશ્વરી સગ્ હૃદિ ચ વિદધતી પત્તને દેવકાખ્યે, કામં મોદાભિકીર્ણે વિમલપદયુતૈઃ સિદ્ધચક્રસ્ય બીજૈઃ; શ્રીમદ્ધર્ષાદિયુક્તૈર્વિજયપદધરૈર્વર્યરુપૈર્મુનીન્દ્રૈઃ, સ્તુત્યા નિત્યં સુલ-ક્ષ્મીવિજયપદધૃતૈઃ પ્રેમપૂર્ણૈઃ પ્રસન્ના. ૪.

૩૫. શ્રીનેમિનાથજિન સ્તુતિઃ

કમલવલ્લપનં તવ રાજતે, જિનપતે ! ભુવનેશ ! શિવાત્મજ !; મુકુરવદ્ વિમલં ક્ષણદાવશા હૃદયનાયકવત્ સુમનોહરમ્. ૧. સકલપારગતાઃ પ્રભવન્તુ મે, શિવસુખાય કુકર્મવિદારકાઃ; રુચિરમઙ્ગલવલ્લિવને ઘના, દશતુરઙ્ગમગૌરયશોધરાઃ. ૨. મદનમાનજરાનિધનોજ્ઝિતા, જિનપતે ! તવ વાગમૃતોપમા; ભવભૃતાં ભવતાચ્છિવશર્મણે, ભવપયોધિપતજ્જનતારકા. ૩. જિનપપાદપયોરુહહંસિકા, દિશતુ શાસનનિર્જરકામિની; સકલદેહભૃતામમલં સુખં, મુખવિભાભરનિર્જિતભાધિપા.

૩૬. પંચમી સ્તુતિઃ

પંચાનન્તકસુપ્રપંચપરમાનન્દપ્રદાનક્ષમં, પંચાનુત્તરસીમદિવ્યપદવીવશ્યાય મન્ત્રોપમમ્; યેન પ્રોજ્જ્વલપંચમીવરતપો વ્યાહારિ તત્કારણં, શ્રીપંચાનનલાંછનઃ સ તનુતાં શ્રીવર્દ્ધમાનઃ શ્રીયમ્. ૧. યે પંચાશ્રવરોધસાધનપરાઃ પંચપ્રમાદાહરાઃ, પંચાણુવ્રત પંચસુવ્રતવિધિપ્રજ્ઞાપનાસાદરાઃ; કૃત્વા પંચહૃષીકનિર્જયમથો પ્રાપ્તા ગતિં પંચમીં, તેઽમી સંયમ પંચમીવ્રતભૃતાં તીર્થઙ્કરાઃ શઙ્કરાઃ. ૨. પંચાચારધુરીણપંચમગણાધીસેન સંસૂત્રિતં, પંચજ્ઞાનવિચારસારકલિતં પંચેષુપંચત્વદમ્; દીપાભં ગુરુપંચમારતિમિરે એકાદશીરોહિણી-પંચમ્યાદિકુલપ્રકાશનપટું ધ્યાયામિ જૈનાગમમ્. ૩. પંચાનાં પરમેષ્ઠિનાં સ્થિરતયા શ્રીપંચમેરુશ્રિયં, ભક્તાનાં ભવિનાં ગૃહેષુ બહુશો યા પંચદિવ્યં વ્યધાત્; પ્રહ્વે પંચ જગન્મનોમતિકૃતૌ સ્વારત્નપાંચાલિકા, પંચમ્યાદ્રિતપોવતાં ભવતુ સા સિદ્ધાયિકા ત્રાયિકા. ૪.

૩૭. જ્ઞાનપંચમી સ્તુતિઃ

શ્રીનેમિઃ પંચરુપત્રિદશપતિકૃત પ્રાજ્ય જન્માભિષેક; શ્ચંચત્પંચાક્ષમત્તદ્વિરદમદભિદા પંચવક્ત્રોપમાનઃ; નિર્મુક્તઃ પંચદેહાઃ પરમસુખમય પ્રાસ્તકર્મ પ્રપંચઃ, કલ્યાણં પંચમીસત્તપસિ વિતનુતાંપંચમજ્ઞાનવાન્ વઃ. ૧. સંપ્રીણન્ સચ્ચકોરાન્ શિવતિલકસમઃ કૌશિકાનંદમૂર્તિઃ, પુણ્યાબ્ધિ પ્રીતિદાયી સિતરુચિરિવયઃ સ્વીયગોભિસ્તમાંસિ;

સાંદ્રાણિ ધ્વંસમાનઃ સકલકુવલયોલ્લાસ મુચ્ચૈશ્ચકાર, જ્ઞાનં પુણ્યાઙ્ગિનૌઘઃ સતપસિભવિનાં પંચમીવાસરસ્ય. ૨. પીત્વાનાનાભિધાર્થામૃતરસમસમં યાંત્તિયાસ્યન્તિજગ્મુ, ર્જીવા યસ્માદનેકે વિધિવદમરતાં—પ્રાન્ત્યનિર્વાણપુર્યામ્; યાત્વાદેવાધિદેવાગમદશમસુધાકુંડમાનંદહેતુ, સ્તત્પંચમ્યાસ્તપસ્યુદ્યતવિશદધિયાં ભાવિનામસ્તુ નિત્યમ્. ૩. સ્વર્ણાલંકાર વલ્ગન્મણિકિરણગણધ્વસ્ત નિત્યાંધકારા, હુંકારારાવદૂરીકૃત સુકૃત જનવ્રાતવિઘ્નપ્રચારા; દેવીશ્રીઅંબિકાખ્યા જિનવરચરણાંભોજભૃંગીસમાના, પંચમ્યહ્નસ્તપોર્થં વિતરતુકુશલંધીમતાં સાવધાના. ૪.

૩૮. મૌનૈકાદશી સ્તુતિઃ

અરસ્ય પ્રવ્રજ્યા નમિજિનપતે ર્જ્ઞાનમતુલં, તથા મલ્લેર્જન્મવ્રતમપમલં કેવલમલં; વલક્ષૈકાદશ્યાં સહસિલસદુદ્દામમહસિ, ક્ષિતૌકલ્યાણાનાંક્ષપતિવિપદઃ પંચકમદઃ. ૧. સુપર્વેન્દ્ર શ્રેણ્યાગમનગમનૈ ર્ભૂમિવલયં, સદાસ્વર્ગત્યાવા દમદમિકયાયત્રસલયંઃ જિનાનામપ્યાપુઃ ક્ષણમતિસુખં નારકસદઃ, ક્ષિતૌકલ્યાણાનાં ક્ષપતિ વિપદઃ પંચકમદઃ. ૨. જિનાએવંયાન પ્રણિજગદુરાત્મીય સમયે, ફલંયત્કર્તૄણામિતિચ વિદિતં શુદ્ધ સમયે; અનિષ્ટારિષ્ટાનાંક્ષિતિરનુભવેયુર્બહુમુદઃ, ક્ષિતૌકલ્યાણાનાં ક્ષપતિ વિપદઃ પંચકમદઃ. ૩. સુરાઃ સેન્દ્રાઃ સર્વે સકલ જિનચન્દ્ર પ્રમુદિતા, સ્તથા ચ જ્યોતિષ્કાખિલ ભવનનાથાસમુદિતાઃ; તપા યત્કર્તૄણાંવિદધતિ સુખં વિસ્મિતહૃદઃ, ક્ષિતૌકલ્યાણાનાં ક્ષપતિ વિપદઃ પંચકમદઃ. ૪.

૩૯. એકાદશી સ્તુતિઃ

શ્રીભાગ્નેમિર્બભાષે જલશયસવિધે સ્ફુર્તિમેકાદશીયાં, માદ્યન્મોહાવનીન્દ્રપ્રશમનવિશિખઃ પંચબાણાર્ચિર્ણઃ; મિથ્યાત્વધ્વાન્તવાન્તૌ રવિકરનિકરસ્તીવ્રલોભાદ્રિવજ્રં, શ્રેયસ્તત્પર્વ વસ્તાતુશિવસુખમિતિ વા સુવ્રતશ્રેષ્ઠિનોઽભૂત. ૧. ઇન્દ્રૈરભ્રભ્રમદ્ભૂભિર્મુનિપગુણરસાસ્વાદનાનન્દપૂર્ણૈ-ર્દિવ્યર્દ્ધિ સ્ફારહારૈર્લલિતવરવપુર્યષ્ટિભિસ્સ્વર્વધૂભિઃ; સાર્દ્ધં કલ્યાણકૌઘો જિનપતિનવતેર્બિન્દુભૂતેન્દુસંખ્યો, ધસ્રે યસ્મિન્ જગે તદ્ ભવતુ સુભ-

વિનાં પર્વ સત્કર્મહેતુઃ. ૨. સિદ્ધાન્તાબ્ધિપ્રવાહઃ કુમતજનપદાન્ પ્લાવયન્ યઃ પ્રવૃત્તઃ, સિધ્ધિદ્વીપં નયન્ ધીધનમુનિવણિજઃ સત્યપાત્ર-પ્રતિષ્ઠાન્; એકાદશ્યાદિપર્વેન્દુમણિમતિદિશન્ધીવરાણાં મહાર્ઘ્યં, સન્નયાયામ્ભશ્ચ નિત્યં પ્રવિતરતુ સ નઃ સ્વપ્રતીરે નિવાસમ્. ૩. તત્પર્વારાધનાર્થં સમુદિતસુધિયાં શમ્ભુસંખ્યાપ્રમેયા-મુત્કૃષ્ટાં વસ્તુવીથી-મભયદસદને પ્રાભૃતીકુર્વતાં તામ્; તેષાં સવ્યાક્ષપાદૈઃ પ્રલપિતમતિભિઃ પ્રેતભૂતાદિભિર્વા, દુષ્ટૈર્જન્યં ત્વજન્યં હરતુ દુરિતનુન્યસ્તપાદામ્બિકાખ્યા. ૬.

૪૦. પંચતીર્થ સ્તુતિ.

૧

(શ્લોક)

શ્રીશત્રુંજયમુખ્યતીર્થતિલકં શ્રીનાભિરાજાંગજં, વન્દે રૈવતશૈલમૌલિમુકુટં શ્રીનેમિનાથં તથા; તારંગેઽપ્યજિતં જિનં ભૃગુપુરે શ્રીસુવ્રતંસ્તમ્ભને, શ્રીપાર્શ્વં પ્રણમામિ સત્યનગરે શ્રીવર્દ્ધમાનં ત્રિધા. ૧. વન્દેઽનુત્તરકલ્પતલ્પભવને ગ્રૈવેયકવ્યન્તર-જ્યોતિષ્કામરમન્દરાદ્રિવસતીંસ્તીર્થંકરાનાદરાત્; જમ્બૂપુષ્કરધાતકીષુ રુચકે નન્દીશ્વરે કુણ્ડલે, યે ચાન્યેઽપિ જિના નમામિ સતતં તાન્ કૃત્રિમાકૃત્રિમાન્. ૨. શ્રીમદ્વીરજિનાસ્યપદ્મહ્રદતો નિર્ગમ્ય તં ગૌતમં, ગઙ્ગાવર્તનમેત્ય યા પ્રબિભિદે મિથ્યાત્વવૈતાઢ્યકમ્; ઉત્પત્તિસ્થિતિસંહૃતિત્રિપથગા જ્ઞાનામ્બુદાવૃદ્ધિગા, સા મે કર્મમલં હરત્વવિકલં શ્રીદ્વાદશાંગી નદી. ૩. શક્રશ્ચન્દ્રરવિગ્રહાશ્ચધરણબ્રહ્મેન્દ્રશાન્ત્યમ્બિકા, દિક્પાલાઃ સકપર્દિગોમુખગણિશ્ચક્રેશ્વરી ભારતીઃ યેઽન્યે જ્ઞાનતપઃ ક્રિયાવ્રતવિધિશ્રીતીર્થયાત્રાદિષુ, શ્રીસંઘસ્ય તુરા ચતુર્વિધસુરાસ્તે સન્તુ ભદ્રંકરાઃ. ૪.

૨

(માલિની છન્દઃ)

વિપુલકુશલમાલા-કેલિગેહં વિશાલા—ઽસમવિભવનિધાનં, શુદ્ધમન્ત્રપ્રધાનમ્; સુરનરપતિસેવ્યં, દિવ્યમાહાત્મ્યભવ્યં, નિહતદુ-

રિતચક્રં, સંસ્તુવે સિદ્ધચક્રમ્. ૧. દમિતકરણવાહં, ભાવતોયઃ કૃતાહ ઙ્કૃતિનિકૃતિવિનાશં, પૂરિતાઙ્ગિવ્રજાશમ્; નમિતજિનસમાજં, સિદ્ધ ચક્રાદિબીજં, ભજતિ સગુણરાજિઃ, સોઽનિશં સૌખ્યરાજી. ૨. વિવિ ધસુકૃતશાખો, ભંગપત્રૌઘશાલી, નયકુસુમમનોજ્ઞઃ, પ્રૌઢસંપત્ફલાઢ્યઃ હરતુ વિનુવતાં શ્રીસિદ્ધચક્રં જનાનાં, તરુરિવ ભવતાપા–નાગમ શ્રીજિનાનામ્. ૩. જિનપતિપદસેવા–સાવધાના ધુનાના–દુરિતરિપુ કમ્બં, કાન્તકાર્તિં દધાનાઃ; દદતુ તપસિ પુંસાં સિદ્ધચક્રસ્ય નવ્યં પ્રમદમિહ રતાનાં રોહિણીમુખ્યદેવ્યઃ. ૪.

૪૧. શ્રી સમવરણ ભાવગર્ભિત સ્તુતિ.

(હરિગીત છંદ.)

દ્રેં દ્રેંકિ ધપમપ ધુધુમિ ધોંધોં ધ્રસકિ ધર ધપ ધોરવમ્ દોંદોંકિ દોંદોં દાગ્ડિદિ દાગ્ડિદિકિ દ્રમકિ દ્રણ રણ દ્રેણવમ્; ઝઝિંઝિં ઝેં ઝેં ઝણણ રણ રણ નિજકિ નિજજન રંજનમ્, સુરશૈલ શિખ ભવતિ સુખદં પાર્શ્વ જિનપતિ મજ્જનમ્. ૧. કટ રેંગિનિ થોંગિ કિટતિ ગિગડદાં ધુધુકિ ધુટનટ પાટવમ્, ગુણ ગુણણ ગુણ ગ રણકિ ણેંણેં ગુણણ ગુણ ગણ ગૌરવમ્; ઝઝિંઝિંકિ ઝેં ઝેં ઝણ રણ રણ નિજકિ નિજ જન સજ્જના, કલયન્તિ કમલા કલિત કલમ મુકલમીસ મહેજિનઃ ૨. ઠકિ ઠેંકિ ઠં ઠેં ઠહિ ઠહિક ઠહિ પટ્ટા ત ડ્યતે, તલ લોંકિ લોં લોં ત્રેંષિ ત્રેંષિનિ ડેંષિ ડેંષિનિ વાદ્યતે; એ ઓંકિ ઓં ઓં થુંગિ થુંગિનિ ધોંગિ ધોંગિનિ કલરવે, જિન મ મનંતં મહિમ તનુતા નમતિ સુર નર મહોત્સવે. ૩. ખુદાંકિ ખુંદ ખુખુડદિ ખુંદાંખુખુડદિ દોં દોં અંબરે, ચાચપટ ચચપટ રણકિ ણેં ણેં ડણ ડેં ડેં ડંબરે; તિહાં સરગ મપધુનિ નિધપ મગરસ સસ સસસ સુ સેવતા, જિન નાટ્ય રંગે કુશલ મુનિ શં દિસતુ શાસન દેવતા. ૪

૪૨ શ્રી આદીશ્વર સ્તુતિ.

(માલિની વૃત્ત)

જય વૃષભ જિનાભિ, સ્ટુયશો નિમ્ન નાભિ, જંડિમર વિષ નાભિ ર્યઃ સુ પર્વાંગ નાભિ; ર્મિહં કિલ સુહ નાભિઃ, ક્ષોણિ ભૃત સુન્

નાભિ, ધૃત ભુવનમ નાભિઃ, ક્ષાન્તિ સંપત્કુ નાભિઃ. ૧. વિગલીત વ્રજિનાનાં, નૌમિરાજી જિનાનામ્ સરસજ નયનાનાં, પૂર્ણ ચંદ્રાનનાનામ્; ગજવર ગમનાનાં, વારિવાહ સ્વનાનામ્, હત મદ મદનાનાં, મુક્ત જીવાસનાનામ્. ૨. અવિકલ કલ તારા, પ્રાણુનાથં સુ તારા, ભવ જલનિધિ તારા, સર્વદા વિપ્ર તારા; સુર નર વિન તારા, ત્વાર્હતિ ગીર્ભતારા, દનવર તમિ તારા, જ્ઞાન લક્ષ્મી સુતારા. ૩. નયન જીત કુરંગિ, કાંશુ ધારો ચિરંગિ, મિહ કિલ મુહુ રંગિ, કૃત્ય ચિત્તાં તરંગિ; સ્મૃતિઃ સુચિરંગિ, દેવતાં ય સ્તુરંગિ, કુરુત ઇમ મુરંગિ, ત્યાદિ કૃત બંધુ રંગી. ૪.

૪૩. શ્રી શાન્તિનાથ સ્તુતિ.

યદિ નિયતમ શાન્તિં, ને તુ મિચ્છોપશાન્તિં, તમભિલષિતુ શાન્તિં, તદ્ વિધાનાપ્તશાંતિં; પ્રહત જગદશાન્તિમ, જન્મ તુ પ્રાપ્ત શાન્તિમ્, નમત વિનત શાન્તિં, હે જના દેવ શાન્તમ્. ૧.

બાકીની બીજી, ત્રીજી, અને ચોથી એ ત્રણ થોયો અનુક્રમે ઉપરની આદીશ્વરની બોલવી.

૪૪. શ્રી નેમિનાથ સ્તુતિ.

જિત મદ નમ નેમે, તાનિ સન્નાથ નેમે, નિરુપમ શમ નેમે, યેન તુભ્યં વિનેમે; નિકૃત જલધિ નેમે, સાર મોહદ્રુ નેમે, પ્રણિદધતિ ન નેમે, તં પરા અપ્ય નેમે. ૧.

બાકીની ત્રણ આદીશ્વરની બોલવી.

૪૫. શ્રી પાર્શ્વનાથ સ્તુતિ.

અહિ પતિ વૃત પાર્શ્વં, છિન્ન સંમોહ પાર્શ્વમ્, દુરિત હરણ પાર્શ્વં, સન્નમ દક્ષ પાર્શ્વમ્; અશુભ તમ અપાર્શ્વં, ન્યકૃતામંશુ પાર્શ્વં, ત્રિજિન વિપિન પાર્શ્વં, શ્રી જિનં નૌમિપાર્શ્વમ્. ૧.

બાકીની ત્રણ આદીશ્વરની બોલવી.

૪૬. શ્રી મહાવીરસ્વામી સ્તુતિ.

ત્રિદશ વિહિત માનં, સપ્ત હસ્તાંગ માનમ્, ક્ષલિત મદન માનં, સદ્ગુણૈ વર્દ્ધમાનમ્; દનવર તમિ માનં, ક્રોધ મત્સ્યસ્ય માનમ્, જિનવર મસમાનં, સંસ્તુવે વર્દ્ધમાનમ્. ૧.

બાકીની ત્રણ આદીશ્વરની બોલવી.

૪૭. વર્ધમાનતપ સ્તુતિ.

વર્દ્ધમાન ઓલી કરો, ભવભવ પાતિક પરીહરો; વર્દ્ધમાન જિન પામીને, દુર કરો સહુ ખામીને. ૧. વર્દ્ધમાનાદિક જિન તર્યા, પૂર્વ ભવે જે તપ કર્યા; તે તપ મુજને ફળ આપો, આહારાદિક સંજ્ઞા કાપો. ૨. અંતગડ આચાર દિનકરૂ, શ્રી ચંદ્ર ચારિત્ર આદરૂ; તપ કુલકાદિક ગ્રંથ જે, તપ સાધનના પંથ છે. ૩. તપગચ્છ નંદન સુરતરૂ, શ્રી વિજયધર્મ સૂરીશ્વરૂ; રત્નવિજય સુખદાયિકા, સહાય કરે સિદ્ધાયિકા. ૪.

૨

વર્દ્ધમાનતપ ઓળીપાળું, ત્રિવિધે ત્રિવિધે પાતિક ટાળું; શરીર અને જીવ ભિન્ન નિહાલુ, શ્રાવક ગુણઠાણું અજવાળું. ૧. અતીત અનાગત ને વર્તમાન, ત્રિગડે બેશી કરે વખાણ; કોઈ નાહુ એ તપની તોલે, વીશ વિહુરમાન ઇમ બોલે. ૨. અંતગડ આગમની વાણી, આચાર દિનકર ગ્રંથ નિશાણી; તપ સૂરા અણગાર કહીજે, પૂજી પ્રણમી લાહો લીજે. ૩. શાસન સુરવર કરે સહાયા, તપહી નરના પુજે પાયા; વિમલેશ્વર વર યક્ષ પ્રસન્ન, ધર્મ રત્નનાં કરે જતન. ૪.

૪૮. શ્રી વીશ સ્થાનકની સ્તુતિ.

૧

વીશ સ્થાનક તપ વિશ્વમાં મોટો, શ્રી જિનવર કહે આપજી, બાંધે જિનવર ત્રીજા ભવમાં, કરીને સ્થાનક જાપજી; થયા થશે સવી જીનવર અરિહા, એ તપને આરાધીજી, કેવળ જ્ઞાન દર્શન

પામ્યા, સર્વે ટાળી ઉપાધીજી. ૧. અરિહંત[1] સિદ્ધ[2] પવયણ[3] સૂરિ[4] સ્થવિર,[5] વાચક[6] સાધુ[7] નાણજી,[8] દર્શન[9] વિનય[10] ચરણ[11] બંભ[12] કિરિયા[13], તપ[14] કરો ગોયમ[15] ઠાણજી; જિનવર[16] ચારિત્ર[17] પંચવિધિ નાણ,[18] શ્રુત[19] તીર્થ[20] એહ નામજી, એ વીશ સ્થાનક આરાધે તે, પામે શિવપદ ધામજી. ૨. દોય કાળ પડિક્કમણું પડિલેહણ, દેવ-વંદન ત્રણ વારજી, નોકારવાળી વીશ ગણી જે, કાઉસગ્ગ ગુણ અનુસારજી; ચારસો ઉપવાસ કરી ચિત્ત ચોખે, ઉજમણું કરો સારજી, પડિમા ભરાવો સંઘ ભક્તિ કરો, એ વિધિ શાસ્ત્ર મોઝારજી. ૩. શ્રેણિક સત્યકી સુલસા રેવતી, દેવપાળ અવદાતજી, સ્થાનક તપ સેવા મહિમાએ, થયા જગમાંહિ વિખ્યાતજી; આગમ વિધિ સેવે જે તપીયા, ધન્ય ધન્ય તસ અવતારજી, વિઘ્ન હરે તસ શાસન દેવી, સૌભાગ્યલક્ષ્મી દાતારજી. ૪.

૨

પૂછે ગૌતમ વીર જિણંદા, સમવસરણ બેઠા શુભકંદા, પૂજિત અમર સુરીંદા; કેમ નિકાચે પદ જિનચંદા ! કિણ વિધ તપ કરતાં બહુ ફંદા ! ટળે દુરિત–દંદા !; તો ભાખે પ્રભુજી ગતનિંદા, સુણ ગોતમ ! વસુભૂતિ–નંદા, નિર્મળ તપ અરવિંદા; વીશ સ્થાનક તપ કર મહંદા, જિમ તારકસમુદાયે ચંદા, તિમ એ તમ સવિ ઇંદા. ૧. પ્રથમ પદ અરિહંત ભણીજે, બીજે સિદ્ધ પવયણપદ ત્રીજે, આચારજ થિર ઠવીજે; ઉપાધ્યાય ને સાધુ ગ્રહીજે, નાણ દંસણ પદ વિનય વહીજે, અગિયારમે ચારિત્ર લીજે; બંભવયધારિણં ગણીજે, કિરિયાણં તવસ્સ કરીજે, ગોયમ જિણાણં લહીજે; ચારિત્ર નાણ સુઅસ્સ તિત્થસ્સ કીજે, ત્રીજે ભવ તપ કરત સુણીજે, એ સવિ જિન તપ લીજે. ૨. આદિ નમો પદ સઘળે ઠવીશ, બાર પન્નર વળી બાર છત્રીશ, દશ પણવીશ સગવીશ; પાંચ ને અડસઠ તેર ગણીશ, સિત્તેર નવ કિરિયા પચવીશ, બાર અઠ્ઠાવીશ ચોવીશ; સત્તર એકાવન પિસ્તાલીશ, પાંચ લોગસ્સ કાઉસગ્ગ રહીશ, નવકારવાળી વીશ; એક એક પદે ઉપવાસજ વીશ, માસ ષટે એક ઓળી કરીશ,

૧ થી ૨૦ ની સંજ્ઞાઓ વીશ સ્થાનકના નામ સૂચવે છે.

એમ સિદ્ધાંત જગીશ. ૩. શકતેં એકાસણું તિવિહાર, છટ્ઠ અઠ્ઠમ માસખમણ ઉદાર, પડિક્કમણું દોયવાર; ઇત્યાદિક વિધિ ગુરુ ગમ ધાર, એક પદ આરાધન ભવપાર, ઉજમણું વિવિધ પ્રકાર; માતંગ યક્ષ કરે મનોહાર, દેવી સિદ્ધાઈ શાસન સુખકાર, વિઘ્ન-મિટાવણ હાર; ક્ષમા વિજય જસ ઉપર પ્યાર, શુભ ભવિયણ ધર્મ આધાર, વીરવિજય જયકાર. ૪.

૪૯. શ્રી સીમંધર જિન સ્તુતિ.

૧

શ્રી સીમંધર સેવિત સુરવર, જિનવર જય જયકારીજી, ધનુષ્ય પાંચશેં કંચનવરણી, મૂરતિ મોહનગારીજી; વિચરંતા પ્રભુ મહાવિદેહે, ભવિ જનને હિતકારીજી, પ્રહ ઉઠી નિત્ય નામ જપીજે, હૃદય કમલમાં ધારીજી. ૧. સીમંધર યુગ બાહુ સુબાહુ, સુજાત સ્વયંપ્રભ નામજી, અનંત સુર વિશાલ વજ્રધર, ચંદ્રાનન અભિરામજી, ચંદ્ર ભુજંગ ઇશ્વર નેમિપ્રભ, વીરસેન ગુણ ધામજી, મહાભદ્રને દેવયશા વલી, અજિત કરૂં પ્રણામજી. ૨. પ્રભુ મુખ વાણી બહુ ગુણ ખાણી, મીઠી અમીય સમાણીજી, સૂત્ર અને અર્થે ગુંથાણી, ગણધરથી વીર વાણીજી; કેવલ નાણી બીજ વખાણી, શિવપુરની નીશાણીજી, ઉલટ આણી દિલ માંહે જાણી, વ્રત કરો ભવિ પ્રાણીજી. ૩ પહેરી પટોલી ચરણાં ચોલી, ચાલી ચાલ મરાલીજી, અતિ રૂપાલી અધર પ્રવાલી, આંખડલી અણીઆલીજી; વિઘ્ન નિવારી સાન્નિધ્યકારી, શાસનની રખવાલીજી, ધીરવિમલ કવિરાયનો સેવક, બોલે નય નિહાલીજી. ૪.

૨

શ્રી સીમંધર દેવ સુહંકર, મુનિ મન પંકજ હંસાજી, કુંથું અરજન અંતર જન્મ્યા, તિહુઅણ જસ પરશંસાજી; સુવ્રત નમિ અંતર વળી દિક્ષા, શિક્ષા જગત નિરાસેજી, ઉદય પેઢાલ જિનાંતરમાં પ્રભુ, જાશે શિવવહુ પાસેજી. ૧. બત્રીસ ચઉસઠિ ચઉસઠિ મળીયા, ઇગસયસઠ્ઠિ ઉક્કિટ્ઠાજી, ચઉઅડઅડ મળી મધ્યમકાળે, વિંશ જિનેશ્વર

દિઠ્ઠાજી; દો ચઉચાર જઘન દશ જંબુ, ધાયઈ પુષ્કર મોઝારજી, પૂજો પ્રણમો આચારાંગે, પ્રવચન સાર ઉદ્ધારેજી. ૨. સીમંધર વર કેવળ પામી, જીનપદ ખવણ નિમિત્તેજી, અર્થની દેશના વસ્તુ નિવેશન, દેતાં સુણુત વિનીત્તેજી; દ્વાદશ અંગ પુરવ સૂત્ર રચિયા, ગણધર લબ્ધિ વિકસિયાજી, અપજ્જવસિયજીનાગમ વંદો, અક્ષયપદના રસિયાજી. ૩. આણુરંગી સમકિતસંગી, વિવિધભંગી વ્રત ધારીજી, ચઉવિહ સંઘ તિરથ રખવાળી, સહુ ઉપદ્રવ હરનારીજી; પંચાંગુલી સૂરિશાસન દેવી, દેતી તસ જશ ઋદ્ધિજી, શ્રી શુભવીર કહે શિવસાધન, કાર્ય સકળમાં સિદ્ધિજી. ૪.

૩

વંદે પુવ્વવિદેહભૂમિમહિલાલંકારહારોપમં, દેવં ભક્તિપુરસ્સરં જિણવરં સીમંધરંસામિયં; પાયા જસ્સ જિણેસરસ્સ ભવભીસંદેહ-સંતાસણા, પોઆભા ભવયસાગરમ્મિ નિવડંતાણં જણાણં સયા. ૧. તીઆણાગયવટ્ટમાણ અરિહા સવ્વેવિ સુક્ખાવહા, પાણીણં ભવિયાણ સંતુ સયયં તિત્થંકરા તે ચિરં; જેસિં મેરૂગિરિમ્મિ વાસવગણા દેવં-ગયા સંગયા, ભત્તીએ પકુણંતિ જમ્મણમહં સોવણ્ણ કુમ્ભાઇહિં. ૨. નિસ્સીમામલનાણકાણણઘણો સમ્મોહનિન્નાસણો, જોનીસેસપયત્થસત્થ-કલણે આઇચ્ચ કપ્પો પુડો, સિદ્ધંતં ભવિયા સરંત હિઅએ તં બારસંગીગયં, નાણાભેયનયાવલીહિ કલિયં સવ્વણ્ણુણા ભાસિયં. ૩. જે તિત્થંકર પાયપંકજવણાસે ? વિક્કરેલંબયા, ભવ્વાણં જિણભત્તયાણ અણિસં સોહિજ્જકજ્જેરયા; સમ્મદ્દિટ્ઠિસુરા વરાભરણભાદિપ્પંત દેહ-પ્પહા, તે સંઘસ્સ હવંતુ વિગ્ઘહરણા કલ્લાણસંપાયણા. ૪.

૪

અજુવાળી તે બીજ સોહાવેરે, ચંદારૂપ અનુપમ ભાવે રે; ચંદા વીનતડી ચિત્ત ધરજોરે, શ્રી સીમંધરને વંદણા કહેજો રે. ૧. વીશ વિહરમાન જિનને વંદોરે, જિનશાસન પૂજી આણંદો રે; ચંદા એટલું કામ મુજ કરજોરે, શ્રી સીમંધરને વંદણા કરજો રે. ૨. શ્રી સીમંધર જિનની વાણી રે, તે તો પીતા અમીય સમાણી રે;

ચંદા તમે સુણી અમને સુણાવો રે, ભવ સંચીત પાપ ગમાવોરે. ૩. શ્રી સીમંધર જિનની સેવારે, જિના શાસન આણંદ મેવારે; તું તો હોજો સંઘની માતારે, જગત ચંદ્ર વિખ્યાતાં રે. ૪.

૫

વિપુલ કુશલમાલા, કેલિગેહં વિશાલા, સમવિભવ નિધાનં, શુદ્ધ મન્ત્રપ્રધાનમ્; સુર નરપતિ સેવ્યં, દિવ્ય માહાત્મ્ય ભવ્યં, નિહતદુરિત ચક્રં, સંસ્તુવે સિદ્ધચક્રમ્.

૬

મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં સીમંધર સ્વામી, સોનાનું સિંહાસનજી; રુપાનું ત્યાં છત્ર બીરાજે, રત્નમણીમાં દીવા ચારજી; કુમકુમ વરણી ત્યાં ગુંહળી બિરાજે, મોતીના અક્ષર સારજી; ત્યાં બેઠા સીમંધર સ્વામી, બોલે મધુરી વાણીજી; કેસર ચંદન ભર્યાં કચોળાં, કસ્તુરી બરાસોજી; પહેલી પુજા અમારી હોજો, ઉગમતે પ્રભાતેજી.

૭

શ્રી સીમંધર મુજને વ્હાલા આજ સફળ સુવિહાણુંજી, ત્રિગડે તેજે તપતા જિનવર મુજ ત્રૂઠ્યા હું જાણુંજી; કેવળકમલા કેલિ કરંતા કુળમંડણ કુળદીવોજી, લાખ ચોરાશી પુરવ આયુ રુક્મિણી-વર ઘણું જીવોજી.

૫૦. શ્રી શત્રુંજય ગિરિ સ્તુતિ.

૧

જીહાં ઓગણોતેર કોડા કોડી, તેમ પંચાશી લખ વળી જોડી; ચુમ્માલીશ સહસ્સ કોડી, સમવસર્યા જિહાં એતીવાર; પુર્વ નવાણું એમ પ્રકાર, નાભિ નરિંદ મલ્હાર. ૧. સહસ કુટ અષ્ટાપદ સાર, જિન ચોવીશ તણા ગણધાર; પગલાંના વિસ્તાર, વલી જિન બિંબ તણો નહિં પાર; દેહરી થંભે બહુ આકાર, વિમલગિરિ સાર. ૨. એંશી સીત્તેર સાઠ પંચાશ, બાર જોયણ માને જસ વિસ્તાર, ઇગ બી તી ચઉ પણ ચાર; માન કહ્યુ તેહનું નિરધાર, મહિમા એહનો

અગમ અપાર, આગમ માંહે ઉદાર. ૩. ચૈત્રી પુનમ દિન શુભ ભાવે, સમકિત દૃષ્ટિ સુરનર આવે, પુજા વિવિધ રચાવે; જ્ઞાન વિમલસૂરિ ભાવના ભાવે, દુરગતિ દોહગ દૂર ગમાવે, બોધિ બીજ જસ પાવે. ૪.

૨

શ્રી શત્રુંજય તીરથ સાર, ગિરિવરમાં જેમ મેરૂ ઉદાર, ઠાકુર રામ અપાર; મંત્રમાંહે નવકારજ જાણું, તારામાં જેમ ચંદ્ર વખાણું, જલધર જળમાં જાણું; પંખી માંહે જેમ ઉત્તમ હંસ, કુળમાંહે જેમ રૂષભનો વંશ; નાભિતણો એ અંશ; ક્ષમાવંતમાં શ્રી અરિહંત, તપશૂરા મુનિવર મહંત, શત્રુંજય ગિરિ ગુણવંત. ૧. રૂષભ અજિત સંભવ અભિનંદા, સુમતિનાથ મુખ પુનમચંદા, પદ્મપ્રભ સુખકંદા; શ્રી સુપાર્શ્વ ચંદ્રપ્રભ સુવિધિ, શિતલ શ્રેયાંસ સેવો સહુ બુદ્ધિ, વાસુપૂજ્ય મતિ શુદ્ધિ; વિમલ અનંત ધર્મ જિન શાંતિ, કુંથુ અર મલ્લિ નમું એકાંતિ, મુનિસુવ્રત શુદ્ધ પાંતિ; નમિ નેમ પાસ વીર જગદીશ, નેમ વીના એ જિન તેવીશ, સિદ્ધગિરિ આવ્યા ઇશ. ૨. ભરતરાય જિન સામે બોલે, સ્વામી શત્રુંજય ગિરિ કુણ તોલે, જિનનું વચન અમોલે; રૂષભ કહે સુણો ભરતજી રાય, છરી પાલંતા જે નર જાય, પાતિક ભુકો થાય; પશુ પંખી જે ઇણ ગિરિ આવે, ભવ ત્રીજે તે સિદ્ધજ થાવે, અજરામર પદ પાવે; જિનમત મેં શેત્રુંજો વખાણ્યો, તે મે આગમ દિલમાંહે આણ્યો, સુણતાં સુખ ઉર ઠાણ્યો. ૩. સંઘપતિ ભરત નરેસર આવે, સોવન તણાં પ્રાસાદ કરાવે, મણિમય મૂરતિ ઠાવે; નાભિરાયા મરૂદેવી માતા, બ્રાહ્મી સુંદરી બ્હેન વિખ્યાતા, મૂર્તિ નવાણુ ભ્રાતા; ગોમુખ યક્ષ ચક્રેસરી દેવી, શત્રુંજય સાર કરે નિત્યમેવી, તપગચ્છ ઉપર હેવી; શ્રી વિજયસેન સૂરીશ્વર રાયા, શ્રી વિજયદેવ સૂરિ પ્રણમી પાયા, ઋષભદાસ ગુણ ગાયા. ૪.

૩

આદિ જિનવર રાયા, જાસ સોવન્ન કાયા, મરૂ દેવી માયા, ધોરી લંછન પાયા; જગત સ્થિતિ નિપાયા, શુદ્ધ ચારિત્ર પાયા, કેવલ

સિરિરાયા, મોક્ષનગરે સધાયા. ૧. સવિ જિન સુખકારી, મોહ મિથ્યા નિવારી, દુર્ગતિ દુઃખભારી, શોક સંતાપ વારી; શ્રેણી ક્ષપક સુધારી, કેવલાનંત ધારી, નમીયેં નરનારી, જેહ વિશ્વોપકારી. ૨. સમોસરણે બેઠા, લાગે જે જિનજી મીઠા, કરે ગણુપઇઠ્ઠા, ઇંદ્ર ચંદ્રાદિ દીઠા; દ્વાદશાંગી વરીઠ્ઠા, ગુંથતા ટાલે રિઠ્ઠા, ભવિજન હોય હિઠ્ઠા, દેખી પુણ્યે ગરિઠ્ઠા. ૩. સુર સમકિતવંતા, જેહ ઋદ્ધે મહંતા, જેહ સજ્જન સંતા, ટાલીયેં મુજ ચિંતા; જિનવર સેવંતા, વિઘ્ન વારો દુરંતા; જિન ઊત્તમ થુણંતાં, પદ્મને સુખ દિંતા. ૪.

૪

("સત્તર ભેદી જિન પૂજા રચીને." એ દેશી.)

અઠ્ઠમી વાસર મઝિમ રયણી, આઠ જાતિ દિશિ કુમરીજી; જન્મ ઘરે આવે ગહગહતિ, નિજ નિજ કારય સમરીજી; અઢાર કોડા કોડિ સાગર અંતર, તુજ તોલે કોણ આવેજી; ઋષભ જગત ગુરુ દાયક જનની, ઇમ કહી ગીત સુણાવેજી. ૧. આઠ કર્મ ચૂરણુકર જાણી, કલશ આઠ પ્રકારજી; આઠ ઇંદ્રાણી નાયક અનુક્રમે, આઠનો વર્ગ ઉદારજી; અષ્ટ પ્રકારી પૂજા કરીને, મંગલ આઠ આલેખેજી; દાહિણ ઉત્તર દિશિ જિનવરનો, જન્મ મહોત્સવ લેખેજી. ૨. પ્રવચન માતા આઠ આરાધો, આઠ પ્રમાદને બાધોજી; આઠ આચાર વિભુષિત આગમ, ભણતાં શિવ સુખ સાધોજી; આઠમે ગુણઠાણે ચઢી અનુક્રમે, ક્ષપક શ્રેણી મંડાણજી; આઠમે અંગે અંતગડ કેવલી, વલી પામો નિરવાણજી. ૩. વૈમાનિક જ્યોતિષિ ભવનાધિપ, વ્યંતર પતિ સુરનારીજી; ક્ષુદ્રાદિ અડદોષ નિઠારી, અડગુણ સમકિત ધારીજી; આઠમે દ્વીપે અઠ્ઠાઈ મહોત્સવ, કરતા ભક્તિ વિશાલજી; ક્ષમાવિજય જિનવરની ઠવણા, ચઉસઠી સય અડયાલજી. ૪.

૫

અતિ સુઘટ સુંદર, ગુણ પુરંદર, મંદરરૂપ સુધીર, ઘન કર્મ કદલી, દલન દંતી, સિંધુ સમ ગંભીર; નાભિરાય નંદન, વૃષભ

લંછન, ઋષભ જગદાનંદ, શ્રી રાજવિજય, સૂરિંદ તેહના, વંદે પદ અરવિંદ. ૧. સુરનાથ સેવિત, વિબુધ વંદિત, વિદિત વિશ્વાધાર, હોય સામલા, હોય ઉજલા, હોય નીલ વર્ણ ઉદાર; જાસૂદ ફૂલ, સમાન હોઈ, સોલ સોવન વાન, શ્રી રાજવિજય, સૂરિરાજ અહો-નિશ, ધરે તેહનું ધ્યાન. ૨. અજ્ઞાન મહાતમ, રૂપ રજની, વેગે વિદ્ધંસણ તાસ, સિદ્ધાંત શુદ્ધ, પ્રબોધ ઉદયો, દિનકર કોડી પ્રકાશ; પદબંધ શોભિત, તત્ત્વ ગર્ભિત, સૂત્ર પીસ્તાલીશ, અતિ સરસ તેહના, અર્થ પ્રકાશે, શ્રી રાજવિજય સૂરીશ. ૩. ગજગામિની, અભિરામ કામિની, દામિનીસી દેહ, સા કમલ નયણી, વિપુલ વયણી, ચક્કેસરી ગુણ ગેહ; શ્રી રાજવિજય સુરિંદ પાયે, નિત્ય નમતી જેહ, કહે ઉદયરત્ન, વાચક જૈનશાસન, વિઘ્ન નિવારો તેહ. ૪.

૬

શત્રુંજય મંડણ, ઋષભ જિણંદ દયાળ; મરુદેવા નંદન, વંદન કરું ત્રણ કાળ; એ તીરથ જાણી, પુર્વ નવાણું વાર; આદીશ્વર આવ્યા, જાણી લાભ અપાર. ૧. ત્રેવીશ તીર્થંકર, ચઢીઆ ઇણ ગિરિ રાય; એ તીરથન ગુણ, સુરાસુરાદિક ગાય; એ પાવન તીરથ, ત્રિભુવન નહિ તસ તોલે; એ તીરથના ગુણ, સીમંધર મુખ બોલે. ૨. પુંડરગિરિ મહિમા, આગમમાં પરસિદ્ધ; વિમલાચલ ભેટી, લહીએ અવિચલ રિદ્ધ; પંચમી ગતિ પહોંતા, મુનિવર કોડા કોડ; ઇણ તીરથે આવી, કર્મ વિપાક વિછોડ. ૩. શ્રી શત્રુંજય કેરી, અહોનીશ રક્ષા કારી; શ્રી આદિજિનેશ્વર, આણ હૃદયમાં ધારી; શ્રી સંઘ વિઘનહર, કવડ જક્ષ ગણભૂર; શ્રી રવિ બુદ્ધસાગર, સંઘના સંકટ ચુર. ૪.

૭

પુંડરિક ગણધર પાય પ્રણમીજે, આદીશ્વર જિનચંદાજી, નેમ વિના ત્રેવીશ તીર્થંકર, ગિરિ ચઢિઆ આનંદાજી; આગમ માંહિ પુંડરિક મહિમા, ભાખ્યું જ્ઞાન જિનંદાજી, ચૈત્રી પુનમ દિન દેવી ચક્કેસરી, સૌભાગ્ય દ્યો સુખકંદાજી.

૮

વિમલાચળ મંડન, જિનવર આદિ જિણંદ, નિર્મમ નિર્મોહી કેવલ જ્ઞાન દિણંદ; જે પૂર્વ નવાણું, આવ્યા ધરી આણંદ, શત્રુંજય શિખરે, સમવસર્યા સુખકંદ.

૯

શ્રી શત્રુંજય આદિજિન આવ્યા, પુરવ નવાણું વારજી, અનંત લાભ ઇહાં જિનવર જાણી, સમોસર્યા નિરધારજી; વિમળ ગિરિવર મહિમા મોટો, સિદ્ધાચળ ઇણે ઠામજી, કાંકરે કાંકરે અનંતા સિદ્ધયા, એક સો આઠ ગિરિનામજી.

૫૧. શ્રી સુમતિ જિન સ્તુતિ.

('પૃથ્વી પાણી તે ઉરે' એ દેશી)

મોટા તે મેઘરથ રાયરે, રાણી સુમંગલા, સુમતિનાથ જિન જનમિયા એ; આસન કંપ્યું તામ રે, હરિ મન કંપીયા, અવધિજ્ઞાને નિરખતા એ; જાણ્યું જન્મ જિણંદ રે, ઉઠ્યા આસન થકી, સાત આઠ ડગ ચાલીયા એ; કર જોડી હરિ તામ રે, કરે નમુથ્થુણું, સુમતિનાથના ગુણ સ્તવે એ. ૧. હરિણગમેષિ તામ રે, ઇન્દ્રે તેડીયા, ઘંટા સોય વજડાવીયા એ: ઘંટા તે બત્રીશ લાખ રે, લાગે તે વેલા, સુરપતિ સહુકો આવીઆ એ; રચ્યું તે પાલક વિમાન રે, લાખ જોજન તણું, ઉચું જોજન પાંચસેં એ; હરિ બેસી તે માંહીરે, આવે વાંદવા, જિન ઋષભાદિક વંદીઆ એ. ૨. હરિ આવે મૃત્યુલોક રે, સાથે સુર બહુ, કેતા ગજ ઉપર ચડ્યા એ; ગરૂડ ચડ્યા ગુણવંતરે, નાગ પલાણીઆ, સુર મલી જિનઘર આવીઆ એ; ત્રણ પ્રદક્ષિણા દેઇ રે, પ્રણમી સુમંગલા, રત્ન કૂખ તારી સહિ એ; જન્મ્યા સુમતિ જિણંદ રે, ત્રણ જ્ઞાન સહિત, ધન્ય વાણી જિનજી તણી એ. ૩. પંચ રુપ કરી હાથ રે, ઇન્દ્રે તેડીયા, ચામર વિંઝે દોય હરિ એ; એક હરિ છત્ર ધરંતરે, વજ્ર કરે ગ્રહી, એક હરિ આગલ ચાલતા એ; આવ્યા મેરૂની શ્રૃંગે રે, પાંડુક વન જિહાં,

નવરાવી ઘર મૂકીઆ એ; યક્ષ તુંબરૂ દેવ રે, મહાકાલી યક્ષણી, ઋષભ કહે રક્ષા કરો એ. ૪.

૫૨. શ્રી શાન્તિજિન સ્તુતિ.

૧

('શાન્તિ સુહંકર સાહીબો.' એ દેશી.)

શાન્તિ જિનેસર સમરીએ, જેની અચિરા માય, વિશ્વસેન કુલ ઉપન્યા, મૃગ લંછન પાય; ગજપુર નયરીનો ધણી, કંચન વર્ણી છે કાય, ધનુષ ચાલીશ દેહડી, લાખ વરસનું આય. ૧. શાન્તિ જિનેસર સોલમા, ચક્રી પંચમ જાણું, કુંથુનાથ ચક્રી છઠ્ઠા, અરનાથ વખાણું; એ ત્રણે ચક્રી સહિ, દેખી આણંદુ, સંજમ લેઈ મુગતે ગયા, નિત્ય ઉઠીને વંદુ. ૨. શાન્તિ જિનેસર કેવલી, બેઠા ધર્મ પ્રકાશે, દાન શિયલ તપ ભાવના, નર સોય અભ્યાસે; એરે વચન જિનજી તણા, જેણે હીયડે ધરીયા, સુણતાં સમકિત નિર્મલા, જેણે કેવલ વરીયા. ૩. સમેત શિખર ગિરિ ઉપરે, જેણે અણસણ કીધાં, કાઉસ્સગ્ગ ધ્યાન મુદ્રા રહી, જેણે મોક્ષજ સિધ્યાં; જક્ષ ગરૂડ સમરૂં સદા, દેવી નિર્વાણી, ભવિક જીવ તુમ સાંભળો, રિખભદાસની વાણી. ૪.

૨

સકલ સુખાકર, પ્રણમિત નાગર, સાગરપરે ગંભીરોજી, સુકૃત લતાવન, સીચન ઘનસમ, ભવિજન મન તરુ કીરોજી; સુરનર કિન્નર અસુર વિદ્યાધર, વંદિત પદ અરવિંદજી, શિવ સુખ કારણ, શુભ પરિણામે, સેવો શાંતિ જિણંદજી. ૧. સયલ જિનેસર, ભુવન દિણેસર, અલવેસર અરિહંતાજી, ભવિજન કુમુદ, સંબોધન શશિસમ, ભયભંજન ભગવંતાજી; અષ્ટ કરમ અરિ, દલ અતિ ગંજન, રંજન મુનિજન ચિત્તાજી, મન શુધ્ધે જે, જિનને આરાધે, તેહને શિવ-સુખ દિત્તાજી. ૨. સુવિહિત મુનિજન, માનસરોવર, સેવિત રાજ મરાલોજી, કલિમલ સકલ, નિવારણ જલધર, નિર્મલ સૂત્ર રસાલોજી; આગમ અકલ, સુપદ પદે શોભિત, ઉંડા અર્થ અગાધોજી,

પ્રવચન વચના, તણી જે રચના, ભવિજન ભાવે આરાધોજી. ૩. વિમલ કમલ દલ, નિર્મલ લોયણ, ઉલ્લસિત ઉરે લલિતાંગીજી, બ્રહ્માણી, દેવી નિરવાણી, વિઘ્ન હરણ કણયંગીજી; મુનિવર મેઘ, રત્નપદ અનુચર, અમર રત્ન અનુભાવેજી, નિરવાણી દેવી પ્રભાવે, ઉદય સદા સુખ પાવેજી. ૪.

૩

ગજપુર અવતારા, વિશ્વસેન કુમારા, અવનિતલે ઉદારા, ચક્રવિ લચ્છી ધારા; પ્રતિ દિવસ સવારા, સેવિયે શાંતિ સારા, ભવજલધિ અપારા, પામીયે જેમ પારા. ૧. જિનગુણ જસ મલ્લિ, વાસના વિશ્વ વલ્લિ, મન સદન ચ સલ્લિ, માનવંતી નિસલ્લિ: સકલ કુશલ વલ્લિ, ફૂલડે વેગ ફૂલી, દુરગતિ તસ દ્દલ્લિ, તા સદા શ્રી બહૂલી. ૨. જિનકથિત વિશાલા, સૂત્રશ્રેણી રસાલા, સકલ સુખ સુખાલા, મેલવા મુક્તિબાલા; પ્રવચન પદ માલા, દૂતિકા એ દયાલા, ઉરધરી સુકુમાલા, મૂકીયે મોહજાલા. ૩. અતિ ચપલ વખાણી, સૂત્રમાં જે પ્રમાણી, ભગવતિ બ્રહ્માણી, વિઘ્નહંતી નિર્વાણી: જિનપદ લપટાણી, કોડી કલ્યાણ ખાણી, ઉદયરત્ને જાણી, સુખદાતા સયાણી. ૪.

૪

શાંતિ સુહંકર સાહિબો, સંયમ અવધારે, સુમતિને ઘરે પારણું, ભવપાર ઉતારે; વિચરંતા અવની તલે, તપ ઉગ્રવિહારે, જ્ઞાન ધ્યાન એક તાનથી, તિર્યંચને તારે. ૧. પાસ વીર વાસુપૂજ્યને, નેમ મલ્લી કુમારી, રાજ્ય વિહૂણા એ થયા, આપે વ્રત ધારી; શાંતિનાથ પ્રમુખા સવિ, લહી રાજ્ય નિવારી, મલ્લી નેમ પરણ્યા નહીં, બીજા ઘરબારી. ૨. કનક કમલ પગલાં ઠવે, જગ શાંતિ કરીજે, રયણ સિંહાસન બેસીને, ભલી દેશના દીજે; યોગાવંચક પ્રાણીયા, ફલ લેતા રીઝે, પુષ્કરાવર્તના મેઘમાં, મગ સેલ ન ભીંજે. ૩. કોડવદન શુકરારૂઢો, શ્યામ રૂપે ચાર, હાથ બીજોરૂં કમલ છે, દક્ષિણ કર સાર: જક્ષ

ગરૂડ વામ પાણીએ, નકુલાક્ષ વખાણે, નિર્વાણીની વાત તો, કવિ વીર તે જાણે. ૪.

૫૩. શ્રી મલ્લિનાથની સ્તુતિ.

મલ્લિ જિનેસર વાને લીલા, દીયો મુજ સમકિત લીલાજી, અણુ પરણે જિણે સંયમ લીધો, સૂધા સંયમ શીલાજી; તે નર-ભવમાં પશુ પરે જાણો, જે કરે તુમ અવહીલાજી, તુમ પદ પંકજ સેવાથી હોય, બોધિ બીજ વસીલાજી. ૧. અષ્ટાપદગિરિ રૂષભ જિનેશ્વર, શિવપદ પામ્યા સારજી, વાસુપૂજ્ય ચંપાએ યદુ-પતિ, શિવ પામ્યા ગિરનારજી; નિમ અપાચા પુરીશિવ પોહોતા, વર્દ્ધમાન જિનરાયજી, વીશ સમેતશિખર ગિરિ સીધા, ઇમ જિન ચઉવીશ થાયજી. ૨. જિવ અજીવ પુણ્ય પાપને આશ્રવ, બંધ સંવર નિજ્જરણાજી, મોક્ષ તત્વ નવ ઇણી પરે જાણો, વલી ષટ્ દ્રવ્ય વિવરણાજી; ધર્મ અધર્મ નભ કાલને પુદ્ગલ, એહ અજીવ વિચારોજી, જીવ સહિત ષટ્દ્રવ્ય પ્રકાશ્યાં, તે આગમ ચિત્ત ધારોજી. ૩. વિદ્યાદેવી શોલ કહીજે, શાસન સુર સુરી લીજેજી, લોકપાલ ઇંદ્રાદિક સઘળા, સમકિત દ્રષ્ટી ભણીજેજી; જ્ઞાન-વિમલ પ્રભુ શાસન ભક્તા, દેખી જિનને રીઝેજી, બોધ બીજ શુદ્ધ વાસન દ્રઢતા, તાસ વિરહ નવિ કીજેજી. ૪.

૫૪. શ્રી નેમિજિન સ્તુતિ.

૧

સુર અસર વંદિત પાયપંકજ, મયણ મલ્લ મક્ષોભિતં, ઘન સુઘન શ્યામ શરીર સુંદર, શંખ લંછન શોભિતં; શિવાદેવી નંદન, ત્રિજગ વંદન, ભવિક કમલ દિનેશ્વરં, ગિરનાર ગિરિવર શિખર વંદું, શ્રી નેમિનાથ જિનેશ્વરં. ૧. અષ્ટાપદે શ્રી આદિજિનવર, વીર પાવાપુરી વરૂ, વાસપૂજ્ય ચંપા નયર સિદ્ધા, નેમ રેવા ગિરિવરૂ; સમેતશિખરે વીશ જિનવર, મુક્તિ પોહોતા મુનિવરૂ, ચોવીશ જિનવર નિત્ય વંદું, સયલ સંઘ સુહંકરૂ. ૨. ઇગ્યાર અંગ

ઉપાંગ બાર, દશ પયન્ના જાણિયેં, છચ્છેદ ગ્રંથ પસથ્થ સથ્થા, ચાર મૂલ વખાણિયેં; અનુયોગ દ્વાર ઉદ્ધાર, નંદી સૂત્ર જિનમત ગાઇયેં, વૃત્તિ ચૂર્ણિ ભાષ્ય પિસ્તાલીશ આગમ ધ્યાઇએ. ૩. દોય દિશિ બાલક દોય જેહને, સદા ભવિયણ સુખકરૂ, દુઃખ હરિ અંબા લુંબ સુંદર, દુરિત દોહગ અપહરૂ; ગિરનાર મંડણ નેમિ જિનવર ચરણ પંકજ સેવિયે, શ્રી સંઘ સુપ્રસન્ન મંગલ, કરો તે અંબા દેવિએ. ૪.

૨

શ્રી ગિરનારે જે ગુણ નીલો, તે તરણ તારણ ત્રિભોવન તિલો; નેમીસર નમિયે તે સદા, સેવ્યો આપે સંપદા. ૧. ઈંદ્રાદિક દેવ જેહને નમે, દર્શન દીઠે દુઃખ ઉપશમે; જે અતિત અનાગત વર્ત્તમાન, તે જિનવર વંદૂં વર પરધાન. ૨. અરિહંતે વાણી ઉચ્ચરી, ગણધરે તે રચના કરી; પીસ્તાલીશ આગમ જાણીયે, અર્થ તેના ચિત્ત આણીયે. ૩. ગઢ ગિરનારની અધિષ્ઠાયિકા, જિન-શાસનની રખવાલીકા; સમરૂં સા દેવી અંબિકા, કવિ ઉદયરત્ન સુખ દાઇકા. ૪.

૩

નેમિ જિનેસર, પ્રભુ પરમેસર, વંદો મન ઉલ્લાસજી, શ્રાવણ શુદિ પંચમી દિન જનમ્યા, હુઓ ત્રિજગ પ્રકાશજી; જન્મ મહોત્સવ કરવા સુરપતિ, પાંચ રૂપ કરી આવેજી, મેરૂ શિખર પર ઓચ્છવ કરીને, વિબુધ સયલ સુખ પાવેજી. ૧. શ્રી શત્રુંજય ગિરનાર વંદું, કંચનગિરિ વૈભારજી, સમેતશિખર અષ્ટાપદ આબુ, તારંગ-ગિરિને જુહારજી; શ્રી ફલવર્દ્ધિ પાસ મંડોવર, શંખેસર પ્રભુ દેવજી, સયલ તીરથનું ધ્યાન ધરીજે, અહનિશ કીજે સેવજી. ૨. વરદત્તને ગુણ મંજરી પરબંધ, નેમિ જિણેસર દાખ્યોજી, પંચમી તપ કરતાં સુખ પામ્યા, સૂત્ર સકલમાં ભાખ્યોજી; નમો નાણસ્સ ઇમ ગણણું ગણિયે, વિધિ સહિત તપ કીજેજી, ઉલટ ધરી ઉજ-મણું કરતાં, પંચમી ગતિ સુખ લીજેજી. ૩. પંચમીનું તપ જે નર

કરશે, સાનિધ્ય કરે અંબાઈજી, દોલત દાઇ અધિક સવાઇ, દેવી ઘે ઠકુરાઇજી; તપગચ્છ અંબર દિનકર સરખો, શ્રી વિજયસિંહ-સૂરીશજી, વીર વિજયપંડિત કવિરાજા, વિબુદ્ધ સદા સુજગીશજી. ૪.

૪

શ્રી ગિરનાર શિખર સિણગાર, રાજેમતિ હૈડાનો હાર, જિનવર નેમ કુમાર; પૂરણ કરુણા રસ ભંડાર, ઉગાર્યાં પશુઆં એ વાર, સમુદ્રવિજય મલ્હાર; મોર કરે મધુરા કિંગાર, વિચે વિચે કોયલના ટઉકાર, સહસ ગમે સહકાર; સહસા વનમાં હુઆ અણગાર, પ્રભુજી પામ્યા કેવલ સાર, પોહોતા મુક્તિ મઝાર. ૧. સિદ્ધગિરિ એ તીરથ સાર, આબુ અષ્ટાપદ સુખકાર, ચિત્રકૂટ વૈભાર; સોવનગિરિ સમ્મેત શ્રીકાર, નંદીશ્વર વરદ્વીપ ઉદાર, જીહાં બાવન વિહાર; કુંડલ રૂચક ને ઇક્ષુકાર, શાસ્વતા અશાસ્વતા ચૈત્ય વિચાર, અવર અનેક પ્રકાર; કુમતિ વયણે મ ભૂલ ગમાર, તીરથ ભેટે લાભ અપાર, ભવિયણ ભાવે જુહાર. ૨. પ્રગટ છઠ્ઠે અંગ વખાણી, દ્રૌપદી પાંડવની પટરાણી, પૂજા જિન પ્રતિમાની; વિધિસું કીધી ઉલટ આણી, નારદ મિથ્યા દ્રષ્ટિ અન્નાણી, છાંડયો અવિરતિ જાણી; શ્રાવક કુલની એ સહિનાણી, સમકિત આલાવે આખ્યાણી, સાતમે અંગ વખાણી; પૂજનીક પ્રતિમા અંકાણી, ઇમ અનેક આગમની વાણી, તે સુણજો ભવિ પ્રાણી. ૩. કટે કટી મેખલ ઘુઘરીયાલી, પાયે નેઉર રમઝમ ચાલી, ઉજ્જતગિરિ રખવાલી; અધર લાલ જીસ્યા પરવાલી, કંચનવાન કાયા સુકુમાલી, કર લહકે અંબડાલી; વૈરીને લાગે વિકરાલી, સંઘના વિઘ્ન હરે ઉજમાલી, અંબાદેવી મયાલી; મહિમા એ દશો દિશ અજુઆલી, ગુરૂ શ્રી સંઘવિજય સંભાલી, દિન દિન નિત્ય દીવાલી. ૪.

૫

યદુવંશાકાશે ઉડુપતિસમા નેમિજિનજી! શરીરે રંભા ભારતી મદહરી રાજુલ તજી; ગ્રહી દીક્ષા ભારી ભવિજન વિબોધે દિનકરી! કરો દષ્ટિ સ્વામી હરિણપશુ જૈસે હિતકરી. ૧. ગયા મુક્તિ સ્વામી

ગિરિશિખર ઉજ્જંત શિરસી ! અપાપામાં વીર શિવસુખ અનંત વિક્રસી; જયાભૂ ચંપામાં ધવલગિરિ શ્રી આદિજિનજી ! સમેતા આણુંદા–મૃત રસ કર્યા વીસ જીનજી. ૨. અનેકાંત સ્યાદ્વા–દનયગમ ભંગા વિવિધસુ ! યજે આહીં તીર્થાંતર સવણુધૈ કીટ સમસુ; નિહારી વાણી જો જિનની સય પંચાસય વિહા, સુધા ધારા સારા જિન મુખ થકી નિર્ગત સુહા. ૩. અધિષ્ઠાત્રી અંબા પ્રવચન નમે નેમિજીનજી, કુરોગો મે ધોઈ સતત સુખ શાંતિ અતિ ઘણી; વિજે આણુંદ શ્રી–તપ ગણગણી વલ્લભ સદા, નમો ભાવે શુદ્ધ મનવચનકાયા ફળ તદા. ૪.

૬

રાજુલ વર નારી, રૂપથી રતિ હારી; તેહના પરિહારી, બાલથી બ્રહ્મચારી; પશુઆં ઉગારી, હૂઆ ચારિત્રધારી; કેવલશ્રી સારી, પામીયા ઘાતી વારી. ૧. ત્રણ જ્ઞાન સંયુત્તા, માતની કૂખે હૂંતા; જનમે પુરહૂંતા, આવી સેવા કરંતા; અનુક્રમે વ્રત કરંતા, પંચ સમિતિ ધરંતા; મહિયલ વિચરંતા, કેવલશ્રી વરંતા. ૨. સવિ સુર વર આવે; ભાવના ચિત્ત લાવે; ત્રિગડું સોહાવે, દેવ છંદો બનાવે; સિંહાસનઠાવે, સ્વામિના ગુણ ગાવે: તિહાં જિનવર આવે, તત્વ વાણી સુણાવે. ૩. શાસન સુરી સારી, અંબિકા નામ ધારી; જે સમકિત નર નારી, પાપ સંતાપ વારી; પ્રભુ સેવા કારી, જાપ જપીયે સવારી; સંઘ દુરિત નિવારી, પદ્મને જેહ પ્યારી. ૪.

૫૫. શ્રી પાર્શ્વજિન સ્તુતિ.

૧

પાસ જિણંદા વામા નંદા, જબ ગરભે ફલી, સુપના દેખે અર્થ વિશેષે, કહે મઘવા મલી; જિનવર જાયા સુર હુલરાયા, હુઆ રમણિ પ્રિયે, નેમી રાજી ચિત્ત વિરાજી, વિલોકિત વ્રત લીયે. ૧. વીર એકાકી ચાર હજારે, દીક્ષા ધુર જિનપતિ, પાસને મલ્લિ ત્રય શત સાથે, બીજા સહસે વ્રતી; ષટ્ શત સાથે સંયમ ધરતા, વાસુ-

પૂજ્ય જગ ધણી, અનુપમ લીલા જ્ઞાન રસીલા, દેજો મુઝને ઘણી. ૨. જિનમુખ દીઠી વાણી મીઠી, સુરતરૂ વેલડી, દ્રાખ વિહાસે ગઇ વનવાસે, પીલે રસ સેલડી; સાકર સેંતી તરણાં લેતી, મુખે પશુ ચાવતી, અમૃત મીઠું સ્વર્ગે દીઠું, સુરવધૂ ગાવતી. ૩. ગજમુખ દક્ષૌ વામન યક્ષૌ, મસ્તક ફણાવલી, ચાર તે બાંહીં કચ્છપ વાહી, કાયા જસ શામલી; ચઉકર પ્રૌઢા નાગારૂઢા, દેવી પદ્માવતી, સોવન કાંતિ પ્રભુ ગુણ ગાતી, વીર ઘરે આવતી. ૪.

૨

જગ જન ભજન માંહે જે ભલિયો, જોગીસર ધ્યાને જે કલીયો, શિવ વધૂ સંગે હલિયો; અખિલ બ્રહ્માંડે જે જલહલિયો, ષટદર્શન મતે નવિ ખલિયો, બલવંત માંહે બલીયો; જ્ઞાન મહોદય ગુણ ઉચ્છલીયો, મોહ મહાભટ જેણે છલીયો, કામ સુભટ નિર્દલીયો; અજર અમર પદ ભારે લલીયો, સો પ્રભુ પાસ જિનેસર મલીયો, આજ મનોરથ ફલીયો. ૧. મુક્તિ મહા મંદિરના વાસી, અધ્યાતમ પદના ઉપાસી, આનંદ રુપ વિલાસી; અલગ અગોચર જે અવિનાશી, સાધુ શિરોમણિ મહા સંન્યાસી, લોકા લોક પ્રકાશી; જગ સઘલે જેહની શાબાસી, જીવાયોનિ લાખ ચોરાશી, તેહના પાસ નિકાસી; જલહલ કેવલ જ્યોતિકી આસી, અથિર સુખના જે નહીં આસી, વંદૂ તેહને ઉલ્લાસી. ૨. શ્રી જિન ભાષિત પ્રવચન માલા, ભવિજન કંઠે ધરો સુકુમાલા, મોહલી આલ પંપાલા; મુક્તિ વરવાને વરમાલા, વારૂ વર્ણ તે કુસુમ રસાલા, ગણધરે ગુંથી વિશાલા; મુનિવર મધુકર રૂપ મયાલા, ભોગી તેહના વલી ભૂપાલા, સુરનર કોડી રઢાલા; જે નર ચતુર અને વાચાલા, પરિમલ તે પામે વિગતાલા, ભાંજે ભવ જંજાલા. ૩. નાગ નાગિણી અધ બલતા જાણી, કરૂણાસાગર કરૂણા આણી, તત્ક્ષણ કાઢ્યા તાણી; નવકાર મંત્ર દીયો ગુણ ખાણી, ધરણીધર પદ્માવતી રાણી, થયા ધણી ધણીઆણી; પાસ પસાયે પદ પરમાણી, સા પદ્મા જિન પદે લપટાણી, વિઘ્ન હરણ સપરાણી;

ખેડા હરિયાલામાં શુભ ઠાણિ, પૂજો પાસ જિણંદ ભવિ પ્રાણી, ઉદય વદે એમ વાણી. ૪.

૩

શંખેશ્વર પાસજી પૂજીએ, નરભવનો લાહો લીજીએ; મનવંછિત પૂરણ સુરતરુ, જય વામાસુત! અલવેસરુ. ૧. દોય રાતા જિનવર અતિભલા, દોય ધોળા જિનવર ગુણનીલા; દોય લીલા દોય શામલ કહ્યા, સોળે જિન કંચનવર્ણ લહ્યા. ૨. આગમ તે જિનવર ભાખીયો, ગણધર તે હૈડે રાખીયો; તેહનો રસ જેણે ચાખીયો, તે હુવો શિવસુખ સાખીયો. ૩. ધરણેંદ્ર રાય પદ્માવતી, પ્રભુ પાર્શ્વ તણાં ગુણ ગાવતી; સહુ સંઘનાં સંકટ ચૂરતી, નયવિમળનાં વાંછિત પૂરતી. ૪.

૪

સકલ સુરાસુર સેવે પાયા, નયરી વાણારસી નામ સોહાયા, અશ્વસેન કુલ આયા; દશને ચાર સુપન દીખલાયા, વામાદેવી માતાએ જાયા, લંછન નાગ સોહાયા; છપ્પન દિશકુમરી હુલરાયા, ચોસઠ ઇંદ્રાસન ડોલાયા, મેરૂ શિખર નવરાયા; નીલવર્ણ તનુ સોહે કાયા, શ્રી વિજયસેન સૂરીશ્વર રાયા, પાસ જિનેશ્વર ગાયા. ૧. વિદ્રુમ વર્ણા દોય જિણંદા દો નીલા દો ઉજ્વલ ચંદા, દો કાલા સુખ કંદા; સોલે જિનવર સોવનવર્ણા, શિવપુરવાસી શ્રી પરસન્ના, જે પૂજે તે ધન્ના; મહા વિદેહે જિન વિચરંતા, વિશે પૂરા શ્રી ભગવંતા, ત્રિભુવન તે અરિહંતા; તીરથ સ્થાનક નામું એ શિશ, ભાવ ધરીને વિશ્વાવીશ, શ્રી વિજયસિંહ સૂરીશ. ૨. સાંભળ સખરા અંગ અગિયાર, મન શુદ્ધે ઉપાંગજ બાર, દશ પયન્ના સાર; છેદ ગ્રંથ વલી ષટ્ વિચાર, મૂલ સૂત્ર બોલ્યા જિન ચાર, નંદી અનુયોગ દ્વાર; પણયાલીશ જિન આગમ નામ, શ્રી જિન અરથે ભાખ્યા જામ, ગણધર ગુંથે તામ; શ્રી વિજય સેન સૂરીંદ વખાણે, જે ભવિકા નિજ ચિત્તમાં જાણે, તસ ઘર લક્ષ્મી આણે. ૩. વિજાપુરમાં સ્થાનક જાણી, મહિમા મ્હોટે તું

મંડાણી, ધરણીંદ્ર ધણીઆણી; અહનિશ સેવે સુર વૈમાની, પરતો પૂરણ તુ સપરાણી, પૂરવ પુણ્ય કમાણી; સંઘ ચતુર્વિધ વિઘ્ન નિવારો, પાર્શ્વનાથની સેવા સારો, સેવક પાર ઉતારો; શ્રી વિજયસેન સૂરીશ્વર રાયા, શ્રી વિજયદેવ ગુરુ, પ્રણમી પાયા, ઋષભદાસ ગુણ ગાયા. ૪.

૫૬. શ્રી મહાવીર જિન સ્તુતિ.

૧

ઉપસમ રસમાં મગ્ન સદા જે, પ્રસન્નદૃષ્ટિ સદા, વિકસિતકમલ સમ જસ વદન, સ્ત્રી સંગ નહિ કદા; અહો કર જુગલ, તે પણ જાસ, શસ્ત્રાદિકે વર્જીત, શ્રી મહાવીર, સત્યહિ દેવ, રાગ દ્વેષ નિર્જીત. ૧. જિન અરિહંત, સમ દમ વંત, સેવે સંત માનમાં, પર તણી આશ, જે ભવ વાસ, કીધ નિરાશ સ્વધ્યાનમાં; કામને કોહ, વિદલિત મોહ, નિંદ વિછોહ સુજ્ઞાનમાં, સયલ ગુણ ભૂપ, પરમાતમ રૂપ, સદોદ્ભૂત તાનમાં. ૨. નમો તત્વાવભાસી, જગભાવવિકાસી, સ્વપરપ્રકાશીનાણને, પશુ પણું ટાલી, સુરરૂપ કરે જે, પલ્લવ આણે પહાણને; ભૂલ અનાદિ, ટલે જાસ પ્રભાવે, રક્ષે ભાવ પ્રાણને, પ્રણમો જિન વાણી, મહા કલ્યાણી, આપે પદ નિર્વાણને. ૩. જિનાજ્ઞાકારી, દંભ નિવારી, શુદ્ધ મને સેવતા, જિન ગુણ રાગી, નિર્ગુણ ત્યાગી, સુવિધી આ સેવતા; નિજ ભાવે મગ્ના, વિભાવ અલગ્ના, શ્યામતા દૂરે ખેવતા, શુદ્ધ સમકિત, ધારી, જાઉં બલિહારી, જસ સાનિધ્યકારી દેવતા. ૪.

૨

ગંધારી મહાવીર જિણંદા, જેને સેવે સુર નર ઇંદા, દીઠે પરમાનંદા; ચૈતર શુદ તેરસ દિન જાયા, છપ્પન્ન દિગ કુમરી ગુણ ગાયા, હરખ ધરી હુલરાયા; ત્રીશ વરસ પાલી ઘરવાસ, માગસર વદ દશમી વ્રત જાસ, વિચરે મન ઉલ્લાસ; એ જિન સેવો હિતકર જાણી, એહથી લહીએ શિવ પટરાણી, પુણ્ય તણી એ ખાણી. ૧.

રિખભ જિનેશ્વર તેર ભવ સાર, ચંદ્ર પ્રભુ ભવ આઠ ઉદાર, શાન્તિકુમાર ભવ બાર; મુનિસુવ્રત ને નેમકુમાર, તે જિનના નવ નવ ભવસાર, દશ ભવ પાર્શ્વકુમાર; સત્તાવીશ ભવ વીરના કહીએ, સત્તર જિનના ત્રણ ત્રણ લહીએ, જિન વચને સદ્દહીએ; ચોવિશ જિનનો એહ વિચાર, એહથી લહીએ ભવનો પાર, નમતાં જય જયકાર. ૨. વૈશાખ શુદ દશમી લહી નાણુ, સિંહાસન બેઠા વર્દ્ધમાન, ઉપદેશ દે પ્રધાન; અગ્નિ ખુણે હવે પર્ષદા સુણીએ, સાધ્વી વૈમાનિક સ્ત્રી ગણીએ, મુનિવર ત્યાંહીજ ભણીએ; વ્યંતર જ્યોતિષિ ભૂવનપતિ સાર, એહને નૈઋત્ય ખુણે અધિકાર, વાયવ્ય ખુણે એની નાર; ઈશાને સોહીએ નર નાર, વૈમાનીક સુર થઈ પર્ષદા બાર, સુણે જિનવાણી ઉદાર. ૩. ચક્કેસરી અજિયા દુરિઆરિ, કાલી મહાકાલી મનોહારી, અચ્ચુઅ સંતા સારી; જ્વાલા સુતાર યા અસોયા, સરિવત્સા વર ચંડા માયા, વિજયાંકુસી સુખદાયા; પન્નત્તિ નિવ્વાણી અચ્ચુઆ ધરણી, વૈરુટદત્ત ગંધારી અઘ હરણી, અંબ પઉમા સુખ કરણી; સિદ્ધાઇ શાસન રખવાલી, કનકવિજય બુધ આનંદકારી, જસવિજય જયકારી. ૪.

૩

કનક સમ શરીરં, પ્રાપ્ત સંસારતીરં, કુમત ઘન સમીરં, ક્રોધ દાવાગ્નિનીરં; જલધિજલગભીરં, દંભ ભૂ સારસીરં, સુરગિરિસમ ધીરં, સ્તૌમિ ભકત્યા ચ વીરં. ૧. નમદખિલ સુરેંદ્રાઃ, પાપ પંકે દિનેંદ્રાઃ, કુમત મૃગ મૃગેંદ્રાઃ, કર્મ વૃક્ષે ગજેંદ્રાઃ; સુગુણ મણિ સમુદ્રાઃ, સાધુ ચક્કોર ચંદ્રાઃ, ગત ઘનતર તંદ્રાઃ, પાતુવઃ શ્રી જિનેંદ્રાઃ ૨. જિન વદન હ્રદંતાત્, નિર્ગતા વાર્દ્ધિકાંતા, સુપદ મલિલ પૂતા, પાપ પંકૌઘ હર્ત્રી; જનન મરણ નિત્યા, દ્વાદશાંગી વિચિત્રા, મુનિજન હિત કર્તા, મોક્ષ સૌખ્ય પ્રદાતા. ૩. જિત નયન કુરંગી, શ્યામવેણી ભુજંગી, જિન મુખકજ ભૃંગી, શ્વેત વસ્રૈ વૃતાંગી; નિવડ જડિમરોગિ, ધ્વંસને માતુલિંગી, શ્રુત નિચય વરાંગી, દેહી મે દેવિ સદ્દગીઃ. ૪.

૪

વીર જગતપતિ જન્મજ થાવે, નંદન નિશ્ચિત શિખર રહાવે, આઠ કુમારી ગાવે; અડ ગજદંતા હેઠે વસાવે, રૂચકગિરિથી છત્રીશ જાવે, દ્વીપ રૂચક ચઉ ભાવે; છપ્પન્ન દિગકુમરિ હુલરાવે, સૂતી કરમ કરી નિજ ઘર પાવે, શક્ર સુઘોષા વજાવે; સિંહનાદ કરી જ્યોતિષી આવે, ભવન વ્યંતર શંખ પડહે મિલાવે, સુરગિરિ જન્મ મલ્હાવે. ૧. રૂષભ તેર શશિ સાત કહીજે, શાંતિનાથ ભવ બાર સુણીજે, મુનિસુવ્રત નવ કીજે; નવ નેમીશ્વર નમન કરી જે, પાસ પ્રભુના દશ સમરી જે, વીર સત્તાવીશ લીજે; અજિતાદિક જિન શેષ રહીજે, ત્રણ્ય ત્રણ્ય ભવ સઘલે કવીજે, ભવ સમકિત થી ગણીજે; જિન નામબંધ નિકાચિત કીજે, ત્રીજે ભવતપ ખંતી ધરીજે, જિનપદ ઉદયે સીઝે. ૨. આચારાંગ આદે અંગ અગ્યાર, ઉવવાઈ આદે ઉપાંગ તે બાર, દશ પયન્ના સાર; છ છેદસૂત્ર વિચિત્ર પ્રકાર, ઉપગારી મુલસૂત્ર તે ચાર, નંદી અનુયોગદ્વાર; એ પીસ્તાલીશ આગમ સાર, સુણતાં લહીયે તત્ત્વ ઉદાર, વસ્તુ સ્વભાવ વિચાર; વિષય ભુજંગિની વિષ અપહાર, એ સમો મંત્ર ન કો સંસાર, વીર શાસન જયકાર. ૩. નકુલ બીજોરૂ હાથ કર ઝાલી, માતંગ સુર શામ કંતી તેજાલી, વાહન ગજ શુંઢાલી; સિંહ ઉપર બેઠી રઢીયાલી, સિદ્ધાયિકા દેવી લટકાલી, હરિતાભા ચાર ભુજાલી; પુસ્તક અભયા જિમણે ઝાલી, માતુલિંગને વીણા રસાલી, વામ ભુજા નહીં ખાલી; શુભ ગુરૂ ગુણ ધ્યાન ઘટાલી, અનુભવ નેહશું દેતી તાલી, વીર વચન ટંકશાલી. ૪.

૫

મહાવીર જિણંદા, રાય સિદ્ધાર્થ નંદા, લંછન મૃગેંદા, જાસ પાયે સોહંદા; સુર નર વર ઇંદા, નિત્ય સેવા કરંદા; ટાલે ભવ ફંદા, સુખ આપે અમંદા. ૧. અડ જિનવર માતા, મોક્ષમાં સુખ શાતા, અડ જિનની ખ્યાતા, સ્વર્ગ ત્રીજે અખ્યાતા; અડ જિનેપ જનેતા,

નાક માહેંદ્ર યાતા, સવિ જિનવર નેતા, શાશ્વતા સુખ દેતા. ૨. મલ્લી નેમી પાસ, આદિ અઠ્ઠમ ખાસ, કરી એક ઉપવાસ, વાસુ પૂજ્ય સુવાસ; શેષ છઠ્ઠ સુવિલાસ, કેવલજ્ઞાન જાસ, કરે વાણી પ્રકાસ, જેમ અજ્ઞાન નાશ. ૩. જિનવર જગદીશ, જાસ મોટી જગીશ, નહિ રાગને રીશ, નામીયે તાસ શીશ; માતંગ સુર ઇશ, સેવતો રાતિ દીસ, ગુરુ ઉત્તમ અધીશ, પદ્મ ભાંખે સુશીશ. ૪.

૬

જય જય ભવિ હિતકર, વીર જિનેશ્વર દેવ, સુર નરના નાયક, જેહની સારે સેવ; કરુણારસ કંદો, વંદો આણંદ આણી, ત્રિશલા સુત સુંદર, ગુણ મણિ કેરો ખાણી. ૧. જસ પંચ કલ્યાણક, દિવસ વિશેષ સુહાવે, પણ થાવર નારક, તેહને પણ સુખ થાવે; તે ચ્યવન[1] જનમ[2] વ્રત[3], નાણ[4] અને નિર્વાણ[5], સવિ જિનવર કેરાં, એ પાંચે અહિઠાણ. ૨. જિહાં પાંચ સમિતિ યુત, પાંચ મહાવ્રત સાર, જેહમાં પરકાશ્યા, વલિ પાંચે વ્યવહાર; પરમેષ્ટિ[1] અરિહંત[2], નાથ[3] સર્વજ્ઞને[4] પાર[5], એહ પંચ વદે લહ્યો, આગમ અર્થ ઉદાર. ૩. માત્તંગ સિદ્ધાઈ, દેવી જિનપદ સેવી, દુઃખ દુરિત ઉપદ્રવ, જે ટાલે નિતમેવી; શાસન સુખદાયી, આઈ સુણો અરદાશ, શ્રી જ્ઞાન-વિમલ ગુણ, પૂરો વંછિત આશ. ૪.

૫૭. શ્રી ભાવનગર જિન ચૈત્ય સ્તુતિ.

ભાવનગર બંદર અતિ સુંદર, જિન મંદિર જ્યાં સોહેજી; આદિકરણ જીહાં પ્રથમ તીર્થંકર, પ્રથમ રાય મન મોહેજી; પ્રથમ ભિક્ષાચર રૂષભ જિનેશ્વર, એ અભિધાને પૂજોજી; દૂરિત કરિગણ કેસરી સમ જિન, એ વિણ અવર ન દુજોજી. ૧. અભિનંદન જિન શાન્તિ જિનેશ્વર, પાસ ગોડીચા નીરખોજી; વડવા માંહે ચંદ્રપ્રભુ જિન, વદન દેખી મન હરખોજી, ઇત્યાદિક એ જિન બિંબ નીહાલી, અનુભવ રસની થાળીજી; ભવોદધિ તારણ અધિકા કારણ, અર્ચો જિનવર આલિજી. ૨. સમવસરણમાં જિનવર ભાખે,

ઉત્પત્તિ ધ્રુવ નાશજી; તે અનુસારે ગણધર દેવે, દ્વાદશાંગી પ્રકાશીજી; મિથ્યા તિમિર નિવારણ હેતે, દિનકર તુલ્ય આચારોજી; જિન પડિમા જિન આગમ છે વલી, દુષમ કાલે આધારોજી. ૩. જિનમત ભકતા સમકિત યુક્તા, ઉક્તા જિનવર દેવજી; રમતા જિનશાસનમાં જે ભવિ, કરતા તેહુની સેવજી; જિનપદ ધ્યાવે તેહીજ પાવે, અક્ષય પદની ઋદ્ધિજી; મુનિ ગુણ રસિયા પરથી ખસિયા, તે પામે ગુણ વૃદ્ધિજી. ૪.

૫૮. શાશ્વતા જિન સ્તુતિ.

રુષભ ચંદ્રાનન વંદન કીજે, વારિષેણ દુઃખ વારેજી; વર્દ્ધમાન જિનવર વલી પ્રણમો, શાશ્વત નામ એ ચારેજી; ભરતાદિક ક્ષેત્રે મલિ હોવે, ચાર નામ ચિત્ત ધારોજી; તેણે ચારે એ શાશ્વત જિનવર, નમિયે નિત્ય સવારેજી. ૧. ઉર્ધ્વ અધો તિર્છેલોકે થઈ, કોડિ પન્નરસે જાણોજી; ઉપર કોડી બેંતાલીશ પ્રણમો, અડવન લખ મન આણોજી; છત્રીશ સહસ એંસી તે ઉપરે, બિંબ તણો પરિમાણોજી; અસંખ્યાંત વ્યંતર જ્યોતિષિમાં, પ્રણમું તે સુવિહાણોજી. ૨. રાયપસેણી જીવાભિગમે, ભગવતી સૂત્રે ભાખીજી; જંબૂદ્વીપ પન્નતિ ઠાણાંગે, વિવરીને ઘણું દાખીજી; વલીય અશાશ્વતી જ્ઞાતા કલ્પમાં, વ્યવહાર પ્રમુખ આખીજી તે જીન પ્રતિમા લોપે પાપી, જીહાં બહુ સુત્ર છે સાખીજી. ૩. એ જિન પૂજાથી આરાધક, ઈશાન ઈંદ્ર કહાયાજી; તેમ સુરિયાભ પ્રમુખ બહુ સુરવર, દેવી તણા સમુદાયાજી; નંદીસર અઠાઈ મહોત્સવ, કરે અતિ હર્ષ ભરાયાજી; જિન ઉત્તમ કલ્યાણક દિવસે, પદ્મવિજય નમે પાયાજી. ૪.

૫૯. શ્રી નંદીશ્વર દ્વીપની સ્તુતિ.

નંદીસર વરદ્વીપ સંભારું, બાવન ચોમુખ જિનવર જુહારું; એકે એકે એકશો ચોવિશ, બિંબ ચોસઠ સય અડતાલીશ. ૧. દધિમુખ ચાર રતિકર આઠ, એકે અંજનગિરિ તેરે પાઠ; ચઉ દિશિના એ બાવન જુહારું, ચાર નામ શાશ્વતા સંભારું. ૨. સાત દ્વીપ

તીહાં સાયર સાત, આઠમો દ્વીપ નંદીસર વાટ; એ કેવલીએ ભાખ્યું સાર, આગમ લાલવિજય જયકાર. ૩. પહેલો સુધર્મા બીજો ઈશાન ઈંદ્ર, આઠ આઠ અગ્ર મહિષીના ભદ્ર; શોલ પ્રાસાદ તીહાં વાંદીજે, શાસનદેવી સાનિધ્ય કીજે. ૪.

૬૦. બીજની સ્તુતિ.

દિન સકલ મનોહર, બીજ દિવસ સુવિશેષ, રાય રાણા પ્રણમે, ચંદ્રતણી જિહાં રેખ; તિહાં ચંદ્રવિમાને, શાશ્વતા જિનવર જેહ, હું બીજ–તણે દિન, પ્રણમું આણી નેહ. ૧. અભિનંદન ચંદન, શીતળ શીતળનાથ, અરનાથ સુમતિ જિન, વાસુપૂજ્ય શિવસાથ; ઈત્યાદિક જિનવર, જન્મ જ્ઞાન નિરવાણ, હું બીજ તણે દિન, પ્રણમું તે સુવિહાણ. ૨. પરકાશ્યો બીજે, દુવિધ ધર્મ ભગવંત, જેમ વિમળા કમળા વિઉલ નયન વિકસંત; આગમ અતિ અનુપમ, જિહાં નિશ્ચય વ્યવહાર, બીજે સવિ કીજે, પાતકનો પરિહાર. ૩. ગજગામિની કામિની, કમળ સુકોમળ ચીર, ચક્કેસરી કેસરી, સરસ સુગંધ શરીર, કર જોડી બીજે, હું પ્રણમું તસ પાય, એમ લબ્ધિ વિજય કહે, પૂરો મનોરથ માય. ૪.

૬૧. ત્રીજની સ્તુતિ.

નિસીહિ ત્રણ પ્રદક્ષિણા ત્રણે, પ્રણામ ત્રણે કરીજેજી, ત્રણ દીશી, વરજી જિન જુઓ, ભૂમિ ત્રણ પૂજીજેજી; ત્રણ પ્રકારની પૂજા કરીને, ત્રણ અવસ્થા ભાવીજેજી, આલંબન ત્રણ મુદ્રા પ્રણિધાન, ચૈત્યવંદન ત્રણ કીજેજી. ૧. પહેલે ભાવજિન દ્રવ્યજિન બીજે, ત્રીજે એક ચૈત્ય ધારોજી, ચોથે નામજિન પાંચમે સર્વે, લોક ચૈત્ય જુહારોજી; વીહરમાન છઠ્ઠે જિન વંદો, સાતમે નાણ નિહાળોજી, સિદ્ધ વીર ઉજ્જંત અષ્ટાપદ, શાસન સૂર સંભારોજી. ૨. શક્રસ્તવમાં દોય અધિકાર, અરિહંત ચેઈઆણં ત્રીજેજી, નામ સ્તવમાં દોય પ્રકાર, શ્રુતસ્તવ દોય લીજેજી; સિદ્ધસ્તવમાં પાંચ પ્રકાર, એ બારે અધિકારજી, જિત નિર્યુકિતમાંહે ભાખ્યો, તે તણો વિસ્તારજી.

૩. ભોયણુ પાણુ તંબુલ વાહન, મેહુણ એક ચિત્ત ધારોજી, થુંક સળેખમ વડી લઘુ નીતિ, જુગતે રમવું વારોજી; એ દશે આશાતના મોટી, વરજો જિનવર દ્વારેજી, ક્ષમાવિજય જિન એણીપરે જંપે, શાસન સૂર સંભારોજી. ૪.

૬૨. પંચમીની સ્તુતિ.

૧

શ્રાવણ સુદિ દિન પંચમી એ, જન્મ્યા નેમ જિણંદ તો, શ્યામવરણ તનુ શોભતું એ, મુખ શારદકો ચંદ તો: સહસ વરસ પ્રભુ આઉખું એ, બ્રહ્મચારી ભગવંત તો, અષ્ટ કરમ હેલા હણી એ, પહોતા મુક્તિ મહંત તો. ૧. અષ્ટાપદ–પર આદિજિન એ, પહોતા મુક્તિ મોઝાર તો, વાસુપૂજ્ય ચંપાપૂરીએ, નેમ મુક્તિ ગિરનાર તો; પાવાપુરી નગરીમાં વળી એ, શ્રીવીરતણું નિર્વાણ તો, સમેતશિખર વીશ સિદ્ધ હુઆ એ, શિર વહું તેહની આણ તો, ૨. નેમનાથ જ્ઞાની હુવા એ, ભાખે સાર વચન તો, જીવદયા ગુણવેલડી એ, કીજે તાસ જતન તો, મૃષા ન બોલો માનવી એ, ચોરી ચિત્ત નિવાર તો, અનંત તીર્થંકર એમ કહે એ, પરહરિએ પર નાર તો. ૩. ગોમેદ નામે યક્ષ ભલો એ, દેવી શ્રી અંબિકા નામ તો; શાસન–સાનિધ્ય જે કરે એ, કરે વળી ધર્મના કામ તો; તપગચ્છનાયક ગુણનીલો એ, શ્રીવિજયસેનસૂરિરાય તો, ઋષભદાસ પાય સેવતાં એ, સફળ કર્યો અવતાર તો. ૪.

૨

તીર્થંકર શ્રીવીર જિણંદા, સિદ્ધારથ કુલ ગગન દિણંદા, ત્રિશલા રાણી નંદા; કહે જ્ઞાન પંચમીદીન સુખકંદા, મતિ શ્રુતાવરણી મંટ ભવ ફંદા, અન્નાણુ કુંભી મયંદા; દુગ ચઉ ભેદ અઠ્ઠાવીશ વૃંદા, સમકિત મતિથી ઉલ્લસે આનંદા, છેદે દુરમતિ દંદા; ચઉદ ભેદે ધારો શ્રુત ચંદા, જ્ઞાની દોયના પદ અરવિંદા, પૂજો ભાવ અમંદા. ૧. અવતરિયા સવિ જગદાધાર, અવધિનાણુ સહિત નિરધાર, પામે પરમ

કરાર; માગશિર શુદિ પંચમી દિન સાર, શ્રાવણ શુદિ પંચમી શુભ-વાર, સુવિધિ નેમ અવતાર: ચૈત્ર વદિ પંચમી ઘણી શ્રીકાર, ચંદ્રપ્રભ ચ્યવન મંગલ વિસ્તાર, વર્ત્યો જય જયકાર; ત્રીજા જ્ઞાન દર્શન ભંડાર, દેખે પ્રગટ દ્રવ્યાદિક ચાર, પુણ્ય અનંત અધિકાર. ૨. વૈશાખ વદિ પંચમી મન આણી, કુંથુનાથ સંયમ ગુણ ઠાણી, થયા મનપર્યવ નાણી; દીક્ષા મહોત્સવ અવસર જાણી, આવે સુરપતિ ઘણી ઇંદ્રાણી, વંદે ઉલટ આણી; વિચરે પાવન કરતા જગ પ્રાણી, અધ્યાતમ ગુણ શ્રેણી વખાણી, સ્વરૂપ રમણ સહી નાણી; અ પ્રમાદિ રિદ્ધિવંતા પ્રાણી, નમો નાણાતે આગમ વાણી સાંભલી લહો શિવરાણી. ૩. કાર્તિક વદિ પંચમી દિન આવે, કેવલજ્ઞાન સંભવ જિન પાવે, પ્રભુતા પૂરણ થાવે; અજીત સંભવજીન અનંત સોહાવે, ચૈત્રશુદી પંચમી મુક્તિ કહાવે, જ્યેષ્ઠ શુદિ તે તિથિ દાવે; ધર્મનાથ પરમાનંદ પદ પાવે, શાસન સૂરિ પંચમી વધાવે, ગીત સરસ કેઇ ગાવે; સંઘ સકળ ભણી કુશલ બનાવે, જ્ઞાનભક્તિ બહુ માન જણાવે, વિજય લક્ષ્મીસૂરિ પાવે. ૪.

૬૩. આઠમની સ્તુતિ.

૧

અષ્ટમી અષ્ટપદ મદ એમ છાંડીયે, અષ્ટમી ધર્મશું પ્રેમ બહુ માંડીયે; અષ્ટમી આદિ જિન ધરીયે સંજમ રળી, અષ્ટમી પાસ જિન મુગતે પહોત્યા વળી. ૧. અષ્ટમો દ્વીપવર નંદીશ્વર સોહીયે, એક શત અષ્ટોત્તર બિંબ મન મોહીયે; ચાર અષ્ટાયિક સુર સ્વર્ગે ગયા, પૂજિયા આગલ અષ્ટ મંગલ લહ્યા. ૨. પાસજીના વર ગણી તે ગણધરા, સહસ અષ્ટોત્તરા અંગ લક્ષણ ધરા; સુણી જિન વાણી આગમ રસ તે તદા, અષ્ટમી પાળતાં અષ્ટ સુખ સંપદા. ૩. અષ્ટમી અષ્ટપદ કમલ નિવાસિની, અષ્ટમી કર્મઘન પડલની નાશિની; અષ્ટમી વ્રતિ તપ સંજમ જે કરે, અષ્ટમી અલિય વિઘ્ન દેવ દૂરે હરે. ૪.

૨

મંગળ આઠ કરી જસ આગળ, ભાવ ધરી સુરરાજજી, આઠ જાતિના કળસ કરીને, ન્હવરાવે જિનરાજજી; વીર જિનેશ્વર જન્મ

મહોત્સવ, કરતાં શિવસુખ સાધેજી, આઠમનું તપ કરતાં અમ ઘર, મંગળ કમળા વાધેજી. ૧. અષ્ટ કરમ વયરી ગજગંજન, અષ્ટાપદ-પરે બળિયાજી, આઠમે આઠ સરૂપ વિચારી, મદ આઠે તસ ગળિ-યાજી; અષ્ટમી ગતિ પહોતા જે જિનવર, ફરસ આઠ નહીં અંગજી; આઠમનું તપ કરતાં અમઘર, નિત્ય નિત્ય વાધે રંગજી. ૨. પ્રાતિ-હારજ આઠ બિરાજે, સમવસરણ જિન રાજેજી, આઠમે આઠસો આગમ ભાખી, ભવિ મન સંશય ભાંજેજી; આઠે જે પ્રવચનની માતા, પાળે નિરતિચારોજી, આઠમને દિન અષ્ટ પ્રકારે, જીવદયા ચિત્ત ધારોજી. ૩. અષ્ટ પ્રકારી પૂજા કરીને, માનવભવ—ફળ લીજેજી, સિદ્ધાઈ દેવી જિનવરસેવી, અષ્ટ મહાસિદ્ધિ દીજેજી; આઠમનું તપ કરતાં લીજે, નિર્મળ કેવળ જ્ઞાનજી, ધીરવિમળ કવિ સેવક નય કહે, તપથી કોડી કલ્યાણજી. ૪.

૩

ચોવિશે જિનવર હું પ્રણમુ નિત્યમેવ, આઠમ દિન કરીએ ચંદ્રપ્રભુજીની સેવ; મૂર્ત્તિ મનમોહન જાણે પૂનમ ચંદ, દીઠે દુઃખ જાયે, પામે પરમાનંદ. ૧. મલી ચોસઠ ઈંદ્ર પૂજે પ્રભુજીના પાય, ઈંદ્રાણી અપચ્છરા કરજોડી ગુણ ગાય; નંદીસર દ્વીપે મલી સુરવરની કોડ, અઠ્ઠાઇ મહોચ્છવ કરે તે હોડા હોડ. ૨. શેત્રુંજા શિખરે જાણી લાભ અપાર, ચોમાસું રહીયા ગણધર મુનિ પરિવાર; ભવિયણને તારે દેઇ ધર્મ ઉપદેશ, દૂધ સાકરથી પણ વાણી અધિક વિશેષ. ૩. પોસહ પડિક્કમણું કરીએ વ્રત પચ્ચખ્ખાણ, આઠમ દિન કરી અષ્ટ કર્મની હાણ; અષ્ટ મંગળ થાયે, દિનદિન કોડ કલ્યાણ, એમ સુખસૂરિ કહે જીવિત જન્મ પ્રમાણ. ૪.

૬૪. એકાદશીની સ્તુતિ.

૧

નિરૂપમ નેમિ જિનશ્વર ભાખે, એકાદશી અભિરામજી, એક મને કરી જેહ આરાધે, તે પામે શિવઠામજી; તેહ નિસુણી માધવ

પૂછે, મન ધરી અતિ આનંદાજી, એકાદશીનો એહવો મહિમા, સાંભળી કહે જિણંદાજી. ૧. એકશત અધિક પચ્ચાસ પ્રમાણ, કલ્યાણક સવિ જિનનાજી, તેહ ભણી તે દિન આરાધો, છંડી પાપ સવિ મનનાજી; પોસહ કરીએ મૌન આદરીએ, પરિહરીએ અભિમાનજી, તે દિન માયા મમતા તજીએ, ભજીએ શ્રી ભગવાનજી. ૨. પ્રભાતે પડિક્કમણું કરીને, પોસહ પણ તિહાં પારીજી, દેવ જુહારી ગુરૂને વાંદી, દેશનાની સુણો વાણીજી; સાહમી જમાડી કર્મ ખપાવી, ઉજમણું ઘર માંડુજી, અશનાદિક ગુરૂને વહોરાવી, પારણું કરો પછી વારૂજી. ૩. બાવીશમા જીન એણીપરે બોલે, સુણ તું કૃષ્ણ નરિંદાજી, એમ એકાદશી જેહ આરાધે, તે પામે સુખ વૃંદાજીઃ દેવી અંબાઈ પુણ્ય પસાયે, નેમીશ્વર હિતકારીજી, પંડિત હરખ વિજય તસ શિષ્ય, માનવિજય જયકારીજી. ૪.

૨

એકાદશી અતિ રુઅડી, ગોવિંદ પૂછે નેમ, કિણ કારણ એ પર્વ મોટું, કહોને મુજશું તેમ; જિનવર કલ્યાણક અતિ ઘણાં, એક સો ને પચાસઃ તેણે કારણ એ પર્વ મોટું, કરો મૌન ઉપવાસ. ૧. અગિયાર શ્રાવકતણી પડિમા, કહિ તે જિનવરદેવ, એકાદશી એમ અધિક સેવો, વનગજા જિમ રેવ; ચોવીશ જિનવર સયલ સુખકર, જેસા સુરતરુ ચંગ, જેમ ગંગ નિર્મળ નીર જેહવો, કરો જિનશું રંગ. ૨. અગિયાર અંગ લખાવીએ, અગિયાર પાઠાં સાર, અગિયાર કવળી વીંટણાં, ઠવણી પૂંજણી સાર; ચાબખી ચંગી વિવિધ રંગી, શાસ્ત્રતણે અનુસાર, એકાદશી એમ ઊજવો, જેમ પામીએ ભવપાર. ૩. વર કમલનયણી કમલ વયણી, કમલ સુકોમળ કાય, ભુજ દંડ ચંડ અખંડ જેહને, સમરતાં સુખ થાયઃ એકાદશી એમ મન વસી, ગણિ હર્ષ પંડિત શિષ્ય, શાસનદેવી વિઘન નિવારે, સંઘતણા નિશદિશ. ૪.

૩

ગોયમ બોલે ગ્રન્થ સંભાલી, વર્દ્ધમાન આગલ રઢીઆલી, વાણી અતીઅ રસાલી; મૌન અગ્યારસ મહિમા ભાલી, કોણે કીધી

ને કહો કોણે પાલી, પ્રશ્ન કરે ટંકશાલી; કહોને સ્વામી પરવ પંચાલી, મહિમા અધિક અધિક સુવિશાલી, કુણ કહે કહો તુમ ટાલી; વીર કહે માગશર અજુઆલી, દોઢસો કલ્યાણુક નિહાલી, અગ્યારસ કૃષ્ણે પાલી. ૧. નેમિનાથને વારે જાણે, કાન્હુડો ત્રણ ખંડનો રાણો, વાસુદેવ સુપ્રમાણો; પરિગ્રહ ને આરંભે ભરાણો, એક દિન આતમ કીધો શાણો, જિનવંદન ઉજાણો; નેમિનાથને કહે હેત આણો, વરસી વારૂ દિવસ વખાણો, પાલી થાઉં શિવ રાણો; અતીત અનાગત ને વર્ત્તમાન, નેવું જિનના હુવા કલ્યાણ, અવર ન એહ સમાન. ૨. આગમ આરાધો ભવિ પ્રાણી, જેહમાં તીર્થંકરની વાણી, ગણધર દેવ કમાણી; દોઢસો કલ્યાણકની ખાણી, એહ અગ્યારસને દિન જાણી, એમ કહે કેવલ નાણી: પુન્ય પાપ તણી જીહાં કહાણી, સાંભલતા શુભ લેખ લખાણી, તેહની સરગ નિસાણી; વિદ્યા પૂરવ ગ્રન્થે રચાણી, અંગ ઉપાંગ સૂત્ર ગુંથાણી, સુણતા દીએ શિવ રાણી. ૩. જિન શાસનમાં જે અધિકારી, દેવ દેવી હોએ સમકિત ધારી, સાનિધ્ય કરે સંભારી: ધરમ કરે તસ ઉપર પ્યારી, નિશ્ચલ ધર્મ કરે સુવિચારી; જે છે પર ઉપકારી; વડ મંડલ મહાવીરજી તારી, પાપ પખાલી જિન જુહારી, લાલવિજય હિતકારી; માતંગ જક્ષ કરે મનોહારી, ઓલગ સારે સુર અવતારી, શ્રી સંઘના વિઘન નિવારી. ૪.

૬૫. શ્રી સિદ્ધચક્ર સ્તુતિઃ

૧

વીર જિનેશ્વર અતિ અલવેસર, ગૌતમ ગુણના દરિયાજી, એક દિન આણા વીરની લઈને, રાજગ્રહી સંચરીયાજી; શ્રેણિક રાજા વંદન આવ્યા, ઉલટ મનમાં આણીજી, પર્ષદા આગલ બાર બિરાજે, હવે સુણો ભવી પ્રાણીજી. ૧. માનવ ભવ તુમે પુન્યે પામ્યા, શ્રી સિદ્ધચક્ર આરાધોજી, અરિહંત સિદ્ધ સૂરિ ઉવજ્ઝાયા, સાધુ દેખી ગુણ વાધોજી; દરિસણ નાણ ચારિત્ર તપ કીજે, નવપદ ધ્યાન ધરીજેજી, ધૂર આસોથી કરવા આંબિલ, સુખ સંપદા પામીજેજી. ૨.

શ્રેણિકરાય ગૌતમને પૂછે, સ્વામી ! એ તપ કોણે કીધોજી, નવ આંબિલ તપ વિધિશું કરતાં, વાંછિત સુખ કોણે લીધોજી, મધુરી ધ્વની બોલ્યા શ્રી ગૌતમ, સાંભળો શ્રેણિકરાય વયણાજી, રોગ ગયો ને સંપદા પામ્યા, શ્રી શ્રીપાળ ને મયણાજી. ૩. રુમઝુમ કરતી પાયે નેઉર, દીસે દેવી રુપાલીજી, નામ ચક્કેસરીને સિદ્ધાઇ, આદિ જિનવર રખવાલીજી; વિઘ્ન કોડ હરે સહુ સંઘના, જે સેવે એના પાયજી, ભાણુવિજય કવિ સેવક નય કહે, સાનિધ્ય કરજો માયજી. ૨.

૨

જિનશાસન વંછિત, પૂરણ દેવ રસાલ, ભાવે ભવિ ભણીયે, સિદ્ધચક્ર ગુણમાલ; તિહું કાલે એહની, પૂજા કરે ઉજમાલ, તે અજર અમર પદ, સુખ પામે સુવિશાલ. ૧. અરિહંત સિદ્ધ વંદો, આચારજ ઉવજ્ઝાય, મુનિ દરિસણ નાણુ, ચરણ તપ એ સમુદાય; એ નવપદ સમુદિત, સિધ્ધચક્ર સુખદાય, એ ધ્યાને ભવિનાં, ભવકોટિ દુઃખ જાય. ૨. આસો ચૈતરમાં, શુદિ સાતમથી ચાર, પૂનમ લગે કીજે, નવ આંબિલ નિરધાર; દોય સહસ્ર ગણણું, પદ સમ સાડાચાર, એકાશી આંબિલ, તપ આગમઅનુસાર. ૩. સિદ્ધચક્રનો સેવક શ્રી વિમલેસર દેવ, શ્રીપાલતણી પરે, સુખ પૂરે સ્વયમેવ; દુઃખ દોહગ નાવે, જે કરે એહની સેવ, શ્રી સુમતિ સુગુરુનો, રામ કહે નિત્યમેવ. ૪.

૩

અરિહંત નમો વલી સિદ્ધ નમો, આચારજ વાચક સાહુ નમો; દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર નમો, તપ એ સિદ્ધચક્ર સદા પ્રણમો. ૧. અરિહંત અનંત થયા થાશે, વલી ભાવ નિક્ષેપે ગુણ ગાશે; પડિક્કમણાં દેવવંદન વિધિશું, આંબિલ તપ ગણણું ગણો વિધિશું. ૨. છહરી પાળી જે તપ કરશે, શ્રીપાળતણી પરે ભવ તરશે; સિદ્ધચક્રને કુણ આવે તોલે, એહવા જિન આગમ ગુણ બોલે. ૩. સાડાચાર વરસે તપ પૂરો, એ કર્મ વિદારણ તપ શૂરો; સિદ્ધચક્રને મનમંદિર થાપો, નય વિમલેસર વર આપો. ૪.

૪

પ્રહ ઉઠી વંદુ, સિદ્ધચક્ર સદાય, જપીએ નવપદનો, જાપ સદા સુખદાય; વિધિપૂર્વક એ તપ, જો કરે થઈ ઉજમાલ, તે સવિ સુખ પામે, જીન મયણા શ્રીપાળ. ૧. માલવપતિ પુત્રી, મયણા અતિ ગુણવંત, તસ કર્મ સંયોગે, કોઢિ મળિયો કંત; ગુરુવયણે તેણે, આરાધ્યું તપ એહ, સુખ સંપદ વરિયાં, તરિયાં ભવજલ તેહ. ૨. આંબિલ ને ઉપવાસ, છઠ્ઠ વલી અઠ્ઠમ, દશ અઠ્ઠાઇ પંદર, માસ છ માસી વિશેષ; ઈત્યાદિક તપ બહુ, સહુમાંહિ શિરદાર, જે ભવિયણ કરશે, તે તરશે સંસાર. ૩. તપ સાનિધ્ય કરશે, શ્રી વિમલેશ્વર યક્ષ, સહુ સંઘનાં સંકટ, ચૂરે થઇ પ્રત્યક્ષ; પુંડરીક ગણધાર, કનકવિજય બુધ શિષ્ય, બુધ દર્શન વિજય કહે, પહોંચે સકલ જગીશ. ૪.

૫

અંગ દેશ ચંપાપુરી વાસી, મયણા ને શ્રીપાળ સુખાશી, સમકિતશું મન વાસી; આદિ જિનેશ્વરની ઉલ્લાસી, ભાવે પૂજા કીધી મન આશી, ભાવ ધરી વિશ્વાસી; ગલિત કોઢ ગયો તેણે નાશી, સુવિધિશું સિદ્ધચક્ર ઉપાસી, થયા સ્વર્ગના વાસી; આસો ચૈત્ર પૂરણમાસી, પ્રેમે પૂજો ભક્તિ વિકાસી, આદિ પુરૂષ અવિનાશી. ૧. કેસર ચંદન મૃગમદ ઘોળી, હરખેશું ભરી હેમકચોળી, શુદ્ધ જળે અંઘોળી; નવ આંબિલની કીજે ઓળી, આસો શુદિ સાતમથી ખોલી, પૂજો શ્રી જિન ટોળી; ચઉગતિમાંહે આપદા ચોળી, દુર્ગતિનાં દુખ દૂરે ઢોળી, કર્મ નિકાચિત રોળી; કર્મ કષાય તણા મદ રોળી, જેમ શિવ રમણી ભમર ભોળી, પામ્યા સુખની ઓળી. ૨. આસો શુદ સાતમશું વિચારી, ચૈત્રી પણ ચિત્તશું નિરધારી, નવ આંબિલની સારી; ઓળી કીજે આળસ વારી, પ્રતિક્રમણ બે કીજે ધારી, સિદ્ધચક્ર પૂજો સુખકારી; શ્રીજિનભાષિત પરઉપકારી, નવદિન જાપ જપો નરનારી, જેમ લહીએ મોક્ષની બારી; નવપદ મહિમા અતિ મનોહારી, જિન આગમ ભાખે ચમત્કારી, જાઉં તેહની

બલિહારી. ૩. શ્યામ ભ્રમર સમ વીણા કાળી, અતિ સોહે સુંદર સુકુમાળી, જાણે રાજમરાળી; જલહલ ચક્ર ધરે રૂપાળી, શ્રી જિન-શાસનની રખવાળી, ચક્રેશ્વરી મેં ભાળી; જે એ ઓળી કરે ઉજ-માળી, તેનાં વિઘ્ન હરે સા બાળી, સેવક જન સંભાળી; ઉદયરત્ન કહે આસનવાળી, જે જિન નામ જપે જપ માળી, તે ઘર નિત્ય દીવાળી. ૪.

૬

શ્રી ચિદ્ધચક્ર સેવો સુવિચાર, આણી હૈડે હરખ અપાર, જિમ લહો સુખ શ્રીકાર; મન શુદ્ધ ઓલી તપ કીજે, અહોનિશ નવ પદ ધ્યાન ધરીજે, જિનવર પૂજા કીજે; પડિક્કમણાં દોય ટંકનાં કીજે, આઠે થુઈએ દેવ વાંદીજે, ભૂમિ સંથારો કીજે; મૃષા તણો કીજે પરિહાર, અંગે શીયલ ધરીજે સાર, દીજે દાન અપાર. ૧. અરિહંત સિદ્ધ આચાર્ય નમીજે, વાચક સર્વે સાધુ વંદીજે, દંસણ નાણ સુણીજે; ચારિત્ર તપનું ધ્યાન ધરીજે, અહોનિશ નવ પદ ગણણું ગણીજે, નવઆંબિલ પણ કીજે; નિશ્ચલ રાખી મન હો નિશ્ચે, જપીએ પદ એક એક ઇશ, નવકારવાલી વીશ; છેલ્લે આંબિલ મોટો તપ કીજે, સત્તરભેદી જિનપૂજા રચીજે, માનવભવ લાહો લીજે. ૨. સાતસેં કુષ્ટીયાના રોગ, નાઠા યંત્ર નમણ સંજોગ, દૂર હુઆ કર્મના ભોગ; અઢારે કુષ્ઠ દૂરે જાયે, દુઃખ દોહગ દૂર પલાયે, મનવંછિત સુખ થાયે; નિરધનીયાને દે બહુ ધન્ન, અપુત્રીયાને દે પુત્રરતન્ન, જે સેવે શુદ્ધ મન્ન; નવકાર સમો નહીં કોઈ મંત્ર, સિદ્ધચક્ર સમો નહી કોઇ જંત્ર, સેવો ભવિ હરખંત. ૩. જિમ સેવ્યા મયણા શ્રીપાલ, ઉંબર રોગ ગયો સુખ રસાલ, પામ્યા મંગલમાલ; શ્રીપાલ તણી પેરે જે આરાધે, દિન દિન દોલત તસ ઘર વાધે, અતિ શિવસુખ સાધે; વિમલેશ્વર યક્ષ સેવા સારે, આપદા કષ્ટને દૂર નિવારે, દોલત લક્ષ્મી વધારે; મેઘવિજય કવિયણના શિષ્ય, આણી હૈડે ભાવ જગદીશ, વિનય વંદે નિશદિશ. ૪.

૭

વીરજિનેસર, ભવનદિણેસર, જગદીસર જયકારીજી, શ્રેણીક નરપતિ, આગલ જંપે, સિદ્ધચક્ર તપ સારીજી; સમકિત દ્રષ્ટિ, ત્રિકરણ શુદ્ધે, જે ભવિયણ આરાધેજી, શ્રી શ્રીપાલ, નરિંદપરે તસ, મંગલ કમલા વાધેજી. ૧. અરિહંત વિચેં, સિદ્ધસૂરિ પાઠક, સાહુ ચિહું દિશિ સોહેજી, દંસણ નાણ, ચરણ તપ વિદિશેં, એહ નવ-પદ મન મોહેજી; આઠ પાંખડી, હૃદયાંબુજ રોપી, લોપી રાગને રીશજી, ૐહ્રૂંપદ, એકની ગણિયે, નવકારવાલી વીશજી. ૨. આશો ચૈત્ર શુદિ સાતમથી, માંડી શુભ મંડાણજી, નવ નિધિદાયક, નવ નવ આંબિલ, એમ એકાશી પ્રમાણજી; દેવ વંદન પડિક્કમણું પૂજા, સ્નાત્ર મહોત્સવ ચંગજી, એહ વિધિ સઘલો, જિહાં ઉપદેશ્યો, પ્રણમું અંગ ઉપાંગજી. ૩. તપ પૂરે ઉજમણું કીજે, લીજે નરભવ લાહોજી, જિનગૃહપડિમા સાહમ્મિવત્સલ, સાધુ ભક્તિ ઉત્સાહજી; વિમલેસર ચક્કેસરી દેવી, સાન્નિધ્યકારી રાજેજી, શ્રી ગુરુ ખિમા-વિજયસુ પસાયે, મુનિ જિન મહિમા છાજેજી. ૪.

૬૬. શ્રી પર્યુષણની સ્તુતિ.

૧

સત્તર ભેદી જિન પૂજા રચીને, સ્નાત્ર મહોત્સવ કીજેજી, ઢોલ દદામા ભેરી નફેરી, ઝલ્લરીનાદ સુણીજેજી; વીરજિન આગે ભાવના ભાવી, માનવ ભવફળ લીજેજી, પર્વ પજુસણ પૂરવ પુણ્યે, આવ્યા એમ જાણીજેજી. ૧. માસ પાસ વલી દસમ દુવાલસ, ચત્તારી અઠ્ઠ કીજેજી, ઉપર વળી દસ દોય કરીને, જિન ચોવીશે પૂજીજેજી; વડા કલ્પનો છઠ્ઠ કરીને, વીર વખાણ સુણીજેજી, પડવેને દિન જન્મ મહોત્સવ, ધવળ મંગળ વરતીજેજી. ૨. આઠ દિવસ લગે અમર પળાવી, અઠ્ઠમનો તપ કીજેજી, નાગકેતુની પરે કેવલ લહીએ, જો શુભ ભાવે રહીએજી; તેલાધર દિન ત્રણ કલ્યાણક, ગણધર વાદ વદીજેજી, પાસ નેમિસર અંતર ત્રીજે, ઋષભ ચરિત્ર સુણીજેજી. ૩. બારસાસૂત્ર ને સમાચારી, સવત્સરી પડિક્કમીએજી, ચૈત્યપ્રવાડી વિધિશું કીજે, સકલ

જંતુને ખામીજેજી; પારણાને દિન સ્વામીવત્સલ, કીજે અધિક વડાઇજી, માનવિજય કહે સકલ મનોરથ, પૂરે દેવી સિદ્ધાઇજી. ૪.

૨

જિન આગમ ચૌ પરવી ગાઇ, ત્રણ ચોમાસા ચાર અઠાઇ, પજુસણપર્વ સવાઈ; એ શુભદિનને આવ્યા જાણી, ઉઠો આળસ છંડી પ્રાણી, ધર્મની નીક મંડાણી; પોસહ પડિક્કમણા કરો ભાઈ, માસખમણ પાસ ખમણ અઠ્ઠાઇ, કલ્પ અઠમ સુખદાઇ; દાન દયા દેવ પુજા સૂરિની, વાચના સુણીએ કલ્પસુતરની, આજ્ઞા વીર જિનવરની. ૧. સાંભળી વીરનું ચરિત્ર વિશાલ, ચઉદ સ્વપ્ને જન્મ્યા ઉજમાળ, જન્મ મહોચ્છવ રસાળ; આમલકીડાએ સુરને હરાવ્યો, દીક્ષા લઇ કેવળ ઉપજાવ્યો, અવિચળ ઠામસેં ભાવ્યો; પાસ નેમિ સંબંધ સાંભળીએ, ચોવીશ જિનનાં અંતર સુણિએ, આદિ ચરિત્ર સાંભળીએ. ૨. વીરતણાં ગણધર અગ્યાર, થવિરાવલીનો સુણો અધિકાર, એ કરણી ભવપાર; અષાઢીથી દિન પચાસ, પજુસણ પડિક્કમણું ઉલ્લાસ, એકે ઉણુ પણમાસ; સમાચારી સાધુનો પંથ, વરતે જયણાએ નિર્ગ્રંથ, પાપ ન લાગે અંશ; ગુરુ આણાએ મુનિવર રાચે, રાગી ઘરે જઈ વસ્તુ ન જાચે, ચાલે મારગ સાચે. ૩. વિગય ખાવાનો સંચ ન આણે, આગમ સાંભળતાં સહુ જાણે, શ્રી વીર જિન વખાણે; કુંભાર કાનમાં કાંકરી ચંપે, પીડાએ ક્ષુલ્લકપણું કંપે, મિચ્છામિ દુક્કડં જંપે; એમ જે મન આમલો નવી છોડે, આ ભવ પરભવ દુઃખ બહુ જોડે, પડે નરક ને ખોડે; આરાધિક જે ખમે ખમાવે, મન શુધ્ધે અધિકરણ સમાવે, તે અક્ષય સુખ પાવે; સિદ્ધાઇકા સૂરિ સાનિધકારી, શ્રી મહિમાપ્રભસૂરિ ગચ્છધારી, ભાવરતન સુખકારી. ૪.

૩

પુણ્યવંત પોશાળે આવે, પર્વ પજુષણ આવ્યા વધાવે, ધર્મના પંથ ચલાવે; ઘાંચીની ઘાણી છોડાવે, જીવ બંધનની જાળ તોડાવે, બંદીવાન ખોલાવે; આઠ દિવસ લગે અમર પળાવે, સ્વામીવચ્છલ

મેરૂ ભરાવે, જિનશાસન દીપાવે; પોસહ પડિક્કમણા ચિત્ત ધારે, ક્રોધ કષાય અંતરથી વારે, વીરજીની પૂજા રચાવે. ૧. પુસ્તક લઈ રાત્રિજગો કીજે, ગાજંતે વાજંતે ગુરુ હસ્તે દીજે, ગહુંલી સુવાસણ કીજે; કલ્પસૂત્ર પ્રારંભે વખાણ્યું, વીર જન્મ દિન સહુકો જાણ્યું, નીશાળગરણા ટાણું; ખાંડ પડા પેંડા પતાસા, ખાંડના ખડીઆ નાળીએર ખાસા, પ્રભાવના ઉલ્લાસા; વીરતણો પહેલો અધિકાર, પાસ નેમિસર અંતર સાર, આદિ ચરિત્ર ચિત્ત ધાર. ૨. જંબૂ પાટ પ્રભવ ગુણ ભરીયા, શ્રી શય્યંભવ જેણે ઉદ્ધરીયા, યજ્ઞ થકી ઓસરીયા; કોસ્યા ઘેર ચોમાસું કીધું, અખંડ શિયલનું દાન જ દીધું, સ્થૂલિભદ્ર નામ પ્રસિધ્ધું; પારણે ગાયા હાલરડાં, સાંભળતા સૂત્ર પાઠે ઠવીયા, વયરસ્વામી શુભ વરીયા: એમ સ્થવિરાવલી ભાખી જેહ, સોહમસ્વામી ચિંતામણિ જેહ, કલ્પમાં સુણીએ એહ. ૩. જળકસ મસરુ ને પાઠાં રુમાલ, પૂજીએ પોથી ને જ્ઞાન વિશાળ, ઠવણી સહેજ સંભાળ: વળી પૂજા કીજે ગુરુ અંગે, સંવત્સરી દિન મનને રંગે, બારસે સુણો એક અંગ; સાસુ જમાઇના અડીયા ને દડીયા, સમાચારીમાંહે સાંભળીયા, ખામણે પાપજ ટળીયા: શ્રી ભાવલબ્ધ-સૂરિ કહે એ કરણી, શ્રીપદ મહેલ ચડણ નીસરણી, સિદ્ધાયિકા દુઃખહરણી. ૪.

૪

પર્વ પજુસણ પુન્યે કીજે, સત્તરભેદી જિન પૂજા રચીજે, વાજીંત્ર નાદ સુણીજે; પ્રભાવના શ્રીફલની કીજે, યાચક જનને દાન જ દીજે, જીવ અમારી કરીજે; મનુષ્યજન્મ ફળ લાહો લીજે, ચોથ છઠ્ઠ અઠ્ઠમ તપ કીજે; સ્વામીવત્સલ કીજે; એમ અઠ્ઠાઇ ઓચ્છવ કીજે, કલ્પસૂત્ર ઘેર પધરાવીજે, આદિનાથ પૂજીજે. ૧. વડા કલ્પ દિન ધુર મંડાણ, દશ કલ્પ આચાર પરિમાણ, નાગકેતુ વખાણ; પછી કરીએ સૂત્ર મંડાણ, નમુથ્થુણં હોય પ્રથમ વખાણ, મેઘકુમાર અહિ-ઠાણ; દશ અચ્છેરાનો અધિકાર, ઇંદ્ર આદેશે ગર્ભ પરિહાર, દેખે

સુપન ઉદાર; ચોથે સ્વપ્ને બીજું સાર, સ્વપ્નપાઠક આવ્યા દરબાર, એમ ત્રીજું જયકાર. ૨. ચોથે વીર જન્મ વખાણ, દિશિ કુમરી સવી ઇન્દ્રની જાણ, દીક્ષા પંચ વખાણ; પારણા પરીસહ તપ ને દાન, ગણધરવાદ ચોમાસું પરિમાણ, તવ પામ્યા નિરવાણ; એ છઠ્ઠે વખાણે કહિએ, તેલાધર દિવસે એમ લહીએ, વીરચરિત્ર એમ સુણીએ; પાસ નેમિજિન અંતર સાથ, આઠમે ઋષભ થિર અવદાત, સુણતા દીએ શિવ સાથ. ૩. સંવચ્છરી દિન સહુ નરનારી, બારસેં સૂત્ર ને સમાચારી, નિસુણે અઠ્ઠમ ઉદારી; સુણીએ ગુરુ પટાવલિ સારી, ચૈત્યપ્રવાડી અતિ મનોહારી, ભાવે દેવ જુહારી; સાહમી ખમત ખામણા કીજે, સમતા રસમાંહે ઝીલીજે, દાન સંવચ્છરી દીજે; શ્રી ચક્રેશ્વરી સાનિધ્ય કીજે, જ્ઞાનવિમલ એમ ગણી જે, સુજસ મહોદય લીજે. ૪.

૫

પુન્યનું પોષણ પાપનું શોષણ, પરવપજૂસણ પામીજી; કલ્પ ઘેર પધરાવો સ્વામી, નારી કહે શીરનામીજી; કુંવર ગયવર ખંધ ચઢાવી, ઢોલ નીસાન વજડાવોજી; સદ્‌ગુરૂ સંગે ચઢતે રંગે, વીર ચરિત્ર સુણાવોજી. ૧. પ્રથમ વખાણ ધર્મ સારથી પદ, બીજે સુપનાં ચારજી; ત્રીજે સુપન પાઠક વલી ચોથે, વીર જનમ અધિકારજી; પંચમે દિક્ષા છઠ્ઠે શિવપદ, સાતમે જિન ત્રેવીશજી, આઠમે થિરાવલી સંભળાવે, પિઉડા પૂરો જગીશજી. ૨. છઠ અઠ્ઠમ અઠ્ઠાઈ કીજે, જિનવર ચૈત્ય નમીજેજી; વરશી પડિક્કમણું મુનિ વંદન, સંઘ સયળ ખામીજેજી; આઠ દિવસ લગે અમર પ્રભાવના, દાન સુપાત્રે દીજેજી; ભદ્રબાહુ ગુરૂ વયણ સુણીને, જ્ઞાન સુધારસ પીજેજી. ૩. તીરથમાં વીમળાચળ ગીરીમાં, મેરૂ મહીધર નેમજી; મુનિવર માંહી જિનવર મોહ્ટા, પરવ પજૂસણ તેમજી; અવસર પામી સાહમ્મી વચ્છલ, બહુ પઠવાન બડાઇજી; ખીમાવિજય જીન દેવી સિદ્ધાઈ, દીન દીન અધિક વધાઇજી. ૪.

૬

મણિ રચિત સિંહાસન, બેઠા જગદાધાર; પર્યુષણ કેરો, મહિમા અગમ અપાર; નિજ મુખથી દાખી, સાખી સુરનર વૃંદ; એ પર્વ પર્વમાં, જિમ તારામાં ચંદ. ૧. નાગ કેતુની પરે, કલ્પ સાધનાકીજે; વ્રત નિયમ આખડી, ગુરૂ મુખ અધિકી લીજે; દોય ભેદે પૂજા, દાન પાંચ પ્રકાર; કર પડિક્કમણાં ધર, શીયલ અખંડિત ધાર. ૨. જે ત્રિકરણ શુદ્ધે, આરાધે નવ વાર; ભવ સાત આઠ અવશેષ તાસ સંસાર; સહુ સૂત્ર શિરોમણિ, કલ્પસૂત્ર સુખકાર; તે શ્રવણે સુણીને, સફળ કરો અવતાર. ૩. સહુ ચૈત્ય જુહારી, ખમત ખામણા કીજે; કરી સાહમ્મી વત્સલ, કુગતિ દ્વારપટ દીજે; અઠ્ઠાઇ મહોત્સવ, ચિદાનંદ ચિત્ત લાઇ; ઇમ કરતાં સંઘને, શાસન દેવ સહાઇ. ૪.

૭

વરસ દિવસમાં અષાડ ચોમાસું, તેહમાં વલી ભાદરવો માસ, આઠ દિવસ અતિ ખાસ; પર્વ પજુસણ કરો ઉલ્લાસ, અઠ્ઠાઇધરનો કરવો ઉપવાસ, પોસહ લીજે ગુરૂ પાસ; વડા કલ્પનો છઠ્ઠ કરીજે, તેહ તણો વખાણ સુણીજે, ચૌદ સુપન વાંચીજે; પડવેને દિન જન્મ વંચાય, ઓચ્છવ મહોચ્છવ મંગલ ગવાય, વીર જિણેસરરાય. ૧. બીજ દિને દીક્ષા અધિકાર, સાંજ સમય નિરવાણ વિચાર, વીર તણો પરિવાર; ત્રીજ દિને શ્રીપાર્શ્વ વિખ્યાત, વલી નેમીસરનો અવદાત, વલી નવભવની વાત; ચોવિશે જિન અંતર તેવીશ, આદિ જિનેશ્વર શ્રીજગદીશ, તાસ વખાણ સુણીશ; ધવલ મંગલ ગીત ગહૂંલી કરીએ, વલી પ્રભાવના નિત અનુસરીએ, અઠ્ઠમ તપ જય વરીએ. ૨. આઠ દિવસ લગે અમર પળાવો, તેહ તણો પડહો વજડાવો, ધ્યાન ધરમ મન ભાવો; સંવત્સરી દિન સાર કહેવાય, સંઘ ચતુર્વિધ ભેલો થાય, બારસા સૂત્ર સુણાય; થિરાવલીને સમાચારી, પટાવલી પ્રમાદ નિવારી, સાંભલજો નરનારી; આગમ

સૂત્રને પ્રણમીશ, કલ્પસુત્રશું પ્રેમ ધરીશ, શાસ્ત્ર સર્વે સુણીશ. ૩. સત્તર ભેદી જિન પૂજા રચાવો, નાટક કેરા ખેલ મચાવો, વિધિશું સ્નાત્ર ભણાવો; આડંબર શું દેહરે જઇએ, સંવત્સરી પડિક્કમાણું કરીએ, સંઘ સર્વને ખમીએ; પારણે સાહમિવચ્છલ કીજે, યથાશક્તિએ દાનજ દીજે, પુન્ય ભંડાર ભરીજે; શ્રી વિજયક્ષેમ સૂરિ ગણધાર, જસવન્તસાગર ગુરૂ ઉદાર, જિણંદસાગર જયકાર. ૪.

૮

પર્વ પર્યુષણ પુણ્યે પામી, પરિમલ પરમાનંદોજી, અતિ ઓચ્છવ આડંબર સઘળો, ઘર ઘર બહુ આનંદોજી, શાસન અધિપતિ જીનવર વીરે, પર્વ તણાં ફળ દાખ્યાજી; અમારિ તણો ઢંઢેરો ફેરી, પાપ કરંતા વાર્યાજી. ૧. મૃગનયની સુંદરી સુકુમાળી, વચન વદે ટંકશાળીજી; પૂરો પનોતા મનોરથ મારા, નિરૂપમ પર્વ નિહાળીજી; વિવિધ ભાતિ પકવાન્ન કરીને, સંઘ સયલ સંતોષોજી; ચોવીશે જિનવર પૂજીને, પુણ્ય ખજાનો પોષોજી. ૨. સકલ સૂત્ર શિર મુગટ નગીનો, કલ્પસુત્ર જગ જાણોજી; વીર પાસ નેમીશ્વર અંતર, આદિ ચરિત્ર વખાણોજી, સ્થવિરાવળી ને સમાચારી, પટ્ટાવળી ગુણ ગેહજી; એમ એ સૂત્ર સવિસ્તર સુણિને, સફલ કરો નર દેહજી. ૩. એણિપરે પર્વ પર્યુષણ પાળી, પાપ સર્વે પરિહરીએજી; સંવત્સરી પડિક્કમણું કરતાં, કલ્યાણ કમળા વરીએજી; ગોમુખ જક્ષ ચક્કેશ્વરી દેવિ, શ્રી માણિભદ્ર અંબાઇજી, શુભ વિજય કવિ શિષ્ય અમરને, દિન દિન કરજો વધાઇજી. ૪.

૯

પર્વ પજુસણ પુણ્યે પામી, શ્રાવક કરે એ કરણીજી, આઠે દિન આચાર પલાવે, ખાંડણ પીસણ ધરણીજી; સૂક્ષ્મ બાદર જીવ ન વિણાસે, દયા તે મનમાં જાણેજી, વીરજિનેસર નિત્ય પૂજીને, શુદ્ધ સમકિત આણેજી. ૧. વ્રત પાલેને ધરે તે શુદ્ધ. પાપ વચન નવિ બોલેજી, કેસર ચંદને જિન સવિ પૂજે, ભવભય બંધન ખોલેજી;

નાટિક કરીને વાજિંત્ર વજાડે, નર નારીને ટોલેજી, ગુણ ગાવે જિનવરના ઈણ વિધિ, તેહને કોઇ ન તોલેજી. ૨. અઠ્ઠમ ભક્ત કરી લઈ પોસહ, બેસી પૌષધ સાલેજી, રાગ દ્વેષ મદ મચ્છર છાંડી, કૂડ કપટ મન ટાલેજી; કલ્પસૂત્રની પૂજા કરીને, નિશ દિન ધર્મે મ્હાલેજી, એહવી કરણી કરતાં શ્રાવક, નરક નિગોદાદિક ટાલેજી. ૩. પડિક્કમણું કરિયે શુદ્ધ ભાવે, દાન સંવત્સરી દીજેજી, સમકિત ધારી જે જિનશાસન, રાત્ર દિવસ સમરીજેજી; પારણ વેલા પડિલાભીને, મન વંછિત મહોત્સવ કીજેજી, ચિત્ત ચોખે પજૂસણ કરશે, મન માન્યાં ફલ લેશેજી. ૪.

૧૦

પર્વ પજૂસણ સર્વ સજાઇ, મેલવીને આરાધોજી, દાન શીલ તપ ભાવને ભેલી, સફલ કરો ભવ લાધોજી; તત્ક્ષણ એહ પર્વથી તરીયે, ભવજલ જેહ અગાધોજી, વીરને વાંદી આધક આણંદી, પૂજો પુણ્યે વાધોજી. ૧. ઋષભ નેમ શ્રીપાસ પરમેસર, વીર જિણેસર કેરાંજી, પાંચ કલ્યાણક પ્રેમે સુણીએ, વલી આંતરા અનેરાજી; વીશે જિનવરના જે વારુ, ટાલે ભવના ફેરાજી, અતિત અનાગત જિનને નમિયે, વલી વિશેષે ભલેરાજી. ૨. દશાશ્રુત સિદ્ધાંત માંહેથી, સૂરિવર શ્રી ભદ્રબાહુજી, કલ્પસૂત્ર એ ઉદ્ધરી સંઘને, કરી ઉપગાર જે સાહુજી; જિનવર ચરિત્રને સમાચારી, સ્થિવિરાવલી ઉમાંહાજી, જાણી એહની આણ જે લહેશે, લેશે તે ભવ લાહોજી. ૩. ચઉથ્થ છઠ્ઠ અઠ્ઠમ અઠ્ઠાઈ, દશ પંદરને ત્રીશજી, પીસ્તાલીશ ને સાઠ પંચોતેર, ઈત્યાદિક સુ જગીશજી; ઉપવાસ એતા કરી આરાધે, પર્વ પજૂસણ પ્રેમજી, શાસન દેવી વિઘન તસુ વારે, ઉદય વાચક કહે એમજી. ૪.

૧૧

પામી પર્વ પજૂસણ સાર, સત્તરભેદી જિનપૂજા ઉદાર, કરીએ હરખ અપાર; સદ્ગુરુ પાસ ધરી બહુ પ્યાર, કલ્પસૂત્ર સુણીએ સુખકાર, આળસ અંગ ઉતાર; ધરમઆરથિપદ સુપનાં ચાર, સુપન-

પાઠક આવ્યા દરબાર, વીરજનમ અધિકાર; દીક્ષાને નિરવાણુવિચાર, ષટ્ વ્યાખ્યાન અનુક્રમે ધાર, સુણતાં હોય ભવપાર. ૧. નમિ સુવ્રત મલ્લિ અર કંત, કુંથુ શાંતિ ને ધર્મ અનંત, વિમલ વાસુપૂજ્ય સંત; શ્રી શ્રેયાંસ શીતળ ભગવંત, સુવિધિ ચંદ્ર સુપાર્શ્વ ભદંત, પદ્મ સુમતિ અરિહંત; અભિનંદન સંભવ ગુણખાણ, અજિતનાથ પામ્યા નિરવાણ, એ વીશ અંતર માન; પાસ નેમીસર જગદીશાન, ઋષભ-ચરિત્ર કહ્યું પરધાન, સાતમું એહ વખાણ. ૨. આઠમે ગણધર થિવિર ગણીજે, નવમે બારમા સમાચારી લીજે, નવ વખાણ સુણીજે; ચૈત્યપરિપાટી વિધિશું કીજે, યથાશકિતએ તપ તપીજે, આશ્રવ પંચ તજીજે; ભાવે મુનિવરને વંદીજે, સંવચ્છરી પડિકમણું કીજે, સંઘ સકલ ખામીજે; આગમવયણસુધારસ પીજે, શુભકરણી સવિ અનુમોદીજે, નરભવ સફલ કરીજે. ૩. મણિમાં જિમ ચિંતામણિ સાર, પર્વતમાં જિમ મેરુ ઉદાર, તરુમાં જિમ સહકાર; તીર્થંકર જિમ દેવમાંસાર, ગુણગણમાં સમકિત શ્રીકાર, મંત્ર માંહી નવકાર; મતમાં જિમ જિનમત મનોહર, પર્વ પજુસણ તેમ વિચાર, સકલ પર્વ શિણગાર; પારણે સ્વામિભક્તિ પ્રકાર, માણેકવિજય વિઘન અપહાર, દેવી સિદ્ધાઇ જયકાર. ૪.

૬૭. શ્રી દીવાલીની સ્તુતિ.

૧

ઇંદ્રભૂતિ અનુપમ ગુણ ભર્યા, જે ગૌતમ ગોત્રે અલંકર્યા; પંચ શત છાત્રશું પરવર્યા, વીર ચરણ લહી ભવજલ તર્યા. ૧. ચઉ અઠ દસ દોય જિનને સ્તવે, દક્ષિણ પશ્ચિમ ઉત્તર પૂરવે; સંભવ આદિ અષ્ટાપદ ગિરિએ વલી, જે ગૌતમ વંદે લલી લલી. ૨. ત્રિપદિ પામીને જેણે કરી, દ્વાદશાંગી સકલ ગુણે ભરી; દીયે દીખ તે લહે કેવલ સિરી, તે ગૌતમને રહું અનુસરી. ૩. જક્ષમાતંગ સિદ્ધાઇકા, સુરી શાસનની પ્રભાવિકા; શ્રી જ્ઞાનવિમલ દીપાલિકા, કરો નિત્ય મંગલ માલિકા. ૪.

૨

શાસન નાયક વીરજીએ, પામી પરમ આધારતો, રાત્રી ભોજન મત કરીએ, જાણી પાપ અપારતો; ઘુઅડ કાગને નાગનાએ, તે પામે અવતારતો, નિયમ નોકારસી નિત્ય કરોએ, સાંજે કરો ચઉવિહારતો. ૧. વાસી બોળો રિંગણાંએ, કંદમૂળ તું ટાળતો, ખાતા ખોટ ઘણી કરીએ, તે માટે મન વારતો; કાચા દુધને છાશ માંહે, કઠોળ જમવું નિવારતો, રૂષભાદિકજિન પુજતાં એ, રાગ ધરે શિવનારતો. ૨. હોળી બળેવને નોરતાંએ, પીપળે પાણી મરેડતો, શીલ સાતમ વાસી વડાએ, ખાતા મોટી ખોડતો; સાંભળી સમકિત દૃઢ કરોએ, મિથ્યાત્વ પર્વની વાર તો, સામાયિક પડિકમણું નિત કરોએ, જિનવાણી જગસાર તો. ૩. રૂતુવંતી અડકો નહિએ, નવી કરે ઘરના કામતો, તેના વાંછિત પૂરશે એ, દેવી સિદ્ધાયિકા નામતો; હિત ઉપદેશે હર્ષ ધરીએ, કોઈ ન કરશો રીસ તો, કીર્તિ કમલા પામશોએ, જીવ કહે તસ શિષ્ય તો. ૪.

૬૮. શ્રી નવતત્વની સ્તુતિ.

જીવાજીવા પુન્ય ને પાવા, આશ્રવ સંવર તત્તાજી, સાતમે નિર્જરા આઠમે બંધ, નવમે મોક્ષપદ સત્તાજી; એ નવ તત્તા સમકિત સત્તા, ભાખે શ્રી અરિહંતાજી, ભુજનયર મંડણ રિસહેસર, વંદો તે અરિહંતાજી. ૧. ધમ્માધમ્માગાસા પુગ્ગલ, સમયા પંચ અજીવાજી, નાણ વિનાણ શુભાશુભયોગે, ચેતન લક્ષણ જીવાજી; ઇત્યાદિક ષટ દ્રવ્ય પ્રરૂપક, લોકાલોક દિણંદાજી, પ્રહ ઉઠી નિત્ય નમિયે વિધિશુ, સિત્તરિસો જિન ચંદાજી. ૨. સુક્ષમ બાદર દોય એકેન્દ્રી, બિતી ચઉરિંદિ દુવિહાજી, તિવિહા પંચિંદિ પજ્જતા, અપજ્જતા તે વિવિહાજી; સંસારી અસંસારી સિદ્ધા, નિશ્ચયને વ્યવહારાજી, પન્નવણાદિક આગમ સુણતાં, લહિયે શુદ્ધ વિચારાજી. ૩. ભુવન પતિ વ્યંતર જ્યોતિષવર, વૈમાનકી સુર વૃંદાજી, ચોવીશ જિનના યક્ષ યક્ષાણી; સમકિત દૃષ્ટિ સુરીંદાજી; ભુજનગર મહિમંડલ સઘલે,

સંઘ સકલ સુખ કરજોજી, પંડિત માનવિજય ઇમ જંપે, સમકિત ગુણ ચિત્ત ધરજોજી. ૪.

૬૯. વર્ધમાન તપની સ્તુતિ.

વર્ધમાન આંબિલ તપ આદરો, ચોવીશ જિનની પૂજા કરો; અંતગડ આગમ સુણો વખાણ, સિદ્ધાઇ દેવી કરે કલ્યાણ. ૧.

(આ સ્તુતિ ચાર વાર કહેવાય છે.)

૭૦. શ્રી વીશ સ્થાનકની સ્તુતિ.

વીશ સ્થાનક તપ વિશ્વમાં મોટો, શ્રી જિનવર કહે આપજી; બાંધે જિનવર ત્રીજા ભવમાં, કરીને સ્થાનક જાપજી; થયા હશે સવિ જિનવર અરિહા, એ તપને આરાધીજી; કેવલ જ્ઞાન દર્શન સુખ પામ્યા, સર્વે ટાળી ઉપાધિજી. ૧. અરિહંત સિધ્ધ સૂરિ સ્થવિર, વાચક સાધુ નાણજી; દર્શન વિનય ચરણ બંધ કિરિયા, તપ કરો ગોયમ ઠાણજી; જિનવર ચારિત્ર પંચવિધ નાણ, શ્રુત તીર્થ એહ નામજી; એ વીશ સ્થાનક આરાધે તે, પામે શિવપદ ધામજી. ૨. દોય કાળ પડિકમણું પડિલેહણ, દેવવંદન ત્રણ વારેજી; નોકારવાળી વીશ ગણીજે, કાઉસગ્ગ ગુણ અનુસારજી; ચારસો ઉપવાસ કરી ચિત્ત ચોખે, ઉજમણું કરો સારજી; પડિમા ભરાવો સંઘ ભક્તિ કરો, એ વિધિ શાસ્ત્ર મોઝારજી. ૩. શ્રેણિક સત્યકિ સુલસા રેવતિ, દેવપાળ અવદાતજી; સ્થાન તપ સેવા મહિમાએ, થયા જગમાંહિ વિખ્યાતજી; આગમ વિધિ સેવે જે તપીયા, ધન્ય ધન્ય તસ અવતારજી, વિઘ્ન હરે તસ શાસન દેવી, સૌભાગ્યલક્ષ્મી દાતારજી. ૪.

૭૧. શ્રી આધ્યાત્મિક સ્તુતિ.

૧

વીતરાગ અરિહંત પૂજીયે, કેવળ નાણ દર્શન લીજીયે; કર્મ કલંક સબ પરિહરીયે, નિકલંક સિદ્ધ વધુ વરીએ. ૧. ભેદ જ્ઞાની અનુભવી આતમા, નિજ પર ભિન્ન મહાતમા; ક્ષપક શ્રેણી આરોહ ધ્યાનાતમા, સર્વ જૈન થયા સિદ્ધાતમા. ૨. ખટ્દ્રવ્ય વસ્તુને ઓળખી,

ગુણ પર્યાય સ્વભાવ લક્ષણ લખી; પર પાંચ અજીવ અકારણી, આત્મજ્ઞાની ધર્મ ધારણી. ૩. એહી દેવ પરમાતમ કીજિયે, સેવે સુર નર ઇંદ્ર મન રીઝીયે; તિહાં જ્ઞાન શીતળ જસ લીજીયે, પરમાનંદ મય રસ પીજીયે. ૪.

૨

શુધ્ધાનંદ નિજ વંદીયે, પરમ દેવ પવિત્ત તો, મોક્ષ કારણ એહ છે એ, ઉપાદાન રૂડી રીત તો; નિમિત્ત કારણ દેવ ગુરુ કહ્યા એ, જિન વચને દઢ ચિત્ત તો, શક્તિ ભાવ પ્રણમ ન કરીએ, વ્યક્ત સ્નાતક સિદ્ધ તો. ૧. વસ્તુ સ્વભાવ સિદ્ધ સાધના એ, રમણ થિર ગુણ પર્યાય તો; નિરવિકલ્પ રસ પીજીયે એ, જ્ઞાન અભેદતા પાય તો; ભાવ સંવર શુધ્ધ નિર્જળા એ, કર્મ અનંત ક્ષય થાય તો, નિર્મળ નિરંજન બુધ થઇ એ, સર્વ સંત સિદ્ધ રાય તો. ૨. કેવળ નાણ દર્શન લહીએ, ધર્મ દાન દાતાર તો, હિત ઉપદેશ ભવ્ય જીવને એ, કરતા વારંવાર તો; બોધબિજ વિરતિ ગૃહે એ, નરનારીના વૃંદ તો, ગણધર સૂત્ર દ્વાદશ રચે એ, જ્ઞાન ભાણ પવિત્ર તો. ૩. સર્વ દેવનો દેવ છે એ, નિજ .મ શુદ્ધ સિધ્ધ તો, સૂત્ર ગ્રંથની શાખથી એ, ગુરુ વચને પ્રતીત તો; જ્ઞાન શીતળ જુવે તેહને એ, અગમ અનોપમ રૂપ તો, સેવે પૂજે સમકિતિ એ, દેવ દેવાંગના ભુપ તો. ૪.

૩

સિદ્ધ બુદ્ધને વાંદુ, નિજ સ્વરૂપ નિહાળી, ઉપયોગે ભાવું, બોધ બીજ તિહાં ભાળી; શુદ્ધ શ્રદ્ધા સાચી, ચિદઘન ભોગ સંજોગ, ઉપાધિ હણુતા, પરમાતમ નિરોગ. ૧. રોગ શોગ દુઃખ કોપે, મહા મોહ મલ્લ ભાગે, જ્ઞાન સુભટ બળીયો, ધ્યાન અગ્નિ તિહાં જાગે; કર્મ કાષ્ટને બાળે, તિહાં શીતળતા વાધે, પરમાનંદ ભોગી, સર્વ સિદ્ધતા સીધે. ૨. અરૂપી અવિનાશી, અવ્યાબાધ અનંત, નિર્મળ નિરંજન, અખંડિત મહંત; અચળ અનોપમ, નિરાકાર શિવ સંત, ઇત્યાદિ

અનંત, અનુભવ જ્ઞાન લહંત. ૩. યોગ રોધ અયોગી, શૈલેશિ કરણુ અકંપ, આયુ અંત છેહડે, દેવ દેવીના સંપ; ઓચ્છવને કારણુ, નિર્વાણુ મંગળ ગાવે, જ્ઞાન શીતળ હર્ષે, જોતમાં જોત સમાવે. ૪.

૪

ઉઠી સવેળા સામાયિક લીધું, પણ બારણું નવિ દીધુંજી, કાળો કુતરો ઘરમાં પેઠો, ઘી સઘળું તેણે પીધુંજી; ઉઠો વહુઅર આલસ મૂકી, એ ઘર આપ સંભાળોજી, નિજ પતિને કહો વીરજિન પૂજો, સમકિતને અજુઆળોજી. ૧. બલે બિલ્લાડે જડપ જડપાવી, ઉત્રોડ સર્વે ફોડીજી, ચંચલ છૈયાં વાર્યાં ન રહે, ત્રાક ભાંગી માળ ત્રોડીજી; તેહ વિના રેંટિયો નવિ ચાલે, મૌન ભલું કેને કહીયેજી, ઋષભાદિક ચોવીશ તીર્થંકર, જપીયે તો સુખ લહીયેજી. ૨. ઘર વાશીદું કરોને વહુઅર, ટાલો ઓજીશાલુંજી, ચોરટા એક કરે છે હેરૂં, ઓરડે ઘોને તાળુંજી; લબકે પ્રાહુણા ચાર આવ્યા છે, તે ઉભા નવિ રાખોજી, શિવપદ સુખ અનંતા લહિયે, જો જિનવાણી ચાખોજી. ૩. ઘરનો ખુણો કોળ ખણે છે, વહુ તુમે મનમાં લાવોજી, પહોળે પલંગે પ્રીતમ પોઢયા, પ્રેમ ધરીને જગાવોજી; ભાવપ્રભસૂરિ કહે નહીં એ કથળો, અધ્યાતમ ઉપયોગીજી, સિદ્ધાઇકા દેવી સાન્નિધ્ય કરેવિ, સાધે તે શિવપદ ભોગીજી. ૪.

*૭૨. શ્રી જિનપંચક સ્તુતિ.

શ્રી આદિ શાન્તિ નેમિ પાસ વીર શાસનપતિ વલી, નમો વર્ત્તમાન અતીત અનાગત ચોવિશે જિન મન રળી; જિનવરની વાણી ગુણની ખાણી પ્રેમે પ્રાણી સાંભળી, થયા સમકિતધારી ભવ નિર્ધારી સેવે સુરવર લળી લળી. ૧.

*૭૩. શ્રી ભીડભંજન પાર્શ્વનાથની સ્તુતિ.

ભીડ ભંજન પાસ પ્રભુ સમરો, અરિહંત અનંતનું ધ્યાન ધરો; જિનાગમ અમૃત પાન કરો, શાસન દેવિ સવિ વિઘ્ન હરો. ૧.

*૭૪. શ્રી નેમિનાથ સ્તુતિ.

ગીરનારે ગીરવો, વ્હાલો નેમ જીણંદ, અષ્ટાપદ ઉપર, પૂજી ધરો આણંદ; સિદ્ધાંતની રચના, ગણધર કરે અનેક, દીવાળી દિવસે, દ્યો અંબાઈ વિવેક. ૧.

*૭૫. શ્રી સુમતિજિન સ્તુતિ.

સુમતિ સુમતિ દાયી, મંગલા જાસમાઇ, મેરૂને વલી રાઇ, ઓર એહને તુલાઇ; ક્ષય કીધાં ઘાઇ, કેવલ જ્ઞાન પાઇ, નાહિં ઊણિમ કાંઇ, સેવિયે તે સદાઈ. ૧.

*૭૬. શ્રી શીતલનાથની સ્તુતિ.

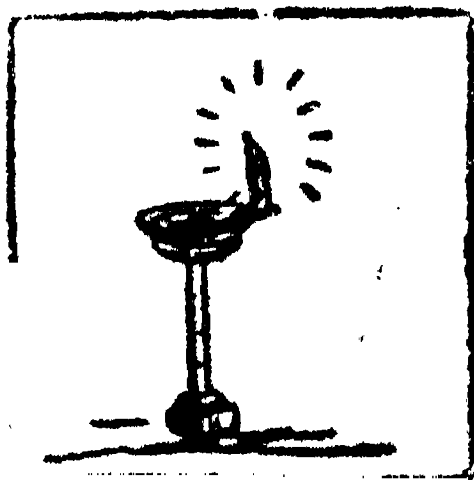
શીતલ જિન સ્વામી, પુણ્યથી સેવ પામી, પ્રભુ આતમ રામી, સર્વ પર ભાવ વામી; જે શિવગતિ ગામી, શાશ્વતાનંદ ધામી, ભવિ શિવ સુખ કામી, પ્રણમીયે શિશ નામી. ૧.

*૭૭. શ્રી અનંતનાથની સ્તુતિ.

અનંત અનંત નાણી, જાસ મહિમા ગવાણી, સુરનર તિરિ પ્રાણી, સાંભલે જાસ વાણી; એક વચન સમજાણી, જેહ સ્યાદવાદ જાણી, તર્યા તે ગુણ ખાણી, પામીયા સિદ્ધિ રાણી. ૧.

*૭૮. શ્રી મલ્લિનાથની સ્તુતિ.

મલ્લિ જિન નમીયે, પૂરવલા પાપ ગમીયે, ઈંદ્રિય ગણ દમિયે, આણ જિનની ન ક્રમીયે; ભવમાં નવિ ભમીયે, સર્વ પર ભાવ વમીયે, નિજ ગુણમાં રમીયે, કર્મ મલ સર્વ ધમીયે. ૧.

* આ ચિન્હવાળી સ્તુતિઓ ચાર વખત બોલાય છે.

શ્રી સજ્જન સન્મિત્ર

યાને

એકાદશ મહાનિધિ

શ્રી સ્તવન સંગ્રહ

પંચમ મહાનિધિ.

૧. શ્રી સીમંધરાદિ વિહરમાન જિન સ્તવનો

૧

સુણો ચંદાજી ! સીમંધર પરમાતમ પાસે જાજો; મુજ વિનતડી, પ્રેમ ધરીને એણિ પરે તુમે સંભળાવજો. જે ત્રણ ભુવનનો નાયક છે, જસ ચોસઠ ઇંદ્ર પાયક છે; નાણ દરિસણ જેહને ખાયક છે. સુણો૦ ૧. જેની કંચન વરણી કાયા છે, જસ ધોરી લંછન પાયા છે; પુંડરીગિણી નગરીનો રાયા છે. સુણો૦ ૨. બાર પર્ષદામાંહિ બિરાજે છે, જસ ચોત્રીસ અતિશય છાજે છે; ગુણ પાંત્રીશ વાણીએ ગાજે છે. સુણો૦ ૩. ભવિજનને જે પડિબોહે છે, તુમ અધિક શીતળ ગુણ સોહે છે; રૂપ દેખી ભવિજન મોહે છે. સુણો૦ ૪. તુમ સેવા કરવા રસિયો છું, પણ ભરતમાં દૂરે વસિયો છું; મહામોહરાયકર ફસિયો છું. સુણો૦ ૫. પણ સાહિબ ચિત્તમાં ધરિયો છે, તુમ આણા ખડ્ગ કર ગ્રહિયો છે; પણ કાંઇક મુજથી ડરિયો છે. સુણો૦ ૬. જિન ઉત્તમ પૂંઠ હવે પૂરો, કહે પદ્મવિજય થાઉં શૂરો; તો વાધે મુજ મન અતિ નૂરો. સુણો૦ ૭.

૨

પુક્ખલવઇ વિજયે જયો રે, નયરી પુંડરીગિણી સાર; શ્રી સીમંધર સાહિબા રે, રાય શ્રેયાંસકુમાર, જિણંદરાય, ધરજો ધર્મસ્નેહ. ૧. મ્હોટા ન્હાના અંતરો રે, ગુરુઆ નવિ દાખંત; શશિ દરિશણ સાયર વધે રે, [1]કૈરવવન વિકસંત. જિ૦ ૨. ઠામ કુઠામ ન લેખવે રે, જગ વરસંત [2]જળધાર, [3]કર દોય કુસુમે વાસીએ રે, છાયા સવિ આધાર. જિ૦ ૩. રાય ને રાંક સરિખા ગણે રે, ઉદ્યોતે શશિ સૂર; ગંગાજળ તે બિહુંતણા રે, તાપ કરે સવિ દૂર. જિ૦ ૪. સરિખા સહુને તારવા રે, તિમ તુમે છો મહારાજ ! મુજશું અંતર કિમ કરો રે ? બાહ્ય ગ્રહ્યાની લાજ. જિ૦ ૫. મુખ દેખી ટીલું કરે રે, તે નવિ હોય પ્રમાણ; મુજરો માને સવિતણો રે, સાહિબ તેહ સુજાણ. જિ૦ ૬. વૃષભ લંછન માતા સત્યકી રે, નંદન રુક્મણીકંત; વાચક જશ ઇમ વિનવે રે, ભયભંજન ભગવંત. જિ૦ ૭.

---

૧. ચંદ્રને જોઇ ખીલનારાં કમળોનું વન. ૨. વરસાદ. ૩ હાથ.

૩

ધન ધન ક્ષેત્ર મહાવિદેહજી, ધન્ય પુંડરીગિણી ગામ; ધન્ય તીહાંના માનવીજી, નિત્ય ઊઠી કરે રે પ્રણામ. સીમંધર સ્વામી કહીએ રે, હું મહાવિદેહ આવીશ; જયવંતા જિનવર કહીએ રે, હું તમને વાંદીશ. ૧. ચાંદલીયા સંદેશડોજી, કહેજો સીમંધર સ્વામ; ભરતક્ષેત્રના માનવીજી, નિત્ય ઊઠી કરે રે પ્રણામ. સીમંધર૦ ૨. સમવસરણ દેવે રચ્યું તીહાં, ચોશઠ ઇંદ્ર નરેશ; સોના તણે સિંહાસન બેઠા, ચામર છત્ર ધરેશ. સીમંધર૦ ૩. ઇંદ્રાણી કાઢે ગહુંલીજી, મોતીના ચોક પૂરેશ; લળિ લળિ લીયે લૂછણાંજી, જિનવર દીયે ઉપદેશ. સીમંધર૦ ૪. એહવે સમે મેં સાંભળ્યુંજી, હવે કરવા પચ્ચખ્ખાણ; બારે પર્ષદા સાંભળેજી, અમૃત વાણી વખાણ. સીમંધર૦ ૫. રાયને વ્હાલા ઘોડલાજી, વેપારીને વ્હાલા છે દામ; અમને વ્હાલા સીમંધર સ્વામી, જેમ સીતાને શ્રીરામ. સીમંધર૦ ૬. નહિ માગું પ્રભુ રાજઋદ્ધિજી, નહિ માગું ગરથ ભંડાર; હું માગું પ્રભુ એટલુંજી, તુમ પાસે અવતાર. સીમંધર૦ ૭. દૈવે ન દીધી પાંખડીજી, કેમ કરી આવું હજૂર; મુજરો મ્હારો માનજોજી, પ્રહ ઉગમતે સૂર. સીમંધર૦ ૮. સમયસુંદરની વિનતિજી, માનજો વારંવાર; બેહુ કર જોડી વિનવુંજી, વિનતડી અવધાર. સીમંધર૦ ૯.

૪

(રાસડાના રાગમાં.)

મનડું તે મહારું મોકલે, મહારા વહાલાજી રે; શશિહર[૧] સાથે સંદેશ, જઇને કહેજો મહારા વાલાજી રે. ભરતના ભક્તને તારવા, મહા૦ એક વાર આવોને આ દેશ. જઇ૦ ૧. પ્રભુજી વસો પુષ્કલાવતી, મહા૦ મહાવિદેહ ક્ષેત્ર મઝાર. જઇ૦ પુરી રાજે પુંડરિગિણી, મહા૦ જિહાં પ્રભુનો અવતાર. જઇ૦ ૨. શ્રી સીમંધર સાહિબા, મહા૦ વિચરંતા વીતરાગ. જઇ૦ પડિબોહે બહુ પ્રાણીને, મહા૦ તેહનો પામે કુણ તાગ. જઇ૦ ૩. મન જાણે ઉડી મળું, મહા૦ પણ પોતે

૧ ચંદ્રમા-શશ-મૃગ.

નહી પાંખ. જઈ૦ ભગવંત તુમ જોવા ભણી, મહા૦ અલજો[1] ધરે છે બેહુ આંખ. જઈ૦ ૪. દુર્ગમ મોટા ડુંગરા, મહા૦ નદી નાળાનો નહી પાર. જઈ૦ ઘાંટીની આંટી ઘણી, મહા૦ અટવી પંથ અપાર. જઈ૦ ૫. કોડી સોનૈયે કાશીદું, મહા૦ કરનારો નહી કોય. જઈ૦ કાગલીયો કેમ મોકલું, મહા૦ હોંશ તો નિત્ય નવલી હોય. જઈ૦ ૬. લખું જે જે લેખમાં, મહા૦ લાખો ગમે અભિલાષ. જઈ૦ તે લ્હેજામાં તમે લહો, મહા૦ સમય[2] પૂરે છે સાખ. જઈ૦ ૭. લોકાલોક સ્વરૂપના, મહા૦ જગમાં તુમે છો જાણ. જઈ૦ જાણ આગે શું જણાવિયે, મહા૦ આખર અમે અજાણ. જઈ૦ ૮. વાચક ઉદયની વિનતિ, મહા૦ શશિહર કહ્યા સંદેશ. જઈ૦ માની લેજો માહરી, મહા૦ વસતાં દૂર વિદેશ જઈ૦ ૯.

૫

પ્રભુ નાથ તું તિય લોકનો, પ્રત્યક્ષ ત્રિભુવન ભાણ; સર્વજ્ઞ સર્વદર્શી તુમે, તુમે શુદ્ધ સુખની ખાણ. જિનજી વિનતી છે એહ. ૧. પ્રભુ જીવ જીવન ભવ્યના, પ્રભુ મુજ જીવન પ્રાણ; તાહરે દર્શને સુખ લહું, તુંહિ જગત સ્થિતિ જાણ. જિનજી૦ ૨. તુજ વિના હું બહુ ભવ ભમ્યો, ધર્યા વેશ અનેક; નિજ ભાવને પરભાવનો, જાણ્યો નહી સુવિવેક. જિનજી૦ ૩ ધન્ય તેહ જે નિત્ય પ્રહસમે, દેખે જે જિન મુખચંદ; તુજ વાણી અમૃત રસ લહી, પામે તે પરમાનંદ. જિનજી૦ ૪. એક વચન શ્રી જિનરાજનો, નયગમ ભંગ પ્રમાણ; જે સુણે રુચિથી તે લહે, નિજ તત્ત્વ સિદ્ધિ અમાન. જિનજી૦ ૫. જે ક્ષેત્ર વિચરો નાથજી, તે ક્ષેત્ર અતિ સુપસથ્થ; તુજ વિરહ જે ક્ષણ જાય છે, તે માનીયેં અકયથ્થ. જિનજી૦ ૬. શ્રી વીતરાગ દર્શન વિના, વિત્યો જે કાલ અતીત; તે અફળ મિચ્છા દુક્કડં, તિવિહં તિવિહંની રીત. જિનજી૦ ૭. પ્રભુ વાત મુજ મનની સહુ, જાણોજ છો જિનરાજ; સ્થિર ભાવ જો તુમચો લહું, તો મિલે શિવપુર સાજ. જિનજી૦ ૮. પ્રભુ મિલે હું સ્થિરતા લહું, તુજ વિરહ ચંચળ ભાવ; એકવાર જો તન્મય રમું, તો કરું અચળ

૧ ઇચ્છા—ચાહના. ૨ સિદ્ધાંત.

સ્વભાવ. જિનજી૦ ૯. પ્રભુ વસો ક્ષેત્ર વિદેહમાં, હું રહું ભરત મઝાર; તો પણ પ્રભુના ગુણ વિષે, રાખું સ્વચેતન સાર. જિનજી૦ ૧૦. જો ક્ષેત્ર ભેદ ટલે પ્રભુ, તો સરે સઘળાં કાજ; સન્મુખ ભાવ અભેદતા, કરી વરું આતમરાજ. જિનજી૦ ૧૧. પર પુંઠ ઈહાં જેહની, એવડી જે છે સ્વામ; હાજર હજૂરી તે મલે, નીપજે તે કેટલો કામ. જિનજી૦ ૧૨. ઈંદ્ર ચંદ્ર નરેંદ્રનો, પદ ન માગું તિલ માત્ર; માગું પ્રભુ મુજ મન થકી, ન વીસરો ક્ષણ માત્ર. જિનજી૦ ૧૩. જ્યાં પૂર્ણ સિદ્ધ સ્વભાવની, નવી કરી શકું નિજ રિદ્ધ; ત્યાં ચરણ શરણ તુમારડો, એહિજ મુજ નવનિધ. જિનજી૦ ૧૪. મ્હારી પૂર્વ વિરાધના, યોગે પડયો એ ભેદ; પણ વસ્તુ ધર્મ વિચારતાં, તુજ મુજ નહિ છે ભેદ. જિનજી૦ ૧૫. પ્રભુ ધ્યાન રંગ અભેદથી, કરી આત્મભાવ અભેદ; છેદી વિભાવ અનાદિનો, અનુભવું સ્વસંવેદ. જિનજી૦ ૧૬. વિનવું અનુભવ મિત્રને, તું ન કરીશ પર રસ ચાહ; શુદ્ધાત્મ રસ રંગી થઈ, કર પૂર્ણ શક્તિ અવાહ. જિનજી૦ ૧૭. જિનરાજ સિમંધર પ્રભુ, તેં લહ્યો કારણ શુદ્ધ; હવે આત્મ સિદ્ધિ નિપાવવી, શી ઢીલ કરી એ બુદ્ધ. જિનજી૦ ૧૮. કારણે કાર્ય સિદ્ધિનો, કરવો ઘટે ન વિલંબ; સાધવી પૂર્ણાનંદતા, નિજ કર્તૃતા અવલંબ. જિનજી૦ ૧૯. નિજ શક્તિ પ્રભુ ગુણમાં રમે, તે કરે પૂર્ણાનંદ; ગુણગુણી ભાવ અભેદથી, પીજીએ શમ–મકરંદ. જિનજી૦ ૨૦. પ્રભુ સિદ્ધ બુદ્ધ મહોદયી, ધ્યાને થઈ લયલીન; નિજ દેવચંદ્ર પદ આદરે, નિત્યાત્મ રસ સુખ પીન. જિનજી૦ ૨૧.

૬

કહેજો વંદન જાય, દધિસુત કહેજો વંદન જાય; મહાવિદેહમાં સ્વામી મેરો, જયોત્રિભોવનરાય. દ૦ ૧. ભૂપતિ શ્રીશ્રેયાંસનંદન, સત્યકી જસ માય; સકળ સુરપતિ સેવા સારે, નમે નરપતિ પાય. દ૦ ૨. તાર ખિજમતગાર અપનો, ભરતમાં ગુણ ગાય; નાથ સાથે સતત ધ્યાવત, મિલનકો મન થાય. દ૦ ૩. પાંખ પોતે હોય માહરે,

તો મિલું જઈ ધાય; આપ જઈ દૂરે બેઠા, મિલું કિણીપરે આય. દ૦ ૪. પતિતપાવન નામ તેરો, સમરતાં સુખ થાય; ધરે વચન પ્રતિત નિશ્ચળ, એહી મોક્ષ ઉપાય. દ૦ ૫. રાગ રાખે નહી કોઈશું, સેવતાં સુખ થાય; એહ અચરિજ વડું મનમાં, વીતરાગ કહાય. દ૦ ૬. તાહરી ગતિ તુંહી જાણે, અકળ અમલ અમાય; ન્યાયસાગર દાસકો પ્રભુ, કીજીયે સુપસાય. દ૦ ૭.

૭

કયા જાનું કુછ કીનોરે, યુગંધરા- કયા૦ વિધિ ઉદ્યમ સૂત્રાદિક પ્રવચન, પાદનમેં કછુ દીનોરે. યુ૦ કયા૦ ૧. તુંહી જગતમતિ સ્થિતિ મેં તેરો, ધ્યાનામૃતરસ પીનોરે. યુ૦ કયા૦ ૨. પરમપુરૂષ તું અલખ નિરંજન, ચિદાનંદમેં ચીનોરે. યુ૦ કયા૦ ૩. તુંહીજ બ્રહ્મા બ્રહ્મસ્વરૂપી, તું ઉપસમરસ લીનોરે. યુ૦ કયા૦ ૪. જગવ્યાપી તું વિષ્ણુ મહેસર, ઈશ્વિર તીન જગતનોરે. યુ૦ કયા૦ ૫. સબ દેવનકો દેવ તું પ્યારો, તુંહી જ યોગનગીનોરે. યુ૦ કયા૦ ૬. ન્યાયસાગર પ્રભુ વાંછતદાતા, તુંહી જ સર્વ સુધિનોરે. યુ૦ કયા૦ ૭.

૮

કાયા પામી અતિ કૂડી, પાંખ નહીં આવું ઉડી; લબ્ધિ નહીં કોયે રૂડી રે, શ્રીયુગમંધરને કેજો, કે દધિસુત વિનતડી સુણજોરે ૧. તુમ સેવામાંહે સુર કોડી, તે ઇહાં આવે એક દોડી; આશ ફલે પાતક મોડી રે. શ્રીયુગ૦ ૨. દુઃખમ સમયમાં ઇણે ભરતે, અતિશય નાણી નવિ વરતે; કહીયે કહો કોણ સાંભલતે રે. શ્રીયુગ૦ ૩. શ્રવણે સુખીયા તુમ નામે, નયણા દરિસણ નવિ પામે; એ તો ઝગડાને ઠામે રે. શ્રીયુગ૦ ૪. ચાર આંગલ અંતર રહેવું, શોકલડીની પરે દુઃખ સહેવું; પ્રભુ વિના કોણ આગળ કહેવું રે. શ્રીયુગ૦ ૫. મહોટા મેળ કરી આપે, બેહુને તોલ કરી થાપે; સજ્જન જસ જગમાં વ્યાપે રે. શ્રીયુગ૦ ૬. બેહુનો એક મતો થાવે, કેવલનાણ જુગલ પાવે; તો સઘળી વાત બની આવે રે. શ્રીયુગ૦ ૭. ગજલંછન ગજગતિગામી, વિચરે વિપ્ર વિજય સ્વામી;

નયરી વિજયા ગુણધામી રે. શ્રીયુગ૦ ૮. માત સુતારાએ જાયો, સુદૃઢ નરપતિ કુળ આયો; પંડિત જિનવિજયે ગાયો રે. શ્રીયુગ૦ ૯.

૯

શ્રીયુગમંધર વીનવુંરે, વીનતડી અવધારરે; દયાળરાય. એ પરપરણિતિ રંગથીરે, મુજને નાથ ઉગારરે. દ૦ શ્રી૦ ૧. કારક ગ્રાહક ભોગ્યતારે, મેં કીધી મહારાયરે; દ૦ પણ તુજ સરિખો પ્રભુ લહિરે, સાચી વાત કહાયરે. દ૦ શ્રી૦ ૨. યદ્યપિ મૂળસ્વભાવ મેરે, પરકર્તુત્વવિભાવરે; દ૦ અસ્તિધરમ એ માહરોરે, એહનો-તચ્છઅભાવરે. દ૦ શ્રી૦ ૩. પરપરણામિકતાદશારે, લહિ પરકારણ-યોગરે; દ૦ ચેતનતા પરગત થઈરે, રાચી પુદગલ ભોગરે; દ૦ શ્રી૦ ૪. અશુદ્ધનિમિત્ત તો જડઅછેરે, વીર્યશક્તિ વિહીનરે; દ૦ તું તો વીરજ જ્ઞાનથીરે, સુખ અનંતે લીનરે. દ૦ શ્રી૦ ૫. તિણ કારણ નિશ્ચે કર્યો રે, મુજ પરણિત ભોગરે; દ૦ તુજ સેવાથી નીપજેરે, ભાજે ભવભવ શોગરે. દ૦ શ્રી૦ ૬. શુદ્ધરમણઆનંદતારે, ધ્રુવનિ-સ્સંગ સ્વભાવરે; દ૦ સકલ પ્રદેશ અમુર્ત્તતારે, ધ્યાતાં સિદ્ધ ઉપાયરે. દ૦ શ્રી૦ ૭. સમ્યગતત્વ જે ઉપદિશેરે, સુણતાં તત્ત્વ જણાયરે; શ્રદ્ધાજ્ઞાને જે ગ્રહ્યોરે, તેહિજ કાર્ય કરાયરે. દ૦ શ્રી૦ ૮. કાર્ય રુચી કરતા થયોરે, કારક સવિ પલટાયરે; દ૦ આતમગતે આતમ રમેરે, નિજ ઘર મંગળ થાયરે. દ૦ શ્રી૦ ૯. પ્રાણશરમ આધાર-છોરે, પ્રભુજી ભવ્યસહાયરે; દ૦ દેવચંદ્રપદ નીપજેરે, જિનપદક-જસુપસાયરે. દ૦ શ્રી૦ ૧૦.

૧૦

વિહરમાન ભગવાન સુણો મુજ વીનતી, જગતારક જગનાથ અછો ત્રિભુવનપતી; ભાસક લોકાલોક તિણે જાણો છતિ, તોપણ વીતક વાત કહું છું તુજ પ્રતિ. ૧. હું સરૂપનિજ છોડિ રમ્યો પરપુદગલે, ઝીલ્યો ઉલ્લટ આણી વિષય તૃષ્ણાજલે; આશ્રવબંધવિભાવ કરૂં રૂચિ આપણી, ભૂલ્યો મિથ્યાવાસ દોષ દેઉં પર ભણી. ૨. અવગુણ ઢાંકણ કાજ કરૂં જિનમતક્રિયા, ન તજું અવગુણચાલ અનાદિની જે પ્રીયા;

દૃષ્ટિરાગનો પોષ તેહ સમકિત ગણું, સ્યાદવાદની રીત ન દેખું નિજપણું. ૩. મન તનુ ચપલ સ્વભાવ વચન એકાંતતા, વસ્તુ અનંત સ્વભાવ ન ભાસે જે છતા; જે લોકોત્તરદેવ નમું લોકીકથી, દુર્લભ સિદ્ધસ્વભાવ પ્રભો તહકીકથી. ૪. મહાવિદેહ મઝાર કે તારક જિનવરૂ, શ્રીવજ્રધર અરિહંત અનંતગુણાકરૂ; તે નિર્યામક શ્રેષ્ઠ સહી મુજ તારશે, મહાવૈદ્ય ગુણયોગ રોગભવ વારશે. ૫. પ્રભુ મુખભવ્ય સ્વભાવ સુણું જો માહરો, તો પામું પ્રમોદ એહ ચેતન ખરો; ધાયે શિવપદ આશ રાસ સુખવૃંદની, સહજ સ્વતંત્રસ્વરૂપ ખાણઆણંદની. ૬. વળગ્યા જે પ્રભુનામ ધામ તે ગુણતણા, ધારો ચેતનરામ એહ થિરવાસના; દેવચંદ્ર જિનચંદ્ર રિદય થિર થાપજો, જિનઆણા યુત ભક્તિ મુકિત મુજ આપજો. ૭.

૧૧

જીરે મારે ધાતકી ખંડ મઝાર, પશ્ચિમઅરધ સોહાકરી જીરેજી; જી૦ વચ્છવિજયમંડાણ, શાશ્વતી તિહાં સુસામાપુરી જીરેજી. ૧. જી૦ પદ્મરથભૂનાથ, નંદન નંદનવન સમો જીરેજી; જી૦ હરિચંદનમંદાર, દેહ સુગંધ સદા નમો જીરેજી. ૨. જી૦ નિર્મલ ગત ઉતપાત, સરસ સુગંધ સુખકાર છે જીરેજી; જી૦ શુભમતી સરસ્વતિપુત્ર, વિજયાવતી ભરતાર છે જીરેજી. ૩. જી૦ ઉજ્વલ લોહી માંસ, શ્વાસ સુરભી ઘણો મહમહે જીરેજી; જી૦ આહાર નિહાર અદ્રશ્ય, ચરમચક્ષુ કોઇ નવિ લહે જીરેજી. ૪. જી૦ શંખ ધર્યો નિજ પાય, નિરંજન ઉપમાનથી જીરેજી; જી૦ સુખીયા સેવકલોક, કીધા સમકિતદાનથી જીરેજી. ૫. જી૦ વંદો વજ્રધરદેવ, વજ્રી જસ ચરણે નમે જીરેજી; જી૦ ક્ષમાવિજય જિન ભકિત, કામગવી મનઘર રમેજીરેજી. ૬.

૧૨

ચંદ્રાનન ચતુરસુજાણ, ધાતકીખડેરે; નલિનાવતીવિજય વિશાળ, અયોધ્યા મંડેરે. ૧. વૃષભપદ પદમાવતી પુત્ર, પુન્યવિલાસીરે; ત્રયહંસણુજ્ઞાનનિધાન, ભવથી ઉદાસીરે. ૨. જય કરૂણારસકાસાર, કામિ-

તદાતારે; વાલ્મીકકુલાંબુદ્ધિચંદ, લીલાવતીકંતારે. ૩. આગાર તજી અણુગાર, ધરમ જગાવેરે; માનુ વિરત સંકેતે નાણુ, ચોથું આવેરે. ૪. ઘનઘાતી કર્મ ખપાવિ, કેવલ ભાસીરે; અગીયાર અતિશય ચંગ, રંગવિલાસીરે. ૫. એક જોયણ ક્ષેત્રે દેવ, દાનવ કોડિરે; સુર નર નારી તિર્યંચ, રહે મદ મોડીરે. ૬. નિજનિજ ભાષા સમજંત, સઘળે સરસીરે; પાંત્રીશગુણે યુત વાણિ, અમૃતવરસીરે. ૭. તનુ કાંતિ સમોહ અપાર, ભેલો કીધોરે; ભામંડલ રૂપ અનૂપ, લોક પ્રસીધોરે. ૮. સાધિક દોસયગવ્યૂત, વિચરે જિહાંથીરે; સમ કાળે સાતે ઇત, નાસે તિહાંથીરે. ૯. ધન્ય મહાવિદેહના લોક, નયણે નિરખેરે; શ્રીક્ષમાવિજય જિનચંદ, ચકોર જ્યું હરખેરે. ૧૦.

૧૩

અનંતવીરજ અરિહંત સુણો મુજ વીનતી, અવસર પામી આજ કહું જે દિલ છતી; આતમસત્તા હારી સંસારે હું ભમ્યો, મિથ્યા અવિરતિરંગ કષાયે બહુ દમ્યો. ૧. ક્રોધદાવાનળદગ્ધ માનવિષધર ડસ્યો, માયાજાળેબદ્ધ લોભઅજગર ગ્રસ્યો; મન વચ કાયા યોગ ચપળ થયા પરવસા, પુદગલપરિચય પાપતણી અહુનિશિ દશા. ૨. કામરાગે અણુનાથ્યો સાંઢપરે ધસ્યો, સ્નેહરાગીનીરાચે ભવપંજર વસ્યો; દૃષ્ટિરાગરુચિકાચ પાચ સમકિતગણું, આગમ રીતે નાથ ન નિરખું નિજપણું. ૩. ધર્મ દેખાડું માંડ ભાંડ પરે અતિ લવું, અચરેઅચરે રામ શુક પરે જપું; કપટપટુ નટુઆ પરે મુનિમુદ્રા ધરું, પંચવિષયસુખપોષ સદોષવૃતિ ભરું. ૪. એક દિનમાં નવ વાર કરેમિભંતે કરું, ત્રિવિધ ત્રિવિધ પચખાણે ક્ષણ એક નવિ ઠરું; માસાહંસખગ રીતિ નીતિ ઘણી કહું, ઉત્તમકુલવટ વાટ ન તે પણ નિરવહું. ૫. દીનદયાળ ભુજાગપ્રભુ મહારાજછો, જાણ આગળ શું કહેવું ગારબનિવાજછો; પૂરવધાતકી ખંડ નલિનિવિજયાવતી, નયરીઅયોધ્યાનાયક લાયક યતીપતિ. ૬. મેઘમહિપ મંગલાવતીસુત વિજયાવતી, આનંદન ગજ લંછન જગજનતારતી; ક્ષમાવિજય જિનરાય અપાય નિવારજો, વિહરમાન ભગવાન સુનજરે તારજો. ૭.

૧૪

અનંતવિરજ અરદાસ સુણોને માહરી, મીઠડી સુરતી ખાસ ચાહું હું તાહરી; ઐરાવત ગતિ એક અછે જગ સાહરી, દીજે દરિશણ તુર્તજ દેવ દયા કરી. ૧. સમરું તાહરૂં નામ સરાગે ફરી ફરી, જાણો લહું જગદીશ વડારી ચાકરી; નિર્ગમીયે દુખકાળ ઇસ્યો એહ કિણ પરી, ધાર ન ખંચે જેહ થયો જન આતુરી. ૨. ધન્ય જળચરની રીત બની જે આકરી, જળ વિરહો ન ખમાય જે જાયે તે મરી; પ્રારથીયાં સંભાળ ન કીધી કો ખરી, જાણીસાં તે પ્રીત હમાશું ઊતરી. ૩. નિવસો તુમચી સેવ કૃપાને અનુસરી, પાળો પ્રીતમ પ્રીત મયૂરાં ઘન પરી; લેખે તે બહુ મોલ ગણું એકા ઘરી, જબ પ્રીતમનો સંગ ભજું હઇડે ઠરી. ૪. મુંહ ટાળો દે જાય ધરામાં તે ઠરી, ન હુવે તસુ ધરિ આપી પ્રગાઢી હાથરી; નયણકટોરી પ્રેમસુધારસશું ભરી, કાંતિ મિલ્યો પ્રાણેશ રૂડી ધરી ચાતુરી. ૫.

૧૫

દેવજસા દરસણ કરો, વિઘટે મોહ વિભાવ લાલરે; પ્રગટે શુદ્ધસ્વભાવતા, આનંદ લહરી દાવ લાલરે. દે૦ ૧. સ્વામી વસો પુષ્કરવરે, જંબૂભરતે દાસ લાલરે; ક્ષેત્ર વિભેદ ઘણો પડયો, કિમ પહોંચે ઉલ્લાસ લાલરે. દે૦ ૨. હોવત જો તન પાંખડી, આવત નાથ હજૂર લાલરે; જો હોતી ચિત આંખડી, દેખત નિત પ્રભુ નૂર લાલરે. દે૦ ૩. શાસનભકિતજ સુરવરા, વીનવું શીશ નમાય લાલરે; કૃપા કરો મુજ ઉપરે, તો જિન વંદન થાય લાલરે. દે૦ ૪. પૂછું પૂર્વ વિરાધના, શી કીધી ઇણે જીવ લાલરે; અવિરતિ મોહ ટળે નહિ, દીઠે આગમ દીવ લાલરે. દે૦ ૫. આતમતત્ત્વસ્વભાવને, બોધન શોધન કાજ લાલરે; રત્નત્રઇ પ્રાપ્તિતણો, હેતુ કહો મહારાજ લાલરે. દે૦ ૬. તુજ સરિખો સાહિબ મિલ્યો, ભાજે ભવભ્રમ ટેવ લાલરે; પુષ્ટાલંબન પ્રભુ લહિ, કોણ કરે પર સેવ લાલરે. દે૦ ૭. દીનદયાળુ કૃપાળુઓ, નાથ ભવિકઆધાર લાલરે; દેવચંદ્રજિન સેવના, પરમામૃત સુખકાર લાલરે. દે૦ ૮.

૨. શ્રી શત્રુંજયના સ્તવનો.

૧

તે દિન ક્યારે આવશે, શ્રી સિદ્ધાચળ જાશું; ઋષભજિણંદને પૂજવા, સૂરજ કુંડમાં ન્હાશું. તે૦ ૧. સમવસરણમાં બેસીને, જિનવરની વાણી; સાંભળશું સાચે મને, પરમારથ જાણી. તે૦ ૨. સમકિત વ્રત સુદ્ધાં ધરી, સદ્ગુરુને વંદી; પાપ સરવ આલોઇને, નિજ આતમ નિંદી. તે૦ ૩. પડિક્કમણાં હોય ટંકના, કરશું મન કોડે; વિષય કષાય વિસારીને, તપ કરશું હોડે. તે૦ ૪. વહાલાને વૈરી વિચે, નવિ કરવો વેરો; પરના અવગુણ દેખીને, નવિ કરવો ચેરો. તે૦ ૫. ધરમ સ્થાનક ધન વાવરી, છકાયના હેતે; પંચ મહાવ્રત લેઇને, પાળશું મન પ્રીતે. તે૦ ૬. કાયાની માયા મેલીને, પરિસહને સહેશું; સુખ દુઃખ સઘળાં વિસારીને, સમભાવે રહેશું. તે૦ ૭. અરિહંત દેવને ઓળખી, ગુણ તેહના ગાશું; ઉદયરતન ઇમ ઉચ્ચરે, ત્યારે નિર્મલ થાશું. તે૦ ૮.

૨

ચાલોને પ્રીતમજી પ્યારા, શેત્રુંજે જઇએ; શેત્રુંજે જઇયે રે, વહાલા વિમળાચળ જઇએ. ચાલો૦ ૧. શું સંસારે રહ્યા છો મુંઝી, દિન દિન તન છીજે; આથ આભની છાયા સરખી, પોતાની કીજે. ચા૦ ૨. જે કરવું તે પહેલાં કીજે, કાલે શી વાતો; અણુચિંતવી આવીને પડશે, સબળાની લાતો. ચા૦ ૩. ચતુરાઈ શું ચિત્તમાં ચેતી, હાથે તે સાથે; મરણ તણાં નિશાનો મોટાં, ગાજે છે માથે. ચા૦ ૪. માતા મરૂદેવાનંદન નિરખી, ભવ સફળો કીજે; દાનવિજય સાહેબની સેવા, એ સંબલ લીજે. ચા૦ ૫.

૩

આંખલડીયેરે મેં આજ, શેત્રુંજો દીઠોરે; સવા લાખ ટકાનો દહાડો રે, લાગે મુને મીઠો રે. સફળ થયોરે મારા મનનો ઉમાયો, વાલા મારા ભવનો શંસય ભાંગ્યો રે; નરક તિર્યંચગતિ દૂર નિવારી, ચરણે પ્રભુજીને લાગ્યો રે. શે૦દી૦ ૧. માનવ ભવનો લાહો લીજે,

વાલા૦ દેહડી પાવન કીજેરે; સોના રૂપાના પુલડે વધાવી, પ્રેમે પ્રદક્ષિણા દીજેરે. શે૦ ૨. દુધડે પખાળીને કેસર ઘોળી, વાલા૦ શ્રી આદીશ્વર પૂજ્યારે; શ્રી સિદ્ધાચળ નયણે જોતાં, પાપ મેવાસી ધ્રૂજ્યારે. શે૦ ૩. શ્રી મુખ સુધર્મા સુરપતિ આગે, વાલા૦ વીર જિણંદ એમ બોલેરે; ત્રણ ભુવનમાં તીરથ મોટું, નહીં કોઈ શેત્રુંજા તોલે રે. શે૦ ૪. ઇંદ્ર સરીખા એ તીરથની વાલા૦ ચાકરી ચિત્તમાં ચાહેરે; કાયાની તો કાસલ કાઢી, સૂરજ કુંડમાં નાહેરે. શે૦ ૫. કાંકરે કાંકરે શ્રી સિદ્ધક્ષેત્રે, વાલા૦ સાધુ અનંતા સિધ્યારે; તે માટે એ તીરથ મોહટું, ઉદ્ધાર અનંતા કીધારે. શે૦ ૬. નાભિરાયાસુત નયણે જોતાં, વાલા૦ મેહ અમીરસ વુઠયારે; ઉદયરતન કહે આજે મ્હારે પોતે, શ્રી આદીશ્વર તુઠયારે. શે૦ ૭.

૪

જાત્રા નવાણું કરીએ વિમલ ગિરિ, જાત્રા નવાણું કરીએ. પૂરવ નવાણું વાર શત્રુંજયગિરિ, ઋષભજીણંદ સમોસરીએ. વિ૦ યા. ૧. કોડી સહસ ભવ પાતક ત્રુટે; શેત્રુંજા સામો ડગ ભરીએ. વિ૦ યા૦ ૨. સાત છઠ્ઠ દોય અઠ્ઠમ તપસ્યા; કરી ચઢીએ ગિરિવરીએ. વિ૦ યા૦ ૩. પુંડરીક પદ જપીએ મન હરખે; અધ્યવસાય શુભ ધરીએ. વિ૦ યા૦. ૪. પાપી અભવ્ય ન નજરે દેખે; હિંસક પણ ઉદ્ધરીએ. વિ૦ યા૦ ૫. ભૂમિ સંથારો ને નારી તણો સંગ; દૂર થકી પરિહરીએ. વિ૦ યા૦ ૬. સચિત્ત પરિહારી ને એકલ આહારી; ગુરૂ સાથે પદચરીએ. વિ૦ યા૦ ૭. પડિકમણાં દોય વિધિશું કરીએ; પાપ પડલ વીખરીએ. વિ૦ યા૦ ૮. કલિકાળે એ તીરથ મોટું; પ્રવહણ જેમ ભરદરીએ. વિ૦ યા૦ ૯. ઉત્તમ એ ગિરિવર સેવંતા; પદ્મ કહે ભવ તરીએ. વિ૦ યા૦ ૧૦.

૫

વિમળાચળ નિત્ય વંદીએ, કીજે એહની સેવા; માનું હાથ એ ધર્મનો, શિવતરૂ ફળ લેવા. વિ૦ ૧. ઉજ્જવલ જિનગૃહ મંડળી, તિહાં દીપે ઉત્તંગા; માનુ હિમગિરી વિભ્રમે, આઈ અંબર ગંગા.

વિ૦ ૨. કોઇ અનેરૂં જગ નહિ, એ તીરથ તોલે; એમ શ્રીમુખ હરિ આગળે, શ્રી સીમંધર બોલે. વિ૦ ૩. જે સઘળા તીરથ કર્યાં, જાત્રા ફળ કહીએ; તેહથી એ ગિરિ ભેટતા, સતગણું ફળલહીએ. વિ૦ ૪. જનમ સફળ હોય તેહનો, જે એ ગિરિ વંદે; સુજસવિજય સંપદ લહે, તે નર ચિર નંદે. વિ૦ ૫.

૬

સિદ્ધાચળ ગિરિ ભેટયાંરે, ધન ભાગ્યા હમારાં; એ ગિરિવરનો મહિમા મોટો, કહેતાં ન આવે પાર; રાયણ રુષભ સમોસર્યા સ્વામી, પૂર્વ નવાણું વારા રે. ધન૦ ૧. મૂળનાયક શ્રી આદિ જીનેશ્વર, ચૌમુખ પ્રતિમા ચાર; અષ્ટદ્રવ્યશું પૂજો ભાવે, સમકિત મૂળ આધારા રે. ધન૦૨. ભાવ ભકિતશું પ્રભુ ગુણ ગાવે, અપના જન્મ સુધાર્યા; યાત્રા કરી ભવિજન શુભ ભાવે, નર્ક તિર્યંચ ગતિ વારારે. ધન૦ ૩. દૂર દેશાંતરથી હું આવ્યો, શ્રવણે સુણી ગુણ તોરા; પતિત ઉદ્ધારણ બિરુદ તુમારું, એ તીરથ જગ સારા રે. ધન૦ ૪. સંવત અઢાર ત્યાસી માસ અષાડ, વદિ આઠમ ભોમવારા; પ્રભુકે ચરણ પ્રતાપકે સંગમાં, ક્ષમારતન પ્રભુ પ્યારા રે. ધન૦ ૫.

૭

મારું મન મોહ્યું રે શ્રીસિદ્ધાચળેરે, દેખીને હરખિત હોય; વિધિશું કીજેરે જાત્રા એહનીરે, ભવ ભવનાં દુઃખ જાય. મારું૦ ૧. પંચમે આરેરે પાવન કારણે રે, એ સમો તીરથ ન કોય; મોટો મહિમા રે જગમાં એહનો રે; આ ભરતે ઇહાં જોય. મારું૦ ૨. ઇણગિરિ આવ્યા રે, જીનવર ગણધરારે, સિધ્યા સાધુ અનંત; કઠણ કરમ પણ એ ગિરિ ફરસતાં રે, હોવે કરમ નિશાંત. મારું૦ ૩. જૈન ધર્મ તે સાચો જાણીને રે, માનવ તીરથ એ સ્થંભ; સુરનર કિન્નર નૃપ વિદ્યાધરા રે, કરતા નાટારંભ. મારૂં૦ ૪. ધન્ય ધન્ય દહાડો રે ધન્ય વેળા ઘડી રે, ધરીએ હૃદય મોઝાર; જ્ઞાનવિમળ-સૂરિ ગુણ એહના ઘણાં રે, કહેતાં નાવે પાર. મારૂં૦ ૫.

૮

શ્રીરે સિદ્ધાચળ ભેટવા, મુજ મન અધિક ઉમાયો; રુષભદેવપૂજા કરી, લીજે ભવ તણો લાહો. શ્રીરે૦ ૧. મણીમય મૂરતિ શ્રી રૂષભની,

નીપાઇ અભિરામ; ભવન કરાવ્યાં કનકનાં, રાખ્યાં ભરતે નામ. શ્રીરે૦ ૨. નેમ વિના ત્રેવીશ પ્રભુ, આવ્યા સિદ્ધક્ષેત્ર જાણી; શત્રુંજય સમો તીરથ નહિં, બોલ્યાં સીમંધર વાણી. શ્રીરે૦ ૩. પૂરવ નવાણું સમો સર્યા, સ્વામી શ્રી ઋષભ જીણુંદા; રામ પાંડવ મુગતે ગયાં, પામ્યા પરમાનંદા. શ્રીરે૦ ૪. પૂરવ પુન્ય પસાયથી, પુંડરિક ગિરિ પાયો; કાંતિવિજય હરખે કરી, શ્રી સિદ્ધાચળ ગાયો. શ્રીરે૦ ૫.

૯

સમકિતદ્વાર ગભારેપેસતાંજી, પાપ પડલ ગયાં દૂર રે; મોહન મરુદેવીનો લાડલોજી, દીઠો મીઠો આનંદ પૂરરે. સમ૦ ૧. આયુ વરજીત સાતે કરમનીજી, સાગર કોડાકોડી હીણુ રે; સ્થિતિ પઢમ કરણે કરીજી, વીર્ય અપૂરવ મોઘર લીધ રે. સમ૦ ૨. ભૂંગળ ભાંગી આદ્ય કષાયનીજી, મિથ્યાત્વ મોહની સાંકળ સાથરે; બાર ઉઘાડયાં શમ સંવેગનાજી, અનુભવ ભવને બેઠો નાથરે. સમ૦ ૩. તોરણ બાંધ્યું જીવદયાતણુંજી, સાથીયો પૂર્યો શ્રદ્ધા રુપરે; ધૂપ ઘટી પ્રભુગુણ અનુમોદનાજી, ધીગુણ મંગળ આઠ અનુપરે. સમ૦ ૪. સંવર પાણી અંગ પખાલણેજી, કેસર ચંદન ઉત્તમ ધ્યાનરે; આતમ ગુણરુચિ મૃગમદ મહમહેજી, પંચાચાર કુસુમ પ્રધાનરે. સમ૦ ૫. ભાવપૂજાએ પાવન આતમાજી, પૂજો પરમેશ્વર પુન્ય પવિત્ર રે; કારણ જોગે કારજ નીપજેજી, ખીમાવિજય જીન આગમ રીતરે. સમ૦ ૬.

૧૦

માતા મરુદેવીના નંદ, દેખી તાહરી મૂરતિ મારું દીલ લોભાણુંજી, કરુણાનાગર કરુણાસાગર, કાયા કંચનવાન; ધોરીલંછન પાઉલે કાંઈ, ધનુષ પાંચસે માન. માતા૦ ૧. ત્રિગડે બેસી ધર્મ કહંતા, સુણે પર્ષદા બાર; જોજન ગામિની વાણી મીઠી, વરસંતી જલધાર. માતા૦ ૨. ઉર્વશી રુડી અપછરાને, રામા છે મન રંગ; પાયે નેપુર રણઝણે, કાંઇ કરતી નાટારંગ. માતા૦ ૩. તુંહી બ્રહ્મા તુંહી વિધાતા, તું જગતારણહાર; તુજ સરીખો નહિ દેવ જગતમાં,

અરવડીયો આધાર. માતા૦ ૪. તુંહી ભ્રાતા તુંહી ત્રાતા, તુંહી જગતનો દેવ; સુરનર કિન્નર વાસુદેવા, કરતા તુજપદ સેવ. માતા૦ ૫. શ્રી સિદ્ધાચળ તીરથ કેરો, રાજા ઋષભ જીણંદ; કીર્તિ કરે માણેક મુનિ તાહરી, ટાળો ભવભય ફંદ. માતા૦ ૬.

૧૧

ઉમૈયા મુજને ઘણી જીહો, ભેટું વિમળ ગિરિરાય; હો ઇતરા મુજ પાંખડી જીહો, લળી લળી લાગું પાયકે, મોહનગારા હો રાજ રૂડા, મારા સાંભળ સગુણા સુડા. ૧. શત્રુંજય શિખર સોહામણી, જીહો ધન્ય ધન્ય રાયણ રૂખ; ધન્ય પગલાં પ્રભુજી તણાં, જીહો દીઠડે ભાંગે ભૂખ કે. મોહન૦ ૨. ઇણુગિરિ આવી સમોસર્યા, જીહો નાભિનરિન્દ મલ્હાર; પાવન કીધી વસુંધરા, જીહો પૂર્વ નવાણું વાર કે. મોહન૦ ૩. પુંડરીક મુનિ મુગતે ગયા, જીહો સાથે મુનિ પંચક્રોડ; પુંડરીક ગિરિવર એ થયા, જીહો નમો નમો બે કરજોડ કે. મોહન૦ ૪. એણે તીર્થે સિધ્યા ઘણા, જીહો સાધુ અનંતી ક્રોડ; ત્રણ ભુવનમાં જોવતાં, જીહો નહિં કોઇ એહની જોડ કે. મોહન૦ ૫. મન વાંછિત સુખ મેળવે, જીહો જપતાં એ ગિરિરાજ; દ્રવ્ય-ભાવ વરી તણો, જીહો ભય જાવે સવિ ભાંજકે. મોહન૦ ૬. વાચક રામવિજય કહે, જીહો નમો નમો તીરથ એહ; શિવમંદિરની શ્રેણુ છે, જીહો એહમાં નહિ સંદેહ કે. મોહન૦ ૭.

૧૨

ચાલો ચાલો વિમળગિરિ જઇએરે, ભવજલ તરવાને; તુમે જયણાએ ધરજો પાયરે, પાર ઉતારવાને. બાળ કાળની ચેષ્ટા ટાળી, હું તો ધર્મ યૌવન હવે પાયો રે; ભવ૦ ભૂલ અનાદિની દૂર નિવારી, હું તો અનુભવ મનમાં લાયોરે પાર૦ ચાલો૦ ૧. ભવ તૃષ્ણા સવી દૂર નિવારી, મારી જિનચરણે લય લાગીરે; ભવ૦ સંવરભાવમાં દિલ હવે ઠરીયું, મારી ભવની ભાવઠ ભાંગીરે પાર૦ ચાલો૦ ૨. સચિત્ત સર્વનો ત્યાગ કરીને, નિત્ય એકાસણાં તપકારીરે; ભવ૦ પડિક્કમણાં દોય ટંકના કરીશું, ભલી અમૃતક્રિયા દિલ ધારીરે

પાર૦ ચાલો૦ ૩. વ્રત ઉચ્ચરશું ગુરૂની પાસે, હું તો યથાશક્તિ અનુસારેરે; ભવ૦ ગુરૂ સાથે ચડશું ગિરિરાજે, જે ભવોદધિ બુડતાં તારેરે પાર૦ ચાલો૦ ૪. ભવતારક એ તીરથ ફરશી, હું તો સુરજકુંડમાં ન્હાઈરે; ભવ૦ અષ્ટપ્રકારી ઋષભજિણંદની, હું તો પૂજા કરીશ લય લાઈરે પાર૦ ચાલો૦ ૫. તીરથપતિને તીરથ સેવા, એ તો સાચા મોક્ષના મેવારે; ભવ૦ સાત છઠ્ઠ દોય અઠ્ઠમ કરીને, મને સામીવચ્છલની હેવા રે પાર૦ ચાલો૦ ૬. પ્રભુપદ પદ્મ રાયણ તળે પૂજી, હું તો પામીશ હરખ અપારરે; ભવ૦ રૂપવિજય પ્રભુ ધ્યાન પસાયે, એ તો પામે સુખ શ્રીકારરે પાર૦ ચાલો૦ ૭.

૧૩

વીરજી આવ્યારે, વિમળાચળકે મેદાન, સુરપતિ પાયા રે, સમોવસરણ કે મંડાણ. દેશના દેવે વીરજી સ્વામ, શત્રુંજય મહિમા વર્ણવે તામ, ભાખ્યા આઠ ઉપર સો નામ, તેહમાં ભાખ્યુંરે પુંડરગિરિ અભિધાન; સોહમઇંદો રે તવપૂછે બહુ માન, કિણ થયું સ્વામી રે, ભાખો તાસ નિદાન. વીર૦ ૧. પ્રભુજી ભાખે સાંભળ ઇંદ્ર, પ્રથમ જે હુઆ ઋષભ જિણંદ, તેહના પુત્ર તે ભરત નરિંદ, ભરતના હુવા રે ઋષભસેન પુંડરીક; ઋષભજી પાસે રે, દેશના સુણી તહકીક, દીક્ષા લીધીરે, ત્રિપદી જ્ઞાન અધિક. વીર૦ ૨. ગણધર પદવી પામ્યા જામ, દ્વાદશાંગી ગુંથી અભિરામે, વિચરે મહિયલમાં ગુણધામ, અનુક્રમે આવ્યારે શ્રી સિદ્ધાચળ ઠામ; મુનિવર કોડી રે, પંચતણે પરિણામ, અણસણ કીધાં રે, નિજ આતમને ઉદ્દામ. વીર૦ ૩. ચૈત્રી પૂનમ દિવસે એહ, પામ્યા કેવળજ્ઞાન અછેહ, શિવસુખ વરીઆ અમર અદેહ, પૂર્ણાનંદી રે અગુરૂલઘુ અવગાહ; અજ અવિનાશી રે, નિજપદ ભોગી અબાહ, નિજ ગુણ ધરતારે, પર પુદ્ગલ નહીં ચાહ. વીર૦ ૪. તેણે પ્રગટયું પુંડરગિરિ નામ, સાંભળ સોહમ દેવલોકસ્વામ, એહનો મહિમા અતિહિ ઉદ્દામ, તેણે દિન કિજેરે તપજપ પૂજાને દાન; વ્રત વળી પોસો રે, જે કરે અનિદાન, ફળ તસ પામે રે, પંચકોડી ગુણમાન. વીર૦ ૫. ભગતે ભવ્ય

જીવ જે હોય, પંચમેં ભવ મુક્તિ લહે સોય, તેહમાં બાધક છે નહિં કોય, વ્યવહાર કેરી રે મધ્યમ ફળની એ વાત; ઉત્કૃત યોગે રે અંતરમુહૂર્ત વિખ્યાત, શિવસુખ સાધે રે, નિજ આતમ અવદાત. વીર૦ ૬. ચૈત્રી પૂનમ મહિમા દેખ, પુજા પંચપ્રકારી વિશેષ, તેહમાં નહીં ઉણીમ કાંઈ રેખ, એણી પરે ભાખીરે જિણવર ઉત્તમ વાણ; સાંભળી બુઝયા રે, કેઈક ભાવિક સુજાણ, એણીપરે ગાયો રે, પદ્મવિજય સુપ્રાણ. વીર૦ ૭.

૧૪

વિમળાચળ વિમળા પ્રાણી, શીતલ તરૂ છાયા ઠરાણી; રસવેધક કંચનખાણી, કહે ઈંદ્રિ સુણો ઇંદ્રાણી, સનેહીસંત એ ગિરિ સેવો, ચૌદ ક્ષેત્રમાં તીરથ નહિ એવો; સનેહી૦ ૧. છરી પાળી ઉલ્લસિએ, છઠ્ઠ અઠ્ઠમ કાયા કસીએ; મોહ મલ્લની સામા ધસીએ, વિમળાચળ વેગે વસીએ. સનેહી૦ ૨. અન્ય સ્થાનક કર્મ જે કરિએ, તે હિમગિરિ હેઠે હરીએ; પાછળ પ્રદક્ષિણા ફરીયે, ભવજલધિ હેલા તરીયે. સનેહી૦ ૩. શિવમંદિર ચઢવા કાજે, સોપાનની પંકિત બિરાજે; ચઢતાં સમકિતિ તે છાજે, દૂરભવ્ય અભવ્ય તે લાજે. સનેહી૦ ૪. પાંડવ પમુહા કોઈ સંતા, આદીશ્વર ધ્યાન ધરંતા; પરમાતમ ભાવ ભજંતા, સદ્ધાચળ સિધ્યા અનંતા. સનેહી૦ ૫. ષટમાસી ધ્યાન ધરાવે, શુકરાજન રાજ્યને પાવે; બહિરંતર શત્રુ હરાવે, શત્રુંજય નામ ધરાવે. સનેહી૦ ૬. પ્રણીધાને ભજો ગિરિ જાચો, તીર્થંકર નામ નિકાચો; મોહરાયને લાગે તમાચો, શુભ વીર વિમલગિરિ સાચો. સનેહી૦ ૭.

૧૫

તુમે તો ભલે બિરાજોજી, શ્રી સિદ્ધાચળકે વાસી સાહેબ ભલે બિરાજોજી૦ મરૂદેવીનો નંદન રૂડો, નાભિનરિંદ મલ્હાર; જુગલા ધર્મ નિવારણ આવ્યા, પૂર્વ નવાણું વાર. તુમે તો૦ ૧. મળદેવને સનમુખ રાજે, પુંડરીક ગણધાર; પંચક્રોડશું ચૈત્રી પૂનમે, વરીઆ શિવવધુ સાર. તુમે તો૦ ૨. સહસ કૂટ દક્ષિણ બિરાજે, જિનવર

સહસ ચોવીશ; ચઉદશેં બાવન ગણુધરનાં, પગલાં પુજો જગદીશ. તુમે તો૦ ૩. પ્રભુ પગલાં રાયણુ હેઠે, પૂજી પરમાનંદ; અષ્ટાપદ ચઉવીશ જિનેશ્વર, સમેત વીશ જીણુંદ. તુમે તો૦ ૪. મેરૂ પર્વત ચૈત્ય ઘણેરાં, ચઉમુખ બિંબ અનેક; બાવન જિનાલય દેવળ નિરખી, હરખ લલહું અતિરેક. તુમે તો૦ ૫. સહસફણા ને શામળા પાસજી, સમવસરણુ મંડાણુ; છીપાવસી ને ખરતરવસી કાંઇ, પ્રેમાવસી પરમાણુ. તુમે તો૦ ૬. સંવત અઢાર ઓગણપચાસે, ફાગણુ અષ્ટમીદિન; ઉજવલ પક્ષે ઉજવળ હુઓ, ગિરિ ફરસ્યા મુજ મન. તુમ તો૦ ૭. ઇત્યાદિક જિનબિંબ નિહાળી, સાંભરી સિદ્ધની શ્રેણુ; ઉત્તમ ગિરિવર કેમ્પી પરે વિસરે ?, પદ્મવિજય કહે જેણુ. તુમે તો૦ ૮.

૧૬

નિલુડીરાયણુતરૂતળે, સુણુ સુંદરી; પિલુડાં પ્રભુના પાય રે; ગુણુમંજરી. ઉજ્વળ ધ્યાને ધ્યાઇએ, સુણુ૦ એહીજ મુક્તિ ઉપાયરે. ગુણુ૦ ૧. શિતળ છાંયાએ બેશીએ, સુ૦ રાતડો કરી મન રંગ રે. ગુણુ૦ પૂજીએ સોવન ફુલડે, સુણુ૦ જેમ હોય પાવન અંગ રે. ગુણુ૦ ૨. ખીર ઝરે જેહ ઉપરે, સુણુ૦ નેહ ધરીને એહરે. ગુણુ૦ ત્રીજે ભવે તે શિવ લહે, સુણુ૦ થાયે નિર્મળ દેહરે ગુણુ૦ ૩. પ્રીત કરી પ્રદક્ષિણા સુણુ૦ દીએ એહને જે સાર રે. ગુણુ૦ અભંગ પ્રીતિ હોય જેહને, સુણુ૦ ભવભવ તુમ આધાર રે ગુણુ૦ ૪. કુસુમ ફળ પત્ર મંજરે, સુણુ૦ શાખા થડ ને મૂળ રે. ગુણુ૦ દેવતાણા વાસાય છે, સુણુ૦ તીરથને અનુકૂળ રે. ગુણુ૦ ૫. તીરથ ધ્યાન ધરો મુદા, સુણુ૦ સેવે એહની છાંય રે. ગુણુ૦ જ્ઞાનવિમળ ગુણુ ભાખિયો; સુણુ૦ શેત્રુંજા મહાતમ માંહ્યરે. ગુણુ૦ ૬.

૧૭

જિનંદા તોરે ચરણુ કમલકી રે, હું ચાહું સેવા પ્યારી, તો નાશે કર્મ કઠારી; ભવ ભ્રાંતિ મીટ ગઈ સારી. જિનંદા૦ ૧. વિમલગિરિ રાજે રે, મહિમા અતિગાજે રે; વાજે જગ ડંકા તેરા, તું સચ્ચા સાહિબ મેરા; હું બાળક તેરા તેરા. જિનંદા૦ ૨. કરુણા કર

સ્વામી રે, તું અંતરજામી રે; નાભિ જગ પુનમચંદા, તું અજર અમર સુખકંદા; તું નાભિરાયા કુલ નંદા. જિનંદા૦ ૩. ઇણુ ગિરિ સિદ્ધા રે, મુનિ અનંત પ્રસિદ્ધા રે; શ્રી પુંડરીક ગણધારી, પુંડરીકગિરિ નામ કહારી; એ સહુ મહિમા તારી. જિનંદા૦ ૪. તારક જગ દીઠા દીઠા રે, પાપ પંક સહ નિઠા રે; ઇચ્છા હો મનમે ભારી, મેં કીધી સેવા તારી; હું માસ રહી શુભ ચારી. જિનંદા૦ ૫. બિરૂદ નિહારો રે, અબ મોહે તારો રે; તીર્થ જિનવર તો ભેટી, જન્મ જરા દુઃખ મેટી; હું પાયો ગુણની પેટી. જિનંદા૦ ૬. દ્રાવિડ વાલિખિલ્લા રે, દશ ક્રોડી મુનિ મીલ્લા રે; હુઓ મુકિત રમણી ભરતારા, કાર્તિક પુનમ દિન સારા; જિન શાસન જગ જયકારા. જિનંદા૦ ૭. સંવત શશિ ચારા રે, નિધિ ઇન્દુ ઉદારા રે; આતમકો આનંદકારી, જિન શાસનકી બલીહારી; પામ્યા ભવજલ પારી. જિનંદા૦ ૮.

૧૮

મનના મનોરથ સવી ફળ્યાએ, સિધ્યા વાંછિત કાજ; પુજો ગિરિ રાજનેરે૦ પ્રાયે એ ગિરિ શાશ્વતોએ, ભવજળ તરવા જહાઝ. પુજો૦ ૧. મણિ માણેક મુકતાફળે એ, રજત કનકનાં ફુલ; પુજો૦ કેસર ચંદન ઘસી ઘણાંએ, બીજી વસ્તુ અમૂલ. પુજો૦ ૨. છઠ્ઠે અંગે દાખીઓએ, આઠમે અંગે ભાખ; પુજો૦ સ્થિરાવળી પયન્ને વર્ણવ્યો એ, એ આગમની સાખ. પુજો૦ ૩ વિમળ કરે ભવિલોકને એ, તેણે વિમળાચળ જાણ; પુજો૦ શુક રાજાથી વિસ્તર્યો એ, શત્રુંજય ગુણખાણ. પુજો૦ ૪. પુંડરીક ગણધરથી થયોએ પુંડરીકગિરિ ગુણ ધામ; પુજો૦ સુરનરકૃત એમ જાણીએ, એ, ઉત્તમ એકવીશનામ. પુજો૦ ૫. એ ગિરિવરના ગુણ ઘણાએ, નાણીએ નવી કહેવાય; પુજો૦ જાણે પણ કહી નવી શકેએ, મુક ગુડને ન્યાય. પુજો૦ ૬. ગિરિવર દરશન નવિ કર્યા એ, તે રહ્યો ગરભાવાસ; પુજો૦ નમન દરશન ફરશન કર્યા એ, પુરે મનની આશ. પુજો. ૭. આજમહોદય મેં લહ્યોએ, પામ્યો પ્રમોદ રસાળ; પુજો૦ મણિ ઉદ્યોત ગિરિ સેવતાંએ, ઘેર ઘેર મંગળ માળ. પુજો૦ ૮.

૧૯

બાપલડાં રે પાતિકડાં તુમે, શું કરશો હવે રહીને; શ્રી સીદ્ધાચલ નયણે નિરખ્યો, દૂર જાઓ તમે વહીને રે. બાપલડા૦ ૧. કાલ અનાદિ તણી તુમ સાથે, પ્રીત કરી નિરવહીને; આજ થકી પ્રભુ ચરણે રહેવું, એમ શીખવીયું મનનેરે. બાપલડાં૦ ૨. દુસમ સમએ ઈણે ભરતે, મૂક્તિ નહી સંઘયણુને; પણ તુમ ભક્તિ મુક્તિને ખેંચે, ચમક ઉપલ જેમ લોહને રે. બાપલડાં૦ ૩. શુદ્ધ સુવાસન ચુરણ આપ્યું, મિથ્યા પંક શોધનને; તેહુથી આતમ થયો મુજ નિર્મલ, આણંદ તુજ ભજનને રે. બાપલડાં૦ ૪. અખય નિધાન તુજ સમકિત પામી, કુણ વંછે ચલ ધનને; શાંત સુધારસ નયણ કચોલે, સીંચો સેવક તનને રે. બાપલડાં૦ ૫. બાહ્ય અભ્યંતર શત્રુ કેરો, ભય નહી મુજ મનને; સેવક સુખીઓ સુજસ વિલાસી, એ મહિમા સવી તુજનેરે. બાપલડાં૦ ૬. નામ મંત્ર તુમારો સાધ્યો, એ થયો જગ મોહનને; તુજ મુખ મુદ્રા નિરખી હરખું, ચાતક જેમ જલધરને રે. બાપલડાં૦ ૭. તુજ વીણુ અવર દેવ ન ધ્યાવું, ફરી ફરી આ મનને; જ્ઞાનવિમલ કહે ભવજલ તારો, સેવકબાંહી ગ્રહીને રે. બાપલડાં૦ ૮.

૨૦

એક દિન પુંડરીક ગણધરુરે લાલ, પૂછે શ્રી આદિજીણંદ સુખકારીરે; કહીએ તે ભવજળ ઊતરીરે લાલ, પામીશ પરમાનંદ ભવવારીરે. એક૦ ૧. કહે જિન ઈણિગિરિ પામશોરે લાલ, જ્ઞાન અને નિરવાણ જયકારીરે; તીરથમહિમા વાધશેરે લાલ, અધિક અધિક મંડાણ નિરધારીરે. એક૦ ૨. ઈમ નિસુણીને ઈહાં આવીયારે લાલ, ઘાતિ કરમ કર્યાં દૂર, તમ વારીરે; પંચકોડ મુનિ પરિવર્યારે લાલ, હુઆ સિદ્ધિ હજુર, ભવપારીરે. એક૦ ૩. ચૈત્રી પૂનમ દિન કીજીએરે લાલ, પૂજા વિવિધ પ્રકાર દિલ ધારીરે; ફળ પ્રદક્ષિણા કાઉસગ્ગારે લાલ, લોગસ્સ થુઇ નમુક્કાર, નરનારીરે. એક૦ ૪. દશવીશ ત્રીશ ચાલીશ ભલારે લાલ, પચાસ પુષ્પની માળ અતિ સારીરે; નરભવ લાહો લીજીએરે લાલ, જેમ હોય જ્ઞાન વિશાળ, મનોહારીરે. એક૦ ૫

૨૧

અબ તો પાર ભયે હમ સાધુ, સિદ્ધ ક્ષેત્ર હમ જાચ લહ્યો રે; પશુ પંખી જીહાં છિનકમેં તરીઆ, તો હમ દ્રઢ વિશ્વાસ ગ્રહ્યો રે. અબ૦ ૧. શ્રી જિન ગણધર નહિ મુનિ અવધિ, કોણ આગે હું પોકાર કરું રે; જેમ તેમ કરી વિમલાચલ ભેટ્યો, ભવ સાયરથી નાહિ ડરું રે. અબ૦ ૨. દૂર દેશાન્તરમેં હમ ઉપના, કુગુરુ કુપંથ કુજાલ હર્યો રે; શ્રી જિન આગમ હમ મન માન્યો, તબ હિ કુપંથ જાલ જર્યો રે. અબ૦ ૩. તો તુમ શરણુ બિચારી આયો, દીન અનાથકું શરણુ દીયો રે; તું વિમલાચલ પૂરણ સ્વામી, જન્મ મરણુ દુઃખ દૂર ગયો રે. અબ૦ ૪. દૂર્ભવિ અભવ્ય ન દેખે, સૂરિ ધનેશ્વર એમ કહ્યો રે; જો વિમલાચલ ફરસે પ્રાણી, મોક્ષ મહેલ તેણે વેગે લહ્યો રે. અબ૦ ૫. તું જગદીશ તું વિમલેસર, પૂરવ નવાણું વાર થયો રે; સમવસરણ રાયણ તલે તેરો, નિરખી મમ અઘ દૂર ગયો રે. અબ૦ ૬ જો વિમલાચલ મુજ મન વસીયો, માનું સંસારનો અંત થયો રે; જાત્રા કરી સંતોષ ભયો અબ, જનમ જનમકો દુઃખ ગયો રે. અબ૦ ૭. નિર્મલ મુનિજન જે તેં તાર્યા, તે તો પ્રસિદ્ધ સિદ્ધાન્તે કહ્યો રે; મુજ સરીખા નિંદક જો તારો, તારક બિરુદ એ સાચ લહ્યો રે. અબ૦ ૮. જ્ઞાન હીન ગુણ રહિત વિરોધી, લંપટ ધીઠું કસાઇ ખરો રે; તો બિન શરણુ કોઈ ન દીસે, તું જગદીસર સિદ્ધ વસ્યો રે. અબ૦ ૯. નરક તિર્યંચ ગતિ દૂર નિવારી, ભવ સાયરની પીડ હરી રે; આતમરાય અનઘ પદ પામીને, મોક્ષ વધુ અબ વેગે વરી રે. અબ૦ ૧૦.

૨૨

આપો આપોને લાલ મોંઘાં મૂલાં મોતી; લાવો લાવોને રાજ મોંઘાં મૂલાં મોતી. શ્રી સિદ્ધાચલ નિરખી વધાવું, પૂરણ પુન્ય પનોતી. આપો૦ ૧. પ્રથમ જિનેશ્વરને જઈ પૂજું, પહેરી નિર્મલ ધોતી; હરખી હરખી જિન મુખ નિરખી, મુખને મટકે જોતી. આપો૦ ૨. પૂર્વ સંચિત જે બહુ પાતીકડાં, દુઃખ દોહગડાં ખોતી;

પ્રભુ ગુણ ગણ મોતનકી માલા, ભાવના ગુણમાં પરોતી. આપો૦ ૩. અનુભવ લીલા ઐસી પ્રગટી, પહેલાં કદીય ન હોતી; ધ્યાયી ધ્યાન ક્રિયાનો અનુભવ, પ્રગટી નિરંજન જ્યોતિ. આપો૦ ૪. પૂજા વિવિધ પ્રકારે વિરચિત, મણિમય ભૂષણ દ્યોતિ; નાટક ગીત કરતાં મોહંતી, વંછિત આશા ફલન્તિ. આપો૦ ૫. સિદ્ધાચલ નિરખી ભવ ભવની, અલચ્છી ગઇ રોવંતી; ઋદ્ધ સિદ્ધ લીલા સર્વ સવાઇ, હૈયે હેજ હસંતિ. આપો૦ ૬. શિવ સુંદરી વરવા વરમાલા, કંઠ ઠવે વશ હોતી; જ્ઞાનવિમલ સૂરિની સેવા, કામ ગવી દોહન્તિ. આપો૦ ૭.

૨૩

વહેલા ભવિ જઇઓ રે, તુમે વહેલા વહેલા જઇઓ; વિમલ ગિરિ ભેટવા. હાંરે કાંઈ ભેટતાં ભવ દુ:ખ જાય, હાંરે કાંઇ સેવતાં શિવ સુખ થાય. વહેલા૦ ૧. હાંરે કાંઇ જન્મ સફલ તુજ થાય, હાંરે કાંઈ નરક તિર્યંચ મીટ જાય; હાંરે કાંઈ તન મન પાવન થાય, હાંરે કાંઇ સકલ કરમ ક્ષય થાય. વહેલા૦ ૨. હાંરે કાંઇ પાંચમે ભવ શિવ રાય, હાંરે કાંઈ ઇનમે શંકા ન કાંય; હાંરે કાંઈ વિમલાચલ ફરસાય, હાંરે કાંઈ ભવિને નિશ્ચય થાય. વહેલા૦ ૩. હાંરે કાંઇ નાભિનો નંદન ચંદ; હાંરે કાંઇ છહરી પાલી જિન વંદ; હાંરે કાંઇ દૂર હોવે અઘ વૃંદ, હાંરે કાંઈ પ્રગટે નયના નંદ. વહેલા૦ ૪. હાંરે કાંઇ ચઉ મુખ ચઉ સુખ રાશ, હાંરે કાંઇ મોક્ષ મહેલ કીનો વાસ; હાંરે કાંઇ ભવ વન થયો નાશ, હાંરે કાંઇ કોઇની ન રહે ફિરઆશ. વહેલા૦ ૫. હાંરે કાંઇ મ્હોટા પુન્ય અંકૂર, હાંરે કાંઈ ચિન્તા ગઇ સબ દૂર; હાંરે કાંઇ કુમતિ કદાગ્રહ ચૂર, હાંરે કાંઈ આવ્યા નાથ હજૂર. વહેલા૦ ૬. હાંરે કાંઇ આપણો ખરો ઉદ્ધાર, હાંરે કાંઈ અમ આતમ આધાર; હાંરે કાંઇ મુજને તું અબ તાર, હાંરે કાંઈ અવર ન શરણ આધાર. વહેલા૦ ૭. હાંરે કાંઈ મુજને મતિ સુવિચાર, હાંરે કાંઈ કર્મ કરે સબ છાર; હાંરે કાંઈ આતમ આનંદકાર, હાંરે કાંઈ ભવસાગર પામ્યો પાર. વહેલા૦ ૮.

૨૪. શ્રી શત્રુંજય ભરતનૃપ યાત્રાનું સ્તવન.

સાંભળી જીનવર મુખથી સાચું, પુંડરીક ગણધાર રે; પંચ કોડી મુનિવર શું ઇણગિરિ, અણસણ કીધું ઉદાર રે. ૧. નમોરે નમો શ્રી શત્રુંજય ગિરિવર, સકલ તીરથ માંહિ સાર રે; દીઠે દુરગતિ દૂર નિવારે, ઉતારે ભવ પાર રે. નમો૦ ૨. કેવલ લહી ચૈત્ર પુનમ દિન, પામ્યા મુગતિ સુઠામ રે; તદાકાળથી પુહવી પ્રકટયું, પૂંડરીક ગિરિ નામ રે. નમો૦ ૩. નયરી અયોધ્યાથી વિહરતા પહોતા, તાતજી રિખવ જિણંદરે; સાઠ સહસ સમ ખટ ખંડ સાધી, ઘરે આવ્યા ભરત નરિંદ રે. નમો૦ ૪. ઘરે જઇ માયને પાય લાગી, જનનિ દ્યે આશિષ રે; વિમલાચલ સંઘા ધીપ કેરી, પોહોચો પુત્ર જગદીશ રે. નમો૦ ૫. ભરત વિમાસે સાઠ સહસ શમ, સાધ્યા દેશ અનેક રે; હવે હું તાત પ્રતે જઈ પૂછું, સંઘપતિ તિલક વિવેક રે. નમો૦ ૬. સમોશરણે પોહોતા ભરતેસર, વંદી પ્રભુના પાય રે; ઇંદ્રાદિક સુરનર બહુ મિલિયા, દેશના દ્યે જિનરાય રે. નમો૦ ૭. શત્રુંજય સંઘાધીપ યાત્રાફળ, ભાખે શ્રી ભગવંત રે; ભરતેસર કરે રે સજાઇ, જાણી લાભ અનંત રે. નમો૦ ૮.

ઢાળ પહેલી

નયરી અયોધ્યાથી સંચર્યા એ, લેઈ રિદ્ધિ અસેસ; ભરત નૃપ ભાવશું એ, શત્રુંજય યાત્રા રંગ ભરેએ; આવે આવે ઉલટ અંગ, ભરત નૃપ ભાવશુંએ. ૧. આવે આવે રીખવનો પુત્ર, વિમલગિરિ જાત્રાએ એ; લાવે લાવે ચક્રવર્તીની રિદ્ધ, ભરત૦ માંડલીક મુગટ વરધન ઘણાએ, બત્રીશ સહસ નરેશ. ભરત૦ ૨. ઢમ ઢમ વાજે છંદ શુંએ, લાખ ચોરાશી નિશાણ; ભરત૦ લાખ ચોરાશી ગજ તુરીએ, તેહનાં રત્ન જડીત પલાણ. ભરત૦ ૩. લાખ ચોરાશી રથ ભલાએ, વૃષભ ધોરી સુકુમાલ; ભરત૦ ચરણે ઝાંઝર સોના તણાએ, કોરે સોવન ઘુઘરમાલ. ભરત૦ ૪. બત્રીસ સહસ નાટક કહીએ, ત્રણ લાખ મંત્રી દક્ષ; ભરત૦ દીવીધરા પંચ લાખ કહ્યા એ, સોલ સહસ સેવા કરે યક્ષ. ભરત૦ ૫. દશ કોડી આલંબ ધજા ધરાએ, પાયક

છન્નું કોડી;ભરત૦ ચોસઠ સહસ અંતે ઉરીયે, રૂપે સરિખી જોડી. ભરત૦ ૬. એક લાખ સહસ અઠાવીશ એ, વારાંગના રૂપ નિહાલી; ભરત૦ શેષ તુરંગમ સર્વે મિલીએ, કોડી અઢાર નિહાલી. ભરત૦ ૭. ત્રણ કોડી સાથે વ્યવહારિઆએ, બત્રીસ કોડી સ્વાર; ભરત૦ શેઠ સાર્થવાહ સામટા એ, રાય રાણા નહિ પાર. ભરત૦ ૮. નવનિધિ ચૌદ રયણ ભલાં એ, લીધો લીધો સવી પરિવાર; ભરત૦ સંઘપતિ તિલક સોહામણું એ, ભાલે ધરાવ્યું સાર. ભરત૦ ૯. પગે પગે કદમ નિકંદતાએ, આવ્યા આસન જામ; ભરત૦ ગિરિ પેખી લોચન ઠર્યાં એ, ધન ધન શેત્રુંજા નામ. ભરત૦ ૧૦. સોવન ફૂલ મુગતા ફલેએ, વધાવ્યો ગિરિરાજ ભરત૦ દેઇ પ્રદક્ષિણા પાગથીએ, સિધ્યા સઘળાં કાજ. ભરત૦ ૧૧.

ઢાળ બીજી

કાજ સીધાં સકલ હવે સાર, ગિરિ દીઠે હરખ અપાર; એ ગિરિવર દરિસણ જેહ, યાત્રાફલ કહીએ તેહ. ૧, સુરજકુંડ નદીય શેતરૂંજી, તીરથ જળે નાહ્યારંજી; રાયણ તળે ઋષભજીણંદા, પહેલાં પગલાં પૂજે નરિંદા. ૨. વળી ઇંદ્ર વચન મન આણી, શ્રી ઋષભનું તીરથ જાણી; તવ ચક્રધર ભરત નરેશ, વારધિકને દીયો આદેશ. ૩. તીણે શેતરૂંજા ઉપર ચંગ, સોવન પ્રસાદ ઉતંગ; નિપાયો અતી મનોહાર, એક કોસ ઉંચો ચોબાર. ૪. ગાઉ દોઢ વિસ્તારે કહીએ, સહસ ધનુષ પહુલ પણે લહીએ; એકેકે બારણે જોઈ, મંડપ એકવીશ હોઈ. ૫. ઇમ ચિહું દિશે ચોરાશી, મંડપ રચીયા શું પ્રકાશી; તિહાં રયણમય તોરણમાલ, દીસે અતી ઝાક ઝમાલ. ૬. વિચે ચિહું દિશે મૂલ ગભાર, થાપી જિન પ્રતિમા ચાર; મણિમય મૂરતિ સુખકંદ, થાપ્યા શ્રી આદીજિણંદ. ૭. ગણધર વર પૂંડરિક કેરી, થાપી બિહુ પાસે મૂરતિ ભલેરી; આદીજિન મૂરતિ કાઉસ્સગીયા, નમિ વિનમિ બેહુ પાસે ઠવીયા. ૮. મણિ સોવન રૂપ પ્રકાર, રચ્યું સમોસરણ સુ વિચાર; ચિહુ દસે ચઉ ધરમ કહંતા, થાપી મૂરતિ શ્રી ભગવંતા. ૯. ભરતેસર જોડી હાથ, મૂરતિ આગલ જગનાથ; રાયણ

તળે જમણે પાસે, પ્રભુ પગલાં થાપ્યાં ઉલ્લાસે. ૧૦. શ્રી નાભી અને મરૂદેવી, પ્રાસાદ શું મૂરતિ કરેવી; ગજવર ખંધે લહી મુગતિ, કીધી આઈની મૂરતિ ભગતિ. ૧૧. સુનંદા સુમંગલા માતા, બ્રાહ્મી સુંદરી બહેન વિખ્યાતા; વળી ભાઈ નવાણું પ્રસિદ્ધ, સવિ મૂરતિ મણિમય કીધ. ૧૨. નિપાઈ તીરથમાલ, સુપ્રતિષ્ઠા ઠરાવી વિલાસ; યક્ષ ગોમુખ ચક્રેસરી દેવી, તીરથ રખવાલ ઠવેવી. ૧૩. ઈમ પ્રથમ ઉધારજ કીધો, ભરતે ત્રિભુવન જસ લીધો; ઈંદ્રાદિક કીરતિ બોલે, નહિ કોઈ ભરત નૃપ તોલે. ૧૪. શત્રુંજયું મહાત્મ્ય માંહિ, અધિકાર જોયો ઉછાહી; જિન પ્રતિમા જિનવર સરિખી, જુઓ સૂત્ર ઉવવાઈ નિરખી. ૧૫. (વસ્તુ છંદ) ભરતે કીધો ભરતે કીધો પ્રથમ ઉધ્ધાર, ત્રિભુવન કીર્તિ વિસ્તરી, ચંદ્ર સૂરજ લગે નામ રાખ્યું; તિણે સમે સંઘપતિ કેટલા, સવાસો ઈમ શાસ્ત્રે ભાખ્યું, કોડી નવાણું નરવરા, હુવા નેવાસી લાખ; ભરત સમે સંઘપતી વળી, સહસ ચોરાશી લાખ. ૧૬.

૨૫

રિખભજિણંદ વિમલગીરી મંડણુ, મંડણુ ધર્મ ધુરા કહીએ; તું અકલ સ્વરૂપી, જારકે કરમ, ભરમ નીજ ગુણ લહીએ. રિખભ૦ ૧. અજર અમર પ્રભુ અલખ નિરંજન, ભંજન સમર સમર કહીએ; તું અદભુત યોદ્ધા, મારકે કરમ ધાર જગ જશ લહીએ. રિખભ૦ ૨. અવ્યય વિભુ ઈશ જન રંજન, રુપરેખા બીન તું કહીએ; શિવ અચળ અનંગી, તારકે જગ જન નિજ સત્તા લહીએ. રિખભ૦ ૩. શતસુત માતા સુતા સુહંકર, જગત જયંકર તું કહીએ; નીજ જન સબતાર્યો, હમોસે અંતર રખના ના ચહીએ. રિખભ૦ ૪. મુખડા બીચકે બેસી રહેના, દીન દયાલ કોના ચહીએ; હમ તન મન ઠારો, બચનસે સેવક અપના કહ દઈએ. રિખભ૦ ૫. ત્રિભુવન ઈશ સુહંકર સ્વામી, અંતરજામી તું કહીએ; જબ હમકુ તારો, પ્રભુસે મનકી બાત સકલ કહીએ. રિખભ૦ ૬. કલ્પતરુ ચિંતામણી જાચો, આજ નિરાશે ના રહીએ; તું ચિંતીત દાયક, દાસકી અરજ

ચિત્તમેં દ્રઢ ગ્રહીએ. રિખભ૦ ૭. દીન હીન પર ગુણ રસ રાચી, શરણ રહિત જગમેં રહીએ; તું કરૂણા સિંધુ દાસકી કરૂણા કયું નહિ ચિત્ત ગ્રહીએ. રિખભ૦ ૮. તુમ બીન તારક કે નહી દીસે, અબે તુમકું કયા કહીએ; ઇહ દીલમે ઠાની તારકે સેવકજગમેં જશ લહીએ. રિખભ૦ ૯. સાતવાર તુમ ચરણે આયો, દાયક શરણ જગત કહીએ; અબ ધરણે બેસી, ના થશે મન વંછિત સબ કુચ્છ લહીએ. રિખભ૦ ૧૦. અવગુણ માની પરીહરશો તો આદિ ગુણી જગકો કહીએ; જો ગુણીજન તારીએ, તો તેરી અધિકતા કયા કહીએ. રિખભ૦ ૧૧. આતમ ઘટમે ખોજ તું પ્યારે, બાહીર ભટકતા ના રહીએ; તું અજ અવિનાશી, ધાર નિજરુપ આનંદઘન રસ લહીએ. રિખભ૦ ૧૨. આતમાનંદિ પ્રથમ જિનેશ્વર, તેરે ચરણ શરણ રહીએ; સિદ્ધાચલ રાજા, સબ કાજા આનંદ રસ કો પી લહીએ. રિખભ૦ ૧૩.

૨૬

શ્રી આદિશ્વર અંતરજામી, જીવન જગત આધાર, શાંત સુધારસ જ્ઞાને ભરીયો, સીધાચળ શણગાર; રાયણ રુડીરે, જીહાં પ્રભુ પાય ધરે, વીમળગીરી વંદોરે, દેખત દુઃખ હરે, પુણ્યવંતાં પ્રાણીરે, પ્રભુજીની સેવા કરે. ૧. ગુણ અનંતા ગિરીવર કેરા, સિદ્ધા સાધુ અનંત, વળીરે સિદ્ધસે વાર અનંતી, એમ ભાખે ભગવાન; ભવો ભવ કેરારે, પાતીક દુર કરે. વીમળ૦ ૨. પાવડીયા રસ કુંપા કેરા મણી માણેકનીરે ખાણ, રત્નખાણ બહુ રાજે હો તીરથ, એવી શ્રી જીનવાણ; સુખના સ્નેહીરે, બંધન દુર કરે. વીમળ૦ ૩. પાંચ કરોડ શું પુંડરીક સીધ્યા, ત્રણ કરોડ શું રામ, વીશ કરોડ શું પાંડવ મુકતે, સિદ્ધક્ષેત્ર સિદ્ધ ઠામ; મુનીવર મોટારે, અનંતા મુક્તિ વરે. વીમળ૦ ૪. એસો તિરથ ઓર ન જગમાં, ભાખે શ્રી જીનરાય, દુરગતી કાપે ને પાર ઉતારે, વાલો આપે કેવળ નાણ; ભવીજન ભાવેરે, જે એહનું ધ્યાન ધરે. વીમળ૦ ૫. દ્રવ્ય ભાવ શું પુજા કરતાં, પુજે શ્રી જીનરાય, ચિદાનંદ સુખ આતમ ભેદે, જ્યોતીસે જ્યોતી મીલાઈ; કીરતી એહનીરે, માણેક મુની કરે. વીમળ૦ ૬.

૨૭

આદિકરણ અરિહંતજી, ઓલગડી અવધાર; લલના૦ પ્રથમ જિનેસર પ્રણમિએ, વંછિત ફળ દાતાર. લ૦ આ૦ ૧. ઉપગાર અવનીતળે, ગુણ અનંત ભગવાન; લ૦ અવિનાશી અક્ષયકળા, વરતે અતિશયનિધાન. લ૦ આ૦ ૨. ગૃહવાસે પણ જેહને, અમૃતફળ આહાર; લ૦ તે અમૃતફળને લહે, એ યુગતું નિરધાર. લ૦ આ૦ ૩. વંશ ઇક્ષાગ છે જેહનો, ચઢતો રસ સુવિશેષ; લ૦ ભરતાદિક થયા કેવળી, અનુભવ રસ ફળ દેખ. લ૦ આ૦ ૪. નાભિરાયા કુળમંડણો, મરુદેવી સર હંસ; લ૦ ઋષભદેવ નિતુ વંદીયે, જ્ઞાનવિમલ અવતંસ. લ૦ આ૦ ૫.

૨૮

સિદ્ધગીરી મંડન ઇશ સુણો મુજ વિનતી, મારૂદેવાના નંદ છો શીવરમણી પતિ; પુરક ઇષ્ટ અભિષ્ટ ચૂરક કમ્મવેલી, ભવભય ભંજન રંજન તુજ મુદ્રા ભલી. ૧. અનંત ગુણના આધાર અનંતી લક્ષ્મી વર્યા, ક્ષાયીક ભાવે જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર ધર્યા; અજર અમર નિરૂપાધ સ્થાનક પહોંતા જિહાં, ચાર ગતિ માંહી ભમતો મુકયો મુજને ઇહાં. ૨. ક્રોધ લોભ મોહ મત્સર વશ હું ધમધમ્યો, પણ નિજ ભાવમાં એક ઘડી પ્રભુ નવી રમ્યો; સાર કરો ઇણ અવસર પ્રભુજી ઉચિત સહી, મોહ ગયે જો તારો તો તેહમાં અધિક નહીં. ૩. પણ તુજ દર્શન પામી અનુભવ ઉલસ્યો, મિથ્યા તામસ સૂર સરીખો તુંહી મીલ્યો; ઉદય હુઓ પ્રભુ આજ ભાગ્ય મુજ જાગીયાં, તુજ મુખ ચંદ્ર ચકોર નયણ મુજ લાગીયાં. ૪. તેહીજ જીહ્વા ધન્ય જેણે તુજ ગુણ સ્તવ્યા, ધનધન તેહીજ નયણ જેણે તુજ નીરખીયા; મૂર્તિ મનોહરપદ્મ મનઅલી મોહીઓ; જાણું ભવ મહા સાયર ચુલકપણું લહ્યો. ૫. ભવ અટવી સથ્થવાહ કર્મ કરી કેસરી, જન્મ જરા મૃતિ રોગચ્છેદ ધનવંતરી; જ્ઞાન રયણરયણાયરગુણ મણી ભૂધરા, રાગદ્વેષ કષાય જીતી થયા જીનવરા. ૬. તારક મોહ નિવારક કષ્ટ મુજ કાપજો, ભવોદધી પાર ઉતારી મુક્તિપદ આપજો; કમલવિજય પન્યાસ ચરણ તસ કીંકરૂ, કહે મોહન તુજ ધ્યાન ભવોભવ હું ધરૂં. ૭.

૨૯

પ્રથમ જિણેસર પ્રણમીયે, જાસ સુગંધીરે કાય; કલ્પવૃક્ષ પરે તાસ, ઇંદ્રાણી નયન જે, ભૃંગ પરે લપટાય. ૧. રોગ ઉરગ તુજ નવિ નડે, અમૃત જે આસ્વાદ; તેહથી પ્રતિહત તેહ, માનું કોઇ નવિ કરે, જગમાં તુમ શું રે વાદ. ૨. વગર ધોઇ તુજ નીરમલી, કાયા કંચન વાન; નહિં પ્રસ્વેદ લગાર, તારે તું તેહને જે ધરે તાહરું ધ્યાન. ૩. રાગ ગયો તુજ મન થકી તેહમાં ચિત્ર ન કોઇ; રુધિર આમિષથી, રોગ ગયો તુજ જનમથી, દુધ સહોદર હોય. ૪. શ્વાસો શ્વાસ કમલ સમો, તુજ લોકોત્તર વાદ; દેખે ન આહાર નિહાર, ચરમ ચક્ષુ ધણી, એહવા તુજ અવદાત. ૫. ચાર અતિશય મૂલથી, ઓગણીસ દેવના કીધ; કર્મ ખપ્યાથી અગ્યાર, ચોત્રીશ એમ અતિશયા, સમવાયાંગે પ્રસિદ્ધ. ૬. જિન ઉત્તમ ગુણ ગાવતાં, ગુણ આવે નિજ અંગ: પદ્મવિજય કહે એહ સમય, પ્રભુ પાળજો, જિમ થાઉં અક્ષય અભંગ. ૭.

૩૦

જ્ઞાનરયણ રયણાયરૂ રે, સ્વામી રૂષભ જિણંદ; ઉપગારી અરિહા પ્રભુ રે, લોક લોકોત્તરા નંદ રે. ૧. ભવિયાં ભાવે ભજો ભગવંત, મહિમા અતુલ અનંત રે; ભવિયાં ભાવે૦ તિગ તિગ આરક સાગરૂ રે: કોડાકોડી અઢાર; યુગલા ધર્મ નિવારીયોરે, ધર્મ પ્રવર્તન હાર રે. ભ૦ ૨. જ્ઞાનાતિશયે ભવ્યના રે, સંશય છેદનહાર; દેવ નરા તિરિ સમઝીયા રે, વચનાતિશય વિચાર રે. ભ૦ ૩. ચાર ઘને મઘવા સ્તવે રે, પૂજાતિશય મહંત: પંચ ઘને યોજન ટલે રે, કષ્ટ એ વર્ય પ્રસંત રે. ભ૦ ૪. યોગ ક્ષેમંકર જિનવરૂ રે, ઉપશમ ગંગા નીર; પ્રીતિ ભકિતપણે કરી રે, નિત્ય નમે શુભવીર રે. ભ૦ ૫.

૩૧

રુષભદેવ હિતકારી, જગત ગુરુ રુષભદેવ હિતકારી: પ્રથમ તીર્થંકર પ્રથમ નરેસર, પ્રથમ યતિ બ્રહ્મચારી. રુ૦ ૧. વરસી દાન દેઈ તુમ જગમેં, ઇલતિ ઇતિ નિવારી; તૈસી કાહી કરતુ નાહી

કરૂના, સાહિબ બેર હમારી. રૂ૦ ૨. માગત નાહિ હમ હાથી ઘોરે, ધન કન કંચન નારી; દિયો મોહિ ચરન કમલકી સેવા, યાહિ લગત મોહે પ્યારી. રુ૦ ૩. ભવ લીલા વાસિત સુર ડારે, તું પર સબહી ઉન્વારી; મેં મેરો મન નિશ્ચલ કીનો, તુમ આણા સિર ધારી. રૂ૦ ૪. એસો સાહિબ નહિં કોઉ જગમેં, યાસું હોય દિલદારી; દિલહિ દલાલ પ્રેમકે બીચે, તિહાં હઠ ખેંચે ગમારી. રુ૦ ૫. તુમહિ સાહિબ મેં હું બંદા, યા મત દેઓ વિસારી; શ્રી નયવિજય વિબુધ સેવક કે, તુમ હો પરમ ઉપકારી. રુ૦ ૬.

૩૨

વિમલગિરિ વિમલતા સમરીયે, કમલદલનયન જગદીશરે; ત્રિભુવનદિપક દીપતો, જિહાં જયો શ્રીયુગાદીશરે. ૧. પાપના તાપ સવિ ઉપશમેં, પ્રહ સમે સમરતાં નામરે; પૂજતાં પાય શ્રીરૂષભના, સંપજે વંછિત કામરે. વિ૦ ૨. રિદ્ધિ રાણિમ ઘણી ઘર મિળેં, પયતળેં કનકની કોડિરે; નાભિ નરનાથ સુત સમરણે, ઇમ ભણે વિનય કરજોડિરે. વિ૦ ૩.

૩૩

પ્રભુજી ઓલંભડે મત ખીજો. બાલપણે આપણ સસનેહિ, રમતા નવ નવ વેષે; આજ તુમે પામ્યા પ્રભુતાઇ, અમે તો સંસારની વેષે હો. પ્ર૦ ૧. જો તુમ ધ્યાતાં શિવસુખ લહીયેં, તો તુમને કેઇ ધ્યાવે; પણ ભવસ્થિતિ પરિપાક થયા વિણ, કોઇ ન મુગતિ જાવે હો. પ્ર૦ ૨. સિદ્ધનિવાસ લહે ભવિ સિદ્ધિ, તેહમાં શો પાડ તુમારો; તો ઉપગાર તુમારો વહિએ, અભવ્ય સિદ્ધને તારો હો પ્ર૦ ૩. નાણરયણ પામી એકાંતે, થઇ બેઠા મેવાશી; તે માંહેલો એક અંશ જો આપો, તે વાતે શાબાશી હો. પ્ર૦ ૪. અક્ષયપદ દેતાં ભવિજનને, સંકીર્ણતા નવિ થાય; શિવપદ દેવા જો સમરથ છો, તો જશ લેતાં શું જાય હો. પ્ર૦ ૫. સેવા ગુણ રંજ્યો ભવિજનને, જો તુમે કરો વડભાગી; તો તુમે સ્વામી કેમ કહાવો; નિર્મમ ને નિરાગી હો. પ્ર૦ ૬. નાભિનંદન જગવંદન પ્યારો,

જગગુરૂ જગ જયકારી; રૂપવિબુધનો મોહન પભણે, વૃષભ લંછન બલિહારી હો. પ્ર૦ ૭.

૩૪

રૂષભ જિનંદા રૂષભ જિનંદા, તું સાહિબ હું છું તુજ બંદા; તુજસું પ્રીતિ બની મુજ સાચી, મુજ મન તુજ ગુણસું રહ્યું માચી. ૧. દીઠા દેવ રૂચે ન અનેરા, તુજ પાખલ ચિતડું દિયે ફેરા; સ્વામી શું કામણડું કીધું, ચિતડું અમારૂં ચોરી લીધું. રૂ૦ ૨. પ્રેમ બંધાણો તે તો જાણો, નિરવહશો તો હોશે વખાણો; વાચક જશ વિનવે જિનરાજ, બાહેંગ્રહ્યાની તુજને લાજ. રૂ૦ ૩.

૩૫

સિદ્ધાચળ ગિરી ભેટયારે, ધન ભાગ્ય અમારા. એ ગિરીવરનો મહીમા મોટો, કહેતાં ન આવે પાર; રાયણ રીખભ સમોસરયા સ્વામી પુરવ નવાણું વારારે. ધન૦ ૧. મુળ નાયક શ્રી આદીજીનેશ્વર, ચોમુખ પ્રતિમા ચાર; અષ્ટ દ્રવ્યશું પુજો ભાવે, સમકિત મુળ આધારરે. ધન૦ ૨. ભાવ ભગતીશું પ્રભુ ગુણ ગાતાં, અપના જન્મ સુધારા; યાત્રા કરી ભવિજન શુભ ભાવે નર્ક તિર્યંચ ગતિ વારારે. ધન૦ ૩. દૂર દેશાંતરથી હું આવ્યો, શ્રવણે સુણી ગુણ તોરા; પતિત ઉદ્ધારણ બિરદ તુમારો, એ તિરથ જગ સારારે. ધન૦ ૪. અઢારશે ત્યાસી માસ અષાઢ, વદ આઠમ ભોમવાર; પ્રભુકે ચરણ પ્રતાપે સંઘમાં, ખિમારતન પ્રભુ પ્યારારે. ધન ભાગ્ય અમારા. ૫.

૩૬

નાભી નરીંદનો નંદન વંદીએરે, મારુદેવાજી માત મલ્હાર; નહીં જસ લંછન લંછન ગવયનું રે, મેલ્યા મોહ મહા વિકાર, કેવળ કમળા વિમલા તું વર્યો. ૧. હરીહર બ્રહ્મા પુરંદર જ્ઞાનથી રે, જ્ઞાન અનંતુ જીનવર રાજ; જગ લોચનથી અધિક પ્રભા નહી રે, જેમ રૂખ તારકના સમુદાય. કેવલ૦ ૨. ધર્મ બતાયા માયા પરીહરી રે, ભવ દાવાનલ ઉપશમ નીર; પાપ હરયા કાયા ધનુષની

રે; પંચસયા સોવન શરીર. કેવલ૦ ૩. શિવ સુખ ભોગી શિવ સુખ આપીએ રે, દાસતણી અરદાસ મનાય; મોટા મૌન ધરીને જો રહે રે, તો કેમ કારજ થાય. કેવલ૦ ૪. પંકજ દળ જળ બિંદુ જગ લહે રે, ઉપમા મોતીની મહારાજ; સજ્જન સંગે રે જગ જગ પામીએ રે, કહે શુભ સેવક દયો શીવરાજ. કેવલ૦ ૫.

૩૭

દૈત સમાનને અસ્ત સમાનરે, જે તારે દીલ આવેરે, નાગર સજ્જનારે; કોઇ કોઈ સિદ્ધગીરિરાજ બતાવેરે, ભેટાવેરે, વંદાવેરે, ગવરાવેરે, પૂજાવેરે, નાગર સજ્જનારે; ૧. કોઈ અતિ ઉમયોને બહુ દીન વહીઓરે માનવના વૃંદ આવેરે નાગર૦ ૨. ધવળ દેવળીયાને સુરપતિ મળીયારે, ચારોહિ પાગ ચઢાવેરે નાગર૦ ૩. નાટક ગીતને વૃરા વાગેરે, મનગમ નાદ સુંણાવેરે નાગર૦ ૪. શ્રીજીન નીરખીને હરખીત હોવેરે, તૃષિત ચાતક જલ પાવેરે; નાગર૦ ૫. સકળ તિરથ માંહિ સમરથ એ ગીરિ કેઇ આગમ પાઠ બતાવેરે; નાગર૦ ૬. ધનધન એ ગૃહપતિને નરપતિ કોઈ સંઘપતિ તિલક ધરાવેરે; નાગર૦ ૭. ઘેર બેઠાં પણ એહીજ દયાવોરે ગીરી ગુણ ગાવોરે; જ્ઞાન વિમળ ગુણ ગાવેરે; નાગર સજ્જનારે કોઇ૦ ૮.

૩૮

ઋષભ જીન રાજ મુજ આજ દીન અતી ભલો, ગુણ નીલો જેણે તુજ નયણ દીઠો; દુઃખ ટળ્યા સુખ મળ્યા સ્વામી તુજ નિરખતા, સુકૃત સંચય હુઓ પાઠ નીઠો. ૧. ઋષભ કલ્પ સાખી ફળ્યો કામ ઘટ મુજ મળ્યો, આંગણે અમીયના મેહ વુઠયા; મુજ મહીરાન મહી ભાણુ તુજ નિરખતાં, ક્ષય થયા કુમતી અંધાર જુઠા. ૨. કવણ નર કનક મણી છોડી તૃણ સંગ્રહે, કવણ કુંજર તજી કરહ લેવે; કવણ બેસે તજી કલ્પતરૂ બાવળે, તુજ તજી અન્ય સુર કોણ સેવે. ૩. એક મુજ ટેક શું વિવેક સાહેબ સદા, તુજ તજી દેવ દુજે ન ઇચ્છું; તુજ વચન રાગ સુખ સાગરે ઝીલતાં, કર્મ ભર ભ્રમણથી હું ન બીવું. ૪. કોડી છે દાસ પ્રભુ તાહરે ભલભલા,

માહરે દેવ તું એક પ્યારો; પતિત પાવન સમો જગત ઉદ્ધારક, મહેર કરી મોહે પ્રભુ ભવ જલધિ તારો. ૫. મુક્તિથી અધિક તુજ ભક્તિ મુજ મનવસી, જેહશું સબળ પ્રતિબંધ લાગ્યો; ચમક પાષાણુ જેમ લોહને ખેંચશે, મુક્તિને સહુજ તુજ ભક્તિ રાગો. ૬. ધન્ય તે કાય જેણે પાય તુજ પ્રણમીયા, તુજ થુણે તેહ ધન્ય ધન્ય જીહડા; ધન્ય તે હૃદય તુજ સદા સમરતાં, ધન્ય તે રાતને ધન્ય દીહડા. ૭. ગુણુ અનંતા પ્રભુ તુજ ખજાને રહ્યા, એક ગુણુ દેત મુજ શું વિમાસો; રયણુ એક દેત શી હાણુ રયણાયરે, લોકની આપદા જેમ નાસે. ૮. ગંગ સમ રંગ તુજ કીર્તિ કલ્લોલને, રવિ થકી અધિક તપ તેજ તાજો; શ્રીનય વિજ્ય બુધ સેવક હું આપનો, જસ કહે મોહે પ્રભુ ભવ નીવાજો. ૯.

૩૯

તીરથની આશાતના નવિ કરીયે, હાંરે નવિ કરીયે રે નવિ કરીયે; હાંરે ધૂપ ધ્યાન ઘટા અનુસરીએ, હાંરે તરિયે સંસાર. તી૦ ૧. આશાતના કરતાં થકાં ધન હાણી, ભૂખ્યાં ન મળે અન્નપાણી; કાયા વળી રોગે ભરાણી, હાંરે આ ભવમાં એમ. તી૦ ૨. પરભવ પરમાધામી તે વશ પડશે, વૈતરણી નદીમાં ભળશે; અગ્નિ ને કુંડે બલશે, હાંરે નહીં શરણું કોય. તી૦ ૩. પૂરવ નવાણું નાથજી ઇહાં આવ્યા, સાધુ કેઇ મોક્ષે સિધાવ્યા; શ્રાવક પણ સિદ્ધિ સુહાવ્યા, હાંરે જપતાં ગિરિનામ. તી૦ ૪. અષ્ટોત્તર શતકુટ એ ગિરિઠામે, સૌંદર્ય યશોધર નામે; પ્રીતિમંડણ કામુક કામે, હાંરે વળી સહજાનંદ. તી૦ ૫. મહેંદ્રધ્વજ સરવારથ સિદ્ધ કહિયે, પ્રિયંકર નામ એ લહિયે; ગિરિ શિતલ છાંયે રહીએ, હાંરે નિત્ય કરિયે ધ્યાન. તી૦ ૬. પૂજા નવાણું પ્રકારની એમ કીજે, નરભવનો લાહો લીજે; વળી દાન સુપાત્રે દીજે, હાંરે ચઢતે પરિણામ. તી૦ ૭. સેવનકૃપા સંસારમાં કરે લીલા, રમણી ધન સુંદર બાલા; શુભ વીર વિનોદ વિશાલા, હાંરે મંગળ શિવમાલ. તી૦ ૮.

૩. શ્રી અજિતનાથજિન સ્તવનો.

૧

પ્રીતલડી બંધાણી રે અજિત જીણંદ શું, કાંઇ પ્રભુ પાખે ક્ષણુ એકે મન ન સુહાયજો; ધ્યાનની તાલી રે લાગી નેહ શું, જલદઘટા જીમ શિવસુત વાહન દાયજો. પ્રીતલડી૦ ૧. નેહ ઘેલું મન મારૂં રે પ્રભુ અલજે રહે, તન મન ધન એ કારણથી પ્રભુ મુજજો; મારે તો આધાર રે સાહીબ રાવલો, અંતરગતનું પ્રભુ આગલ કહું ગુંજજો. પ્રીતલડી૦ ૨. સાહેબ તે સાચો રે જગમાં જાણીએ, સેવકના જે સહેજે સુધારે કાજ જો; એહવેને આચરણે કેમ કરીને રહું, બિરૂદ તુમારો તારણ તરણ જહાજજો. પ્રીતલડી૦ ૩. તારકતા તુજ માંહે રે શ્રવણે સાંભલી, તે ભણી હું આવ્યો છું દીન દયાલ જો; તુજ કરૂણાની લહેર મુજ કારજ સરે, શું ઘણું કહીએ જાણ આગલ કૃપાલ જો. પ્રીતલડી૦ ૪. કરૂણા દ્રષ્ટિ કીધી રે સેવક ઉપરે, ભવ ભવ ભાવઠ ભાંગી ભક્તિ પ્રસંગ જો; મન વંછિત ફલીયાં રે જિન આલંબને, કર જોડીને મોહન કહે મન રંગ જો. પ્રીતલડી૦ ૫.

૨

અજિત અજિત જિન ધ્યાઇયે, ધરી હૈડે હો ભવિ નિર્મળ ધ્યાન; હૃદય સરોજમેં રહ્યો, સુરભિ સમ હો લહિ તાસ વિજ્ઞાન. અ૦ ૧. કીટ ધ્યાન ભૃંગી તણો, નિજ ધરતાં હો તે ભૃંગી નિદાન; કલધૌત સ્વરૂપતા, લોહ ફરસત હો પારસ પાષાન. અ૦ ૨. પુન પિચુમંદાદિક અહિ, હોય ચંદન હો મલયાગરૂ સંગ; સિંધવ ક્યારીમેં પડયો, જિમ પલટે હો વસ્તુનો રંગ. અ૦ ૩. ધ્યેય રૂપની એકતા, કરે ધ્યાતા હો ધરે ધ્યાન સુજાન; કરે કતલ મલ ભિન્નતા, જિમ નાસે હો તમ ઉગતે ભાન. અ૦ ૪. પુષ્ટાલંબન યોગથી, નિરાલંબનતા હો સુખ સાધન જેહ; ચિદાનંદ અવિચળ કળા, ક્ષણમાંહે હો ભવિ પાવે તેહ. અ૦ ૫.

૩

અજિત જિનંદ દેવ, થિરચિત્ત ધ્યાઇયે; થિરચિત્ત ધ્યાઇ પરમ સુખ પાઈયે. અજિ૦ અતિ નીકો ભાવ જલ, વિગત મ મલ; એસો જ્ઞાનસરથી, સુજલ ભર લાઇયે. અજિ૦ ૧. કે સુમતિ ઘોરી, ભરી ભાવના કચોરી; કર મન ભોરી અંગ, અંગ રચાઇયે. અજિ૦ ૨. અભય અખંડ કયારી, સીંચકે વિવેક વ સહજ સુભાવમેં, સુમન નિપજાઈયે. અજિ૦ ૩. ધ્યાન ધૂપ દીપ, કરી અષ્ટકર્મ ઝીપ; સુવિધ સરૂપ તપ, નૈવેદ્ય ચઢાઇયે. અ ૪ લીજીયે અમલ દલ, ઠોઈયે સ... ફલ; ...ક્ષ... અખંડ ... સ્વસ્તિક લખાઇયે. અજિ૦ ૫. અનુભવ ભોર ભયો, મિથ્યામત ગયો; કરિ જિન સેવ ઇમ, ગુણ કુનિ ગાઇયે. અજિ૦ ૬. ઇણ ભાવ સેવ, કીજિયે સુનિત્ય મેવ; ચિદાનંદ પ્યારે ઈમ, શિ પાઇયે. અજિ૦ ૭.

૪. શ્રી સંભવનાથજિન સ્તવનો.

૧

હાંરે પ્રભુ સંભવસ્વામી ત્રીજા શ્રીજગનાથજો, લાગીરે તુ દઢ ધર્મની પ્રીતડીરે લો; હાંરે સરસ સુકોમળ સુરતરૂ દીધી બાથ જાણ્યું રેસે ભૂખે લીધી સૂખડીરે લો. હાં૦ ૧. સકળ ગુણે ગીરૂઓ તુંહી જ એકજો, દીઠોરે મન મીઠો ઇઠો રાજીઓરે હાંરે તુજશું મિલતાં સાચો મુજશું વિવેકજો, હું તોરે ધણીય થઈને ગાજીઓરે લો. હાં૦ ૨. નહિ છે માહરે હવે કેહની પરવા જોતાંરે સાહી મુજ હેજે બાંહડીરે લો; હાંરે તુજ પાસેથી અ ન રહું નાહજો, દોડેરે કુણ તાવડ છાંડિ છાંહડિરે લો. હાં૦ ભાગ્યે લહીયે તુજ સરીખાનો સંગજો, આણેરે જમવારે ફિરિ દોહિલોરે લો; હાંરે જોતિ મનોહર ચિંતામણીનો નંગજો, જો કિમે નહીં જગમાં સોહિલોરે લો. હાં૦ ૪. ઉતારો મત ચિતડાથી દાસજો, ચિંતારે ચૂરંતાં પ્રભુ ન કરો ગઈરે લો; હાંરે પ્રેમ વધા કાંતિ તણી અરદાસજો, ગણતાંરે પોતાનો સવિ લેખે થઇરે લો. હાં૦

૨

મુને સંભવ જિનશું પ્રીત, અવિહડ લાગીરે; કાંઈ દેખત પ્રભુ મુખ ચંદ, ભાવઠ ભાગીરે. ૧. જિન સેના નંદન દેવ, દિલડે વસીયોરે; પ્રભુ ચરણ નમે કર જોડ, અનુભવ રસીયોરે. ૨. તોરી ધનુસય ચાર પ્રમાણ, ઉંચી કાયારે; મનમોહન કંચનવાન, લાગી તોરી માયારે. ૩. પ્રભુ રાયજિતારીનંદ, નયણે દીઠોરે; સાવથ્થીપુર શણગાર, લાગે મુને મીઠોરે. ૪. પ્રભુ બ્રહ્મચારી ભગવાન, નામ સુણાવેરે; પણ મુગતિવધુ વશી મંત્ર, પાઠ ભણાવેરે. ૫. મુજ રઢ લાગી મનમાંહે, તુજ ગુણ કેરી રે; નહિં તુજ મૂરતને તોલ, સૂરત ભલેરીરે. ૬. જિન મહેર કરી ભગવાન, વાન વધારોરે; શ્રી સુમતી વિજયગુરુ શિષ્ય, દિલમાં ધારોરે. ૭.

૩

સાહેબ સાંભળોરે, સંભવ અરજ અમારી; ભવોભવ હું ભમ્યોરે, ન લહી સેવા તુમારી; નરક નિગોદમાંરે, હું તિહાં બહુ ભવ ભમિયો; તુમ વિણ દુઃખ સહ્યાંરે, અહનિશ ક્રોધે ધમધમીયો. સા૦ ૧. ઇંદ્રિય વશ પડયોરે, પાળ્યાં વ્રત નવિ સુસે; ત્રસપણું નવિ ગણ્યુંરે, હણીયા થાવર હુંસે; વ્રત ચિત્ત નવી ધર્યાંરે, બીજું સાચું ન બોલ્યું; પાપની ગોઠડીરે, ત્યાં મેં હઇડું જઈ ખોલ્યું. સા૦ ૨. ચોરી મેં કરીરે, ચઉવિહ અદત્ત ન ટાળ્યું; શ્રી જિન આણશુંરે, મેં નવિ સંજમ પાળ્યું; મધુકર તણી પરેરે, શુધ્ધ ન આહાર ગવેખ્યો; રસના લાલચેરે, નિરસ પિંડ ઉવેખ્યો. સા૦ ૩. નરભવ દોહિલોરે, પામી મોહવશ પડીયો; પરસ્ત્રી દેખીનેરે, મુજ મન તિહાં જઈ અડીયો; કામ ન કો સર્યાંરે, પાપે પિંડ મેં ભરીયો; શુધ્ધ બુધ્ધ નવિ રહી રે, તેણે નવિ આતમ તરીઓ. સા૦ ૪. લક્ષ્મીની લાલચેરે, મેં બહુ દીનતા દાખી; તો પણ નવિ મળીરે, મળી તો નવિ રહી રાખી; જે જન અભિલખે રે, તે તો તેહથી નાસે; તૃણ સમ જે ગણેરે, તેહની નિત્ય રહે પાસે. સ૦ ૫. ધન્ય ધન્ય તે નરારે, એહનો મોહ વિછોડી; વિષય નિવારીનેરે, જેહને ધર્મમાં જોડી; અભક્ષ

તે મેં ભખ્યાં રે, રાત્રિ ભોજન કીધાં; વ્રત નવિ પાળીઆંરે, જેહવાં મૂળથી લીધાં. સા૦ ૬. અનંત ભવ હું ભમ્યોરે, ભમતાં સાહિબ મળીયો; તુમ વિના કોણ દીયેરે, બોધિરયણ મુજ બળીયો; સંભવ આપજોરે, ચરણ કમળ તુમ સેવા; નય એમ વિનવેરે, સુણજો દેવાધિદેવા સા૦ ૭.

૪

સમક્તિ દાતા સમકિત આપો, મન માગે થઈ મીઠું; છતી વસ્તુ દેતા શું શોચો, મીઠું તે સહુએ દીઠું, પ્યારા પ્રાણ થકી છો રાજ, સંભવ જિનવર મુજને. ૧. એમ મત જાણો જે આપે લહીએ, તો લાધ્યું શું લેવું; પણ પરમારથ પ્રીછી આપે, તેહજ કહીએ દેવું. પ્યારા૦ ૨. એહ અર્થી હું અર્થ સમર્પક, એમ મત કરજો હાંસું; પ્રગટ ન હતું તમને પણ પહેલાં, જોઇ હાંસાનું ખાંસું. પ્યારા૦ ૩. પરમ પુરુષ તમે પ્રથમ ભજીને, પામ્યા એ પ્રભુતાઇ; તેણે રૂપે તુમને ભજીએ, તેણે તુમ હાથે વડાઇ. પ્યારા૦ ૪. તુમે સ્વામી હું સેવા કામી, મુજરો સ્વામી નિવાજો; નહિ તો હઠ માંડી માંગતા, સેવક કીણ વિધ લાજે. પ્યારા૦ ૫. જ્યોતે જ્યોત મીલે મત પ્રીછો, કોણ લેશે કોણ વરસે; સાચી ભક્તિને હંસ તણી, પરે ખીર નીર પેરે કરશે. પ્યારા૦ ૬. ઓલખ કીધી લેખે આવી, ચરણ ભેટ પ્રભુ દીધી; રૂપ વિબુધનો મોહન પભણે, રસના પાવન કીધી. પ્યારા૦ ૭.

૫. શ્રી અભિનંદજિન સ્તવનો.

૧

શ્રી અભિનંદસ્વામીનેરે, સેવે સુરકુમરીની કોડકે; પ્રભુની ચાકરીરે, મુખમટકે મોહિ રહિરે, ઉભી આગળ બે કર જોડકે. પ્ર૦ ૧. સ્વર ઝીણે આલાપતિરે, ગાતી જિનગુણ ગીત રસાળ કે; પ્ર૦ તાળ મૃદંગ બજાવતિરે, દેતી અમરી ભમરીબાળકે. પ્ર૦ ૨. ઘમઘમ ઘમકે ઘુઘરરે, ખળકે કટિમેખલ સારકે; પ્ર૦ નાટિકા નવનવા નાચતીરે, બોલે પ્રભુગુણગીત રસાળકે. પ્ર૦ ૩. સુત સિદ્ધારથ માત-

નોરે, સંવર ભૂપતિ કુળ શિણગાર; પ્ર૦ ધનુસય સાઢા ત્રણનીરે, પ્રભુજીને દીપે દેહ અપાર. પ્ર૦ ૪. પુરવ લાખ પચાસનુરે, પાળી આયુ લહ્યું શુભ ઠામ; પ્ર૦ નયરી અયોધ્યાનો રાજીયોરે, દરશણ નાણ રયણ ગુણખાણ. પ્ર૦ ૫. સેવો સમરથ સાહિબોરે, સાચો શિવ-નયરીનો સાથ; પ્ર૦ મુજ હૈડાંમાહિ વસ્યોરે, વ્હાલો તીન ભુવનનો નાથ. પ્ર૦ ૬. ઈણીપરે જિનગુણગાવતારે, લહો એ અનુભવ સુખ રસાળ; પ્ર૦ રામવિજય પ્રભુ સેવતાંરે, કરતાં નિત મંગળ માળ. પ્ર૦ ૭.

૨

તમે જોજો જોજો રે, વાણીનો પ્રકાશ, તુમે જોજો જોજો રે. ઉઠે છે અખંડ ધ્વનિ, જોજને સંભલાય; નર તિરિય દેવ આપણી, સહુ ભાષાયે સમજાય. તુમે૦ ૧. દ્રવ્યાદિક દેખી કરીને, નય નિખેપે જુત્ત; ભંગ તણી રચના ઘણી, કોઈ જાણે સહુ અદ્‌ભુત તુમે૦ ૨. પય સુધા ને ઇક્ષુ વારિ, હારી જાયે સર્વ; પાખંડી જન સાંભળીને, મૂકી દીયે ગર્વ. તુમે૦ ૩. ગુણ પાંત્રીસે અલંકરી, કાંઇ અભિનંદન જિન વાણ; સંશય છેદે મન તણા, પ્રભુ કેવલ જ્ઞાને જાણ. તુમે૦ ૪. વાણી જે જન સાંભળે, તે જાણે દ્રવ્ય ને ભાવ; નિશ્ચય ને વ્યવહાર જાણે, જિન પર ભાવ. તુમે૦ ૫. સાધ્ય સાધન ભેદ જાણે, જ્ઞાન ને આચાર; હેય જ્ઞેય ઉપાદેય જાણે, તત્વાતત્વ વિચાર. તુમે૦ ૬. નર્ક સ્વર્ગ અપવર્ગ જાણે, થિર વ્યય ને ઉત્પાદ; રાગ દ્વેષ અનુબંધ જાણે, ઉત્સર્ગ ને અપવાદ. તુમે૦ ૭. નિજ સ્વરૂપને ઓલખીને, અવલંબે સ્વરૂપ; ચિદાનંદ ઘન આતમા તે, થાયે નિજ ગુણ ભૂપ. તુમે૦ ૮. વાણીથી જિન ઉત્તમ કેરા, અવલંબે પદ પદ્મ; નિયમા તે પર ભાવ તજીને, પામે શિવપુર પદ્મ. તુમે૦ ૯.

૩

અભિનંદન જિનરાજ, આણી ભાવ ઘણોરી, પ્રણમું તુંમચા પાય, સેવક કરિ અપણોરી; ભવભય સાગર તાર, સાહિબ સુહા-મણોરી, સુરતરૂ જાસ પ્રસન્ન, કિમ હોયે તે દુમણોરી. ૧. ભગતવછલ જિનરાજ, શ્રવણે જેહ સુણ્યોરી, તેહશું ધર્મસ્નેહ,

સહજસુભાવ બન્યોરી; ઉપશમવંત અથાગ, તોહી મોહ હણ્યોરી, રતિપતિ દુર્ધર જેહ, દુશ્મન તે ન ગણ્યોરી. ૨. સંવરનૃપનો જાત, સંવર જેહ ધરેરી, અચરિજશું તેહમાંહિ, કુળઆચાર કરેરી; કીરતિકન્યા જાસ, ત્રિભુવનમાંહિ ફિરેરી, પરવાદી મત માન, તાસુ તેહ હરેરી. ૩. અખય લહે ફળ તેહ, જેહશું હેજ વહેરી, દોહગ દુરગતિ દુઃખ, દુશ્મન ભીતિ દહેરિ; ભવભવ સંચિત પાપ, ક્ષણમાં તેહ હરેરી, ઇમ મહિમા મહિમાંહિ, સર્વથી કેમ કહેરી. ૪. સાયર ભલિઉં બિંદુ, હોયે અખયપણેરી, તિમ વિનતી સુપ્રમાણ, સાહિબ જેહ સુણેરી, અનુભવ ભુવને નિવાસ, આપો હેજ ઘણેરી, જ્ઞાનવિમલ સુપ્રકાશ, પ્રભુ ગુણ રાશ થુણેરી. ૫.

૬. શ્રી સુમતિજિન સ્તવન.

સાહિબા સુમતિજિણંદા, ટાળો ભવભવ મુજ ફંદા; શ્રીજિન સેવોએ. તુજ દરિસણ અતિ આનંદા, તું સમતારસનાકંદા. શ્રી૦ ૧. સુમતિ સુમતિ જવ આવે, તવ કુમતિનો દાવ ન ફાવે; શ્રી૦ તુજ સરૂપ જવ ધ્યાવે, તવ આતમ અનુભવ પાવે. શ્રી૦ ૨. તુંહીજ છે આપ અરૂપી, ધ્યાય કબહુ ભેદે રૂપી; શ્રી૦ સહેજે વળી સિદ્ધસ્વરૂપી, ઇમ જોતાં તું બહુરૂપી. શ્રી૦ ૩. ઇમ અલગો વિલગો હોવે, કિમ મૂઢમાત તું જોવે; શ્રી૦ જો અનુભવરૂપે જોવે, તો મોહતિમિરને ખોવે. શ્રી૦ ૪. સુમંગલા જેહની માતા; તું પંચમગતિનો દાતા; શ્રી૦ જ્ઞાનવિમલ પ્રભુજ્ઞાતા, તું માતા ત્રાતા ભ્રાતા. શ્રી૦ ૫.

૭. શ્રી ચંદ્રપ્રભુજિન સ્તવન.

હાંરે મારે ચંદ્રવદન જિન ચંદ્રપ્રભુ જગતનાહજો, દીઠો મીઠો ઇચ્છો જિનવર આઠમોરેલો; હાં૦ મનડાનો માનીતો પ્રાણઆધારજો, જગસુખદાયક જંગમસુર સાખી સમોરેલો. હાં૦ ૧. શુભઆશય ઉદયાચળ સમકિત સૂરજો; વિમલદશા પૂરવદિશે ઉગ્યો દીપતોરેલો, હાં૦ મૈત્રી મુદિતા કરુણા ને માધ્યસ્થજો; વિનય વિવેક સુલંછન કમળ વિકાસતોરેલો. હાં૦ ૨. સદ્દહણા અનુમોદ પરિમલ પૂરજો, પરછાયો મનમાનસસર અનુભવ વાયરેરેલો; હાં૦ ચેતન ચકવા

ઉપશમ સરવર નીરજો, શુભમતી ચકવી સંગે રંગ રમલ કરેરેલો. હાં૦ ૩. જ્ઞાનપ્રકાશે નયણુડલાં મુજ હોયજો; જાણેરે ખટદ્રવ્ય સ્વભાવે થાપણેરેલો, હાં૦ જડ ચેતન ભિન્નાભિન્ન નિત્યાનિત્યજો; રુપી અરુપી આદિસ્વરુપ આ પાપણેરેલો. હાં૦ ૪. લખ ગુણદાયક લખમણારાણીનંદજો, ચરણસરોરુહ સેવા મેવા સારિખીરેલો; હાં૦ પંડિત શ્રીગુરુ ક્ષમાવિજય સુપસાયજો, મુનિ જિન જંપે જગમાં જોતાં પારખીરેલો. હાં૦ ૫.

૮. શ્રી સુવિધિજિન સ્તવનો.

૧

સુવિધિજિન ત્રિગડે છાજે, સુરદુંદુહી ગયણે ગાજે; શિર ઉપર છત્ર વિરાજેહો, દેવ પ્યારા હરીશ તુમારે જાચું. ૧. સમ પંચ વર્ણ ફૂલ, દેવ વરસાવે બહુ મૂલ; પામે સમકિત અનુકૂલહો. દે૦ ૨. પુંઠે ભામંડળ ઝલકે, દુગ પાસે ચામર લલકે; સ્વર ઝીણે ઘુઘરી રણકેહો. દે૦ ૩. સિંહાસન રુંપઅશોક, દળ ફળની શી કહું રોક; મોહે દાનવ માનવ થોકહો. દે૦ ૪. દૂધ સાકર મેવા દ્રાખ, પાકી સહકારની સાખ; તેહુથી મીઠી તુમ્હ ભાખહો. દે૦ ૫. ભવભવના તાપ શમાવે, એકે વચને સહુ સમજાવે; વળી બીજધર્મનું વાવેહો. દે૦ ૬. સુણી બારપરખદા હરખે, સંયમ સમતા સુખ ફરસે, સેવક જિન તેહુને તરસેહો. દે૦ ૭.

૨

દિન દિન વાન ચઢે ગુન તેરો, જ્યું કંચન પર ભાગ; ઓર ન મેંહે કષાયકી કાલિપ, સો કયું સેવા લાગ. મેં૦ ૧. રાજહંસ તું માન સરોવર, ઓર અશુચિ રુચિ કાગ; વિષય ભુજંગ ગરૂડ તું કહિયેં, ઓર વિષય વિષ નાગ. મેં૦ ૨. ઓર દેવ જલ છીલર સરિખે, તું તો સમુદ્ર અથાય; તું સુરતરૂ મનવંછિત પૂરન, ઓર તો સુકે સાગ. મેં૦ ૩. તું પુરૂષોત્તમ તુંહિ નિરંજન, તું શંકર વડ ભાગ; તું બ્રહ્મા તું બુદ્ધિ મહાબલ, તુંહિ દેવ વીતરાગ. મેં૦ ૪. સુવિધિનાથ તુજ ગુન ફૂલનકે, મેરો દિલ હે બાગ; જસ કહે ભમર રસિક હોઇ તામેં, લીજીયે ભક્તિ પરાગ. મેં૦ ૫.

૯. શ્રી શીતલનાથજિન સ્તવન.

શ્રી શીતલજિન વંદિયે અરિહંતાજી, શીતલ દર્શન જાસ ભગવંતાજી; વિષય કષાયને શામવા, અ૦ અભિનવ જાણે બરાસ; ભ૦ ૧. ભાવનાચંદન પરિ કરે, અ૦ કંટકરૂખ સુવાસ; ભ૦ તિમ કંટક મન માહરૂં, અ૦ તુમ ધ્યાને હોયે શુભ વાસ; ભ૦ ૨. નંદન નંદા માતનો, અ૦ કરે આનંદિત લોક; ભ૦ દૃઢરથનૃપ કુલદિનમણી, અ૦ જિત મદ માને ને શોક. ભ૦ ૩. શ્રીવત્સલંછન મિસિ રહે, અ૦ પગકમળે સુખકાર; ભ૦ મંગળીકમાં તે થયો, અ૦ તે ગુણ પ્રભુ આધાર. ભ૦ ૪. કેવળકમળા આપીયે, અ૦ તો વાધે જગ મામ; ભ૦ ન્યાયસાગરની વિનતી, અ૦ સુણો ત્રિહુજગના સ્વામ ભ૦ ૫.

૧૦. શ્રી વિમળજિન સ્તવનો.

૧

વિમળજિનેસર દેવ નયણે દીઠા રે, મૂરતિવંત મહંત લાગે મીઠા રે; મધુરી જેહની વાણિ જેવી શેલડી, સાંભળતાં સુખ થાય કામિતવેલડી. ૧. જાગ્યાં માહરાં ભાગ્ય તુજ ચરણે આયો, પાપ ગયાં પલાય ગંગાજળ ન્હાયો; દુધે વુઠયા મેહ અશુભ દિવસ નાઠા, દૂર ગયા દુખ દંદ દુશમન થયા માઠા. ૨. હવે માહરો અવતાર સફળ થયો લેખે, પણ મુજને એક વાર નેહ નજરે દેખે; સુરમણિથી જગદીશ તુમે તો અધિક મળ્યા, પાસા માહરે દાવ મુહ માગ્યા ઢળ્યા. ૩. ભૂખ્યાને મહારાજ જિમ ભોજન મિળે, તરસ્યાને તાઢું નીર અંતર તપ ટળે; થાકયો તે સુખપાળ બેસી સુખ પામે, તેમ ચાહતા મિત્ત મળતાં હિત જામે. ૪. તાહરે ચરણે નાથ હેજે વળગ્યોછું, કદિય મ દેજો છેહ નહી હું અળગો છું; શ્રી અખયચંદ સૂરીશ ગુરુજી ઉપગારી, શિષ્ય મુનિ ખુશાલ જાવે બલિહારી. ૫.

૨

વિમલજિણંદશું જ્ઞાનવિનોદિ, મુખ છબિ શશી અવીહેલેજી; સુરવર નીરખી રૂપ અનોપમ, હજીયે નમેષ ન મેળેજી. વિ૦ ૧. વિષ્ણુ વરાહ થઈ ધર વસુધા, એહવું કોઇક કહે છે જી; તો વરાહ

લંછન મશેં પ્રભુને, ચરણે શરણુ રહે છે જી. વિ૦ ૨. લીલા અકળ લલિત પુરૂષોત્તમ, સિદ્ધવધુ રસ ભીનોજી; વેધક સ્વામીથી મિલવું સોહિલું, જે કોઇ ટાળે કીનોજી. વિ૦ ૩. પ્રસન થઇ જગનાથ પધાર્યા, મનમંદિર મુજ સુધર્યોજી; હું નટ નવલ વિવિધ ગતિ જાણું, ખિણ એક તો લ્યો મુજરોજી. વિ૦ ૪. ચોરાશીલખ વેષ હું આણું, કર્મ પ્રતિત પ્રમાણેજી; જે અનુભવ દાન ગમે તો, ના રૂચે તો કહો મયાણેજી. વિ૦ ૫. જે પ્રભુભકિત વિમુખ નર જગમેં, તે ભ્રમ ભૂલ્યો ભટકેજી; સંગત તેહ ન વિગત લહીયેં, પૂજાદિકથી ચિટકેજી. વિ૦ ૬. કીજે પ્રસાદ ઉચિત ઠકુરાઈ, સ્વામી અખય ખજાનોજી; રૂપ વિબુધનો મોહન પભણે, સેવક વિનતી માનોજી. વિ૦ ૭.

૧૧. શ્રી અનંતનાથજિન સ્તવનો.

૧

અનંત જિણંદશું વિનતી, મેં તો કીધી હો ત્રિકરણથી આજ; મિલતા નિજ સાહેબ ભણી, કુણ આણે હો મૂરખમન લાજ. અ૦ ૧. મુખપંકજ મન મધુકરૂ, રહ્યો લબ્ધિહો ગુણજ્ઞાને લીણ; હરીહર આવળ ફૂલ જ્યોં, તે દેખ્યાં હો કિમચિત હોવે પ્રીણ. આ૦ ૨. ભવ ફરીયો દરીયો તરીયો, પણ કોઇ હો અણુસરીઓ ન દ્વીપ; હવે મનપ્રવહણ માહરૂં, તુમપદ ભેટે હો મેં રાખ્યું છીપ. અ૦ ૩. અંતરજામી મિલ્યે થકે, ફહેમાહરોહો સહી કરીને ભાગ; હવે વાહિ જાવા તણી, નથી પ્રભુજી હો કોઇ ઇહાં લાગ. અ૦ ૪. પલ્લવગ્રહી રઢ લેયશું, નહી મેળો હો જ્યારે તુમે મીટ; આતમ અંબરે જો થઈ, કીમ ઉવટે હો કરારી છીંટ. અ૦ ૫. નાયક નિજ નિવાજીયેં, હવે લાજીયે હો કરતા રસલૂટ; અધ્યાતમ પદ આપવા, કાંઇ નહિ પડે હો ખજાને ખૂટ. અ૦ ૬. જિમ તુમે તરયા તિમ તારજો, શું બેસે હો તુમને કાંઈ દામ; નહી તારો તો મુજને, તો કિમ તુમ હો તારક કહેશો નામ. અ૦ ૭. હુંતો જીન રૂપસ્થથી, રહું હોઈ હો અહનિશ અનુકૂળ; ચરણ તજી જઇયેં કીહાં, છે માંહરી હો

વાતલડીનો મૂલ. અ૦ ૮. અષ્ટાપદ પદમ કરે, અન્ય તિરથ હો જાશે જિમ હેડ; મોહન કહે કવિ રુપનો, વિના ઉપશમ હો નવિ મૂકુ કેડ. અ૦ ૯.

૨

શ્રીઅનંતજિન સેવિયેરે લાલ, મોહનવલ્લી કંદ મનમોહનાં; જે સેવ્યો શિવ સુખ દિયેરેલાલ, ટાળે ભવભય ફંદ. શ્રી૦ મ૦ ૧. મુખમટકે જગમોહિઓરેલાલ, રુપરંગ અતિચંગ મ૦ લોચન અતિ અણીયાલડાંરેલાલ, વાણી ગંગતરંગ. શ્રી૦ મ૦ ૨. ગુણ સઘળા અંગે વસ્યારેલાલ, દોષ ગયા સવિ દૂર મ૦ વાચક જશ કહે સુખ લહ્યુંરેલાલ, દેખી પ્રભુ મુખ નૂર. શ્રી૦ મ૦ ૩.

૩

સુજસા નંદન જગ આનંદ દેવજો, નેહેરે નવરંગે નિત નિત ભેટીયેરે; ભેટ્યાથી શું થાયે મોરી સૈઓરે, ભવ ભવના પાતિકડાં અળગાં મેટીયેરે. ૧. સુંદર ચોળી પ્હેરી ચરણા ચીરરે, આવોરે ચોવટડે જિનગુણ ગાઇયેરે; જિનગુણ ગાયે શું થાયે મોરી બેનીરે, પરભવરે સુરપદવી સુંદર પામીયેરે. ૨. સહિયર ટોળી ભોળી પરિઘળ ભાવેરે, ગાવેરે ગુણવંતી હઇડે ગહગહીરે; જયજગનાયક શિવસુખદાયક દેવરે, લાયકરે તુજ સરિખો જગમાં કો નહીરે. ૩. પરમ નિરંજન નિર્જિત ભગવંતરે, પાવનરે પરમાતમ શ્રવણે સાંભળ્યોરે; પામી હવે મેં તુજ શાસન પરતીતરે, ધ્યાનેરે એક તાને પ્રભુ આવી મળ્યોરે. ૪. ઉંચપણે પચશા ધનુષનો માનરે, પાળ્યુરે વળી આઉખું લાખ તીશનુંરે; શ્રીગુરુ સુમતિવિજય કવિરાય પસાયરે, અહનિશરે દિલ ધ્યાન વશે જગદીશનુંરે. ૫.

૪

અનંત જિણંદ અવધારીયેં, સેવકની અરદાસ જિનજી; અનંત અનંત ગુણ તુમતણા, સાંભરે શ્વાસોશ્વાસ. જિ૦ ૧. સુરમણિ સમ તુમ સેવના, પામીયે પુન્ય પંડુર; જિ૦ કિમ પ્રસાદ તણે વશે, મૂકું અઘખિણ દૂર. જિ૦ ૨. ભગતિ જુગતિ મનમેં વસો, મનરંજન

મહારાજ; જિ૦ સેવકની તુમને અછે, બાંહ્ય ગ્રહ્યાની લાજ. જિ૦ ૩. શું મીઠા પીઠા દિયેં, તેહનો નહિ હું દાસ; જિ૦ સાધે સેવક સંભવી, કિજે જ્ઞાન પ્રકાશ. જિ૦ ૪. જાણને શું કહેવું ઘણું, એક વચન મેલાપ; જિ૦ મોહન કહે કવિ રૂપનો, ભક્તિ મધુર જિમ દ્રાખ. જિ૦ ૫.

૫

શ્રી અનંતપ્રભો સંતરિદયે વિભો, ગુણ અનંતા રહે ધ્યાન રુપા; અતિશયવંત મહંત જિનરાજીયા, વાજીયા પરિ સદા સકળ રુપા. શ્રી૦ ૧. જ્ઞાન દર્શન સુખ સમકિતાખય તિથિ, અરૂવિ અવગાહના અખય ભાવે; વીર્ય અનંત એ અષ્ટક ઉપનું, આઠ કૃત કર્મ કેરે અભાવે. શ્રી૦ ૨. શ્યેન નિજ ક્રૂરતા ટાળવા તુમ પદે, લંછન મિસિ રહ્યો સેવ સારે; સહૃયતા સુભગતાદિક ગુણ તુમ તણી, સેવના પાવનાને આધારે. શ્રી૦ ૩. સિંહસેન ભૂપ સુજસા તણો નંદનો, ચૌદમો ચૌદ ભૂયગામ પાળે; ચૌદ ગુણઠામ સોપાન ચઢી નિજ ગુણ, આવતા આપમાંહિ સંભાળે. શ્રી૦ ૪. અનંતજિન સેવથી અનંત જિનવર તણી, ભકિતની બકત નિજ શકિત સારું; ન્યાયસાગર કહે અવનીતળે જોયતાં, એહ સમ અવર નહી કોય તારું. શ્રી૦ ૫.

૧૨. શ્રી ધર્મનાથજિન સ્તવન.

હાંરે મારે ધર્મજિણંદશું લાગી પૂરણ પ્રીત જો, જીવડલો લલચાણો જિનજીની ઓળગેરે લો; હાંરે મુને થાશે કોઇક સમે પ્રભુ સુપ્રસન્ન જો, વાતલડી મહારીરે સવી થાશે વગેરે લો. ૧. હાંરે પ્રભુ દુરીજનનો ભંભેર્યો માહરો નાથ જો, ઓળવશે નહી કયારે કીધી ચાકરીરે લો; હાંરે મારા સ્વામી સરખો કુણ છે દુનિયા માંહ જો, જઇયેરે જીમ તેહને ઘર આશા કરીરે લો. ૨. હાંરે જસ સેવાસેતી સ્વારથની નહી સિધ્ધ જો, ઠાલીરે શી કરવી તેહથી ગોઠડીરે લો; હાંરે કાંઈ જુઠું ખાય તે મિઠાઇને માટે જો, કાંઇરે પરમારથ વિણ નહી પ્રીતડીરે લો. ૩. હાંરે મારે અંતરજામી જીવનપ્રાણઆધાર જો, વાયોરે નવિ જાણ્યો કલિયુગ વાયરોરે લો; હાંરે મારે લાયક નાયક ભગતવછલ ભગવંત જો, વારૂરે ગુણ કેરો સાહિબ

સાયરુરે લો. ૪. હાંરે મારે લાગી મુજને તાહરી માયા જોર જો, અળગારે રહ્યાથી હોય ઓસંગળોરે લો; હાંરે કુણ જાણે અંતરગતની વિણ મહારાજ જો, હેજેરે હસી બોલો છાંડી આમલોરે લો. ૫. હાંરે તારે મુખને મટકે અટકયું માહરૂં મન જો, આંખડલી અણીયાળી કામણગારીઆરે લો; હાંરે મારા નયણાં લંપટ જોવે ખીણ ખીણ તુજ જો, રાતેરે પ્રભુરૂપે ન રહે વારીઆંરે લો. ૬. હાંરે પ્રભુ અળગા તોપણ જાણજો કરીને હજૂર જો, તાહરીરે બલિહારી હું જાઉં વારણેરે લો, હાંરે કવિ રૂપ વિબુધનો મોહન કરે અરદાસ જો, ગિરૂઆથી મન આણી ઉલટ અતિ ઘણેરે લો. ૭.

૧૩. શ્રી શાંતિજિન સ્તવનો.

૧

શાંતિજિનેશ્વરદેવ દયાળશિરોમણીરે, કે દયાળશિરોમણી; સોળમો જિનવર પંચમ ચક્રી જગધણીરે, કે ચક્રી જગધણી. ૧. પારેવા શું પ્રીતિ કરી તિણિ પેરે કરોરે; તિ૦ જનમ જરા ભય મરણ સીંચાણાથી ઉદ્ધારોરે. કે સી૦ ૨. તેણે કાંઈ દીધું હોયે તે મુજને કહોરે; કે તે૦ જો શરણ કર્યાની લાજ તો મુજને નિરવહોરે. કે મુ૦ ૩. પારેવા પરિહરણ કરે તુજ સેવનારે; કે ક૦ સિદ્ધિંકેય સુત ભીતિ નિવારણ કામનાર. કે નિ૦ ૪. તિણ કારણ હું સેવક સ્વામિ તું માહરોરે; કે સ્વા૦ તેહથી હું છું અધિક સેવા પર તાહરોરે; કે સે૦ અચિરા માતા વિશ્વસેન પિતા છે તાહરોરે. કે સે૦ ૫. શાંતિ નામ ગુણ રહશ્યે મુજને તારતાંરે; કે મુ૦ ન્યાયસાગર કહે ઇષ્ટ પ્રભુ દિલ ધારતાંરે. કે દિ૦ ૬.

૨

સોળમા શ્રી જિનરાજ ઓળગ સુણો અમ તણી લલનાં, ભગતથી એવડી કેમ કરોછો ભોળામણી લલનાં; ચરણે વળગ્યો જેહ આવીને થઈ ખરો, લ૦ નિપટ જ તેહથી કોણ રાખે રસ આંતરાં. લ૦ ૧. મેં તુજ કારણ સ્વામી ઉવેખ્યા સુર ઘણા, લ૦ માહરી દિશાથી મેં તો ન રાખી કાંઈ મણા; લ૦ તો તુમે મુજથી કેમ અપુંઠા થઈ

રહો લ૦ ચૂક હોવે જો કોય સુખે મુખથી કહો. લ૦ ૨. તુજથી અવર ન કોય અધિક જગતી તળે, લ૦ જેહથી ચિત્તની વૃતિ એકાગી જઈ મળે; લ૦ દીજે દરશન વાર ઘણી ન લગાવીએ, લ૦ વાતલડી અતિ મીઠી તે કિમ વિરમાવીએ. લ૦ ૩. તું જો જળ તો હું કમળ કમળ તો હું વાસના, લ૦ વાસના તો હું ભ્રમર ન ચૂકું આસના; લ૦ તું છોડ પણ હું કેમ છોડું તુજ ભણી, લ૦ લોકોતર કોઇ પ્રીત આવી તુજથી બની. લ૦ ૪. ધુરથી શાને સમકિત દઈને ભોળવ્યો, લ૦ ખોટે હવે કિમ જાઉં દિલાસે ઓળવ્યો; લ૦ જાણી ખાસો દાસ વિસામો છો કિશું, લ૦ અમે પણ ખિજમતમાંહી ખોટા કિમ થાયશું. લ૦ ૫. બીજી ખોટી વાત અમે રાચું નહી, લ૦ મેં તુજ આગળ માહરા મનવાળી કહી; લ૦ પૂરણ રાખો પ્રેમ વિમાસો શું તમે, લ૦ અવસર લહી એકાંત વિનવીએ છીએ અમે. લ૦ ૬. અંતરજામી સ્વામી અચિરાનંદના, લ૦ શાંતિકરણ શ્રીશાંતિજી માનજો વંદના; લ૦ તુજ સ્તવનાથી તન મન આણંદ ઉપજ્યો, લ૦ કહે મોહન મનરંગ પંડિત કવિ રૂપનો. લ૦ ૭.

૩

શાંતિજિણંદ સોહામણારે જોજો, સોળમા જિનરાય, મોરા સાહિબારે. ઠકુરાઇ ત્રિહું લોકનીરે જોજો, સેવે સુર નર પાય. મો૦ શાં૦ ૧. મુખ શારદકો ચંદલોરે જોજો, હસત લલિત નિશદીશ; મો૦ આંખડી અમીઅ કચોલડીરે જોજો, પૂરવો સકળ જગીશ મો૦ શાં૦ ૨. આંગી અનોપમ હેમનીરે જોજો, ઝગમગ વિવિધ જડાવ; મો૦ દેખી મૂરત સુંદરૂરે જોજો, ભજે અનમિષતા ભાવ. મો૦ શાં૦ ૩. છત્રત્રય શિર શોભતારે જોજો, મહિમાનો અવતંસ; મો૦ અજૂઆળ્યો તિરથ આપણુંરે જોજો, વિશ્વસેન નૃપનોવંશ. મો૦ શાં૦ ૪. અકળકળા જિનજી તણીએ જોજો, મનોહર રૂપ અમીત; મો૦ શીતલપૂરે શોભતારે જોજો, ભગતીવછલ ભગવંત. મો૦ શાં૦ ૫. કેવલનાણુ દિવાકરૂરે જોજો, સમકિતગુણભંડાર; મો૦ પારેવો તેં ઉગારીઓરે જોજો, એમ અનેક ઉપગાર. મો૦ શાં૦ ૬. હું બલિહારી તાહરીરે જોજો, જિન

તુમે દેવાધીદેવ; મો૦ મોહન કહે કવિ રૂપનોરે જોજો, ભવોભવ દેજો સેવ. મો૦ શાં૦ ૭.

૪

શાંતિજિણંદ મહારાજ, જગતગુરુ, શાંતિજિણંદ મહારાજ; અચિરાનંદન ભવિ મનરંજન, ગુણનિધિ ગરીબનિવાજ. જ૦ ૧. ગર્ભ થકી જિણે ઇતિ નિવારી, હરષિત સુર નર કોડી; જનમ થયે ચોસઠ ઇંદ્રાદિક, પદ પ્રણમે કર જોડી. જ૦ ૨. મૃગલંછન ભવિક તુમ ગંજન, કંચનવાન શરીર; પંચમનાણી પંચમ ચક્રી, સોળસમો જિન ધીર. જ૦ ૩. રત્નજડિત ભૂષણ અતિ સુંદર, આંગી અંગ ઉદાર; અતિ ઉછરંગ ભગતિ નૌતમ ગતિ, ઉપશમ રસ દાતાર. જ૦ ૪. કરૂણાનિધિ ભગવાન કૃપાકર, અનુભવ ઉદિત આવાસ; રૂપ વિબુધનો મોહન પભણે, દીજે જ્ઞાન વિલાસ. જ૦ ૫.

૫

મ્હારો મુજરો લ્યોને રાજ, સાહિબ શાંત સલુણા. અચિરાજીના નંદન તોરે, દર્શન હેતે આવ્યો; સમકિત રીઝ કરોને સ્વામી, ભગતિ ભેટણું લાવ્યો. મ્હારો૦ ૧. દુઃખ ભંજન છે બિરુદ તુમારો, અમને આશા તુમારી; તુમે નિરાગી થઇને છૂટો, શી ગતિ હોશે અમારી. મ્હારો૦ ૨. કહેશે લોક ન તાણી કહેવું, એવડું સ્વામી આગે; પણ બાલક જો બોલી ન જાણે, તો કેમ વ્હાલો લાગે. મ્હારો૦ ૩. મ્હારે તો તું સમરથ સાહિબ, તો કેમ ઓછું માનું; ચિન્તામણિ જેણે ગાંઠે બાંધ્યું, તેહને કામ કિશાનું. મ્હારો૦ ૪. અધ્યાતમ રવિ ઉગ્યો મુજ ઘટ, મોહ તિમિર હર્યું જુગતે; વિમલ વિજય વાચકનો સેવક, રામ કહે શુભ ભગતે. મ્હારો૦ ૫.

૬

સુણો શાન્તિ જિણંદ સોભાગી; હું તો થયો છું તુજ ગુણરાગી; તુમે નિરાગી ભગવંત, જોતાં કેમ મલશે તંત. સુણો૦ ૧. હું તો ક્રોધ કષાયનો ભરીયો, તું તો ઉપશમ રસનો દરીયો; હું

તો અજ્ઞાને આવરીયો, તું તો કેવલ કમલા વરીયો. સુણો૦ ૨. હું તો વિષયા રસનો આશી, તેં તો વિષયા કીધી નિરાશી; હું તો કર્મને ભારે ભાર્યો, તેં તો પ્રભુ ભાર ઉતાર્યો. સુણો૦ ૩. હું તો મોહ તણે વશ પડીયો, તું તો સઘલા મોહને નડીયો; હું તો ભવ સમુદ્રમાં ખુંતો, તું તો શિવ મંદિર પહોતો. સુણો૦ ૪. મારે જન્મ મરણનો જોરો, તેં તો તોડયો તેહનો દોરો; મારો પાસો ન મેલે રાગ, તમે પ્રભુજી થયા વીતરાગ. સુણો૦ ૫. મુને માયાએ મુકયો પાશી, તું તો નિરબંધન અવિનાશી; હું તો સમકિતથી અધુરો, તું તો સકલ પદારથે પૂરો. સુણો૦ ૬. મ્હારે છો તુંહિ પ્રભુ એક, ત્હારે મુજ સરીખા અનેક; હું તો મનથી ન મૂકું માન, તું તો માન રહિત ભગવાન. સુણો૦ ૭. મારૂં કીધું તે શું થાય, તું તો રંકને કરે રાય; એક કરો મુજ મહેરબાની, મ્હારો મુજરો લેજો માની. સુણો૦ ૮. એકવાર જો નજરે નીરખો, તો કરો મુજને તુમ સરીખો; જો સેવક તુમ સરીખો થાશે, તો ગુણ તમારા ગાશે. સુણો૦ ૯. ભવો ભવ તુજ ચરણની સેવા, હું તો માગું દેવાધીદેવા; સામું જુઓને સેવક જાણી, એવી ઉદયરત્નની વાણી. સુણો૦ ૧૦.

૭

તું પારંગત તું પરમેશ્વર, વાલા મારા તું પરમારથ વેદી; તું પરમાતમ તું પુરષોત્તમ, તુંહી અછેદી અવેદીરે. ૧. મનના મોહનીયા, તાહરી કીકી કામણગારીરે જગના સોહનીયા. (ટેક) યોગી અયોગી ભોગી અભોગી, વા૦ તુંહીજ કામી અકામીરે; તુંહી અનાથ નાથ સહુ જગનો, આતમ સંપદા પામીરે. મન૦ ૨. એક અસંખ્ય અનંત અનુચર, વા૦ અકલ સકલ અવિનાશી; અરસ અવર્ણ અગંધ અફરસી, તુંહી અપાસિ અનાસીરે. મનના૦ ૩. મુખ પંકજ ભમરી પરે અમરી, વા૦ તુંહી સદા બ્રહ્મચારીરે; સમોસરણ લીલા અધિકારી, તુંહીજ સંયમ ધારીરે. મનના૦ ૪. અચિરાનંદન અચરિજ એહી, વા૦ કહાણી માંહિ ન આવેરે; ક્ષમાવિજ્ય જિન વયણ સુધારસ, પીવે તેહિજ પાવેરે. મનના૦ ૫.

૮

સેવો સેવોને રાજ, શાન્તિ જિનેશ્વર સ્વામી; સોળમા જિનવર સોલમ સોવન, વરણે શિવગતિ ગામી. સેવો૦ ૧. જગગુરૂ જગલોચન જગદાયક, જગતારણ હિતકારી; જગજીવન જગબંધવ જિનવર, વંદો સવિ નરનારી. સેવો૦ ૨. નિજ નિર્વાણ સમય પ્રભુ જાણી, બહુ સાધુ પરિવારે; સમેતશિખરે પધાર્યા પ્રભુજી, આપ તરે પર તારે. સેવો૦ ૩. માનું શિવ ચઢવાની નિસરણી, સમેત શિખર ગિરીંદા; આરોહે અલવેસર જિનવર, અચિરા રાણીનંદા. સેવો૦ ૪. પદ્માસન પૂરી પરમેશ્વર, બેઠા ધ્યાન સમાધિ; સુરવર સમવરસણ તિહાં વિરચે, હેજસું હૈડું વાધે. સેવો૦ ૫. તિહાં બેસી ઉપદેશ દીયે પ્રભુ, નિસુણે અસુર સુરીંદા; ભાવ અનિત્ય સકલ ભવ માંહે, દીસે એ સવિ ફંદા. સેવો૦ ૬. મ મ કરશો મમતા મનમાંહે, સહુ સંબંધે મલીયું; રાખે ભવ માંહે રોકીને, કર્મ કટક એ બલીયું. સેવો૦ ૭. તું કોણ ઘરનો ચેતન તાહરી, સમતા સુંદરી નારી; શું લાગ્યો મમતા ગણિકાશું, હોય રહ્યો ભિખારી. સેવો૦ ૮. ચેતન સંગ તજો મમતાનો, કરો સમતાશું યારી; જોતે જાતિ મીલે હોય જુગતું, અસરિષ સંગ નિવારી. સેવો૦ ૯. કામ કરો કોઇ એહવું ધારી, બંધનો હેતુ નિવારી; જેમ ભવસ્થિતિ છાંડી અતિ ભારી, વરીયે મુકિત સુનારી. સેવો૦ ૧૦.

૯

જગ જન મનરંજેરે, મનમથ બળ ભંજે રે; નવિ રાગ ન દોસ તું અંજે ચિત્ત શું રે. ૧. શિરછત્ર વિરાજેરે, દેવદુંદુભિ વાજેરે; ઠકુરાઇ ઇમ છાજે, તોહિ અકિંચનોરે. ૨. થિરતા ધૃતિ સારીરે, વરી સમતા નારી રે; બ્રહ્મચારી શિરોમણી, તો પણ તું સુણ્યો રે. ૩. ન ધરે ભવરંગોરે, નવિ દોષાસંગો રે; મૃગલંછન ચંગો, તો પણ તું સહી રે. ૪. તુજ ગુણ કુણ આખેરે, જગ કેવળી પાખે રે; સેવક જશ ભાખે, અચિરાસુત જયો રે. ૫.

૧૦

શાંતીજીનેશ્વર સાચો સાહિબ, શાંતી કરણ અનુકૂલમેં હો જીનજી, તું મેરા મનમેં તું મેરા દિલમેં; ધ્યાન ધરૂં પલપલમેં સાહેબજી, તું મેરા૦ ૧. ભવમાં ભમતાં મેં દરીશન પાયો, આશા પુરો એક પલમેં હો જીનજી. તું મેરા૦ ૨. નિર્મલ જ્યોત વદન પર સોહે, નીકસ્યોજી ચંદ વાદળમેં હો જીનજી. તું મેરા૦ ૩. મેરો મન તુમ સાથે લીનો, મીન વસે જ્યું જળમેં સાહેબજી. તું મેરા૦ ૪. જીનરંગ કહે પ્રભુ શાંતિ જિનેશ્વર, દીઠોજી દેવ સકળ મેં હો જીનજી. તું મેરા૦ ૫.

૧૧

સુંદર શાંતિજિણુંદની, છબિ છાજે છે, પ્રભુ ગંગા જલ ગંભીર કીર્ત્તિ ગાજે છે; ગજપુર નયર સોહામણું, ઘણું દીપે છે, વિશ્વસેન નરિંદનો નંદ, કંદર્પ ઝીપે છે. ૧. અચિરા માતાએ ઉર ધર્યો, મન રંજે છે; મૃગ લંછન કંચન વાન, ભાવઠ ભંજે છે. ૨. પ્રભુ લાખ વરસ ચોથે ભાગ, વ્રત લીધું છે; પ્રભુ પામ્યા કેવલજ્ઞાન, કારજ સીધ્યું છે. ૩. ધનુષ ચાલીશનું ઈશનું, તનુ સોહે છે; પ્રભુ દેશના ધ્રુનિ વરસંત, ભવિ પડિબોહે છે. ૪. ભક્તવત્સલ પ્રભુતા ભણી, જન તારે છે; બૂડંતા ભવજલ માંહિ, પાર ઉતારે છે. ૫. શ્રી સુમતિવિજય ગુરૂ નામથી, દુઃખ નાસે છે; કહે રામવિજય જિનધ્યાન, નવ નિધિ પાસે છે. ૬.

૧૨

ક્ષણુ ક્ષણુ સાંભરો શાંતિ સલુણા, ધ્યાન ભૂવન જિનરાજ પરૂણા; ક્ષ૦ શાંતિ જિનંદકો નામ અમીસેં, ઉલ્લાસિત હોત હુમ રોમ વપુના, ક્ષ૦ ભવ ચોગાનમે ફિરતે પાએ, છોરત મેં નહિ ચરણુ પ્રભુનાં. ક્ષ૦ ૧. છીલ્લરમેં રતિ કબહુ ન પાવે, જે ઝીલે જલ ગંગ યમુના; ક્ષ૦ તુમ સમ હુમ શિર નાથ ન થાશે, કર્મ અધૂના દૂના ધૂના. ક્ષ૦ ૨. મોહ લરાઇ મેં તેરી સહાઈ, તો ક્ષણુમેં છિન્ન છિન્ન કટુના; ક્ષ૦ નાહે ઘટે પ્રભુ આના દૂના, અચિરા સુત પતિ મોક્ષવધુના.

ક્ષ૦ ૩. ઓરકી પાસમેં આસ ન કરતે, ચાર અનંત પસાય કરૂના; ક્ષ૦ કયુંકર માગત પાસ ધત્તૂરે, યુગલિક યાચક કલ્પતરૂના. ક્ષ૦ ૪. ધ્યાન ખડ્ગ વર તેરે આ સંગે, મોહ ડરે સારી ભીક ભરૂના; ક્ષ૦ ધ્યાન અરૂપી તો સાંઇ અરૂપી, ભકતે ધ્યાવત તાના તૂના. ક્ષ૦ ૫. અનુભવ રંગ વધ્યો ઉપયોગ, ધ્યાન સુપાનમેં કાથા ચૂના; ક્ષ૦ ચિદાનંદ ઝકઝોલ ઘટાસેં, શ્રી શુભ વીરવિજય પડિપુન્ના. ક્ષ૦ ૬.

૧૩

સોલમા શાંતિ જિનેસર દેવકે, અચિરાના નંદરે; જેહની સારે સુરપતિ સેવકે; અ૦ તિરિ નર સુર સહુ સમુદાયકે અ૦ એક યોજન માંહે સમાય કે. અ૦ ૧. તેહને પ્રભુજીની વાણીકે, અ૦ પરિણમે સમજે ભવિ પ્રાણીકે; અ૦ સહુ જીવના સંશય ભાંજેકે, અ૦ પ્રભુ મેઘધ્વનિ એમ ગાજેકે અ૦ ૨. જેહને જોયણ સવાસો માન કે, અ૦ જે પૂર્વના રોગ તેણે થાનકે; અ૦ સવિનાશ થાયે નવા નાવે કે, અ૦ ષટ્ માસ પ્રભુ પરભાવે કે. અ૦ ૩. જિહાં જિનજી વિચરે રંગ કે, અ૦ નવિ મુષક શુલભ પતંગ કે; અ૦ નવિ કોઇને વર વિરોધ કે, અ૦ અતિ વૃષ્ટિ અનાવૃષ્ટિ રોધ કે. અ૦ ૪. નિજ પરચક્રનો ભય નાસે કે, અ૦ વલી મરકી નાવે પાસે કે; અ૦ પ્રભુ વિચરે તિહાં ન દુકાલ કે, અ૦ જાયે ઉપદ્રવ સવિ તત્કાલ કે. અ૦ ૫. જસ મસ્તક પૂંઠે રાજે કે, અ૦ ભામંડલ રવિ પરે છાજે કે; અ૦ કર્મ ક્ષયથી અતિશય અગીયાર કે, અ૦ માનું યોગ્ય સામ્રાજ્ય પરિવાર કે. અ૦ ૬. કબ દેખું ભાવ એ ભાવે કે, અ૦ એમ હોંશ ઘણી ચિત્ત આવે કે; અ૦ શ્રી જિન ઉત્તમ પરભાવે કે, અ૦ કહે પદ્મ વિજય બની આવે કે. અ૦ ૭.

૧૪

અચીરાનંદન પ્રણુમીએ રે, સમય સમય સો વાર; સેવાથી સુખ લહેરે, એહ ભવ જશ વિસ્તાર; એહ ભવ જશ વિસ્તાર તે પામે, શાંતિ જિનેશ્વર સાહેબ નામે; જગમાં શાંતિ થઇ તીણુ સાટે, નામ ઠવ્યું પ્રભુનું તીણુ માટે. શ્રી શાંતિ જિનેશ્વરજી. ૧. એક

ભવમાં ભોગવી રે, પદવી તીણ જિનરાય; નામ કહાણી પ્રથમથી રે, મંડલીક નરરાય; મંડલીક નરરાય કહાણા, ચોદ રયણ પ્રગટ્યા સપરાણા; ચક્રવર્તિ પદવી તદનંતર, ઉદય આવે તબ ભોગવે નરવર. શ્રી શાંતિ૦ ૨. ચક્ર રયણ ઉપન્યાં પછી રે, ચક્રી ભરત છ ખંડ; આપ ચઢે સાધન ભણી રે, સાધે તુરત ત્રિખંડ; સાધે તુરત ત્રિખંડ ભલેરા, વૈતાઢય પર્વત પાસે ડેરા; ગુફા તમિસ્રા તાસ કમાડે, દંડ રત્ન પ્રહારે ઉઘાડે. શ્રી શાંતિ૦ ૩. તેહ કમાડ ઉઘાડતાં રે, નિસરે અગ્નિ વરાળ; ચક્રી કટક ઉભું રહે રે, તો થાએ પ્રજાળ; તો થાએ પ્રજાળ ઝુઝુઆં, માસ છ ત્યાંહ નિસરે ધુઆં; અનુક્રમે શિતલ થાય વાટ, ચક્રી પેસે સેના લેઈ ઘાટ. શ્રી શાંતિ૦ ૪. ગુફા માંહે પેસતાં રે, ભીંત ભીંતર હોય પાસ; જોજન જોજન અંતરે રે, મંડલ ઓગણપચાસ; મંડલ ઓગણપચાસ આલેખે, કાંગણી રયણ થકી સહુ દેખે; અંધકાર તિહાં જાએ નાશ, થાએ દિનકર સમ પ્રકાશ. શ્રી શાંતિ૦ ૫. મધ્યે નિમ્નગા ઉમ્નગા રે, હોય નદી અસરાલ; ત્રણ પાત્રાદિક એકમાંરે, ડબે તિહાં તત્કાલ; ડૂબે તિહાં તત્કાલ જે નાખે, પત્થરને પણ ડૂબતા રાખે; બીજી તટનીનો ગુણ એહ, ઉતરે ચક્રી તેહને જેહ. શ્રી શાંતિ૦ ૬. વિદ્યાધર વૈતાઢયના રે, આણ માને સહુ કોય; આગે ત્રિખંડ મ્લેચ્છના રે, સાધે ચક્રી સોય; સાધે ચક્રી સોય તેહ તો કિંકર, બાણ નામાંકિત મેલે બળકર; મ્લેચ્છ તણા જે રાય ઉદાર, બાણ પડે તસ સભા મઝાર. શ્રી શાંતિ૦ ૭. તેહ નામને વાંચતાં રે, ક્રોધ ધમ ધમ થાય; મ્લેચ્છ છ એ દલ લઇને રે, ચક્રી સન્મુખ થાય; ચક્રી સન્મુખ થાય અબુઝ, જોરાવર માંડે તિહાં ઝુઝ; ચક્રી સેનાશું જોર ન લાગે, લડતાં મ્લેચ્છ તણાં દમ ભાગે. શ્રી શાંતિ૦ ૮. દેવ સાનિધ્યે તવ ત્યાંહિ રે, મ્લેચ્છ છએ ત્રણ વાર; ચક્રીનાં દલ ઉપરે રે, વરસાવે જલધાર; વરસાવે જલધાર જે જોર, મુશલ ધારા દુર્દમ ઘોર; ધર્મ રત્ન ચક્રી વિસ્તારે, છત્ર રત્નઉપર ધારે. શ્રીશાંતિ૦ ૯. મેઘ વૃષ્ટિ કરતાં થકાંરે, થાકયો તે સુરરાય; ચક્રવર્તિ પુણ્યવંતાનો રે, વાંળ ન વાંકો થાય; વાળ ન વાંકો થાય ત્યારે, મ્લેચ્છ છએ

પ્રણુમે તેણી વારે; આણ મનાવી ચક્રી ચાલે, રિષભ કુટ નગરે નજર નિહાલે. શ્રી શાંતિ૦ ૧૦ કાંગણી રયણ થકી લખે રે, ચક્રી આપણું નામ; ખંડ થકી પ્રભાત નિસરી રે, ચક્રી આવે નિજ ઠામ; નિજ ઠામે છસેં વર્ષે આવે, ખટ ખંડ માંહે આણ મનાવે; કુરૂજન પદમાં હથ્થીણુા ઉરવર, રાજધાની ભોગવે વર ચક્રધર. શ્રી શાંતિ૦ ૧૧. ચક્રવર્તિ પદવી ભોગવી રે, ત્રણ જીમ છંડી તેહ; રિદ્ધિ કહું હવે તેહની રે, સાંભલજો ગુણ ગેહ; સાંભલજો ગુણ ગેહરે સાથી, લાખ ચોર્યાસી હયવર હાથી; છન્નુ ક્રોડ પાયક દલ સુરા, ભરત ક્ષેત્ર ખટ ખંડ તે પૂરા. શ્રી શાંતિ૦ ૧૨. અશ્વ વેસર વિવિધ ધરાવે, સંખ્યા કોડી ચોવીશ; ગબરૂ મારૂ કાબલી રે, ઊંટ તે ક્રોડ તેત્રીસ; ઊંટ તે ક્રોડ તેત્રીસ પઠઇઆ, જોરાવર ત્રણ ક્રોડ પોઠઇઆ; એક લાખ જે ગાયનું દુધ, જીરવે ચક્રી દેહ વિશુદ્ધ. શ્રી શાતિ૦ ૧૩. ચૌદ રત્ન નવનિધિ ભલારે, સહસ પચવીસ જક્ષ; ચૌદ સહસ મહામંત્રવી રે, ત્રણ ક્રોડ મંત્રી દક્ષ; ત્રણ ક્રોડ મંત્રી દક્ષ દીવાજા, બત્રીસ સહસ મુગટ બંધ રાજા; ચોસઠ સહસ અંતે ઉર નારી, વારાંગના બમણી વિસ્તારી. શ્રી શાંતિ૦ ૧૪. બત્રીસ સહસ નાટક ભલા રે, બત્રીસ સહસ સુદેશ; ચૌદ સહસ જલપંથ અછેરા, ઇગિવીસ સહસ સન્નિ વેશ; ઇગિવીશ સહસ સન્નિવેશ સુંદર ગામ, બત્રીશ સહસ વેલાઉલ ઠામ; સોળ સહસ રાજધાની જાણો, છપ્પન અંતરદ્વીપ વખાણો. શ્રી શાંતિ૦ ૧૫. ગામ છન્નુ ક્રોડ ગામડાં રે, કોડી ઓગણપચાસ; બાગ વાડી ઉદ્યાન તે રે, સહસ ઓગણપચાસ; સહસ ઓગણપચાસ કુરાજ કહાણા, સોળ સહસ મ્લેચ્છ કુરાજ કલાણા; એણી પરે સેણી અઢાર અઢાર, એંસી સહસ પંડિત સિરદાર. શ્રી શાંતિ૦ ૧૬. સાત કોડી કુટુંબિક રે, સોળ સહસ નિજ ગેહ; વર દ્રોણુમુખ તે જાણજો રે, સહસ નવાણું તેહ; સહસ નવાણું તેહ તે સુંદર, ચોવીશ સહસ બાવન પુરવર; સહસ અડતાલીસ પાટણ મોટા, ચોવીશ સહસ માંડવ સકોટા. શ્રી શાંતિ૦ ૧૭. કરબુર ખેડા જાણજો રે, સહસ ચોવીસ ચોવીસ; નવ વારા નગરી કહી

રે, નિરુપમ સહુસ બત્રીસ; નિરૂપમ સહુસ બત્રીસ તે આગર, સોળ સહુસ સંખ્યાએ ચાકર; દ્વીપ તો સોળ સહુસ જલ મગ, કુલ બત્રીસે સહુસ પ્રસિદ્ધ. શ્રી શાંતિ૦ ૧૮ ચક્રવર્તિ ચઢવા તણા રે, હયવર ક્રોડી અઢાર; પાંચ ક્રોડી દીવી ધરારે, બત્રીસ ક્રોડ અસ્વાર; બત્રીસ ક્રોડ અસ્વાર તે ચાનક, ત્રણ ક્રોડ ભોજનનાં સ્થાનક; પ્રવરપતાકા દ્વાદશ ક્રોડ, ક્રોડ નવાણું માંડવીક જોડ. શ્રી શાંતિ૦ ૧૯. લાખ ચોરાશી દુંદુભી રે, લાખ ચોરાશી નિશાન; ત્રણ ક્રોડ જોગી કહ્યા રે, ત્રણ ક્રોડ હળ ખેડાણ; ત્રણ ક્રોડ હળ ખેડાણ એ જાસ, ક્રોડ નવાણું દાસીદાસ; ચોસઠ સહુસ કલ્યાણકારક, ક્રોડ નવાણું તે પટ તારક. શ્રી શાંતિ૦ ૨૦. વૈદ્ય શેઠ સારથ પતિ રે, એ સહુ ત્રણ ત્રણ ક્રોડ; ક્રોડ નવાણું શેઠીઆ રે, સેવ કરે કર જોડ; સેવ કરે કર જોડ નિજ ઘર, ત્રણસેં સાઠ સુપકાર તે સુંદર; રસવતીઓ નિપજાવે પ્રેમે, ચક્રી ત્રણ લાખ સાથે જમે. શ્રી. શાંતિ૦ ૨૧. ક્રોડ નવાણું મત્સુધિઆરે, ત્રણ ક્રોડ હજુરદાર; લાખ નવાણું લેખવો રે, અંગરક્ષક પરિવાર; અંગરક્ષક પરિવાર તે જોઈ, ક્રોડ નવાણું કાવડીઆ ભાઈ, ક્રોડ નવાણું થયા તે ટોલી, ક્રોડ નવાણું પાન તંબોલી. શ્રી શાંતિ૦ ૨૨. માવત પાંડવ જાણજોરે, ક્રોડ નવાણું નવાણું; આઠ ક્રોડ તે સામની રે, સીતેર ક્રોડ વખાણું; સીતેર ક્રોડ વખાણું ગાડાં રૂડાં, લાખ ચોરાશી બોલે સુડા; ક્રોડ નવાણું મીઠા બોલા, ત્રણ ક્રોડ વાજીંત્ર મલેલા. શ્રી શાંતિ૦ ૨૩. એમ અનેક ચક્રવર્તિની રે, બોલી રિદ્ધિ અપાર; તે છાંડીને તતખીણ રે, લીધો સંજમ ભાર; લીધો સંજમ ભાર તે સાર, જાણ્યો એહ અથિર સંસાર; તીર્થંકર પદવી શ્રીકાર, ભોગવી શ્રી જિનરાજ ઉદાર. શ્રી શાંતિ૦ ૨૪. પચવીસ સહસ કુમાર અવસ્થાપણે રે, પચવીસ સહુસ મંડલીક; પચવીસ સહુસ ચક્રવર્તિપણે રે, પચવીસ સહુસ કેવલીક; પચવીસ સહુસ કેવલીક તે સાર, સમેત શિખર ગિરિરાય ઉદાર; શૈલેસી કરણે સુખકાર, પામ્યા શિવ મંદિર જયકાર. શ્રી શાંતિ૦ ૨૫. તપ ગચ્છ નાયક વંદીએ રે, વિજય ક્ષમા સૂરીરાય; કાંતિ સાગર પંડિતવરૂ રે, તાસ તણે સુપસાય; તાસ તણે સુપસાય

કહાયા, સમર્થ શાંતિ જિનેશ્વર ધ્યાયા; જસવંત સાગર પંડિત રાયા, શિષ્ય જિનેશ્વર સાગર ગુણ ગાયા. શ્રી શાંતિ૦ ૨૬.

૧૪. શ્રી મુનિસુવ્રતજિન સ્તવન.

આજ સફળ દિન મુજ તણો, મુનિસુવ્રત દીઠા; ભાગી તે ભાવઠ ભવતણી, દિવસ દુરિતના નીઠા. આ૦ ૧. આંગણે કલ્પવેલી ફળી, ઘન અમિયના વૂઠા; આપ માગ્યા તે પાસા ઢળ્યા, સુર સમકિત વુઠા. આ૦ ૨. નિયતિ હિત દાન સનમુખ હુયે, સ્વપુણ્યોદય સાથે; જશ કહે સાહિબે મુગતિનું, કરિઉં તિલક નિજ હાથે. આ૦ ૩.

૧૫. શ્રી નેમિનાથ સ્તવનો.

૧

પરમાતમ પૂરણ કલા, પૂરણ ગુણ હો પૂરણ જન આશ; પૂરણ દ્રષ્ટિ નિહાલીયે, ચિત્ત ધરિયે હો અમચી અરદાસ. પ૦ ૧. સર્વ દેશ ઘાતી સહુ, અઘાતી હો કરી ઘાત દયાળ; વાસ કીયો શિવ મંદિરે, મોહે વીસરી હો ભમતો જગજાળ. પ૦ ૨. જગતારક પદવી લહી, તાર્યા સહી હો અપરાધી અપાર; તાત કહો મોહે તારતાં કિમ કીની હો ઈણ અવસર વાર. પ૦ ૩. મોહ મહા મદ છાકથી, હું છકીયો હો નહિં શુદ્ધ લગાર; ઉચિત સહી ઇણે અવસરે, સેવકની હો કરવી સંભાળ. પ૦ ૪. મોહ ગયા જો તારશો, તિણવેળા હો કહા તુમ ઉપગાર; સુખ વેળા સજ્જન ઘણાં, દુઃખ વેળા હો વિરલા સંસાર. પ૦ ૫. પણ તુમ દરિસન જોગથી, થયો હૃદયે હો અનુભવ પરકાશ; અનુભવ અભ્યાસી કરે, દુઃખદાયી હો સહુ કર્મ વિનાશ. પ૦ ૬. કર્મ કલંક નિવારીને, નિજ રૂપે હો રમે રમતા રામ; લહત અપૂરવ ભાવથી, ઈણ રીતે હો તુમ પદ વિશ્રામ. પ૦ ૬. ત્રિકરણ જોગે વિનવું, સુખદાયી હો શિવાદેવી નંદ; ચિદાનંદ મનમેં સદા, તુમે આવો હો પ્રભુ નાણદિણંદ. પ૦ ૮.

૨

નિરખો નેમિ જિણંદને, અરિહંતાજી; રાજી મતિ કર્યો ત્યાગ. ભગવંતાજી; બ્રહ્મચારી સંયમ ગ્રહ્યો અ૦ અનુક્રમે થયા વીતરાગ.

ભ૦ ૧. ચામર ચક્ર સિંહાસન અ૦ પાદપીઠ સંયુક્ત ભ૦; છત્ર ચાલે આકાશમાં અ૦ દેવદુંદુભિ વર ઉત્ત. ભ૦ ૨. સહસ જોયણુ ધ્વજ સોહતો અ૦ પ્રભુ આગલ ચાલંત ભ૦; કનક કમલ નવ ઉપરે અ૦ વિચરે પાય ઠવંત. ભ૦ ૩. ચાર મુખે દીયે દેશની અ૦ ત્રણુ ગઢ ઝાકઝમાલ ભ૦; કેશ રોમ સમશ્રુ નખા અ૦ વાધે નહીં કોઈ કાલ. ભ૦ ૪. કાંટા પણુ ઉંધા હોય અ૦ પંચવિષય અનુકૂલ ભ૦; ષટ્-રૂતુ સમકાલે ફલે અ૦ વાયુ નહીં પ્રતિકૂલ. ભ૦ ૫. પાણી સુગંધ સુર કુસુમની અ૦ વૃષ્ટિ હોય સુરસાલ ભ૦; પંખી દીયે સુપ્રદક્ષિણા અ૦ વૃક્ષ નમે અસરાલ. ભ૦ ૬. જિન ઉત્તમ પદ પદ્મની અ૦ સેવ કરે સુર કોડી ભ૦; ચાર નિકાયના જઘન્યથી અ૦ ચૈત્ય વૃક્ષ તેમ જોડી. ભ૦ ૭.

૧૬. શ્રી પાર્શ્વજિન સ્તવનો.

૧

પરમાતમ પરમેશ્વરૂ, જગદીશ્વર જિનરાજ, જગબંધવ જગભાણુ બલિહારી તુમ તણી, ભવજલધિમાં રે જહાજ. ૧. તારક વારક મોહનો, ધારક નિજ ગુણુ ઋદ્ધિ; અતિશયવંત ભદંત રૂપાળી શિવ વધૂ, પરણી લહી નિજ સિદ્ધિ. ૨. જ્ઞાન દર્શન અનંત છે, વળી તુજ ચરણુ અનંત; ઈમિ દાનાદિ અનંત ક્ષાયિકભાવે થયા, ગુણુ તે અનંતાનંત. ૩. બત્રીશ વર્ણુ સમાય છે, એક જ શ્લોક મોઝાર; એક વર્ણુ પ્રભુ તુજ ન માયે જગતમાં, કેમ કરી થૂણીએ ઉદાર. ૪. તુજ ગુણુ કોણુ ગણી શકે, જો પણુ કેવલી હોય; આવિર્ભાવે તુજ સયલ ગુણુ માહરે, પ્રછન્ન ભાવથી જોય. ૫. શ્રી પંચાસરા પાસજી, અરજ કરૂં એક તુજ; આવિર્ભાવથી થાય દયાલ કૃપાનિધિ, કરૂણા કીજેજી મુજ. ૬. શ્રી જિન ઉત્તમ તાહરી, આશા અધિક મહારાજ; પદ્મવિજય કહે એમ લહું શિવનગરીનું, અક્ષય અવિચલ રાજ. ૭.

૨

રાતા જેવાં ફૂલડાં ને, શામલ જેવો રંગ; આજ તારી આંગીનો કાંઇ, રૂડો બન્યો રંગ; પ્યારા પાસજી હો લાલ, દીનદયાળ મુને નયણે નિહાલ. ૧. જોગીવાડે જાગતો ને, માતો ધિંગડમલ્લ; શામલો સોહામ-

ણો કાંઈ, જીત્યા આઠે મલ્લ. પ્યા૦ ૨. તું છે મારો સાહિબો ને, હું છું તારો દાસ; આશા પૂરો દાસની, કાંઇ સાંભળી અરદાસ. પ્યા૦ ૩. દેવ સઘળા દીઠા તેમાં, એક તું અવલ્લ; લાખેણું છે લટકું તહારૂં, દેખી રીઝે દલ્લ. પ્યા૦ ૪. કોઈ નમે પીરને ને, કોઈ નમે રામ; ઉદયરત્ન કહે પ્રભુ, મારે તુમશું કામ. પ્યા૦ ૫.

૩

અંતરજામી સુણ અલવેસર, મહિમા ત્રિજગ તુમારો; સાંભળીને આવ્યો હું તીરે, જન્મ મરણ દુઃખ વારો; સેવક અર્જ કરે છે રાજ, અમને શિવસુખ આપો. ૧. સહુકોનાં મનવંછિત પૂરો, ચિંતા સહુની ચૂરો; એહવું બિરૂદ છે રાજ તમારૂં, કેમ રાખો છો દૂરે. સેવક૦ ૨. સેવકને વલવલતો દેખી, મનમાં મહેર ન ધરશો; કરૂણાસાગર કેમ કહેવાશો, જો ઉપગાર ન કરશો. સેવક૦ ૩. લટપટનું હવે કામ નહીં છે, પ્રત્યક્ષ દરિશન દીજે; ધુંઆડે ધીજું નહિ સાહિબ, પેટ પડયાં પતિજે. સેવક૦ ૪. શ્રી શંખેશ્વર મંડણ સાહિબ, વિનતડી અવધારો; કહે જિનહર્ષ મયા કરી મુજને, ભયસાયરથી તારો. સેવક૦ ૫.

૪

મોહન મુજરો લેજો રાજ, તુમ સેવામાં રહીશું. વામાનંદન જગદાનંદન, જેહ સુધારસ ખાણી; મુખ મટકે લોચનને લટકે, લોભાણી ઇંદ્રાણી. મોહન૦ ૧. ભવ પટ્ટણ ચિહું દિશી ચારે ગતિ, ચોરાશી લખ ચૌટા; ક્રોધ માન માયા લોભાદિક, ચોવટીયા અતિ ખોટા. મોહન૦ ૨. મિથ્યા મ્હેતો કુમતિ પુરોહિત, મદન સેનાને તોરે; લાંચ લઇ લખ લોક સંતાપે, મોહ કંદર્પ જોરે. મોહન૦ ૩. અનાદિનિગોદ તે બંધીખાણો, તૃષ્ણા તોપે રાખ્યો; સંજ્ઞા ચારે ચોકી મેલી, વેદ નપુંસક વાંકો. મોહન૦ ૪. ભવસ્થિતિ કર્મ વિવર લઈ નાઠો, પુણ્ય ઉદય પણ વાધ્યો; સ્થાવર વિકલેંદ્રિયપણું ઓળંગી, પંચેદ્રિયપણું લાધો. મોહન૦ ૫. માનવ ભવ તારજ કુળ સદ્ગુરુ, વિમળ બોધ મળ્યો મુજને; ક્રોધાદિક સહુ શત્રુ વિણાસી, તેણે ઓળખાવ્યો તુજને. મોહન૦ ૬. પાટણ માંહે પરમ દયાળુ, જગત

વેભૂષણ ભેટ્યા; સત્તરબાણુ શુભ પરિણામે, કર્મ કઠિન મેટ્યા. મોહન૦ ૭. સમકિત ગજ ઉપશમ અંબાડી, જ્ઞાન કટક બળ કીધું; મીમાવિજય જિન ચરણમરણ સુખ, રાજ પોતાનું લીધું. મોહન૦ ૮.

૫

પ્યારો પ્યારો રે હો વાલા મારા પાસજીણંદ મુને પ્યારો, તારા ારો રે વાલા મારા ભવના દુખડા વારો. કાશીદેશ વણારસી નગરી, અશ્વસેન કુલ સોહીએરે; પાસજિણંદા વામાનંદા મારા વાલા; દેખીત ૪ન મન મોહીએ. પ્યારો૦ ૧. છપ્પન દીગકુમરી મીલી આવે, પ્રભુ-જીને હુલરાવે રે; થેઈ થેઇ નાચ કરે મારા વાલા, હરખે જીનગુણ ાવે. પ્યારો૦ ૨. કમઠ હઠ ગાળ્યો પ્રભુ પાર્શ્વ, બળતા ઉગાર્યો ફણી ાગરે; દીઓ સાર નવકાર નાગકું, ધરણીંદ્ર પદ પાયો. પ્યારો૦ ૩. દીક્ષા ઇ પ્રભુ કેવળ પાયો, સમવસરણમેં સુહાયોરે; દીયે મધુરી દેશના ભુ ચોમુખ, ધર્મ સુણાયો. પ્યારો૦ ૪. કર્મ ખપાવી શીવ પુર જાવે, અજરામર પદ પાવેરે; જ્ઞાન અમ્રતરસ ફરસે મારા વાલા, જ્યોતીસે ્યોત મીલાવે. પ્યારો૦ ૫.

૬

નિત્ય સમરૂ સાહેબ સયણાં, નામ સુણતાં સીતલ વયણાં; ુણ ગાતાં ઉલસે નયણાંરે, શંખેશ્વર સાહિબ સાચો; બીજાનો આશરો ાચોરે, શંખે૦ ૧. દ્રવ્યથી દેવ દાનવ પૂજે, ગુણ સંચિતસો ણ લીજે; અરિહાપદપર્યવ છાજે, મુદ્રા પદ્માસન રાજેરે. શંખે૦ ી૦ ૨. સંવેગ તજી ધરવાસો, પ્રભુ પાસના ગણધર થાશો; તવ મુક્તિ-રીમાં જાશો, ગુણ લોકમાં વયણે ગવાસોરે શંખે૦ બી૦ ૩. એમ ામોદર જિનવાણી, અષાઢા શ્રાવક જાણી; જિનવંદી નિજઘર આવે, ભુ પાસની પ્રતિમા ભરાવેરે. શં૦ બી૦ ૪. ત્રણ કાલ તે ધુપ ઉખેવે, પકારી શ્રી જિનસેવે; પછી તેહ વૈમાનિક થાવે, તે પ્રતિમા પણ તેહાં લાવેરે. શં૦ બી૦ ૫. ઘણા કાલ પૂજી બહુમાને, વલી સૂરજ ંદ્ર વિમાને; નાગ લોકનાં કષ્ટ નિવાર્યાં, જ્યારે પાર્શ્વ પ્રભુજી ધાર્યાંરે શં૦ બી ૬. યદુસેન રહ્યો રણઘેરી, જીત્યા નવિજાયે વૈરી,

જરાસેને જરા તવ મ્હેલી, હરિ બલ વિના સઘલે ફેલીરે. શં૦ બી૦ ૭. નેમીશ્વર ચોકી વિશાલી, અઠ્ઠમ કરે વનમાલી; તુઠી પદ્માવતી બોલી, આપે પ્રતિમા ઝાકઝમાલિરે. શં૦ બી૦ ૮. પ્રભુ પાસની પ્રતિમા પૂજી, બલવંત જરા તવ ધ્રુજી; છંટકાવ ન્હવણ જલ જોતી, જાદવની જરા જાય રોતીરે. શં૦ બી૦ ૯. શંખપૂરીને સહુને જગાવે, શંખેશ્વર ગામ વસાવે; મંદિરમાં પ્રભુ પધરાવે, શંખેશ્વર નામ ધરાવેરે. શં૦ બી૦ ૧૦. રહે જે જિન રાજ હજુરે, શેવક મનવંછિત પૂરે; એ ભેટણુ પ્રભુજીને કાજે, શેઠ મોતીભાઈને રાજેરે. શં૦ બી૦ ૧૧. નાના માણેક કેરા નંદ, સંઘવી પ્રેમચંદ વીરચંદ; રાજનગરથી સંઘ ચલાવે, ગામોગામના સંઘ મિલાવેરે. શં૦ બીજા૦ ૧૨ અઢાર અઠોત્તેર વરષે, ફાગણ વદિ તેરશ દિવસે; જીન વંદીને આણંદ પાવે, શુભવીર વચન રસ ગાવેરે. શં૦ બી૦ ૧૩.

૭

મ્હારી કલ્પ વેલડી મુરતી શ્રી અંતરીક્ષ પાસની. એક સમય લંકાપતિ રાવણ હુકમ આપ ફરમાવે; માલી સુમાલી વિદ્યાધર બે કાર્ય કારણ તસ જાવેરે. મ્હારી૦ ૧. જાય વિમાન ઝડપથી તેહનું જેમ ગગને ગુંબારા, મધ્યાન્હે ભોજન વેળાએ વિમાન હેઠે ઉતારારે. મ્હા૦ ૨. તવ સેવક મન સંશય ઉપન્યો પ્રતિમા ઘેર વિસારી, પ્રભુ પૂજન વિના ભોજન ન કરે મુજ સ્વામી ભાગ્યશાળીરે. મ્હા૦ ૩. વેલુમય મુરતી નીપજાવી કરી પુજન તૈયારી, સ્વામીએ પુજન કરી ભોજન લીયા શરીર સુખકારીરે. મ્હા૦ ૪. જાતાં મુરતીને પધરાવી સરોવરમાં ઉછરંગે, અધિષ્ટાયક દેવે અખંડિત રાખી તિહાં ઉમંગેરે. મ્હા૦ ૫. એક દીન બિંગલપુરનો રાજા શ્રીપાલ કુષ્ટી આવે, હાથ મુખ પ્રમુખ અંગોને પખાલી નિજ ઘર જાવેરે. મ્હા૦ ૬. મુખડું નીરોગી દેખી રાણી ફરી ત્યાં જાઈ નવરાવે, કંચન સમ કાયા રાજાની જોઈ જોઈ અચરીજ પાવેરે. મ્હા૦ ૭. બલી બાકુલ નાખી પટરાણી બોલી મધુરી વાણી, દેવી દેવ જે કોઈ હોય તે દ્યો દરશન હીત આણીરે. મ્હા૦ ૮. એમ કરી ઘર જઈને સુતી સ્વપ્ને દેવી દીઠી,

પાર્શ્વ પ્રભુની પ્રતિમા ઈહાં છે એમ વાણી સુણી મીઠીરે. મ્હા૦ ૯. રોગી રાજા નીરોગ થયો તે જીનજી તણો પસાય, તે કારણ પ્રતિમા કાઢીને ગાડે દીયો પધરાયરે. મ્હા૦ ૧૦. કાચે તાંતણે ગાડલું બાંધો રાજાયે થવું ધુરમાં, પણ પાછું વાળી જોયા વિના જવું જરુર નિજ પુરમાંરે. મ્હા૦ ૧૧. જો પાછું વાળીને જોશે તો પ્રતિમા તિહાં રહેશે, ભુલ્યો બાજીગર સોચે તેમ ચિંતા દુઃખ સહેશેરે. મ્હા૦ ૧૨. એહવું સ્વપ્ન દેખીને રાણી નિદ્રામાંથી જાગી, પ્રેમ ધરીને દેવગુરુનું સ્મરણ કરવા લાગીરે. મ્હા૦ ૧૩. તેમજ કરી પૃથ્વીપતિ ચાલ્યો બોજથી હાથ ન હાલ્યો, શંકા ઉપજી પ્રતિમા કેરી મુખ વાળી તિહાં ભાલ્યોરે. મ્હા૦ ૧૪. પ્રતિમા અધર રહી ત્યાં આગળ ગાડું નીકલી ચાલ્યું, વિના વિચાર કીધું તે રાજાના દીલમાં સાલ્યુંરે. મ્હા૦ ૧૫. પણ પ્રતિમા ઉપર પ્રીતિથી શ્રીપુરનગર વસાવી, રહેવા લાગ્યો ત્યાં પર રાજા નગરલોકને હસાવી રે. મ્હા૦ ૧૬. ચૈત્યપ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ કીધો જગમાં યશ બહુ લીધો, પ્રતિ દીન ત્રિકાળ પુજા કરીને નિજ ભવ સફલો કીધોરે. મ્હા૦ ૧૭. તે કાલે પણિહારી બેહડું લઈ નીચે જઈ શકિત, હવણે તો અંગલોહણું નીકળે દીપ શીખા જુવો જગતી રે. મ્હા૦ ૧૮. દુઃખ કાલમેં એમ પ્રભુની મુરતી અધર બિરાજે, તે કારણ અંતરીક્ષ પાસજી નામ જગતમાં ગાજે રે. મ્હા૦ ૧૯. તે પ્રભૂની યાત્રા કરવાને અમલનેરથી આવે, રૂપચંદ મોહનચંદ પોતે સંઘ લઈ શુદ્ધ ભાવેરે. મ્હા૦ ૨૦. સંવત ઓગણીસે છપનના મહાશુદ દશમી સારી, લક્ષ્મી વિજય ગુરૂરાજ પસાયે હંસ નમે વારંવારીરે મ્હા૦ ૨૧.

૮

જિનજી ત્રેવીશમો જિન પાસ, આશ મુજ પૂરવે રેલો; માહરા નાથજી રેલો, જિ૦ ઈહિ ભવ પરભવ દુઃખ દોહગ સવિ ચુરવે રે લો મા૦; જિ૦ આઠ પ્રતિહાર્ય શું જગમાં તું જયો રે લો મા૦, જિ૦ તાહરા વૃક્ષ અશોકથી, શોક દુરે ગયો રે લો. મા૦ ૧. જિ૦ જાનુ પ્રમાણ ગિર્વાણ, કુસુમ વૃષ્ટિ કરે રે લો મા૦, જિ૦

દિવ્યધ્વની સુર પૂરે કે, વાંસલીયેસ્વરે રે લો મા૦; જિ૦ ચામર કેરી હરિ ચલંતી, એમ કહે રે લો મા૦, જિ૦ જે નમે અમ પરે તે ભવિ, ઉર્ધ્વ ગતિ લહે રે લો. મા૦ ૨. જિ૦ પાદુ પીઠ સિંહાસન, વ્યંતર વિચરિયે રે લો મા૦ જિ૦ તિહાં બેસી જિનરાજ, ભવિક દેશના દીયે રે લો મા૦; જિ૦ ભામંડલ શિર પૂઠે સૂર્ય પરે તપે રે લો મા૦, જિ૦ નિરખી હરખે જેહ, તેહના પાતક ખપે રે લો. મા૦ ૩. જિ૦ દેવ દંદુભિનો નાદ, ગંભીર ગાજે ઘણો રે લો મા૦, જિ૦ ત્રણ છત્ર કહે તુજ કે, ત્રિભુવન પતિતણો રે લો મા૦; જિ૦ એ ઠકુરાઇ તુજ કે, બીજે નહિ ઘટે રે લો મા૦, જિ૦ રાગી દ્વેષી દેવ કે, તે ભવમાં અટે રે લો. મા૦ ૪. જિ૦ પૂજક નિંદક હોય કે, તાહરે સમર્પણે રે લો મા૦, જિ૦ કમઠ ધરણ પતિ ઉપરે, સમચિત્ત ગણે રે લો મા૦; જિ૦ પણ ઉત્તમ તુજ પાદ, પદ્મ સેવા કરે રે લો મા૦, જિ૦ તેહ સ્વભાવે ભવ્ય કે, ભવ સાયર તરે રે લો. મા૦ ૫.

૯

આશ પૂરે સદા પાસ પરમેસરૂં, દાસ પરિ જાસ સુર સેવ સારે; ભીમ ભવસાગરૂ ઘોર ભય આગરૂ, વાહણ પરે લોકના થોક તારે. ૧. માત વામા સતી પુત્ર હુલરાવતી, નવ નવાં હાલરે ગીત ગાવે; રૂપ અદ્ભૂત નિજ પુત્રનું દેખતાં, આનંદ ઉલટ અંગ આવે. આ૦ ૨. પાસ સુર દેવી પદમાવતી ગુણવતી, ભગતજન વાંછિત સર્વે આપે; કીર્ત્તિવિજય ઉવઝાયનો સેવક. વિનય નિજ ચિત્ત પ્રભુ પાસ થાપે. આ૦ ૩.

૧૦

સેવો ભવિજન જિન ત્રેવીશમો, લંછન નાગ વિખ્યાત; જલધર સુંદર પ્રભુજીની દેહડી, વામા રાણીનો જાત. સે૦ ૧. ચઉદિશે ઘોર ઘટા ઘનશું મળ્યો, કમઠે રચ્યો જલધાર; મૂસલધારે જલ વરસે ઘણું, જલ થલનો ન લહું પાર. સે૦ ૨. વડ હેઠલ વ્હાલો કાઉસગ્ગ રહ્યો, મેરૂ તણી પેરે ધીર; ધ્યાન તણી ધારા વાધે તિહાં, ચડીયાં ઉંચાં જી નીર. સે૦૩. અચળ ન ચળીયો પ્રભુજી માહરો,

પામ્યો કેવળનાણ; સમોવસરણ સુર કોડ મળ્યા તિહાં, વાજ્યાં જીત નિસાન. સે૦ ૪. નવ કર ઉંચપણે પ્રભુ શોભતા, અશ્વસેન રાયનો નંદ; પ્રગટ પૂરતા પૂરણ પાસજી, દીઠે હોવે પરમાણંદ. સે૦ ૫. એક શત વરસનું આઉખું ભોગવી, પામ્યા અવિચળ રિદ્ધ; બુધ શ્રીસુમતિવિજય ગુરૂ નામથી, રામ લહે વર સિદ્ધ. સે૦ ૬.

૧૧

આજ શંખેશ્વર જિન ભેટીએ, ભેટંતા ભવ દુઃખ નાસે, સાહેબ મોરા રે; જયો અશ્વસેન કુલ ચંદ્રમા, માતા વામા સુત પાસ. સા૦ આ૦ ૧. ભકિતવત્સલ જન ભયહરૂ, હસતાં હણીયા ષટ્ હાસ્ય સા૦; દાનાદિક પાંચને દૂહવ્યા, ફરી નાવે પાસની પાસ. સા૦ આ૦ ૨. કરી કામને કારમી કમકમી, મિથ્યાત્વને ન દીઉંમાન સા૦; અવિરતિને રતિ નહિ એક ઘડી, અગુણી અલગું અજ્ઞાન. સા૦ આ૦ ૩. નિંદક નિદ્રાને નાસવી, મૃત રાગને રોગ અપાર સા૦; એક ધક્કે દ્વષને ઢોલીયો, એમ નાઠા દોષ અઢાર. સા૦ આ૦ ૪. વળી મત્સર મોહ મમત ગયો, અરિહા નિરિહા નિર્દોષ સા૦; ધરણેંદ્ર કમઠ સુર બિહું પરે, તુમ માત્ર નહી તોસ રોષ. સા૦ આ૦ ૫. અચરિજ સુણજો એક તેણે સમે, શત્રુને સમકિત દાય સા૦; ચંદન પારસ ગુણી અતિ ઘણી, અક્ષર થોડે ન કહાય. સા૦ આ૦ ૬. જાગરણ દિશા ઉપર ચઢયા, ઉજાગરણો વિતરાગ સ૦; આલંબન ધરતા પ્રભુતણો, પ્રભુતા સેવક સૌભાગ્ય. સા૦ આ૦ ૭. ઉપાદાન કારણ કારજ સધે, અસાધારજો કારણ નિત્ય સા૦; જો અપેક્ષા કારણ ભવિ લહે, ફલદા કારણ નિમિત્ત. સા૦ આ૦ ૮ પ્રભુ ત્રાયક સાયકતા ધરી, દાયક દાયક નાયક ગંભીર સા૦; નિજ સેવક જાણી નિવાજીયે, તુમ ચરણે નમે શુભ વીર. સા૦ આ૦ ૯.

૧૨

પાર્શ્વજિન પૂર્ણતા તાહરીજી, શુભથીરતામાં સમાય; પરમેશ્વર વિભુ જિનવરૂજી, સહજ આનંદ વીયરાય. પા૦ ૧. શુદ્ધશુદ્ધાતમે રાજતાજી, કર્મ રહિત મહારાય; પામીને અશુભને વામતાજી

નિરીહપણે સુખદાય. પા૦ ૨. વિશ્વનાયક તુંહી સારથીજી, ત્યાગી ભોગી જિનરાજ; ચઉબંધને પ્રભુ છંડીનેજી, થયો માહરે શીરતાજ. પા૦ ૩. ભવગિરિભંજન પવી સમોજી, તારક બિરૂદ ધરાય; અમરપતિ નિત્ય નમે તુજ પદેજી, ભાવ ધરી નિરમાય. પા૦ ૪. અમ સરીખા જે મોહે ગ્રહ્યાજી, તેહને તુંહી સહાય; સૌભાગ્યલક્ષ્મીસૂરી પદ વરેજી, જેહ તુજને નિતુ ધ્યાય પા૦ ૫.

૧૩

મેરે સાહિબ તુમહિ હો, પ્રભુ પાસ જિણંદા; ખિજમતગાર ગરીબ હું, મેં તેરા બંદા. મે૦ ૧. મેં ચકોર કરૂં ચાકરી, જબ તુમહિ ચંદા; ચક્રવાક મેં હુઇ રહું, જબ તુમહિ દિણંદા. મે૦ ૨. મધુકર પરે મેં રણજાણું, જબ તુમ અરવિંદા; ભકિત કરૂં ખગપતિ પરે, જબ તુમહિ ગોવીંદા. મે૦ ૩. તુમ જબ ગર્જિત ઘન ભયે, તબ મેં શિખિનંદા; તુમ સાયર જબ મેં તદા, સુરસરિતા અમંદા. મે૦ ૪. દૂર કરો દાદા પાસજી, ભવ દુઃખકા ફંદા; વાચક જશ કહે દાસકું, દીજે પરમાનંદા. મે૦ ૫.

૧૪

સુરત મંડન પાસ જિણંદા, અરજ સુણો ટાલો દુઃખ દંદા; સાહેબ રંગીલા હમારા, મોહના રંગીલા; તું સાહેબ હું છું તુજ બંદા, પ્રીતિ બની જૈસી કૈરવ ચંદા. સા૦ ૧. તુજશું નેહ નહિ મુજ કાચો, ઘણુહી ન ભાંજે હીરો જાચો; દેતાં દાન તે કાંઈ વિમાસો, લાગે મુજ મન એહ તમાસો. સા૦ ૨. કેડ લાગા તે કેડ ન છોડે, દીયો વંછીત સેવક કર ઓડે; અખય ખજાનો તુજ નવી ખૂટે, હાથ થકી તો શું નવી છુટે. સા૦ ૩. જો ખિજમતમાં ખામી દાખો, તો પણ નિજ જાણી હિત રાખો; જેણે દીધું છે તેહજ દેશે, સેવા કરશે તે ફલ લેશે. સા૦ ૪. ધેનુ કૂપ આરામ સ્વભાવે, દેતા દેતા સંપત્તિ પાવે; તિમ મુજને તમો જો ગુણ દેશો, તો જગમાં જસ અધિક વહેશો. સા૦ ૫. અધિકું ઓછું કિશું રે

કહાવો, જિમ તિમ સેવક ચિત્ત મનાવો; માગ્યા વિણુ તો માય ન પિરસે, એ ઉખાણો સાચો દીસે. સા૦ ૬. ઇમ જાણીને વિનતિ કીજે, મોહનગારા મુજરો લીજે; વાચક જસ કહે અમિયે આસંગો, દિયો શિવ સુખ ધરી અવિહડ રંગો. સા૦ ૭.

૧૫

તજો માન માયા ભજો ભાવ આણી, વામા નંદને સેવીએ સાર જાણી; જુઓ નાગ ને નાગણી નાથ ધ્યાને, પામ્યા શક્રની સંપદા બોધિદાને. ૧. વસ્યા પાટણે કાલ કેતો ધરામાં, પધાર્યા પછી પ્રેણુ શું પાર કરમા; થલીમાં વલી વાસ કીધો વિચારી, પૂરે લોકની આશ ત્રૈલોક ધારી. ૨. ધરી હાથમાં લાલ કબાંણુ રંગે, ભીડી ગાતડી રાતડી નીલ અંગે; ચઢી નીલડે તેજી એ વિઘ્ન વારે, ધાઇ વહારે પંથ ભૂલા સુધારે. ૩. જેણે પાસ ગોડી તણો રૂપ જોયો, તેણે કર્મના પાસનો જોર ખોયો, જેણે પાસ ગોડી તણા પાય પૂજ્યા, શત્રુ સર્વથા તેહના સર્વ ધ્રુજ્યા. ૪. સહુ દેવ દેવી હુઆ આજ ખોટા, પ્રભુ પાસના એકલા કર્મ મોટા; ગોડી આપ જોરે નવ ખંડ ગાજે, જેથી શાકીણિ ડાકીણિ દૂર ભાજે. ૫. પૂરે કામના પાસ ગોડી પ્રસિધ્ધો, હેલા મોહ રાજા જેણે જેર કીધો; મહા દુષ્ટ દૂર્દન્ત જે ભૂત ભુંડા, પ્રભુ નામે પામે સર્વે વાસ ગુડા. ૬. જરા જન્મ મહા રોગના મૂલ કાપે, આરાધ્યો સદા સંપદા શુદ્ધિ આપે; ઉદય રત્ન ભાખે નમો પાસ ગોડી, નાખો નાથજી દુઃખની જાલ તોડી. ૭.

૧૬

તાર મુજ તાર મુજ તાર ત્રિભુવન ધણી, પાર ઉતાર સંસાર સ્વામી; પ્રાણ તું ત્રાણ તું શરણ આધાર તું, આતમારામ મુજ તુંહિ સ્વામી. તાર૦ ૧. તુંહિ ચિન્તામણિ તુંહિ મુજ સુરતરૂ, કામઘટ કામધેનુ વિધાતા; સકલ સંપત્તિ કરૂ, વિકટ સંકટ હરૂ, પાસ મંડોવરો મુક્તિ દાતા. તાર૦ ૨. પુન્ય ભરપૂર અંકૂર મુજ જાગીઓ, ભાગ્ય સૌભાગ્ય મુખ નૂર વાધ્યો; સકલ વંછિત ફલ્યો

માહરો દિન વળ્યો, પાસ મંડોવરો દેવ લાધ્યો. તાર૦ ૩. ધન્ય મરૂ દેશ મંડોવરા નરવરી, ધન્ય અયોધ્યા નયરી નૌકા; ધન્ય તે ધન્ય કૃત પુન્ય તે, પાસ પૂજે સદા દેવ લોકા. તાર૦ ૪. પાસ મુજ તું ધણી પ્રીતિ તુજ બની ઘણી, વિબુધવર કહાનજી ગુરુ વખાણી; મુક્તિ પદ આપજો આપ પદ થાપજો, કનકવિજય આપણો ભકત જાણી. તાર૦ ૫.

૧૭

રંગ રસીયા રંગ રસ બન્યો, મન મોહનજી; કોઇ આગલ નવિ કહેવાય, મનડું મોહ્યું રે, મન મોહનજી; વેધકતા વેધક લહે, મન૦; બીજા બેઠા વા ખાય, મન૦ ૧. લોકોત્તર ફલ નિપજે, મન૦; મ્હોટો પ્રભુનો ઉપકાર, મન૦; કેવલ નાણ દિવાકરૂ, મન૦; વિચરંતા સુર પરિવાર, મન૦ ૨. કનક કમલ પગલાં ઠવે, મન૦; જલ કુસુમ વરસાત, મન૦; શિરછત્ર વલી ચામર ઢલે, મન૦; તરૂ નમતા મારગ જાત, મન૦ ૩. ઉપદેશી કેઈ તારીયા, મન૦; ગુણ પાંત્રીશ વાણી રસાલ, મન૦; નર નારી સુર અપ્સરા, મન૦; પ્રભુ આગલ નાટક સાલ, મન૦ ૪. અવનિ તલ પાવન કરી, મન૦; અંતિમ ચોમાસુ જાણ, મન૦; સમેતશિખર ગિરિ આવીયા, મન૦; ચડતા શિવઘર સોપાન, મન૦ ૫. શ્રાવણ શુદિ આઠમ દિને, મન૦; વિશાખાયે જગદિશ, મન૦; અણસણ કરી એક માસનું, મન૦; સાથે મુનિવર તેત્રીશ. મન૦ ૬. કાઉસ્સગમાં મુક્તિ વર્યા, મન૦, સુખ પામ્યા સાદિ અનંત, મન૦; એક સમય સમ શ્રેણીએ, મન૦; નિઃકર્મા ચઉ દ્રષ્ટાંત, મન૦ ૭. સુરપતિ સઘલા તિહાં મલે, મન૦; ક્ષીરોદધિ આણે નીર, મન૦; સ્નાન વિલેપન ભૂષણે મન૦; દેવદુષ્યે સ્વામી શરીર. મન૦ ૮. શોભાવી ધરી શિબિકા, મન૦; વાજિત્ર ને નાટક ગીત, મન૦; ચંદન ચય પરજાલતા, મન૦; સુર ભકિત શોક સહિત, મન૦ ૯. શુભ કરે તે ઉપરે, મન૦; દાઢાદિક સ્વર્ગે સેધ, મન૦; ભાવ ઉદ્યોત ગયે થકે, મન૦; દીવાલી કરતા દેવ, મન૦ ૧૦. નંદીશ્વર ઉત્સવ કરે, મન૦; કલ્યાણક મોક્ષાનંદ, મન૦; વર્ષ અઢીશે આંતરૂં, મન૦; શુભ વીર ને પાસ જિણંદ, મન૦ ૧૧

૧૮

જય જય જય જય પાસ જિણુંદ, અંતરીક પ્રભુ ત્રિભુવન તારણુ; ભવિક કમલ ઉલ્લાસ દિણુંદ. જય૦ ૧. તેરે ચરણુ શરણુ મેં કીને, તું બિનુ કુન તોરે ભવ ફંદ; પરમ પુરૂષ પરમારથ દરશી; તું દિયે ભવિકકું પરમાનંદ. જય૦ ૨. તું નાયક તું શિવ સુખ દાયક, તું હિતચિંતક તું સુખકંદ; તું જનરંજન તું ભવભંજન, તું કેવલ કમલા ગોવીંદ. જય૦ ૩. કોડિ દેવ મિલિકે કર ન શકે, એક અંગુઠ રૂપ પ્રતિબિંબ; એસો અદ્ભુત રૂપ તુહારો, વરષત માનુ અમૃતકો બુંદ. જય૦ ૪. મેરે મન મધુકરકે મોહન, તુમ હો વિમલ સદલ અરવિંદ; નયન ચકોર વિલાસ કર તું હે, દેખત તુમ મૂખ પૂરનચંદ. જય૦ ૫. દુર જાવે પ્રભુ તુમ દરિશન તેં, દુઃખ દોહગ દાલિદ્ર અઘ દંદ; વાચક જસ કહે સહસ ફલતે તુમ હો, જે બોલે તુમ ગુનકે વૃંદ. જ૦ ૬.

૧૯

પ્રણમું પદ પંકજ પાસના, જસ વાસના અગમ અનુપરે; મોહ્યો મન મધુકર જેહથી, પામે તસ શુદ્ધ સ્વરૂપ રે. પ્રણમું૦ ૧. પંક કલંક શંકા નહિ, નહિ ખેદાદિક દુઃખ દોષરે; ત્રિવિધ અવંચક યોગથી, લહે અધ્યાતમ રસ પોષરે. પ્રણમું૦ ૨. દુર્દશા દૂરે કરી, ભજે મુદીતા મેત્રી ભાવરે; વર્તે નિજ ચિત્ત મધ્યસ્થતા, કરુણા મય શુદ્ધ સ્વભાવરે. પ્રણમું૦ ૩. નિજ સ્વરૂપ કર થીર ધરે, ન કરે પુદ્ગલની ખંચરે; શાખી હુઇ વરતે સદા, ન કદા પરભાવ પ્રપંચરે. પ્રણમું૦ ૪. સહજ દશા નિશ્ચય જગે, ઉમંગે અનુભવ રસ રંગરે; રાચે નહિ પરભાવમાં, નિજ ભાવમાં રંગ અભંગરે. પ્રણમું૦ ૫. નિજ ગુણ સબ નિજમાં લખે, ન ચખે પરગુણની રેખરે; નીર ખીર વિવરો કરે, એ અનુભવ હંસસુ પેખરે. પ્રણમું૦ ૬. નિર્વિકલ્પ જે અનુભવે, અનુભવે અનુભવની રીતરે; ઓર ન કબહું લખી શકે, આનંદઘન પ્રીત પ્રતીતરે. પ્રણમું૦ ૭.

૨૦

સોના રૂપાકે સોગઠે, સાંયાં ખેલત બાજી; ઇંદ્રાણી મુખ દેખતે,

હરિ હોત હે રાજી. ૧. એક દિન ગંગા કે બિચે, સુર સાથ બહોરા; નારી ચકોરા અપ્સરા, બહોત કરત નિહોરા. ૨. ગંગાકે જલ ઝીલતે, છાંહી બાદલીયાં; ખાવન ખેલ ખેલાય કે, સવિ મંદિર વલીયાં. ૩. બેઠે મંદિર માલીયે, સારી આલમ દેખે; હાજા પૂજાપા લે ચલે, ખાન પાન વિશેષે. ૪. પૂછયા પડુત્તર દેત હે, સુનો મોહન મેરે; તાપસકું બંદન ચલે, ઉઠી લોક સવેરે. ૫. કમઠ યોગી તપ કરે, પંચ અગ્નિકી જવાલા; હાથે લાલક દામણી, ગલે મોહનમાલા. ૬. પાસ કુંવર દેખણુ ચલે, તપસીપેં આયા; ઓહી નાણે દેખકે, પીછે યોગી બેલાયા. ૭. સુણ તાપસી સુખ લેનકું, જપે ફોકટ માલે; અજ્ઞાનકી અગની બિના, યોગકું પરજાલે. ૮. કમઠ કહે સુણ રાજવી, તુમે અશ્વ ખેલાઓ; યોગીકે ઘર હે બડે, મત કો બતલાઓ. ૯. તેરા ગુરુ કોન હે બડા, જિનેં યોગ ધરાયા; નહિ ઓલખાયા ધર્મકું, તનુ કષ્ટ બતાયા. ૧૦. હમ ગુરુ ધર્મ પિછાનતે, નહિ કવડી પાસે; ભૂલ ગયે દુનિયા દિશા, રહેતે વનવાસે. ૧૧. વનવાસી પશુ પંખિયા, એસે તુમ યોગી; યોગી નહિ પણ ભોગીયા, સંસારકે સંગી. ૧૨. સંસાર બૂરા છોરકે, સુણુ હો લઘુ રાજા; યોગી જંગલ સેવતે, લેઈ ધર્મ અવાજા. ૧૩. દયા ધર્મકો મૂલ હે, ક્યા કાન પુકાયા; જીવ દયા નહુ જાનતે, તપ ફોકટ માયા. ૧૪. બાત દયાકી દાખીયે, ભૂલ ચૂક હમારા; બેર બેર ક્યા બોલણુ, એસા ડાક ડમાલા. ૧૫. સાંઇ હુકમસે સેવકે, બડા કાષ્ટ ચીરાયા; નાગ નિકાલા એકીલા, પરજલતી કાયા. ૧૬. સેવક મુખ નવકારસે, ધરણેંદ્ર બનાયા; નાગકુમારે દેવતા, બહુ ઋદ્ધિ પાયા. ૧૭. રાણી સાથ વસંતમે, વન ભીંતર પેઠે; પાસાદ સુંદર દેખીને, ઉહાં જાકર બેઠે. ૧૮. રાજિમતિકું છોડકે, નેમ સંજમ લીના; ચિત્રામણ જિન જોવતે, વૈરાગે ભીના. ૧૯. લોકાન્તિક સુર તે સમે, બોલે કર જોડી; અવસર સંજમ લેનકા, અબ બેર હે થોરી. ૨૦. નિજ ઘર આયે નાથજી, પિયા ખિણુ ખિણુ રોવે; માતા પિતા સમજાયકે, દાન વરસી દેવે. ૨૧. દીન દુઃખી સુખીયા કીયા, દારિદ્રકું ચૂરે; શ્રી શુભ વીર હરી તિહાં, ધન સઘલો પૂરે. ૨૨.

૨૧

અનુભવ અમૃત વાણી હો, પાસ જિન. અ૦ સુરપતિ ભયો જે નાગ શ્રીમુખથી, તે વાણી ચિત્ત આણી હો. પા૦ ૧. સ્યાદવાદ મુદ્રા મુદ્રિત શુચિ, જિમ સુરસરિતા પાણી; અંતર મિથ્યાભાવલતા જે, છેદણ તાસ કૃપાણી હો. પા૦ ૨. અહોનિશ નાથ અસંખ્ય મલ્યા તિમ, તિર્યંગ છે અચરિજ એહી; લોકાલોક પ્રકાશ અંશ જસ, તસ ઉપમા કહો કેહી હો. પા૦ ૩. વિરહ વિયોગ હરણી એ દંતી, સંધી વેગ મિલાવે; યાકી અનેક અવંછકતાથી, આણા વિમુખ કહાવે હો. પા૦ ૪. અક્ષર એક અનંત અંશ જિહાં, લેપ રહિત મુખ ભાખો; તાસ ક્ષયોપશમ ભાવ વધ્યાથી, શુદ્ધ વચન રસ ચાખો હો. પા૦ ૫. ચાખ્યાથી મન તૃપ્ત થયું નવિ, શા માટે લોભાવો: કર કરૂણા કરૂણારસ સાગર, પેટ ભરી તે પાવો હો. પા૦ ૬. એ લવલેશ લહ્યાથી સાહિબ, અશુભ યુગલગતિ વારી; ચિદાનંદ વામાસુત કેરી, વાણીની બલિહારી હો. પા૦ ૭.

૨૨

વન્દેહં જિન દેવ પાર્શ્વં, ષડ્ વિધ દેવ દયાલં. (બે વાર.) વાણા રસ્યાં પુર્યાં યસ્ય, જાતં જન્મ વિશાલં; અશ્વસેન તન નંદન વંદિત, વિદલિત કલિમલ જાલં. વન્દેહં૦ ૧. કમઠાસુર મદ મર્દવ ધીરં, કૃતાંત કર્માતારં; અગ્નિ દહદૃભ્યાં ફણિની ફણિભ્યાં, દત્ત નમસ્કૃતસારમ્. વન્દેહં૦ ૨. રાગાદિ રિપુમાર નિકારં, સંચિત દુર્જય તારં; રત્ન ત્રયાંબર ભૂષણ હૃદયં, દશ વિધ ધર્મ સુપાલં. વન્દેહં૦ ૩ સમેતાચલ પર્વત શિખરં, મુકિત ગતં ગુણ માલં; જગત પ્રસિદ્ધા કીર્તિર્યસ્યા, જાતા તં જિન પાલં. વન્દેહં૦ ૪.

૧૭. શ્રી મહાવીર જિન સ્તવનો.

૧

આજ જિનરાજ મુજ કાજ સિધ્ધ્યાં સર્વે, તું કૃપાકુંભ જો મુજ વુઠો; કલ્પતરૂ કામઘટ કામધેનુ મિલ્યો, આંગણે અમિયરસ મેહ વૂઠો. આ૦ ૧. વીર તું કુંડપુરનયર ભૂષણ હુઓ, રાય સિદ્ધાર્થ

ત્રિશલા તનુજો; સિંહ લંછન કનક વર્ણ કર સપ્ત તનુ, તુજ સમો જગતમાં કો ન દૂજો. આ૦ ૨. સિંહપરે એકલો ધીર સંયમ ગ્રહી, આયુ બોહોત્તર વર્ષ પૂર્ણ પાળી; પુરી અપાપાયે નિષ્પાપ શિવવહૂ વર્યા, તિહાં થકી સર્વ પ્રગટી દીવાળી. આ૦ ૩. સહસ તુજ ચૌદ મુનિવર મહાસંયમી, સાહુણી સહસ છત્રીશ રાજે; યક્ષ માતંગ સિદ્ધાયિકા વર સુરી, સકળ તુજ ભકતની ભીતિ ભાંજે. આ૦ ૪. તુજ વચનરાગ સુખસાગરે ઝીલતો, પીલતો મોહ મિથ્યાત્વવેલી; આવીઓ ભાવીઓ ધર્મપથ હું હવે, દીજીયે પરમપદ હોઈ બેલી. આ૦ ૫. સિંહ નિશદીહ જો હૃદયગિરિ મુજ રમે, તું સુગુણલીહ અવિચલ નિરીહો; તો કુમત રંગ માતંગના જૂથથી, મુજ નહિ કોઈ લવ-લેશ બીહો. આ૦ ૬. શરણ તુજ ચરણ મેં ચરણગુણનિધિ ગ્રહ્યા, ભવતરણ કરણ દમ શર્મ દાખો; હાથ જોડી કહે જશવિજય બુધ ઈશું, દેવ નિજ ભુવનમાં દાસ રાખો. આ૦ ૭.

૨

સિદ્ધારથનારે નંદન વિનવું, વિનતડી અવધાર; ભવમંડપ-માંરે નાટક નાચીઓ, હવે મુજ દાન દેવરાવ. સિદ્ધા૦ ૧. ત્રણ રતન આપો મુજ તાતજી, જિમ નાવેરે સંતાપ; દાન દીયંતારે પ્રભુ કોસરે કીસી? આપો પદવીરે આપ. સિદ્ધા૦ ૨. ચરણ–અંગુઠેરે મેરુ કંપાવીઓ, મોડયાં સુરનારે માન; અષ્ટ કરમનારે ઝગડા જીતવા, દીધાં વરસીરે દાન. સિદ્ધા૦ ૩. શાસનનાયક શિવસુખદા-યક, ત્રિશલા–કુખે રતન; સિદ્ધારથનોરે વંશ દીપાવિયો, પ્રભુજી તમે ધન ધન. સિદ્ધા૦ ૪. વાચકશેખર કીર્ત્તિવિજય ગુરુ, પામી તાસ પસાય; ધરમતણે રસ જિન ચોવીશમા, વિનયવિજય ગુણ ગાય. સિદ્ધા૦ ૫.

૩

ગિરુઆરે ગુણ તુમ તણા, શ્રીવર્ધમાન જિનરાયરે; સુણતાં શ્રમણે અમી ઝરે, મારી નિર્મલ થાયે કાયારે. ગિરુઆ૦ ૧. તુમ ગુણ ગણ ગંગાજળે, હું ઝીલી નિર્મળ થાઉંરે; અવર ન ધંધો આદરું, નિશદિન તોરા ગુણ ગાઉંરે. ગિરુઆરે૦ ૨. ઝીલ્યા જે

ગંગાજળે, તે છીલર જળ નવિ પેસેરે; જે માલતી ફૂલે મોહિયા, તે બાવળ જઇ નવિ બેસેરે. ગિરુઆરે૦ ૩. એમ અમે તુમ ગુણ ગોઠશું, રંગે રાચ્યા ને વળી માચ્યારે; તે કેમ પરસુર આદરે ? જે પરનારી–વશ રાચ્યારે. ગિરુઆરે૦ ૪. તું ગતિ તું મતિ આશરો, તું આલંબન મુજ પ્યારોરે; વાચક યશ કહે માહરે, તું જીવજીવન આધારોરે. ગિરુઆરે૦ ૫.

૪

જગપતિ તારક શ્રી જિનદેવ, દાસનો દાસ છું તાહરો; જગપતિ તારક તું કિરતાર, મનમોહન પ્રભુ માહરો. ૧. જગપતિ તાહરે તો ભક્ત અનેક, મારે તો એકજ તું ધણી; જગપતિ વીરમાં તું મહાવીર, મૂરતિ તારી સોહામણી. ૨. જગપતિ ત્રિશલા રાણીનો તન. ગંધાર બંદર ગાજીઓ; જગપતિ સિદ્ધારથ કુળ શણગાર, રાજ રાજેશ્વર રાજીયો. ૩. જગપતિ ભગતોની ભાંગે છે ભીડ, ભીડ પડે પ્રભુ પારીખે; જગપતિ તુંહી પ્રભુ અગમ અપાર, સમજ્યો ન જાય મુઝ સારીખે. ૪. જગપતિ ઉદય નમે કર જોડ, સત્તર નેવ્યાસી સમે કિયો; જગપતિ ખંભાત જંબુસર સંઘ, ભગવંત ભાવશું ભેટિયો. ૫.

૫

પ્રભુજી વીર જિણંદને વંદિયે, ચોવીશમા જિનરાય હો; ત્રિશલાના જાયા. પ્રભુજીને નામે તે નવનિધિ સંપજે, ભવદુઃખ સવિ મીટી જાય હો; ત્રિશલાના જાયા. ૧. પ્રભુજી કંચનવાન કર સાતનું, જગતાતનું એટલું માન હો; ત્રિ૦ પ્રભુજી મૃગપતિ લંછન ગાજતા ભાંજતો, મદગજ માન હો; ત્રિ૦ ૨. પ્રભુજી સિદ્ધારથ ભગવંત છો, સિદ્ધારથ કુળચંદ હો; ત્રિ૦ પ્રભુજી ભક્તવત્સલ ભવદુઃખહરૂ, સુરતરૂસમ સુખકંદ હો; ત્રિ૦ ૩. પ્રભુજી ગંધારબંદર ગુણનિલો, જગતિલો જિહાં જગદીશ હો; ત્રિ૦ પ્રભુજીનું દર્શન દેખીને ચિત્ત ઠર્યું, સર્યું મુજ વંછિત જગીશ હો; ત્રિ૦ ૪. પ્રભુજી શિવગિરીનો રાજીયો, જગતારણ જિનદેવ હો; ત્રિ૦ પ્રભુજી રંગવિજયને આપજો, ભવોભવ તુમ પાય સેવ હો; ત્રિ૦ ૫.

૬

નારે પ્રભુ નહી માનું, નહી માનું રે અવરની આણ; નારે પ્રભુ૦ મ્હારે તાહરૂં વચન પ્રમાણ, નારે પ્રભુ૦ હરિહરાદિક દેવ અનેરા, તે દીઠા જગમાંય રે; ભામિની ભરમ ભ્રકુટીએ ભૂલ્યા, તે મુજને ન સુહાય. નારે૦ ૧. કેઇક રાગી કેઇક દ્વેષી, કેઇક લોભી દેવ રે; કેઇક મદમાયામાં ભરિયા, કેમ કરીએ તસ સેવ. નારે૦ ૨. મુદ્રા પણ તેહમાં નવિ દીસે, તુજ માંહેલી તિલમાત રે; તે દેખી દિલડું નવિ રીઝે, શી કરવી તસ વાત. નારે૦ ૩ તું ગતિ તું મતિ તું મુજ પ્રીતમ, જીવ જીવન આધાર રે; રાત દિવસ સ્વપ્નાંતરમાં તુંહી, તુંહી માહરે નિરધાર. નારે૦ ૪. અવગુણ સહુ ઉવેખીને પ્રભુ, સેવક કરીને નિહાળ રે; જગબંધવ એ વિનતિ માહરી, માહરાં જનમ મરણ દુઃખ ટાળ. નારે૦ ૫. ચોવીશમા પ્રભુ ત્રિભુવનસ્વામી, સિદ્ધારથના નંદ રે; ત્રિશલાજીના ન્હાનડીયા પ્રભુ, તુમ દીઠે અતિહી આનંદ. નારે૦ ૬. સુમતિવિજય કવિરાયનો કહે, રામ વિજય કર જોડ રે; ઉપગારી અરિહંતજી માહરા, ભવભવનાં બંધ છોડ. નારે૦ ૭.

૭

વીર કુંવરની વાતડી કેને કહીએ, હાંરે કેને કહીએરે કેને કહીયે; નવ મંદિર બેસી રહીએ, હાંરે સુકુમાર શરીર. વી૦ ૧. બાલપણાથી લાડકો નૃપ ભાવ્યો, મળી ચોસઠ ઇંદ્રે મલાવ્યો; ઇંદ્રાણી મળી હુલરાવ્યો, ગયો રમવા કાજ. વી૦ ૨. છોરૂં ઉછાંછલાં લોકનાં કેમ રહીએ, એની માવડીને શું કહીએ; કહીએ તો અદેખાં થઇએ, નાશી આવ્યાં બાળ. વી૦ ૩. આમલકી ક્રીડા વિષે વીંટાણો, મોટો ભોરિંગ રોષે ભરાણો; વીરે હાથે ઝાલીને તાણ્યો, કાઢી નાખ્યો દૂર. વી૦ ૪. રૂપ પિશાચનું દેવતા કરી ચલિયો, મુજ પુત્રને લેઈ ઉછળીયો; વીર મુષ્ટી પ્રહારે વળીઓ, સાંભળીએ એમ. વી૦ ૫. ત્રિશલા માતા મોજમાં એમ કહેતી, સખીઓને ઓલંભા દેતી; ક્ષણ ક્ષણ પ્રભુ નામજ લેતી; તેડાવે બાળ. વી૦ ૬. વાટ

જોવંતા વીરજી ઘેર આવ્યા, માતા ત્રિશલાએ નવરાવ્યા; ખોળે બેસી હુલરાવ્યા, આલિંગન દેત. વી૦ ૭. યૌવનવય પ્રભુ પામતાં પરણાવે, પછી સંજમ શું દીલ લાવે; ઉપસર્ગની ફોજ હઠાવે, લીધું કેવળ નાણ. વી૦ ૮. કર્મસૂદન તપ ભાખીયું જિનરાજે, ત્રણ લોકની ઠકુરાઇ છાજે; ફુલ પૂજા કરી શિવ કાજે, ભવિને ઉપગાર. વી૦ ૯. શાતા અશાતા વેદની ક્ષય કીધું, આપે અક્ષય પદ લીધું; શુભ વીરનું કાજ સિધું, ભાગે સાદિ અનંત. વી૦ ૧૦.

૮

સિદ્ધારથ રાજાને ઘેર પટરાણી, ત્રિશલા નામે સોહામણી એ; રાજભુવનમાંહે પલંગે પોઢંતા, ચૌદ સુપન રાણીએ લહ્યા એ. ૧. પહેલે રે સુપને ગયવર દીઠો, બીજે વૃષભ સોહામણો એ; ત્રીજે સિંહ સુલક્ષણો દીઠો, ચોથે લક્ષ્મી દેવતા એ. ૨. પાંચમે પંચ વરણુની માળા, છઠ્ઠે ચંદ્ર અમીઝરો એ; સાતમે સૂરજ આઠમે ધ્વજા, નવમે કલશ રૂપાતણો એ. ૩. પદ્મસરોવર દશમે દીઠો, ક્ષીર-સમુદ્ર અગ્યારમે એ; દેવવિમાન તે બારમે દીઠું, રણઝણ ઘંટા વાજતાં એ. ૪. રત્નનો રાશિ તે તેરમે દીઠો, અગ્નિશિખા દીઠી ચૌદમે એ; ચૌદ સુપન લઇ રાણીજી જાગ્યા, રાણીએ રાયને જગાડિયા એ. ૫. ઉઠો ઉઠો સ્વામી મને સુહણલાં લીધાં, એરે સુપન ફળ શા હશે એ; રાય સિદ્ધારથે પંડિત તેડ્યા, કહો રે પંડિત ફળ એહનું એ. ૬. અમ કુળમંડણ તુમ કુળ દીવો, ધન રે મહાવીર અવતર્યા એ; જે નર ગાવે તે સુખ પાવે, આનંદ રંગ વધામણાં એ. ૭.

૯

માતા ત્રિશલા ઝુલાવે પુત્ર પારણે, ગાવે હાલો હાલો હાલરૂવાનાં ગીત; સોના રૂપા ને વળી રત્ને જડિયું પારણું, રેશમ દોરી ઘૂઘરી વાગે છુમ છુમ રીત, હાલો હાલો હાલો હાલો મારા નંદને. ૧. જિનજી પાસપ્રભુથી વરસ અઢીશેં અંતરે, હોશે ચોવીશમો તીર્થંકર જિન પરિમાણ; કેશીસ્વામી મુખથી એવી વાણી સાંભળી, સાચી સાચી હુઈ તે મારે અમૃત વાણ. હા૦ ૨. ચૌદે સ્વપ્ને હોવે ચક્રી કે જિનરાજ,

વીત્યા બારે ચક્રી નહી હવે ચક્રીરાજ; જિનજી પાસ પ્રભુના શ્રી કેશી ગણધાર, તેહને વચને જાણ્યા ચોવીશમા જિનરાજ, મારી કૂખે આવ્યા ત્રણ ભુવન શિરતાજ, મારી કુખે આવ્યા સંઘ તિરથની લાજ, હું તો પુણ્ય પનોતી ઈંદ્રાણી થઈ આજ. હા૦ ૩. મુજને દોહલો ઉપન્યો બેસું ગજ અંબાડીએ, સિંહાસનપર બેસું ચામર છત્ર ધરાય; એ સહુ લક્ષણ મુજને નંદન તાહરા તેજનાં, તે દિન સંભારૂં ને આનંદ અંગ ન માય. હા૦ ૪. કરતલ પગતલ લક્ષણ એક હજાર ને આઠ છે, તેહથી નિશ્ચય જાણ્યા જિનવર શ્રી જગદીશ; નંદન જમણી જંઘે લંછન સિંહ બિરાજતો, મેં તો પહેલે સુપને દીઠો વિશવા વીશ. હા૦ ૫. નંદન નવલા બંધવ નંદીવર્દ્ધનના તમે, નંદન ભોજાઈઓના દેયર છો સુકુમાલ, હસશે ભોજાઈઓ કહી દીયર મહારા લાડકા; હસશે રમશે ને વલી ચુંટી ખણશે ગાલ, હસશે રમશે ને વલી ઠુંસા દેશે ગાલ. હા૦ ૬. નંદન નવલા ચેડા રાણાના ભાણેજ છો, નંદન નવલા પાંચશે મામીના ભાણેજ છો, નંદન મામલીયાના ભાણેજા સુકુમાલ, હસશે હાથે ઉચ્છાલી કહીને નાહના ભાણેજા, આંખ્યો આંજી ને વલી ટપકું કરશે ગાલ. હા૦ ૭. નંદન મામા મામી લાવશે ટોપી આંગલાં, રત્ને જડીયાં ઝાલર મોતી કસબી કોર; નીલાં પીલાં ને વળી રાતાં સર્વે જાતિનાં, પહેરાવશે મામી માહરા નંદકિશોર. હા૦ ૮. નંદન મામા મામી સુખલડી સહુ લાવશે, નંદન ગૂંજુવે ભરશે લાડુ મોતીચૂર; નંદન મુખડાં જોઈને લેશે મામી ભામણાં, નંદન મામી કહેશે જીવો સુખ ભરપૂર. હા૦ ૯. નંદન નવલી ચેડા મામાની સાતે સતી, મારી ભત્રીજી ને બેન તમારી નંદ; તે પણ ગૂંજે ભરવા લાખણસાઈ લાવશે, તુમને જોઈ જોઈ હોશે અધિકો પરમાનંદ. હા૦ ૧૦. રમવા કાજે લાવશે લાખ ટકાનો ઘુઘરો, વલી સુડા મેના પોપટ ને ગજરાજ; સાહસ હંસ કોયલ તીતર ને વલી મોરજી, મામી લાવશે રમવા નંદ તમારે કાજ. હા૦ ૧૧. છપ્પન કુમરી અમરી જલકલશે નવરાવિયા, નંદન તમને અમને કેલીઘરની માંહિ; ફૂલની વૃષ્ટિ

કીધી યોજન એકને માંડલે, બહુ ચિરંજીવો આશીષ દીધી તુમને ત્યાંહિ. હા૦ ૧૨.તમને મેરૂ ગિરિપર સુરપતિએ નવરાવિયા, નિરખી નિરખી હરખી સુકૃત લાભ કમાય; મુખડા ઉપર વારૂ કોટિ કોટિ ચંદ્રમા, વલી તન પર વારૂ ગ્રહગણનો સમુદાય. હા૦ ૧૩. નંદન નવલા ભણવા નિશાળે પણ મૂકશું, ગજપર અંબાડી બેસાડી મોહટે સાજ; પસલી ભરશું શ્રીફળ ફોફળ નાગરવેલશું, સુખડલી લેશું નિશાળીયાને કાજ. હા૦ ૧૪. નંદન નવલા મોહટા થાશો ને પરણાવશું, વહુવર સરખી જોડી લાવશું રાજકુમાર; સરખા વેવાઇ વેવાણોને પધરાવશું, વરવહુ પોંખી લેશું જોઇ જોઇને દેદાર. હા૦ ૧૫. પીયર સાસરા માહરા બેહું પખ નંદન ઉજળા, મહારી કૂખે આવ્યા તાતપનોતા નંદ; મહારે આંગણ વૂઠા અમૃત દૂધે મેહુલા, મહારે આંગણ ફળીયા સુરતરૂ સુખના કંદ. હા૦ ૧૬. ઇણિ પરે ગાયું માતા ત્રિશલાસુતનું પારણું, જે કોઇ ગાશે લેશે પુત્ર તણા સામ્રાજ; બીલીમોરા નગરે વર્ણવ્યું વીરનું હાલરૂં, જય જય મંગલ હોજો દીપવિજય કવિરાજ. હા૦ ૧૭.

૧૦. શ્રી મહાવીર સ્વામીના પંચકલ્યાણકનું સ્તવન.

દોહા–શાસનનાયક શિવકરણ, વંદું વીર જિણંદ; પંચ કલ્યાણક તેહનાં ગાશું ધરી આનંદ. ૧. સુણતાં થુણતાં પ્રભુતણા, ગુણ ગિરૂવા એક તાર; ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ સુખસંપદા, સફળ હોય અવતાર. ૨.

ઢાળ પહેલી

સાંભળજો સસનેહી સયણા, પ્રભુજીના ચરિત્ર ઉલ્લાસે; જે સાંભળશે પ્રભુગુણ તેહનાં, સમકિત નિર્મળ થાશે રે. સાં૦ ૧. જંબૂદ્વીપે દક્ષિણ ભરતે, માહણકુંડ નામ ગ્રામે; રિખભદત્ત બ્રાહ્મણ તસ નારી, દેવાનંદા નામે રે. સાં૦ ૨. આષાઢ શુદિ છઠ્ઠે પ્રભુજી, પુષ્પોત્તરથી ચવિયા; ઉત્તરાફાલ્ગુની જોગે પ્રભુ આવી, તસ કૂખે અવતરિયા રે. સાં૦ ૩. તેણી રયણી સા દેવાનંદા, સુપન ગજાદિક નિરખે; પરભાતે સુણી કંત રિખવદત્ત, હૈડામાંહી હરખે રે. સાં૦ ૪. ભાખે ભોગ અર્થ સુખ હોશે, હોશે પુત્ર સુજાણ; તે નિસુણી સા દેવાનંદાએ, કીધુ વચન પ્રમાણ રે. સાં૦ ૫. ભોગ

ભલા ભોગવતી વિચરે, એવે અચરિજ હોવે; શતકૃત જીવ સુરેશ્વર હરખે, અવધે પ્રભુજીને જોવે રે. સાં૦ ૬. કરી વંદનને ઇંદ્ર સન્મુખ, સાત આઠ ડગ આવે; શક્રસ્તવ વિધિ સહિત ભણીને, સિંહાસન સોહાવે રે. સાં૦ ૭. સંશય પડિયા એમ વિમાસે, જિન ચક્રી હરિ રામ; તુચ્છ દારિદ્ર માહણકુળ નામ, ઉગ્ર ભોગ વિના ધામ રે. સાં૦ ૮. અંતિમ જિન માહણકુળ આવ્યા, એહ અછેરૂં કહિયે, અવસર્પિણી ઉત્સર્પિણી અનંતી, જાતે એહવું લહિયે રે. સાં૦ ૯. એણી અવસર્પિણી દશ અચ્છેરાં, થયાં તે કહિયે એહ; ગર્ભહરણ ગોશાળા ઉપસર્ગ, નિષ્ફળ દેશના જેહ રે. સાં૦ ૧૦. મૂળ વિમાને રવિ શશી આવ્યા, ચમરનો ઉત્પાત; એ શ્રી વીરજિનેશ્વર વારે, ઉપના પંચ વિખ્યાત રે. સાં૦ ૧૧. સ્ત્રી તિરથ મલ્લિ જિન વારે, શીતલને હરિવંશ; ઋષભને અઠ્ઠોત્તરસો સિધ્યા, સુવિધિ અસંયતિ શંસરે. સાં૦ ૧૨. શંખ શબ્દ મળીઆ હરિ હરિશું, નેમીશ્વરને વારે; તેમ પ્રભુજી નીચ કુળે અવતરિયા, સુરપતિ એમ વિચારે રે. સાં૦ ૧૩.

ઢાળ બીજી

ભવ સત્તાવીશ સ્થૂળ માંહિ ત્રીજે ભવે, મરિચી કીયો કુલમદ ભરત જવ સ્તવે; નીચ ગોત્રકર્મ બાંધ્યું તિહાં તેહથી, અવતરિયા માહણકુળ અંતિમ જિનપતિ. ૧. અતિશે અઘટતું એહ થયું થાશે નહિ, યોનિપ્રસવ જિનચક્રી નીચકુળે નહિ; એહ મારો આચાર ધરૂં ઉત્તમ કુળે, હરિણગમેષી દેવ તેડાવ્યો તેટલે. ૨. કહે માહણકુંડ નયર જઈ ઉચિત કરો, દેવાનંદા કૂખેથી પ્રભુને સંહરો; નયર ક્ષત્રિયકુંડ રાય સિદ્ધારથ ગેહિની, ત્રિશલા રાણી ધરો પ્રભુ કૂખે તેહની. ૩. ત્રિશલા ગર્ભ લઈને ધરો માહણી ઉરે, બ્યાસી રાત વ્યતિત કહ્યું તેમ સુર કરે; માહણી દેખે સુપન જાણે ત્રિશલા હર્યા, ત્રિશલા સુપન લહે ત્યાં ચૌદ અલંકર્યા. ૪. હાથી વૃષભ સિંહ લક્ષ્મી માળા સુંદરૂ, શશી રવિ ધ્વજ કુંભ પદ્મસરોવર સાગરૂ; દેવવિમાન રયણપુંજ અગ્નિ વિમલ હવે, દેખે ત્રિશલા માત કે

પિયુને વીનવે. ૫. હરખે રાય કે સુપનપાઠક તેડાવીયા, રાજ ભોગ સુત ફલ સુણી તેણે વધાવીઆ; ત્રિશલા રાણી વિધિશું ગર્ભ સુખે વહે, માય તણે હિત હેત કે પ્રભુ નિશ્ચલ રહે. ૬. માય ધરે દુઃખ જોર વિલાપ ઘણા કરે, કે મેં કીધાં પાપ અઘોર ભવાંતરે; ગર્ભ હર્યો મુજ સેણે હવે કેમ પામીએ, દુઃખનું કારણ જાણ્યું વિચાર્યું સ્વામીએ. ૭. અહો અહો મોહ વિડંબણા જાલમ જગતમેં, અણદીઠે દુઃખ એવડું પાયું પલકમેં; તામ અભિગ્રહ કીધો પ્રભુજીએ તે કહું, માતપિતા જીવતા સંજમ નવિ ગ્રહું. ૮. કરૂણા આણી અંગ હલાવ્યું જિનપતિ, બોલે ત્રિશલા માતા હૈયે ઘણું હીસતી; અહો મુજ જાગ્યા ભાગ્ય ગર્ભ મુજ સળવલ્યો, સેવ્યો શ્રી જિન ધર્મ કે સુરતરૂ જેમ ફળ્યો. ૯. સખીઓ કહે શિખામણ સ્વામિની સાંભલો, હલવે હલવે બોલો હસો ખેલો ચાલો; એમ આનંદે વિચરતાં દોહલા પૂરતા, નવ મહિના ને સાડાસાત દિવસ થતાં. ૧૦. ચૈત્રતણી શુદિ તેરશ નક્ષત્ર ઉત્તરા, જોગે જન્મ્યા વીર સુહંકર સુંદરા; ત્રિભુવન થયો રે ઉદ્યોત કે હરખ વધામણા, સોના રૂપાને ફૂલે વધાવે સુર ઘણા. ૧૧. આવે છપ્પન કુમારિકા પ્રભુ ઓચ્છવ તણે, ચળે રે સિંહાસન ઇંદ્ર કે ઘંટા રણઝણે; મેળી સુરની ક્રોડ કે સુરવર આવિયા, પંચરૂપ કરી પ્રભુને સુરગિરિ લાવીયા. ૧૨. એક ક્રોડ સાઠ લાખ કળશ જળ શું ભર્યા, કેમ સહેશે લઘુ વીર કે ઇંદ્રે સંશય ધર્યા; પ્રભુ અંગુઠે ચાંપ્યો મેરૂ અતિ થડથડયો, ગડગડયો પૃથ્વી લોક જગત જન લડથડયો. ૧૩. અનંત બળ પ્રભુ જાણી ઇંદ્રે ખમાવીયા, ચાર વૃષભના રૂપ કરી જળ નામીયા; પૂજી અર્ચી પ્રભુને માય પાસે ધરે, ધરે અંગુઠે અમૃત ગયા નંદીશ્વરે. ૧૪.

ઢાળ ત્રીજી

કરે મહોચ્છવ સિદ્ધારથ નૃપ, નામ ધર્યું વર્દ્ધમાન; દિન દિન વાધે પ્રભુ સુરતરૂ જેમ, રૂપકલા અસમાનરે. હમચડી૦ ૧. એક દીન પ્રભુજી રમવા કારણ, પૂર બાહિર જબ આવે; ઇંદ્રમુખે પ્રશંસા સુણીને, મિથ્યાત્વી સુર આવે રે. હ૦ ૨. અહિરૂપે વીંટાણો

તરૂશું, પ્રભુજીએ નાખ્યો ઉછાળી; સાત તાડનું રૂપ કર્યું જબ, મુષ્ટે નાંખ્યો જાળી રે. હ૦ ૩. પાય લાગીને તે સુર ખમીયો, નામ ધર્યું મહાવીર; જેવા ઇંદ્રે વખાણ્યા સ્વામી, તેહવા સાહસ ધીર રે. હ૦ ૪. માતપિતા નિશાળે મૂકે, આઠ વરસના જાણી; ઈંદ્રતણા તિહાં સંશય ટાળ્યા, નવ વ્યાકરણ વખાણી રે. હ૦ ૫. અનુક્રમે યૌવન પામ્યા પ્રભુજી, વર્યા જશોદા રાણી; અઠ્ઠાવીશ વરસે પ્રભુજીના, માતપિતા નિર્વાણી રે. હ૦ ૬. દોય વરસ ભાઇને આગ્રહે, પ્રભુ ઘરવાસે વસીયા; ધર્મ પંથ દેખાડો એમ કહે, લોકાંતિક ઉલ્લસીયા રે. હ૦ ૭. એક ક્રોડ સાઠ લાખ સોનૈયા, દિન પ્રત્યે પ્રભુજી આપે; એમ સંવત્સરી દાન દઇને, જગના દારિદ્ર દુ:ખ કાપે રે. હ૦ ૮. છંડી રાજ્ય અંતે ઉર પ્રભુજી, ભાઇએ અનુમતિ દીધી; માગસર વદિ દશમી ઉત્તરાએ, વીરે દીક્ષા લીધી રે. હ૦ ૯. ચઉનાણી તે દિનથી પ્રભુજી, વરસ દિવસ ઝાઝેરે; ચીવર ધરી બ્રાહ્મણને આપ્યું, ખંડ ખંડ દોય ફેરે રે. હ૦ ૧૦ ઘોર પરીષહ સાડા બારે, વરસે જે જે સહિયાં; ઘોર અભિગ્રહ જે જે ધરીયા, તે નવિ જાયે કહીયા રે. હ૦ ૧૧ શૂલપાણી ને સંગમ દેવે, ચંડકોશિ ગોશાળે; દીધાં દુ:ખને પાયસ રાંધી, પગ ઉપર ગોવાળે રે. હ૦ ૧૨. કાને ગોપે ખીલા ઠોકયા, કાઢંતા મૂકી રાટી; જે સાંભળતાં ત્રિભુવન કંપ્યા, પર્વત શિલા ફાટી રે. હ૦ ૧૩. તે તે દુષ્ટ સઉ ઉદ્ધરીયા, પ્રભુજી પર ઉપગારી; અડદતણાં બાકુલડા લઇને, ચંદનબાલા તારી રે. હ૦ ૧૪. દોય છ માસી નવ ચઉ માસી, અઢી માસી ત્રણ માસી; દોઢ માસી બબ્બે કીધાં, છ કીધાં બે માસી રે. હ૦ ૧૫. બાર માસ ને પક્ષ બહોંતેર, છઠ્ઠ બસેં ઓગણત્રીશ વખાણું; બાર અઠમ ભદ્રાદિ પડિમા, દિન દોય ચાર દશ જાણું રે. હ૦ ૧૬. એમ તપ કીધો બારે વરસે, વિણ પાણી ઉલ્લાસ; તેમાં પારણાં પ્રભુજીએ કીધાં, ત્રણશેં ઓગણપચ્ચાસ રે. હ૦ ૧૭. કર્મ ખપાવી વૈશાખ માસે, શુદિ દશમી સુજાણ; ઉત્તરાજોગે શાળિવૃક્ષ તળે, પામ્યા કેવળનાણ રે. હ૦ ૧૮. ઇંદ્રભુતિ

આદિ પ્રતિબોધ્યા, ગણધર પદવી દીધી; સાધુ સાધવી શ્રાવક શ્રાવિકા, સંઘ સ્થાપના કીધી રે. હ૦ ૧૯. ચૌદ સહસ અણગાર સાધવી, સહસ છત્રીશ કહીજે; એક લાખ ને સહસ ઓગણસાઠ, શ્રાવક શુદ્ધ લહીજે રે. હ૦ ૨૦. ત્રણ લાખ ને સહસ અઢાર વળી, શ્રાવિકા સંખ્યા જાણી; ત્રણશેં ચઉદશ પૂરવધારી, તેરશેં ઓહીનાણી રે. હ૦ ૨૧. સાતશેં તો કેવળનાણી, લબ્ધિધારી પણ તેતા; વિપૂલમતિ પાંચશેં કહીજે, ચારશેં વાદી જેતા રે. હ૦ ૨૨. સાતશેં અંતેવાસી સિદ્ધા, સાધવી ચૌદશેં સાર; દિન દિન દીપે તેજ સવાઇ પ્રભુજીનો પરિવાર રે. હ૦ ૨૩. ત્રીશ વરસ ગ્રહવાસે વસિયા, બાર વરસ છદ્મસ્થ; ત્રીશ વરસ કેવળ બેંતાળીશ, વરસ તે સમણાવસ્થ રે. હ૦ ૨૪. વરસ બહોંતેર કેરૂં આયુ, વીર જિણંદનું જાણો; દીવાળી દિન સ્વાતિ નક્ષત્ર, પ્રભુજીનું નિર્વાણ રે. હ૦ ૨૫. પંચ કલ્યાણક એમ વખાણ્યાં, પ્રભુજીનાં ઉલ્લાસે; સંઘતણા આગ્રહે એમ હર્ષભર, સુરત રહી ચોમાસું રે. હ૦ ૨૬.

કળશ.

એમ ચરમ જિનવર, સયલ સુખકર, થુણ્યો અતિ ઉલટ ભરે; અષાઢ ઉજ્વલ પંચમી દિને, સંવત સત્તર તહોંતરે; શ્રી વિમલવિજય ઉવજ્ઝાય પંકજ, ભમર સમ શુભ શિષ્ય એ; રામવિજય જિનવીરનામે, લહિયે અધિક જગીશ એ.

૧૧. શ્રી મહાવીર સ્વામીના સત્તાવીસ ભવનું સ્તવન.

દોહા—વિમલ કમલદલ લોયણાં, દીસે વદન પ્રસન્ન; આદર આણી વીર જિન, વાંદી કરૂં સ્તવન. ૧. શ્રી ગુરુ તણે પસાઉલે, સ્તવશું વીર જિણંદ; ભવ સત્તાવીસ વર્ણવું, સુણજો સહુ આણંદ. ૨. સાંભલતાં સુખ ઉપજે, ભક્તિ નિર્મલ હોય; કરતાં જિનની સંકથા, સફલ દહાડો સોય. ૩.

ઢાળ પહેલી

મહાવિદેહ પશ્ચિમ જાણું, નયસાર નામે વખાણું; નયર તણો છે એ રાણો, અટવી ગયો સપરાણો. ૧. જમવા વેલાએ જાણી,

ભક્તિ રસવંતી આણી; દત્તની વાસના આવી, તપસી જુવે તે ભાવી. ૨. મારગ ભૂલ્યા તે દેવ, મુનિ આવ્યા તતખેવ; આહાર દીધો પાય લાગી, ઋષિની ભુખ તૃષા સવિ ભાગી. ૩. ધર્મ સુણ્યો મન રંગે, સમકિત પામ્યો એ ચંગે; ઋષિને ચાલંતા જાણી, હૈડે ઉલટ આણી. ૪. મારગ દેખાડ્યો વહેતો, પાછો વલીઓ એમ કહેતો; પહેલે ભવે ધરમજ પાવે, અંતે દેવગુરૂને ધ્યાવે. ૫. પંચ પરમેષ્ટીનું ધ્યાન, સૌધર્મ પામ્યો વૈમાન; આઉખું એક પલ્યોપમ, સુખ ભોગવી અનોપમ. ૬. ભવ બીજે ત્રીજે આયો, ભરત કુલે સુત જાયો; ઓચ્છવ મંગલીક કીધું, નામ તે મરીઅંચ દીધું. ૭. વાધે સુરતરૂ સરિખો, આદિ જિન દેખીને હરખ્યો; એહાએ દેશના દીધી, ભાવે દીક્ષાએ લીધી. ૮. જ્ઞાન ભણ્યો સુવિશેષ, વિહાર કરે દેશ વિદેશ; દીક્ષા દેહી એ ન જરે, અલગો સ્વામીથી વિચરે. ૯. મહાવ્રત ભાર એ મહોટો, હું પણ પુન્યાઇયે છોટો; ભગવું કાપડ કરશું; માથે છત્તર ધરશું. ૧૦. પાયે પાનહી પેરશું, સ્નાન શુચી જલે કરશું; પ્રાણી થૂલ નહી મારૂં, ખુર મુંડ ચોટીએ ધારૂં. ૧૧. જનોઇ સોવન કેરી, શોભા ચંદન ભલેરી; હાથે ત્રિદંડિયું લેવું, મન માંહે ચિંતવ્યું એહવું. ૧૨. લિંગ કુલિંગનું રચીઉં, સુખ કારણ એ મચીઉં; ગુણ સાધુના વખાણે, દીક્ષા યોગ તે જાણે. ૧૩. આણી જતિઓને આપે, શુદ્ધ મારગ સ્થાપે; સમવસરણ રચ્યું જાણી, વાંદે ભરત વિન્નાણી. ૧૪. બારે પરષદા રાજે, પૂછે ભરત એ આજે; કોઇ છે તુમ સરિખો, દાખ્યું મરીઅંચ નીકો. ૧૫. પહેલો વાસુદેવ થાશે, ચક્રવર્ત્તિ મૂકા એ વાસે; ચોવીશમો એ તીર્થંકર, વર્દ્ધમાન નામે જયંકાર. ૧૬. ઉલસ્યું ભરતનું હૈયું, જઈ મરીઅંચને કહ્યું; તાતે પદવીઓ દાખી, હરિ ચક્રિ જિનપદ ભાખી. ૧૭. ત્રણ પ્રદક્ષિણા દેઇ, વંદન વિધિશું કરેઇ; સ્તવના કરે એમ દાહો, પુત્ર ત્રિદંડી ન રાહો. ૧૮. વાંદું છું એહ મરમ, થાશો જિનપતિ ચરમ; એમ કહી પાછો વલીઓ, ગરવે મરીઅંચી ચડીઓ. ૧૯.

ढाल बीजी

इखाग कुले हुं उपनो, मारो चक्रवर्त्ति तातजी; दादो महारो जिन हुओ, हुं पण त्रिजग विख्यातजी. १. अहो अहो उत्तम कुल माहरुं, अहो अहो मुज अवतारजी; नीच गोत्र तिहां बांधीउं, जुओ जुओ करम प्रचारजी अ० २. आ भरते पोतानपुरे, त्रिपृष्ट हरि अभिरामजी; महाविदेह क्षेत्र मूकापुरी, चक्री प्रियमित्र नामजी. अ० ३. चरम तीर्थंकर थाइशुं, होंशे त्रिगडुं सारजी; सुर नर सेवा सारशे, धन्य धन्य मुज अवतारजी. अ० ४. रहे मदमातो एणी परे, एक दिन रोग अतीवजी; मुनिजन सार को नवि करे, सुख वांछे निज जीवजी. अ० ५. कपील नामे कोई आवीओ, प्रतिबोध्यो निज वाणीजी; साधु समीपे दीक्षा वरो, धरम छे तेणे ठामजी. अ० ६. साधु समीपे मोकले, नवी जाए ते अजोगजी; चिंते मरीअंच निज मने, दीसे छे मुज जोगजी. अ० ७. तव ते वळतुं बोलीयो, तुम वांदे शुं होयजी; भोभो धरम इहां अछे, उत्सूत्र भाख्युं सोयजी. अ० ८. तेणे संसार वधारीओ, सागर कोडा कोडीजी; लाख चोराशी पूरव तणुं, आयु त्रीजे भव जोडीजी. अ० ९. भव चोथे स्वर्ग पांचमे, सागर स्थिति दश जाणजी; कौशिक द्विज भव पांचमे, लाख एंशी पूरव मानजी. अ० १०. थुणा नयरीये द्विज थयो, पूरव लाख बहोंतेर सारजी; हुओ त्रिदंडी छठ्ठे भवे, सातमे सोहम अवतारजी. अ० ११. अग्निद्योत आठमे भव, साठ लाख पूरव आयजी; त्रिदंडी थइ विचरे वली, नवमे इशाने जायजी. अ० १२. अग्निभूति दशमे भवे, मंदिरपुरे द्विज होयजी; लाख छपन्न पूरव आउखुं, त्रिदंडी थई मरे सोयजी. अ० १३. अग्यारमे भवे ते थयो, सनत कुमारे देवजी; नयरी श्वेतंबीये अवतर्यो, बारमे भवे द्विज हेवजी. अ० १४. चुमालीश लाख पूरव आउखुं, भारद्वाज जस नामजी; त्रिदंडी थई विचरे वळी, महा इंद्र तेरमे भवे ठामजी. अ० १५. राजगृही नयरी भव चौदमे, थावर ब्राह्मण दाखजी; चोत्रीश लाख पूरव आउखो,

ત્રિદંડીલિંગ તે ભાખજી. અ૦ ૧૬. અમર થયો ભવ પન્નરમે પાંચમે દેવલોકે દેવજી; સંસાર ભમ્યો ભવ સોલમે, વિશ્વભૂતિ ક્ષત્રિય હેવજી. અ૦ ૧૭.

ઢાલ ત્રીજી

વિશ્વભૂતિ ધારણીનો બેટો, ભુજબળ કુડ સમૂલ સમેટો; સંભૂતિ ગુરૂને તેણે ભેટયો. ૧. સહસ વરષ તિહાં ચારિત્ર પાલી, લહી દીક્ષા આત્મ અજુઆલી; તપ કરી કાયા ગાલી. ૨. એક દિન ગાય ધસી સિંગાલી, પડયો ભૂમિ તસ ભાઇયે ભાલી; તેહશું બલ સંભાલી. ૩. ગરવે ચઢી વિકરાલી, સિંગ ધરી આકાશે ઉછાલી; તસ બલ શંકા ટાલી. ૪. તિહાં અનશન નિયાણું કીધું, તપ વેંચી બલ માગી લીધું; અધો પ્રિયાણું કીધું. ૫. સત્તરમેં ભવે શુક્રે સુરવર, ચવી અવતરીઓ જિહાં પોતનપુર; પ્રજાપતિ મૃગાવતી કુંવર. ૬. ચોરાશી લાખ વરસનું આયો, સાત સુપન સુચિત સુત જાયો; ત્રિપૃષ્ટ વાસુદેવ ગાસો. ૭. ઓગણીસમે ભવે સાતમી નરકે, તેત્રીશ સાગર આયુ અભંગે; ભોગવીઉં તનુ સંગે. ૮. વીશમે ભવે સિંહ હિંસા કરતો, એકવીશમે ચોથી નરકે ફરતો; વચે વચે ઘણા ભવ ભમતો. ૯. બાવીશમે ભવે સરલ સભાવી, સુખ ભોગવંતા જશ ગવરાવી; પુન્યે શુભમતિ આવી. ૧૦. ત્રેવીશમે ભવે મૂકાપુરી મુખે, ધનંજય ધારણીની કૂખે; નર અવતરીઓ સુખે. ૧૧. ચક્રવર્ત્તિની પદવી લાધી, પોટિલાચાર્ય શું મતિ બાંધી; શુભમતિ કિરિઆ સાધી. ૧૨. કોડી વરસ દીક્ષાનો જાણુ, લાખ ચોરાશી પૂરવ પ્રણામ; આઉખું પૂરૂં જાણ. ૧૩. ચોવીશમે ભવે શુક્રે સુરવર, સુખ ભોગવિઆ સાગર સત્તર; તિહાંથી ચવીઓ અમર. ૧૪.

ઢાલ ચોથી

આ ભરતે છત્રિકા પુરી, જિતશત્રુ વિજય નાર; મેરે લાલ૦ પચવીસમે ભવે ઉપનો, નંદન નામ ઉદાર. મેરે લાલ૦ તીર્થંકર પદ બાંધીઓ. ૧. લઈ દીક્ષા સુવિચાર, મેરે લાલ; વીશ સ્થાનક તપ આચર્યું, હુઓ તિહાં જય જયકાર. મેરે લાલ૦ તીર્થં૦ ૨. રાજ

તજી દીક્ષા લીયે, પોટિલાચાર્ય પાસ; મેરે લાલ૦ માસ ખમણુ પારણું કરે, અભિગ્રહવંત ઉલ્લાસ. મેરે લાલ૦ તીર્થં૦ ૩. લાખ વરસ ઇમ તપ કર્યો, આલસ નહીં અલગાર; મેરે લાલ૦ પરિગલ પુણ્ય પોતે કર્યું, નિકચ્યું જિનપદ સાર. મેરે લાલ૦ તીર્થં૦ ૪. માસખમણ સંખ્યા કહું, લાખ અગ્યાર એંશી સહસ; મેરે લાલ૦ છસેં પિસ્તાલીશ ઉપરે, પંચ દિન વૃદ્ધિ કરેસ. મેરે લાલ૦ તીર્થં૦ ૫. પચવીશ લાખ વર્ષ આઉખું, માસ સંલેષણા કીધ; મેરે લાલ૦ ખમી ખમાવી તે ચવ્યો, દશમેં સ્વર્ગ ફલ લીધ. મેરે લાલ૦ તીર્થં૦ ૬. પુષ્પોત્તરાવંસકે, વિમાન સાગર વીસ; મેરે લાલ૦ સુર ચવીઓ સુખ ભોગવી, હુઆ એ ભવ છવીસ. મેરે લાલ૦ તીર્થં૦ ૭.

ઢાલ પાંચમી

સત્તાવીશમો ભવ સાંભલો તો, ભમર હુલી૦ રૂડું માહણ-કુંડ ગામ તો; ઋષભદત્ત બ્રાહ્મણ વસે તો, ભ૦ દેવાનંદા ઘરણી નામ તો. ૧. કર્મ રહ્યાં લવલેશ વલી તો, ભ૦ મરીઅંચી ભવનો જે હતો; પ્રાણુત કલ્પ થકી ચવી તો, ભ૦ દ્વિજ કુલે અવતર્યો તેહ તો. ૨. ચૌદ સુપન માતા લહે તો, ભ૦ આણંદ હુઓ બહુત તો; ઇંદ્ર અવધિ જોઇયું તો, ભ૦ એહ અછેરાં ભુત તો. ૩. વ્યાશી દિન તિહાં કણે રહ્યા તો, ભ૦ ઇંદ્ર આદેશે દેવ તો; સિદ્ધાર્થ ત્રિશલા કૂખે તો, ભ૦ ગર્ભ પાલટે તતખેવ તો. ૪. ચૌદ સુપન ત્રિશલા લહે તો, ભ૦ શુભ મુહૂર્તે જણ્યા જામ તો; જન્મ મહોચ્છવ તિહાં કરે તો, ભ૦ ઇંદ્ર ઇંદ્રાણી તામ તો. ૫. વર્દ્ધમાન તસ નામ દિએ તો, ભ૦ દેવે દીઓ મહાવીર તો; હર્ષે શું પરણાવીઆ તો, ભ૦ સુખ વિલસે ઘર વીર તો. ૬. માય તાય સુરલોક ગયા તો, ભ૦ જિન સાધે નિજ કાજ તો; લોકાંતિક સુર ઇમ કહે તો, ભ૦ લ્યો દીક્ષા મહારાજ તો. ૭. વરસી દાન દઈ કરી તો, ભ૦ લીધો સંયમ ભાર તો; એકાકી જિનવિહાર કરે તો, ભ૦ ઉપસર્ગનો નહીં પાર તો. ૮. તપ ચઉવિહાર કર્યા ઘણા તો, ભ૦ એક છમાસી ચોવિ-હાર તો; બીજો છમાસી કર્યો તો, ભ૦ પંચ દિન ઉણા ઉદાર તો.

૯. નવ તે ચોમાસી કર્યાં તો, ભ૦ બે ત્રણમાસી જાણુ તો; અઢી માસ બે વાર કર્યાં તો, ભ૦ બે માસી છ વાર વખાણુતો. ૧૦ દોઢ માસી બેવાર કર્યાં તો, ભ૦ માસખમણ કર્યાં બાર તો; બહોંતેર માસ ખમણ કર્યાં તો, ભ૦ છઠ્ઠ બસેં ઓગણત્રીશ સાર તો. ૧૧. બાર વરસમાં પારણા તો, ભ૦ ત્રણસેંને ઓગણ પચાસ તો; નિદ્રા બેઘડીની કરી તો, ભ૦ બેઠા નહીં બાર વરસ તો. ૧૨. કરમ ખપાવી કેવલ લહ્યું તો, ભ૦ ત્રિગડે પરષદા બાર તો; ગણધર પદની થાપના તો, ભ૦ જગ હુઓ જયજયકાર તો. ૧૩. ગણધર વર અગ્યાર હુઆ તો, ભ૦ ચૌદ સહસ સાધુ સુખકાર તો; છત્રીસ સહુસ સાધવી હુઈ તો, ભ૦ શીયલ રયણ ભંડાર તો. ૧૪. એક લાખ ઓગણસાઠ હજાર કહ્યા તો, ભ૦ શ્રાવક સમકિતધાર તો; ત્રણ લાખ અઢાર હજાર શ્રાવિકા તો, ભ૦ એ કહ્યો વીર પરિવાર તો. ૧૫. બ્રાહ્મણ માતપિતા હુઆ તો, ભ૦ મોકલ્યાં મુક્તિ મજાર તો; સુપુત્ર આવે ઇમ કહ્યો તો, ભ૦ સેવકની કરો સાર તો. ૧૬. ત્રીશ વરસ ગૃહવાસ વસ્યા તો, ભ૦ બાર વરસ છદ્મસ્થ તો; ત્રીશ વર્ષ કેવલ ધર્યું તો, ભ૦ બહોંતેર વરસ સમસ્ત તો. ૧૭. એણી-પરે પાલી આઉખું તો, ભ૦ દિન દીવાલી જેહ તો; મહાનંદ પદવી પામીઆ તો, ભ૦ સમરૂં હું નિત્ય નેહ તો. ૧૮. સંવત સોલ બાસઠ વર્ષે તો, ભ૦ વિજયા દશમી ઉદાર તો; લાલવિજય ભકતે કહે તો, ભ૦ વીરજિન ભવજલ તાર તો. ૧૯.

ઢાલ છઠ્ઠી

સ્મરણ સુખ સંપદ મિલે, ફલે મનોરથ કોડજી; રોગ વિયોગ સવિ ટલે, ન હોય શરીરે કોઢજી. આ૦ ૧. આર્દ્રીઆણા પુર મંડણો, ખંડણો પાપનો પૂરોજી; જે ભવિયણ સેવા કરે, સુખ પામે તે ભરપૂરોજી. આ૦ ૨. મૂરત મોહન વેલડી, દીઠે અતિ આણંદોજી; સિંહાસણે બેઠા સોહે સદા, ગગને જીસ્યો રવિચંદોજી. આ૦ ૩. પ્રતિમા એ લહીએં સદા, પ્રણમું જોડી હાથજી; ત્રણ પ્રદક્ષિણા દેઈ કરી, માગું મુક્તિનો સાથજી. આ૦ ૪. શ્રાવક અતિ ઉદ્યમ કરી, કીધો જિન પ્રાસાદોજી; કાઢ્યું પાપ ઠેલી કરી, પુણ્યે જગ જસવાદોજી. આ૦ ૫.

કળશ.

શ્રી વીર પાટપરંપરાગત, શ્રીઆણંદવિમલ સૂરીશ્વરુ; શ્રી વિજયદાન સૂરિ તાસ પાટે, શ્રી હીરવિજય સૂરિ ગણધરુ; શ્રી વિજયસેન સૂરિ તાસ પાટે, શ્રી વિજયદેવ સૂરિ હિતકરુ; કલ્યાણવિજય ઉવઝાય પંડિત, શ્રી શુભવિજય શિષ્ય જયંકરૂ. ૧.

૧૨. શ્રી મહાવીર સ્વામીના પંચ કલ્યાણકનું સ્તવન.

સરસતી ભગવતી દીઓ મતિ ચંગી, સરસ સુરંગી વાણ; તુજ પસાય માય ચિત્ત ધરીને, જિન ગુણ રયણની ખાણ. ગિ૦ ૧. ગિરૂવા ગુણ વીરજી, ગાયશું ત્રિભુવન રાય; જસ નામે ઘર મંગલ માલા, તસ ઘર બહુ સુખ થાય. ગિ૦ ૨. જંબુદ્વીપ ભરત ક્ષેત્રમાંહે, નયર માહણકુંડ ગ્રામ; ઋષભદત્ત વર વિપ્ર વસે તિહાં, દેવાનંદા તસ પ્રિયા નામ. ગિ૦ ૩. સુર વિમાન વર પુષ્પોત્તરથી, ચવી પ્રભુ લીએ અવતાર; તવ તે માહણી રયણી મધ્યે, સુપન લહે દસ ચાર. ગિ૦ ૪ ધુરે મયગલ મલપંતો દેખે, બીજે વૃષભ વિશાલ; ત્રીજે કેસરી ચોથે લક્ષ્મી, પાંચમે કુસુમની માલ. ગિ૦ ૫. ચંદ સૂરજ ધ્વજ કલશ પદ્મસર, દેખે એ દેવ વિમાન; રયણ રેલ રયણાયર રાજે, ચૌદમે અગ્નિ પ્રધાન. ગિ૦ ૬. આનંદ ભર જાગી સુંદરી, કંથને કહે પરભાત; સુણીય વિપ્ર કહે તુમ સુત હોશે, ત્રિભુવન માંહે વિખ્યાત. ગિ૦ ૭. અતિ અભિમાન કીયો મરીચંચ ભવે, ભવિ જુઓ કર્મ વિચાર; તાત સુતા વર તિહાં થયા કુંવર, વલી નીચ કુલે અવતાર. ગિ૦ ૮. ઇણે અવસર ઇંદ્રાસન ડોલે, નાણે કરી હરિ જોય; માહણી કુખે જગગુરુ પેખે, નમી કહે અઘટતું હોય. ગિ૦ ૯. તત્ક્ષણ હરિણગમેષી તેડાવી, મોકલીઓ તેણે ઠાય; માહણી ગર્ભ અને ત્રિશલાનો, બિહું બદલી સુર જાય. ગિ૦ ૧૦. વલી નિશિભર તે દેવાનંદા, દેખે એ સુપન અસાર; જાણે એ સુપન ત્રિશલા કર ચઢિઆ, જઈ કહે નિજ ભરતાર. ગિ૦ ૧૧. કંત કહે તું દુઃખ હર સુંદરી, મુજ મન અચિરજ એહ; મરૂથલ માંહે કલ્પદ્રુમ દીઠો, આજ સંશય ટલ્યો તેહ. ગિ૦ ૧૨.

ઢાલ બીજી

નયર ક્ષત્રિયકુંડ નરપતિ, સિદ્ધારથ ભલો એ, આણુ ન ખંડે તસ કોય કે, જગ જસ નિર્મલો એ; તસ પટરાણી ત્રિશલા સતી, કૂખે જગપતિ એ, પરમ હર્ષ હિયડે ધરી, ઠવિઆ સુરપતિ એ. ૧. સુખ સજ્જાયે પોઢી દેવી તો, ચૌદ સુપન લહે એ, જાગતી જિન ગુણ સમરતી, હરખતી ગહગહે એ; રાજહંસ ગતિ ચાલતી, પિયુ કને આવતી એ, પ્રહ ઉગમતે સૂર કે, વિનવે નિજપતિ એ. ૨. સુણીય વાત રાય રંજીઓ, પંડિત તેડીયા એ, તેણે શુભ સુપન વિચારવા, પુસ્તક છોડીયાં એ; બોલે મધુરી વાણ કે, ગુણનિધિ સુત હોશે એ, સુખ સંપત્તિ ઘરે વાધશે, સંકટ ભાંજશે એ. ૩. પંડિતને રાય તોષીયા, લચ્છી દીએ ઘણી એ, કહે એહ વાણી સફલ હોજો, અમને તુમ તણી એ; નિજ પદ પંડિત સંચર્યા, રાય સુખ રહે એ, દેવી ઉદર ગર્ભ વાધતો, શુભ દોહલા લેહ એ. ૪. માત ભક્તિ જિનપતિ કરે, ગર્ભ હાલે નહી એ, સાત માસ વોલી ગયા, માય ચિંતા લહી એ; સહીઅરને કહે સાંભલો, કોણે મારો ગર્ભ હર્યો એ, હું ભોલી જાણું નહી, ફોકટ પ્રગટ કર્યો એ. ૫. સખી એ અરિહંત સમરતાં, દુઃખ દોહગ ટલે એ, તવ જિન જ્ઞાન પ્રયુંજીઓ, ગર્ભથી સાલસલે એ; માતા પિતા પરિવારનું, દુઃખ નિવારીયું એ, સંયમ ન લઉં માય તાય, છતાં જિન નિરધારીયું એ. ૬. અણદીઠ મોહ એવડે, કેમ વિછુઓ ખમે એ, નવ સસ વાડા ઉપરે, દિન સાડા સાતમે એ; ચૈત્ર શુકલ દિન તેરસે, શ્રી જિન જનમિયા એ. સિદ્ધારથ ભૂપતિ ભલા, ઓચ્છવ તવ કીયા એ. ૭.

વસ્તુ—પુત્ર જન્મ્યો પુત્ર જન્મ્યો, જગત શણગાર; સિદ્ધારથ નૃપ કુલ તિલો, કુલ મંડણ કુલ તણો દીવો; શ્રી જિન ધર્મ પસાઉલે, ત્રિશલાદેવી સુત ચિરંજીવો, એમ આશીષ દીએ ભલી, આવી છપન્ન કુમાર; સુતિ કર્મ કરે તે સહી, સોહે જિસી હરિની નાર. સોહે૦ ૧.

ઢાલ ત્રીજી

ચલ્યું રે સિંહાસણ ઈંદ્ર, જ્ઞાને નિરખતા એ; જાણી જનમ જિણંદ, ઈંદ્ર તવ હરખતા એ. ૧. આસનથી રે ઉઠેવ, ભક્તિયે થુણે એ; વાય સુઘોષા ઘંટ, સઘલે રણઝણે એ. ૨. ઈંદ્ર ભુવનપતિ વીશ, વ્યંતર તણા એ; બત્રીશ રવિ શશી દોય, દશ હરિકલ્પના એ. ૩. ચોશઠ ઈંદ્ર આણંદ, પ્રણમી કહે એ; રત્નગર્ભા જિન માત, દુજી એસી નહી એ. ૪. જન્મ મહોચ્છવ દેવ, સવિહુ આવિયા એ; માય દેઈ નિદ્રા મંત્ર, સુત લેઈ મેરૂ ગયા એ. ૫. કંચન મણિ ભૃંગાર, ગંધોદકે ભર્યા એ; કિમ સહુસે લઘુ વીર, હરિ સંશય ધર્યા એ. ૬. વહેશે નીર પ્રવાહ, કેમ તે નામીયે એ; ન કરે નમણ સનાહ, જાણ્યું સ્વામીયે એ. ૭. ચરણ અંગુઠે મેરૂ, ચાંપી નાચીઓ એ; મુજ શિર પગ ભગવંત, એમ લહી રાચીઓ એ. ૮. ઉલટ્યા સાયર સાત, સરવે જલ હલ્યા એ; પાયાલે નાગેંદ્ર, સઘલા સલસલ્યા એ. ૯ ગિરિવર ત્રુટે ટુંક, ગડગડી પડયા એ; ત્રણ ભુવનના લોક, કંપિત લડથડયા એ. ૧૦. અનંતબલ અરિહંત, સુરપતિયે કહ્યું એ; હું મૂરખ સહી મૂઢ, એટલું નવિ લહ્યું એ. ૧૧. પ્રદક્ષિણા દેઈ ખામેય, ઓચ્છવ કરે એ; નાચે સુર ગાયે ગીત, પુણ્ય પોતે ભરે એ. ૧૨. ઈણ સુખે સ્વર્ગની લીલ, તૃણ સરખી ગણે એ; જિન મૂકી માયને પાસ, પદ ગયા આપણે એ. ૧૩. માય જાગી જૂએ પુત્ર, સુરવરે પૂજીઓ એ; કુંડલ દોય દેવદુષ્ય, અમીય અંગુઠે દીઓ એ. ૧૪. જન્મ મહોચ્છવ રાય, ઋદ્ધિયે વાધિયો એ; સજ્જન સંતોષી નામ, વર્દ્ધમાન થાપીઓ એ. ૧૫.

ઢાલ ચોથી

પ્રભુ કલ્પતરૂ સમ વાધે, ગુણ મહિમા પાર ન લાધે; રૂપે અદ્ભુત અનુપમ અકલ, અંગે લક્ષણ વિદ્યા સકલ. ૧. મુખ ચંદ્ર કમલ દલનયણ, સાસ સુરભિ ગંધ મીઠા વયણ; હેમ વરણે પ્રભુ તનુ શોભાવે, અતિ નિર્મલ વિણ નવરાવે. ૨. તપ તેજે સૂરજ સોહે, જોતાં સુર નરનાં મન મોહે; પ્રભુ રમે રાજકુંવરશું વનમાં,

માય તાયને આનંદ મનમાં. ૩. બલ અતુલ વૃષભ ગતિ વીર, ઈંદ્ર સભામાં કહ્યો જિન ધીર; એક સુર મૂઢે વાત ન માને, આવ્યો પરખવાને વન રમવાને. ૪. અહિ થઇ વૃક્ષ આમલીયે રાખ્યો, પ્રભુ હાથે ઝાલી દૂર નાખ્યો; વલી બાલક થઇ આવી રમીયો, હારી વીરને ખાંધે લઈ ગમિઓ. ૫. માય તાય દુઃખ ધરી કહે મિત્ર, કોઇ વર્ધમાનને લઇ ગયો શત્રુ; જાતો સુર વાધ્યો ગગને મિથ્યાત્વી, વીરે મુષ્ટીયે હણ્યો પડ્યો ધરતી. ૬. પાય નમી નામ દીધું મહાવીર, જેહવો ઇંદ્રે કહ્યો તેહવો ધીર; સુર વલિઓ પ્રભુ આવ્યા રંગે, માય તાયને ઉલટ અંગે. ૭.

વસ્તુ—રાય ઓચ્છવ રાય ઓચ્છવ કરે મન રંગ; લેખન શાળાએ સુત ઠવે, વીર જ્ઞાન રાજા ન જાણે; તવ સૌધર્મ ઇંદ્ર આવીયા, પૂછે ગ્રંથ સ્વામી વખાણે; વ્યાકરણ જૈન તિહાં કીઓ, આનંદ્યો સુર રાય; વચન વદે પ્રભુ ભારતી, પંડ્યો વિસ્મય થાય. ૧.

ઢાલ પાંચમી

યૌવન વય જબ આવીયાએ, રાય કન્યા જશોદા પરણાવીયાએ; વિવાહ મહોચ્છવ શુભ કિયાએ, સર્વે સુખ સંસારના વિલસીયાએ. અનુક્રમે હુએ એક કુંવરીએ, ત્રીશ વર્ષ જિનરાજ લીલા કરીએ; માતાપિતા સદ્દગતિ ગયાએ, પછે વીર વૈરાગે પૂરીઆએ. ૨. મયણ રાય સેના જતીઓએ, વીરે અથિર સંસાર મન ચિંતીઆએ; રાજ રમણી ઋદ્ધિ પરિહરીએ, કહે કુટુંબને લેશું સંયમ સિરિએ. ૩.

ઢાલ છઠ્ઠી

પિતરીઓ સુપાસરે, ભાઈ નંદિવર્ધન; કહે વત્સ એમ ન કીજીયેએ. ૧. આગે માય તાય વિછોહરે, તું વલી વ્રત લીયે; ચાંદે ખાર ન દીજીએ. ૨. નીર વિના જિમ મચ્છરે, વીર વિના તિમ; ટલવલતું ઇમ સહુ કહેએ. ૩. કૃપાવંત ભગવંતરે, નેહ વિના વલી; વરસ બે આંઝેરાં રહ્યાંએ. ૪. ફાસુ લીએ અન્નપાનરે, પરઘર નવિ જમે; ચિત્ત ચારિત્ર ભાવે રમે એ. ૫. ન કરે રાજની ચિંતરે, સુર લોકાંતિક આવી કહે સંયમ સમે એ. ૬. બુજ બુજ ભગવંતરે, છોડ વિષય સુખ; એ સંસાર વધાવણોએ. ૭.

ઢાલ સાતમી

આલે આલે ત્રિશલાનો કુંવર, રાજા સિદ્ધારથનો નંદન દાન-સંવત્સરીએ; એક કોડી આઠ લાખ દિન પ્રત્યેએ, કનક રયણ રૂપા મોતી તો, મૂઠી ભરી ભરીએ. આલે૦ ૧. ધણ કણ ગજ રથ ઘોડલાએ, ગામ નયર પુર દેશતો, મનવંછિત વલીએ; નિર્ધનને ધનવંત કીઆએ, તસ ઘર ન ઓલખે નારી, તો મસ કરે વલી વલીએ. આલે૦ ૨. દુઃખ દારિદ્ર ટાલ્યા જગ તણા એ, મેઘપરે વરસી દાન, પૃથિવી અઋણ કરી એ; બહુ નર નારી ઓચ્છવ જુએ એ, સુર નર કરે મંડાણ તો, જિન દિક્ષા વરીએ. આલે૦ ૩. વિહાર કરમ જગ ગુરૂ કીઓએ, કેડે આવ્યો માહણ મિત્રતો, નારી સંતાપીઓએ; જિન યાચક હું વિસર્યોએ, પ્રભુ ખંધ થકી દેવદુષ્ય તો, ષટ ખંડ કરી દીઓએ. આલે૦ ૪.

ઢાલ આઠમી

જસ ઘર હોય પ્રભુ પારણું, સુર તિહાં કંચન વરસે અતિ ઘણું; આંગણું દીપે તેજે તેહ તણું એ, દેવ દુંદુભી વાજે એ, તેણે નાદે અંબર ગાજે એ, છાજે એ, ત્રિભુવન માંહે સોહામણુંએ. ૧. (ત્રાટક) સોહામણું પ્રભુ તપ તપે, બહુ દેશ વિદેશે વિચરતા; ભવિ જીવને ઉપદેશ દેતા, સાતે ઇતિ સમાવતા; ષટ માસ નવ કાઉસગ્ગ રહી, જિન કર્મ કઠીન દહે સહી; ગોવાલ ગૌ ભલાવી ગયા, વીર મુખે બોલે નહી. ૨. (ઢાલ) ગોરૂ સવિ દશ દિસે ગયા, તેણે આવી કહ્યું મુનિ કિહાં ગયા; ઋષિરાય ઉપર મૂરખ કોપીયાએ, ચરણ ઉપર રાંધી ખીર; તેણે ઉપસર્ગે ન ચાલ્યા ધીર, મહાવીર શ્રવણે ખીલા ઠોકીઆએ. ૩. (ત્રાટક) ઠોકીયા ખીલા દુઃખે પીલ્યા, કો ન લહે તેમ કરી ગયા; જિનરાજને મન શત્રુ મિત્ર સરખા, મેરૂ પરે ધ્યાને રહ્યા; ઉનહી વરસે મેઘ બારે, વીજલી ઝબૂકે ઘણી; બેહુ ચરણ ઉપર ડાભ ઉગ્યો, ઇમ સહે ત્રિભુવન ધણી. ૪. (ઢાલ) એક દિન ધ્યાન પુરૂં કરી, પ્રભુ નયરિયે પહોતા ગોચરી; તિહાં વૈદ્યે, શ્રવણે ખીલા જાણીઆએ; પારણું કરી કાઉસ્સગ્ગે રહ્યા, તિહાં વૈદ્ય સંચા ભેલા

કીઆ; બાંધીયા, વૃક્ષે દોર ખીલા તાણીઆએ. ૫. (ત્રોટક) તાણી કાઢ્યા દોર ખીલા, વીર વેદના થઈ ઘણી; આક્રંદ કરતાં ગિરિ થયો સત ખંડ, જુઓ ગતિ કર્મ તણી; બાંધેરે જીવડો કર્મ હસતાં, રોવતાં છુટે નહીં; ધન્ય ધન્ય મુનિવર કહે સમચિત, કર્મ એમ ત્રુટે સહી. ૬.

ઢાલ નવમી

જૂઓ જૂઓ કરમે શું કીધું રે, અન્નવર્ષ ઋષભે ન લીધું રે; કર્મવશ મ કરો કોઈ ખેદ રે, મલ્લીનાથ પામ્યા સ્ત્રીવેદ રે. ૧. કર્મે ચક્રી બ્રહ્મદત્ત નડીઓ રે, સંભૂમ નરક માંહે પડીઓ રે; ભરત બાહુબલ શું ભડીઓ રે, ચક્રી હાર્યો રાયજસ ચડીઓરે. ૨. સનત કુમારે સહ્યા રોગ રે, નલ દમયંતી વિયોગ રે; વાસુદેવ જરાકુમારે માર્યો રે, બલદેવ મોહનીએ ધાર્યો રે. ૩. ભાઇ શબ મસ્તકે વહીઓ રે, પ્રતિબોધ સુરમુખે લહીઓ રે; શ્રેણિક નરકે એ પોહોતો રે, વન ગયા દશરથ પુત્રો રે. ૪. સત્યવંત હરિચંદ ધીર રે, ડુંબ ઘરે શિર વહ્યું નીર રે; કુબેરદત્તને કુયોગરે, બહેન વલી માતા શું ભોગ રે. ૫. પર હથ્થે ચંદનબાલરે, ચઢિઓ સુભદ્રાને આલ રે; મયણરેહા મૃગાંકલેખા રે, દુઃખ ભોગવીઆ તે અનેકા રે. ૬. કરમે ચંદ્ર કલંકયો રે, રાય રંક કોઈ ન મૂકયોરે; ઇંદ્ર અહલ્યા શું લુબ્ધયો રે, રયણાદેવી રવિ માઉ કીધો રે. ૭. ઇશ્વર નારીયે નચાવ્યો રે, બ્રહ્મા ધ્યાનથી ચુકાવ્યો રે; અઇ અઇ કરમ પ્રધાન રે, જીત્યા જીત્યા શ્રી વર્દ્ધમાન રે. ૮.

ઢાલ દશમી

ઇમ કર્મ હણ્યા સવિ, ધીર પુરૂષ મહાવીર; બાર વર્ષ તપ્યો તપ, તે સઘલો વિણુ નીર; શાલિવૃક્ષ તલે પ્રભુ, પામ્યા કેવલજ્ઞાન; સમવસરણ રચે સુર, દેશના દે જિન ભાણ. ૧. અપાપા નયરે, યજ્ઞ કરે વિપ્ર જેહ; સર્વે બુજવી દિખ્યા, વીરને વંદે તેહ; ગૌતમ ઋષિ આદે, ચારસેં ચાર હજાર; સહસ્સ ચૌદ મુનિવર, ગણધર વર અગ્યાર. ૨. ચંદનબાલા મુખ્ય, સાધવી સહસ બત્રીસ; દોઢ લાખ

સહસ નવ, શ્રાવક દે આશીષ; ત્રણ લાખ શ્રાવિકા, અધિકી સહસ અઢાર; સંઘ ચતુર્વિધ થાપ્યો, ધન ધન જિન પરિવાર. ૩. પ્રભુ અશોક તરુતલે, ત્રિગડે કરેઅ વખાણ; સુણે બારે પરખદા, યોજન વાણી પ્રમાણ; ત્રણ છત્ર સોહે શિર, ચામર ઢાલે ઇંદ્ર; નાટક બદ્ધ બત્રીશ, ચોત્રીશ અતિશય જિણંદ. ૪. ફૂલ પગર ભરે સુર, વાજે દુંદુભિ નાદ; નમે સકલ સુરાસુર, છાંડી સવિ પ્રમાદ; ચિહું રુપે સોહે, ધર્મ પ્રકાશે ચાર; ચોવીશમો જિનવર, આપે ભવનો પાર. ૫. પ્રભુ વર્ષ બહોંતેર, પાલી નિર્મલ આય; ત્રિભુવન ઉપગારી, તરણ તારણ જિનરાય; કાર્ત્તિક માસે દિન, દીવાલી નિરવાણ; પ્રભુ મુકતે પોહોતા, પામે નિત્ય કલ્યાણ. ૬.

કળશ

ઇમ વીર જિનવર સયલ સુખ કર, નામે નવનિધિ સંપજે; ઘર ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ સસિદ્ધિ પામે, એક મના જે નર ભજે; તપગચ્છ ઠાકુર ગુણ વૈરાગર, હીરવિજય સૂરીશ્વરો; હંસરાજ વંદે, મન આણંદે, કહે ધન્ય મુજ એ ગુરો. ૧.

૧૩. મહાવીર જિન કુંડળીનું સ્તવન.

સેવધિસં ચઉ ઘેરિયાં; અલબેલે સાંઈ, કયું રે લગાઓ અતિ બેરિયાં. દીએ બિના ન ચલે, છોરૂ ન પીછે વલે, બાબત આપ ઉછેરિયાં; અલબે૦ કયું૦ ભાગ્ય અતુલબલી, માગત અટકલી, જન્મ બલીગ્રહ ચારિયાં. અ૦ ૧. કયું૦ સંવત પાસ ઇશિ, દો શત અડતાલીશ; ઉજ્વલ ચૈતર તેરશે; અ૦ સાઠ ઘડી ન ઋણી, ઉત્તરાફાલગુણી, મંગલવાર નિશા વસે. અ૦ ૨. કયું૦ સિદ્ધી યોગ ઘડી, પન્નર ચારે ચરી, વેલા મુહૂર્ત ત્રવીશમે; અ૦ લગ્ન મકર વહે, સ્વામી જનમ લહે, જીવ સુખી સહુ તે સમે. અ૦ ૩. કયું૦ ત્રિશલાસણીએ જાયો, દેવ દેવીએ ગાયો, સુત સિદ્ધારથ ભૂપકો; અ૦ મંગલ કેતુ લગને, રવિ બુધ ચોથે ભવને, દશમે શનિશ્ચર ઉંચકો. અ૦ ૪. કયું૦ પંચમે જીવ રાહુ, સાતમે વેદ સાહુ; કેંદ્રભુવન ગ્રહ મંડલી; અ૦ ભાગ્યભુવન શશી, શુક્ર સંતાન

વસી, મેઘધુઆ એક વીજલી. અ૦ ૫. કયું૦ ચંદ્રદશા વિપાકી, માસ ભુવન બાકી, જન્મ દિશા શની સંજમી; અ૦ ગુરૂ મહાદિશામેં, કેવલજ્ઞાન પામે, તા મુખ બાની મેરે દિલ રમી. અ૦ ૬. કયું૦ થાવર વિગલમેં, કાલ અનંત ભમે, મેં બીનિકલિયા સાથમેં; અ૦ નારક તિરી ગતિ, સુખ ન એક રતી, કાલ નિગમિયો અનાથમેં. અ૦ ૭. કયું૦ બહોત મેં નાચ નચે, ચિહું ગતિ ચોક બીચે, નેકિ ન મિલિએ નાથજી; અ૦ પોત પ્રકાશ દીએ, આશ નિરાશ કીએ, અલગ કિયા મેં આજથી. અ૦ ૮. કયું૦ માનવ ગણુ લહી, તુમ સનમુખ રહી, બેર બેર શિવ માગતે; અ૦ બાત ન ઓર કહું, દીએ બિના ન રહું, બાલ હલ્યો રસ લાગતે. અ૦ ૯. કયું૦ નાથ નજર કરી, બેર ન એક ઘરી, સદા મગન સુખ લેહેરસેં; અ૦ મંગલ તૂરવરા, ગાવત અપછરા, શ્રી શુભ વીર પ્રભુ મેહેરસેં. અ૦ કયું૦ ૧૦.

૧૪

ભક્તિ અમ ચિત્ત સાચી ધરી, ધારીયે શાસન તીર રે; વારીયે દુષ્ટ દુર્વાસના, ધ્વંસીયે ભવતણી ભીતિ રે. ભક્તિ૦ ૧. વીર જિનરાજ સમ પ્રભુ લહી, ગહગહી બુદ્ધિ ગુણ ગ્રામરે; કોણ પરદેવને આદરે, કલ્પતરૂસમ પ્રભુ પામી રે. ભક્તિ૦ ૨. એક આધાર છે તાહરો, માહરે દીન દયાળ રે; સાર કીજે હવે દાસની નાથ, જગજીવન પ્રતિપાળ રે. ભક્તિ૦ ૩. વિનતી દાસની ધારીયે, ધારીયે કર ઉપગાર રે; દોષ અનાદિ નિવારીયે, આપીયે અનુભવ સાર રે. ભક્તિ૦ ૪. મોહ જંજાલ વશ જીવડા, રડવડે પુદ્ગલ રાગ રે; તેહને શુદ્ધ રત્નત્રયી, દાખવી તેં મહાભાગરે. ભક્તિ૦ ૫. એક આલંબન સ્વામીનો, દાસના ચિત્તને નાહરે; અશરણ શરણ ભવ અડવીનો, તુંહીજ પરમ સત્થવાહરે. ભક્તિ૦ ૬. તુજ ગુણ રાગ ભર હૃદયમેં, કિમ વસે દુષ્ટ કષાય રે; નિર્મલ તત્વના ધ્યાનથી. ધ્યાયક નિર્મલ થાયરે. ભક્તિ૦ ૭. ધ્યેયની શુદ્ધતા રસ થકી. વિદ્રઅય કંચન થાય રે; તેમ અમોહ રસે ચેતના, પૂર્ણ આનંદ

ઉપાય રે. ભક્તિ૦ ૮. માહરા પરિણતી દોષની, તિવ્રતા વારણ કાર રે; તાહરા શાસન શુભ તણો, રાગ છે એક આધાર રે. ભક્તિ૦ ૯. ક્ષણ ક્ષણ નામ તુમચો જપુ, તુજ ગુણ સ્તવન ઉલ્લાસ રે; ચિંતવી રૂપ પ્રભુજી તણો, કીજીએ આત્મ પ્રકાશ રે. ભક્તિ૦ ૧૦. વળી વળી વિનવું સ્વામીજી, નિત પ્રતિ તુંહીજ દેવ રે; શુદ્ધ આશય પણે મુજ હોજયો, ભવ ભવ તાહરી સેવ રે. ભક્તિ૦ ૧૧. વીર આણા અવિહડપણે, આદરૂં સાધન જેહ રે; તાહરી સાખથી સત્ય તે, સિધસે માહરે તેહ રે. ભક્તિ૦ ૧૨. ભદ્રક ભાવ રાગી પણે, વિનતિ એમ કરાય રે; દેવચંદ્ર પદ નીપજે, નાથજી ભક્તિ સુપસાય રે. ભક્તિ૦ ૧૩.

૧૫

વીર જિનેશ્વર સાહેબ મેરા, પાર ન લહુ તેરા; મેહેર કરી ટાળો મહારાજજી, જન્મ મરણના ફેરા, હો જિનજી અબ હું શરણે આવ્યો. ૧. ગર્ભાવાસ તણાં દુઃખ મોટાં; ઉંધે મસ્તકે રહીયો; મળમુતર માંહે લપટાણો, એવાં દુઃખ મેં સહીયાં. હો જિનજી૦ ૨. નર્ક નિગોદમાં ઉપન્યો ને ચવિયો, સૂક્ષ્મ બાદર થઇઓ; વિધીણો સુઇને અગ્ર ભાગે, માનતિહાં કિહાં રહીયો. હો જિનજી૦ ૩. નરક તણી અતિ વેદના ઉલસી, સહી તે જીવે બહુ; પરમાધામીને વશ પડીઓ, તે જાણો તમે સહુ. હો જિનજી૦ ૪. તિર્યંચ તણા ભવ કીધા ઘણેરાં, વિવક નહિ લગાર; નિશદિનનો વ્યવહાર ન જાણ્યો, કેમ ઉતરાયે પાર. હો જિનજી૦ ૫. દેવતણી ગતિ પુન્યે હું પામ્યો, વિષયા રસમાં ભીનો; વ્રત પચ્ચખાણ ઉદય નવિ આવ્યાં, તાનમન માંહે લીનો. હો જિનજી૦ ૬. મનુષ્ય જન્મને ધર્મ સામગ્રી, પામ્યો છું બહુ પુન્યે; રાગ દ્વેષ માંહે બહુ ભળીયો, ન ટળી મમતા બુધ્ધિ. હો જિનજી૦ ૭. એક કંચનને બીજી કામિની, તે શું મનડું બાંધ્યું; તેના ભોગ લેવાને શુરો, કેમ કરી જિન ધર્મ સાધુ. હો જિનજી૦ ૮. મનની દોડ કીધી અતિ ઝાઝી, હું છું કોક જડ જેવો; કલીકલી કલ્પ મેં જન્મ ગુમાયો, પુનરપિ પુનરપિ તેહવો.

હો જિનજી૦ ૯. ગુરૂઉપદેશમાં હું નથી ભીનો, નાવી દૃહણા સ્વામી; હવે વડાઈ જોઇએ તમારી, ખીજમતમાં છે ખામી. હો જિનજી. ૧૦. ચાર ગતિ માંહે રડવડઓ; તોએ ન સિધ્યાં કાજ; રિખભ કહે તારો સેવકને, બાંહે ગ્રહ્યાની લાજ. હો જિનજી૦ ૧૧.

૧૬. શ્રી વિનયવિજયજી કૃત શ્રી વિરજિનનું પાંચ સમવાય કારણનું સ્તવન.

(દોહા) સિદ્ધારથ સુત વંદીએ, જગદીપક જિનરાજ, વસ્તુતત્વ સવિ જાણીએ, જસ આગમથી આજ. ૧. સ્યાદ્વાદથી સંપજે, સકલ વસ્તુ વિખ્યાત; સપ્તભંગ રચના વિના, બંધ ન બેસે વાત. ૨. વાદ વદે નય જૂજુઆ, આપ આપણે ઠામ; પૂરણ વસ્તુ વિચારતાં કોઈ ન આવે કામ. ૩. અંધ પુરૂષે એહ ગજ, ગ્રહી અવયવ અકેક; દૃષ્ટિવંત લહે પૂર્ણ ગજ, અવયવ મેલી અનેક. ૪. સંગતિ સકલ નયે કરી, જુગતિયોગ શુદ્ધ બોધ; ધન્ય જિનશાસન જગ જયો, જિહાં નહીં કશો વિરોધ. ૫.

ઢાલ પહેલી

૧. કાળ સમવાય કારણ; કાળવાદીનો મત.

શ્રી જિન શાસન જગ જયકારી, સ્યાદ્વાદ શુદ્ધ રૂપરે; નય એકાંત મિથ્યાત્વ નિવારણ, અકલ અભંગ અનૂપરે. શ્રી૦ ૧. કોઈ કહે એક કાલતણે વશ, સકલ જગતગતિ હોયરે; કાલે ઊપજે કાલે વિણશે, અવર ન કારણ કોયરે. શ્રી૦ ૨. કાલે ગર્ભ ધરે જગવનિતા, કાલે જન્મે પૂતરે; કાલે બોલે કાલે ચાલે, કાલે ઝાલે ઘર સૂત રે. શ્રી૦ ૩. કાલે દૂધ થકી દહીં થાયે, કાલે ફલ પરિપાક રે; વિવિધ પદારથ કાલે ઉપજે, કાલે સહુ થાયે ખાક રે. શ્રી૦ ૪. જિન ચોવીશે બારે ચક્રવર્તી, વાસુદેવ બલદેવ રે; કાલે કવલિત કોઈ ન દીસે, જસ કરતા સુર સેવ રે. શ્રી૦ ૫. ઉત્સર્પિણી અવસર્પિણી આરા, છએ જુઈ જુઈ ભાત રે; ષટ્ઋતુ કાલ વિશેષ વિચારો, ભિન્ન ભિન્ન દિન રાત રે. શ્રી૦ ૬. કાલે બાલ વિલાસ મનોહર, યૌવન કાલા કેશ રે; વૃદ્ધ પણ વલી પલી વપુ અતિ દુર્બલ, શક્તિ નહીં લવલેશ. શ્રી૦ ૭.

ઢાલ બીજી

૨. સ્વભાવ સમવાય કારણ; સ્વભાવવાદી મત.

તવ સ્વભાવવાદી વદે જી, કાલ કિસ્યું કરે રંક; વસ્તુ સ્વભાવે નીપજે જી, વિણસે તિમજ નિઃશંક; સુવિવેક વિચારી જૂઓ, જૂઓ વસ્તુસ્વભાવ. ૧. છતે યોગ જોબનવંતીજી. વાંઝણી ન જણે બાલ; મૂછ નહીં મહિલા મુખે જી, કરતલ ઉગે ન વાલ. સુ૦ ૨. વિણુ સ્વભાવ નવિ નીપજે જી, કેમ પદારથ કોય; અંબ ન લાગે લીંબડે જી, વાગ વસંતે જોય. સુ૦ ૩. મોરપિચ્છ કુણ ચીતરે જી, કુણ કરે સંધ્યા રંગ; અંગ વિવિધ સવિ જીવનાજી, સુંદર નયન કુરંગ. સુ૦ ૪. કાંટા બોર બબુલનાં જી, કોણે અણી-યાલા કીધ; ફૂપરંગ ગુણ જૂજુઆ જી, તરે ફલ ફુલ પ્રસિદ્ધ. સુ૦ ૫. વિષધર મસ્તક નિત્ય વસે જી, મણિ હરે વિષ તત્કાલ; પર્વત થિર ચલ વાયરો જી, ઊર્ધ્વ અગ્નિની જાલ. સુ૦ ૬. મચ્છ તુંબ જલમાં તરે જી, બૂડે કાગ પહાણ; પંખીજાત ગયણ ફિરે જી. ઇણિપરે સયલ વિન્નાણ. સુ૦ ૭. વાયુ સુંઠથી ઉપશમે જી, હરડે કરે વિરેચ; સીઝે નહીં કણ કાંગડું જી, શક્તિ સ્વભાવ અનેક. સુ૦ ૮. દેશ વિશેષે કાષ્ટનું જી, ભૂંયમાં થાય પાહણ; શંખ અસ્થિનો નીપજે જી, ક્ષેત્રસ્વભાવ પ્રમાણ. સુ૦ ૯. રવિ તાતો શશિ શીત-લોજી, ભવ્યાદિક બહુ ભાવ; છએ દ્રવ્ય આપ આપણા જી. ન તજે કોય સ્વભાવ. સુ૦ ૧૦.

ઢાલ ત્રીજી

૩. ભાવિ સમવાય કારણ; નિયતિવાદી મત.

કાલ કિશું કરે બાપડો જી, વસ્તુ સ્વભાવ અકજ્જ; જો નવિ હોયે ભવિતવ્યતા જી, તો કિમ સીઝે કજ્જ રે; પ્રાણી મ કરો મન જંજાલ, ભાવિ ભાવ નિહાલ રે. પ્રા૦ મ૦ ૧. જલનિધિ તરે જંગલ ફરે જી, કોડ જતન કરે કોય; અણુભાવી હોવે નહીં જી, ભાવિ હોય તે હોય રે. પ્રા૦ ૨. આંબે મોર વસં-તમાં જી, ડાળે ડાળે કેઇ લાખ; કેઈ ખર્યાં કેઇ ખાખટી જી,

કેઈ આંબા કેઈ સાખ રે. પ્રા૦ ૩. વાઊલ જિમ ભવિતવ્યતા જી, જિણ જિણ દિસિ ઊજાય; પરવશ મન માણસ તણું જી, તૃણ જિમ પૂઠે ધાય રે. પ્રા૦ ૪. નિયત વસે વિણ ચિંતવ્યું જી, આવી મલે તત્કાલ; વરસાં શોનું ચિંતવ્યું જી, નિયતિ કરે વિસરાલ રે. પ્રા૦ ૫. બ્રહ્મદત્ત ચક્રીતણા જી, નયણ હણે ગોવાલ; દોય સહસ્સ જસ દેવતાજી, દેહ તણા રખવાલ રે. પ્રા૦ ૬. કોકૂહો કોયલ કરે જી, કિમ રાખી શકે પ્રાણ; આહેડી શરતા કીયો જી, ઉપર ભમે સીંચાણ રે. પ્રા૦ ૭. આહેડી નાગે ડસ્યો જી, બાણ લાગ્યો સીંચાણ; કોકૂહો ઉડી ગયો જી, જુઓ જુઓ નિયત પ્રમાણ રે. પ્રા૦ ૮. શસ્ત્ર હણ્યાં સંગ્રામમાં જી, રાને પડયા જીવંત; મંદિરમાંથી માનવી જી, રાખ્યાહી ન રહંત રે. પ્રા૦ ૯.

ઢાલ ચોથી

૪. પૂર્વકૃત કર્મ સમવાય કારણ; કર્મવાદી મત.

કાલ સ્વભાવનિયત મતિકૂડી, કર્મ કરે તે થાય; કર્મે નરય તિરિય નરસુગતિ જી, જીવાંતરે જાય. ચેતન ચેતિયેરે, કર્મ સમો નહીં કોઇ. ચેત૦ ૧. કર્મે રામ વસ્યા વનવાસે, સીતા પામે આલ; કર્મે લંકાપતિ રાવણનું, રાજ થયું વિશરાલ. ચે૦ ૨. કર્મે કીડી કર્મે કુંજર, કર્મે નર ગુણવંત; કર્મે રોગ સોગ દુઃખ પીડિત, જન્મ જાય વિલવંત. ચે૦ ૩. કર્મે વરસ લગે રિસહેસર, ઉદક ન પામે અન્ન; કર્મે વીરને જુઓ યોગમાંરે, ખીલા રોપ્યા કન્ન. ચે૦ ૪. કર્મે એક સુખપાલે બેસે, સેવક સેવે પાય; એક હય ગય રથ ચઢ્યા ચતુર નર, એક આગલ ઉભાય. ચે૦ ૫. ઉદ્યમ માની અંધ તણી પરે, જગ હીંડે હાહુતો; કરમ બલે તે લહે સકલ ફલ, સુખ ભર સેજે સુતો રે. ચે૦ ૬. ઉંદર એકે કીધો ઉદ્યમ, કરંડીયો કરકોલે; માંહે ઘણા દિવસનો ભૂખ્યો, નાગ રહ્યો દુઃખ ડોલે રે. ચે૦ ૭. વિવર કરી મૂષક તસ મુખમાં, દિયે આપણો દેહ; માર્ગ લહી વન નાગ પધાર્યા, કર્મ મર્મ જુઓ એહ. ચે૦ ૮.

ઢાલ પાંચમી

૫. ઉદ્યમ સમવાય કારણ; ઉદ્યમવાદી મત.

હવે ઉદ્યમવાદી ભણે એ, એ ચારે અસમર્થ તો; સકલ પદારથ સાધવા એ, એક ઉદ્યમ સમરથ તો. ૧. ઉદ્યમ કરતાં માનવીએ, શું નવિ સીઝે કાજ તો; રામે રયણાયર તરીઓ, લીધું લંકા રાજ તો. ૨. કર્મ નિયત તે અનુસરે એ, જેહમાં શક્તિ ન હોય તો; દેઉલ વાઘ મુખે પંખીયા એ, પિઉ પેસંતા જોય તો. ૩. વિણ ઉદ્યમ કિમ નીકલે એ, તિલમાંહેથી તેલ તો; ઉદ્યમથી ઉંચી ચઢે એ, જુઓ એકેંદ્રિય વેલ તો. ૪. ઉદ્યમ કરતાં એક સમે એ, જેહ નવિ સીજે કાજ તો; તે ફરી ઉદ્યમથી હુવે એ, જો નવિ આવે વાજ તો. ૫. ઉદ્યમ કરી ઓર્યા વિનાએ, નવિ રંધાયે અન્ન તો; આવી ન પડે કોળીઓ એ, મુખમાં પાખે જતન્ન તો. ૬. કર્મ સુત ઉદ્યમ પિતા એ, ઉદ્યમે કીધાં કર્મ તો; ઉદ્યમથી દૂરે ટલે એ, જુઓ કર્મનો મર્મ તો. ૭. દૃઢપ્રહારી હત્યા કરી એ, કીધાં પાપ અનંત તો; ઉદ્યમથી ષટ માસમાં એ, આપ થયા અરિહંત તો. ૮. ટીપે ટીપે સર ભરે એ, કાંકરે કાંકરે પાલ તો; ગિરિ જેહવા ગઢ નીપજે એ, ઉદ્યમ શક્તિ નિહાલ તો. ૯. ઉદ્યમથી જલ બિંદુઓ એ, કરે પાષાણમાં ઠામ તો; ઉદ્યમથી વિદ્યા ભણે એ, ઉદ્યમ જોડે દામ તો. ૧૦.

ઢાલ છઠ્ઠી

૬. સ્યાદ્વાદ મતે પૂર્વોક્ત એકાંતવાદીઓનું સમાધાન.

એ પાંચે નયવાદ કરંતાં, શ્રી જિન ચરણે આવે; અમિય સરસ જિન વાણી સુણીને, આનંદ અંગ નમાવે રે; પ્રાણી. સમકિત મતિ મન આણો, નય એકાંત મ તાણો રે, પ્રાણી; તે મિથ્યામતિ જાણો રે પ્રાણી. સ૦ ૧. એ પાંચે સમુદાય મિલ્યા વિણ, કોઇ કાજ ન સીઝે; અંગુલિયોગે કરતણી પરે, જે બૂઝે તે રીઝેરે પ્રાણી. સ૦ ૨. આગ્રહ આણી કોઇ એકને, એહમાં દીજે વડાઈ; પણ સેના મેળી સકલ રણાંગણ, જીતે સુભટ લડાઈરે પ્રાણી. સ૦

૩. તંતુ સ્વભાવે પટ ઉપજાવે, કાલ ક્રમેરે વણાએ; ભવિતવ્યતા હોય તો નિપજે, નહીં તો વિઘન ઘણાએરે પ્રાણી. સ૦ ૪. તંતુવાય ઉદ્યમ ભોક્તાદિક, ભાગ્ય સકલ સહકારી; ઇમ પાંચે મલી સકલ પદારથ, ઉત્પત્તિ જુઓ વિચારી રે પ્રાણી. સ૦ ૫. નિયતિવશે હલુકરમો થઈને, નિગોદ થકી નિકલીયો; પુણ્યે મનુજ ભવાદિક પામી, સદ્ગુરૂને જઇ મલિયો રે પ્રાણી. સ૦ ૬. ભવસ્થિતિનો પરિપાક થયો તવ, પંડિત વીર્ય ઉલ્લસિઓ; ભવ્યસ્વભાવે શિવગતિ પામી, શિવપુર જઈને વસીઓ રે પ્રાણી. સ૦ ૭. વર્દ્ધમાન જિન ઇણિપરે વિનયે; શાસન નાયક ગાયો; સંઘ સકલ સુખ હોયે જેહથી, સ્યાદ્વાદરસ પાયો રે પ્રાણી. સ૦ ૮.

કળશ

ઇમ ધર્મનાયક મુક્તિ દાયક, વીર જિણવર સંથુણ્યો; સય સત્તર સંવત વન્હિ લોચન, વર્ષ હર્ષ ધરી ઘણો; શ્રી વિજય દેવ સૂરિંદ પટધર, શ્રી વિજયપ્રભય મુણિંદ એ; શ્રી કીર્તિવિજય વાચક શિષ્ય ઇણિપરે, વિનય કહે આનંદ એ. ૯.

૧૭

વંદુ વીર જિનેસર રાયા, વર્દ્ધમાન સુખદાયાજી; શાસન નાયક જેહ કહાયા, જગ જશવાદ સવાયાજી વં૦ ૧. હરિ લંછન કંચનવન કાયા, સિદ્ધારથ નૃપ તાયાજી; સિદ્ધારથ થયા કર્મ ખપાયા, તિસલા રાણી માયાજી. વં૦ ૨. લઘુવયથી જેણે મેરૂ ચળાયા, વીર વેતાળ હરાયાજી; દુર્ધર મોહ જોહ જિતીને, જ્યોતિ મેં જ્યોતિ મિલાયાજી. વં૦ ૩. જસ શાસનથી ખટ દ્રવ્ય પાયા, સ્યાદ્વાદ સમજાયાજી; અભિનવ નંદનવનની છાયા, દર્શન જ્ઞાન ઉપાયાજી. વં૦ ૪. જાસ વજીર છે ગૌતમરાયા, લબ્ધિનિધાન મન ભાયાજી; ન્યાયસાગર પ્રભુના ગુણ ગાયા, સુજશ સુબોધ સવાયાજી. વં૦ ૫.

૧૮

આજ મ્હારા પ્રભુજી મ્હામું જુવો, સેવક કહીને બોલાવો. આજ મ્હારા પ્રભુજી મહેર કરીને, સેવક સાહમું નિહાળો; કરુણા-

સાયર મહેર કરીને, અતિશય સુખ ભૂપાળો. આ૦ ૧. ભગત વછલ શરણાગતપંજર, ત્રિભુવનનાથ દયાળો; મૈત્રી ભાવ અનંત વહે અહનિશ, જીવ સયલ પ્રતિપાળો. આ૦ ૨. ત્રિભુવન દીપક જિપક અરિગણુ, અવિઘટ જ્યોતિ પ્રકાશી; મહા ગોપ નિર્યામક કહિયે, અનુભવ રસ સુવિલાસી. આ૦ ૩. મહામાહણ મહાસારથી અવિતથ, અપના બિરૂદ સંભાળો; બાહ્ય અભ્યંતર અરી ગણ જેરો, વ્યસન વિઘન ભય ટાળો. આ૦ ૪. વાદી તમ હર તરણી સરિખા, અનેક બિરૂદના ધારી; જિત્યા પ્રતિવાદી નિજ મતથી, સકલજ્ઞાયક યશકારી. આ. ૫. યજ્ઞકારક ચઉવેદના ધારક, જીવાદિ સત્તા ન ધારે; તે તુજ મુખ દિનકર નિરખણથી, મિથ્યાતિમિર પરજાલે. આ૦ ૬. ઇલીકા ભમરી ન્યાયે જિનેસર, આપ સમાન તેં કીધા; ઇમ અનેક યશ ત્રિશલા નંદન, ત્રિભુવન માંહે પ્રસિધા. આ૦ ૭. મુજ મન ગિરિકંદરમાં વસીઓ, વીર ચરમ જિન સિંહ; હવે કુમત માતંગના ગણથી, ત્રિવિધ યોગે મિટિ બીહ. આ૦ ૮. અતિ મન રાગે શુભ ઉપયોગે, ગાતાં જિન જગદીશ; સૌભાગ્યસૂરી શિષ્ય લક્ષ્મીસૂરી લહે, પ્રતિદિન સયલ જગીશ. આ૦ ૯.

૧૯

દુઃખ ટળિયાં મુખ દીઠે મુજ સુખ ઉપનાં રે, ભેટયા ભેટયા વીર જિણંદ રે; હવે મુજ મન મંદિરમાં પ્રભુ આવી વસો રે, પામું પામું પરમાનંદ રે. દુ૦ ૧. પીઠબંધ ઇહાં કીધો સમકિત વજ્રનો રે, કાઢયો કાઢયો કચરો તે ભ્રાંતિ રે; ઇહાં અતિ ઉંચા સોહે ચારિત્ર ચંદ્રુઆ રે, રૂડી રૂડી સંવર ભાતિ રે. દુ૦ ૨. કર્મવિવર ગોખ ઇહાં મોતી ઝૂંબણાં રે, ઝૂલે ઝૂલે ધીગુણ આઠ રે; બાર-ભાવના પંચાલી અચરજ કરેરે, કોરિ કોરિ કોરણિ કાઠે રે. દુ૦ ૩. ઇહાં આવી સમતા રાણીશું પ્રભુ રમો રે, સારી સારી થિરતા સેજ રે; કિમ જઈ શકશો એક વાર જો આવશો રે, રંજ્યા રંજ્યા હૈડાનિ હેજ રે. દુ૦ ૪. વયણ અરજ સુણી પ્રભુ મનમંદિર આવિયા રે, આપે વૂઠા વૂઠા ત્રિભુવનભાણ રે; શ્રી નયવિજય વિબુધ પય સેવક ઇમ ભણે રે, તેણે પામ્યા પામ્યા કોડિ કલ્યાણ રે. દુ૦ ૫.

૨૦

શાસન નાયક શિવસુખ, દાયક જિનપતિ, મારા લાલ, પાયક જાસ સુરાસુર, ચરણે નરપતિ; મા૦ સાયક કંદર્પ કેરાં, જેણે નવિ ચિત્ત ધર્યાં, મા૦ ઢાયક પાતક વૃંદ, ચરણ અંગી કર્યાં. મા૦ ૧. ખાયક ભાવે કેવલ, જ્ઞાન દર્શન ધરે, મા૦ જ્ઞાયક લોકાલોકના, ભાવ શું વિસ્તરે; મા૦ ઘાયક ઘાતિ કર્મ, મર્મની આપદા, મા૦ લાયક અતિશય પ્રાતિહાર્યની સંપદા. મા૦ ૨. કારક ષટક થયાં તુજ, આતમ તત્વમાં, મા૦ ધારક ગુણ સમુદાય, સયલ એકત્વમાં; મા૦ નારક નરતિરિ દેવ, ભ્રમણથી હું થયો, મા૦ કારક જેહ વિભાવ, તેણે વિપરિત ભયો. મા૦ ૩. તારક તું ભવિ જીવને, સમરથમેં લહ્યો, મા૦ ઠારક કરુણા રસથી, ક્રોધાનલ દહ્યો; મા૦ વારક જેહ ઉપાધિ, અનાદિની સહચરી, મા૦ કારક નિજ ગુણ રૂદ્ધિ, સેવકને બરાબરી મા૦ ૪. જાણી ઉત્તમ આશ, ધરી મનમાં ઘણી, મા૦ ખાણી ગુણની તુજ પદ પધારી ચાકરી; મા૦ આણી હૈયડે હેજ, કરૂં નિજ પદ કરી. મા૦ ૫.

૨૧. શ્રી મહાવીરસ્વામિના સત્તાવીશ ભવનું સ્તવન.

શ્રી શુભવિજય સુગુરૂ નમી, નમી પદ્માવતિ માય; ભવ સત્તાવિસ વર્ણવું, સુણતાં સમક્તિ થાય. ૧. સમક્તિ પામે જીવને, ભવ ગણતીએ ગણાય; જો વળી સંસારે ભમે, તોપણ મુગતે જાય. ૨. વીર જિનેશ્વર સાહેબો, ભમીયો કાળ અનંત; પણ સમક્તિ પામ્યા પછી, અંતે થયા અરિહંત. ૩.

ઢાળ પહેલી.

પહેલે ભવે એક ગામનોરે, રાય નામે નયસાર; કાષ્ટ લેવા અટવી ગયોરે, ભોજન વેળાં થાયરે પ્રાણી ધરીયે સમકિત રંગ. જિમ પામીયે સુખ અભંગરે. પ્રાણી૦ ૧. મન ચિંતે મહિમા નીલોરે, આવે તપસી કોય; દાન દેઇ ભોજન કરૂં રે, તો વંછિત ફળ હોયરે. પ્રાણી૦ ૨. મારગ દેખી મુનિવરોરે, વંદે દેઈ ઉપયોગ; પૂછે કેમ ભટકો ઇહાંરે, મુનિ કહે સાથ વિજોગરે. પ્રાણી૦ ૩. હર્ષભરે તેડી ગયોરે, પડિલાભ્યા મુનિરાજ; ભોજન કરી કહે

ચાલીયેરે, સાથ ભેળા કરૂં આજરે. પ્રાણી૦ ૪. પરોઢીએ ભેળા કર્યારે, કહુ મુનિ દ્રવ્ય એ માર્ગ; સંસારે ભુલા ભમોરે, ભાવ માર્ગ અપવર્ગરે. પ્રાણી૦ ૫. દેવ ગુરૂ ઓળખાવીયારે, દીધો વિધિ નવકાર; પશ્ચિમ મહાવિદેહમાંરે, પામ્યા સમકિત સારરે. પ્રાણી૦ ૬. શુભ ધ્યાને હરી સુર હુઓરે, પહેલા સ્વર્ગ મઝાર; પલ્યોપમ આયુ ચવીરે, ભરત ઘરે અવતારરે. પ્રાણી૦ ૭. નામે મરિચી યૌવનેરે, સંયમ લીએ પ્રભુ પાસ; દુષ્કર ચરણ લહી થયોરે, ત્રિદંડીક શુભ વાસરે. પ્રાણી૦ ૮.

ઢાળ બીજી

નવો વેશ રચે તેણી વેળા, વિચરે આદેશ્વર ભેળા; જળ થોડે સ્થાન વિશેષે, પગે પાવડી ભગવે વેશે. ૧. ધરે ત્રિદંડ લાકડી મોટી, શિર મુંડણ ને ધરે ચોટી; વળી છત્ર વિલેપન અંગે, થુલથી વ્રત ધરતો રંગે. ૨. સોનાની જનોઈ રાખે, સહુને મુનિ મારગ ભાખે; સમોસરણ પૂછે નરેશ, કોઈ આગે હોશે જિનેશ. ૩. જંપે ભરતને તામ, તુજ પુત્ર મરિચી નામ; વીર નામે થશે જિન છેલ્લા, આ ભરતે વાસુદેવ પહેલા. ૪. ચક્રવર્તી વિદેહે થાશે, સુણી આવ્યા ભરત ઉલ્લાસે; મરિચીને પ્રદક્ષિણા દેતા, નમી વંદીને એમ કહેતા. ૫. તમે પુન્યાઈવંત ગવાશો, હરિ ચક્રી ચરમ જિન થાશો; નવિ વંદુ ત્રિદંડીક વેશ, ભક્તિયે વીર જિનેશ. ૬. એમ સ્તવના કરી ઘેર જાવે, મરિચી મન હર્ષ ન માવે; મ્હારે ત્રણ પ્રદવીની છાપ; દાદા જિન ચક્રી બાપ. ૭. અમે વાસુદેવ ઘુર થઈશું, કુળ ઉત્તમ મ્હારૂં કહીશું; નાચે કુળ મદશું ભરાણો, નિચ ગોત્ર તિહાં બંધાણો. ૮. એક દિન તનુ રોગે વ્યાપે, કોઈ સાધુ પાણી ન આપે; ત્યારે વંછે ચેલો એક, તવ મળીયો કપિલ અવિવેક. ૯. દેશના સુણી દિક્ષા વાસે, કહે મરિચી લીયો મુનિ પાસે; રાજ-પુત્ર કહે તુમ પાસે, લેશું અમે દિક્ષા ઉલ્લાસે. ૧૦. તુમ દરશને ધરમનો વેમ, સુણી ચિંતે મરિચી એમ; મુજ યોગ્ય મળ્યો એ ચેલો, મૂળ કડવે કડવો વેલો. ૧૧. મરિચી કહે ઉર્મ ભયમાં, લીએ

દિક્ષા યૌવન વયમાં; એણે વચને વધ્યો સંસાર, એ ત્રીજો કહ્યો અવતાર. ૧૨. લાખચોરાશી પૂરવ આય, પાળી પંચમે સ્વર્ગ સધાય, દશ સાગર જીવિત ત્યાંહી, શુંથી વીર સદા સુખ માંહી. ૧૩.

ઢાળ ત્રીજી

પાંચમે ભવ, કેલ્લાગ સન્નિવેશ કૌસિક નામે બ્રહ્મવેશ; એંશી લાખ પૂરવ અનુસારી, ત્રિદંડીયાને વેશે મરી. ૧. કાળ બહુ ભમિયો સંસાર, થુણાપુરી છઠ્ઠો અવતાર; બહોંતેર લાખ પૂરવને આય, વિપ્ર ત્રિદંડીક વેશ ધરાય. ૨. સૌધર્મ મધ્ય સ્થિતિયે થયો, આઠમે ચૈત્ય સન્નિવેશે ગયો; અગ્નિધોત દ્વિજ ત્રિદંડીયો, પૂર્વ આયુ લખ સાઠે મૂઓ. ૩. મધ્ય સ્થિતિયે સુર સ્વર્ગ ઇશાન, દશમે મંદિરપુર દ્વિજ ઠાણુ; લાખ છપન્ન પુરવાપુરી, અગ્નિભૂતિ ત્રિદંડીક મરી. ૪ ત્રીજે સ્વર્ગે મધ્યાયુ ધરી, બારમે ભવે શ્વેતાંબી પૂરી; પુરવલાખ ચુમાલીસ આય, ભારદ્વિજ ત્રિદંડીક થાય. ૫. તેરમે ચોથે સ્વર્ગે રમી, કાળ ઘણો સંસારે ભમી; ચૌદમે ભવરાજગૃહી જાય, ચોત્રીસ લાખ પૂરવને આય. ૬. થાવર વિપ્ર ત્રિદંડી થયો, પાંચમે સ્વર્ગ મરીને ગયો; સોળમે ભવ ક્રોડ વરસ સમાય, રાજકુમાર વિશ્વભુતિ થાય. ૭. સંભૂતિમુનિ પાસે અણગાર, દુશ્કર તપ કરી વરસ હજાર; માસખમણ પારણુ ધેરી દયા, મથુરામાં ગૌચરીએ ગયા. ૮. ગાયે હણ્યા મુનિ પડિયા ધસ્યા, વૈશાખનંદી પિતરીયા હસ્યા; ગોશગે મુનિ ગર્વે કરી, ગયણ ઉછાળી ધરતી ધરી. ૯. તપ બળથી હોજો બળ ધણી, કરી નીઆણું મુનિ અણસણી; સત્તરમે મહાશુક્રે સુરા, શ્રી શુભવીર સત્તર સાગરા. ૧૦.

ઢાલ ચોથી

અઢારમે ભવ સાત, સુપન સુચિત સતી; પોતાનપુરીયે પ્રજાપતિ, રાણી મૃગાવતી; તસ સુત નામે ત્રિપૃષ્ટ, વાસુદેવ નિપના; પાપ ઘણુ કરી, સાતમી નરકે ઉપના. ૧. વીશમે ભવ થઈ સિંહ, ચોથી નરકે ગયા; તિહાંથી ચવી સંસારે, ભવ બહુળા થયા; બાવીશમે નરભવ લહી, પુણ્યદશા વર્યા; ત્રેવીસમે રાજ્યધાની, મૂકામે

સંચર્યા. ૨. રાય ધન્ય જય ધારણી, રાણીએ જનમિયા; લાખ ચોરાસી પુરવ આયુ જીવિયાં, પ્રિયમિત્ર નામે ચક્રવર્તી દીક્ષા લહી; કોડી વરસ ચારિત્ર-દિશા પાળી સહી. ૩. મહાશુક્રે થઈ દેવ, ઇણે ભરતે ચવી; છત્રિકા નગરીયે જિતશત્રુ રાજવી, ભદ્રા માય લખી પચવીશ; વરસ સ્થિતિ ધરી, નંદન નામે પુત્રે દીક્ષા આચરી. ૪. અગીઆર લાખને એંશી હજાર, છસેં વળી ઉપર પીસ્તાલીશ, અધિક પણ દિન રૂળી; વીશસ્થાનક માસ ખમણે, જાવજીવ સાધતાં; તિર્થંકર નામ કર્મ તિહાં નિકાચતા. ૫. લાખ વરસ દીક્ષા, પર્યાય તે પાળતા; છવ્વીસમે ભવ પ્રાણતકલ્પે દેવતા; સાગર વીશનું જીવિત સુખભર ભોગવે; શ્રી શુભ વીર જિનેશ્વર, ભવ સુણજો હવે. ૬.

ઢાલ પાંચમી

નયર માહણકુંડમાં વસેરે, મહાઋદ્ધિ ઋષભદત્ત નામ, દેવાનંદા નિજ શ્રાવિકારે, પેટ લીધા પ્રભુ વિસરામરે, પેટ લીધા પ્રભુ વિશરામ. ૧. બ્યાશી દિવસને અંતરેરે, સુર હરણીગમેષી આય; સિદ્ધારથ રાજા ઘરેરે, ત્રિશલા કુખે છટકાયરે. ત્રિશલા૦ ૨. નવ માસાંતરે જનમિયારે. દેવ દેવીયે ઓચ્છવ કીધ; પરણી યશોદા યૌવનેરે, નામે મહાવીર પ્રસિદ્ધરે. નામે૦ ૩. સંસાર લીલા ભોગવીરે, ત્રીશ વર્ષે દીક્ષા લીધ; બાર વરસે હુઆ કેવળીરે, શિવવહુનું તિલક શીર દીધરે. શિવ૦ ૪. સંઘ ચતુર્વિધ થાપીયોરે, દેવાનંદા ઋષભ દત્ત પ્યાર; સંયમ દેઈ શીવ મોકલ્યારે, ભગવતીસૂત્રે અધિકારરે. ભગવતિ૦ ૫. ચોત્રીશ અતિશય શોભતારે, સાથે ચૌદ સહસ અણગાર; છત્રીશ સહસ તે સાધવીરે, બીજો દેવ દેવી પરીવારરે. બીજો૦ ૬. ત્રીશ વરસ પ્રભુ કેવળીરે, ગામ નગર તે પાવન કીધ; બહોંતેર વરસનું આવખુંરે, દીવાળીયે શીવપદ લીધરે. દીવાળી૦ ૭. અગુરૂ લઘુ અવગાહનેરે, કીયો સાદી અનંત નિવાસ; મોહરાય મલ્લ મૂળશુંરે, તન મન સુખનો હોય નાશરે. તન૦ ૮. તુમ સુખ એક પ્રદેશનુંરે, નવિ માવે લોકાકાશ; તો અમને સુખીયા કરોરે, અમે ધરીએ તુમારી આશરે. અમે૦ ૯.

૧૮. શ્રી જિનપંચક સ્તવન પદ.

પંચ પરમેશ્વરા પરમ અલવેસરા, વિશ્વ વાલેસરા વિશ્વવ્યાપી; ભક્તિવત્સલ પ્રભુ ભક્તજન ઉદ્ધરી, મુક્તિ પદ જે વર્યા કર્મ કાપી. પંચ૦ ૧. વૃષભ અંક્તિ પ્રભુ રૂષભ જિન વંદિયેં, નાભિ મરૂદેવીનો નંદનીકો; ભરતને બ્રાહ્મીના તાત ભુવનાંતળે, મોહમદ ગંજણો મુક્તિ ટીકો. પંચ૦ ૨. શાંતિ પદ આપવા શાંતિ પદ થાપવા, અદ્ભુત કાંતિ પ્રભુ શાંતિ સાચો; મૃગાંક પારાવર્ત સેનથી ઉદ્ધરી, જગતપતિ જે થયો જગત જાચો. પંચ૦ ૩. નેમી બાવીશમા શંખ લંછન નમુ, સમુદ્રવિજય અંગજ અનંગ જીતી; રાજ કન્યા તજી સાધુ મારગ ભજી, જીત જેણુ કરી જગ વીદીતી. પંચ૦ ૪. પાસ જિનરાજ અશ્વશેન કુલ ઉપનો, જનની વામા તણો જેહ જાયો; આજ ખેટકપુરે કાજ સિદ્ધાં સર્વે, ભીડ ભંજન પ્રભુ જે કહાયો. પંચ૦ ૫. વીર મહાવીર સર્વ વીર શિરોમણી, રણવટ મોહભટ માન મોડી; મુક્તિ ગઢ વાસીઓ જગત ઉપાસીઓ, તેહ નિત્ય વંદીયે હાથ જોડી. પંચ૦ ૬. માત ને તાત અવદાત એ જિન તણાં, ગામને ગોત્ર પ્રભુ નામ શુણતાં; ઉદય વાચક વદે ઉદય પદ પામીયે, ભાવે જિનરાજની કીર્તિ ભણતાં. પંચ૦ ૭.

૧૯. શ્રી પરમાત્મા સ્તવનો.

૧

સકલ સમતા સુરલતાનો, તુંહી અનુપમ કંદરે; તુંહી કૃપારસ કનકકુંભો, તુંહીજીણંદ મુણીંદરે. ૧. પ્રભુ તુંહી તુંહી તુંહી તુંહી, તુંહી ધરતા ધ્યાનરે; તુજ સ્વરૂપી જે થયા, તેણે લહ્યું તાહરૂં તાનરે. પ્રભુ૦ ૨. તુંહી અલગો ભવ થકી પણ, ભવિક તાહરે નામરે; પાર ભવનો તેહ પામે, એહ અચિરજ ઠામરે. પ્રભુ૦ ૩. જન્મ પાવન આજ માહરો, નિરખીએ તુજ નૂરરે; ભવો ભવ અનુમોદનાજી, હુઓ આપ હજુરરે. પ્રભુ૦ ૪. એહ માહરો અખય આતમા, અસંખ્યાત પ્રદેશરે; તાહરા ગુણ છે અનંતા, કીમ કરૂં તાસ નિવેશરે. પ્રભુ૦ ૫. એક એક પ્રદેશ તાહરે, ગુણ અનંતના

વાસરે; એમ કરી તુજ સહજ મીલત, હુએ જ્ઞાન પ્રકાશરે. પ્રભુ૦ ૬. ધ્યાન ધ્યાતા ધ્યેય એકે, એકી ભાવ હોરે એમરે; એમ કરતાં સેવ્ય સેવક, ભાવ પ્રગટે ક્ષેમરે. પ્રભુ૦ ૭. શુદ્ધ શેવા તાહરી જો, હોય અચલ સ્વભાવરે; જ્ઞાનવિમલ સુરીંદ પ્રભુતા, હોય સુજસ જમાવરે. પ્રભુ૦ ૮.

૨

શ્રી અર્હન્ સ્વામી મેરા, ક્ષણ નાહિ ભુલના રે; તુમે પૂજો ભવિ મનરંગે, ભલા તુમે પૂજો ભવિ મન રંગે; ભવ ભયહી મીટાના, શ્રી અર્હન્ સ્વામી મેરા. ૧. ભવ ત્રીજે વર તપ કરકે, સેવે નિદ્દાના રે; જિનનામ કરમ શુભ બાંધી, હુવે ત્રિભુવન રાના. શ્રી૦ ૨. જિનકે કલ્યાણક દિવસે, નરકે સુહાનારે; ઉદ્યોત હુવે ત્રિભુવનમેં, અતિશય ગુણ ગાના. શ્રી૦ ૩. પ્રભુ તીન જ્ઞાન હુંઈ ઉપને, જગમે સુભાના રે; લહી દીક્ષા ભવિ જન તારે, હુવે કેવલજ્ઞાના. શ્રી૦ ૪. મહા ગોપ સથ્થ નિર્યામક, વલી મહા મહાનારે; એ ઉપમા જિનકો છાજે, તે ત્રિભુવન ભાના. શ્રી૦ ૫. પ્રાતિહારજ અડ જસ શોભે, ગુણ પાંત્રીસ વાના રે; પ્રભુ ચોત્રીશ અતિશય ધારી, મહાનંદ ભરાના. શ્રી. ૬. ભવિ અરિહંત પદકો પૂજો, નિજ રૂપ સમાનારે; જિન આતમ ધ્યાને ધ્યાવે, તદ રૂપ મીલાના. શ્રી૦ ૭.

૩

ભવિ તુમે વંદોરે, અરિહા દેવ જિણંદા; ગુણ ગણ કંદોરે, નમતાં જાયે ભવ ફંદા. જય પરમેશ્વર જગદાનંદન, જય જગ વલ્લભ નાથ; જય ત્રિભુવન એક મંગલ રૂપી, જય તું શિવપુર સાથ. ભવિ૦ ૧. જય જોગીસર સેવિત પદ તુજ, જય ઈંદ્રિય ગજ સિંહ; જય દૂર્જય નિર્જિત કંદર્પહ, જય તું અકલ અબીહ. ભવિ૦ ૨. જય ભવિકમલ વિકાશન દિનકર, જય સુરનર નતપાય; જય મન વંછિત પૂરણ સુર ગવી, જય તું અમલ અપાય. ભવિ૦ ૩. જય પારંગત જય જય નિકલંકી, જય સ્યાદ્વાદ સ્વરૂપ; જય ગુણ રહિત ગુણાકર સ્વામિ, જય અશરીર સરૂપ. ભવિ૦ ૪. જય પરિસહ

કોજે એ રાવણ, જય અજરામર દેવ; જય ભવ ભય ભંજન અવિનાશી, જય સુરતરૂ સમસેવ. ભવિ૦ ૫. જય ગત રાગદ્વેષ ગતવેદા, જય ગત રોગ ને શોગ; જય ગત માન મત્સર રતિ અરતિ, જય ગત ભોગ વિજોગ. ભવિ૦ ૬. જય સર્વજ્ઞ તથા સવિદર્શી, જય તું ચરણ અનંત; જય અપુન ભવિ જય જય નિરૂપમ, જય ભગવંત ભદંત. ભવિ૦ ૭. જય તું અચલ અનંત અખંડ, જય અક્ષય અવિકાર; જય નિજ ભોગીને અયોગી, જય તું માર્ગ દાતાર. ભવિ૦ ૮. જય જગ બંધવ જય જગ રક્ષક, જય નિરીહ નિઃસંગ; જય શાશ્વત સુખ અવ્યા બાધહ, જય નિજ આતમ રંગ. ભવિ૦ ૯. જય પૂર્ણાનંદ પરમાતમ, જય ચિદૂ અમૃત પાની; જય નિજ ગુણકર્ત્તા તહભોક્તા, જય તુજ અકહ કહાની. ભવિ૦ ૧૦. જય ગુણવંત અલપ મુજ બુદ્ધિ, જય જિનવર કિમ કહીએ; ઉત્તમ ગુણ જો પદ્મવિજય કહે, પ્રગટે તો સવિ લહીયે. ભવિ૦ ૧૧.

૨૦. શ્રી સિદ્ધ ભગવાનનું સ્તવન.

સિદ્ધજગતશિર શોભતા, રમતા આતમરામઃ લક્ષ્મી લીલાની લેહેરમાં, સુખિયા છે શિવઠામ. સિ૦ ૧. મહાનંદ અમૃતપદ નમો, સિદ્ધિ કૈવલ્યનામ; અપુનર્ભવબ્રહ્મપદ વળી, અક્ષય સુખ વિશરામ. સિ૦ ૨. સંશ્રેયનિઃશ્રેય અક્ષરા, દુઃખ સમસ્તની હાણ; નિવૃત્તિ અપવર્ગતા, મોક્ષ મુક્તિ નિરવાણ. સિ૦ ૩. અચલ મહોદય પદ લહ્યું, જોતાં જગતના ઠાઠ; નિજ નિજ રૂપેરે જુજુઆ, વીત્યા કર્મ તે આઠ. સિ૦ ૪. અગુરૂલઘુ અવગાહના, નામે વિકસેવદન્ન, શ્રી શુભવીરને વંદતાં, રહિયે સુખમાં મગન્ન. સિ૦ ૫.

૨૧. બીજ તિથિનું મોટુ સ્તવન.

સરસ વચનરસ વરસતી, સરસતી કળા ભંડાર; બીજ તણો મહિમા કહું, જિમ કહ્યો શાસ્ત્રમોઝાર. ૧. જંબૂદ્વીપના ભરતમાં, રાજગૃહી ઉદ્યાન; વીર જિણંદ સમોસર્યા, વાંદવા આવ્યા રાજન. ૨. શ્રેણિક નામે ભૂપાલ, બેઠા બેસણ ઠાય; પૂછે શ્રી જિનરાયને, દ્યો ઉપદેશ મહારાય. ૩. ત્રિગડે બેઠા ત્રિભુવનપતિ, દેશના દિયે

જિનરાય; કમળ સુકોમળ પાંખડી, એમ જિનહૃદય સોહાય. ૪. શશિ પ્રગટે જિમ તે દિને, ધન્ય તે દિન સુવિહાણ; એક મને આરાધતાં, પામે પદ નિર્વાણ. ૫.

ઢાલ પહેલી

કલ્યાણક જિનના, કહું, સુણ પ્રાણીજીરે; અભિનંદન અરિહંત, એ ભગવંત, ભવિ પ્રાણીજીરે; માઘ સુદી બીજને દિને, સુણ૦ પામ્યા શિવસુખસાર, હરખ અપાર, ભવિ૦ ૧. વાસુપૂજ્યજિન બારમા, સુણ૦ એહજ તિથે થયું નાણ, સફળ વિહાણ; ભવિ૦ અષ્ટ કર્મ ચૂરણ કરી, સુણ૦ અવગાહન એકવાર, મુક્તિ મોઝાર. ભવિ૦ ૨. અરનાથ જિનજી નમું, સુણ૦ અષ્ટાદશમા અરિહંત, એ ભગવંત, ભવિ૦ ઉજ્વળ તિથિ ફાગણ ભલી, સુણ૦ વરીયા શિવવધુ સાર, સુંદર નાર. ભવિ૦ ૩. દશમા શીતળ જિનેશ્વરૂ, સુણ૦ પરમપદની એ વેલ, ગુણની ગેલ; ભવિ૦ વૈશાખ વદિ બીજને દિને, સુણ૦ મૂકયો સરવે એ સાથ, સુરનરનાથ. ભવિ૦ ૪. શ્રાવણ સુદની બીજ ભલી, સુણ૦ સુમતિનાથ જિનદેવ, સારે સેવ; ભવિ૦ એણિ તિથિએ જિનજી તણા, સુણ૦ કલ્યાણક પંચ સાર. ભવનો પાર. ભવિ૦ ૫.

ઢાલ બીજી

જગતપતિ જિન ચોવીશમોરે લાલ, એ ભાખ્યો અધિકારરે, ભવિક જન; શ્રેણીક આદે સહુ મળ્યારે, શકિતતણે અનુસારરે; ભવિકજન, ભાવ ધરીને સાંભળોરે, આરધો ધરી હેતરે, ભવિકજન! ભાવ૦ ૧. દોય વરસ દોય માસનીરે લાલ, આરાધો ધરી ખંતરે; ભવિક૦ ઉજમણું વિધિશું કરોરે લાલ, બીજ તે મુક્તિ મહંતરે. ભવિક૦ ભાવ૦ ૨. માર્ગ મિથ્યા દુરે તજોરે લાલ, આરાધો ગુણ થોકરે; ભવિક૦ વીરની વાણી સાંભળીરે લાલ, ઉછરંગ થયા બહુ લોકરે. ભવિક૦ ભાવ૦ ૩. એણિ બીજે કેઇ તર્યારે લાલ, વળી તરશે કેઈ શેષરે; ભવિક૦ શશિ નિધિ અનુમાનથીરે લાલ, સઇલા નાગધર અંક. ભવિક૦ ભાવ૦ ૪. અષાડ શુદિ દશમી દિનેરે લાલ, એ ગાયો સ્તવન રસાળરે; ભવિક૦ નવલ વિજય સુપસાયથીરે લાલ, ચતુરને મંગળમાલરે. ભવિક૦ ભાવ૦ ૫.

કળશ

એમ વીરજિનવર, સયલસુખકર, ગાયો અતિ ઉલટભરે; અષાડ ઉજવળ દશમી દિવસે, સંવત અઢાર અઠોતરે; બીજ મહિમા એમ વર્ણવ્યો, રહી સિદ્ધપુર ચોમાસએ; જેહ ભવિક ભાવે સુણે ગાવે, તસ ઘરે લીલવિલાસએ. ૧.

૨૨. શ્રી જ્ઞાનપંચમીના સ્તવનો.

૧

શ્રી જિનવરને પ્રગટ થયું રે, ક્ષાયિક ભાવે જ્ઞાન; દોષ અઢાર અભાવથી રે, ગુણ ઉપન્યા તે પ્રમાણરે; ભવિયા વંદો કેવલ જ્ઞાન, પંચમી દિન ગુણ ખાણ રે. ભવિયા૦ ૧. અનામીના નામનો રે, કીશ્યો વિશેષ કહેવાય; એ તો મધ્યમ ભાવે કરી રે, વચન ઉલ્લેખ ઠરાય રે. ભવિયા૦ ૨. ધ્યાન ટાણે પ્રભુ તું હોયે રે, અલખ અગોચર રૂપ; પરા પશ્યન્તી પામીને રે, કાંઈ પ્રમાણે મુનિ રૂપ રે. ભવિયા૦ ૩. છતી પર્યાય જે જ્ઞાનના રે, તે તો નવિ બદલાય; જ્ઞેયની નવી નવી વર્તના રે, સમયમાં સર્વ જણાય રે. ભવિયા૦ ૪. બીજા જ્ઞાન તણી પ્રભા રે, એહમાં સર્વ સમાય; રવિ પ્રભાથી અધિક નહિ રે, નક્ષત્ર ગુણ સમુદાય રે. ભવિયા૦ ૫. ગુણ અનંતા જ્ઞાનના રે, જાણે ધન્ય નર તેહ; વિજયલક્ષ્મી સૂરિ તે લહે રે, જ્ઞાન મહોદય જેહ રે. ભવિયા૦ ૬.

૨

જીરે માહરે શ્રીજિનવર ભગવાન, અરિહંત નિજ નિજ જ્ઞાનથી. જીરે જી૦ સંયમ સંયમ જાણંત, તવ લોકાંતિક માનથી. જીરેજી. ૧. જી૦ તીર્થ વર્તાવો નાથ, ઈમ કહી પ્રણમે તે સુરા જીરેજી; જી૦ ષટ અતિશયવંત દાન, લેઈને હરખે સુરનર જીરેજી. ૨. જી૦ ઇણવિધ સવિ અરિહંત, સર્વ વિરતિ જબ ઉચ્ચરે જીરેજી; જી૦ મનઃપર્યવ તવ નાણ, નિર્મલ આતમ અનુસરે જીરેજી. ૩. જી૦ જેહ ને વિપુલ મતિ તેહ, અપ્રતિપાતી પણે ઉપજે જીરેજી; જી૦ અપ્રમાદિ ઋદ્ધિવંત, ગુણ ઠાણે ગુણ નીપજે.

જીરેજી. ૪. જી૦ એક લક્ષ પીસ્તાલીશ હજાર, પાંચશે એકાણું જાણીયે જીરેજી; જી૦ મન જ્ઞાની મુનિરાજ, ચોવીશ જિનના વખાણીયે જીરેજી. ૫. જી૦ હું વંદુ ધરી નેહ, સવિ સંશય હરે મન તણા જીરે જી; જી૦ વિનય લક્ષ્મી શુભ ભાવ, અનુભવ જ્ઞાનનાં ગુણ ઘણા જીરે જી. ૬.

૩

ઢાલ પહેલી

સુત સિદ્ધારથ ભૂપનોરે, સિદ્ધારથ ભગવાન; બારહ પર્ષદા આગળે રે, ભાખે શ્રી વર્દ્ધમાનો રે. ૧. ભવિયણ ચિત્ત ધરો, મન વચ કાય અમાયો રે; જ્ઞાન ભગતિ કરો. ગુણ અનંત આતમ તણા રે, મુખ્યપણે તિહાં હોય; તેમાં પણ જ્ઞાનજ વડું રે, જિણથી દંસણ હોય રે. ભ૦ ૨. જ્ઞાને ચારિત્ર ગુણ વધે રે, જ્ઞાને ઉદ્યોત સહાય; જ્ઞાને થિવિરપણું લહે રે, આચારજ ઉવઝાય રે. ભ૦ ૩. જ્ઞાની શ્વાસોશ્વાસમાં રે, કઠિણ કરમ કરે નાશ; વન્હિ જેમ ઇંધણ દહે રે, ક્ષણમાં જ્યોતિ પ્રકાશો રે. ભ૦ ૪. પ્રથમ જ્ઞાન પછે દયારે, સંવર મોહ વિનાશ; ગુણ ઠાણુંગ પગ થાલીયે રે, જેમ ચઢે મોક્ષ આવાસો રે. ભ૦ ૫. મઈ સુઅ ઓહિ મણ પજ્જવા રે, પંચમ કેવલ જ્ઞાન; ચઉ મુંગા શ્રુત એક છે રે, સ્વપર પ્રકાશ નિદાનો રે. ભ૦ ૬. તેહનાં સાધન જે કહ્યાં રે, પાટી પુસ્તક આદિ; લખે લખાવે સાચવે રે, ધર્મી ધરી અપ્રમાદો રે. ભ૦ ૭. ત્રિવિધ આશાતના જે કરે રે, ભણતાં કરે અંતરાય; અંધા બહેરા બોબડા રે, મુંગા પાંગુલા થાય રે. ભ૦ ૮. ભણતાં ગણતાં ન આવડે રે, ન મલે વલ્લભ ચીજ; ગુણમંજરી વરદત્ત પરેરે, જ્ઞાન વિરાધન બીજરે. ભ૦ ૯. પ્રેમે પૂછે પર્ષદા રે, પ્રણમી જગગુરૂ પાય; ગુણમંજરી વરદત્તનો રે, કરો અધિકાર પસાયો રે. ભ૦ ૧૦.

ઢાલ બીજી

જંબુદ્વીપના ભરતમાં રે, નયર પદમપુર ખાસ; અજિતસેન રાજા તિહાં રે, રાણી યશોમતી તાસ રે. ૧. પ્રાણી આરાધો આરાધો વર જ્ઞાન, એહજ મુક્તિ નિદાન રે; પ્રાણી૦ વરદત્ત કુંવર

તેહનો રે, વિનયાદિક ગુણવંત; પિતરે ભણવા મૂકિઓ રે, આઠ વરસ જબ હુંત રે. પ્રા૦ ૨. પંડિત યત્ન કરે ઘણો રે, છાત્ર ભણાવત હેત; અક્ષર એક ન આવડે રે, ગ્રંથ તણી શી ચેત રે. પ્રા૦ ૩. કોઢે વ્યાપી દેહડી રે, રાજારાણી સચિંત; શ્રેષ્ઠી તેહીજ નયરમાં રે, સિંહદાસ ધનવંત રે. પ્રા૦ ૪. કપૂરતિલકા ગેહિની રે, શીલે શોભિત અંગ: ગુણમંજરી તસ બેટડી રે, મુંગી રોગે વ્યંગ રે. પ્રા૦ ૫. શોલ વરષની સા થઈ રે, પામી યૌવન વેશ; દુર્લભ પણ પરણે નહી રે, માત પિતા ધરે ખેદ રે. પ્રા૦ ૬. તેણે અવસરે ઉદ્યાનમાં રે, વિજયસેન ગણધાર; જ્ઞાન રયણ રયણાયરૂ રે, ચરણ કરણ વ્રતધાર રે. પ્રા૦ ૭. વનપાલક ભૂલાપરે, દીધ વધાઈ જામ; ચતુરંગી સેના સજીરે, વંદન જાવે તામ રે. પ્રા૦ ૮. ધર્મદેશના સાંભલે રે, પૂરજન સહિત નરેશ; વિકસિત નયણ વદન મુદારે, નહિ પ્રમાદ પ્રવેશ રે. પ્રા૦ ૯. જ્ઞાન વિરાધન પરભવે રે, મૂરખ પર આધીન; રોગે પીડયા ટળવલે રે, દીસે દુઃખીયા દીન રે. પ્રા૦ ૧૦. જ્ઞાન સાર સંસારમાં રે, જ્ઞાન પરમ સુખ હેત; જ્ઞાનવિના જગ જીવડા રે, ન લહે તત્ત્વ સંકેત રે. પ્રા૦ ૧૧. શ્રેષ્ઠી પૂછે મુણિંદને રે, ભાખો કરૂણાવંત; ગુણમંજરી મુજ અંગજા રે, કવણ કર્મ વિરતંત રે. પ્રા૦ ૧૨.

ઢાલ ત્રીજી

ધાતકી ખંડના ભરતમાં, ખેટક નયર સુઠામ; વ્યવહારી જિન દેવ છે, ઘરણી સુંદરી નામ. ૧. અંગજ પાંચ સોહામણા, પુત્રી ચતુરા ચાર; પંડિત પાસે શીખવા, તાતે મૂકયા કુમાર. ૨. બાલસ્વભાવે રમતા, કરતાં દહાડા જાય; પંડિત મારે ત્યારે, મા આગલ કહે આય. ૩. સુંદરી સંખણી શીખવે, ભણવાનું નહિ કામ; પંડયો આવે તેડવા, તો તસ હણજ્યો તામ. ૪. પાટી ખડિયા લેખણા, બાળી કીધાં રાખ; શઠને વિદ્યા નવિ રૂચે, જેમ કરહાને દ્રાખ. ૫. પાડા પરે મોટા થયા, કન્યા ન દીયે કોય; શેઠ કહે સુણ સુંદરી, એ તુજ કરણી જોય. ૬. તડકી ભાખે ભામિની, બેટા બાપના હોય;

પુત્રી હોયે માતની, જાણે છે સહુ કોય. ૭. રે રે પાપિણી સાપિણી, સામા બોલ મ બોલ; રીસાલી કહે તાહરો, પાપી બાપ નિટોલ. ૮. શેઠે મારી સુંદરી, કાલ કરી તતખેવ; એ તુંજ બેટી ઉપની, જ્ઞાનવિરાધન હેવ. ૯. મૂર્ચ્છાગત ગુણમંજરી, જાતિ સમરણ પામી; જ્ઞાન દીવાકર સાચો, ગુરૂને કહે શિર નામિ. ૧૦. શેઠ કહે સુણો સ્વામી, કેમ જાયે એ રોગ; ગુરૂ કહે જ્ઞાન આરાધો, સાધો વંછિત યોગ. ૧૧. ઉજ્જવલ પંચમી સેવો, પંચ વરસ પંચ માસ; નમો નાણસ્સ ગણણું ગણો, ચોવિહારો ઉપવાસ. ૧૨. પૂરવ ઉત્તર સન્મુખ, જપિયે દોય હજાર; પુસ્તક આગલ ઢોઇયે, ધાન્ય ફલાદિ ઉદાર. ૧૩. દીવો પંચ દીવટ તણો, સાથિઓ મંગલ ગેહ; પોસહમાં ન કરી શકે, તેણેવિધિ પારણ એહ. ૧૪. અથવા સાભાગ્ય પંચમી, ઉજ્વલ, કાર્તિક માસ; જાવજ્જીવ લગે સેવીયે, ઉજમણા વિધિ માસ.

ઢાલ ચોથી

પાંચ પોથી રે, ઠવણી પાઠાં વિટાંગણાં, ચાબખી દોરા રે, પાટી પાટલા વતરણાં; મસી કાગલ રે, કાંબી ખડિઆ લેખિણી, કવલી દાબલી રે, ચંદ્રુઆ ઝરમર પુંજણી. ૧. ત્રોટક—પ્રાસાદ પ્રતિમા તાસ ભૂષણ, કેસર ચંદન ડાબલી, વાસ કૂંપિ વાલા કૂંચી, અંગલુંછણાં છાબડી; કલશ થાલી મંગલદીવો, આરતિને ધૂપણાં, ચરવલા મુહપત્તિ સાહમ્મિવચ્છલ, નોકરવાલી થાપના. ૨. ઢાલ—જ્ઞાન દરિસણ રે, ચરણનાં સાધન જે કહ્યાં, તપ સંયુત રે, ગુણમંજરી એ સદ્દહ્યાં; નૃપ પૂછે રે, વરદત્ત કુંઅરને અંગ રે, રોગ ઉપનો રે, કવણ કરમના ભંગ રે. ૩. ત્રોટક—મુનિરાજ ભાસે જંબુદ્વિપે, ભરત સિંહપુર ગામ એ, વ્યવહારી વસુ તાસ નંદન, વસુસાર વસુદેવ નામ એ; વન માંહે રમતાં દોય બંધવ, પુણ્ય યોગે ગુરૂ મલ્યા, વૈરાગ્ય પામી ભોગ વામી, ધર્મ ધામિ સંવર્યા. ૪. ઢાલ—લઘુ બાંધવ રે, ગુણવંત ગુરૂ પદવી લહે, પણસય મુનિની રે, સારણ વારણ નિતુ દિએ; કર્મ યોગે રે, અશુભ ઉદય થયો અન્યદા, સંથારે રે, પોરિસી ભણી પોઢયો યદા. ૫. ત્રોટક—સર્વઘાતિ નિંદ વ્યાપી,

સાધુ માગે વાયણા, ઉંઘમાં અંતરાય થાતાં, સૂરિ હૂવા દૂમણા; જ્ઞાન ઉપર દ્વેષ જાગ્યો, લાગ્યો મિથ્યાત્વ ભુતડો, પુણ્ય અમૃત ઢોલી નાખ્યું, ભર્યો પાપ તણો ઘડો. ૬. ઢાલ—મન ચિંતવેરે, કાં મુજ લાગ્યું પાપ રે, શ્રુતઅભ્યાસો રે, તો એવડો સંતાપ રે; મુજ બાંધવ રે, ભોયણ સયણ સુખે કરે; મૂરખના રે, આઠ ગુણ મુખ ઉચ્ચરે. ૭. ત્રોટક—બાર વરસ કોઇ મુનિને, વાયણા દીધી નહી, અશુભ ધ્યાને આયુ પૂરી, ભૂપ તુજ નંદન સહી; જ્ઞાન વિરાધન મૂઢ જડપણું, કોઢની વેદન લહી, વૃદ્ધબાંધવ માનસરવર, હંસગતિ પામ્યો સહી. ૮. ઢાલ—વરદત્તને રે, જાતિ સમરણ ઉપનું; ભવ દીઠો રે, ગુરૂ પ્રણમી કહે શુભમનો; ધન્ય ગુરૂજી રે, જ્ઞાન જગત્રય દીવડો; ગુણ અવગુણ રે, ભાસન જે જગ પરવડો. ૯. ત્રોટક—જ્ઞાનપાવન સિદ્ધિ સાધન, જ્ઞાન કહો કેમ આવડે, ગુરૂ કહે તપથી પાપ નાસે, ટાઢ જેમ ઘન તાવડે; ભૂપ પભણે પુત્રને પ્રભુ, તપની શક્તિ ન એવડી, ગુરૂ કહે પંચમી તપ આરાધો, સંપદા લ્યો એવડી. ૧૦.

ઢાલ પાંચમી

સદ્ગુરૂ વયણ સુધારસે રે, ભેદી સાતે ધાત, તપશું રંગ લાગ્યો; ગુણમંજરી વરદત્તનો રે, નાઠો રોગમિથ્યાત. ત૦ ૧. પંચમી તપ મહિમા ઘણો રે, પસર્યો મહીયલ માંહી; ત૦ કન્યાસહસ સ્વયંવરા રે, વરદત્ત પરણ્યો ત્યાંહી. ત૦ ૨. ભૂપ કીધો પાટવી રે, આપ થયો મૂનિ ભૂપ; ત૦ ભીમ કાંતિ ગુણે કરી રે, વરદત્ત રવિ શશિ રૂપ. ત૦ ૩. રાજ રમા રમણી તણા રે, ભોગવે ભોગ અખંડ; ત૦ વરસે વરસે ઉજવે રે, પંચમી તેજ પ્રચંડ. ત૦ ૪. ભુક્તભોગી થયો સંજમી રે, પાલે વૃત ખટ્કાય; ત૦ ગુણમંજરી જિનચંદ્રને રે, પરણાવે નિજ તાય. ત૦ ૫. સુખ વિલસી થઇ સાધવી રે, વૈજ્યંતે હોય દેવ; ત૦ વરદત્ત પણ ઉપનો રે, જિહાં સીમંધર દેવ. ત૦ ૬. અમરસેન રાજા ઘરે રે, ગુણવંત નારી પેટ; ત૦ લક્ષણ લક્ષિત

રાયને રે, પુણ્યે કીધો ભેટ. ત૦ ૭. શૂરસેન રાજા થયોરે, સો કન્યા ભરતાર; ત૦ સીમંધરસ્વામી કને રે, સુણી પંચમી અધિકાર. ત૦ ૮. તિહાં પણ તે તપ આદર્યું રે, લોક સહિત ભૂપાલ; ત૦ દશ હજાર વરસાં લગે રે, પાલે રાજ્ય ઉદાર. ત૦ ૯. ચાર મહાવ્રત આંપશું રે. શ્રી જિનવરને પાસ; ત૦ કેવલધર મુક્તિ ગયો રે, આદિ અનંત નિવાસ. ત૦ ૧૦. રમણીવિજય સુભાપુરી રે, જંબુ વિદેહ મઝાર; ત૦ અમરસિંહ મહીપાલનેરે, અમરાવતી ઘર નાર. ત૦ ૧૧. વૈજ્યંત થકી ચવી રે, ગુણમંજરીનો જીવ; ત૦ માનસરસ જેમ હંસલો રે, નામ ધર્યું સુગ્રીવ. ત૦ ૧૨. વીશે વરસે રાજવી રે, સહસ ચોરાશી પુત્ર; ત૦ લાખ પૂરવ સમતા ધરે રે, કેવલ જ્ઞાન પવિત્ર. ૧૩. પંચમી તપ મહિમા વિષે રે, લાગે નિજ અધિકારઃ ત૦ જેણે જેહથી શિવપદ લહ્યું રે, તેને તસ ઉપકાર. ત૦ ૧૪.

ઢાલ છઠ્ઠી

ચોવીશ દંડક વારવા, હું વારીલાલ, ચોવીશમો જિનચંદરે, હું વારીલાલ; પ્રગટ્યો પ્રાણુત સ્વર્ગથી, હું૦ ત્રિશલા ઉર સુખકંદ રે. હું૦ ૧. મહાવીરને કરૂં વંદના; હું૦ પંચમી ગતિને સાધવા, હું૦ પંચમ નાણુ વિલાસ રે; હું૦ મહાનિશીથ સિદ્ધાંતમાં, હું૦ પચમી તપ પ્રકાશ રે. હું૦ ૨. અપરાધી પણ ઉદ્ધર્યો, હું૦ ચંડકોસિઓ સાપ રે; હું૦ યજ્ઞ કરંતા બાંમણા, હું૦ સરખા કીધા આપરે. હું૦ ૩. દેવનંદા બ્રાહ્મણી, હું૦ રિખભદત્ત વલી વિપ્ર રે; હું૦ બ્યાશી દિવસ સંબંધથી, હું૦ કામિત પૂર્યો ક્ષિપ્ર રે. હું૦ ૪. કર્મ રોગને ટાલવા, હું૦ સવિ ઔષધનો જાણુ રે; હું૦ આદર્યો મેં આશા ધરી, હું૦ મુજ ઉપર હિત આણુ રે. હું૦ ૫. શ્રી વિજયસિંહસૂરીશનો, હું૦ સત્યવિજયપન્યાસ રે; હું૦ શિષ્ય કપૂરવિજયકવિ, હું૦ ચંદકિરણુ જશ જાસ રે. હું૦ ૬. પાસ પંચાસરા સાન્નિધ્યે, હું૦ ખિમાવિજય ગુરૂ નામ રે; હું૦ જિનવિજય કહે મુજ હજો, હું૦ પચમી તપ પરિણામ રે. હું૦ ૭.

કળશ

ઇય વીર લાયક વિશ્વનાયક, સિદ્ધિ દાયક સંસ્તવ્યો, પંચમી તપ સંસ્તવન ટોડર, ગુંથી નિજ કંઠે ઠવ્યો; પુણ્ય પાટણ ખેત્ર માંહે, સત્તર ત્રાણું સંવત્સરે, શ્રી પાર્શ્વ જન્મકલ્યાણક દિવસે, સકલ ભવિ મંગલ કરે. ૮.

૪

પ્રણમો પંચમી દિવસે જ્ઞાનને, ગાજી જગમાં જેહ સુજ્ઞાની; શુભ ઉપયોગે ક્ષણમાં નિર્જરે, મિથ્યા સંચિત ખેહ. સુ૦ પ્રણ૦ ૧. સંતપદાદિક નવ દ્વારે કરી, મતિ અનુયોગ પ્રકાશ સુ૦; નવ વ્યવહારે આવરણ ક્ષય કરી, અજ્ઞાની જ્ઞાન ઉલ્લાસ સુ૦ પ્રણ૦ ૨. જ્ઞાની જ્ઞાન લહે નિશ્ચય કહે, દો નય પ્રભુજીને સત્ય સુ૦; અંતર મૂહુર્ત્ત રહે ઉપયોગથી, એ સર્વ પ્રાણીને નિત્ય સુ૦ પ્રણ૦ ૩. લબ્ધિ અંતર મૂહુર્ત લઘુપણે, છાસઠ સાગર જિઠ્ઠ સુ૦; અધીકો નરભવ બહુ વિધ જીવને, અંતર કહીએ ન દીઠ સુ૦ પ્રણ૦ ૪. સંપ્રતિ સમયે એક બે પામતા, હોય અથવા નવિ હોય સુ૦; ક્ષેત્ર પલ્યોપમ ભાગ અસંખ્યમાં, પ્રદેશ માને બહુ જોય સુ૦ પ્રણ૦ ૫. મતિજ્ઞાન પામ્યા જીવ અસંખ્ય છે, કહ્યા પડિવાઇ અનંત સુ૦; સર્વ આશાતના વરજો જ્ઞાનની, વિજય લક્ષ્મી લહો સંત સુ૦ પ્રણ૦ ૬.

૫

શ્રીજિનવરને પ્રગટ થયું રે, ક્ષાયિક ભાવે જ્ઞાન; દોષ અઢાર અભાવથી રે, ગુણ ઉપન્યાં તે પ્રમાણ રે; ભવિયા વંદો કેવલ જ્ઞાન૦ ૧. પંચમી દિન ગુણ ખાણ રે, ભવિયા વંદો૦ અનામીના નામનો રે, કિશ્યો વિશેષ કહેવાય; એ તો મધ્યમા વૈખરી રે, વચન ઉલ્લેખ ઠરાય રે. ભ૦ વંદો૦ ૨. ધ્યાન ટાણે પ્રભુ તું હોય રે, અલખ અગોચર રુપ; પરા પશ્યંતી પામીને રે, કાંઈ પ્રમાણે મુનિભૂપ રે. ભ૦ વંદો૦ ૩. છતી પર્યાય જે જ્ઞાનના રે, તે તો નવિ બદલાય; જ્ઞેયની નવનવી વર્તના રે, સમયમાં સર્વ જણાય રે. ભ૦ વંદો૦ ૪. બીજા જ્ઞાનતણી પ્રભા રે, એહમાં સર્વ સમાય; રવિ-

પ્રભાથી અધિક નહીં રે, નક્ષત્ર ગણ સમુદાયરે. ભ૦ વંદો૦ ૫. ગુણ અનંતા જ્ઞાનના રે, જાણે ધન્ય નર તેહ; વિજય લક્ષ્મી સૂરિ તે લહે રે. જ્ઞાન મહોદય ગેહ રે. ભ૦ વંદો૦ ૬.

૬

પંચમી તપ તમે કરો રે પ્રાણી, જેમ પામો નિર્મલ જ્ઞાન રે; પહેલું જ્ઞાન ને પછી ક્રિયા, નહીં કોઈ જ્ઞાન સમાન રે. પંચમી૦ ૧. નંદીસૂત્રમાં જ્ઞાન વખાણ્યું, જ્ઞાનના પાંચ પ્રકાર રે; મતિ શ્રુત અવધિ ને મનઃપર્યવ, કેવલ એક ઉદાર રે. પંચમી૦ ૨ મતિ અઠ્ઠાવીશ શ્રુત ચઉદહ વીશ, અવધિ છે અસંખ્ય પ્રકાર રે; દોય ભેદે મનઃપર્યવ દાખ્યું, કેવલ એક ઉદાર રે. પંચમી૦ ૩. ચંદ્ર સૂર્ય ગ્રહ નક્ષત્ર તારા, એકથી એક અપાર રે; કેવલજ્ઞાન સમું નહીં કોઇ, લોકાલોક પ્રકાશ રે. પંચમી૦ ૪. પારસનાથ પ્રસાદે કરીને, મ્હારી પૂરો ઉમેદ રે; સમયસુંદર કહે હું પણ પામું, જ્ઞાનનો પાંચમો ભેદ રે. પંચમી૦ ૫.

૨૩. શ્રી અષ્ટમીનું સ્તવન.

ઢાલ પહેલી

હાંરે મારે ઠામ ધરમના સાડા પચવીશ દેશ જો, દીપે રે ત્યાં દેશ મગધ સહુમાં શિરે રે લોલ; હાં રે માંરે નગરી તેહમાં રાજગૃહી સુવિશેષ જો, રાજે રે ત્યાં શ્રેણિક ગાજે ગજ પરે રે લોલ. ૧. હાંરે મારે ગામ નગર પુર પાવન કરતા નાથ જો, વિચરંતા તિહાં આવી વીર સમોસર્યા રે લોલ. હાં૦ ચૌદ સહસ્સ મુનીવરના સાથે સાથ જો, સુધા રે તપ સંયમ શીયલે અલંકર્યા રે લોલ. ૨. હાં૦ ફૂલ્યા રસભર ઝૂલ્યા અંબ કદંબ જો, જાણું રે ગુણશીલ વન હસી રોમંચીયોરે લોલ; હાં૦ વાયા વાય સુવાય તિહાં અવિલંબ જો, વાસે રે પરિમલ ચિહું પાસે સંચીયો રે લોલ. ૩. હાં૦ દેવ ચતુર્વિધ આવે કોડા કોડ જો, ત્રિગડું રે મણિ હેમ રજતનું તે રચે રે લોલ; હાં૦ ચોસઠ સુરપતિ સેવે હોડાહોડ જો, આગે રે રસ લાગે ઇંદ્રાણી નાચે રે લોલ. ૪. હાં૦ મણિમય હેમ સિંહાસન બેઠા આપજો, હાં૦ ઢાલે રે સુર ચામર મણિ રત્ને જડ્યાં

રે લોલ; હાં૦ સુણતાં દુંદુભિનાદ ટલે સવિ તાપ જો, વરસે રે સુર ફૂલ સરસ જાનુ અડયાં રે લોલ. ૫. હાંરે મારે તાજે તેજે ગાજે ઘન જેમ લુંબજો, રાજે રે જીનરાજ સમાજે ધર્મને રે લોલ; હાંરે મારે નિરખી હરખી આવે જન મન લુંબજો, પોષે રે રસ ન પડે ઘોષે ભર્મમાં રે લોલ. ૬. હાંરે મારે આગમ જાણી જીનનો શ્રેણિકરાયજો, આવ્યો રે પરિવરિયો હય ગય રથ પાયગે રે લોલ, હાંરે મારે દેઈ પ્રદક્ષિણા વંદી બેઠો થાયજો, સુણ વારે જીન વાણી મોટે ભાયગે રે લોલ. ૭. હાંરે મારે ત્રિભુવન નાયક તવ ભગવંત જો, આણી રે જનકરૂણા ધર્મકથા કહે રે લોલ; હાંરે મારે સહજ વિરોધ વિસારી જગના જંત જો, સુણવારે જીન વાણી મનમાં ગહ ગહેરે લોલ. ૮.

ઢાલ બીજી

વીર જીનવર ઇમ ઉપદીશે, સાભળો ચતુર સુજાણરે; મોહની નિંદમાં કાં પડો, ઓળખો ધર્મનાં ઠાણરે. ૧. વિરતિએ સુમતિ ધરી આદરો, પરિહરો વિષય કષાય રે; બાપડા પંચ પ્રમાદથી, કાં પડો કુગતિમાં ધાય રે. વિ૦ ૨. કરી શકો ધર્મ કરણી સદા, તો કરો એ ઉપદેશ રે; સર્વ કાળે કરી નવી શકો, તો કરો પર્વ સુવિશેશ રે. વિ૦ ૩. જુજુઆં પર્વ ષટ્નાં કહ્યાં, ફળ ઘણાં આગમે જોય રે; વચન અનુસારે આરાધતાં, સર્વદા સિદ્ધિ ફળ હોય રે. વિ૦ ૪. જીવને આયુ પરભવ તણું, તિથિ દિને બંધ હોય પ્રાયરે; તે ભણી એહ આરાધતાં, પ્રાણીઓ સદ્ગતિ જાય રે. વિ૦ ૫. તે હવે અષ્ટમી ફળ તિહાં, પુછે ગૌતમ સ્વામ રે; ભવિક જીવ જાણવા કારણે, કહે વીરપ્રભુ તામ રે. વિ૦ ૬. અષ્ટ મહા સિદ્ધિ હોય એહથી, સંપદા આઠની વૃદ્ધિ રે; બુદ્ધિના આઠ ગુણ સંપજે, એહથી અષ્ટગુણ સિદ્ધ રે. વિ૦ ૭. લાભ હોય આઠ પડિહારનો, આઠ પવયણ ફળ હોય રે; નાશ આઠ કર્મનો મૂળથી, અષ્ટમીનું ફળ જોય રે. વિ૦ ૮. આદિજન જન્મ દિક્ષાતણો, અજિતનો જન્મ કલ્યાણ રે; ચ્યવન સંભવતણો એહ તિથે, અભિનંદન નિર્વાણ રે. વિ૦ ૯. સુમતિ સુવ્રત નમિ જનમીયા, નેમનો મુક્તિદીન જાણ રે; પાર્શ્વજીન એહ

તિથે સિદ્ધલા, સાતમાજિન ચ્યવન માણુ રે. વિ૦ ૧૦. એહ તિથિ સાધતો રાજીયો, દંડવીરજ લહ્યો મુક્તિ રે, કર્મ હણુવા ભણી અષ્ટમી, કહે સૂત્ર નિર્યુક્તિ રે. વિ૦ ૧૧. અતિત અનાગત કાળના, જિન તણાં કેઈ કલ્યાણુ રે; એહ તિથે વળી ઘણા સંયમી, પામશે પદ નિર્વાણુ રે. વિ૦ ૧૨. ધર્મવાસિત પશુ પંખીયા, એહ તિથે કરે ઉપવાસ રે; વ્રતધારી જીવ પોસહ કરે, જેહને ધર્મ અભ્યાસ રે. વિ૦ ૧૩. ભાખીયો વદ્ધિ આઠમતણો, ભવિક હિત એહ અધિકાર રે; જિનમુખે ઉચ્ચરી પ્રાણીયા, પામશે ભવતણો પાર રે. વિ૦ ૧૪. એહથી સંપદા સવિ લહે, ટળે કષ્ટની કોડી રે; સેવજો શિષ્ય બુધ પ્રેમનો, કહે કાંતિ કર જોડી રે. વિ૦ ૧૫.

કળશ

ઇમ ત્રિજગ ભાસન અચલ શાસન, વર્દ્ધમાન જિનેશ્વરૂ, બુધ પ્રેમ ગુરૂ સુપસાય પામી, સંથુણ્યો અવલેસરૂ; જિન ગુણ પ્રસંગે ભણ્યો રંગે, સ્તવન એ આઠમતણો, જે ભવિક ભાવે સુણે ગાવે, કાંતિ સુખ પાવે ઘણો.

૨

ઢાલ પહેલી

શ્રી રાજગૃહી શુભ ઠામ, અધિક દિવાજે રે, વિચરંતા વીરજિણંદ, અતિશય છાજે રે; ચોત્રીશ અને પાંત્રીશ, વાણી ગુણુ લાવે રે, પાઉધાર્યા વધામણી જાય, શ્રેણીક આવે રે. ૧. તિહાં ચોશઠ સુરપતિ આવીને, ત્રિગડૂં બનાવે રે, તેમાં બેસીને ઉપદેશ, પ્રભુજી સુણાવે રે; સુરનરને તિર્યંચ, નિજ નિજ ભાષા રે, તિહાં સમજીને ભવતીર, પામે સુખ ખાસા રે. ૨. તિહાં ઇંદ્રભૂતિ ગણધાર, શ્રી ગુરૂવીરને રે, પૂછો અષ્ટમીનો મહીમાય, કહો પ્રભુ અમને રે; ભાખે વીર જિણંદ, સુણો સહુ પ્રાણી રે; આઠમ દિન જિનનાં કલ્યાણુ, ધરો ચિત્ત આણી રે. ૩.

ઢાલ બીજી

શ્રી ઋષભનું જન્મ કલ્યાણ રે, વળી ચારિત્ર લહ્યું ભલે વાન રે; ત્રીજા સંભવ નિર્વાણુ, ભવિજન અષ્ટમી તિથિ સેવો રે; એ છે શિવવધૂ નારીનો મેવો. ભવિ૦ અષ્ટ૦ ૧. શ્રી અજિત સુમતિ

જિન જન્મ્યા રે; અભિનંદન શિવપદ પામ્યા રે, જિન સાતમા શિવપદ રામ્યા. ભવિ૦ ૨. વીશમા જિન સુવ્રત સ્વામી રે, તેહનો જન્મ મોક્ષ ગુણ ધામીરે; એકવીશમા શિવ વિસરામી. ભવિ૦ ૩ પારસજિન મોક્ષ મહંતા રે, ઇત્યાદિક જિન ગુણવંતા રે; કલ્યાણક મોક્ષ મહંતા. ભવિ૦ ૪. શ્રી વીરજિણંદની પ્રાણીરે, નિસુણી સમજ્યા ભવિ પ્રાણીરે; આઠમ દિન અતિ ગુણખાણી. ભવિ૦ ૫. આઠ કર્મ તે દૂર પલાય રે. એથી અસિદ્ધિ અડ બુદ્ધિ થાય રે; તે કારણ સીચો ચિત્ર લાય. ભાવિ૦ ૬. શ્રી ઉદયસાગર રાયા રે, ગુરૂ શિષ્ય વિવેક ધ્યાયા રે; તસ ન્યાયસાગર જય થાયા. ભવિ૦ ૭.

૨૪. મૌન એકાદશીનું દોઢસો કલ્યાણકનું સ્તવન.

ઢાલ પહેલી

ધુર પ્રણમું જિન મહરસી; સમરૂં સરસતી ઉલ્લસી ધસમસિ, મુજ મતિ જિન ગુણ ગાયવાએ. ૧. હરિ પૂછે જિન ઉપદિશિ, પરવ તે મૌન એકાદશી; મન વસિ, અહનિસિ તે ભવિ લોકને એ. ૨. તરીઆને ભવજલે તરશી, એહ પરવ પોષધ કરશી; મન હરસિ, અવસર જે આરા હશીએ. ૩. ઉજમણું જે ધારસી, વસ્તુ ઇગ્યાર ઇગ્યારશી; વારસિ, તે દુરગતિના બારણાં એ. ૪. એ દિન અતિહિ સુહામણો, દોઢસો કલ્યાણક તણો; મન ઘણો, ગુણણું કરતાં સુખ હોયે એ. ૫.

ઢાલ બીજી

પાડે પાડે ત્રણ ચોવીશી, દ્વીપ ક્ષેત્ર જિન નામે; પાડે પાડે પાંચ કલ્યાણક, ધારો શુભ પરિણામે. ૧. જિનવર ધ્યાઇયે રે, મોક્ષ મારગના દાતા. સર્વજ્ઞાય નમો એમ પહેલે, નમો અરિહંત એ બીજે; ત્રીજે નમો નાથાય તે ચોથે, સર્વજ્ઞાય કહી જે. જિન૦ ૨. પાંચમે નમો નાથાય કહી જે, પાડે પાડે જાણો; ત્રણ નામ તીર્થંકર કેરાં, ગુણણાં પાંચ વખાણો. જિન૦ ૩. ત્રણ ચોવીશી એક એક ઢાલે, ત્રણ નામ જિન કહિશું; કોડી તપે કરી જે ફલ લહિયે, તે જિન ભકતે લહિશું. જિન૦ ૪. કામ સર્વે સીજે, જિન નામે,

સફલ હોએ નિજ જિહા; જે જાએ જિન ગુણ સમરંતા, સફલ જન્મ તે દિહા. જિન૦ ૫.

ઢાલ ત્રીજી

જંબૂદ્વિપ ભરત ભલું, અતિત ચોવીશ સાર મેરે લાલ; ચોથા મહાજશ કેવલી, છઠ્ઠા સરવાનુભૂતિ ઉદાર મેરે લાલ. જિનવર નામે જય હુએ. ૧. શ્રી સીમંધરજિન સાતમા, હવે ચોવીશી વર્તમાન મેરે લાલ. શ્રી નમિ જિન એકવીશમા, એગણીશમા મલ્લિ પ્રધાન મેરે લાલ. જિન૦ ૨. શ્રી અરનાથ અઢારમા, હવે ભાવિ ચોવીશી ભાવ મેરે લાલ; શ્રી સ્વયં પ્રભુ ચોથા નમું, છઠ્ઠા દેવસુત મન લાવ. મેરે લાલ. જિન૦ ૩. ઉદયનાથ જિન સાતમા, તેહને નામે મંગલ માલ મેરે લાલ; ઓચ્છવ રંગ વધામણા, વળી લહિએ પ્રેમ રસાલ મેરે લાલ. જિન૦ ૪. અલિય વિઘન દૂરે ટલે, દૂરજનનું ચિંત્યું નવિ થાય મેરે લાલ; મહિમા મહોટાઇ વધે, વળી જગમાં સુજસ ગવાય મેરે લાલ. જિન૦ ૫.

ઢાલ ચોથી

પૂરવ ભરતે તે ધાતકી ખંડે રે, અતિચોવીશી ગુણ અખંડે રે; ચોથા શ્રી અકલંક સોભાગીરે, છઠ્ઠા દેવ શુભંકર ત્યાગી રે. ૧. સપ્તનાથ સપ્તમ જિનરાયા રે, સુરપતિ પ્રણમે તેહના પાયા રે; વર્ત્તમાન ચોવીશી જાણો રે, એકવીશમા બ્રહ્મેંદ્ર વખાણો રે. ૨. ઓગણીશમા ગુણનાથ સમરીયે રે, અઢારમા ગાંગિક મન ધરીયે રે; કહું અનાગત હવે ચોવીશી રે, ધાતકી ખંડે દેખે દિશે રે. ૩. શ્રી સાંપ્રતિ ચોથા સુખદાયી રે, છઠ્ઠા શ્રી મુનિનાથ અમાયી રે; શ્રી વિશિષ્ટ સપ્તમ સુખકારા રે તે તો લાગે મુજ મન પ્યારા રે. ૪. શ્રી જિન સમરણ જેહવું મીઠું રે, એહવું અમૃત જગમાં ન દીઠું રે; સુજસ મહોદય શ્રી જિન નામે રે, વિજય લહીજે ઠામો ઠામે રે. ૫.

ઢાલ પાંચમી

પુખ્ખર અર્દ્ધ પૂરવ હુઆ, જિન વંદીયે રે; ભરત અતીત ચોવીશી કે, પાપ નિકંદીએરે; ચોથા સુમૃદુ સુહંકરૂ, જિ૦ છઠ્ઠા વ્યક્ત જગદીશ કે. પા૦ ૧. શ્રી કલાલત સપ્તમ ગુણ ભર્યા, જિ૦ હવે ચોવીશી વર્ત્તમાન કે; પા૦ કલ્યાણિક શ્રી દિન હુવા, જિ૦ લીજીયે તેહનાં અભિધાન કે. પા૦ ૨. અરણ્યવાસ એકવીશમા, જિ૦ ઓગ-

ણીસમા શ્રી યોગ કે; પા૦ શ્રી અયોગ તે અઢારમા, જિ૦ દીએ શિવ રમણી સંયોગ કે. પા૦ ૩. ચોવીશી અનાગત ભળી, જિ૦ તિહાં ચોથા પરમ જિનેશ કે; પા૦ સુધારિત છઠ્ઠા નમું, જિ૦ સાતમા શ્રી નિઃકેસકે. પા૦ ૪. પ્રિયમેલક પરમેશ્વર, જિ૦ એહનું નામ તે પરમ નિધાન કે; પા૦ મહોટાનો જે આશરો, જિ૦ તેહથી લહિયે જશ બહુ માન કે. પા૦ ૫.

ઢાલ છઠ્ઠી

ધાતકી ખંડે રે પશ્ચિમ ભરતમાં, અતીત ચોવીશી સંભાર; શ્રી સર્વારથ ચોથા જિનવરૂ, છઠ્ઠા હરિભદ્ર ધાર. ૧. જિનવર નામેરે મુજ આનંદ ઘણો. (એ ટેક.) શ્રી મગધાધિપ વંદુ સાતમા, હવે ચોવીશી વર્ત્તમાન; શ્રી પ્રયચ્છ પ્રણમું એકવીશમા, જેહનું જગમાં નહી ઉપમાન. જિન૦ ૨. શ્રી અક્ષોભ જિનવર ઓગણીશમા, અઢારમા મલ્લસિંહ નાથ; હવે અનાગત ચોવીશી નમું, ચોથા દિનરૂક શિવ સાત. જિ૦ ૩. છઠ્ઠા શ્રી જિનધનદ સંભારીયે, સાતમા પોષધ દેવ; હર્ષે તેહના ચરણ કમલ તણી, સુર નર સારે રે શેવ. જિન૦ ૪. ધ્યાને મલવું એહવા પ્રભુ તણું, આલસ માંહિરે ગંગ; જનમ સફલ કરી માનું તેહથી, સુજસ વિલાસ સુરંગ. જિન૦ ૫.

ઢાલ સાતમી

પુખ્ખર પશ્ચિમ ભરતમાં, ધારો અતિત ચોવીશી રે; ચોથા પ્રલંબ જિનેસરૂ, પ્રણમું હિયડલે હિંસી રે. ૧. હે એહવા સાહેબ નવિ વીસરે, ક્ષિણ ક્ષિણ સમરીયે હેજેરે; પ્રભુ ગુણ અનુભવ યોગથી, શોભીયે આતમ તેજે રે. એહવા૦ ૨. છઠ્ઠા ચારિત્ર નિધિ સાતમા, પ્રસમરાજિત ગુણધામ રે; હવે વર્ત્તમાન ચોવીશીયે, સમરીજે જિન નામ રે. એહવા૦ ૩. સ્વામી સર્વજ્ઞ જયંકરૂ, એકવીશમા ગુણ ગેહરે; શ્રી વિપરિત ઓગણીશમા, અવિહડ ધરમ સનેહ રે. એહવા૦ ૪. નાથ પ્રસાદ અઢારમા, હવે અનાગત ચોવીશી રે; ચોથા શ્રી અઘટિત જિન વંદીયે, કર્મ સંતતિ જેણે પીસીરે. એહવા૦ ૫. શ્રી બ્રહ્મેંદ્ર છઠ્ઠા નમું, ઋષભ ચંદ્રાભિધ વંદુરે; સાતમા જગ જશ જયકરૂ, જિન ગુણ ગાતાં આણંદ રે. એહવા૦ ૬.

ઢાલ આઠમી

જંબુ દ્વીપ ઐરવતેજી, અતિત ચોવીશી વિચાર; શ્રી દયાંત ચોથા નમુંજી, જગ જનના આધાર. ૧. મન મોહન જિનજી, મનથી નહી મુજ દૂર. અભિનંદન છઠ્ઠા નમુંજી, સાતમા શ્રી રતનેશ; વર્ત્તમાન ચોવીશીયેજી, હવે જિન નામ ગણેશ. મન૦ ૨. શ્યામ કોષ્ટ એકવીશમાજી, ઓગણીશમા મરૂદેવ; શ્રી અતિપાર્શ્વ અઢારમાજી, સમરૂં ચિત્ત નિત મેવ. મન૦ ૩. ભાવિ ચોવીશી વંદીયેજી, ચોથા શ્રી નંદીષેણ; શ્રી વ્રતધર છઠ્ઠા નમુંજી, ટાલે કરમની રેણુ. મન૦ ૪. શ્રી નિર્વાણિ તે સાતમાજી, તેહ શું સુજસ સનેહ; જેમ ચકોર ચિત્ત ચંદશુંજી, તેમ મોરા મન મેહ. ૫.

ઢાલ નવમી

પૂરવ અરધે ધાતકીજી, ઐરવતે જે અતીત; ચોવીશી તેહમાં કહુંજી, કલ્યાણિક સુ પ્રતિત. ૧. મહોદય સુંદર જિનવર નામ. ચોથા શ્રી સૌંદર્યનેજી, વંદુ વારંવાર; છઠ્ઠા ત્રિવિક્રમ સમરીયેજી, સાતમા નરસિંહ સાર. મહોદય૦ ૩. વર્તમાન ચોવીશીયેજી એકવીશમા ક્ષેમંત; સંતોષિત ઓગણીશમાજી, અઢારમા કામનાથ સંત. મહોદય૦ ૩. ભાવિ ચોવીશી વંદીયેજી, ચોથા શ્રી મુનિનાથ; ચંદ્ર દાહ છઠ્ઠા નમુંજી, ભર દવ નીરદ પાય. મહોદય૦ ૫. દિલાદિત્ય જિન સાતમાજી, જન મન મોહનવેલ; સુખ જશ લીલા પામીયેજી, જશ નામે રંગરેલ. મહોદય૦ ૫

ઢાલ દશમી

પુખ્ખર અર્દ્ધે પૂરવ ઐરવતે. અતીત ચોવીશી સંભારૂં; શ્રી અષ્ટાહિક ચોથા વંદી, ભવ વન ભ્રમણ નિવારૂં રે. ૧. ભવિકા એહવા જિનવર ધ્યાવો, ગુણવંતના ગૂણ ગાવો રે; ભવિકા૦ એહવા૦ વણિક નામ છઠ્ઠા જિન નમીયે, શુદ્ધ ધર્મ વ્યવહારી; ઉદયનાથ સાતમા સંભારો, ત્રણ ભુવન ઉપગારી રે. ભવિકા૦ એહવા૦ ૨. વર્ત્તમાન ચોવીશી વંદૂ, એકવીશમા તમો કંદ; શાયકાક્ષ ઓગણીશમા સમરો, જન મન નયણાનંદ રે. ભવિકા૦ એહવા૦ ૩: શ્રી ક્ષેમંત

અઢારમા વંદો, ભાવિ ચોવીશી ભાવો; શ્રી નિર્વાણિ ચોથા જિનવર, હૃદય કમલમાં લાવો રે. ભવિકા૦ એહવા૦ ૪. છટ્ઠા રવિ રાજ સાતમા, પ્રથમનાથ પ્રણમીજે; ચિદાનંદઘન સુજસ મહોદય, લીલા લચ્છિ લહીજે રે. ભવિકા૦ એહવા૦ ૫.

ઢાલ અગ્યારમી.

પશ્ચિમ ઐરવતે ભલો, ધાતકી ખંડે અતીત કે; ચોવીશી રે પુરૂરવા, ચોથા જિન સુ પ્રતીત કે. ૧. જિનવર નામ સોહામણું, ઘડી ન મેલ્યું જાય કે; રાત દિવસ મુજ સાંભરે, સંભારે સુખ થાય કે. જિન૦ ૨. શ્રી અવબોધ છટ્ઠા નમું, સાતમા શ્રી વિક્રમેંદ્ર કે; ચોવીશી વર્ત્તમાનના, હવે સંભારૂં જિનેંદ્ર કે. જિન૦ ૩. એકવીશમા શ્રી સ્વસાંતજી, ઓગણીશમા હરનામ કે; શ્રી નંદીકેશ અઢારમા, હોજો તાસ પ્રમાણ કે. જિન૦ ૪. ભાવિ ચોવિશી સંભારીયે, ચોથા શ્રી મહામૃગેંદ્ર કે; છટ્ઠા અસોચિત વંદીયે, સાતમા શ્રી ધર્મેંદ્ર કે. જિન૦ ૫. મન લાગ્યું જસ જેહશું, ન સરે તેહ વિણ તાસ કે; તેણે મુજ મન જિન ગુણ થુણી, પામે સુજસ વિલાસ કે. જિન૦ ૬.

ઢાલ બારમી

પુખ્ખર પશ્ચિમ ઐરવતે હવે, અતીત ચોવીશી વખાણુંજી, અશ્વવૃંદ ચોથા જિન નમીયે, છટ્ઠા કુટિલક જાણુંજી; સાતમા શ્રી વદ્ધમાન જિનેશ્વર, ચોવીશી વર્ત્તમાનજી, એકવીશમા શ્રી નંદીકેશ જિન, તે સમરૂ શુભ ધ્યાનેજી. ૧. ઓગણીશમા શ્રી ધરમચંદ્ર જિન, અઢારમા શ્રી વિવેકોજી; હવે અનાગત ચોવીશીમાં, સંભારૂં શુભ ટેકોજી; શ્રી કલાપક ચોથા જિન છઠ્ઠા, શ્રી વિસોમ પ્રણમીજેજી, સાતમા શ્રી આરણ્ય જિન ધ્યાતા, જન્મનો લાહો લીજેજી. ૨. શ્રી વિજય પ્રભ સૂરીશ્વર રાજે, દિન દિન અધિક જગીશેજી, ખંભ નયરમાં રહી ચોમાસું, સંવત સત્તર છત્રીશેજી; દોઢસો કલ્યાણકનું ગુણણું, તે મેં પૂરણ કીધુંજી, દુઃખ ચૂરણ દીવાલી દીવસે, મન વંછિત ફલ લીધુંજી. ૩. શ્રી કલ્યાણ વિજય વર વાચક, વાદી મત્તગજ સિંહોજી, તાસ શિષ્ય

શ્રી લાભ વિજય બુધ, પંડિત માંહિ લિહોજી; તાસ શિષ્ય શ્રી જિતવિજય બુધ, શ્રી નય વિજય સૌભાગીજી, વાચક જસવિજયે તસ શિષ્યે, થુણીઆ જિન વડભાગીજી. ૪. એ ગુણણું જે કંઠે કરશે, તે શિવરમણી વરશેજી, તરશે ભવ હરશે સવિ પાતક, નિજ આતમ ઉદ્ધરશેજી; બાર ઢાલ જે નિત્ય સમરશે, ઉચિત કાજ આચરશેજી, સુકૃત સહોદય સુજસ મહોદય, લીલા તે આદરશેજી. ૫.

કળશ.

એ બાર ઢાલ રસાલ બારહ, ભાવના તરુ મંજરી, વરબાર અંગ વિવેક પલ્લવ, બાર વ્રત શોભા કરી; એમ બાર તપવિધ સાડ સાધન, ધ્યાન જિન ગુણ અનુસરી, શ્રી નયવિજય બુધ ચરણ સેવક, જસ વિજય જય શ્રી વરી. ૧.

૨૫. શ્રી એકાદશીના સ્તવનો.

ઢાલ પહેલી

જગપતિ નાયક નેમિ જિણંદ, દ્વારિકા નગરી સમોસર્યા; જગપતિ વંદવા કૃષ્ણ નરિંદ, જાદવ કોડશું પરિવર્યા. ૧. જગપતિ ધીગુણ ફૂલ અમૂલ, ભક્તિગુણે માલા રચી; જગપતિ પુંજી પૂછે કૃષ્ણ, ક્ષાયિક સમકિત શિવરુચિ. ૨. જગપતિ ચારિત્ર ધર્મ અશક્ત, રક્ત આરંભ પરિગ્રહે; જગપતિ મુજ આતમ ઉદ્ધાર, કારણ તુમ વિણ કોણ કહે. ૩. જગપતિ તુમ સરિખો મુજ નાથ, માથે ગાજે ગુણનિલો; જગપતિ કોઈ ઉપાય બતાવ, જેમ કરે શિવવધૂ કંતલો. ૪. નરપતિ ઉજ્વલ માગશર માસ, આરાધો એકાદશી; નરપતિ એકસો ને પચાસ, કલ્યાણક તિથિ ઉલ્લસી. ૫. નરપતિ દશ ક્ષેત્રે ત્રણ કાળ, ચોવીશી ત્રીશે મળી; નરપતિ નેવું જિનનાં કલ્યાણ, વિવરી કહું આગળ વળી. ૬. નરપતિ અર દીક્ષા નમિ નાણ, મલ્લીજન્મ વ્રત કેવલી; નરપતિ વર્ત્તમાન ચોવીશી, માંહે કલ્યાણક આવલી. ૭. નરપતિ મૌનપણે ઉપવાસ, દોઢસો જપમાલા ગણો; નરપતિ મન વચકાય પવિત્ર, ચરિત્ર સુણો સુવ્રત તણો. ૮. નરપતિ દાહિણ ધાતકીખંડ, પશ્ચિમ દિશિ ઈક્ષુકારથી; નરપતિ વિજયપાટણ અભિધાન,

સાચો નૃપ પ્રજાપાલથી. ૯. નરપતિ નારી ચંદ્રાવતી તાસ, ચંદ્રમુખી ગજગામની; નરપતિ શ્રેષ્ઠી શૂર વિખ્યાત, શીયલ સલીલા કામિની. ૧૦. નરપતિ પુત્રાદિક પરિવાર, સાર ભૂષણ ચીવર ધરી; નરપતિ જાયે નિત્ય જિનગેહ, નમન સ્તવન પૂજા કરી. ૧૧. નરપતિ પોષે પાત્ર સુપાત્ર, સામાયિક પોષધ વરે; નરપતિ દેવવંદન આવશ્યક, કાલવેળાએ અનુસરે. ૧૨.

ઢાલ બીજી

એક દિન પ્રણમી પાય, સુવ્રત સાધુ તણા રી, વિનયે વિનવે શેઠ, મુનિવર કરી કરુણા રી. ૧. દાખો મુજ દિન એક, થોડો પુણ્ય કીયો રી; વાધે જિમ વડ બીજ, શુભ અનુબંધી થયો રી. ૨. મુનિ ભાષે મહાભાગ્ય, પાવન પર્વ ઘણાં રી; એકાદશી સુવિશેષ, તેહમાં સુણ સુમના રી. ૩. સિત એકાદશી સેવ, માસ અગ્યાર લગે રી; અથવા વરસ અગ્યાર, ઉજવી તપશું વળે રી. ૪. સાંભલી સદ્ગુરુ વેણ, આનંદ અતિ ઉલ્લસ્યો રી; તપ સેવી ઉજવિય, આરણ સ્વર્ગ વસ્યો રી. ૫. એકવીશ સાગર આય, પાલી પુણ્યવશે રી; સાંભલ કેશવરાય, આગળ જેહ થશે રી. ૬. સોરીપુરમાં શેઠ, સમૃદ્ધદત્ત વડો રી; પ્રીતિમતિ પ્રિયા તાસ, પુણ્યે જોગ જડ્યો રી. ૭. તસ કુખે અવતાર, સૂચિત શુભ સ્વપને રી; જનમ્યો પુત્ર પવિત્ર, ઉત્તમ ગ્રહ શકુને રી. ૮. નાલનિક્ષેપ નિધાન, ભૂમિથી પ્રગટ હુવો રી; ગર્ભદોહદ અનુભાવ, સુવ્રત નામ ઠવ્યો રી. ૯. બુદ્ધિ ઉદ્યમ ગુરુ જોગ, શાસ્ત્ર અનેક ભણ્યો રી; યૌવનવય અગીયાર, રુપવતી સ્ત્રી પરણ્યો રી. ૧૦. જિનપૂજન મુનિદાન, સુવત પચ્ચખ્ખાણ ધરે રી; અગીયાર કંચન કોડ, નાયક પુણ્ય ભરે રી. ૧૧. ધર્મઘોષ અણગાર, તિથિ અધિકાર કહે રી; સાંભલી સુવ્રત શેઠ, જાતિ સ્મરણ લહે રી. ૧૨. જિનપ્રત્યય મુનિ શાખ, ભક્તે તપ ઉચ્ચરે રી; એકાદશી દિન આઠ, પહોરો પોસો ધરે રી. ૧૩.

ઢાલ ત્રીજી

પત્ની સંયુતે પોસહ લીધો, સુવ્રત શેઠે અન્યદા જી; અવસર

જાણી તસ્કર આવ્યા, ઘરમાં ધન લૂટે તદાજી. ૧. શાસન ભક્તે દેવી શકતે, થંભાણા તે બાપડા જી; કોલાહલ સુણી કોટવાલ આવ્યો, ભૂપ આગલ ધર્યા રાંકડા જી. ૨. પોસહ પારી દેવ જુહારી, દયાવંત લેઈ ભેટણાંજી; રાયને પ્રણમી ચોર મૂકાવી, શેઠે કીધાં પારણાં જી. ૩. અન્ય દિવસ વિશ્વાનલ લાગો, સારીપુરમાં આકરો જી; શેઠજી પોસહ સમરસ બેઠા, લોક કહે હઠ કાં કરો જી. ૪. પુણ્યે હાટ વખારો શેઠની, ઉગરી સહુ પ્રશંસા કરે જી; હરખે શેઠજી તપ ઉજમણું, પ્રેમદા સાથે આદરે જી. ૫. પુત્રને ઘરનો ભાર ભલાવી, સંવેરી શિર સેહરો જી; ચઉનાણી વિજયશેખર સૂરિ, પાસે તપ વ્રત આદરે જી. ૬. એક ખટ માસી ચાર ચૌમાસી, દોસય છઠ સો અઠ્ઠમ કરે જી; બીજાં તપ પણ બહુ શ્રુત સુવ્રત, મૌન એકાદશી વ્રત ધરે જી. ૭. એક અધમ સુર મિથ્યાદષ્ટિ, દેવતા સુવ્રત સાધુને જી; પૂર્વોપાર્જિત કર્મ ઉદારી, અંગે વધારે વ્યાધિને જી. ૮. કર્મે નડીયો પાપે જડીયો, સુર કહે જાઓ ઔષધ ભણી જી; સાધુ ન જાયે રોષ ભરાયે, પાટુ પ્રહારે હણ્યો મુનિ જી. ૯. મુનિ મન વચન કાય ત્રિયોગે, ધ્યાન અનલ દહે કર્મને જી; કેવલ પામી જિનપદ રામી, સુવ્રત નેમ કહે શ્યામને જી. ૧૦.

ઢાલ ચોથી

કાન પયંપે નેમને એ, ધન્ય ધન્ય યાદવ વંશ; જિહાં પ્રભુ અવતર્યા એ, મુજ મન માનસ હંસ, જયો જિન નેમને એ. ૧. ધન્ય શિવાદેવી માવડી એ, સમુદ્રવિજય ધન્ય તાત; સુજાત જગતગુરુ એ, રત્નત્રયી અવદાત. જયો૦ ૨. ચરણ વિરાધી ઉપનો એ, હું નવમો વાસુદેવ; જયો૦ તિણે મન નવિ ઉલ્લસે એ, ચરણ ધરમની સેવ. જયો૦ ૩. હાથી જેમ કાદમ ગળ્યો એ, જાણું ઉપાદેય હેય; જયો૦ તો પણ હું ન કરી શકું એ, દુષ્ટ કર્મનો ભેય. જયો૦ ૪. પણ શરણો બલીયા તણો એ, કીજે સીજે કાજ; જયો૦ એહવાં વચનને સાંભલી એ, બાંહ ગ્રહ્યાની લાજ. જયો૦ ૫ નેમ કહે એકાદશી એ, સમકિત યુત આરાધ; જયો૦ થાઇશ જિનવર બારમો એ, ભાવિ ચોવીશીએ લાધ. જયો૦ ૬.

કળશ

ઇયિ નેમિ જિનવર નિત્ય પુરંદર રેવતાચલ મંડણો, બાણ નંદ મુનિ ચંદ વરસે, રાજનગરે સંથણ્યો; સંવેગ રંગ તરંગ જલનિધિ સત્યવિજય ગુરુ અપનુસરી, કપૂરવિજય કવિ, ક્ષમાવિજય ગણિ, જિનવિજય જયસિરિ વરી.

૨

પંચમ સૂરલોકના વાસી રે, નવ લોકાંતિક સુવિલાસી રે; કરે વિનતિ ગુણની રાશી. ૧. મલ્લિ જિન નાથજી વ્રત લીજે રે; ભવિ જીવને શિવસુખ દીજે. તુમે કરૂણારસ ભંડાર રે, પામ્યા છો ભવજલ પાર રે, સેવકનો કરો ઉદ્ધાર. મલ્લિ૦ ૨. ભવિ૦ પ્રભુ દાન સવંત્સરી આપે રે, જગનાં દારિદ્ર દુઃખ કાપે રે, ભવ્યત્વ પણે તસ થાપે. મલ્લિ૦ ૩. ભવિ૦ સુરપતિ સઘલા મળી આવે રે, મણિ રયણ સોવન વરસાવે રે, પ્રભુ ચરણે શીશ નમાવે. મલ્લી૦ ૪. ભવિ૦ તીર્થોદક કુંભા લાવે રે, પ્રભુને સિંહાસન ઠાવે રે, સુરપતિ ભગતે નવરાવે. મલ્લિ૦ ૫. ભવિ૦ વસ્ત્રાભરણે શણગારેરે, ફુલમાલા હૃદયપર ધારેરે, દુખડાં ઇંદ્રાણી ઉવારે. મલ્લિ૦ ૬. ભવિ૦ મળ્યા સુરનર કોડા કોડીરે, પ્રભુ આગે રહ્યા કર જોડી રે, કરે ભકિત યુકિત મદ મોડી. મલ્લિ૦ ૭. ભવિ૦ મૃગશિર શુદિની અજુઆલી રે, એકાદશી ગુણની આલી રે, વર્યા સંયમ વધુ લટકાલીરે. મલ્લિ૦ ૮. ભવિ૦ દીક્ષા કલ્યાણુક એહ રે, ગાતાં દુઃખ ન રહે રે, લહે રૂપવિજય સસનેહ. મલ્લિ૦ ૯. ભવિ૦

૩

દ્વારકા નગરી સમોસર્યારે, બાવીશમો જિનચંદ; બે કરજોડી ભાવશું રે, પૂછે કૃષ્ણ નરીંદ. (ત્રોટક) પૂછે કૃષ્ણ નરિંદ વિવેક, સ્વામી અગ્યારશ માની અનેકે; એહ તણો કારણ મુજ દાખો, મહિમા તિથિનો યથાર્થ દાખ્યો, જીરે જિણંદજી જીરે. ૧. નેમિ કહે કેશવ સુણોરે, પર્વ વડું છે એહ; કલ્યાણુક જિનનાં કહ્યાંરે, દોઢસો એણે દિન જેહ. (ત્રોટક) દોઢસો એણે દિન સૂત્ર પ્રસિદ્ધા, કલ્યાણુક દશ

ક્ષેત્રનાં લીધાં; અતીત અનાગત ને વર્તમાન, સર્વ મળી દોઢસો તસ માન. જી૦ ૨. કલ્પવૃક્ષ તરૂમાં વડોરે, દેવમાંહે અરિહંત; ચક્રવર્તી નૃપમાં વડોરે, તિથિમાં તિમ એ હુંત. ત્રોટક—તિથિમાં તિમ એ હુંત વડેરો, ભેદે કર્મ સુભટનો ઘેરો; મૌન આરાધે શિવ-પદ આપે, સંકટ વેલતણા મૂળ કાપે. જી૦ ૩. અહોરત્ત પોસો કરીરે, મૌન તપ ઉપવાસ; અગ્યાર વરસ આરાધીએરે, વળી અગ્યારહ માસ. ત્રોટક—વળી અગ્યારહ માસ જે સાધે, મન વચ કાયે શુદ્ધ આરાધે; ભવ ભવ સુખીયા તે નર થાશે, સુવ્રત શેઠ પરે ગવરાશે. જી૦ ૪. કૃષ્ણ કહે સુવૃત કીઓરે, કિમ પામ્યો સુખ સાત; નેમ કહે કેશવ સુણોરે, સુવ્રતનો અવદાત. ત્રોટક—સુવ્રતનો અવદાત વખાણું, ધાતકીખંડ વિજયાપુરી જાણું; પૃથ્વીપાળ તિહાં રાજ વિરાજે ચંદ્રવતી તસ રાણી છાજે. જી૦ ૫. વાસ વસે વ્યવહારીઓરે, સુર નામે તિહાં એક; સદ્‌ગુરૂ મુખે એક દિન ગ્રહીરે, અગ્યારશ સુવિવેક. ત્રોટક—અગ્યારશ સુવિવેકે લીધી, રૂડી ઉજમણાની વિધિ કીધી; પેટ શૂળથી મરણ લહીને, પહોંચ્યો અગ્યારમે સ્વર્ગ વહીને. જી૦ ૬. એકવીશ સાગર તણોરે, પાળી નિરૂપમ આય; ઉપન્યો જિહાં તે કહુંરે, સુણજો જાદવરાય. ત્રોટક—સુણજો જાદવરાય એક ચિ-તે, સૌરિપુર વસે શેઠ સમૃદ્ધદત્તે; પ્રીતિમતી તસ ઘરણીને પેટે, પુત્ર-પણે ઉપન્યો પુણ્ય ભેટે. જી૦ ૭. જન્મ સમયે પ્રગટ હુવારે, ભૂમિથી સબળ નિધાન; ઉચિત જાણી તસ થાપીયોરે, સુવ્રત નામ પ્રધાન. ત્રોટક—સુવ્રત નામ ઠવ્યો માય તાયે, વાધ્યો કુમાર કળા-નિધિ થાયે; અગ્યાર કન્યા વર્યો સમ જોડી, અગ્યાર હોય સ્થિર સુવર્ણ કોડી. જી૦ ૮. વિલસે સુખ સંસારનાંરે, દોગુંદુક સુર જેમ; અન્ય દિવસ સદ્‌ગુરૂ મુખેરે, દેશના સુણી તેણે એમ. ત્રોટક—દેશ-નામાં સુણ્યું એમ મહાતમ, બીજ પ્રમુખ તિથિઓ અતિ ઉત્તમ; સાંભળીને ઇહાપોહ કરંતે, જાતિસ્મરણ લહ્યો ગુણવંતે. જી૦ ૯. કરજોડી સુવ્રત એમ ભણેરે, વરસ દિવસમાં સાર; દિવસ એક મુજ દાખવોરે, જેહથી હોય ભવપાર. ત્રોટક—જેહથી હોય ભવપાર તે

દાખો, ગુરૂ કહે મૌન એકાદશી રાખો; તે તડત્તી કરી વિધિશું આરાધે, માગશર શુદિ એકાદશી સાધે. જી૦ ૧૦. શેઠને સુખીયો દેખીનેરે, જન કહે એ ધર્મ સાર; પ્રેમ સહિત આરાધતાંરે, કાંતિવિજય જયકાર. ત્રોટક—કાંતિવિજય જયકાર સદાઈ, નિત્ય નિત્ય સંપદા હોઈ સવાઈ; એ તિથિ સકલતણે મન ભાવી, પહેલી ઢાલ થઈ સુખદાઈ. જી૦ ૧૧.

ઢાલ બીજી

એક દિવસેરે, શેઠ સુવ્રત પોસહ ધરે; સહ કુટુંબેરે, રયણી સમય કાઉસ્સગ્ગ કરે; તવ આવ્યારે, ચોર લેવા ધન આંગણે; કસી બાંધેરે, ધનની ગાંસડી તત્ક્ષણે. ત્રોટક—તત્ક્ષણે બાંધ્યો દ્રવ્ય બહુલો, શિર ઉપાડી સંચરે; તવ દેવ શાસનતણે થંભ્યા, ચોર ચિંતા અતિ કરે; દીઠા પ્રભાતે કોટવાળે. બાંધી સોંપ્યા રાયને; વધ હુકમ દીધો રાયે તવ તિહાં, શેઠ આવ્યા ધાઈને. ૧૨. નૃપ આગળેરે, શેઠ મૂકી તિહાં ભેટણું; છોડાવ્યુંરે, ચોર સહુનું બંધાણું; જગમાં વધ્યોરે, મહિમા શ્રી જિન ધર્મનો; કેઇ છંડેરે, મિથ્યાત્વ મારગ ભરમનો. ત્રોટક—મિથ્યાત્વ મારગ તજી પુરજન, જૈનધર્મ અંગી કરે; એક દિવસ ધગધગ કરત ઉદ્ભટ, અગ્નિ લાગી તિણે પુરે; બળે તે મંદિર હાટ સુંદર, લોક નાઠા ધસમસે; સહ કુટુંબ પોષધ સહિત તિણે દિને, શેઠ બેઠા સમરસે. ૧૩. જન બોલે રે, શેઠ સલુણા સાંભળો; હઠ કાં કરોરે, નાસો અગ્નિમાં કાં બળો; શેઠ ચિંતવેરે, પરિષહ સહશું તે સહી; વૃત ખંડનરે, એણે અવસરે કરશું નહીં. ત્રોટક—નહીં યુક્ત મુજને વ્રત વિલોપન, એમ રહ્યો દઢતા ગ્રહી; પુર બળ્યું સઘળું શેઠનું, ઘર હાટ તે ઉગર્યાં સહી; પુરલોક અચરજ દેખી સઘળો, અતિ પ્રશંસે દઢપણો; હવે શેઠ કરે સામાન રૂડો, ઉજમાણું કરવા તણો. ૧૪. મુક્તાફળરે, મણિ માણિક્ય ને હીરલા; પીરોજીરે, વિદ્રુમ ગોલક અતિ ભલા; સ્વર્ણાદિકરે, સમ ધાતુ મેળી રૂડી; ક્ષીરોદકરે, પ્રમુખ વિવિધ ઉંબર વળી. ત્રોટક—ધાન્ય પકવાન્ન બહુવિધ, ફળ ફુલ

મન ઉજળે; અગ્યાર સંખ્યા એક એકની, ઠવે શ્રી જિન આગળે; જિન ભક્તિ મંડે દુરિત ખંડે, લાભ લે નરભવતણો; મહિમા વધારે સુવિધિ દ્વારે, ભવ સુધારે આપણો. ૧૫. સાતે ક્ષેત્રેરે, ખરચે ધન મન ઉલ્લસે; સંઘ પૂજારે, સ્વામિ ભક્તિ કરે હસે; દીયે મુનિનેરે, જ્ઞાનોપકરણ શુભ મને; અગ્યારશરે, એમ ઉજવી તેણે સુવ્રતે. ત્રોટક—તેણે સુવ્રતે એક દિવસ, વાંદ્યા સૂરિ જયશેખર ગુરૂ; સુણી ધર્મ અનુમતિ માગી સુતની, લીયે સંયમ સુખકરૂ; અગ્યાર તરૂણી ગ્રહી સંયમ, તપ તપી અતિ નિર્મળું; લહી નાણ કેવળ મુક્તિ પહોંચ્યા, લહ્યું સુખ ધન ઉજળું. ૧૬. દોય સો છઠ્ઠરે, એક સો અઠ્ઠમ સારરે; ષટમાસીરે, એક ચોમાસી ચારરે; ઈત્યાદિકરે, સુવ્રત મુનિવર તપ કરે; અગ્યારશરે, તે તિથિ સેવે મન ખરે. ત્રોટક—મન ખરે પાળે શુદ્ધ સંયમ, એક દિન એ ઋષિતણે; થઈ ઉદર પીડા તિણે દિવસે, અછે તે સુવ્રતપણે; એક દેવ વૈરી પૂર્વ ભવનો, ચળાવા આવ્યો સહી; મુનિરાય સુવ્રત તણે અંગે, વેદના કીધી વહી. ૧૭. સમતા ધરીરે, નિશ્ચળ મેરૂ પરે રહ્યો; સુર પરિસહરે, સ્થિર થઈને અહોનિશ સહ્યો; નવિ લોપરે, મન સુવ્રત મુનરાજીઓ; ઔષધ પણરે, સુર દાખ્યો પણ નવિ કીયો. ત્રોટક—નવિ કીયો ઔષધ રોગ હેતે, અસુર અતિ કોપે ચડયો; પાટુ પ્રહારે હણ્યો તે વારે, મિથ્યામતિ પાયે પડયો; ઋષિ ક્ષપકશ્રેણિએ ચઢીઓ, કેવળ લહી મુક્તિ ગયો; એમ ઢાલ બીજી કાંતિ ભણતાં, સકળ સુખ મંગળ થયો. ૧૮.

ઢાલ ત્રીજી

ભાખી હો જિન ભાખી નેમિ જિણંદ, એણીપરે હો જિન એણીપરે સુવ્રતની કથાજી; સદ્દહે હો તેહ સદ્દહે કૃષ્ણ નરિંદ, છેદન હો ભવ છેદન ભવ ભયની વ્યથાજી. ૧૯. પર્ષદ હો જિન પર્ષદ લોક તિવાર, ભાવે હો તિહાં ભાવે અગ્યારશ ઉચ્ચરીજી; એહથી હો એમ એહથી ભવિક અપાર, સહેજે હો ભવ સહેજે ભવસાયર તરીજી. ૨૦ તારક હો જિન તારક ભવથી તાર, મુજને હો પ્રભુ

મુજ નિર્ગુણીને હિત કરીજી; તરશું હો જિન તરશું જો તપ સાધ, તુમચી હો પ્રભુ તુમચી તિહાં મોટીમ કીસીજી. ૨૧. સાચી હો જિન સાચી ચિત્ત અવધાર, કીધી હો એમ કીધી મેં તાહરી ચાકરીજી; દેઈશ હો જિન દેઈશ તુંહી સમાધી, એવડી હો જિન એવડી કાંઈ ગાઢીમ થસીજી. ૨૨. છેહડો હો તુજ છેહડો સાહ્યો આજ, મોટી હો જિન મોટી મેં આશા કરીજી; દીધા હો જીન દીધા વિણ મહારાજ, છૂટીશ હો કિમ છૂટીશ કિમ વિણુ દુઃખ હરિજી. ૨૩. ભવ ભવ હો જિન ભવ ભવ શરણું તુજ, હોજો હો જિન હોજો કહું કેતું વળીજી; દેજો હો જિન દેજો સેવા મુજ, રંગે હો પ્રભુ રંગે પ્રણમું લળી લળીજી. ૨૪. ત્રીજી હો એહ ત્રીજી પુરી થઈ ઢાલ, પ્રેમે કાંતિવિજય કહેજી; નમતાં હો પ્રભુ નમતાં નેમ દયાળ, મંગળ હો ઘરી મંગળમાળા મહમહેજી. ૨૫.

કળશ

એમ સકળ સુખકરૂ દુરિત દુઃખહરૂ, ભવિક તરવા જળધરૂ; ભવ્ય તિમિર વારક જગત તારક, જયો જિનપતિ જગગુરૂ; સત્તર સો ઓગણોતેર વરસે, રહી ડભોઈ ચોમાસએ; શુદિ માગશર તિથિ અગ્યારશ, રચ્યો ગુણ સુવિલાસ એ. ૨૬. થઇ થુઇ મંગળ કોટી ભવનાં, પાપ પડલ દુરે કરે; જયવાદ આપે કીર્તિ થાપે, સુજસ દશ દિશિ વિસ્તરે. ૨૭. તપગચ્છ નાયક વિજયપ્રભ ગુરુ, શિષ્ય પ્રેમવિજયતણો; કહે કાંતિ સુણતાં ભવિક ભણતાં, લહે મંગળ અતિ ઘણો. ૨૮.

૨૬. શ્રી સિદ્ધચક્રજીના સ્તવનો.

૧

નવ પદ ધરજો ધ્યાન, ભવિજન નવ પદ ધરજો ધ્યાન; એ નવ પદનું ધ્યાન કરતાં, પામે જીવ વિશ્રામ. ભવિજન૦ ૧. અરિહંત સિદ્ધ આચારજ પાઠક, સાધુ સકળ ગુણખાણ; ભવિ૦ ૨. દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર એ ઉત્તમ, તપ તપો કરી બહુ માન; ભવિ૦ ૩. આસો ચૈત્રની શુદિ સાતમથી, પુનમ લગી પ્રમાણ; ભવિ૦ ૪. એમ

એકાશી આંબિલ કીજે, વરસ સાડાચારનું માન; ભવિ૦ ૫. પડિક્કમણાં હોય ટંકના કીજે, પડિલેહણ બેવાર; ભવિ૦ ૬. દેવવંદન ત્રણ ટંકના કીજે, દેવ પૂજો ત્રિકાળ; ભવિ૦ ૭. બાર આઠ છત્રીશ પચ-વીશનો, સત્તાવીશ સડસઠ સાર; ભવિ૦ ૮. એકાવન સીત્તેર પચાસનો, કાઉસગ્ગ કરો સાવધાન; ભવિ૦ ૯. એક એક પદનું ગુણણું, ગણીએ દોય હજાર; ભવિ૦ ૧૦. એણે વિધિ જે એ તપ આરાધે, તે પામે ભવ પાર; ભવિ૦ ૧૧. કર જોડી સેવક ગુણ ગાવે, મોહન ગુણ મણિમાળ; ભવિ૦ ૧૨. તાસ શિષ્ય મુનિ હેમ કહે છે, જન્મ મરણ દુઃખ ટાળ; ભવિ૦ ૧૩.

૨

સિદ્ધચક્ર વર સેવા કીજે, નર ભવ લાહો લીજે જીરે; વિધિ-પૂર્વક આરાધન કરતાં, ભવ ભવ પાતક છીજે. ભવિજન ભજીયે જીરે, અવર અનાદિની ચાલ, નિત્ય નિત્ય તજીએ જીરે. ૧. દેવનો દેવ દયાકર ઠાકર, ચાકર સુર નર ઇંદા જીરે; ત્રિગડે ત્રિભુવન નાયક બેઠા, પ્રણમો શ્રી જિન ચંદા. ભવિ૦ ૨. અજ અવિનાશી અકળ અજરામર, કેવલ દંસણ નાણી જીરે; અવ્યાબાધ અનંતુ વીરજ, સિદ્ધ પ્રણમો ભવિ પ્રાણી. ભવિ૦ ૩. વિદ્યા સૌભાગ્ય લક્ષ્મી પીઠ, મંત્ર યોગરાજ પીઠજી રે; સુમેરૂ પીઠ પંચ પ્રસ્થાને, નમું આચા-રજ હીઠ. ભવિ૦ ૪. અંગ ઉપાંગ નંદી અનુયોગા, છ છેદ ને મૂળ ચારજી રે; દસ પયન્ના એમ પણયાલીસ, પાઠક તેહના ધાર. ભવિ૦ ૫. વેદ ત્રણ ને હાસ્યાદિક ષટ, મિથ્યાત્વ ચાર કષાયજી રે; ચૌદ અભ્યંતર નવવિધ બાહ્યની, ગ્રંથિ તજે મુનિરાય. ભવિ૦ ૬. ઉપ-શમ ક્ષય ઉપશમ ને ક્ષાયક, દર્શન ત્રણ પ્રકારજી રે; શ્રદ્ધા પરિણતિ આત્મા કેરી, નમીએ વારંવાર. ભવિ૦ ૭. અઠ્ઠાવીશ ચૌદ ને ષટ દુગ ઇગ, મત્યાદિકના જાણોજી રે; એમ એકાવન ભેદે પ્રણમો, સાતમે પદ વર નાણ. ભવિ૦ ૮. નિવૃત્તિ ને પ્રવૃત્તિ ભેદે, ચારિત્ર છે વ્યવહારજી રે; નિજ ગુણ સ્થિરતા ચરણ તે પ્રણમો, નિશ્ચય શુદ્ધ પ્રકાર. ભવિ૦ ૯. બાહ્ય અભ્યંતર તપ તે સંવર, સમતા નિર્જરા હેતુજી રે; તે તપ નમીએ ભાવ ધરીને, ભવસાયરમાં સેતુ.

ભવિ૰ ૧૦. એ નવ પદમાં પણ છે ધર્મી, ધર્મ તે વરતે ચારજી રે; દેવ ગુરૂ ને ધર્મ તે એહમાં, દોય ત્રણ ચાર પ્રકાર. ભવિ૰ ૧૧. માર્ગદેશક અવિનાશીપણું, આચાર વિનય સંકેતે જી રે; સહાયપણું ધરતા સાધુજી, પ્રણમો એહ જ હેતે. ભવિ૰ ૧૨. વિમલેશ્વર સાનિધ્ય કરે તેહની, ઉત્તમ જે આરાધેજી રે; પદ્મવિજય કહે તે ભવી પ્રાણી, નિજ આતમ હિત સાધે. ભવિ૰ ૧૩.

૩

શ્રી સિદ્ધચક્રને વંદોજી મનોહર મનગમતાં, અવિચળ સુખનો કંદોજી મનોહર મનગમતાં; માસ આસોએ મધુરે સોહાવેજી મ૰, ભવિ આદરો તમે ભલે ભાવેજી મ૰ ૧. નવ આંબિલ તપ કીજેજી મ૰, તો અવિચળ સુખડાં લીજેજી મ૰; શુદિ સાતમથી તમે માંડીજી મ૰, ઘરના આરંભ સવિ છાંડી જી મ૰ ૨. પહેલે પદે અરિહંત સેવાજી મ૰, આપે મુક્તિના મેવાજી મ૰; બીજે પદે સિદ્ધ સોહાવેજી મ૰, મન શુદ્ધે પૂજો ભલે ભાવે જી મ૰ ૩. આચાર્ય ત્રીજે પદે નમોજી મ૰, તમે ક્રોધ કષાયને દમોજી મ૰; ઉવઝાય તે ચોથે વંદોજી મ૰, સાધુ પાંચમે દેખી આણંદોજી મ૰ ૪. છઠ્ઠે દરિસણ જાણોજી મ૰, શ્રી જ્ઞાનને સાતમે વખાણોજી મ૰; ચારિત્ર પદ આઠમે સોહેજી મ૰, વળી નવમે તપ મન મોહેજી મ૰ ૫. રસ ત્યાગે આંબિલ કીજેજી મ૰, તો મુક્તિ તણાં ફળ લીજેજી મ૰; સંવત્સર યુગ ષટ માસેજી મ૰, તે તપ કીજે ઉલ્લાસેજી મ૰ ૬. એ તો મયણાં ને શ્રીપાળજી મ૰, તપ કીધો થઈ ઉજમાળજી મ૰; તેનો કોઢ શરીરનો ટાળ્યોજી મ૰, જગમાં જશવાદ પ્રગટાયોજી મ૰ ૭. પંચમ કાળે તુમે જાણો જી મ૰, પ્રગટ પરચો પરમાણોજી મ૰; એનું ગુણણું બે હજારજી મ૰, તમે ધરો હૃદય મોઝારજી મ૰ ૮. નર નારી એ પદને ધ્યાવે જી મ૰, તે તો સંપદ સઘળી પાવેજી મ૰; મુની રત્નસુંદર સુપસાયજી મ૰, સેવક મોહન ગુણ ગાયજી મનોહર મનગમતાં. ૯.

૪

ચૌદ પૂરવનો સાર, મંત્ર માંહિ નવકાર; જપતાં જય જયકાર,

એ સયરો, હૃદય ધરો નવકાર. ૧. અડસઠ અક્ષર ઘડીએ, ચૌદ રતનસું જડીએ; શ્રાવકને ચિત્ત ચડીએ, એ સયરો૦ ૨. અક્ષર પંચ રતન્ન; જીવદયા સુજતન્ન; જે પાલે તેને ધન્ય, એ સયરો૦ ૩. નવપદ નવસરો હાર, નવપદ જગમાં સાર; નવપદ દોહીલો આધાર, એ સયરો૦ ૪. જે નરનારી જાણશે, તે સુખ સંપદ લહેશે; સેવકને સુખ થાશે, એ સયરો૦ ૫. હિરવિજયની વાણી, સુણતાં અમિય સમાણી; મોક્ષ તણી નિસરણી, એ સયરો૦ ૬.

૫

અવસર પામીને રે, કીજે નવ આંબિલની ઓલી; ઓલી કરતાં આપદ જાયે, ઋદ્ધિ સિદ્ધિ લહીએ બહુલી. અવસર૦ ૧. આસો ને ચૈત્રે આદરશું, સાતમથી સંભાલી રે; આલમ મ્હેલી આંબિલ કરશે, તસ ઘર નિત્ય દીવાલી. અવસર૦ ૨. પુનમને દિન પૂરી થાતે, પ્રેમશું પખાલી રે; સિદ્ધચક્રને શુદ્ધ આરાધી, જાપ જપે જપમાલી. અવસર૦ ૩. દેહરે જઇને દેવ જુહારો, આદીશ્વર અરિહંત રે; ચોવિશે ચાહીને પૂજો, ભાવશું ભગવંત. અવસર૦ ૪. બે ટંકે પડિક્કમણું બોલ્યું, દેવ વંદન ત્રણ કાલ રે; શ્રી શ્રીપાલ તણી પરે સમજી, ચિત્તમાં રાખો ચાલ. અવસર૦ ૫. સમકિત પામી અંતરજામી, આરાધો એકાંત રે; સ્યાદ્વાદ પંથે સંચરતાં, આવે ભવનો અંત. અવસર૦ ૬. સત્તર ચોરાણુંયે શુદિ ચૈત્રીયે, બારસે બનાવી રે; સિદ્ધચક્ર ગાતાં સુખ સંપત્તિ, ચાલીને ઘેર આવી. અવસર૦ ૭. ઉદયરત્ન વાચક એમ જંપે, જે નર નારી ચાલે રે; ભવની ભાવઠ તે ભાંજીને, મુક્તિપુરીમાં મ્હાલે. અવસર૦ ૮.

૬

સિદ્ધચક્ર સેવોરે પ્રાણી, ભવોદધિમાંહે તારક હો જાણી; વિધિપૂર્વક આરાધી જે, જિમ ભવસંચિત પાતક છીજે. સિદ્ધ. ૧. પ્રથમપદે અરિહંત, બીજે પદે વળી સિદ્ધ ભગવંત; ત્રીજે પદે આચાર્ય જાણું, ચોથે પદે ઉપાધ્યાય વખાણું. સિ૦ ૨. પાંચમે પદે સકલ મુનીંદ્ર, છઠ્ઠે દર્શન શિવસુખ કંદ; આતમે પદે જ્ઞાન વિબુધ,

આઠમે ચારિત્ર ધાર વિશુદ્ધ. સિ૦ ૩. નવમે પદ તપસાર, એક એક પદ જપો દોય હજાર; નવ આંબિલ ઓળી કીજે, ત્રણ કાળ જિનને પૂજીજે. સિ૦ ૪. દેવવંદન ત્રણવાર, પડિક્કમણું પડિલેહણ ધાર; રત્ન કહે એમ આરાધો, શ્રીપાળ મયણા જિમ સુખ સાધો. સિ૦ ૫.

૭

ભવિયાં ! શ્રી સિદ્ધચક્ર આરાધો, તુમે મુક્તિ મારગને સાધો; એહ નર ભવ દુર્લભ લાધો હો લાલ, નવપદ જાપ જપીજે. ૧. ત્રણ ટંક દેવ વાંદી જે, ત્રિહુંકાલે જિન પૂજીજે; આંબિલ તપ નવ દિન કીજે હો લાલ, નવ જાપ જપીજે. ૨.

૮

અહો ભવિપ્રાણી રે સેવો, સિદ્ધચક્ર ધ્યાન સમો નહિ મેવો. અહો૦ જે સિદ્ધચક્રને આરાધે, તેહનો જગમાંહિ જશ વાધે. અહો૦ ૧. પહેલે પદે રે અરિહંત, બીજે સિદ્ધ બુદ્ધ ધ્યાન મહંત; ત્રીજે પદે રે સૂરીશ, ચોથે ઉવજ્ઝાય ને પાંચમે મુનીશ. અહો૦ ૨. છઠ્ઠે દરિસણ કીજે, સાતમે જ્ઞાનથી શિવસુખ લીજે; આઠમે ચારિત્ર પાલો, નવમે તપથી મુક્તિ ભાલો. અહો૦ ૩. આયંબિલ ઓલી રે કીજે, નોકારવાલી વીશ ગણીજે; ત્રણે ટંકના દેવ, પડિલેહણ પડિક્કમણું કીજે. અહો૦ ૪. ગુરૂમુખ કિરિયા રે કીજે, દેવગુરૂ ભક્તિ ચિત્તમાં ધિરીજે; એમ કહે રામનો રે શિષ્યો, ઓલી ઉજવીએ જગીશો. અહો૦ ૫.

૯

નવપદ મહિમા સાર, સાંભળજો નરનાર, આછે લાલ ! હેજ ધરી આરાધીએજી; તો પામો ભવપાર, પુત્ર—કલત્ર પરિવાર, આછે લાલ ! નવદિન મંત્ર આરાધીએજી. ૧. આસો માસ સુવિચાર, નવ આંબિલ નિરધાર, આછે લાલ ! વિધિશું જિનવર પૂજીએજી; અરિહંત સિદ્ધ પદ સાર, ગણું તેર હજાર, આછે લાલ ! નવપદ મહિમા કીજીએજી. ૨. મયણા સુંદરી શ્રીપાળ, આરાધ્યો તત્કાળ, આછે લાલ ! ફળદાયક તેહને થયોજી; કંચનવરણી કાય, દેહડી

તેહની થાય, આછે લાલ ! શ્રી સિદ્ધચક્ર મહિમા કહ્યોજી. ૩. સાંભળી સહુ નરનાર આરાધ્યો નવકાર, આછે લાલ ! હેજ ધરી હૈડે ઘણુંજી; ચૈત્ર માસ વળી એહ, ધરો નવપદશું નેહ, આછે લાલ ! પૂજ્યો દે શિવસુખ ઘણુંજી. ૪. એણી પરે ગૌતમ સ્વામ, નવનિધિ જેહને નામ, આછે લાલ ! નવપદ મહિમા વખાણીએજી; ઉત્તમસાગર શિષ્ય, પ્રણમે તે નિશદીશ, આછે લાલ ! નવપદ મહિમા જાણીએજી. ૫.

૧૦

સેવોરે ભવિ ભાવે નવકાર, જપે શ્રી ગૌતમ ગણધાર; ભવિ સાંભળો, હારે સંપદ થાય ભ૦ હારે સંકટ જાય ભ૦; આસોને ચૈત્રે હરખ અપાર, ગણણું કીજે તેર હજાર. ભ૦ ૧. ચાર વર્ષને વળી ષટ માસ, ધ્યાન ધરો ભવી ધરી વિશ્વાસ ભ૦; ધ્યાયોરે મયણાસુંદરી શ્રીપાળ, તેહનો રોગ ગયો તત્કાળ. ભ૦ ૨. અષ્ટ કમળ દળ પૂજા રસાળ, કરી ન્હવણ છાંટયું તત્કાળ ભ૦; સાતસો મહીપતિ તેહનેરે ધ્યાન, દેહડી પામ્યા કંચનવાન. ભ૦ ૩. મહિમા કહેતા નાવે પાર, સમરો તિણે કારણ નવકાર ભ૦; ઈહ ભવ પર ભવ દીએ સુખવાસ. પામે લચ્છી લીલ વિલાસ. ભ૦ ૪. જાણી પ્રાણી લાભ અનંત, સેવો સુખદાયક એ મંત્ર ભ૦; ઉત્તમ સાગર પંડિત શિષ્ય. સેવે કાંતિ સાગર નિશદીશ. ભ૦ ૫.

૧૧

અરિહંત સિદ્ધ આચારજ પાઠક, સાધુ દેખા ગુણ રૂપ ઉદારી. નવપદ ધ્યાન સદા જયકારી. ૧. દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર હે ઉત્તમ, તપ દોય ભેદે હૃદય વિચારી. નવપદ૦ ૨. મંત્ર જડી ઔર તંત્ર ઘણેરા, ઉન સબકુ હમ દૂર વિસારા. નવપદ૦ ૩. ભાત જીવ ભવજલસે તારે, ગુણ ગાવત હેં બહુત નરનારી. નવપદ૦ ૪. શ્રીજિન ભક્ત મોહન મુનિવંદન, દિન દિન ચડતે હરખ અપારી. નવપદ૦ ૫.

૧૨

સિદ્ધચક્ર વર સેવા કીજે, નરભવ લાહો લીજે જી; વિધિપૂર્વક આરાધન કરતાં, ભવ ભવ પાતક છીજે. ભવિજન ભજીયેજી. ૧.

નિવૃત્તિ ને પ્રવૃત્તિ ભેદે, ચારિત્ર છે વ્યવહારજી; નિજ ગુણ સ્થિરતા ચરણ તે પ્રણમો, નિશ્ચય શુદ્ધિ પ્રકારે. ભવિ૦ ૯. બાહ્ય અભ્યંતર તપ તે સંવર, સમતા નિર્જરા હેતુજી; તે તપ નમીએ ભાવ ધરીને, ભવ સાયરમાં સેતુ. ભવિજન૦ ૧૦. એ નવપદમાં પણ (પાંચ) છે ધર્મી, ધર્મ તે વરતે ચોરજી; દેવ ગુરૂ ને ધર્મ તે એહમાં, દો તીન ચાર પ્રકાર. ભવિજન૦ ૧૧. મારગદેશક અવિનાશીપણું, આચાર વિનય સંકેતજી; સહાયપણું ધરતા સાધુજી, પ્રણમો એહજ હેતે. ભવિજન૦ ૧૨. વિમલેશ્વર સાન્નિધ્ય કરે તેહને ઉત્તમ જેહ આરાધેજી; પદ્મવિજય કહે તે ભવિ પ્રાણી, નિજ આતમ હિત સાધે. ભવિ૦ ૧૩.

અવર અનાદિની ચાલ, નિત્ય નિત્ય તજીએજી. દેવના દેવ દયાકર ઠાકર, ચાકર સુરનર ઇંદાજી; ત્રિગડે ત્રિભુવન નાયક બેઠા, પ્રણમો શ્રી જિનચંદા. ભવિજન૦ ૨. એજ અવિનાશી અકળ અજરામર, કેવળ દંસણ નાણીજી; અવ્યાબાધ અનંતુ વીરજ, સિદ્ધ પ્રણમો ગુણખાણી. ભવિજન૦ ૩. વિદ્યા સૌભાગ્ય લક્ષ્મી પીઠ, મંત્રરાજ યોગ પીઠજી; સુમેરૂ પીઠ એ પંચ પ્રસ્થાને, નમો આચારજ ઇઠ. ભવિજન૦ ૪. અંગ ઉપાંગ નંદી છ છેદ, ને મૂળ ચારજી; દશ પયન્ના એમ પણ ચાલીસ, પાઠક તેહના ધાર. ભવિજન૦ ૫. વેદ ત્રણ ને હાસ્યાદિક ષટ્, મિથ્યાત્વ ચાર કષાયજી; ચૌદ અભ્યંતર નવવિધ બાહ્યની, ગ્રંથિ તજે મુનિરાય. ભવિજન૦ ૬. ઉપશમ ક્ષય ઉપશમ ને ક્ષાયિક, દર્શન ત્રણ પ્રકારજી; શ્રદ્ધા પરિણતિ આતમ કેરી, નમીએ વારંવાર. ભવિજન૦ ૭. અઠ્ઠાવીસ ચૌદ ને ષટદુગ એક, મત્યાદિકના જાણજી, એમ એકાવન ભેદે પ્રણમો, સાતમે પદ વરનાણ. ભવિજન૦ ૮.

૨૭. શ્રી પર્યુષણ પર્વનું સ્તવન.

સુણજો સાજન સંત પજુસણ આવ્યાં રે, તમે પુન્ય કરો પુન્યવંત; ભવિક મન ભાવ્યાંરે. વીર જીણેસર અતિ અલવેસર, વહાલા મારા પરમેશ્વર એમ બોલેરે; પર્વમાંહે પજુસણ મહોટાં, અવર ન આવે તસ તોલેરે. પ૦ તુ૦ ભ૦ ૧. ચૌપદમાંહે જેમ કેસરી મોટો, વા૦ ખગમાં ગરૂડ કહીએરે, નદી માંહે જેમ ગંગા મહોટી, નગમાં મેરૂ લહીએરે. પ૦ ૨. ભૂપતિમાં ભરતેસર ભાખ્યો, વા૦ દેવમાંહે સુરઇંદ્રરે; તિરથમાં શેત્રુંજો દાખ્યો, ગ્રહગણમાં જેમ ચંદ્રરે. પ૦ ૩. દશરા દીવાળી ને વળી હોળી, વા૦ અખાત્રીજ દીવાસોરે; બળેવ પ્રમુખ બહુલા છે બીજા, પણ નહિ મુક્તિનો વાસોરે. પ૦ ૪. તે માટે તમે અમર પળાવો, વા૦ અઠ્ઠાઇ મહોત્સવ કીજેરે; અઠ્ઠમ તપ અધિકાઇએ કરીને, નરભર લાહો લીજેરે. પ૦ ૫. ઢોલ દદામા ભેરી નફેરી, વા૦ કલ્પસૂત્રને જગાવોરે; ઝાંઝરનાં ઝમકાર કરીને, ગોરીની ટોળી મળી આવોરે. પ૦ ૬. સોના રૂપાને ફૂલડે વધાવો, વા૦ કલ્પસૂત્રને પૂજોરે; નવ વખાણ વિધિએ સાંભળતાં, પાપ મેવાસી

મુજેરે. ૫૦ ૭. એમ અઠ્ઠાઇનો મહોત્સવ કરતા, વા૦ બહુ જીવ જગ ઉદ્ધરિયારે; વિબુધ વિમળવર સેવક એહથી, નવ નિધિ ઋદ્ધિ સિદ્ધિ વરિયારે. ૮.

૨૮. દિવાળીનું સ્તવન.

૧

મારે દીવાળી રે થઈ આજ, પ્રભુ મુખ જોવાને; એ સર્યાં સર્યાં રે સેવકનાં કાજ, ભવ દુઃખ ખોવાને. મહાવીર સ્વામી મુકતેં પોહોતા ને, ગૌતમ કેવળ જ્ઞાનરે; ધન્ય અમાવસ્યા ધન્ય દીવાળી મારે, વીર પ્રભુ નિવારણ. જિન મુખ૦ ૧. ચારિત્ર પાળ્યાં નિર્મળાને, ટાળ્યાં તે વિષય કષાયરે; એવા મુનિ ને વાંદીએ તો, ઉતારે ભવ પાર. જિન મુખ૦ ૨. બાકુળ વોહોર્યા વીરજી ને, તારી ચંદન બાળા રે; કેવળ લઇ પ્રભુ મુકતેં પોહોતા, પામ્યા ભવનો પાર. જિન મુખ૦ ૩. એવા મુનિને વાંદીએ જે, પંચ જ્ઞાનને ધરતારે; સમવસરણ દઇ દેશનારે, પ્રભુ તાર્યા નર ને નાર. જિન મુખ૦ ૪. ચોવીશમા જીનેસરૂ ને, મુક્તિ તણા દાતારરે; કર જોડી કવિયણ એમ ભણેરે, પ્રભુ ભવનો ફેરો ટાળ. જિન મુખ૦ ૫.

૨

જય જિનવર જગ હિતકારીરે, કરે સેવા સુર અવતારીરે; ગૌતમ પમુહા ગણધારી, સનેહી વીરજી જયકારીરે. ૧. અંતરંગ રિપુને ત્રાસેરે, તપ કોપાટોપે વાસેરે; લહ્યું કેવલ નાણ ઉલ્લાસે. સ૦ ૨. કટિલ કે વાદ વદાયરે, પણ જીનસાથે ન ઘટાયરે; તેણે હરિલંછન પ્રભુ પાય. સ૦ ૩. સવિ સુરવહુ થેઇ થેઇ કારારે, જલપંકજની પરે ન્યારારે; તજી તૃષ્ણા ભોગ વિકારા. સ૦ ૪. પ્રભુ દેશના અમૃત ધારારે, જિનધર્મ વિષે રથાકારારે; જેણે તાર્યા મેઘકુમારા. સ૦ ૫. ગૌતમને કેવલ આલીરે, વર્યા સ્વાંતિયે શિવ વરમાલીરે; કરે ઉત્તમ લોક દીવાલી. સ૦ ૬. અંતરંગ અલચ્છ નિવારીરે, શુભ સજ્જનને ઉપગારીરે; કહે વીર પ્રભુ હિતકારી. સ૦ ૭.

૩

માર્ગ દેશક મોક્ષનોરે, કેવલ જ્ઞાનનિધાન; ભાવ દયાસાગર

પ્રભુરે, પર ઉપગારી પ્રધાનોરે. ૧. વીર પ્રભુ સિદ્ધ થયા, સંઘ સકલ આધારોરે; હવે ઇણ ભરતમાં, કોણ કરશે ઉપગારોરે. વીર૦ ૨. નાથ વિહુણું સૈન્ય જ્યુંરે, વીર વિહુણાંરે જીવ; સાધે કોણ આધારથીરે, પરમાનંદ અભંગોરે. વીર૦ ૩. માત તાત વિહૂણો જ્યું રે, અરહો પરહો અથડાય; વીર વિહૂણા જીવડારે, આકુલ વ્યાકુલ થાયરે. વીર૦ ૪. સંશય છેદક વીરનોરે, વિરહ તે કેમ ખમાય; જે દીઠે સુખ ઉપજેરે, તે વિણ કેમ રહેવાયરે. વીર૦ ૫. નિર્યામક ભવ સમુદ્રનો રે, ભવ અડવિસથ્થવાહ; તે પરમેશ્વર વિણા મળેરે, કેમ વાધે ઉત્સાહોરે. વીર૦ ૬. વીર થકાં પણ શ્રુત તણોરે, હતો પરમ આધાર; હવે ઇહાં શ્રુત આધાર છે રે; અહો જિનમુદ્રા સારરે. વીર૦ ૭. ત્રણ કાલે સવિ જીવનેરે, આગમથી આણંદ; સેવો ધ્યાવો ભવિ જનારે, જિન પડિમા સુખકંદોરે; વીર૦ ૮. ગણધર આચારજ મુનિરે, સહુને એણીપરે સિદ્ધ; ભવ ભવ આગમ સંગથીરે, દેવચંદ્ર પદ લીધરે. વીર૦ ૯.

૪

રમતી ગમતી હુમને સાહેલી, બેહુ મલી લીજીયે એકતાલી; સખિ આજ અનોપમ દીવાલી. લીલ વિલાસે પુરણમાસે, પોષદશમ નિશિ રઢીયાલીરે. સ૦ ૧. પશુ પંખી વસીઆ વનવાસે, તે પણ સુખીયા જગતમાં સમકાલીરે સ૦; એણી રાત્રે ઘેર ઘેર ઓચ્છવ હોશે, સુખીયા જગતમાં નર નારીરે. સ૦ ૨. ઉત્તમ ગ્રહ વિશાખા જોગે, જન્મ્યા પ્રભુજી જયકારીરે સ૦; સાતે નર્કે થયાં અજવાળા, થાવરને પણ સુખકારીરે. સ૦ ૩. માતા નમી આઠે દિગકુમરી; અધોલોકની વસનારીરે સ૦; સુતી ઘર ઇશાને કરતી, જોજન એક અશુચિ ટાલીરે; સ૦ ૪. ઉર્ધ્વ લોકની આઠ જ કુમરી, વરસાવે જલ કુસુમાળીરે. સ૦; પૂરવ રૂચક આઠ દર્પણ ધરતી, દક્ષિણની અડ કળશાળીરે. સ૦. ૫. અડ પચ્છિમની પંખા ધરતી, ઉત્તર આઠ ચમર ઢાલીરે સ૦; વિદિશીની ચઉ દીપક ધરતી, રૂચક દીપની ચઉ બાલીરે. સ૦ ૬. કેળતણા ઘર ત્રણ કરીને, મર્દન સ્નાન અલંકારીરે. સ૦;

રક્ષા પોટલી બાંધી બેહુને, મંદિર મેહેલ્યાં શણુગારીરે. સ૦ ૭. પ્રભુ મુખ કમલે અમરી ભમરી, રાસ રમંતી લટકાલીરે સ૦; પ્રભુ માતા તું જગતની માતા, જગ દીપકની ધરનારીરે. સ૦ ૮. માજી તુજ નંદન ઘણું જીવો, ઉત્તમ જીવને ઉપગારીરે સ૦; છપ્પન દિગ કુમરી ગુણ ગાતી, શ્રી શુભવીર વચન ટંક શાલીરે. સ૦ ૯.

૫

દુઃખ હરણી દીપાલિકારે લાલ, પરવ થયું જગ માંહિ; ભવિ-પ્રાણી રે. વીર નિર્વાણથી થાપનારે લાલ, આજ લગે ઉચ્છાહિ. ભવિ૦ સમક્તિ દૃષ્ટિ સાંભલો રે લાલ. ૧. સ્યાદ્વાદ ઘર ધોલીયે રે, દર્શનની કરી શુદ્ધિ ભવિ૦; ચરિત્ર ચંદ્રોદય બાંધિયે રે લાલ, ટાલો રજ દુઃકર્મ બુદ્ધિ. ભવિ૦ સમ૦ ૨. સેવા કરો જિનરાયની રે લાલ, દીલ દીઠાં મીઠાશ ભવિ૦; વિવિધ પદાર્થ ભાવના રે લાલ, તે પકવાનની રાશિ. ભવિ૦ સમ૦ ૩. ગુણીજન પદની નામનારે રે લાલ, તેહિજ જુહાર ભટ્ટાર ભાવિ૦; વિવેક રતન મેરાઈયાં રે લાલ, ઉચિત તે દીપ સંભાર. ભવિ૦ સમ૦ ૪. સુમતિ સુવનિતા હેજ શું રે લાલ, મન ઘરમાં કરો વાસ ભવિ૦; વિરતિ સાહેલી સાથશું રે લાલ, અવિરતિ અલચ્છી નિકાસ. ભવિ૦ સમ૦ ૫. મૈત્ર્યાદિકની ચિંતનારે લાલ, તેહ ભલા શણગાર ભવિ૦; દર્શન ગુણ વાધા બન્યા રે લાલ, પરિમલ ઉપગાર. ભવિ૦ સમ૦ ૬. પુર્વ સિદ્ધ કન્યા પખે રે લાલ, જાનૈયા અણગાર ભવિ૦; સિદ્ધશિલા વર વેદિકારે લાલ, કન્યા નિવૃત્તિ સાર. ભવિ૦ સમ૦ ૭. અનંત ચતુષ્ટય દાયજોરે લાલ, શુદ્ધાયોગ વિરોધ ભવિ૦; પાણિ ગ્રહણ પ્રભુજી કરે રે લાલ, સહુને હરખ વિબોધ. ભવિ૦ સમ૦ ૮. ઈણિ-પરે પર્વ દીપાલીકારે લાલ, કરતા કોડી કલ્યાણ ભવિ૦; જ્ઞાન વિમલ પ્રભુ ભક્તિ શું રે લાલ, પ્રગટે સકલ ગુણ ખાણ. ભવિ૦ સમ૦ ૯.

૨૯. શ્રી ગિરનારજીનું સ્તવન.

તોરણથી રથ ફેરી ચાલ્યા કંતરે પ્રીતમજી, આઠ ભવોની પ્રીતડી ત્રોડીનંત માહરા પ્રીતમજી; નવમે ભવ પણ નેહ ન આણ્યો

મુજરે પ્રી૦, તો શે કારણ એટલે આવવું તુઝ મા૦ ૧. એક પોકાર સુણી તિર્યંચનો એમરે પ્રી૦, મૂકો અબલા રોતી પ્રભુજી કેમ મા૦; ષટ જીવના રખવાળમાં શિરદાર રે પ્રી૦, તો કેમ વિલવતી સ્વામી મુકો નારી મા૦ ૨. શિવ વધુ કેરૂં એહવું કેવું રુપ રે પ્રી૦, મુજ મૂકીને ચિત્તમાં ધરી જિનભૂપ મા૦; જિનજી લિયે સહસાવનમાં વ્રતભારરે પ્રી૦, ઘાતી કરમ ખપાવીને નિરધાર મા૦ ૩. કેવલ રૂદ્ધિ અનંતી પ્રકટ કીધરે પ્રી૦, જાણી રાજુલ એમ પ્રતિજ્ઞા લીધ મા૦; જે પ્રભુજીએ કીધું કરવું તેહરે પ્રી૦, એમ કહી વ્રતધર થઈ પ્રભુ પાસે જેહ મા૦ ૪. પ્રભુ પહેલાં નિજ શોકયનું જોવા રૂપ રે પ્રી૦, કેવલ જ્ઞાન લઈ થઈ સિદ્ધ સ્વરૂપ મા૦; શિવ વધુ વરીયા જિનવર ઉત્તમ નેમ રે પ્રી૦, પદ્મ કહે પ્રભુ રાખ્યો અવિચલ પ્રેમ મા૦ ૫.

૩૦. શ્રી આબુજીનું સ્તવન.

આબુ અચલ રળિયામણોરે લો, દેલવાડે મનોહાર સુખકારી રે; વાદ લીયે જે સ્વર્ગશું રે લો, દેઉલ દીપે ચાર બલીહારી રે. ભાવ ધરીને ભેટીયે રે લો. ૧. બાર પાદશાહ વશ કીયા રે લો, વિમલ મંત્રીસર સાર સુ૦; તેણે પ્રાસાદ નિપાઇયો રે લો, રુષભજી જગદાધાર બલીહારી રે. આબુ અચલ રળીયામણો રે લો. ૨. તેહ ચૈત્યમાં જિનવરૂ રે લો, આઠશે ને છોતેર સુ૦; જેહ દીઠે પ્રભુ સાંભરે રે લો, મોહ કરયો જેણે જેર. બ૦ આબુ૦ ૩. દ્રવ્ય ભરી ધરતી મવી રે લો, લીધી દેઉલ કાજ સુ૦; ચૈત્ય તિહાં મંડાવીયો રે લો, લેવા શિવપુર રાજ. બ૦ આબુ૦ ૪. પન્નરશે કારીગરા રે લો, દીવીધરા પ્રત્યેક સુ૦; તેમ મર્દન કારક વળી રે, વસ્તુ પાલ એ વિવેક. બ૦ આ૦ ૫. કોરણી ધોરણી તિહાં કરી રે લો, દીઠે બને તે વાત સુ૦; પણ નવિ જાય મુખે કહી રે લો, સુર ગુરૂ સમ વિખ્યાત. બ૦ આ૦ ૬. ત્રણે વરસે નીપન્યો રે લો, તે પ્રસાદ ઉત્તંગ સુ૦; બાર કોડી ત્રેપન લક્ષને રે લો, ખરચ્યા દ્રવ્ય ઉછરંગ. બ૦ આ૦ ૭. દેરાણી જેઠાણીના ગોખડા રે લો, દેખતાં હરખ તે

થાય સુ૦; લાખ અઢાર ખરચીયા રે લો, ધન્ય ધન્ય એહની માય. બ૦ આ૦ ૮. મૂલ નાયક નેમીશ્વરૂ રેલો, જન્મ થકી બ્રહ્મચાર સુ૦; નિજ સત્તા રમણી થાય રેલો, ગુણ અનંત આધાર. બ૦ આ૦ ૯. ચારસેંને અડસઠ ભલા રેલો, જિનવર બિંબ વિશાલ સુ૦; આજ ભલે મેં ભેટીયા રેલો, પાપ ગયા પાયાલ. બ૦ આ૦ ૧૦ રૂષભ ધાતુમયી દેહ રે લો, એકસો પિસ્તાલીશ બિંબ સુ૦; ચૌમુખ ચૈત્ય જુહારીયે રે લો, મરૂધરમા જેમ અંબા. બ૦ આ૦ ૧૧. બાણું કાઉસ્સગ્ગીયા તેહમાં રે લો, અગણ્યાસી જિનરાય સુ૦; અચલગઢે બહુ જિનવરા રે લો, વંદુ તેહના પાય. બ૦ આ૦ ૧૨. ધાતુમયી પરમેશ્વરા રે લો, અદ્દભૂત જાસ સ્વરૂપ સુ૦; ચૌમુખ મુખ્ય જિન વંદતા રે લો, થાયે નિજ ગુણ ભૂપ. બ૦ આ૦ ૧૩. અઢારશે અઢારમાં રે લો, ચૈતર વદિ ત્રીજ દિન સુ૦; પાલણપુરના સંઘ શું રે લો, પ્રણમી થયો ધન ધન્ન. બ૦ અ૦ ૧૪. તિમ શાંતિ જગદીશરૂ રે લો, યાત્રા કરી અદભુત સુ૦; જે દેખી જિન સાંભરે રે લો, સેવ કરે પુર હૂંત. બ૦ આ૦ ૧૫. એમ જાણી આબુ તણી રે લો, જાત્રા કરશે જેહ સુ૦; જિન ઉત્તમ પદ પામશે રે લો, પદ્મ વિજય કહે તેહ. બ૦ આ૦ ૧૬

૩૧. શ્રી અષ્ટાપદ સ્તવન.

અષ્ટાપદ અરિહંતજી મારા વ્હાલાજી રે, આદીશ્વર અવધાર નમીયે નેહશું; મા૦ દશ હજાર મુણિંદશું મા૦, વરિયા શિવવધુ સાર. નમીયે૦ ૧. ભરત ભૂપ ભાવે કર્યો મા૦, ચૌમુખ ચૈત્ય ઉદ્ધાર ન૦; જિનવર ચોવીશે જિહાં મા૦, થાપ્યા અતિ મનોહાર. ન૦ ૨. વર્ણ પ્રમાણે વિરાજતા મા૦, લંછનને અલંકાર ન૦; સમ નાસાયે શોભતા મા૦, ચિહું દિશે ચાર પ્રકાર. ન૦ ૩. મંદોદરી રાવણ તિહાં મા૦, નાટક કરતાં વિચાલ ન૦; ત્રુટિ તાંત તવ રાવણે મા૦, નિજ કર વીણા તત્કાલ. ન૦ ૪. કરી બજાવી તિણે સમે મા૦, પણ નવિ ત્રોડયું તે તાન ન૦; તીર્થંકર પદ બાંધીયું મા૦, અદભૂત ભાવશું ગાન. ન૦ ૫. નિજ લબ્ધે ગૌતમ ગુરૂ મા૦, કરવા આવ્યા

તે જાત ન૦; જગચિંતામણિ તિહાં કર્યું મા૦, તાપસ બોધ વિખ્યાત. ન૦ ૬. એ ગિરિ મહીમા મોટકો મા૦, તેણે ભવ પામે જે સિદ્ધ ન૦; જે નિજ લબ્ધે જિન નમે મા૦, પામે શાશ્વત રુદ્ધ ન૦ ૭. પદ્મવિજય કહે એહના મા૦, કેતાં કરૂં રે વખાણ ન૦; વીરે સ્વમુખે વર્ણવ્યો મ૦, નમતાં કોડી કલ્યાણ. ન૦ ૮.

૩૨. શ્રી સમેતશિખરના સ્તવનો.

૧

સમેત શિખર જિન વંદિયે, મોટું તિરથ એહ રે; પાર પમાડે ભવ તણો, તિરથ કહીયે તેહ રે. સમેત૦ ૧. અજિતથી સુમતિ જિણંદ લગે, સહસ મુનિ પરિવાર રે; પદ્મ પ્રભુ શિવ સુખ વર્યા, ત્રણસે અડ અણગાર રે. સમેત૦ ૨. પાંચશે મુનિ પરિવાર શું, શ્રી સુપાસ જિણંદ રે; ચંદ્રપ્રભ શ્રેયાંસ લગે, સાથે સહસ મુણિંદ રે. સમેત૦ ૩. છ હજાર મુનિરાજશું, વિમલ જિનેશ્વર સીધા રે; સાત સહસશું ચૌદમા, નિજ કાર્ય વર કીધા રે. સ૦ ૪. એકસો આઠશું ધર્મજી, નવસે શું શાંતિનાથરે; કુંથુ અર એક સહસશું સાચો શિવપુર સાથ રે. સ૦ ૫. મલ્લિનાથ શત પાંચશું, મુનિ નમિ એક હજાર રે; તેત્રીસ મુનિયુત પાસજી, વરિયા શિવસુખ સારરે. સ૦ ૬. સત્તાવીશ સહસ ત્રણસે, ઉપરે ઓગણપચાસ રે; જિન પરિકર બીજા કેઈ, પામ્યા શિવપુર વાસરે. સ૦ ૭. એ વીશે જિન એણે ગિરે, સધયા અણસણ લેઇ રે; પદ્મ વિજય કહે પ્રણમીયે, પાસ સામલનું ચેઇ રે સ૦ ૮.

૨

આજ સફલ દિન ઉગ્યો હો, શ્રી સમ્મેત શિખર ગિરિ ભેટીયો રે; કાંઇ જાગ્યા પુણ્ય અંકુર, ભૂલ અનાદિની ભાંગી હો; અબ જાગી સમક્તિ વાસના રે, કાંઇ પ્રગટયો આનંદ પૂર. આજ૦ ૧. વિષમ પહાડની ઝાડી હો, નદી આડી ઓલંઘી ઘણી રે; કાંઇ ઓલંઘ્યા બહુ દેશ, શ્રી ગિરિ રાજને નિરખી હો; મન હરખી દુઃખડા વિસર્યા રે, કાંઇ પ્રગટયો ભાવ વિશેષ. આજ૦ ૨. વીશ ટુંકે ભગતે હો, વળી વીશે જિન પતિ રે; મેં ભેટયા ધરી બહુ

ભાવ, શામલા પાસજી હો; તવ ધ્રૂજ્યા મોહાદિક રિપૂ રે, એ તીરથ ભવ જલ નાવ. આજ૦ ૩. તીરથ સેવા મેવા હો, મુજ હેવા લેવાને ઘણું રે; તે પૂરણ પામ્યો આજ, તીન ભુવન ઠકુરાઇ હો; મુજ આઇ સઘળી હાથમાં રે, કાંઇ સિધ્યા સઘળાં કાજ. આજ૦ ૪. આશ પાસ મુજ પૂરે હો, દુઃખ ચૂરે શામલીયો સદા રે; ત્રેવીશમો જિનરાજ, એ પ્રભુના પદ પદ્મે; સુખ પદ્મે મુજ મન મોહીયું રે, કવિ રૂપવિજય કહે આજ. આજ૦ ૫.

૩

જઇ પૂજો લાલ સમેતશિખર, ગિરિ ઊપર પાસજી શામળા; જિન ભગતે લાલ કરતાં, જિનપદ પાવે ટળે ભવઆંબળા. છહરી પાળી દરશન કરીએ, ભવ સંચિત પાતિકડાં હરીએ; નિજ આતમ પુન્યરસે ભરીયે, જઈ પૂજો લાલ. ૧. એ ગિરિની નિત સેવા કીજે, ભજી શિવસુખડાં કરમાં લીજે; ચિદાનંદ સુધારસ નિત પીજે, જઇ પૂજો લાલ. ૨. જિહાં જિહાં શિવરમણી વરવા આયા, અજિતાદિક વીશે જિનરાયા; બહુ મુનિવર યુ શિવવધુ પાયા, જઇ પૂજો લાલ. ૩. તેણે એ ઉત્તમ ગિરિ જાણે, કરો સેવા આતમ કરી શાણો; એ ફરી ફરી નહી આવે ટાણો, જઇ પૂજો લાલ. ૪ તુમે ધન કણ કંચનની માયા, કરતાં અશુચી કીની કાયા; કેમ તરશો વિણ એ ગિરિરાયા, જઇ પૂજો લાલ. ૫. ઇ શુભમતિ સુણી તાજા, એ ભજો જગગુરૂ આતમરાજા; ગિરવર ફરશો ધરી મન શૂચી માજા, જઇ પૂજો લાલ. ૬. સંવત શર રીખી જખચંદ શમે, ફાગણસુદી ત્રીજ બુધવાર ગમે; ગિરિ દરસણ કરતાં ચિત્ત રમે, જઇ પૂજો લાલ. ૭. જિનના પદપદ્મતણી સેવા, કરતાં નિત લહીએ શિવમેવા; કહે રૂપવિજય મુજ તે હેવા, જઈ પૂજો લાલ. ૮.

૩૩. શ્રી પંચતીર્થનું સ્તવન.

હે સાહેબજી નેક નજર કરી નાથ સેવકને તારો, હે સાહેબજી મહેર કરી પૂજાનું ફળ મને આળો. પ્રભુ તુજ મુરતી મોહન વેલી, પૂજે સૂર અપછરા અલબેલી; વર ઘનસાર કેસરશું ભેળી,

હે સાહેબજી૦ ૧. સિદ્ધાચળ તીર્થ ભવી સેવો, ચૌદ ક્ષેત્રે તિરથ નહીં એવો, એમ બોલે દેવાધિદેવો. હે સાહેબજી૦ ૨. ગીરનારે જઈએ નેમ પાસે, ઈહાં ભવિજન સિદ્ધિ થાશે, જશ ધ્યાને પાતિકડાં નાસે. હે સાહેબજી૦ ૩. આબુગઢ આદિ જીનરાયા, નેમનાથ શીવાદેવી જાયા; જસ ચોસઠ ઇંદ્ર ગુણ ગાયા. હે સાહેબજી૦ ૪. વળી સમેતશિખરે જગના ઇશ, ગયા મોક્ષ જીનરાજ વીશ, ધ્યેય ધ્યાવો ભવિજન નિશદીશ. હે સાહેબજી૦ ૫. અષ્ટાપદે સકળ કર્મ ટાળી, પ્રભુ વરીયા શીવવધુ લટકાળી, આદીશ્વર પૂજતાં દીવાળી. હે સાહેબજી૦ ૬. એ તીર્થ પ્રણમો મનરંગે, વળી પૂજો પ્રભુને નવ અંગે, કહે ધર્મ ચંદ્ર અતિ ઉમંગે. હે સાહેબજી૦ ૭.

૩૪. શ્રી આગમની પૂજાનું સ્તવન.

આગમની આશાતના નવિ કરીએ. હાંરે નવી કરીએ રે નવી કરીએ; શ્રુત ભક્તિ સદા અનુસરીયે, શક્તિ અનુસાર. આગમ૦ ૧. જ્ઞાન વિરાધક પ્રાણીઆ મતિહીના, તે તો પરભવ દુ:ખીયા દીના; ભરે પેટ તે પર આધીના, નીચ કુલ અવતાર. આગમ૦ ૨. અંધા લુલા પાંગુલા પિંડ રોગી, જન્મ્યા ને માત વિયોગી; સંતાપ ઘણો ને શોગી, યોગી અવતાર. આગમ૦ ૩. મૂગાં ને વળી બોબડા ધન હીના, પ્રિયા પુત્ર વિયોગે લીના; મૂરખ અવિવેકે ભીના, જાણે રણનું રોઝ. આગમ૦ ૪. જ્ઞાન તણી આશાતના કરી દૂરે, જિન ભક્તિ કરો ભરપૂરે; રહો શ્રી શુભવીર હજુરે, સુખ માંહે મગન. આગમ૦ ૫.

૩૫. શ્રી જ્ઞાનપદ પૂજાઓ.

૧

અન્નાણસંમોહતમોહરસ્સ નમો નમો નાણદિવાયરસ્સ. હોયે જેહથી જ્ઞાન શુદ્ધ પ્રબોધે, યથાવર્ણ નાસે વિચિત્રાવબોધે; તેણે જાણીયે વસ્તુ ષડ્દ્રવ્યભાવા, ન હુયે વિતત્થા નિજેચ્છા સ્વભાવા. ૧ હોય પંચ મત્યાદિ સુજ્ઞાન ભેદે, ગુરૂપાસ્તિથી યોગ્યતા તેહ વેદે; વળી જ્ઞેય-હેય-ઉપાદેય રૂપે, લહે ચિત્તમાં જેમ ધ્વાન્ત પ્રદીપે. ૨.

ઢાલ

ભવ્ય નમો ગુણજ્ઞાનને, સ્વપર પ્રકાશક ભાવેજી; પરજાય ધર્મ અનંતતા, ભેદાભેદ સ્વભાવે જી. ૧. ઉલાલો—જે મુખ્યપરિણતિ સકલજ્ઞાયક, બોધ ભાવવિલચ્છના, મતિ આદિ પંચ પ્રકાર નિર્મળ, સિદ્ધિ સાધન લચ્છના, સ્યાદ્વાદસંગી તત્ત્વરંગી, પ્રથમ ભેદાભેદતા, સવિકલ્પ વસ્તુ, સકલ સંશય છેદતા. ૨.

ઢાલ

પૂજા—ભક્ષ્યા ભક્ષ્ય ન જે વિણ લહિયે, પેય અપેય વિચાર; કૃત્ય અકૃત્ય ન જે વિણુ લહિયે, જ્ઞાન તે સકલ આધાર રે. ભવિકા ! સિ૦ ૧. પ્રથમ જ્ઞાન ને પછી અહિંસા, શ્રી સિદ્ધાંતે ભાખ્યું; જ્ઞાનને વંદો જ્ઞાન મ નિંદો, જ્ઞાનીએ શિવસુખ ચાખ્યું રે. ભવિકા ! સિ૦ ૨. સકલ ક્રિયાનું મૂળ જે શ્રદ્ધા, તેહનું મૂળ જે કહિયે; તેહ જ્ઞાન નિત વંદીજે, તે વિણુ કહો કેમ રહિયે રે. ભવિકા ! સિ૦ ૩. પંચ જ્ઞાનમાંહિ જેહ સદાગમ, સ્વપર પ્રકાશક જેહ; દીપકપરે ત્રિભુવન ઉપકારી, વળી જેમ રવિ શશી મેહ રે. ભવિકા ! સિ૦ ૪. લોક ઉર્ધ્વ અધો તિર્યગ્ જ્યોતિષ, વૈમાનિક ને સિદ્ધ; લોકાલોક પ્રગટ સવિ જેહથી, તેહ જ્ઞાન મુજ શુદ્ધ રે. ભવિક ! સિ૦ ૫.

ઢાલ

જ્ઞાનાવરણી જે કર્મ છે, ક્ષય ઉપશમ તસ થાય રે; તો હુએ એહિજ આતમા, જ્ઞાન અબોધતા જાય રે. વી૦

૨

નાણુ સ્વભાવ જે જીવનો, સ્વપર પ્રકાશક તેહ; તેહ નાણુ દીપક સમું, પ્રણમો ધર્મસ્નેહ.

ઢાલ

નાણુ પદારાધન કરો રે, જેણે લહો નિર્મલ નાણુ રે; ભવિક જન ! શ્રદ્ધા પણ સ્થિર તો રહે રે, જો નવ તત્વ વિન્નાણુ રે. ભવિ૦ નાણુ૦ ૧. અજ્ઞાની કરશે કીસ્યું રે, શું લહેશે પુણ્ય પાપ રે ? ભવિ૦ પુણ્ય પાપ નાણી લહેરે, કરે નિજ નિર્મલ આપ રે. ભવિ૦ નાણુ૦ ૨.

'પ્રથમ જ્ઞાન પછી દયા રે," દશવૈકાલિકવાણુ રે; ભવિ૦ ભેદ એકાવન તેહના રે, સમજો ચતુર સુજાણ રે. ભવિ૦ નાણુ૦ ૩.

દોહા

બહુ કોડ્યો વરસે ખપે, કર્મ અજ્ઞાને જેહ; જ્ઞાની શ્વાસોશ્વાસમાં, કર્મ ખપાવે તેહ.

૩

નાણુ નમો પદ સાતમે, જેહથી જાણે દ્રવ્યભાવ, મેરે લાલ; જાણે જ્ઞાન ક્રિયા વળી, તિમ ચેતનને જડભાવ. મેરે૦ નાણુ૦ ૧. નરગ સરગ જાણે વળી, જાણે વળી મોક્ષ સંસાર; મેરે૦ હોય જ્ઞેય ઉપાદેય લહે, નિશ્ચય ને વ્યવહાર. મેરે૦ નાણુ૦ ૨. નામ ઠવણ દ્રવ્યભાવ જે, વળી સતનયને સપ્તભંગ; મેરે૦ જિનમુખ પદ્મ દ્રહ થકી લહો, જ્ઞાન પ્રવાહ સુગંગ. મેરે૦ નાણુ૦ ૩.

૪

દૂહો— અધ્યાતમ જ્ઞાને કરી, વિઘટે ભવભ્રમ ભીતિ; સત્ય ધર્મ તે જ્ઞાન છે, નમો નમો જ્ઞાનની રીતિ. ૧.

ઢાલ

જ્ઞાન પદ ભજિયે રે, જગત સુહંકરૂ, પંચ એકાવન ભેદે રે; સમ્યગ્ જ્ઞાન જે જિનવર ભાખિયું, જડતા જનની ઉચ્છેદે રે. જ્ઞા૦ ૧. ભક્ષાભક્ષ વિવેચન પરગડો, ખીરનીર જેમ હંસો રે; ભાગ અનંતમોરે અક્ષરનો સદા, અપ્રતિપાતિ પ્રકાશ્યો રે. જ્ઞા૦ ૨. મનથી ન જાણે રે કુંભકરણ વિધિ, તેહથી કુંભ કેમ થાશે રે; જ્ઞાન દયાથી રે પ્રથમ છે નિયમા, સદસદભાવ વિકાસે રે. જ્ઞા૦ ૩. કંચન નાણુ રે લોચનવંત લહે, અંધો અંધ પુલાય રે; એકાંતવાદીરે તત્ત્વ પામે નહિ, સ્યાદ્વાદ રસ સમુદાય રે. જ્ઞા૦ ૪. જ્ઞાનભર્યા ભરતાદિક ભવતર્યા, જ્ઞાન સકલ ગુણ મૂલ રે; જ્ઞાની જ્ઞાનતણી પરિણતિ થકી, પામે ભવજલ કૂલ રે. જ્ઞા૦ ૫. અલ્પાગમ જહ ઉગ્રવિહાર કરે, વિહુરે ઉદ્યમવંત રે; ઉપદેશમાલામાં કિરિયા તેહની, કાય ક્લેશ તસ હુંત રે. જ્ઞા૦ ૬. જયંત ભૂપોરે જ્ઞાન આરાધતો, તીર્થ-

કર પદ પામે રે: રવિ શશિ મેહ પરે જ્ઞાન અનંત ગુણી, સૌભાગ્ય લક્ષ્મી હિત કામરે. જ્ઞા૦ ૭.

૫

જ્ઞાન વૃક્ષ સેવો ભવિકા, ચારિત્ર સમકિત મૂલ; અજર અગમ પદ ફળ લહો, જિનવર પદવી ફૂલ. ૧.

ઢાલ

અભિનવ જ્ઞાન ભણો મુદારે લાલ, મૂકી પ્રમાદ વિભાવ રે, હું વારીલાલ: બુદ્ધિના આઠ ગુણ ધારિયે રે લાલ, આઠ દોષનો અભાવ રે. હું વારીલાલ; પ્રણમો પદ અઢારમું રે લાલ. ૧. દેશારાધક કિરિયા કહી રે લાલ, સર્વારાધક જ્ઞાન રે; હું૦ મુહૂર્ત્તાદિક કિરિયા કરેરે લાલ, નિરંતર અનુભવ જ્ઞાન રે. હું૦ પ્ર૦ ૨. જ્ઞાનરહિત કિરિયા કરેરે લાલ, કિરિયા રહિત જે જ્ઞાન રે; હું૦ અંતર ખજ્જુઆ રવિ જિસ્યો રે લાલ, ષોડશકની એવાણ રે. હું૦ પ્ર૦ ૩. છઠ અઠ માદિ તપ કરી રે લાલ, અજ્ઞાની જે શુદ્ધ રે; હું૦ તેહથી અનંત ગુણી શુદ્ધતારે લાલ, જ્ઞાની પ્રગટ પણે લદ્ધ રે. હું૦ પ્ર૦ ૪. રાચે ન જૂઠ કિરિયા કરીરે લાલ, જ્ઞાનવંત જુવો યુક્તિ રે: હું૦ જૂઠ સાચ આતમ જ્ઞાનથી રે લાલ, પરખે નિજ નિજ વ્યક્તિ રે. હું૦ પ્ર૦ ૫. પાંચ ભેદ છે જ્ઞાનના રે લાલ, તેહ આરાધે જેહ રે; હું૦ સાગરચંદ્ર પરે પ્રભુ હુવે રે લાલ, સૌભાગ્યલક્ષ્મી ગુણ ગેહ રે. હું૦ પ્ર૦ ૬.

૩૬. શ્રી શ્રુત પદ પૂજા.

વક્તા શ્રોતા યોગ્યથી, શ્રુત અનુભવ રસ પીન; ધ્યાતા ધ્યેયની એકતા, જય જય શ્રુત સુખ લીન. શાસન નાયક સાહેબ સાચો અતુલિ બલ અરિહંતાજી રે.

ઢાલ

શ્રુત પદ નમિયે ભાવે ભવિયા, શ્રુત છે જગત આધારજી રે; દુઃસમ રજની સમયે સાચો, શ્રુત દીપક વ્યવહાર, શ્રુતપદ નમિયેજી. ૧. બત્રીશ દોષ રહિત પ્રભુ આગમ, આઠ ગુણે કરી ભરિયું જી રે; અર્થથી અરિહંતજીયે પ્રકાશ્યું, સૂત્રથી ગણધાર રચિયું.

શ્રુ૦ ૨. ગણધર પ્રત્યેક બુધે ગૂંથ્યું, શ્રુત કેવળી દશ પૂર્વીજી રે; સૂત્ર રાજાસમ અર્થ પ્રધાન છે, અનુયોગ ચારની ઉર્વી. શ્રુ૦ ૩. જેટલા અક્ષર શ્રુતના ભણાવે, તેટલા વર્ષ હજારજી રે; સ્વર્ગનાં સુખ અનંતા વિલસે, પામે ભવજલ પાર. શ્રુ૦ ૪. કેવલથી વાચકતા માટે, છે સુઅનાણ સમથ્થજી રે; શ્રુત જ્ઞાની શ્રુત જ્ઞાને જાણે, કેવલી જેમ પસથ્થ. શ્રુ૦ ૫. કાળ વિનય પ્રમુખ છે અડવિધ, સૂત્રે જ્ઞાના ચારજી રે; શ્રુત જ્ઞાનીનો વિનય ન સેવે, તો થાયે અતિચાર. શ્રુ૦ ૬. ચૌદ ભેદે શ્રુત વીશ ભેદે છે, શ્રુત પિસ્તાલીશ ભેદેજી રે; રત્નચૂડ આરાધતો અરિહા. સૌભાગ્ય લક્ષ્મિ સુખ વેદે. શ્રુ૦ ૭.

૩૭. શ્રી યશોવિજયજી ઉપાધ્યાયજીકૃત સાડાત્રણસો ગાથાનું સીમંધર સ્વામિની વિનતિનું સ્તવન.

મંગલાચરણ

પાર્શ્વનાથપદદ્વંદ્વં, નત્વા સીમંધરપ્રભુમ્; સ્તવસ્ય વાર્તિકં કુર્વે, સ્વપરાનુગ્રહાય વૈ. ૧.

ઢાલ પહેલી

શ્રી સીમંધર સાહિબ આગે, વિનતડી એક કીજે; મારગ શુદ્ધ મયા કરી મુઝને, મોહન મૂર્તિ દીજે રે; જિનજી, વીનતડી અવધારો. ૧. ચાલે સૂત્ર વિરુદ્ધાચારે, ભાખે સૂત્ર વિરુદ્ધ; એક કહે અમે મારગ રાખું, તે કેમ માનું શુદ્ધ રે. જિન૦ વી૦ ૨. આલંબન કુડદેખાડી, મુગધ લોકને પાડે; આણાભંગ તિલક તે કાલું, થાપે આપ નિલાડે રે. જિન૦ વી૦ ૩. વિધિ જોતાં કલિયુગમાં હોવે, તિરથનો ઉછેદ; જિમ ચાલે તિમ ચલવે જઇયે, એહ ધરે મતિ ભેદરે. જિન૦ વી૦ ૪. ઇમ ભાખિ તે મારગ લોપે, સૂત્રક્રિયા સવિ પીસી; આચરણા સુદ્ધી આચારીયે, જોઇ યોગની વીસીરે. જિન૦ વી૦ ૫. પંચમે આરે જિમ વિષ મારે, અવિધિદોષ તિમ લાગે; ઇમ ઉપદેશ પદાદિક દેખી, વિધિરસિઓ જન જાગેરે. જિન૦ વી૦ ૬. કોઇ કહે જિમ બહુ જન ચાલે, તિમ ચલિયે સીચર્યા; મારગ મહાજન ચાલે ભાખ્યો, તેહમાં લહીયે અર્ચારે જિન૦ વી૦

૭. એ પણ બોલ મૃષા મન ધરીયેં, બહુ જન મત આદરતાં; છેહ ન આવે બહુલ અનાર્ય, મિથ્યા મતમાં ફિરતાંરે. જિન૦ વી૦ ૮. થોડા આર્ય અનાર્ય જનથી, જૈન આર્યમાં થોડા; તેમાં પણ પરિણત જન થોડા, શ્રમણ અલ્પ બહુ મોડારે. જિન૦ વી૦ ૯. ભદ્રબાહુ ગુરુ વદન વચન એ, આવશ્યકમાં લહિયે; આણા શુદ્ધ મહાજન જાણી, તેહુની સંગે રહિયે રે. જિન વી૦ ૧૦. અજ્ઞાની નવિ હોવે મહાજન, જો પણ ચલવે ટોળું; ધર્મદાશ ગણિ વચન વિચારી, મન નવિ કીજે ભોલુંરે. જિન૦ વી૦ ૧૧. અજ્ઞાની નિજ છંદે ચાલે, તસ નિશ્રાયે વિહારી; અજ્ઞાની જો ગછને ચલવે, તે તો અનંત સંસારીરે. જિન૦ વી૦ ૧૨. ખંડ ખંડ પંડિત જે હોવે, તે નવિ કહિયે નાણી; નિશ્ચિત સમય લહે તે નાણી, સમાત નિસહિ નાણીરે. જિન૦ વી૦ ૧૩. જિમ જિમ બહુ શ્રુત બહુ જન સમંત, બહુ શિષ્યે પરવરિઓ; તિમ તિમ જિન શાસનનો વયરી, જો નવિ નિશ્ચય દરીઓરે. જિન૦ વી૦ ૧૪. કોઇ કહે લોચાદિક કષ્ટે, મારગ ભિક્ષાવૃત્તિ; તે મિથ્યા નવિ મારગ હોવે, જન મનની અનુવૃત્તિરે. જિન૦ વી૦ ૧૫. જો કષ્ટે મુનિ મારગ પાવે, બલદ થાએ તો સારો; ભાર વહે જે તાવડે ભમતો, ખમતો ગાઢ પ્રહારોરે. જિન૦ વી૦ ૧૬. લહે પાપ અનુબંધી પાપે, બલ હરણી જન ભિક્ષા; પૂરવ ભવ વ્રત ખંડ ફળએ, પંચ વસ્તુની શિક્ષારે. જિન૦ વી૦ ૧૭. કોઇ કહે અમે લિંગે તરસું, જૈન લિંગ છે વારૂ; તે મિથ્યા નવિ ગુણ વિણું તરિયે, ભુજવિણુ નતરે તારૂરે. જિન૦ વી૦ ૧૮. કૂટલિંગ જિમ પ્રગટ વિડંબક, જાણી નમતા દોષ; નિદ્ધંધસ જાણીને નમતાં, તિલજ કહ્યો તસ પોષરે. જિન૦ વી૦ ૧૯. શિષ્ય કહે જિમ જિન કહે પ્રતિમાને, જિનવર સ્થાપી નમિયે; સાધુ વેશ સ્થાપી અતિ સુંદર, તિમ અસાધુતાને નમિયેરે. જિન૦ વી૦ ૨૦. ભદ્રબાહુ ગુરૂ બોળે પ્રતિમા, ગુણવંતી નહી દુષ્ટ; લિંગ માંહે બે વાના દિસે, તે તો માન અદુષ્ટરે. જિન૦ વી૦ ૨૧. કોઇ કહે જિન આગે માગી, મુક્તિ મારગ અમેલસું;

નિરગુણને પણ સાહેબ તારે, તસ ભક્તિ ગહગહિસું રે. જિન૦ વી૦ ૨૨. પામી બોધ ન પાલે મૂરખ, માગે બોધ વિચાલે; લહિયે તેહ કહો કુણ મૂલે, બોલ્યું ઉપદેશમાલેરે. જિન૦ વી૦ ૨૩. આણા પાલે સાહેબ તૂસે, સકલ આપદા કાપે; આણાકારી જે જન માગે, તસ જસ લીલા આપે રે. જિન૦ વી૦ ૨૪.

ઢાલ બીજી

કોઇ કહે અમે ગુરુથી તરસું, જિમ નાવાથી લોહા રે; તે મિથ્યા ન લહે સહવાસે, કાચપાચની સોહા રે. ૧. શ્રી સીમંધર સાહિબ સુણજો, ભરતક્ષેત્રની વાતો રે; લહું દેવ કેવલ રતિ ઇણ યુગે, હું તો તુજ ગુણ રાતો રે. શ્રી સી૦ ૨. કોઈ કહે જે ગચ્છથી ન ટળ્યા, તે નિર્ગુણ પણ સાધો રે; નાતિ માંહે નિર્ગુણ પણ ગણીયે, જશ નહીં નાતિબાધો રે. શ્રી સી૦ ૩. ગુણ અવગુણ ઇમ સરિખા કરતો, તે જિનશાસન વૈરી રે; નિર્ગુણ જો જિન છંદે ચાલે, તો ગચ્છ થાએ સ્વૈરી રે. શ્રી સી૦ ૪. નિર્ગુણનો ગુરુ પક્ષ કરે જે, તસ ગચ્છ ત્યજવો દાખ્યો રે; તે જિનવર મારગનો ઘાતક, ગચ્છાચારે ભાખ્યો રે. શ્રી સી૦ ૫. વિષમ કાળમાં નિર્ગુણ ગચ્છે, કારણથી જો વસીયે રે; દ્રવ્ય થકી વ્યવહારે ચલીયે, ભાવે નવિ ઉલ્લસીયે રે. શ્રી સી૦ ૬. જિમ કુવૃષ્ટિથી નગર લોકને, ઘેલા દેખી રાજા રે; મંત્રી સહિત ઘેલા હોઈ છેકા, પણ મનમાંહે તાજા રે. શ્રી સી૦ ૭. ઇમ ઉપદેશપદે એ ભાખ્યું, તિહાં મારગ અનુસારિ રે; જાણીને ભાવે આદરીયે, કલ્પભાષ્ય નિરધારી રે. શ્રી સી૦ ૮. જ્ઞાનાદિક ગુણવંત પરસ્પર, ઉપગારે આદરવો રે; પંચ વસ્તુમાં ગચ્છ સુગુણને, અવર કહ્યો છે ત્યજવો રે. શ્રી સી૦ ૯. જે નિર્ગુણ ગુણ રત્નાકરને, આપ સરિખા દાખે રે; સમકિત સાર રહિત તે જાણો, ધર્મદાશ ગણી ભાખે રે. શ્રી સી૦ ૧૦. કોઇ કહે જે બકુસ કુશીલા, મૂલોત્તર પડિ સેવી રે; ભગવઈ અંગે ભાખ્યા તેથી, અંતવાત નવિ લેવી રે. શ્રી સી૦ ૧૧. તે મિથ્યા નિઃકારણ સેવા, ચરણ ઘાતીની ભાખી રે; મુનિને તેહ ન સંભવ માત્રે, સત્તમઠાણું

સાખી રે. શ્રી સી૦ ૧૨. પાડ સેવા વચને તે જાણો, અતિચાર બહુ લાઇ રે; ભાવ બહુલતેયે તે ટાળે, પંચ વસ્તુ મુનિ ધ્યાઇ રે. શ્રી સી૦ ૧૩. સહસા દોષ લગે તે છૂટે, સંયતને તતકાલે રે; પચ્છિતે આકુટ્ટિયે કીધું, પ્રથમ અંગની ભાલે રે. શ્રી સી૦ ૧૪. પાયચ્છિત્તાદિક ભાવ ન રાખે, દોષ કરી નિઃસૂકો રે; નિદ્ધંધસ સેઢીથી હેઠો, તે મારગથી ચૂકો રે. શ્રી સી૦ ૧૫. કોઇ કહે જે પાતિક કીધાં, પડિક્કમતાં છૂટીજે રે; તે મિથ્યા ફલ પડિક્કમણાનું, અપુણ કરણથી લીજે રે. સી૦ ૧૬. મિથ્યા દુક્કડ દેઇ પાતિક, તે ભવો જે સેવે રે; આવશ્યક સાખે તે પરગટ, માયા મોસને સેવે રે. શ્રી સી૦ ૧૭. મૂલ પદે પડિક્કમણું ભાખ્યું, પાત તણું અણુ કરવું રે; શક્તિ ભાવ તણે અભ્યાસે, જે જસ અર્થે વરવું રે. શ્રી સી૦ ૧૮.

ઢાલ ત્રીજી

દેવ તુઝ સિદ્ધાંત મીઠો, એક મને ધરિએ; દુષ્ટ આલંબન નિહાલી, કહો કેમ તરિએ. દેવ તુઝ૦ ૧. દુષ્ટ આલંબન ધરે જે, ભગ્ન પરિણામિ; તેહ આવશ્યકે ભાખ્યા, ત્યજે મુનિ નામિ. દેવ તુઝ૦ ૨. નિયત વાસ વિહાર ચૈત્યે, ભક્તિના ધંધો; મૂઢ અજ્જા લાભ થાપે, વિગય પડિબંધો. દેવ તુઝ૦ ૩. કોઇ ઉગ્ર વિહાર ભાગા, સંયમ આયરિઓ; નિયતવાસ ભજે બહુ શ્રુત, સુણિઓ ગુણદરિઓ. દેવ તુઝ૦ ૪. ન જાણે તે ખીણ જંઘા, બલ થિવિર તેહો; ગોચરીના ભાગ કલ્પી, બહુ રહ્યો જેહો. દેવ તુઝ૦ ૫. ચૈત્ય પૂજા મુક્તિ મારગ, સાધુને કરવી; જિણે કીધી વયર મુનિવર, ચૈત્ય વાસ ઠવી. દેવ તુઝ૦ ૬. તીર્થ ઉન્નતિ અન્ય શાસન, મલિનતા ટાળે; પૂર્વ અવિચ્ચિત પુણ્ય મહિમા તેહ નવિ જાણે. દેવ તુઝ૦ ૭ ચૈત્ય પૂજા કરત સંયત, દેવ ભોઇ કહ્યો; શુભ મને પણ માર્ગ નાશિ, મહાનિશીથે લહ્યો. દેવ તુઝ૦ ૮. પુષ્ટ કારણ વિના મુનિ નવિ, દ્રવ્ય અધિકારી; ચૈત્ય પૂજાયે ન પામે, ફલ અનધિકારી. દેવ તુઝ૦ ૯. માર્ગ અનિત્ય પૃત્ત અજ્જા, લાભથી લાગા; કહે નિજ લાભે અતૃપ્તા, ગોચરી ભાગા. દેવ તુઝ૦ ૧૦ ન જાણે ગ્રા.

શિષ્ય અવમે, થિવિર બલ હીણો; સુગુણ પરિચિત સંયતિ કૃત, પિંડ વિધિ લીણો. દેવ તુઝ૦ ૧૧. વિગય લેવી નિત્ય સૂજે, લષ્ટ પુષ્ટ ભણે; અન્નથા કિમ દોષ એહનો, ઉદાયન ન ગણે. દેવ તુઝ૦ ૧૨. ઉદાયન રાજર્ષિ તનુ નવિ, સીત લુક્ષ સહે; તેહ વ્રજમાં વિગય સેવે, ઈસ્યું તે ન લહે. દેવ તુઝ૦ ૧૩. લોક આલંબને ભરિઆ, જન અસંયતને; તેહ જગમાં કાંઇ દેખે, ધરે તેહ મને. દેવ તુઝ૦ ૧૪. શિથિલ આલંબન ગહે મુનિ, મંદ સંવેગી; સંયતા લંબન સુજસ ગુણ, તીવ્ર સંવેગી. દેવ તુઝ૦ ૧૫.

ઢાલ ચોથી

સુણજો સીમંધરસ્વામી, વળી એક કહું શિર નામી; મારગ કર્તાને પ્રેરે, દુર્જન જે દૂષણ હેરે. ૧. કહે નિજ સાખે વ્રત પાલો, પણ ધર્મદેશના ટાળો; જન મેલ્યાનું શું કામ, બહુ બોલ્યું નિંદા ઠામ. ૨. એમ કહેતાં મારગ ગોપે, ખોટું દૂષણ આરોપે; જે નિર્ભય મારગ બોલે, તે કહ્યો દ્વીપને તોલે. ૩. અજ્ઞાની ગારવ રસિયા, જે જન છે કુમતે ગ્રસીયા; તેહનો કુણ ટારણહાર, વિણ ધર્મદેશના સાર. ૪. ગીતારથ જયણાવંત. ભવભીરુ જેહ મહંત; તસ વયણે લોકે તરીયે. જેમ પ્રવહણથી ભરદરીયે. ૫. બીજા તો બોલી બોલે, શું કીજે નિર્ગુણ ટોલે; ભાષા કુશીલનો લેખો, જન મહાનિસીથે દેખો. ૬. જન મેલનની નહીં ઇહા, મુનિ ભાખે મારગની રીહા; જો બહુ જન સુણવા આવે, તો લાભ ધર્મનો પાવે. ૭. તેહને જો મારગ ન ભાખે, તો અંતરાય ફલ ચાખે; મુનિ શકિત છતી નવિ ગોપે. વારે તેહને શ્રુત કોપે. ૮. નવિ નિંદા મારગ કહેતાં, સમપરિણામે ગહગહતાં; મુની અદ્દચરિત મન રંગે, જોઈ લીજે બીજે અંગે. ૯. કોઇ ભાખે નવિ સમજાવો, શ્રાવકને ગૂઢા ભાવો; તે જુઠ કહ્યા લદ્ધઠ્ઠા, શ્રાવક સૂત્રે ગહિયઠ્ઠા. ૧૦. કહે કોઇ નવિ સિ જોડી, શ્રુતમાં નહીં કાંઈ ખોડી; તે મિથ્યા ઉદ્ધત બાલા, શ્રુત જલધિ પ્રવેશે નાલા. ૧૧. પૂરવ સૂરીયે કીધી. તેણે જો નવિ કરવી સિદ્ધી; તો સર્વ કીધા ધર્મ, નવિ કરવા જોયો મર્મ. ૧૨. પૂરવ બુધને બહુમાને, નિજ શક્તિ

મારગ જ્ઞાને; ગુરૂ કુળ વાચીને જોડી, યુગતિ એહમાં નહી ખોડી. ૧૩. એમ શ્રુતનો નહી ઉચ્છેદ, એતો એક દેશનો ભેદ; એ અર્થ સુણી ઉલ્લાસે, ભવિ વરતે શ્રુત અભ્યાસે. ૧૪. ઇહાં દૂષણ એક કહાય, જે ખલને પીડા થાય; તો પણ એ નવી છોડીજે, જો સજ્જનને સુખ દીજે. ૧૫. તે પુણ્યે હોસે તોષ, તેહને પણ ઇમ નહી દોષ; ઉજમતાં હીયડે હીસી, જોઈ લીજે પહેલી વીશી. ૧૬. કહે કોઇક જૂદી રીતે, મુનિ ભિક્ષા ભાંજે ભીતે; તે જુઠું શુભમતિ ઇહે, મુનિ અંતરાયથી બીહે. ૧૭. જે જન છે અતિ પરિણામી, વળી જેહ નહી પરિણામી; તેહને નિતે સમજાવે, ગુરૂ કલ્પ વચન મન ભાવે. ૧૮. ખલ વયણ ગણે કુણ સૂરા, જે કાઢે પયમાં પૂરા; તુજ સેવામાં જો રહીયે, તો પ્રભુ જશ લીલા લહીયે. ૧૯.

ઢાલ પાંચમી

વિષમ કાળને જોરે કેઈ, ઉઠ્યા જડમલધારી રે; ગુરૂગચ્છ છોડી મારગ લોપી, કહે અમે ઉગ્ર વિહારી રે. ૧. શ્રી જિન તું આલંબન જગને, તુજ વિણ કવણ આધારો રે; ભગત લોકને કુમતિ જલધિથી, બાંહિગ્રહિને તારો રે. શ્રી જિન૦ ૨. ગીતાર્થ વિણ ભૂલા ભમતાં, કષ્ટ કરે અભિમાને રે; પ્રાયેગંઠી લગે નવિ આવ્યા, તે ખૂતા અજ્ઞાને રે. શ્રી જિન૦ ૩. તેહ કહે ગુરૂગચ્છ ગીતારથ, પ્રતિબંધે શું કીજે રે; દર્શન જ્ઞાન ચરિત્ત આદરિયે, આપે આપ તરીજે રે. શ્રી જિન૦ ૪. નવિ જાણે તે પ્રથમ અંગમાં, આદિ ગુરૂકુલ વાસો રે; કહ્યો ન તે વિણ ચરણ વિચારો, પંચાશક નય ખાસો રે. શ્રી જિન૦ ૫. નિત્યે ગુરૂકુલ વાસે વસવું, ઉત્તરાધ્યયને ભાખ્યું રે; તેહને અપમાને વળી તેહમાં, પાપ શ્રમણપણું દાખ્યું રે. શ્રી જિન૦ ૬. દશવૈકાલિકે ગુરૂ શુશ્રૂષા, તસ નિંદા ફલ દાખ્યા રે; આવંતિમાં દ્રહસમ સદગુરૂ, મુનિકુલ મચ્છસમ ભાખ્યા રે. શ્રી જિન૦ ૭. ગુરૂ દૃષ્ટિ અનુસારે રહેતા, લહે પ્રવાદ પ્રવાદે રે; એ પણ અર્થ તિહાં મન ધરિયે, બહુ ગુણ સુગુરૂ પ્રસાદે રે. શ્રી જિન૦ ૮. વિનય વધે ગુરૂ પાસે વસતાં; જે જિન શાસન મૂલો રે; દર્શન

નિર્મળ ઉચિત પ્રવૃત્તિ, શુભ રાગે અનુકૂલો રે. શ્રી જિન૦ ૯. વૈયાવચ્ચે પાતિક ત્રુટે, ખંતાદિક ગુણ શક્તિ રે; હિતોપદેશે સુવિહિત સંગે, બ્રહ્મચર્યની ગુપ્તિ રે. શ્રી જિન૦ ૧૦. મન વાધે મૃદુ બુદ્ધિ કેરા, માર્ગ ભેદ ન હોવે રે; બહુ ગુણ જાણે એ અધિકારે, ધર્મ રયણ જે જોવે રે. શ્રી જિન૦ ૧૧. નાણ તણો સંભાગી હોવે, સ્થિર મન દર્શન ચરિત્તેરે; ન ત્યજે ગુરૂ કહિયે એ બુધ ભાખ્યું, આવશ્યક નિર્યુક્તે રે. શ્રી જિન૦ ૧૨. ભૌતપ્રતે જેમ બાણે હણતા, પગ અણફરસી સબરારે, ગુરૂ છાંડિ આહાર તણો ખપ, કરતા તેમ મુનિ નવરારે. શ્રી જિન૦ ૧૩. ગુરૂકુલ વાસે જ્ઞાનાદિક ગુણ, વાચંયમને વાધેરે; તો આહાર તણો પણ દૂષણ, ખપ કરતાં નવિ બાધેરે. શ્રી જિન૦ ૧૪. ધર્મ રતન ઉપદેશ પદાદિક, જાણી ગુરૂ આદરવોરે; ગચ્છ કહ્યો તેહનો પરિવારો, તે પણ નિત અનુસરવોરે. શ્રી જિન૦ ૧૫. સારણ વારણ પ્રમુખ લહીને, મુક્તિ માર્ગ આરાધેરે; સુખ વીર્ય તિહાં સુવિહિત કિરિયા, દેખાદેખે વાધેરે. શ્રી જિન૦ ૧૬. જલધી તણો સંક્ષોભ અસહતા, જેમ નીકળતા મીનારે; ગચ્છ સારણાદિક અણસહતા, તિમ મુનિ દુખિયા દીનારે. શ્રી જિન૦ ૧૭. કાક નર્મદાતટ જેમ મૂકી, મૃગ તૃષ્ણા જળે જાતારે; દુઃખ પામ્યા તેમ ગચ્છ તજીને, આપ મતિમુનિ થાતારે. શ્રી જિન૦ ૧૮. પાળ વિના જેમ પાણી ન રહે, જીવ વિના જેમ કાયારે; ગીતાર્થ વિણ તેમ મુનિ ન રહે, જૂઠ કષ્ટની માયારે. શ્રી જિન૦ ૧૯. અંધ પ્રતે જેમ નિર્મળ લોચન, મારગમાં લઇ જાયરે; તેમ ગીતારથ મૂરખ મુનિને, દૃઢ આલંબન થાયરે. શ્રી જિન૦ ૨૦. સમભાષી ગીતાર્થ નાણી, આગમ માંહે લહિયેરે; આતમ અરથી શુભમતિ સજ્જન, કહો તે વિણ કેમ રહિયેરે. શ્રી જિન૦ ૨૧. લોચન આલંબન જિન શાસન, ગીતારથ છે મેઢીરે; તે વિણ મુનિ ચઢતી સંયમની, આરોહે કેમ સેઢીરે. શ્રી જિન૦ ૨૨. ગીતારથને મારગ પૂછી, છાંડી જે ઉન્માદોરે; પાલે કિરિયા તે તુજ ભક્તિ, પામે જગ જશ વાદોરે. શ્રી જિન૦ ૨૩.

ઢાલ છઠ્ઠી

પ્રથમ જ્ઞાન ને પછે અહિંસા, દશવૈકાલિક સાખિરે; જ્ઞાનવંત તે કારણ ભજિયે, તુજ આણા મન રાખીરે. સા૦ સુણજોરે. ૧. દ્રવ્ય ક્ષેત્રને કાળ ન જાણે, ભાવ પુરુષ પડિ સેવરે; નવિ ઉત્સર્ગ લહે અપવાદહ, અગીતાર્થ નિત મેવરે. સા૦ ૨. સચિત્ત અચિત્ત મિશ્ર નવિ જાણે, કલ્પ અકલ્પ વિચારરે; યોગ્ય ન જાણે નિજ નિજ ઠામે, દ્રવ્ય યથાસ્થિત સારરે. સા૦ ૩. ક્ષેત્ર ન જાણે તેહ યથાસ્થિત, જનપદ અધ્વ વિશેષરે; સુભિક્ષ દુભિક્ષ કલ્પ ન જાણે, કાળ વિચાર અશેષરે. સા૦ ૪. ભાવ હિઠ ગિલાણ ન જાણે, ગાઢ અગાઢહ કલ્પ રે; ખમતો અખમતો જન ન લહે. વસ્તુ અવસ્તુ અનલ્પરે. સા૦ ૫. જે આકુટ્ટી પ્રમાદે દર્પે, પડિ સેવા વળી કલ્પરે; નવિ જાણે તે તાસ યથાસ્થિત, પાયેચ્છિત્ત વિકલ્પરે. સા૦ ૬. નયણ રહિત જેમ અનિપુણ હેશે, પંથ નહું જેમ સથ્થરે; જાણે હું ઠામે પાચાવું, પણ નહિ તેહ સમથ્થરે. સા૦ ૭. અગીતાર્થ તેમ જાણે ગરવે, હું ચલવું સવિ ગચ્છરે; પણ તસ પાસે ગુણ ગણ આસે, હોઈ ગલાગલ મચ્છરે. સા૦ ૮. પચ્છિત્તે અતિ માત્ર દીએ જે, અપચ્છિત્તે પચ્છિત્તરે; આસાયણ તસ સૂત્રે બોલી, આસાયણ મિચ્છત્તરે. સા૦ ૯. તવસી અબહુ શ્રુત વિચરંતો, કરી દોષની શ્રેણિરે; નવિ જાણે તે કારણ તેહને, કેમ વાધે ગુણ શ્રેણિરે. સા૦ ૧૦ માર્ગ માત્ર જાણે જેમ પંથી, ન લહી તાસ વિશેષરે; લિંગાચાર માત્ર તે જાણે, પામે મૂઢ ક્લેશરે. સા૦ ૧૧. ભેદ લહ્યા વિણ નાના પરિણતિ, મુનિ મનની ગત બોધરે; ખિણ રાતા ખિણ તાતા થાતા, અંતે ઉપાઈ વિરોધરે. સા૦ ૧૨. પથ્થર સમ પામર આદરતાં, મણિ સમ બુધ જન છોડિરે; ભેદ લહ્યા વિણ આગમ સ્થિતિનો, તે પામે બહુ ખોડિરે. સા૦ ૧૩. જ્ઞાન ભક્તિ ભાંજી અણલહેતાં, જ્ઞાન તણા ઉપચારરે; આસાસારે સારગુ લોપે, ચરણ કરણના સારરે. સા૦ ૧૪. ઉત્કર્ષે તેહને દે શિક્ષા, ઉદાસીન જે સારરે; પુરુષ વચન તેહને તે બોલે, અંગ કહે આચાર રે. સા૦ ૧૫. અમ્હ સરિખાહો જે તુમ જાણો, નહીં

તોસ્યા તુમ બોલરે; એમ ભાખી જાત્યાદિક દૂષણ, કાઢે તેહ નીટોલરે. સા० ૧૬. પાસથ્થાદિ દૂષણ કાઢી. હિલે જ્ઞાની તેહરે; યથા છંદતા વિણ ગુરૂ આણા, નવિ જાણે નિજને હરે. સા० ૧૭. જ્ઞાનીથી તેમ અલગા રહેતા, હંસ થકી જેમ કાકરે; ભેદ વિનયના બાવન ભાખ્યા, ન લહે તસ પરિપાકરે. સા० ૧૮ સર્વ ઉદ્યમે પણ તમ બહુ ફલ, પડે કષ્ટ અજ્ઞાણરે; સૂત્ર અભિન્ન તણે અનુસારે, ઉપદેશમાલા વાણીરે. ૧૯. તે તો ઋજુ ભાવે એકાકી, ચાલે તેહને જુત્તરે; વાચ્ય કુવાસન જે અકવાસન, દેશારાધક ઉત્તરે. સા० ૨૦. અજ્ઞાની ગુરૂ તણે નિયોગે, અથવા શુભ પરિણામ રે; કમ્મપયડી સાખે સુદષ્ટિ, કહિયે એહનો ઠામ રે. સા० ૨૧ જે તો હઠથી ગુરૂને છાંડિ, ભગ્ન ચરણ પરિણામ રે; સર્વ ઉદ્યમે પણ તસ નિશ્ચય, કાંઈ ન આવે કામ રે. સા० ૨૨. આણારૂચી વિણ ચરણ નિષેધે, પંચાશક હરિભદ્ર રે; વ્યવહારે તો થોડું લેખે, જેહ સક્કારે સદ્દ રે. સા० ૨૩. શિષ્ય કહે જો ગુરૂ અજ્ઞાની, ભજતા ગુણનિધિ જાણી રે; જો સુવાસના તો કિમ ત્યજતા, તેને અવગુણ જાણી રે. સા० ૨૪. ગુરૂ બોલે શુભવાસન કહિયે, પન્નવણિજ્જસુ ભાવ રે; તે આયત્તપણે છે આધે, જશ મને ભદ્રક ભાવે રે. સા० ૨૫. સૂધું માની સૂધું થાતા, ચઉભંગી આચાર રે; ગુરૂ કહણે તેહમાં ફલ જાણી. લહીયે સુજશ અપાર રે. સા० ૨૬.

ઢાલ સાતમી

કોઇ કહે ગુરૂગચ્છ ગીતારથ સારથ શુદ્ધ, માનુ પણ નવિ દિસે જોતાં કાંઈ વિબુદ્ધ; નિપુણ સહાય વિના કહ્યો સૂત્રે એક વિહાર, તેહથી એકાકી રહેતાં નહી દોષ લગાર. ૧. અણદેખંતા આપમાં તે સવિ ગુણનો યોગ, કિમ જાણે પરમાં વ્રત ગુણનો મૂલ વિયોગ; છેદ દોષતાઇ નવિ કહ્યા પ્રવચને મુનિ દુઃશીલ, દોષ લવે પણ થિર પરિણામી બકુસ કુશીલ. ૨. જ્ઞાનાદિક ગુણ પણ ગુરુવાદિક માંહે જોય, સર્વ પ્રકારે નિર્ગુણ નવિ આદરવા હોય; તે છાંડે ગીતારથ જે જાણે વિધિ સર્વ, ગ્લાનૌષધ દૃષ્ટાંતે મૂઢ ધરે મન ગર્વ. ૩.

તે કારણુ ગીતારથને છે એક વિહાર, અગીતારથને સર્વ પ્રકારે તે સાર; પાપ વરજતો કામ અસજતો ભાખ્યો જેહ, ઉત્તરાધ્યયને ગીતારથ એકાકી તેહ. ૪. પાપ તણું પરિવર્જનને વળી કામ અસંગ, અજ્ઞાનીને નવિ હુએ તે નવિ જાણે ભંગ; અજ્ઞાની શું કરશે શું લેશે શુભ પાપ, દશવૈકાલિક વયણે પંચાશક આલાપ. ૫. એક વિહારે દેખો આચારે સંવાદ, બહુ ક્રોધાદિક દૂષણુ વળી અજ્ઞાન પ્રમાદ; વલિય વિશેષે વાર્યો છે અવ્યક્ત વિહાર, પંખી પોત દૃષ્ટાંતે જાણો પ્રવચન સાર. ૬. એકાકિને સ્ત્રી રિપુશ્વાન તણો ઉપઘાત, ભિક્ષાની નવિ શુદ્ધિ મહાવ્રતનો પણ ઘાત; એકાકિ સ્વચ્છંદપણે નવિ પામે ધર્મ, નવિ પામે પૃચ્છાદિકવિણુ તે પ્રવચન મર્મ. ૭. સુમતિ ગુપતિ પણુ ન ધરે એકાકી નિ:શંક, ભાવ પરાવર્તે આલંબન ધરે સંપર્ક; જુદા જુદા થાતા થિવિર કલ્પનો ભેદ, ડોલાએ મન લોકના થાએ ધર્મ અચ્છેદ. ૮. ટોલે પ્રણુ જો ભોલે અંધ પ્રવાહ નિપાંત, આણાવિણુ નવિ સંઘ છે અસ્થિતણો સંઘાત; તો ગીતારથ ઉદ્ધરે જેમ હરી જળથી વેદ, અગીતારથ નવિ જાણે તે સવિ વિધિનો ભેદ. ૯. કારણુથી એકાકીપણું પણુ ભાખ્યું તાસ, વિષમ કાળમાં તો પણુ રૂડો ભેળો વાસ; પંચ કલ્પ ભાષ્યે ભણ્યું આતમ રક્ષણુ એમ, શાલિ એરંડતણું એમ ભાંગે લહિએ ખેમ. ૧૦. એકાકી પાસથ્થો સ્વચ્છંદો ગત યોગ, ઠાણુવાસી ઉસન્નો બહુ દૂષણુ સંયોગ; ગચ્છવાસી અણુયોગી ગુરૂ સેવી વળી હોય, અનિયત વાસી આઉત્તો બહુ ગુણુ એમ જોય. ૧૧. દોષહાણી ગુણુ વૃદ્ધિ જયણા ભાખે સૂરિ, તે શુભ પરિવારે હુયે વિઘન ટલે સવિ દૂર; દેવ ફલે જો આંગણે તુજ કરૂણા સુરવેળ, શુભ પરિવારે લહિયે તો સુખ જસ રંગરેલ. ૧૨.

ઢાલ આઠમી

કોઈ કહે સિદ્ધાંતમાંજી, ધર્મ અહિંસા સાર; આદરિયે તે એકલીજી, ત્યજીયે બહુ ઉપચાર; મનમોહન જિનજી, તુજ વયણે મુઝ રંગ. ૧. નવિ જાણે તે સર્વ ત્યજીને, એક અહિંસા રંગ;

કેવલ લૌકિક નીતિ હોવે, લોકોત્તર પંથ ભંગ. મન૦ ૨. વનમાં વસતા બાળ તપસ્વી, ગુરૂનિશ્રા વિણ સાધ; એક અહિંસાયે તે રાચે, ન લહે મર્મ અગાધ. મન૦ ૩. જીવાદિક જેમ બાળ તપસ્વી, અણજાણંતો મૂઢ; ગુરૂ લઘુ ભાવ તથા અણલહેતો, ગુરૂવર્જિત મુનિગૂઢ. મન૦ ૪. ભાવ મોચક પરિણામ સરિખો, તેહનો શુભ ઉદ્દેશ; આણા રહિતપણે જાણીજે, જોઇ પદ ઉપદેશ. મન૦ ૫. એક વચન ઝાલીને છાંડે, બીજા લૌકિક નીતિ; સકલ વચન નિજ ઠામે જોડે, એ લોકોત્તરનીતિ. મન૦ ૬. જિનશાસન છે એક ક્રિયામાં, અન્ય ક્રિયા સંબંધ; જેમ ભાખી જે ત્રિવિધ અહિંસા, હેતુ સ્વરૂપ અનુબંધ મન૦ ૭. હેતુ અહિંસા જયણા રૂપે, જંતુ અઘાત સ્વરૂપ; ફલ રૂપે જે તેહ પરિણમે, તે અનુબંધ સ્વરૂપ. મન૦ ૮. હેતુ સ્વરૂપ અહિંસા આપે, શુભ ફલ વિણુ અનુબંધ; દઢ અજ્ઞાન થકી તે આપે, હિંસાનો અનુબંધ. મન૦ ૯. નિન્હવ પ્રમુખ તણી જેમ કિરિયા, જેહઅહિંસા રૂપ; સુર દુરગતિ દેઈ તે પાડે, દુત્તર ભવજલ કૂપ. મન૦ ૧૦. દૂર્બલ નગ્નમાસ ઉપવાસી, જો છે માયા રંગ; તો પણ ગર્ભ અનંતા લેશે, બોલે બીજું અંગ. મન૦ ૧૧. નિંદિત આચરે જિન શાસન, જેહને હીલે લોક; માયા પહેલી તસ અજ્ઞાને, સર્વ અહિંસા ફોક. મન૦ ૧૨. સ્વરૂપથી નિરવદ્યત થાજે, છે કિરિયા સાવદ્ય; જ્ઞાન શક્તિથી તેહ અહિંસા, દિએ અનુબંધે સદ્ય. મન૦ ૧૩. જિનપૂજા અપવાદ પદાદિક, શીલ વ્રતાદિક જેમ; પુણ્ય અનુત્તર મુનિને આપી, દિએ શિવપદ બહુ ખેમ. મ૦ ૧૪. એહ ભેદ વિણુ એક અહિંસા, નવિહોવો થિરથંભ; યાવત યોગ ક્રિયા છે તાવત, બોલ્યો છે આરંભ. મન૦ ૧૫. લાગે પણ લગવે નહિ હિંસા, મુનીએ માયાવાણિ; શુભ કિરિયા લાગી જે આવે, તેમાં તો નહી હાણિ. મન૦ ૧૬. હિંસા માત્ર વિના જો મુનિને, હોય અહિંસક ભાવ; સૂક્ષ્મ એકેંદ્રિને હોવે, તો તે શુદ્ધ સ્વભાવ. મન૦ ૧૭. ભાવે જેહ અહિંસા માને, તે સવિ જોડે ઠામ; ઉત્સર્ગે અપવાદે વાણી, જિનની જાણું જામ. મન૦ ૧૮. કોઈ કહે ઉત્સર્ગે આણા, છાંદો છે અપવાદ; તે મિથ્યા

અણુ પામે અર્થે, સાધારણુ વિધિવાદ. મન૦ ૧૯. મુખ્યપણે જેમ લાવે આણા, તેમ તસ કારણ તેહ; કાર્ય ઇચ્છતો કારણ ઇચ્છે, એ છે શુભ મતિરેહ. મન૦ ૨૦. કલ્પે વચન કહ્યું અપવાદે, તે આણાનું મૂલ; મિશ્ર પક્ષ તે મુનિને ન ઘટે, તેહ નહીં અનુકૂલ. મન૦ ૨૧. અપુનર્બંધકથી માંડીને, જાવ ચરમ ગુણઠાણુ; ભાવ અપેક્ષાયે જિન આણા, મારગ ભાખ જાણ. માન૦ ૨૨. એક અહિંસામાં જે આણા, ભાખે પૂરવ સૂરિ; તે એકાંત મતિ નવિ ગ્રહિયે, તિહાં નયવિધિ છે ભૂરિ. મન૦ ૨૩. આતમ ભાવ હિંસ નથી, હિંસા સઘલાએ પાપ સ્થાન; તેહ થકી વિપરીત અહિંસા, તાસ વિરહનું ધ્યાન. મન૦ ૨૪. તસ ઉપાય જે જે આગમમાં, બહુ વિધ છે વ્યવહાર; તે નિઃશેષ અહિંસા કહિયે, કારણ ફલ ઉપચાર. મન૦ ૨૫. જીવ અજીવ વિષય છે હિંસા, નૈગમ નયમત જુત્ત; સંગ્રહ વ્યવહારે ખટકાયે, પ્રતિજીવે ૠજુ સૂત્ત. મન૦ ૨૬. આત્મરૂપ શબ્દ નય તિને, માને એમ અહિંસ; ઓઘવૃત્તિ જોઇને લહિયે, સુખ જસ લીલ પ્રશંસ. મન૦ ૨૭.

ઢાલ નવમી

કાઇક સૂત્રજ આદરે, અર્થ ન માને સાર; જિનજી. આપમતિ અવલું કરે, ભૂલા તેહ ગમાર; જિનજી. તુઝ વયણે મન રાખીયે. ૧. પ્રતિમા લોપે પાપીઆ, યોગ અને ઉપધાન; જિ૦ ગુરૂનો વાસ ન સિર ધરે, માયાવિ અજ્ઞાન. જિ૦ તુઝ૦ ૨. આચરણા તેહની નવિ, કેતિ કહીયે દેવ; જિ૦ નિત ત્રુટે છે સાધતા, ગુરૂ વિણુ તેહની ટેવ. જિ૦ તુઝ૦ ૩. વૃત્તિ પ્રમુખ જોઇ કરી, ભાખે આગમ આપ; જિ૦ તેહજ મૂઢા ઓલવે, જેમ કુપુત્ર નિજ બાપ. જિ૦ તુઝ૦ ૪. વૃત્ત્યાદિક અણુમાનતા, સૂત્ર વિરાધે દીન; જિ૦ સૂત્ર અર્થ તદુ ભય થકી, પ્રત્યનીક કહ્યા તીન. જિ૦ તુઝ૦ ૫. અક્ષર અર્થજ એકલો, જો આદરતા ખેમ; જિ૦ ભગવઇ અંગે ભાખિઓ, ત્રિવિધ અર્થ તો કેમ. જિ૦ તુઝ૦ ૬. સૂત્ર અર્થ પહેલો બીજો, નિજ્જુત્તીયે મીશ; જિ૦ નિર્વિશેષ ત્રીજો વળી, ઇમ ભાખે જગદીશ. જિ૦ તુઝ૦ ૭. છાયા નર ચાલે

ચલે, રહે સ્થિતિ તસ જેમ; જિ૦ સૂત્ર અરથ ચાલે ચલે, રહે સ્થિતિ તસ તેમ. જિ૦ તુઝ. ૮. અર્થ કહે વિધિ વારણા, ઉભય સુત્ર જેમ ઠાણ; જિ૦ તેમ પ્રમાણ સામાન્યથી, નવિ પ્રમાણ અપ્રમાણ. જિ૦ તુઝ૦ ૯. અંધ પંગુ જેમ બે મલે, ચાલે અચ્છિત ઠાણ; સૂત્ર અર્થ જેમ જાણીયે, કલ્પ ભાષ્ય નિવાણ. જિ૦ તુઝ૦ ૧૦. વિધિ ઉદ્યમ ભયવર્ણના, ઉત્સગઙ અપવાદ; જિ૦ તદુભય અર્થે જાણીયે, સૂત્ર ભેદ અવિવાદ. જિ૦ તુજ૦ ૧૧. એહ ભેદ જાણ્યા વિના, કંખા મોહ લહંત; જિ૦ ભંગંતર પ્રમુખે કરી, ભાખ્યું ભયવઇ તંત. જિ૦ તુજ૦ ૧૨. પરિવાસિત વારી કરી, લેપન અશન અશેષ; જિ૦ કારણથી અતિ આદર્યા, પંચ કલ્પ ઉપદેશ. જિ૦ તુ૦ ૧૩. વર્ષાગમન નિવારીયું, કારણ ભાખ્યું તેહ; જિ૦ ઠાણંગે શ્રમણી તણું, અવલંબાદિક જેહ. જિ૦ તુ૦ ૧૪. આધા કર્માદિક નહી, બંધ તણો એકંત; સુયગડે તે કેમ ઘટે, વિણ વૃત્યાદિક તંત. જિ૦ તુજ૦ ૧૫. વિહરમાત ગણધર પિતા, જિન જનકાદિક જેહ; ક્રમ વળી આવશ્યક તણો, સૂત્ર માત્ર નાહી તેહ. જિ૦ તુઝ૦ ૧૬. અર્થ વિના કેમ પામીયે, ભાવ સકલ અનિબદ્ધ; જિ૦ ગુરૂ મુખ વાણી ધારતાં, હોવે સર્વ સુબદ્ધ. જિ૦ તુજ૦ ૧૭. પુસ્તક અર્થ પરંપરા, સઘલી જેહને હાથ; જિ૦ તે સુવિહિત અણ-માનતાં કેમ રહેસે નિજ આથ. જિ૦ તુઝ૦ ૧૮. સદગુરૂ પાસે શિખતાં, અર્થ માંહે ન વિરોધ; જિ૦ હેતુ વાદ આગમ પ્રતે, જાણે જેહ સુબોધ. જિ૦ તુઝ૦ ૧૯. અર્થે મત ભેદાદિકે, જેહ વિરોધ ગણંત; જિ૦ તે સૂત્રે પણ દેખશે, જો જોશે એકંત. જિ૦ તુઝ૦ ૨૦. સંહરતા જાણે નહી, વીર કહે એમ કલ્પ; જિ૦ સંહરતા પણ નાણનો, પ્રથમ અંગ છે જલ્પ. જિ૦ તુઝ ૨૧. ઋષભ કૂટ અડ જોયણો, જંબુ પન્નત્તિ સાર; જિ૦ બાર વળી પાઠાંતરે, મૂલ કહે વિસ્તાર. જિ૦ તુઝ૦ ૨૨ સત્તાવન સય મલ્લિને, મણનાણી સમવાય; જિ૦ આઠસયા જ્ઞાતા કહે, એ તો અવર ઉપાય. જિ૦ તુઝ ૨૩. ઉત્તરાધ્યયને સ્થિતિ કહી, અંતરમુહૂર્ત જઘન્ય; વેદ-

નીયની બારતે, પન્નવણામાં અન્ય. જિ૦ તુઝ ૨૪. અનુજોગ દ્વારે કહ્યા, જઘન નિક્ષેપાચાર; જિ૦ જીવાદિક તો નવિ ઘટે, દ્રવ્ય ભેદ આધાર. જિ૦ તુઝ૦ ૨૫. એમ બહુ વચન નયંતરે, કોઇ વાચના ભેદ; એમ અર્થે પણ જાણીયે, નવિ ધરીયે મન ખેદ. જિ૦ તુઝ૦ ૨૬. અર્થકારથી આજના, અધિકા શુભમતિ કોણ; જિ૦ તોલે અમિય તણે નાહ, આવે કહિયે લૂણ. જિ૦ તુઝ૦ ૨૭ રાજા સરીખું સૂત્ર છે, મંત્રી સરીખો અર્થ; જિ૦ એમાં એકે હેલીઓ, દિએ સંસાર અનર્થ. જિ૦ તુઝ૦ ૨૮. જે સમતોલે આચરે, સૂત્ર અર્થ શું પ્રીતિ; જિ૦ તે તુઝ કરૂણાયે વરે, સુખ જશ નિર્મલ નીતિ. જિ૦ તુઝ૦ ૨૯.

ઢાલ દશમી

જ્ઞાન વિના જે જીવને રે, ક્રિયામાં છે દોષ રે; કર્મ બંધ છે તેહથી રે, નહિ સમસુખ સંતોષરે; પ્રભુ તુઝ વાણી મીઠડી રે. ૧. મુઝ મન સહેજ સુહાય રે, અમીયસમી મન ધારતા રે; પાપ તાપ સવિ જાય રે, પ્રભુ તુઝ વાણી મીઠડી રે. ૨. લોક પંતિ કિરિયા કરે રે, મન મેલે અજ્ઞાણ રે; ભવ ઇચ્છાના જોરથી રે, વિણુ શિવ સુખ વિન્નાણ રે. પ્ર૦ મુ૦ ૩. કામ કુંભ સમ ધર્મનું રે, મૂલ કરી એમ તુચ્છ રે; જન રંજન કેવલ લહે રે, ન લહે શિવતરૂ ગુચ્છ રે. પ્ર૦ મુ૦ ૪. કરૂણા ન કરે હીનની રે, વિણ પણિહાણુ સનેહ રે; દ્વેષ ધરતા તેહ શું રે, હેઠા આવે તેહરે. પ્ર૦ મુ૦ ૫. એક કાજમાં નવિ ધરે રે, વિણુ પ્રવૃત્તિ સ્થિર ભાવ રે; જિહાં તિહાં મોહું ઘાલતાં રે, ધારે ઢોર સ્વભાવ રે. પ્ર૦ મુ૦ ૬. વિના વિઘન જય સાધુને રે, નવિ અવિચ્છિન્ન પ્રયાણ રે; કિરિયાથી શિવપુરી હોય રે, કેમ જાણે અજ્ઞાણ રે. પ્ર૦ મુ૦ ૭. શીત તાપ મુખ વિઘન છે રે, બાહેર અંતર વ્યાધિ રે; મિથ્યા દર્શન એહની રે, માત્રા મૃદુ મધ્યાધિ રે. પ્ર૦ મુ૦ ૮. આસન અશન જયાદિકે રે, ગુરુ યોગે જય તાસ રે; વિઘન જોર એ નવિ ટળે રે, વગર જ્ઞાન અભ્યાસ રે. પ્ર૦ મુ૦ ૯. વિનય અધિક ગુણ સાધુનો રે, મધ્યમનો ઉપગાર રે; સિદ્ધિ વિના હોવે નહી રે, કૃપા હીનની સાર રે. પ્ર૦ મુ૦ ૧૦ વિણુ વિનિયોગ ન સંભવે રે,

પરને ધર્મે યોગ રે; તેહ વિના જનમાંતરે રે, નહિ સંતતિ સંયોગ રે. પ્ર૦ મુ૦ ૧૧. કિરિયામાં ખેદે કરી રે દઢતા મનની નાહિ રે; મુખ્ય હેતુ તે ધર્મનો રે, જેમ પાણી કૃષિ માંહિ રે. પ્ર૦ મુ૦ ૧૨. બેઠા પણ જે ઉપજે રે, કિરિયામાં ઉદ્વેગ રે; યોગદ્વેષથી તે ક્રિયા રે, રાજ વેઠ સમ વેગ રે. પ્ર૦ મુ૦ ૧૩. ભ્રમથી જેહ ન સાંભરે રે, કાંઇ અકૃત કૃત કાજ રે; તેહથી શુભ કિરિયા થકી રે, અર્થ વિરોધી અકાજ રે. પ્ર૦ મુ૦ ૧૪. શાંતવાહિતા વિણ હોવે રે, જે યોયે ઉત્થાન રે; ત્યાગ યોગ છે તેહથી રે, અણછંડાતું ધ્યાન રે. પ્ર૦ મુ૦ ૧૫. વિચે વિચે બીજા કાજમાં રે, જાએ મન તે ખેપ રે; ઉખણુના જિમ શાલિનું રે, ફલ નહી તિહાં નિર્લેપરે. પ્ર૦ મુ૦ ૧૬. એકજ ઠામે રંગથી રે, કિરિયામાં આસંગ રે; તેહજ ગુણઠાણે થિતિ રે. તેહથી ફલ નહી ચંગ રે. પ્ર૦ મુ૦ ૧૭. માંડી કિરિયા અવગણી રે, બીજે ઠામે હર્ષ રે; ઇષ્ટ અર્થમાં જાણીયે રે, અંગારાનો વર્ષ રે. પ્ર૦ મુ૦ ૧૮. રોગ હોએ સમજણ વિના રે, પીડા ભંગ સુરૂપ રે; શુદ્ધ ક્રિયા ઉચ્છેદથી રે. તેહ વંધ્ય ફલ રુપ રે. પ્ર૦ મુ૦ ૧૯. માન હાનિથી દુઃખ દીએ રે. અંગ વિના જેમ ભોગ રે; શાંતોદાત્તપણા વિના રે, તેમ કિરિયાનો યોગ રે. પ્ર૦ મુ૦ ૨૦. શાંત તે કષાય અભાવથી રે. જે ઉદાત્ત તે ગંભીર રે; કિરિયા દોષ ત્યજી લહેરે, તે સુખ જશ ભર પીર રે. પ્ર૦ મુ૦ ૨૧.

ઢાલ અગ્યારમી

એકવીસ ગુણ પરિણમે, જાસ ચિત્ત નિત મેવ; ધરમ રતનની યોગ્યતા, તાસ કહે વંદેવ. ૧. ખુદનહી વળી રૂપનિધિ, સોમ્મ જન પ્રિય ધન્ય; કૂર નહી ભીરૂ વળી, અસઠ સારદખિન્ન. ૨. લજ્જાલુઓ દયાલુઓ, સામદિઠિ મઝ્ઝત્થ; ગુણરાગી સતકથ્ય સુપખ્ખ, દીરઘદરશિઅથ્થ. ૩. વિશેષજ્ઞ વૃદ્ધાનુગત, વિનયવંત કૃતજાણ; પરહિતકારી લબ્ધ લખ્ખ, ગુણ એકવીસ પ્રમાણ. ૪. ખુદ નહી તે જેહ મને, અતિગંભીર ઉદાર; ન કરે જન ઉતાવળો, નિજપરના ઉપગાર. ૫. શુભ સંઘયણી રુપનિધિ, પૂરણ અંગ ઉપંગ; તે સમરથ સેજે ધરે,

ધર્મ પ્રભાવન અંગ. ૬. પાપ કર્મ વરતે નહી, પ્રકૃતિ સૌમ્ય જગમિત્ત; સેવનીક હોવે સુખ, પરને પ્રસમ નિમિત્ત. ૭. જન વિ-રૂદ્ધ સેવે નહી, જન પ્રિય ધર્મે સૂર; મલિન ભાવ મનથી તજી, કરી શકે અકુર. ૮. ઇહ પરલોક અપાયથી, બીહે ભીરૂક જેહ; અપયશથી વળી ધર્મનો, અધિકારી છે તેહ. ૯. અસઠ ન વંચે પર પ્રતે, લહે કીર્તિ વિશ્વાસ; ભાવસાર ઉદ્યમ કરે, ધર્મ કામ તે ખાસ. ૧૦. નિજ કાર્ય છાંડી કરી, કરે અન્ય ઉપકાર; સુદ ખિન્ન જન સર્વને, ઉપાદેય વ્યવહાર. ૧૧. અંગીકૃત ન ત્યજે ત્યજે, લજ્જાલુઓ અકાજ; ધરે દયાલુ ધર્મની, દયા મૂલની લાજ ૧૨. ધર્મ મર્મ અવિતત્થ લહે, સોમદિઠિ મઝુત્થ; ગુણ સંયોગ કરે સદા, વરજે દોષ અણુ-ત્થ. ૧૩. ગુણરાગી ગુણ સંગ્રહે, દ્વસે ન ગુણ અનંત; ઉવેખે નિર્ગુણ સદા, બહુ માને ગુણવંત. ૧૪. અશુભ કથા કલુષિત મતિ, નાસે રતન વિવેક; ધમ્માર્થિ સત કથ હુએ, ધર્મ નિદાન વિવેક. ૧૫. ધર્મ-શીલ અનુકૂલ યશ, સદાચાર પરિવાર; ધર્મ સુપખ્ખ વિઘને રહિત, કરી શકે તે સાર. ૧૬. માંડે સવિ પરિણામ હિત, દીરઘ દરશી કામ; લહે દોષ ગુણ વસ્તુના, વિશેષજ્ઞ ગુણધામ. ૧૭. વૃદ્ધાનુગત સુસંગતે, હોવે પરિણત બુદ્ધિ; વિનયવંત નિયમાં કરે, જ્ઞાનાદિકની શુદ્ધિ. ૧૮. ગુણ જોડે ગુરૂ આદરે, તત્ત્વબુદ્ધિ કૃત જાણ; પરહિતકારી પર પ્રતે, થાપે માર્ગ સુજાણ. ૧૯. શીખે લખે સુખે સકલ, લબ્ધ લક્ષ શુભ કાજ; એમ એકવીસ ગુણે વર્યો, લહે ધર્મનું રાજ. ૨૦. પૂરણ ગુણ ઉત્તમ કહ્યો, મધ્યમ પાદે હીન; અર્દ્ધ હીન જઘન્ય જન, અપર દરિદ્રી દીન. ૨૧. અરજેવરજી પાપને, એહ ધર્મ સામાન્ય; પ્રભુ તુઝ ભક્તિ જશ લહે, તેહ હોએ જન માન્ય. ૨૨.

ઢાલ બારમી

એકવીસ ગુણ જેણે લહ્યા, જે નિજ મર્યાદામાં રહ્યા; તેહ ભાવ શ્રાવકના લહે, તસ લક્ષણ એ તું પ્રભુ કહે. ૧. કૃતવ્રત કર્મા શીલાધાર, ગુણવંતોને ઋજુ વ્યવહાર; ગુરૂ સેવીને પ્રવચન દક્ષ, શ્રાવક ભાવે એ પ્રત્યક્ષ. ૨. શ્રવણ જાણણા ગ્રહણ ઉદાર, પડિ

સેવા એ ચાર પ્રકાર; પ્રથમ ભેદના મન ધારીયે, અર્થ તાસ ઈમ અવતારીયે. ૩. બહુ માને નિસુણે ગિયથ્થ, પાસેભંગાદિક બહુ અથ્થ; જાણે ગુરૂ પાસે વ્રત ગ્રહે, પાલે ઉપસર્ગાદિક સહે. ૪. સેવે આય તણા ઉદ્દેશ; પરગ્રહ તજે અણુબ્ભડવેસ; વચન વિકાર ત્યજે શિશુલીલ, મધુર ભણે એ ખટ વિધ શીલ. ૫. આયતને સેવે ગુણ-પોષ, પરગૃહ ગમને વાધે દોષ; ઉદ્ભટવેષ ન શોભા લાગ, વચન વિકારે જાગે રાગ. ૬. મોહ તણો શિશુલીલાલિંગ, અનર્થ દંડ અછે એ ચંગ; કઠિણ વચનનું જલ્પન જેહ, ધર્મીને નહિ સમ્મત તેહ. ૭. ઉદ્યમ કરે સદા સઝાય, કરણ વિનયમાં સર્વ ઉપાય; અનભિનિવેશી રૂચિ જિન આણ, ધરે પંચગુણ એહ પ્રમાણ. ૮. સઝાયે ધારે વૈરાગ, તપ નિયમાદિક કરણે રાગ; વિનય પ્રભુ જે ગુણ નિધિ તણો, જેમ મન વાધે આદર ઘણો. ૯. અનભિનિવેશી અવિતત્થ ગણે, ગીતારથ ભાષીત જે સુણે; સદ્દહણાયે સુણવા ચાહ, સમકિતનો મોટો ઉચ્છાહ. ૧૦. અવિતથ કથન અવંચક ક્રિયા, પાતિક પ્રગટન મૈત્રી પ્રિયા; બોધ બીજ સદ્ભાવે સાર, ચાર ભેદ એ ઋજુ વિવહાર. ૧૧. ગુરૂ સેવી ચઉવિહ સેવના, કારણ સંપાદન ભાવના; સેવે અવસરે ગુરૂને તેહ, ધ્યાન યોગનો ન કરે છેહ. ૧૨. તિહાં પ્રવર્તાવે પર પ્રતે, ગુરૂ ગુણ ભાખે નિજપર છતે; સંપાદે ઔષધ મુખ વલી, ગુરૂ ભાવે ચાલે અવિચલી. ૧૩. સૂત્ર અર્થ ઉસ્સગ્ગ વવાય, ભાવે વ્યવહારે સોપાય; નિપુણપણું પામ્યો છે જેહ, પ્રવચનદક્ષ કહિજે તેહ. ૧૪. ઉચિત સૂત્ર ગુરૂ પાસે ભણે, અર્થ સુતીર્થે તેહનો સુણે; વિષય વિભાગ લહે અવિવાદ, વળી ઉત્સર્ગ તથા અપવાદ. ૧૫. પક્ષભાવ વિધિ માંહે ધરે, દેશકાળ મુખ જેમ અનુસરે; જાણે ગીતારથ વ્યવહાર, તેમ સવિ પ્રવચન કુશલ ઉદાર. ૧૬. કિરિયા ગત એ ખટ વિધ લિંગ, ભાખે તું જિનરાજ અભંગ; એ વિધિ શ્રાવક જે આચરે, સુખ જશ લીલા તે આદરે. ૧૭.

ઢાલ તેરમી

ભાવ શ્રાવકના ભાખિયે, હવે સત્તર ભાવગત તેહો રે; નેહોરે,

પ્રભુ તુઝ વચને અવિચલ હોજો એ. ૧. ઇશ્થી ચંચલ ચિત્તથી, જે વાટ નરકની મોટી રે; ખોટી રે, છાંડે એ ગુણ ધુરે ગુણો એ. ૨. ઇંદ્રિય ચપલ તુરંગને, જે રૂંધે જ્ઞાનનીરા શિરે; ગારો રે, તે બીજો ગુણ શ્રાવક ધરે એ. ૩. કલેશતાણું કારણ ઘણું, જે અર્થ અસાર જ જાણે રે; આણે રે, તે ત્રીજો ગુણ નિજ સંનિધિ એ. ૪. ભવ વિડંબનામય અછે, વળી દુઃખરૂપી દુઃખહેતો રે; ચેતો રે, એમ ચોથો ગુણ અંગીકરે એ. ૫. ખણિ સુખ વિષય વિષોપમા, એમ જાણી નવી બહુ ઇહે રે; બીહે રે, તેથી પંચમ ગુણ વર્યો એ. ૬. તીવ્રારંભ તજે સદા, ગુણ છઠ્ઠાનો સંભગી રે; રાગી રે, નિરારંભ જનનો ઘણું એ. ૭. માને સત્તમ ગુણ વર્યો, જનપાસ સદૃશ ગૃહવાસો રે; અભ્યાસો રે, મોહ જિતવાનો કરે એ. ૮. અઠમ દંસણ ગુણ ભર્યો, બહુ ભાંત કરે ગુરૂ ભક્તિ રે; શક્તિ રે, નિજ સદ્દહણાની ફોરવે એ. ૯. લોકસન્ના અવિપરિહરે, જાણે ગાડરિઆ પરિવાહો રે; લાહો રે, એમ નવમા ગુણનો સંપજે એ. ૧૦. આગમને આગળ કરે, તે વિણ કુણ મારગ સાખીરે; ભાખી રે, એમ કિરિયા દશમા ગુણ થકી એ. ૧૧. આપ અબાધાયે કરે, દાનાદિક ચાર શક્તિ રે; વ્યક્તિ રે, એમ આવે ગુણ અગ્યારમો એ. ૧૨. ચિંતામણિ સરિખા લહી, નવિ મુગ્ધ હસ્યો પણ લાજે રે; ગાજે રે, જિન ધર્મે એ ગુણ બારમો એ. ૧૩. ધન ભવનાદિક ભાવમાં જે, નવિ રાગી નવિ દ્વેષી રે; સમપેખી રે, તે વિલસે ગુણ તેરમે એ. ૧૪. રાગ દ્વેષ મધ્યસ્થનો. સમગુણ ચૌદમે ન બાંધે રે; સાધે રે, તે હઠ છાંડી મારગ ભલો એ. ૧૫. ક્ષણ ભંગુરતા ભાવતો. ગુણ પન્નરમે સેવતો રે; સંતો રે, ન ધનાદિ સંગતિ કરે એ. ૧૬. ભાવ વિરતિ સેવે મને, ભોગાદિક પર અનુરાધે રે; બોધે રે, એમ ઉલ્લસે ગુણ સોળમે એ. ૧૭. આજ કાલ એ છાંડિસુ, એમ વેશ્યાપરે નિસનેહો રે; ગેહોરે, પર માને ગુણ સત્તરમે એ. ૧૮. એ ગુણ વૃંદે જે ભર્યા, તે શ્રાવક કહિયે ભાવે રે; પાવેરે, સુજશ પૂર તુઝ ભક્તિથી એ. ૧૮.

ઢાલ ચૌદમી

તે ભાવ સાધુપણું લહે, જે ભાવ શ્રાવક સાર; તેહના લક્ષણ સાત છે, સવિ જાણેહો તું ગુણ ભંડાર; સાહેબજી સાચી તાહરી વાણી. ૧. કિરિયા માર્ગ અનુસારણી, શ્રદ્ધા પ્રવર અવિવાદ; ઋજુ ભાવે પન્નવણિજ્જતા, કિરિયામાં હો નિત્યે અપ્રમાદ. સા૦ ૨. નિજ-શક્તિ સારૂ કાજનો, આરંભ ગુણ અનુરાગ; આરાધના ગુરૂ આણની, જેહથી લહિયે હો ભવજલ તાગ. સા૦ ૩. માર્ગ સમયની તિથિ તથા, સંવિજ્ઞ બુધની નીતિ; એ દોઈ અનુસારે ક્રિયા, જે પાળે હો તે ન લહે ભીતિ. સા૦ ૪. સૂત્રે ભણ્યું પણ અન્યથા, જુદું જ બહુ ગુણ જાણ; સંવિજ્ઞ વિબુધે આચર્યું, કાંઇ દિસેહો કાલાદિ પ્રમાણ. સા૦ ૫. કલ્પનું ધરવું ઝોલિકા, ભાજને દવરકદાન; તિથિ પજૂસણની પાલટી, ભોજન વિધિહો ઇત્યાદિ પ્રમાણ. સા૦ ૬. વ્યવહાર પાંચે ભાષીયા, અનુક્રમે જેહ પ્રધાન; આજ તો તેમાં જીત છે, તે તજિયેહો કેમ વગર નિદાન. સા૦ ૭. શ્રાવક મમત્વ અશુદ્ધ વળી, ઉપકરણ વસતિ આહાર; સુખશીલ જે જન આચરે, નવિ ધરિયેહો તે ચિત્ત લગાર. સા૦ ૮. વિધિ સેવના અવિતૃપ્તિ શુભ, દેશના ખલિત વિશુદ્ધિ; શ્રદ્ધા ધર્મ ઇચ્છા ઘણી, ચઉભેદેહો એમ જાણે સુબુદ્ધિ. સા૦ ૯. દ્રઢરાગ છે શુભ ભોજ્યમાં, જેમ સેવતાયે વિરૂદ્ધિ; આપદામાં રસ જાણને, તેમ મુનીને હો ચરણે તે શુદ્ધિ. સા૦ ૧૦. જેમ તૃપ્તિ જગ પામે નહી, ધન હીન લેતો રત્ન; તપ વિનય વેયાવચ પ્રમુખ, તેમ કરતો હો મુનિવર બહુ યત્ન. સા૦ ૧૧. ગુરૂની અનુજ્ઞા લેઇને, જાણે તો પાત્ર કુપાત્ર; તેમ દેશના શુદ્ધિ દિએ, જેમ દીપે હો નિજ સંયમ ગાત્ર. સા૦ ૧૨. જે કદાચિત લાગે વ્રતે, અતિચાર પંક કલંક; આલોયણે તે શોધતા, મુનિ ધરે હો શ્રદ્ધા-નિઃશંક. સા૦ ૧૩. શ્રદ્ધા થકી જે સર્વ લહે, ગંભીર આગમ ભાવ; ગુરૂ વચને પન્નવણિજ્જતે, આરાધક હો હોવે સરલ સ્વભાવ. સા૦ ૧૪. ષટકાય ઘાત પ્રમત્તને, પડિલેહણાદિક યોગ; જાણી પ્રમાદી નવિ હોએ, કિરિયામાં હો મુનિ શુભ સંયોગ. સા૦ ૧૫. જેમ ગુરુ

આર્ય મહાગિરિ, તેમ ઉઝમે બલવંત; બલ અવિષય નવિ ઉઝમે, શિવ ભૂતિહો જેમ ગુરુ હીલંત. સા૦ ૧૬. ગુણવંતની સંગતિ કરે, ચિત્ત ધરંત ગુણ અનુરાગ; ગુણ લેશ પણ પરનો થુણે, નિજ દેખ હો અવગુણ વડભાગ. સા૦ ૧૭. ગુરૂ ચરણ સેવા રત્ત હોઇ, આરાધતો ગુરૂ આણ; આચાર સર્વનો મૂલ ગુરૂ, તે જાણો હો ચતુર સુજાણ. સા૦ ૧૮. એ સાત ગુણ લક્ષણ વર્યો, જે ભાવ સાધુ ઉદાર; તે વરે સુખ જશ સંપદા, તુજ ચરણે હો જશ ભક્તિ અપાર. સા૦ ૧૯.

ઢાલ પંદરમી

ધન્ય તે મુનિવરા રે, જે ચાલે સમ ભાવે; ભવ સાયર લીલાએ ઉતરે, સંયમ કિરિયા નાવે. ધન્ય૦ ૧. ભોગ પંકતજી ઉપર બેઠા, પંકજ પરે જે ન્યારા; સિંહપરે નિજ વિક્રમ શૂરા, ત્રિભુવન જન આધારા. ધન્ય૦ ૨. જ્ઞાનવંત જ્ઞાની શું મળતા, તન મન વચને સાચા; દ્રવ્ય ભાવ સુધા જે ભાખે, સાચી જિનની વાચા. ધન્ય૦ ૩. મૂલ ઉત્તર ગુણ સંગ્રહ કરતા, ત્યજતા ભિક્ષા દોષો; પગ પગ વ્રત દૂષણ પરિહરતા, કરતા સંયમ પોષો. ધન્ય૦ ૪. મોહ પ્રતે હણતા નિત આગમ, ભણતા સદગુરૂ પાસે; દૂષમ કાળે પણ ગુણવંતા, વરતે શુભ અભ્યાસે. ધન્ય૦ ૫. છઠ્ઠું ગુણઠાણું ભવ અડવી, ઉલંઘણ જેણે લહિયું; તસ સોભાગ સકલ મુખ એકે, કેમ કરિ જાયે કહિયું. ધન્ય૦ ૬. ગુણઠાણાની પરિણતિ જેહની, ન છીપે ભવ જંજાલે; રહે શેલડી ઢાંકી રાખી, કે તો કાલ પરાલે. ધન્ય૦ ૭. તેહવા ગુણ ધરવા અણધીરા, જો પણ સૂધું ભાષી; જિનશાસન શોભાવે તે પણ, સુધા સંવેગ પાષી. ધન્ય૦ ૮. સદ્દહણા અનુમોદન કારણ, ગુણથી સંયમ કિરિયા; વ્યવહારે રહિયા તે ફરશે, જે નિશ્ચય નય-દરિયા. ધન્ય૦ ૯. દુઃકરકાર થકી પણ અધિકા, જ્ઞાન ગુણે ઇમ તેહો; ધર્મદાસ ગણી વચને લહિયે, જેહને પ્રવચન નેહો. ધન્ય૦ ૧૦. સુવિહિત ગચ્છ કિરિયાનો ધોરી, શ્રીહરિભદ્ર કહાય; એહ ભાવ ધરતો તે કારણ, મુઝ મન તેહ સુહાય. ધન્ય૦ ૧૧. સંયમ ઠાણ

વિચારી જોતા, જો ન લહે નિજ સાખે; તો જૂઠું બોલીને દુરમતિ, શું સાધે ગુણ પાખે. ધન્ય૦ ૧૨. નવિ માયા ધર્મે નવિ કહેવું, પરજનની અનુવૃત્તિ; ધર્મ વચન આગમમાં કહિયે, કપટ રહિત મન વૃત્તિ. ધન્ય૦ ૧૩. સંયમ વિણ સંયતતા થાપે, પાપ શ્રમણ તે ભાખ્યો; ઉત્તરાધ્યયને સરલ સ્વભાવે, શુદ્ધ પ્રરૂપક દાખ્યો. ધન્ય૦ ૧૪. એક બાળ પણ કિરિયા નયેતે, જ્ઞાન નયે નવિ બાળા; સેવા યોગ્ય સુસંયતને તે, બોલે ઉપદેશમાલા. ધન્ય૦ ૧૫. કિરિયા નયે પણ એક બાલ તે, જે લિંગી મુનિરાગી; જ્ઞાન યોગમાં જશ મન-વરતે, તે કિરિયા સોભાગી. ધન્ય૦ ૧૬. બાળાદિક અનુકૂલ ક્રિયાથી, આપે ઇચ્છા યોગી; અધ્યાત્મ મુખ યોગ અભ્યાસે, કેમ નવ કહિયે યોગી. ધન્ય૦ ૧૭. ઉચિત ક્રિયા નિજ શક્તિ છાંડિ, જે અતિ વેગે ચઢતો; તે ભવસ્થિતિ પરિપાક થયા વિણ, જગમાં દિસે પડતો. ધન્ય૦ ૧૮. માચે મોટાઇમાં જે મુનિ, ચલવે ડાકડમાલા; શુદ્ધ પ્રરૂપણ ગુણવિણ ન ઘટે, તસ ભવ અરહટમાલા. ધન્ય૦ ૧૯. નિજગુણ સંચે મન નવિ ખંચે, ગ્રંથ ભણી જન વંચે; લુંચે કેશન મુંચે માયા, તો વ્રત ન રહે પંચે. ધન્ય૦ ૨૦ યોગ ગ્રંથના ભાવ ન જાણે, જાણે તો ન પ્રકાશે; ફોકટ મોટાઇ મન રાખે, તસ ગુણ દૂરે નાસે. ધન્ય૦ ૨૧. મેળે વેશે મહિયલ મ્હાલે, બકપરે નીચો ચાલે; જ્ઞાન વિના જગ ધંધે ઘાલે, તે કેમ મારગ ચાલે. ધન્ય૦ ૨૨. પર પરિણતિ પોતાની માને, વરતે આરત ધ્યાને; બંધ મોક્ષ કારણ ન પીછાને, તે પહિલે ગુણ ઠાણે. ધન્ય૦ ૨૩. કિરિયા લવપણ જે જ્ઞાનીનો, દષ્ટિ થીરાદિક લાગે; તેથી સુજશ લહિજે સાહિબ, સીમંધર તુઝ રાગે. ધન્ય૦ ૨૪.

ઢાલ સોલમી

સ્વામી સીમંધરા તું ભલે ધ્યાઇયે, આપણો આતમા જેમ પ્રકટ પાઇયે; દ્રવ્ય ગુણ પજ્જાવા તુઝ યથા નિર્મલા, તેમ મુઝ શકિતથી જઇવિ ભવ સામલા. ૧. ચાર છે ચેતનાની દશા અવિતથા, બહુ શથન શયન જાગરણ ચોથીતથા; મિચ્છ અવિરત્ત

સુયત તેરમે તેહની, આદિ ગુણ ઠામે નયચક્ર માંહે મુની. ૨. ભાવ સંયોગજા કર્મ ઉદયાગતા, કરમ નવિ જીવ નવિ મૂલતે નવિ છતાં; ખડીયથી ભિતિમાં જેમ હોએ શ્વેતતા, ભીતિ નવિ ખડીય નવિ તેહ ભ્રમસંગતા. ૩. દેહ નવિ વચન નવિ જીવ નવિ ચિત્ત છે, કર્મ નવિ રાગ નવિ દ્વેષ નવિ ચિત્ત છે, પુદ્ગલિ ભાવ પુદ્ગલપણે પરિણમે, દ્રવ્ય નવિ જૂઓ એક હોવે કિમે. ૪. પંથીજન લુંટતાં ચોરને જેમ ભણે, વાટ કો લુંટિયે તેમજ મૂઢોગિણે; એકક્ષેત્રે મલ્યા અણુતણી દેખતો, વિકૃતિ એ જીવની પ્રકૃતિ ઉવેષતો. ૫. દેહ કર્માદિ સવિ કાજ પુદ્ગલતણા, જીવના તેહ વ્યવહાર માને ઘણા; સયલ ગુણઠાણ જીઅઠાણ સંયોગથી, શુદ્ધ પરિણામ વિણ જીવ કાર્ય નથી. ૬. નાણ દંસણ ચરણ શુદ્ધ પરિણામ જે, તંત જોતા નહે જીવથી ભિન્નતે; રત્ન જેમ જ્યોતિથી કાજ કારણ પણે, રહિત એમ એકતા સહજ નાણી સુણે. ૭. અંશ પણ નવિ ઘટે પૂરણ દ્રવ્યના, દ્રવ્ય પણ કેમ કહું દ્રવ્યના ગુણ વિના; અકલને અલખ એમ જીવ અતિ તંતથી, પ્રથમ અંગે વદ્યો અપદને પદ નથી. ૮. શુદ્ધતા ધ્યાન એમ નિશ્ચયે આપનું, તુઝ સમાપતિ ઔષધ સકલ પાપનું; દ્રવ્ય અનુયોગ સંમતિ પ્રમુખથી લહી, ભક્તિ વૈરાગ્યને જ્ઞાન ધરિયે સહી. ૯. જેહ અહંકાર મમકારનું બંધનં, શુદ્ધ નય તે દહે દહન જેમ ઇંધનં; શુદ્ધ નય દીપિકા મુક્તિ મારગ ભણી, શુદ્ધ નય આથ છે સાધુને આપણી. ૧૦. સકલ ગણિ પિટકનું સાર જેણે લહ્યું, તેહને પણ પરમસાર એહજ રહ્યું; ઉઘ નિર્યુક્તિમાં એહ વિણ નવિ મિટે, દુઃખ સવિ વચન એ પ્રથગ અંગે ઘટે. ૧૧. શુદ્ધ નય ધ્યાન તેહને સદા પરિણમે, જેહને શુદ્ધ વ્યવહાર હીયડે રમે; મલિન વસ્ત્રે યથા રાગ કુંકુમ તણો, હીન વ્યવહાર ચિત્ત એહથી નવિ ગુણો. ૧૨. જેહ વ્યવહાર સેઢી પ્રથમ છાંડતા, એક એ આદરે આપ મત માંડતા; તાસ ઉતાવળે નવિ ટલે આપદા, ક્ષુધિત ઇચ્છાએ ઉંબર ન પાચે કદા. ૧૩. ભાવ લવજેહ વ્યવહાર ગુણથી ભલે, શુદ્ધ નય ભાવના તેહથી નવિ ચલે; શુદ્ધ વ્યવહાર ગુરૂ યોગ પરિણતપણું,

તેહ વિણુ શુદ્ધ નયમાં નહિ તે ઘણું. ૧૪. કેઈ નવિ ભેદ જાણે અપરિણતમતી, શુદ્ધ નય અતિહિ ગંભિર છે તેવતી; ભેદ લવ જાણતાં કંઇ મારગ તજે, હોય અતિ પરિણતી પર સમયસ્થિતિ ભજે. ૧૫. તેહ કારણ થકી સર્વ નય નવિ કહ્યા, કાલિક શ્રુત માંહે તીનપ્રાયે લહ્યા; દેખી આવશ્યકે શુદ્ધ નયધુરે ભણી, જાણિયે ઉલટી રીતિ ઓધિકતણી. ૧૬. શુદ્ધ વ્યવહાર છે ગચ્છ કિરિયા સ્થિતિ, દુપ્પસહ જાવ તિરથ કહ્યું છે નીતિ; તેહ સંવિજ્ઞ ગીતાર્થથી સંભવે, અવર એરંડસમ કોણુ જગ લેખવે. ૧૭. શાસ્ત્ર અનુસાર જે નવિ હઠે તાણિયે, નીતિ તપ ગચ્છની તે ભલી જાણિયે; જીત દાખે જિહાં સમય સારૂ બુધા, નામને ઠામ કુમતે નહી જસ મુધા. ૧૮. નામ નિગ્રંથ છે પ્રથમ એહનું કહ્યું. પ્રથમ અડપાટ લગે ગુરૂ ગુણે સંગ્રહ્યું; મંત્ર કોટી જપી નવમ પાટે ચદા, તેહ કારણ થયું નામ કોટીક તદા. ૧૯. પંદરમે પાટે શ્રી ચંદ્રસૂરે કર્યું; ચંદ્રગચ્છ નામ નિર્મલપણે વિસ્તર્યું; સોળમે પાટ વનવાસ નિર્મમ મતિ, નામ વનવાસી સામંત ભદ્રોયતિ. ૨૦. પાટ છત્રીશમે સર્વદેવાભિધા, સૂરિવડ ગચ્છ તિહાં નામ શ્રવણે સુધા; વડ તળે સૂરિ પદ આપીયું તે વતી, વળીય તસ બહુ ગુણે જેહ વાધ્યાયતી. ૨૧. સૂરિ જગ-ચંદ જગ સમરસ ચંદ્રમા, જેહ ગુરૂ પટે ચઉ અધિક ચાલીસમા; તેહ પામ્યું તપાનામ બહુ તપ કરી, પ્રગટ આ ઘાટપુરી વિજય કમલાવરી. ૨૨. એહ ખટનામ ગુણ ઠામ તપ ગણુતણા, શુદ્ધ સદ્દહણ ગુણ રયણ એહમાં ઘણા; એહ અનુગત પરંપર ભણી સેવતા, જ્ઞાન યોગે વિબુધ પ્રગટ જગ દેવતા. ૨૩. કોઈ કહે મુક્તિ છે વિણતાં ચીથરાં, કોઇ કહે સહજ જમતાં ઘર દહિથરાં; મૂઢ એ હોય તસ ભેદ જાણે નહી, જ્ઞાન યોગે ક્રિયા સાધતાં તે સહી. ૨૪. સરળ ભાવે પ્રભો શુદ્ધ એમ જાણતાં, હું લહું સુજસ તુઝ વચન મન આણતાં; પૂર્વ સુવિહિતતણા ગ્રંથ જાણી કરી, મુજ હોજો તુઝ કૃપા ભવપયો નિધિતરી. ૨૫.

ઢાલ સત્તરમી

આજ જિનરાજ મુજ કાજ સિદ્ધા સવે, વિનતી માહરી ચિત્તધારી;

માર્ગજો મેં લહ્યો તુજ કૃપા રસ થકી, તો હુઈ સંપદા પ્રગટ સારી. આજ૦ ૧. વેગલો મત હુજે દેવ મુજ મન થકી, કમલના વનથકી જેમ પરાગો; ચમક પાષાણુ જેમ લોહને ખેંચસે, મુક્તિને સેહેજ તુઝ ભક્તિ રાગો. આજ૦ ૨. તું વસે જો પ્રભો હર્ષ ભર હીયડલે, તો સકલ પાપના બંધ ત્રુટે; ઉગતે ગગન સૂર્યતણે મંડલે, દહદિશિ જેમ તિમિર પડલ ફૂટે. આજ૦ ૩. સીંચજે તું સદા વિપુલ કરૂણારસે, મુઝ મને શુદ્ધમતિ કલ્પવેલી; નાણુ દંસણુ કુસુમ ચરણવર મંજરી, મુક્તિ ફલ આપશે તે એકલી. આજ૦ ૪. લોક સન્નાથકી લોક બહુ બાઉલો, રાઉલોદાસ તે સવિ ઉવેખે; એક તુઝ આણુસું જેહ રાતા રહે, તેહને એહ નિજ મિત્ર દેખે. આજ૦ ૫. આણુ જિન ભાણુ તુઝ એક હું શિર ધરૂં, અવરની વાણી નવિ કાન સુણિયે; સર્વ દર્શન તણું મૂલ તુઝ શાસનં, તેણુ તે એક સુવિવેક થુણિયે. આજ૦ ૬. તુઝ વચન રાગ સુખ સાગરે હું ગણું, સકલ સુર મનુજ સુખ એક બિંદૂ; સાર કરજો સદા દેવ સેવક તણી, તું સુમતિ કમલિની વન દિણંદૂ. આણ૦ ૭. જ્ઞાન યોગે ધરી તૃપ્તિ નવિ લાજિયે, ગાજિયે એક તુઝ વચન રાગે; શક્તિ ઉલ્લાસ અધિકો હુસે તુઝ થકી, તું સદા સકલ સુખ હેત જાગે. આજ૦ ૮. વડ તપા ગચ્છ નંદન વને સુરતરૂ, હીર વિજયો જયો સૂરિ રાયા; તાસ પાટે વિજયસેન સૂરિસરૂ, નિતનમે નરપતિ જાસ પાયા. આજ૦ ૯. તાસ પાટે વિજય દેવ સૂરિસરૂ, પાટ તસ ગુરૂ વિજયસિંહ ધોરી; જાસ હિત શીખથી માર્ગ એ અનુસર્યો, જેહથી સવિ ટળી કુમતિ ચોરી. આજ૦ ૧૦ હીર ગુરૂશીશ અવતંસ મોટો હુઓ, વાચકાં રાજ કલ્યાણવિજયો; હેમ ગુરૂ સમ વડે શબ્દ અનુશાસને, શીસતસ વિબુધવર લાભ વિજયો. આજ૦ ૧૧. શીસતસ જિત વિજયો જયો વિબુધવર, નય વિજય વિબુધ તસ સુગુરૂ ભાયા; રહિઅ કાશી મઠે જેહથી મેં ભલે, ન્યાય દર્શન વિપુલ ભાવ પાયા. આજ૦ ૧૨. જેહથી શુદ્ધ લહિયે સકલ નવ નિપુણ, સિદ્ધ સેનાદિ કૃત શાસ્ત્ર ભાવા; તેહ એ સુગુરૂ કરૂણા પ્રભો તુઝ સુગુણ, વયણ રયણાયરી મુઝ નાંવાં. આજ૦ ૧૩.

કળશ

ઇમ સકલ સુખકર દુરિત ભયહર, સ્વામી સીમંધર તણી; એ વિનતિ જે સુણે ભાવે, તે લહે લીલા ઘણી; શ્રી નય વિજય બુધ ચરણ સેવક, જશ વિજય બુધ આપણી; રૂચિ શક્તિ સારૂ પ્રગટ કીધી, શાસ્ત્ર મર્યાદા ભણી. ૧.

૩૮. શ્રીમદ્યશોવિજયજી ઉપાધ્યાયજી કૃત વીર સ્તુતિરૂપ દોઢશો ગાથાનું હુંડીનું સ્તવન.

(મંગલાચરણ)

પ્રણમ્ય શ્રી મહાવીરં, શંકરં શિવ સૌખ્યદં; ધીર વીરં પ્રકુર્વેહં, શ્રી વીર સ્તવવાર્તિકં. ૧.

ઢાલ પહેલી

પ્રણમી શ્રી ગુરુના પયપંકજ, થુણશું વીર જિણંદ; ઠવણ નિક્ષેપ પ્રમાણ પંચાંગી, પરખી લહું આણંદ રે; જિનજી તુજ આણા શિર વહીએ, તુજ શાસન નય શુદ્ધ પરૂપણ, ગુણથી શિવ સુખ લહિએ રે. જિ૦ ૧. શ્રી અનુયોગ દ્વારે ભાખ્યા, ચાર નિક્ષેપા સાર; ચાર સત્ય દશ સત્યા ભાખ્યા, ઠાણાંગે નિરધાર રે. જિનજી૦ તુ૦ ૨. જાસ ધ્યાન કિરિયા માંહિ આવે, તેહ સત્ય કરી જાણું; શ્રી આવશ્યક સૂત્ર પ્રમાણે, વિગતે તેહ વખાણું રે. જિ૦ તુ૦ ૩. ચોવીસથ્થય માંહિ નિક્ષેપા, નામ દ્રવ્ય દોય ભાવું; કાઉસ્સગ્ગ આલાવે ઠવણા, ભાવ તે સઘલે લાવું રે. જિનજી૦ તુ૦ ૪. પુસ્તક લિખિત સકલ જિમ આગમ, તિમ આવશ્યક એહ; ભગવઇ નંદી સાખે સમ્મત, તેહમાં નહીં સંદેહ રે. જિ૦ તુ૦ ૫. સૂત્ર આવશ્યક જે ઘર ઘરનું, કહેશે તે અજ્ઞાની; પુસ્તક અર્થ પરંપર આવ્યું, માને તેહજ જ્ઞાની રે. જિ૦ તુ૦ ૬. બંભીલિપી શ્રીગણધર દેવે, પ્રણમી ભગવઇ આદે; જ્ઞાન તણી તે ઠવણા અથવા, દ્રવ્ય શ્રુત અવિવાદે રે. જિ૦ તુ૦ ૭. ભેદ અઢારજ બંભીલિપીના, સમવાયાંગે દીઠા; શુદ્ધ અર્થ મરડી ભવ બહુલા, ભમશે કુમતિ દીઠા રે. જિ૦ તુ૦ ૮. બંભીલિપી જો તેહનો કરતા, તો લેખક પણ આવે; ગુરુ આણા

વિણુ અર્થ કરે જે, તેહનો બોલ ન ભાવે રે. જિ૦ તુ૦ ૯. જિન-વાણી પણ દ્રવ્ય શ્રુત છે, નંદી સુત્રને લેખે; જિમ તે તિમ બંભી-લિપી નમિયે, ભાવ તે દ્રવ્ય વિશેષે રે. જિ૦ તુ૦ ૧૦. જેમ અજીવ સંયમનું સાધન, જ્ઞાનાદિકનું તેમ; શુદ્ધ ભાવે આરોપે વિધશું, તેહને સઘળે એમ રે. જિ૦ તુ૦ ૧૧. શુદ્ધ ભાવ જેહનો છે તેહના, ચાર નિક્ષેપા સાચા; જેહમાં ભાવ અશુદ્ધ છે તેહના, એક કાચે સવિ કાચા રે. જિ૦ તુ૦ ૧૨. દશવૈકાલિક દૂષણ દાખ્યું, નારી ચિત્રને ઠામે; તો કેમ જિન પ્રતિમા દેખીને, ગુણુ નવિ હોય પરિણામે રે. જિ૦ તુ૦ ૧૩. રૂચકદ્વીપે એક ડગલ જાતાં, પડિમા નગિય આણુંદે; આવતાં એક ડગલે નંદીસરે, બીજે ઇહાં જિન વંદે રે. જિ૦ તુ૦ ૧૪. ત્રિછી ગતિએ ભગવઈ ભાખી, જંઘા ચારણ કેરી; પંડગવન નંદન ઇહાં પડિમા, ઉર્ધ્વ નમે ઘણેરી રે. જિ૦ તુ૦ ૧૫. વિદ્યાચરણ તે એક ડગલે, માનુષોત્તરે જાય; બીજે નંદીસરે જિન પ્રતિમા, પ્રણમી પ્રમુદિત થાય રે. જિ૦ તુ૦ ૧૬. તિહાંથી પડિમા વંદણ કારણ, એક ડગલે ઇહાં આવે; ઉર્ધ્વપણે જાતાં બે ડગલે, આવતાં એક સ્વભાવ રે. જિ૦ તુ૦ ૧૭. શતકવીશમે નવમ ઉદ્દેશે, પ્રતિમા મુનિવર વંદી; ઇમ દેખીજે અવલા ભાજે, તસ મતિ કુમતિ ફાંદી રે. જિ૦ તુ૦ ૧૮. આલોઅણાનું ઠાણ કહ્યું જે; તેહ પ્રમાદ ગતિકેરો; તીરંગ તે જે જાત્ર વિચાલે, રહે તે ખેદ ઘણેરો રે. જિ૦ તુ૦ ૧૯. કરી ગોચરી જિમ આલોએ, દશવૈકાલિક સાખે; તિમ એ ઠામ પ્રમાદ આલોએ, નહી દોષ તે પાખે રે. જિ૦ તુ૦ ૨૦. કહે કોઇ એ કહેવા માત્રજ, કોઈ ન ગયો નવિ જાશે; નહી તો લવણ શિખા માંહે જાતાં, કેમ આરાધક થાશે રે. જિ૦ તુ૦ ૨૧. સત્તર સહસ્સ જોયણ જઇ ઉંચા, ચારણ તીર્છા ચાલે; સમવાયંગે પ્રગટ પાઠ એ શું કુમતિ ભ્રમ ઘાલે રે. જિ૦ તુ૦ ૨૨. ચૈત્ય શબ્દનો જ્ઞાન અર્થ તે, કહો કરવો કુણ હેતે; જ્ઞાન એક ને ચૈત્ય ઘણાં છે, ભૂલે જડ સંકેતે રે. ૨૩. જિ૦ તુ૦ ૨૩. રુચકાદિના ચૈત્ય નમ્યા તે, સાસય પડિમા કહીએ, જેહ ઇહાંના તેહ અશાશ્વત, બેઉમા ભેદ ન લહીએ

રે. જિ૦ તુ૦ ૨૪. જે ઉપર સાહેબ તુજ કરૂણ, શુદ્ધ અર્થ તે ભાખે; તુજ આગમનો શુદ્ધ પ્રરૂપક, સુજશ અમિયરસ ચાખે રે. જિ૦ તું૦ ૨૫.

ઢાલ બીજી

તુજ આણા મુજ મનવસી, જિહાં જિન પ્રતિમા સુવિચાર; લાલરે૦ રાયપસેણી સૂત્રમાં, સૂરિઆભતણા અધિકાર લાલરે૦ તુજ૦ ૧. તે સુર અભિનવ ઉપન્યો, પૂછે સામાનિક દેવ; લાલરે૦ શું મુજ પૂરવ ને પછી, હિતકારી કહો તતખેવ. લાલરે૦ તુ૦ ૨. તે કહે એહ વિમાનમાં, જિન પડિમા દાઢા જેહ; લાલરે૦ તેહની તમે પૂજા કરો, પૂર્વ પચ્છાહિત એહ. લાલરે૦ તુ૦ ૩. પૂરવ પચ્છા શબ્દથી, નિત્ય કરણી જાણું સોય; લાલરે૦ સમકિત દૃષ્ટિ સદ્દહે, તે દ્રવ્ય થકી કયમ હોય. લાવરે૦ તુ૦ ૪. દ્રવ્ય થકી જે પૂજીયા, પ્રહરણ કોશાદિ અનેક; લાલરે૦ તેહથી બેઉ જૂદાં કહ્યાં, એ તો સાચો ભાવ વિવેક. લાલરે૦ તુ૦ ૫. ચક્ર રયણ જિન નાણની, પૂજા જે ભરતે કીધ; લાલરે૦ જ્યમ તે ત્યમ અંતર ઇહાં, સમકિત દૃષ્ટિ સુપ્રસિદ્ધ. લાલરે૦ તુ૦ ૬. પહેલે ભવ પૂરવ કહે, જ્ઞાતા દર્દુર સંબંધ; લાલરે૦ પચ્છા કડુઅ વિષય કહ્યા, વલી મૃગાપુત્ર પરબંધ. લાલરે૦ તુ૦ ૭. આગમે ભીભદ્રા કહ્યા, ગઇ દિઈ કલ્લાણા દેવ; લાલરે૦ તસ પૂરવ પચ્છા કહે, ત્રિહુંકાલે હિત જિન સેવ. લાલરે૦ તુ૦ ૮. જસ પૂરવ પચ્છા નહીં, મધ્યે પણ તસ સંદેહ; લાલરે૦ એમ પહેલે અંગે કહ્યું, છે સૂધો અર્થ તે એહ. લાલરે૦ તુ૦ ૯. પચ્છા પેચ્છા શબ્દનો, જે ફેર કહે તે દુઠ; લાલરે૦ શબ્દ તણી રચના ઘણી, પણ અર્થ એક છે પુઠ. લાલરે૦ તુ૦ ૧૦. વાંચી પુસ્તક રત્નનાં, હવે લેઈ ધરમ વ્યવસાય; લાલરે૦ સિદ્ધાયતને તે ગયો જિહાં દેવચ્છંદનો ઠાય. લાલરે૦ તુ૦ ૧૧. જિન પ્રતિમા દેખી કરી, કરે શિર પ્રણામ શુભ બીજ; લાલરે૦ પુષ્પમાલ્ય ચૂર્ણ કરી, વસ્રાભરણે વળી પૂજ. લાલરે૦ તુ૦ ૧૨. ફૂલ પગર આગે કરી, આલેખે મંગલ આઠ; લાલરે૦ ધૂપ દેઈ કાવ્ય સ્તવી કરે, શક્ર સ્તવનો પાઠ.

લાલરે૦ તુ૦ ૧૩. જેહના સ્વમુખે જિન કહે, ભવસિદ્ધિ પ્રમુખ છ બોલ; લાલરે૦ તાસ ભગતિ જિન પૂજના, નવિ માને તેહ નિટોલ. લાલરે૦ તુ૦ ૧૪. પ્રભુ આગળ નાટક કર્યું, ભગતિ સૂરિયાભને સાર; લાલરે૦ ભગતિ તણાં ફળ શુભ કહ્યાં, શ્રી ઉત્તરાધ્યયન મોઝાર. લાલરે૦ તુ૦ ૧૫. અંગ ઉપાંગે ઘણે કહી, એમ દેવ દેવીની ભક્તિ; લાલરે૦ આરાધતા તેણે થઇ, ઇહાં તામલી ઇંદ્રની યુક્તિ. લાલરે૦ તુ૦ ૧૬. ભક્તિ જીત ધર્મે કરી, લીએ દાઢા અવર જિન અંગ; લાલરે૦ થૂભ રચે સુર ત્રણ તે, કહે જંબૂપન્નત્તી ચંગ. લાલરે૦ તુ૦ ૧૭. અંગ પાંચમે શતક, પંચમ ઉદ્દેશે ઇંદ; લાલરે૦ દાઢતણી આશાતણા, ટાલે તે વિનય અમંદ. લાલરે૦ તુજ૦ ૧૮. સમક્તિ દૃષ્ટિ સુરતણી, આશાતના કરશે જેહ; લાલરે૦ દુર્લભબોધિ તે થશે, ઠાણાંગે ભાખ્યું એહ. લાલરે૦ તુ૦ ૧૯. તેહને જશ બોલે કહ્યું, વળી સુલભ બોધત થાય; લાલરે૦ તેણે પૂજાદિક તેહનાં, કરણી શિવ હેતુ કહાય. લાલરે૦ તુ૦ ૨૦. તપ સંયમ તરૂસમ કહ્યા, ફૂલસમ તે સુર શિવશર્મ; લાલરે૦ સુર કરણી માને નહીં, નવિ જાણ્યો તેણે એ મર્મ. લાલરે૦ તુ૦ ૨૧. દશવૈકાલિકે નર થકી, સુર અધિક વિવેક જણાય; લાલરે૦ દ્રવ્યસ્તવ તો તેણે કર્યાં, માને તસ સુજશ ગવાય. લાલરે૦ તુ૦ ૨૨.

ઢાળ ત્રીજી

શાસન તાહરૂં અતિ ભલું, જગ નહિ કોઈ તસ સરખું રે; તેમ તેમ રાગ ઘણો વધે, જેમ જેમ જુગતિ શું પરખું રે. શા૦ ૧. શ્રી અરિહંતને તેહનાં, ચૈત્ય નમું અનેરાં રે; અંબડને તસ શિષ્યનાં, વચન ઉપવાઈ ઘણેરાં રે. શા૦ ૨. ચૈત્ય શબ્દતણો અર્થ તે, પ્રતિમા નહિ કોઈ બીજો રે; જેહ દેખી ગુણ ચિંતિએ, તેહજ ચૈત્ય પતીજો રે. શા૦ ૩. એમજ આલાવે આણંદને, જિને પ્રતિમા નતિ દીસે રે; સપ્તમ અંગના અર્થથી, તે નમતાં મન હીસે રે. શા૦ ૪. પરતિર્થી સુર તેહની, પ્રતિમાની નતિ વારી રે; તેણે મુનિ જિન પ્રતિમાતણી, વંદન નતિ નિરધારી રે. શા૦ ૫. ત્રણ પરતિર્થીએ

જે પરિગ્રહ્યા, મુનિ તે તો પરતીચ્છી રે; ત્રણ શરણ માંહે ચૈત્ય તે, કહે પ્રતિમા શિવ અચ્છી રે. શા૦ ૬. દાન કહ્યું પ્રતિમા પ્રત્યે, એમ કહે જે છલ હેરી રે; ઉત્તર તાસ સંભવતણી, શૈલી છે સૂત્ર કેરી રે. શા૦ ૭. દશવિધ બહુવિધ જ્યમ કહ્યું, વૈયાવચ્ચ જડ જોગેરે; દશમે તે અંગે તથા ઈહાં, જોડીએ નય ઉપયોગે રે. શા૦ ૮. સાધુને જિન પ્રતિમાતણું, વૈયાવચ્ચ તિહાં બોલ્યું રે; એહ અર્થ થકી કુમતિનું, હિયડું કાંઇ ન ખોલ્યું રે. શા૦ ૯. સંઘતણી જેમ થાપના, વૈયાવચ્ચ જસ વાહો રે; જાણીએ જિન પ્રતિમાતણું, તેમ ઈહાં કવણ વિવાદો રે. શા૦ ૧૦. એમ સવિ શ્રાવક સાધુને, વંદના અધિકારો રે; સૂત્રે કહ્યો પ્રતિમાતણો, હવે કહું પૂજા વિચારો રે. શા૦ ૧૧. યાગ અનેક કર્યાં કહ્યાં, શ્રી સિદ્ધારથ રાજે રે; તે જિન પૂજાના કલ્પમાં, પશુના યાગ ન છાજેરે. શા૦ ૧૨. શ્રી જિન પાસને તિરથે, સમણોપાસક તેહો રે; પ્રથમ અંગે કહ્યો તેહને, શ્રી જિન પૂજાનો નેહો રે. શા૦ ૧૩. શ્રેણિક મહાબલ પ્રમુખના, એમ અધિકાર અનેકોરે; છેદે અંગે વળી દ્રૌપદી, પૂજા પ્રગટ વિવેકોરે. શા૦ ૧૪. નારદ દેખીને નવિ થઇ, ઉભી તેહ સુજાણ રે; જાણીએ તેણે તે શ્રાવિકા, અક્ષર એહજ પ્રમાણ રે. શા૦ ૧૫. આંબિલ અંતર છાનું, ઉપસર્ગે તપ કીધું રે; કેમ નવિ કહિએ તે શ્રાવિકા, ધર્મે કાર્ય સીધું રે. શા૦ ૧૬. રાયકન્યા કહી શ્રાવિકા, ન કહી જે ભૂલે રે; રાજીમતી કહી તેહવી, તિહાં સંદેહ તે ઝુલે રે. શા૦ ૧૭. હરિ પરે કર્મ નિયાણનું, ઈહ ભવે ભોગ ન નાસે રે; સમકિત લહે પરણ્યા પછી, કહે તે શું ન વિમાસ રે. શા૦ ૧૮. જિણઘર કેણે કરાવિયું, તિહાં પ્રતિમાને પઇઠારે; તેહની પૂજા તે કોણ કરે, એમ પરખે તે ગરિઠ્ઠરે. શા૦ ૧૯. વર નવિ માગ્યો છે પૂજતાં, શક્રસ્તવે શિવ માગેરે; ભકિતસમી સુરિયાભને, વિરતી વિશેષથી જાગેરે. શા૦ ૨૦. ધર્મ વિનય અરિહંતનો, એમ એ વાગવ યારોરે; સંભવે સર્વને જાણિએ,

સમકિત શુધ્ધ આચારેરે. શા૦ ૨૧. આનંદનો વિધિ નવિ કહ્યો, રાય પ્રદેશીને પાઠેરે; સંભવ સર્વ ન માનશો, વીંટાશો તેહ આઠેરે. શા૦ ૨૨. પડિક્કમણાદિક ક્રમ નહીં, પાઠે સપ્તમ અંગેરે; પઢમ અનુયોગથી પ્રકરણે, સર્વ કહ્યો વિધિ સર્વ કહો રંગરે. શા૦ ૨૩. કિહાં એક એક દેશજ ગ્રહે, કિહાં એક એક ગ્રહે તે અશેષેરે; કિહાં એક ક્રમ ઉતક્રમ ગ્રહે, એ શ્રુતશૈલી વિશેષેરે. શા૦ ૨૪. શાસનની જે પ્રભાવના, તે સમકિતના આચારેરે; શ્રી જિન પૂજાએ જે કરે, તે લહે સુજશ ભંડારેરે. શા૦ ૨૫.

ઢાલ ચોથી

કોઇ કહે જિન પૂજતાંજી, જે ષટકાય આરંભ; તે કેમ શ્રાવક આચરેજી, સમકિતમાં થિરથંભ; સુખદાયક તોરી આણા મુજ સુપ્રમાણ. ૧. તેહને કહીએ જતના ભકિત, કિરિયામાં નહીં દોષ; પડિક્કમણે મુનિદાન વિહારે, નહીંતો હોય તસ પોષ. સુ૦ ૨. સાહમ્મિ વચ્છલ પડિમ્મય પોસહ, ભયવઇ અંગ પસિદ્ધ; ઘર નિર્વાહ ચરણ લિએ તેહનાં,, જ્ઞાતામાંહિ હરિ કીધ. સુ૦ ૩. કુણિક રાય ઉદાયન કીધાં, વંદન મહ સુવિવેક; ન્હાયા કયબલિકમ્મા કહિયા, તુંગીય શ્રાદ્ધ અનેક. સુ૦ ૪. સમકિત સંવરની તે કિરિયા, તેમ જિન પૂજા ઉદાર; હિંસા હોય તો અર્થ દંડમા, કહે નહિ તેહ વિચાર. સુ૦ ૫. નાગ ભૂત જક્ષાદિક હેતે, પૂજા હિંસા ઉત્ત; સૂગડાંગમાં નવિ જિન હેતે, બોલે જે હોએ જુત્ત. સુ૦ ૬. જ્યાં હિંસા તિહાં નહીં જિનઆણા, તો કેમ સાધુ વિહાર; કમ્મબંધ નહીં જયણા ભાવે, એ છે શુભ વ્યવહાર. સુ૦ ૭. પ્રથમ બંધ ને પછી નિર્જરા, કૂપતણારે દિઠંત; કહી કોઇ એહ બુધ ભાષે, ભાવ તે શુચિ જલ તંત. સુ૦ ૮. ઉપાદાનવશે બંધન કહિયું, તસ હિંસા શિર ઉપચાર; પુષ્પાદિક આરંભતણો એમ, હોય ભાવે પરિહાર. સુ૦ ૯. જલ તરતાં જલ ઉપર મુનિને, જેમ કરૂણારે રંગ; પુષ્પાદિક શ્રાવકને તેમ, પૂજા માંહિ ચંગ. સુ૦ ૧૦. પાત્ર દાનથી શુભ વિપાક જેમ, લહે સુબાહુકુમાર; પહેલે ગુણઠાણે ભદ્રક પણ,

ત્યમ જિન પૂજા ઉદાર. સુ૦૧૧. પાત્ર૦ ઉપલક્ષણથી જેમ શીલાદિક; તેમ જિન પૂજા પ્રકાર. સુ૦ ૧૨. મેઘ જીવ ગજ શસ અનુકંપા, દાન સુબાહુ વિચાર; પહેલે ગુણઠાણે પણ સુંદર, જેમ જિન પૂજા પ્રકાર. સુ૦ ૧૩. દાન દેવ પૂજાદિક સઘલા; દ્રવ્યસ્તવ કહ્યાં જેહ; અસદારંભી તસ અધિકારી, માંડી રહે જે ગેહ. સુ૦ ૧૪. સદારંભમાં ગુણ જાણીજે, અસદારંભ નિવૃત્તિ; અરમણીકતા ત્યાગે ભાખી, એમજ પ્રદેશી પ્રવૃત્તિ. સુ૦ ૧૫. લિખન શિલ્પશત ગણિત પ્રકાશ્યાં, ત્રણ પ્રજા હિત હેત; પ્રથમ રાય શ્રી ઋષભ જિણંદે, તિહાં પણ એ સંકેત. સુ૦ ૧૬. યતનાએ સૂત્રે કહ્યું મુનિને, આર્ય કર્મ ઉપદેશ; પરિણામિ બુદ્ધિ વિસ્તારે, સમજે શ્રાધ અશેષ. સુ૦ ૧૭. આર્યકાર્ય શ્રાવકનાં જે છે, તેહમાં હિંસા દિઠ; હેતુ સ્વરૂપ અનુબંધ વિચારે, નાશે હેઈ નિજ પિઠ. સુ૦ ૧૮. હિંસા હેતુ અયતના ભાવે, જીવ વધે તે સ્વરૂપ; આણા ભંગ મિથ્યામતિ ભાવે તે અનુબંધ વિરૂપ. સુ૦ ૧૯. હેતુ સ્વરુપ ન હિંસા સેવી, સેવી તે અનુબંધ; તો જમાલિ પ્રમુખે ફલ પામ્યા, કડુઆં કરી બહુ ધંધ. સુ૦ ૨૦. સરૂપથી હિંસા ન ટળે છે, સમુદ્રજલે જે સિદ્ધ; વળી અપવાદ પદે જે વરતે, પણ તેણે શિવપદ લીધ. સુ૦ ૨૧. સાધુવિહાર પરે અનુબંધે, નહીં હિંસા જિનભક્તિ; એમ જે માને તેહની વાધે, સુજશ આગમ શક્તિ. સુ૦ ૨૨.

ઢાલ પાંચમી

સાસય પડિમા અડસય માને, સિદ્ધાયતન વિમાનેરે; ધન ધન જિન વાણી, પ્રભુ તેં ભાષી અંગ ઉવંગે; વર્ણવશું તેમ રંગેરે. ધન૦ ૧. કંચનમય કર પદ તલ સોહે, ભવિજનનાં મન મોહેરે; ધ૦ અંક રતનમય નખ સસનેહા, લોહિતાક્ષ મધિ રેહારે. ધ૦ ૨. ગાત્રયષ્ટિ કંચનમય સારી, નાભિ તે કંચનક્યારીરે; ધ૦ રિઠરતન રોમરાજિ વિરાજે, ચુંચુક કંચન છાજેરે. ધ૦ ૩. શ્રીવચ્છ તે તપનીય વિશાલા, હોઠ તે લાલ પ્રવાલારે; ધ૦ દંત ફટિકમય જીહ દયાલુ, વળી તપનીયનું તાલુરે. ધ૦ ૪. કનક નાશિકા તિહાં સુવિશેષા,

લોહિતાક્ષની રેખારે; ધ૦ લોહિતાક્ષ રેખિત સુવિશાલા, નયન અંક રતનાલારે. ધ૦ ૫. અચ્છિપત્તિ ભમુહા વળી કીકી, રિઠરતનમય નીકીરે; ધ૦ શ્રવણુ નિલાડવટી ગુણશાલા, કંચન ઝાકઝમાલારે. ધ૦ ૬. વજ્રરતનમય અતિહિ સોહાણી, શીશઘડી સુખ ખાણીરે; ધ૦ કેશ-ભૂમિ તમનીય નિવેશા, રિઠરતનમય કેશારે. ધ૦ ૭. પૂંઠે છત્ર ધરે પ્રત્યેકે, પ્રતિમા એક વિવેકેરે; ધ૦ દોય પાસે દોય ચામર ઢાલે, લીલાએ જિનને ઉવારેરે. ધ૦ ૮. નાગ ભૂત યક્ષ ને કંડધારા, આગે દોય ઉદારારે; ધ૦ તે પડિમા જિન પડિમા આગે, માનું સેવા માગેરે. ધ૦ ૯. ઘંટ કલશ ભૃંગાર આયંસા, થાલ પાઈ સુપઈઠારે; ધ૦ મનગુલિયા વાયકરગ પ્રચંડા, ચિત્તા રયણ કરંડારે. ધ૦ ૧૦. હય ગય નર કિન્નર કિંપુરિસા, કંઠ ઉરગ વૃષ સરિખારે; ધ૦ રય-ણપુંજ વળી ફૂલ ચંગેરી માલ્યને ચૂર્ણ અનેરી રે. ધન૦ ૧૧. ગંધ વસ્ત્ર આભરણ ચંગેરી, સરસવ પુંજરી કેરી રે: ધ૦ એમ પુષ્પાદિક પડલ વખાણ્યાં, આગે સિંહાસન જાણ્યાં રે. ધ૦ ૧૨. છત્ર ને ચામર આગે સમુગ્ગા, તૈલકુષ્ટભૃત જુગ્ગા રે: ધ૦ ભરિયા પત્ર ચોયગ સુવિલાસે, તગર એલા શુચિ વાસે રે. ધ૦ ૧૩. વળી હર-તાલ ને મનસિલ અંજન, સવિ સુગંધ મનરંજન રે: ધ૦ ધ્વજા એક શત આઠ એ પૂરાં, સાધન સર્વ સનૂરાંરે. ધ૦ ૧૪. સુર એ પૂજા સાધન સાથે, જિન પૂજે નિજ હાથે રે; ધ૦ સિદ્ધાયતને આપ વિમાને, થૂભાદિક બહુ માને રે. ધ૦ ૧૫. એહ અપૂર્વ દરિશણ દીઠું, સુરતરૂ ફલથી મીઠું રે; ધ૦ એ સંસાર સમુદ્રે નાવા, તારણ તરણ સહાવા રે. ધ૦ ૧૬. એમ વિસ્મય ભવભય ગુણરાગે ઝીલે તેહ અતાગે રે; ધ૦ રાચે માચે ને વળી નાચે, ધર્મધ્યાન મન સાચે રે. ધ૦ ૧૭. થેઇ થેઇ કરતાં દે તે ભમરી, હર્ષે પ્રભુ ગુણ સમરી રે; ધ૦ યોગ નિરાલબંન લય આણી, વશ કરતાં શિવરાણી રે. ધ૦ ૧૮. એમ નંદીશ્વર પ્રમુખ અનેરાં, શાશ્વત ચૈત્ય ભલેરાં રે; ધ૦ ત્યાં જિન પૂજે તે અનુમાને, જનમ સફલ નિજ માને રે. ધ૦ ૧૯. કલ્યાણક અઠ્ઠાઈ વરષી, તિથિ ચઉમાસી

સરખી રે; ધ૦ તેહ નિમિત્તે સુર જિન અરચે, નિત્ય ભક્તિપણે વિરચે રે. ધ૦ ૨૦. ભાવ તે અખ્ખય ભાવે મલિયો, તે નવિ જાએ ટલિયો રે; ધ૦ ફરિ ત્રાંબૂ નવિ હોય નિષેધે, હુઓ હેમરસ વેધે રે. ધ૦ ૨૧.એક જલ લવ જલધિ ભલાએ, તો તે અક્ષય થાએ રે; ધ૦ આપ ભાવ જિન ગુણમાંહી આણે, તેમ તે અખય પ્રમાણે રે. ધ૦ ૨૨. અપુણરૂત્ત અડસય વડ વૃત્તે, એમ સુર ભાવે ચિત્તે રે; ધ૦ એમ જિન પૂજી જે ગુણ ગાવે, સુજશ લીલ તે પાવે રે. ધ૦ ૨૩.

ઢાલ છઠ્ઠી

સમકિત સુધ્ રે તેહને જાણીએ, જે માને તુઝ આણ; સૂત્ર તે વાંચે રે યોગ વહી કરી, કરે પંચાંગી પ્રમાણ. સ૦ ૧. ઉદ્દેશાદિક નહીં ચઉનાણનાં, છે સુઅનાણનાં તેહ; શ્રી અનુયોગ દ્વાર થકી લહી, ધરીએ યોગસું નેહ. સ૦ ૨. ઉદ્દેશાદિક ક્રમ વિણ જે ભણે, આશાતે તેહ નાણ; નાણાવરણી રે બાંધે તેહથી, ભગવઈ અંગ પ્રમાણ. સ૦ ૩. શ્રી નંદી અનુયોગ દ્વારમાં, ઉતરાધ્યયનેરે યોગ; કાલ ગ્રહણનોરે વિધિ સઘલો કહ્યો, ધરિએ તે ઉપયોગ. સ૦ ૪. ઠાણે ત્રીજે રે વળી દશમે કહ્યું, યોગ વહે જેહ સાધ; આગમે સિભદ્દા તે સંપજે, તરે સંસાર અગાધ. સ૦ ૫. યોગ વહીને રે સાધુ શ્રૂત ભણે, શ્રાવક તે ઉપધાનઃ તપ ઉપધાને રે શ્રૂત પરિગ્રહ કહ્યા, નંદીએ તેહ નિદાન. સ૦ ૬. ઇરિયાદિકનાં રે પટ ઉપધાન છે, તેણે આવશ્યક શુદ્ધ; ગૃહિ સામાયિક આદિ શ્રૂત ભણે, દીક્ષા લેઈ અલુદ્ધ. સ૦ ૭. સૂત્ર ભણ્યા કોઇ શ્રાવક નવી કહ્યા, લદ્ધઠા કહ્યા તેહ; પ્રથમ જ્ઞાન ને પછી દયા કહી, તિહાં સંજત ગુણ રેહ. ૮. નવમે અધ્યયનેરે બીજા અંગમાં, ઘરમાં દીવ ન દીઠ; વલિય ચૌદમે રે કહ્યું શિક્ષા લહે, ગ્રંથ તજે તે ગરિઠ. સ૦ ૯. સપ્તમ અંગે અપઢિયા સંભરી, દાખ્યા શ્રાધ અનેક; નવિ આચાર ધરાદિક તે કહ્યા, મોટો એહ વિવેક. સ૦ ૧૦. ઉત્તરાધ્યયનેરે કોવિદ જે કહ્યો, શ્રાવક પાલિત ચંપ; તે પ્રવચન નિગ્રંથ વચનથી, અર્થ વિવેક અકંપ. સ૦ ૧૧. સૂત્રે દીઠુંરે અત્ય તે સાધુને, સુર નરને વળી અવકજ સંચર

દ્વારેરે બીજે એમ કહ્યું, અંગ દશમે સમરચ્છ. સ૦ ૧૨. વલિય વિગયપડિબદ્ધ ને વાચના, શ્રી ઠાણાંગે નિષેધ; નવિય મનોરથ શ્રુત ભણવા તણો, શ્રાવકને સુપ્રસિદ્ધ. સ૦ ૧૩. વાચન દેતાંરે ગિહિને સાધુને, પાયચ્છિત્ત ચઉમાસ; કહ્યું નિશિથેરે તો શું એવડી, કરવી હોંશ નિરાશ. સ૦ ૧૪. ત્યજિય અસજ્જાઈ ગુરૂ વાચના, લેઇ યોગ ગુણવંત; જે અનુયોગ ત્રિવિધ સાચો લહે, કરે તે કર્મનો અંત. સ૦ ૧૫. સૂત્ર અર્થ પહેલો બીજો કહ્યો, નિજ્જુત્તિએ રે મીસ; નિરવિશેષ ત્રીજો અંગ પંચમે, એમ કહે તું જગદીશ. સ૦ ૧૬. સૂત્ર નિજ્જુત્તિરે બેઉ ભેદે કહે, ત્રીજું અનુયોગદ્વાર; કૂડા કપટીરે જે માને નહી, તેહને કવણ આધાર. સ૦ ૧૭. બદ્ધ તે સૂત્રેરે અર્થ નિકાચિયા, નિજ્જુત્તિએ અપાર; ઉપધિમાન ગણણાદિક કિહાં લહે, તે વિણુ માર્ગ વિચાર. સ૦ ૧૮. જો નિર્યુક્તિ ગઇ કુમતિ કહે, સૂત્ર ગયાં નહી કેમ; જેહ વાચનાએ આવ્યું તે સવે, માને તો હોએ એમ. સ૦ ૧૯. અંધા આગલ દર્પણ દાખવો, બહેરા આગલ ગીત; મૂરખ આગેરે કહેવું યુક્તિનું, એ સવિ એકજ રીત. સ૦ ૨૦. મારગ અર્થીરે પણ જે જીવ છે, ભદ્રક અતિહિ વિનીત; તેહને એ હિત શિખ સોહામણી, વળી જે સુનય અધીત. સ૦ ૨૧. પ્રવચન સાખેરે એમ એ ભાખિયા, વિગતે અરથ વિચાર; તુજ આગમનીરે ગ્રહિય પરંપરા. લહિયે જગ જયકાર. સ૦ ૨૨. ગુણ તુજ સઘલારે પ્રભુ કોણ ગણી શકે, આણા ગુણ લવ એક; એમ મે થુણતાંરે સમકિત દઢ કર્યું, રાખી આગમ ટેક. સ૦ ૨૩. આણા તાહરી રે જો મેં શિરધરી, તો શું કુમતિનું જોર; તિહાં નવિ પસરેરે બલ વિષધરતણું, કિંગારે જ્યહાં મોર. સ૦ ૨૪. પવિત્ર કરીજે રે જીહા તુજ ગુણે, શિર ધરિએ તુજ આણ; દીલથી કહીએરે પ્રભુ ન વિસારીએ, લહીએ સુજશ કલ્યાણ. સ૦ ૨૫.

કળશ

વર્ત્તમાન શાસનનો સ્વામિ, ચામીકર સમ દેહોજી; વીર જિનેશ્વર મેં એમ થુણિઓ, મન ધરી ધર્મ સનેહોજી; એહ તવન જે ભણશે ગણશે,

તસ ઘર મંગલ માલાજી;સમક્તિ ભાણુ હોશે ઘટ તેહને ,પરગટ ઝાક ઝમાલાજી. ૧. અર્થ એહના છે અતિ સૂક્ષ્મ, તે ધારો ગુરૂ પાસેજી; ગુરૂની સેવા કરતાં લહીએ, અનુભવ નિત્ય અભ્યાસેજી; જેહ બહુ શ્રુત ગુરૂ ગીતારથ, આગમના અનુસારીજી; તેહને પૂછી સંશય ટાલો, એ હિત શિખ છે સારીજી. ૨. ઇંદલપુરમાં રહિય ચોમાસું, ધર્મ ધ્યાન સુખ પાયાજી; સંવત સત્તર તેત્રીશ વરસે, વિજયદશમી મને ભાયાજી; શ્રી વિજય પ્રભસૂરિ સવાયા, વિજય રતન યુવરાયાજી; તસ રાજે ભવિજન હિત કાજે, એમ મેં જિનગુણ ગાયાજી. ૩. શ્રી કલ્યાણ વિજય વર વાચક, તપગચ્છ ગયણ દિણંદાજી; તાસ શિષ્ય શ્રી લાભ વિજય બુધ, ભવિજન કૈરવચંદાજી; તાસ શિષ્ય શ્રી જીત વિજય બુધ, શ્રી નયવિજય મુણિંદાજી; વાચક જશ વિજયે તસ શિષ્યે, શુણીયા વીર જિણંદાજી. ૪. દોસી મૂલાકાત સુવિવેકી, દોસી મેઘા હેતેજી; એહ તવન મેં કીધું સુંદર, શ્રુત અક્ષર સંકેતેજી; એ જિનગુણ સુરતરૂનો પરિમલ, અનુભવ તો તે લેશેજી; ભમર પરે જે અર્થી હોઇને, ગુરુઆણા શિર વહેશેજી. ૫.

૩૯. શ્રી સીમંધર સ્વામિની વિનતીરૂપ સવાસો ગાથાનું સ્તવન.

ઢાલ પહેલી

સ્વામિ સીમંધર વિનતી, સાંભલો માહરી દેવરે; તાહરી આણ હું શિર ધરૂં, આદરૂં તાહરી સેવ રે. સ્વામિ૦ ૧. કુગુરૂની વાસના પાશમાં, હરિણ પરે જે પડ્યા લોક રે; તેહને શરણ તુજ વિણ નહીં, ટળવળે બાપડા ફોક રે. સ્વામિ૦ ૨. જ્ઞાન દર્શન ચરણ ગુણ વિના, જે કરાવે કુલાચાર રે; લૂટીયા તેણે જન દેખતાં, કિહાં કરે લોક પોકાર રે. સ્વામિ૦ ૩. જેહ નહિ ભવ તર્યા નિર્ગુણી, તારશે કેણી પરે તેહ રે; એમ અજાણ્યા પડે ફંદમાં પાપ બંધે રહ્યા જેહ રે. સ્વામિ૦ ૪. કામકુંભાદિક અધિકનું, ધર્મનું કો નવી મૂલ રે; દોકડે કુગુરૂ તે દાખવે, શું થયું એહ જગ સૂલ રે. સ્વામિ૦ ૫. અર્થની દેશના જે દીએ, ઓલવે ધર્મના ગ્રંથ રે; પરમ પદના પ્રગટ ચોરજે, તેહથી કેમ વહે પંથ રે. સ્વામિ૦ ૬. વિષય રસમાં

ગૃહી માચિયા, નાચિયા કુગુરુ મદપૂર રે; ધૂમ ધામે ધમાધમ ચલી, જ્ઞાન મારગ રહ્યા દૂર રે. સ્વામિ૦ ૭. કલહકારી કદાગ્રહ ભર્યા, થાપતા આપણા બોલ રે; જિન વચન અન્યથા દાખવે, આજ તો વાજતે ઢોલ રે. સ્વામિ૦ ૮. કેઇ નિજ દોષને ગોપવા, રોપવા કેઇ મત કંદ રે; ધર્મની દેશના પાલટે, સત્ય ભાખે નહીં મંદ રે. સ્વામિ૦ ૯. બહુ મુખે બોલ એમ સાંભલી, નવિ ધરે લોક વિશ્વાસ રે; ઢૂંઢતા ધર્મને તે થયા, ભમર જેમ કમલ નિવાસ રે. સ્વામિ૦ ૧૦.

ઢાલ બીજી

એમ ઢૂંઢતાંરે ધર્મ સોહામણો, મિલિઓ સદગુરૂ એક; તેહને સાચોરે મારગ દાખવ્યો, આણી હૃદય વિવેક; શ્રી સીમંધર સાહેબ સાંભળો. ૧૧. પર ઘર જોતાંરે ધર્મ તુમે ફિરો. નિજ ઘર ન લહોરે ધર્મ; જેમ નવિ જાણેરે મૃગ કસ્તુરીઓ. મૃગમદ પરિમલ મર્મ. શ્રી૦ ૧૨. જેમ તે ભૂલોરે મૃગ દશો દિશિ ફિરે, લેવા મૃગમદ ગંધ; તેમ જગ ઢુંઢેરે બાહિર ધર્મને, મિથ્યા દૃષ્ટિ રે અંધ. શ્રી૦ ૧૩. જાતિ અંધનોરે દોષ ન આકરો, જે નવિ દેખે રે અર્થ; મિથ્યા દૃષ્ટિ રે તેહથી આકરો, માને અર્થ અનર્થ. શ્રી૦ ૧૪. આપ પ્રશંસેરે પરગુણ ઓલવે, ન ધરે ગુણનોરે લેશ; તે જિન વાણીરે નવિ શ્રવણે સુણે, દિએ મિથ્યા ઉપદેશ. શ્રી૦ ૧૫. જ્ઞાન પ્રકાશેરે મોહતિમિર હરે, જેહને સદગુરૂ સૂર; તે જિન દેખેરે સત્તા ધર્મની, ચિદાનંદ ભરપૂર. શ્રી૦ ૧૬. જેમ નિર્મલતારે રત્ન સ્ફટિકતણી, તેમ એ જીવ સ્વભાવ; તે જિન વીરેરે ધર્મ પ્રકાશીઓ, પ્રબલ કષાય અભાવ. શ્રી૦ ૧૭. જેમ તે રાતેરે ફૂલે રાતડું, શ્યામ ફૂલથીરે શ્યામ; પાપ પુણ્યથીરે તેમ જગ જીવને, રાગ દ્વેષ પરિણામ. શ્રી૦ ૧૮. ધર્મ ન કહિએરે નિશ્ચે તેહને, જેહ વિભાવ વડવ્યાધિ; પહેલે અંગેરે એણીપરે ભાખિયું, કરમે હોએ ઉપાધિ. શ્રી૦ ૧૯. જે જે અંશેરે નિરુપાધિકપણું, તે તે જાણો રે ધર્મ; સમ્યક્ દૃષ્ટિરે ગુણ ઠાણા થકી, જાવ લહે શિવ ધર્મ. શ્રી૦ ૨૦. એમ જાણીનેરે જ્ઞાન દશા ભજી, રહીએ આપ સ્વરૂપ; પર પરિણતિથીરે ધર્મ ન છાંડિએ, નવિ પડિએ ભવકૂપ. શ્રી૦ ૨૧.

ઢાલ ત્રીજી

જિહાં લગે આતમ દ્રવ્યનું, લક્ષણ નવિ જાણ્યું; તિહાં લગે ગુણ ઠાણું ભલૂં, કેમ આવે તાણ્યું; આતમ તત્વ વિચારીએ. ૨૨. આતમ અજ્ઞાને કરી, જે ભવ દુઃખ લહીએ; આતમ જ્ઞાને તે ટળે, એમ મન સદ્દહીએ. આતમ૦ ૨૩. જ્ઞાન દશા જે આકરી, તેહ ચરણ વિચારો; નિર્વિકલ્પ ઉપયોગમાં, નહીં કર્મનો ચારો. આતમ૦ ૨૪. ભગવઈ અંગે ભાખીઓ, સામાયિક અર્થ; સામાયિક પણ આતમા ધરો સુધો અર્થ. આતમ૦ ૨૫. લોક સાર અધ્યયનમાં, સમકિત મુની ભાવે; મુનિ ભાવજ સમકિત કહ્યું, નિજ શુદ્ધ સ્વભાવે. આતમ૦ ૨૬. કષ્ટ કરો સંજમ ધરો, ગાલો નિજ દેહ; જ્ઞાન દશા વિણ જીવને, નહી દુઃખનો છેહ. આતમ૦ ૨૭. બાહિર યતના બાપડાં, કરતાં દુહવાએ; અંતર જતના જ્ઞાનની, નવિ તેણ થાએ. આતમ૦ ૨૮. રાગ દ્વેષ મલ ગાળવા, ઉપશમ જલ ઝીલો; આતમ પરિણતિ આદરી, પર પરિણતિ પીલો. આતમ૦ ૨૯. હું એહનો એ માહરો, એ હું એણિ બુદ્ધિ; ચેતન જડતાં અનુભવે, ન વિમાસો શુધ્ધિ. આતમ૦ ૩૦. બાહિર દૃષ્ટિ દેખતાં, બાહિર મન ધાવે; અંતર દૃષ્ટિ દેખતાં, અક્ષય પદ પાવે. આતમ૦ ૩૧. ચરણ હોય લજ્જાદિકે, નવિ મનને ભંગે; ત્રીજે અધ્યયને કહ્યું, એમ પહેલે અંગે. આતમ૦ ૩૨. અધ્યાતમ વિણુ જે ક્રિયા, તનુમલ તોલે; મમકારાદિક યોગથી, એમ જ્ઞાની બોલે. આતમ૦ ૩૩. હું કરતા પરભાવનો, એમ જેમ જેમ જાણે; તેમ તેમ અજ્ઞાની પડે, નિજ કર્મને ઘાણે. આતમ૦ ૩૪. પુદ્ગલ કર્માદિકતણો, કરતા વ્યવહારે; કરતા ચેતન કર્મનો, નિશ્ચય સુવિચારે. આતમ૦ ૩૫. કરતા શુદ્ધ સ્વભાવનો, નયશુદ્ધે કહીએ; કરતા પર પરિણામનો, બેઉ કિરિયા ગ્રહીએ. આતમ૦ ૩૬.

ઢાલ ચોથી

શિષ્ય કહે જો પર ભાવનો, અકર્ત્તા કહ્યો પ્રાણી; દાન હરણાદિક કેમ ઘટે, કહે સદ્ગુરૂ વાણી; શુદ્ધ નય અર્થ મન ધારીએ. શુદ્ધ૦ ૩૭. ધર્મ નવિ દિએ નવિ સુખ દિએ, પરજંતુને દેતો;

આપ સત્તા રહે આપમાં, એમ હૃદયમાં ચેતો. શુદ્ધ૦ ૩૮. જોગવસે જે પુદ્ગલ ગ્રહ્યા, નવિ જીવનાં તેહ; તેહથી જીવ છે જૂજૂઓ, વળી જૂજૂઓ દેહ. શુદ્ધ૦ ૩૯. ભક્ત પાનાદિ પુદ્ગલ પ્રતે, ન દિએ છતિ વિના પોતે; દાન હરણાદિ પરજંતુને, એમ નવિ ઘટે જોતે. શુદ્ધ૦ ૪૦. દાનહરણાદિક અવસરે, શુભ અશુભ સંકલ્પે; દિએ હરે તું નિજ રૂપને, મુખે અન્યથા જલ્પે. શુદ્ધ૦ ૪૧. અન્યથા વચન અભિમાનથી, ફરી કર્મ તું બાંધે; જ્ઞાયક ભાવ જે એકલો, ગ્રહે તે સુખ સાધે. શુદ્ધ૦ ૪૨. શુભ અશુભ વસ્તુ સંકલ્પથી, ધરે જે નટમાયા; તે ટળે સહજ સુખ અનુભવે, પ્રભુ આતમરાયા. શુદ્ધ૦ ૩૩. પરતણી આશ વિષવેલડી, ફલે કર્મ બહુ ભાતિ; જ્ઞાન દહને કરી તે દહે, હોએ એક જે જાતિ શુદ્ધ૦ ૪૪. રાગ દોષે રહિત એક જે, દયા શુદ્ધ તે પાલે; પ્રથમ અંગે એમ ભાખિયું, નિજ શક્તિ અજુઆલે. શુદ્ધ૦ ૪૫. એકતા જ્ઞાન નિશ્ચય દયા, સુગુરૂ તેહને ભાખે; જેહ અવિકલ્પ ઉપયોગમાં, નિજ પ્રાણને રાખે. શુદ્ધ૦ ૪૬. જેહ રાખે પર પ્રાણને, દયા તાસ વ્યવહારે; નિજ દયા વિણ કહો પરદયા; હોએ કવણ પ્રકારે. શુદ્ધ૦ ૪૭. ફોક તેમ જ્ઞાનવિણ જેમ નગર મેદિની, જેમ જીવ વિણ કાયા; ફોક તેમ જ્ઞાનવિણ પરદયા, જિસી નટતણી માયા. શુદ્ધ૦ ૪૮. સર્વ આચારમય પ્રવચને, ભણ્યો અનુભવ યોગ; તેહથી મુનિ વમે મોહને, વળી અરતિ રતિ શોગ. શુદ્ધ૦ ૪૯. સૂત્ર અક્ષર પરાવર્ત્તના સરસ શેલડી દાખી; તાસ રસ અનુભવ ચાખીએ, જિહાં એક છે સાખી. શુદ્ધ૦ ૫૦. આતમરામ અનુભવ ભજો, તજો પરતણી માયા; એહ છે સાર જિન વચનનો, વળી એહ શિવ છાયા. શુદ્ધ૦ ૫૧.

ઢાલ પાંચમી

એમ નિશ્ચય નય સાંભલીજી, બોલે એક અજાણ; આદરશું અમે જ્ઞાનનેજી, શું કીજે પચ્ચખ્ખાણ; સોભાગી જિન સીમંધર સુણો વાત. ૫૨. કિરિયા ઉથાપી કરીજી, છાંડી તેણે લાજ; નવિ જાણે તે ઉપજેજી, કારણ વિણ નવિ કાજ. સો૦ ૫૩. નિશ્ચય નય અવલંબતાજી, નવિ જાણે તસ મર્મ; છાંડે જે વ્યવ-

હારનેજી, લોપે તે જિન ધર્મ. સો૦ ૫૪. નિશ્ચય દૃષ્ટિ હૃદય ધરીજી, પાલે જે વ્યવહાર; પુણ્યવંત તે પામશેજી, ભવ સમુદ્રનો પાર. સો૦ ૫૫. તુરંગ ચઢી જેમ પામિએજી, વેગે પુરનો પંથ; માર્ગ તેમ શિવનો લહેજી, વ્યવહારે નિગ્રંથ. સો૦ ૫૬. મહેલ ચઢંતાં જેમ નહીજી, તેહ તુરંગનું કાજ; સફલ નહી નિશ્ચય લહેજી, તેમ તનુ કિરિયા સાજ. સો૦ ૫૭. નિશ્ચય નવિ પામી શકેજી, પાલે નવિ વ્યવહાર; પુણ્ય રહિત જે એહવાનજી, તેહને કવણ આધાર. સો૦ ૫૮. હેમ પરિક્ષા જેમ હુવેજી, સહત હુતાસન તાપ; જ્ઞાનદશા તેમ પરખીએજી, જિહાં બહુ કિરિયા વ્યાપ. સો૦ ૫૯. આલંબન વિણુ જેમ પડેજી, પામી વિષમી વાટ; મુગ્ધ પડે ભવ કૂપમાંજી, તેમ વિણુ કિરિયા ઘાટ. સો૦ ૬૦. ચરિત્ત ભણી બહુ લોકમાંજી, ભરતાદિકનાં જેહ; લોપે શુભ વ્યવહારનેજી, બોધિ હણે નિજ તેહ. સો૦ ૬૧. બહુ દલ દિસે જીવનાજી, વ્યવહારે શિવ યોગ; છીંડી તાકે પાધરોજી, છોડી પંથ અયોગ. ૬૨. આવશ્યક માંહે ભાખિયોજી, એહજ અર્થ વિચાર; ફલ સંશય પણ જાણતાંજી, જાગીજે સંસાર. સો૦ ૬૩.

ઢાલ છઠ્ઠી

અવર ઇસ્યો નય સાંભલી, એક ગ્રહે વ્યવહારો રે; મર્મ દ્વિવિધ તસ નવિ લહે, શુદ્ધ અશુદ્ધ વિચારો રે. ૬૪. તુજ વિણુ ગતિ નહી જંતુને, તું જગજંતુનો દીવો રે; જીવીએ તુજ અવલંબને, તું સાહેબ ચિરંજીવો રે. તુજ૦ ૬૫. જેહ ન આગમ વારીઓ, દીસે અશઠ આચારો રે; તેહજ બુધ બહુ માનીઓ, શુદ્ધ કહ્યો વ્યવહારો રે. તુજ૦ ૬૬. જેહમાં નિજ મતિ કલ્પના, જેહથી નવિ ભવ પારો રે; અંધ પરંપરા બાંધિઓ, તેહ અશુદ્ધ આચારો રે. તુજ૦ ૬૭. શિથિલ વિહારીએ આચર્યાં, આલંબન જે કૂડાં રે; નિયત વાસારિક સાધુને, તે નવિ જાણીએ રૂડાં રે. તુજ૦ ૬૮. આજ ન ચરણ છે આકરૂ, સંહનનાદિક દોષે રે; એમ નિજ અવગુણ ઓલવી, કુમતિ કદાગ્રહ પોષે રે. તુજ૦ ૬૯. ઉત્તરગુણ માંહે હીણડા, ગુરૂ કાલાદિક પાખે રે; મૂલગુણે નહી હીણડા, એમ પંચા-

શક ભાખે રે. તુજ૦ ૭૦. પરિગ્રહ ગ્રહવશ લિંગીયા, લેઈ કુમતિ રજ માથે રે; નિજ ગુણ પર અવગુણ લવે, ઈંદ્રિય વૃષભ ન નાથે રે. તુજ૦ ૭૧. નાણ રહિત હિત પરિહરી, જિન દંસણ ગુણ લૂસે રે; મુનિ જનના ગુણ સાંભલી, તેહ અનારજ રૂસે રે. તુજ૦ ૭૨. અણુસમ દોષ જે પરતણા, મેરૂ સમાન તે બોલે રે; જેહસું પાપની ગોઠડી, તેહસું હિયડલું ખોલે રે. તુજ૦ ૭૩. સૂત્ર વિરૂદ્ધ જે આચરે, થાપે અવિધિના ચાલા રે; તે અતિ નિવિડ મિથ્યામતિ, બોલે ઉપદેશમાલા રે. તુજ૦ ૭૪. પામર જન પણ નવિ કહે, સહસા જૂઠ સશૂકો રે; જૂઠ કહે મુનિવેષ જે, તે પરમારથ મૂકો રે. તુજ૦ ૭૫. નિર્દય હૃદય છ કાયમાં, જે મુનિવેષે પ્રવર્ત્તે રે; ગૃહ યતિ ધર્મથી બાહેરા, તે નિર્ધન ગતિ વર્ત્તે રે. તુજ૦ ૭૬. સાધુ ભગતિ જિન પૂજના, દાનાદિક શુભ કર્મે રે; શ્રાવક જન કહ્યો અતિ ભલો, નહિ મુનિવેષ અધર્મે રે. તુજ૦ ૭૭. કેવલ લિંગ ધારીતણો, જે વ્યવહાર અશુદ્ધો રે; આદરીએ નવિ સર્વથા, જાણી ધર્મ વિરૂદ્ધો રે તુજ૦ ૭૮.

ઢાલ સાતમી

જે મુનિવેષ શકે નવિ છંડી, ચરણ કરણ ગુણ હીણાજી; તે પણ મારગ માંહે દાખ્યા, મુનિ ગુણ પક્ષે લીણાજી; મૃષાવાદ ભવકારણ જાણી, મારગ શુદ્ધ પ્રરૂપેજી; વંદે નવિ વંદાવે મુનિને, આપ થઈ નિજ પ્રરુપેજી. ૭૯. મુનિ ગુણ રાગે પૂરા શૂરા, જે જે જયણા પાલેજી; તે તેહથી શુભ ભાવ લહીને, કર્મ આપણા ટાલેજી; આપ હીનતા જે મુનિ ભાષે, માન સાંકડે લોકેજી; એ દુર્દ્ધર વ્રત એહનું દાખ્યું, જે નવિ ફૂલે ફોકેજી. ૮૦. પ્રથમ સાધુ બીજો વર શ્રાવક, ત્રીજો સંવેગ પાખીજી; એ ત્રણે શિવ મારગ કહીએ, જિહાં છે પ્રવચન સાખીજી; શેષ ત્રણ ભવ મારગ કહીએ, કુમત કદાગ્રહ ભરિયાજી; ગૃહિ યતિ લિંગ કુલિંગે લખીએ, સકલ દોષના દરિયાજી. ૮૧. જે વ્યવહાર મુગતિ મારગમાં, ગુણ ઠાણાને લેખેજી; અનુક્રમે ગુણ શ્રેણિનું ચઢવું, તેહજ જિનવર દેખેજી; જે પણ દ્રવ્યક્રિયા પ્રતિપાલે, તે પણ સન્મુખ ભાવેજી; શુક્લ બીજની ચંદ્રકળા જેમ,

પૂર્ણ ભાવમાં આવેજી. ૮૨. તે કારણ લજ્જાદિકથી પણ, શીલ ધરે જે પ્રાણીજી; ધન્ય તેહ કૃતપુણ્ય કૃતારથ, મહાનિસીથે વાણીજી; એ વ્યવહાર નયે મન ધારો, નિશ્ચય નય મત દાખ્યુંજી; પ્રથમ અંગમાં વિતિગિચ્છાએ, ભાવ ચરણ નવિ ભાખ્યુંજી. ૮૩.

ઢાલ આઠમી

અવર એક ભાખે આચાર, દયા માત્ર શુદ્ધજ વ્યવહાર; જે બોલે તેહજ ઉથ્થપે, શુદ્ધ કરૂં હું મુખ ઇમ જપે. ૮૪. જિન પૂજાદિક શુભ વ્યવહાર, તે માને આરંભ અપાર; નવિ જાણે ઉતરતાં નઇ, મુનિને જીવદયા કયાં ગઇ. ૮૫. જો ઉતરતાં મુનિને નદી, વિધિ જોગે નવિ હિંસા વદી; તો વિધિ જોગે જિન પૂજના, શિવ કારણ મત ભૂલો જના. ૮૬. વિષયારંભતણો જ્યાં ત્યાગ, તેહથી લહિએ ભવજલ તાગ; જિન પૂજામાં શુભ ભાવથી, વિષયારંભતણો ભય નથી. ૮૭. સામાયિક પ્રમુખે શુભ ભાવ, યદ્યપિ લહિએ ભવજલ નાવ; તો પણ જિન પૂજાએ સાર, જિનનો વિનય કહ્યો ઉપચાર. ૮૮. આરંભાદિક શંકા ધરી, જો જિનરાજ ભક્તિ પરહરી; દાન માન વંદન આદેશ, તો તુજ સબલો પડ્યો કલેશ. ૮૯. સ્વરૂપથી દીસે સાવદ્ય, અનુબંધે પૂજા નિર્વદ્ય; જે કારણ જિન ગુણ બહુ માન, જે અવસરે વરતે શુભ ધ્યાન. ૯૦. જિનવર પૂજા દેખી કરી, ભવિયણ ભાવે ભવજલ તરી; છક્કાયના રક્ષક હો વળી, એહ ભાવ જાણે કેવલી. ૯૧. જલ તરતાં જલ ઉપર યથા, મુનિને દયા ન હોએ વૃથા; પુષ્પાદિક ઉપર તિમ જાણ, પુષ્પાદિક પૂજાને ઠાણ. ૯૨. તો મુનિને નહિ કિમ પૂજના, એમ તું શું ચિંતે શુભ મના; રોગીને ઔષધ સમ એહ, નિરોગી છે મુનિવર દેહ. ૯૩.

ઢાલ નવમી

ભાવસ્તવ મુનિને ભલોજી, બેઉ ભેદે ગ્રહી ધાર; ત્રીજે અધ્યયને કહ્યોજી, મહાનિસિથ મઝાર; સુણો જિન તુઝ વિણ કવણ આધાર. ૯૪. વળી તિહાં ફલ દાખિયુંજી, દ્રવ્ય સ્તવનું રે સાર; સ્વર્ગ બારમું ગેહિનેજી, એમ દાનાદિક ચાર. સુણો૦

૯૫. છઠ્ઠે અંગે દ્રૌપદીજી, જિન પ્રતિમા પૂજેય; સૂરિયાભ પરે ભાવથીજી, એમ જિનવીર કહેય. સુણો૦ ૯૬. નારદ આવે નવિ થઇજી, ઉભી તેહ સુજાણ; તે કારણ તે શ્રાવિકાજી ભાખે આલ અજાણ. સુણો૦ ૯૭. જિન પ્રતિમા આગલ કહ્યોજી, શક્રસ્તવ તેણે નાર; જાણે કુણ વિણ શ્રાવિકાજી, એહ વિધ હૃદય વિચાર સુણો૦ ૯૮. પૂજે જિન પ્રતિમા પ્રતેજી, સૂરિયાભ સુરરાય; વાંચી પુસ્તક રત્નનાજી, લેઇ ધર્મ વ્યવસાય. સુણો૦ ૯૯. રાયપસેણી સૂત્રમાંજી, મોહોટો એહ પ્રબંધ; એહ વચન અણમાનતાંજી, કરે કરમનો બંધ. સુણો૦ ૧૦૦. વિજય દેવ વક્તવ્યતાજી, જીવાભિગમેરે એમ; જો થિતિ છે એ સુરતણીજી, તો જિન ગુણ શ્રુતિ કેમ. સુણો૦ ૧૦૧. સિદ્ધારથરાયે કર્યાજી, યાગ અનેક પ્રકાર; કલ્પસૂત્રે એમ ભાખિયુંજી, તે જિન પૂજા સાર. સુણો૦ ૧૦૨. શ્રમણોપાસક તે કહ્યાજી, પહેલા અંગમઝાર; યાગ અનેરા નવિ કરેજી, તે જાણો નિરધાર. સુણો૦ ૧૦૩. એમ અનેક સૂત્રે ભણ્યુંજી, જિન પૂજા ગૃહિકૃત્ય; જે નવિ માને તે સહીજી, કરશે બહુ ભવ નૃત્ય. સુણો૦ ૧૦૪.

ઢાલ દશમી

અવર કહે પૂજાદિક ઠામે, પુણ્યબંધ છે શુભ પરિણામે; ધર્મ ઇહાં નવિ કોઈ દીસે, જેમ વ્રત પરિણામે મન હીસે. ૧૦૫. નિશ્ચય ધર્મ ન તેણે જાણ્યો, જે સૈલેશી અંત વખાણ્યો; ધર્મ અધર્મતણા ક્ષયકારી, શિવસુખ દે જે ભવજલ તારી. ૧૦૬. તસ સાધન તું જે જે દેખે, નિજ નિજ ગુણઠાણાને લેખે; તેહ ધરમ વ્યવહારે જાણો, કારજ કારણ એક પ્રમાણો. ૧૦૭. એવંભૂતતણો મત ભાખ્યો, શુદ્ધ દ્રવ્ય નય એમ વળી દાખ્યો; નિજ સ્વભાવ પરણુતિ તે ધર્મ, જે વિભાવ તે ભાવજ કર્મ. ૧૦૮. ધર્મ શુદ્ધ ઉપયોગ સ્વભાવે, પુણ્ય પાપ શુભ અશુભ વિભાવે; ધર્મ હેતુ વ્યવહારજ ધર્મ, નિજ સ્વભાવ પરણુતિનો મર્મ. ૧૦૯. શુભ યોગે દ્રવ્યાશ્રવ થાય, નિજ પરિણામ ન ધર્મ હણાય; યાવત યોગ ક્રિયા નહીં થંભી, તાવત જીવ છે યોગારંભી. ૧૧૦. મલિનારંભ કરે જે કિરિયા, અસદારંભ

તજીને તરિયા; વિષય કષાયાદિકને ત્યાગે; ધર્મ મતિ રહિએ શુભ માગે. ૧૧૧. સ્વર્ગ હેતુ જો પુણ્ય કહીજે, તો સરાગ સંયમ પણ લીજે; બહુ રાગે જે જિનવર પૂજે, તસ મુનિની પરે પાતક ધ્રૂજે. ૧૧૨. ભાવસ્તવ એહથી પામીજે, દ્રવ્યસ્તવ એ તેણે કહી જે; દ્રવ્ય શબ્દ છે કારણ વાચી, ભર્મે મ ભુલો કર્મ નિકાચી. ૧૧૩.

ઢાલ અગ્યારમી.

કુમતિ એમ સકલ દૂરે કરી, ધારીએ ધર્મની રીત રે; હારીએ નવિ પ્રભુ બલ થકી, પામીએ જગતમાં જીત રે; સ્વામિ સીમંધરા તું જયો. ૧૧૪. ભાવ જાણે સકલ જંતુના, ભવ થકી દાસને રાખ રે; બોલિયા બોલ જે તે ગણું, સફલ જો છે તુજ સાખ રે. સ્વામિ૦ ૧૧૫. એક છે રાગ તુજ ઉપરે; તેહ મુજ શિવતરૂ કંદ રે; નવિ ગણું તુજ પરે અવરને, જો મિલે સુર નર વૃંદ રે. સ્વામિ૦ ૧૧૬. તુજ વિના મેં બહુ દુઃખ લહ્યાં, તુજ મિલે તે કેમ હોય રે; સેહ વિણુ મોર માચે નહીં, મેહ દેખી માચે સોય રે. સ્વામિ૦ ૧૧૭. મન થકી મિલન મેં તુજ કિયો, ચરણ તુજ ભેટવા સાંઇ રે; કીજિએ જતન જિન એ વિના, અવર ન વાંછિએ કાંઇ રે. સ્વામિ૦ ૧૧૮. તુજ વચન રાગ સુખ આગલે, નવિ ગણું સુરનર શર્મ રે; કોડિ જો કપટ કોઇ દાખવે, નવિ તજું તોએ તુજ ધર્મ રે. સ્વામિ૦ ૧૧૯. તું મુજ હૃદયગિરિમાં વસે, સિંહ જો પરમ નિરીહ રે; કુમત માતંગના જુથથી, તો કશી પ્રભુ મુજ બીહ રે. સ્વામિ૦ ૧૧૨. કોડિ છે દાસ પ્રભુ તાહરે, માહરે દેવ તું એક રે; કીજીએ સાર સેવકતણી, એ તુજ ઉચિત વિવેક રે. સ્વામિ૦ ૧૨૧. ભક્તિ ભાવે ઇસ્યું ભાખીએ, રાખીએ એહ મનમાંહી રે; દાસના ભવ દુઃખ વારિએ, તારિએ સો ગ્રહી બાંહી રે. સ્વામિ૦ ૧૨૨. બાળ જેમ તાત આગલ કહે, વિનવું હું તેમ તૂજ રે; ઉચિત જાણો તેમ આચરૂં, નવિ રહ્યો તુજ કિસ્યું ગુજ રે. સ્વામિ૦ ૧૨૩. મુજ હોજો ચિત્ત શુભ ભાવથી, ભવ ભવ તાહરી સેવ રે; યાચિએ કોડિ યતને કરી, એહ તુજ આગલે દેવ રે. સ્વામિ૦ ૧૨૪.

કળશ

ઈમ સકલ સુખકર, દુરિત ભયહર, વિમલ લક્ષણ ગુણધરો; પ્રભુ અજર અમર નરિંદ વંદિત, વિન૦યો સીમંધરો; નિજ નાદતર્જિત મેઘગર્જિત, ધૈર્યનિર્જિત મંદરો; શ્રી નયવિજય બુધ ચરણ સેવક, જશવિજય બુધ જય કરો. ૧૨૫

૪૦. નિશ્ચય વ્યવહાર ગર્ભિત શ્રી શાંતિ જિન સ્તવન.

ઢાલ પહેલી

શાંતિ જિણેસર કેસર, અર્ચિત જગ ધણી રે; અ૦ સેવા કીજે સાહિબ, નિત્ય નિત્ય તુમ તણી રે; નિ૦ તુઝ વિણ દૂજો દેવ, ન કોઈ દયાલુઓ રે: નિ૦ મન મોહન ભવિ બોહન, તુંહી મયાલુઓ રે. તું૦ ૧. દુરિત અપાસન શાસન, તું જગ પાવનો રે; તું૦ સુકૃત ઉલ્લાસન, કર્મ નિકાસન ભાવનો રે; નિ૦ સિંહાસન પદ્માસન, બેઠો જે ચવે રે; બે૦ જગ ભાસન પર શાસન, વાસન ખેપવે રે; વા૦ વાણી ગંગ તરંગ, સુરંગ તે ઉચ્છલે રે; સુ૦ નયગમ ભંગ પ્રમાણ, પ્રવાહ ઘણા ભલે રે: પ્ર૦ નિશ્ચય નય વ્યવહાર, તિહાં ભમરી ભમે રે; તિ૦ બુદ્ધિ નાવ જસ ચાલે, તેહને સહુ નમે રે. તે૦ ૩. નિશ્ચય ને વ્યવહાર, તણી ચર્ચા ઘણી રે: ત૦ જાણે પણ જન તાણે, દિલ રૂચી આપણી રે: દિ૦ સ્યાદ્વાદ ઘર માંહી ચડયા હોય ઘોડલા- રે; ઘ૦ હેખે પક્ષ ઉવેખે, તે જગ થોડલા રે. તે૦ ૪. માંહોમાંહે તે બહુ જેમ, નય ચર્ચા કરે રે; ન૦ ભરત ક્ષેત્રના ભાવિક, શ્રાવક મન ધરે રે; શ્રા૦ તેમ હું કાંઈક ઢાલ, રસાલે દાખવું રે; ર૦ પણ તુજ વચન પ્રમાણ, તિહાં મુજ ભાખવું રે. તિ૦ ૫.

ઢાલ બીજી

નિશ્ચય નયવાદી કહે, એક ભાવ પ્રમાણ છે સાચો રે; વાર અનંતી જે લહી, તે ક્રિયામાં મત રાચો રે; ચતુર સનેહી સાંભલો. ૧. ભરત ભૂપ ભાવે તર્યો, વળી પરિણામે મરૂદેવા રે; ગ્રૈવેયક ઉપર નહીં, ફલે દ્રવ્ય ક્રિયાની સેવા રે. ચ૦ ૨. નય વ્યવહાર કહે તુમે, કેમ ભાવ ક્રિયા વિણ લહેશો રે; રત્ન શોધ શતપુટ પરે, ક્રિયા

તે સાચી કહેશો રે. ચ૦ ૩. એક સહેજે એક યત્નથી, જેમ ફલ કેરો પરિપાકો રે; તેમ ક્રિયા પરિણામનો, જગ ભિન્ન ભિન્ન છે વાકો રે. ચ૦ ૪. સહેજે ફલ અમે પામશું, એમ ગલીઆ બદલ જે થાએ રે; સહેજે તૃપ્તા તે હોશે, કાં અન્ન કવલ કરી ખાએ રે. ચ૦ ૫. વિણુ વ્યવહારે ભાવ જે, તે તો ક્ષણુ તોલો ક્ષણુ માસો રે; તેહથી હાંસી ઉપજે, વળી દેખે લોક તમાસો રે. ચ૦ ૬. ગુરૂકુલવાસી ગુણુ નીલો, વ્યવહારે થિર પરિણામો રે; ત્રિવિધ અવંચક જોગથી, હોએ સુજસ મહોદય કામો રે. ચ૦ ૭.

ઢાલ ત્રીજી

નિશ્ચય કહે કુણુ ગુરુ કુણુ ચેલા, ખેલે આપહી આપ અકેલા; જાસ પ્રકાશે જગ સવિ ભાસે, નવનિધિ અષ્ટમાહા સિદ્ધિ પાસે. ૧. મોહના રંગીલા હમારા, સોહના સુખ સંગી; કર્મ વિભાવ શક્તિ જે તોડે, તે સ્વભાવ શક્તિ શું જોડે; ભાંગ્યો ભરમ મરમ સવિ જાણ્યો, પૂર્ણ જ્ઞાન નિજરૂપ પિછાણ્યો. મો૦ ૨. કરતા હુઈ હાથી પરે જૂઝે, સાખી નિજ ગુણુ માંહે સલૂઝે; કરતા તે ક્રિયા દુઃખ વેદે, સાખી ભવતરુ કંદ ઉચ્છેદે મો૦ ૩. જ્ઞાનીને કરણી સવિ થાકી, હુઈ રહ્યો નરમ કરમ સ્થિતિ પાકી; માલા અણુદેખે જે ભમતો, તે દેખી હોએ નિજ ગુણુ રમતો. મો૦ ૪. ભાવ અશુધ્ધ જે પુદ્ગલ કેરા, તે તો જાણ્યા સબહી અનેરા; મોક્ષરૂપ અમે નિજ ગુણુ વરિયા, તે અર્થે કરશે કુણુ કિરિઆ મો૦ ૫. હવે વ્યવહાર કહે સુણો પ્યારા, એ મીઠા તુમ બોલ દુચારાઃ ભણુતાંને અણુકરતાં ભાસો, વચન વીર્ય કરી આપ વિમાસો. મો૦ ૬. જે અભિમાન રહિત તે સાખી, શક્તિ ક્રિયામાં તે છે આખી; ક્રિયા જે શુભ જોગે માંડે, ખેદાદિક દૂષણુ સવિ છાંડે. મો૦ ૭. ભુખ ન ભાંજે ભોજન દીઠે, વિણુ ખાંડે તુષ વ્રીહી ન નીઠે; માંજ્યા વિણુ જેમ પાત્ર ન આછું, ક્રિયા વિણુ તેમ સાધન પાછું. મો૦ ૮. મોક્ષ રૂપ આતમ નિરધારી, નવિ થાકયા જિણુવર ગણધારી; ક્રિયા જ્ઞાન જે અનુક્રમે સેવે, સુજસ રંગ તેહને પ્રભુ દેવે. મો૦ ૯.

ઢાલ ચોથી

નિશ્ચય કહે વિણુ ભાવ પ્રમાણે, કિરિયા કામ ન આવે; આવ્યો ભાવ તો ક્રિયા થાકી, ધ્રાયાં જમણુ ન ભાવે; માનો બોલ હમારો રાજ, તાણા તાણુ ન કીજે. ૧. શ્રમણુ હુઈ ગણુધર પ્રવ્રજ્યા, મલે તે ભાવ પ્રમાણે; લિંગ પ્રયોજન જન મન રંજન, ઉત્તરાધ્યયને વખાણે. મા૦ ૨. નિજ પરિણામજ ભાવ પ્રમાણ્યો, વળી ઓઘ-નિર્યુકતે; આતમ સામાયિક ભગવઇમાં, ભાખ્યું તે જુઓ જુગતે. મા૦ ૩. નય વ્યવહાર કહે સવિ શ્રુતમાં, ભાવ કહ્યો તે સાચો; પણુ ક્રિયાથી તે હોએ જાચો, ક્રિયા વિણુ તે હોએ કાચો. મા૦ ૪. ભાવ નવો ક્રિયાથી આવે; આવ્યો તે વળી વાધે; નવિ પડે ચઢે ગુણુ શ્રેણે, તેણે મુનિ ક્રિયા સાધે. મા૦ ૫. નિશ્ચયથી નિશ્ચય નવિ જાણ્યો, જેણે ક્રિયા નવિ પાલી; વચન માત્ર નિશ્ચય શું વિચારે, ઓઘ વચન જુઓ ભાલી. મા૦ ૬. જેમ જેમ ભાવ ક્રિયાયાં ભળશે, સાકર જેમ પયમાંહે; તેમ તેમ સ્વાદ હોશે અધિકેરો, સુજસ વિલાસ ઉચ્છાહે. મા૦ ૭.

ઢાલ પાંચમી

નિશ્ચય નયવાદી કહે રે, ખટદર્શન માંહી સાર; સમતા સાધન મોક્ષનું, એહવો કીધો નિરધાર રે; મનમાંહી ધરી જે પ્યાર રે; અમે કહું છું તુમ ઉપગાર રે, બલિહારી ગુણુની ગોઠડી, મેરે લાલ. ૧. પન્નર ભેદ જે સિદ્ધના રે, ભાવલિંગ તિહાં એક; દ્રવ્ય લિંગ ભજના કહી, શિવ સાધન સમતા છેક રે; તેહમાં છે સબલ વિવેક રે, તિહાં લાગી મુજ મન ટેક રે, ભામા છે અવર અનેક રે. બ૦ ૨. જિહાં મારગ ભાંજે સવે રે, ધારણુને અસરાલ; જોગ નાલી સમતા તિહાં, ડાંડો દાખે તતકાલ રે; હોએ જોગ અજોગ વિચાલ રે, લઘુ પણુ અક્ષર સંભાલ રે, પોહોચે શિવ પદ દેઇ ફાલ રે. બ૦ ૩. થિવિર કલ્પ જિન કલ્પની રે, કિરિયા છે બહુ રૂપ; સામાચારી જૂજૂઇ રે, કોઇ ન મલે એક રૂપ રે; તિહાં હઠ છે ઉંડો કૂપ રે, તિહાં પાસ ધરે મોહ ભૂપ રે, તે તો વિરુઓ

વિષમ વિરૂપ રે. બ૦ ૪. નય વ્યવહાર કહે હવે રે, શું બોલ્યા એ મિત્ત; સમતા તુમને વાલહી, અમને પણ તિહાં દઢ ચિત્ત રે; અમે સંભારૂં નિત્ય નિત્ય રે, કિરિયા પણ તાસ નિમિત્ત રે, એમ વધશે બેહુને હિત રે. બ૦ ૫. પન્નર ભેદ જે સિદ્ધના રે, રાજ પંથ તિહાં જોડ; તે મારગ અનુસારિણી, કિરિયા તેહશું ધરો નેહ રે; ક્ષણમાંહી ન દાખો છેહ રે, આલમ છાંડો નિજ દેહ રે, આળ-સુને ઘણા સંદેહ રે. બ૦ ૬. થાપે ભાવજ જે કહી રે, ભરતાદિક દ્રિષ્ટંત; આવશ્યકમાંહે કહ્યા, તે તો પાસથ્થા એકંત રે; તે તો પ્રવચન લોપે તંત રે, તસ મુખ નવિ દેખે સંત રે, એમ ભાખે શ્રી ભગવંત રે. બ૦ ૭. કિરિયા જે બહુ વિધ કહી રે, તેહજ કર્મ પ્રતિ-કાર; રોગ ઘણા ઔષધ ઘણાં, કોઇને કોઇથી ઉપગાર રે; જિન વૈદ્ય કહે નિરધાર રે, તેણે કહ્યું તે કીજે સાર રે, એમ ભાખે અંગ આચાર રે. બ૦ ૮. રાજ પંથ ભાંગે નહીં રે, ભાંગે તે નાહનાં સેર; એ પણ મનમાં ધારજો, એ એક ગાંઠો સો પેર રે; શું ફુલી થાઓ છો ભેર રે, જો મલીયે બેહુ એક વેર રે, તો ભાંજે ભ્રાંતિ ઉકેર રે. બ૦ ૯. સૂત્ર પરંપર શું મળે રે, સામાચારી શુદ્ધ; વિનયાદિક મુદ્રા વિષે, તે બહુ વિધ પણ અવિરૂદ્ધ રે; મુંઝે તે જે હોયે મુદ્ધ રે, નવિ મુંજે તે પ્રતિ બુદ્ધ રે, વળી સુજસ અલુદ્ધ અકુદ્ધ રે. બ૦ ૧૦.

ઢાલ છઠ્ઠી

વાદ વદંતાં આવિયા, તુઝ સમવસરણ જબ દીઠું રે; તે બેહુનો ઝગડો ટળ્યો, તુઝ દર્શન લાગ્યું મીઠું રે. બલિહારી પ્રભુ તુમ તણી. ૧. સ્યાદ્વાદ આગલ કરી, તુમે બેહુને મેલ કરાવ્યો રે; અંતરંગ રંગે મલ્યા, દુર્જનનો દાવ ન ફાવ્યો રે. બ૦ ૨. પર ઘર ભંજક ખલ ઘણા, તે ચિત્ત માંહે ખાંચા ઘાલે રે; પણ તુમ સરિખા પ્રભુ જોડને, તેહશું તેણે કાંઈ ન ચાલે રે. બ૦ ૩. જેમ એ બેહુની પ્રીતડી, તુમે કરી આપી થિર ભાવે રે; તેમ મુઝ અનુભવ મિત્તશું, કરી આપો મેલ સ્વભાવે રે. બ૦ ૪. તુજ શાસન જાણ્યા પછી, તેહશું મુઝ પ્રિત છે જાગી રે; પણ તે કહે મમતા

તજો, તેણે નવિ આવે છે બાજી રે. બ૦ ૫. કાલ અનાદિ સંબંધિની, મમતા તે કેડ ન મૂકે રે; રીસાયે અનુભવ તદા, પણ ચિત્તથી હિત નવી ચૂકે રે. બ૦ ૬. એહવા મિત્રશું રૂષણું, એ તો મુઝ મન લાગે માઠું રે; તેમ કીજે મમતા પરી, જિમ છાંડુ ચિત્ત કરી કાઠું રે. બ૦ ૭. ચરણ ધર્મ નૃપ તુમ વશે, તસ કન્યા સમતા રૂડી રે; અચિરા સુત તે મેલવો, જેમ મમતા જાયે ઉડી રે. બ૦ ૮. સાહિબે માની વિનતિ, મળ્યો અનુભવ મુઝ અંતરંગે રે; ઓચ્છવ રંગ વધામણાં, હુઆ સુજસ મહોદય સંગે રે. બ૦ ૯.

કળશ

એમ સયલ સુખકર, દુરિત ભયહર, શાંતિ જિનવર, મેં સ્તવ્યો; યુગ ભુવન સંજમ માન વરષે, (૧૭૩૨) ચિત્ત હર્ષે વિનવ્યો; શ્રી વિજય પ્રભ સૂરિ રાજ રાજે, સુકૃત કાજે નય કહી; શ્રી નય વિજય બુધ શિષ્ય વાચક જશવિજય જય સિરિ લહી. ૧.

૪૧. શ્રીમદ્ યશોવિજયજી કૃત શ્રી સીમંધર સ્વામીનું નિશ્ચય વ્યવહારનું ચાર ઢાલનું સ્તવન.

ઢાલ પહેલી

શ્રી સીમંધર સાહિબ આગે વિનંતિ રે, મન ધરી નિર્મલ ભાવ; કીજેરે, કીજેરે, લીજે લાહો ભવતણો રે. ૧. બહુ સુખ ખાણી તુજ વાણી પરિણમે રે, જેહ એક નય પક્ષ; ભૂલા રે ભૂલા રે, તે પ્રાણી ભવ રડવડે રે. ૨. મેં મતિ મોહે એકજ નિશ્ચય નય આદર્યો રે. કે એકજ વ્યવહાર; ભેલા રે ભેલા રે, તુજ કરૂણાએ ઓળખ્યા રે. ૩. શિબિકા વાહક પુરૂષતણી પરે કહ્યો રે નિશ્ચય નય વ્યવહાર; મિલીયા રે મિલીયા રે, ઉપગારી નવી જુજુઆ રે. ૪. બહુલા પણ રત્ન કહ્યા જે એકલાં રે, તે માલા ન કહાય; માલા રે માલા રે, એક સૂત્ર તે સાંકલ્યાં રે. ૫. તેમ એકાકી નય સઘળા મિથ્યા મતિ રે, મિલીયા સમક્તિ રૂપ; કહીએ રે કહીએર, લહીએ સમ્મતિ સમ્મતિ રે. ૬. હોય પંખ વિણુ પંખી જેમ નવિ ચલી શકે રે, જેમ રથ વિણુ હોય ચક્ર; ન ચલે રે ન ચલે રે, તિમ

શાસન નય બિહું વિના રે. ૭. શુદ્ધ અશુદ્ધપણું સરખું છે બેઉને રે, નિજ નિજ વિષે શુદ્ધ; જાણો રે જાણો રે, પર વિષે અવિશુદ્ધતા રે. ૮. નિશ્ચય નય પરિણામપણાએ છે વડો રે, તેહવો નહિ વ્યવહાર; ભાખે રે ભાખે રે; કોઇક ઇમ નવિ ઘટે રે. ૯. જે કારણ નિશ્ચય નય કારણ અછે રે, કારણ છે વ્યવહાર; સાચો રે સાચો રે, કારજ સાચો તે સહિ રે. ૧૦. નિશ્ચય નય મતિ ગુરુ શિષ્યાદિક કો નહિ રે, કરે ન ભુંજે કોય; તેહથી રે તેહથી રે, ઉન્મારગ તે દેશનારે. ૧૧. વ્યવહારે ગુરૂ શિષ્યાદિક સંભવે રે, સાચો તે ઉપદેશ; ભાખ્યો રે ભાખ્યો રે, ભાષ્યે સૂત્ર વ્યવહારમેં રે. ૧૨.

ઢાલ બીજી

કોઇકિ વિધિ જોતાં થકાં રે, છાંડે સવિ વ્યવહાર રે, મન વસીયા; ન લહે તુજ વચને કહ્યું રે, દ્રવ્યાદિક અનુસાર રે, ગુણ રસીયા. ૧. પાઠ ગીત નૃત્યની કલારે, જિમ હોય પ્રથમ અશુદ્ધ રે; મન૦ પણ અભ્યાસે તે ખરી રે, તિમ ક્રિયા અવિરૂદ્ધ રે. ગુણ૦ ૨. મણિ શોધક શત ખારના રે, જિમ પુટ સકલ પ્રમાણ રે; મન૦ સર્વ ક્રિયા તેમ યોગને રે, પંચ વસ્તુ અહિનાણ રે. ગુણ૦ ૩. પ્રીતિ ભક્તિ યોગે કરી રે, ઇચ્છાદિક વ્યવવાર રે; મન૦ હીણો પણ શિવ હેતુ છે રે, જેહને ગુરૂ આધાર રે. ગુણ૦ ૪. વિષ ગરલ અન્યોન્ય છે રે, હેતુ અમૃત જેમ પંચ રે; મન૦ ક્રિયા તિહાં વિષ ગરલ કહી રે, ઇહ પરલોક પ્રપંચ રે. ગુણ૦ ૫. અન્યોન્ય હૃદય વિના રે, સમૂચ્છિંમ પરે હોય રે; મન૦ હેતુ ક્રિયા વિધિ રાગથી રે, ગુણ વિનયીને જોય રે. ગુણ૦ ૬. અમૃત ક્રિયા માંહી જાણીએ રે, દોષ નહિ લવલેશ રે; મન૦ ત્રિક તજવા દોય સેવવા રે, યોગ બિંદુ ઉપદેશ રે. ગુણ૦ ૭. ક્રિયા ભક્તિ છેદીએ રે, અવિધિ દોષ અનુબંધ રે; મન૦ તિણે તે શિવ કારણ કહે રે. ધર્મ સંગ્રહણી પ્રબંધ રે. ગુણ૦ ૮. નિશ્ચય ફલ કેવલ લગે રે, ન તજીએ વ્યવહાર રે; મન૦ ચક્રી ભોગ પામ્યા વિના રે, જિમ નિજ ભોજન સાર રે. ગુણ૦ ૯. પુણ્ય અગ્નિ પાતિક દહે રે, જ્ઞાન સહેજે ઓળખાય રે;

મન૦ પુણ્ય હેતુ વ્યવહાર છે રે, તિણે નિર્વાણ ઉપાય રે. ગુણ૦ ૧૦. ભવ્ય એક આવર્ત્તમાં રે, ક્રિયાવાદિ સિદ્ધ રે; મન૦ જેવે તેમ બીજો નહિ રે, "દશા ચૂર્ણી" પ્રસિદ્ધ રે. ગુણ૦ ૧૧. ઇમ જાણીને મન ધરે રે, તુજ શાસનનો રાગ રે; મન૦ નિશ્ચય પરિણતિ મુનિ રહે રે, વ્યવહારે વડ લાગ રે. ગુણ૦ ૧૨.

ઢાલ ત્રીજી

સમક્તિ પક્ષ કોઇકજ આદરે, ક્રિયા મંદ અણજાણ; શ્રેણીક પ્રમુખ ચરિત્ર આગલ કરે, નવિ માને ગુરૂ આણ; અંતરજામી રે તું જાણે સવે. ૧. કહે તે શ્રેણીક નવિ નાણી હુઓ, નવિ ચારિત્ર પ્રધાન; સમક્તિ ગુણથી રે જિન પદ પામશે, તેહજ સિદ્ધિ નિદાન. અં૦ ૨. તે નવિ જાણે રે ક્રિયા ખપ વિના, સમક્તિ ગુણ પણ તાસ; નરક તણી ગતિ નવિ છેદી શકે, એ આવશ્યકે ભાષ. અં૦ ૩. ઉજ્વલ તાણે રે વાણે મેલડે, સોહે પટ ન વિશાળ; તિમ નવિ સોહે રે સમક્તિ અવિરતિ, બોલે ઉપદેશ માલ. અં૦ ૪. વિરતિ વિઘન પણ સમક્તિ ગુણ વર્યો, છેદે પલીય પુહુત્ત; આણંદાદિક વ્રત ધરતા કહ્યો, સમક્તિ સાથે રે સૂત્ત. અં૦ ૫. શ્રેણીક સરિખા રે અવિરતિ થોડલા, જેહ નિકાચિત કર્મ; તાણી આણે રે સમક્તિ વિરતિને, એ જિનશાસન મર્મ. અં૦ ૬. બ્રહ્મ પ્રતિજ્ઞા રે વિણ લવ સપ્તમા, બ્રહ્મ તિત્ર નહિ આપ; અણકીધા પણ લાગે અવિરતે, સ્હેજે સઘલા રે પાપ. અં૦ ૭. એહવું જાણી રે વ્રત આદર કરો, જતને સમક્તિવંતઃ પંડિત પ્રીછે રે થોડે જિમ ભણે, નાવે બોલ અનંત. અં૦ ૮. આંધા આગલ દરપણ દાખવો, બહેરા આગલ ગીત; મૂરખ આગલ પરમાથ કથા, ત્રણે એકજ રીત. અં૦ ૯. એવું જાણી રે હું તુજ વિનવું, ક્રિરિયા સમક્તિ જોડી; દીજે કીજે રે કરૂણા અતિ ઘણી, મોહ શુભટ મદ મોડી. અં૦ ૧૦.

ઢાલ ચોથી

એણી પરે મેં પ્રભુ વિનવ્યો, સીમંધર ભગવંતા રે; જાણું હું ધ્યાને પ્રગટ હું તો, કેવલ કમલા કંતા રે; જયો જયો જગ-

ગુરૂ જગ ધણી. ૧. તું પ્રભુ હું તુજ સેવકો, એ વ્યવહાર વિવેકો રે; નિશ્ચય નય નહિ આંતરો, શુદ્ધાતમ ગુણ એકો રે. જ૦ ૨. જિમ જલ સકલ નદીતણો, જલનિધિ જલ હોય ભેલો રે; બ્રહ્મ અખંડ સખડનો, તિમ ધ્યાને એક મેલો રે. જ૦ ૩. જિણે આરાધન તુજ કર્યું, તસ સાધન કુણ લેખે રે; દૂર દેશાંતર કુણ ભમે, જે સુરમણિ ઘરે દેખે રે. જ૦ ૪. અગમ અગોચર નય કથા, પાર કુણે નવિ લહીએ રે; તિણે તુજ શાસન ઇમ કહ્યું, બહુ શ્રુત વયણડે રહીએ રે. જ૦ ૫. તું મુજ એક હૃદય વસ્યો, તુંહીજ પર ઉપગારી રે; ભરત ભવિક હિત અવસરે, મુજ મત મેલો વિસારી રે. જ૦ ૬.

કળશ

ઇમ વિમલ કેવલ જ્ઞાન દિનકર, સકલ ગુણ રયણાયરો; અકલંક અકલ નિરીહ નિમર્મ, વિનવ્યો સીમંધરો; શ્રી વિજય પ્રભ સૂરિરાજ રાજે, વિકટ સંકટ ભય હરો; શ્રી નય વિજયબુધ શિષ્ય વાચક, જસ વિજય જય જય કરો.

૪૨. શ્રી વિજયલક્ષ્મીસુરિ કૃત જ્ઞાનાદિ નય ગર્ભિત શ્રી વીરજિન સ્તવન.

દોહા—શ્રી ઇંદ્રાદિક ભાવથી, પ્રણમે જગગુરૂ પાય; તે પ્રભુ વીર જિણંદને, નમતાં અતિસુખ થાય. ૧. જ્ઞાન દર્શન ચારિત્રનો, કહું પરસ્પર સંવાદ; ત્રિક યોગે સિદ્ધિ હુવે, એહવો પ્રવચન વાદ. ૨. સમકિત ગુણ જસ ચિત્ત રમ્યો, તેહને ન વાદ વિવાદ; સમુદાયથી એક અંશ ગ્રહી, મુખ્ય કરે તિહાં વાદ. ૩.

ઢાળ પહેલી

જ્ઞાનવાદી પહેલો કહે, ત્રિભુવનમાં હું સાર લલના; નય નિક્ષેપ પ્રમાણનો, ચઉઅનુયોગ વિચાર લલના. જ્ઞાન ભર્યો ભવિ પ્રાણીઆ. ૧. સપ્ત ભંગી ષડ દ્રવ્યનું, મુઝ વિણ કુણ લહે તત્વ લલના, બંભિલિપીન પ્રણમીયા, ગણધરાદિક મહાસત્વ લલના. જ્ઞા૦ ૨. મેરુ સૂર્યને ઇંદ્રની, ઉપમા જ્ઞાનીને હોય લલના; મુઝ વિણ મૂરખ પશુ તાણી, એહવી ઉપમા તસ જોય લલના. જ્ઞા૦ ૩. જ્ઞાન પછી જિન-

રાજને, અરિહંત પદ હોય ભોગ્ય લલના; ભોગવવો ને જ્ઞાનનો, ઉપદેશ કેહવો જે જોગ્ય લલના. જ્ઞા૦ ૪. જ્ઞાન પછી ક્રિયા કહી, દશવૈકાલિક વાણ લલના; જ્ઞાન ગુણે કરી મુનિ કહ્યો, ઉત્તરાધ્યયન પ્રમાણ લલના. જ્ઞા૦ ૫. દીપક ઘટ દેખાવશે, ઘટથી દીપક ન દેખાય લલના; અપ્રતિપાતિ ગુણ જ્ઞાન છે, મહાનિશિથે કહેવાય લલના. જ્ઞા૦ ૬. અધિકું સર્વ પાતક થકી, અજ્ઞાની ન જાણે ચોજ લલના: આત્મસ્વરૂપ જાણ્યા વિના, ફિરે જિમ જંગલ રોજ લલના. જ્ઞા૦ ૭. ક્રિયા વિણ બહુ સિદ્ધિ લહે, તાપસાદિક દ્રષ્ટાંત લલના; ગજ બેઠે મરૂ દેવીને, આપી મેં મુક્તિ એકાંત લલના. જ્ઞા૦ ૮. અજ્ઞાન વાદી એમ કહે, આપે મોક્ષ ન જ્ઞાન લલના; ઉત્તર ધર્મ સંગ્રહણીથી, કરજો મુઝ બહુ માન લલના. જ્ઞા૦ ૯. જીવને જ્ઞાન અભેદ છે, મુઝ વિણ જીવ અજીવ લલના; અક્ષરનો અનંતમો, ભાગ ઉઘાડો સદીવ લલના. જ્ઞા૦ ૧૦. ક્રિયાયે કોઇ બાળ છે. જ્ઞાન નયે ઉજમાલ લલના; મુનિને સેવવા યોગ્ય તે, બોલે ઉપદેશ માલ લલના. જ્ઞા૦ ૧૧. દેવાચારય મલ્લ વાદીજી, જગ જસવાદ લહંત લલના; બૌધ જીત્યા મુઝ આસરે, એમ બહુ શાસ્ત્ર ઉદંત લલના. જ્ઞા૦ ૧૨. દેહના મેલને સારિખો, મુઝ વિણ ક્રિયા બંધ લલના; તીક્ષ્ણતા જે જ્ઞાનની, તેહિજ ચરણ અબંધ લલના. જ્ઞા૦ ૧૩.

ઢાલ બીજી

કોડી વરસ તપ જપ કિરિયા કરે, ન મટે કર્મનો પાસ રે; જ્ઞાની તે એકજ સાસ ઉસાસમાં, અનેક કર્મ કરે નાસ રે. ગુણીજન વંદો રે જ્ઞાનને લલી લલી. ૧. જ્ઞાનના ગુણને રે ઉત્તમ સંગ્રહે, બાળક માને તે વેશ રે; મધ્યમ નર કિરિયા ગુણ આદરે, ષોડશકે ઉપદેશ રે. ગુ૦ ૨: ચારિત્ર હીણો રે ગુણે ઘણો, વંદવો પૂજવો તેહ રે; થોડા જ્ઞાનની કિરિયા કલેશ છે, ઉપદેશ માળમાં એહ રે. ગુ૦ ૩. મહીયલ માહલે રે મેલા વેશથી, બક વ્યવહારે જે ચાલે રે; જગને ઘાલે રે જ્ઞાન વિના ધંધે, તે કિમ ધર્મને પાલે રે. ગુ૦ ૪. પીંપળ પાંન જીસ્યા કિરિયા ગુરૂ, જહાજ સમા ગુરૂ જ્ઞાની રે;

કિરિયા વિણુ જ્ઞાની રે સિદ્ધ અનંત છે, ભગવતી અંગની વાણી રે. ગુ૦ ૫. મંડુક ચૂરણ જિમ જલદાગમે, ક્રિયાયે તિમ ભવ વાધે રે; તસ વાર કરવારે જ્ઞાનની જ્યોતિ છે, ઉપદેશ પદ ઇમ સાધે રે. ગુ૦ ૬. એકનો જાણુંગ સર્વ જાણુંગ કહ્યો, એહવી છે મ્હારી વડાઇ રે; અવિસંવાદપણે જે જાણવું, તેહિજ સમકિત ભાઈ રે. ગુ૦ ૭. જ્ઞાન વિના કહો સમકિત કિમ રહે, ક્રિયા તો જ્ઞાનની દાસી રે; છઠ્ઠ તપે સુકા સેવાલ ભોજી કહ્યા, દેખે ન સુખ અવિનાશી રે. ગુ૦ ૮. થોડલી ક્રિયા રે જ્ઞાનીની ભલી, જેમ સુસ્વર નારીના ભાવ રે; બહુલી કિરિયા રે જ્ઞાન વિના કિસી, જિમ અંધ નારીના હાવ રે. ગુ૦ ૯. સહસ તેતાલીશ બશે નર બૂઝીયા, નંદિષેણુ શુભ ભાખે રે; જ્ઞાનીયે દીઠું રે તેહિજ વસ્તુ છે, ખર સિંગ સમ અન્ય દાખે રે. ગુ૦ ૧૦. કિરિયા નયને રે જ્ઞાન કહે તુમે, મુઝ થકી ભિન્ન અભિન્ન રે; ભિન્ન થશો ત્યારે જડતા પામશો, અભિન્ન મુઝ માંહે લીન રે. ગુ૦ ૧૧. ન્યાય ન ત્રીજો રે જેહને આલંબીયે, જૂઓ જુગતિ વિમાસી રે; એક પદ પામી ચિલાતી સુત તર્યો, જ્ઞાનથી સહુ સુખ વાસી રે. ગુ૦ ૧૨.

ઢાલ ત્રીજી

સમકિત નય હવે બોલ્યો વિમાસી રે, મુઝ વિણુ જ્ઞાન ક્રિયા બહુ દાસી રે, મુઝ વિણુ જ્ઞાન અજ્ઞાન તે જાણો રે, શુક પાઠીત વેદીયા માનો રે. ૧. મણિમય બિંબ અનંત ભરાવે રે, સોવન દેહરાં અસંખ્ય કરાવે રે; દંસણ લવ વિણુ શુભ ફલ તાપે રે, દંસણ રયણાયર ઇમ થાપે રે. ૨. વાર અનંતી તિમ જીવને ફરસ્યો રે, જિમ મૃગ તૃષ્ણાયે રહવે તરસ્યો રે; તે એક વારમાં દુઃખ સવિ ટાલું રે, આતમ મંદિર કરૂં અજુઆલું રે. ૩. મુઝ પછી જ્ઞાન ક્રિયા દો સાચી રે, જલધર યોગે વનરાઈ માચી રે; પાત્ર અપાત્ર તુમે નથી જોતા રે, અમે ભવિક અકષાઈ છોહતા રે. ૪. ક્ષણુ એક મુઝને હૃદયે રાખે રે, જિન સાહેબની સુખડી ચાખે રે; મિથ્યા વચન જો કાંઈ પ્રરૂપે રે, હું તો રીશું પડે ભવ કૂપે રે. ૫. બાંહે

જાલ્યો તે કારણ માટે રે, કરૂં સુખીઓ પુદ્ગલ અધ આંટે રે; કૃષી બલ સંબંધ ધરો મન માંહે રે, સમકિતવંતને પ્રણમો ઉચ્છાહે રે. ૬. અશુચ્યા કેવલી કિરિયા હીન રે, સિદ્ધા મુજ થકી અનુભવ પીન રે; દંસણ રહિત ન સીજે કોઇ રે, નિશ્ચય કરો ભવિ આગમ જોઈ રે. ૭. માલા જાલે નીમાલા લોચેરે, કિરિયાડંબર ભણી બહુ સોચે રે; નવ ગ્રૈવેયક સુધી લઈ જાવે રે, તોહી સમકિત લવ સુખ નાવે રે. ૮. જૂઠ કિરિયાયે ધરાવે નામ રે, હું મુનિ હું શ્રાવક ગુણ ધામે રે; મુજ છતાં મરીચિયે ભવભવ ન વધાર્યો રે, જમાલી કુશિષ્ય જો સમકિત હાર્યો રે. ૯.

ઢાલ ચોથી

સિદ્ધ નરે જિમ સંગ્રહ્યો, બુદ્ધિવંતાજી; વિણ પણ અમૃત થાય રે, રૂચિવંતાજી; તિમ સમકિતવંતે ગ્રહ્યાં, બુ૦ શાસ્ત્ર સકલ સુખદાય રે. રૂચિ૦ ૧. દ્વૈપાયન શ્રેણિક ભણી, બુ૦ વાસુદેવ પેડાલ બાલ; રૂ૦ અવિરતિને પણ સુખી કર્યા, બુ૦ મુજ વિણ કવણ આધાર. રૂ૦ ૨. દશ મિથ્યાત્વ ગિરિ ભંજવા, બુ૦ પવિસમ હું સમરથ; રૂ૦ શુભદો આતમમાં વશું, બુ૦ જિન પદવી મુજ હથ્થ. રૂ૦ ૩. સમકિત અંક વિના સહુ, બુ૦ કિરિયાદિક બિંદુરૂપ; રૂ૦ અંગાર મર્દક સંબંધથી, બુ૦ સમજો મુજ સરૂપ. રૂ૦ ૪. કૃષ્ણ પખીઓ અનાદિનો, બુ૦ મુજથી મિટે તતખેવ; રૂ૦ શુકલ પખીઓ તવ થયો, ગુ૦ મિટે અનાદિ ભવ સેવ. રૂ૦ ૫. વરસ હજાર કિરિયા ગઈ, બુ૦ કંડરિકની અકાજ; રૂ૦ મુજ વિણ પૂરવ ધર ગયા, બુ૦ આવે નિગોદમાં વાજ. રૂ૦ ૬. પૂર્વ બદ્ધાયુ ગત દંશણી, બુ૦ એ વિણ સમકિતવંત; રૂ૦ વૈમાનિક પદવી લહે, બુ૦ ઇમ મહાભાષ્ય કહંત. રૂ૦ ૭. જીવ પ્રદેશે પુદ્ગલ રહ્યા, બુ૦ મિથ્યાત્વના જે સમસ્ત; રૂ૦ તેહ મિટે જે શુદ્ધતા, બુ૦ તેહિજ સમકિત વસ્ત. રૂ૦ ૮. સમકિતને ભાવે હોયે, બુ૦ દંશણ સહિત ગુરૂ દેવ; રૂ૦ અગણિત મહીમા માહારો, બુ૦ સમકિત દશ રૂચિ સેવ રૂ૦ ૯. દશ માંહે નવ અસ્તિતા, બુ૦ સ્યાદ્વાદ રહે મુજ માંહિ; રૂ૦

યથાર્થ વસ્તુ ગ્રહું, બુ૦ આઠ પક્ષથી ઉચ્છાહિ. રૂ૦ ૧૦. સમક્તિ વિણુ ચારિત્ર નહીં, બુ૦ આવશ્યક માંહે વખાણ; રૂ૦ સમક્તિ તેહજ ચરણ છે, બુ૦ પહેલા અંગની વાણી. રૂ૦ ૧૧. સમક્તિની સેવા સારી, બુ૦ નહીં મિથ્યામતિ રાજ; રૂ૦ ખટ ઉપમાન છે છે માહરાં બુ૦ સદ્દહજો મુનિરાજ રૂ૦ ૧૨.

ઢાલ પાંચમી

હુવે ક્રિયા વાદિ કહે મન રુલી, ન ગણે જ્ઞાનનો ગુણ સુખદાઇ; સાજન સુણીયે હે, વાંજણી સુત રંક રાજવી, કીસિ સૂપનને જ્ઞાને વડાઇ. સા૦ નરહરનાં નમવાં રે સંયમ ધારીને. ૧. જ્ઞાનથી ફલ ભોગ નવિ લહે, ક્રિયા વિના કોઇક જીવ; સા૦ રસવતી જલ ગુણ જાણતાં, તૃપ્તિ નવિ હોય અતીવ. સા૦ ૨. કિરિયા વિણ પંથે તે નવિ ઘટે, વિચારે ન જલનિધિ તરાય; સા૦ નટણી નિજ કિરિયા વિના, જન રંજન કહો કેમ કરાય. સા૦ ૩. શત્રુંજય માહાત્મ્યમાં કહ્યું, મુનિ વેષને નમવો ઉચ્છાહિ; સા૦ લિંગ દેખીને ભાવે પ્રણમીયા, સચીવ ઉદયન ગુણ ગ્રાહિ. સા૦ ૪. ભરતને કેવલ ઉપને, લિંગ વિણ નમીયા નહિં દેવ; સા૦ કહે ન ઉપદેશ એક સંબંધનો, અશુચ્યા કેવલી તતખેવ. સા૦ ૫. જ્ઞાનનું ફલ વિરતિ કહ્યું, બહુવિધ શાસ્ત્ર મઝાર; સા૦ ચારિત્ર મહારાજા તણા, જ્ઞાન સમક્તિ દો પ્રતિહાર. સા૦ ૬. ગતિ ચારમાં સમક્તિ પામીયે, નર ગતિ માંહે સંયમ સિદ્ધ; સા૦ કિરિયા નય શાસન અંગ છે, નિર્યુક્તિનાં વચન પ્રસિદ્ધ. ૭. સર્વ સંવર કિરિયા વિના, જ્ઞાનીને મુક્તિ ન હોય; સા૦ અનંતર કારણ હું સહી, તેહ ફરસી સિદ્ધા સહુ કોય. સા૦ ૮.

ઢાલ છઠ્ઠી

જિનવર મંદિર સયલ મહિયલમાં, સોવન રયણે મંડાવેજી; એક દિવસના ચરણ સમોવડ, કહો તે કેમ કરી થાવેજી. ૧. આદર જીવ ક્રિયા ગુણ મનોહર, મ કરીશ વાદ વિવાદજી. કેવલને પણ એક સંયમનું, થાનક થિર રહે શુદ્ધજી; સકલ

પ્રદેશ થિરતા રૂપ ચારિત્ર, સિદ્ધ પ્રભુને કહે બુદ્ધજી. આ૦ ૨. એક વરસના સંયમ સુખમાં, અનુત્તર સુર સુખ પાવેજી; એ પણ વ્યવહારિક નય વચન છે, ક્ષણ માંહે શ્રેણી મંડાવેજી. આ૦ ૩. એક દિવસની કિરિયા પાલક, સંપ્રતિ નરપતિ કીધોજી; હરિ નૃપને નવ યામ ક્રિયાયે, પંચમ અનુત્તર સિદ્ધોજી. ૪. બાર કષાય મટે સંયમ હોયે, કિરિયાયે મહા લબ્ધિજી; દશારસિંહ સત્યકીને અધોગતિ, જો નહીં કિરિયા સંબંધિજી. આ૦ ૫. અક્રિયા વાદિ દશાચૂર્ણીમાં, કૃષ્ણ પખીઓ જીવ નિયમાજી; ક્રિયા વાદિ શુકલ પખિઓ, જિન ઉપદેશે મહિમાજી. આ૦ ૬. યોગ વ્યાપાર નહીં જો સિદ્ધને, તો કિરિયા કિમ વ્યાપેજી; સઘલા નયનો સાર સંયમ છે, જિન ગણધર કહ્યું આપેજી. આ૦ ૭. ખર જિમ ચંદન ભાર વહે બહુ, તસ ફલ ભોગ ન થાવેજી; દીપક સહસ ગ્રહ્યા પણ અંધથી, કુણ કાર્ય સોહાવેજી. આ૦ ૮. દશાર્ણભદ્રને નમિયા સુરપતિ, જો કિરિયાયે ગુણવંતાજી; મુજ અવદાત અનેક છે જગમાં, ધારો ભવિ જયવંતાજી આ૦ ૯.

ઢાલ સાતમી

ઇમ નિજ નિજ મત થાપતાં રે લાલ, આવ્યા જિણેસર પાસ રે; વાલેસર૦ કરૂણા કારક ઉપદિસે હો લાલ, અનુપમ વચન વિલાસ રે. વાલેસર૦ ૧. જયો જયો જિનવર જગગુરૂ હો લાલ, જેહથી મટે ભવ પાસ રે. વા૦ દંસણ સહિત જ્ઞાની કહ્યો હો લાલ, દેશે વિરાધક સાચ રે; વા૦ જ્ઞાન રહિત ક્રિયા કરે હો લાલ, તે પણ વિરાધક વાચ્ય રે. વા૦ જ૦ ૨. દેશે દેશે ઉપગારીયા, હો૦ સમુદાય સિદ્ધિ લહંત રે; વા૦ તિલ સમૂહે નેહ નીપજે, હો૦ બિંદુ બિંદુયે સર હુંત રે વા૦ જ૦ ૩. ત્રણ ભુવનના યોગથી, હો૦ પૂરણ લોક કહેવાય રે; વા૦ કેમ તે એકમાં થાપિયે, હો૦ એકસેં તૃપ્તિ ન થાય રે. વા૦ જ૦ ૪. જ્ઞાન સમક્તિ ધોરી વહે, હો૦ સંયમ રથ સુવિશાલ રે; વા૦ બેસી જિન પંથે ચલ્યા, હો૦ થાશે તે પરમ નિહાલ રે. વા૦ જ૦ ૫. નિજ નિજ પદ પ્રાપ્તિ સુધિ, હો૦

જ્ઞાનચારાદિક સેવ રે; વા૦ ઇમ શુભ પરિણામે કરી, હો૦ વેગે હોય શિવ દેવ રે. વા૦ જ૦ ૬. દંસણ જ્ઞાનમાં ભેલવી, હો૦ જ્ઞાન ક્રિયાયે કરી સિદ્ધ રે; વા૦ પંગુ અંધ નર દો મલી, હો૦ મનહ મનોરથ કીધ રે. વા૦ જ૦ ૭. જેટલા વચન વિચાર છે, હો૦ તેટલા નયના વાદ રે; વા૦ સહુ અંતર પ્રતિ કરે, હો૦ સુણી વીર વચનનો સ્વાદ રે. વા૦ જ૦ ૮.

ઢાલ આઠમી

શ્રી મહાવીર જિનના ગુણ ગાવો, સંશય મનના મિટાવો રે; મુક્તા ફલના થાલ ભરીને, પ્રભુજીનાં જ્ઞાન વધાવો રે. શ્રી૦ ૧. આ સમયે શ્રુત જ્ઞાની મહોટા, શુદ્ધ સ્વરૂપ સમજાવે રે; જ્ઞાનીનો જો વિનય ન સેવે, તો અતિ ચારતા થાવે રે. શ્રી૦ ૨. આવશ્યકાદિક ગ્રંથથી જોઈ, રચના કરી મનોહારી રે; હીનાધિક નિજ બુદ્ધે કહેવાયું, તે શ્રુતધર સુધારો રે. શ્રી૦ ૩. મુનિ કર સિદ્ધિ વદનને (૧૮૨૭) વરસે, આઠમ સુદિ ભલે ભાવે રે; ત્રણશે ત્રીશ કલ્યાણ એ દિન, ત્રીશ ચોવીશીના થાવે રે. શ્રી૦ ૪. પહેલાં પાંચ જિણંદ નમિ નેમિ, સુવ્રત પાસ સુપાસ રે; એ દશ જિનના અગીઆર કલ્યાણક, એ દિવસે થયા ખાસ રે. શ્રી૦ ૫. અડ સિદ્ધિ બુદ્ધિ દાયક એ દિને, સ્તવન રચ્યું પ્રમાણો રે; ભણશે ગણશે જેહ સાંભલશે, તસ ઘર કોડિ કલ્યાણો રે. શ્રી૦ ૬.

કલશ

ઇમિ વીર જિનવર, પ્રમુખ કેરાં, અઢી લાખ ઉદ્ધાર એ; જિન બિંબ થાપી, સુજસ લીધો, દાન સૂરિ સુખકારએ; તસ પાટ પરંપર તપાગચ્છે, સૌભાગ્ય સૂરિ ગણધાર એ; તસ શિષ્ય લક્ષ્મી સૂરિ પભણે, સંઘને જયકાર એ. ૧.

૪૩. ષડાવશ્યક (પ્રતિક્રમણ) સ્તવન.

દોહા

ચોવિશે જિનવર નમું, ચતુર ચેતન કાજ; આવશ્યક જેણે ઉપદિશ્યા, તે થુણશું જિનરાજ. ૧. આવશ્યક આરાધિને, દિવસ

પ્રત્યે હોય વાર; દુરિત દોષ દૂરે ટલે, એ આતમ ઉપકાર. ૨. સામાયિક ચઉવિસથ્થો, વંદન પડિક્કમણેણ; કાઉસ્સગ્ગ પચ્ચખ્ખાણ કર, આતમ નિર્મલ એણ. ૩. ઝેર જાય જીમ જાંગુલી, મંત્ર તણે મહિમાય; તેમ આવશ્યક આદર્યે પાતિક દૂર પલાય. ૪. ભાર તજી જેમ ભારવહી, હેજે હલુઓ થાય; અતિચાર આલોવતાં, જન્મ દોષ તેમ જાય. ૫.

ઢાલ પહેલી

પહેલું સામાયિક કરો રે, આણી સમતા ભાવ; રાગ રોષ દૂરે કરો રે, આતમ એહ સ્વભાવ રે; પ્રાણી સમતા છે ગુણ ગેહ, એ તો અભિનવ અમૃત મેહરે. પ્રાણી૦ ૧. આપો આપ વિચારીએ રે, રમીએ આપ સ્વરૂપ; મમતા જે પર ભાવની રે, વિષમો તે વિષ કૂપ રે. પ્રાણી૦ ૨. ભવ ભવ મેલી મૂકીએ રે, ધન કુટુંબ સંજોગ; વાર અનંતી અનુભવ્યા રે. સર્વ સંજોગ વિજોગ રે. પ્રાણી૦ ૨. શત્રુ મિત્ર જગ કો નહિ રે, સુખ દુઃખ માયા જાલ; જો જાગે ચિત્ત ચેતના રે, તો સવિ દુઃખ વિસરાલ રે. પ્રાણી૦ ૪. સાવદ્ય યોગ સવિ પરિહરી રે, એ સામાયિક રૂપ; હુવા એ પરિણામથી રે, સિદ્ધ અનંત અરૂપ રે. પ્રાણી૦ ૫.

ઢાલ બીજી

આદીશ્વર આરાહીએ, સાહેલડી રે, અજિત ભજો ભગવંત તો; સંભવનાથ સોહામણા, સા૦ અભિનંદન અરિહંત તો. ૧. સુમતિ પદ્મ પ્રભ પૂજીએ, સા૦ સમરૂં સ્વામિ સુપાસ તો; ચંદ્રપ્રભ ચિત્તધારીએ, સા૦ સુવિધિ ઋદ્ધિ વાસ તો. ૧. શીતલ ભૂતલ દિનમણિ, સા૦ શ્રી પૂરણ શ્રેયાંસ તો; વાસુપૂજય સુર પૂજિઆ, સા૦ વિમલ વિમલ પરશંસ તો. ૩. કરૂં અનંત ઉપાસના, સા૦ ધર્મ ધર્મ ધુર ધીર તો; શાંતિ કુંથુ અરમલ્લિ નમું, સા૦ મુનિ સુવ્રત વડ વીર તો. ૪. ચરણ નમું નમિનાથના, સા૦ નેમિશ્વર કરૂં ધ્યાન તો; પાર્શ્વનાથ પ્રભુ પૂજીએ, સા૦ વંદુ શ્રી વર્દ્ધમાન તો. ૫. એ ચોવિશે જિનવરા, સા૦ ત્રિભુવન કરણ ઉદ્યોત તો; મુક્તિ પંથ જેણે દાખ-

જ્યો, સા૦ નિર્મલ કેવલ જ્યોત તો. ૬. સમક્તિ શુદ્ધ એહથી હોજો, સા૦ લીજે ભવનો પાર તો; બીજું આવશ્યક ઈશ્યું, સા૦ ચઉવિસથ્થો સાર તો. ૭.

ઢાલ ત્રીજી

બે કર જોડી, બે કર જોડી, ગુરુ ચરણે દીઓ વાંદણાં રે; આવશ્યક પચવીશ ધારો રે, ધારો રે, દોષ બત્રીશ નિવારીએરે. ૧. ચાર વાર, ચાર વાર, ગુરુ ચરણે મસ્તક નામીએ રે; બાર ક્રિયાવર્ત ખામો રે, ખામો રે, વળી તેત્રીશ આશાતના રે. ૨. ગીતાર્થ ગીતાર્થ, ગુણ ગીરૂઆ ગુરુને વંદતાં રે; નીચ ગોત્ર ક્ષય જાય, થાયે રે, ઉંચ ગોત્રની અર્જના રે. ૩. આણ ઉલ્લંઘે, આણ ઉલ્લંઘે, કોઈ ન જગમાં તેહની રે; પરભવ લહે સૌભાગ્ય, ભાગ્ય રે, ભાગ્ય રે, દીપે જગમાં તેહનું રે. ૪. કૃષ્ણ રાયે, કૃષ્ણ રાયે, મુનિવરને દીધાં વાંદણા રે; ક્ષાયક સમક્તિ સાર, પામ્યા રે, પામ્યા રે, તીર્થંકર પદ પામશે રે. ૫. શીતલા ચારજ, શીતલા ચારજ, જેમ ભાલે સહુ જગે રે; દ્રવ્ય વાંદણા દીધ, ભાવે રે, ભવે રે, દેતાં વળી કેવલ લહ્યું રે. ૬. એ આવશ્યક, એ આવશ્યક, ત્રીજું એણી પરે જાણજો રે; ગુરૂ વંદન અધિકાર, કરજો રે કરજો રે, વિનય ભક્તિ ગુણવંતની રે. ૭.

ઢાલ ચોથી

જ્ઞાનાદિક જિનવર કહ્યા, એ જે પાંચે આચાર તો; દોય વાર તે દિન પ્રતે એ, પડિક્કમીએ અતિચાર જયો જિન વીરજીએ. ૧ આલો યિને પડિકકમીએ, મિચ્છામિ દુક્કડ દેય તો; મન વચ કાય શુદ્ધ કરીએ. ચારિત્ર ચોખ્ખું કરેય. જયો૦ ૨. અતિચાર શલ્ય ગોપવે એ, ન કરે દોષ પ્રકાશ તો; મચ્છીમલ્લ તણી પરેએ, તે પામે પરિહાસ. જયો૦ ૩. શલ્ય પ્રકાસે ગુરુ મુખે એ, હોયે તસ ભાવ વિશુદ્ધ તો; તે હુશીઆર હારે નહિ એ, કરે કર્મ શું જુદ્ધ. જયો૦ ૪. અતિચાર એમ પડિક્કમીએ, કરો ધર્મ નિઃશલ્ય તો; જિત પતાકા તેમ વરોએ, જેમ જગ ફુલ્લહીમલ્લ. જયો૦ ૫. "વંદિતુ" વિધિશું કહો

એ, તેમ પડિક્કમણા સૂત્ર તો; ચોથું આવશ્યક ઇસ્યું એ, પડિક્કમણ સૂત્ર પવિત્ર. જયો૦ ૬.

ઢાલ પાંચમી

વૈદ્ય વિચક્ષણ જેમ હરે એ, પહેલાં સાલ વિકાર તો; દોષ શેષ પછી રૂઝવા એ, કરે ઓસડ ઉપચાર તો. ૧. અતિચાર વ્રણ રૂઝવા એ, કાઉસ્સગ્ગ તેમ હોય તે; નવ પલ્લવ સંજમ હુવે એ, દુષણ ન રહે કોય તો. ૨. કાયાની થિરતા કરીએ, ચપલ ચિત્ત કરે ઠાગ તો; વચન જોગ સવિ પરિહરી એ, રમીએ આતમરામ તો. ૩. સાસ ઉસાસાદિક કહી એ, જે સોલે આગાર તો; તેહ વિના સવિ પરિહરો એ, દેહ તણો વ્યાપાર તો. ૪. આવશ્યક એ પાંચમું એ, પંચમી ગતિ દાતાર તો; મન શુદ્ધે આરાધિએ એ, લહીએ ભવનો પાર તો. ૫.

ઢાલ છઠ્ઠી

સુગુણ પચ્ચખ્ખાણ આરાધજો, એહ છે મુક્તિનું હેત રે; આહારની લાલચ પરિહરો, ચતુર તું ચિત્તમાં ચેત રે. સુગુણ૦ ૧. સાલ કાઢયું વ્રણ રૂઝવ્યું, ગઈ વેદના દૂર રે; પછી ભલાં પથ્ય ભોજન થકી, વધે દેહ જેમ નૂર રે. સુગુણ૦ ૨. તેમ પડિક્કમણ કાઉસ્સગ્ગથી, ગયો દોષ સવિ દુષ્ટ રે; પછી પચ્ચખ્ખાણ ગુણ ધારણે, હોયે ધર્મ તનુ પુષ્ટ રે. સુગુણ૦ ૩. એહથી કર્મ કાદવ ટળે, એહ છે સંવર રૂપ રે; અવિરતિ કૂપથી ઉદ્ધરે, તપ અકલંક સરૂપ રે. સુગુણ૦ ૪. પૂર્વ જન્મે તપ આચર્યો, વિશલ્યા થઇ નાર રે; જેહના ન્હવણના નીરથી, શમે સકલ વિકાર રે. સુગુણ૦ ૫. રાવણે શક્તિ શસ્ત્રો હણ્યો. પડ્યો લક્ષ્મણ સેજ રે; હાથ અડતાં સચેતન થયો, વિશલ્યા તપ તેજ રે. સુગુણ૦ ૬. છઠ્ઠું આવશ્યક જે કહ્યું, એહવું તે પચ્ચખ્ખાણ રે; છએ આવશ્યક જેણે કહ્યા, નમું તેહ જગભાણ રે. ૭.

કળશ

તપ ગચ્છ નાયક, મુક્તિ દાયક, શ્રી વિજય દેવ સૂરીશ્વરો; તસ પદ દીપક, મોહજીપક, શ્રી વિજય પ્રભ સૂરિ ગણધરો. ૧. શ્રી કીર્ત્તિ વિજય, ઉવજ્ઝાય સેવક, વિનય વિજય વાચક કહે; ષડાવશ્યક, જે આરાધે, તેહ શિવ સંપદ લહે. ૨.

૪૪. છ અઠ્ઠાઇનું સ્તવન.

શ્રી સ્યાદ્વાદ સુધોદધિ, વૃદ્ધિ હેતુ જિનચંદ; પરમ પંચ પરમેષ્ઠિમાં, તાસુ ચરણ સુખકંદ; ત્રિગુણ ગોચર નામ જે, સુબુદ્ધ ઇશાન માને જેહ; થયા લોકોત્તર તત્વથી, તે સર્વે જિન ગેહ; પંચવર્ણ અરિહંત શું, પંચ કલ્યાણક ધ્યેય; ષડ અઠ્ઠાઇ સ્તવના રચું, પ્રણમી અનંત ગુણ ગેહ.

ઢાલ

ચૈત્ર માસ સુદિ પક્ષમાંરે, પ્રથમ અઠ્ઠાઇ સંજોગ; જિહાં સિદ્ધચક્રની સેવનારે, અધ્યાતમ ઉપયોગરે; ભવિકાં પર્વ અઠ્ઠાઇ આરાધ, મનવાંછિત સુખસાધરે. ભવિકા૦ ૧. પંચરે પરમેષ્ઠિ ત્રિકાલનારે, ઉત્તર ચઉ ગુણકંત; શાશ્વતપદ સિદ્ધચક્રનેરે, વંદતાં પુણ્ય મહંતરે. ભવિકા૦ ૨. લોચન કર્ણયુગલ મુખેરે, નાસિકા અગ્રનીલાડ; તાલુ શિર નાભિ હૃદેરે, ભ્રમુહ મધ્યે ધ્યાન પાઠરે. ભવિકા૦ ૩. આલંબન સ્થાનક કહ્યાંરે, જ્ઞાનીએ દેહ મઝાર; તેહમાં વિગત વિષય પરેરે, ચિતમાં એક આધારરે. ભવિકા૦ ૪. અષ્ટ કમલ દલ કર્ણિકારે, નવ પદ થાપો ભાવ; બાહિર યંત્ર રચી કરીરે, ધારો અનંત અનુભાવરે. ભવિકા૦ ૫. આસો સુદિ સાતમ થકીરે, બીજી અઠ્ઠાઈ મંડાણ; બસેં ત્રેંતાલીસ ગુણે કરીરે, અસીયાઉસાદિક ધ્યાનરે. ભવિકા૦ ૬. ઉત્તરાધ્યયન ટીકા કહેરે, એ દોય શાશ્વતા યાત્ર; કરતાં દેય નંદીશ્વરેરે, નરનિજ ઠામ સુપાત્રરે. ભવિકા૦ ૭.

ઢાલ બીજી

અષાઢ ચોમાસાની અઠ્ઠાઇ, જિહાં અભિગ્રહ અધિકાઇ; કૃષ્ણ કુમારપાળ પરે પાળો, જીવ દયા ચિત્ત લાઇ રે; પ્રાણી અઠાઈ મહોત્સવ કરીએ, સચિત આરંભ પરિહરિએરે. પ્રા૦ ૧. દિસિ ગમન તજો વર્ષા સમયે, ભક્ષ્યાભક્ષ્ય વિવેક; અછતી વસ્તુ પણ વિરતીએ, બહુ ફલ વંકચૂલ સુવિવેકરે. પ્રા૦ ૨. જે જે દેહે ગ્રહીને મૂક્યા, જેહથી તે હિંસા થાય; પાપ આકર્ષણ અવ્રતિ જોગે, તે

જીવે કર્મ બંધાયરે. પ્રા૦ ૩. સાયક હેઠતા જીવ જે ગતીમાં, વસીયા તસ હોય કર્મ; રાજા રંકને કિરીયા સરીખી, ભગવતી અંગનો મર્મરે. પ્રા૦ ૪. ચોમાસી આવશ્યક કાઉસગ્ગના, પંચ સત માને ઉસાસા; છઠ્ઠા તપની આલોયણ કરતાં, વિરતિ ધર્મ ઉજાસારે. પ્રા૦ ૫.

ઢાલ ત્રીજી

કાર્તિક સુદિમાંજી, ધર્મ વાસર અડધારીએ; તીમ વળી ફાલ્ગુણેજી, પર્વ અટ્ઠાઇ સંભારીએ; ત્રણ અટ્ઠાઇજી, ચઉમાસી ત્રણ કારણે; ભવિજીવનાજી, પાતિક સર્વ નિવારણે. ૧.

ઉથલો

નિવારણી પાતકતણી એ જાણી, અવધિજ્ઞાને સુરવરા; નિકાય ચારનાં ઇંદ્ર હર્ષિત, વંદે નિજ નિજ અનુચરા; અટ્ઠાઈ મહોત્સવ કરણ સમયે, શાશ્વતા એ દેખીએ; સવી સજ્જ થાયે દેવ દેવી, ઘંટ નાદ વિસેસીએ. ૨. વલી સુરપતિજી, ઉદ્‌ઘોષણા સુરલોકમાં; નીપજાવીજી, પકિર સહિત અશોકમાં; દ્વીપ આઠમેજી, નંદીશ્વર સુર આવીયા; શાશ્વતી પડિમાજી, પ્રણમી વધાવે ભાવીયા. ૩. ભાવિયા પ્રણમી વધાવે પ્રભુને, હર્ષ બહુલે નાચતા; બત્તીસ બદ્ધ કરીયા નાટિક, કોડી સુરપતિ માચતા; હાથ જોડી માન મોડી, અંગ ભાવ દેખાવતી, અપ્સરા રંભા અતિ અચંભા, અરિહંત ગુણ આલાવતી. ૪. ત્રણ અટ્ઠાઈમાંજી, ષડ કલ્યાણક જિનતણાં; તથા આલયજી, બાવન જીનનાં બિંબ ઘણાં; તસ સ્તવનાજી, અદભુત અર્થ વખાણતાં; ઠામે પહોંચેજી, પછી જીન નામ સંભારતાં. ૫. સંભારતાં પ્રભુનું નામ નિશદિન, પર્વ અઠાઈ મન ધરે; સમકીત નિર્મલ કરણ કારણ, શુભ અભ્યાસે અનુસરે; નરનારી સમકીતવંત ભાવે, એહ પર્વ આરાધશે; વિઘ્ન નિવારે તેહના સવિ, સૌભાગ્ય લક્ષ્મી વાધશે. ૬.

ઢાલ ચોથી

પર્વ પજુસણમાં સદા, અમારી પડહો વજડાવેરે; સંઘ ભક્તિ દ્રવ્ય ભાવથી, સ્વામી વત્સલ સુમંડાવેરે. મહોદય પર્વ મહિમાનિધિ. ૧. સ્વામી વત્સલ એકણ પાસે, એકત્ર ધર્મ સમુદાયરે; બુદ્ધિ તુલાએ

તોલીએ, તુલ્ય લાભ ફલ થાય રે. મહો૦ ૨. ઉદાયી ચરમ રાજરૂષી, તેમ કરો ખામણા સત્યરે; મિચ્છામિ દુક્કડં દેઇને ફરી સેવે પાપવત્ત રે. મહો૦ ૩. તે કહ્યા માયા મૃષાવાદી, આવશ્યક નિર્યુક્તિ માંહિરે; ચૈત્ય પરિપાટી કહી, પૂજા ત્રિકાલ ઉચ્છાહીરે. મહો૦ ૪. છેલ્લી ચારે અઠ્ઠાઇએ, મહોટો મહોત્સવ રચે દેવારે; જીવાભિગમે એમ ઉચરે, પ્રભુ શાસનના એ મેવારે. મહો૦ ૫.

ઢાલ પાંચમી

અઠ્ઠમનો તપ વાર્ષિક પર્વમાં, શલ્ય રહિત અવિરોધરે; કારક સાધન પ્રભુના ધર્મનો, ઇચ્છા સેવે હોય શુદ્ધરે. તપને સેવોરે કંતા વીરતીના ૧. છુટે સો વર્ષેરે કર્મ અકામથી, નારકી તે તો સકામેરે; પાપ રહિત હોય નવકારસી થકી, સહસ તે પોરસી ઠામેરે. તપ૦ ૨. વાધંતો વધતોરે તપ કરવા થકી, દશ ગુણો લાભ ઉદારરે; દશ લાખ કોડી વર્ષનું આઉખું, દુરિત મીટે નિરધારરે. તપ૦ ૩. પચાસ વર્ષ સુધી તપ્યાં લખમણાં, માયા તપ નવિ શુદ્ધરે; અસંખ્ય ભવ ભમ્યા એક કુવચનથી, પદ્મનાભ વારે સિદ્ધરે. તપ૦ ૪. આહાર નિરિહંતારે સમ્યક તપ કહ્યો, જુવો અભ્યંતર તત્વરે; ભવોદધિ સેતુરે અઠ્ઠમ તપગણિ, નાગકેતુ ફળ પત્તરે. તપ૦ ૫.

ઢાલ છઠ્ઠી

વાર્ષિક પડિક્કમણા વિષે, એક હજાર શુભ આઠરે; શ્વાસ ઉશ્વાસ કાઉસગ્ગ તણાં, આદરી ત્યજો કર્મ આઠરે. પ્રભુ તુમ શાસન અતિ ભલું. ૧. દુગ લખ ચઉ સય અડ કહ્યા, પલ્ય પલ્ય પણુયાલીસ હજારરે; નવ ભાંગે પલ્યના ચઉ ગ્રહ્યા, શ્વાસમાં સુર આયુ સારરે. પ્રભુ ૨. ઓગણીસ લાખને તેંસઠી, સહસ બસેં સડસઠીરે; પલ્યોપમ દેવનું આઉખું, નવકાર કાઉસગ્ગ જીઠરે. પ્રભુ૦ ૩. એકસઠ લાખને પણ તીસા, સહસ બસેં દશ જાણુરે; એટલા પલ્યનું સુર આઉખું, લોગસ્સ કાઉસગ્ગ માનરે. પ્રભુ૦ ૪. ધેનુધણ રૂપેરે જીવના, અચલ છે આઠ પ્રદેશરે; તેહ પરે સર્વ નિર્મલ કરે, પર્વ અઠ્ઠાઇ ઉપદેશરે. પ્રભુ૦ ૫.

ઢાલ સાતમી

સોહમ કહે જંબુ પ્રત્યે, જ્ઞાનાદિ ધર્મ અનંતરે; વીનિત અર્થ પ્રકાશ્યો વીરજી, તેમ મેં રચિયો સિદ્ધાંતરે. પ્રભુ આગમ ભલો વિશ્વમાં. ૧. ષડ લાખ ત્રણુસો તેત્રીસ, એગુણુસાઠ હજારરે; પીસ્તાલીસ આગમતણી, સંખ્યા જગ આધારરે. પ્રભુ૦ ૨. આથમ્યે જીન કેવલ રવિ, સુત દીપકથી વ્યવહારરે; ઉભય પ્રકાશક સૂત્રનો, સંપ્રતિ બહુ ઉપગારરે. પ્રભુ૦ ૩. પુણ્યક્ષેત્રમાં સિદ્ધગિરિ, મંત્રમાંહિ નવકારરે; શુકલ ધ્યાન છે ધ્યાનમાં, કલ્પસૂત્ર તેમ સારરે. પ્રભુ૦ ૪. વીર વર્ણન છે જેહમાં, શ્રી પર્વ તપ તસુ સેવરે; છઠ તપે કલ્પસૂત્ર સુણે મુદા, ઉચિત વિધિ તતખેવરે. પ્રભુ૦ ૫.

ઢાલ આઠમી

નેવું સહસ સંપ્રતિ નૃપેરે, ઉધર્યા જૈન પ્રાસાદરે; છત્રીસ સહસ નવા કર્યારે, નિજ આયુ દીનવાદ. મનમે મોદેરે; પૂજો પૂજોરે મહોદય પર્વ મહોત્સવ મોટેરે. ૧. અસંખ્ય ભરતના પાટવીરે, અઠ્ઠાઇ ધર્મના કામિરે; સિદ્ધિગિરિએ શિવપુરી વર્યારે, અજરામર શુભ ઠામ. મનમે૦ ૨. યુગ પ્રધાન પુરવ ધણીરે, વયર સ્વામી ગુણુધારરે; નિજ પિતુ મિત્ર પાસે જઇરે, યાચ્યાં ફૂલ તૈયારરે. મનમે૦ ૩. આવ્યા ગિરિ હિમવંતરે, શ્રી દેવી હાથે લીયાંરે; મહા કમલ ગુણવંતરે. મનમેં૦ ૪. પછી જીનરાગીને સોંપીયાંરે, સુભિક્ષનગરી મઝારરે; સુગત મત ઉછેદિતેરે, શાસન શોભા અપારરે. મનમે૦ ૫.

ઢાલ નવમી

પ્રાતિહાર્ય અડ પામીયેરે, સિદ્ધ પ્રભુના ગુણ આઠ, હર્ષ ધરી સેવીયે એ; જ્ઞાન દર્શન ચારિત્રનાં એ, આઠ આચારના પાઠ, હ૦ સેવો સેવો પર્વ મહંત. હર્ષ૦ ૧. પવયણ માતા સિદ્ધિનું એ, બુદ્ધિ ગુણા અડદષ્ટ; હર્ષ૦ ગણી સંપદએ, અડ સંપદાએ, આઠમી ગતિ દીએ પુષ્ટ. હર્ષ૦ ૨. આઠ કર્મ અડ દોષને એ, અડમદ પરમાદ; હર્ષ૦ પરિહરિ આઠ આઠ કારણ ભજીએ, આઠ પ્રભાવક વાદ. હર્ષ૦ ૩. ગુર્જર દીલ્લી દેશમાં એ, અકબરશાહ સુલતાન; હર્ષ૦ હીરજી

ગુરૂના વયણથી એ, અમારી પડહ વજાવ. હર્ષ૦ ૪. સેનસુરિ તપગચ્છ મણિ એ, તિલક આણંદ મુણિંદ; હર્ષ૦ રાજ્યમાન રિદ્ધિ લહે એ, સૌભાગ્ય લક્ષ્મી સુરિંદ. હર્ષ૦ ૫. સેવો સેવો પર્વ મહંત, હર્ષ૦ પુજો જીનપદ અરવિંદ; હર્ષ૦ પુણ્ય પર્વ સુખકંદ, હર્ષ૦ પ્રગટે પરમાનંદ, હર્ષ૦ કહે એમ લક્ષ્મી સુરિંદ. હર્ષ૦ ૬.

કળશ

એમ પાર્શ્વ પ્રભુનો પસાય પામી, નામ અઠ્ઠાઇના ગુણ કહ્યા; ભવિ જીવ સાધો નિત્ય આરાધો, આત્મ ધર્મે ઉમહ્યાં. ૧. સંવત જીન અતિશય વસુ સસી, ચૈત્રી પુનેમે ધ્યાઇયા; સૌભાગ્યસૂરિ શિષ્ય લક્ષ્મીસુરિ, બહુમે સંઘ મંગલ પાઇયા. ૨.

૪૫. શ્રી આનંદઘનજી કૃત ચોવીસી.

૧. શ્રી ઋષભનાથજીનું સ્તવન.

ઋષભ જિનેશ્વર પ્રીતમ માહરોરે, ઓર ન ચાહું રે કંત; રીઝયો સાહિબ સંગ ન પરિહરેરે, ભાંગે સાદિ અનંત. ઋ૦ ૧. પ્રીત સગાઇરે જગમાં સહુ કરેરે, પ્રીત સગાઈ ન કોઇ; પ્રીત સગાઇરે નિરૂપાધિક કહીરે, સોપાધિક ધન ખોય. ઋ૦ ૨. કોઈ કંત કારણ કાષ્ટ ભક્ષણ કરેરે, મિલશું કંતને ધાય; એ મેળો નવિ કહીયે સંભવેરે, મેળો ઠામ ન થાય. ઋ૦ ૩. કાંઇ પતિરંજન અતિ ઘણું તપ કરેરે, પતિરંજન તન તાપ; એ પતિ રંજન મેં નવિ ચિત્ત ધર્યુંરે, રંજન ધાતુ મિલાપ. ઋ૦ ૪. કોઇ કહે લીલારે લખ અલખ તણીરે, લખ પૂરે મન આશ; દોષ રહિતને લીલા નવિ ઘટેરે, લીલા દોષવિલાસ. ઋ૦ ૫. ચિત્ત પ્રસન્નેરે પૂજન ફળ કહ્યુંરે, પૂજ અખંડિત એહ; કપટ રહિત થઈ આતમ અરપણારે, આનંદઘન પદ રેહ. ઋ૦ ૬.

૨. શ્રી અજિતનાથ સ્વામીનું સ્તવન.

પંથડો નિહાળું રે બીજા જિન તણોરે, અજિત અજિત ગુણધામ; જે તેં જીત્યારે તેણે હું જીત્યોરે, પુરૂષ કિસ્યું મુજ નામ. પં૦ ૧. ચરમ નયણ કરી મારગ જોવતાંરે, ભૂલ્યો સયલ સંસાર; જેણે નયણે કરી મારગ જોઈયેરે, નયણ તે દિવ્ય વિચાર. પં૦ ૨.

પુરુષ પરંપર અનુભવ જોવતાંરે, અંધોઅંધ પલાય; વસ્તુ વિચારેરે જો આગમ કરીરે, ચરણ ધરણ નહી ઠાય. પં૦ ૩. તર્ક વિચારેરે વાદ પરંપરારે, પાર ન પહોંચે કોય; અભિમત વસ્તુરે વસ્તુગતે કહેરે, તે વિરલા જગ જોય. પં૦ ૪. વસ્તુ વિચારે દિવ્ય નયન તણોરે, વિરહ પડયો નિરધાર; તરતમ જોગેરે તરતમ વાસનારે, વાસિત બોધ આધાર. પં૦ ૫. કાળલબ્ધિ લહી પંથ નિહાળશુંરે, એ આશા અવિલંબ; એ જન જીવરે જિનજી જાણજોરે, આનંદઘન મત અંબ. પં૦ ૬.

૩. શ્રી સંભવનાથજીનું સ્તવન.

સંભવદેવ તે ધુર સેવો સવેરે, લહી પ્રભુ સેવન ભેદ; સેવન કારણ પહેલી ભૂમિકારે, અભય અદ્વેષ અખેદ. સં૦ ૧. ભય ચંચલતા હો જે પરણામનીરે, દ્વેષ અરોચક ભાવ; ખેદ પ્રવૃત્તિ હો કરતાં થાકીયેરે, દોષ અબોધ લખાવ. સં૦ ૨. ચરમાવર્ત્તન હો ચરમ કરણ તથારે, ભવપરિણતિ પરિપાક; દોષ ટળે વળી દ્રષ્ટિ ખુલે ભલીરે, પ્રાપ્તિ પ્રવચનવાક. સં૦ ૩. પરિચય પાતિક હો ઘાતિક સાધુશું રે, અકુશળ અપચયચેત; ગ્રંથ અધ્યાતમ શ્રવણ મનન કરીરે, પરિશીલન નય હેત. સં૦ ૪. કારણ જોગે હો કારજ નીપજેરે, એહમાં કોઈ ના વાદ; પણ કારણ વિણ કારજ સાધીયેરે, એ નિજ મત ઉનમાદ. સં૦ ૫. મુગ્ધ સુગમ કરી સેવન આદરેરે, સેવન આગમ અનૂપ; દેજો કદાચિત સેવક યાચનારે, આનંદઘન રસરૂપ. સં૦ ૬.

૪. શ્રી અભિનંદન સ્વામીનું સ્તવન.

અભિનંદન જિન દરિશણ તરસીયેં, દરિશણ દુર્લભ દેવ; મત મત ભેદેરે જો જઇ પૂછીયેં, સહુ થાપે અહમેવ. અ૦ ૧. સામાન્યે કરી દરિશણ દોહિલું, નિર્ણય સકલ વિશેષ; મદમેં ઘેર્યોરે અંધો કેમ કરે, રવિ શશિ રૂપ વિલેખ. અ૦ ૨. હેતુ વિવાદે હો ચિત્ત ધરી જોઇયેં, અતિદુર્ગમ નયવાદ; આગમવાદે હો ગુરુગમ કો નહીં, એ સબલો વિખવાદ. અ૦ ૩. ઘાતી ડુંગર આડા અતિ ઘણા, તુજ દરિશણ જગનાથ; ધીઠાઈ કરી મારગ સંચરૂં, સેંગુ કોઇ ન સાથ. અ૦ ૪. દરિશણ દરિશણ રટતો જો ફિરૂં, તો રણ રોઝ સમાન; જેહને

પિપાસા હો અમૃતપાનની, કિમ ભાંજે વિષપાન. અ○ ૫. તરસ ન આવે હો મરણુ જીવનતણો, સીઝે જો દરિશણુકાજ; દરિશણુ દુર્લભ સુલભ કૃપા થકી, આનંદઘન મહારાજ. અ○ ૬.

૫. શ્રી સુમતિજિન સ્તવન.

સુમતિ ચરણુકજ આતમ અરપણા, દરપણુ જિમ અવિકાર; સુજ્ઞાની○ મતિ તરપણુ બહુ સમ્મત જાણીએ, પરિ સરપણુ સુવિચાર. સુજ્ઞાની○ સુ○ ૧. ત્રિવિધ સકળ તનુધર ગત આતમા, બહિરાતમ ધુરિભેદ; સુજ્ઞાની○ બીજો અંતર આતમ તીસરો, પરમાતમ અવિછેદ. સુજ્ઞાની○ સુ○ ૨. આતમ બુદ્ધે હો કાયાદિક ગ્રહ્યો, બહિરાતમ અઘરૂપ; સુજ્ઞાની○ કાયાદિકનો હો સાખી ધર રહ્યો, અંતર આતમ રૂપ. સુજ્ઞાની○ સુ○ ૩. જ્ઞાનાનંદે હો પૂરણુ પાવનો, વર્જિત સકળ ઉપાધિ; સુજ્ઞાની○ અતીંદ્રિય ગુણગણુ મણિ આગરૂ ઇમ પરમાતમ સાધ. સુજ્ઞાની○ સુ○ ૪. બહિરાતમ તજી અંતર આતમા, રૂપ થઇ થિરભાવ; સુજ્ઞાની○ પરમાતમનું હો આતમ ભાવવું, આતમ અર્પણુ દાવ. સુજ્ઞાની○ સુ○ ૫. આતમ અર્પણુ વસ્તુ વિચારતાં, ભરમ ટળે મતિદોષ; સુજ્ઞાની○ પરમ પદારથ સંપતિ સંપજે, આનંદઘન રસપોષ. સુજ્ઞાની○ સુ○ ૬.

૬. શ્રી પદ્મપ્રભુજિન સ્તવન.

પદ્મ પ્રભુ જિન તુજ મુજ આંતરૂંરે, કિમ ભાંજે ભગવંત; કરમવિપાકે કારણુ જોઇનેરે, કોઈ કહે મતિમંત. પ○ ૧. પયઇ ઠિઇ અણુભાગ પ્રદેશથીરે, મૂલ ઉત્તર બિહું ભેદ; ઘાતિ અઘાતી હો બંધોદય ઉદીરણારે, સત્તા કર્મવિછેદ. પ○ ૨. કનકોપલવત્ પયડી પુરૂષતણીરે, જોડી અનાદી સ્વભાવ; અન્ય સંયોગી જિહાં લગે આતમારે, સંસારી કહેવાય. પ○ ૩. કારણુયોગે હો બાંધે બંધનેરે, કારણુ મુગતિ મૂકાય; આશ્રવ સંવર નામ અનુક્રમેરે, હેયોપાદેય સુણાય. પ○ ૪. યુંજન કરણે હો અંતર તુજ પડયોરે, ગુણુ કરણે કરી ભંગ; ગ્રંથ સુક્તે કરી પંડિતજન કહ્યોરે, અંતરભંગ સુઅંગ. પ○ ૫. તુજ મુજ અંતર અંતર ભાંજશેરે, વાજશે મંગળ તૂર; જીવ સરોવર અતિશય વાધશેરે, આનંદઘન રસપૂર. પ○ ૬.

૭. શ્રી સુપાર્શ્વજિન સ્તવન.

શ્રી સુપાસજિન વંદીયે, સુખ સંપત્તિનો હેતુ લલના; શાંત સુધારસ જલનિધિ, ભવસાગરમાંહે સેતુ. લ૦ શ્રી. ૧. સાત મહાભય ટાળતો, સપ્તમ જિનવરદેવ લ૦; સાવધાન મનસા કરી, ધારો જિનપદ સેવ લ૦. શ્રી૦ ૨. શિવ શંકર જગદીશ્વરૂ, ચિદાનંદ ભગવાન લ૦; જિન અરિહા તિર્થંકરૂ, જ્યોતિ સરૂપ અસમાન લ૦. શ્રી૦ ૩ અલખ નિરંજન વચ્છલુ, સકળજંતુ વિસરામ લ૦; અભયદાનદાતા સદા, પૂરણ આતમરામ લ૦. શ્રી૦ ૪. વીતરાગ મદ કલ્પના, રતિ અરતિ ભય શોગ લ૦; નિંદ્રા તંદ્રા દુરદશા, રહિત અબાધિત યોગ લ૦. શ્રી૦ ૫. પરમપુરૂષ પરમાતમા, પરમેશ્વર પરધાન લ૦; પરમ પદારથ પરમેષ્ટી, પરમદેવ વર માન. લ૦ શ્રી૦ ૬. વિધિ વિરંચિ વિશ્વંભરૂ, હૃષીકેશ જયનાથ લ૦; અઘહર અઘમોચન ધણી, મુકત પરમપદ સાથ લ૦. શ્રી૦ ૭. ઈમ અનેક અભિધા ધરે, અનુભવ ગમ્ય વિચાર લ૦; જેહ જાણે તેહને કરે, આનંદઘન અવતાર લ૦. શ્રી૦ ૮.

૮. શ્રી ચંદ્રપ્રભુજિન સ્તવન.

ચંદ્રપ્રભુ મુખચંદ્ર, સખી મુને દેખાણ દે, ઉપસમરસનો કંદ; સ૦ સેવે સુરનર વૃંદ, સ૦ ગતકલિમલ દુઃખદંદ. સ૦ ૧. સુહમ નિગોદે ન દેખીયો, સ૦ બાદર અતિહિ વિશેષ; સ૦ પુઢવી આઉ ન લેખીઓ, સ૦ તેઉ વાઉ ન લેશ. સ૦ ૨. વનસ્પતિ અતિ ઘણ દીહા, સ૦ દીઠો નહીંય દીદાર; સ૦ બિ તિ ચઉરિંદી જળ લીહા, સ૦ ગતિસન્નીપણ ધાર. સ૦ ૩. સુર તિરિ નરય નિવાસમાં, સ૦ મનુજ અનારજ સાથ; સ૦ અપજત્તા પ્રતિભાસમાં, સ૦ ચતુર ન ચઢીયો હાથ. સ૦ ૪. ઈમ અનેક થલ જાણીયેં, સ૦ દરિશણ વિણ જિનદેવ; સ૦ આગમથી મતિ આણીયે, સ૦ કીજે નિર્મલ સેવ. સ૦ ૫. નિર્મલ સાધુ ભગતિ લહી, સ૦ યોગ અવંચક હોય; સ૦ કિરિયા અવંચક તિમ સહી, સ૦ ફળ અવચક જોય. સ૦ ૬. પ્રેરક અવસર જિનવરૂ, સ૦ મોહનીય ક્ષય થાય; સ૦ અમિત પૂરણ સુરતરૂ, સ૦ આનંદઘન પ્રભુ પાય. સ૦ ૭.

૯. શ્રી સુવિધિનાથજિન સ્તવન.

સુવિધિ જિણેસર પાય નમીને, શુભ કરણી ઇમ કીજેરે; અતિ ઘણો ઉલટ અંગ ધરીને, પ્રહ ઉઠી પુજીજેરે. સુ૦ ૧. દ્રવ્ય ભાવ શુચિ ભાવ ધરીને, હરખે દેહરે જઈએરે; દહ તિગ પણ અહિગમ સાચવતાં, એક મના ધુરિ થઇયેરે. સુ૦ ૨. કુસુમ નવણ વર વાસ સુગંધો, ધુપ દીપ મન સાખીરે; અંગપૂજા પણ ભેદ સુણી ઇમ, ગુરૂ મુખ આગમ ભાખીરે. સુ૦ ૩. એહનું ફળ હોય ભેદ સુણીજે, અનંતર ને પરંપરરે; આણાપાલણ ચિત્તપ્રસત્તિ, મુગતિ સુગતિ સુરમંદિરરે. સુ૦ ૪. ફૂલ અક્ષત વર ધૂપ પઇવો, ગંધ નૈવેદ્ય ફળ જળ ભરીરે; અંગ અગ્રપૂજા મળી અડવિધિ, ભાવે ભવિક શુભગતિ વરીરે. સુ૦ ૫. સત્તર ભેદ ઇકવીશ પ્રકારે, અઠોત્તર શત ભેદેરે; ભાવપૂજા બહુવિધ નિરધારી, દોહગ દુર્ગતિ છેદેરે. સુ૦ ૬. તુરીય ભેદ પડિવત્તિપૂજા, ઉપશમ ખીણ સંયોગીરે; ચઉહા પૂજા ઇમ ઉત્તરાધ્યયને, ભાખી કેવળ ભોગીરે. સુ૦ ૭. ઇમ પૂજા બહુ ભેદ સુણીને, સુખદાયક શુભ કરણીરે; ભવિક જીવ કરશે તે લહેશે, આનંદઘન પદ ધરણીરે. સુ૦ ૮.

૧૦. શ્રી શીતળનાથજિન સ્તવન.

શીતળ જિનપતિ લલિત ત્રિભંગી, વિવિધભંગી મન મોહેરે; કરુણા કોમળતા તીક્ષણતા, ઉદાસીનતા સોહેરે. શી૦ ૧. સર્વજંતુ હિતકરણી કરુણા, કર્મવિદારણ તીક્ષણરે; હાન દાન રહિત પરિણામી, ઉદાસીનતા વીક્ષણરે. શી૦ ૨. પરદુઃખ છેદન ઇચ્છા કરૂણા, તીક્ષણ પરદુઃખ રીઝેરે; ઉદાસીનતા ઉભય વિલક્ષણ, એક ઠામે કિમ સીઝેરે. શી૦ ૩. અભયદાન તે કરુણામળ ક્ષય, તીક્ષણતા ગુણ ભાવેરે; પ્રેરણ વિનકૃતિ ઉદાસીનતા, ઇમ વિરોધ મતિ નાવેરે. શી૦ ૪. શક્તિ વ્યક્તિ ત્રિભુવન પ્રભુતા, નિગ્રંથતા સંયોગેરે; યોગી ભોગી વકતા મૌની, અનુપયોગી ઉપયોગીરે. શી૦ ૫. ઇત્યાદિક બહુ ભંગ ત્રિભંગી, ચમત્કાર ચિત દેતીરે; અચરિજકારી ચિત્રવિચિત્રા, આનંદઘનપદ લેતીરે. શી૦ ૬.

૧૧. શ્રી શ્રેયાંસજિન સ્તવન.

શ્રી શ્રેયાંસજિન અંતરજામી, આતમરામી નામીરે; અધ્યાતમ

મત પૂરણ પામી, સહજ મુક્તિ ગતિ ગામીરે. શ્રી૦ ૧. સયલ સંભારી ઇંદ્રિય રામી, મુનિગુણ આતમરામીરે; મુખ્યપણે જે આતમરામી, તે કેવળ નિઃકામીરે. શ્રી૦ ૨. નિજ સ્વરુપે જે કિરિયા સાધેં, તે અધ્યાતમ લહિયેં રે; જે કિરિયા કાર ચઉગતિ સાધેં, તે ન અધ્યાતમ કહિયેંરે. શ્રી૦ ૩. નામ અધ્યાતમ ઠવણ અધ્યાતમ, દ્રવ્ય અધ્યાતમ છંડોરે; ભાવ અધ્યાતમ નિજ ગુણ સાધેં, તો તેહથી રઢી મંડોરે. શ્રી૦ ૪. શબ્દ અધ્યાતમ અરથ સુણીને, નિર્વિકલ્પ આદરજોરે; શબ્દ અધ્યાતમ ભજના જાણી, હાનગ્રહણ મતિ ધરજોરે. શ્રી૦ ૫. અધ્યાતમ જે વસ્તુ વિચારી, બીજા જાણ લબાસીરે; વસ્તુગતેં જે વસ્તુ પ્રકાશે, આનંદઘન મતવાસીરે. શ્રી૦ ૬.

૧૨. શ્રી વાસુપૂજ્યજિન સ્તવન.

વાસુપૂજ્ય જિન ત્રિભુવનસ્વામિ, ઘનનામી પરિણામીરે; નિરાકાર સાકાર સચેતન, કરમ કરમફળ કામીરે. વા૦ ૧. નિરાકાર અભેદ સંગ્રાહક, ભેદ ગ્રાહક સાકારોરે; દર્શન જ્ઞાન દુ ભેદ ચેતના, વસ્તુ ગ્રહણ વ્યાપારોરે. વા૦ ૨. કર્ત્તા પરિણામી પરિણામો, કર્મ જે જીવે કરીયેંરે; એક અનેકરૂપ નયવાદે, નિયતેં નય અનુસરીયેંરે. વા૦ ૩. દુઃખ સુખ રૂપ કરમફળ જાણો, નિશ્ચય એક આનંદોરે; ચેતનતા પરિણામ ન ચૂકે, ચેતન કહે જિનચંદોરે. વા૦ ૪. પરિણામી ચેતન પરિણામો, જ્ઞાનકરમફળ ભાવીરે; જ્ઞાનકરમફળ ચેતન કહીયે, લેજો તેહ મનાવીરે. વા૦ ૫. આતમજ્ઞાની શ્રમણ કહાવે, બીજા દ્રવ્યલિંગીરે; વસ્તુગતેં જે વસ્તુ પ્રકાશે, આનંદઘન મત સંગીરે. વા૦ ૬.

૧૩. શ્રી વિમલનાથજિન સ્તવન.

દુઃખ દોહગ દૂરેં ટલ્યારે, સુખસંપદશું ભેટ; ધીંગ ધણી માથે કીયોરે, કુણ ગંજે નર ખેટ; વિમળજિન દીઠા લોયણે આજ, માસ સિધ્યાં વાંછિત કાજ. ૧. ચરણ કમળ કમળા વસેરે, નિરમળ થિરપદ દેખ; સમળ અથિર પદ પરિહરીરે, પંકજ પામર પેખ. વિ૦ ૨. મુજ મન તુજ પદપંકજેરે, લીણો ગુણ મકરંદ; રંક ગણે મંદિર ધરારે, ઇંદ ચંદ નાગિંદ. વિ૦ ૩. સાહિબ સમરથ તું

ધણીરે, પામ્યો પરમ ઉદાર; મન વિસરામી વાલહોરે, આતમચો આધાર. વિ૦ ૪. દરશન દીઠેં જિનતણોરે, સંશય ન રહે વેધ; દિનકર કર ભર પસરતાંરે, અંધકાર પ્રતિષેધ. વિ૦ ૫. અમીય ભરી મૂરતિ રચીરે, ઓપમ ન ઘટે કોય; શાંત સુધારસ ઝીલતીરે, નિરખિત તૃપતિ ન હોય. વિ૦ ૬. એક અરજ સેવકતણીરે, અવધારો જિનદેવ; કૃપા કરી મુજ દીજીયેંરે, આનંદઘન પદસેવ. વિ૦ ૭.

૧૪. શ્રી અનંતનાથજિન સ્તવન.

ધાર તરવાની સોહિલી દોહિલી, ચૌદમા જિન તણી ચરણસેવા; ધાર પર નાચતા દેખ બાજીગરા, સેવના ધાર પર રહે ન દેવા. ધા૦ ૧. એક કહે સેવીયે વિવિધ કિરિયા કરી, ફળ અનેકાંત લોચન ન દેખે; ફળ અનેકાંત કિરિયા કરી બાપડા, રડવડે ચાર ગતિમાંહે લેખે. ધા૦ ૨. ગચ્છના ભેદ બહુ નયણ નિહાળતાં, તત્ત્વની વાત કરતાં ન લાજે; ઉદર ભરણાદિ નિજ કાજ કરતાં થકાં; મોહ નડીયા કળિકાળ રાજે. ધા૦ ૩. વચન નિરપેક્ષ વ્યવહાર જુઠો કહ્યો, વચન સાપેક્ષ વ્યવહાર સાચો; વચન નિરપેક્ષ વ્યવહાર સંસારફળ, સાંભળી આદરી કાંઇ રાચો. ધા૦ ૪. દેવ ગુરુ ધર્મની શુદ્ધિ કહો કિમ રહે, કિમ રહે શુદ્ધ શ્રદ્ધા ન આણો; શુદ્ધ શ્રદ્ધા ન વિણ સર્વ કિરિયા કહી, છાર પરે લીંપણો તેહ જાણો. ધા૦ ૫. પાપ નહી કોઈ ઉત્સૂત્ર ભાષણ જિસો, ધર્મ નહી કોઈ જગ સૂત્ર સરિખો; સુત્ર અનુસાર જે ભાવિક કિરિયા કરે; તેહનો શુદ્ધ ચારિત્ર પરખો. ધા૦ ૬. એહ ઉપદેશનો સાર સંક્ષેપથી, જે નરા ચિત્તમેં નિત્ય ધ્યાવે; તે નરા દિવ્ય બહુકાળ સુખ અનુભવી, નિયત આનંદઘન રાજ પાવે. ધા૦ ૭.

૧૫. શ્રી ધર્મનાથજિન સ્તવન.

ધરમ જિનેસર ગાઉં રંગશું, સંગ મ પડજો હો પ્રીત જિણેસર; બીજો મન મંદિર આણું નહીં, એ અમ કુળવટ રીત. જિ૦ ધ૦ ૧. ધરમ ધરમ કરતો જગ સહુ ફિરે, ધર્મ ન જાણે હો મર્મ; જિ૦ ધર્મજિણેસર ચરણ ગ્રહ્યા પછી, કોઈ ન બાંધે હો કર્મ. જિ૦ ધ૦ ૨. પ્રવચન અંજન જો સદગુરૂ કરે, દેખે પરમ નિધાન;

જિ૦ હૃદય નયણ નિહાળે જગધણી, મહિમા મેરૂ સમાન. જિ૦ ધ૦ ૩. દોડત દોડત દોડીઓ, જેતી મનનીરે દોડ; જિ૦ પ્રેમ પ્રતીત વિચારો ઢુંકડી, ગુરૂગમ લેજોરે જોડ. જિ૦ ધ૦ ૪. એકપખી કિમ પ્રીત વરે પડે, ઉભય મિલ્યાં હોવે સંધ; જિ૦ હું રાગી હું મોહે ફંદીયો, તું નિરાગી નિરબંધ. જિ૦ ધ૦ ૫. પરમનિધાન પ્રગટ મુખ આગળે, જગત ઓલંઘી હો જાય; જિ૦ જ્યોતિ વિના જુઓ જગદીશની, અંધો અંધ પુલાય. જિ૦ ધ૦ ૬. નિરમળ ગુણમણિ રોહણ ભૂધરા, મુનિજન માનસહંસ; જિ૦ ધન્ય તે નગરી ધન્ય વેળા ઘડી, માત પિતા કુળ વંશ. જિ૦ ધ૦ ૭. મન મધુકર-વર કરજોડી કહે, પદકજ નિકટ નિવાસ; જિ૦ ઘનનામી આનંદઘન સાંભળો, એ સેવક અરદાસ. જિ૦ ધ૦ ૮.

૧૬. શ્રી શાંતિનાથજિન સ્તવન.

શાંતિ જિન એક મુજ વિનતી, સુણો ત્રિભુવનરાયરે; શાંતિ સરૂપ કિમ જાણીયે, કહો મન કિમ પરખાયરે. શાં૦ ૧. ધન્ય તું આતમ જેહને, એહવો પ્રશ્ન અવકાશરે; ધીરજ મન ધરી સાંભળો, કહું શાંતિ પ્રતિભાસ. શાં૦ ૨. ભાવ અવિશુદ્ધ સવિ શુદ્ધ જે, કહ્યા જિનવર દેવરે; તે તિમ અવિતથ સદ્દહે, પ્રથમ એ શાંતિપદસેવરે. શાં૦ ૩. આગમધર ગુરૂ સમકિતી, ક્રિયા સંવર સારરે; સંપ્રદાઈ અવંચક સદા, શુચિ અનુભવ ધારરે. શાં૦ ૪. શુદ્ધ આલંબન આદરે, તજી અવર જંજાળરે; તામસી વૃત્તિ સવિ પરિહરી, ભજે સાત્વિકી સાલરે. શાં૦ ૫. ફળ વિસંવાદ જેહમાં નહી, શબ્દ તે અર્થ સંબંધીરે; સકળ નયવાદ વ્યાપી રહ્યો, તે શિવ સાધન સંધીરે. શાં૦ ૬. વિધિ પ્રતિષેધ કરી આતમા, પદારથ અવિરોધરે; ગ્રહણવિધિ મહાજને પરિગ્રહ્યો, ઈશ્યો આગમે બોધરે. શાં૦ ૭. દુષ્ટજન સંગતિ પરિહરી, ભજે સુગુરૂ સંતાનરે; જોગ સામર્થ્ય ચિતભાવ જે, ધરે મુગતિનિદાનરે. શાં૦ ૮. માન અપમાન ચિત્ત સમ ગણે, સમ ગણે કનક પાષાણ રે; વંદક નિંદક સમ ગણે, ઈસો હોય તું જાણ રે. શાં૦ ૯. સર્વ જગજંતુને સમ ગણે, ગણે તૃણ મણિ ભાવરે; મુગતિ સંસાર

બિહુ સમ ગણે, મુણે ભવજલનિધિ નાવરે. શાં૦ ૧૦. આપણો આતમ ભાવ જે, એક ચેતનાધારરે, અવર સવિ સાથ સંયોગથી, એહ નિજ પરિકર સારરે. શાં૦ ૧૧. પ્રભુ મુખથી ઇમિ સાંભળી, કહે આતમરામરે; તાહરે દરિશણે નિસ્તર્યો, મુજ સિધ્યાં સવિ કામરે. શાં૦ ૧૨. અહો અહો હું મુજને કહું, નમો મુજ નમો મુજ્જરે; આતમફળ દાતારની, જેહને ભેટ થઇ તુજ્જરે. શાં૦ ૧૩. શાંતિ સરૂપ સંક્ષેપથી, કહ્યો નિજપર રૂપરે; આગમમાંહિ વિસ્તાર ઘણો, શાંતિજિન-ભૂપરે. શાં૦ ૧૪. શાંતિ સરૂપ ઇમિ ભાવશે, ધરી શુદ્ધ પ્રણિધાનરે; આનંદઘન પદ પામશે, તે લહેશે બહુ માનરે. શાં૦ ૧૫.

૧૭. શ્રી કુંથુનાથજિન સ્તવન.

કુંથુજિન મનડું કિમહી ન બાજે; જિમ જિમ જતન કરીને રાખું, તિમ તિમ અલગું ભાજે હો. કું૦ ૧. રજની વાસર વસતી ઉજડ, ગયણ પાયાલે જાયે; સાપખાયને મોહડું થોથું, એહ ઉખાણો ન્યાયે હો. કું૦ ૨. મુક્તિતણા અભિલાષી તપીયા, જ્ઞાન ને ધ્યાન અભ્યાસે; વયરીહું કાંઇ એહવું ચિંતે, નાખે અલવે પાસે હો. કું૦ ૩ આગમ આગમધરને હાથે, નાવે કિણ વિધ આંકું; કિહાં કિણ જો હઠ કરી હટકું તો, વ્યાળતણી પરે વાંકું હો. કું૦ ૪. જો ઠગ કહું તો ઠગતું ન દેખું, સાહુકાર પણ નાંહિ; સર્વ માંહે ને સહુથી અલગું, એ અચરિજ મનમાંહિ હો. કું૦ ૫. જે જે કહું તે કાન ન ધારે, આપ મતે રહે કાલો; સુર નર પંડિત જન સમજાવે, સમજે ન માહરો સાલો હો. કું૦ ૬. મ્હેં જાણ્યું એ લિંગ નપુંસક, સકળ મરદને ઠેલે; બીજી વાતે સમરથ છે નર, એહને કોઇ ન ઝેલે હો. કું૦ ૭. મન સાધ્યું તિણે સઘળું સાધ્યું, એહ વાત નહિ ખોટી; ઇમિ કહે સાધ્યું તે નવિ માનું, એકહી વાત છે મોટી હો. કું૦ ૮. મન દુરારાધ્ય તેં વશે આણ્યું, તે આગમથી મતિ આણું; આનંદઘન પ્રભુ માહરૂં આણો, તો સાચું કરી જાણું હો. કું૦ ૯.

૧૮. શ્રી અરનાથજિન સ્તવન.

ધરમ પરમ અરનાથનો, કિમ જાણું ભગવંતરે; સ્વપર સમય

સમજાવીયેં, મહિમાવંત મહંતરે. ધ૦ ૧. શુદ્ધાતમ અનુભવ સદા, સ્વસમય એહ વિલાસરે; પરવડી છાંહડી જિહાં પડે, તે પર સમય નિવાસરે. ધ૦ ૨. તારા નક્ષત્ર ગ્રહ ચંદ્રની, જ્યોતિ દિનેશ મોઝારરે; દર્શન જ્ઞાન ચરણથકી, શક્તિ નિજાતમ ધારરે. ધ૦ ૩. ભારી પીળો ચીકણો, કનક અનેક તરંગરે; પર્યાય દષ્ટિ ન દીજીયેં, એકજ કનક અભંગરે. ધ૦ ૪. દર્શન જ્ઞાન ચરણથકી, અલખ સરૂપ અનેકરે; નિરવિકલ્પ રસ પીજીયેં, શુદ્ધ નિરંજન એકરે. ધ૦ ૫. પરમારથ પંથ જે કહે, તે રંજે એક તંતરે; વ્યવહારે લખ જે રહે, તેહના ભેદ અનંતરે. ધ૦ ૬. વ્યવહારે લખેં દોહિલા, કાંઈ ન આવે હાથરે; શુદ્ધ નય થાપના સેવતાં, નવિ રહે દુવિધા સાથરે. ધ૦ ૭. એક પખી લખ પ્રીતની, તુમ સાથે જગનાથરે; કૃપા કરીને રાખજ્યો, ચરણ તલેં ગ્રહી હાથરે. ધ૦ ૮. ચક્રી ધરમ તીરથ તણો, તીરથફળ તતસારરે; તીરથ સેવે તે લહે, આનંદઘન નિરધારરે. ધ૦ ૯.

૧૯. શ્રી મલ્લિનાથજિન સ્તવન.

સેવક કિમ અવગણિયે હો, મલ્લિજિન, એ અબ શોભા સારી; અવર જેહને આદર અતિ દિયેં, તેહને મૂલ નિવારી હો. મ૦ ૧. જ્ઞાન સ્વરૂપ અનાદિ તમ્હારૂં, તે લીધું તુમે તાણી; જુઓ અજ્ઞાન દશા રીસાવી, જાતાં કાંણ ન આણી હો. મ૦ ૨. નિંદ્રા સુપન જાગર ઉજાગરતા, તુરિય અવસ્થા આવી; નિંદ્રા સુપનદશા રીસાણી, જાણી ન નાથ મનાવી હો. મ૦ ૩. સમકિત સાથે સગાઇ કીધી, સપરિવારસું ગાઢી; મિથ્યામતિ અપરાધણ જાણી, ઘરથી બાહિર કાઢી હો. મ૦ ૪. હાસ્ય અરતિ રતિ શોક દુગંછા; ભય પામર કરસાલી; નોકષાય શ્રેણી ગજ ચઢતાં, શ્વાન તણી ગતિ ઝાલી હો. મ૦ ૫. રાગ દ્વેષ અવિરતિની પરીણતિ, એ ચરણ મોહના યોધા; વીતરાગ પરિણતિ પરણમતાં, ઊઠી નાઠા બોધા હો. મ૦ ૬. વેદોદય કામા પરિણામા, કામ કરમ સહુ ત્યાગી; નિઃકામી કરૂણારસ સાગર, અનંત ચતુષ્કપદ પામી હો. મ૦ ૭. દાન વિઘન વારી સહું જનને, અભયદાન પદદાતા; લાભ વિઘન જગ વિઘન નિવારક, પરમ લાભ રસ-

માતા હો. મ૦ ૮. વીર્ય વીઘન પંડિત વીર્યે હણ્યો, પૂરણ પદવી જોગી; ભોગોપભોગ દોય વિઘન નિવારી, પૂરણ ભોગી સુભોગી હો. મ૦ ૯. ઇમ અઢાર દૂષણ વર્જિત તનુ, મુનિજન વૃંદે ગાયા; અવિરતિ રૂપક દોષ નિરૂપણ, નિરદૂષણ મન ભાયા હો. મ૦ ૧૦. ઇણ વિધિ પરખી મન વિસરામી, જિનવર ગુણ જે ગાવે; દીનબંધુની મહેર નજરથી, આનંદઘનપદ પાવે હો. મ૦ ૧૧.

૨૦. શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામીજિન સ્તવન.

મુનિસુવ્રત જિનરાય એક મુજ વિનતિ નિસુણો. આતમતત્ત્વ કયું જાણું જગતગુરૂ, એહ વિચાર મુજ કહીયો; આતમતત્ત્વ જાણ્યા વિણ નિરમલ, ચિત્તસમાધિ નવિ લહિયો. મુ૦ ૧. કોઈ અબંધ આતમતત્ત માને, કિરિયા કરતો દીસે; ક્રિયાતણું ફળ કહો કુણ ભોગવે, ઇમ પૂછયું ચિત્ત રીસે. મુ૦ ૨. જડ ચેતન એ આતમ એકજ, થાવર જંગમ સરિખો; દુઃખ સુખ શંકર દૂષણ આવે, ચિત્ત વિચારી જો પરખો. મુ૦ ૩. એક કહે નિત્યજ આતમ તત્ત, આતમ દરશણ લીણો; કૃતવિનાશ અકૃતાગમ દૂષણ, નવિ દેખે મતિ હીણો. મુ૦ ૪. સુગત મતિરાગી કહે વાદી, ક્ષણિક એ આતમ જાણો; બંધ મોક્ષ સુખ દુઃખ ન ઘટે, એહ વિચાર મન આણો. મુ૦ ૫. ભૂત ચતુષ્ક વરજિત આતમતત્ત, સત્તા અલગી ન ઘટે; અંધ શકટ જો નજરે ન દેખે, તો શું કીજે શકટે. મુ૦ ૬. ઇમ અનેક વાદી મતિવિભ્રમ, સંકટ પડિયો ન લહે; ચિત્તસમાધિ તે માટે પૂછું, તુમ વિણ તત્ત કોઇ ન કહે. મુ૦ ૮. વલતું જગગુરૂ ઇણિપરે ભાખે, પક્ષપાત સવિ છંડી; રાગ દ્વેષ મોહ પખ વર્જિત, આતમ શું રઢ મંડી. મુ૦ ૯. આતમધ્યાન કરે જો કોઉ, સો ફિર ઇણમેં નાવે; વાગ્જાળ બીજું સહુ જાણે, એહ તત્વ ચિત્ત ચાવે. મુ૦ ૧૦. જેણે વિવેક ધરી એ પખ ગ્રહિયેં, તે તત્ત્વજ્ઞાની કહીયે; શ્રી મુનિસુવ્રત કૃપા કરો તો, આનંદઘન પદ લહિયે. મુ૦ ૧૦.

૨૧. શ્રી નમિનાથજિન સ્તવન.

ષટ દરશણ જિન અંગ ભણીજે, ન્યાસ ખડંગ જો સાધેરે;

નમિ જિનવરના ચરણ ઉપાસક, ષટદરશણ આરાધેરે. ષ૦ ૧. જિન સુરપાદપ પાય વખાણું, સાંખ્ય યોગ દોય ભેદેરે; આતમસત્તા વિવરણ કરતા, લહો દુગ અંગ અખેદેરે. ષ૦ ૨. ભેદ અભેદ સુગત મિમાંસક, જિનવર દોય કર ભારીરે; લોકાલોક અવલંબન ભજીયેં, ગુરૂગમથી અવધારીરે. ષ૦ ૩. લોકાયંતિક કૂખ જિનવરની, અંસ વિચાર જો કીજેરે; તત્ત્વવિચાર સુધારસ ધારા, ગુરૂગમ વિણ કીમ પીજેરે. ષ૦ ૪. જૈન જિનેશ્વર વર ઉત્તમ અંગ, અંતરંગ બહિરંગરે; અક્ષર ન્યાસ ધરા આરાધક, આરાધે ધરી સંગેરે. ષ૦ ૫. જિનવરમાં સઘલા દરિશણ છે, દર્શન જિનવર ભજનારે; સાગરમાં સઘલી તટની સહી, તટની સાગર ભજનારે. ષ૦ ૬. જિન સરૂપ થઇ જિન આરાધે, તે સહી જિનવર હોવેરે; ભૃંગી ઇલિકાને ચટકાવે, તે ભૃંગી જગ જોવેરે. ષ૦ ૭. ચૂર્ણિ ભાષ્ય સૂત્ર નિર્યુક્તિ, વૃત્તિ પરંપર અનુભવેરે; સમય પુરૂષના અંગ કહ્યાં એ, જે છેદે તે દુરભવ્યરે. ષ૦ ૮. મુદ્રા બીજ ધારણા અક્ષર, ન્યાસ અરથ વિનિયોગરે; જે ધ્યાવે તે નવિ વંચિજે, ક્રિયા અવંચક ભોગેરે. ષ૦ ૯. શ્રુત અનુસાર વિચારી બોલું, સુગુરુ તથાવિધ ન મિલેરે; ક્રિયા કરી નવિ સાધી શકીયેં, એ વિખવાદ ચિત સઘળેરે. ષ૦ ૧૦. તે માટે ઉભા કર જોડી, જિનવર આગળ કહિયેરે; સમય ચરણ સેવા શુચી દેજો, જિમ આનંદઘન લહિયેરે. ષ૦ ૧૧.

૨૨. શ્રી નેમીનાથજિન સ્તવન.

અષ્ટ ભવાંતર વાલહીરે, તું મુજ આતમરામ, મનરાવાલા; મુગતિ નારીશું આપણેરે, સગપણ કોઈ ન કામ. મ૦ ૧. ઘરે આવો હો વાલમ ઘરે આવો, મારી આશાના વિસરામ; મ૦ રથ ફેરો હો સાજન રથ ફેરો, સાજન માહરા મનોરથ સાથ. મ૦ નારી પખે શો નેહલોરે વાલા, સાચ કહે જગનાથ; મ૦ ઇશ્વર અરધાંગે ધરીરે, વાલા તું મુજ ઝાલે ન હાથ. મ૦ ૨. પશુજનની કરૂણા નહીરે, વાલા આણી હૃદય વિચાર; મ૦ માણસની કરૂણા નહીરે, વાલા એ કુણ ઘર આચાર. મ૦ ૩. પ્રેમ કલ્પતરૂ છેદીયોરે, વાલા

ધરિયો યોગ ધતૂર; મ૦ ચતુરાઈરે કુણુ કહેરે, વાલા ગુરૂ મિલિયો જગસૂર. મ૦ ૪. માહરૂં તો એમાં કશું નહીરે, વાલા આપ વિચારો રાજ; મ૦ રાજસભામાં બેસતાંરે, વાલા કીસડી વધશે લાજ. મ૦ ૫. પ્રેમ કરે જગ જન સહુરે, વાલા નિરવાહે તે ઓર; મ૦ પ્રીત કરીને છાંડી દેરે, વાલા તેહ શું ચાલે ન જોર. મ૦ ૬. જો મનમાં એહવું હતુંરે, વાલા નિસપતિ કરત ન જાણ; મ૦ નિસપતિ કરીને છાંડતાંરે, વાલા માણુસ હુવે નુકસાણ. મ૦ ૭. દેતાં દાન સંવત્સરીરે, વાલા સહુ લહે વંછિત પોષ; મ૦ સેવક વાંછિત નવિ લહેરે, વાલા તે સેવકનો દોષ. મ૦ ૮. સખી કહે એ સાંભળોરે, વાલા હું કહું લક્ષણ શ્વેત; મ૦ ઇણ લક્ષણ સાચી સખીરે, વાલા આપ વિચારો હેત. મ૦ ૯. રાગી શું રાગી સહુરે, વાલા વૈરાગીથી શો રાગ; મ૦ રાગ વિના કિમ દાખવોરે, વાલા મુગતિ સુંદરી માગ. મ૦ ૧૦ એક ગુહ્ય ઘટતું નહીરે. વાલા સઘલોઈ જાણે લોગ; મ૦ અનેકાંતિક ભોગવેરે, વાલા બ્રહ્મચારી ગત રોગ. મ૦ ૧૧. જિણ જોગે તુજને જોઉંરે, વાલા તિણ જોગે જુવો રાજ; મ૦ એક વાર મુજને જુવેરે, વાલા તો સીઝે મુજ કાજ. મ૦ ૧૨. મોહ દશા ધરી ભાવતાંરે, વાલા ચિત્ત લહે તત્ત્વ વિચાર; મ૦ વીતરાગતા આદરીરે, વાલા પ્રાણનાથ નિરધાર. મ૦ ૧૩. સેવક પણ તે આદરેરે, વાલા તો રહે સેવક મામ; મ૦ આશય સાથે ચાલીયેરે, વાલા એહિજ રૂડું કામ. મ૦ ૧૪. ત્રિવિધ યોગ ધરી આદર્યોરે, વાલા નેમનાથ ભરતાર; મ૦ ધારણ પોષણ તારણોરે, વાલા નવ રસ મુગતાહાર. મ૦ ૧૫. કારણરૂપી પ્રભુ ભજ્યોરે, વાલા ગણ્યો ન કાજ અકાજ; મ૦ કૃપા કરી પ્રભુ દીજીયેરે, વાલા આનંદઘન પદ રાજ. મ૦ ૧૬.

૨૩. શ્રી પાર્શ્વનાથજિન સ્તવન.

ધ્રુવપદ રામી હો સ્વામી માહરા, નિઃકામી ગુણરાય; સુજ્ઞાની નિજ ગુણ કામી હો પામી તું ધણી, ધ્રુવ આરામી હો થાય. સુ૦ ૧. સર્વવ્યાપી કહ સર્વ જાણગપણે, પર પરિણમન સ્વરૂપ; સુ૦ પર રૂપે કરી

તત્વપણું નહીં, સ્વસત્તા ચિદ્રૂપ. સુ૦ ૨. જ્ઞેય અનેકે હો જ્ઞાન અનેકતા, જળ ભાજન રવિ જેમ; સુ૦ દ્રવ્ય એકત્વપણે ગુણ એકતા, નિજપદ રમતા હો એમ. સુ૦ ૩. પર ક્ષેત્રે ગત જ્ઞેયને જાણવે, પરક્ષેત્રે થયું જ્ઞાન; સુ૦ અસ્તિપણુ નિજ ક્ષેત્રે તુમે કહ્યું, નિર્મળતા ગુણમાન. સુ૦ ૪. જ્ઞેય વિનાશે હો જ્ઞાન વિનિશ્વરુ, કાળ પ્રમાણેરે થાય; સુ૦ સ્વકાળે કરી સ્વસત્તાસદા, તે પર રીતે ન જાય. સુ૦ ૫. પરભાવે કરી પરતા પામતા, સ્વસત્તા થિર ઠાણ; સુ૦ આત્મ ચતુષ્કમયી પરમાં નહિ, તો કિમ સહુનોરે જાણ. સુ૦ ૬. અગુરૂ લઘુ નિજ ગુણને દેખતાં, દ્રવ્ય સકળ દેખંત; સુ૦ સાધારણ ગુણની સાધર્મ્યતા, દર્પણ જળ દૃષ્ટાંત. સુ૦ ૭. શ્રી પારસ જિન પારસ રસ સમો, પણ ઈહાં પારસ નહિ; સુ૦ પૂરણ રસીઓ હો નિજગુણ પરસનો, આનંદઘન મુજ માંહિ. સુ૦ ૮.

૨૪. શ્રી મહાવીરજિન સ્તવન.

વીરજીને ચરણે લાગું, વીરપણું તે માગુંરે; મિથ્યા મોહ તિમિર ભય ભાગ્યું, જીત નગારૂં વાગ્યુંરે. વી૦ ૧. છઉમથ્થ વીરય લેશ્યા સંગે, અભિસંધિજ મતિ અંગેરે; સૂક્ષમ થૂલ ક્રિયાને રંગે, યોગી થયો ઉમંગેરે. વી૦ ૨. અસંખ્ય પ્રદેશે વીર્ય અસંખે, યોગઅસંખિત કંખેરે; પુદ્ગલ ગણ તિણે લઈ સુવિશેષે, યથાશક્તિ મતિ લેખેરે. વી૦ ૩. ઉત્કૃષ્ટે વીરયને વેષે, યોગક્રિયા નવિ પેસેરે; યોગતણી ધ્રુવતાને લેશે, આતમ શક્તિ ન ખેસેરે. વી૦ ૪. કામવીર્ય વશે જિમ ભોગી, તિમ આતમ થયો ભોગીરે; સૂરપણે આતમ ઉપયોગી, થાયે તેહને અયોગીરે. વી૦ ૫. વીરપણું તે આતમ ઠાણે, જાણ્યું તુમચી વાણેરે; ધ્યાન વિનાણે શક્તિ પ્રમાણે, નિજ ધ્રુવપદ પહિચાણેરે. વી૦ ૬. આલંબન સાધન જે ત્યાગે, પર પરિણતિને ભાગેરે; અક્ષય દર્શન જ્ઞાન વૈરાગે, આનંદઘન પ્રભુ જાગેરે. વી૦ ૭.

૪૬. શ્રી યશોવિજયજીકૃત ચોવિશી.

૧. શ્રી ઋષભદેવજિન સ્તવન.

જગજીવન જગવાલહો, મરૂદેવીનો નંદ લાલરે; મુખ દીઠે

સુખ ઉપજે, દરિશણ અતિહિ આણંદ લાલરે. જ૦ ૧. આંખડી અંબુજ પાંખડી, અષ્ટમી શશિસમ ભાલ લાલરે, વદન તે શારદ ચાંદલો, વાણી અતિહિ રસાળ લા૦ જ૦ ૨. લક્ષણ અંગે વિરાજતા, અડહિય સહસ ઉદાર; લા૦ રેખા કર ચરણાદિકે, અભ્યંતર નહિ પાર. લા૦ જ૦ ૩. ઇંદ્ર ચંદ્ર રવિ ગિરિ તણા, ગુણ લેઇ ઘડીઓ અંગ; લા૦ ભાગ્ય કિહાંથકી આવિયું, અચરિજ એહ ઉત્તંગ. લા૦ જ૦ ૪. ગુણ સઘળા અંગે કર્યા, દૂર કર્યા સવિ દોષ; લા૦ વાચક જશ વિજયે થુણ્યો, દેજો સુખનો પોષ. લા૦ જ૦ ૫.

૨. શ્રી અજિતનાથજિન સ્તવન.

અજિત જિણંદશું પ્રીતડી, મુજ ન ગમે હો બીજાનો સંગ કે; માલતી ફુલે મોહીયો, કિમ બેસે હો બાવળ તરૂ ભૃંગ કે. અ૦ ૧. ગંગાજળમાં જે રમ્યા, કિમ છિલ્લર હો રતિ પામે મરાળ કે; સરોવર જલધર જળ વિના, નવિ ચાહે હો જગ ચાતકબાળ કે. અ૦ ૨. કોકિલ કલ કુંજિત કરે, પામી મંજરી હો પંજર સહકાર કે; ઓછા તરૂવર નવિ ગમે, ગિરુઆશું હો હોયે ગુણનો પ્યાર કે. અ૦ ૩. કમલિની દિનકર કર ગ્રહે, વલી કુમુદિની હો ધરે ચંદશું પ્રીત કે; ગૌરી ગિરીશ ગિરિધર વિના, નવિ ચાહે હો કમલા નિજ ચિત્ત કે. અ૦ ૪. તિમ પ્રભુશું મુજ મન રમ્યું, બીજાશું હો નવિ આવે દાય કે; શ્રી નયવિજય સુગુરૂતણો, વાચક જશ હો નિત્ય નિત્ય ગુણ ગાય કે. અ૦ ૫.

૩. શ્રી સંભવનાથજિન સ્તવન.

સંભવ જિનવર વિનતિ, અવધારો ગુણ જ્ઞાતારે; ખામી નહિં મુજ ખિજમતે, કદિયે હોશો ફળદાતારે. સં૦ ૧. કર જોડી ઊભો રહું, રાત દિવસ તુમ ધ્યાનોરે; જો મનમાં આણો નહીં, તો શું કહિયે છાનોરે. સં૦ ૨. ખોટ ખજાને કો નહિ, દીજે વંછિત દાનોરે; કરુણા નજરે પ્રભુજી તણી, વાધે સેવક વાનોરે.સં૦ ૩. કાળ લબ્ધિ મુજ મતિ ગણો, ભાવ લબ્ધિ તુજ હાથેરે; લડથડતું પણ ગજ બચ્ચું, ગાજે ગજવર સાથેરે. સં૦ ૪. દેશો તો તુમહી ભલા, બીજા તો નવિ યાચું રે; વાચક જશ કહે સાંઇશું, ફળશે એ મુજ સાચુંરે. સં૦ ૫.

૪. શ્રી અભિનંદનજિન સ્તવન.

દીઠી તો પ્રભુ દીઠી જગગુરૂ તુજ, મૂરતિ હો પ્રભુ મૂરતિ મોહન વેલડીજી. મીઠી હો પ્રભુ મીઠી તાહરી વાણી, લાગે હો પ્રભુ લાગે જેસી શેલડીજી. ૧. જાણું હો પ્રભુ જાણું જનમ કયથ્થ, જો હું હો પ્રભુ જો હું તુમ સાથે મિલ્યોજી; સુરમણિ હો પ્રભુ સુરમણિ પામ્યો હથ્થ, આંગણે હો પ્રભુ આંગણે મુજ સુરતરુ ફળ્યોજી. ૨. જાગ્યા હો પ્રભુ જાગ્યા પુણ્ય અંકુર, માગ્યા હો પ્રભુ મ્હોં માગ્યા પાસા ઢળ્યાજી; વૂઠયા હો પ્રભુ વૂઠયા અમીરસ મેહ, નાઠા હો પ્રભુ નાઠા અશુભ શુભ દિન વળ્યાજી. ૩. ભૂખ્યાં હો પ્રભુ ભૂખ્યાં મલ્યાં ઘૃતપૂર, તરસ્યાં હો પ્રભુ તરસ્યાં દિવ્ય ઉદક મીળ્યાંજી; થાકયાં હો પ્રભુ થાકયાં મિલ્યાં સુખપાલ,ચાહતાં હો પ્રભુ ચાહતાં સજ્જન હેજે હળ્યાજી. ૪. દીવો હો પ્રભુ દીવો નિશા વન ગેહ, સાખી હો પ્રભુ સાખી થલે જળનૌકા મલિજી; કલિયુગે હો પ્રભુ કલિયુગે દુલ્લહો મુજ, દરિશણ હો પ્રભુ દરિશણ લહ્યું આશા ફળીજી. ૫. વાચક હો પ્રભુ વાચક જશ તુમ દાસ, વિનવે હો પ્રભુ વિનવે અભિનંદન સુણોજી; કહીયે હો પ્રભુ કહીયે મ દેશો છેહ,દેજો હો પ્રભુ દેજો સુખ દરિશણતણોજી૦ ૬.

૫. શ્રી સુમતિજિન સ્તવન.

સુમતિનાથ ગુણશું મિલીજી, વાધે મુજ મન પ્રીત; તેલ બિંદુ જિમ વિસ્તરેજી, જગ માંહે ભલી રીત. સોભાગી જિનશું લાગો અવિહડ રંગ. ૧. સજ્જનશું જે પ્રીતડીજી, છાની તે ન રખાય; પરિમલ કસ્તુરીતણોજી, મહી માંહે મહકાય. સો૦ ૨. અંગુલીયે નવિ મેરૂ ઢંકાયે, છાબડીયે રવિ તેજ; અંજલિમાં જિમ ગંગ ન માયે, મુજ મન તિમ પ્રભુ હેજ. સો૦ ૩. હુઓ છીપે નહી અધર અરૂણ જિમ, ખાતાં પાન સુરંગ; પીવત ભરભર પ્રભુગુણ પ્યાલા, તિમ તુજ મુજ પ્રેમ અભંગ. સો૦ ૪. ઢાંકી ઇક્ષુ પરાળશુંજી, ન રહે લહિ વિસ્તાર; વાચક યશ કહે પ્રભુ તણોજી, તિમ મુજ પ્રેમ પ્રકાર. સો૦ ૫.

૬. શ્રી પદ્મપ્રભજિન સ્તવન.

પદ્મપ્રભુ જિન જઇ અલગા રહ્યા, જિહાંથી નાવે લેખોજી;

કાગળ ને મિસિ તિહાં નવિ સંપજે, ન ચલે વાટ વિશેષોજી० સુગુણ સનેહારે કદિયન વીસરે.૧. ઇહાંથી તિહાં જઈ કોઈ આવે નહિ, જેહ કહે સંદેશાજી; જેહનું મિલવુંરે દોહિલું, તેહશું નેહ તે આપ કિલેશાજી. સુ० ૨. વીતરાગ શુરે રાગ તે એક પખો, કીજે કવણ પ્રકારોજી; ઘોડો દોડેરે સાહિબ કાજમાં, મન નાણે અવસારોજી. સુ० ૩. સાચી ભક્તિરે ભાવન રસ કહ્યો, રસ હોએ તિહાં દોએ રીઝેજી; હોડાહોડેરે બેહુ રસ રીઝથી, મનના મનોરથ સીઝેજી. સુ० ૪ પણ.ગુણવંતારે ગોઠે ગાજીએ, મોટા તે વિશ્રામોજી; વાચક જશ કહે એહજ આશરે, સુખ લહુ ઠામો ઠામજી. સુ० ૫.

૭. શ્રી સુપાર્શ્વજિન સ્તવન.

શ્રી સુપાસ જિનરાજ, તું ત્રિભુવન શિરતાજ; આજે હો છાજેરે, ઠકુરાઇ પ્રભુ તુજ પદતણીજી. ૧. દિવ્ય ધ્વની સુર ફૂલ, ચામર છત્ર અમુલ; આજે હો રાજેરે, ભામંડલ ગાજે દુંદુભિજી. ૨. અતિશય સહુજના ચાર, કરમ ખપ્યાથી ઈગ્યાર; આજે હો કીધારે, ઓગણીસે સુર ગણુ ભાસુરિજી. ૩. વાણી ગુણ પાંત્રીસ, પ્રાતિહારજ જગદીશ; આજે હો છાજેરે, દીવાજે છાજે આઠશુંજી. ૪. સિંહાસન અશોક બેઠા, બેઠા મોહે લોક; આજે હો સ્વામીરે, શિવગામી વાચક જશ થુણ્યોજી. ૫.

૮. શ્રી ચંદ્રપ્રભુજિન સ્તવન.

ચંદ્રપ્રભુ જિન સાહિબારે; તમે છો ચતુર સુજાણ; મનના માન્યા. સેવા જાણો દાસનીરે, દેશો ફળ નિરવાણ. આવો આવોરે ચતુર સુખ ભોગી, કીજે વાત એકાંતે અભોગી; ગુણ ગોઠે પ્રગટે પ્રેમ. મ० ૧. ઓછું અધિકું પણ કહેરે, અસંગાયત જેહ; મ० આપે ફળ જે અણ કહ્યાંરે, ગિરૂઓ સાહિબ તેહ. મ० ૨. દીન કહ્યા વિણ દાનથીરે, દાતાની વાધે મામ; મ० જળ દીયે ચાતક ખીજવીરે. મેઘ હુવા તેણે શ્યામ. મ० ૩. પિઉ પિઉ કરી તુમને જપૂરે, હું ચાતક તુમે મેહ; મ० એક લહેરમાં દુઃખ હરોરે, વાધે બમણો નેહ. મ० ૪. મોડું વહેલું આપવુંરે, તો શી ઢીલ કરાય; મ० વાચક જશ કહે જગધણીરે, તુમ તૂઠે સુખ થાય. મ० ૫.

૯. શ્રી સુવિધિનાથજિન સ્તવન.

લઘુ પણ હું તુમ મન નવિ માવું રે, જગગુરૂ તુમને દિલમાં લાવું રે; કુણને એ દીયે શાબાશીરે, કહો શ્રી સુવિધિ જિણંદ વિમાસીરે. ૧. મુજ મન અણુમાંહે ભગતિ છે ઝાઝીરે, તેહ દરીનો તું છે માઝીરે; યોગી પણ જે વાત ન જાણેરે, તે અચરિજ કુણથી હુઓ ટાણેરે. લ૦ ૨. અથવા થિરમાંહે અથિર ન માવેરે, મોટો ગજ દરપણમાં આવેરે; જેહને તેજે બુદ્ધિ પ્રકાશીરે, તેહને દીજે એ શાબાશીરે. લ૦ ૩. ઉર્દ્ધ મૂલ તરૂઅર અધ શાખારે, છંદ પૂરાણે એહવી છે ભાષારે; અચરિજ વાળે અચિરજ કીધુંરે, ભગતે સેવક કારજ સીધુંરે. લ૦ ૪. લાડ કરી જે બાળક બોલેરે, માતપિતા મન અમીયને તોલેરે; શ્રીનયવિજય વિબુધનો શિષરે, જશ કહે એમ જાણો જગદીશરે. લ૦ ૫.

૧૦. શ્રી શીતળનાથજિન સ્તવન.

શ્રી શીતલજિન ભેટીયેં, કરી ચોખું ભગતે ચિત્ત હો; તેહ શું કહો છાનું કિશું, જેહને સુંપ્યાં તન મન વિત્ત હો. શ્રી૦ ૧. દાયક નામે છે ઘણાં, પણ તું સાયર તે કૂપ હો; તે બહુ ખજુઆ તગતગે, તું દિનકર તેજ સ્વરૂપ હો. શ્રી૦ ૨. મોટો જાણી આદર્યો, દારિદ્ર ભાંગો જગ તાત હો; તું કરૂણાવંત શિરોમણી, હું કરૂણાપાત્ર વિખ્યાત હો. શ્રી૦ ૩. અંતરયામી સવિ લહો, અમ મનની જે છે વાત હો; મા આગળ મોસાળનાં, શ્યાં વરણવવાં અવદાત હો. શ્રી૦ ૪. જાણો તો તાણો કિશું, સેવાફળ દીજે દેવ હો; વાચક જશ કહે ઢીલની, એ ન ગમે મુજને ટેવ હો. શ્રી૦ ૫.

૧૧. શ્રી શ્રેયાંસજિન સ્તવન.

તુમે બહુ મિત્રીરે સાહિબા, માહરે તો મન એક; તુમ વિણ બીજોરે નવિ ગમે, એ મુજ મોટીરે ટેક. શ્રીશ્રેયાંસ કૃપા કરો. ૧. મન રાખો તુમે સવિ તણાં, પણ કિહાંએ મલી જાઓ; લલચાવો લખ લોકને, સાથી સહજ ન થાઓ. શ્રી૦ ૨. રાગ ભરે જન મન રહો, પણ ત્રિહુંકાળ વિરાગ; ચિત્ત તુમારોરે સમુદ્રનો, કોય ન પામેરે

તાગ. શ્રી૦ ૩. એહવા શું ચિત્ત મેળવો, કેળવ્યું પહેલાં ન કાંઇ; સેવક નિપટ અબૂઝ છે, નિરવહેશો તુમે સાંઇ. શ્રી૦ ૪. નિરાગીશું રે કિમ મળે, પણ મળવાનો એકાંત; વાચક જશ કહે મુજ મિલ્યો, ભગતિ તે કામણ તંત. શ્રી૦ ૫.

૧૨. શ્રી વાસુપૂજ્યજિન સ્તવન.

સ્વામી તુમે કાંઇ કામણ કીધું, ચિતડું મારૂં ચોરી લીધું; સાહિબા વાસુપૂજ્ય જિણંદા, મોહના વાસુપૂજ્ય જિણંદા; અમે પણ તુમ શું કામણ કરશું, ભગતિ ગ્રહી મન ઘરમાં ધરશું. સા૦ ૧. મનઘરમાં ધરીયા ઘરશોભા, દેખતાં નિત રહેશું થિર થોભા; મન વૈકુંઠ અકુંઠિત ભગતે, યોગી ભાખે અનુભવ યુગતે. સા૦ ૨. કલેશ વાસિત મન સંસાર, કલેશ રહિત મન તે ભવપાર; જો વિશુદ્ધ મન ઘરી તુમે આવ્યા, પ્રભુ તો અમે નવનિધિ રિધિ પામ્યા. સા૦ ૩. સાતરાજ અલગા જઇ બેઠા, પણ ભગતે અમ મનમાં પેઠા; અલગાને વળગ્યા જે રહેવું, તે ભાણા ખડખડ દુઃખ સહેવું. સા૦ ૪. ધ્યાયક ધ્યેય ધ્યાનગુણ એકે, ભેદ છેદ કરશું હવે ટેકે; ખીર નીર પરે તુમશું મિલશું, વાચક જશ કહે હેજે હલશું. સા૦ ૫.

૧૩. શ્રી વિમલનાથજિન સ્તવન.

સેવો ભવિયાં વિમલ જિણેસર, દુલહા સજ્જન સંગાજી; એહવા પ્રભુનું દરશણ લહેવું, તે આળસમાં ગંગાજી. ૧. અવસર પામી આળસ કરશે, તે મૂરખમાં પહેલોજી; ભુખ્યાને જિમ ઘેબર દેતાં, હાથ ન માંડે ગહેલોજી. ૨. ભવ અનંતમાં દરશણ દીઠું, પ્રભુ એહવા દેખાડેજી; વિકટ ગ્રંથ જે પોળિ પોળિયો, કર્મ વિવર ઉઘાડેજી. ૩. તત્ત્વ પ્રીત કરી પાણી પીએ, વિમલા લોકે આંજીજી; લોયણ ગુરૂ પરમાન્ન દિએ તવ, ભ્રમ નાખે સવિ ભાંજીજી. ૪. ભ્રમ ભાગ્યો તવ પ્રભુશું પ્રેમે, વાત કરૂં મન ખોલીજી; સરલ તણે જે હીયડે આવે, તેહ જણાવે બોલીજી. ૫. શ્રી નયવિજય વિબુધ પય સેવક, વાચક જશ કહે સાચુંજી; કુડ કપટ જો કાંઇ દેખાવે, તોહી પ્રભુ વિણ નવિ રાચુંજી. ૬.

૧૪. શ્રી અનંતનાથજિન સ્તવન.

શ્રી અનંતજિનશું કરો સાહેલડીયાં, ચોલ મજીઠનો રંગરે ગુણ વેલડીયાં; સાચો રંગ તે ધર્મનો, સા૦ બીજો રંગ પતંગરે. ગુ૦ ૧. ધરમ રંગ જિરણ નહિ, સા૦ દેહ તે જિરણ થાયરે; ગુ૦ સોનું તે વિણશે નહિ, સા૦ ઘાટ ઘડામણ જાયરે. ગુ૦ ૨. ત્રાંબુ જે રસ વેધીઉં, સા૦ તે હોએ જાચું હેમરે; ગુ૦ ફરી ત્રાંબુ તે નવિ હોવે, સા૦ એહવો જગગુરૂ પ્રેમેરે. ગુ૦ ૩. ઉત્તમ ગુણ અનુરાગથી, સા૦ લહિએ ઉત્તમ ઠામરે; ગુ૦ ઉત્તમ નિજ મહિમા વધે, સા૦ દીપે ઉત્તમ ધામરે. ગુ૦ ૪. ઉદક બિન્દુ સાયર ભળ્યો, સા૦ જિમ હોય અક્ષય અભંગરે; ગુ૦ વાચક જશ કહે પ્રભુ ગુણે, સા૦ તિમ મુજ પ્રેમ પ્રસંગરે. ગુ૦ ૫.

૧૫. શ્રી ધર્મનાથજિન સ્તવન.

થાશું પ્રેમ બન્યો છે રાજ, નિરવહેશો તો લેખે. મેં રાગી પ્રભુ થેં છો નિરાગી, અણજુગતે હોએ હાંસી; એક પખો જે નેહ નિરવહેશો, તેમાંહી કીસી શાબાશી. થા૦ ૧. નિરાગી સેવે કાંઈ હોવે, ઈમ મનમેં નવિ આણું; ફળ અચેતન પણ જિમ સુરમણી, તિમ તુમ ભગતિ પ્રમાણું. થા૦ ૨. ચંદન શીતલતા ઉપજાવે, અગ્નિ તે શીત મિટાવે; સેવકનાં તિમ દુઃખ ગમાવે, પ્રભુ ગુણ પ્રેમે સ્વભાવે. થા. ૩. વ્યસન ઉદય જલધિ અણુહારે, શશિનો તેજ સંબંધે; અણુસંબંધે કુમુદ અણુહારે, શુદ્ધસ્વભાવ પ્રબંધે. થાં૦ ૪. દેવ અનેરા તુમથી છોટા, થેં જગમેં અધિકેરા; જશ કહે ધર્મ જિણેસર થાશું, દિલ માન્યા હે મેરા. થા૦ ૫.

૧૬. શ્રી શાંતિનાથજિન સ્તવન.

ધન દિન વેલા ધન વળી તેહ, અચિરારો નંદન જિન જદી ભેટશુંજી; લહેશુંરે સુખ દેખી મુખચંદ, વિરહ વ્યથાનાં દુઃખ સવિ મેટશુંજી. ૧. જાણ્યોરે જેણે તુજ ગુણ લેશ, બીજારે રસ તેહને મને નવિ ગમેજી; ચાખ્યોરે જેણે અમી લવલેશ, બાકસબુકસ તસ ન રુચે કિમેજી. ૨. તુજ સમક્તિ રસ સ્વાદનો જાણ, પાપ કુમતને બહુ દિન સેવીઓજી; સેવે જો કરમને યોગે તોહિ વાંછે, તે સમક્તિ-

અમૃત ધુરે લિખ્યુંજી. ૩. તાહરૂં ધ્યાન તે સમકિતરૂપ, તેહજ જ્ઞાનને ચારિત્ર તેહ છેજી; તેહથીરે જાએ સઘળાં પાપ, ધ્યાતારે ધ્યેય સ્વરૂપ હોયેં પછેજી. ૪. દેખીરે અદ્ભુત તાહરૂં રુપ, અચરિજ ભવિક અરૂપી પદ વરેજી; તાહરી ગત તું જાણે હો દેવ, સમરણ ભજન તે વાચક જશ કરેજી. ૫.

૧૭. શ્રી કુંથુનાથજિન સ્તવન.

સાહેલાંહે કુંથુ જિનેસર દેવ, રતન દીપક અતિ દીપતો હો લાલ; સાહેલાંહે મુજ મન મંદિરમાંહે, આવે જો અરિબલ જીપતો હો લાલ. ૧. સા૦ મિટે તો મોહ અંધાર, અનુભવ તેજે જળહળે હો લાલ; સા૦ ધુમ કષાય ન રેખ, ચરણ ચિત્રામણ નવિ ચળે હો લાલ. ૨. સા૦ પાત્ર કર્યે નહિ હેઠ, સૂરજ તેજે નવિ છુપે હો લાલ; સા૦ સર્વ તેજનું તેજ, પહેલાંથી વાધે પછે હો લાલ. ૩. સા૦ જેહ ન મરૂતને ગમ્ય, ચંચલતા જે નવિ લહે હો લાલ; સા૦ જેહ સદા છે રમ્ય, પુષ્ટ પણે નવિ કૃશ લહે હો લાલ. ૪. સા૦ પુદ્ગલ તેલ ન ખેપ, તેહ ન શુદ્ધ દશા દહે હો લાલ; સા૦ શ્રી નયવિજય સુશિષ્ય, વાચક જશ એણિપરે કહે હો લાલ. ૫.

૧૮. શ્રી અરનાથજિન સ્તવન.

શ્રી અરજિન ભવજલનો તારૂ, મુજ મન લાગે વારૂરે; મન-મોહનસ્વામી. બાંહે ગ્રહી એ ભવિજન તારે, આણે શિવપુર આરેરે. મ૦ ૧. તપ જપ મોહ મહા તોફાને, નાવ ન ચાલે માનેરે; મ૦ પણ નવિ ભય મુજ હાથો હાથે, તારે તે છે સાથેરે. મ૦ ૨. ભગતને સ્વર્ગ મોક્ષથી અધિકું, જ્ઞાનીને ફળ દેઈરે; મ૦ કાયાકષ્ટ વિના ફળ લહીએ, મનમાં ધ્યાન જ ધરીયેરે. મ૦ ૩. જે ઉપાય બહુ વિધની રચના, યોગમાયા તે જાણોરે; મ૦ શુદ્ધ દ્રવ્ય ગુણપર્યાય ધ્યાને, શિવ દે પ્રભુ સપરાણોરે. મ૦ ૪. પ્રભુ પાય વળગ્યા તે રહ્યા તાજા, અળગા અંગ ન સાજારે; મ૦ વાચક જશ કહે અવર ન ધ્યાઉં, એ પ્રભુના ગુણ ગાઉંરે. મ૦ ૫.

૧૯. શ્રી મલ્લિનાથજિન સ્તવન.

તુજ મુજ રીઝ નીરીઝ, અટપટ એહ ખરીરી; લટપટ ન આવે

કામ, ખટપટ ભાંજ પરીરી. ૧. મલ્લિનાથ તુજ રીઝ, જન રીઝે ન હુયરી; દો એ રીઝણનો ઉપાય, સાહમું કાંઈ ન જુયેરી. ૨. દુરારાધ્ય છે લોક, સહુને સમ ન સરીરી; એક દુહવાએ ગાઢ, એક જો બોલે હસીરી. ૩. લોક લોકોત્તર વાત, રીઝવે દોઇ જુઈરી; તાત ચક્રધર પૂજ, ચિંત એહ હુઇરી. ૪. રીઝવવો એક સાંઈ, લોક તે વાત કરીરી; શ્રી નયવિજય સુશિષ્ય, એહજ ચિત્ત ધરીરી. ૫.

૨૦. શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામીજિન સ્તવન

મુનિસુવ્રત જિન વંદતા, અતિ ઉલસિત તન મન થાયરે; વદન અનુપમ નિરખતાં, માહરા ભવભવના દુઃખ જાયરે. જગત ગુરૂ જાગતો સુખકંદરે, સુખકંદ અમંદ આનંદ. જ૦ ૧. નિશદિન સૂતાં જાગતાં, હીયડાથી ન રહે દૂરરે; જબ ઉપગાર સંભારીયેં, તબ ઉપજે આણંદ પૂરરે. જ૦ ૨. પ્રભુ ઉપગાર ગુણે ભર્યા, મન અવગુણ એક ન સમાયરે; ગુણગણ અનુબંધી હુઆ, તે તો અક્ષયભાવ કહાયરે. જ૦ ૩. અક્ષયપદ દીયે પ્રેમ જે, પ્રભુનો તે અનુભવ રૂપરે; અક્ષરસ્વર ગોચર નહિ, એ તો અકલ અમાય અરૂપરે. જ૦ ૪. અક્ષર થોડા ગુણ ઘણા, સજ્જનના તે ન લખાયરે; વાચક જશ કહે પ્રેમથી, પણ મન માંહે પરખાયરે. જ૦ ૫.

૨૧. શ્રી નમિનાથજિન સ્તવન.

શ્રી નમિજિનની સેવા કરતાં, અલિય વિઘન સવિ દૂરે નાસેજી; અષ્ટ મહાસિદ્ધ નવનિધિ લીલા, આવે બહુ મહમૂર પાસેજી. શ્રી૦ ૧. મયમત્તા અંગણ ગજ ગાજે, રાજે તેજી તુખાર ચંગાજી; બેટા બેટી બંધવ જોડી, લહીયેં બહુ અધિકાર રંગાજી. શ્રી૦ ૨. વલ્લભ સંગમ રંગ લહીજે, અણવાહલા હોયે દૂર સહજેજી; વાંછાતણો વિલંબ ન દૂજો, કારજ સીઝે ભૂરિ સહજેજી. શ્રી૦ ૩. ચંદ્ર કિરણ યશ ઉજ્વલ ઉલ્લસે, સૂર્ય તુલ્ય પ્રતાપ દીપેજી; જે પ્રભુ ભગતિ કરે નિત વિનયેં, તે અરીયા બહુ તાપ જીપેજી. શ્રી૦ ૪. મંગળમાળા લચ્છિ વિશાળા, બાળા બહુલે પ્રેમ રંગેજી; શ્રી નયવિજય વિબુધ પય સેવક, કહે લહિયે પ્રેમ સુખ અંગેજી. શ્રી૦ ૫.

૨૨. શ્રી નેમીનાથજિન સ્તવન.

તોરણથી રથ ફેરી ગયારેહાં, પશુઆં શિર દેઈ દોષ. મેરે વાલમા; નવ ભવ નેહ નિવારીયો રેહાં, શો જોઈ આવ્યા જોષ. મે૦ ૧. ચંદ્ર કલંકી જેહથી રેહાં, રામ ને સીતા વિયોગ; મે૦ તેહ કુરંગને વયણડે રેહાં, પતિ આવે કુણ લોક. મે૦ ૨. ઉતારી હું ચિત્તથી રેહાં, મુગતિ ધૂતારી હેત; મે૦ સિદ્ધ અનંતે ભોગવી રેહાં, તેહ શું કવણ સંકેત. મે૦ ૩. પ્રીત કરંતાં સોહલી રેહાં, નિરવહતાં જંજાલ; મે૦ જેહવો વ્યાળ ખેલાવવો રેહાં, જેહવી અગનની ઝાળ. મે૦ ૪. જો વિવાહ અવસર દિઓ રેહાં, હાથ ઉપર નવિ હાથ; મે૦ દીક્ષા અવસર દીજીયેં રેહાં, શિર ઉપર જગનાથ. મે૦ ૫. ઇમ વિલવતી રાજુલ ગઈ રેહાં, નેમ કને વ્રત લીધ; મે૦ વાચક યશ કહે પ્રણમીયેં રેહાં, એ દંપતિ દોય સિદ્ધ. મે૦ ૬.

૨૩. શ્રી પાર્શ્વનાથજિન સ્તવન.

વામાનંદન જિનવર, મુનિવરમાં વડોરે કે; મુ૦ જિમ સુરમાંહિ સોહે, સુરપતિ પરવડોરે કે, સુ૦ જિમ ગિરિમાંહે સુરાચલ, મૃગમાંહે કેસરીરે કે; મૃ૦ જિમ ચંદન તરૂમાંહે, સુભટમાંહી સુરઅરીરે કે. સુ૦ ૧. નદીયાંમાંહિ જિમ ગંગ, અનંગ સરૂપમાંરે કે, અ૦ ફૂલમાંહિ અરવિંદ, ભરતપતિ ભૂપમાંરે કે; ભ૦ ઐરાવણ ગજમાંહિ, ગરૂડ ખગમાં યથારે કે, ગ૦ તેજવંતમાંહિ ભાણ, વખાણમાં જિનકથારે કે. વ૦ ૨. મંત્રમાંહિ નવકાર, રતનમાંહિ સુરમણીરે કે, ર૦ સાગરમાંહિ સ્વયંભૂ-રમણ શિરોમણીરે કે; ર૦ શુકલધ્યાન જિમ ધ્યાનમાં, અતિ નિરમળપણેરે કે, અ૦ શ્રી નયવિજય વિબુધ પય-સેવક ઇમ ભણેરે કે. સે૦ ૩.

૨૪. શ્રી મહાવીરજિન સ્તવન.

ગિરૂઆરે ગુણ તુમ તણા, શ્રી વર્ધમાન જિનરાયારે; સુણતાં શ્રવણે અમી ઝરે, માહરી નિર્મળ થાયે કાયારે. ગિ૦ ૧. તુમ ગુણ ગણ ગંગાજળે, હું ઝીલી નિર્મળ થાઉંરે; અવર ન ધંધો આદરૂં, નિશદિન તોરા ગુણ ગાઉંરે. ગિ૦ ૨. ઝીલ્યા જે ગંગાજળે,

તે છીલ્લર જળ નવિ પેસેરે; જે માલતી ફૂલે મોહિયા, તે બાઉલ જઈ નવિ બેસેરે. ગિ૦ ૩. ઇમ અમ્હે તુજ ગુણ ગોઠશું, રંગે રાચ્યા ને વળી માચ્યારે; તે કિમ પરસુર આદરૂં, જે પરનારી વશ રાચ્યારે. ગિ૦ ૪. તું ગતિ તું મતિ આશરો, તું આલંબન મુજ પ્યારોરે; વાચક જશ કહે માહરે, તું જીગજીવન આધારોરે. ગિ૦ ૫.

૪૭. શ્રી દેવચંદ્રજી કૃત ચોવિશી.

૧. ઋષભદેવજિન સ્તવન.

ઋષભ જિણંદ શું પ્રીતડી, કિમ કીજે હો ચતુર વિચાર; પ્રભુજી જઈ અલગા વસ્યા, તિહાં કિણે નવિ હો કો વચન ઉચ્ચાર. ઋ૦ ૧. કાગળ પણ પહુંચે નહિ, નવિ પહુંચે હો તિહાં કો પરધાન; જે પહુંચે તે તુમ સમો, નવિ ભાખે હો કોનો વ્યવધાન. ઋ૦ ૨. પ્રીત કરે તે રાગિયા, જિનવરજી હો તુમે તો વીતરાગ; પ્રીતડી જેહ અરાગીથી, ભેળવવી હો તે લોકોત્તર માર્ગ. ઋ૦ ૩. પ્રીતિ અનાદિની વિષ ભરી, તે રીતે હો કરવા મુજ ભાવ; કરવી નિરવિષ પ્રીતડી, કિણ ભાંતે હો કહો બને બનાવ. ઋ૦ ૪. પ્રીતિ અનંતી પર થકી, જે તોડે હો તે જોડે એહ; પરમ પુરૂષથી રાગતા, એકત્વતા હો દાખી ગુણ ગેહ. ઋ૦ ૫. પ્રભુજીને અવલંબતાં, નિજ પ્રભુતાહો પ્રગટે ગુણ રાશ; દેવચંદ્રની સેવના, આપે મુજ હો અવિચળ સુખવાસ. ઋ૦ ૬.

૨. અજિતનાથજિન સ્તવન.

જ્ઞાનાદિક ગુણ સંપદારે, તુજ અનંત અપાર; તે સાંભળતાં ઉપનીરે, રૂચિ તેણે પાર ઉતાર. અજિત જિન તારજોરે, તારજો દિન દયાળ. ૧. જે જે કારણ જેહનુંરે, સામગ્રી સંયોગ; મળતા કારજ નિપજેરે, કર્ત્તા તણે પ્રયોગ. અ૦ ૨. કાર્યસિદ્ધ કર્તા વસુરે, લહિ કારણ સંયોગ; નિજપદ કારક પ્રભુ મિલ્યારે, હોય નિમિત્તહ ભોગ. અ૦ ૩. અજકુળગત કેશરી લહેરે, નિજપદ સિંહ નિહાળ; તિમ પ્રભુ ભકતે ભવિ લહેરે, આતમ શક્તિ સંભાળ. અ૦ ૪. કારણપદ કર્ત્તાપણેરે, કરી આરોપ અભેદ; નિજપદ અર્થી પ્રભુ થકીરે, કરે

અનેક ઉમેદ. અ૦ ૫. એહવા પરમાતમ પ્રભુરે, પરમાનંદ સ્વરુપ; સ્યાદ્વાદ સત્તા રસીરે, અમલ અખંડ અનુપ. અ૦ ૬. આરોપિત સુખ ભ્રમ ટલ્યોરે, ભાસ્યો અવ્યાબાધ; સમર્યો અભિલાષીપણોરે, કર્ત્તા સાધન સાધ્ય. અ૦ ૭. ગ્રાહકતા સ્વામિત્વતારે, વ્યાપક ભોક્તાભાવ; કારણતા કારજદશારે, સકળ ગ્રહ્યું નિજ ભાવ. અ૦ ૮. શ્રદ્ધાભાસન રમણતારે, દાનાદિક પરિણામ; સકળ થયા સત્તારસીરે, જિનવર દરસણ પામ. અ૦ ૯. તિણે નિર્યામક માહણોરે, વૈદ્ય ગોપ આધાર; દેવચંદ્ર સુખ સાગરૂરે, ભાવ ધરમ દાતાર. અ૦ ૧૦

૩. શ્રી સંભવનાથજિન સ્તવન.

શ્રી સંભવ જિનરાજજીરે, તાહરૂં અકલ સ્વરૂપ જિનવર પૂજો; સ્વપર પ્રકાશક દિનમણિરે, સમતારસનો ભૂપ. જિ૦ પૂજો પૂજોરે ભવિક જિન પૂજો, પ્રભુ પૂજ્યા પરમાનંદ. જિ૦ ૧. અવિસંવાદી નિમિત્ત છોરે; જગતજંતુ સુખકાજ; જિ૦ હેતુ સત્ય બહુમાનથીરે, જિન સેવ્યાં શિવરાજ. જિ૦ ૨. ઉપાદાન આતમ સહીરે, પુષ્ટાલંબન દેવ; જિ૦ ઉપાદાન કારણપણેરે, પ્રગટ કરે પ્રભુ સેવ. જિ૦ ૩. કાર્યગુણ કારણપણેરે, કારણ કાર્ય અનુપ; જિ૦ સકળ સિદ્ધતા તાહરીરે, માહરે સાધનરુપ. જિ૦ ૪. એક વાર પ્રભુ વંદનારે, આગમ રીતે થાય; જિ૦ કારણ સત્યે કાર્યનીરે, સિદ્ધિ પ્રતિત કરાય. જિ૦ ૫. પ્રભુપણે પ્રભુ ઓળખીરે, અમલ વિમલ ગુણ ગેહ; જિ૦ સાધ્યદ્રષ્ટી સાધકપણેરે, વંદે ધન્ય નર તેહ. જિ૦ ૬. જન્મ કૃતારથ તેહનોરે, દિવસ સફળ પણ તાસ; જિ૦ જગત શરણ જિન ચરણનેરે, વંદે ધરીય ઉલ્લાસ. જિ૦ ૭. નિજ સત્તા નિજ ભાવથીરે, ગુણ અનંતનું ઠાણ; જિ૦ દેવચંદ્ર જિનરાજજીરે, શુદ્ધ સિદ્ધ સુખ ખાણ. જિ૦ ૮.

૪. શ્રી અભિનંદનજિન સ્તવન.

ક્યું જાણું ક્યું બની આવશે, અભિનંદન રસ રીતિહો મિત્ત; પુદ્‌ગુલ અનુભવ ત્યાગથી, કરવી જસુ પરતીતહો મિત્ત. ક્યું૦ ૧. પરમાતમ પરમેશ્વરૂ, વસ્તુગતે તે અલિપ્તહો મિત્ત; દ્રવ્યે દ્રવ્ય મિલે નહી, ભાવે તે અન્ય અવ્યાપ્તહો મિત્ત. ક્યું૦ ૨. શુદ્ધ

સ્વરૂપ સત્તાતણો, નિર્મલ જે નિઃસંગહો મિત્ત; આત્મવિભૂતિ પરિણમ્યો, ન કરે તે પર સંગહો મિત્ત. કયું૦ ૩. પણ જાણું આગમ બળે, મિલવું તુમ પ્રભુ સાથ હો મિત્ત; પ્રભુ તો સ્વસંપત્તિમયી, શુદ્ધ સ્વરુપનો નાથહો મિત્ત. કયું૦ ૪. પર પરિણામિકતા અછે, જે તુજ પુદ્ગલ જોગહો મિત્ત; જડ ચલ જગની એંઠનો, ન ઘટે તુજને ભોગહો મિત્ત. કયું૦ ૫. શુદ્ધ નિમિત્ત પ્રભુ ગ્રહો, કરી અશુદ્ધ પરિહેયહો મિત્ત; આત્માલંબી ગુણલયી, સહુ સાધકનો ધ્યેયહો મિત્ત. કયું૦ ૬. જિમ જિનવર આલંબને, વધે સુધે એક તાનહો મિત્ત; તિમ તિમ આત્માલંબની, ગ્રહે સ્વરુપ નિદાનહો મિત્ત. કયું૦ ૭. સ્વસ્વરૂપ એકત્વતા, સાધે પુર્ણાનંદહો મિત્ત; રમે ભોગવે આતમા, રત્નત્રયી ગુણવૃંદહો મિત્ત. કયું૦ ૮. અભિનંદન અવલંબને, પરમાનંદ વિલાસહો મિત્ત; દેવચંદ્ર પ્રભુ સેવના, કરી અનુભવ અભ્યાસહો મિત્ત. કયું૦ ૯.

૫. શ્રી સુમતિનાથજિન સ્તવન.

અહો શ્રી સુમતિ જિન શુદ્ધતા તાહરી, સ્વગુણ પર્યાય પરિણામી રામી; નિત્યતા એકતા અસ્તિતા ઇતર યુત, ભોગ્ય ભોગી થકો પ્રભુ અકામી.અ૦ ૧. ઉપજે વ્યય લહે તહવિ તેહવો રહે, ગુણ પ્રમુખ બહુલતા તહવિ પિંડી; આત્મભાવે રહે અપરતા નવિ ગ્રહે, લોક પ્રદેશ મિત પણ અખંડી. અ૦ ૨. કાર્ય કારણપણે પરિણમે તહવી ધ્રુવ, કાર્ય ભેદે કરે પણ અભેદી; કર્તૃતા પરણમે નવ્યતા નવિ રમે, સકલવેત્તા થકો પણ અવેદી. અ૦ ૩. શુદ્ધતા બુદ્ધતા દેવ પરમાત્મતા, સહજ નિજભાવ ભોગી અયોગી; સ્વ પર ઉપયોગી તાદાત્મ્ય સત્તારસી, શક્તિ પ્રયુંજતો ન પ્રયોગી. અ૦ ૪. વસ્તુ નિજ પરિણતે સર્વ પરણામકી, એટલે કોઇ પ્રભુતા ન પામે; કરે જાણે રમે અનુભવે તે પ્રભુ, તત્ત્વ સ્વામિત્વ શુચિ તત્ત્વ ધામે. અ૦ ૫. જીવ નવિ પુગ્ગલી નૈવ પુગ્ગલ કદા, પુગ્ગલાધાર નહિ તાસ રંગી; પર તણો ઇશ નહિ અપર ઐશ્વર્યતા, વસ્તુ ધર્મે કદા ન પરસંગી.અ૦ ૬. સંગ્રહે નહીં આપે નહીં પરભણી, નવિ કરે આદરે ન પર રાખે; શુદ્ધ સ્યાદ્વાદ નિજભાવ

ભોગી જિકે, તેહ પરભાવને કેમ ચાખે. અ૦ ૭. તાહરી શુદ્ધતા ભાસ આશ્ચર્યથી; ઉપજે રૂચિ તેણે તત્ત્વ ઈહે; તત્ત્વરંગી થયો દોષથી ઉભગો, દોષ ત્યાગે ઢાલે તત્ત્વ લીહે. અ૦ ૮. શુદ્ધ માર્ગે વધ્યો સાધ્ય સાધન સધ્યો, સ્વામી પ્રતિ છંદે સત્તા આરાધે; આત્મ નિષ્પત્તિ તિમ સાધના નવિ ટકે, વસ્તુ ઉત્સર્ગ આતમ સમાધે. અ૦ ૯. માહરી શુદ્ધ સત્તા તણી પૂર્ણતા, તેહનો હેતુ પ્રભુ તુંહિ સાચો; દેવચંદ્રે સ્તવ્યો મુનિગણે અનુભવ્યો, તત્ત્વ ભકતે ભવિક સકળ રાચો. અ૦ ૧૦.

૬. શ્રી પદ્મપ્રભુજિન સ્તવન.

શ્રીપદ્મપ્રભુ જિન ગુણનિધિરે લાલ, જગતારક જગદીશરે; વાલ્હેશરે. જિન ઉપગાર થકી લહેરે લાલ, ભવિ જન સિદ્ધિ જગીસરે. વા૦ ૧. તુજ દરિસણ મુજ વાલહુંરે લાલ; દરિસણ શુદ્ધ પવિત્તરે; વા૦ દર્શન શબ્દ નયે કરેરે લાલ, સંગ્રહ એવંભૂતરે. વા૦ તુ૦ ૨. બીજે વૃક્ષ અનંતતારે લાલ, પસરે ભૂજલ યોગરે; વા૦ તિમ મુજ આતમ સંપદારે લાલ, પ્રગટે પ્રભુ સંયોગરે. વા૦ તુ૦ ૩. જગત જંતુ કારજ રૂચિરે લાલ, સાધે ઉદયે ભાણુરે; વા૦ ચિદાનંદ સુવિલાસતારે લાલ, વાધે જિનવર ઝાણુરે. વા૦ તુ૦ ૪. લબ્ધિ સિદ્ધિ મંત્રાક્ષરેરે લાલ, ઉપજે સાધન સંગરે; વા૦ સહજ અધ્યાતમ તત્ત્વતારે લાલ, પ્રગટે તત્ત્વી રંગરે. વા૦ તુ૦ ૫. લોહ ધાતુ કંચન હુવેરે લાલ, પારસ ફરસન પામીરે; વા૦ પ્રગટે અધ્યાતમ દશારે લાલ વ્યક્ત ગુણી ગણુ ગ્રામરે. વા૦ તુ૦ ૬. આત્મસિદ્ધ કારજ ભણીરે લાલ, સહજ નિયામક હેતુરે; વા૦ નામાદિક જિનરાજનારે લાલ, ભવસાગર માંહે સેતુરે. વા૦ તુ૦ ૭. સ્થંભન ઈંદ્રિય યોગનોરે લાલ, રક્ત વરણ ગુણરાયરે; વા૦ દેવચંદ્રે વૃંદ સ્તવ્યોરે લાલ, આપ અવર્ણ અકાયરે. વા૦ તુ૦ ૮.

૭. શ્રી સુપાર્શ્વજિન સ્તવન

શ્રીસુપાસ આનંદમેં, ગુણ અનંતનો કંદહો જિનજી; જ્ઞાનાનંદે પૂરણો, પવિત્ર ચારિત્રાનંદહો. જિ૦ શ્રી૦ ૧. સંરક્ષણ વિણ નાથ છો, દ્રવ્ય વિના ધનવંતહો, જિ૦ કર્તાપદ કિરિયા વિના, સંત અજેય અનંતાહો. જિ૦ શ્રી૦ ૨. અગમ અગોચર અમર તું, અન્વય ઋદ્ધિ

સમૂહહો; જિ૦ વર્ણ ગંધ રસ ફરસ વિણુ, નિજ ભોક્તા ગુણ વ્યૂહહો. જિ૦ શ્રી૦ ૩. અક્ષયદાન અચિંતના, લાભ અયત્ને ભોગહો; જિ૦ વીર્ય શક્તિ અપ્રયાસતા, શુદ્ધ સ્વગુણ ઉપભોગહો. જિ૦ શ્રી૦ ૪. એકાંતિક આત્યંતિકો, સહજ અકૃત સ્વાધીનહો; જિ૦ નિરૂપચરિત નિર્દ્વંદ્વ સુખ, અન્ય અહેતુક પીનહો. જિ૦ શ્રી૦ ૫. એક પ્રદેશે તાહરે, અવ્યાબાધ સમાયહો; જિ૦ તસુ પર્યાય અવિભાગતા, સર્વાકાશ ન માયહો. જિ૦ શ્રી૦ ૬. ઇમ અનંત ગુણનો ધણી, ગુણગણનો આનંદહો; જિ૦ ભોગ રમણ આસ્વાદ યુત, પ્રભુ તું પરમાનંદહો. જિ૦ શ્રી૦ ૭. અવ્યાબાધ રૂચિ થઈ, સાધે અવ્યાબાધહો; જિ૦ દેવચંદ્ર પદ તે લહે, પરમાનંદ સમાધહો. જિ૦ શ્રી૦ ૮.

૮. શ્રી ચંદ્રપ્રભુજિન સ્તવન.

શ્રી ચંદ્રપ્રભુ જિનપદ સેવા, હેવા એ જે હળિયાજી; આતમ ગુણ અનુભવથી મલિયા, તે ભવભવથી ટળિયાજી. શ્રી૦ ૧. દ્રવ્ય સેવ વંદન નમનાદિક, અર્ચન વળી ગુણગ્રામોજી; ભાવ અભેદ થવાની ઇહા, પરભાવે નિઃકામોજી. શ્રી૦ ૨. ભાવસેવ અપવાદે નૈગમ, પ્રભુ ગુણને સંકલ્પેજી; સંગ્રહ સત્તા તુલ્યારોપે, ભેદાભેદ વિકલ્પેજી. શ્રી૦ ૩. વ્યવહારે બહુમાન જ્ઞાન નિજ, ચરણે જિન ગુણ રમણાજી; પ્રભુ ગુણ આલંબી પરિણામે, ઋજુપદ ધ્યાને સ્મરણાજી. શ્રી૦ ૪. શબ્દે શુકલ ધ્યાનારોહણ, સમભિરૂઢ ગુણ દશમેજી; બીએ શુકલ અવિકલ્પ એકત્વે, એવંભૂત અમમેજી. શ્રી૦ ૫. ઉત્સર્ગે સમકિત ગુણ પ્રકટ્યો, નૈગમ પ્રભુતા અંશેજી; સંગ્રહ આતમ સત્તાલંબી, મુનિ પદ ભાવ પ્રસંશેજી. શ્રી૦ ૬. ઋજુસૂત્રે જે શ્રેણિ પદસ્થે, આત્મશક્તિ પ્રકાશેજી; યથાખ્યાત પદ શબ્દ સ્વરૂપે, શુદ્ધ ધર્મ ઉલ્લાસેજી. શ્રી૦ ૭. ભાવ સયોગિ અયોગિ શૈલશે અંતિમ દુગ નય જાણોજી; સાધનતા એ નિજ ગુણ વ્યક્તિ, તેહ સેવના વખાણોજી. શ્રી૦ ૮. કારણ ભાવ તેહ અપવાદે, કાર્યરૂપ ઉત્સર્ગેજી; આત્મભાવ તે ભાવ દ્રવ્યપદ, બાહ્ય પ્રવૃતિ નિસર્ગેજી. શ્રી૦ ૯. કારણ ભાવ પરંપર સેવન, પ્રગટે કાર્ય ભાવોજી; કાર્ય સિદ્ધે કારણતા વ્યય, શુચિ પરિણામિક ભાવોજી. શ્રી૦ ૧૦. પરમ ગુણી સેવન તન્મયતા,

નિશ્ચય ધ્યાને ધ્યાને ધ્યાવેજી; શુદ્ધાતમ અનુભવ આસ્વાદી, દેવચંદ્ર પદ પાવેજી. શ્રી૦ ૧૧.

૯. શ્રી સુવિધિજિન સ્તવન.

દીઠો સુવિધિ જિણંદ, સમાધિ રસે ભર્યો હો લાલ, સમા૦ ભાસ્યો આત્મ સ્વરૂપ, અનાદિનો વિસર્યો હો લાલ; અ૦ સકળ વિભાવ ઉપાધિ, થકી મન ઓસર્યો હો લાલ, થ૦ સત્તા સાધન માર્ગ, ભણી એ સંચર્યો હો લાલ. ભ૦ ૧. તુમ પ્રભુ જાગણ રીતિ, સરવ જગ દેખતાં હો લાલ, સ૦ નિજ સત્તાએ શુદ્ધ, સહુને લેખતા હો લાલ; સ૦ પર પરિણુતિ અદ્વેષપણે, ઉવેખતાં હો લાલ, ઉ૦ ભોગ્યપણે નિજ શક્તિ, અનંત ગવેખતા હો લાલ. અ૦ ૨. દાનાદિક નિજ ભાવ, હતા જે પરવશા હો લાલ, હ૦ તે નિજ સન્મુખ ભાવ, ગ્રહે લહી તુજ દશા હો લાલ; ગ્ર૦ પ્રભુનો અદ્ભુત યોગ, સ્વરૂપ તણી રસા હો લાલ, સ્વ૦ ભાસે વાસે તાસ, જાસ ગુણ તુજ જિસા હો લાલ. જા૦ ૩. મોહાદિકની ઘુમે, અનાદિની ઊતરે હો લાલ, અ૦ અમલ અખંડ અલિપ્ત, સ્વભાવજ સાંભરે હો લાલ; સ્વ૦ તત્ત્વ રમણ શુચિ ધ્યાન, ભણી જે આદરે હો લાલ, ભ૦ તે સમતારસ ધામ, સ્વામી મુદ્રા વરે હો લાલ. સ્વા૦ ૪. પ્રભુ છો ત્રિભુવન નાથ, દાસ હું તાહરો હો લાલ, દા૦ કરુણાનિધિ અભિલાષ, અછે મુજ એ ખરો હો લાલ; અ૦ આતમ વસ્તુ સ્વભાવ, સદા મુજ સાંભરો હો લાલ, સ૦ ભાસન વાસન એહ, ચરણ ધ્યાને ધરો હો લાલ. ચ૦ ૫. પ્રભુ મુદ્રાને યોગ, પ્રભુ પ્રભુતા લખે હો લાલ, પ્ર૦ દ્રવ્ય તણે સાધર્મ્ય, સ્વસંપત્તિ ઓલખે હો લાલ; સ્વ૦ ઓળખતાં બહુમાન, સહિત રૂચિ પણ વધે હો લાલ, સ૦ રુચિ અનુયાયી વીર્ય, ચરણ ધારા સધે હો લાલ. ચ૦ ૬. ક્ષયોપશમિક ગુણ સર્વ, થયા તુજ ગુણ રસી હો લાલ, થ૦ સીદ્ધ સાધન શક્તિ, વ્યકતતા ઉલ્લસી હો લાલ; વ્ય૦ હવે સંપૂરણ સિદ્ધ, તણી શી વાર છે હો લાલ, ત૦ દેવચંદ્ર જિનરાજ, જગત આધાર છે હો લાલ. જ૦ ૭.

૧૦. શ્રી શીતલનાથજિન સ્તવન.

શીતલ જિનપતિ પ્રભુતા પ્રભુની, મુજથી કહિ ન જાયજી;

અનંતતા નિર્મલતા પૂર્ણતા, જ્ઞાન વિના ન જણાયજી. શી૦ ૧. ચરમ જલધિ જલ મિણે અંજલી, ગતિ જીપે અતિ વાયજી; સર્વ આકાશ ઉલ્લંઘે ચરણે, પણ પ્રભુતા ન ગણાયજી. શી૦ ૨. સર્વ દ્રવ્ય પ્રદેશ અનંતા, તેહથી ગુણ પર્યાયજી; તાસ વર્ગથી અનંતગુણો પ્રભુ, કેવલ જ્ઞાન કહાયજી. શી૦ ૩. કેવલ દર્શન એમ અનંતો, ગ્રહે સામાન્ય સ્વભાવજી; સ્વપર અનંતથી ચરણ અનંતો, સ્વરમણ સંવર ભાવજી. શી૦ ૪. દ્રવ્ય ક્ષેત્ર ને કાળ ભાવ ગુણ, રાજનીતિ એ ચ્યારજી; ત્રસ વિના જડ ચેતન પ્રભુની, કોઈ ન લોપે કારજી. શી૦ ૫. શુદ્ધાશય થિર પ્રભુ ઉપયોગ, જે સમરે પ્રભુ નામજી; અવ્યાબાધ અનંતો પામે, પરમ અમૃત સુખ ધામજી. શી૦ ૬. આણા ઇશ્વરતા નિર્ભયતા, નિર્વાંછકતા રુપજી; ભાવ સ્વાધીન તે અવ્યય રીતે, ઇમ અનંતગુણ ભૂપજી. શી૦ ૭. અવ્યાબાધ સુખ નિર્મલ તે તો, કારણ જ્ઞાન ન જણાયજી, તેહથી એહનો જાણુજ ભોક્તા, જે તુમ્હ સમ ગુણરાયજી. શી૦ ૮. ઇમ અનંત દાનાદિક નિજ ગુણ, વચનાતીત પંડુરજી; વાસન ભાસન ભાવે દુર્લભ, પ્રાપ્તિ તો અતિ દૂરજી. શી૦ ૯. સકળ પ્રત્યક્ષપણે ત્રિભુવન ગુરૂ, જાણું તુજ ગુણગ્રામજી; બીજું કાંઈ ન માગું સ્વામી, એહ છે મુજ કામજી. શી૦ ૧૦. ઇમ અનંત પ્રભુતા સદ્દહતાં, અરચે જે પ્રભુ રુપજી; દેવચંદ્ર પ્રભુ પ્રભુતા તે પામે, પરમાનંદ સ્વરૂપજી. શી૦ ૧૧.

૧૧. શ્રી શ્રેયાંસનાથજિન સ્તવન.

શ્રી શ્રેયાંસ પ્રભુ તણો, અતિ અદ્ભુત સહજાનંદરે; ગુણ ઇક વિધ ત્રિક પરણમ્યો, ઇમ અનંત ગુણનો વૃંદરે. મુનિચંદ જિણંદ, અમંદ દિણંદ પરે નિત દીપતો સુખકંદરે. ૧. નિજ જ્ઞાને કરી જ્ઞેયનો, જ્ઞાયક જ્ઞાતા પદ ઇશરે; દેખે નિજ દર્શન કરી, નિજ દ્રશ્ય સામાન્ય જગીશરે. મુ૦ ૨. નિજ રમ્યે રમણ કરો પ્રભુ, ચારિત્ર રમતા રામરે; ભોગ અનંતનો ભોગવો, ભોગે વિણ ભોક્તા સ્વામીરે. મુ૦ ૩. દેય દાન નિત દીજતે, અતિ દાતા પ્રભુ સ્વયમેવરે; પાત્ર તુમે નિજ શક્તિના, ગ્રાહક વ્યાપકમય દેવરે. મુ૦ ૪. પરણામિક કારજ તણો, કરતા ગુણ

કરણે નાથરે; અક્રિય અક્ષય સ્થિતિમયી, નિકલંક અનંતી આથરે. મુ૦ ૫. પરણામિક સત્તા તણો, આવિર્ભાવ વિલાસ નિવાસરે; સહજ અકૃત્રિમ અપરાશ્રયથી, નિર્વિકલ્પને નિપર્યાસરે. મુ૦ ૬. પ્રભુ પ્રભુતા સંભારતાં, ગાતાં કરતાં ગુણગ્રામરે; સેવક સાધનતા વરે, નિજ સંવર પરણુતિ પામરે. મુ૦ ૭. પ્રગટ તત્ત્વતા ધ્યાવતાં, નિજ તત્વનો ધ્યાતા થાયરે; તત્ત્વરમણ એકાગ્રતા, પૂરણ તત્ત્વે એહ સમાયરે. મુ૦ ૮. પ્રભુ દીઠે મુજ સાંભરે, પરમાતમ પૂરણાનંદરે; દેવચંદ્ર જિનરાજના, નિત વંદો પય અરવિંદરે. મુ૦ ૯.

૧૨. શ્રી વાસુપૂજ્યજિન સ્તવન.

પૂજના તો કીજેરે બારમા જિનતણીરે, જસ પ્રગટયો પૂજ્ય સ્વભાવ; પર કૃત પૂજા રે જે ઇચ્છે નહિરે, સાધક કારય દાવ. પૂ૦ ૧. દ્રવ્યથી પૂજારે કારણ ભાવનોરે, ભાવ પ્રશસ્ત ને શુદ્ધ; પરમ ઇષ્ટ વલ્લભ ત્રિભુવન ધણીરે, વાસુપૂજ્ય સ્વયંબુદ્ધ. પૂ૦ ૨. અતિશય મહિમારે અતિ ઉપગારતારે, નિરમલ પ્રભુ ગુણરાગ; સુરમણિ સુરઘટ સુરતરૂ તું છતેરે, જિનરાગી મહાભાગ. પૂ૦ ૩. દર્શન જ્ઞાનાદિક ગુણ આત્મારે, પ્રભુ પ્રભુતા લયલીનઃ શુધ્ધ સ્વરૂપી રૂપે તન્મયીરે, તસુ આસ્વાદન પીન. પૂ૦ ૪. શુદ્ધ તત્ત્વ રસરંગી ચેતનારે, પામે આત્મ સ્વભાવ; આત્માલંબી નિજ ગુણ સાધતોરે. પામે પૂજ્ય સ્વભાવ. પૂ૦ ૫. આપ અકર્ત્તા સેવાથી હુવેરે, સેવક પૂરણ સિદ્ધિ; નિજ ધન ન દીયે પણ આશ્રિત લહેરે, અક્ષય અક્ષર રિદ્ધિ. પૂ૦ ૬. જિનવર પૂજા તે નિજ પૂજનારે. પ્રગટ અન્વય શક્તિઃ પરમાનંદ વિલાસી અનુભવેરે, દેવચંદ્ર પદ વ્યક્તિ. પૂ૦ ૭.

૧૩. શ્રી વિમલનાથજિન સ્તવન.

વિમલ જિન વિમલતા તાહરીજી, અવર બીજે ન કહાય; લઘુ નદી જિમ તિમ લંઘીએજી, પણ સ્વયંભુરમણ ન તરાય. વિ૦ ૧. સયલ પુઢવી ગિરિ જલ તરૂજી, કોઇ તોલે એક હથ્થ; તેહ પણ તુજ ગુણગણ ભણીજી, ભાખવા નહિ સમરથ્થ. વિ૦ ૨. સરવ પુદ્દગલ નભ ધરમનાજી, તેમ અધરમ પ્રદેશ; તાસ ગુણ ધરમ પજ્જવ સહુજી,

તુજ ગુણ ઇંદ્રિ તણો લેશ. વિ૦ ૩. એમ નિજ ભાવ અનંતનીજી, અસ્તિતા કેતલી થાય; નાસ્તિતા સ્વ પર પદ અસ્તિતાજી, તુજ સમ કાળ સમાય. વિ૦ ૪. તાહરા શુદ્ધ સ્વભાવનેજી, આદરે ધરી બહુ માન; તેહને તેહીજ નિપજેજી, અહો કોઇ અદ્ભુત તાન. વિ૦ ૫. તુમ્હ પ્રભુ તુમ્હ તારક વિભુજી, તુમ્હ સમો અવર ન કોઇ; તુમ્હ દરસણ થકી હું તર્યોજી, શુદ્ધ આલંબન હોય. વિ૦ ૬. પ્રભુ તણી વિમલતા ઓલખીજી, જે કરે થિર મન સેવ; દેવચંદ્ર પદ તે લહેજી, વિમલ આનંદ સ્વયમેવ. વિ૦ ૭.

૧૪. શ્રી અનંતજિન સ્તવન.

મૂરતિ હો પ્રભુ મૂરતિ અનંત જિણંદ, તાહરી હો પ્રભુ તાહરી મુજ નયણે વસીજી; સમતા હો પ્રભુ સમતા રસનો કંદ, સહજે હો પ્રભુ સહજે અનુભવ રસલસીજી. ૧. ભવ દવ હો પ્રભુ ભવ દવ તાપિત જીવ, તેહને હો પ્રભુ તેહને અમૃતઘન સમીજી; મિથ્યા હો પ્રભુ મિથ્યા વિષની ખીવ, હરવા હો પ્રભુ હરવા જાંગુલિ મન રમીજી. ૨. ભાવ હો પ્રભુ ભાવ ચિંતામણી એહ, આતમ હો પ્રભુ આતમ સંપત્તિ આપવાજી; એહિજ હો પ્રભુ એહિજ શિવ સુખ ગેહ, તત્ત્વ હો પ્રભુ તત્ત્વાલંબન થાપવાજી. ૩. જાયે હો પ્રભુ જાયે આશ્રવ ચાલી, દીઠે હો પ્રભુ દીઠે સંવર વધેજી; રતન હો પ્રભુ રત્નત્રયી ગુણમાળ, અધ્યાતમ હો પ્રભુ અધ્યાતમ સાધન સધેજી. ૪. મીઠી હો પ્રભુ મીઠી મૂરતિ તુજ, દીઠી હો પ્રભુ દીઠી રૂચિ બહુ માનથીજી; તુજ ગુણ હો પ્રભુ તુજ ગુણ ભાસન યુક્ત, સેવે હો પ્રભુ સેવે તસુ ભવ ભય નથીજી. ૫. નામે હો પ્રભુ નામે અદ્ભુત રંગ, ઠવણા હો પ્રભુ ઠવણા દીઠાં ઉલ્લસેજી; ગુણ આસ્વાદ હો પ્રભુ ગુણ આસ્વાદ અભંગ, તન્મય હો પ્રભુ તન્મયતાએ જે ધસેજી. ૬. ગુણ અનંત હો પ્રભુ ગુણ અનંતનો વૃંદ, નાથ હો પ્રભુ નાથ અનંતને આદરેજી; દેવચંદ્ર હો પ્રભુ દેવચંદ્રને આણંદ, પરમ હો પ્રભુ પરમ મહોદય તે વરેજી. ૭.

૧૫. શ્રી ધર્મનાથજિન સ્તવન.

ધરમ જગનાથનો ધર્મ શુચિ ગાઇયેં, આપણો આતમા તેહવો

ભાવિયેં; જાતિ જસુ એકતા તેહ પલટે નહિ, શુદ્ધ ગુણપજ્જવા વસ્તુ સત્તા સહી. ૧. નિત્ય નરવયવ વલી એક અક્રિયપણે, સર્વગત તેહ સામાન્ય ભાવે ભણે; તેહથી ઇતર સાવયવ વિશેષતા, વ્યક્તિ ભેદે પડે જેહની ભેદતા. ૨. એકતા પિંડને નિત્ય અવિનાશતા, અસ્તિ નિજ રિદ્ધિથી કાર્ય ગત ભેદતા; ભાવશ્રુત ગમ્ય અભિલાપ અનંતતા, ભવ્યપર્યાયની જે પરાવર્ત્તિતા. ૩. ક્ષેત્ર ગુણ ભાવ અવિભાગ અનેકતા, નાશ ઉત્પાદ અનિત્ય પરનાસ્તિતા; ક્ષેત્ર વ્યાપત્વ અભેદ અવક્તવ્યતા, વસ્તુ તે રૂપથી નિયત અભવ્યતા. ૪. ધર્મ પ્રાગ ભાવતા સકળ ગુણ શુદ્ધતા, ભોગ્યતા કર્તૃતા રમણ પરિણામતા; શુદ્ધ સપ્રદેશતા તત્ત્વ ચૈતન્યતા, વ્યાપ્ય વ્યાપક તથ ગ્રાહ્ય ગ્રાહકગતા. ૫. સંગ પરિહારથી સ્વામી નિજ પદ લહ્યું, શુદ્ધ આત્મિક આનંદ પદ સંગ્રહ્યું; જઇવિ પરભાવથી હું ભવોદધિ વસ્યો, પર તણો સંગ સંસારતાએ ગ્રસ્યો. ૬. તહવિ સત્તા ગુણે જીવ છે નિરમળો, અન્ય સંશ્લેષ જિમ ફટિક નવિ સામળો; જે પરોપાધિથી દુષ્ટ પરણુતિ ગ્રહી, ભાવ તાદાત્મ્યમાં માહરૂં તે નહીં. ૭. તિણે પરમાત્મ પ્રભુ ભક્તિ રંગી થઇ, શુદ્ધ કારણ રસે તત્ત્વ પરણુતિમયી; આત્મ ગ્રાહક થયે તજે પરગ્રહણતા, તત્ત્વ ભોગી થયે ટળે પરભોગીતા. ૮. શુદ્ધ નિપ્રયાસ નિજ ભાવ ભોગી યદા, આત્મક્ષેત્રે નહિ અન્ય રક્ષણ તદા; એક અસહાય નિસ્સંગ નિરદ્વંદ્વતા, શક્તિ ઉત્સર્ગની હોય સહુ વ્યક્તતા. ૯. તિણે મુજ આતમા તુજ થકી નિપજે, માહરી સંપદા સકળ મુજ સંપજે; તિણે મન મંદિરે ધર્મ પ્રભુ ધ્યાઇયેં, પરમ દેવચંદ્ર નિજ સિદ્ધ સુખ પાઇયેં. ૧૦.

૧૬. શ્રી શાંતિનાથજિન સ્તવન.

જગત દિવાકર જગત કૃપાનિધિ, વાલ્હા મારા સમવસરણમાં બેઠા; ચોમુખ ચૌવિહ ધર્મ પ્રકાશે, તે મેં નયણે દીઠારે. ભવિક જન હરખોરે, નિરખી શાંતિ જિણંદ, ભ૦ ઉપસમ રસનો કંદ. નહિ ઇને સરિખોરે. ૧. પ્રાતિહાર્ય અતિશય શોભા, વા૦ તે તો કહિય ન જાવે; ઘુક બાલકથી રવિ કર ભરનો, વર્ણન કિણ પરે થાવેરે. ભ૦ ૨.

વાણી ગુણ પાંત્રીશ અનોપમ, વા૦ અવિસંવાદ સરુપે; ભવદુઃખ વારણ શિવસુખ કારણ, શુદ્ધ ધર્મ પ્રરુપેરે. ભ૦ ૩. દક્ષિણ પશ્ચિમ ઉત્તર દિશિમુખ, વા૦ ઠવણા જિન ઉપગારી; તસુ આલંબન લહીય અનોપમ, તિહાં થયા સમકિત ધારી. ભ૦ ૪. ખટ નય કાર્ય રૂપે ઠવણા, વા૦ સગ નય કારણ ઠાણી; નિમિત્ત સમાન થાપના જિનજી, એ આગમની વાણી. ભ૦ ૫. સાધક તીન નિક્ષેપા મુખ્યે, વા૦ જે વિણ ભાવ ન લહિયે; ઉપગારી દુગ ભાષ્યે ભાખ્યા, ભાવ વંદકનો ગહીયેરે. ભ૦ ૬. ઠવણા સમવસરણ જિન સેતી, વા૦ જો અભેદતા વાધી; એ આતમાના સ્વભાવ ગુણ, વ્યક્ત યોગ્યતા સાધી. ભ૦ ૭. ભલું થયું મેં પ્રભુ ગુણ ગાયા, વા૦ રસનાનો ફળ લીધો; દેવચંદ્ર કહે માહરા મનનો, સકળ મનોરથ સિધ્યો. ભ૦ ૮.

૧૭. શ્રી કુંથુનાથજિન સ્તવન.

સમવસરણ બેસી કરીરે, બારહ પરખદમાંહિ; વસ્તુ સ્વરુપ પ્રકાશતારે, કરૂણાકર જગનાહોરે. કુંથુ જિનેસરુ. ૧. નિરમલ તુજ મુખ વાણીરે; જે શ્રવણે સુણે, તેહિજ ગુણ મણિ ખાણીરે. કું૦ ૨. ગુણ પર્યાય અનંતતારે, વળી સ્વભાવ અગાહ; નય ગમ ભંગ નિક્ષેપનારે, હેય દેય પ્રવાહરે. કું૦ ૩. કુંથુનાથ પ્રભુ દેશનારે, સાધન સાધક સિદ્ધ; ગૌણ મુખ્યતા વચનમેંરે, જ્ઞાન તે સકલ સમૃદ્ધરે. કું૦ ૪. વસ્તુ અનંત સ્વભાવ છેરે, અનંત કથક તસુ નામ; ગ્રાહક અવસર બોધથીરે, કહવે અર્પિત કામેરે. કું૦ ૫. શેષ અનર્પિત ધર્મનેરે, સાપેક્ષ શ્રદ્ધા બોધ; ઉભય રહિત ભાસન હુવેરે, પ્રગટે કેવલ બોધ. કું૦ ૬. છતિ પરીણતિ ગુણ વર્ણનારે, ભાસન ભોગ આણંદ; સમ કાળે પ્રભુ તાહરેરે, રમ્ય રમણ ગુણવૃંદોરે. કું૦ ૭. નિજ ભાવે સીઅ અસ્તિતારે, પર નાસ્તિત્વ સ્વભાવ; અસ્તિપણે તે નાસ્તિતારે, સીઅ તે ઉભય સ્વભાવોરે. કું૦ ૮. અસ્તિ સ્વભાવ જે આપણોરે, રૂચિ વૈરાગ્ય સમેત; પ્રભુ સન્મુખ વંદન કરીરે, માગીશ આતમ હેતોરે. કું૦ ૯. અસ્તિ સ્વભાવ જે રૂચિ થઇરે, ધ્યાતો અસ્તિ સ્વભાવ; દેવચંદ્ર પદ તે લહેરે, પરમાનંદ જમાવોરે. કુ૦ ૧૦

૧૮. શ્રી અરનાથજિન સ્તવન.

પ્રણમો શ્રી અરનાથ, શિવપુર સાથ ખરેરી; ત્રિભુવન જન આધાર, ભવનિસ્તાર કરેરી. ૧. કર્તા કારણ યોગ, કાર્ય સિદ્ધિ લહેરી; કારણ ચાર અનુપ, કાર્યથી તેહ ગ્રહેરી. ૨. જે કારણ તે કાર્ય, થાયેં પૂર્ણ પદેરી; ઉપાદાન તે હેતુ, માટી ઘટ જેમ વદેરી. ૩. ઉપાદાનથી ભિન્ન, જે વિણુ કાર્ય ન થાયે; ન હુવે કાર્ય રૂપ, કર્ત્તાને વ્યવસાયે. ૪. કારણ તેહ નિમિત્ત, ચક્રાદિક ઘટ ભાવે; કાર્ય તથા સમવાય, કારણ નિયતને દાવે. ૫. વસ્તુ અભેદ સરૂપ, કાર્ય-પણું ન ગ્રહેરી; તે અસાધારણ હેતુ કુંભસ્થાન લહેરી. ૬. જેહનો ન વિવહાર, ભિન્ન નિયત બહુ ભાવી; ભૂમિ કાળ આકાશ, ઘટ કારણ સદ્ભાવી. ૭. એહ અપેક્ષા હેતુ, આગમમાંહિ કહ્યોરી; કારણ પદ ઉત્પન્ન, કાર્ય થયે ન લહ્યોરી. ૮. કર્ત્તા આતમ દ્રવ્ય, કાર્ય સિદ્ધ પણોરી; નિજ સત્તાગત ધર્મ, તે ઉપાદાન ગણોરી. ૯. યોગ સમાધિ વિધાન, અસાધારણ તેહ વદેરી; વિધિ આચરણા ભક્તિ, જિણે નિજ કાર્ય સદેરી. ૧૦. નરગતિ પઢમ સંઘયણ, તેહ અપેક્ષા જાણો; નિમિત્તાશ્રિત ઉપાદાન, તેહની લેખે આણો. ૧૧. નિમિત્ત હેતુ જિનરાજ, સમતા અમૃત ખાણી; પ્રભુ આલંબન સિદ્ધિ, નિયમા એહ વખાણી. ૧૨. પુષ્ટ હેતુ અરનાથ, તેહના ગુણથી હીલીયે; રીઝ ભક્તિ બહુ માન, ભોગ ધ્યાનથી મીલિયે. ૧૩. મોટા ને ઉછંગ, બેઠાને શી ચિંતા; તિમ પ્રભુ ચરણ પસાય, સેવક થયા નિચિંતા. ૧૪. અર પ્રભુ પ્રભુતા રંગ, અંતર શક્તિ વિકાસી; દેવચંદ્ર આણંદ અક્ષયભોગ વિલાસી. ૧૫.

૧૯. શ્રી મલ્લિનાથજિન સ્તવન.

મલ્લિનાથ જગનાથ ચરણયુગ ધ્યાઈયેરે, ચ૦ શુદ્ધાતમ પ્રાગભાવ પરમ પદ પાઈયેરે; પ૦ સાધક કારક ષટ કરે ગુણ સાધના રે, ક૦ તેહિજ શુદ્ધ સરૂપ થાયે નિરાબાધનારે. ધ્યા૦ ૧. કર્તા આતમદ્રવ્ય કાર્યની સિદ્ધતારે, કા૦ ઉપાદાન પરણામ પ્રયુક્ત તે કરણતારે; પ્ર૦ આતમ સંપદ દાન તેહ સંપ્રદાનતારે, તે૦ દાતા

પાત્રને દેય ત્રિભાવ અભેદતારે. ત્રિ૦ ૨. સ્વ પર વિવેચન કરણ તેહ અપાદાનથીરે, તે૦ સકળ પર્યાય આધાર સંબંધ આસ્થાનથીરે; સ૦ બાધક કારક ભાવ અનાદિ નિવારવોરે, અ૦ સાધકતા અવલંબી તેહ સમારવોરે. તે૦ ૩. શુદ્ધપણે પર્યાય પ્રવર્ત્તન કાર્યનેરે, પ્ર૦ કર્ત્તાદિક પરિણામ તે આતમ ધર્મનેરે; તે૦ ચેતન ચૈતન્ય ભાવ કરે સમ વેતમેરે, ક૦ સાદિ અનંતો કાળ રહે નિજ ખેતમેરે. ર૦ ૪. પર કર્તૃત્વ સ્વભાવ કરે ત્યાં લગીરે, ક૦ શુદ્ધકાર્ય રૂચિ ભાસ થયે નવિ આદરેરે; થ૦ શુદ્ધાતમ નિજ કાર્ય રૂચિ કારક ફિરેરે, રૂ૦ તેહિજ મૂળ સ્વભાવ ગ્રહ્યો નિજ પદ વરેરે. ગ્ર૦ ૫. કારણ કારજ રૂપ અછે કારકદશારે, અ૦ વસ્તુ પ્રગટ પર્યાય એહ મનમેં વશ્યારે; એ૦ પણ શુદ્ધ સરૂપ ધ્યાન ચેતનતા ગ્રહેરે, ચે૦ તબ નિજ સાધક ભાવ સકળ કારક લહેરે. સ૦ ૬. માહરૂં પૂર્ણાનંદ સ્વરૂપ પ્રગટ કરવા ભણીરે, પ્ર૦ પુષ્ટાલંબન રૂપ સેવ પ્રભુજી તણીરે; સ૦ દેવચંદ્ર જિનચંદ્ર ભક્તિ મનમેં ધરોરે, ભ૦ અવ્યાબાધ અનંત અખયપદ આદરોરે. અ૦ ૭.

૨૦. શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામીજિન સ્તવન.

ઓલગડી તો કીજે શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામિનીરે, જેહથી નિજપદ સિદ્ધ; કેવલ જ્ઞાનાદિક ગુણ ઉલ્લસેરે, લહીયે સહજ સમૃદ્ધ. ઓ૦ ૧. ઉપાદાન નિજ પરિણતિ વસ્તુનીરે, પણ કારણ નિમિત્ત આધીન; પુષ્ટ અપુષ્ટ દુવિધ તે ઉપદિશ્યોરે, ગ્રાહક વિધિ આધીન. ઓ૦ ૨. સાધ્ય સાધ્ય ધર્મ જે માંહી હુવેરે, તે નિમિત્ત અતિ પુષ્ટ; પુષ્પમાંહિ તિલવાસક વાસનારે, નહિ પ્રધ્વંસક દુષ્ટ. ઓ૦ ૩. દંડ નિમિત્ત અપુષ્ટ ઘડા તણોરે, નવિ ઘટતા તસુ માંહિ; સાધક સાધક પ્રધ્વંસકતા બે અછેરે, તિણે નહિ નિમિત્ત પ્રવાહ. ઓ૦ ૪. ષટકારક ષટકારક તે કારણ કાર્યનોરે, જે કારણ સ્વાધીન; તે કર્ત્તા કર્ત્તા સહુ કારક તે વસુરે. કર્મ તે કારણ પીન. ઓ૦ ૫. કારણ સંકલ્પે કારણદશારે, છતિ સત્તા સદભાવ; અથવા તુલ્ય ધર્મને જોઈવેરે, સાધ્યા રોપણ દાવ. ઓ૦ ૬. અતિશય અતિશય કારણ કારક કરણતારે, નિમિત્ત અને

ઉપાદાન; સંપ્રદાન કારણ પદ ભવનથીરે, કારણ વ્યય અપાદાન. ઓ૦ ૭. ભવન વ્યય વિણ કાર્ય નવિ હુવેરે, જિમ દૃષ દેન ઘટત્વ; સુતત્ત્વાધર સ્વગુણનો દ્રવ્ય છેરે, સત્તાધાર સુતત્ત્વ. ઓ૦ ૮. આતમ કર્ત્તા કાર્ય સિદ્ધતારે, તસુ સાધન જિનરાજ; પ્રભુ દીઠે કારજ રૂચિ ઉપજેરે, પ્રગટે આતમ સમાજ. ઓ૦ ૯. વંદન સેવન નમન વળી પૂજનારે, સમરણ સ્તવન વળી ધ્યાન; દેવચંદ્ર દેવચંદ્ર કીજે જિનરાજનોરે, પ્રગટે પૂર્ણ નિધાન. ઓ૦ ૧૦.

૨૧. શ્રી નમિનાથજિન સ્તવન.

શ્રી નમિ જિનવર સેવ ઘનાઘન ઉનમ્યોરે, ઘ૦ દીઠાં મિથ્યારોરે ભવિક ચિત્તથી ગમ્યોરે; ભ૦ સુચિ આચરણા રીતે તે અભ્ર વધે વડારે, તે૦ આતમ પરિણતિ શુદ્ધ તે વીજ ઝબુકડારે. વિ૦ ૧. વાજે વાયુ સુવાચ્ય તે પાવન ભાવનારે, પા૦ ઇંદ્ર ધનુષ ત્રિક યોગ તે ભક્તિ ઇક મનારે; ભ૦ નિર્મળ પ્રભુ સ્તવ ઘોષ ઝુનિ ઘનગર્જનારે, ઝુ૦ તૃષ્ણા ગ્રીષમ કાળ તાપની તર્જનારે. તા૦ ૨. શુભ લેશ્યાની આલિ તે બગ પંક્તિ બનીરે, બ૦ શ્રેણી સરોવર હંસ વસે શુચિ ગુણ મુનીરે; વ૦ ચોગતિ મારગ બંધ ભવિક જન ઘર રહ્યારે, ભ૦ ચેતન સમતા સંગ રંગમેં ઉમહ્યારે. ૨૦ ૩. સમ્યગ્દૃષ્ટિ મોર તિહાં હરખે ઘણુંરે, તિ૦ દેખી અદ્ભુત રુપ પરમ જિનવર તણુંરે; ૫૦ પ્રભુ ગુણનો ઉપદેશ તે જલધારા વહીરે, જ૦ ધરમ રુચિ ચિત ભૂમિ માંહિ નિશ્ચય રહીરે. માં૦ ૪. ચાતક શ્રમણ સમૂહ કરે તબ પારણારે, ક૦ અનુભવ રસ આસ્વાદ સકળ દુઃખ વારણારે; સ૦ અશુભાચાર નિવારણ તૃણ અંકૂરતારે, તૃ૦ વિરતિ તણા પરિણામ તે બીજ નિપૂરતારે. બી૦ ૫. પંચ મહાવ્રત ધાન તણા કરસણ વધ્યારે, ત૦ સાધ્ય ભાવ નિજ થાપી સાધનતાએ સધ્યારે; સા૦ ક્ષાયક દર્શન જ્ઞાન ચરણ ગુણ નીપનારે: ચ૦ આદિક બહુ ગુણ સસ્ય આતમ ઘર નીપનારે. આ૦ ૬. પ્રભુ દરસણ મહા મેહ તણે પરવેસમેંરે, ત૦ પરમાનંદ સુભિક્ષ થયો મુજ દેશમેંરે; ઘ૦ દેવચંદ્ર જિનચંદ્ર તણો અનુભવ કરોરે, ત૦ સાદી અનંતો કાળ આતમ સુખ અનુસરોરે. આ૦ ૭.

૨૨. શ્રી નેમીનાથજિન સ્તવન.

નેમ જિનેસર નિજ કારજ કર્યો, છાંડયો સર્વ વિભાવોજી; આતમ શક્તિ સકળ પ્રગટ કરી, આસ્વાદો નિજ ભાવોજી. ને૦ ૧. રાજુલ નારીરે સારી મતિ ધરી, અવલંબ્યા અરિહંતોજી; ઉત્તમ સંગેરે ઉત્તમતા વધે, સધે આનંદ અનંતોજી. ને૦ ૨. ધર્મ અધર્મ આકાશ અચેતના, તે વીજાતી અગ્રાહ્યોજી; પુદગલ ગ્રહવેરે કર્મ કલંકતા, વાધે બાધક બાહ્યોજી. ને૦ ૩. રાગી સંગેરે રાગ દશા વધે, થાએ તિણે સંસારોજી; નીરાગીથીરે રાગનો જોડવો, લહીયે ભવનો પારોજી. ને૦ ૪. અપ્રશસ્તતારે ટાળી પ્રશસ્તતા, કરતાં આશ્રવ નાસેજી; સંવર વાધેરે સાધે નિર્જરા, આતમ ભાવ પ્રકાશેજી. ને૦ ૫. નેમિ પ્રભુ ધ્યાને એકત્વતા, નિજ તત્ત્વે ઇક તાનોજી; શુકલ ધ્યાનેરે સાધી સુસિદ્ધતા, લહિયે મુક્તિ નિદાનોજી. ને૦ ૬. અગમ અરૂપીરે અલખ અગોચરુ, પરમાતમ પરમીશોજી; દેવચંદ્ર જિનવરની સેવના. કરતાં વાધે જગીશોજી. ને૦ ૭.

૨૩. શ્રી પાર્શ્વનાથજિન સ્તવન.

સહજ ગુણ આગરો સ્વામી સુખ સાગરો, જ્ઞાન વઇરાગરે પ્રભુ સવાયો; શુદ્ધતા એકતા તીક્ષ્ણતા ભાવથી, મોહરિપુ જીતી જયપડહ વજાયો. સ૦ ૧. વસ્તુ નિજ ભાવ અવભાસ નિઃકલંકતા, પરિણતિ વૃત્તિતા કરી અભેદે; ભાવ તાદાત્મ્યતા શક્તિ ઉલ્લાસથી, સંતતિ યોગને તું ઉછેદે. સ૦ ૨. દોષ ગુણ વસ્તુની લખીય યથાર્થતા, લહી ઉદાસીનતા આપ સ્વભાવે; ધ્વંસિ તજ્જન્યતા ભાવ કર્ત્તાપણો, પરમ પ્રભુ તું રમ્યો નિજ ભાવે. સ૦ ૩. શુભ અશુભ ભાવ અવભાસ તહકીકથી, શુભઅશુભ ભાવ તિહાં પ્રભુ ન કીધો; શુદ્ધ પરણામતા વીર્ય કર્ત્તા થઇ, પરમ અક્રિયતા અમૃત પીધો. સ૦ ૪. શુદ્ધતા પ્રભુતણી આતમભાવે રમે, પરમ પરમાત્મતા તાસુ થાયે; મિશ્ર ભાવે અછે ત્રિગુણની ભિન્નતા, ત્રિગુણ એકત્વ તુજ ચરણ આયે. સ૦ ૫. ઉપશમ રસભરી સર્વ જન સંકરી, મુર્તિ જિનરાજની આજ મેટી; કારણે કાર્ય નિષ્પત્તિ શ્રદ્ધાન છે, તિણે ભવ ભ્રમણની ભીડ મેટી. સ૦ ૬. નયર ખંભાયત પાર્શ્વ પ્રભુ દરશને,

વિકસતે હર્ષ ઉત્સાહ વાધ્યો; હેતુ એકત્વતા રમણ પરણામથી, સિદ્ધિ સાધકપણો આજ સાધ્યો. સ૦ ૭. આજ કૃત પુણ્ય ધનદીહ માહરો થયો, આજ નર જનમ મેં સફલ ભાવ્યો; દેવચંદ્ર સ્વામી ત્રેવીશમો વંદીયો, ભક્તિ ભરચિત્ત તુજ ગુણ રમાવ્યો. સ૦ ૮.

૨૪. શ્રી મહાવીરજિન સ્તવન.

તાર હો તાર પ્રભુ મુજ સેવક ભણી, જગતમાં એટલો સુયશ લીજે; દાસ અવગુણ ભર્યો જાણી પોતા તણો, દયાનિધિ દીનપરે દયા કીજે. તા૦ ૧. રાગ દ્વેષે ભર્યો મોહ વૈરી નડયો, લોકની રીતિ મેં ઘણું રાતો; ક્રોડ વશ ધમધમ્યો શુદ્ધ ગુણ નવિ રમ્યો, ભમ્યો ભવ માંહિ હું વિષય માતો. તા૦ ૨. આદર્યો આચરણ લોક ઉપચારથી, શાસ્ત્ર અભ્યાસ પણ કાંઈ ન કીધો; શુદ્ધ શરધાન વળી આત્મ અવલંબન વિણ, તેહવો કાર્ય તિણે કો ન સીધો. તા૦ ૩. સ્વામી દરશણ સમો નિમિત્ત લહી નિરમળો, જો ઉપાદાન શુચિ ન થાશે; દોષ કો વસ્તુનો અહવા ઉદ્યમ તણો, સ્વામિ સેવા સહી નિકટ લાશે. તા૦ ૪. સ્વામી ગુણ ઓળખી સ્વામીને જે ભજે, દરિશણ શુદ્ધતા તેહ પામે; જ્ઞાન ચારિત્ર તપ વીર્ય ઉલ્લાસથી, કર્મ જીપી વસે મુક્તિ ધામે. તા૦ ૫. જગત વત્સલ મહાવીર જિનવર સુણી, ચિત્ત પ્રભુ ચરણને શરણ વાસ્યો; તારજ્યો બાપજી બિરૂદ નિજ રાખવા, દાસની સેવના રખે જોસ્યો. તા૦ ૬. વીનતી માનજ્યો શક્તિ એ આપજ્યો, ભાવ સ્યાદ્વાદતા શુદ્ધ ભાસે; સાધિ સાધક દશા સિદ્ધતા અનુભવી, દેવચંદ્ર વિમલ પ્રભુતા પ્રકાશે. તા૦ ૭.

કળશ

ચઉવીસે જિન ગાઇયે, ધ્યાઇયે તત્ત્વ સરૂપોજી; પરમાનંદ પદ પાઇયે, અક્ષયજ્ઞાન અનૂપોજી. ચો૦ ૧. ચઉદહસેં બાવન ભલા, ગણધર ગુણ ભંડારોજી; સમતામયી સાહુ સાહુણી, સાવય સાવઈ સારોજી. ચો૦ ૨. વર્દ્ધમાન જિનવર તણો, શાસન અતિ સુખકારોજી; ચઉવિહ સંઘ વિરાજતા, દુઃસમ કાલ આધારોજી. ચો૦ ૩. જિન સેવનથી જ્ઞાનતા, તિણે હિતાહિત બોધોજી; અહિત ત્યાગ

હિત આદરે, સંયમ તપ શોધોજી. ચો૦ ૪. અભિનવ કર્મ અગ્રહણતા, જીર્ણ કર્મ અભાવોજી; નિઃકર્મીને અભાગતા, અવેદન અનાકુલ ભાવોજી. ચો૦ ૫. ભાવ રોગના વિગમથી, અચલ અક્ષય નિરાબાધોજી; પૂર્ણાનંદ દશા લહી, વિલસે સિદ્ધિ સમાધોજી. ચો૦ ૬. શ્રી જિનચંદ્રની સેવના, પ્રગટે પુણ્ય પ્રધાનોજી; સુમતિ સાગર અતિ ઉલ્લસે, સાધુરંગ પ્રભુ ધ્યાનોજી. ચો૦ ૭. સુવિહિત ગચ્છ ખરતર વરૂ, રાજસાગર ઉવઝાયોજી; જ્ઞાનધર્મ પાઠક તણો, શિષ્ય સુજન સુખદાયોજી. ચો૦ ૮. દીપચંદ્ર પાઠક તણા, શિષ્ય સ્તવે જિનરાજોજી; દેવચંદ્ર પદ સેવતાં, પૂર્ણાનંદ સમાજોજી. ચો૦ ૯.

૪૮. શ્રી માનવિજયજીકૃત ચોવિશી.

૧. શ્રી ઋષભદેવજિન સ્તવન.

ઋષભ જિણંદા ઋષભ જિણંદા, તુમ દરિશણ હુયે પરમાણંદા; અહનિશિ ધ્યાઉં તુમ દીદારા; મહિર કરીને કરજ્યો પ્યારા. ઋ૦ ૧. આપણને પુઠે જે વળગા, કિમ સરે તેહને કરતાં અળગા; અળગા કીધા પણ રહે વળગા, મોર પીંછ પરે ન હુએ ઊભગા. ઋ૦ ૨. તુમે પણ અળગે થયે કિમ સરશે, ભક્તિ ભલી આકર્ષી લેશે; ગગને ઉડે દૂરે પડાઈ, દોરી બળે હાથે રહી આઈ. ઋ૦ ૩. મુજ મનડું છે ચપળ સ્વભાવે, તોહે અંતર મુહુર્ત પ્રસ્તાવે; તુ તો સમય સમય બદલાયે, ઇમ કિમ પ્રીતિ નિહાવો થાયે. ઋ૦ ૪. તે માટે તું સાહિબ માહરો, હું છું સેવક ભવોભવ તાહરો; એહ સંબંધમાં મ હશો ખામી, વાચક માન કહે શિર નામી. ઋ૦ ૫.

૨. શ્રી અજિતનાથજિન સ્તવન.

અજિત જિણેસર ચરણની સેવા, હેવાયે હું હળિયો; કહિયે અણચાખ્યો પણ અનુભવ-રસનો ટાણો મળિયો. ૧. પ્રભુજી મહેર કરીને આજ, કાજ અમારાં સુધારો. મૂકાવ્યો પણ હું નવિ મૂકું, ચૂકું એ નવિ ટાણો; ભક્તિભાવ ઉઠયો જે અંતરે, તે કિમ રહે શરમાણો. પ્ર૦ ૨. લોચન શાંતિ સુધારસ સુભગા, મુખ મટકાળું સુપ્રસન્ન; યોગમુદ્રાનો લટકો ચટકો, અતિશય તો અતિ ઘન્ન. પ્ર૦ ૩.

પિંડ પદસ્થ રૂપસ્થે લીનો, ચરણ કમળ તુજ ગ્રહિયાં; ભ્રમર પરે રસ સ્વાદ ચખાવો, વિરસા કાં કરો મહિયાં. પ્ર૦ ૪. બાળ કાળમાં વાર અનંતી, સામગ્રીયેં હુ નવિ જાગ્યો; યૌવનકાળે તે રસ ચાખ્યો, તું સમરથ પ્રભુ માગ્યો. પ્ર૦ ૫. તું અનુભવ રસ દેવા સમરથ, હું પણ અરથી તેહનો; ચિત્ત વિત્ત ને પાત્ર સંબંધે, અજર રહ્યો હવે કેહનો. પ્ર૦ ૬. પ્રભુની મહેરે તે રસ ચાખ્યો, અંતરંગ સુખ પામ્યો; માનવિજય વાચક ઇમિ જંપે, હુઓ મુજ મન કામ્યો. પ્ર૦ ૭.

૩. શ્રી સંભવનાથજિન સ્તવન.

સાંભળ સાહિબ વિનતી, તું છે ચતુર સુજાણ; સનેહી. કીધી સુજાણને વિનતી, પ્રાયે ચઢે તે પ્રમાણ. સ૦ ૧. સંભવજિન અવધારીયે, મહિર કરી મહેરબાન; સ૦ ભવભય ભાવઠ ભંજણો, ભક્તિવત્સલ ભગવાન. સ૦ ૨. તું જાણે વિણુ વિનવે, તોહે મેં ન રહાય; સ૦ અર્થી હોએ ઉતાવળો, ક્ષણ વરસાં સો થાય. સ૦ ૩. તું તો મોટિમમાં રહે, વિનવિયેં પણ વિલંબાય: સ૦ એક ધીરો એક ઉતાવળો, ઇમિ કિમ કારજ થાય. સ૦ ૪. મન માન્યાની વાતડી, સઘળે દીપે નેટ; સ૦ એક અંતર પેસી રહે, એક ન પામે ભેટ. સ૦ ૫. જોગ્ય અજોગ્ય જે જોઈવા, તે અપૂરણનું કામ; સ૦ ખાઇના જળને પણ કરે, ગંગાજળ નિજ નામ. સ૦ ૬. કાળ ગયો બહુ વાયદે, તે તો મેં ન ખમાય; સ૦ યોગવાઈ એ ફીરી ફીરી, પામવી દુર્લભ થાય. સ૦ ૭. ભેદભાવ મૂકી પરો, મુજશું રમો એકમેક; સ૦ માનવિજય વાચક તણી, એ વિનતી છે છેક. સ૦ ૮.

૪. અભિનંદનજિન સ્તવન.

પ્રભુ મુજ દરિશન મળીયો અલવે, મન થયો હવે હળવે હળવે; સાહિબા અભિનંદન દેવા, મોહના અભિનંદન દેવા. પુણ્યોદય એ મોટો માહરો, અણચિંત્યો થયો દરિશણ તાહરો. સા૦ ૧. દેખત બેવ હરી મન લીધું, કામણગારે કામણ કીધું; સા૦ મનડું જાયે નહી કોઇ પાસે, રાત દિવસ રહે તાહરી પાસે. સા૦ ૨. પહિલું તો જાણ્યું હતું સોહિલું, પણ મોટાશું મળવું દોહિલું; સા૦ સોહિલું

જાણી મનડું વળગ્યું, થાય નહિ હવે કીધું અળગું. સા૦ ૩. રુપ દેખાડી હોએ અરુપી, કિમ ગ્રહિવાયે અકળ સરુપી; સા૦ તાહરી ઘાત ન જાણી જાયે, કહો મનડાની શી ગતિ થાયે. સા૦ ૪. પહિલાં જાણી પછે કરે કિરિયા, તે પરમારથે સુખના દરીયા; સા૦ વસ્તુ અજાણ્યે મન દોડાવે, તે તો મુરખ બહુ પસ્તાવે. સા૦ ૫. તે માટે તું રૂપી અરૂપી, તું શુદ્ધ બુદ્ધ ને સિદ્ધ સરૂપી; સા૦ એહ સરૂપ ગ્રહીઉં જબ તાહરૂં, તવ ભ્રમ રહિત થયું મન માહરૂં. સા૦ ૬. તુજ ગુણ જ્ઞાન ધ્યાનમાં રહીયેં, ઇમ હિળવું પણ સુલભજ કહીયેં; સા૦ માનવિજય વાચક પ્રભુ ધ્યાને, અનુભવ રસમાં હળ્યો ઇકતાને. સા૦ ૭.

૫. શ્રી સુમતિનાથજિન સ્તવન.

રૂપ અનૂપ નિહાળી, સુમતિ જિન તાહરૂં હો લાલ; સુ૦ છાંડી ચપળ સ્વભાવ, ઠર્યું મન માહરૂં હો લાલ; ઠ૦ રૂપી સરૂપી ન હોત, જો જગ તુજ દીસતું હો લાલ; જો૦ તો કુણ ઉપર મન, કહો અમ હીંસતું હો લાલ. ક૦ ૧. હીંસ્યા વિણુ કિમ શુદ્ધ, સ્વભાવને ઇચ્છતા હો લાલ; સ્વ૦ ઇચ્છા વિણુ તુજ ભાવ, પ્રગટ કિમ પ્રીછતા હો લાલ; પ્ર૦ પ્રીછયા વિણુ કિમ ધ્યાન, દશામાંહિ લ્યાવતા હો લાલ; દ૦ લાવ્યા વિણુ રસ સ્વાદ, કહો કિમ પાવતા હો લાલ; ક૦ ૨. ભક્તિ વિના નવિ મુક્તિ, હુયેં કોઇ ભગતને હો લાલ; હુ૦ રૂપી વિના તો તેહ, હુયેં કિમ વ્યગતને હો લાલ; હુ૦ નવણ વિલેપન માળ, પ્રદીપ ને ધૂપણા હો લાલ; પ્ર૦ નવ નવ ભૂષણ ભાળ, તિલક શિર ખૂંપણા હો લાલ. તિ૦ ૩. અમ સત પુન્યને યોગે, તુમે રૂપી થયા હો લાલ; તુ૦ અમૃત સમાની વાણી, ધરમની કહી ગયા હો લાલ; ધ૦ તેહ આલંબીને જીવ, ઘણાએ બૂઝીયા હો લાલ; ઘ૦ ભાવિ ભાવન જ્ઞાને, અમો પણ રંઝિયા હો લાલ. અ૦ ૪. તે માટે તુજ પિંડ, ઘણા ગુણ કારણો હો લાલ; ઘ૦ સેવ્યો ધ્યાયો હુયેં, મહાભય વારણો હો લાલ; મ૦ શાંતિ વિજય બુધ શીશ, કહે ભવિકા જના હો લાલ; ક૦ પ્રભુનું પિંડસ્થ ધ્યાન, કરો થઈ ઇક મના હો લાલ. ક૦ ૫.

૬. શ્રી પદ્મપ્રભજિન સ્તવન.

શ્રી પદ્મપ્રભુના નામને, હું જાઉં બલિહાર; ભવિજન. નામ

જપંતાં દીઠા ગમું, ભવ ભય ભંજનહાર. ભ૦ શ્રી૦ ૧. નામ સુણંતા મન ઉલ્લસે, લોચન વિકસિત હોય; ભ૦ રોમાંચિત હુયે દેહડી, જાણે મિળિયો સોય. ભ૦ શ્રી૦ ૨. પંચમકાળે પામવું, દુર્લભ પ્રભુ દીદાર; ભ૦ તોએ તેહના નામનો, છે મોટો આધાર. ભ૦ શ્રી૦ ૩. નામ ગ્રહે આવી મિળે, મન ભીતર ભગવાન; ભ૦ મંત્ર બળે જિમ દેવતા, વાહલો કીધે આહુવાન. ભ૦ શ્રી૦ ૪. ધ્યાન પદસ્થ પ્રભાવથી, ચાખ્યો અનુભવ સ્વાદ; ભ૦ માનવિજય વાચક કહે, મૂકો બીજો વાદ. ભ૦ શ્રી૦ ૫.

૭. શ્રી સુપાર્શ્વજિન સ્તવન.

નિરખી નિરખી તુજ બિંબને, હરખિત હુયે મુજ મન્ન; સુપાસ સોહામણો. નિરવિકારતા નયનમાં, મુખડું સદા સુપ્રસન્ન. સુ૦ ૧. ભાવ અવસ્થા સાંભરે, પ્રાતિહારજની શોભ; સુ૦ કોડિ ગમે દેવા સેવા, કરતા મૂકી લોભ. સુ૦ ૨. લોકા લોકના સવિ ભાવા, પ્રતિભાસે પરતક્ષ; સુ૦ તોહે ન રાચે નવિ રૂસે, નવિ અવિરતિનો પક્ષ. સુ૦ ૩. હાસ્ય ન રતિ ન અરતિ. નહીં નહીં ભય શોક દુગંછ; સુ૦ નહીં કંદર્પ કદર્થના, નહીં અંતરાયનો સંચ. સુ૦ ૪. મોહ મિથ્યાત નિંદ્રા ગઇ, નાઠા દોષ અઢાર; સુ૦ ચોત્રીશ અતિશય રાજતો, મૂળાતિશય ચ્યાર. સુ૦ ૫. પાંત્રીશ વાણી ગુણે કરી, દેતો ભવિ ઉપદેશ; સુ૦ ઇમિ તુજ બિંબે તાહરો, ભેદનો નહિ લવલેશ. સુ૦ ૬. રૂપથી પ્રભુ ગુણ સાંભરે, ધ્યાન રૂપસ્થ વિચાર; સુ૦ માનવિજય વાચક વદે, જિન પ્રતિમા જયકાર. સુ૦ ૭.

૮. શ્રી ચંદ્રપ્રભુજિન સ્તવન.

તું હી સાહિબારે મન માન્યા. તું તો અકળ સ્વરૂપ જગતમાં, મનમાં કેણે ન પાયો; શબ્દે બોલાવી ઓળખાયો, શબ્દાતીત ઠરાયો. તુંહી૦ ૧. રૂપ નિહાળી પરિચય કીનો, રૂપમાંહિ નહિ આયો; પ્રાતિહારજ અતિશય અહિનાણે, શાસ્ત્રમાં બુદ્ધે ન લખાયો. તું૦ ૨. શબ્દ ન રૂપ ન ગંધ ન રસ નહી, ફરસ ન વરણ ન વેદ; નહિ સંજ્ઞા છેદ ન ભેદ ન, હાસ નહી નહી ખેદ. તુ૦ ૩. સુખ નહી

દુઃખ નહી વળી વાંછા નહી, નહી રોગ યોગ ને ભોગ; નહી ગતિ નહી થિતિ નહી રતિ અરતિ, નહી તુજ હરષ ને શોગ. તુ૦ ૪. પુણ્ય ન પાપ ન બંધ ન દેહ ન, જનમ ન મરણ ન ક્રીડા; રાગ ન દ્વેષ ન કલહ ન ભય નહી. નહિ સંતાપ ન ક્રીડા. તું૦ ૫. અલખ અગોચર અજ અવિનાશી, અવિકારી નિરૂપાધી; પૂરણ બ્રહ્મ ચિદાનંદ સાહિબ, ધ્યાયો સહજ સમાધી. તું૦ ૬. જે જે પૂજા તે તે અંગે, તું તો અંગથી દૂરે; તે માટે પૂજા ઉપચારિક, ન ઘટે ધ્યાન ને પૂરે. તું૦ ૭. ચિદાનંદ ઘન કેરી પૂજા, નિરવિકલ્પ ઉપયોગ; આતમ પર માતમને અભેદે, નહી કોઈ જડનો જોગ. તું૦ ૮. રુપાતીત ધ્યાનમાં રહેતાં, ચંદ્ર પ્રભુ જિનરાય; માનવિજય વાચક ઇમ બોલે, પ્રભુ સરિખાઇ થાય. તું૦ ૯.

૯. શ્રી સુવિધિજિન સ્તવન.

તુજ સેવા સારીરે, શિવસુખની ત્યારીરે, મુજ લાગે પ્યારીરે; પણ ન્યારી છે તાહરી પ્રકૃતિ સુવિધિ જિનારે. ૧. હેજે નવિ બોલેરે સ્તવીયો નવિ ડોલેરે, હિયડો નવિ ખોલેરે; તુજ તોલે ત્રિણ જગમાં કો નહી નિસંગીયોરે. ૨. ન જુયે જોતાનેરે, ન રીઝે સોતાનેરે, રહે મેળે પોતાનેરે; શ્રોતાને જોતાને તો એ વાલહોરે. ૩. નવિ તૂસે ન રુસેરે, ન વખાણે ન દૂસેરે, નવિ આપે ન મૂસેરે; નવિ ભૂંસે ન મંડેરે કોઇને કદારે. ૪. ન જણાએ ઘાતરે, તેહશું શી વાતરે, એહ જાણું કહે વાતરે; રહિવા તન તોહે તુજ વિણ માનનેરે ૫.

૧૦. શ્રી શીતલનાથજિન સ્તવન.

તુજ મુખ સનમુખ નિરખતાં, મુજ લોચન અમી ઠરંતાં હો; શીતલજિનજી. તેહની શીતલતા વ્યાપે, કિમ રહેવાયે કહો તાપેહો. શી૦ ૧. તુજ નામ સુણ્યું જવ કાને, હઇડું આવે તવ સાને હો; શી૦ મુર્છાયો માણુસ વાટે, જિમ સજ હુયે અમૃત છાંટે હો. શી૦ ૨. શુભ ગંધને તરતમ યોગે, આકુલતા હુઈ ભાગે હો; શી૦ તુજ અદ-ભુત દેહ સુવાસે, તેહ મિટી ગઇ રહત ઉદાસે હો. શી૦ ૩. તુજ ગુણ સંસ્તવને રસના, છાંડે અન્ય લવની ત્રસના હો; શી૦ પૂજાયે

તુજ તનુ ફરસે, ફરસન શીતલ થઈ ઉલસે હો. શી૦ ૪. મનની ચંચલતા ભાગી, સવિ છંડી થયો તુજ રાગી હો; શી૦ કવિ માન કહે તુજ સંગે, શીતલતા થઈ અંગો અંગે હો. શી૦ ૫.

૧૧. શ્રી શ્રેયાંસનાથજિન સ્તવન.

શ્રી શ્રેયાંસ જિણંદ ઘનાઘન ગહગહ્યોરે, ઘના૦ વૃક્ષ અશોકની છાયા સુભર છાઈ રહ્યોરે; સુ૦ ભામંડળની ઝલક ઝબુકે વીજળીરે, ઝ૦ ઉન્નત ગઢ તિગ ઇંદ્ર ધનુષ શોભા મિલીરે. ઘ૦ ૧. દેવ દુંદુભિનો નાદ ગુહિર ગાજે ઘણુંરે, ગુ૦ ભાવિક જનનાં નાટિક મોર ક્રીડા ભણુંરે; મો૦ ચામર કેરી હાર ચલંતી બગ તતીરે, ચ૦ દેશના રસના સુધારસ વરસે જિનપતિરે. વ૦ ૨. સમકિત ચાતક વૃંદ તૃપતિ પામે તિહાંરે, તૃ૦ સકળ કષાય દાવાનળ શાંતિ હુઈ જિહાંરે; શાં૦ જન ચિત્તવૃત્તિ સુભુમિત્ર હાલી થઈ રહીરે, હા૦ તિણે રોમાંચ અંકુર વતી કાયા લહીરે. વ૦ ૩. શ્રમણ કૃષી બળ સજ્જ હુયે તવ ઉજમારે, હુ૦ ગુણવંત જન મન ક્ષેત્ર સમારે સંયમીરે; સ૦ કરતા બીજા ધાન સુધાન નિપાવતારે, સુ૦ જેણે જગના લોક રહે સવિ જીવતારે. ર૦ ૪. ગણધર ગિરિતટ સંગી થઈ સૂત્ર ગુંથનારે, થ૦ તેહ નદી પરવાહે હુઈ બહુ પાવનારે; હુ૦ એહજ મોટા આધાર વિષમ કાળે લહ્યોરે, વિ૦ માનવિજય ઉવઝાય કહે મેં સદ્દહ્યોરે. ક૦ ૫.

૧૨. શ્રી વાસુપૂજ્યજિન સ્તવન.

વાસુપૂજ્ય તું સાહિબ સાચો, જેહવો હુવે હીરો જાચો હો; સુંદર શોભાગી. જસ હોવે વિરોધી વાચો, તેહની કરે સેવા કાચો હો. સું૦ ૧. અછતિઓ વાત ઉપાવે, વળી ભવછતાને છિપાવે હો; સું૦ કાંઈનું કાંઈ બોલે, પરની નિંદા કરી ડોલે હો. સું૦ ૨. ઇમ ચઉ વિહ મિથ્યા ભાખી, તે દેવની કુણ ભરે સાખી હો; સું૦ પ્રાણીના મર્મના ઘાતી, દઇયામાં મોટી કાતી હો. સું૦ ૩. ગુણ વિણ રહ્યા ઉંચે ઠાણે, કિમ દેવ ઠહરાય પ્રમાણે હો; સું૦ પ્રાસાદ

શિખર રહ્યો કાગ, કિમ પામે ગુરૂડ જસ લાગ હો. સું૦ ૪. તું તો વીતરાગ નિરીહ, તુજ વચન યથારથ લીહ હો; સું૦ કહે માનવિજય ઉવઝાય, તું સાચો દેવઠ હરાય હો. સું૦ ૫.

૧૩. શ્રી વિમલનાથજિન સ્તવન.

જિહો વિમલ જિનેસર સુંદરૂ, લાલા વિમલ વદન તુજ દિઠ્ઠ; જિહો વિમલ હુઓ મુજ આતમા, લાલા તેણે તું અંતર પઇઠ્ઠ. જિનેસર તું મુજ પ્રાણુ આધાર, જિહો સકળ જંતુ હિતકાર. જિ૦ ૧. જિહો વિમલ રહે વિમલે થળેં, લાલા સમલેં સમલ રમેય; જિહો માન સરોવરમેં હંસલો, લાલા વાયસ ખાઈ જલેય. જિ૦ ૨. જિહો તિમ મિથ્યાત્વી ચિત્તમાં, લાલા તુજ કિમ હોયે આભાસ; જિહો તિહાં કુદેવ રંગે, લાલા સમકિત મને તુજ વાસ. જિ૦ ૩. જિહો હીરો કુંદનશું જડે, લાલા દુધને સાકર યોગ; જિહો ઉલટ યોગે વસ્તુનો, લાલા ન હોયેં ગુણુ આભોગ. જિ૦ ૪. જિહો વિમલ પુરૂપ રહેવાતણું, લાલા થાનક વિમલ કરેય; જિહો ગૃહપતિને તિહાં શી ત્રષા, લાલા ભાટક ઉચિત ગ્રહેય. જિ૦ ૫. જિહો તિમ તે મુજ મન નિર્મળું, લાલા કીધું કરતેરે વાસ; જિહો પુણ્ટી શુદ્ધિ ભાટક ગ્રહી, લાલા હું સુખીયો થયો દાસ. જિ૦ ૬. જિહો વિમલ વિમલ રહ્યા, લાલા ભેદ ભાવ રહ્યો નહિ; જિહો માનવિજય ઉવઝાયને, લાલા અનુભવ સુખ થયો ત્યાંહિ. જિ૦ ૭.

૧૪. શ્રી અનંતજિન સ્તવન.

જ્ઞાન અનંતું તાહરેરે, દરિશન તાહરે અનંત; સુખ અનંતમય સાહિબારે, વિરજપણુ ઉલસ્યું અનંત. અનંતજિન આપજોરે, મુજ એહ અનંતા ચ્યાર; અ૦ મુજને નહી અવરશું પ્યાર, અ૦ તુજને આપતાં શી વાર, અ૦ એહ છે તુજ યશનો ઠાર. અ૦ ૧. આપ ખજીનો ન ખોલવોરે, નહિ મિલવાની ચિંત; માહરે પોતે છે સવેરે, પણુ વિચે આવરણુની ભિંત. અ૦ ૨. તપ જપ કિરિયા મોગરેરે, ભાંજી પણુ ભાંગી ન જાય; એક તુજ આણુ લહે થકેરે, હેલામાં

પરહી થાય. અ૦ ૩. માત ભણી મરૂદેવીનેરે, જિન ઋષભ ખિણમાં દીધ; આપ પિયારૂં વિચારતાંરે, ઇમ કિમ વીતરાગતા સિદ્ધ. અ૦ ૪. તે માટે તસ અરથીઆરે, તુજ પ્રાર્થના જે કોઇ લોક; તેહને આપો આંકણીરે, તિહાં ન ઘટે કરાવવી ટોક. અ૦ ૫. તેહને તેહનું આપવુંરે, તિહાં શ્યો ઉપજે છે ખેદ; પ્રાર્થના કરતે તાહરેરે, પ્રભુતાઇનો પણ નહિ છેદ. અ૦ ૬. પામ્યા પામે પામશેરે, જ્ઞાનાદિક જેહ અનંત; તે તુજ આણાથી સવેરે, કહે માનવિજય ઉલસંત. અ૦ ૭.

૧૫. શ્રીધર્મનાથજિન સ્તવન.

શ્રી ધરમ જિણંદ દયાળ જી, ધરમ તણો દાતા; સવિ જંતુ તણો રખવાળજી; ધરમ તણો ત્રાતા. જસ અમિય સમાણી વાણીજી, ધ૦ જેહ નિસુણે ભાવે પ્રાણીજી. ધ૦ ૧. તેહના ચિત્તનો મેલ જાયજી, ધ૦ જિમ કતકફળે જળ થાયજી; ધ૦ નિરમળતા તેહજ ધર્મજી, ધ૦ કલુષાઇ મેટયાનો મર્મજી. ધ૦ ૨. નિજ ધરમ તો સહજ સભાવજી, ધ૦ તાહિ તુજ નિમિત્ત પ્રભાવજી; ધ૦ વનરાજી ફૂલની શગતીજી, ધ૦ પણ ઋતુરાજે હુઈ વ્યગતીજી. ધ૦ ૩. કમળાકરે કમળ વિકાસજી, ધ૦ સારંભતા લખમી વાસજી; ધ૦ તે દિનકર કરણી જોયજી, ધ૦ ઇમ ધરમ દાયક તું હોયજી. ધ૦ ૪. તે માટે ધરમના રાગીજી, ધ૦ તુજ પદ સેવે વડભાગીજી; ધ૦ કહે માનવિજય ઉવઝાયજી, ધ૦ નિજ અનુભવ જ્ઞાન પસાયજી. ધ૦ ૫.

૧૬. શ્રી શાંતિનાથજિન સ્તવન.

શ્રી શાંતિ જિનેસર સાહિબા, તુજ નાઠે કિમ છુટાશે; મેં લીધી કેડજ તાહરી, તેહ પ્રસન્ન થયે મૂકાશે. શ્રી૦ ૧. તું વીતરાગપણું દાખવી, ભોળા જનને ભૂલાવે; જાણીને કીધી પ્રતિજ્ઞા, તેહથી કહો કુણ ડોલાવે. શ્રી૦ ૨. કોઈ કોઇને કેડે મત પડો, કેડ પડયાં આણે લાજ; નિરાગી પ્રભુ પણ ખિંચીઓ, ભગતે કરી મેં સાત રાજ. શ્રી૦ ૩. મન માંહિં આણી વાસીઓ, હવે કિમ નિસરવા દેવાય; જો ભેદ રહિત મુજશું મિલે, તો પલકમાંહિ છુટાય. શ્રી૦ ૪. કબજે આવ્યા કિમ છુટશો, દીધા વિણ કવણ કૃપાળ; તો શું હઠવાદ લેઇ રહ્યા; કહે માન કરો ખુસિયાળ. શ્રી૦ ૫.

૧૭. શ્રી કુંથુનાથજિન સ્તવન.

કુંથુ જિનેસર જાણજોરે લાલ, મુજ મનનો અભિપ્રાયરે જિનેશ્વર મોરા; તું આતમ અલવેસરૂરે લાલ, રખે તુજ વિરહો થાયરે. જિ૦ તુજ વિરહો કિમ વેઠિયેરે લાલ, તુજ વિરહો દુઃખ દાયરે; જિ૦ તુજ વિરહો ના ખમાયરે લાલ, ખિણ વરસાં સો થાયરે. જિ૦ વિરહો મોટી બલાયરે. જિ૦ ૧. તાહરે પાસે આવવુંરે લાલ, પહેલાં ન આવે તું દાયરે; જિ૦ આવ્યા પછી તો જાયવુંરે લાલ, તુજ ગુણ વશે ન સુહાયરે. જિ૦ કું૦ ૨. ન મિલ્યાનો ધોખો નહીરે લાલ, જસ ગુણનું નહિ નાણુરે; જિ૦ મિલિયાં કુણ કળીયાં પછીરે લાલ, વિછુરત જાયે પ્રાણુરે. જિ૦ કું૦ ૪. જાતિ અંધને દુઃખ નહીરે લાલ, ન લહે નયનનો સ્વાદરે; જિ૦ નયન સ્વાદ લહી કરીરે લાલ, હાર્યાંને વિખવાદરે. જિ૦ કું૦ ૪. બીજે પણ કિહાં નવિ ગમેરે લાલ, જિણે તુજ વિરહ બચાયરે; જિ૦ માલતી કુસુમે માલ્હીયોરે લાલ, મધુપ કરીને ન જાયરે. જિ૦ કું૦ ૫. વન દવ દાધાં રૂંખડાંરે લાલ, પલ્હવે વળી વરસાદડે; જિ૦ તુજ વિરહાનળના બળ્યારે લાલ, કાળ અનંત ગમતારે. જિ૦ કું૦ ૬. તાઢક રહે તુજ સંગમેંરે લાલ, આકુળતા મિટી જાયરે; જિ૦ તુજ સંગે સુખીયો સદારે લાલ, માનવિજય ઉવઝાયરે. જિ૦ કું૦ ૭.

૧૭. શ્રી અરનાથજિન સ્તવન.

શ્રી અરનાથ ઉપાસના, શુભ વાસના મૂળ; હરિ હર દેવ આસાસના, કુણ આવે શૂળ. શ્રી૦ ૧. દાસના ચિત્તની કુવાસના, ઉદવાસના કીધ; દેવાભાસની ભાસના, વિસારી દીધ. શ્રી૦ ૨. વળી મિથ્યાવાસના તણા વાસનારા જેહ; તે કુગુરૂની સાસના, કઈયે ન ધરેહ. શ્રી૦ ૩. સંસારિક આસંસના, તુજશું ન કરાય; ચિંતામણી દેણહારને, કિમ કાચ મંગાય. શ્રી૦ ૪. તિમ કલપિત ગચ્છવાસના, વાસના પ્રતિબંધ; માન કહે એક જિન તણો, સાચો પ્રતિબંધ. શ્રી૦ ૫.

૧૯. શ્રી મલ્લિનાથજિન સ્તવન.

મહિમા મલ્લિ જિણંદનો, એકે જીભે કહ્યો કિમ જાય; યોગ

ધરે ભિન્ન યોગશું, ચાળા પણ યોગના દેખાય. મ૦ ૧. વચણે સમજાવે સભા, મન સમજાવે અનુત્તર દેવ; ઉદારિક કાયા પ્રતે, દેવ સમીપે કરાવે સેવ. મ૦ ૨. ભાષા પણ સવિ શ્રોતાને, નિજ નિજ ભાષાયે સમજાય; હરખે નિજ નિજ રીઝમાં, પ્રભુ તો નિર્વિકાર કહાય. મ૦ ૩. યોગ અવસ્થા જિન તણી, જ્ઞાતા હુયે તિણે સમજાય; ચતુરની વાત ચતુર લહે, મૂઢ બિચારા દેખી મુંઝાય. મ૦ ૪. મૂરખ જન પામે નહિ, પ્રભુ ગુણનો અનુભવ રસસ્વાદ; માનવિજય ઉવઝાયને, તે રસ સ્વાદે ગયો વિખવાદ. મ૦ ૫.

૨૦. શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામીજિન સ્તવન.

મુનિસુવ્રત કીજે મયારે, મનમાંહિ ધરી મહેર; મહેર વિહુણા માનવીરે, કઠિણ જણાયે કહિર. જિણેસર તું જગનાયક દેવ, તુજ જગ હિત કરવા ટેવ; બીજો જુવે કરતા સેવ. જિ૦ ૧. અરહટ ખેત્રની ભૂમિકારે, સીંચે કૃતારથ હોય; ધારાધર સઘળી ધરારે, ઉધરવા સજ્જ જોય. જિ૦ ૨. તે માટે અમ ઉપરેરે, આણી મનમાં મહેર; આપે આયા આફણીરે, બોધવા ભરૂયચ શહેર. જિ૦ ૩. અણ પ્રારથતા ઉધર્યારે, આપે કરીય ઉપાય; પ્રારથતા રહે વિનવતારે, એ કુણ કહીયે ન્યાય. જિ૦ ૪. સંબંધ પણ તુજ મુજ વચ્ચેરે, સ્વામી સેવક ભાવ; માન કહે હવે મહેરનોરે, ન રહ્યો અજર પ્રસ્તાવ. જિ૦ ૫.

૨૧. શ્રી નમિનાથજિન સ્તવન.

શ્રી નમિનાથ જિણંદનેરે, ચરણ કમળ લય લાય; મૂકી આપણી ચપળતારે, તુચ્છ કુસુમે મત જાયરે. સુણી મન મધુકર માહરી વાત, મ કરો ફોકટ વિલુપાત. સુ૦ ૧. વિષમ કાસ વરસા ઋતુરે, ક્રમે ક્રમે હુઓ વ્યતીત; છેહલો પુગ્ગલ પરિયટ્ટોરે. આવ્યો શરદ પ્રતીતરે. સુ૦ ૨. જ્ઞાનાવરણ વાદળ ફટેરે, જ્ઞાન સૂરજ પરકાશ; ધ્યાન સરોવર વિકસિયાંરે, કેવળ લક્ષ્મીવાસરે. સુ૦ ૩. નામે લલચાવે કોઇરે, કોઇક નવ નવ રાગ; એહવી વાસના નહિ બીજેરે, શુદ્ધ અનુભવશું પરાગરે. સુ૦ ૪. ભમત ભમત કહાવીયેરે, મધુકરના રસ સ્વાદ; માનવિજય મનને કહેરે, રસ ચાખો આહ્લાદરે. સુ૦ ૫.

૨૨. શ્રી નેમિનાથજિન સ્તવન.

નેમિ જિણંદ નિરંજણો, જઈ મોહ થળે જળ કેળ રે; મોહના ઉદ્ભટ ગોપી, એકલમલ્લે નાંખ્યા ઠેલરે. સ્વામી સલૂણા સાહિબા, અતુલી બળ તું વડવીરરે. સા૦ ૧. કોઈક તાકી મુક્તિ, અતિ તીખાં કટાક્ષનાં બાણુરે; વેધક વયણ બંદુક ગોળી, જે લાગે જાયે પ્રાણુરે. સા૦ ૨. અંગુલી કટારી ઘોચતી, ઉછાળતી વેણી કૃપાણુરે; સિંગો ભાલા ઉગામતી, સિંગ જળ ભરે કોક બાણુરે. સા૦ ૩. કુલ દડા ગોળી નાખે, જે સત્વ ગઢે કરે ચોટરે; કુચ યુગ કરિ કુંભસ્થળે, પ્રહરતી હૃદય કપાટરે. સા૦ ૪. શીલ સન્નાહ ઉન્નત સજે, અરિ શસ્ત્રને ગોળા ન લાગ્યારે; સોર કરી મિથ્યા સવે, મોહ સુભટ દહો દિશે ભાગ્યારે. સા૦ ૫. તવ નવ ભવ યોદ્ધો મંડયો, સજી વિવાહ મંડપ કોટરે; પ્રભુ પણ તસ સનમુખે ગયો, નીસાણે દેતો ચોટરે. સા૦ ૬. ચાકરી મોહની છોડવી, રાજુલને શિવપુર દીધરે; આપે રૈવતગિર સજી, ભીંતર સંયમગઢ લીધરે. સા૦ ૭. શ્રમણ ધરમ યોદ્ધા લડે, સંવેગ ખડગ ધૃતિ ઢાલરે; ભાલા કેસ ઉપાડતો, શુભ ભાવના ગડગડે નાળરે. સા૦ ૮. ધ્યાન ધારા શર વરસતો, હણી મોહ થયો જગનાથરે; માનવિજય વાચક વદે, મેં ગ્રહ્યો તાહરો સાથરે. સા૦ ૯.

૨૩. શ્રી પાર્શ્વનાથજિન સ્તવન.

શ્રીપાસજી પ્રગટ પ્રભાવી; તુજ મૂરતી મુજ મન ભાવીરે; મનમોહનાં જિનરાયા, સુર નર કિન્નર ગુણ ગાયારે. મ૦ જે દિનથી મૂરતી દીઠી, તે દિનથી આપદ નાઠીરે. મ૦ ૧. મટકાળો મુખ સુપ્રસન્ન, દેખત રીઝે ભવિ મન્નરે; સમતા રસ કેરાં કચોળાં, નયણાં દીઠે રંગરોળાંરે. મ૦ ૨. હાથે ન ધરે હથિયાર, નહીં જપમાળાનો પ્રચારરે; ઉત્સંગે ન ધરે વામા, તેહથી ઉપજે સવિ કામારે. મ૦ ૩. ન કરે ગીત નૃત્યના ચાળા, એ તો પ્રત્યક્ષ નટના ખ્યાલારે; ન બજાવે આપે વાજાં, ન ધરે વસ્ત્ર જીરણ સાજાંરે. મ૦ ૪. ઇમ મૂરતિ મુજ નિરૂપાધિ, વીતરાગ પણે કરી સાધીરે; કહે માનવિજય ઉવઝાય, મેં અવલંબ્યા તુજ પાયરે મ૦ ૫.

૨૪. શ્રી મહાવીરજિન સ્તવન.

શાસનનાયક સાહિબ સાચો, અતુલી બલ અરિહંત; કર્મ અરિ બળ સબળ નિવારી, મારિય મોહ મહંત. મહાવીર જગમાં જીત્યોજી, જીત્યો જીત્યો આપ સહાય; હાંજી જીત્યો જીત્યો જ્ઞાન પસાય; હાંજી જીત્યો જીત્યો ધ્યાન દશાય; હાંજી જીત્યો જીત્યો સુખદાય. મ૦ ૧. અનંતાનુબંધી વડ યોધા, હણીયા પહિલી ચોટ; મંત્રી મિથ્યાત પછે તિગ રૂપી, તવ કરી આગળ દોટ. મ૦ ૨. ભાંજી હેડ આયુષ તિગ કેરી, ઇક વિગલેંદિય જાતિ; એહ મેવાસ ભાંજ્યો ચિરકાળે, નરક યુગલ સંઘાતિ. મ૦ ૩. થાવર તિરિ દુગ ઝાંસિ કટાવી, સાહારણુ હણી ધાડી; થીણદ્ધિ તિગ મદિરા વયરી, આતમ ઉદ્યોત ઉખાડી. મ૦ ૪. અપચ્ચખાણા અને પચ્ચખાણા, હણીયા યોદ્ધા આઠ; વેદ નપુંસક સ્ત્રી સેનાની, પ્રતિબંબિત ગયા નાઠ. મ૦ ૫. હાસ્ય રતિ અરતિ શોક દુગંછા, ભયે મોહ ખવાસ; હણીયા પુરુષવેદ ફોજદારા, પછે સંજલના નાશ. મ૦ ૬. નિંદ્રા દોય મોહ પટરાણી, ઘરમાંહિથી સંહારી; અંતરાય દરશણ ને જ્ઞાન—વરણીય લડતા મારી. મ૦ ૭. જય જય હુઓ મોહજ મુઓ, હુઓ તું જગનાથ; લોકાલોક પ્રકાશ થયો તવ, મોક્ષ ચલાવે સાથ. મ૦ ૮. જીત્યો તિમ ભગતને જીતાવે, મૂકાયો મૂકાવે; તરણ તારણ સમરથ છે તુંહી, માનવિજય નિતુ ધ્યાવે. મ૦ ૯.

૪૯. શ્રી પદ્મવિજયકૃત ચોવિશી.

૧. શ્રી ઋષભદેવજિન સ્તવન.

ઋષભ જિનેસર ઋષભ લંછન ધરૂ, ઉંચાજે સાત રાજ્યોજી; નિરલંછન પદને પ્રભુ પામીયા, શિવપુરનો સામ્રાજ્યોજી. ઋ૦ ૧. અવ્યય અચલ અચિંત અનંત છે, અશરીરી અણાહારીજી; અવિનાશી શાશ્વત સુખનો ધણી, પર પરિણતી નિવારીજી. ઋ૦ ૨. જ્ઞાન અનંત અનંત દરશનમયી, લોકાલોક સ્વભાવોજી; દેખે કર આમળ પરે પણ નહિં, રમતા જે પરભાવોજી. ઋ૦ ૩. નિજ રૂપે રમણ કરતા સદા, સાદિ અનંતહ ભાંગેજી; અવ્યાબાધ અરજ અજ જે

થયા, પુદગલ ભાવ નિસંગોજી. ઋ૦ ૪. પુદગલ રહિતપણે સુખ ઉપનું, તે કિમ જીભે કહાયોજી; વરણાદિક નહી જાસ સ્વરૂપ છે, જોગાતીત જિનરાયોજી. ઋ૦ ૫. કરતા ભોક્તારે નિજ ગુણને પ્રભુ, અવગાહી નિજ ખેતોજી; અછે અનંતા નિજ ઠામે રહ્યા, ભીડ ન કોયને હેતોજી. ઋ૦ ૬. એ જિનવર ઉત્તમ પદ રૂપ જે, પદમને અવલંબીજેજી; તો પરભાવ કરમ દૂરે કરી, ઠાકુર પદવી લીજેજી. ઋ૦ ૭.

૨. શ્રી અજિતનાથજિન સ્તવન.

અજિત જિન તુજ મુજ અંતરો, જોતાં દીસે ન કોયરે; તુજ મુજ આતમ સારીખો, હાંરે સત્તા ધર્મથી હોયરે. અ૦ ૧. જ્ઞાન દર્શન ચરણ આદિ દેઈ, ગુણ અછે જેહ અનંતરે; અસંખ્ય પ્રદેશ વળી સારીખા, એ છે ઇણિ પરે તંતરે. અ૦ ૨. એતલો અંતર પણ થયો, હાંરે આવિરભાવ તિરોભાવરે; આવિરભાવે ગુણ નીપના, તિણ તુજ રમણ સ્વભાવરે. અ૦ ૩. રાગદ્વેષાદિ વિભાગની, હાંરે પરણતી પરભાવેરે; ગ્રહણ કરતા કરે ગુણતણા, હાંરે પ્રાણી એહ તિરો ભાવેરે. અ૦ ૪. એહ અંતર પડયો તુજ થકી, હાંરે તેને મન ઘણું દુઃખરે; ભીખ માંગે કુણ ધન છતે, હાંરે છતે આહાર કુણ ભૂખરે. અ૦ ૫. તુજ અવલંબને આંતરો, હાંરે ટળે માહરે સ્વામરે; અચલ અખંડ અગુરૂ લહુ, હાંરે લહે નિરવદ્ય ઠામરે. અ૦ ૬. જે અવેદી અખેદી પણ, અલેશી ને અજોગીરે; ઉત્તમ પદ વર પદ્મને, હાંરે થાયે ચેતન ભોગીરે. અ૦ ૭.

૩. શ્રી સંભવજિન સ્તવન.

કયું જાનું કયું બની આવહિ, શ્રીસંભવ જિનરાજ હો મિત્ત; તુજ મુજ અંતર મોટકો, કિમ ભાસે તે આજ હો મિત્ત. કયું૦ ૧. મુજ પ્રવર્તન જેહ છે, તે ભવવૃદ્ધિનું હેત હો મિત્ત; હું કર્તા કર્મજ તણો, કરિયેં તે કર્મ ચેત હો મિત્ત. કયુ૦ ૨. જીવ ઘાતાદિ કરણે કરી, કરણ કારક ઇમ હોય હો મિત્ત; અક્ષય પંચ પોષક સદા, કારક સંપયાણ જોય હો મિત્ત. કયું૦ ૩. ઇમ મનુજનો ભવ ભલો, હારીને સુણજે સ્વામી હો મિત્ત; નરક નિગોદ વિષે ગયો, ખટકારક

મુજ નામ હો મિત્ત. ક્યું૦ ૪. તે વિપરીત એ સાધિઆ, તું કરતા શિવ ઠાણ હો મિત્ત; કરિયેં તે કારક કર્મ છે, શુભ સેવન કરણેણ હો મિત્ત. ક્યું૦ ૫. દેઈ ઉપદેશ ભવિ લોકને, દીધો કર્મને ત્રાસ હો મિત્ત; કર્મ થકી અલગો થયો, સિદ્ધિ વિષે ગયો ખાસ હો મિત્ત. ક્યું૦ ૬. ઇમ તુજ મુજ અંતર પડયો, કિમ ભાજે ભગવંત હો મિત્ત; પણ જાણું તાહરિ પરે, સાધતાં ભાજશે તંત હો મિત્ત. ક્યું૦ ૭. તવ કર્તા નિજ આથિનો, ભોક્તા પણ તસ થાય હો મિત્ત; તુજ મુજ અંતર સવિ ટળે, સવિ મંગલિક બની આય હો મિત્ત. ક્યું૦ ૮. અજરામર તસ સુખ હોયે, વિલસે અનંતી રિદ્ધિ હો મિત્ત; ઉત્તમ ગુરુ સેવા લહે, પદ્મવિજય ઇમ સિદ્ધિ હો મિત્ત. ક્યું૦ ૯.

૪. શ્રી અભિનંદન જિન સ્તવન.

તુમ્હે જોજ્યો જોજ્યો રે, વાણીને પ્રકારો તુમ્હે; ઉઠે છે અખંડ ધ્વનિ, જોજને સંભળાય; નર તિરિય દેવ આપણી, સહુ ભાષા સમજી જાય. તુ૦ ૧. દ્રવ્યાદિક દેખી કરીને, નય નિખેપે જુત્ત; ભંગ તણી રચના ઘણી, કાંઈ જાણે સહુ અદ્ભુત. તુ૦ ૨. પય સુધાને ઇક્ષુવારિ, હારી જાયેં સર્વ; પાખંડી જન સાંભળીને, મૂકી દીયે ગર્વ. તુ૦ ૩. ગુણ પાંત્રીશ અલંકારી, અભિનંદન જિન વાણી; શંસય છેદે મન તણા, પ્રભુ કેવલજ્ઞાને જાણી. તુ૦ ૪. વાણી જે નર સાંભળે, તે જાણે દ્રવ્ય ને ભાવ; નિશ્ચય ને વ્યવહાર જાણે, જાણે નિજ પર ભાવ. તુ૦ ૫. સાધ્ય સાધન ભેદ જાણે, જ્ઞાન ને આચાર; હેય જ્ઞેય ઉપાદેય જાણે, તત્ત્વાતત્ત્વ વિચાર. તુ૦ ૬. નરક સરગ અપવર્ગ જાણે, થિર વ્યય ને ઉત્પાદ; રાગ દ્વેષ અનુબંધ જાણે, ઉછરંગ ને અપવાદ. તુ૦ ૭. નિજ સ્વરૂપને ઓળખીને, અવલંબે સ્વરૂપ; ચિદાનંદ ઘન આતમ તે, થાયે જિન ગુણ ભૂપ. તુ૦ ૮. વાણીથી જિન ઉત્તમ કેરા, અવલંબે પદ પદ્મ; નીમા તે પરભાવ તજીને, પામે શિવપુર સદ્મ. તુ૦ ૯.

૫. શ્રી સુમતિજિન સ્તવન.

પંચમ જગપતિ વંદિયેં, સાહેલડીયાં; સુમતિ જિનેસર દેવ,

ગુણવેલડીયાં; સુમતિતણો દાયક પ્રભુ, સા૦ એહ સેવો નિતમેવ. ગુ૦ ૧. એહને જનમ મરણ નહિ, સા૦ આર્તધ્યાન નવિ હોય; ગુ૦ દુરગતિ સનમુખ નવિ હોયેં, સા૦ ભવદુ:ખ સામું ન જોય. ગુ૦ ૨. રોગ શોગ નવિ એહને, સા૦ નહિ એહને સંતાપ; ગુ૦ એહની કરો ઉપાસના, સા૦ જાયે જેહથી પાપ. ગુ૦ ૩. અષ્ટ કરમ દળ છેદીને, સા૦ પામ્યા અવિચળ રાજ્ય; ગુ૦ રત્નત્રયી પ્રગટ કરી, સા૦ સુખ વિલસે નિત પ્રાજ્ય. ગુ૦ ૪. જિન ઉત્તમ પદ પદ્મને, સા૦ સેવ્યે સુખ નિરધાર; ગુ૦ જેહથી અક્ષયપદ લહે, સા૦ અવ્યાબાધ ઉદાર. ગુ૦ ૫.

૬. શ્રી પદ્મપ્રભુજિન સ્તવન.

પદ્મ જિનેસર પદ્મ લંછન ભલું, પદ્મની ઓપમ દેવાય; જિનેસર. ઉદક ને પંકમાંહિ જે ઉપનું, ઉદક પંકે ન લેપાય. જિ૦ પ૦ ૧. તિમ પ્રભુ કર્મ પંકથી ઉપના, ભોગ જળે વધ્યા સ્વામી; જિ૦ કર્મભોગ મ્હેલી અલગા રહ્યા, તેહને નમું શિર નામી. જિ૦ પ૦ ૨. બારે પરખદ આગળ તું દીયે, મધુર સ્વરે ઉપદેશ; જિ૦ શર દૃષ્ટાંતે દેશના સાંભળે, નર તિરિ દેવ અશેષ. જિ૦ પ૦ ૩. રક્ત પદ્મ સમ દેહ તે તગતગે, જગ લગે રૂપે નિહાળ; જિ૦ ઝગમગે સમવસરણમાંહિ રહ્યો, પગપગે રિદ્ધિ રસાળ. જિ૦ પ૦ ૪. સુશીમા માતાએ પ્રભુને ઉર ધર્યા, પદ્મ સુપન ગુણધામ; જિ૦ ઉત્તમવિજય ગુરૂ સાહ્ય ગ્રહ્યો, પદ્મવિજય પદ્મનામ. જિ૦ પ૦ ૫.

૭. શ્રી સુપાસજિન સ્તવન.

શ્રીસુપાસ જિણંદ તાહરૂં, અકલ રૂપ જણાયરે; રૂપાતીત સ્વરૂપવંતો, ગુણાતીત ગુણગાયરે. કયુંહિ કયુંહિ કયુંહિ. ૧. તારનારો તુંહિ કિમ પ્રભુ, હૃદયમાં ધરી લોકરે; ભવસમુદ્રમાં તુંજ તારે, તુજ અભિધા ફોકરે. કયું૦ ૨. નીરમાં દૃતિ દેખી તરતી, જાણિયો મ્હે સ્વામરે; તે અનિલ અનુભાવ જિમ તિમ, ભવિક તાહરે નામરે. કયું૦ ૩. જેહ તનુમાં ધ્યાન ધ્યાયેં, તાહરૂં તસ નાશરે; થાય તનુંના તેહ કિમ પ્રભુ, એહ અચરીજ ખાસરે. કયું૦

૪. વિગ્રહ ને ઉપશમ કરે તે,મધ્યવરતી હોયરે; તિમ પ્રભુ તુમ્હે મધ્યવરતી, કલહ તનુ શમ જોઈરે. કયું૦ ૫. તુમ પ્રમાણુ અનલ્પ દીસે, તે ધરી હૃદી ભવ્યરે; ભાર વિનું જિમ શિઘ્ર તરિયેં, એહ અચિરજ નવ્યરે. કયું૦ ૬. મહાપુરુષતણો જે મહિમા, ચિંતવ્યો નવિ જાયરે; ધ્યાન ઉત્તમ જિનરાજ કરો, પદ્મવિજય તિણે ધ્યાયરે. કયું૦ ૭.

૮. શ્રી ચંદ્રપ્રભુજિન સ્તવન.

ચંદ્રપ્રભુ જિન આઠમારે, પામ્યા પૂર્ણ સ્વભાવ; જિનવર ધ્યાવો. પૂર્ણતા મુજ પરગટ થવારે, છો નિમિત્ત નિઃપાવ. જિ૦ ૧. ધ્યાવો ધ્યાવોરે ભવિક જિન ધ્યાવો, પ્રભુ ધ્યાતાં દુઃખ પલાય; જિ૦ પરઉપાધીની પૂર્ણતારે, જાચિત મંડવ તેહ; જિ૦ જાત્યરત્ન સંપૂર્ણતારે, પૂર્ણતા શુભ દેહ. જિ૦ ૨. કલ્પનાથી જે અતાત્ત્વિકીરે, પૂર્ણતા ઉદધિ કલ્લોલ; જિ૦ ચિદાનંદ ઘન પૂર્ણતારે, સ્તિમિત સમુદ્રને તોલ. જિ૦ ૩. પૂર્યમાન હાનિ લહેરે, અસંપૂર્ણ પૂરાય; જિ૦ પૂર્ણાનંદ સ્વભાવ છેરે, જગ અદ્ભુતનો દાય. જિ૦ ૪. પૂર્ણાનંદ જિણંદનેરે, અવલંબે ધરી નેહ; જિ૦ ઉત્તમ પૂર્ણતા તે લહેરે, પદ્મવિજય કહે એહ. જિ૦ ૫.

૯. શ્રી સુવિધિજિન સ્તવન.

સુવિધિ જિનેસર સાહિબારે, મનમોહનારે લાલ; સેવા થઈ થિર થોભરે, જગસોહનારે લાલ; સેવા નવિ હોયેં અન્યથારે, મ૦ હોયેં અથિરતાયેં ક્ષોભરે. જ૦ ૧. પ્રભુ સેવા અંબુદ ઘટારે, મ૦ ચઢી આવી ચિત્તમાંહિરે; જ૦ અથિર પવન જબ ઉલટેરે, મ૦ તબ જાયેં વિલઈ ત્યાંહિરે. જ૦ ૨. પુંશ્ચલા શ્રેયકરી નહીરે, મ૦ જિમ સિદ્ધાંત મઝારરે; જ૦ અથિરતા તિમ ચિત્તથીરે, મ૦ ચિત્ર વચન આકારરે. જ૦ ૩. અંતઃકરણ અથિરપણુંરે, મ૦ જો ન ઉધરયું મહાશલ્યરે; જ૦ તો શો દોષ સેવા તણોરે, મ૦ નવિ આપે ગુણુ દિલ્લરે. જિ૦ ૪. તિણે સિદ્ધમાં પણ વાંછીઓરે, મ૦ થિરતા રૂપ ચરિત્તરે; જિ૦ જ્ઞાન દર્શન અભેદથીરે, મ૦ રત્નત્રયી ઇમ ઉત્તરે.જ૦ ૫. સુવિધિ જિન સિદ્ધિ વર્યારે,મ૦ ઉત્તમ ગુણ અનૂપરે; જ૦ પદ્મવિજય તસ સેવથીરે, મ૦ થાયેં નિજ ગુણ ભૂપરે. જ૦ ૬.

૧૦. શ્રી શીતલજિન સ્તવન.

શીતલ જિનપતિ સેવીયેં એ, શીતલતાનો કંદ; સાહિબ શિવસુખકરૂ એ; પ્રતિ પ્રદેશ અનંત ગુણા એ, પરગટ પુરણાનંદ. સા૦ ૧. એક પ્રદેશે નભ તણું એ, દેવ સમૂહ સુખ વ્યાપિ; સા૦ ત્રણ કાલ ભેલું કરી એ, અસત કલપનાયેં થાપિ. સા૦ ૨. ઇમિ આકાશ પ્રદેશ જે એ, લોકાલોકના તેહ; સા૦ થાપતાં સંપૂર્ણ હોઈ એ, અનંત ગુણ યેંમ એહ. સા૦ ૩. તે સુખ સમુહ તણો વળી એ, કીજે વર્ગ ઉદાર; સા૦ તેહનો વર્ગ વળી કરો એ, યેંમ વર્ગ કરો વારંવાર. સા૦ ૪. અનંત વર્ગ વર્ગે કરી એ, વર્ગિત સુખ સમુદાય; સા૦ અવ્યાબાધ સુખ આગળે એ, પણ અતિ ઉણમ થાય. સા૦ ૫. મ્લેછનગર ગુણ કમિ કહે એ, અન્ય મ્લેછપુર તેહ; સા૦ તિમ ઓપમ વિણ કિમ કહું એ, શીતલજિન સુખ જેહ. સા૦ ૬. આવશ્યક નિર્યુક્તિએ, ભાખ્યો એ અધિકાર; સા૦ કરતાં સિદ્ધિભણી તિહાંએ, ઉત્તમ અતિ નમસ્કાર. સા૦ ૭. યેંમ અનોપમ સુખ ભોગવો એ, જિન ઉત્તમ મહારાજ; સા૦ તે શીતલ સુખ જાચીયેં એ, પદ્મવિજય કહે આજ. સા૦ ૮

૧૧. શ્રી શ્રેયાંસજિન સ્તવન.

શ્રી શ્રેયાંસ જિણંદની, અદભુતતા ન કહાય; મોહન. સંજમ ગ્રહી કેવલ લહિ, શૈલેશીયે સુહાય. મોહન. શ્રી શ્રેયાંસ૦ ૧. શુષિર પૂરણથી હીનતા, યોગ નિરોધને કાળ; મો૦ હોય ત્રિભાગ અવગાહના, વિછંડી કર્મજંજાળ. મો૦ શ્રી૦ ૨. વાચ્ય નહી સંઠાણથી, તેણે અનિશ્ચિત સંઠાણ; મો૦ પ્રદેશાંતર ફરસ્યા વિના, પામ્યા લોઅગ ઠાણ. મો૦ શ્રી૦ ૩. પ્રથમ સમય અનંતર કહ્યા, પછે પરંપર સિદ્ધ; મો૦ વેત્તા સવિ જગ ભાવનો, પણ કોઇ પયથ્થે ન ગિદ્ધ. મો૦ શ્રી૦ ૪. ચિદાનંદ નિત ભોગવો, સાદિ અનંત સ્વરૂપ; મો૦ જન્મ જરા મરણે કરી, નવિ પડવું ભવ કૂપ. મો૦ શ્રી૦ ૫. મોહક્ષયી પણ તાહરા, ગુણ ગાવા સમથ્થ; મો૦ પણ જ્યું શિશુ સાગર મવે, વિતરણ કરી નિજ હથ્થ. મો૦ શ્રી૦ ૬. તેણે જિનવર ઉત્તમ પ્રતે, વિનતી

કરીયેં એહ; મો૦ નિજ પદ પદ્મ સેવક ભણી, દીજે શિવસુખ જેહ. મો૦ શ્રી૦ ૭.

૧૨. શ્રી વાસુપૂજ્યજિન સ્તવન.

વાસવ વંદિત વંદિએજી, વાસુપૂજ્ય જિનરાય; માનું અરૂણ વિગ્રહ કર્યોજી, અંતર રિપુ જયકાર. ગુણાકર અદભૂહ તહારીરે વાત, સુણતાં હોય સુખ શાંત. ગુ૦ ૧. અંતર રિપુ ક્રમ જય કર્યોજી, પામ્યો કેવલજ્ઞાન; શૈલેશી કરણું દહ્યાંજી, શેષ કરમ શુભ ધ્યાન. ગુ૦ ૨. બંધન છેદાદીક થકીજી, જઇ ફરસ્યો લોકાંત; જિહાં નિજ એક અવગાહનાજી, તિહાં ભવ મુક્ત અનંત. ગુ૦ ૩. અવગાહના જે જે મૂળ છેજી, તેહમાં સિદ્ધ અનંત; તેહથી અસંખ્ય ગુણા હોયેંજી, ફરસિત જિન ભગવંત; ગુ૦ ૪. અસંખ્ય પ્રદેશ અવગાહનાજી, અસંખ્ય ગુણ તિણે હોય; જ્યોતિમાં જ્યોતિ મિલ્યા કરેજી, પણ સંકીર્ણ ન કોઈ. ગુ૦ ૫. સિદ્ધ બુદ્ધ પરમાતમાજી, આધિ વ્યાધિ કરી દૂર; અચલ અમલ નિઃકલંક તુંજી, ચિદાનંદ ભરપૂર. ગુ૦ ૬. નિજ સ્વરૂપમાંહિ રમેજી, ભેળા રહત અનંત; પદ્મવિજય તે સિદ્ધનુંજી, ઉત્તમ ધ્યાન ધરંત. ગુ૦ ૭.

૧૩. શ્રી વિમલજિન સ્તવન.

વિમલ જિનેસર વયણ સુણીને, વિલસતા નિજ ઓલખાણીરે; પુદ્ગલ તત્ત્વાદિક ભિન્ન સત્તા, સિદ્ધ સમાન પિછાણીરે. વિ૦ ૧. પુદ્ગલ સંગથી પુદ્ગલમય, નિજ ખીર નીર પેરે અપ્પારે; એતા દિન લગે એહિજ ભ્રાંતિ, પુદ્ગલ અપ્પા થપ્પારે. વિ૦ ૨. માનું અબ મેં વાણી સુણીને, નિજ આતમ રિદ્ધિ પાઇરે; ગૃહ અંતરગત નિધિ બતલાવત, લહે આણંદ સવાઈરે. વિ૦ ૩. અપ્પા લહ્યો તું દેહને અંતર, ગુણ અનંત નિધાનરે; આવારક આચાર્ય આવરણ, જાણ્યા મેઅ સમાનરે. વિ૦ ૪. સિદ્ધ સમાન વિમલતા નિજ તે, કરવા પ્રગટ સ્વભાવરે; વિમલ જિન ઉત્તમ આલંબન, પદ્મવિજય કરે દાવરે. વિ૦ ૫.

૧૪. શ્રી અનંતજિન સ્તવન.

અનંતજિન જ્ઞાન અનંતતાજી, મુજથી કેમ કહેવાય; અનંત

આગમ માંહિ બોલિઆજી, એ ષટ પયથ્થ જિનરાય. અ૦ ૧. જીવ પુદ્ગલ સમય એ ત્રિહુંજી, દ્રવ્ય પરદેશ પર્યાય; થોડલા જીવ પુદ્ગલ તિહાંજી, અનંતગુણા ઠહરાય. અ૦ ૨. અનંતગુણ તેજસ એક છેજી, અનંતગુણ કર્મણ તાસ; બંધ ને મુક્ત ભેળા વળીજી; તિણે અનંતગુણી રાશ. અ૦ ૩. અનંતગુણ સમય તેહથી કહ્યાજી, સાંપ્રત-સમય સહુમાંહિ; વ્યાપીઓ તિણે તેહથી વળીજી, દ્રવ્ય અધિકા કહ્યા ત્યાંહિ. અ૦ ૪. જીવ પુદ્ગલાદિ પ્રક્ષેપથીજી, થાએ અધિકા એમ તેહ; છે પરદેશ અનંત ગુણાજી, નભ પરદેશે કરી એહ. અ૦ ૫. શ્રેણિ અનાદિ અનંતનોજી, થાય ઘન નભ પરદેશ; કાળનો તે ઘન નવિ હોયેજી, તિણે અનંતગુણ પરદેશ. અ૦ ૬. તેહથી અનંતગુણ પજ્જવાજી, અગુરૂ બહુ પજ્જય અનંત; એક પરદેશી વિષે ભાખિઆજી. થાય સમુદાય કરંત. અ૦ ૭. અનંતજિન કેવલજ્ઞાનમાંજી, દેખતા નિતુ પરતક્ષ; જિનવર ઉત્તમ મહેરથીજી, પદ્મને પણ હોય લક્ષ. અ૦ ૮.

૧૫. શ્રી ધર્મજિન સ્તવન.

શ્રી ધર્મ જિનેસર દેવા, બીજાની ન કરૂં હેવા હો; સાહિબ અરજ સુણો. તે તો કાચશકલના જેહવા, તું ચિંતામણી દુઃખ હરેવા હો. સા૦ ૧. તે નવિ લહ્યા આપે ધર્મ, તસ સેવા કિમ દિયે શર્મ હો; સા૦ તું તો ધર્મતણો અધિકારી, ધર્મીજનને સુખકારી હો. સા૦ ૨. નિજ જેહ જેહ અનંતા ધર્મ, કર્યા પરગટ છંડી કર્મ હો; સા૦ મુજ પણ જેહ ધર્મ અનંતા, પ્રગટ કરવા કરૂં ચિંતા હો. સા૦ ૩. તસ તું પ્રભુ કારણ મિલિઓ, હવે તરીયો ભવજલ દરિઓ હો; સા૦ તુજ મૂરતિ સૂરતમાંહિ, મનોહર દીઠી ઉછ્છાહિ હો. સા૦ ૪. તેહથી તુજ પ્રત્યય આવ્યો, જિન ઉત્તમ ભાવે ભાવ્યો હો; સા૦ કહે પદ્મવિજય પ્રભુ સેવા, કરવા અક્ષયપદ લેવા હો. સા૦ ૫.

૧૬. શ્રી શાંતિનાથજિન સ્તવન.

હાંરે મ્હારે શાંતિ જિનેસર અલવેસર આધારજો, લેઇ દીક્ષા દિયે શિક્ષા ભવિ જન લોકને રેલો; હાં૦ પામી જ્ઞાન ધરી શુભ ધ્યાન અનંતજો, ત્રણ ભુવન અજુવાળે ટાળે શોકને રેલો. ૧. હાં૦ શૈલે-

શીમાં થઇ અલેશી સ્વામિજો, નિજ સત્તાનો ભોગી શોકી નહી કદા રેલો; હાં૦ ગુણ એકત્રીશ જગીશ અતિ અદભુત જો, પ્રગટ થયા અવગુણ ગયા સવિ સાદિ સદા રેલો. ૨. હાં૦ ગત આકાર શ્રીકાર સ્વરૂપ ગુણ પાંચ જો, વરણવિ ચિત્ત અતીતથી ગુણ પણ પામીયા રેલો; હાં૦ દોય ગંધ સંબંધ ટળ્યાથી દોય જો, અરસ સરસથી ગુણ રસ પણ પ્રભુ પામીયા રેલો. ૩. હાં૦ ફરસ આઠના નાસથી ગુણ લહ્યા અષ્ટ જો, ત્રણ વેદનો ખેદ પ્રભુ દૂરે કર્યો રેલો; હાં૦ અશરીરી અસંગિ વળી અરૂહ જો, એકત્રીસ ગુણ વરીઓ ભવદરીઓ નિસ્તર્યો રેલો. ૪. હાં૦ પામ્યા સિદ્ધ સરૂપ અનૂપ જિણંદ જો, તિમ સેવકના કારક તારક ભવતણા રેલો; હાં૦ જિન ઉત્તમ વર ગુણ ભર પદકજ નિત્ય જો, પદ્મવિજય કહે ભાવો ભાવે ભવિ જના રેલો. ૫.

૧૭. શ્રી કુંથુજિન સ્તવન.

જિનજી મોરારે, રાતદિવસ નિત સાંભરેરે; દેખી તાહરૂં રૂપ લાલ, લાલ ગુલાલ આંગી બનીરે. તુજ ગુણ જ્ઞાનથી માહરૂંરે, જાણ્યું શુદ્ધ સ્વરુપ લાલ. લા૦ જિ૦ ૧. તેજ સ્વરુપને સાધવારે, કીજે જિનવર સેવ લાલ; દ્રવ્ય ભાવ દુ ભેદથીરે, દ્રવ્યથી જિમ કરે દેવ લાલ. લ૦ જિ૦ ૨. મોગર માલતી કેવડોરે, લ્યો મ્હારા કુંથુજિનને કાજ લાલ; લાખેણારે ટોડર કરીરે, પૂજો શ્રી જિનરાજ લાલ. લા૦ જિ૦ ૩. કેસર ચંદન ધૂપણાંરે, અક્ષત નૈવેદ્યનીરે લાલ; દ્રવ્યથી જિનની પૂજા કરોરે, નિરમલ કરીને શરીર લાલ. લા૦ જિ૦ ૪. દ્રવ્યથી ઇમિ જિન પૂજા કરીરે, ભાવથી રુપાતીત સ્વભાવ લાલ; નિઃકર્મા ને નિઃસંગતારે, નિઃકામી વેદ અભાવ લાલ. લા૦ જિ૦ ૫. આવરણ સવિ થયાં વેગળાંરે, ઘાતી અઘાતી સ્વરુપ લાલ; બંધ ઉદય ને સત્તા નહિરે, નિજ ગુણના થયા ભૂપ લાલ. લા૦ જિ૦ ૬. મુજ આતમ તુજ સારીખોરે, કરવાને ઉજમાળ લાલ; તે જિન ઉત્તમ સેવથીરે, પદ્મને મંગળમાળ લાલ. લા૦ જિ૦ ૭.

૧૮. શ્રી અરનાથજિન સ્તવન.

શ્રી અરનાથજિન સાંભળો, સેવકની અરદાસ; ભવ અટવિ માંહિ

હું ભમ્યો, બંધાણો મોહપાસ. શ્રી૦ ૧. મોહરાયના રાજ્યમાં, બહોળું કટક જણાય; મિથ્યા મહેતો હિતાં અછે, મંત્રી કુબુદ્ધિ કહાય. શ્રી૦ ૨. અભગા સિપાઈ અતિ ઘણા, કહેતાં નાવે પાર; તો પણ અધિકારી તણા, નામ કહું નિરધાર. શ્રી૦ ૩. ક્રોધ માયા લોભ માન તે, મૂકે ન માહરો સંગ; મુજ પણ તે છે વાલ્હા, નવિ મૂકું રંગ. શ્રી૦ ૪. રાગ દ્વેષ દોય મલ્લ વળી, બાંધ્યા બાંહિ મરોડ; હવે પ્રભુ તુમ્હ આગળ રહી, વિનતી કરૂં કર જોડ. શ્રી૦ ૫. બંધનમાંહિથી છોડવો, ઉતારો ભવ પાર; હાર હર દેવ સેવ્યા ઘણા, નવિ પામ્યો હું સાર. શ્રી૦ ૬. સહસ વદન ન સ્તવી શકે, તુજ ગુણ આગમ અપાર; જિમ રયણાકર રત્નનો; નાવે વિલસે પાર. શ્રી૦ ૭. આચારિજ પંડિત ઘણા, સત્યવિજય ગુરૂ રાય; કપૂરવિજય તસ પાટવી, ભવિજનને સુખ દાય. શ્રી૦ ૮. ખિમાવિજય તસ પાટવી, જિનવિજય સુપસાય; પંડિત ઉત્તમવિજયનો, પદ્મવિજય ગુણગાય. શ્રી૦ ૯.

૧૯. શ્રી મલ્લિજિન સ્તવન.

સાહિબા મલ્લી જિનેસર નાથ અનાથ તણા ધણીરેલો, સા૦ વસ્તુ સ્વભાવ પ્રકાશક ભાસક દિનમણીરેલો; સા૦ ધર્મ અનંતા સુખ દેતાં પ્રગટ થયોરેલો, સા૦ વસ્તુ સર્વ પર્યવસ ભાખી જિન ગયા રેલો. ૧. સા૦ યુગ પદ ભાવી ને ક્રમ ભાવિ પર્યવ કહ્યારેલો; સા૦ જ્ઞાનાદિક યુગ પદ ભાવી પણ સંગ્રહ્યારેલો; સા૦ નવ જીર્ણાદિક થાય તે ક્રમ ભાવી સુણારેલો, સા૦ શબ્દ અરથથી તે પણ દ્વિવિધ પરે મુણારેલો. ૨. સા૦ ઇંદ્ર હરિ ઇત્યાદિક શબ્દ તણા ભલારેલો, સા૦ જે અભિલાષ નહિ તે અર્થ પર્યવ કળારેલો; સા૦ તે પણ દ્વિવિધ કહી જે સ્વ પર ભેદે કરીરેલો, સા૦ તે પણ સ્વભાવિકે આપેક્ષિકથી વરીરેલો. ૩. સા૦ સર્વ અતીત અનાગત સાંપ્રત કાળથીરેલો, સા૦ ઇત્યાદિક નિજ બુદ્ધે કરો સંભાળથીરેલો; સા૦ સમકાળે ઇમ ધર્મ અનંતા પામીયેરેલો, સા૦ તે સવિ પરગટ ભાવથી તુમ્હ શિર નામીયેરેલો. ૪. સા૦ ષટ દ્રવ્યના જે ધર્મ અનંતા તે સવેરેલો, સા૦ નહિ પરછન્ન સ્વભાવ અભાવ મુજ સંભવેરેલો; સા૦ પુષ્ટાલંબન

તુંહિ પ્રગટ પણે પામીયો રેલો, સા૦ હું પણ હવે તુજ રીતે થવાને કામીયો રેલો. ૫. સા૦ મલ્લિનાથ પરે હસ્તીમલ્લ થઇ ઝુઝશું રેલો, સા૦ જ્યું ષડ મિત્રને બુઝવ્યા તિમ અમે બુઝશું રેલો; સા૦ તસ પરે ઉત્તમ શિષ્યને મહેરથી નિરખીયેં રેલો, સા૦ પદ્મવિજય કહે તો અમ્હે ચિત્તમાં હરખીયેં રેલો. ૬.

૨૦. શ્રી મુનિસુવ્રતજિન સ્તવન.

પદ્માનંદન વંદન કરીયે નિત્યજો, સ્યાદ્વાદ શૈલી જસ અભિધા સુચવેરે; લોકાલોકને જાણે તિણે મુનિ હોયજો, એ ગુણથી મુજ મનમાં હઠથી રુચવેરે. ૧. મત્યાદિક ચઉ નાણ અભાવથી જાસજો, કેવલજ્ઞાન તે સૂર્ય ઉગ્યો જેહનેરે; કટ વિવરે કરી સૂરજ કિરણે પ્રકાશજો, મેઘાંતરથી આવ્યો જન કહે તેહનેરે. ૨. વાતાયન પર મુખનો કહે ઇણિ પરકાશજો, પણ સૂરજનો નવિ કહે ઇણિ પરે જાણિયેંરે; કેવલજ્ઞાન પ્રકાશે ક્ષયોપશમ નામજો, મત્યાદિકથી ભવિ જન મનમાં આણિયેંરે. ૩. વાતાયન પરમુખ કીધા સવિ દૂરજો, તવ કહેવાય સૂરજનો પરકાશ છેરે; તિમ આવરણ ગયાથી ઇમ કહેવાયજો, કેવલજ્ઞાને ત્રણ ભુવન આભાસ છેરે. ૪. અથવા સૂરજ ઉગે પણ નવિ જાયજો, ગ્રહણ તારા પણ પરવર્ત્તન તસ નથીરે; તિણી પરે સત્તા મત્યાદિકની જાણજો, પણ પરવર્ત્તન નહિ તસ કેવલજ્ઞાનથીરે. ૫. ઉત્તમ વ્રત પાળ્યાથી સુવ્રત નામજો, જ્ઞાનક્રિયાથી ઇમિ નામે જેહને પામીયેંરે; જ્ઞાનક્રિયાની મોક્ષ હોય નિરધારજો, તે સાધી શિવ પામ્યા તુમ્હ શિર નામિયેંરે. ૬. જ્ઞાનમાંહિ દર્શન તે અંતર ભૂતજો, સાધનરૂપ ટળીને સાધ્ય પણે થઇરે; રત્નત્રયી જિનવર ઉત્તમ ને નિત્યજો, પદ્મવિજય કહે ભજતાં આપદ સવિ ગઇરે. ૭.

૨૧. શ્રી નમિનાથજિન સ્તવન.

નિત નમીયેં નમિ જિનવરૂરેજો, જે એક અનેક સ્વરૂપજો; નિત્ય અનિત્ય પણે વળીજો, જેહના ગુણ અતિ અદ્ભૂતજો. નિ૦ ૧. અવયવી અવયવ રૂપ છેજો, જે અસ્તિ નાસ્તિ સ્વભાવજો; વળી

ગુણાતીત ને જે ગુણીજો, રૂપાતીત સ્વરૂપી ભાવજો. નિ૦ ૨. વ્યય ઉત્પત્તિ ધ્રુવ જેહ છેજો, જે વેદી અવેદી વિચારજો; ભિન્ન અભિન્ન પણુ કરીજો, નિત્ય ભોગવે સુખ શ્રીકારજો. નિ૦ ૩. કર્ત્તા અકર્ત્તા જેહ છેજો, વળી ભોક્તા અભોક્તા જેહજો; સક્રિય અને અક્રિય વળી જો, પરિણામ ઇતર ગુણ ગેહજો. નિ૦ ૪. યોગાતીત યોગી-સરૂજો, વર્ણાતીત ને તદવંતજો; સ્યાદવાદે એણિ પરે કરીજો, તું સિદ્ધ સ્વરૂપ ભગવંતજો. નિ૦ ૫. ઇમ જિનવરને ઓલખીજો, જે થિર મન કરી કરે સેવજો; ઉત્તમ ભવિજન ને હોવેજો, કહે પદ્મવિજય પોતે દેવજો. નિ૦ ૬.

૨૨. શ્રી નેમિનાથજિન સ્તવન.

શામળીયા લાલ તોરણથી રથ ફેર્યો કારણ કહોને; ગુણગિરૂઆ લાલ મુજને મૂકી ચાલ્યા દરિશણ દ્યોને. હું છું નારિ તે તમારી, તુમે સેં પ્રીતિ મૂકી અમ્હારી; તુમે સંયમ સ્ત્રી મનમાં ધારી. શા૦ ૧. તુમે પશુ ઉપર કિરપા આણી, તુમે માહરી વાત ન કો જાણી; તુમ વિણ પરણું નહીં કો પ્રાણી. શા૦ ૨. આઠ ભવોની પ્રીતલડી, મૂકીને ચાલ્યા રોતલડી; નહીં સજ્જનની એ રીતલડી. શા૦ ૩. નવિ કીધો હાથ ઉપર હાથે, તો કર મૂકાવું હું માથે; પણ જાવું પ્રભુજીની સાથે. શા૦ ૪. ઇમ કહિ પ્રભુ હાથે વ્રત લીધો, પોતાનો કારજ સવિ કીધો; પકડ્યો મારગ એણું શિવ સીધો. શા૦ ૫. ચોપન દિન પ્રભુજી તપ કરીઓ, પણુપન્ને કેવલ વર ધરીઓ; પણ સત છત્રીશશું શિવ વરિઓ. શા૦ ૬. ઇમ ત્રણ કલ્યાણક ગિરનારે, પામ્યો તે જિન ઉત્તમ તારે; જો પાદ પદ્મ તસ શિર ધારે. શા૦ ૭.

૨૩. શ્રી પાર્શ્વનાથજિન સ્તવન.

પરવાદી ઉલુકો પરિ હરિ સમ, હરિ સેવે જસ પાયા; હરિ-તવાને પ્રભુની ગતિ ગજ સમ, હરિ સેવે જસ પાયા; પ્રભુજી મહેર કરી મહારાજ, કાર આજ મુજ સારો. ૧. જિમ ઔષધિ-પતિ દેખી મનમાં, કૌષિક આણંદ પામે; તિમ પ્રભુ વક્ત્રતે દ્વિજપતિ

દેખી, કૌષિક આણંદ પામે. પ્ર૦ ૨. જિમ ઔષધિપતિ દેખી મનમાં, અચ્ચકોર પ્રીતિ પામે; તિમ પ્રભુ વક્ત્ર તે દ્વિજપતિ દેખી, અચ્ચકોર પ્રીતિ પામે. પ્ર૦ ૩. જિમ રોહિણીપતિ જગમાં જાણો, શિવને તિલક સમાન; તિમ પ્રભુ મોક્ષ ખેત્ર શોભાકરૂ, શિવને તિલક સમાન. પ્ર૦ ૪. જિમ રાજા ઝલહલતો ઊગે, નિજ ગોથી તમ ટાળે; તિમ પ્રભુ સમવસરણ બેસીને, નિજ ગોથી તમ ટાલે. પ્ર૦ ૫. જિમ સિતરુચિ નભમાં ઉગીને, કુવલય કરે ઉલ્લાસ; તિમ જિનવર જગમાં પ્રગટીને, કુવલય કરે ઉલ્લાસ. પ્ર૦ ૬. નિશાપતિ જબ ઉગે હોયે, પુણ્ય સમુદ્ર વૃદ્ધિકારી; થંભણપાસ પદ પદ્મની સેવા, પુણ્ય સમુદ્ર વૃદ્ધિકારી. પ્ર૦ ૭.

૨૪. શ્રી મહાવીરજિન સ્તવન.

વીર જિણેસર પ્રણમું પાયા, ત્રિશલા દેવી માયારે; સિદ્ધારથ રાજા તસ તાયા, નંદીવરધન ભાયારે. વી૦ ૧. લેઇ દીક્ષા પરિસહ બહુ આયા, શમ દમ સમણ તે જાયારે; બાર વર્ષ પ્રભુ ભૂમિ ન ઠાયા, નિંદ્રા અલપ કહાયારે. વી૦ ૨. ચંડકૌશિક પ્રતિબોધન આયા, ભય મનમાં નવિ લાયારે; ત્રણ પ્રકારે વીર કહાયા, સુર નર જસ ગુણ ગાયારે. વી૦ ૩. જગત જીવ હિતકારી કાયા, હરિ લંછન જસ પાયારે; માન ન લોભ ન વળી અકષાયા, વિહાર કરે નિરમાયારે. વી૦ ૪. કેવલજ્ઞાન અનંત ઉપાયા, ધ્યાન શુકલ પ્રભુ ધ્યાયારે; સમો-સરણે બેસી જિનરાયા, ચઉવિહ સંઘ થપાયારે. વી૦ ૫. કનક કમલ ઉપર ઠવે પાયા, ચઉવિહ દેશન દાયારે; પાંત્રીશ ગુણ વાણી ઉચરાયા, ચોત્રીશ અતિશય પાયારે. વી૦ ૬. શૈલેશીમાં કર્મ જલાયા, જીત નિસાણ વજાયારે; પંડિત ઉત્તમવિજય પસાયા, પદ્મવિજય ગુણ ગાયારે. વી૦ ૭.

૫૦. શ્રી જિનવિજય કૃત ચોવિશી.

૧. શ્રી ઋષભદેવજિન સ્તવન.

પ્રથમ જિણેસર પૂજવા, સહિયર મ્હારી અંગ ઉલટ ધરી આવી હો; કેસર ચંદન મૃગમદે, સ૦ સુંદર આંગી બનાવી હો. ૧. સહજ સલુણો મ્હારો, શમસુખલીનો મ્હારો; જ્ઞાનમાં ભીનો

મ્હારો સાહિબો, સહિયર મ્હારી જયો જયો પ્રથમ જિણંદ હો. ધન્ય મરૂદેવી કુખને સ૦ વારી જાઉં વાર હજાર હો; સર્ગ શિરોમણીને તજી, સ૦ જિહાં પ્રભુ લીએ અવતાર હો. સહ૦ ૨. દાયક નાયક જન્મથી, સ૦ લાજ્યો સુરતરૂ વૃંદ હો; યુગલા ધરમ નિવારણો, સ૦ જે થયો પ્રથમ નરિંદ હો. સહ૦ ૩. લોકનીતિ સહુ શીખવી, સ૦ દાખવા મુક્તિનો રાહ હો; રાજ્ય ભળાવી પુત્રને, સ૦ ધાર્યો ધર્મ પ્રવાહ હો. સહ૦ ૪. સંયમ લેઈ સંચર્યો, સ૦ વરસ લગે વિણ આહાર હો; શેલડી રસ સાટે દીઓ, સ૦ શ્રેયાંસને સુખ સાર હો. સહ૦ ૫. મોટા મહંતની ચાકરી, સ૦ નિષ્ફળ કદિય ન થાય હો; મુનિપણે નમિ વિનમી કર્યા, સ૦ ખિણમાં ખેચર રાય હો. સહ૦ ૬. જનનીને કીઓ ભેટણો, સ૦ કેવળરત્ન અનૂપ હો; પહિલી માતા મોકલી, સ૦ જોવા શિવવહુ રુપ હો. સહ૦ ૭. પુત્ર નવાણું પરિવર્યો, સ૦ ભરતના નંદન આઠ હો; આઠ કરમ અષ્ટાપદે, યોગનિરોધે નાઠ હો. સહ૦ ૮. તેહનો બિંબ સિદ્ધાચલે, સ૦ પૂજો પાવન અંગ હો; ક્ષમાવિજય જિન નિરખતાં, સ૦ ઉછળે હરખ તરંગ હો. સહ૦ ૯.

૨. શ્રી અજિતજિન સ્તવન.

જીવડા વિષમ વિષયની હેવા, તુજ કાંઈ જાગે હજી કાંઈ જાગે; જીવડા અકળ સરુપ અજિત જિન નિરખ્યો, પરખ્યો પૂરણ ભાગે. જી૦ ૧. સરસ સુકોમળ સુરતરૂ પામી, કંકટ બાઉળ માગે; ઐરાવત સાટે કુણ મૂરખ, રાસભ પુંઠે લાગે. જી૦ ૨. ઘોર પહાડ ઉજાડ ઓલંઘી, આવ્યો સમકિત માર્ગે; તૃષ્ણાએ સમતારસ વિગડે, કુંભ ઉદક જિમ કાગે. જી૦ ૩. જિમ કોઇક નર જાન લેઇને, આવ્યો કન્યા રાગે; સરસ આહાર નિંદ્રાભર પોઢયો, કરડયો વિષયા નાગે. જી૦ ૪. વિજયા નંદન વયણ સુધારસ, પીતાં શુભમતી જાગે; પાંચે ઇંદ્રિય ચપલ તુરંગમ, વશ કરી જ્ઞાન સુવાગે. જી૦ ૫. ક્ષમાવિજય જિન ગુણ કુસુમાવલી, શોભિત ભક્તિ પરાગે; કંઠ આરોપી વિરતી વિનતા, વરી કેસરીએ વાગે. જી૦ ૬.

૩. શ્રી સંભવજિન સ્તવન.

સુખકારક હો શ્રી સંભવનાથકે, સાથ ગ્રહ્યો મેં તાહરો; સિદ્ધ-પુરનો હો પ્રભુ સારથવાહકે, ભવ અટવિનો ભય હરો. ૧. હું ભમીયો હો મોહવશ મહારાજકે, ગહન અનાદિ નિગોદમાં; કીધાં પુદ્ગલ હો પરાવર્ત્ત અનંતકે, મહા મૂઢતા નિંદમાં. ૨. તિરિ ગઇમાંહો અસન્નિ એગિંદિકે, વેદ નપુંસકને વનાં; આવળીને હો અસંખ્યમેં ભાગકે, સમ પુગ્ગલ પરાવર્ત્તના. ૩. સૂક્ષમમાં હો સામાન્યે સ્વામીકે, ભૂ જલ જલણ પવન વને; ઉત્સર્પિણી હો અસંખ્યાતા લોગકે, નભ પરદેશ સમામિણ. ૪. ઓઘે બાદર હો બાદર વનમાંહિકે, અંગુલ અસંખ્ય ભાગે મિતા; અવસર્પિણી હો સુહુમ ઇતિર અનં-તકે, અઢી પુગ્ગલ પરિઅત્તના. ૫. હવે બાદર હો પુઢવીને નીરકે, અનલ અનિલ પત્તેયતરૂ; નિગોદમાં હો સુણી તારક દેવકે; સિત્તેર કોડાકોડિ સાગરૂ. ૬. વિગલેંદિ હો માંહિ સંખ્યાતકે, સહસ વરસ જિવન રૂળ્યો, પંચેદ્રિ હો તીરી નર ભવ આઠકે, આઠ કરમ ક્યરે કળ્યો. ૭. નારક સુર હો એક ભવ અરિહંતકો, વિણુ અંતર સાંભરપણું; કહુ કેતીહો જાણો જગદીશ કે, કર્મ કદર્થન જીવને. ૮. ચઉદ ભેદે હો ચઉદરાજ મઝારકે, ચોરાશી લખ જોનીમાં; ભ્રમણ રસીઓ હો વસીઓ બહુ વેશકે, ભવ પરિણુતિ તતિ ગહનમાં. ૯. અશુ-દ્ધતા હો થઈ અશુદ્ધ નિમિત્તકે, શુદ્ધ નિમિત્ત તેટલે; તે માટે હો સર્વજ્ઞ અમોહકે, તુમ્હ સંગે ચેતન હિલે. ૧૦. નિજ સત્તા હો ભાસન રુચિ રંગકે, ક્ષમા વિજય ગુરૂથી લહિ; જિનવિજય હો પારગ તુમ્હ સેવકે, સાધન ભાવે સંગ્રહી. ૧૧.

૪. શ્રી અભિનંદનજિન સ્તવન.

અભિનંદન આણંદમાં, અતિશય લીલ અનંત લાલરે; સંવ-રરાયનો બેટડો, સંવર સુખ વિલસંત લાલરે. અભિનંદન આણંદમાં. ૧. સિદ્ધારથના લાડલો, સિદ્ધારથ ભગવાન લાલરે; એ જુગતું જગતી તળે, વિચરે મહિમ નિધાન લાલરે. અ૦ ૨. ચાલે ગજ ગતિ ગેલશું, કામ કેશરી કરે નાશ લાલરે; દીપે દિનકર તેજથી,

શીતલ સહજ વિલાસ લાલરે. અ૦ ૩. વરસે વાણી મેહજ્યું, તૃષ્ણા તટિનિ શોષ લાલરે; આતમ સંપદ વેલડી, ક્ષાયિક ભાવે પોષ લાલરે. અ૦ ૪. બાંધ્યું ભાવના સાંકળે, મુજ ચંચળ ચિત્ત લાલરે; લાંછન મિશ ચરણે રહ્યો, વાનર કરે વિનીત લાલરે. અ૦ ૫. તિરિ ગઈ ચપલાઇ પણું, વારો આપ વિવેક લાલરે; ક્ષમાવિજય જિન ચાકરી, ન તજું ત્રિવિધે ટેક લાલરે. અ૦ ૬.

૫. શ્રી સુમતિજિન સ્તવન.

તુમ્હ હો પર ઉપગારી, સુમતિ જિન તુમ્હ હો જગ ઉપગારી; પંચમ જિન પંચમગતિ દાયક, પંચ મહાવ્રત ધારી; પંચ પ્રમાદ મતંગજ ભેદન, પંચાનન અનુકારી; સુમતિ જિન તુમ્હ હો જગ ઉપગારી. ૧. પંચવિષય વિષધર તતિ ખગપતિ, પંચશર મદન વિદારી; આશ્રવ પંચ તિમિર ભર દિનકર, કિરીયા પંચ નિવારી. સુ૦ ૨. પંચાચાર સુકાનન જલધર, પંચમાંહિ અધિકારી; આગમ પંચ અમૃતરસ વરસી, દુરિત દાવાનલ ઠારી. સુ૦ ૩. મેંતારજ અપરાધી વિહંગમ, ચરણ રાખ્યો શિરધારી; પરખદ માંહે આપ વખાણ્યા, ક્રોંચ સ્વરા સુરનારી. સુ૦ ૪. મેઘ નૃપતિ કુળ મુકુટ નગીનો, મંગલા ઉર અવતારી; ક્ષમાવિજય બુધ શિષ્ય કહે જિન, ગરભથી સુમતિ વધારી. સુ૦ ૫.

૬. શ્રી પદ્મપ્રભુજિન સ્તવન.

પદ્મ ચરણ જિનરાય, બાલ અરૂણ સમ કાય; જિવન લાલ ઉદયો, ધર નૃપ કુળ તિલોજી. ૧. મોહાદિક અંતરંગ, અરિયણ આઠ અભંગ; જિ૦ મારવા માનુ રાતો થયોજી. ૨. ચઢી સંયમ ગજરાય, ઉપશમ ઝૂલ બનાય; જિ૦ તપ સિંદુરે અલંકર્યોજી. ૩. પાખર ભાવના ચ્યાર, સુમતિ ગુપતિ શિણગાર; જિ૦ અધ્યાતમ અંબાડીયેજી. ૪. પંડિત વીર્ય કબાન, ધર્મ ધ્યાન શુભ બાણ; જિ૦ ક્ષપકસેન સેના વળીજી. ૫. શુકલધ્યાન સમશેર, કર્મ કટક કીયો જેર; જિ૦ ક્ષમાવિજય જિન રાજવીજી. ૬.

૭. શ્રી સુપાસજિન સ્તવન.

દેહ ગેહ સોહાવિયે, મન દેહરાસર ખાસ; સોભાગી સાજના.

નિજ ગુણ રૂચિ સિંહાસને, થાપો દેવ સુપાસ. સો૦ ૧. સમક્તિ બારણે બાંધીએ, તોરણુ મૈત્રીભાવ; સો૦ ગુણીજન ગુણ અનુમોદના, સરસ સુવાસ બનાય. સો૦ ૨. કરૂણા શીતળ જળ ભરે, સંવર ભૂમી સમાર; સો૦ મધ્યસ્થ ભાવના મંડપે, રચના ભાવના બાર. સો૦ ૩. ચંદ્રોદય ધર્મ ધ્યાનનો, પંચાચાર ચિત્રામ; સો૦ ઉત્તરગુણ આરાધના, ઝલકે મોતી દામ. સો૦ ૪. ઓરસીઓ અપ્રમત્તતા, અનુભવ કેસર ઘોળ; સો૦ ક્ષપક શ્રેણી આરોહણા, પૂજના ભક્તિની છોળ. સો૦ ૫. શુકલ ધ્યાનાનલ ધૂપીએ, ચારિત્ર મોહની ચૂરી; સો૦ પ્રગટ અનંત ચતુષ્ટયી, ખિમાવિજય જિન પૂરી. સો૦ ૬.

૮. શ્રી ચંદ્રપ્રભુજિન સ્તવન.

શ્રી ચંદ્રપ્રભુ જગદીશ દીપે, વિશ્વપાવન નાથરે; નામ ઠવણા દ્રવ્ય ભાવે, કરત લોક સનાથરે. શ્રી૦ ૧. નયરી ચંદ્રાનના નામે, મહસેન મહીકંતરે; રાણી લખમણા માત જાયો, નામ ચંદ્રપ્રભુ ખ્યાતરે. શ્રી૦ ૨. નામ જાંગુલી મંત્ર જાપે, પાપ વિષધર નાસરે; થાપના ત્રિહુ લોકમાંહી, પૂજતાં સુખવાસરે. શ્રી૦ ૩. પાછલે ભવે પદ્મરાજા, યુગંધર મુનિ પાસરે; અહીં સંયમ યોગ સાધી, વૈજયંત નિવાસરે. શ્રી૦ ૪. તીન અધિકા તીશ સાગર, પાળી પૂરણ આયરે; પોસ માસે કૃષ્ણ બારસ, જનમીયા જિન-રાયરે. શ્રી૦ ૫. ગેહવાસી પણ ઉદાસી, ભોગવી વર રાજરે; દાન વરસી દેઇ છઠ તપ, લહે વ્રત સામ્રાજ્યરે. શ્રી૦ ૬. ઘાતીયાં દળ ચ્યાર ચૂરી, ચ્યાર મહાવ્રત સૈન્યરે; સમોસરણે ભાવ જિનવર, થયા સિદ્ધ વરેણ્યરે. શ્રી૦ ૭. સર્વ ક્ષેત્રે સર્વ કાળે, જગત વત્સલ રૂપરે; ક્ષમાવિજય જિનરાજ મહિમા, પ્રગટ પુણ્ય સરૂપરે. શ્રી૦ ૮.

૯. શ્રી સુવિધિજિન સ્તવન.

સુવિધિ જિન વળી વળી વિનતીજી, મીનતી કેતી કરાય; જગ-ગુરૂ મોટીમમાં રહોજી, આતુર જન અકળાય. સુ૦ ૧. નાયક નજર માંડે નહીજી, પાયક કરે અરદાસ; જેહની પુઠે જે સરજીયાજી, તેહને તેહની આસ. સુ૦ ૨. આપ અનંત સુખ ભોગવોજી, તેહનો

અંસ દ્યો મુજ; મિઠડું સહુ જણે દીઠડુંજી, અવર શું ભાખીએ તુજ. સુ૦ ૩. રયણુ એક દેત રયણાયરેજી, ઉણિમ કાંઇ ન થાય; હાથીના મુખથી દાણો પડેજી, કીડીનું કુટુંબ વરતાય. સુ૦ ૪. ચંદ્રની ચંદ્રિકા વિસ્તરેજી, અમૃતમાં નહિ હાણ; ક્ષમાવિજય જિન લહરથીજી, જગ જિન લહત કલ્યાણ. સુ૦ ૫.

૧૦. શ્રી શીતલજિન સ્તવન.

શીતલ જિન સહજાનંદી, થયો મોહની કર્મ નિકંદી; પરજાયિ બુદ્ધિ નિવારી. પરણામિક ભાવ સમારી. ૧. મનોહર મિત્ર એ પ્રભુ સેવો, દુનિઆમાંહિ દેવ ન એવો. વર કેવલનાંણુ વિભાસી, અજ્ઞાન તિમિર ભય નાસી; જયો લોકાલોક પ્રકાશી, ગુણ પજ્જવ વસ્તુ વિલાસી. મ૦ ૨. અક્ષયથિતિ અવ્યાબાધ, દાનાદિક લબ્ધિ અગાધ; જેહ શાશ્વત સુખનો સ્વામી, જડ ઇંદ્રિય ભોગ વિરામી. મ૦ ૩. જેહ દેવનો દેવ કહાયે, યોગી શર જેહને ધ્યાવે; જસુ આણા સુરતરૂ વેલી, મુનિ હૃદય આરામ કેલી. મ૦ ૪. જેહની શીતલતા સંગે, સુખ પ્રગટે અંગોઅંગે; ક્રોધાદિક તાપ સમાવે, જિન વિજયાણંદ સભાવે. મ૦ ૫.

૧૧. શ્રી શ્રેયાંસજિન સ્તવન.

શ્રી શ્રેયાંસ જિણંદનીરે, મૂરતિ સુંદર દેખી; લાગી મોહનીરે. મધુકર માચ્યો માલતીરે, બીજા રૂંખ ઉવેખી. લા૦ ૧. આવળ ફૂલ જયું ફૂટડાંરે, નહિ ગુણ પરિમલ લેશ; લા૦ વેશ બનાવે દેવનોરે, તિહાં શ્યો પ્રેમ નિવેશ. લા૦ ૨. બેપરબાહિ પદ્માસનેરે, મુખ શશિ સહજ પ્રસન્ન; લા૦ નયન પીયૂષ કચોલડારે, વિષય વિકાર પ્રસન્ન. લા૦ ૩. રાગદ્વેષ વિણુ એકલોરે, ખડગી શૃંગ ઉપમાન; લા૦ વિષ્ણુ પિતા વિષ્ણુ માતડીરે, વિષ્ણુમાં વ્યાપી ગ્યાન. લા૦ ૪. સૂતાં જાગતાં ઉઠતાંરે, ચાલતાં કરતાં કામ; લા૦ બોલતાં બેસતાં સાંભળેરે, ક્ષમાવિજય જિન નામ. લા૦ ૫.

૧૨. શ્રી વાસુપૂજ્યજિન સ્તવન.

આવો આવો મુજ મન મંદિરે, સમરાવું સમકિત વાસહો;

મુણિંદ પંચાચાર બિછાવણા, પચરંગી રચના તાસહો. મુ૦ આ૦ ૧. સિન્જા મૈત્રિભાવના, ગુણ મુદિતા તળાઈ ખાસહો; મુ૦ ઉપશમ ઉત્તર છદ બન્યો તિહાં, કરૂણા કુસુમ સુવાસહો. મુ૦ આ૦ ૨. થિરતા આસન આપશ્યું, તપ ટકિયા નિજ ગુણ ભોગહો; મુ૦ શુચતા કેસર છાંટણાં, અનુભવ તંબોળ સુરંગહો. મુ૦ આ૦ ૩. ખાંતિ ચામર વિંજશે, વળી મૃદુતા ઢોળે વાયહો; મુ૦ છત્ર ધરે રૂજુતા સખી, નિર્લોભ ઓળાંસે પાયહો. મુ૦ આ૦ ૪. સત્ય સચિવને સોંપશ્યું, સેવા વિવેક સંયુતહો; મુ૦ આતમસત્તા શુદ્ધ ચેતના, પરણાવું આજ મુહૂર્ત્તહો. મુ૦આ૦ ૫. અરજ સુણિને આવિયા, જયાનંદન નિરુપમ દેહહો; મુ. ઓચ્છવ રંગ વધામણાં; થયાં ક્ષમાવિજય જિન ગેહ હો. મુ. આ૦ ૬.

૧૩. શ્રી વિમલજિન સ્તવન.

વિમલ વિમલ ગુણ તાહરા, કહેવાયેહો કિમ એકણ જીહ; જગજંતુ સન્નિપણે, તસુ જીવતહો અસંખ્યાતા દિહ. વિ૦ ૧. સાયર શ્યાહી સંભવે, સવિ વસુધાહો કાગદ ઉપમાન; તરુ ગણ લેખણ કીજીયે, ન લિખાયે હો તુજ ભાસન માન. વિ૦ ૨. લિખન કથન અભિલાપ્ય છે, અનંતગુણ હો નભિલાપ્ય પયથ્થ; કેવલનાણ અનંતગુણો, કહવાનેહો કુણ હોય સમથ્થ. વિ૦ ૩. રૂપી અરૂપી દ્રવ્યનાં, ત્રિહુ કાળનાહો પજ્જવ સમુદાય; પરણામીકતાએ પરિણમે, તુમ્હ ગ્યાનમાંહો સમકાળ સમાય. વિ૦ ૪. કેવળ દંસણ તિમ વળી, ગુણ બીજોહો ગ્રાહક સામાન્ય; કરતા એક પણા થકી, ઉપયોગેહો સમયાંતર માન્ય. વિ૦ ૫. સુર ગુણ સુખ પિંડિત કરી, કોઈ વર્ગિતહો કરે વાર અનંત; તુમ્હ ગુણ આવ્યા બાધને, અમતમેંહો નવિ ભાગ આવંત. વિ૦ ૬. દ્રવ્ય સાધર્મે માહરી, સહુ સત્તાહો ભાસન પરતીત; ફટક સંયોગે શામળો, નિજ રૂપેહો ઉજ્વળ સુપવિત્ત. વિ૦ ૭. ક્ષમાવિજય જિન સેવના, નિતુ કીજેહો જિમ પ્રગટે તેહ; સહજાનંદી ચેતના, ગુણી ગુણમાંહો રમે સાદિ અછેહ. વિ૦ ૮.

૧૪. શ્રી અનંતજિન સ્તવન.

અનંત જિણંદ મુણિંદ ઘનાઘન ઉમહ્યોરે, ઘનાઘન ઉ૦ સકળ

અશોકની છાંહિ સભર છાંહિ રહ્યોરે; સ૦ છત્રત્રયી ચઉપાસ ચલંતાં વાદળાંરે, ચ૦ ચંચળ ચોવીસ ચામર બગપરે ઉજળારે. બ૦ ૧. ભામંડળની જ્યોતિ ઝળુકે વીજળીરે, ઝ૦ રત્નસિંહાસન ઈંદ્ર-ધનુષ શોભા મિલીરે; ધ૦ ગુહિરો દુંદુહિ નાદ આકાશે પૂરતોરે, આ૦ ચૌવિહ દેવનિકાય મયૂર નચાવતોરે. મ૦ ૨. બહુ વિધિ ફૂલ અમૂલ સુગંધિ વિસ્તરેરે, સુ૦ બાર પરખદા નયને સરસીયા કરેરે; સ૦ સુજશા નંદન વયણુ સુધારસ વરસતોરે, સુ૦ ભવિક હૃદય ભૂ પીઠ રોમાંચ અંકૂરતોરે. રો૦ ૩. ગણુધર ગિરિવર શ્રૃંગથી પસરી સુરસરીરે, પ૦ નયગમ ભંગ પ્રમાણુ તરંગે પરવરીરે; ત૦ ક્રોધ દાવાનલ શાંતિથી શીતલ ગુણુ વહેરે, શી૦ અશુભ કરમ ઘન ઘામ સમાધિ સુખ લહેરે. સ૦ ૪. વિકસિત સંયમ શ્રેણિ વિચિત્ર વના-વળીરે, વિ૦ આશ્રવ પંચ જવાસ કે મૂળ સંતતિ બળીરે; મૂ૦ પ્રસર્યો સુથ સુકાલ દુકાલ ગયો ટળીરે, દુ૦ ક્ષમાવિજય જિન સંપદ વરષ ઋતુ ફળિ રે. વ૦ ૫.

૧૫. શ્રી ધર્મનાથજિન સ્તવન.

મૂરતિ ધર્મ જિણુંદની, સમતારસ પૂરી; અંતર દોષ અભાવથી, બની કાંતી સુનૂરી. ૧. હું વારી ધર્મજિણુંદની મૂરતિને મટકે. હાસ્ય અરતિ રતિ અગ્નતા, ભય શોક દુગંછા; રાગ દ્વેષ અવિરતિ નહિ, કામ નિદ્રા મિછા. હુ૦ ૨. દાનાદિક ગુણુ અનુભવે, અંતરાય અભાવે; વસ્તુ સ્વાભાવિક ધર્મને, કુણુ ઉપમ આવે. હુ૦ ૩. પૂરણુ પરમાનંદથી, પદમાસન વાળી; સાધ્ય સંપૂરણુ નિપને, ન ધરે જપ-માળી. હું૦ ૪. અંગના ઉછંગે નહિ, હાથે હથિયાર; ક્ષમાવિજય જિનરાજની, મુદ્રા અવિકાર. હું૦ ૫.

૧૬. શ્રી શાંતિજિન સ્તવન.

તું પારંગત તું પરમેસર, વાલા મારા તું પરમારથ વેદી; તું પરમાતમ તું પુરૂષોતમ, તું અછેદી અવેદીરે. મનના મોહનીયા, તાહરી કીકી કામણુગારીરે; જગના સોહનીયા. ૧. યોગી અયોગી ભોગી અભોગી, વા૦ તુંહીજ કામી અકામી; તુંહી અનાથ નાથ સહુ

જગનો, આતમ સંપદ રામીરે. મ૦ ૨. એક અસંખ્ય અનંત અનૂચર, વા૦ અકળ સકળ અવિનાશી; અરસ અવર્ણ અગંધ અફરસી તુંહિ અપાસિ અનાશીરે. મ૦ ૩. મુખ પંકજ ભમરી પરે અમરી, વા૦ તુંહી સદા બ્રહ્મચારી; સમોસરણ લીલા અધિકારી, તુંહીજ સંયમ ધારીરે. મ૦ ૪. અચિરા નંદન અચરિજ એહી, વા૦ કહણીમાંહિ ન આવે; ક્ષમા વિજય જિન વયણ સુધારસ, પીવે તેહિજ પાવેરે. મ૦ ૨.

૧૭. શ્રી કુંથુનાથજિન સ્તવન.

કરુણા કુંથુ જિણંદની, ત્રિભુવન મંડળ માંહિ; લલના. પરમેશ પંચ કલ્યાણ કે, પ્રગટ ઉદ્યોત ઉછાહ. લલના૦ ક૦ ૧. સુરસ્વત તન ષટકાયને, રાખે અચરિજ રૂપ; લ૦ ભાવ અહિંસક રૂપ તણો, એ વ્યવહાર અનૂપ. લ૦ ક૦ ૨. દાધો દુષ્ટ વ્યંતરથકી, છાગ રહ્યો પગ આય; લ૦ પરમ કૃપાળ પ્રભુ મિલે, કહો કિમ અળગો થાય. લ૦ ક૦ ૩. શાંત અનુમત વય તણો, લોકોત્તર આચાર; લ૦ ઉદયિક પણ અરિહંતનો, ન ધરે વિષય વિકાર. લ૦ ક૦ ૪. અસંખ્ય પ્રદેશે પરિણમે, અવ્યાબાધ અનંત; લ૦ વાનગી અવની મંડલે, વિહારે ઇતિ સમતંત. લ૦ ક૦ ૫. જગજંતુ જિનવર તણે, શરણે સિદ્ધિ લહંત; લ૦ ક્ષમાવિજય જિન દેશના, જલધર પરે વરસંત. લ૦ ક૦ ૬.

૧૮. શ્રી અરનાથજિન સ્તવન.

અર જિનવર નમીએ નિજ ઘર રમીએ, જીવનાં સાહિબજી; પર પરણતી દમીએ નવી ભમીએ ભવગહનમાં સાહિબજી. ૧. ગયો કાલ અનંતો પ્રભુ અણલહતો નિંદમાં; સા૦ મિથ્યામતિ નીડો કીડો વિષયાલીંદમાં. સા૦ ૨. વર રમણી રૂપે લીનો દીનો મૈથુને; સા૦ આશ્રવ ભર ભારી પાપ અંધારી પૈશુને. સા૦ ૩. થયો લાખ ચોરાશી યોની વાસી મોહ વસે; સા૦ વરયો તૃષ્ણા દાસી પુદ્ગલ આસી બહુ ધસે. સા૦ ૪. વિધ્યાનલ રાતો માને માતો કૂકરો; સા૦ માયા વિષવેલી કરતો કેલી વાનરો. સા૦ ૫. લોભાનલ દાધો ખાધો મમતા સાપિણી; સા૦ ડાકિણ પરે વળગી ન રહે અળગી પાપિણી. સા૦ ૬. લોકોદર દ્રંગે અરિયણ સંગે હેળવ્યો;

સા૦ ભવિતવ્યતા અમરી સમરી નરભવ મેળવ્યો. સા૦ ૭. નવિ કીજે ખામી અવસર પામી પુણ્યથી; સા૦ જ્ઞાનાવર્ણાદિ કર્મ મર્મ થિતીનું નથી. સા૦ ૮. સમ્યક્ત સદાગણ ગુણગણ આગમ પામીને; સા૦ કહે ચેતના નારી પ્યારી આતમ રામને. સા૦ ૯. કિમ તજીએ ભજીએ ક્ષમાવિજય જિન નામને; સા૦ જો વાંછો અનોપમ અક્ષય લીલા ધામને. સા૦ ૧૦.

૧૯. શ્રી મલ્લિજિન સ્તવન.

મલ્લિ જિનેસર ધર્મ તુમ્હારો, સાદી અનંત સ્વભાવજી; લોકાલોક વિશેષાભાષણ, જ્યાનાવરણી અભાવજી. મ૦ ૧. એક નિત્યને સઘળે વ્યાપી, અવયવ વિણ સામાન્યજી; બીયાવરણ અભાવે દેખે, ઉપયોગાંતર માન્યજી. મ૦ ૨. આતમ એક અસંખ્ય પ્રદેશી, અવ્યાબાધ અનંતજી; વેદની વિનાશે માચે, લોકે દ્રવ્ય મહંતજી. મ૦ ૩. મોહની ક્ષયથી ક્ષાયક સમકિત, યથાખ્યાત ચારિત્રજી; વીતરાગતા રમણો આયુ, ક્ષય અક્ષય થિતિ નિત્યજી. મ૦ ૪. પંચ દેહ અવગાહના આકૃતિ, નામ વિભાવ અનૂપજી; વર્ણ ગંધ રસ ફરસે વર્જિત, અંતિદ્રિય સરૂપજી. મ૦ ૫. અગુરૂ લઘુ ગુણ ગોત્ર અભાવે, નહી હલુવા નહી ભારજી; અંતરાય વિજયથી દાનાદિક–લબ્ધિ તણો ભંડારજી. મ૦ ૬. ચેતન સમતાયેં મુજ સત્તા, પરખી પ્રભુપદ પામીજી; આરીસો કાટેં અવરાણો, મળ નાસે નિજ ધામજી. મ૦ ૭. સંગ્રહનય જે આતમસત્તા, કરવા એવંભૂતજી; ક્ષમાવિજય જિન પદ અવલંબી, સુરનર મુનિપુહુતજી. મ૦ ૮.

૨૦. શ્રી મુનિસુવ્રતજિન સ્તવન.

જય જય મુનિસુવ્રત જગદીશ, વરસે વાણી ગુણ પાંત્રીશ; વારે ઘાતી સુડતાલીશ, જેહથી પ્રગટેરે ગુણ એકત્રીશરે. મુનિંદા. તુજ દેશના સુખ ખાણી, સુખ ખાણીરે મેં જાણીરે મુનિંદા. જેહથી લાજે સાકર પાણીરે મુ૦ એ તો ધર્મરાય પટરાણીરે. મુ૦ ૧. એહનાં અંગ ઉપાંગ અનૂપ, એહનું મુખડું મંગળરૂપ; એતો નવરસ રંગ સરૂપ, એહનાં પગલાં રે પ્રણમે ભૂપરે. મુ૦ ૨.

એ તો એક અનેક સ્વભાવ, એતો ભાસે ભાવ વિભાવ; એતો બોલે બહુ પ્રસ્તાવ, એતો ભંગીરે એ તો ભંગી સપ્ત બનાયરે. મુ૦ ૩. એ તો નય ગર્ભિત અવદાત, એહનો તિર્થંકર પદ તાત; એ ચઉ પુરુષારથની માત, એહનાં સઘલાંરે એહનાં સઘલાં અર્થ છે જાતરે. મુ૦ ૪. એહનો ત્રિહું જગમાં ઉદ્યોત, જીપે રવિ શશી દીપક જ્યોત; બીજા વાદીશ્રુત ખદ્યોત, એ તો તારેરે એ તો તારે જિમ જલ પોતરે. મુ૦ ૫. એહને ગણધર કરે શિણગાર, એહને સેવે સહુ અણગાર; એહતો ધુરથી સદા બ્રહ્મચાર, એ તો ત્રિપદીરે એ તો ત્રિપદીનો વિસ્તારરે. મુ૦ ૬. એહથી જાતીનાં વૈર સમાય, બેસે વાઘણ ભેળી ગાય; આવે સુરદેવી સમુદાય, એહને ગાવેરે એહને ગાવે પાપ પલાયરે. મુ૦ ૭. એહને વાંછે નર ને નાર, એહથી નાસે કામ-વિકાર; એહથી ઘર ઘર મંગળ ચ્યાર, એ તો મુનિજિનરે મુનિ-જિન પ્રાણ આધારરે. મુ૦ ૮.

૨૧. શ્રી નમિનાથ સ્તવન.

ખિજમતગારો ખાસો મૂકું ન પાસો, મુજને સમકિત વાસો હો; વપ્રા રાણીના જાયા; સુરનર નાગિંદે ગાયા, મોહન મહેર કરીજે; આશ ધરીને જે આયા અહોનિશ સેવે પાયા, તેહને દીજે દિલાસાહો, વપ્રા રાણીના જાયા. સુ૦ મો૦ ૧. ઘર ઘર ભટકી લાજ ગમાવે, તે સેવક કુણ લેખે હો; વ૦ પતીત પાવન જગજીવન ઔષધી, સરિસ દરિસણ ઉવેખેહો. વ૦ સુ૦ મો૦ ૨. કામ સનેહ દૃષ્ટી રાગને છોડી, ગુણરાગે રઢ મંડીહો; વ૦ પ્રાણ તજે પણ પ્રીત ન છંડે, તેહની કીર્તિ અખંડીહો. વ૦ સુ૦ મો૦ ૩. ક્ષેત્ર કાળાદિક કારણ દાખી, મુજને શું ભોળાવોહો; વ૦ પ્રણુત મ્હારી સાહ્ય તુમ્હારી, અવસર એહ બનાવોહો વ૦ સુ૦ મો૦ ૪. ભૂ જળ યોગે અંકુર શક્તિ, પ્રગટ એહ નહિ છાનોહો; વ૦ ક્ષમા વિજય જિન કરૂણા લહરી, અક્ષય લીલ ખજાનોહો. વ૦ સુ૦ મો૦ ૫.

૨૨. શ્રી નેમિનાથજિન સ્તવન.

તોરણ આવી કંત, પાછા વળીયારે; મુજ ફુરકે દાહિણ અંગ,

તેણે અટકળીયારે. ૧. કુણ જોશી જોયા જોશ, યુગલ કુણ મિલિયારે; કુણ અવગુણ દીઠા આજ, જિણથી ટળીયારે. ૨. જાઓ જાઓરે નહિરે દૂર, શાને છેડોરે; પાતળીઓ શામળ વાન, વાલિમ તેડોરે. ૩. યાદવકુળ તિલક સમાન, એમ ન કીજેરે; એક હાંસુ બીજી હાણી, એમ ખમીજેરે. ૪. ઇહાં વાયે ઝંઝ સમીર, વીજળી ઝબકેરે; બાપીઓ પીઉ પુકારે, હિયડું ચમકેરે. ૫. ડર પાવે દાદુર સોર, નદીઓ માતીરે; ઘન ગર્જારવને જોર, ફાટે છાતીરે. ૬. હરિતાંશ્રક હરિયાં ભૂમિ, નવ રસ રંગેરે; બાવલીયા નવસર હાર, પ્રીતમ સંગેરે. ૭. મેં પૂર્વ કીધાં પાપ, તાપે દાધીરે; પડે આંસુ ધાર વિધાખ, વેલડી વાધીરે. ૮. મુને ચઢાવી મેરૂ શિશ, પાડી હેઠીરે; કેમ સહવાયે મહારાય, વિરહ અંગીઠીરે. ૯. મુને પરણી પ્રાણ આધાર, સંયમ લેજ્યોરે; હું પતિવ્રતા છું સ્વામી, સાથી વસજ્યોરે. ૧૦. એમ આઠ ભવાંરી પ્રીત, પીઉડા પળશેરે; મુજ મનહ મનોરથ નાથ, પૂરણ ફળશેરે. ૧૧. હવે ચ્યાર મહાવ્રત સાર, હેડી દીધીરે; રંગીલી રાજુલ નારી, પ્રેમે લીધીરે. ૧૨. મૈત્રાદિક ભાવના ચ્યાર, ચૅારી બાંધીરે; દહી ધ્યાનાનળ સળગાયા, કર્મ ઉપાધિરે. ૧૩. થયો રત્નત્રયી કંસાર, એકા ભાવેરે; આરોગે વર ને નારી, શુદ્ધ સ્વભાવેરે. ૧૪. તજી ચંચળતા ત્રિક યોગ, દંપતિ મિળિયારે; શ્રી ક્ષમાવિજય જિન નેમ, અનુભવ કળિયારે. ૧૫.

૨૩. શ્રી પાર્શ્વનાથજિન સ્તવન.

પરમ પુરૂષ પરમાતમા સાહિબજી, પુરીસાદાણી પાસ હો; ભવ સુખરા ભમર, થાંસે વિનતી સાહિબજી. અવસર પામી માળણું, સા૦ સફળ કરો અરદાસ હો. શિ૦ ૧. હોય નંદન મોહ ભૂપરા, સા૦ તિણે કર્યો જગ ધંધોળ હો; શિ૦ દ્વેષ કરિ રાગ કેહસરી, સા૦ કુના રાણા સોળ હો. શિ૦ ૨. મિથ્યા મુહતો આગળો, સા૦ કામ ક સિરદાર હો; શિ૦ ત્રણ રૂપ ધરી તેહ રમે, સા૦ હાસ્યાદિક રવાર હો. શિ૦ ૩. મોહ મહીપરા જોરથી, સા૦ જગ સઘળો થયો હો; શિ૦ હરિહર સુરનર સહુ નમ્યા, સા૦ જકડી કર્મની

ઘેર હો. શિ૦ ભવતિથિ ચૌગતિ ચોકમાં, સા૦ લોક કરે પોકાર હો; શિ૦ આપ ઉદાસ થઇ રહ્યા, સા૦ ઇમ કીમ રહેશે કાર હો. શિ૦ ૫. ક્ષપકશ્રેણિરી ગજઘટા, સા૦ હલકારો અરિહંતહો; શિ૦ નાણ ખડગ મુજ કર દીયો, સા૦ ક્ષણમાં કરૂ અરી હંત. મિ૦ ૬. કરૂણા નયણ કટાક્ષથી, સા૦ રિપુદળ હોએ વિસરાળહો; શિ૦ ક્ષમાવિજય જિન સંપદા, સા૦ પ્રગટે ઝાકઝમાળહો. શિ૦ ૭.

૨૪. શ્રી મહાવીરજિન સ્તવન.

વીર જિણંદ જગત ઉપગારી, મિથ્યા ધામ નિવારીજી; દેશના અમૃતધારા વરસી, પર પરણતિ સવિ વારીજી. વી૦ ૧. પંચમ આરે જેહનો શાસન, દોય હજાર ને ચ્યારજી; યુગ પ્રધાન સૂરીસર વહશે, સુવિહિત મુનિ આધારજી. વી૦ ૨. ઉત્તમ આચારજ મુનિ અજ્જા, ભાવક ભાવિકા અચ્છજી; લવણ જલધિમાંહિ મીઠા જલ, પીવે સીંગીમચ્છજી. વી૦ ૩. દશ અછેરે દુખિત ભરતે, બહુ મત ભેદ કરાળજી; જિન કેવળી પૂરવ ધર વિરહે, ફણિ ધસમ પંચમ કાળજી. વી૦ ૪. તેહનો ઝહર નિવારણ મણી સમ, તુમ્હ આગમ તુજ બિંબજી; નિશિ દીપક પ્રવહણ જિમ દરીએ, મરૂમાં સુરતરુ લુંબજી. વી૦ ૫. જૈનાગમ વક્તા ને શ્રોતા, સ્યાદ્વાદે શુચિ બોધજી; કળિકાળે પણ પ્રભુ તુમ્હ શાસન, વરતે છે અવિરોધજી. વી૦ ૬. મ્હારે તો સુખમાંથી દુખમાં, અવસર પુણ્ય નિધાનજી; ક્ષમાવિજય જિન વીર સદાગમ, પામ્યો સિદ્ધિ નિદાનજી. વી૦ ૭.

૫૧. શ્રી ઉદયરત્નજી કૃત ચોવિશી.

૧. શ્રી ઋષભદેવજિન સ્તવન.

મરૂદેવીનો નંદ માહરો, સ્વામી સાચોરે; શિવવધુની ચાહ કરો તો, એહને યાચોરો. મ૦ ૧. કેવલ કાચના કુંપા જેહવો, પિંડ કાચોરે; સત્ય સરુપી સાહિબો એહને, રંગે રાચોરે. મ૦ ૨. યમરાજાના મુખડા ઉપર, દેઇ તમાચોરે; અમર થઇ ઉદયરત્ન પ્રભુ શું, મિલી માચોરે. મ૦ ૩.

૨. શ્રી અજિતનાથજિન સ્તવન.

વિષયને વિસારી, વિજયાનંદ વંદોરે; આનંદપદનો એ અધિ-

કારી, સુખનો કંદોરે. વિ૦ ૧. નામ લેતાં જે નિશ્ચય ફેડે, ભવનો ફંદોરે; જનમ મરણ જરાને ટાળી, દુઃખનો દંદોરે. વિ૦ ૨. જગજીવન જે જગ જયકારી, જગતીચંદોરે; ઉદયરત્ન પ્રભુ પર ઉપગારી, પરમાનંદોરે. વિ૦ ૩.

૩. શ્રી સંભવનાથજિન સ્તવન.

દીન દયાકર દેવ; સંભવનાથ દીઠોરે; સાકર ને સુધા થકી પણ, લાગે મીઠોરે. દી૦ ૧. ક્રોધ રહ્યો ચંડાળની પરે, દૂરે બીઠોરે; અજ્ઞાનરૂપ અંધકારનો હવે, વેગ નીઠોરે. દી૦ ૨. ભલી પરે ભગવંત મુને, ભગતે તૂઠોરે; ઉદય કહે માહરે, આજ દૂધે મેહ વૂઠોરે. દી૦ ૩.

૪. શ્રી અભિનંદનજિન સ્તવન.

સિદ્ધારથના સુતના પ્રેમે, પાય પૂજોરે; દુનિયામાંહિ એહ સરિખો, દેવ ન દૂજોરે. સિ૦ ૧. મોહરાયની ફોજ દેખી, કાં તુમે ધ્રુજોરે; અભિનંદનની ઓઠે રહીને, જોરે ઝુઝોરે. સિ૦ ૨. શરણાગતનો એ અધિકારી, બુઝો બુઝોરે; ઉદય પ્રભુ શું મળી મનની, કરીયે ગુજોરે. સિ૦ ૩.

૫. શ્રી સુમતિનાથજિન સ્તવન.

સુમતિકારી સુમતિવારૂ, સુમતિ સેવોરે; કુમતિનું જે મૂલ કાપે, દેવ દેવોરે. સુ૦ ૧. ભવજંજીરનાં બંધ દે ભાગી, દેખતાં ખેવોરે; દરસન તેહનું દેખવા મુહને, લાગી ટેવોરે. સુ૦ ૨. કોડિ સુમંગલકારી સુમંગલા-સુત એહવોરે; ઉદય પ્રભુ એ મુજરો મ્હારો, માની લેવોરે. સુ૦ ૩.

૬. શ્રી પદ્મપ્રભુજિન સ્તવન.

લાલ જાસૂદના ફૂલ સો વારૂં, વાન દેહનોરે; ભુવન મોહન પદ્મ પ્રભુ, નામ જેહનોરે. લા૦ ૧. બોધબીજ વધારવા જેમ, ગુણ મેહનોરે; મન વચન કાયા કરી હું, દાસ તેહનોરે. લા૦ ૨. ચંદ ચકોર પરે તુજને ચહું, બાંધ્યો નેહનોરે; ઉદયરત્ન કહે મુજ પ્રભુ, એ છે નગીનોરે. લા૦ ૩.

૭. શ્રી સુપાર્શ્વજિન સ્તવન.

સુપાસજી તાહરૂં મુખડું જોતાં, રંગભીનોરે; જાણે પંકજની

પાંખડી ઉપર, ભમર લીનોરે. સુ૦ ૧. હેત ધરી મેં તાહરે હાથે, દિલ્લ દીનોરે; મનડા માંહિ આવે તું મોહન, મેહેલી કીનોરે. સુ૦ ૨. દેવ બીજો હું કોઇ ન દેખું, તુંજ સમીનોરે, ઉદયરત્ન કહે મુજ પ્રભુ, એ છે નગીનોરે. સુ૦ ૩.

૮. શ્રી ચંદ્રપ્રભુજિન સ્તવન.

ચંદ્રપ્રભુના મુખની સોહે, કાંતિ સારીરે; કોડિ ચંદ્રમા નાખું વારી, હું બલિહારીરે. ચં૦ ૧. શ્વેત રજતસી જ્યોતિ બિરાજે, તનની તાહરીરે; આશક થઇ તે ઉપર ભમે, આંખડી માહરીરે. ચં૦ ૨. ભાવ ધરી તુજને ભેટે જે, નર ને નારીરે; ઉદયરત્ન પ્રભુ પાર ઉતારે, ભવજલ તારીરે. ચં૦ ૩.

૯. શ્રી સુવિધિજિન સ્તવન.

સુવિધિ સાહિબ શું મન્ન માહરૂં, થયું મગન્નરે; જિહાં જોઉં તિહાં તુજને દેખું, લાગી લગનરે. સુ૦ ૧. મનડામાં જિમ મોર ઇચ્છે, ગાજે ગગનરે; ચિતડામાં જિમ કોયલ ચાહે, માસ ફગન્નરે. સુ૦ ૨. એહવી તુજ શું આસકી મુને, ભરું ડગન રે; જોર જસ ફોજનો તું,એક ડગનરે. સુવિધિ૦ ૩. પંચ ઇંદ્ર રૂપ શ્યુનો જે, કરીય નગનરે; ઉદયરત્ન પ્રભુ મિલી તેશું, ખાય સોગનરે. સુ૦ ૪.

૧૦. શ્રી શીતલનાથજિન સ્તવન.

શીતલ શીતલનાથ સેવો, ગર્વ ગાળીરે; ભવ દાવાનળ ભંજવાને, મેઘમાળીરે. શી૦ ૧. આશ્રવ રૂંધી એક બુદ્ધિ, આસન વાળીરે; ધ્યાન એહનું મનમાં ધરો, લેઇ તાળીરે. શી૦ ૨. કામને બાળી ક્રોધને ટાળી, રાગને ગાળીરે; ઉદય પ્રભુનું ધ્યાન ધરતાં, નિત દીવાળીરે. શી૦ ૩.

૧૧. શ્રી શ્રેયાંસનાથજિન સ્તવન.

મૂરતિ જોતાં શ્રેયાંસની માહરૂં, મનડું મોહ્યુંરે; ભાવે ભેટતાં ભવના દુઃખનું, ખાંપણ ખોયુંરે. મૂ૦ ૧. નાથજી માહરી નેહની નિજરે, સાહમું જોયુંરે; મહિર લહિ માહારાજની મેં તો, પાપ

ધોયુંરે. મૂ૦ ૨. શુદ્ધ સમકિત રૂપ શિવનું, બીજ બોહ્યુંરે; ઉદય-રત્ન પ્રભુ પામતાં ભાગ્ય, અધિક સોહ્યુંરે. મૂ૦ ૩.

૧૨. શ્રી વાસુપૂજ્યજિન સ્તવન.

જૂઓ જૂઓરે જયાનંદ જોતાં, હર્ષ થયોરે; સુરગરૂ પણ પાર ન પામે, ન જાય કહ્યોરે. જૂ૦ ૧. ભવ અટવીમાં ભમતાં બહુ, કાળ ગયોરે; કોઇ પુણ્ય કલ્લોલથી અવસર મેં, આજ લહ્યોરે. જૂ૦ ૨. શ્રી વાસુપૂજ્યને વાંદતાં સઘળો, દુઃખ દહ્યોરે; ઉદયરત્ન પ્રભુ અંગી કરીને, બાંહિ ગ્રહ્યોરે. જૂ૦ ૩.

૧૩. શ્રી વિમલનાથજિન સ્તવન.

વિમલ તાહરૂં રૂપ જોતાં, રઢિ લાગીરે; દુઃખડાં ગયાં વિસરી ને ભૂખડી ભાગીરે. વિ૦ ૧. કુમતિયે માહરી કેડ તજી, સુમતિ જાગીરે; ક્રોધ માન માયા લોભે, શિખ માગીરે. વિ૦ ૨. પંચ વિષય વિકારનો હવે, થયો ત્યાગીરે; ઉદયરત્ન કહે આજથી, હું તો તાહરો રાગીરે. વિ૦ ૩.

૧૪. શ્રી અનંતજિન સ્તવન.

અનંત તાહરા મુખડા ઉપર, વારી જાઉંરે; મુગતિની મુને મોજ દીજે, ગુણ ગાઉંરે. અ૦ ૧. એક રસો હું તલસું તુને, ધ્યાન ધ્યાઉંરે; તુજ મિલવાને કારણ તાહરો, દાસ થાઉંરે. અ૦ ૨. ભજન તાહરો ભવો ભવે, ચિત્તમાં ચાહુંરે; ઉદયરત્ન પ્રભુ જો મિલે તો, છેડો સાહુંરે. અ૦ ૩.

૧૫. શ્રી ધર્મનાથજિન સ્તવન.

વારૂરે વાહલા વારૂ તું તો, મેં દિલ વાહીરે; મુજને મોહ લગાડયો પોતે, બેપરવાહીરે. વા૦ ૧. હવે હું હઠ લેઇ બેઠો, ચરણ સાહીરે; કેઈ પેરે મ્હેલાવશો કહોને, દ્યો બતાઈરે. વા૦ ૨. કોડ ગમે જો તુજશું, કરૂં ગહિલાઇરે; તો પણ તું પ્રભુ ધર્મ ધારી, લ્યો નિવાહીરે. વા૦ ૩. તું તાહરા અધિકાર સાહમું, જોને ચાહિરે; ઉદય પ્રભુ ગુનહીનને તારતાં, છે વડાઈરે. વા૦ ૪.

૧૬. શ્રી શાંતિનાથજિન સ્તવન.

પોસહમાં પારેવડે રાખ્યો, શરણ લેઈરે; તન સાટે વાડયો

અભય-દાન દેઇરે. પો૦ ૧. અનાથ જીવનો નાથ કહાવે, ગુણનો ગેહીરે; તો મુજને પ્રભુ તારતાં કહો, એ વાત કેહીરે. પો૦ ૨. ગરીબ નિવાજ તું ગિરૂઓ સાહિબ, શાંતિ સનેહીરે; ઉદયરત્ન પ્રભુ તુજ શું બાંધી, પ્રીત અછેહીરે. પો૦ ૩.

૧૭. શ્રી કુંથુનાથજિન સ્તવન.

વાઇ વાઇરે અમરી વીણ વાજે, મૃદંગ રણકેરે; ઠમક પાય વિછુવા ઠમકે, ભેરી ભણકેરે. વા૦ ૧. ઘમ ઘમ ઘમ ઘુઘરી ઘમકે, ઝાંઝરી ઝમકેરે; નૃત્ય કરતી દેવાંગના જાણે, દામની દમકેરે. વા૦ ૨. દૌ દૌ કિંદૌ દુંદભિ વાજે, ચૂડી ખલકેરે; ફૂદડી લેતાં ફૂદડીતી ફરકે, ઝાલ ઝબૂકેરે. વા૦ ૩. કુંથુ આગે ઇમ નાચ નાચે, ચાલને ચમકેરે; ઉદય પ્રભુ બોધ બીજ આપે, ઢોલને ઢમકેરે. વા૦ ૪.

૧૮. શ્રી અરનાથજિન સ્તવન.

અરનાથ તાહરી આંખડીયે મુજ, કામણ કીધુંરે; એક લ્હેજામાં મનડું માહરૂં, હરી લીધુંરે. અ૦ ૧. તુજ નયણે વયણે માહરે, અમૃત પીધુંરે; જન્મ જરાનું જોર ભાગ્યું, કાજ સીધુંરે. અ૦ ૨. દુર્ગતિનાં સરવે દુ:ખનું હવે, દ્વાર દીધુંરે; ઉદયરત્ન પ્રભુ શિવ-પથનું મેં, સંબલ લીધુંરે. અ૦ ૩.

૧૯. શ્રી મલ્લિનાથજિન સ્તવન.

તુજ સરીખો પ્રભુ તુંજ દીસે, જોતાં ઘરમાંરે; અવર દેવ કુણ એહવો બલીયો, હરિ હરમાંરે. તુ૦ ૧. તાહરા અંગનો લટકો મટકો, નારી નરમાંરે; મહીમંડલમાં કોઇ ન આવે, માહરા હરમાંરે. તુ૦ ૨. મલ્લિજિન આવીને માહરા, મનમંદિરમાંરે; ઉદયરત્ન પ્રભુ આવી વસો, તું નિજરમાંરે. તુ૦ ૩.

૨૦. શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામીજિન સ્તવન.

મુનિસુવ્રત મહારાજ માહરા, મનનો વાસીરે; આશા દાસી કરીને થયો, તું ઉદાસીરે. મુ૦ ૧. મુક્તિ વિલાસી તું અવિનાશી, ભવની ફાંસીરે; ભજીને ભગવંત થયો તું, સહજ વિલાસીરે. મુ૦ ૨. ચૌદ રાજ પ્રમાણ લોકાલોક પ્રકાશીરે; ઉદયરત્ન પ્રભુ અંતરજામી, જ્યોતિ વિકાસીરે. મુ૦ ૩.

૨૧. શ્રી નમિનાથજિન સ્તવન.

નમિ નિરંજન નાથ નિર્મલ, ધરું ધ્યાનેરે; સુંદર જેહનો રૂપ સોહે, સોવન વાનેરે. ન૦ ૧. વેણુ તાહરા હું સુણવા રસીયો, એક તાનેરે; નેણ માહરાં રહ્યાં છે તરસી, નિરખવાનેરે. ન૦ ૨. એક પલક જો રહસ્ય પામું, કોઇક થાનેરે; હું તું અંતરમેં હળી મળું, અભેદ ગ્નાનેરે. ન૦ ૩. આઠ પહોર હું તુજ આરાધું, ગાવું ગાનેરે; ઉદયરત્ન પ્રભુ નિહાલ કીજે, બોધિદાનેરે. ન૦ ૪.

૨૨. શ્રી નેમીનાથજિન સ્તવન.

બોલ બોલેરે પ્રીતમ મુજશું બોલ, મ્હેલી આંટોરે; પગલે પગલે પીડે મુજને, પ્રેમનો કાંટોરે. બો૦ ૧. રાજેમતી કહે છોડ છબીલા, મનનો ગાંઠોરે; જિહાં ગાંઠો તિહાં રસ નહિ જિમ, શેલડી સાંઠોરે. બો૦ ૨. નવ ભવનો મુને આપને નેમજી, નેહનો આંટોરે; ધોયો કિમ ધોવાય જાદવજી, પ્રીતનો છાંટોરે. બો૦ ૩. નેમ રાજુલ બે મુગતિ પોહતાં, વિરહ નાઠોરે; ઉદયરત્ન કહે આપને સ્વામી, ભવનો કાંઠોરે. બો૦ ૪.

૨૩. શ્રી પાર્શ્વનાથજિન સ્તવન.

ચાલ ચાલરે કુમર ચાલ તાહરી, ચાલ ગમેરે; તુજ દીઠડા વિના મીઠડા માહરા, પ્રાણ ભમેરે. ચા૦ ૧. ખોળા માંહિ પડતું મેહલે, રીસે દમેરે; માવડી વિના આવડું ખુંધું, કુણ ખમેરે. ચા૦ ૨. માતા વામા કહે મુખડું જોતાં, દુખડાં શમેરે; લળિ લળિ ઉદયરત્ન પ્રભુ, તુજને નમેરે. ચા૦ ૩.

૨૪. શ્રી મહાવીરજિન સ્તવન.

આવ આવરે માહરા મનડા માંહે, તું છે પ્યારોરે; હરિહરાદિક દેવ ફૂંતી, હું છું ન્યારોરે. આ૦ ૧. અહો મહાવીર ગંભીર તું તો, નાથ માહરોરે; હું નમું તુને ગમે મુને, સાથ તાહરોરે. આ૦ ૨. આહી સાહીરે મીઠડા હાથ માહરા, વૈરી વારોરે; દે દે રે દર્શન દેવ મુને, દે ને લારોરે. આ૦ ૩. તું વિના ત્રિલોકમેં કેહનો, નથી ચારોરે; સંસાર પારાવારનો સ્વામી, આપને આરોરે.

આ૦ ૪. ઉદયરત્ન પ્રભુ જગમેં જોતાં તું છે તારોરે; તાર તાર રે મુને તાર તું, સંસાર અસારોરે. આ૦ ૫.

પર. સ્નાત્ર તથા પૂજા વિભાગ

સ્નાત્ર ભણાવવામાં જરૂર પડતી ચીજોના દોહા

ત્રણ બાજોઠ, સિંહાસને, થાપી કળશો, થાળ; ચામર, દર્પણ ઘંટને, આરતી, મંગળ, સાર. ૧. વાળાકુંચી, કેસરે, પાણી, અંગ પખાળ; અંગલુહણા, દુધ, દહીં, અને ઘી, સાકર, સોહાય. ૨. નાડાછડી, કંકુ, લઈ, ચોખા, મીઠું, ધાર; માટી, પણ આગે ધરી, શ્રીફળ, કપૂર, ઉંનસ. ૩. રૂપાનાણું મેળવી, પુલ, ધુપ, મનોહાર; એ પૈસા, મૂકીને, ચંદરવો, સોભાવ. ૪. તોરણ, પંખો, ફેરવી, અગ્નિ, દીપક ધાર; ફાનસ, પણ સાથે લઈ, ભાવધરો મનોહાર. ૫. એમ ચોત્રીશ વસ્તુથી, જે કરશે આ સ્નાત્ર, પામે સુખ સંસારના, ફળશે વાંછીત આશા. ૬.

શ્રી સ્નાત્ર પૂજાની વિધિ.

પ્રથમ ત્રણ ગઢને બદલે ત્રણ બાજોઠ મૂકીને ઉપલા બાજોઠને મધ્યભાગે કેશર (કુંકુમ)નો સાથીઓ કરવો, અને તેના આગળ કેશર (કુંકુમ)ના સાથીઆ ચાર કરીને ઉપર અક્ષત નાંખવા તથા ફળ મૂકવાં, વચલા સાથીઆ ઉપર રૂપાનાણું મૂકવું, અને ચારે સાથીઆ ઉપર કલશો નાડાછડી બાંધી સ્થાપવા. તેમાં પંચામૃત કરી જલ ભરવું, તથા વચલા સાથીઆ ઉપર થાળ મૂકી કેશરનો સાથીઓ કરી અક્ષત નાંખી ફળ મૂકી નવકાર ત્રણ ગણી પ્રભુને પધરાવવા. પછી બે સ્નાત્રીઆઓને ઉભા રાખીને ત્રણ નવકાર ગણાવવા. પછી પ્રભુના જમણા પગના અંગુઠે કળશમાંથી જલ રેડવું, અને અંગલુહણાં ત્રણ કરવાં. પછી કેશરથી પૂજા કરી હાથ ધૂપીને સ્નાત્રીઆના જમણા હાથમાં કેશરનો ચાંલ્લો કરવો, પછી કુસુમાંજલિ (ફૂલ) હોય તે હાથમાં આપવાં. પ્રતિમાજીની જમણી બાજુએ પ્રતિમાજીની નાસિકા સુધી ઉંચો ઘીનો દીવો મૂકવો. પછી નીચે પ્રમાણે કહેવું.

૫૩. પંડિત શ્રી દેવચંદ્રજી સ્નાત્ર પૂજા.

ઢાલ પહેલી

ચઉતિસે અઇસય જુઓ, વચનાતિસય જુત્ત; સો પરમેસર દેખી ભવિ, સિંહાસણ સંપત્તિ. (ઢાલ) સિંહાસણ બેઠા જગભાણુ, દેખી ભવિક જન ગુણ મણિ ખાણુ; જે દીઠે તુજ નિરમલ નાણુ, લહિએ પરમ મહોદય ઠાણુ; કુસુમાંજલિ મેલો આદિ જિણંદા. તોરા ચરણ કમલ સેવે ચોસઠ ઇંદા. ૧. (ગાથા) જો નિયગુણુ પજ્જવ રમ્યો, તસુ અનુભવ એગંત; સુહ પુગ્ગલ આરોપતાં, જોતસુ રંગ નિરંત્ત. ૨. (ઢાલ) જે નિજ આતમ ગુણ આણંદી, પુગ્ગલ સંગે જેહ અફંદી; જે પરમેશ્વર નિજ પદ લીન, પૂજો પ્રણમો ભવ્ય અદીન; કુસુમાંજલિ મેલો શાંતિ જિણંદા. તોરા૦ ૨. (ગાથા) નિમ્મલ નાણ પયાસકર, નિમ્મલ ગુણ સંપન્ન; નિમ્મલ ધમ્મોવએસ કર, સો પરમપ્પા ધન્ન. ૩. (ઢાલ) લોકાલોક પ્રકાશ નાણી, ભવિજન તારણ જેહની વાણી; પરમાનંદ તણી નીશાણી, તસુ ભગતે મુજ મતિ ઠહરાણી; કુંસુમાંજલિ મેલો નેમિ જિણંદા. તોરા૦ ૩. (ગાથા) જે સિઝ્ઝા સિઝ્ઝંતિ જે, સિઝ્ઝિ સંતિ અણંત; જસુ આલંબન ઠવિય મણ, સો સેવો અરિહંત. (ઢાલ) શિવ સુખ કારણ જે ત્રિકાલે, સમપરિણામે જગત નિહાલે; ઉત્તમ સાધન માર્ગ દેખાડે, ઇંદ્રાદ્રિક જસુ ચરણ પખાલે; કુસુમાંજલિ મેલો પાસ જિણંદા. તોરા૦ ૪ (ગાથા) સમદિઠ્ઠી દેસ જય, સાહુ સાહુણી સાર; આચારિજ ઉવઝાય મુણિ, જો નિમ્મલ આધાર. (ઢાલ) ચઉવ્વિહ સંઘે જે મન ધાર્યું મોક્ષ તણું કારણ નિરધાર્યું; વિવિહ કુસુમ વર જાતિ ગહેવી, તસુ ચરણે પ્રણમંત ઠવેવી; કુસુમાંજલિ મેલો વીર જણંદા. તોરા૦ ૬ (વસ્તુછંદ) સયલ જિનવર સયલ જિનવર, નમિય મનરંગ; કલ્લાણ કવિહિ સંઠવિય, કરિણ ધમ્મ સુપવિત્ત; સુંદર સય ઇગલસત્તરિ તિથ્થયરં, ઇગ સમય વિરહંતિ મહીયલ; ચવણ સમય ઇગિવીસ જિણ, જમ્મ સમય ઇગવીસ; ભત્તિય ભાવે પૂજીયા, કરો સંઘ સુજગીસ. ૧.

ઢાલ બીજી

ભવ ત્રીજે સમકિત ગુણ રમ્યા, જિનભકિત પ્રમુખ ગુણ પરિણમ્યા; તજી ઇંદ્રિય સુખ આસંશના, કરી સ્થાનક વીશની સેવના. ૧. અતિ રાગ પ્રશસ્ત પ્રભાવતા, મન ભાવના એહવી ભાવતા; સવિ જીવ કરૂં શાસન રસી, ઇસી ભાવદયા મન ઉલ્લસી. ૨. લહી પરિણામ એહવું ભલું, નિપજાવી જિનપદ નિર્મલું; આયુ બંધ વચે એક ભવ કરી, શ્રધ્ધા સંવેગે તે થિર ધરી. ૩. ત્યાંથી ચવિય લહે નરભવ ઉદાર, ભરતે તેમ ઐરવતેજ સાર; મહાવિદેહે વિજયે વર પ્રધાન, મધ્ય ખંડે અવતરે જિન નિધાન. ૪.

ઢાલ ત્રીજી

પુણ્યે સુપનાહ દેખે, મન માંહે હર્ષ વિશેષે; ગજવર ઉજ્વલ સુંદર, નિર્મલ વૃષભ મનોહર. ૧. નિર્ભય કેસરી સિંહ, લક્ષ્મી અતિહી અબીહી; અનુપમ ફૂલની માલ, નિર્મલ શશિ સુકોમલ. ૨. તેજે તરણી અતિ દીપે, ઇંદ્ર ધ્વજા જગઝીપે; પૂરણ કલશ પડુર, પદ્મ સરોવર પૂર. ૩. અગ્યારમે રયણાયર, દેખે માતા ગુણ સાયર; બારમે ભુવન વિમાન, તેરમે અનુપમ રત્ન નિધાન. ૪. અગ્નિશિખા નિધુર્મ, દેખે માતાજી અનોપમ; હરખી રાયને ભાસે, રાજા અરથ પ્રકાશે. ૫. જગપતિ જિનવર સુખકર, હોશે પુત્ર મનોહર; ઇંદ્રાદિક જસુ નમશે, સકલ મનોરથ ફલશે. ૬. (વસ્તુ છંદ) પુણ્યઉદય પુણ્યઉદય ઉપન્ન જિનનાહ, માતા તવ રયણી સમે; દેખી સુપન હરખંતી જાગીય, સુપન કહી નિજ કંતને; સુપન અરથ સાંભલો સોભાગીય, ત્રિભુવન તિલક મહાગુણી; હોશે પુત્ર નિધાન, ઇંદ્રાદિક જસુ પાય નમી, કરશે સિદ્ધિ વિધાન. ૧.

ઢાલ ચોથી

સોહમપતિ આસન કંપીઓ, દેઇ અવધિ મન આણંદીયો એ; નિજ આતમ નિર્મલ કરણ કામ, ભવજલ તારણ પ્રગટ્યો ઝહાજ. ૧. ભવઅડવી પારગ સથ્થવાહ, કેવલનાણાઇયિ ગુણ અગાહ; શિવ

સાધન ગુણ અંકૂરો જેહ, કાહણ ઉલટ્યો આસાઢિ મેહ. ૨. હરખે વિકસી તવ રોમરાય, વલયાદિકમાં નિજ તનુ ન માય; સિંહાસનથી ઉઠયો સુરિંદ, પ્રણમંતો જિન આનંદ કંદ. ૩. સગ અડ પય સાહમો આવિ તથ્થ, કરી અંજલિઇય પ્રણમીય મથ્થ; મુખે ભાખે એ ક્ષણ આજ સાર, તિયલોય પહુ દીઠો ઉદાર. ૪. રે રે નિસુણો સુર લોય દેવ, વિષયાનલ તાપિત તુમ સવેવ; તસુ શાંતિ કરણ જલધર સમાન, મિથ્યા વિષ ચુરણ ગરુડવાન. ૫. તે દેવ સકલ તારણ સમથ્થ, પ્રગટ્યો તસ પ્રણમી હુવો સનથ્થ; એમ જંપી શક્ર સ્તવ કરેવિ, તવ દેવ દેવી હરખે સુણેવિ. ૬. ગાવે તવ રંભા ગીત ગાન, સુરલોક હુવો મંગલ નિધાન; નરક્ષેત્રે આ રજવંસ ઠામ, જિનરાજ વધે સુર હર્ષ ધામ. ૭. પિતા માતા ઘરે ઓચ્છવ અશેષ, જિનશાસન મંગલ અતિ વિશેષ; સુરપતિ દેવાદિક હર્ષ સંગ, સંયમ અર્થિ જનને ઉમંગ. ૮. શુભ વેલા લગને તીર્થ નાથ, જનમ્યા ઇંદ્રાદિક હર્ષ સાથ; સુખ પામ્યા ત્રિભુવન સર્વ જીવ, વધાઈ વધાઈ થઇ અતીવ. ૯.

ઢાલ પાંચમી

શ્રી તીર્થપતિનું કલશ મજ્જન, ગાઇએ સુખકાર, નરખિત્ત મંડણ દુહ વિહંડણ, ભવિક મન આધાર; તિહાં રાવ રાણા હર્ષ ઓચ્છવ, થયો જગ જયકાર, દિશિ કુમરી અવધિ વિશેષ જાણી, લહ્યો હર્ષ અપાર. ૧. નિય અમર અમરી સંગ કુમરી, ગાવતી ગુણ છંદ, જિન જનની પાસે આવી પોહોતી, ગહગહતી આણંદ; હે માય ! તેં જિનરાજ જાયો, શુચિ વધાર્યો રમ્મ, અમ જમ્મ નિર્મલ કરણ કારણ, કરીશ સુઇકમ્મ. ૨. તિહાં ભૂમિ શોધન દીપ દર્પણ, વાય વીંજણ ધાર, તિહાં કરીય કદલીગેહ જિનવર, જનની મજ્જનકાર; વરરાખડી જિન પાણિ બાંધી, દીએ એમ આશીષ, જુગ કોડા કોડિ ચિરંજીવો, ધર્મ દાયક ઇશ. ૩.

ઢાલ છઠ્ઠી

જિન રયણીજી, દશોદિશિ, ઉજ્જવલતા ધરે, શુભ લગ્નેજી,

જ્યોતિષ ચક્ર તે સંચરે; જિન જનમ્યાજી, જેણે અવસર માતા ઘરે, તેણે અવસરજી, ઇંદ્રાસન પણ થરહરે. (ત્રોટક) થરહરે આસન ઇંદ્ર ચિંતે, કોણ અવસર એ બન્યો, જિન જન્મ ઉત્સવ કાલ જાણી, અતિહી આનંદ ઉપન્યો; જિન સિદ્ધિ સંપતિ હેતુ જિનવર, જાણી ભગતે ઉમહ્યો, વિકસિત વદન પ્રમોદ વધતે, દેવનાયક ગહ-ગહ્યો. ૧. (ઢાલ) તવ સુરપતિ જી, ઘંટા નાદ કરાવ એ, સુરલોકે જી, ઘોષણા એહ દેવરાવ એ; નરક્ષેત્રે જી, જિનવર જન્મ હુઓ અછે, તસુ ભગતે જી, સુરપતિ મંદિર ગિરિ ગચ્છે. (ત્રોટક) ગચ્છંતિ મંદર શિખર ઉપર, ભુવન જીવન જિન તણો, જિન જન્મ ઉત્સવ કરણ કારણ, આવજો સવિ સુરગણો; તુમ શુદ્ધ સમક્તિ થાશે નિર્મલ, દેવાધિદેવ નિહાલતાં, આપણા પાતક સર્વ જાશે, નાથ ચરણ પખાલતાં ૨. (ઢાલ) એમ સાંભલી જી, સુરવર કોડિ બહુ મલી, જિન વંદનજી, મંદરગિરિ સામા ચલી; સોહમપતિ જી, જિનજનની ઘરે આવિયા, જિન માતાજી, વંદી સ્વામી વધાવિયા. (ત્રોટક) વધાવિયા જિન હર્ષ બહુલે, ધન્ય હું કૃત પુણ્ય એ, ત્રૈલોકય નાયક દેવ દીઠો, મુજ સમો કોણ અન્ય એ; હે જગત જનની! પુત્ર તુમચો, મેરૂ મજ્જન વર કરી, ઉત્સંગ તુમચે વલીય થાપીશ, આતમા પુણ્યે ભરી. ૩. (ઢાલ) સુર નાયકજી, જિન નિજકર કમલે ઠવ્યા, પંચ રૂપેજી, અતિશે મહિમાએ સ્તવ્યા; નાટક વિધિજી,તવ બત્રીશ આગલ વહે, સુર કોડિજી, જિન દર્શનને ઉમહે. (ત્રોટક) સુર કોડા કોડિ નાચતી વલી, નાથ શુચિ ગુણ ગાવતી, અપ્સરા કોડી હાથ જોડી, હાવ ભાવ દેખાવતી; જયો જયો તું જિનરાજ જગગુરૂ, એમ દે આશીષ એ, અમ્હ ત્રાણ શરણ આધાર જીવન, એક તું જગદીશ એ. ૪. (ઢાલ) સુર ગિરિવર જી, પાંડુક વનમેં ચિહું દિશે, ગિરિ શૈલ પર જી, સિંહાસન સાસય વસે; તિહાં આણી જી, શક્રે જિન ખોલે ગ્રહ્યા, ચોસઠે જી, તિહાં સુરપતિ આવી રહ્યા. (ત્રોટક) આવિયા સુરપતિ સર્વ ભગતે, કલશ શ્રેણિ બનાવ એ, સિદ્ધાર્થ પમુહા તીર્થ ઔષધિ, સર્વ વસ્તુ અણાવ એ; અચુઅપતિ તિહાં હુકમ કીનો, દેવ કોડા કોડિને, જિન મજ્જ-નારથ નિર લાવો, સર્વે સુર કર જોડીને. ૫.

ઢાલ સાતમી

આત્મસાધન રસી દેવકોડી હુલ્લસી, ઉલ્લસીને ધસી ખીરસાગર દિશી; પઉમદહ આદિદહ ગંગપમુહા નઈ, તીર્થજલ અમલ લેવા ભણી તે ગઈ. ૧. જાતિ અડ કલશ કરી સહસ અઠ્ઠોતરા, છત્ર ચામર સિંહાસણ શુભતરા; ઉપગરણ પુપ્ફ ચંગેરિ પમુહા સવે, આગમે ભાખિયા તેમ આણી ઠવે. ૨. તીર્થજલ ભરિય કર કલશ કરી દેવતા, ગાવતા ધર્મ ઉન્નતિ રેતા; તિરિય નર અમરને હર્ષ ઉપજાવતા, ધન્ય અમ્હ શક્તિ શુચિ ભક્તિ એમ ભાવતા. ૩. સમક્તિ બીજ નિજ આત્મ આરોપતા, કલશ પાણી મિષે ભક્તિજલ સીંચતા; મેરૂ સિંહરેસરે સર્વ આવ્યા વહી; શક્ર ઉત્સંગ જિન દેખી મન ગહગહી. ૪. (વસ્તુ છંદ) હંહો દેવા હંહો દેવા, અણાઈ કાલો, અદિટ્ઠ પુવ્વો; તિલોય તારણો તિલોય બંધુ, મિચ્છત્તા મોહ વિદ્ધં-સણો; અણાઈ તિણ્હા વિણાસણો, દેવાહિ દેવો દીઠબોહિય કામેહિં. ૫. એમ પભણંત વણ ભવણ જોઈસરા, દેવ વેમાણિયા ભત્તિ ધમ્માયરા; કેવિ કપ્પટ્ઠિયા કેવિ મિત્તાણુગા, કેવિ વર રમણિ વયણેણ અઈ ઉચ્છગા. ૬. (વસ્તુ છંદ) તથ્થા અચ્ચુઅ તથ્થ અચ્ચુઅ ઈંદ્ર આદેસ, કર જોડી સવિ દેવગણ, લેય કલસ આદેશ પામીય; અદ્ભુત રૂપ સરુપ જૂઅ, કવણ એહ ઉત્સંગ સામિય, ઈંદ્ર કહે જગતારણો, પારગ અમ પરમેસ; નાયક દાયક ધમ્મનિહિ, કરિએ તસુ અભિસેસ.

ઢાલ આઠમી

પૂર્ણ કલશ શુચિ ઉદકની ધારા, જિનવર અંગે નામે; આતમ નિર્મલ ભાવ કરંતાં, વધતે શુભ પરિણામે; અચ્યુતાદિક સુરપત્તિ મજ્જન, લોકપાલ લોકાંત; સામાનિક ઈંદ્રાણી પમુહા, એમ અભિ-ષેક કરંત. ૧. (ગાહા) તવ ઇસાણ સુરિંદો સક્કં, પભણેઈ કરઈ સુપસાઓ; તુમ અંકે મહ્નાહો, ખિણમિત્તં અમ્હ અપ્પેહ. ૨. તા સકિંદો પભણેઈ, સાહમિવચ્છલંમિ બહુ લાહો; આણા એવં તેણં, ગિણ્હ-વોહો ઉક્કયથ્થાભો. ૩. (ઢાલ તેહીજ) સોહમ સુરપતિ વૃષભ રુપ કરી, ન્હવણ કરે પ્રભુ અંગ; કરિય વિલેપણ પુફ્ફ માલ ઠવિ, વર આભરણ અભંગ;

તવ સુરવર બહુ જય જય રવ કરી, નાચે ધરી આણુંદ; મોક્ષ-માર્ગ સારથપતિ પામો, ભંજ શું હવે ભવ ફંદ. ૪. કોડિ બતીશ સોવન ઉવારી, વાજંતે વર નાદે; સુરપતિ સંઘ અમર શ્રી પ્રભુને, જનનીને સુપ્રસાદે; આણી થાપી એમ પયંપે, અમ નિસ્તરિયા આજ; પુત્ર તુમારો ધણીઈ હમારો, તારણ તરણ ઝહાજ. ૫. માત જતન કરી રાખજો એહને, તુમ સુત અમ આધાર; સુરપતિ ભક્તિ સહિત નંદીશર, કરે જિનભક્તિ ઉદાર; નિય નિય કપ્પ ગયા સવિ નિર્જર, કહેતાં પ્રભુ ગુણસાર; દીક્ષા કેવલ જ્ઞાન કલ્યાણક, ઇચ્છા ચિત્ત મઝાર. ૬. ખરતરગચ્છ જિન આણારંગી, રાજસાગર ઉવઝ્ઝાય; જ્ઞાન ધર્મ દીપ ચંદ સુપાઠક, સુગુરૂતણે સુપસાય; દેવચંદ્ર જિન ભક્તે ગાયો, જન્મ મહોત્સવ છંદ; બોધ બીજ અંકૂરો ઉલસ્યો, સંઘ સકલ આનંદ. ૭.

કળશ

ઇમિ પૂજા ભગતે કરો, આતમ હિત કાજ; તજિય વિભાવ નિજ ભાવમે, રમતા શિવ રાજ. ૧. કાલ અનંતે જે હુઆ, હોશે જેહ જિણંદ; સંપય સીમંધર પ્રભુ, કેવલ નાણ દિણંદ. ૨. જન્મ મહોત્સવ એણી પરે, શ્રાવક રુચિવંત; વિરચે જિન પ્રતિમા તણો, અનુમોદન ખંત. ૩. દેવચંદ્ર જિન પૂજના, કરતાં ભવ પાર; જિન પડિમા જિનસારખી, કહી સૂત્ર મઝાર. ૪.

૫૪. શ્રી દેવવિજયજી અષ્ટ પ્રકારી પુજા

૧ શ્રી ન્હવણ પૂજા.

અજર અમર નિકલંક જે, અગમ્ય રૂપ અનંત; અલખ અગોચર નિત્ય નમું, પરમ પ્રભુતાવંત. ૧. શ્રી સંભવજિન ગુણનિધિ, ત્રિભુવન જન હિતકાર; તેહના પદ પ્રણમી કરી, કહિશું અષ્ટ પ્રકાર. ૨. પ્રથમ ન્હવણ પૂજા કરો, બીજી ચંદન સાર; ત્રીજી કુસુમ વલી ધુપની, પંચમી દીપ મનોહાર. ૩. અક્ષત ફલ નૈવેદ્યની, પૂજા અતિહિ ઉદાર; જે ભવિયણ નિત્ય નિત્ય કરે, તે પામે ભવપાર. ૪. રત્નજડિત કલશે કરી, ન્હવણ કરો જિનભૂપ; પાતક

પંક પખાલતાં, પ્રગટે આતમ સ્વરૂપ. ૫. દ્રવ્ય ભાવ હોય પૂજના, કારણ કાર્ય સંબંધ; ભાવસ્તવ પુષ્ટિ ભણી, રચના દ્રવ્ય પ્રબંધ. ૬. શુભ સિંહાસન માંડીને, પ્રભુ પધરાવો ભકત; પંચ શબ્દ વાજિંત્રશું, પૂજા કરીયેં વ્યકત. ૭.

ઢાલ—અનિહાંરે ન્હવણ કરો જિનરાજને રે, એતો શુધ્ધાલંબન દેવ; પરમાતમ પરમેસરૂ રે, જસુ સુર નર સારે સેવ. ન્હ૦ ૧. માગધ તીર્થ પ્રભાસનારે, સુરનદી સિંધુનાં લેવ; વરદામ ક્ષીર સમુદ્રનારે, નીરે ન્હવરાવે જેમ દેવ. ન્હ૦ ૨. તેમ ભવિ ભાવે તીર્થોદકે રે, વાસો વાસ સુવાસ; ઔષધીઓ પણ ભેલી કરો રે, અનેક સુગંધિત ખાસ. ન્હ૦ ૩. કાલ અનાદિ મલ ટાલવા રે, ભાલવા આતમરૂપ; જલપૂજા યુકતે કરી રે, પૂજો શ્રી જિનભૂપ. ન્હ૦ ૪. વિપ્રવધુ જલ પૂજથી રે, જેમ પામી સુખ સાર; તેમ તમે દેવાધિદેવને રે, અરચી લહો ભવ પાર. ન્હ૦ ૫.

૨. શ્રી ચંદન પૂજા.

હવે બીજી ચંદન તણી, પૂજા કરો મનોહાર; મિથ્યા તાપ અનાદીનો, ટાલો સર્વ પ્રકાર. ૧. પુદ્ગલ પરિચય કરી ઘણો પ્રાણી થયો દુર્વાસ; સુગંધ દ્રવ્ય જિન પૂજીને, કરો નિજ શુદ્ધ સુવાસ. ૨.

ઢાલ-ભવિ જિન પૂજો, દુનિયામાં દેવ ન દૂજો; જે અરિહા પૂજે, તસ ભવનાં પાતક ધ્રૂજે. ભ૦ ૧ પ્રભુપૂજા બહુ ગુણભરી રે, કીજે મનને રંગ; મન વચ કાયા થિર કરી રે, અરચો અરિહા અંગ. ભ૦ ૨. કેસર ચંદન ઘસી ઘણું રે, માંહે ભેલી ઘનસાર; રત્ન કચોલી માંહે ધરી રે, પ્રભુપદ અરચો સાર. ભ૦ ૩. ભવદવ તાપ સમાવવા રે, તરવા ભવજલ તીર; આતમ સ્વરૂપ નિહાલવા રે, રૂડો જગગુરૂ ધીર. ભ૦ ૪. પદ જાનુ કર અંસ શિરે રે, ભાલ ગલે વલી સાર; હ્રદય ઉદરે પ્રભુને સદા રે, તિલક કરો મન પ્યાર. ભ૦ ૫. ઇણિ વિધ જિનપદ પૂજના રે, કરતાં પાપ પલાય; જેમ જય સુરને શુભમતિ રે, પામ્યાં અવિચલ ઠાય. ભ૦ ૬.

૩. શ્રી કુસુમ પૂજા.

ત્રીજી કુસુમ તણી હવે પૂજા કરો સદ્ભાવ; જિમ દુષ્કૃત દૂરે ટલે, પ્રગટે આતમ સ્વભાવ. ૧ જે જન ષટ ઋતુ ફુલશું, જિન પૂજે ત્રણ કાલ; સુર નર શિવ સુખ સંપદા, પામે તે સુરસાલ. ૨.

ઢાલ—કુસુમ પૂજા ભવિ તુમેં કરો, સાહેલડીયાં; આણી વિવિધ પ્રકાર, ગુણ વેલડીયાં; જાઈ જુઈ કેતકી, સા૦ ડમરો મરુઓ સાર. ગુ૦ ૧. મોગરો ચંપક માલતી, સા૦ પાડલ પદ્મને વેલ; ગુ૦ બોલસિરિ જાસૂલશું, સા૦ પૂજો મનને ગેલ. ગુ૦ ૨. નાગ ગુલાબ સેવંતરી, સા૦ ચંપેલી મચકુંદ; ગુ૦ સદા સોહાગણ દાઊદી, સા૦ પ્રિયંગુ પુન્નાગના વૃંદ. ગુ૦ ૩. બકુલ કોરંટ અકોલથી, સા૦ કેવડો ને સહકાર; ગુ૦ કુંદાદિક પમુહા ઘણે, સા૦ પુષ્પતણે વિસ્તાર. ગુ૦ ૪. પૂજે જે ભવિ ભાવશું, સા૦ જિન કેરા પાય; ગુ૦ વણિક સુતા લીલાવતી, સા૦ જિમ લહે શિવપુર ઠાય. ગુ૦ ૫.

૪. શ્રી ધુપ પૂજા.

અર્ચા ધુપ તણી કરો, ચોથી હર્ષ અમંદ; કર્મેં ઘન દાહન ભણી, પૂજો શ્રી જિનચંદ. ૧. સુવિધિ ધુપ સુગંધશું, જે પૂજે જિનરાય; સુર નર કિન્નર તે સવિ, પૂજે તેહના પાય. ૨.

ઢાલ—અરિહા આગે ધુપ કરીને, નરભવ લાહો લીજેરી; અગર ચંદન કસ્તુરી સંયુક્ત, કુંદરૂ માંહે ધરીજેરી. અરિ૦ ૨. ચુરણ શુદ્ધ દશાંશ અનોપમ, તુરુષ્ક અંબર ભાવીજેરી; રત્ન જડિત ધુપધાણાં માંહે, શુભ ઘનસાર ઠવીજેરી. અરિ૦ ૨. પવિત્ર થઇ જિન મંદિર જઇને, આશય શુદ્ધ કરીજેરી; ધુપ પ્રગટ વામાંગે ધરતાં, ભવભવ પાપ હરીજેરી. અરિ૦ ૩. સમતારસ સાગર ગુણ આગર, પરમાતમ જિન પૂરારી; ચિદાનંદ ઘન ચિન્મય મૂરતિ, જગમગ જ્યોતિ સનુરારી. અરિ૦ ૪. એહવા પ્રભુને ધુપ કરંતાં, અવિચલ સુખડાં લહિયેરી; ઇહભવ પરભવ સંપત્તિ પામે, જિમ વિનયંધર કહિયેરી. અરિ૦ ૫.

૫. દીપક પૂજા.

નિશ્ચય ધન જે જિણ તણું, તીરો ભાવ છે તેહ; પ્રભુ સુખ

દ્રવ્ય દીપક ધરી, આવિર્ભાવ કરેહ. ૧. અભિનવ દીપક એ પ્રભુ, પૂજી માગો દેવ; અજ્ઞાન તિમિર જે અનાદિનું, ટાલો દેવાધિદેવ. ૨.

ઢાલ–ભાવ દીપક પ્રભુ આગલે, દ્રવ્ય દીપક ઉચ્છાહે; જિનેસર પૂજીયે; પ્રગટ કરી પરમાતમા, રુપ ભાવો મનમાંહે. જિન૦ ૧. ધુમ કષાય ન જેહમાં, ન છીપે પતંગને તેજ; જિ૦ ચરણ ચિત્રામણ નવિ ચલે, સર્વ તેજનું તેજ. જિ૦ ૨. અધ ન કરે જે આધારને, સમીર તણે નહિ ગમ્ય; જિ૦ ચંચલ ભાવ જે નવિ લહે, નિત્ય રહે વલી રમ્ય. જિ૦ ૩. તૈલ પ્રપૈક્ષ જિહાં નહી, શુદ્ધ દશા નહિ દાહ; જિ૦ અપર દીપક એ અચરતાં, પ્રગટે પ્રશમ પ્રવાહ. જિ૦ ૪. જિમ જિનમતિને ધનસિરી, દીપ પૂજનથી હોય; અમરગતિ સુખ અનુભવી, શિવપુર પોહોતી સોય. જિ૦ ૫.

૬. શ્રી અક્ષત પૂજા.

સમક્તિને અજુઆલવા, ઉત્તમ એહ ઉપાય; પૂજાથી તુમે પ્રીછજો, મન વંછિત સુખ થાય. ૧. અક્ષત શુદ્ધ અખંડ શું, જે પૂજે જિનચંદ; લહે અખંડિત તેહ નર, અક્ષય સુખ આણંદ. ૨.

ઢાલ–અક્ષત પૂજા ભવિ કીજેજી, અક્ષય ફલદાતા; શાલિ ગોધુમ પણ લીજેજી; અ૦ પ્રભુ સનમુખ સ્વસ્તિક કીજેજી, અ૦ મુત્તાહલ વિચમેં દીજેજી. અ૦ ૧. એહવા ઉજ્જવલ અક્ષત વાસીજી, અ૦ શુભ તંદુલ વાસે ઉલ્લાસીજી; અ૦ ચુરક ચઉગતિ ચિત્ત ચોખેજી, અ૦ પૂરી અક્ષય સુખ લહો જોખેજી. અ૦ ૨. પુનરાવર્ત્ત હરવા હાછેજી, અ૦ નંદાવર્ત્ત કરો રંગ સાથેજી; અ૦ કર જોડી જિનમુખ રહીનેજી, અ૦ ઇમ આખો શિવ દીઓ વહીને જી. અ૦ ૩. જગ નાયક જગગુરૂ જેતાજી, અ૦ જગ બંધુ અમલ વિભુ નેતાજી; અ૦ બ્રહ્મા ઇશ્વર વડભાગીજી, અ૦ યોગીશ્વર વિદિત વૈરાગીજી. અ૦ ૪. એહવા દેવાધિદેવને પૂજેજી, અ૦ ભવ ભવનાં પાતક ધૃજેજી; અ૦ જિમ કીર યુગલ ભવપારજી, અ૦ લહે અક્ષત પૂજા પ્રકારજી. અ૦ ૫.

૭. શ્રીફલ પૂજા.

શ્રીકાર ઉત્તમ વૃક્ષનાં, ફલ લઇ નર નાર; જિનવર આગે જે

ધરે, સફલો તસ અવતાર. ૧. ફલ પૂજાના ફલ થકી, કોડી હોય કલ્યાણ; અમર વધુ ઉલટ ધરી, તસ ધરે ચિત્તમાં ધ્યાન. ૨.

ઢાલ—ફલપૂજા કરો ફલકામી, અભિનવ પ્રભુ પુણ્યે પામી હો; પ્રાણી જિન પૂજો; શ્રીફલ અખોડ બદામ, સીતાફલ દાડિમ નામ હો. પ્રા૦ ૧. જમરૂખ તરબુજ કેલાં, નિમજાં કોહલાં કરો ભેલા હો; પ્રા૦ પીસ્તા ફ્નસ નારંગ, પૂગી ચુઅફલ ઘણું ચંગ હો. પ્રા૦ ૨. ખરબુજ દ્રાખ અંજીર, અન્નાસ રાયણ જંબીર હો; પ્રા૦ મિષ્ટ લીંબુને અંગુર, સીંઘોડા ટેટી બીજપૂર હો. પ્રા૦ ૩. ઇણ જે જે વિષય લહંત, તે તે જિન ભુવને ઢોયંત હો; પ્રા૦ અનુપમ થાલ વિશાલ, તેહમાં ભરીને સુરસાલ હો. પ્રા૦ ૪ ફલ પૂજા કરે જે ભાવે, તે શિવ રમણી સુખ પાવે હો; પ્રા૦ દુર્ગતા નારી જેમ, લહે કીર યુગલ વલી તેમ હો. પ્રા૦ ૫.

૮. શ્રી નૈવેદ્ય પૂજા.

ભવદવ દહન નિવારવા, જલદ ઘટા સમ જેહ; જિન પૂજા યુગતે કરી, ત્રિવિધે કીજે તેહ. ૧. પૂજા કુગતિની અર્ગલા, પુણ્ય સરવરે પાલ; શિવગતિની સાહેલડી, આપે મંગલ માલ. ૨. શુભ નૈવેદ્ય શુભ ભાવશું, જિન આગે ધરે જેહ; સુર નર શિવપદ સુખ લહે, હલીય પુરુષ પરે તેહ. ૩.

ઢાલ—હુવે નૈવેદ્ય રસાલ, પ્રભુજી આગે રે, ધરતાં ભવિ સુખકાર, પ્રભુતા જાગે રે; કંચન જડિત ઉદાર, થાલમાં લાવો રે, તાર તાર મુજ તાર, ભાવના ભાવો રે. ૧. લાપસી સેવ કંસાર, લાડુ તાજા રે, મનોહર મોતીચુર, ચુરમાં ખાજાં રે; બરફી પેંડા ખીર, ઘેવર ધારી રે, શાટા સાંકલી સાર, પૂરી ખારી રે. ૨. કસમસીઆ ફ્લેર, સક્કરપારા રે, લાખણ સાઇ રસાલ, ધરો મનોહારા રે; મોતીયા કલિસાર, આગે ધરીયે રે, ભવ ભવ સંચિત પાપ, ક્ષણમાં હરિયે રે. ૩. મુરકી મેસુર દહીથરાં વર સોલાં રે, પાપડ પૂરી ખાસ, દોઠાં ઘોલાં રે; ગુંદવડાં ને રેવડી, મન ભાવે રે, ફેણી જલેબી માંહે, સરસ સોહાવે રે. ૪. શાલિ દાલને સાલણાં, મનરંગે રે,

વિવિધ જાતિ પકવાન, ઢોવો ચંગે રે; તાલ કંસાલ મૃદંગ, વીણા વાજે રે, ભેરી નફેરી ચંગ, મધુર ધ્વનિ ગાજે રે. ૫. શોલ સજી શણગાર, ગોરી ગાવે રે, દેતાં અઠલક દાન, જિનઘર આવે રે; ઇણી પરે અષ્ટ પ્રકાર, પૂજા કરશે રે, નૃપ હરિચંદ પરે તેહ, ભવજલ તરશે રે. ૬.

ઢાલ—અષ્ટ પ્રકારી ચિત્ત ભાવીયે એ, આણી હર્ષ અપાર; ભવિજન સેવિયે એ, અષ્ટ મહાસિદ્ધિ સંપજે એ, અડ બુદ્ધિ દાતાર. ભવિ૦ ૧. અડદિઠ્ઠિ પણ પામીયે એ, પૂજનથી શ્રીકાર; ભવિ૦ અનુક્રમે અષ્ટ કરમે હણી એ, પંચમી ગતિ લહો સાર. ભવિ૦ ૨. શા ન્હાના સુત સુંદરૂં એ, વિનયાદિક ગુણવંત; ભવિ૦ શાહ જીવણના કહેણથી એ, કીઓ અભ્યાસ એ સંત. ભવિ૦ ૩. સકલ પંડિત શિર સેહરોએ, શ્રી વિનિત વિજય ગુરુરાય; ભવિ૦ તાસ ચરણ સેવા થકી એ, દેવનાં વંછિત થાય. ભવિ૦ ૪. શશિ નયન ગજ વિધુ વરૂએ, નામ સંવત્સર જાણ; ભવિ૦ તૃતીયા શિત આસો તણી એ, શુક્રવાર પ્રમાણ. ભવિ૦ ૫. પાદરા નગર વિરાજતા એ, શ્રી સંભવ સુખકાર; ભવિ૦ તાસ પસાયથી એ રચીએ, પૂજા અષ્ટ પ્રકાર. ભવિ૦ ૬.

કલશ

ઇય જગત સ્વામી મોહવામી, મોક્ષગામી સુખકરૂ, પ્રભુ અકલ અમલ અખંડ નિર્મલ, ભવ્ય મિથ્યા તમહરૂ; દેવાધિદેવા ચરણ સેવા, નિત્ય મેવા આપીયે, નિજદાસ જાણી દયા આણી, આપ સમોવડ થાપીયે. ૧.

૫૫. શ્રી જ્ઞાનવિમલસૂરિ કૃત શ્રી શાન્તિનાથનો કલશ

શ્રી જય મંગલ કૃત્સ્નમભ્યુદયતાવલ્લી પ્રરોહાંબુદો, દારિદ્રયદ્રુમકાનનૈકદલને મત્તો ધુરઃ સિંધુરઃ; વિશ્વઃ સંસ્તુતસત્પ્રતાપમહિમાસૌભાગ્યભાગ્યોદયઃ, સ શ્રી શાન્તિ જિનેશ્વરોઽભિમતદો જીયાત્ સુવર્ણચ્છવિઃ. ૧. અહોભવ્યા ! શ્રૃણુત તાવત્ સકલમંગલકેલિકલાલીલાસનકાઃ, લીલારસરોપિત ચિત્તવૃત્તયઃ વિહિત; શ્રીમજ્જિનેંદ્ર ભક્તિ પ્રવૃત્તયઃ સાંપ્રત શ્રીમચ્છાંતિજિનેંદ્ર, જન્માભિષેક કલશો ગીયતે. ૨.

શ્રી શાન્તિ જિનવર, સયલ સુખકર, કલશ ભણીએ તાસ; જિમ ભવિક જનને, સયલ સંપત્તિ, બહુત લીલ વિલાસ; કુરૂ નામે-જનપદ, તિલક સમવડ, હત્થિણાઉર સાર; જિન નયરી કંચન, રયણ ધણ કણ, સુગુણ જન આધાર. ૧. તિહાં રાય રાજે, બહુ દિવાજે, વિશ્વસેન નારંદ; નિજ પ્રકૃતિ સોમહ, તેજ તપનહ, માનુ ચંદ દિણંદ; નસ પણ્યખાણી, પટ્ટરાણી, નામે અચિરા નાર; સુખ સેજે સુતાં ચૌદ પેખે, સુપન સાર ઉદાર. ૨. સવઠ્ઠ સિદ્ધ વિસાનથી તવ, ચવીયો ઉર ઉપ્પન્ન, બહુ ભદ્દ ભદ્દવકસિણ સત્તમી, દિવસ ગુણ-સંપન્ન; તવ રોગ વિયોગ વિદુર, મારી ઇતિ શમંત, વર સયલ મંગલ, કેલિકમલા, ઘર ઘરે વિલસંત. ૩. તવ ચંદ યોગે, જ્યેષ્ઠ તેરસ વદિ દિને, થયો જન્મ; તવ મધ્યરયણીએ દિશિકુમારી, કરે સુઇ કમ્મ; તવ ચલિ આસન, સુણીય સવિ હરિ, ઘંટનાદે મેલી; સુરવિંદ સથ્થે મેરૂમથ્થે, રચે મજ્જન કેલી. ૪. (ઢાળ) વિશ્વસેન નૃપ ઘરે નંદન જનમીયા એ; તિહુઅણ ભવિયણ પ્રેમશું પ્રણમીયા એ. ૫. (ચાલ) હાંરે પ્રણમીયા તે ચોસઠ ઇંદ્ર, લેઇ ઠવે મેરૂ ગિરિંદ; સુર નદી નીર સમીર, તિહાં ક્ષીર જલનિધિ તીર. ૬. સિંહાસને સુર-રાજ, જિહાં મળ્યા દેવસમાજ; સર્વ ઔષધિની જાત, વર સરસ કમલ વિખ્યાત. ૭. (ઢાળ) વિખ્યાત વિવિધપરે કમલના એ; તિહાં હરખભર સુરભિ વરદામના એ. ૮. (ચાલ) હાંરે વરદામ માગધનામ જે તીર્થ ઉત્તમ ઠામ; તેહ તણી માટી સર્વ. કર ગ્રહે સર્વ સુપર્વ. ૯. ભાવના ચંદન સાર, અભિયોગ સુર અધિકાર; મન ધરી અધિક આનંદ, અવલોકતા જિનચંદ. ૧૦. (ઢાળ) શ્રી જિનચંદને, સુરપતિ સવિ નવરાવતા એ; નિજ નિજ જન્મ સુકૃતારથ ભાવતા એ. ૧૧. (ચાલ) હાંરે ભાવતા જન્મ પ્રમાણે, અભિષેક કલશ મંડાણ; સાઠ લાખને એક ક્રોડ, સત દોય તે પચાસ જોડ. ૧૨. આઠ જાતિના તે હોય, ચૌસઠ્ઠો સહસા જોય; એણી પરે ભક્તિ ઉદાર, કરે પૂજા વિવિધ પ્રકાર. ૧૩. (ઢાળ) વિવિધ પ્રકારના કરીય શિણગાર

૨૭

એ; ભરીય જળ વિમલના વિપુલ ભૃંગાર એ. ૧૪. (ચાલ) હાંરે ભૃંગાર થાળ ચંગેરી, સુપ્રતિષ્ટ પ્રમુખ સુભેરી; સવિ કળશપરે મંડાણ, જે વિવિધ વસ્તુ પ્રમાણ. ૧૫. આરતિને મંગલદીપ, જિનરાજને સમીપ; ભગવતી ચરણીમાંહી, અધિકાર એહ ઉત્સાહ. ૧૬. (ઢાળ) અધિક ઉત્સાહશું હરખ જળ ભીંજતા એ; નવ નવ ભાંતિશું ભક્તિભર કીજતા એ. ૧૭. (ચાલ) હાંરે કીજતા નાટારંભ. ગાજતા ગુહીર મૃદંગ; કરી કરી તિહાં કઠતાલ, ચઉતાલ તાલ કંસાલ. ૧૮. શંખ પણુવ ભુંગળ ભેરી, ઝલ્લરી વીણા નફેરી; એક કરે હય હેષાર, એક કરે ગજ ગુલકાર. ૧૯. (ઢાળ) ગુલકાર ગર્જનાવર કરે એ; પાય દૂર દૂર ઘુર ઘુર ધરે એ. ૨૦. (ચાલ) હાંરે સુર ધરે અધિક બહુ માન, તિહાં કરે નવ નવ તાન; વર વિવિધ જાતિ છંદ, જિનભક્તિ સુરતરુ કંદ. ૨૧. વળી કરે મંગળ આઠ, એ જંબૂ પન્નતિ પાઠ; થય થઇય મંગલ એમ, મન ધરી અધિક બહુ પ્રેમ. ૨૨. (ઢાળ) પ્રેમમુદ ઘોષણા પુણ્યની સુરાસુર સહુ એ; સમકિત પોષણા શિષ્ટ સંતોષણા એમ બહુ એ. ૨૩. (ચાલ) હાંરે બહુ પ્રેમશું સુખ ક્ષેમ, ઘર આણીયા નિધિ તેમ; બત્રીસ કોડિ સુવન્ન, કરે વૃષ્ટિ રયણની ધન્ન. ૨૪. જન જનની પાસે મેલી. કરે અઠ્ઠાઇની કેલી: નંદીશ્વરે જિન ગેહ, કરે મહોત્સવ સસનેહ. ૨૫.

ઢાલ પહેલી

હવે રાય મહોત્સવ કરે, રંગ ભર થયો જબ પરભાત; સુર પૂજીયો સૂત નયણે નિરખી, હરશિયો નવ તાત; વર ધવલ મંગલ ગીત ગાતાં, ગંધર્વ ગાવે રાસ; બહુ દાન માને સુખીયાં કીધાં, સયલ પૂગી આશ. ૨૬. તિહાં પંચવરણી કુસુંમવાસિત, ભૂમિક સંલિત્ત; વર અગર કુંદરૂ ધૂપધૂપણ, છડા કુંકુમ દિત્ત; શિર મુકુટ મંડલ કાને કુંડલ, હૈયે નવસર હાર; એમ સયલ ભૂષિતાંબર, જગત્જન પરિવાર. ૨૭ જિન જન્મકલ્યાણ મહોત્સવે, ચૌદભૂવન ઉદ્યોત; નારકી થાવર પ્રમુખ સુખીયાં, સકલ મંગલ હોત; દુઃખ દુરિત ઇતિ શમિત સઘળાં, જિનરાજને પરતાપ; તેણે હેતે શાંતિ કુમાર ઠવીયું,

નામ ઇતિ આલાપ. ૨૮. એમ શાંતિજિનનો કળશ, ભણતાં હોવે મંગલમાલ; કલ્યાણ કમલા કેલી કરતી, લહે લીલ વિલાસ; જિન સ્નાત્ર કરીએ સહેજે તરીએ, ભવ સમુદ્રનો પાર; એમ જ્ઞાન વિમલ સૂરીંદ જપે, શાંતિ જિન જય જયકાર. ૨૯.

૫૬. લુણ ઉતારણું.

લૂણ ઉતારો જિનવર અંગે, નિર્મળ જળધારા મન રંગે. લૂણ૦ ૧. જીમ જીમ તડતડ લુણજ ફૂટે, તિમ તિમ અશુભ કર્મ બંધ ત્રુટે. લૂણ૦ ૨ નયન સલૂણાં શ્રી જિનજીનાં, અનુપમ રૂપ દયારસ ભીનાં. લુણ૦ ૩. રૂપ સલૂણું જિનજીનું દિસે, લાજ્યું લૂણ તે જળમાં પેસે. લૂણ૦ ૪. ત્રણ પ્રદક્ષિણા દેઇ જલધારા, જલણ ખેપવીયે લૂણ ઉદારા. લૂણ૦ ૫. જિન ઉપર દુમાણો પ્રાણી, તે એમ થાજો લૂણ જ્યાં પાણી. લૂણ૦ ૬. અગર કૃષ્ણાગરૂ કુંદરૂ સુગંધે, ધુપ કરીજે વિવિધ પ્રબંધે. લૂણ૦ ૭.

૫૭. આરતી.

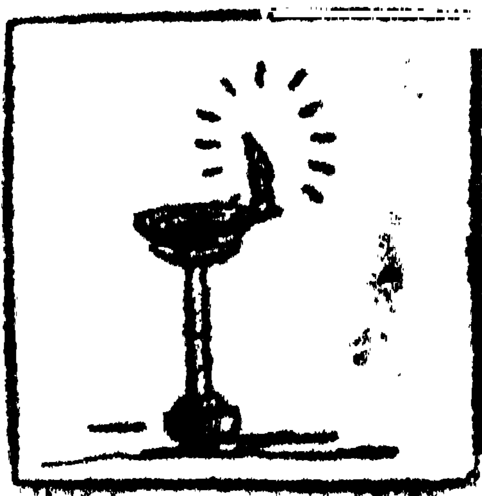
વિવિધ રત્નમણિ જિડત રચાવો, થાળ વિશાળ અનોપમ લાવો; આરતિ ઉતારો પ્રભુજીની આગે, ભાવના ભાવી શિવ સુખ માગો. આ૦ ૧. સાત ચૌદ ને એકવીશ ભેદા, ત્રણ ત્રણ વાર પ્રદક્ષિણા દેવા. આ૦ ૨. જિમ જિમ જલધારા દેઈ જંપે, તિમ તેમ દોહગ્ય થરહર કંપે. આ૦ ૩. બહુ ભવસંચિત પાપ પણાસે, દ્રવ્ય પૂજાથી ભાવ ઉલ્લાસે. આ૦ ૪. ચૌદ ભુવનમાં જિનજીને તોલે, કોઈ નહીં આવે આરતિ એમ બોલે. આ૦ ૫.

૫૮. મંગળ દીવો.

દીવો રે દીવો મંગળિક દીવો, ભુવન પ્રકાશક જિન ચિરંજીવો. ૧. ચંદ સૂરજ પ્રભુ તુમ મુખ કેરા, લુછન કરતા દે નિત્ય ફેરા. દી૦ ૨. જિન તુજ આગળ સુરની અમરી, મંગળ દીપ કરી દિયે ભમરી. દી૦ ૩. જિમ જિમ ધુપઘટી પ્રગટાવે, તિમ તિમ ભવના દુરિત દઝાવે. દી૦ ૪. નીર અક્ષત કુસુમાંજિલ ચંદન, ધુપદીપ ફલ નૈવેદ્ય વન. દી૦ ૫. એણીપેરે અષ્ટપ્રકારી કીજે, પૂજા સ્નાત્ર મહોત્સવ ભણીજે. દી૦ ૬.

૫૯. નવ અંગ પુજાના દોહા.

જલ ભરિ સંપુટ પત્રમાં, યુગલિક નર પૂજંત; ઋષભ ચરણ અંગુઠડો, દાયક ભવજલ અંત. ૧. જાનુ બલે કાઉસ્સગ રહ્યા, વિચર્યા દેશ વિદેશ; ખડાં ખડાં કેવલ લહ્યું, પૂજો જાનુ નરેશ. ૨. લોકાંતિક વચને કરી, વરસ્યા વરશી દાન; કર કાંડે પ્રભુ પૂજતાં, પૂજો ભવિ બહુમાન. ૩. માન ગયું દોય અંશથી, દેખી વીર્ય અનંત; ભુજા બલે ભવજલ તર્યા, પુજો ખંધ મહંત. ૪. સિદ્ધિ શિલા ગુણ ઉજલિ, લોકાંતે ભગવંત; વસિયા તેણે કારણ ભવિ, શિરશીખા પૂજંત. ૫. તીર્થંકર પદ પુણ્યથી, તિહુ અણ જન સેવંત; ત્રિભુવન તિલક સમા પ્રભુ, ભાલ તિલક જયવંત. ૬. સોલ પહોર પ્રભુ દેશનાં, કંઠ વિવર વર્તુલ; મધુરધ્વનિ સુર નર સુણે, તેણે ગળે તિલક અમૂલ. ૭. હૃદય કમલ ઉપશમ બલે, બાલ્યા રાગને રોષ; હીમ દહે વન ખંડને, હૃદય તિલક સંતોષ. ૮. રત્નત્રયી ગુણ ઉજલી, સકલ સુગુણ વિશરામ; નાભિ કમલની પૂજના, કરતાં અવિચલ ધામ. ૯. ઉપદેશક નવ તત્વના, તેણે નવ અંગ જિણંદ; પૂજો બહુ વિધ રાગથી; કહે શુભ વીર મુણિંદ. ૧૦.

શ્રી સજ્જન સન્મિત્ર

યાને

એકાદશ મહાનિધિ

સજ્ઝાય સંગ્રહ

ષષ્ઠ મહાનિધિ.

સજ્ઝાય સંગ્રહ

૧. સમક્તિના સડસઠ બોલની સજ્ઝાય.

સુકૃતવલ્લિ કાદંબિની, સમરી સરસતી માત; સમકિત સડસઠ બોલની, કહીશું મધુરી વાત. ૧. સમકિત દાયક ગુરૂતણો, પચ્ચુવયાર ન થાય; ભવ કોડા કોડે કરી, કરતાં સર્વ ઉપાય. ૨. દાનાદિક કિરિયા ન દિયે, સમકિત વિણુ શિવ શર્મ; તે માટે સમકિત વડું, જાણો પ્રવચન મર્મ. ૩. દર્શન મોહ વિનાશથી, જે નિર્મળ ગુણ ઠાણ; તે નિશ્ચય સમકિત કહ્યું, તેહનાં એ અહિ ઠાણ. ૪.

ઢાલ પહેલી

ચઉ સદ્દહણા તિલિંગ છે, દશવિધ વિનય વિચારોરે; ત્રણ શુદ્ધિ પણ દૂષણ, આઠ પ્રભાવક ધારો રે. ૫. પ્રભાવક અડ પંચ ભૂષણ, પંચ લક્ષણ જાણીએ; ષટ્ જયણ ષટ્ આગાર ભાવના, છબ્વિહા મન આણીએ; ષટ્ ઠાણ સમકિતતણા સડસઠ, ભેદ એહ ઉદાર એ; એહનો તત્ત્વવિચાર કરતાં, લહીજે ભવપાર એ. ૬.

ચઉવિહ સદ્દહણા તિહાં, જીવાદિક પરમત્થો રે; પ્રવચનમાંહિ જે ભાખિયા, લીજે તેહનો અત્થો રે. ૭. તેહનો અર્થ વિચાર કરીએ, પ્રથમ સદ્દહણા ખરી; બીજી સદ્દહણા તેહની જે, જાણ મુનિગુણ જવહરી; સંવેગ રંગ તરંગ ઝીલે, માર્ગ શુદ્ધ કહે બુધા; તેહની સેવા કીજીએ જીમ, પીજીએ સમતા સુધા. ૮.

ઢાલ બીજી

સમકિત જેણે ગ્રહી વમ્યું, નિન્હવને અહછંદારે; પાસત્થાને કુશિલીયા, વેષ વિડંબક મંદારે. ૯. મંદા અનાણી દૂરે છંડો, ત્રીજી સદ્દહણા ગ્રહી; પર દર્શનીનો સંગ તજીએ, ચોથી સદ્દહણા કહી; હિણા તણો જે સંગ ન તજે, તેહનો ગુણ નવિ રહેઃ જ્યું જલધિ જળમાં ભળ્યું, ગંગા નીર લૂણપણું લહે. ૧૦.

જંબુદ્વીપના ભરતમાં રે—એ દેશી

ત્રણ લિંગ સમકિત તણાં રે, પહેલું શ્રુત અભિલાષ; જેહથી શ્રોતા રસ લહે રે, જેહવો સાકર દ્રાખ રે—પ્રાણી ધરીએ સમકિત

રંગ, જીમ લહીએ સુખ અભંગરે. પ્રા૦ ૧૧. તરૂણ સુખી સ્ત્રી પરિવર્યો રે, ચતુર સુણે સુરગીત; તેહથી રાગે અતિઘણે રે, ધર્મ સુણ્યાની રીતરે. પ્રા૦ ૧૨. ભૂખ્યો અટવી ઉતર્યો રે, જીમ દ્વિજ ઘેબર ચંગ; ઇચ્છે તિમ જે ધર્મને રે, તેહિજ બીજું લિંગ રે. પ્રા૦ ૧૩. વેયાવચ્ચ ગુરૂ દેવનું રે, ત્રીજું લિંગ ઉદાર; વિદ્યા સાધક તણી પરે રે, આળસ નવિય લગારરે. પ્રા૦ ૧૪.

ઢાળ ૩—સમકિતનું મૂલ જાણીએ જી—એ દેશી

અરિહંત તે જિન વિચરતાજી, કર્મ ખપી હુઆ સિદ્ધ; ચેઇય જિન પડિમા કહીજી, સૂત્ર સિદ્ધાંત પ્રસિદ્ધ; ચતુર નર સમજો વિનય પ્રકાર, જેમ લહીએ સમક્તિ સાર—ચતુર૦ ૧૫. ધર્મ ખિમાદિક ભાખિઓજી, સાધુ તેહના રે ગેહ; આચારજ આચારનાજી, દાયક નાયક જેહ. ચ૦ ૧૬. ઉપાધ્યાય તે શિષ્યનેજી, સૂત્ર ભણાવણહાર; પ્રવચન સંઘ વખાણીએજી, દરિસણ સમક્તિ સાર. ચ૦ ૧૭. ભગતિ બાહ્ય પ્રતિપત્તિથીજી, હૃદય પ્રેમ બહુમાન; ગુણથુતિ અવગુણ ઢાંકવાજી, આશાતનની હાણ. ચ૦ ૧૮. પાંચ ભેદે એ દશ તણોજી, વિનય કરે અનુકૂલ; સીંચે તેહ સુધારસેજી, ધર્મ વૃક્ષનું મૂલ. ચ૦ ૧૯.

ઢાળ ૪—એક દીન પુંડરિક ગણધરૂ રે લોલ—એ દેશી

ત્રણ શુદ્ધિ સમક્તિ તણીરે, તિહાં પહેલી મન શુદ્ધિરે; શ્રી જિન ને જિનમત વિના રે, જૂઠ સકળ એ બુદ્ધિરે. ચતુર વિચારો ચિત્તમાં રે. ૨૦. જિન ભગતે જે નવિ થયું રે, તે બીજાથી કેમ થાયરે; એવું જે મુખે ભાખીએ રે, તે વચન શુદ્ધિ કહેવાય રે. ૨૧. છેદ્યો ભેદ્યો વેદનારે, જે સહેતા અનેક પ્રકાર રે; જિન વિણ પર સુર નવિ નમે રે, તેહની કાયા શુદ્ધિ ઉદાર રે. ચ૦ ૨૨.

ઢાળ ૫—કડવાં ફળ છે ક્રોધનાં—એ દેશી

સમક્તિ દૂષણ પરિહરો, જેહમાં પહિલી છે શંકારે; તે જિન વચનમાં મત કરો, જેહને સમ નૃપ રંકારે. સમકિત દૂષણ પરિહરો. ૨૩. કંખા કુમતની વાંછના, બીજું દૂષણ તજીએ; પામી સુરતરૂ

પરગડો, કિમ બાઉલ ભજીએ. સમ૦ ૨૪. સંશય ધર્મનાં ફલતણો, વિતિગિચ્છા નામે; ત્રીજું દૂષણ પરિહરો, નિજ શુભ પરિણામે. સમ૦ ૨૫. મિથ્યા મતિ ગુણ વર્ણનો, ટાળો ચોથો દોષ; ઉન્મારગી થુણતાં હુવે, ઉન્મારગ પોષ. સમ૦ ૨૬. પાંચમો દોષ મિથ્યામતિ, પરિચય નવ કીજે; ઇમ શુભમતિ અરવિંદની, ભલી વાસના લીજે. સમ૦ ૨૭.

ઢાળ ૬—અભિનંદન જિન દરિસણ તરસી—એ દેશી

આઠ પ્રભાવક પ્રવચનના કહ્યા, પાવયણી ધુરિ જાણ; વર્ત્તમાન શ્રુતના જે અર્થનો, પાર લહે ગુણ ખાણ. ધન ધન શાસન મંડન મુનિવરા. ૨૮. ધર્મકથી તે બીજો જાણીએ, નંદિષેણ પરે જેહ; નિજ ઉપદેશે રે રંજે લોકને, ભંજે હૃદયસંદેહ. ધ૦ ૨૯. વાદી ત્રીજો રે તર્કનિપુણ ભણ્યો, મલ્લવાદી પરે જેહ; રાજદ્વારે જયકમલા વરે, ગાજંતો જીમ મેહ. ધ૦ ૩૦. ભદ્રબાહુ પરે જેહ નિમિત્ત કહે, પરમત જીપણ કાજ; તેહ નિમિત્તીરે ચોથો જાણીએ, શ્રી જિન શાસનરાજ. ધ૦ ૩૧. તપ ગુણ ઓપે રે રોપે ધર્મને, ગોપે નવિ જિનઆણ; આસ્રવ લોપે રે નવિ કોપે કદા, પંચમ તપસી તે જાણ. ધ૦ ૩૨. છઠ્ઠો વિદ્યા રે મંત્રતણો બલિ, જિમ શ્રી વયર મુણિંદ; સિદ્ધ સાતમો રે અંજન યોગથી, જિમ કાલિક મુનિચંદ. ધ૦ ૩૩. કાવ્ય સુધારસ મધુર અર્થ ભર્યા, ધર્મહેતુ કરે જેહ; સિદ્ધસેન પરે રાજા રીઝવે, અટ્ઠમ વર કવિ તેહ. ધ૦ ૩૪. જબ નવિ હોવે પ્રભાવક એહવા, તવ વિધિપૂર્વ અનેક; જાત્રા પૂજાદિક કરણી કરે, તેહ પ્રભાવક છેક. ધ૦ ૩૫.

ઢાલ ૭

સોહે સમકિત જેહથી, સખી જિમ આભરણે દેહ; ભૂષણ પાંચ તે મન વસ્યાં, સખી મન વસ્યાં તેહમાં, નહીં સંદેહ. મુજ સમકિતરંગ અચળ હોજો રે. ૩૬. પહેલું કુશળપણું તિહાં સખી, વંદન ને પચ્ચક્ખાણ; કિરિયાનો વિધિ અતિ ઘણો, સખી અતિ ઘણો આચરે, તેહ સુજાણ. મુજ૦ ૩૭. બીજું તીરથસેવના, સખી તીરથ તારે જેહ; જે ગીતારથ મુનિવરા, સખી તેહશું કીજે નેહ.

મુજ૦ ૩૮. ભગતિ કરે ગુરુદેવની, સખી ત્રીજું ભૂષણ હોય; કિણહિ ચલાવ્યો નવિ ચલે, સખી ચોથું એ ભૂષણ જોય. મુજ૦ ૩૯. જિનશાસન અનુમોદના, સખી જેહથી બહુ જન હુંત; કીજે તેહ પ્રભાવના, સખી પાંચમું ભૂષણ ખંત. મુજ૦ ૪૦.

ઢાલ ૮–ધર્મ જિનેશ્વર ગાઉં રંગશું એ–દેશી

લક્ષણ પાંચ કહ્યાં સમકિતતણાં, ધુર ઉપશમ અનુકૂળ; સુગુણ નર; અપરાધીશું પણ નવિ ચિત્ત થકી, ચિંતવીએ પ્રતિકૂળ. સુગુણનર શ્રી જિનભાષિત વચન વિચારીએ. ૪૧. સુર નર સુખ જે દુઃખ કરી લેખવે, વંછે શિવસુખ એક; સુ૦ બીજું લક્ષણ તે અંગીકરે, સાર સંવેગશું ટેક. સુ૦ શ્રી૦ ૪૨. નારક ચારક સમ ભવઉ ભાંગ્યો, તારક જાણીને ધર્મ; સુ૦ ચાહે નિકળવું નિર્વેદ તે. ત્રીજું લક્ષણ મર્મ. સુ૦ શ્રી૦ ૪૩. દ્રવ્ય થકી દુઃખિયાની જે દયા, ધર્મહીણાની રે ભાવ્ય; સુ૦ ચોથું લક્ષણ અનુકંપા કહી, નિજ શક્તે મન લાવ્ય. સુ૦ શ્રી૦ ૪૪. જે જિન ભાખ્યું તે નહિ અન્યથા, એહવો જે દૃઢ રંગ; સુ૦ તે આસ્તિકતા લક્ષણ પાંચમું, કરે કુમતિનો એ ભંગ. સુ૦ શ્રી૦ ૪૫.

ઢાલ ૯–ત્રીજે ભવ વરસ્થાનક તપ કરી–એ દેશી

પરતીરથી પરના સુર તેણે, ચૈત્ય ગ્રહ્યાં વળી જેહ; વંદન પ્રમુખ તિહાં નવિ કરવું, તે જયણા ષટ્ ભેદરે. ભવિકા, સમકિત યતના કીજે. ૪૬. વંદન તે કર જોડન કહિએ, નમન તે શીશ નમાવ; દાન ઈષ્ટ અન્નાદિક દેવું; ગૌરવ ભગતિ દેખાવ રે. ભ૦ ૪૭. અનુપ્રદાન તે તેહને કહીએ, વાર વાર જે દાન; દોષ કુપાત્રે પાત્રમતિએ, નહિ અનુકંપા માને રે. ભ૦ ૪૮. અણબોલાવે જેહ બોલવું, તે કહિએ આલાપ; વાર વાર આલાપ જે કરવો, તે જાણો સંલાપ રે. ભ૦ ૪૯. એ જયણાથી સમકિત દીપે, વળી દીપે વ્યવહાર; એમાં પણ કારણથી જયણા, તેહના અનેક પ્રકાર રે. ભ૦ ૫૦.

ઢાલ ૧૦–લલનાની દેશી

શુદ્ધ ધર્મથી નવિ ચલે, અતિ દૃઢ ગુણ આધાર લલના; તો પણ જે નહિ એહવા, તેહને એ આગાર લલના. ૫૧. બોલ્યું તેહવું

પાળીએ, દંતીદંત સમ બોલ લલના; સજ્જનને દુર્જનતણા, કચ્છપકોટિને તોલ લલના. બો૦ ૫૨. રાજા નગરાદિક ધણી, તસ શાસન અભિયોગ લલના; તેહથી કાર્ત્તિકની પરે, નહિ મિથ્યાત્વ સંયોગ લલના. બો૦ ૫૩. મેળો જનનો ગણ કહ્યો, બળ ચોરાદિક જાણ લલના; ક્ષેત્ર પાલાદિક દેવતા, તાતાદિક ગુરુ ઠાણ લલના. બો૦ ૫૪. વૃત્તિ દુર્લભ આજીવિકા, તે ભીષણકાંતાર લલના; તે હેતે દૂષણ નહી, કરતાં અન્ય આચાર લલના. બો૦ ૫૫.

ઢાલ ૧૧-પાંચ પોથી રે ઠવણી પાઠાં વિટાંગણાં-એ દેશી

ભાવી જે રે સમકિત જેહથી રૂઅડું, તે ભાવના રે ભાવો કરી મન પરવડું; જો સમકિત રે તાજું સાજું મૂલ રે, તો વ્રતતરૂ રે દીએ શિવફળ અનુકૂલ રે. ૫૬.

હરિગીત છંદ

અનુકૂલ મૂલ રસાળ સમકિત, જેહ વિણ મતિ અંધ એ, જે કરે કિરિયા ગર્વ ભરિયા, તેહ જુઠો ધંધ રે; એ પ્રથમ ભાવના ગુણે રુડી, સુણો બીજી ભાવના, બારણું સમકિત ધર્મ પુરનું, એહવું તે પાવના. ૫૭. ત્રીજી ભાવના રે સમકિત પીઠ જો દઢ ગ્રહી, તો મોટો રે ધર્મ પ્રસાદ ડગે નહીં; પાયે ખોટે રે મોટે મંડાણ ન શોભીએ, તેણે કારણ રે સમકિત શું ચિત્ત થોભીએ. ૫૮. થોભીએ ચિત્ત નિત એમ ભાવી, ચોથી ભાવના ભાવીએ, સમકિત નિધાન સમસ્ત ગુણનું, એહવું મન લાવીએ; તે વિના છુટાં રત્ન સરિખા મુલ ઉત્તર ગુણ સવે, કિમ રહે? તાકે જેહ હરવા, ચોર જોર ભવે ભવે. ૫૯. ભાવો પંચમી રે ભાવના શમ દમ સાર રે, પૃથ્વી પરે રે સમકિત તસ આધાર રે; છઠ્ઠી ભાવના રે સમકિત ભાજન જો મળે, શ્રુત શીલનો રે તો રસ તેહમાંથી નવિ ઢળે. ૬૦. નવિ ઢળે સમકિત ભાવના રસ, અમિય સમ સંવરતણો ષટ્ ભાવના એ કહી એહમાં, કરો આદર અતિ ઘણો; ઇમ ભાવતાં પરમાર્થ જલનિધિ, હોય નિત્ય ઝકઝોલ એ, ઘન પવન પુણ્ય પ્રમાણ પ્રગટે, ચિદાનંદ કલ્લોલ એ. ૬૧.

ઢાલ ૧૨-મંગળ આઠ કરી જશ-એ દેશી

ઠરે જિહાં સમકિત તે થાનક, તેહનાં ષટવિધ કહીએ રે, તિહાં પહિલું થાનક છે ચેતન, લક્ષણ આતમ લહીએ રે; ખીરનીર પરે પુદ્ગલ મિશ્રિત, પણ એહથી છે અળગો રે, અનુભવ હંસ ચંચુજો લાગે, તો નવિ દીસે વળગો રે. ૬૨. બીજું થાનક નિત્ય આતમા, જે અનુભૂત સંભારે રે, બાળકને સ્તન પાન વાસના, પૂરવ ભવ અનુસારે રે; દેવ મનુજ નરકાદિક તેહના, છે અનિત્ય પર્યાયો રે, દ્રવ્ય થકી અવિચલિત અખંડિત, નિજ ગુણ આતમરાયા રે. ૬૩. ત્રીજું સ્થાનક ચેતન કર્ત્તા, કર્મ તણે છે યોગે રે, કુંભકાર જિમ કુંભતણો જગ, દંડાદિક સંયોગે રે; નિશ્ચયથી નિજ ગુણના કર્ત્તા; અનુપ ચરિત વ્યવહારે રે, દ્રવ્ય કર્મનો નગરાદિકનો, તે ઉપચાર પ્રકારે રે. ૬૪. ચોથું થાનક ચેતન ભોક્તા, પુણ્ય પાપ ફળ કેરો રે, વ્યવહારે નિશ્ચય નય દષ્ટે, ભુંજે નિજ ગુણ નેરો રે; પાંચમું થાનક છે પરમ પદ, અચલ અનંત સુખવાસો રે, આધિ વ્યાધિ તન મનથી લહીએ, તસ અભાવે સુખ ખાસો રે. ૬૫. છઠ્ઠું થાનક મોક્ષતણું છે, સંજમ જ્ઞાન ઉપાયો રે, જો સહેજે લહીએ તો સઘળે, કારણ નિષ્ફલ થાયો રે; કહે જ્ઞાનનય જ્ઞાનજ સાચું, તે વિણ જુઠી કિરિયા રે, ન લહે રૂપું રૂપું જાણી, છીપ ભણી જે ફિરિયા રે. ૬૬. કહે કિરિયાનય કિરિયા વિણ જે, જ્ઞાન તેહ શું કરશેરે, જલ પેસી કર પદ ન હલાવે, તારૂ તે કિમ તરશે રે; દૂષણ ભૂષણ જે ઇહાં બહોળાં, નય એકેકને વાદે રે, સિદ્ધાંતી તે બેહુ નય સાધે, જ્ઞાનવંત અપ્રમાદે રે. ૬૭. એણિ પરે સડસઠ બોલ વિચારી, જે સમકિત આરાહેરે, રાગદ્વેષ ટાળી મન વાળી, તે સમસુખ અવગાહે રે; જેહનું મન સમકિતમાં નિશ્ચલ, કોઈ નહિ તસ તોલે રે, શ્રી નયવિજય વિબુધ પય સેવક, વાચક જસ એમ બોલે રે. ૬૮.

૨. શ્રી બીજની સજ્ઝાય.

બીજ કહે ભવ્ય જીવનેરે લો, નિસુણો આણી ઉમંગરે; સુગુ-

ણુનર. સુકૃત કરણિ ખેતમેંરે લો, વાવો સમક્તિ બીજ રે સુગુણનર. ધરજ્યો ધર્મસ્યું પ્રિતડીરે લો, કરી નિશ્ચે વ્યવહારરે. સુ૦ ઇહભવે પરભવે ભવોભવેરે લો, હોવે જયુ જગ જયકારરે. સુ૦ ધરજ્યો૦ ૧. કિરિયા તે ખાતર નાંખીયેરે લો, સમતા દિજે ખેડરે; સુ૦ ઉપશમ નીરે સિંચજોરે લો, ઉગે જ્યું સમક્તિ છોડરે. સુ૦ ધરજ્યો૦ ૨. વાડી કરો સંતોષનીરે લો, તસ પાવિલી ચિહુ છોરરે; સુ૦ વ્રત પચ્ચખાણ ચોકી ઠવોરે લો, વારે યું કર્મના ચોરરે. સુ૦ ધરજ્યો૦ ૩. અનુભવ કેરે ફુલડેરે લો, મોહ હુરે સમક્તિ વૃક્ષરે; સુ૦ શ્રુત ચારિત્ર ફળ ઉતરેરે લો, તે ફળ ચાખો શિક્ષરે. સુ૦ ધરજ્યો૦ ૪. જ્ઞાનામૃત રસ પિજીયેરે લો, સ્વાદ લ્યો સામ્ય તાંબુલરે; સુ૦ ઇણ રસે સંતોષ પામજોરે લો, લહે એ ભવનિધિ કૂળરે. સુ૦ ધરજ્યો૦ ૫. ઇણ વિધ બીજ તુમે સદ્દહોરે લો, છાંડી રાગ ને દ્વેષરે; સુ૦ કેવળ કમળા પામીયેરે લો, વરિયે મુક્તિ વિવેકરે. સુ૦ ધરજ્યો૦ ૬. સમક્તિ બીજ તે સદ્દહેરે લો, તે ટાળે નરક નિગોદરે; સુ૦ વિજ્ય લબ્ધિ નિત સદા લહેરે લો, નિત વિવિધ વિનોદરે લો. સુ૦ ધરજ્યો૦ ૭.

૩. શ્રી જ્ઞાન પંચમીની સજ્ઝાય.

ઢાલ ૧-મારૂં મન મોહ્યુંરે સુંદર શામળિયા રે—એ દેશી.

શ્રી વાસુપુજ્ય જિનેસર વેણથી રે, રૂપકુંભ મુનિ દોય; રોહીણી મંદિર સુંદર આવિયા રે, નમી ભવ પુછે દંપતિ સોય; ચઉનાણી વયણે દંપતિ મોહિયારે. ૧. રાજા રાણી નિજ સુત આઠનું રે, તપ ફલ નિજ ભવ ધારી સંબંધ; વિનય કરી પુછે મહારાજને રે, ચાર સુતાના ભવ પ્રબંધ. ચઉ૦ ૨. રૂપવતી શીળવતી ને ગુણવતી, સરસ્વતી જ્ઞાનકલા ભંડાર; જન્મથી રોગ સોગ દીઠો નથી રે, કુણ પુન્યે લીધો રે એહ અવતાર. ચઉ૦ ૩.

ઢાલ ૨-વાલ્હો મારો વાયે છે વાંસલી રે—એ દેશી

ગુરૂ કહે વૈતાઢય ગિરિવરે રે, પુત્રી વિદ્યાધર ચાર; નિજ આયુ જ્ઞાનીને પૂછીયું રે, કરવા સફળ અવતાર; અવધારો અમ

વિનતિ રે. ૧. ગુરૂ કહે જ્ઞાનો પયોગથી રે, એક દિવસ તુમ આય ધર્મ આરાધો દેવાનુ પ્રિયા રે, જેહથી શીવ સુખ થાય. અવ૦ ૨. થોડામાં કાર્ય ધર્મનાં રે, કિમ કરીએ મુનિરાજ; ગુરૂ કહે યોગ અસંખ્ય છેરે, જ્ઞાન પંચમી તુમ કાજ. અવ૦ ૩. ઋણુ અર્થે સવિ અઘ ટળે રે, શુભ પરિણામે સાધ્ય; કલ્યાણક તે જિનતણા રે, પંચમી દિવસે આરાધ્ય. અવ૦ ૪.

ઢાલ ૩-જઇને કેજ્યો મારા વાલાજી રે—એ દેશી

ચૈત્ર વદિ પાંચમ દિને સુણો પ્રાણીજીરે, ચવિયા ચંદ્રપ્રભુ સ્વામ, લહી સુખઠામ; સુ૦ અજિત સંભવ અનંતજી, સુ૦ ચૈત્ર શુદિ પંચમી શિવ ધામ, પરિણામ. સુ૦ ૧. વશાખ વદિ પંચમી દિને, સુ૦ સંજમ લિયે કુંથુનાથ, બહુ નર સાથ; સુ૦ જેષ્ટ શુદિ પંચમી વાસરે, સુ૦ મુક્તિ પામ્યા ધર્મનાથ, શિવપુર સાથ. સુ૦ ૨. શ્રાવણ શુદિ પંચમી દિને, સુ૦ જન્મ્યા નેમિસુરંગ, અતિ ઉછરંગ; સુ૦ માગસર વદિ પંચમી દિને, સુ૦ સુવિધિ જન્મ સુખસંગ, પુન્ય અભંગ. સુ૦ ૩. કાર્તિક વદિ પંચમી દિને, સુ૦ સંભવ કેવળજ્ઞાન, કરો બહુ માન; સુ૦ દસ ક્ષેત્રે નેઉ જિન સુણો, સુ૦ પંચમી દિનનાં કલ્યાણ, સુખ નિધાન. સુ૦ ૪

ઢાલ ૪-હાંરે મારે જોબનીયાનો લટકો દહાડા ચારજો—એ દેશી

હાંરે મારે જ્ઞાનિ ગુરુના વયણ સુણી હિતકારજો, ચાર વિદ્યાધરી પંચમી વિધિ તે આચરેરે લોલ; હાંરે મારે શાસન દેવ પંચ જ્ઞાન મનોહારજો, ટાળીરે આશાતના દેવ વંદન સદારે લોલ. ૧. હાંરે મારે તપ પૂરણથી ઉજમણાનો ભાવજો, એહવે વિદ્યુત યોગે સુરપદ વિવર્યાં રે લોલ; હાંરે મારે ધર્મ મનોરથ આળસ તજતાં હોય જો, ધન્ય તે આતમ અવસરે કારજ કર્યાં રે લોલ. ૨. હાંરે મારે દેવ થકી તુમ કુખે લિયો અવતારજો, સાંભળી રોહીણી જ્ઞાન આરાધન ફલ ઘણાં રે લોલ; હાંરે મારે ચાર ચતુરા વિનય વિવેક વિચારજો; ગુણ કેટલા લખાયે તુમ પુત્રી તણારે લોલ. ૩.

ઢાલ ૫-આસણુરા હો જોગી—એ દેશી.

જ્ઞાનીને વયણથી ચારે બેહેની, જાતિ સમરણ પામીરે; જ્ઞાની

ગુણવંતા; ત્રીજા ભવમાં ધારણા કીધી, સિદ્ધાં મનનાં કામો રે. જ્ઞાની૦ ૧. શ્રી જિનમંદિર પંચમનોહર, પંચવરણી જિન પડિમા રે; જ્ઞા૦ જિનવર આગમને અનુસારે, કરી ઉજમણાનો મહિમા રે. જ્ઞાની૦ ૨. પંચમી તિથિ આરાધન પંચમ, કેવલનાણિ તે થાયરે; જ્ઞાની૦ શ્રીવિજય લક્ષ્મીસૂરિ અનુભવ નાણુ, સંઘ સકલ સુખદાય રે. જ્ઞા૦ ૩.

૪. શ્રી આઠ મદની સજ્ઝાય.

મદ આઠ મહા મુનિ વારિયે, જે દુર્ગતિના દાતારો રે; શ્રી વીર જિણેસર ઉપદિશે, ભાખે સોહમ ગણધારો રે. મદ૦ ૧. હાંજી જાતિનો મદ પહેલો કહ્યો, પૂર્વે હરિકેશીયે કીધોરે; ચંડાળતણે કુળ ઉપન્યો, તપથી સવિ કારજ શીધોરે. મદ૦ ૨. હાંજી કુળમદ બીજો દાખિયો, મરિચી ભવ કીધો પ્રાણીરે; કોડાકોડિ સાગર ભવમાં ભમ્યો, મદ મ કરો ઇમ મન જાણીરે. મદ૦ ૩. હાંજી બળમદથી દુઃખ પામીયા, શ્રેણિક વસુભૂતિ જીવોરે; જઈ ભોગવ્યાં દુઃખ નરકતણાં, મુખ પાડતા નિત રીવોરે. મદ૦ ૪. હાંજી સનતકુમાર નરેસરૂ, સુર આગળ રૂપ વખાણ્યું રે; રોમ રોમ કાયા બગડી ગઈ, મદ ચોથાનું એ ટાણું રે. મદ૦ ૫. હાંજી મુનિવર સંયમ પાળતાં, તપનો મદ મનમાં આયોરે; થયા કૂરગડુ ઋષિ રાજીયા, પામ્યા તપનો અંતરાયોરે. મદ૦ ૬. હાંજી દેશ દશારણનો ધણી, રાય દશાર્ણભદ્ર અભિમાનીરે; ઇંદ્રની ઋદ્ધિ દેખી બુઝીયો, સંસાર તજી થયો જ્ઞાનીરે. મદ૦ ૭. હાંજી સ્થુળભદ્રે વિદ્યાનો કર્યો, મદ સાતમો જે દુઃખદાઇરે; શ્રુત પૂરણ અર્થ ન પામીયા, જુઓ માનતણી અધિકાઇરે. મદ૦ ૮. રાય સુભૂમ ષટ્ખંડનો ધણી, લોભનો મદ કીધો અપારરે; હય ગય રથ સબ સાયર ગલ્યું, ગયો સાતમી નરક મોઝારરે. મદ૦ ૯. ઇમ તન ધન જોબન રાજ્યનો, મ ધરો મનમાં અહંકારોરે; એ અથિર અસત્ય સવિ કારમું, વિણસે ક્ષણમાં બહુ વારોરે. મદ૦ ૧૦. મદ આઠ નિવારો વ્રતધારી, પાળો સંયમ સુખકારીરે, કહે માનવિજય તે પામશે, અવિચળ પદવી નર નારીરે. મદ૦ ૧૧.

૫. શ્રી મૌનએકાદશીની સજ્ઝાય.

આજ મ્હારે એકાદસીરે, નણદલ મૌન કરી મુખ રહીએ;

પૂછ્યાનો પડુત્તર પાછો, કેહને કાંઈ ન કહીએ. આજ૦ ૧. મ્હારો નણદોઈ તુજને વ્હાલો, મુજને ત્હારો વીરો; ધૂમાડાના બાચકા ભરતાં, હાથ ન આવે હીરો. આજ૦ ૨. ઘરનો ધંધો ઘણો કર્યો પણ, એક ન આવ્યો આડો; પરભવ જતાં પાલવ ઝાલે, તે મુજને દેખાડો. આ૦ ૩. માગશર શુદિ અગીયારશ મ્હોટી, નેવું જિનનાં નિરખો; દોઢસો કલ્યાણક મ્હોટાં, પોથી જોઈ જોઈ હરખો. આ૦ ૪. સુવ્રતશેઠ થયો શુદ્ધ શ્રાવક, મૌન ધરી મુખ રહીયો; પાવક પુર સઘળો પરજાળ્યો, એહનો કાંઇ ન દહીયો. આજ૦ ૫. આઠ પહોર પોસહ તે કરીએ, ધ્યાન પ્રભુનું ધરીએ; મન વચ કાયા જો વશ કરીએ, તો ભવસાગર તરીએ. આજ૦ ૬. ઇર્યાસમિતિ ભાષા ન બોલે, આડું અવળું પેખે; પડિક્કમણાશું પ્રેમ ન રાખે, કહો કેમ લાગે લેખે. આજ૦ ૭. કર ઉપર તો માળા ફિરતી, જીવ ફરે વનમાંહી; ચિત્તડું તો ચિહું દિશિયે ડોલે, ઇણ ભજને સુખ નાહિ. આજ૦ ૮. પૌષધશાળે ભેગાં થઇને, ચાર કથા વળી સાધે; કાંઈક પાપ મિટાવણ આવે, બારગણું વળી બાંધે. આજ૦ ૯. એક ઉઠંતી આળસ મોડે, બીજી ઉંઘે બેઠી; નદીયોમાંથી કોઈક નિસરતી, જઈ દરિયામાં પેઠી. આજ૦ ૧૦. આઇ બાઈ નણન્દ ભોજાઈ, ન્હાની મ્હોટી વહુને; સાસુ સસરો મા ને માસી, શિખામણ છે સહુને. આજ૦ ૧૧. ઉદયરતન વાચક ઉપદેશે, જે નર નારી રહેશે; પોસામાંહે પ્રેમ ધરીને, અવિચળ લીલા લહેશે. આજ૦ ૧૨.

૬. ઉપાધ્યાય શ્રી સકળચંદજી કૃત બાર ભાવનાની સજ્ઝાય.

વિમળ કૂલ કમળના હંસ તું જીવડા, ભુવનના ભાવચિત્ત જો વિચારી; જેણે નર મનુજગતિ રત્ન નવિ કેળવ્યું, તેણે નર નારી મણિ કોડિ હારી. વિ૦ ૧. જેણે સમકિત ધરી સુકૃતમતિ અનુસરી, તેણે નર નારી નિજ ગતિ સમારી; વિરતિનારી વરી કુમતિ મતિ પરિહરી, તેણે નર નારી સબ કુગતિ વારી. વિ૦ ૨. જૈન શાસન વિના, જીવયતના વિના, જે જના જગ ભમે ધર્મહિના; જૈન મુનિ દાન બહુ માન હીણા નરા, ૫ પરે તે મરે

ત્રિજગ હિના. વિ૦ ૩. જૈનના દેવગુરૂ ધર્મગુણ ભાવના, ભાવિ નિતુ જ્ઞાન લોચન વિચારી; કર્મભર નાશની બાર વરભાવના, ભાવિ નિત જીવ તું આપ તારી. વિ૦ ૪. સર્વ ગતિ માંહીવર નરભવ દુલ્લહો, સર્વ ગુણ રત્નને શોધિકારી; સર્વ જગ જંતુને જેણે હિત કીજીયે, સોઇ મુનિ વંદીયે શ્રુત વિચારી. વિ૦ ૫.

ઢાલ બીજી—રાગ કેદારો

ભાવના માલતી ચૂશીયે, ભ્રમર પેરે જેણે મુનીરાજ રે; તેણે નિજ આતમા વાશીયે, ભરત પેરે મુક્તિનું રાજ રે. ભા૦ ૧. ભાવના કુસુમ શું વાસિયા, જે કરે પુણ્યના કાજ રે; તે સર્વ અમર તરૂ પરે ફળે, ભાવના દિયે શિવરાજ રે. ભા૦ ૨. ભૂમિ જનની થકી ઉપના, સુતપરે જે જગે ભાવ રે; તે સર્વ ભુજંગી ગલે, જેમ ગળે વનતરૂ દાવ રે. ભા૦ ૩. ભૂમિના વર અનંતા ગયા; ભૂમિ ન ગઇ કિણ સાથ રે; રૂદ્ધિ બહુ પાપી જે તસ મળી, તે ન લીધી કેણ સાથ રે. ભા૦ ૪. ગઇ એ દ્વારા હારિ ગયો, અથિર સબ લોકની રૂદ્ધિ રે; સૂણી એમ પાંડવા મુનિ હુવા, તેણે વરી અચળ પદ સિદ્ધિ રે. ભા૦ ૫. રાજ્યનો પાપ ભર શિર થકે, જશ હુવા શુદ્ધ પરિણામ રે; ભરત ભૂપતિ પરે તેહને, ભાવના પુણ્યના ગામ રે. ભા૦ ૬. રાજ્યના પાપ ભર શિર થકે, જશ હુવા શુદ્ધ મન ભાવ રે; ભાવના સિંધુમાં તે વળે, ઉતરે મોહમદ તાવ રે. ભા૦ ૭. જે પદાર્થ તુજ આપણો, નવિ ગણે પ્રેમ રતિ બંધ રે; જો ગણે તે હતું આપણું, જીવ તુંહિ મતિ અંધ રે. ભા૦ ૮. કૃષ્ણ લેશ્યા વશે કિજીયે, કર્મ જે રૌદ્ર પરિણામ રે; તે સવિ ધર્મ નવિ જાણીયે, શુભ હવે શુદ્ધ પરિણામ રે. ભા૦ ૯. જે જગ આશ્રવ જીણે ભણ્યા, તે સર્વ સંવર હોય રે; ધર્મ જે અશુભ ભાવે કરે, તે તસ આશ્રવ જોય રે. ભા૦ ૧૦.

અનિત્ય ભાવના સજ્ઝાય.

ઢાલ ત્રીજી—રાગ સામગ્રી

મુંઝમાં મુંઝમાં મોહમાં જીવ તું, શબ્દ વર રૂપ રસ ગંધ દેખી;

અથિર તે અથિર તું અથિર તનું જીવિતં, ભાવ્ય મન ગગન હરિ ચાપ પેખી. મુંઝ૦ ૧. લચ્છી સરિયતતિ પરે, એક ઘર નવિ રહે, દેખતાં જાય પ્રભુ જીવ લેતિ; અથિર સબ વસ્તુને, કાજ મૂઢો કરે, જીવડો પાપની કોડિ કેતી. મુંઝ૦ ૨. રૂપની વસ્તુ સવિ કારમી નવિ રહે, જ્ઞાન શું ધ્યાનમાં જો વિચારી; ભાવ ઉત્તમ હુર્યા અધમ સબ ઉદ્ધર્યા, સંહરે કાળ દિન રાતી ચાલી. મુંઝ૦ ૩. દેખ કલિ કૃતરો સર્વ જગને ભખે, સંહરિ ભૂપ નર કોટિ કોટિ; અથિર સંસારને થિરપણે જે ગણે, જાણી તસ મૂઢની બુદ્ધિ ખોટી. મુંઝ૦ ૪. રાચ મમરાજની ઋદ્ધિ શું પરવર્યો, અંતે સવિ રૂદ્ધિ વિશરાળ હોશે; ઋદ્ધિ સાથે સબ વસ્તુ મૂકી જતે, દિવસ દો તીન પરિવાર રોશે. મુંઝ૦ ૫. કુસુમ પરે યૌવનં જલબિંદુ જીવિતં, ચંચળં નર સુખં દેવ ભોગો; અવધિ મન કેવળી સુકવિ વિદ્યાધરા, કળિયુગે તેહનો પણ વિયોગો. મુંઝ૦ ૬. ધન્ય અનિકા સુતો ભાવના ભાવતો, કેવળ સુરનદી માંહે લીધો; ભાવના સુરલતા જેણે મન રોપવી, તેણે શિવનારી પરિવાર રૂંધ્યો. મુંઝ૦ ૭.

અશરણ ભાવના સજ્ઝાય.

ઢાલ ચોથી—સાંભળજો મુનિ સંયમ રાગી-એ દેશી

કો નવિ શરણં, કો નવિ શરણં, મરતાં કુણને પ્રાણી રે; બ્રહ્મદત્ત મરતો નવિ રાખ્યો, જસ હય ગય બહુ રાણી રે, જસ નવનિધિ ધન ખાણી રે. કો નવિ૦ ૧. માત પિતાદિક ટગમગ જોતાં, યમ લે જનને તાણી રે; મરણ થકી સુરપતિ નવિ છૂટે, નવિ છૂટે ઇંદ્રાણી રે. કો નવિ૦ ૨. હય ગય રથ નર કોડિ વિદ્યાધર, રહે ન નિત્ય રાયાં રાય રે; બહુ ઉપાય તે જીવન કાજે, કરતાં અશરણ જાય રે. કો. નવિ૦ ૩. મરણથી ભીતિ કદા ચિત્ત જીવો, જો પેશે પાતાળે રે; ગિરિ દરી વન અંબુધિમાં જાવે, તોભિ હટીએ કાળે રે. કો નવિ૦ ૪. અષ્ટાપદ જેણે બળે ઉપાડયો, સોહશ મુખ સંહરિયો રે; કો જગ ધર્મ વિના નવિ તરાયો, પાપી કો નવિ તરિયો રે. કો નવિ૦ ૫. અશરણ અનાથ જીવડ જીવન, શાંતિનાથ જગ જાણે રે;

પારેવો જેણે શરણે રાખ્યો, મુનિ તસ ચરણે વખાણ્યો રે. કો નવિ૦ ૬. મેઘકુમાર જીવ ગજ ગતિમાં, સસલો શરણે રાખ્યો રે; વીર પાસે જેણે ભવ ભય કચર્યો, તપ સંયમ કરી નાંખ્યો રે. કો નવિ૦ ૭. મત્સ્યપરે રોગી તડફડતા, કોણે નવિ સુખ કરીએ રે; અશરણ અનાથ ભાવના ભરિયો, અનાથિ મુનિ નિસર્યો રે. કો નવિ૦ ૮.

સંસાર ભાવના સજ્ઝાય.

ઢાલ પાંચમી--રાગ કેદારો

સર્વ સંસારના ભાવ તું, સર્વ ધરી જીવ સંભારી રે; તે સર્વ તેં પણ અનુભવ્યો, હૃદયથી તેહ ઉતારી રે. સ૦ ૧. સર્વ તનુમાં વસી નિસર્યો, તે લીયા સર્વ અધિકાર રે; જાતિ ને યોનિ સબ અનુભવી, અનુભવ્યા સર્વ આહાર રે. સ૦ ૨. સર્વ સંયોગ તેં અનુભવ્યા, અનુભવ્યા રોગ ને શોગ રે; અનુભવ્યા સુખ દુઃખ કાળ તે, પણ લિયો નવિ જીન યોગ રે. સ૦ ૩. સર્વ જન નાતરાં અનુભવ્યા, પહેરિયા સર્વ શણગાર રે; પુદ્ગળ તે પરાવર્તિયા, નવિ નમ્યા જીન અણગાર રે. સ૦ ૪. પાપના શ્રુત પણ તેં ભણ્યા, તેં કર્યાં મોહનાં માન રે; પાપના દાન પણ તેં દિયા, નવિ દિયાં પાત્રના દાન રે. સ૦ ૫. વેદ પણ તીન તેં અનુભવ્યા, તે ભણ્યા પરતણા વેદ રે; સર્વ પાખંડ તેં અનુભવ્યા, તિહાં ન સંવેગ નિર્વેદ રે. સ૦ ૬. રડવડયો જીવ મિથ્યામતિ, પશુ હણ્યા ધર્મને કાજ રે; કાજ કીધાં નવિ ધર્મના, હરખિયો પાપને કાજ રે. સ૦ ૭. કુગુરૂની વાસના ડાકિણી, તિણે દમ્યા જીવ અનંત રે; તિહાં નવિ મુક્તિ પંથ ઓળખ્યો, તેણે નવિ હોવો ભવ અંત રે. સ૦ ૮.

એકત્વ ભાવના સજ્ઝાય.

ઢાલ છઠ્ઠી—રાગ માળવી ગોડી

એ તુંહિ આપકું તુંહિ ધ્યાયોજી, ધ્યાન જ્ઞાન અકેલા; જીહાં તિહાં તું જાયા અકેલા, જાવેગા અકેલા. એ તુંહિ૦ ૧. હરિહર પ્રમુખા સુરનર જાયા, તેભી જગ અકેલા; તે સંસાર વિવિધ પરખેલી, ગયા તે ભી અકેલા. એ તુંહિ૦ ૨. કોભી કીના સાથ ન

તેણે, રુદ્ધિ ગઇ નવિ સાથે; નિજ નિજ કરણી લેઈ ગયા તે, ધન વિણુ ઠાલે હાથે. એ તુંહિં૦ ૩. બહુ પરિવારે મ રાચો લોકા, મુધા મળ્યો સબ સાથે; ઋદ્ધિ મુધા હાંસે સબ ચિંતો, ગગનતણી જીમ બાથે. એ તુંહિં૦ ૪. શાન્તી સુધારસ રસમાં ઝીલો, વિષય વિષંચ નિવારો; એકપણું શુભધ્યાને ચિંતી, આપ આપકું તારો. એ તુંહિં૦ ૫. હિંસાદિક પાપે એ જીવો, પામે બહુવિધ રોગો; જળ વિણુ જીમ મત્સ્ય એકલો, પામે દુઃખ પર લોગો. એ તુંહિં૦ ૬. એક પણું ભાવિ નમિરાજા, મૂકી મિથીલા રાજ; મૂકી નર નારી સવિ સંગતિ, પ્રણમે તસ સૂર રાજ. એ તુંહિં૦ ૭.

અન્યત્વ ભાવના સજ્ઝાય.

ઢાલ સાતમી—રાગ કેદારો ગોડી

ચેતના જાગી સહચારિણી, આળસ ગોદડું નાંખી રે; હૃદય ઘર જ્ઞાન દીવો કરે, સુમતિ ઉઘાડી નિજ આંખ રે. ચે૦ ૧. એક રાત અધિક અઠાવના, મોહિ રણીયા ઘરબારી રે; હું સદા તેહ વિંટયો રહું, તુજ ન ચિંતા કિસી માહરી રે. ચે૦ ૨. જઇ મુજ તે અળગો કરે, તો રમું હું તુજ સાથે રે; તેહથી હું અળગો રહું, જો રહે તું મુજ હાથે રે. ચે૦ ૩. મન વચન તનુ સવે ઇંદિયા, જીવથી જુજુઆ હોય રે; અપર પરિવાર સબ જીવથી, તું સદા ચેતના જોય રે. ચે૦ ૪. (પાંઠાંતરે) તનુ વચન સવે ઇંદિયા, જીવથી જુજુઆ જોય રે; જો રમે તું હણે ભાવના, તો તુજ કેવળ હોય રે. ચે૦ ૪. સર્વ જગ ગણી જુજુઆં, કોઇ કુણુનો નવિ હોય રે; કર્મ વશે સર્વ નિજ નિજ તણો, કર્મથી નવિ તર્યો કોય રે. ચે૦ ૫. દેવ ગુરુ જીવ પણ જુજુઆ, જુજુઆ ભગતના જીવ રે; કર્મ વશ સર્વ નિજ નિજ તણો, ઉદ્યમ કરે નવિ કિલ બરે. ચે૦ ૬. સર્વ શુભ વસ્તુ મહિ માહરે, કળિયુગો દુષ્ટ ભૂપાળ રે; તિમ દુકાળોપિ જનને હરે, અપરાની આશ મન વાલ રે. ચે૦ ૭. ચિંતા કરે આપ તું આપણી, મમ કરે પરતણી આશ રે; આપણું આચર્યું અનુભવ્યું, વિચરી પર વસ્તુ ઉદાસ રે. ચે૦ ૮. કોકીણે જગ

નવિ ઉધ્ધર્યો, ઉધ્ધરે આપણો જીવ રે; ધન્ય જે ધર્મો આદર દિયે, તે વસે ઇંદ્ર સમી વરે. ચે૦ ૯. જો જુએ જુજુઆ આતમા, દેહ ધન જન કથી ધ્યાન રે; તે ગઇ દુઃખ નવિ ઉપજે, જેહને મન જીન જ્ઞાન રે. ચે૦ ૧૦.

અશુચી ભાવના સજ્ઝાય.

ઢાળ આઠમી-રાગ કેદારો ગોડી

માંસ મળ મૂત્ર રૂધિર ભર્યા, અશુચિ નર નારીના દેહ રે; વારૂણી કુંભ પરે ભાવિયે, અંતે દિયે જીવને છેહ રે. માંસ૦ ૧. અશુભ બહુ રોગ કફ નિતુ વહે, એ ભખે ભક્ષ્ય અભક્ષ્ય રે; દેહને જાણી જોખમ ઘણા, દેહ બહુ જીવનો ભક્ષ્ય રે. માંસ૦ ૨.

આશ્રવ ભાવના સજઝાય.

ઢાલ નવમી

જગ શુભાશુભ જેણે કર્મતતિ વેલી જે, શુભ અશુભાશ્રવ તે વખાણો; જળ ધરો જેમ નદિવર સરોવર ભરે, તેમ ભરે જીવ બહુ કર્મ જાણો. જગ૦ ૧. મમ કરે જીવ તું અશુભ કર્માદારા, વાસવા પણ સકર્મા ન છૂટે; જેણે જગ દાન વર પુણ્ય નવિ આદર્યા, તે કૃપણ નિર્ધના પેટ ફૂટે. જગ૦ ૨. મન વચન કાય વિષય કષાયા તથા, અવિરતિ અશુભ ધ્યાન પ્રમાદો; મૂકે મિથ્યામતિ વર ઉપાસક ગતિ, જગ શુભાશ્રવ થકીનો વિષાદો. જગ૦ ૩. રાચ મમ જીવ તું કુટુંબ આડંબરે, જળ વિના મેઘ જેમ ફોક ગાજે; ધર્મના કાજ વિણ મ કર આરંભ તું, તેણે કરી જીત સંવર વિશાળ. જગ૦ ૫.

નિર્જરા ભાવના સજઝાય.

ઢાલ દશમી-રાગ ગોડી

તાપે મીણ ગળે જીમ માંખણ, તથા કર્મ તપતા પેરે; કંચન કાટ ગળે જેમ આગે, પાચ ગળે જીન જાપે રે. તા૦ ૧. તે તપ બાર ભેદ શું કીજે, કર્મ નિર્જરા હોવે રે; સો મુનીવરને હોય સકામા, અપર અકામા જોવે રે. તા૦ ૨. અણશણ ઉણોદરી રસ ત્યાગો, કીજીએ વૃત્તિ સંક્ષેપો રે; સંલીનતા કરી કાય કિલેશો, ટળે કર્મના લેશો રે. તા૦ ૩. પ્રાયશ્ચિત વિનય વૈયાવચ્ચ, સજ્ઝાયો વર જાણે રે; કાઉસગ્ગ કીજે જેણે ભવિજન, તસ તપ મુક્તિ નિદાન રે. તા૦ ૪.

ધર્મ ભાવના સજઝાય.

ઢાલ અગ્યારમી-શાંતિ સુધારસ કુંડમાં

ધર્મથી જીવને જય હોવે, ધર્મથી સવિ દુઃખ નાશે રે; રોગ ને શોક ભય ઉપશમે, ધર્મથી અમર ઘર વાસ રે. ધર્મ૦ ૧. દુર્ગતિ પાપથી જીવને, ધર્મ વિણુ નવિ ધરે કાંઇ રે; વાંછિત દિયે સુર તરૂ પરે, દાન તપ શીલથી જોઈ રે. ધર્મ૦ ૨. ધર્મવર સાધુ શ્રાવક તણો, આચર્યો ભાવ શું જેહ રે; સર્વ સુખ સર્વ મંગળતણું, આદર્યું કારણુ તેહ રે. ધર્મ૦ ૩.

દાન ભાવના સજ્ઝાય.

ઢાલ બારમી-રાગ ધનાશ્રી

જે નરા સાધુ આધાર વર દાયકા, તે નરા ધન્ય જગ વિબુધ ગાયા; જે છતે યોગવર સાધુને નવિ દીયે, તે કાશ કુસુમ પરે ફોક જાય. જે૦ ૧. નિર્મળો મુક્તિનો માર્ગ જીન શાસન, સાધુ વિણુ ક્ષણુ ન ચાલે; પામતો મનુજ જો સાધુને નવિ દીયે, સો કરો કપિલ દાસીય વાલે. જે૦ ૨. અકલનું હાર નર મુક્તિની વાર નર, નાટતું મકર તપ પુણ્ય કેરો; કર્મને કાટ ઉતાર નર ભવ લહી, બીહમ બોલ ભવ વારિ ફેરો. જે૦ ૩. જ્ઞાન વિજ્ઞાન આચાર પદ નર ભવો, પામીયો પૂર્વભવ પુણ્ય યોગે; પુણ્ય વિણુ પશુભવે જીવ પરવશ પડયો, શસ્ત્ર શું મારિયો અધમ લોકે. જે૦ ૪. જીવ તે નરભવે અશુભભાવે પશુપણે, જીવતાં જીવની કોડિ મારી; પુણ્ય વિણુ પશુ રાશભ ઉકરડે, ભલભખેં પૂંઠ તૃણુ ગુણુ ધારી. જે૦ ૫. જીવ હિંસા સવિ પાપ એ જીવને, પાપીએ આદર્યા જીવ સાટે; ખાટકી હાટ તે વિવિધ પરે કાટીએ, અગ્નિમાં દાટીયે પાપ માટે. જે૦ ૬. પુણ્યથી હૈવે તુજ દેહ રૂડો ઘડયો, આણિયો જૈન કુળ પુણ્ય કાજે; ધર્મ નર જન્મ જો જીવ હારી તું, ઘસીસ નિજ હાથ અશુભ રાજે. જે૦ ૭. દાન તપ શિળ સંયમ દયા ધર્મથી, સર્વ સુખ રૂદ્ધિ જો તું વિચારી; સર્વ શુભયોગ હારીશ જો તું પછી, ઘસીસ જીમ હાથ હાર્યો જુગારી. જે૦ ૮. જીસિય ગુણિકા તણી

ખાર સાધારણી, તિસીય મિથ્યામતિ જગે ન રુડા; ત્યજી હિંસા કુધર્મા હિસવિ પાપ, તું વિશ્વમાં મોકલે કીર્તિ રુડી. જે૦ ૯. પાર મમ રાખ જે પાપ આચારનો, ફાટ મ પાડજે ધર્મ વાટે; જાટ પરે અણુ વિમાસ્યું કિશું મમ કરે, ખોટ કામ મમ પાડજે ધર્મ હાટે. જે૦ ૧૦. જો તુજ સુખ ગમે સર્વ દુઃખ નવિ ગમે, વિષય સો વીર રસ ત્યજીય; આત્મ અધ્યાત્મ વર ધ્યાન કુંજે રમી, ધર્મવર ભાવના ખાટો અમૃત ચાહો. જે૦ ૧૧.

સમરસ ભાવના સજ્ઝાય.

ઢાલ તેરમી-રાગ વૈરાડી

ભવિક જીવ પૂછો નિજ ગુરૂને, અશુભ કર્મ કિમ કાટે; શ્રમણે ધર્મની સંજ્ઞિજીવો, જો સમતા રસ ચાખે શો ભવિકા સમરસ અમૃત ચાખે. ૧. સમરસ અમૃત ચાખો, કુવ્યશન મૂકો મનનો આંટો; સદોષ પિંડે મ ભરો ઠાઠો, સબ પર સુખે મમ વિષ વાટો રે. ભ૦ ૨. વિંધ્યો જીવ કર્મ વિષ કાટે, પીડયો ચાર ગતિ ફાટે; શુભ ભાવે દેતાં દઢ પારે, કર્મ ગુંબડું ફાટે રે. ભ૦ ૩. પાપ પિંડ અસત્યજ દુજો, જો કષાય મદ દાટે; નિખીલ પાપ નિસંગી જીવો, રહેતો સમ દુઃખ કોટેરે ભ૦ ૪. જનના સુખ શુભ ધ્યાન સુલેશ્યા, દુકાળ મુસા કાટે; દાન પુણ્ય જનના સબ તેણે, વાદળ પેરે સબ ફાટે. ભ૦ ૫. રોગ સમે જેમ અમૃત છાંટે, હૃદય પડી નવિ આંટે રે; ધર્મ કરંતા ભવિક જીવને, શિવ સુખ આવે આંટેરે. ભ૦ ૬. ગુણ વિણ કિમ શિવ ગિરિ પર ચઢીયે, હિણ પુણ્ય જન રાટે; એમ જો જીન ગુણ મણિ સારે. તો સબ ભવ દુઃખ કાટે રે. ભ૦ ૭.

લોક ભાવના સજઝાય.

ઢાલ ચૌદમી-રાગ પરજીઓ

જ્ઞાન નયન માંહે ત્રિભુવન રૂપી, જોગ્યુ જીવ દીઠા લોગે; ધણી આવ્યો ષટ દ્રવ્ય રૂપા, પ્રણમો તસ જીન યોગે. ૧. મુનિવર ધ્યાવો અઢીય દ્વીપ લોગો, જીહાં જીન મુનિવર સિદ્ધ અનંતા; તિહાં નહિ જ્ઞાન વિયોગો, મુનિવર ધ્યાવો અઢીય દ્વિપ લોગો. ૨.

આપે સીધો કેણે ન કીધો, લીધો કેણે નવિ જાવે; આદિ નહિ જસ હોયે તો, કેવળ નાણી ભાવે. ૩. અધોલોક છત્રાસન સમ વડે, તિર્છો જલ્લહી જાણો; ઉર્ધ્વલોક મૃદંગ સમાણો, સકળ મુનિ ચિત્ત આણો. ૪.

૭. મહોપાધ્યાય શ્રીમદ્ યશોવિજયજી કૃત આઠ યોગ દષ્ટિની સજઝાયો.

ઢાલ પહેલી-મિત્રા દૃષ્ટિ વિચાર

શિવસુખ કારણ ઉપદિશી, યોગ તણી અડ દિઠ્ઠી રે; તે ગુણ થુણી જિન વીરનો, કરશું ધર્મની પુઠ્ઠી રે. વીર જિણેસર દેશના. ૧. સઘન અઘન દિન રયણિમાં, બાલ વિકલ ને અનેરા રે; અરથ જોયે જિમ જુજુઆ, ઓઘ નજરે તિમ ફેરા રે. વીર૦ ૨. દર્શન જે હુઆં જુજુઆં, તે ઓઘ નજરને ફેરે રે; ભેદ થિરાદિક દષ્ટિમાં, સમકિત દૃષ્ટિને હેરે રે. વીર૦ ૩. દર્શન સકલના નય ગ્રહે, આપ રહે નિજ ભાવે રે; હિતકરી જનને સંજીવની, ચારો તેહ ચરાવે રે. વીર૦ ૪. દૃષ્ટિ થિરાદિક ચારમાં, મુગતિ પ્રયાણ ન ભાજે રે; રયણિ શયન જિમ શ્રમ હરે, સુરનર સુખ તિમ છાજે રે. વીર૦ ૫. એહ પ્રસંગથી મેં કહ્યું, પ્રથમ દ્રષ્ટિ હવે કહિયે રે; જિહાં મિત્રા તિહાં બોધ જે, તે તૃણ અગનિસ્યો લહિયે રે. વીર૦ ૬. વ્રત પણ યમ ઇહાં સંપજે, ખેદ નહિ શુભ કાજે રે; દ્વેષ નહિ વલી અવરશ્યું, એહ ગુણ અંગે વિરાજે રે. વીર૦ ૭. યોગનાં બીજ ઇહાં ગ્રહે, જિનવર શુદ્ધ પ્રણામો રે; ભાવાચારજ સેવના, ભવ ઉદ્વેગ સુઠામો રે. વીર૦ ૮. દ્રવ્ય અભિગ્રહ પાલવા, ઔષધ પ્રમુખને દાને રે; આદર આગમ આસરી, લિખનાદિક બહુમાને રે. વીર૦ ૯. લેખન પૂજન આપવું, શ્રુતવાચન ઉદ્ગ્રાહો રે; ભાવ વિસ્તાર સઝાયથી, ચિંતન ભાવન ચાહો રે. વીર૦ ૧૦. બીજ કથા ભલી સાંભલી, રોમાંચિત હુએ દેહ રે; એહ અવંચક યોગથી, લહિયે ધરમ સનેહ રે. વીર૦ ૧૧. સદ્ગુરૂ યોગ વંદન ક્રિયા, તેહથી ફલ હોએ જેહો રે; યોગ-ક્રિયા ફલ ભેદથી, ત્રિવિધ અવંચક એહો રે. વીર૦

૧૨. ચાહે ચકોર તે ચંદને, મધુકર માલતી ભોગીરે; તિમ ભવિ સહજ ગુણે હોયે, ઉત્તમ નિમિત્ત સંયોગી રે. વીર૦ ૧૩. એહ અવંચક યોગ તે, પ્રગટે ચરમાવર્ત્ત રે; સાધુને સિદ્ધ દશા સમું, બીજનું ચિત્ત પ્રવર્તે રે. વીર૦ ૧૪. કરણ અપૂર્વના નિકટથી, જે પહેલું ગુણઠાણું રે; મુખ્ય પણે તે ઇહાં હોએ, સુહજ વિલાસનું ટાણું રે. વીર૦ ૧૫.

તારા દષ્ટિ વિચાર

ઢાલ બીજી–મન મોહન મેરે એ–દેશી

દર્શન તારા દષ્ટિમાં, મન મોહન મેરે; ગોમય–અગ્નિ સમાન. મ૦ શૌચ સંતોષ ને તપ ભલા, મ૦ સજ્ઝાય ઇશ્વર ધ્યાન. મ૦ ૧. નિયમ પંચ ઇહાં સંપજે, મ૦ નહિ ક્રિયા ઉદ્વેગ; મ૦ જિજ્ઞાસા ગુણ તત્ત્વની, મ૦ પણ નહિ નિજ હઠ ટેગ. મ૦ ૨. એહ દષ્ટિ હોય વરતતાં, મ૦ યોગ કથા બહુ પ્રેમ; મ૦ અનુચિત તેહ ન આચરે, મ૦ વાલ્યો વલે જિમ હેમ. મ૦ ૩. વિનય અધિક ગુણીનો કરે, મ૦ દેખે નિજ ગુણહાણ; મ૦ ત્રાસ ધરે ભવ ભય થકી, મ૦ ભવ માને દુઃખ ખાણ. મ૦ ૪. શાસ્ત્ર ઘણાં મતિ થોડલી, મ૦ શિષ્ટ કહે તે પ્રમાણ; મ૦ સુજસ લહે એહ ભાવથી, મ૦ ન કરે જૂઠ ડફાણ. મ૦ ૫.

બલા દષ્ટિ વિચાર

ઢાલ ત્રીજી પ્રથમ ગોવાલ તણે ભવેજી રે એ દેશી

ત્રીજી દ્રષ્ટિ બલા કહીજી, કાષ્ટ અગનિ સમ બોધ; ક્ષેપ નહિ આસન સધેજી, શ્રવણ સમીહા શોધ રે. જિનજી, ! ધન ધન તુજ ઉપદેશ. ૧. તરૂણ સુખી સ્ત્રી પરિવર્યોજી, જિમ ચાહે સુરગીત; સાંભલવા તિમ તત્ત્વનેજી, એ દૃષ્ટિ સુવિનીત રે. જિ૦ ધ૦ ૨. સેર એ બોધ-પ્રવાહનીજી, એ વિણ શ્રુત થલકૂપ; શ્રવણ સમીહા તે કિસીજી ! શયિત સુણે જિમ ભૂપ રે. જિ૦ ધ૦ ૩. મન રીઝે તનુ ઉલ્લસેજી, રીઝે બુઝે એક તાન; તે ઇચ્છા વિણ ગુણ–કથાજી, બહિરા આગલ ગાન રે. જિ૦ ધ૦ ૪. વિઘન ઇહાં પ્રાયે નહિજી, ધર્મ–હેતુ માંહે કોય; અનાચાર–પરિહારથીજી, સુજસ મહોદય હોય રે. જિ૦ ધ૦ ૫.

દીપ્તા દૃષ્ટિ વિચાર

ઢાલ ચોથી ઝાંઝરીયા મુનિવર! ધન ધન તુમ અવતાર એ દેશી

યોગ દ્રષ્ટિ ચોથી કહી જી, દીપ્તા તિહાં ન ઉત્થાન; પ્રાણાયામ તે ભાવથી જી, દીપ-પ્રભા સમ જ્ઞાન. મન મોહન જિનજી! મીઠી તાહરી વાણી. ૧. બાહ્ય ભાવ રેચક ઇહાંજી, પૂરક અંતર ભાવ; કુંભક થિરતા ગુણે કરીજી, પ્રાણાયામ સ્વભાવ. મન૦ ૨. ધર્મ અરથે ઈહાં પ્રાણનેજી, છાંડે પણ નહિ ધર્મ; પ્રાણ અરથે સંકટ પડેજી, જુઓ એ દ્રષ્ટિનો મર્મ. મન૦ ૩. તત્વ શ્રવણ મધુરોદકેજી, ઇહાં હોએ બીજ-પ્રરોહ; ખાર ઉદક સમ ભવ ત્યજેજી, ગુરૂ ભગતિ અદ્રોહ. મન૦ ૪. સૂક્ષ્મ બોધ તો પણ ઈહાંજી, સમકિત વિણ નવિ હોય; વેદ્ય સંવેદ્યપદે કહ્યાજી, તે ન અવેદ્ય જોય. મન૦ ૫. વેદ્ય બંધ શિવહેતુ છેજી, સંવેદન તસ નાણ; નય-નિક્ષેપે અતિ ભલુંજી, વેદ્ય સંવેદ્ય પ્રમાણ. મન૦ ૬. તે પદ ગ્રંથિ-વિભેદથીજી, છેહલી પાપ-પ્રવૃત્તિ; તપ્ત લોહ પદ ધૃતિ સમીજી, તિહાં હોએ અંતે નિવૃત્તિ. મન૦ ૭. એહ થકી વિપરીત છેજી, પદ જે અવેદ્ય સંવેદ્ય; ભવ અભિનંદી જીવનેજી, તે હોએ વજ્ર અભેદ્ય. મન૦ ૮. લોભી કૃપણ દયામણોજી, માયી મચ્છર ઠાણ; ભવ અભિનંદી ભય-ભર્યોજી, અફલ આરંભ અયાણ. મન૦ ૯. એહવા અવગુણવંતનુંજી, પદ જે અવેદ્ય કઠોર; સાધુ સંગ આગમ તણોજી, તે જીતે ધરિ જોર. મન૦ ૧૦. તે જીતે સહજે ટલેજી, વિષમ કુતર્ક પ્રકાર; દૂર નિકટ હાથી હણેજી, જિમ એ બઠર વિચાર. મન૦ ૧૧. 'હું પામ્યો સંશય નહીજી', મૂરખ કરે એ વિચાર; આલસુઆ ગુરૂ શિષ્યનાજી, તે તો વચન પ્રકાર. મન૦ ૧૨. ધીજે તે પતિ આવવુંજી, આપ-મતે અનુમાન; આગમને અનુમાનથીજી, સાચું લહે સુજ્ઞાન. મન૦ ૧૩. નહિ સર્વજ્ઞ તે જુજુઆજી, તેહના જે વલી દાસ; ભગતિ દેવની પણ કહીજી, ચિત્ર અચિત્ર પ્રકાશ. મન૦ ૧૪. દેવ સંસારી અનેક છેજી, તેહની ભક્તિ વિચિત્ર; એક રાગ પર દ્વેષથીજી, એક મુગતિની અચિત્ર. મન૦ ૧૫. ઇંદ્રિયાર્થગત બુદ્ધિ છેજી, જ્ઞાન છે

આગમ હેત; અસંમોહ શુભ કૃતિ ગુણેજી, તેણે ફલ ભેદ સંકેત. મન૦ ૧૬. આદર ક્રિયા–રતિ ઘણીજી, વિઘન ટલે મિલે લચ્છિ; જિજ્ઞાસા બુધ–સેવનાજી, શુભ કૃતિ ચિહ્ન પ્રત્યચ્છિ. મન૦ ૧૭. બુદ્ધિ ક્રિયા ભવ ફલ દિએ, જ્ઞાન ક્રિયા શિર અંગ; અસંમોહ ક્રિયા દિએજી, શીઘ્ર મુગતિ ફલ ચંગ. મન૦ ૧૮. પુદ્ગલ રચના કારમીજી, તિહાં જસ ચિત્ત ન લીન; એક માર્ગ તે શિવ તણોજી, ભેદ લહે જગ દીન. મન૦ ૧૯. શિષ્યભણી જિન દેશનાજી, કે જન પરિણુતિ ભિન્ન; કહે મુનિની નય દેશનાજી, પરમાર્થથી અભિન્ન. મન૦ ૨૦. શબ્દ ભેદ–ઝગડો કિસ્યોજી ? પરમારથ જો એક; કહો ગંગા કહો સુરનદીજી, વસ્તુ ફિરે નહિ છેક. મન૦ ૨૧. ધર્મ ક્ષમાદિક પણ મિટેજી, પ્રગટે ધર્મ સંન્યાસ; તો ઝઘડા ઝોંટા તણોજી, મુનિને કવણ અભ્યાસ ? મન૦ ૨૨. અભિનિવેશ સઘલો ત્યજીજી, ચાર લહી જેણે દ્રષ્ટિ; તે લહેશ્યે હવે પાંચમીજી, સુજસ અમૃત ઘન વૃષ્ટિ. મન૦ ૨૩.

સ્થિરા દષ્ટિ વિચાર.

ઢાલ પાંચમી-ધન ધન સંપ્રતિ સાચો રાજા—એ દેશી

દૃષ્ટિ થિરા માંહે દર્શન નિત્યે, રત્ન–પ્રભા સમ જાણો રે; ભ્રાંતિ નહિ વલી બોધ તે સૂક્ષ્મ, પ્રત્યાહાર વખાણો રે. ૧. એ ગુણ વીર તણો ન વિસારૂં, સંભારૂં દિન રાત રે; પશુ ટાલી સુરરૂપ કરે જે, સમક્તિને અવદાત રે. એ ગુણ વીર તણો ન વિસારૂં. ૨. બાલ ધૂલિ ઘર લીલા સરિખી, ભવ–ચેષ્ટા ઈહાં ભાસે રે; ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ ઘટમાં સવિ પ્રકટે, અષ્ટ મહાસિદ્ધિ પાસે રે. એ ગુ૦ ૩. વિષય વિકારે ન ઇંદ્રિય જોડે, તે ઇહાં પ્રત્યાહારો રે; કેવલ જ્યોતિ તે તત્ત્વ પ્રકાશે, શેષ ઉપાય અસારોરે. એ ગુ૦ ૪. શીતલ ચંદનથી પણ ઉપન્યો, અગ્નિ દહે જિમ વનને રે; ધર્મ જનિત પણ ભોગ ઈહાં તિમ, અનિષ્ટ તે મનને રે. એ ગુ૦ ૫. અંશે હોએ ઈહાં અવિનાશી, પુદ્ગલ જાલ તમાસી રે; ચિદાનંદ ઘન સુજસ વિલાસી, કિમ હોય જગનો આશી રે. એ ગુ૦ ૬.

કાંતા દૃષ્ટિ વિચાર.

ઢાલ છઠ્ઠી—ભોલીડાં હંસા રે વિષય ન રાચીએ—એ દેશી

અચપલ રોગ રહિત નિષ્ઠુર નહિ, અલ્પ હોય નીતિ; ગંધ તે સારોરે કાંતિ પ્રસન્નતા, સુસ્વર પ્રથમ પ્રવૃત્તિ. ધન ધન શાસન શ્રી જિનવરતણું. ૧. ધીર પ્રભાવી રે આગલે યોગથી; મિત્રાદિક યુત ચિત્ત; લાભ ઇષ્ટનો રે દ્વંદ્વ અધૃષ્યતા, જનપ્રિયતા હોય નિત્ય. ધન૦ ૨. નાશ દોષનો રે તૃપતિ પરમ લહે, સમતા ઉચિત સંયોગ; નાશ વયરની રે બુદ્ધિ શતંભરા એ નિષ્પન્ન યોગ. ધન૦ ૩. ચિન્હ યોગનાં રે જે પરગ્રંથમાં, યોગાચારય દિઠ્ઠ; પંચમ દૃષ્ટિ થકી સવિ જોડીયે, એહવા તેહ ગરિઠ્ઠ. ધન૦ ૪. છઠ્ઠી દિઠ્ઠિ રે હવે કાંતા કહું, તિહાં તારાભ પ્રકાશ; તત્ત્વમીમાંસારે દૃઢ હોએ ધારણા, નહિ અન્ય શ્રુત વાસ. ધન૦ ૫. મન મહિલાનું રે વહાલા ઉપરે, બીજાં કામ કરંત; તિમ શ્રુતધર્મે રે એહમાં મન ધરે, જ્ઞાના ક્ષેપકવંત. ધન૦ ૬. એહવે જ્ઞાને રે વિઘન-નિવારણે, ભોગ નહિ ભવ હેત; નવિ ગુણુ દોષ ન વિષય સ્વરૂપથી, મનગુણુ અવગુણુ ખેત. ધન૦ ૭. માયા પાણી રે જાણી તેહને, લંઘી જાએ અડોલ; સાચું જાણી રે તે બીહતો રહે, ન ચલે ડામાડોલ. ધન૦ ૮. ભોગ તત્ત્વને રે ઇમ ભય નવિ ટલે, જુઠા જાણું રે ભોગ; તે એ દૃષ્ટિ રે ભવસાયર તરે, લહે વલી સુજસ સંયોગ. ધન૦ ૯.

પ્રભા દૃષ્ટિ વિચાર.

ઢાલ સાતમી—એ છિંડિ કિહાં રાખી—એ દેશી

અર્ક પ્રભાસમ બોધ પ્રભામાં, ધ્યાન-પ્રિયા એ દિઠ્ઠિ; તત્ત્વતણી પ્રતિપત્તિ ઇહાં વલી, રોગ નહિ સુખ પુઠ્ઠી રે. ભવિકા ! વીર-વચન ચિત્ત ધરિએ. ૧. સઘલું પરવશ તે દુઃખ લક્ષણુ, નિજવશ તે સુખ લહિએ; એ દૃષ્ટે આતમગુણુ પ્રગટે, કહો સુખ તે કુણુ કહિએ રે ? ભ૦ ૨. નાગર-સુખ પામર નવિ જાણે, વલ્લભ-સુખ ન કુમારી; અનુભવ વિણુ તિમ ધ્યાન તણું સુખ, કુણુ જાણે

નરનારી રે? ભ૦ ૩. એહ દૃષ્ટિમાં નિર્મલ બોધે, ધ્યાન સદા હોએ સાચું; દૂષણ રહિત નિરંતર જ્યોતિએ, રતન તે દીપે જાચું રે. ભ૦ ૪. વિષભાગક્ષય શાંતવાહિતા, શિવમારગ ધ્રુવ નામ; કહે અસંગ ક્રિયા ઈહાં યોગી, વિમલ સુજસ પરિણામ રે. ભ૦ ૫.

પરા દૃષ્ટિ—વિચાર.

ઢાલ આઠમી બોલું મારા વાલ્હા! વાલ્હા! તે મુજને વિસારીજી

દૃષ્ટિ આઠમી સાર સમાધી, નામ પરા તસ જાણુંજી; આપ સ્વભાવે પ્રવૃત્તિ પૂરણ, શશિસમ બોધ વખાણુંજી; નિરતિચારપદ એહમાં યોગી, કહિયે નહિ અતિચારીજી; આરોહે આરૂઢે ગિરિને, તિમ એહની ગતિ ન્યારીજી. ૧. ચંદન ગંધ સમાન ખિમા ઈહાં, વાસકને ન ગવેષેજી; આસંગે વર્જિત વલી એહમાં, કિરિયા નિજ ગુણ લેખેજી; શિક્ષાથી જિમ રતન નિયોજન, દૃષ્ટિ ભિન્ન તિમ એહોજી; તાસ નિયોગે કરણ અપૂર્વે, લહે મુનિ કેવલ-ગેહોજી. ૨. ક્ષીણ દોષ સર્વજ્ઞ મહામુનિ, સર્વ લબ્ધિ ફલ ભોગેજી; પર ઉપગાર કરી શિવ સુખ તે, પામે યોગ અયોગેજી; સર્વ શત્રુ ક્ષય સર્વ વ્યાધિલય, પૂરણ સર્વ સમીહાજી; સર્વ અરથ યોગે સુખ તેહથી, અનંત ગુણુહ નિરીહાજી. ૩.

ઉપસંહાર.

એ અડ દિટ્ઠિ કહી સંક્ષેપે, યોગશાસ્ત્ર સંકેતેજી; કુલયોગી ને પ્રવૃત્તચક્ર જે, તેહ તણે હિત હેતેજી; યોગી કુલે જાયા તસ ધર્મે અનુગત તે કુલયોગીજી; અદ્વેષી ગુરૂ દેવ દ્વિજ-પ્રિય, દયાવંત ઉપયોગીજી. ૪. શુશ્રૂષાદિક (અડ) ગુણ સંપૂરણ, 'પ્રવૃત્તચક્ર' તે કહિયેજી; યમદ્વય લાભી પરદુગ અર્થી, આદ્ય અવંચક લહિયેજી; ચાર અહિંસાદિક યમ ઇચ્છા, પ્રવૃત્તિ થિર સિદ્ધિ નામેજી; શુદ્ધ રૂચે પાલ્યે અતિચારહ, ટાલે ફલ પરિણામેજી. ૫. કુલ યોગી ને પ્રવૃત્તચક્રને, શ્રવણ શુદ્ધિ પક્ષપાતજી; યોગદ્રષ્ટિ ગ્રંથે હિત હોવે, તેણે કહી એ વાતજી; શુદ્ધ ભાવ ને સૂની કિરિયા, બેહુમાં અંતર કેતોજી? ઝલહલતો સૂરજ ને ખજુઓ, તાસ તેજમાં જેતોજી. ૬. ગુહ્ય ભાવ એ તેહને

કહિયે, જેહશું અંતર ભાંજેજી; જેહશું ચિત્ત પટંતર હોવે, તેહશું ગુહ્ય ન છાજેજી; યોગ્ય અયોગ્લ વિભાગ અલહતો, કહેશે મોટી વાતોજી; ખમસ્યે તે પંડિત પરિષદમાં, મુષ્ટિ પ્રહાર ને લાતોજી. ૭. સભા ત્રણ ગુણ શ્રોતા ગુણ, અવગુણ નંદીસૂત્રે દીસેજી; તે જાણી એ ગ્રંથ યોગ્યને, દેજો સુગુણ જગીશેજી; લોક પૂરજો નિજ નિજ ઇચ્છા, યોગભાવ ગુણ રયણેજી; શ્રીનયવિજય વિબુધ પયસેવક, વાચક જસને વયણેજી. ૮.

૮. શ્રી ક્રોધની સજઝાય.

કડવાં ફળ છે ક્રોધના, જ્ઞાની એમ બોલે; રીસ તણો રસ જાણીયે, હળાહળ તોલે. ક૦ ૧. ક્રોધે ક્રોડપૂરવ તણું, સંયમ ફળ જાય; ક્રોધ સહિત તપ જે કરે, તે તો લેખે ન થાય. ક૦ ૨. સાધુ ઘણો તપીયો હતા, ધરતો મન વૈરાગ; શિષ્યના ક્રોધ થકી થયા, ચંડકોશિયો નાગ. ક૦ ૩. આગ ઉઠે જે ઘર થકી, તે પહેલું ઘર બાળે; જળનો જોગ જો નવિ મળે, તો પાસેનું પરજાળે. ક૦ ૪. ક્રોધતણી ગતિ એહવી, કહે કેવળનાણી; હાણ કરે જે હેતની, જાળવજો એમ જાણી. ક૦ ૫. ઉદયરત્ન કહે ક્રોધને, કાઢજો ગળે સાહી; કાયા કરજો નિર્મળી, ઉપશમ રસ નાહી. ૬.

૯. માનની સજ્ઝાય.

રે જીવ માન ન કીજીયે, માને વિનય ન આવે રે; વિનય વિણ વિદ્યા નહી, તો કિમ સમકિત પાવે રે. રે જી૦ ૧. સમકિત વિના ચારિત્ર નહી, ચારિત્ર વિણ નહિ મુક્તિ રે; મુક્તિ વિના સુખ શાશ્વતાં, તે કેમ લહિયે યુક્તિ રે. રે જી૦ ૨. વિનય વડો સંસારમાં, જે ગણમાંહે અધિકારી રે; માને ગુણ જાયે ગળી, ચિત્ત જૂઓ વિચારી રે. રે જી૦ ૩. માન કરયું જો રાવણે, તે તો રામે મારયો રે; દુર્યોધન ગર્વે કરી, અંતે સવિ હારયો રે. રે જી૦ ૪. સૂકાં લાકડાં સારિખો, દુઃખદાયી એ ખોટો રે; ઉદયરત્ન કહે માનને, દેજો દેશવટોરે. રે જી૦ ૫.

૧૦. માયાની સજઝાય.

સમકિતનું બીજ જાણીયે જી, સત્ય વચન સાક્ષાત; સાચામાં

સમક્તિ વસેજી, માયામાં મિથ્યાત્વ રે; પ્રાણી, મ કરો માયા લગાર. ૧. મુખ મીઠા જુઠા મનેજી, કુડ કપટનો રે કોટ; જીભે તો જી જી કરેજી, ચિત્તમાં તાકે ચોટ રે. પ્રાણી૦ ૨. આપે ગરજે આઘો પડેજી, પણ ન ધરે વિશ્વાસ; મેલ ન છંડે મન તણોજી, એ માયાનો પાસ રે. પ્રાણી૦ ૩. જેહશું માંડે પ્રીતડી જી, તેહશું રહે પ્રતિકૂળ; નવિ મૂકે મન આમળો જી, એ માયાનું મૂળ રે. પ્રાણી૦ ૪. તપ કીધો માયા કરી જી, મિત્રશું રાખ્યો રે ભેદ; મલ્લિ જિનેશ્વર જાણજો જી, તે પામ્યા સ્ત્રી વેદ રે. પ્રાણી૦ ૫. ઉદય રતન કહે સાંભળો જી, મૂકો માયાની બુદ્ધ; મુક્તિપુરી જાવા તણો જી, એ મારગ છે શુદ્ધ રે. પ્રાણી૦ ૬.

૧૧. લોભની સજ્ઝાય.

તમે લક્ષણ જોજો લોભનાં રે, લોભે મુનિજન પામે ખોભના રે; લોભે ડાહ્યા મન ડોલ્યા કરે રે, લોભે દુર્ઘટ પંથે સંચરે રે. ત૦ ૧. તજે લોભ તેહનાં લેઉં ભામણાં રે, વળી પાય નમીને કરૂં ખામણાં રે; લોભે મર્યાદા ન રહે કેહની રે, તમે સંગત મૂકો તેહની રે. ત૦ ૨. લોભે ઘર મૂકી રણમાં મરે રે, લોભે ઉંચ તે નીચું આદરે રે; લોભે પાપ ભણી પગલાં ભરે રે, લોભે અકાર્ય કરતાં ન ઓસરે રે. ત૦ ૩. લોભે મનડું ન રહે નિર્મળું રે, લોભે સગપણ નાસે વેગળું રે; લોભે ન રહે પ્રીતિને પાવડું રે, લોભે ધન ન મળે એકઠું રે. ત૦ ૪. લોભે પુત્ર પ્રત્યે પિતા હણે રે, લોભે હત્યા પાતક નવિ ગણે રે; તે તો દામતણે લોભે કરી રે, ઉપર મણિધર થાયે તે મરી રે. ત૦ ૫. જોતાં લોભનો થોભ દીસે નહી રે, એવું સૂત્ર સિદ્ધાંતે કહ્યું સહી રે; લોભે ચક્રી સુભુમ નામે જુઓ રે, તે તો સમુદ્ર માંહે ડૂબી મૂઓ રે. ત૦ ૬. એમ જાણીને લોભને છંડજ્યો રે, એક ધર્મ શું મમતા મંડજ્યો રે; કવિ ઉદયરતન ભાખે મુદા રે, વંદુ લોભ તજે તેહને સદા રે. ત૦ ૭.

૧૨. શાંતિસુધારસની સજ્ઝાય.

શાંતિ સુધારસ કુંડમાં, તું રમે મુનિવર હંસ રે; ગારવ

રેણુશું મત રમે, મૂકજે શિથિલ મુનિ ચંગ રે. શાં૦ ૧. સ્વહિત કરમ કર ભવપૂરણા, મ કર તું ધર્મમાં કૂડ રે; લોક રંજન ઘણું મમ કરે, જાણતો કર્યું હોયે મૂઢ રે. શાં૦ ૨. જો યતિવર થયો જીવડા, પ્રથમ તું આપને તાર રે; આપ સાખે મુનિ જો તર્યો, તો પછી લોકને તાર રે. શાં૦ ૩. તુજ ગુણવંત જાણી કરી, લોક દિયે આપણા પુત્ત રે; અસન વસનાદિક ભરી દીયે, ખોટડું મ ધર મુનિ સુત્ત રે. શાં૦ ૪. નાણુ દંસણ ચરણ ગુણ વિના, તું કેમ હોય સુપાત્ર રે; પાત્ર જાણી તુજ લોક રે, મ ભર તું પાપે નિજ ગાત્ર રે. શાં૦ ૫. સુધીય સુમતિ ગુપ્તિ નહિ, નહિ તપ એષણા શુદ્ધિ રે; મુનિ ગુણવંતમાં મૂળગો, કેમ હોયે લબ્ધિની સિદ્ધિ રે. શાં૦ ૬. વ્યાપ માંડચો ઘણો ગુણ વિના, ભૂરિ આડંબર ઇચ્છ રે; ઘર તજી માન માયા પડયો, કેમ હોયે સિંહ ગતિ રીંછ રે. શાં૦ ૭. ઉપશમ અંતરંગે નહિ, નહિ તુજ ચારુ નિર્વેદ રે; નતિ થુતિ પૂજ્ય તું અભિલષે, મ કર અણુમાનીયો ખેદ રે. શાં૦ ૮. ઉદર ભરણાદિ ચિંતા નહિ, સજ્જન સુત કલત્ર ઘર ભાર રે; રાજ ચોરાદિ ભય તુજ નહિ, તોહી તુજ શિથિલ આચાર રે. શાં૦ ૯. વિવિધ દુઃખ દેખી તું લોકના, તુજ કિસિ ચિંતા મુનિરાજ રે; તું જના વર્જનાદિક પડયો, ચૂક મ આપણું કાજ રે. શાં૦ ૧૦. આપણું પારકું મ મ કરે, મૂક મમતા પરિવાર રે; ચિત્ત સમતારસે ભાવજે, મ કર બહુ બાહ્ય વિસ્તાર રે. શાં૦ ૧૧. લોક સત્કારે પૂજે સ્તવે, મુજ મળી લોકના વૃંદ રે; મુજ યશ નામ જગ વિસ્તર્યું, ઇશ્યો અભિમાન મુણિંદ રે. શાં૦ ૧૨. પૂરવ મુનિ સારિખી નહિ કીસી, આપણી લબ્ધિ ને સિદ્ધિ રે; અતિશય ગુણ કિશ્યો તુજ નહિ, તોહી તુજ માનની બુદ્ધિ રે. શાં૦ ૧૩. પૂર્વે પ્રભાવક મુનિ હુઆ, તેહને તું નહી તોલ રે; આપ હીણું ઘણું ભાવજે, મુખ વાહ્યું ઘાણુંઅ મ બોલ રે. શાં૦ ૧૪. નિયડી કરી જે જન રંજીયા, વશ કર્યા જેહ બહુ લોક રે; પૂંઠ દીધે ન તે તાહરાં, ગ્રહિ મુનીના તરૂ ફોક રે. શાં૦ ૧૫. ગુરુ પ્રસાદે ગુણહીનને, હોવે છે તું ગુણ ઋદ્ધિ રે; તું ગુણ મત્સરી મત હોયે, નિજ

જીવની શુદ્ધિ રે. શાં૦ ૧૬. સંયમ યોગ મૂકી કરી, વશ કર્યા જેહ બહુ લોક રે; શિષ્ય ગુરૂ ભક્ત પુસ્તક ભર્યાં, અંતે દીચે સમ વિણું શોક રે. શાં૦ ૧૭. પ્રથમ સમતા સુખ જળધિમાં, સુર નર સુખ એક બુંદ રે; તેણે તું સિંચ સમવેલડી, મૂકી દે અવર સબ છંદ રે. શાં૦ ૧૮. એક ક્ષણ વિશ્વજંતુ પરે, તું વસી જીવ સમભાવે રે; સર્વ મૈત્રી સુધાપાનપે, સકળ સુખ સન્મુખ લાવે રે. શાં૦ ૧૯. આપ ગુણવંત ગુણ રંજીઓ, દીન દુઃખ દેખી દુઃખ ચૂર રે; નિર્ગુણી દેશ વિરતી રહી, સકળ મુનિ સુખ શુચિ પૂર રે. શાં૦ ૨૦.

૧૩. પુન્યની સજઝાય.

કડખાની દેશી

પુન્ય કર પુન્ય કર પુન્ય કર પ્રાણીઆ, પુન્ય કરતાં સયલ રિદ્ધિ વૃદ્ધિ કનકની કોડી; કર જોડી કાયા કહે, લાચ્છી લીલા લહે ધર્મ બુદ્ધિ. પુન્ય૦ ૧. આહટ દોહટ છોડી છોકરપણું, અતિ ઘણું મન તણું છોડી પાપં; પાપ સંતાપ આલાપ પરહર પીયુ, પંચ પરમેષ્ટિ પદ સમર જાપં. પુન્ય૦ ૨. તું મુજ કંત હું કામિની તાહરી, માહરી શિખ સુણી કાન જાગે; શુભ મતિ માંડતાં અશુભ ગતિ છાંડતાં, ધર્મ કરતાં કીસી લાજ લાગે. પુન્ય૦ ૩. મુજ મતિ વાહલા ધૈર્ય ધર નાહલા, થોડલા વયણ અવધાર મોરા; શુદ્ધ ગુરૂ દેવ પય સેવ કરવા ભણી, આપણી ખાંતે કરી મ કર ભોરા. પુન્ય૦ ૪. શેલડી સરસ સાકર સમ વયણ સુણી, આપણો મન કર્યો મુક્તિ વરવા; કાયા કામિની તણી શિખ સંભારતો, પ્રાણીઓ પ્રસ મસ્યો ધર્મ કરવા. પુન્ય૦ ૫. ઉગતે ભાણ સુવખાણ સદ્ગુરૂ તણી, વાણી હિત લાઈ ચિત્ત કાન ચાખે; ઉંઘ આળસ હરે જીવડો ભવ તરે, પરમ પદવી વરે પ્રીતિ ભાખે. પુન્ય૦ ૬.

૧૪. પરનિંદા વારક હિત શિખામણની સજઝાય.

કડખાની દેશી

મ કર હો જીવ પરતાંત દિન રાત તું, આપણો વાંક નયણે

ન દેખે; તિલ સમ પારકા દોષ હોવે જીકે, તેહ કરી દાખવે મેરૂ લેખે. મ કર૦ ૧. કો કરે પર તણી અતિહી નિંદા ઘણી, તેહ તો તેહનો મેલ ધોવે; તાસ ઉજ્વલ કરે પિંડ આપે ભરે, મૂઢ તે માનવી સુગુણ ખોવે. મ કર૦ ૨. બહુલ મચ્છરપણે ગુણ તજી પર તણા, સંત અણસંત જે દોષ ભાખે; બાપડો જીવડો તેહ મૂરખપણે, ગજ પરે નિજ શિરે ધુળ નાંખે. મ કર૦ ૩. દ્રાક્ષ સાકર સરસ વસ્તુ સવિ પરિહરિ, કાક જેમ ચાંચશું મેલ ચુંથે; નિંદકી તેમ ગુણ કોડિ છોડી કરી, ચિત્તમાં પર તણા દોષ ગુંથે. મ કર૦ ૪. અંગ જેમ ગોપવી મીનને મારવા, બગ રહે તાકી જીમ નીર નાકે; નીચ તેમ છિદ્ર ગોપવી કરી આપણાં, રાત દિન પારકાં છિદ્ર તાકે. મ કર૦ ૫. નિપટ લંપટ પણે લંપટી કૂતરો, વમન દેખી કરી નક્ટ નાચે; દોષ લવલેશ પામી તથા પાતકી. અધમ જન સબલ મન માંહિ માચે. મ કર૦ ૬. એક સજ્જન હોયે સેલડી સારિખા, ખંડ ખંડે કરી કોઇ કાપે; તોહિ પણ પીડતાં આપ ઉત્તમપણે, સરસ રસ વસ્તુનો સ્વાદ આપે. મ કર૦ ૭. કોડિ અવગુણ પણ છોડી જે ગુણ ગ્રહે, દેશ પરદેશ તે સુખ પાવે; દેખ પ્રત્યક્ષપણે કૃષ્ણપરે તેહનાં, દેવ રાજેંદ્ર પણ સુયશ ગાવે. મ કર૦ ૮. દેવ ગુરુ ધર્મ આરાધ શુદ્ધ મને, પારકે પેશમાં મૂઢ કાને; સકલ સુખ કારિણી દુરિત દુઃખ વારિણી, ભાવના એહ હિત શિખ માને. મ કર૦ ૯.

૧૫. જીભલડીની સજઝાય.

બાપલડી રે જીભલડી તું, કાં નવિ બોલે મીઠું; વિરૂઆં વચન તણાં ફલ વિરૂઆં, તે શું તેં નવિ દીઠું રે. બા૦ ૧. અન્ન ઉદક અણગમતાં તુજને, જે નવિ રુચે અનીઠાં; અણ બોલાવ્યો તું શા માટે, બોલે કુવચન, ધીઠાં રે. બા૦ ૨. અગ્નિ દાઝ્યો તે પણ પાળે, કુવચન દુર્ગતિ ઘાલે; અગ્નિ થકી અધિકું તે કુવચન, તે તો ક્ષણ ક્ષણ સાલે રે. બા૦ ૩. તે નર માન મહોબત નવિ પામે, જે નર હોય મુખરોગી; તેહને તો કોઇ નવિ બોલાવે, તે તો પ્રત્યક્ષ સોગી રે. બા૦ ૪. ક્રોધ ભર્યો ને

કડવું બોલે, અભિમાને અણુગમતે; આપ તણો અવગુણ નવિ દેખે, તે કેમ જાશે મુગતે રે. બા૦ ૫. જનમ જનમની પ્રીતિ વિણાશે, એકણ કડુવે બોલે; મીઠાં વચન થકી વિણ ગરથે, લેવો સબ જગ મોલે રે. બા૦ ૬. આગમને અનુસારે હિતમતિ, જે નર રૂડું ભાખે; પ્રગટ થઈ પરમેશ્વર તેહની, લજ્જા જગ માંહિ રાખે રે. બા૦ ૭. સુચવન કુવચનનાં ફળ જાણી, ગુણ અવગુણ મન આણી; વાણી બોલે અમીય સમાણી, લબ્ધિ કહે સુણો પ્રાણી રે. બા૦ ૮.

૧૬. ચેતનને શિખામણની સજ્ઝાય.

કડખાની દેશી

ચતુર તું ચાખ મુજ હિત શીખ સુખડી, બાપડા વિષય કાં મૂઢ મંડે; વિષય લંપટ પણે રાત દિન નવિ ગણે, ક્રોધ મદ માન માયા ન છંડે. ચ૦ ૧. સદન ધન સ્વજન જન, નિરખી નિજ વશ અરે, માહરૂં માહરું મ કર ભોળા; તાહરૂં તેહ જે સુકૃત સંચય કરે, પિંડ પાપે ભરી કરીય રોલા. ચ૦ ૨. કાલ અહર્ટ શશી સુર વૃષ જોડલું, દિવસ ને નિશી અતિ ઘડીય માલં; નિરખી નિજ આઉખું નીર ઉલેચતાં, કાં ન છંડે હજી મોહ જાલં. ચ૦ ૩. સકલ શુભ કાજની આજ વેલા લહી, મોહે મુંઝયો હજી શું વિમાસે; સકલ સુખ તુજ ગમે. દેહે દુઃખ નવિ ખમે, કરણી વિણ મુક્તિ રતિ કેમ કરાશે. ચ૦ ૪. અથિર સંસારમાં સાર નવકારનું, ધ્યાન ધરતાં સદા હૃદય રીઝે; એહથી ભવ તરે મેરુ મહિમા ધરે, રિદ્ધિ વિજયાદી સુખ સકલ સીઝે. ચ૦ ૫.

૧૭. અમૃત વેલની સજ્ઝાય.

ચેતન જ્ઞાન અજુવાલીએ, ટાલીયે મોહ સત્તા પરે; ચિત્તડું ડમ ડોળતું વાળીએ, પાળીયે સહજ ગુણ આપરે. ચે૦ ૧. ઉપશમ અમૃત રસ પીજીયે, કીજીએ સાધુ ગુણ ગાન રે; અધમ વયણે નવિ ખીજીયે, દીજીયે સજ્જનને માન રે. ચે૦ ૨. ક્રોધ અનુબંધ નવિ રાખીયે, ભાખીયે વયણ મુખ સાચ રે; સમકિત રત્ન રૂચિ જોડીયે, છોડિયે કુમતિ મતિ કાચ રે. ચે૦ ૩. શુદ્ધ

પરિણામને કારણે, ચારનાં શરણ ધરે ચિત્ત રે; પ્રથમ તિહાં શરણ અરિહંતનું, જેહ જગદીશ જગમિત્ત રે. ચે૦ ૪. જે સમોસરણમાં રાજતા, ભાંજતા ભવિક સંદેહ રે; ધર્મના વચન વરસે સદા, પુષ્કરાવર્ત્ત જિમ મેહ રે. ચે૦ ૫ શરણ બીજું ભજે સિદ્ધનું, જે કરે કર્મ ચકચુર રે; ભોગવે રાજ શિવનગરનું, જ્ઞાન આનંદ ભરપૂર રે. ચે૦ ૬. સાધુનું શરણ ત્રીજું ધરે, જેહ સાધે શિવપથ રે; મૂલ ઉત્તર ગુણે જે વર્યા, ભવ તર્યા ભાવ નિગ્રંથ રે. ચે૦ ૭. શરણ ચોથું કરે ધર્મનું, જેહમાં વર દયા ભાવ રે; જે સુખ હેતુ જિનવર કહ્યો, પાપ જલ તારવા નાવ રે. ચે૦ ૮. ચારનાં શરણ એ પડિવજે, વલી ભજે ભાવના શુદ્ધ રે; દુરિત સવિ આપણાં નિંદીયે, જેમ હોયે સંવર વૃદ્ધિ રે. ચે૦ ૯. ઇહ ભવ પર ભવ આચરિયાં, પાપ અધિકરણ મિથ્યાત રે; જે જિનાશાતનાદિક ઘણાં, નિંદીયે તેહ ગુણ ઘાત રે. ચે૦ ૧૦. ગુરૂ તણાં વચન તે અવગણી, ગુંથિયા આપ મત જાલે રે; બહુ પરે લોકને ભોલવ્યાં, નિંદીયે તેહ જંજાલ રે. ચે૦ ૧૧. જેહ હિંસા કરી આકરી, જેહ બોલ્યા મૃષાવાદ રે; જેહ પરધન હરખિયા, કીધલો કામ ઉન્માદ રે. ચે૦ ૧૨. જેહ ધન ધાન્ય મૂર્ચ્છા ધરી, સેવિયા ચાર કષાય રે; રાગને દ્વેષને વશ હુવા, જે કીયો કલહ ઉપાય રે. ચે૦ ૧૩. જૂઠ જે આલ પરને દિયા, જે કર્યા પિશુનતા પાપ રે; રતિ અરતિ નિંદા માયા મૃષા, વલિય મિથ્યાત્વ સંતાપ રે. ચે૦ ૧૪. પાપ જે એહવાં સેવીયાં, તેહ નિંદીયે ત્રિહું કાલ રે; સુકૃત અનુમોદના કીજિયે, જિમ હોયે કર્મ વિસરાલ રે. ચે૦ ૧૫. વિશ્વ ઉપગાર જે જિન કરે, સાર જિન નામ સંયોગ રે; તે ગુણ તાસ અનુમોદિયે, પુણ્ય અનુબંધ શુભ યોગ રે. ચે૦ ૧૬. સિદ્ધની સિદ્ધતા કર્મના, ક્ષય થકી ઉપની જેહ રે; જેહ આચાર આચાર્યનો, ચરણવન સિંચવા મેહ રે. ચે૦ ૧૭. જેહ ઉવજ્ઝાયનો ગુણ ભલો, સૂત્ર સજ્ઝાય પરિણામ રે; સાધુની જે વલી સાધુતા, મૂલ ઉત્તર ગુણ ધામ રે. ચે૦ ૧૮. જેહ વિરતિ દેશ શ્રાવક તણી, જે સમકિત સદાચાર રે;

સમકિત દ્રષ્ટિ સુરનર તણો, તેહ અનુમોદિયે સાર રે. ચે૦ ૧૯. અન્યમાં પણ દયાદિક ગુણા, જેહ જિન વચન અનુસાર રે; સર્વ તે ચિત્ત અનુમોદિયે, સમકિત બીજ નિરધાર રે. ચે૦ ૨૦. પાપ નવિ તીવ્ર ભાવે કરે, જેહને નવિ ભવ રાગ રે; ઉચિત સ્થિતિ જેહ સેવે સદા, તેહ અનુમોદવા લાગ રે. ચે૦ ૨૧. થોડલો પણ ગુણ પર તણો, સાંભળી હર્ષ મન આણ રે; દોષ લવ પણ નિજ દેખતાં, નિર્ગુણ નિજાતમા જાણ રે. ચે૦ ૨૨. ઉચિત વ્યવહાર અવલંબને, એમ કરી સ્થિર પરિણામ રે; ભાવિયે શુદ્ધ નય ભાવના, પાવનાશય તણું ઠામ રે. ચે૦ ૨૩. દેહ મન વચન પુદ્ગલ થકી, કર્મથી ભિન્ન તુજ રુપ રે; અક્ષય અકલંક છે જીવનું, જ્ઞાન આનંદ સ્વરૂપ રે. ચે૦ ૨૪. કર્મથી કલ્પના ઉપજે, પવનથી જેમ જલધિ વેલ રે; રૂપ પ્રગટે સહજ આપણું, દેખતાં દ્રષ્ટિ સ્થિર મેલ રે. ચે૦ ૨૫. ધારતાં ધર્મની ધારણા, મારતાં મોહ વડ ચોર રે; જ્ઞાન રુચિ વેલ વિસ્તારતાં, વારતાં કર્મનું જોર રે. ચે૦ ૨૬. રાગ વિષ દોષ ઉતારતાં, જારતાં દ્વેષ રસ શેષ રે; પૂર્વ મુનિ વચન સંભારતાં, સારતાં કર્મ નિઃશેષ રે. ચે૦ ૨૭. દેખિયે માર્ગ શિવનગરનો, જે ઉદાસીન પરિણામ રે; તેહ અણછોડતાં ચાલિયે, પામીયે જેમ પરમધામ રે. ચે૦ ૨૮. શ્રી નય વિજય ગુરુ શિષ્યની, શીખડી અમૃત વેલ રે; એહ જે ચતુર નર આદરે, તે લહે સુયશ રંગરેલ રે. ચે૦ ૨૯.

૧૮. વૈરાગ્યની સજ્ઝાય.

ઊંચાં તે મંદિર માળીયાં, સોડ વાળીને સૂતો; કાઢો કાઢોરે એને સહુ કહે, જાણે જન્મ્યોજ નહોતો. ૧. એક રે દિવસ એવો આવશે, મન સબળોજી સાલે; મંત્રી મળ્યા સર્વે કારમા, તેનું કાંઇ નવ ચાલે. એક રે૦ ૨. સાવ સોનાનાં રે સાંકળાં, પહેરણ નવા વાઘા; ધોળું રે વસ્ત્ર એના કર્મનું, તે તો શોધવા લાગ્યા. એક રે૦ ૩. ચરૂ કઢાંઇયાં અતિ ઘણાં, બીજાનું નહી લેખું; ખોખરી હાંડી એના કર્મની, તે તો આગળ દેખું.

એક રે૦ ૪. કેનાં છોરૂ ને કેનાં વાછરૂ, કેનાં માય ને બાપ; અંતકાળે જાવું (જીવને) એકલું, સાથે પુન્ય ને પાપ. એક રે૦ ૫. સગી રે નારી એની કામિની, ઊભી ડગમગ જુવે; તેનું પણ કાંઇ ચાલે નહી, ધ્રુસકે ધ્રુસકે રૂવે. એક રે૦ ૬. વ્હાલાં તે વ્હાલાં શું કરો, વ્હાલાં વેળાવી વળશે; વ્હાલાં તે વનનાં લાકડાં, તે તો સાથે જી બળશે. એક રે૦ ૭. નહિ ત્રાપો નહિ તુંબડી, નથી તરવાનો આરો; ઉદયરત્ન મુનિ ઇમ ભણે, પ્રભુ પાર ઉતારો. એક રે૦ ૮.

૧૯. શ્રી નવકારવાલીની સજઝાય.

પંચ પોથીરે ઠવણી પાઠાં વિટાંગણાં-એ દેશી

(ઢાળ)—એક નારીરે, ધર્મ તણી ધુર જાણિયે, તસ મહિમારે, મન રંગે વખાણિયે; તેહ નારીરે, આપણડે મન આણિયે, ખટ દર્શની રે, તે પણ સઘળે માનિયે. ૧. (ત્રાટક)-માનીએ પણ નારી રૂડી, નહિ કુડી તે વલી, કર કમલ કીજે કાજ સીઝે, ધ્યાને ધરિયે મન રુલી; ત્રિભુવન સોહે રૂપ મોહે, દેવ દાનવ કર ચડી, નોકારવાલી મુહપત્તિને, આદિ પુરૂષે ઓદરી. ૨. (ઢાળ)—જિન શાસનરે, નોકરવાલી સહુ કહે, પર શાસનનીરે, જપ માલી કહી સવિ ગણે; તુરકો પણરે, તસબીર બોલે પણ રૂલી, અક્ષમાલારે, નામ કહિયે ચોથું વલી. ૩. (ત્રાટક)—તસ નામ લીજે કામ સીઝે, લોક બુઝે અતિ ઘણાં, દરશન દીઠે દુઃખ નાઠે, પાપ જાયે ભવ તણાં; હરિહર પુરંદર સકલ મુનિવર, હાથે રૂડી દીસે એ, નોકારવાલી હાથ લેતાં, દેવ દાનવ તૂસે એ. ૪. (ઢાળ)-એક સોહેરે, મૂરતિ મોહન વેલડી, સોહામણીરે, ચતુર પણે તે ગુણે ચડી; દોય ચોપનરે, મલી કરી અષ્ટોતરી, ધ્યાન ધરિયેરે, તરિયે ભવસાયર વલી. ૫. (ત્રાટક)-સંસાર તરીયે ધ્યાન ધરિયે, તરિયે ભવસાયર વલી, નોકારવાલી ધ્યાન ધરતાં, મુક્તિ પામે કેવલી; સવિ આશ પુરી કર્મ ચૂરી, સહેજે સોહે મન રૂલી, કહે કવિઅણ સુણો લોકો, આરાધો એક મન વલી. ૬.

૨૦. પ્રતિક્રમણની સજઝાય

નિંદા ન કરશો કોઇની પારકી રે-એ રાગ

ગૌતમ પૂછે શ્રી મહાવીરનેરે, ભાખો ભાખો પ્રભુ સંબંધરે;

પડિક્કમણું કરતાં પ્રભુ શું ફલ પામીએરે, શું શું ફલ થાયે પ્રાણીને બંધરે. ગૌતમ૦ ૧. સાંભળ ગૌતમ તે કહુંરે, પડિક્કમણું કરતાં ફલ થાય રે; તેથી ઉત્તરોત્તર સુખ ભોગવીરે, અનુક્રમે શીવપુર જાયરે. ગૌતમ૦ ૨. ઇચ્છા પડિક્કમણું કરીને પામીએરે, થાય પ્રાણીને પુન્ય બંધરે; પુન્યની કરણી જે ઉવેખશેરે, પરભવ થયે અંધોઅંધરે. ગૌતમ૦ ૩. પાંચ હજાર ઉપર પાંચસેરે, દ્રવ્ય ખરચી લખાવે જેહરે; જીવ ભગવઈ પન્નવણા, સૂત્રમાંરે મુકે ભંડારે પૂન્ય થાયરે. ગૌતમ૦ ૪. પાંચ હજાર ઉપર પાંચસેરે, ગાયો ગર્ભવતી જેહરે; તેન અભયદાન દેતાં થકાંરે, મુહપત્તિ આપ્યાનું ફળ એહરે. ગૌતમ૦ ૫. દશ હજાર ગાયો ગોકુળ તણીરે, એકેકું દશ હજાર પ્રમાણુરે; તેને અભયદાન દેતાં થકાંરે, પરને ઉપદેશ દીધાનું જાણુરે. ગૌતમ૦ ૬. તેહથી અધિકું ઉત્તમ ફલ પામીએરે, પરને ઉપદેશ દીધાનું ફલ જાણુરે; ઉપદેશ થકી સંસાર તરેરે, ઉપદેશથી પામે કેવળજ્ઞાનરે. ગૌતમ૦ ૭. શ્રી જિન પ્રતિમા અભિ નવ શોભતાંરે, સહસ પચીસ શીખર કરાવે જેહરે; એકેકું મંડપ બાવન ચૈત્યનુંરે, ચરવલો આપ્યાનું ફલ એહરે. ગૌતમ૦ ૮. માસખમણુની તપસ્યા કરેરે, અથવા પીંજર કરાવે એકરે; એવા કોડ પીંજર કરાવતાં થકાંરે, કામલી આપ્યાનું ફલ એહરે. ગૌતમ૦ ૯. સહસ અઠ્યાસી દાન શાલા તણારે, જે ઉપજે પ્રાણીને પુન્યનો બંધરે; તેહ થકી સંઘ ગુરૂને વંદણા કરીને, થાયે પ્રાણીને પુન્યનો બંધરે. ગૌતમ૦ ૧૦. શ્રી જિન પ્રતિમા અભિ નવ શોભતાંરે, સહસ અઠ્યાસીનું પ્રમાણુરે; એકેકી પ્રતિમા પાંચસે ધનુષનીરે, ઇરીયાવહી પડિક્કમતાં ફલ જાણુરે. ગૌતમ૦ ૧૧. આવશ્ય સૂત્રની રૂજુગતિ સૂત્રમાંરે, ભાખ્યો શુદ્ધ પ્રતિક્રમણનો સંબંધરે; જીવાભિગમ રૂજુગતિ જાણુરે, સ્વયંમુખે ભાખે શ્રી વીર જિણંદરે. ગૌતમ૦ ૧૨. વાચક જશ કહે શ્રદ્ધા ધરેરે, પાલે શુદ્ધ પડિક્કમણાનો વહેવારરે; અનુત્તર અસમ સુખ પામે મોટકાંરે, ભવિજન પામશે ભવનો પારરે. ગૌતમ૦ ૧૩.

૨૧. વણઝારાની સજઝાય.

નરભવ નગર સોહામણું વણઝારા રે, પામીને કરજે વ્યાપાર,

આડો મોશ નાયકારે; સત્તાવન સંવર તણા, વ૦ પોઠી ભરજે ઉદાર. અ૦ ૧. શુભ પરિણામ વિચિત્રતા, વ૦ કરિયાણાં બહુ મૂલ; અ૦ મોક્ષનગર જાવા ભણી, વ૦ કરજે ચિત્ત અનુકૂળ. અ૦ ૨. ક્રોધ દાવાનળ ઓલવે, વ૦ માન વિષમ ગિરિરાજ; અ૦ ઓલંઘજે હળવે કરી, વ૦ સાવધાન કરે કાજ. અ૦ ૩. વંશજાળ માયા તણી, વ૦ નવિ કરજે વિશરામ; અ૦ ખાડી મનોરથ ભટતણી, વ૦ પૂરણનું નહી કામ. અ૦ ૪. રાગ દ્વેષ દોય ચોરટા, વ૦ વાટમાં કરશે હેરાન; અ૦ વિવિધ વીર્ય ઉલ્લાસથી, વ૦ તું હણજે તે સ્થાન. અ૦ ૫. એમ સવિ વિઘન વિદારીને, વ૦ પહોંચજે શિવપુર વાસ; અ૦ ક્ષય ઉપશમ જે ભાવના, વ૦ પોઠે ભર્યા ગુણરાશ. અ૦ ૬. ખાયક ભાવે તે થવે, વ૦ લાભ હોશે તે અપાર; અ૦ ઉત્તમ વણજ જે એમ કરે, વ૦ પદ્મ નમે વારંવાર. અ૦ ૭.

૨૨. શીયલ વિષે પુરૂષને શિખામણની સજ્ઝાય.

(ચાલ) સુણ સુણ કંતા રે, શીખ સોહામણી; પ્રીત ન કીજે રે, પરનારી તણી. (ઉથલો) પરનારી સાથે પ્રીત પિઉડા, કહો કિણ પરે કીજીયે; ઉંઘ વેચી આપણી, ઉજાગરો કેમ લીજીયે; કાછડી છુટો કહે લંપટ, લોક માંહે લાજીયે; કુલ વિષય ખંપણ રખે લાગે, સગામાં કેમ ગાજીયે. ૧. (ચાલ) પ્રીતિ કરંતાં રે, પહેલાં બીહીજીયે; રખે કોઇ જાણે રે, મન શું ધ્રુજીયે. (ઉથલો) ધ્રુજીયે મનશું ઝૂરીયે પણ, જોગ મલવો છે નહીં; રાત દિન વિલપંતાં જાયે, અવટાઇ મરવું સહી; નિજ નારીથી સંતોષ ન વલ્યો, પરનારીથી કહો શું હશે; જો ભર્યે ભાણે તૃપ્તિ ન વલી તો, એંઠ ચાટે શું હશે. ૨. મૃગ તૃષ્ણાથી રે, તૃષ્ણા નવિ ટલે; વેલુ પીલ્યાં રે, તેલ ન નીસરે. (ઉથલો) ન નીસરે પાણી વલોવતાં, લવલેશ માંખણનો વળી; બૂડતાં બાચક ભરીયાં પાણી તે, તર્યા વાત ન સાંભલી; તેમ નાર રમતાં પર તણી, સંતોષ ન વલ્યો એક ઘડી; ચિત્ત ચટપટી ઉચ્ચાટ લાગે, નયણે નાવે નિંદ્રડી. ૩. (ચાલ) જેવો ખોટો રે, રંગ પતંગનો; તેવો ચટકો રે, પરસ્ત્રી સંગનો. (ઉથલો) પરનારી સાથે પ્રેમ પિઉડા, રખે તું જાણે ખરો;

દિન ચાર રંગ સુરંગ રૂડો, પછી નહીં રહે નિર્ધરો; જે ઘણા સાથે નેહ માંડે, છાંડ તેહશું પ્રીતડી; એમ જાણી મ મ કર નાહલા, પરનારી સાથે પ્રીતડી. ૪. (ચાલ) જે પતિ વહાલો રે, વંચે પાપિણી; પર શું પ્રેમે રે, રાચે સાપિણી. (ઉથલો) સાપિણી સરખી વયણ નીરખી, રખે શીયલ થકી ચલે; આંખને મટકે અંગ લટકે, દેવ દાનવને છલે; એ માંહે કાલી અતિ રસાલી, વાણી મીઠી શેલડી; સાંભલી રે ભોલા રખે ભૂલો, જાણજો વિષ વેલડી ૫. (ચાલ) સંગ નિવારો રે, પરરામા તણો; શોક ન કીજેરે, મન મિલવા તણો. (ઉથલો) શોક શાને કરો ફોગટ, દેખવું પણ દોહિલું; ક્ષણ મેડીએ ક્ષણ શેરીએ, ભમતાં ન લાગે સોહિલું; ઉશ્વાસ ને નિઃશ્વાસ આવે, અંગ ભાંજે મન ભમે; વલી કામિની દેખી દેહ દાજે, અન્ન દીઠું નવિ ગમે. ૬. (ચાલ) જાયે કલાલે રે, મનશું કલમલે; ઉન્મત્ત થઇને રે, અલલ પલલ લવે. (ઉથલો) લવે અલલ પલલ જાણે, મોહ ગતિલા મન રડે; મહામદન વેદન કઠિન કારી, મરણ વારૂ ત્રેવડે; એ દશ અવસ્થા કામ કેરી, કંત કાયાને દહે; એમ ચિત્ત જાણી તજે રાણી, પારકી તે સુખ લહે. ૭. (ચાલ) પરનારીના રે, પરાભવ સાંભલો; કંતા કીજે રે, ભાવ તે નિર્મલો. (ઉથલો) નિર્મલે ભાવે નહિ સમજો, પરવધૂ રસ પરિહરો; ચાંપીઓ કીચક ભીમસેને, શિલા હેઠલ સાંભલો; રણ પડયાં રાવણ દશે મસ્તક, રડવડ્યાં ગ્રંથે કહ્યાં; તેમ મૂંજપતિ દુઃખપુંજ પામ્યો, અપજશ જગ માંહે લહ્યો. ૮. (ચાલ) શીયલ સલૂણા રે, માણસ સોહીએ; વિણ આભરણે રે, જગ મન મોહીએ. (ઉથલો) મોહીએ સુર નર કરે સેવા, વિષ અમિય થઇ સંચરે; કેસરી સિંહ શિયાલ થાયે, અનલ તિમ શીતલ કરે; સાપ થાયે ફૂલમાલા, લચ્છી ઘરે પાણી ભરે; પરનારી પરિહરી, શીયલ મન ધરી, મુક્તિવધૂ હેલા વરે. ૯. (ચાલ) તે માટે હું રે, વાલમ વિનવુ; પાયે લાગીને રે, મધુર વયણે સ્તવું. (ઉથલો) વયણ મ્હારૂં માનીયે, પરનારીથી રહો વેગલા; અપવાદ માથે ચઢે મોટા, નરકે થઇએ દોહિલા; ધન્ય ધન્ય તે નર નારી જે દઢ, શીયલ પાલે કુલ તિલો; તે પામશે યશ જગત માંહિ, કુમુદ ચંદ સમ ઉજલો ૧૦.

૨૩. શીયલ વિષે સ્ત્રીને શિખામણની સજ્ઝાય.

(ચાલ) એક અનુપમરે, શિખામણ ખરી; સમજી લેજ્યોરે, સઘળી સુંદરી. (ઉથલો) સુંદરી સહેજે હૃદય હેજે, પર સેજે નવિ બેસીએ; ચિત્ત થકી ચૂકી લાજ મૂકી, પર મંદિર નવિ પેસીએ; બહુ ઘેર હીંડે નારી નિર્લજ, શાસ્ત્રે પણ ત્યજવી કહી; જેમ પ્રેત દષ્ટિએ પડયું ભોજન, જમવું તે જુગતું નહિ. ૧. (ચાલ) પર શું પ્રેમે રે, હસીય ન બોલીએ; દાંત દેખાડી રે, ગુહ્ય ન ખોલીએ. (ઉથલો) ગુહ્ય ઘરનું પરની આગે, કહોને કેમ પ્રકાશીએ; વળી વાત જે વિપરીત ભાસે, તેહથી દૂર નાશીએ; અસુર સવારા અને અગોચર, એકલડાં નવિ જાઇએ; સહસાત્કારે વાત કરતાં, સહેજે શીયળ ગુમાવીએ. ૨. (ચાલ) નટ વિટ નરશું રે, નયણ ન જોડીએ; માર્ગ જાતાં રે, આઘું ઓઢીએ. (ઉથલો) આઘું તે ઓઢી વાત કરતાં, ઘણુંજ રૂડાં શોભીએ; સાસુ અને માના જાણ્યા વિણ, પલક પાસ ન થોભીએ; સુખ–દુઃખ સરજ્યું પામીએ, પણ કુળાચાર ન મૂકીએ; પરવશ વસતાં પ્રાણ જાતાં, શીયળથી નવિ ચૂકીએ. ૩. (ચાલ) વ્યસની સાથેરે, વાત ન કીજીએ; હાથો હાથરે, તાળી ન લીજીએ. (ઉથળો) તાળી ન લીજે નજર ન દીજે, ચંચલ ચાલ ન ચાલીએ; એક વિષય બુદ્ધે વસ્તુ કેહની, હાથ પણ નવિ ઝાલીએ; કોટિ કંદર્પ રૂપ સુંદર, પુરૂષ પેખી ન મોહીએ; તણખલા ગણી તેહને, ફરીય સામું ન જોઇએ. ૪. (ચાલ) પુરૂષ પ્યારોરે, વળી ન વખાણીએ; વૃદ્ધ તે પિતારે, સરખો જાણીએ. (ઉથલો) જાણીએ પિયુ વિણ પુરૂષ, સઘળાં સહોદર સમોવડે; પતિવ્રતાનો ધર્મ જોતાં, નાવે કોઈ સમોવડે; કુરૂપ કુષ્ટિ કુબડો ને, દુષ્ટ દુર્બળ નિર્ગુણો; ભરતાર પામી ભામિની, તે ઇન્દ્રથી અધિકો ગણો. ૫. (ચાલ) અમરકુમારરે, તજી સુરસુંદરી; પવનંજયેરે, અંજના પરિહરી. (ઉથલો) પરિહરી સીતા રામે વનમાં, નળે દમયંતી વળી; મહાસતી માથે કષ્ટ પડયાં પણ, શીયલથી તે નવિ ચળી; કસોટીની પરે કસીય જોતાં, કંત

શું વિહુડે નહીં; તન મન વચને શીયલ રાખે, સતી તે જાણો સહી. ૬. (ચાલ) રૂપ દેખાડીરે, પુરૂષ ન પાડીએ; વ્યાકુલ થઇનેરે, મન ન બગાડીયે. (ઉથલો) મન ન બગાડીયે પર પુરૂષનું, જોગ જોતાં નવિ મળે; કલંક માથે ચઢે કૂડાં, સગાં સહુ દૂર ટળે; અણુસર્જ્યો ઉચાટ થાએ, પ્રાણ તિહાં લાગી રહે; ઇહ લોક પામે આપદા, પર લોક પીડા બહુ સહે. ૭. (ચાલ) રામને રૂપેરે, સુપર્નખા મોહી; કાજ ન સિધ્યુંરે, વળી ઇજત ખોઈ. (ઉથલો) ઇજત ખોઇ દેખ અભયા, શેઠ સુદર્શન નવિ ચળ્યો; ભરતાર આગળ પડી ભોંઠી, અપવાદ સઘળે ઉછળ્યો; કામની બુધ્ધે કામિનીએ, વંકચૂળ વાહ્યો ઘણું; પણ શીયલથી ચૂકયો નહીં, દ્રષ્ટાંત એમ કહેતાં ભણું. ૮. (ચાલ) શીયલ પ્રભાવેરે, જૂઓ સોળે સતી; ત્રિભુવનમાંહેરે, જે જે થઇ છતી. (ઉથલો) છતી થઈ તે શીયલ રાખ્યું; કલ્પના કીધી નહીં; નામ તેહના જગત જાણે, વિશ્વમાં ઉગી રહી; ત્રિવિધ રત્ને જડિત ભૂષણ, રૂપ સુંદર કિન્નરી; એક શીયલ વિણ શોભે નહીં, તે સત્ય ગણજો સુંદરી. ૯. (ચાલ) શીયલ પ્રભાવેરે, સહુ સેવા કરે; નવ વાડેરે, જેહ નિર્મળ ધરે. (ઉથલો) ધરે નિર્મળ શીયલ ઉજ્વળ, તાસ કીર્તિ ઝળહળે; મનઃકામના સર્વ સિદ્ધિ પામે, અષ્ટ ભય દૂર ટળે; ધન્ય ધન્ય તે જાણો નરા, જે શીયલ ચોકખું આદરે; આનંદના તે ઓઘ પામે, ઉદય મહાજસ વિસ્તરે. ૧૦.

૨૪. સ્ત્રીને શિખામણની સજઝાય.

નાથ કહે તું સુણને નારી, શિખામણ છે સારીજી; વચન તે સઘળાં વીણી લેશો, તેહનાં કારજ સરશે. શાણા થઇએજી. ૧. જાત્રા જાગરણ ને વિવાહમાં, માતા સાથે રહીએજી; સાસરીયામા જળ ભરવાને, સાસુ સાથે જઇએ. શા૦ ૨. દિશા અંધારી ને એકલડાં, માર્ગમાં નવિ જઇએજી; એકલી જાણી આળ ચડાવે, એવડું શાને કરીએ. શા૦ ૩. વ્હાણામાં વ્હેલેરા ઉઠી, ઘરનો ધંધો કરીએજી; નણંદ-જેઠાણી પાસે જઇને, સુખ-દુઃખ વાત ન કરીએ. શા૦ ૪. ચોકમાં ચતુરાઇએ રહીએ, રાંધતાં નવિ રમીએજી;

સહુકોને પ્રસાદ કરાવી, પાછળ પોતે જમીએ. શા૦ ૫. ગાંઠે પહેરી ઘરમાં રહીએ, બહાર પગ નવિ ભરીએજી; સસરા-જેઠની લાજ કરીનેરે, મ્હોં આગળથી ખસીએ. શા૦ ૬. છુટે કેશે શિર ઉઘાડે, આંગણામાં નવિ જઇએજી; પુરૂષ તણો પડછાયો દેખી, મ્હોં આગળ નવિ રહીએ. શા૦ ૭. એકાંતે દિયરીયા સાથે, હાથે તાળી ન લઇએજી; પ્રેમ તણી જો વાત કરે તો, મ્હોં આગળથી ખસીએ. શા૦ ૮. આભરણ પહેરી અંગ શોભાવી, હાથે દર્પણ ન લઇએજી; પિયુડો જો પરદેશ સિધાવે, તો કાજળ રેખ ન દઇએ. શા૦ ૯. પિયુડા સાથે ક્રોધ ન કરીએ, રીસાઈ નવિ રહીએજી; છૈયા-છોરૂં છોકરડાંને, તાડન કદિય ન કરીએ. શા૦ ૧૦. ઉજ્જડ મંદિર માંહિ કયારે, એકલડાં નવિ જઇએજી; એકલી જાણી આળ ચઢાવે, એવડું શાને કરીએ. શા૦ ૧૧. ફિરિયલ નારીનો સંગ ન કરીએ, તસ સંગે નવિ ફરીએજી; મારગ જાતાં વિચાર કરીને, ઉંડો પાવ ન ધરીએ. શા૦ ૧૨. ઉદયરત્ન વાચક ઇમ બોલે, જે નર નારી ભણશેજી; તેહનાં પાતક દૂરે ટળશે, મુક્તિપૂરીમાં મળશે. શા૦ ૧૩.

૨૫. શ્રી પાંચમા આરાની સજઝાય.

વીર કહે ગૌતમ સુણો, પાંચમા આરાના ભાવરે; દુ:ખીયા પ્રાણી અતિ ઘણા, સાંભળ ગૌતમ સુભાવરે. વીર૦ ૧. શહેર હોશે તે ગામડાં, ગામ હોશે સ્મશાનરે; વિણુ ગોવાળે રે ધણુ ચર, જ્ઞાન નહિ નિરવાણુરે. વીર૦ ૨. મુજ કેડે કુમતિ ઘણા, હોશે તે નિરવાહરે; જિનમતની રૂચિ નવિ ગમે, થાપશે નિજ મતિ સારરે. વીર૦ ૩. કુમતિ ઝાઝા કદાગ્રહી, થાપશે આપણા બોલરે; શાસ્ત્રમાર્ગ સવિ મૂકશે, કરશે જિનમત મોલરે. વીર૦ ૪. પાખંડી ઘણા જાગશે, ભાંગશે ધર્મના પંથરે; આગમ મત મરડી કરી, કરશે નવા વળી ગ્રંથરે. વીર૦ ૫. ચારણીની પરે ચાળશે, ધર્મ ન જાણે લેશરે; આગમ શાખાને ટાળશે, આપશે નિજ ઉપદેશરે. વીર૦ ૬. ચોર ચરડ બહુ લાગશે, બોલી ન પાળે બોલરે; સાધુ જન સિદાયશે, દુર્જન બહુલા મોલરે. વીર૦ ૭. રાજા પ્રજાને પીડશે, હિંડશે નિરધન લોકરે; માગ્યા ન

વરસસે મેહુલા, મિથ્યાત્વ હોશે બહુ થોકરે. વીર૦ ૮. સંવત ઓગણીશ ચૌદોતરે, હોશે કલંકી રાયરે; માત બ્રાહ્મણી જાણીએ, બાપ ચંડાલ કહેવાયરે. વીર૦ ૯. છયાસી વરસનું આઉખું, પાટલીપુરમાં હોશેરે; તસ સુત દત્ત નામે ભલો, શ્રાવકકુળ શુભ પોષરે. વીર૦ ૧૦. કૌતુકી દામ ચલાવશે, ચર્મ તણાં તે જોયરે; ચોથ હેશે ભિક્ષા તણી, મહા આકરા કર હોયરે. વીર૦ ૧૧. ઇન્દ્ર અવધિએ જોયતાં, દેખશે એહ સ્વરુપરે; દ્વિજ રૂપે આવી કરી, હણશે કલંકી ભૂપરે. વીર૦ ૧૨. દત્તને રાજ્ય સ્થાપી કરી, ઇંદ્ર સુરલોકે જાય રે; દત્ત ધર્મ પાળે સદા, ભેટશે શેત્રુંજય ગિરિરાયરે. વીર૦ ૧૩. પૃથ્વિ જિનમંડિત કરી, આપશે સુખ અપારરે; દેવલોકે સુખ ભોગવે, નામે જય જયકારરે. વીર૦ ૧૪. પાંચમા આરાને છેડલે, ચતુર્વિધ શ્રીસંઘ હોશેરે; છઠ્ઠો આરો બેસતાં, જિનધર્મ પહિલો જાશેરે. વીર૦ ૧૫. બીજે અગની જાયશે, ત્રીજે રાય ન કોયરે; ચોથે પ્રહાર લોપના, છઠ્ઠે આરે તે હોય રે. વીર૦ ૧૬.

દોહા—છઠ્ઠે આરે માનવી, બિલવાસી સવિ હોય; વીસ વરસનું આઉખું, ષટ્ વરસે ગર્ભજ હોય. ૧૭. સહસ ચોરાશી વર્ષપણે, ભોગવશે ભવિ કર્મ; તીર્થંકર હોશે ભલો, શ્રેણિક જીવ સુધર્મ. ૧૮. તસ ગણધર અતિ સુંદરૂં, કુમારપાળ ભૂપાળ; આગમ વાણી જોઇને, રચીયાં વયણ રસાળ. ૧૯. પાંચમા આરાના ભાવ એ, આગમે ભાખ્યા વીર; ગ્રંથ બોલ વિચાર કહ્યા, સાંભળજો ભવિ ધીર. ૨૦. ભણતાં સમકિત સંપજે, સુણતા મંગળ માળ; જિનહર્ષે કહી જોડ એ, ભાખ્યાં વયણ રસાળ. ૨૧.

૨૬. ધોબીડાની સજ્ઝાય

ધોબીડા તું ધોજે મનનું ધોતીયું રે, રખે રાખતો મેલ લગારરે; એણે રે મેલે જગ મેલો કર્યો રે, અણધોયું ન રાખે લગારરે. ધો૦ ૧. જિનશાસન સરોવર સોહામણું રે, સમકિત તણી રૂડી પાળ રે; દાનાદિક ચારે બારણાં રે, માંહી નવતત્ત્વ કમળ વિશાળરે. ધો૦ ૨. તિહાં ઝીલે મુનિવર હંસલા રે, પીયે છે તપ

જપ નીર રે; શમ દમ આદે જે શિલારે, તિહાં પલાળે આતમ ચીરરે. ધો૦ ૩. તપવજે તપ તડકે કરી રે, જાળવજે નવબ્રહ્મ વાડ રે; છાંટા ઊડાડે પાપ અઢારનારે, એમ ઉજળું હોશે તતકાળરે. ધો૦ ૪. આળોયણ સાબૂડો સૂધો કરે રે, રખે આવે માયા શેવાળ રે; નિશ્ચે પવિત્રપણું રાખજેરે, પછે આપણા નિયમ સંભાળરે. ધો૦ ૫. રખે મૂકતો મન મોકળું રે, પડ મેલીને સંકેલ રે; સમયસુંદરની શીખડી રે, સુખડી અમૃતવેલ રે. ધો૦ ૬.

૨૭. શ્રી સહજાનંદીની સજઝાય

બીજી અશરણ ભાવના-એ દેશી

સહજાનંદી રે આતમા, સૂતો કાંઇ નિશ્ચિંત રે; મોહ તણા રણીયા ભમે, જાગ જાગ મતિવંત રે; લૂંટે જગતના જંત રે, નાખી વાંક અત્યંતરે; નરકાવાસ ઠવંત રે, કોઈ વિરલા ઉગરંત રે. સ૦ ૧. રાગ દ્વેષ પરિણુતિ ભજી, માયા કપટ કરાય રે; કાશ કુશુમ પરે જીવડો, ફોગટ જનમ ગમાય રે; માથે ભય જમરાય રે, શ્યો મન ગર્વ ધરાય રે; સહુ એક મારગ જાય રે, કોણ જગ અમર કહાય રે. સ૦ ૨. રાવણ સરિખા રે રાજવી, નાગા ચાલ્યા વિણ ધાગ રે; દશ માથાં રણ રડવડ્યાં, ચાંચ દીએ શિર કાગ રે; દેવ ગયા સવિ ભાગ રે, ન રહ્યો માનનો બાગ રે; હરિ હાથે હણ્યોનાગ રે, જોજો ભાઈઓના રાગ રે. સ૦ ૩. કેઇ ચાલ્યા કેઇ ચાલશે, કેતા ચાલણહાર રે; મારગ વહેતો રે નિત્ય પ્રત્યે, જોતાં લગ્ન હજાર રે; દેશ વિદેશ સધાર રે, તે નર ઇણે સંસાર રે; જાતાં જમ દરબાર રે, ન જુએ વાર કુવાર રે. સ૦ ૪. નારાયણપુરી દ્વારિકાં, બલતી મેલી નિરાશ રે; રોતાં રણમાં તે એકલા, નાઠા દેવ આકાશ રે; કિહાં તરુ છાયા આવાસ રે, જલ જલ કરી ગયો સાસ રે; બલભદ્ર સરોતર છાસ રે, સુણી પાંડવ શિવવાસ રે. સ૦ ૫. ગાજી ગાજીને બોલતા, કરતા હુકમ હેરાન રે; પોઢયા અગ્નિમાં એકલા, કાયા રાખ સમાન રે; બ્રહ્મદત્ત નરક પ્રયાણ રે, એ ઋદ્ધિ અથિર નિદાન રે; જેવું પીંપલ પાન રે, મ ધરો જૂઠ ગુમાન રે. સ૦ ૬. વાલેસર વિના

એક ઘડી, નવિ સહાતું લગાર રે, તે વિના જનમારો વહી ગયો, નહીં કાગલ સમાચાર રે; નહીં કોઈ કોઇનો સંસાર રે, સ્વારથીયો પરિવાર રે; માતા મરૂદેવી સાર રે, પહોતાં મોક્ષ મોઝાર રે. સ૦ ૭. માતા પિતા સુત બાંધવા, અધિક રાગ વિચાર રે; નારી અસારી રે ચિત્તમાં, વંછે વિષ દેતી ભરતાર રે; નૃપ જિનધર્મ આધાર રે, સજ્જન નેહ નિવાર રે. સ૦ ૮. હસી હસી દેતાં રે તાલીયો, શય્યા કુસુમની સાર રે; તે નર અંતે માટી થયા, લોક ચણે ઘરબાર રે; ઘડતા પાત્ર કુંભાર રે, એહવું જાણી અસાર રે; છોડયો વિષય વિકાર રે, ધન્ય તેહનો અવતાર રે. સ૦ ૯. થાવચ્ચાસુત શિવ વર્યા, વલી એલાચી કુમાર રે; ધિક્ ધિક્ વિષયા રે જીવને, લઈ વૈરાગ્ય રસાલ રે; મેહેલી મોહજંજાલ રે, ઘર રમે કેવલ બાલ રે; ધન્ય કરકંડુ ભૂપાલ રે. સ૦ ૧૦. શ્રીશુભવિજય સુગુરુ લહી, ધર્મરયણ ધરો છેક રે; વીર વચન રસ શેલડી, ચાખે ચતુર વિવેક રે; ન ગમે તે નર ભેક રે, ધરતા ધર્મની ટેક રે, ભવજલ તરીયા અનેક રે. સ૦ ૧૧.

૨૮. શ્રી આપસ્વભાવની સજઝાય.

આપ સ્વભાવમાં રે, અબધુ સદા મગનમેં રહેના; જગત જીવ હે કરમાધીના, અચરિજ કછુઅ ન લીના. આ૦ ૧. તુમ નહી કેરા કોઈ નહી તેરા, કયા કરે મેરા મેરા; તેરા હે સો તેરી પાસે, અવર સબે અનેરા. આ૦ ૨. વપુ વિનાશી તું અવિનાશી, અબ હે ઇનકું વિલાસી; વપુ સંગ જબ દૂર નીકાસી, તબ તુમ શિવકા વાસી. આ૦ ૩. રાગ ને રીસા દોય ખવિસા, એ તુમ દુઃખકા દીસા; જબ તુમ ઉનકું દૂર કરીસા, તબ તુમ જગકા ઇસા. આ૦ ૪. પારકી આશા સદા નિરાશા, એ હે જગજન પાસા; તે કાટનકું કરો અભ્યાસા, લહો સદા સુખ વાસા. આ૦ ૫. કબહીક કાજી કબહીક પાજી, કબહીક હુઓ અપભ્રાજી; કબહીક જગમેં કીર્તિ ગાજી, સબ પુદ્ગળકી બાજી. આ૦ ૬. શુદ્ધ ઉપયોગને સમતાધારી, જ્ઞાન ધ્યાન મનોહારી; કર્મ કલંકકું દૂર નિવારી, જીવ વરે શિવ નારી. આ૦ ૭.

૨૯. અઢાર નાતરાની સજ્ઝાય
એકવીસની દેશી

મથુરા નગરી રે, કુબેરસેના ગણિકા વસે; મનહરણી રે, તરૂણી ગુણથી ઉલ્લસે; તિણ જાયા રે, યુગલ ઇક સુત ને સુતા; નામ દીધો રે, કુબેરદત્ત કુબેરદત્તા. ૧. (ઉથલો) મુદ્રાલંકૃત વસ્ત્ર વિંટી, યુગલ પેટીમાં ઠવ્યો; એક રાત્રિ માંહી નદી પ્રવાહે, જમુના જળમાં વહ્યો; સોરિયપુર પ્રભાત શેઠે, સંગ્રહી વ્હેંચી કરી; એક પુત્રને પુત્રીય બીજો, રાખતાં હરખે ધરી. ૨. બિહું શેઠે રે, ઓચ્છવ કીયો અતિ ઘણો; કર્મ યોગે રે, મળીયો વિવાહ બિહું તણો; સારી પાસા રે, રમતાં બિહું મુદ્રા મિલી; નિજ બંધવ રે, જાણીને થઈ આકળી. ૩. (ઉથલો) આકુળી થઈ તવ ભગિનિ, વિષય વિરકત તે થઈ; સાધ્વી પાસે ગ્રહી સંજમ, અવધિનાણી સા થઈ; વ્યવસાય કાજે કુબેરદત્ત, હવે અનુક્રમે મથુરા ગયો; વળી કર્મયોગે વેષ ભોગે, વિલસતાં અંગજ થયો. ૪. (ચાલ) નિજ બંધવ રે, પ્રતિબોધનને સાહુણી; વેશ્યા ઘર રે, આવીને સા સાહુણી; ધર્મશાળા રે, પારણાને પાસે રહી; હુલરાવે રે, બાળકને સાઈમ કહી. ૫. (ઉથલો) ઇમ કહી પુત્ર ભત્રીજ બંધવ, દેવર કાકો પોતરો; ઇમ નાતરા ષટ તુજ સાથે, રૂદન કરતી ઉચ્ચરો; પતિ પિતા બંધવ જેઠ, સુમરો પિતરિયો ઇણી પરે કહી; કુબેરદત્ત સુ સાધવી ષટ, નાતરા ઇણી પરે લહી. ૬. (ચાલ) ભોજાઈ રે, શોક માતા સાસુ વહુ; બડી માતા રે, ઈણી પરે ષટ સગપણ લહુ; તવ ભાષે રે, સાધ્વીને વેસ્યા ઇશું;અસમંજસ રે, શું ભાષે છે એ કિશું. ૭. (ઉથલો) કિશું ભાષે લાજ ન રાખે, સાધ્વી વેશ્યાને કહે; મંજુષ માંહી ઠવિય મેલ્યા, તેહ વિતક સબ કહે; ઇમ સુણીય ગણિકા લીયે સંજમ, પાર પામી ભવ તણો; સાધ્વી ઇમ ઉપદેશ દીધો, કરી ઉપકાર અતિ ઘણો. ૮. (ચાલ) સુણી પ્રભાવ રે, ઇણી પરે સહુ સંસારમેં; એકેકે રે, સગપણ દશ આઠ ઇમ કહ્યા; ચિહુ જણના રે,ગિણુતા ઇમ બહુંતર થયા. ૯. (ઉથલો) થયા બહુંતર ઇમ પડુત્તર, કહે જંબુકુમાર એ; સંસાર વિષયવિકાર ગિરૂઆ, દુઃખના ભંડાર એ; તેહ ભણું સંજમ ગ્રહે, પ્રભવો સુખ તિણ પરે હુલ્લસે; કવિરાજ ધીર વિમળ સેવક, નયવિમળ ઉપદિશે. ૧૦.

૩૦. શ્રી દેવાનંદાનો સજ્ઝાય.

હો કુંથુજિન મનડું કિમહી ન બાઝે—એ દેશી

જિનવર રૂપ દેખી મન હરખીત, સ્તનમેં દૂધ ઝરાયા; તવ ગૌતમકું ભયા અચંભા, પ્રશ્ન કરનકું આયા. હો ગૌતમ એ તો મેરી અંબા. ૧. તસ કૂખે તુમ કાં એક વસીયા, કવણ કીયા એણે કર્મ; તવ શ્રી વીરજિણંદ એમ બોલે, એઇ કીયા એણે કર્મ. હો ગૌતમ૦ ૨. ત્રિસલાદે દેરાણી હુતી, દેવાનંદા જેઠાણી; વિષય લોભ કરી કાંઈ ન જાણ્યો, કપટ વાત મન આણી. હો ગૌતમ૦ ૩. દેરાણીકી રત્ન ડાબડી, બઉલાં રત્ન ચોરાયાં; ઝગડો કરતાં ન્યાય જબ હુવો, તબ કછુ નાણું પાયાં. હો ગૌતમ૦ ૪. ઐસા શ્રાપ દીયા દેરાણી, તુજ સંતાન મૂજ હોજો; કર્મ આગળ કાંઈ ન ચાલે, ઇંદ્ર ચક્રવર્તિ જોજો. હો ગૌતમ૦ ૫. ભરત રાય જબ રૂષભને પૂછે, એહુમાં કોઈ જિણંદા; મરિચી પુત્ર ત્રિદંડી તેરો, ચોવિસસો જિણંદા. હો ગૌતમ૦ ૬. કૂળનો ગર્વ કિયો મેં ગૌતમ, ભરતરાય જબ વંદ્યા; મન વચન કાયાએ કરીને, હરખ્યો અતિ આણંદા. હો ગૌતમ૦ ૭. કર્મ સંજોગે ભિક્ષુક કૂળ પામ્યા, જનમ ન હોવે કબહુ; ઇંદ્ર અવધે જોતાં અપહર્યો, દેવ ભૂજંગમ બાંહે હો. ગૌતમ૦ ૮. બ્યાશી દિવસ તિયાં કણે વશીયા, હરિણુ ગમેષિ જબ આયા; સિદ્ધારથ ત્રિસલા દેરાણી, તસુ કૂખે છટકાયા. હો ગૌતમ૦ ૯ સિદ્ધારથ ત્રિસલા દેરાણી, અચ્યુત દેવલોક જાશે; બીજે અંગે આચારાંગે, તે સૂત્રે કેહેવાશે. હો ગૌતમ૦ ૧૦ રિખવદત્તને દેવાનંદા, લેશે સંજમ ભારા; તવ ગૌતમ એ મુકતે જાશે, ભગવતી સૂત્ર વિચારા. હો ગૌતમ૦ ૧૧. તપ ગચ્છ શ્રી હીરવિજયસૂરી, દીયો મનોરથ વાણી; સકળચંદ પ્રભુ ગૌતમ પૂછે, ઉલટ મનમાં આણી. હો ગૌતમ૦ ૧૨.

૩૧. વિજય શેઠ વિજયા શેઠાણીની સજ્ઝાય.

ઢાળ પહેલી

પ્રહ ઉઠી રે પંચ પરમેષ્ટિ સદા નમું, મન શુધ્ધે રે તેહને

ચરણે હું નમું; ધુર તેહમાં રે અરિહંત સિદ્ધ વખાણિએ, આચારજ રે ઉપાધ્યાય મન આણીએ. ૧. આણીએ મન ભાવ શુદ્ધે, ઉપાધ્યાય મન રુલી, જે પન્નર કર્મ ભૂમિ માંહિ, સાધુ પ્રણમું તે વલી; જેમ કૃષ્ણ પક્ષે શુકલ પક્ષે શીયલ પાલ્યું નિર્મલુ, ભરથાર ને સ્ત્રી બેને તેહનું ચરિત્ર ભાવે ભણું. ૨. ભરત ક્ષેત્રમાં રે સમુદ્ર તીરે દક્ષિણ દિશે કચ્છ દેશે રે શેઠ વિજય શ્રાવક વસે; શીલવ્રત શું રે અંધારા પક્ષનો લિયો. વ્રત ચોથું રે બાલપણે નિશ્ચય કીયો. ૩. બાલપણે તેણે કીયો નિશ્ચય કૃષ્ણ પક્ષ વ્રત પાળશું, એહ નિશ્ચય એણી રીતે વિષય સેવા ટાળશું; છે એક સુંદર રૂપ વિજયા નામે કન્યા તિહાં વળી, તેણે શુકલ પક્ષનો નિયમ લીધો સુગુરુ જોગે મન રૂલી. ૪. કર્મ જોગેરે માંહોમાંહે તે બેઉ તણો, શુભ દિવસરે હુઓ વિવાહ સોહામણો; તવ વિજયારે સોળ શણગાર સજી કરી, પિયુ મંદિર રે પહોંચી ઉલટ મન ધરી. ૫. મન ધરી ઉલટ અધિક પહોંચી, પિયુ પાસે સુંદરી, તે દેખી હરખી શેઠ ભાખે, આજ તો છે આખરી; મુજ શીયલ નિયમ છે પક્ષ અંધારે તેહના દિન ત્રણ છે, તે નિયમ પાળી શુકલ પક્ષે ભોગ ભોગવશું પછે. ૬. એમ સાંભળી રે તવ વિજ્યા વિલખી થઇ, પિયુ પુછે રે કાં ચિંતા તુજને હુઇ; તવ વિજયા રે કહે શુકલ પક્ષનો મેં લીયો, વ્રત ચોથું રે બાલપણે નિશ્ચય કીયો. ૭. બાલપણે મેં કીયો નિશ્ચય, શુકલ પક્ષ વ્રત પાળશું, ઉભય પક્ષ હવે શીયળ પાળી, નિયમ દુષણ ટાળશું; તો તુમે પરણો અવરનારી શુકલપક્ષ સુખ ભોગવો, કૃષ્ણપક્ષે નિજ નિયમ પાળી, અભિગ્રહ એમ જોગવો. ૮. તવ વળતું રે તસ ભરથાર કહે ઇસ્યું, વિષયા રસ રે કાલકૂટ હોયે જિસ્યું; તેહ છાંડીરે શીયળ સબળ અમે પાળશું, એહ વારતારે માતપિતાને ન જણાવશું. ૯. માતપિતા જબ જાણશે તબ દીક્ષા લેશું ધરી દયા, એમ અભિગ્રહ લેઇને તે ભાવ ચારિત્રીયા થયા; એકત્ર શય્યા શયન કરતાં ખડગ ધારા વ્રત ધરે, મન વચન કાયા ધરિય શુદ્ધ શીયલ બેઉ આચરે. ૧૦.

ઢાળ બીજી

વિમલ કેવલિ નામ, ચંપા નયરીએ; તતક્ષણ આવી સમો-

સર્યા એ, આણ્યો અધિક વિવેક, શ્રાવક જીનદાસ; કહે વિનય ગુણે પરિવર્યો એ. ૧૧. સહસ ચોરાશી સાધુ, મુજ ઘરે પારણું; કરે મનોરથ તો ફળે એ, કેવલિ જ્ઞાન અગાધ, કહે શ્રાવક સુણો; એહ વાત તો નવિ બને એ. ૧૨. કિહાં એટલા અણગાર, કિહાં વલી સુજતો; ભાત પાણી હુવે એટલો એ, તો હવે તેહ વિચાર, કરો તુમે જીમ તિમ; ફળ હુવે તેટલો એ. ૧૩. છે એક કચ્છ દેશ, શેઠ વિજય વળી; વિજયા ભાર્યા તસ ઘરે એ, ભાવયતિ ગ્રહિ ભેખ, તેહને ભોજન દીધે; ફળ હુવે એટલો એ. ૧૪. જીનદાસ કહે ભગવંત તિહાં, માંહે એટલા; કુણ ગુણ કુણ વ્રત છે ઘણા એ. કેવલિ કહે અનંત, ગુણ તસુ શીયળના; કૃષ્ણ શુકલ પક્ષ વ્રત તણા એ. ૧૫.

ઢાલ ત્રીજી

કેવલિ મુખે સાંભળી, શ્રાવક તે જીન દાસો રે; કચ્છ દેશે હવે આવિયો, પુરે મનની આશો રે. ધન ધન શીયળ સોહામણો. ૧૬. ધન ધન શીયળ સોહામણો, શીયળ સમો નહિ કોય રે; શીયળે સુર સાનિધ્ય કરે, શીયળે શિવસુખ હોય રે. ધન૦ ૧૭. શેઠ વિજય વિજયા ભણી, ભક્તિ શું ભોજન દેય રે; સહસ ચોરાશી સાધુના, પારણાનો ફળ લેઇ રે. ધન૦ ૧૮. માતપિતા જબ પુછિયું, તેહનું શીયળ વખાણે રે; કેવલિ મુખે જેમ સુણ્યો, તેમ કહે તેહ સુજાણ રે. ધન૦ ૧૯. કૃષ્ણ શુકલ પક્ષ દંપતી, ભોજન દે કોઈ ભાવે રે; સહસ ચોરાશી સાધુનાં, પારણનો ફળ પાવે રે. ધન૦ ૨૦. માતપિતા જબ જાણીયો, પ્રગટ એહ પ્રબન્ધ રે; શેઠ વિજય વિજયા વળી, ચારિત્ર લે અપ્રતિબન્ધ રે. ધન૦ ૨૧.

કળશ

કેવલિની પાસે, ચારિત્ર લેઇ ઉદાર, મન મમતા મુકી, પાલે નિરતિચાર; અષ્ટકર્મ ખપાવી, પામ્યા કેવળ જ્ઞાન, તે મુક્તિ પોંતા, દંપતી સુગુણ સુજાણ. ૧. તેહના ગુણ ગાવે, ભાવે જે નર નાર, તે શિવ સુખ પામે, પહોંચે ભવને પાર; નાગોરી તપગચ્છ, શ્રી ચંદ્ર-

કિર્તિ સૂરિરાય, શ્રી હર્ષકીર્તિસૂરિ, જંપે તાસ પસાય. ૨. જીમ કૃષ્ણ પક્ષે શુક્લ પક્ષે, શીયળ પાળ્યો નિર્મલો, તે દંપતીના ભાવ શુદ્ધે, સદા સદ્‌ગુરૂ સાંભલો; જેમ દુરિત દોહગ દૂર જાયે, સુખ થાયે બહુ પરે, વળી ધવલ મંગલ આવે વાંછિત, સુખ કુશળ ઘર અવતરે. ૩.

૩૨. રહનેમીની સજ્ઝાય.

કાઉસ્સગ્ગ ધ્યાને મુનિ રહનેમી નામે, રહ્યા છે ગુફામાં શુભ પરિણામ રે; દેવરિયા મુનિવર ધ્યાનમાં રહેજો, ધ્યાન થકી હોય ભવનો પાર રે; દેવ૦ વરસાદે ભીના ચીવર મોકલાં કરવા, રાજુલ આવ્યા તેણે ઠામ રે. દેવ૦ ૧. રૂપે રતિ રે વસ્ત્રે વર્જિત બાલા, દેખી ખોલાણો તેણે કામ રે; દેવ૦ દિલડું ખોલાણું જાણી રાજુલ ભાખે, રાખો સ્થિર મન ગુણના ધામ રે. દેવ૦ ૨. જાદવ કુલમાં જિનજી નેમ નગીનો, વમન કરી છે મુજને તેણ રે; દેવ૦ બંધવ તેહના તમે શિવાદેવી જાયા, એવડો પટંતર કારણ કેણ રે. દેવ૦ ૩. પરદારા સેવી પ્રાણી નરકમાં જાય, દુર્લભબોધિ હોય પ્રાય રે; દેવ૦ સાધવી સાથે ચૂકી પાપ જે બાંધે, તેહનો છુટકારો કદીય ન થાય રે. દેવ૦ ૪. અશુચિ કાયા રે મલ મૂત્રની કયારી, તમને કેમ લાગી એવડી પ્યારી રે; દેવ૦ હું રે સંયમી તમે મહાવ્રત ધારી, કામે મહાવ્રત જાશો હારી રે. દેવ૦ ૫. ભોગ વમ્યા રે મુનિ મનથી ન ઇચ્છે, નાગ અગંધન કૂલની જેમ રે; દેવ૦ ધિક્ કુલ નીચા થઇ નેહથી નિહાલે, ન રહે સંયમ શોભા એમ રે. દેવ૦ ૬. એહવાં રસીલાં રાજુલ વયણ સુણીને, બૂજ્યા રહનેમી પ્રભુજી પાસ રે; દેવ૦ પાપ આલોઇ કરી સંજમ લીધું, અનુક્રમે પામ્યા શિવ આવાસ રે. દેવ૦ ૭. ધન્ય ધન્ય જે નર નારી શીયલને પાલે, સમુદ્ર તર્યા સમ વ્રત છે એહ રે; દેવ૦ રૂપ કહે તેહના નામથી હોવે, અમ મન નિર્મલ સુંદર દેહ રે. દેવ૦ ૮.

૩૩. શ્રી જંબુસ્વામીની સજઝાય.

રાજગૃહી નયરી વસે, ઋષભદત્ત વ્યવહારી રે; તસુ સુત જંબુકુમાર નમું, બાલપણે બ્રહ્મચારી રે. ૧. જંબુ કહે જનની

સુણો, સ્વામી સુધર્મા આયા રે; દીક્ષા લેશું તે કને, અનુમતિ દ્યો મોરી માયા રે. જંબુ૦ ૨. માય કહે સુણો બેટડા, વાત વિચારી કીજે રે; તરૂણપણે તરુણી વરી, છાંડી કેમ છૂટીજે રે. જંબુ૦ ૩. આગે અરણિક મુનિવરા, ફરી પાછા ઘરે આયા રે; નાટકણી નેહે કરી, આષાઢભૂતિ ભોલાયા રે. જંબુ૦ ૪. વેશ્યા વશ પડીયા પછી, નંદીષેણ નગીનો રે; આદ્રદેશનો પાટવી, આદ્રકુમાર કાં કીનો રે. જંબુ૦ ૫. સહસ વરસ સંયમ લીયો, તોહી પાર ન પાયા રે; કૂડકને કરમે કરી, પછી ઘણું પછતાયા રે. જંબુ૦ ૬. મુનિવરૂ શ્રીરહનેમીજી, નેમિ જિનેસર ભાઇ રે; રાજીમતી દેખી કરી, વિષય તણી મતિ આઇ રે. જંબુ૦ ૭. દીક્ષા છે વત્સ દોહિલી, પાલવી ખાંડાની ધારે રે; સરસ નીરસ અન્ન જિમવું, સૂવું ડાભ સંથારા રે. જંબુ૦ ૮. દીક્ષા છે વત્સ દોહિલી, કહ્યો અમારો કીજે રે; પરણો પનોતા પદ્મિણી, અમ્મ મનોરથ પૂરીજે રે. જંબુ૦ ૯. જંબુ કહે જનની સુણો, ધન્ય ધન્નો અણગારો રે; મેઘ મુનીશ્વર મોટકો, શાલિભદ્ર સંભારો રે. જંબુ૦ ૧૦. ગજ સુકુમાલ ગુણે ભર્યો, આતમ સાધન કીધો રે; ષટ્માસી તપ પારણે, ઢંઢણે કેવલ લીધો રે. જંબુ૦ ૧૧. દશાર્ણભદ્ર કેવલ લહી, પાય લગાડયો ઇંદો રે, પ્રસન્નચંદ્ર કેવલ લહી, પામ્યો છે પરમાનંદો રે. જંબુ૦ ૧૨. એમ અનેક મુનિવર હુવા, કહેતાં પાર ન પાય રે; અનુમતિ દ્યો મોરી માતજી, ક્ષણ લાખીણો જાય રે. જંબુ૦ ૧૩. પાંચસેં સત્તાવીશશું, જંબુકુમાર પરવરીયો રે; પંચ મહાવ્રત ઉચ્ચરી, ભવજલ સાયર તરીયો રે. જંબુ૦ ૧૪. જંબુ ચરમજ કેવલી, તાસ તણા ગુણ ગાયા રે; પંડિત લલિતવિજય તણો, હિતવિજય સુપસાયા રે. જંબુ૦ ૧૫.

૩૪. શ્રી મનકમુનિની સજ્ઝાય.

નમો નમો મનક મહામુનિ, બાળપણે વ્રત લીધોરે; એમ પિતાશું રે પરઠીઓ, માયશું મોહ ન કીધોરે. ન૦ ૧. પૂરણ ચૌદ પૂરવ ધણી, સિજ્જંભવ જસ તાતોરે; ચોથો પટોધર વીરને, મહીઅલ માંહે વિખ્યાતોરે. ન૦ ૨. શ્રી સિજ્જંભવ ગણધરે, ઉદેશી

નિજ પુત્રોરે; સયલ સિદ્ધાંતથી ઉદ્ધરી, દશવૈકાલિક સૂત્રોરે. ન૦ ૩. માસ છએ પૂરણ ભણ્યો, દશ અધ્યયન રસાલોરે; આળસ અંગથી પરિહરી, ધન ધન એ મુનિ બાળોરે. ન૦ ૪. ચારિત્ર ષટ્ માસ વાહલે, પાળી પુણ્ય પવિત્રરે; સ્વર્ગે સમાધિ એ સીધાવીયો, કરી જગ જનને મિત્રરે. ન૦ ૫. પુત્ર મરણ પામ્યા પછી, સિજ્જંભવ ગણધારો રે; બહુ શ્રુત દુઃખ મનમાં ધરે, તિમ નયણે જલધારો રે. ન૦ ૬. પ્રભુ તુમ્હે બહુ પડિબોધીઆ, સમ સંવેગીયા સાધુરે; અમે આંસુ નવિ દીઠડાં, તુમ નયણે નિરાબાધ રે. ન૦ ૭. શું કહીએ સંસારીને, એ એહવી સ્થિતિ દીસે રે; તન દીઠે મન ઉલ્લાસે, જોતાં હીયડલું હીસે રે. ન૦ ૮. અમને એ મુનિ મનકલો, સુત સંબંધથી મલીયો રે; વિશેષ અરથ કહ્યા થકાં, પણ કેણે નવી કલીયો રે. ન૦ ૯. લબ્ધિ કહે ભવિયણ તુમ્હે, મ કરો મોહ વિકારોરે; તો તુમ્હે મનક તણી પેરે, પામો સદ્ગતિ સારોરે. ન૦ ૧૦.

૩૫. શ્રી ખંધકમુનિની સજ્ઝાય.

નમો નમો ખંધક મહામુનિ, ખંધક ખીમા ભંડાર રે; ઉગ્ર વિહાર મુનિ વિચરંતા, ચારિત્ર ખડ્ગની ધાર રે. નમો૦ ૧. સમિતિ ગુપ્તિને ધારતો, જિતશત્રુ રાજાનો નંદ રે; ધારણી ઉદરે જનમીઓ, દર્શન પરમાનંદ રે. નમો૦ ૨. ધર્મઘોષ મુનિ દેશના, પામીયો તેણે પ્રતિબોધ રે; અનુમતિ લેઈ માત તાતની, કર્મશું યુદ્ધ થઇ યોદ્ધો રે. નમો૦ ૩. છઠ્ઠ અઠ્ઠમ આદિ ઘણા, દુક્કર તપ તનુ શોષ રે; રાત દિવસ પરિષહ સહે, તો પણ મન નહિ રોષ રે. નમો૦ ૪. દવ દીધા ખીજડા દેહમાં, ચાલતાં ખડખડે હાડ રે; તો પણ તપ તપે રે આકરા, જાણતો અથિર સંસાર રે. નમો૦ ૫. એક સમે ભગનીપુરી પ્રત્યે, આવીયા સાધુજી સોય રે; ગોખે બેઠી ચિંતે બેનડી, એ મુજ બંધવ હોય રે. નમો૦ ૬. બેનને બંધવ સાંભર્યો, ઉલટયો વિરહ અપાર રે; છાતી લગી છે ફાટવા, નયણે વહે નિરધાર રે. નમો૦ ૭. રાય ચિંતે મનમાં ઇસ્યું, એ કોઇ નારીનો જાર રે; સેવકને કહે સાધુની, લાવોજી ખાલ ઉતાર રે. નમો૦ ૮.

ઢાલ ત્રીજી

રાય સેવક કહે સાધુને, ખાલડી જીવથી હણુશું રે; અમ ઠાકુરની એહ છે આણા, તે અમે આજ કરશું રે. અહો અહો સાધુજી સમતા વરીયા. ૧. મુનિવર મનમાંહિ આણુંદ્યા, પરષહ આવ્યો જાણી રે; ખપાવાનો અવસર આવો, ફરી નહિ આવે પ્રાણી રે. અ૦ ૨. એ તો વળી સખાઇ મીલીઓ, ભાઈ થકી ભલેરો રે; પ્રાણી કાયરપણું પરિહરજે, જિમ ન થાયે ભવ ફેરો રે. અ૦ ૩. રાય સેવકને મુનિવર કહે, કઠણુ ફરસ મુજ કાયા રે; બાધા રખે તુમ હાથે થાયે, કહો તિમ રહીએ ભાયા રે. અ૦ ૪. ચાર શરણા ચતુર કરીને, ભવ ચરમ આવરંતે રે; શુકલધ્યાન શું તાન લગાયું, કાયાને વોસિરાવે રે. અ૦ ૫. ચડચડ ચામડી તેહ ઉતારે, મુનિ સમતા રસ ઝીલે રે; ક્ષપકશ્રેણિ આરોહણુ કરીને, કરમ કઠણુને પીલે રે. અ૦ ૬. ચોથું ધ્યાન ધરતાં અંતે, કેવલ લઇ મુનિ સિધ્યા રે; અજર અમરપદ મુનિવર પામ્યા, કારજ સઘળાં સિધ્યાં રે. અ૦ ૭. હવે મુહપત્તિ લોહી ખરડી, પંખીરે આમિષ જાણી રે; રાજદ્વારે લેઈ નાંખી, સેવકે લીધી તાણી રે. અ૦ ૮. સેવક મુખથી વાતજ જાણી, બ્હેને મુહપત્તિ દીઠી રે; નિશ્ચે ભાઈ હણીઓ જાણી, હૈયે ઉઠી અંગીઠી રે. અ૦ ૯. વિરહ વિલાપ કરે રાય રાણી, સાધુની સમતા વખાણે રે; અથિર સંસાર સ્વરૂપ તવ જાણી, સંજમ લે રાય રાણી રે. અ૦ ૧૦. આલોઈ પાતક સવિ છંડી, કરમ કઠણુને નંદી રે; તપ દુઃકર કરી કાયા ગાળી, શિવસુખ લહે આણુંદી રે. અ૦ ૧૧. ભવિયણુ એહવા મુનિવર વંદી, માનવભવ ફલ લીજે રે; કર જોડી મુનિ મોહન વિનવે, સેવક સુખીયા કીજે રે. અ૦ ૧૨.

૩૬- શ્રી અઇમત્તામુનિની સજઝાય.

વીર જિણંદ વાંદીને ગૌતમ, ગોચરીયે સંચરીયા; રાજગૃહી નયરી માંહે ગૌતમ, ઘરઘર આંગણુ ફરીયા. આવો આમ પધારો પૂજ્ય, મુજ ઘર વહોરણુ વેળા. ૧. ઇણે અવસર અઇમત્તે રમતા, મનગમતા મુનિ દીઠાં; કંચનવરણી કાયા નિરખી, મનમાં લાગ્યા મીઠાં.

આઘા૦ ૨. બોલ્યો કુંવર અમીરસ વાણી, એક કહો અભિરામ; ખરે બપોરે પાય અણુવાણે, ભમવો તે કિણ કામે. આઘા૦ ૩. સાંભળ રાજકુંવર સોભાગી, શુદ્ધ ગવેષણા કીજે; નિર્દૂષણ ને નિરતિચારે, ઘર ઘર ભિક્ષા લીજે. આઘા૦ ૪. આવો આજ અમારે મંદિર, કહીશો તે વિધ કરશું; જે જૂએ તે જુગતે કરીને, ભાવશું ભિક્ષા દઇશું. આઘા૦ ૫. ઇમ કહી ઘેર તેડી ચાલ્યો, આવ્યા મુનિ આનંદે; અઇમત્તા રાણી દેખીને, વિધિશું ગૌતમ વાંદે. આઘા૦ ૬. આજ હમારે રત્નચિંતામણી, મેહ અમીરસ વુઠા; આજ અમ આંગણ સુરતરૂ ફળીયો, જે ગૌતમ નયણે દીઠા. આઘા૦ ૭. રે બાલુડા બહુ બુદ્ધિવંતા, ગણધર ગૌતમ આવ્યા; થાળ ભરીને મોદક મોટા, ભાવે શું વહોરાવ્યા. આઘા૦ ૮. વાંદી પાય કુંવર મુનિવરના, હાથ મેલાવ્યો માથે; વોળાવું કહીને મુનિને, ઇમ કહી ચાલ્યો સાથે. આઘા૦ ૯. કુંવર કહે આ ભાજન આપો, ભાર ઘણો પ્રભુ પાસે; ગૌતમ કહે હું તેહને આપું, ચારિત્ર લીયે ઉલ્લાસે. આઘા૦ ૧૦. ચારિત્ર લેઇશું હું તુમ પાસે, ઝોળી દીયે મુજ હાથે; ગૌતમ પૂછે અનુમતિ કેહની, માય મોકલ્યો તુમ સાથે. આઘા૦ ૧૧. ગુરૂ જ્ઞાની ગૌતમ મન આણી, દીક્ષા દીધી તેહને; વૃદ્ધમુનિને ભળાવી દીધા, મુનિ મારગ દીયો તેહને. આઘા૦ ૧૨. તે સંગાતે અઇમત્તા ચાલ્યા, સાધુ સંગાતે વનમાં; નાનું સરોવર નીરે ભરીયું, તે દેખી હરખ્યા મનમાં. આઘા૦ ૧૩. નાનું સરોવર નાનું ભાજન, નાવ કરી અઇમત્તા; વળતાં સાધુજી દેખીને, બાળક રમત કરતા. આઘા૦ ૧૪. બોલાવી મુનિ બાળકને, એ આપણે નવિ કીજે; છકાય જીવની વિરાધના કરતાં, દુર્ગતિનાં ફળ લીજે. આઘા૦ ૧૫. લાજ ઘણી મનમાંહી ઉપની, સમવસરણમેં આવ્યા; ઇરિયાવહી પડિક્કમતાં અઇમત્તા, ધ્યાન શુકલ મન ભાવ્યા. આઘા૦ ૧૬. કેવલજ્ઞાન તિહાં ઉપન્યો; ધન ધન મુનિ અઇમત્તા; શુદ્ધ મને ચારિત્ર પાળીને, તે મુનિ મુકતે પહોંચ્યા. આઘા૦ ૧૭. ગૌતમ આદિ અઇમત્તા સરિખા, ગુણવંતા ઋષિરાયા; લક્ષ્મિરત્ન કર જોડી વંદે, તે મુનિવરના પાયા. આઘા૦ ૧૮.

૩૭. શ્રી સ્થુલિભદ્રજીની સજઝાય.

આંબો મોરચો હે આંગણું, પરિમલ પુહવી ન માય; પાસે ફુલી હે કેતકી, ભ્રમર રહ્યો હે લુભાય. આંબો૦ ૧. આવો સ્થુલિભદ્ર વાલહા, લાછલદેના હો નંદ; તુમશું મુજ મન મોહીયું, જીમ સાયર ને ચંદ. આંબો૦ ૨. સુગુણા સાથે પ્રીતડી, દિન દિન અધિકી હો થાય; બેઠો રંગ મજીઠનો, કદીયે ચટક ન જાય. આંબો૦ ૩. નેહ વિહુણા રે માણુસા, જેહવા આવળ પુલ; દીસંતા રળીયામણા, પણ નવિ પામે હો મૂલ્ય. આંબો૦ ૪. કોયલડી ટહુકા કરે, આંબે લેકેં લૂંબ; સ્થુલીભદ્ર સુરતરુ સરિખા, કોશ્યા કણુયર કુંબ. આંબો૦ ૫. સ્થુલિભદ્રે કોશ્યાને બુઝવી, દીધો સમકિત સાર; રૂપ વિજય કહે શીલથી, લહીએ સુખ અપાર. આંબો૦ ૬.

૨

શ્રી સ્થૂલિભદ્ર મુનિગણમાં શિરદાર જો, ચોમાસું આવ્યા કોશ્યા આગારજો, ચિત્રામણ શાળાયે તપ જપ આદર્યાં જો. ૧. આદરીયા વ્રત આવ્યા છો અમ ગેહ જો, સુંદરી સુંદર ચંપક વરણી દેહ જો; અમ તુમ સરિખો મેળો આ સંસારમાં જો.૨. સંસારે મેં જોયું સકળ સ્વરૂપ જો, દર્પણની છાયામાં જેવું રૂપજો, સુપનાની સુખડલી ભૂખ ભાંગે નહિ જો. ૩. ના કહેશો તો નાટક કરશું આજજો, બાર વર્ષની માયાછે મુનિરાજ જો, તે છોડી કેમ જાઉં છું આશા ભરી જો. ૪. આશા ભરીયો ચેતન કાળ અનાદીજો, ભોમીયો ધર્મને ડિણુ થયો પરમાદિ જો, ન જાણી મેં સુખની કરણી જોગની જો. ૫. જોગી તો જંગલમાં વાસો વસીયાજો, વેશ્યાને મંદિરીયે ભોજન રસીયા જો, તુમને દીઠા એવા સંયમ સાધતા જો. ૬. સાધશું સંયમ ઇચ્છારોધ વિચારી જો, કુમાપુત્ર થયા નાણી ઘરબારી જો, પાણીમાંહે પંકજ કોરું જાણીએ જો. ૭. જાણીએ તો સઘળી તુમારી વાત જો, મેવા મીઠા રસવંતા બહુ જાત જો, અમર ભૂષણ નવ નવલી ભાતે લાવતા જો. ૮. લાવતા તો તું દેતી આદર માન જો, કાયા જાણું રંગ પતંગ સમાન જો, ઠાલીને શી કરવી એવી પ્રીતડી જો. ૯. પ્રીતલડી કરતાને રંગ ભર

સેજજો, રમતાને દેખાડંતા ઘણું હેત જો, રિસાણી માનવી મુજને સાંભરે જો. ૧૦. સાંભળે તો મુનિવર મનડું વાળે જો, ઢાંકયો અગ્નિ ઉઘાડયો પરજવાળે જો, સંયમમાંહિ એ છે દૂષણ મોટકું જો. ૧૧. મોટકું આવ્યું'તું નંદનું તેડું જો, જાતાં ન વહે કાંઈ તમારૂં મનડું જો, મેં તુમને તિહાં કોલ કરીને મોકલ્યા જો. ૧૨. મોકલ્યા તો મારગ માંહિ મળીયા જો, સંભૂતિ આચારજ જ્ઞાને બળીયા જો, સંયમ દીધું સમકિત તેણે શીખવ્યું જો. ૧૩. શિખવ્યું તો કહી દેખાડો અમને જો, ધર્મ કરંતા પુણ્ય વડેરૂં તમને જો, સમતાને ઘેર આવી વેશ્યા એમ વદે જો. ૧૪. વદે મુનિશ્વર શંકાને પરિહાર જો, સમકિત મૂળે શ્રાવકનાં વ્રત બારજો, પ્રાણાતિપાતાદિક સ્થૂલથી ઉચ્ચરે જો. ૧૫. ઉચ્ચરે તો વિત્યું છે ચોમાસું જો, આણા લેઈને આવ્યા ગુરૂની પાસે જો, શ્રુતનાણી કહેવાણા ચૌદપૂર્વી જો. ૧૬. પૂર્વી થઇને તાર્યા પ્રાણી થોક જો, ઉજ્વળ ધ્યાને તેહ ગયા દેવલોક જો, ઋષભ કહે નિત્ય તેહને કરીએ વંદના જો. ૧૭.

૩૮. શ્રી દશાણુભદ્રની શજઝાય.

સારદ બુધદાઇ, સેવક નયણાનંદ; પ્રણમું હું નિજ ગુરુ, ભવિક વિકાસન વૃંદ; વંદુ શાસન પતિ, સાચો વીર જીણંદ; ગાઇશિ હું ભક્તે, દશાર્ણભદ્ર મુણીંદ. ૧. દશાર્ણભદ્ર દેશ અતિ ઉત્તમ, દશાર્ણભદ્ર પુર સોહે; દશાર્ણભદ્ર રાજા અતુલી બલ, ભવિજનનાં મન મોહે; ન્યાયે રાજ પ્રજાપતિ પાલે, ટાલે પરદલ પીડા; વ્યસન નિવારે ધર્મ વિચારે, કરે રંગ રસ ક્રીડા. ૨. ઇણ અવસરે અનુક્રમે, જિનવર વિહાર કરંતા; પહોતા તિણે નયરી, સમોવસરણ વિચરંતા; ગણધરને મુનિવર, ખેચર ભૂચર વૃંદ; કિન્નરને સુરવર, પામ્યા પરમાણંદ. ૩. પરમાણંદ પામ્યા વન પાલક, રાયને જઈ વધાવ્યા; સ્વામી તુમ પતિ તુમ મન વલ્લભ, વીર જિણેસર આવ્યા; સાત આઠ પગ સામો જાઇને, ભાવે વંદન કીધું; અંગ વિભૂષણ સોવન રસના, લાખ દાન તસ દીધું. ૪. હવે રાજા ચિંતે, મુજ સમ અવર ન કોય; હય ગય રથ પયક, મણિ માણિક રિદ્ધિ હોય;

તેણી પરે કરી વંદું, જિમ નવિ વંદ્યા કેણે; અભિમાન ધરીને, પડહ વજાવ્યો તેણે. ૫. તેણે નયરી પડહ વજાવ્યો, વેગે કરો સજાઈ; વાહન અંગ સયલ સણગારો, જોઈએ તે લે ભાઇ; સોના રૂપા ઘાટ સામટા, સબલ સજાઈ કીજે, અથિર દ્રવ્ય એ સાસય સુખ જે, જિનવર વંદી લીજે. ૬. ભદ્ર જાત સરિખા, હાથી સહજ અઢાર; વરહય પાખરીયા, ચોવીસ લાખ ઉદાર; વર રથ જોતરીઆ, દ્રઢ એકવીશ હજાર; એક સહસ સુખાસન, અંતે ઉરી પરિવાર. ૭. અંતે ઉરીસય પંચ મનોહર, સોલ સહસ રાજન; સેવા સારે કોડી એકાણું, પાયક ભીમ સમાન; સોલ હજાર ધજા લહકંતી, ચામર ચીઉં પખે સોહે; મેઘાડંબર છત્ર બિરાજે, ભવિજનનાં મન મોહે. ૮. ભલી કરીય સજાઈ, પુર બાહિર જબ આવે; પટરાય વર ચઢીઓ, રાજા ઈમ ભાવે; ચતુરંગી સેના, રિદ્ધિ દેખી ઇમ બોલે; મહારી રિદ્ધિ આગળ, અવર સહુ તૃણ તોલે. ૯. તૃણ તોલે મુજ આગળ સહુ એ, એમ અભિમાને હરખે; પહેલે કલ્પે ઇંદ્રો બેઠો, અવધિ જ્ઞાને નિરખે; જિનવર ભક્તિ કરે બહુ રાજા, પણ અભિમાને ચઢીઓ; જિનવર ભક્તિ કરી કોણ પૂજે, ત્રણ જગ આવે જડીઓ. ૧૦. એમ ચિંતી ઈંદ્રો, ઐરાવણ સુર તેડયો; તે હરખ્યો અંજલી, જોડી ઉભો નેડો; જિન વંદન જાશું, માન ઉતારણ કાજ; ઐરાવણ સરિખા, સહસ ચોસઠ ગજરાજ. ૧૧. ગજરાજ એક એકને મસ્તક, સોહે પાંચસે બાર; મસ્તક મસ્તક આઠ દંતુસળ, સોહે અતિહી સફાર; દંતદંત પ્રત્યે આઠ આઠ વાવી, વાવે આઠ આઠ કમલ; કમલે કમલે લાખ પાંખડી, લાખ નાટક તિહાં વિમલ. ૧૨. ડોડા વિચે વિચે એક એક, કમલ પ્રત્યે પ્રાસાદ; અગ્ર મહિષિ આઠઆઠ,સાથે ઈંદ્ર આલ્હાદ;પ્રતિ કમલે બેઠો,ઇંદ્રો આવે જામ;બત્રીસ બદ્ધ નાટક, ઝમક હુવો તામ. ૧૩. તામ વીર વાંદીને બેઠો, દશાણ-ભદ્ર નરેષ; શુભ ઉજવલ ગજ ઘટા સંઘાતે, ઇંદ્રે કીઓ પ્રવેશ; ઉંચું વદન વિલોકે રાજા, બહોલી રિદ્ધિ પ્રમાણ; માહરો મદ એણે ઉતાર્યો, તો જીવ્યું અપ્રમાણ. ૧૪. મેં રિદ્ધિનો ગરવ, ફોકટ કીધો આજ; ઇંદ્રની રિદ્ધિ આગળ એ, આવે કુણ કાજ; હવે જો હું છાંડું, તો હારે

સ્વર્ગવાસી; તવ જિનવર પાસે,ગયો ઇસ્યું વિમાસી.૧૫. ઇસ્યું વિમાસીને અભિમાને, રાયે ચારિત્ર લીધું; ઇંદ્ર કહે હવે મેં નવિ થાએ, તેં બોલ્યું તે કીધું; મેં જે હોડ કરી તુમ સાથે, તે ખમજો રિષિરાય; મુજમાં શક્તિ ઘણી છે બીજી, પણ મુજથી એ નવિ થાય. ૧૬. ઇંદ્ર વાંદી બોલે, ધન માનવ અવતાર; અભિમાન કરીને, નૃપ પામ્યો ભવપાર; હવે વીર પયંપે, માન માનવને હોય; ઇંદ્ર પાય લગાડયો, એ સમો અવર ન કોય. ૧૭. એ સમો અવર ન કોઈ બૂઝયો, ઝુઝયો કર્મ સઘાંતે; કેવલ પામી મુકતે પોહોતો, મંગલિક હુવો ઇણુ વાતે; પઢતાં ગુણતાં ઉત્તમના ગુણ, પોંહોચે સયલ જગીશ; શુભવિજય પંડિત શિષ્ય પ્રણમે, લાલવિજય નિશ દિશ. ૧૮.

૩૯. શ્રી વયર સ્વામિની સજઝાય.

સાંભળજો તુમે અદ્ભુત વાતો, વયર કુમાર મુનિવરની. ખટ મહિનાના ગુરૂ ઝોળીમાં, આવે કેલ કરંતા; ત્રણ વરસના સાધવી મુખથી, અંગ અગ્યાર ભણંતા રે. સાંભળજો૦ ૧. રાજ સભામાં નહિ ક્ષોભાણા, માત સુખડલી દેખી; ગુરૂએ દીધો ઓઘો મુહ-પત્તિ, લીધો સર્વ ઉવેખી રે. સાંભળજો૦ ૨. ગુરુ સંઘાતે વિહાર કરે મુનિ, પાળે શુદ્ધ આચાર; બાલપણાથી મહા ઉપયોગી, સંવેગી શિરદાર રે. સાંભળજો૦ ૩. કોળાપાકને ઘેબર ભિક્ષા, દોય ઠામે નવિ લીધી; ગગન ગામિની વૈક્રોય લબ્ધિ, દેવે જેહને દીધી રે. સાંભળજો૦ ૪. દશ પૂરવ ભણીયા જે મુનિવર, ભદ્ર ગુપ્ત ગુરૂ પાસે; ખીરાસ્રવ પ્રમુખ જે લબ્ધિ, પ્રગટ જાસ પ્રકાસે રે. સાંભળજો૦ ૫. કોડી સૈંકડા ધનને સંચે, કન્યા રૂકિમણી નામે; શેઠ ધનાવો દીયે પણ ન લીયે, વધતે શુભ પરિણામે રે. સાંભળજો૦ ૬. દેઇ ઉપદેશને રૂકિમણી નારી, તારી દિક્ષા આપી; યુગ પ્રધાન જે વિચરે જગમાં, સૂરજ તેજ પ્રતાપી રે. સાંભળજો૦ ૭. સમકિત શિયળ તુંબ ધરી કરમાં, મોહ સાયર કર્યો છોટો; તે કેમ બૂડે નારી નદીમાં, એ તો મુનિવર મોટો રે. સાંભળજો૦ ૮. જેણે દુર્ભિક્ષ સંઘ લેઇને, મૂકયો નયર સુગાલ; શાસન શોભા ઉન્નતિ કારણ, પુષ્પ પદ્મ વિસાલ રે.

સાંભળજો૦ ૯. બોધરાયને પણ પ્રતિ બોધ્યો, કીધો શાસન રાગી; શાસન શોભા જય પતાકા, અંબર જઈને લાગી રે. સાંભળજો૦ ૧૦. વિસર્યો સુંઠ ગાંઠીયો કાને, આવશ્યક વેળા જાણ્યો; વિસરે નહિ પણ એ વિસરીયો, આયુ અલ્પ પીછાણ્યો રે, સાંભળજો૦ ૧૧. લાખ સોનૈયે હાંડી ચડે જિમ, બીજે દિન સુગાલ; એમ સંભળાવી વયરસેનને, જાણી અણુસણુ કાલ રે. સાંભળજો૦ ૧૨. રથાવર્ત પર્વત જઈ અણુસણુ કીધું, સોહમ હરિ તિહાં આવે; પ્રદક્ષિણા પર્વતને દેઈને, મુનિવર વંદે ભાવે. સાંભળજો૦ ૧૩. ધનસીંહગિરિ સૂરિ ઉત્તમ, જેહના એહ પટધારી રે; પદ્મવિજય કહે ગુરૂ પદ પંકજ, નિત્ય નમીયે નર નારી રે. સાંભળજો૦ ૧૪.

૪૦. શ્રી મેતારજ મુનિની સજ્ઝાય.

મન મોહન જિનજી મીઠી તાહરી વાણ–એ દેશી

સંયમ ગુણના આગરુજી, પંચ મહાવ્રત ધાર; માસ ખમણને પારણેજી, રાજગ્રહી નગરી મઝાર; મેતારજ મુનિવર, ધન તુમ અવતાર. ૧. સોનીને ઘરે આવીયાજી, મેતારજ રિષિરાય; જવલા ઘડતો ઉઠીયોજી, વંદે મુનિના પાય. મેતારજ૦ ૨. આજ ફલ્યો ઘર આંગણેજી, વિણ કાલે સહકાર; લ્યો ભિક્ષા છે સુજતીજી, મોદક તણો એ આહાર. મેતારજ૦ ૩. ક્રૌંચ જીવ જવલા ચર્યોજી, વહોરી ચાલ્યા રિષિરાજ; સોની મન શંકા થઈજી, સાધુ તણા એ કાજ. મેતારજ૦ ૪. રીશ કરીને રૂષિને કહેજી, દ્યો મુજ જવલા આજ; વાધરશિર્ષે બાંધીયાજી, તડકે રાખ્યા મુનિરાજ. મેતારજ૦ ૫. ફટ ફટ ફૂટે હાડકાંજી, ત્રટ ત્રટ ત્રુટે ચામ; સોનીડે પરિસો કર્યોજી, સાધુ રાખ્યો મન ઠામ. મેતારજ૦ ૬. એહવા પણ મોટા જતિજી, મન્ન ન આણે રોષ; આતમ નિંદે આપણોજી, સોનીનો શ્યો દોષ. મેતારજ૦ ૭. ગજ સુકુમાલ સંતાપીયાજી, બાંધી માટીની પાળ; ખેર અંગારા શિરે ધર્યાજી, મુગતે ગયા તત્કાલ. મેતારજ૦ ૮. વાઘણ શરીર વલુરીયુંજી, સાધુ સુકોસલ સાર; કેવલ લહી મુગતે ગયાજી, એમ અરણીક

અણગાર. મેતારજ૦ ૯. પાપી પાલકે પીલીયાજી, ખંધક સૂરીના શિષ્ય; અંબડ ચેલા પાંચશેજી, નમો નમો તે મુનિ શિષ્ય. મેતારજ૦ ૧૦. એહવા પુરુષ સંભારતાંજી, મેતારજ ઋષિરાય; અંતગડ હુઆ કેવલીજી, વંદે મુનિના પાય. મેતારજ૦ ૧૧. ભારી કાષ્ટની સ્ત્રી તિહાંજી, લાવી નાંખી તેણી વાર; ધબકે પંખી જાગીયોજી, જવલા કાઢ્યા તિણે સાર. મેતારજ૦ ૧૨. દેખી જવલા વીટમાંજી, મનમાં લાજ્યો સોનાર; ઓઘો મુહપત્તિ સાધુનોજી, લેઇ થયો અણગાર. મેતારજ૦ ૧૩. આતમ તાર્યો આપણોજી, થીર કરી મન વચ કાય; રાજવિજય રંગે ભણેજી, સાધુ તણી એ સજ્ઝાય. મેતારાજ૦ ૧૪.

૪૧. શ્રી મેઘરથ રાજાની સજઝાય.

દશમે ભવે શ્રી શાંતિજી, મેઘરથ જીવડો રાય; રૂડા રાજા પોસહશાળામાં એકદા, પોસહ લીયો મન ભાય; રૂડા રાજા૦ ધન્ય ધન્ય મેઘરથ રાયજી, જીવદયા ગુણ ખાણ; ધર્મી રાજા ધન્ય. ૧. ઇશાનાધિપ ઇંદ્રજી, વખાણ્યો મેઘરથ રાય; રૂ૦ ધર્મે ચળાવ્યો નવિ ચળે, ભાસુર દેવતા આય. રૂ૦ ધન્ય૦ ૨. સીંચાણો મુખે અવતરી, પડીયું પારેવું ખોળા માંય; રૂ૦ રાખ રાખ મુજ રાજવી, મુજને સીંચાણો ખાય. રૂ૦ ધન્ય૦ ૩. સીંચાણો કહે રાજવી, એ છે મારો આહાર; રૂ૦ મેઘરથ કહે સુણ પંખીયાં; હિંસાથી નરક અવતાર. રૂ૦ પંખી૦ ૪. શરણે આવ્યું રે પારેવડું, નહી આપું નિર્ધાર; રૂ૦ માટી મંગાવી તુજને દેઊં, તું તેનો કર આહાર. રૂ૦ ધન્ય૦ ૫. માટી ખપે મુજ એહની, કાં વળી તાહરી દેહ; રૂ૦ જીવદયા મેઘરથ વસી, સત્ય ન મ્હેલે ધર્મી તેહ. રૂ૦ ધન્ય૦ ૬. કાતી લેઈ પિંડ કાપીને, લે માંસ તું સીંચાણ; રૂ૦ ત્રાજુયે તોળાવી મુજને દીઓ, એ પારેવા પ્રમાણ. રૂ૦ ધન્ય૦ ૭. ત્રાજુઆં મંગાવી મેઘરથ રાયજી, કાપી કાપી મૂકે છે માંસ; રૂ૦ દેવમાયા ધારણ સમી, નાવે એકણ અંશ. રૂ૦ ધન્ય૦ ૮. ભાઈ સુત રાણી વલવલે, હાથ ઝાલી કહે તેહ; રૂ૦ એક પારવાને કારણે, શું કાપો છો દેહ. રૂ૦ ધન્ય૦ ૯. મહાજન લોક વારે સહુ, મ કરો એ વડી વાત; રૂ૦ મેઘરથ કહે

ધર્મફળ ભલાં, જીવદયા મુજ ધાત. રૂ૦ ધન્ય૦ ૧૦. ત્રાજુએ બેઠા રાજવી, જે ભાવે તે ખાય; રૂ૦ જીવથી પારેવો અધિક ગણ્યો, ધન્ય પિતા તુજ માય. રૂ૦ ધન્ય૦ ૧૧. ચડતે પરિણામે રાજવી, સુર પ્રગટયો તિહાં આય; રૂ૦ ખમાવે બહુ વિધે કરી, લળી લળી લાગે પાય. રૂ૦ ધન્ય૦ ૧૨. ઇંદ્રે પ્રશંસા તાહરી કરી, તેહનો તું છે રાય; રૂ૦ મેઘરથ કાયા સાજી કરી, સુર પહોત્યો નિજ ઠાય. રૂ૦ ધન્ય૦ ૧૩. સંયમ લીધો મેઘરથ રાયજી, એક લાખ પૂરવનું આય; રૂ૦ વીશ સ્થાનક વિધે સેવીયાં, તીર્થંકર ગોત્ર બંધાય. રૂ૦ ધન્ય૦ ૧૪. અગ્યારમે ભવે શ્રી શાંતિજી, પહોત્યા સર્વાર્થ સિદ્ધ; રૂ૦ તેત્રીશ સાગર આઉખું, સુખ વિલસે સુર ઋદ્ધ. રૂ૦ ધન્ય૦ ૧૫. એક પારેવાની દયા થકી, બે પદવી પામ્યા નરેશ; રૂ૦ પાંચમા ચક્રવર્તિ ઉપન્યા, સોળમા શાંતિ જિનેશ. રૂ૦ ધન્ય૦ ૧૬. લાખ વર્ષ આયુ શાંતિજી, પહોત્યા શિવપુર વાસ; રૂ૦ જીવદયા પરસાદથી, ફળે બહુ મનની આશ. રૂ૦ ધન્ય૦ ૧૭. દયા થકી નવનિધિ હોવે, દયા તે સુખની ખાણ; રૂ૦ ક્રોડ ભવાંતરની સગી, દયા માતા તે જાણ. રૂ૦ ધન્ય૦ ૧૮. ગજ ભવે શશલો રાખીયો, મેઘકુમાર ગુણ જાણ; રૂ૦ શ્રેણિકરાય સુત સુખ લહ્યાં, પહોત્યા અનુત્તર વિમાન. રૂ૦ ધન્ય૦ ૧૯. એમ જાણી ભવિ દયા પાળજ્યો, છક્કાયની સુખદાય; રૂ૦ નવાનગર માંહે ખંતશું, કહી મેઘરથ સજ્ઝાય. રૂ૦ ધન્ય૦ ૨૦. સંવત સત્તર સત્તાણુંએ, માસખમણ દિન જાણ; રૂ૦ ઋષિ ગોવર્દ્ધન પસાયથી, કહે રાયચંદ શુભ વાણ. રૂ૦ ધન્ય૦ ૨૧.

૪૨. શ્રી મેઘકુમારની સજ્ઝાય.

ધારણી મનાવે રે મેઘ કુમારને રે, તું મુજ એકજ પુત્ર; તુજ-વિણ જાયારે દિનડા કિમ ગમે, રાખો રાખો ઘર તણાં સૂત્ર. ધારણી૦ ૧. તુજને પરણાવું રે આઠ કુમારિકારે, સુંદર અતિ સુકુમાળ; મલપતિ ચાલે રે જેમ વન હાથણીરે, નયણ વયણ સુવિશાળ. ધારણી૦ ૨. મુજ મન આશા રે પુત્ર હતી ઘણી રે, રમાડીશ વહુનાંરે બાળ; દૈવ અટારો રે દેખી નવિ શકયોરે, ઉપાયો એહ જંજાળ. ધારણી૦ ૩.

ધન કણ કંચનરે ઋદ્ધિ ઘણી અછે રે, ભોગવો ભોગસંસાર; છતી ઋદ્ધિ વિલસો રે જાયા ઘર આપણેરે, પછી લેજો સંયમ ભાર. ધારણી૦ ૪. મેઘકુમારે રે માતા બૂઝવીરે, દીક્ષા લીધી વીરજીની પાસ; પ્રીતિ-વિમળ રે ઇણિપરે ઉચ્ચરે રે, પહોતી મ્હારા મનડાની આશ.ધારણી૦ ૫.

૪૩. રોહિણીની સજ્ઝાય.

ભરતનૃપ ભાવશું એ—એ દેશી

શ્રી વાસુપૂજ્ય જીણંદના એ, મઘવા સુત મનોહર, જયો તપ રોહિણી એ; રોહિણી નામે તસ સુતા એ, શ્રીદેવી માત મલાર; જ૦ ૧. કરે તસ ધન અવતાર; જ૦ પદ્મ પ્રભુના વયણથી એ, દુર્ગંધા રાજકુમાર; જ૦ રોહિણીતપ થાતે ભવે એ, સુજસ સુગંધ વિસ્તાર. જ૦ ક૦ ૨. નરદેવ સુરપદ ભોગવી એ, તે થયો અશોક નરિંદ; જ૦ રોહિણી રાણી તેહની એ, હોયને તપ સુખ કંદ. જ૦ ક૦ ૩. દુરભિગંધા કામિની એ, ગુરૂ ઉપદેશ સુણંત; જ૦ રોહિણી તપ કરી દુઃખ હરી એ, રોહિણી ભવ સુખવંત. જ૦ ક૦ ૪. પ્રથમ પારણદિન ઋષભનો એ, રોહિણી નક્ષત્ર વાસ; જ૦ દુવિધે કરી તપ ઉચ્ચરો એ, સાત વરસ સાત માસ. જ૦ ક૦ ૫. કરો ઉજમણું પૂર્ણ તપે એ, અશોક-તરૂ તલ ઠાય; જ૦ બિંબ રયણ વાસુપૂજ્ય એ, અશોક રોહિણી સમુદાય. જ૦ ક૦ ૬. એકસો એક મોદક ભલા એ, રૂપા નાણાં સમેત; જ૦ સાત સત્યાવિશ કીજીયે એ, વેશ સંઘ ભક્તિ હેત. જ૦ ક૦ ૭. આઠ પુત્ર ચારે સુતા એ, રોગ સોગ નવિ દીઠ; જ૦ પ્રભુ હાથે સંયમ લહ્યું એ, દંપતી કેવળ દીઠ. જ૦ ક૦ ૮. કાંતિ રોહિણી પતિ જિસી એ, રોહિણી સુત સમ રૂપ; જ૦ એ તપ સુખ સંપદ દીયે એ, વિજયલક્ષ્મી સૂરિ ભૂપ. જ૦ ક૦ ૯.

૪૪. શ્રી ભરત બાહુબલીની સજઝાય.

દોહા

સ્વસ્તિ શ્રી વરવા ભણી, પ્રણમી શ્રી જિણંદ; ગાશું તસ સુત અતિબળી, બાહુબળી મુનિચંદ. ૧. ભરતે સાઠ સહસ વરસ, સાધ્યા ષટ ખંડ દેશ; અતિ ઉચ્છવ આણંદશું, વનિતા કીધ પ્રવેશ. ૨.

ચક્રરત્ન આવે નહિ, આયુદ્ધશાળા માંહ; મંત્રીશ્વર ભરતને તદા, કહે સાંભળ તું નાહ. ૩. સ્વામી તેં નિજ બળે, વશ કીધા ષટ ખંડ; પણ બાહુબળિ ભ્રાતનો, નવિ દીઠો ભુજ દંડ. ૪. સુર નર માંહે કો નહિ, તસ જીતણ સમર્થ; તો પ્રભુ તુમ બળ જાણશું, જો સહેશો તસ હત્થ. ૫. સુણતા મંત્રી વયણ ઇમિ, ચક્રી હુવો સતેગ; બાહુબળિ ભણી મોકલ્યો, નામે દૂત સુવેગ. ૬. ભટ રથ હયવર ઠાઠશું, દૂતે કીધ પ્રયાણ; શુકન હુવા બહુ વંકડા, પિણ સ્વામીની આણ. ૭. ધરા ઓલંઘી અતી ઘણી, આવ્યો બહેળી દેશ; જિહાં કોઈ બાહુબળિ વિના, જાણે નહી નરેશ. ૮. તક્ષશિલા નગરી જિહાં, બાહુબળિ ભૂમિંદ; દૂત સુવેગ જઇ તિહાં, પ્રણમ્યો પય અરવિંદ. ૯. બાહુબળિ પૂછે કુશળ, ભરતતણો પરિવાર; ચતુરાઈ શું દૂત તવ, બોલે બોલ વિચાર. ૧૦. આસન અર્ધું બેસવા, આપે સુરપતિ જાસ; લક્ષ જક્ષ સેવા કરે, જગત કરે જસ આશ. ૧૧. હેલે જીત્યા ખંડ ષટ, ખેદ ન હતો કોય; ઋષભદેવ સાન્નિધ્ય કરે, તસ કિમ કુશળ ન હોય. ૧૨. પણ પ્રભુ તુમ આવ્યા વિના, માને સકળ નિરર્થ; કામ નહી હવે ઢીલનો, સેવો પ્રભુ સમર્થ. ૧૩. નહિ તો જો તે કોપશે, કોઈ ન રહેશે તીર; તસ ભુજ દંડ પ્રહાર એક, રહેશે તુજ શરીર. ૧૪. એ સેના વળી એ ઋદ્ધિ, તિહાં લગે જાણો સર્વ; જિહાં લગે એ કોપ્યો નહી, મૂકો તે ભણી ગર્વ. ૧૫.

ઢાળ પહેલી રાગ બંગાળી

જા રે શું તુજ મારૂં દૂત, બાહુબળિ બોલે થઇ ભૂત; રાજા નહી નમે; કોપે ચઢયો હું હારો રે નાંહિ, એક મૂઠિયે ધરૂં ધરતી-માંહિ. રાજા૦ ૧. હું તો જાણતો તાતજી જેમ, ભાઈપણાનો હવે જાણ્યો પ્રેમ; રાજા૦ એહજ માહરી કહેજે ગુજ્જ, જો બળ હોય તો કરજે ઝુજ. રાજા૦ ૨. દેઇ ચપેટા કાઢયો દૂત, વિલખો થઈ વિનિ-તાયે પહુંત; રાજા૦ સંભળાવ્યો સઘળો વિરતાંત, કોપ્યો ભરતપતિ જેમ કૃતાંત. રાજા૦ ૩. રણ દુંદુભી વજડાવી જામ, સેના સજ હુઈ

સઘળી તામ; રાજા૦ ક્રોડ સવા નિજ પુત્ર સકજ્જ, રણના રસિયા હુવા સજ્જ. રાજા૦ ૪. લાખ ચોરાશી વર ગજરાજ, ઘોડા લાખ ચોરાશી સાજ; રાજા૦ લાખ ચોરાશી રથ વળી જાણુ, લાખ ચોરાશી ધુરે નિશાણ. રાજા૦ ૫. પાયક છન્નું કોડિ ઝુંઝાર, વિદ્યાધર કિન્નર નહી પાર; રાજા૦ એમ સુભટની કોડા કોડ, રણરસે બાંધી હોડા હોડ. રાજા૦ ૬. પૃથ્વી કંપી સેનાને પૂર, રજશું છાયો અંબર-સૂર; રાજા૦ સોળ લાખ વાજે રણતૂર, ચક્રી ચાલ્યો સેનાને પૂર. રાજા૦ ૭. પહોત્યો બહોળી દેશની સીમ, સુણી બાહુબળિ થયો અતિ ભીમ, રાજા૦ ત્રણ લાખ બાહુબળિના પૂત; ક્રોધે ચઢયા જાણે જમ દૂત. રાજા૦ ૮. સેના સમુદ્ર તણે અનુહાર, કહેતાં કિમહી ન આવે પાર; રાજા૦ ચક્રીશ્વરની સેના સર્વ, તૃણ જેમ ગણતો મ્હોટે ગર્વ. રાજા૦ ૯. પહેરી કવચ અસવારી કીધ, બાહુબળિ રણડંકા દીધ; રાજા૦ ભરતે પહેર્યો વજ્રસનાહ, ગજરતને ચઢયો અધિક ઉચ્છાહ. રાજા૦ ૧૦. બેહુ સામાં આવ્યાં સેન, કંપ્યા ગગન ને પૃથ્વી જેણ; રાજા૦ ઘોડે ઘોડા ગજે ગજરાજ, પાળે પાળા અડે રણ કાજ. રાજા૦ ૧૧. ઝળકે ભાલા ભીમ ખડગ્ગ, તીરે છાયો ગગનનો મગ્ગ; રાજા૦ શૂર સુભટ ભિડે છે તેમ, નાંખે ઉલાળી ગજ કાંકરી જેમ. રાજા૦ ૧૨. રૂધિર નદીયો વહે ઠામો ઠામ, બાર વરસ એમ કીધો સંગ્રામ; રાજા૦ બેહુમાં કોઈ ન હાર્યા જામ, ચમર સુધર્મેંદ્ર આવ્યા તામ. રાજા૦ ૧૩. તાતજી સૃષ્ટિ કરી છે એહ, કાંઇ પમાડો તેહના છેહ; રાજા૦ ભાઈ દોય ગ્રહો રણ ભાર, જેમ ન હોય જનનો સંહાર. રાજા૦ ૧૪. માન્યું વચન બે ભાઈએ જામ, દેવે થાપ્યાં ત્યાં પાંચ સંગ્રામ; રાજા૦ દૃષ્ટિ વચન બાહુ મૂઠી ને દંડ, બેહુ ભાઈ કરે યુદ્ધ પ્રચંડ. રાજા૦ ૧૫.

દોહા

અનિમિષ નયણે જોવતાં, ઘડી એક થઈ જામ; ચક્રીને નયણે તુરત, આવ્યાં આંસૂ તામ. ૧. સિંહનાદ ભરતે કર્યો, જાણે ફૂટયો બ્રહ્માંડ; ખેડા નાદ બાહુબળે, તે ઢાંકયો અતિ ચંડ. ૨. ભરતે બાહુ પચારિયો, તે વાળ્યો જિમ કંબ; વાનર જિમ હીંચે ભરત, બાહુ-

બળિ ભુજ લંબ. ૩. ભરતે મારી મુષ્ટિકા, બાહુબળિ શિર માંય; જાનુ લગે બાહુબળિ, ધરતી માંહે જાય. ૪. ગગન ઉછાળી બાહુ બળે, મૂકી એહવી મૂઠ; પેઠા ભરતેશ્વર તુરત, ધરતી માંહે આકંઠ. ૫. ભરત દંડે બાહુતણો, ચૂરયો મુગટ સનૂર; ભરત તણા બાહુબળે, કિયો કવચ ચકચૂર. ૬. બોલ્યા સાખી દેવતા, હાર્યા ભરત નરેશ; બાહુ બળિ ઊપર થઇ, ફૂલ વૃષ્ટિ સુવિશેષ. ૭. ચક્રી અતિ વિલખો થયો, વાચા ચૂકયો તામ; બાહુબળિ ભાઇ ભણી, મૂકયું ચક્ર ઉદ્દામ. ૮. ઘરમાં ચક્ર ફરે નહિ, કરી પ્રદક્ષિણા તાસ; તેજે ઝળહળતું થકું, આવ્યું ચક્રી પાસ. ૯. બાહુબળિ કોપે ચઢયા, જાણે કરૂં ચકચૂર; મૂઠી ઉપાડી મારવા, તવ ઉગ્યો દયા અંકૂર. ૧૦. તામ વિચારે ચિત્તમેં, કિમ કરી મારું ભ્રાત; મૂઠી પણ કિમ સંહરૂં, આવી બની દોઇ વાત. ૧૧. હસ્તી દંત જે નીકળ્યા, તે કિમ પાછા જાય, ઇમ જાણી નિજ કેશનો, લોચ કરે નરરાય. ૧૨.

ઢાલ બીજી—જિન વચને વૈરાગિયો હો ધન્ના—**એ દેશી**

તવ ભરતેશ્વર વિનવે રે ભાઇ, ખમો મુજ અપરાધ; હું ઓછો ને ઉછાંછળો રે ભાઇ, તું છે અતિહે અગાધ રે; બાહુબળિ ભાઈ, ચું કયું કીજે બા૦ ૧. તું મુજ શિરનો શેહેરો રે ભાઈ, હું તુજ પગની રે ખેહ; એ સવિરાજ્ય છે તાહરું રે ભાઈ, મન માને તસ દેય રે. બા૦ ચું૦ ૨. હું અપરાધી પાપીયો રે ભાઈ, કીધાં અનેક અકાજ; લોભ વશે મૂકાવિયાં રે ભાઇ, ભાઇ અઠાણુંના રાજ રે. બા૦ ચું૦ ૩. એક બંધવ તું માહરે રે ભાઇ, તે પણ આદરે એમ; તો હું અપજશ આગળો રે ભાઇ, રહેશું જગમાં કેમ રે. બા૦ ચું૦ ૪. ક્રોડ વાર કહું તુજને રે ભાઇ, તાતજી ઋષભની આણ; એક વાર હસી બોલને રે ભાઈ, કર મુંજ જન્મ પ્રમાણ રે. બા૦ ચું૦ ૫. ગુન્હો ઘણો છે માહરો રે ભાઇ, બક્ષીસ કરીય પસાય; રાખો રખે દૂભણ કિશીરે ભાઈ, લળિ લળિ લાગું છું પાયરે. બા૦ ચું૦ ૬. ચક્રીને નયણે ઝરે રે ભાઈ, આંસૂઆં કેરી ધાર; તે દુઃખ જાણે તે ઉરે રે ભાઇ, કે જાણે કીરતાર રે. બા૦ ચું૦ ૭. નિજ નયરી વિનિતા ભણી

રે ભાઈ, જાતાં ન વહે પાય; હા ! મૂરખ મેં શું કિયું રે ભાઇ, કેમ ઊભો પસ્તાય રે. બા૦ ચું૦ ૮. વિવિધ વચન ભરતેશનાં રે ભાઈ, સુણિ નવિ રાચ્યા તેહ; લીધું વ્રત તે કયું ફિરે રે ભાઇ, જેમ હથેળીમાં રેહરે. બા૦ ચું૦ ૯. કેવળ લહી મુગતે ગયા રે ભાઇ, બાહુબળિ અણગાર; પ્રાતઃ સમય નિત્ય પ્રણમીએ રે ભાઇ, જિમ હોય જય જયકાર રે. બા૦ ચું૦ ૧૦.

કળશ

શ્રી ઋષભ જિન સુપસાય ઇણિ પરે, સંવત સત્તર ઇકોતેરે; ભાદ્રવા શુદિ પડવાતણે દિન, રવીવાર ઉલટ ભરે; વિમળવિજય ઉવજ્ઝાય સદગુરૂ, શીશ તસ શ્રી શુભવરે; બાહુબળિ મુનિરાજ ગાતાં, રામવિજય જયશ્રી વરે. ૧૧.

૪૫. શ્રી અરણિકમુનિની સજ્ઝાય.

અરણિક મુનિવર ચાલ્યા ગોચરી, તડકે દાઝે શીશો જી; પાય અડવાણે રે વેળુ પરજળે, તન સુકુમાળ મુનીશો જી. અ૦ ૧. મુખ કરમાણું રે માલતી ફૂલ જ્યું, ઊભો ગોખની હેઠોજી; ખરે બપોરે રે દીઠો એકલો, મોહી માનની દીઠોજી. અ૦ ૨. વયણ રંગીલી રે નયણે વીંધીયા, ઋષિ થંભ્યા તેણે ઠાણોજી; દાસીને કહે જા રે ઉતાવળી, ઋષિ તેડી ઘર આણોજી. અ૦ ૩. પાવન કીજે રે ઋષિ ઘર આંગણું, વોહરો મોદક સારોજી; નવ જોબન રસ કાયા કાં દહો, સફલ કરો અવતારોજી. અ૦ ૪. ચંદ્રવદનીયે ચારિત્રથી ચુકવ્યા, સુખ વિલસે દિન રાતોજી; બેઠો ગોખે રે રમતો સોગઠે, તવ દીઠી નિજ માતોજી. અ૦ ૫. અરણિક અરણિક કરતી મા ફરે, ગલિયે ગલિયે બજારોજી; કહો કેણે દીઠો રે મ્હારો અરણીલો, પૂછે લોક હજારોજી. અ૦ ૬. હું કાયર છું રે મ્હારી માવડી, ચારિત્ર ખાંડાની ધારોજી; ધિગ ધિગ વિષયા રે મ્હારા જીવને, મેં કીધો અવિચારોજી. અ૦ ૭. ગોખથી ઉતરી રે જનનીને પાય પડયો, મનશું લાજ્યો અપારોજી; વત્સ તુજ ન ઘટે રે ચારિત્રથી ચૂકવું, જેહથી શિવસુખ સારોજી. અ૦ ૮. એમ

સમજાવી રે પાછો વાળીયો, આણ્યો ગુરૂની પાસોજી; સતગુરૂ દીયે રે શીખ ભલી પરે, વૈરાગ્યે મન વાસોજી. અ૦ ૯. અગ્નિ ધખંતી રે શિલ્લા ઊપરે, અરણિકે અણસણ કીધુંજી; રૂપવિજય કહે ધન્ય તે મુનિવરૂ, જેણે મનવંછિત લીધુંજી. અ૦ ૧૦.

૪૬. શ્રી ધન્નાજીની સજ્ઝાય.

શીયાળામાં શીત ઘણી રે ધન્ના, ઉનાળે લૂઆળ; ચોમાસે જળ વાદળાંરે ધન્ના, એ દુઃખ સહ્યું ન જાય; હું તો વારી રે ધનજી આજ નહિ સો કાળ. ૧. વનમેં તો રહેવું એકેલું રે ધન્ના, કોણ કરે તારી સાર; ભૂખ પરિષહ દોહિલો રે ધન્ના, મત કરે એસી વાત. રે હો ધનજી; મત લીયો સંયમ ભાર. ૨. વનમેં તો મૃગ એકલો રે માતા, કોણ કરે ઉનકી સાર; કરણી તો જેસી આપકી રે માતા, કોણ બેટા કુણ બાપ. રે હો જનની; હું લેઉં સંયમ ભાર. ૩. પંચ મહાવ્રતકો પાળવા રે ધન્ના, પાંચ મેરૂ સમાન; બાવીસ પરિષહ જીતવારે ધન્ના, સંયમ ખાંડાકી ધાર. રે હો ધનજી; મત૦ ૪. નીર વિનાની નદી કીસી રે ધન્ના, ચંદ વિના કેસી રાત, પિયુ વિના કેસી કામિની રે ધન્ના, વદનકમળ વિલખાય. રે હો ધનજી; મત૦ ૫. દિપક વિના મંદિર કિસ્યાં રે ધન્ના, કાન વિના કેસો રાગ; નયણ વિના કિસ્યું નિરખવું રે ધન્ના, પુત્ર વિના પરિવાર. રે હો ધનજી; મત૦ ૬. તું મુજ અંધાલાકડી રે ધન્ના, શો કોઈ ટેકો રે હોય; જો લાકડી તોડશો રે ધન્ના, અંધો હોશે ખુવાર. રે હો ધનજી; મત૦ ૭. રત્ન જડિતકો પિંજરો રે માતા, તે સૂડો જાણે બંધ; કામ ભોગ સંસારના રે માતા, જ્ઞાનીને મન ફંદ. રે જનની; હું લેઉં સંયમ ભાર. ૮. આયુ તો કંચન ભર્યો રે ધન્ના, રાઈ પરબત જેમ સાર; મગર પચ્ચીશી અસતરી રે ધન્ના, નહિ સંયમકી વાત. રે હો ધનજી; મત૦ ૯. નિત્ય ઉઠી ઘોડલે ફિરતો રે ધન્ના, નિત્ય ઉઠી બાગમેં જાય; એસી ખુબી પરમાણે રે ધન્ના, ચમર ઢોળાયાં જાય. રે હો ધનજી; મત૦ ૧૦. ચોડી પાલખીમે પોઢતો રે ધન્ના, નિત્ય નઈ ખુબી માણ; એ તો બત્રીસ કામિનીરે

ધન્ના, ઉભી કરે અરદાસ. રે હે ધનજી; મત૦ ૧૧. નાર્ય સકારા હું ગયો રે માતા, કાને આયો રાગ; મુનિશ્વરની વાણી સુણી રે માતા, આ સંસાર અસાર. રે હો જનની; હું લેઉં૦ ૧૨. હાથમેં લેને પાતરો રે ધન્ના, ઘેર ઘેર માંગવી ભીખ; કોઇ ગાળજ દેઇ કાઢશે રે ધન્ના, કોઇ દેવેંગે શીખ. રે હો ધનજી; મત૦ ૧૩. તજ દિયા મંદિર માળીયાં રે માતા, તજ દિયો સબ સંસાર; તજ દીની ઘરકી નારીયો રે માતા, છોડ ચાલ્યો પરિવાર. રે હો જનની; હું લેઉં૦ ૧૪. જૂઠાં તે મંદિર માળીયાં રે માતા, જૂઠો તે સબ સંસાર; જીવતાં ચૂંટે કાળજૂ રે માતા, મુવા નરક લેઇ જાય. રે હો જનની; હું લેઉં૦ ૧૫. રાત્રિ ભોજન છોડદો હો ધન્ના, પરનારી પચ્ચખાણ; પરધન શું દૂર રહો રે ધન્ના, એહુજ સંયમ ભાર. રે હો ધનજી; મત૦ ૧૬. માતા પિતા વરજો નહિ રે ધન્ના, મત કર એસી વાત; એહ બત્રીશે કામિની રે ધન્ના, એસી દેગી શાપ. રે હો ધનજી; મત૦ ૧૭. કર્મ તણા દુઃખ મેં સહ્યાં રે માતા, કોઇ ન જાણે ભેદ; રાગ દ્વેષકે પુંછડે રે માતા, વાધ્યાં વૈર વિરોધ. રે હો જનની; હું૦ ૧૮. સાધુપણામેં સુખ ઘણાં રે માતા, નહિ દુઃખરો લવ લેશ; મળશે સોઇ ખાવશું રે માતા, સોઇ સાધુ ઉદ્દેશ. રે હો જનની; હું૦ ૧૯. એકલો ઉડી જાયશે રે માતા, કોઇ ન રાખણહાર; એક જીવકે કારણે રે માતા, કયું કરે એ તો વિલાપ. રે હો જનની; હું૦ ૨૦. ન કોઇ ધન્નો મર ગયો રે માતા, ન કોઇ ગયો પરદેશ; ઉગ્યા સોઇ આથમે રે માતા, ફૂલ્યા સો કરમાય રે. હો જનની; હું લે૦ ૨૧. કાળ ઓચિંતા મારશે રે માતા, કોણ છોડાવણ હાર; કર્મ કાટ મુકતે ગયા રે માતા, દેવલોક સંસાર. રે હો જનની; હું૦ ૨૨. જે જેસી કરણી કરે રે માતા, તિન તેસાં ફળ હોય; દયા ધર્મ સંયમ વિના રે માતા, શિવસુખ પામે ન કોય. રે હો જનની. લેશું૦ ૨૩.

૪૭. શ્રી અનાથીમુનિની સજ્ઝાય.

શ્રેણિક રયવાડી ચડયો, પેખીયો મુનિ એકાંત; વરરૂપ કાંતે

મોહિયો, રાય પૂછે રે કહોને વિરતંત; શ્રેણિકરાય, હું રે અનાથી નિર્ગ્રંથ; તણે મેં લીધોરે સાધુજીનો પંથ. શ્રેણિક૦ ૧. ઇણે કોસંબી નયરી વસે, મુજપિતા પરિબળ ધન્ન; પરિબર પૂરે પરિવર્યો, હું છું તેહનો રે પુત્ર રતન્ન. શ્રે૦ ૨. એક દિવસ મુજને વેદના, ઉપની તે ન ખમાય; માત પિતા ઝૂરી રહ્યા, પણ કિણુહિ રે તે ન લેવાય. શ્રે૦ ૩. ગોરડી ગુણમણિ ઓરડી, મોરડી અબળા નાર; કોરડી પીડા મેં સહી, ન કોણે કીધીરે મોરડી સાર. શ્રે૦ ૪. બહુ રાજવૈદ્ય બોલાવીયા, કીધલા કોડી ઉપાય; બાવનાચંદન ચરચીયા, પણ તોહીરે સમાધિ ન થાય. શ્રે૦ ૫. જગમાં કો કેહનો નહિ, તે ભણી હું રે અનાથ; વીતરાગના ધર્મ સારિખો, નહી કોઇ બીજો રે મુગતિનો સાથ. શ્રે૦ ૬. જો મુજ વેદના ઉપશમે, તો લેઉં સંયમ ભાર; ઇમ ચિંતવતાં વેદના ગઇ, વ્રત લીધું મેં હર્ષ અપાર. શ્રે૦ ૭. કર જોડી રાજા ગુણ સ્તવે, ધન ધન એહ અણગાર; શ્રેણિક સમક્તિ પામીયા, વાંદી પહોત્યો રે નગર મઝાર. શ્રે૦ ૮. મુનિ અનાથી ગુણ ગાવંતા, ત્રુટે કર્મની કોડ; ગણિ સમયસુંદર તેહના, પાય વંદે રે બે કર જોડ. શ્રે૦ ૯.

૪૮. શ્રી મનોરમા સતીની સજઝાય.

મોહનગરી મનોરમા, શેઠ સુદર્શન નારીરે; શીળ પ્રભાવે શાસન સુરી, થઇ જસ સાન્નિધ્ય કારીરે. મો૦ ૧. દધિવાહન નૃપની પ્રિયા, અભયા દીએ કલંકરે; કોપ્યો ચંપાપતિ કહે, શૂળી રોપણ વંકરે. મો૦ ૨. તે નિસુણીને મનોરમા, કરે કાઉસગ્ગ ધરી ધ્યાનરે; દંપતિ શીળ જો નિર્મળું, તો વધો શાસન મારે. મો૦ ૩. શૂળી સિંહાસન થઇ, શાસનદેવી હજુરરે; સંયમ ગ્રહી થયાં કેવળી, દંપતી દોયે સનૂરરે. મો૦ ૪. જ્ઞાનવિમળ ગુણ શીળથી, શાસન શોભ ચઢાવેરે; સુર નર તસ કિંકરા, શિવસુંદરી તે પાવેરે. મો૦ ૫.

૪૯. જીવન ગાડી સ્વરૂપની સજઝાય.

મુરખો ગાડી દેખી મલકાવે, ઉમર તારી રેલ તણી પર જાવે. સંસાર રૂપી ગાડી બનાવી, રાગ દ્વેષ દોનું પાટા; દેહ ડબાને પળ જા પૈડાં, એમ ફરે આવખાના આંટા. મુરખો૦ ૧. કર્મ

અંજીરમાં કષાય અગ્નિ; વિષ વારી માંહિ ભરીયું, તૃષ્ણુ ભુંગળું આગળ કરીને, ચાર ગતીમાં ફરીયું. મુરખો૦ ૨. પ્રેમરૂપી આંકડા વળગાડયા, ડબ્બે ડબ્બા જોડ્યા ભાઇ; પુર્વ ભવની ખર્ચી લઈને, ચેતન બેસારૂ બેઠા માંહી. મુરખો૦ ૩. કોઇએ ટિકિટ લીધી નર્ક તિર્યંચની, કોઈએ લીધી મનુષ્ય દેવા; કોઈએ ટિકિટ લીધી સિદ્ધ ગતિની; તેને પામવા અમૃત મેવા. મુરખો૦ ૪. ઘડી ઘડી ઘડીઆળ વાગે, નિશદીન એમ વહિ જાય; વાગે સીટીને ઉપડે ગાડી, આડા અવળા મહેલ થાય. મુરખો૦ ૫. જાણી નર્કમાં યમરાય પાસે, જઈને સાંપ્યો તતકાળ; આરંભ કરીને આવ્યો પરુણો, તેને કુંભી તે પાક મહિ ગાલ્યો. મુરખો૦ ૬. લાખ ચોરાશી જીવા યોનીમાં, જીવડો રૂલે વારંવાર; સત્તગુરુ સીખે ધર્મ આરાધે, તો પામે મુક્તિનો દ્વાર. મુરખો૦ ૭. સને ૧૮૮૬ ના વર્ષે, આતમ ધ્યાન લગાઈ; ગોપાળ ગુરુના પૂન્ય પસાએ, મોહન ગાએ ભાવગારી. મુરખો૦ ૮.

શ્રી સજ્જન સન્મિત્ર

યાને

એકાદશ મહાનિધિ

પદ, છંદ, લાવણી, સવૈયા, બત્રીશી, ઇત્યાદિ સંગ્રહ

સપ્તમ મહાનિધિ.

પદ સંગ્રહ.

પદ ૧ લું. (રાગ વેલાવલ)

કયા સોવે ઉઠ જાગ બાઉરે, કયા૦ અંજલિ જલ જ્યું આયુ ઘટત હે, દેત પહોરીયાં ઘરીય ઘાઉ રે. કયા૦ ૧. ઇંદ્ર ચંદ્ર નાગિંદ્ર મુનિંદ્ર ચલે, કોણ રાજાપતિ રાઉ રે; ભમત ભમત ભવજલધિ પાયકેં, ભગવંત ભજન વિન ભાઉ રે. કયા૦ ૨. કહા વિલંબ કરે અબ બાઉ રે, તરી ભવજલ નિધિ પાર પાઉ રે; આનંદઘન ચેતનમય મૂરતિ, શુદ્ધ નિરંજન દેવ ધ્યાઉ રે. કયા૦ ૩.

પદ ૨ જું. (રાગ ભૈરવ)

વિરથા જનમ ગમાયો, મૂરખ વિર૦ રંચક સુખરસ વશ હોય ચેતન, અપનો મૂલ નસાયો; પાંચ મિથ્યાત ધાર તું અજહું, સાચ ભેદ નવિ પાયો. મૂ૦ ૧. કનક કામિની અરૂ એહથી, નેહ નિરંતર લાયો; તાહુથી તું ફિરત સોરાંનો, કનક બીજ માનું ખાયો. મૂ૦ ૨. જનમ જરા મરણાદિક દુ:ખમેં, કાલ અનંત ગમાયો; અરહટ ઘટિકા જિમ કહો યાકો, અંત અજહું નવિ આયો. મૂ૦ ૩. લખ ચોરાશી પેહેર્યા ચોલના, નવ નવ રુપ બનાયો; બિન સમકિત સુધારસ ચાખ્યા, ગિણુતી કોઉ ન ગિણાયો. મૂ૦ ૪. એતી પર નવિ માનત મૂરખ, એ અચરિજ ચિત આયો; ચિદાનંદ તે ધન્ય જગતમેં, જિણે પ્રભુશું મન લાયો. મૂ૦ ૫.

પદ ૩ જું. (રાગ ભૈરવી)

જગ સપનેકી માયારે, નર જગ૦ સુપને રાજ પાય કોનું રંક જ્યું, કરતા કાજ મન ભાયા; ઉઘરત નયન હાથ લખ ખપર, મનહું મન પછતાયા રે. નર જગ૦ ૧. ચપલા ચમત્કાર જિમ ચંચલ, નરભવ સૂત્ર બતાયા; અંજલી જલ સમ જગપતિ જિનવર, આયુ અથિર દરસાયા રે. નર જગ૦ ૨. યાવન સંધ્યા રાગ રુપ પુનિ, મલ મલિન અતિ કાયા; વિણુસત જાસ વિલંબ ન રંચક, જિમ તરુવરકી છાયા રે. નર જગ૦ ૩. સરિતા વેગ સમાનજ્યુ સંપત્તિ, સ્વરાથ સુત મિત જાયા; આમિષ લુબ્ધ મીન જિમ તિન સંગ, મોહ જાલ બંધાયા રે. નર જગ૦

૪. એ સંસાર અસાર સાર પણ, યામેં ઇતના પાયા; ચિદાનંદ પ્રભુ સુમરન સેંતી, ધરીયેં નેહ સવાયા રે. નર જગ૦ ૫.

પદ ૪ થું. (રાગ વેલાવલ-એકતાલી)

રે ઘરિયારે બાઉરે, મત ઘરીય બજાવે; નર સિર બાંધત પઘરી, તું કયાં ઘરીય બજાવે. રે૦ ૧. કેવલ કાલ કલા કલે, વૈ તું અકલ ન પાવે; અકલ કલા ઘટમેં ધરી, મુજ સો ઘરી ભાવે. રે૦ ૨. આતમ અનુભવ રસ ભરી, યામેં ઔર ન માવે; આનંદઘન અવિચલ કલા, વિરલા કોઇ પાવે. રે૦ ૩.

પદ ૫ મું. (રાગ વેલાવલ)

જીય જાને મેરી સફલ ઘરી રી, જીય૦ સુત વનિતા ધન યૌવન માતો, ગર્ભ તણી વેદન વિસરી રી. જીય૦ ૧. સુપનકો રાજ સાચ કરી માચત, રાચત છાંહ ગગન બદરી રી; આઈ અચાનક કાલ તોપચી, ગહેગો જ્યું નાહર બકરી રી. જીય૦ ૨. અતિહી અચેત કછુ ચેતત નાંહિ, પકરી ટેક હારિલ લકરી રી; આનંદઘન હીરો જન છાંડી, નર મોહ્યો માયા કકરી રી. જીય૦ ૩.

પદ ૬ ઠું. (રાગ પ્રભાતી)

વસ્તુગતેં વસ્તુકો લક્ષણ, ગુરુગમ વિણ નહિં પાવે રે; ગુરૂગમ વિન નવિ પાવે કોઉ, ભટક ભટક ભરમાવેરે. વ૦ ૧. ભવન આરીસે શ્વાન ફૂકડા, નિજ પ્રતિબિંબ નિહારે રે; ઇતર રૂપ મન માંહે બિચારી, મહા જુદ્ધ વિસ્તારે રે. વ૦ ૨. નિર્મલ ફટિક શિલા અંતર્ગત, કરિવર લખ પરછાંહિ રે; દસન તુંરાય અધિક દુઃખ પાવે, દ્વેષ ધરત દિલ માંહિ રે. વ૦ ૩. સસલે જાય સિંહકૂં પકડ્યો, દૂજો દીયો દેખાઇ રે; નિરખ હરિ તે જાણુ દૂસરો, પડયો કંપ તિહાં ખાઈ રે. વ૦ ૪. નિજ છાયા વેતાલ ભરમ ધર, ભરત બાલ ચિત્ત માંહિ રે; રજ્જુ સર્પ કરી કોઉ માનત, જોલોં સમજત નાંહિ રે. વ૦ ૫. નલિની ભ્રમ મર્કટ મૂઠી જિમ, ભ્રમવશ અતિ દુઃખ પાવે રે; ચિદાનંદ ચેતન ગુરૂગમ વિન, મૃગ તૃષ્ણા ધરી ધાવે રે. વ૦ ૬.

પદ ૭ મું. (રાગ આશાવરી)

અવધૂ નટ નાગરકી બાજી, જાણે ન બાંમણ કાજી. અ૦ થિરતા એક સમયમેં ઠાને, ઉપજે બિણસે તબહી; ઉલટ પલટ ધ્રુવસત્તા રાખે, યા હમ સુની ન કબહી. અ૦ ૧. એક અનેક અનેક પુની, કુંડલ કનક સુભાવે; જલતરંગ ઘટમાટી રવિકર, અગનિત તાહિ સમાવે. અ૦ ૨. હૈ નાંહી હૈ વચન અગોચર, નય પ્રમાણ સત્ત-ભંગી; નિરપખ હોય લખે કોઈ વિરલા, કયા દેખે મત જંગી. અ૦ ૩. સર્વમયી સરવંગી માને, ન્યારી સત્તા ભાવે; આનંદઘન પ્રભુ વચન સુધારસ, પરમારથ સો પાવે. અ૦. ૪.

પદ ૮ મું. (રાગ આશાવરી)

આશા ઔરનકી કયા કીજે, જ્યાન સુધારસ પીજે. આશા૦ ભટકે દ્વાર દ્વાર લોકનકે, કૂકર આશાધારી; આતમ અનુભવ રસકે રસીયા, ઉતરે ન કબહુ ખુમારી. આશા૦ ૧. આશા દાસીકે જે જાયે, તે જન જગકે દાસા; આશા દાસી કરે જે નાયક, લાયક અનુ-ભવ પ્યાસા. આશા૦ ૨. મનસા પ્યાલા પ્રેમ મસાલા, બ્રહ્મ અગ્નિ પરજાલી; તન ભાઠી અટવાઈ પીયે કસ, જાગે અનુભવ લાલી. આશા૦ ૩. અગમ પીયાલા પીયો મતવાલા, ચિહ્ની અધ્યાતમ વાસા; આનંદ-ઘન ચેતન વ્હૈ ખેલે, દેખે લોક તમાસા. આશા૦ ૪.

પદ ૯ મું. (રાગ સારંગ અથવા આશાવરી)

અબ હમ અમર ભયે ન મરેંગે. અબ૦ યા કારન મિથ્યાત દીયો તજ, કયું કર દેહ ધરેંગે. અબ૦ ૧. રાગ દોસ જગ બંધ કરત હૈ, ઈનકો નાશ કરેંગે; મર્યો અનંત કાલ તેં પ્રાની, સો હમ કાલ હરંગે. અ૦ ૨. દેહ વિનાશી હું અવિનાશી, અપની ગતિ પકરેંગે; નાશી જાસી હમ થિર વાસી, ચોખે વ્હૈ નિખરેંગે. અ૦ ૩. મર્યો અનંત વાર બિન સમજ્યો, અબ સુખ દુઃખ વિસરેંગે; આનંદઘન નિપટ નિકટ અક્ષર દો, નહીં સમરે સો મરેંગે. અ૦ ૪.

પદ ૧૦ મું. (રાગ કલ્યાણ)

યા પુદ્ગલકા કયા વિસવાસા, હે સુપનેકા વાસા રે. યા૦ ચમતકાર

વિજલી હૈ જૈસા, પાની બિચ પતાસા; યા દેહીકા ગર્વ ન કરના, જંગલ હોયગા વાસી. યા૦ ૧. જૂઠે તન ધન જૂઠે જોબન, જૂઠે હૈ ઘર વાસા; આનંદઘન કહે સબહી જૂઠે, સાચા શિવપુર વાસા. યા૦ ૨.

પદ ૧૧ મું. (રાગ આશાવરી)

મનુપ્યારા મનુપ્યારા, રિખભદેવ મનુપ્યારા. પ્રથમ તીર્થંકર પ્રથમ નરેસર, પ્રથમ યતિવ્રતધારા. રિખભ૦ ૧. નાભિરાયા મરૂદેવીકો નંદન, જુગલા ધર્મ નિવારા. રિખભ૦ ૨. કેવલ લઇ પ્રભુ મુગતેં પોહોતા, આવાગમન નિવારા. રિખભ૦ ૩. આનંદઘન પ્રભુ ઇતની વિનતિ, આ ભવ પાર ઉતારા. રિખભ૦ ૪.

પદ ૧૨ મું. (રાગ કેરબો)

પ્રભુ ભજ લે મેરા દીલ રાજી રે. પ્રભુ૦ આઠ પોહોરકી સાઠજ ઘડીયાં, ઘડીયાં જિન સાજી રે. પ્ર૦ ૧. દાન પુણ્ય કછુ ધર્મ કર લે, મોહ માયાકૂં ત્યાજી રે. પ્ર૦ ૨. આનંદઘન કહે સમજ સમજ લે, આખર ખોવેગા બાજી રે. પ્ર૦ ૩.

પદ ૧૩ મું. (રાગ આશાવરી)

અવધૂ પિયો અનુભવ રસ પ્યાલા, કહત પ્રેમ મતિવાલા. અ૦ અંતર સપ્તધાત રસ ભેદી, પરમ પ્રેમ ઉપજાવે; પૂરવ ભાવ અવસ્થા પલટી, અજબ રુપ દરસાવે. અ૦ ૧. નખ શિખ રહત ખુમારી જાકી, સજલ સઘન ઘન જૈસી; જિન એ પ્યાલા પિયા તિનકૂં, ઔર કેફ રતિ કૈસી. અ૦ ૨. અમૃત હોય હલાહલ જાકૂં, રોગ શોક નવિ વ્યાપે; રહત સદા ગરકાવ નસામેં, બંધન મમતા કાપે. અ૦ ૩. સત્ય સંતોષ હીયામેં ધારે, આતમ કાજ સુધારે; દીન ભાવ હિરદે નહીં આણે, અપનો બિરુદ સંભારે. અ૦ ૪. ભાવદયા રણથંભ રોપકે, અનહદ તૂર બજાવે; ચિદાનંદ અતુલીબલ રાજા, જીત અરિ ઘર આવે. અ૦ ૫.

પદ ૧૪ મું. (રાગ આશાવરી)

જ્ઞાનકલા ઘટ ભાસી; જાકૂં જ્ઞા૦ તન ધન નેહ નહીં રહ્યો તાકૂં, છિનમેં ભયો ઓદાસી. જા૦ ૧. હું અવિનાશી

ભાવ જગતકે, નિશ્ચેં સકલ વિનાશી; એહુવી ધાર ધારણા ગુરૂગમ, અનુભવ મારગ પાસી. જા૦ ૨. મેં મેરા એ મોહ જનિત જસ, એસી બુદ્ધિ પ્રકાશી; તે નિઃસંગ પગ મોહ સીસ દે, નિશ્ચેં શિવપુર જાસી. જા૦ ૩. સુમતા ભઇ સુખી ઈમિ સુનકે, કુમતા ભઇ ઉદાસી; ચિદાનંદ આનંદ લહ્યો ઇમ, તોર કરમકી પાસી. જા૦ ૪.

પદ ૧૫ મું. (રાગ આશાવરી)

અનુભવ આનંદ પ્યારો; અબ મોહે. અનુભવ૦ એક વિચાર ધાર તું જડથી, કનક ઉપલ જિમ ન્યારો. અ૦ ૧. બંધ હેતુ રાગાદિક પરિણતિ, લખ પરપખ સહુ ન્યારો; ચિદાનંદ પ્રભુ કર કિરપા અબ, ભવ સાયરથી તારો. અ૦ ૨.

પદ ૧૬ મું. (રાગ પ્રભાતી)

માન કહા અબ મેરા મધુકર. માન૦ નાભિનંદકે ચરણ સરોજમેં, કીજે અચલ બસેરા રે; પરિમલ તાસ લહત તન સહેજે, ત્રિવિધ પાપ ઉતેરા રે. માન૦ ૧. ઉદિત નિરંતર જ્ઞાન ભાન જિહાં, તિહાં ન મિથ્યાત અંધેરા રે; સંપુટ હોત નહીં તાતેં કહાં, સાંજ કહાં સવેરા રે. માન૦ ૨. નહીંતર પછતાવોગે આખર, બીત ગયા યો વેરા રે; ચિદાનંદ પ્રભુ પદકજ સેવત, બહુરિ ન હોય ભવ ફેરા રે. માન૦ ૩.

પદ ૧૭ મું. (રાગ ધન્યાશ્રી)

ભૂલ્યો ભમત કહા બે અજાન; ભૂલ્યો ભ૦ આલ પંપાલ સકલ તજ મૂરખ, કર અનુભવ રસ પાન. ભૂ૦ ૧. આય કૃતાંત ગહેગો ઇક દિન, હરિ મૃગ જેમ અચાન; હોયગો તન ધનથી તૂં ન્યારો, જેમ પાકયો તરૂપાન. ભૂ૦ ૨. માત તાત તરૂણી સુત સેંતી, ગરજ ન સરત નિદાન; ચિદાનંદ એ વચન હમારો, ધર રાખો પ્યારે કાન. ભૂ૦ ૩.

પદ ૧૮ મું. (રાગ સારંગ)

ચેતન શુદ્ધાતમકૂં ધ્યાવો, પર પરચે ધામધૂમ સદાઇ; નિજ પરચે સુખ પાવો. ચે૦ ૧. નિજ ઘરમેં પ્રભુતા હૈ તેરી, પરસંગ નીચ કહાવો; પ્રત્યક્ષ રીત લખી તુમ એસી, ગહિયેં આપ સુહાવો.

ચે૦ ૨. યાવત્ તૃષ્ણા મોહ હૈ તુમકો, તાવત્ મિથ્યા ભાવો; સ્વસંવેદ જ્ઞાન લહી કરિવો, છંડો ભ્રમક વિભાવો. ચે૦ ૩. સુમતા ચેતન પતિકું ઇણવિધ, કહે નિજ ઘરમેં આવો; આતમ ઉચ્છ સુધારસ પીયે, સુખ આનંદ પદ પાવો. ચે૦ ૪.

પદ ૧૯ મું. (રાગ સારંગ)

ચેતન એસા જ્ઞાન વિચારો, સોહં સોહં સોહં સોહં, સોહં અણુનભીયા સારો. ચે૦ ૧. નિશ્ચય સ્વલક્ષણ અવલંબી, પ્રજ્ઞા છૈની નિહારો; ઈહ છૈની મધ્યપાતી દુવિધા, કરે જડ ચેતન ફારો. ચે૦ ૨. તસ છૈની કર ગ્રહીયેં જો ધન, સો તુમ સોહં ધારો; સોહં જાનિ દટો તુમ મોહં, વ્હૈ હૈ સમકો વારો. ચે૦ ૩. કુલટા કુટિલ કુબુદ્ધિ કુમતા, છંડો વ્હૈ નિજ ચારો; સુખ આનંદપદે તુમ બેસી, સ્વપરકું નિસ્તારો. ચે૦ ૪.

પદ ૨૦ મું. (રાગ ગોડી)

નિશાની કહા બતાવું રે, તેરો અગમ અગોચર રુપ. નિશાની૦ રુપી કહું તો કછુ નહીં રે, બંધે કૈસે અરુપ; રૂપારૂપી જો કહું પ્યારે, એસે ન સિદ્ધ અનુપ. નિશા૦ ૧. શુદ્ધ સનાતન જો કહું રે, બંધ ન મોહ વિચાર; ન ઘટે સંસારી દશા પ્યારે, પુણ્ય પાપ અવતાર. નિશા૦ ૨. સિદ્ધ સનાતન જો કહું રે, ઉપજે વિનસે કૌન; ઉપજે વિનસે જો કહું પ્યારે, નિત્ય અબાધિત ગૌન. નિશા૦ ૩. સર્વાંગી સબ નયધની રે, માને સબ પરમાન; નયવાદી પલ્લો ગ્રહી પ્યારે, કરે લરાઇ ઠાન. નિશા૦ ૪. અનુભવ અગોચર વસ્તુ હે રે, જાણવો ઈહિ ઇલાજ; કહન સુનનકો કછુ નહીં પ્યારે, આનંદઘન મહારાજ. નિશા૦ ૫.

પદ ૨૧ મું. (રાગ મારૂ-જંગલો)

માયડી મુને નિરપખ કિણહી ન મૂકી. નિરપખ૦ માય૦ નિરપખ રહેવા ઘણુંહી ઝૂરી, ધીમે નિજ મતિ ફૂંકી. માય૦ ૧. યોગીએ મલીને યોગણ કીની, યતિએ કીની યતણી; ભગતે પકડી ભગતાણી કીની, મતવાલે કીની મતણી. માય૦ ૨. કેણે મૂકી કેણે લૂંચી, કેણે કેસેં લપેટી; એકપખો મેં કોઈ ન દેખ્યો, વેદન કિણહી ન મેટી. માય૦ ૩. રામ ભણી રહીમાન ભણાઇ, અરિહંત પાઠ

પઢાઇ; ઘર ઘરને હું ધંધે વલગી, અલગી જીવ સગાઈ. માય૦ ૪. કેણે તે થાપી કેણે ઉથાપી, કેણે ચલાવી કિણુ રાખી; કેણે જગાડી કેણે સૂઆડી, કોઇનું કોઈ નવિ સાખી. માય૦ ૫. ધીંગ દુર્બલને ઠેલીજે, ઠીંગે ઠીંગો વાજે; અબલા તે કેમ બોલી શકીએ, બડ યોદ્ધાને રાજે. માય૦ ૬. જે જે કીધું જે જે કરાવ્યું, તેહ કહેતાં હું લાજુ; થોડે કહે ઘણું પ્રીછી લેજો, ઘરશું તીરથ નહીં બીજું. માય૦ ૭. આપ વીતી કહેતાં રીસાવે, તેશી જોર ન ચાલે; આનંદઘન વાહાલો બાંહડી ઝાલે. માય૦ ૮.

પદ ૨૨ મું. (રાગ કાફી અથવા વેલાવલ)

અકલ કલા જગજીવન તેરી અકલ૦ અનંત ઉદધિથી અનંત ગુણો તુજ, જ્ઞાન મહા લઘુ બુદ્ધિ જ્યું મેરી. અકલ૦ ૧. નય અરુ ભંગ નિખેપ વિચારત, પૂરવધર થાકે ગુણ હેરી; વિકલ્પ કરત થાગ નવિ પાયે, નિર્વિકલ્પતેં હોત ભયેરી. અકલ૦ ૨. અંતર અનુભવ વિનું તવ પદમેં, યુક્તિ નહીં કોઉ ઘટત અનેરી; ચિદાનંદ પ્રભુ કરી કિરપા અબ, દીજેં તે રસ રોઝ ભલેરી. અકલ૦ ૩.

પદ ૨૩ મું. (રાગ કાફી અથવા વેલાવલ)

આતમ પરમાતમ પદ પાવે, જો પરમાતમશું લય લાવે. આ૦ સુણકે શબ્દ કીટ ભૃંગીકો, નિજ તન મનકી શુદ્ધ બિસરાવે; દેખહુ પ્રગટ ધ્યાનકી મહિમા, સાઇ કીટ ભૃંગી હો જાવે. આ૦ ૧ કુસુમ સંગ તિલ તેલ દેખ પુનિ, હોય સુગંધ ફુલેલ કહાવે; શક્તિ ગર્ભગત સ્વાતિ ઉદક હોય, મુક્તાફલ અતિ દામ ધરાવે. આ૦ ૨ પુન પિચુમંદ પલાશાદિકમેં, ચંદનતા જ્યું સુગંધથી આવે; ગંગામેં જલ આણ આણકેં, ગંગોદકકી મહિમા ભાવે. આ૦ ૩. પારસકો પરસંગ પાય ફુનિ, લોહા કનક સ્વરૂપ લિખાવે; ધ્યાતા ધ્યાન ધરત ચિત્તમેં ઇમ, ધ્યેય રુપમેં જાય સમાવે. આ૦ ૪. ભજ સમતા મમતાકું તજ જન, શુદ્ધ સ્વરૂપથી પ્રેમ લગાવે; ચિદાનંદ ચિત્ત પ્રેમ મગન ભયા, દુવિધા ભાવ સકલ મિટ જાવે. આ૦ ૫.

પદ ૨૪ મું. (રાગ કાફી અથવા વેલાવલ)

અરજ એક ધવડીયા સ્વામી, સુણહું કૃપાનિધિ અંતરજામી. અ૦ અતિ આનંદ ભયો મન મેરો, ચંદ્ર વદન તુમ દર્શન પામી. અ૦ ૧. હું સંસાર અસાર ઉદધિ પડયો, તુમ પ્રભુ ભયે પંચમ ગતિ ગામી. અ૦ ૨. હું રાગી તું નિપટ નિરાગી, તુમ હો નિરીહ નિર્મમ નિષ્કામી; પણ તોહે કારણ રૂપ નિરખ મમ, આતમ ભયો આતમ ગુણરામી. અ૦ ૩. ગોપ બિરુદ નિરજામક માહણ, પ્રગટ ધર્યો તુમ ત્રિભુવન નામી; તાતેં અવશ્ય તારજો મોકું, ઇમ વિલોકી ધીરજ ચિત્ત ઠામી. અ૦ ૪. યુગ પૂરણ નિધાન શશિ સંવત, (૧૯૦૨) ભાવનગર ભેટે ગુણધામી; ચિદાનંદ પ્રભુ તુમ કિરપાથી, અનુભવ સાયર સુખ વિસરામી. અ૦ ૪.

પદ ૨૫ મું. (રાગ વેલાવલ)

મંદ વિષય શશિ દીપતો, રવિ તેજ ઘનેરો; આતમ સહજ સ્વભાવથી, વિભાવ અંધેરો. મંદ૦ ૧. જાગ જીયા અબ પરિહરો, ભવવાસ બસેરો; ભવવાસી આશાગ્રહી, ભયો જગકો ચેરો. મંદ૦ ૨. આશ તજી નિરાશતા, પદ સાસ તાહેરો; ચિદાનંદ નિજ રુપકો, સુખ જાણ ભલેરો. મંદ૦ ૩.

પદ ૨૬ મું. (વૈરાગી ગરબાની દેશી)

હું તો ભૂલી ગયો અરિહંતને જો. તારે નારી દોલતને દીકરાજો, તારે વાડી ઘોડાને દરબારજો. હું તો૦ ૧. તું તો ધન દેખીને નીચે નહીં નમ્યો જો, તને આવડો શો અભિમાન જો. હું તો૦ ૨. જીરે કાયા તે કુંભ જળે ભર્યો જો, તેને ઝરતા ન લાગે વાર જો. હું તો૦ ૩. તું તો મૂર્ખ કાંઇ નથી જાણતો જો, આગળ ઘોર અંધારી રાતજો. હું તો૦ ૪. તું તો હીરવિજય ગુર હીરલો જો, તારો મોહ માયા પદ છાંડ જો. હું તો૦ ૫.

પદ ૨૭ મું. (ઠુમરી ગઝલ)

જાગે સો જિન ભક્ત કહાવે, સોવે સો સંસારી હે; ત્રસ જીવકી હત્યા ન કરે, થાવર કરૂણાકારી હે. જાગે૦ ૧. થાપણ

મોસો અદત્ત ન લેવે, ચોરી મારી વારી હે; પંચની શાખે પાણી ગ્રહણ કરતા, અવર સ્રી બ્રહ્મચારી હે. જાગે૦ ૨. સ્નાન પ્રમિત જલ જિનકી સેવા, પરિગ્રહ સંખ્યા ધારી હે; રૂપચંદ સમકિત હૈ લક્ષન, તાકું વંદના હમારી હે. જાગે૦ ૩.

પદ ૨૮ મું. (રાગ પ્રભાતી)

મેં નહીં જાણ્યો નાથજી, મોસેં દૂર પઠાએ; પીછેશું વર્ધમાનજી, શિવ મહેલ સધાએ. મેં૦ ૧. વચન તુમારો માન કે, મેં દીક્ષા લીની; લોક લાજ સબ ત્યાગ કે, ઘર ઘર ભીક્ષા કીની. મેં૦ ૨. દરસ તુમારો દેખ કે, રહેતો રંગ રાતો; વચન તુમારો શિર ધરી, ગુણ તોરા ગાતો. મેં૦ ૩. જીહાં જીહાં સંશય ઉપજે, તો શું પૂછી લીજે; જ્ઞાન સુધારસકી કથા, કહો કોણ શું કીજે. મેં૦ ૪. સહિ સહિ તું વીતરાગ હે, નહીં રાગકી રેખા; શત્રુ મિત્ર તેરે સમ ભએ, સો મેં નજરેં દેખા. મેં૦ ૫. પૂરણ બ્રહ્મ પ્રગટ ભયા, નવિ જાય છિપાયા; રૂપચંદ ભક્તેં કરી, ચરણે શિર લાયા. મેં૦ ૬.

પદ ૨૯ મું. (શ્રી ઓંકાર મહિમા સાચું એક જિન નામ—એ દેશી)

વાણી હે વિલાસ તેરી, અગમ અગોચરી; દશમે દ્વાર એસે, ઓંકાર ધ્વનિ ઉચરી. વાણી૦ ૧. શબ્દ એક અનેક અર્થ, બુજત હે અક્ષરી; ચઉદ રાજ લોક માંહે, ધાર ધાર વિસ્તરી. વાણી૦ ૨. નગર મધ્યે નદી વહે, ભરી લીયો જલ ઘઘરી; મત મતાંતર એસે ભયે, એક અંગ અનુસરી. વાણી૦ ૩. બીજ તેસો વૃક્ષ ભયો, બરખા બરખત જુરી; રૂપચંદ આત્મ બુદ્ધિ, તેસી સમજણ પડી. વાણી૦ ૪.

પદ ૩૦ મું. (રાગ પ્રભાત)

પ્રભુ તોરી ઠકુરાઈકું, ગઢ તીન બિરાજે; રત્ન રચીત માનું દેહુકી, દુંદભિ મદલ્લ છાજે. પ્રભુ૦ ૧. ઝલકત દહો દિશી તેજમે, બિચ કંચન કોટા; તેરે પ્રબલ પ્રતાપકા, માનું મદલ્લ મોટા. પ્રભુ૦ ૨. અતી ઉજ્વલ રૂપે બન્યા, તીજા ગઢ તેરા; તીન ભુવનમેં વિતર્યો, જશ સુજશ ઘણેરા. પ્રભુ૦ ૩. વામાનંદ જિણંદકી, કહા રે કહું બડાઇ; આનંદ વદત લઘુ બુદ્ધિપેં, છબી બરની ન જાઈ. પ્રભુ૦ ૪.

પદ ૩૧ મું. (રાગ ભૈરવ)

ઉઠ પ્રભાત નામ, જિનજીકો ગાઇયે. નાભિજીકે નંદકે, ચરણ ચિત્ત લાઈએ. આનંદકે કંદ જાકું, પૂજિત સુરિંદ વૃંદ; ઐસે જિનરાજ છોડ, ઓરકું ન ધ્યાઇએં. ઉઠત૦ ૧. નયરી અયોધ્યા ઠામ, માતા મરુદેવા નામ; લંછન વૃષભ જાકે, ચરણાં સુહાઇએં. ઉઠત૦ ૨. પાંચસે ધનુષ્ય માન, દીપત કનક વાન; ચોરાશી પૂર્વ લક્ષ, આયુથિત પાઇએં. ઉઠત૦ ૩. આદીનાથ આદીદેવ, સુરનર સારે સેવ; દેવનકે દેવ પ્રભુ, સબે સુખ દાઇયે. ઉઠત૦ ૪. પ્રભુ કે પાદારવિંદ, પૂજત હરખચંદ; મિટો દુઃખ દંદ, સુખ સંપદા વધાઇએં. ઉઠત૦ ૫.

પદ ૩૨ મું. (રાગ ભૈરવ)

બીના પ્રભુ પાર્શ્વકે દેખે, મેરે દીલ બે કરારી હૈ. ચોરાશી લાખમેં ભટકયો, બહુતસી દેહ ધારી હૈ; ઘેરા મુજે કર્મ આઠોને, ગળે ઝંઝીર ડારી હૈ. બીના૦ ૧. દુનીકે દેવ સબ દેખે, સબીકે લોભ ભારી હૈ; કોઈ ક્રોધી કોઈ માની, કીસીકે સંગ નારી હૈ. બીના૦ ૨. મુસીબત જો પડી હમપે, ઉસીને ખુદ નીહારી હૈ; પન્નાકું કુગતીસે તારો, એહી બીનતી હમારી હૈ. બીના૦ ૩.

પદ ૩૩ મું. (જ્યું લ્યું તત્વ ન સુજ પડેરી-એ રાગ)

અબ મોહે તારો દીન દયાલ, મત મત મેં સબહી દેખ; ચિત્ત ચિત્ત તુમ નામ રસાળ, અબ મોહે તારો દીન દયાળ. ૧. આદિ અનાદિ પુરુષ હો તુમહી, તુમહી વિષ્ણુ ગોપાલ; શિવશંકર બ્રહ્મા ઇશ્વર તુંહી, ભાંગી ગઈ ભ્રમ જાલ. અબ૦ ૨. મોહ વિકલ ભૂલ્યો ભવ માંહી, ફીર્યો અનંતો કાળ; ગુણ વિલાસ શ્રી આદી-જિનેશ્વર, મેરી કરો પ્રતિપાળ. અબ૦ ૩.

પદ ૩૪ મું.

કરે મંદોદરી રાણી નાટક, રાવણ તંત બજાવે; માદલ વીણા તાલ તંબુરો, પગ રવ ઠમ ઠમકાવે. કરે૦ ૧. ભક્તિ ભાવ નાટક એમ કરતાં, ત્રુટી તાંત વિચાલે; સાંધી આપ નસા નીજ કરથી, લઘુ કલા તત્કાલે. કરે૦ ૨. દ્રવ્યભાવ ભક્તિ નવી ખંડી, તો અક્ષય

પદ સાધ્યું; સમકિત સુરતરૂ ફલ પામીને, તીર્થંકર પદ બાંધ્યું. કરે૦ ૩. એણી પરે જે ભવીજન જિન આગે, ભલી પરે ભાવના ભાવે; જ્ઞાનવિમલ ગુણ તેહના, અહનીશ સુરનર નાયક ગાવે. કરે૦ ૪.

પદ ૩૫ મું. (પ્રભાતી રાગ)

જાગ જાગ જીવ તું, ઉઠ થયો પ્રભાત રે; પ્રભુજીકો નામ ભજ, પાવે જ્યું શિવ શાત રે. જાગ૦ ૧. પૂર્વ દિશી ઉદીત સૂર, ધરી પ્રવાળ રંગ રાત રે; વિબુધ વૃંદ પઠત પાઠ, નામ ગઇ છે રાત રે. જાગ૦ ૨. મોહ ગહેલી નિંદ છાંડી, દૂર કરી મિથ્યાત રે; સુગુરૂ વચન બોધ કરી, ધર્મ શું ધરી ધ્યાન રે. જાગ૦ ૩. દાન શીયલ તપો ભાવ, ભાવન શું બહુ ભાત રે; ચાર મંગળ ચાર બુદ્ધિ, હોત નામથી વિખ્યાત રે. જાગ૦ ૪. પંચ પદકો ધ્યાન કરી, ગુણીયલ ગુણ ગાત રે; આપહિ મેં દોષ દેખી, ટાળ પરાઇ રે તાંત રે. જાગ૦ ૫. ચરણ કરણ વિવેક શુદ્ધ, મનડું કરી થીર શાંત રે; કહત મુનિ મલુકચંદ, હોત સદા સુખ શાત રે. જાગ૦ ૬.

પદ ૩૬ મું. (રાગ ગરબાની દેશી)

અવિનાશીની સેજડીયેં, રંગ લાગ્યો મોરી સજની; કેલી કરતાં ગઇ નવ જાણી, અજની રજની. અવિનાશી૦ ૧. માન સરોવર હંસ તણી પરે, મુક્તિ તણા ગુણ ચુગતાંતાં; જ્ઞાન ધ્યાનકી કુંજ ગલનમેં, આતમરામ રમતાંતાં. અવિનાશી૦ ૨. સાસુ દુર્મતિ કામણગારી, સસરો લોભ ધૂતારોજી; પિતા મોહ છે મહા પાપી, માયા માત ઠગારીજી. અવિનાશી૦ ૩. ક્રોધ પાડોસણ કેડ ન મેલે, કંદર્પ દેવર મીઠાજી; વિષય વાસના ગઇ દેરાણી, તિહાં અવિનાશી દીઠાંજી. અવિનાશી૦ ૪.

પદ ૩૭ મું. (રાગ આશાવરી)

અવધૂ ખોલ નયન અબ જોવો; દ્રિગ મુદ્રિત કહા સોવો. અવ૦ મોહ નિંદ સોવત તૂં ખોગા, સરવસ માલહી અપણા; પાંચ ચોર અજહું લૂંટત, તાસ મરમ નહિં જાણ્યા. અવ૦ ૧. મલી ચાર ચંડાલ ચોકડી, મંત્રી નામ ધરાયા; પાઇ કેફ પીયાલા તોહે, સકલ મુલક ઠગ ખાયા. અવ૦ ૨. શત્રુરાય મહાબલ જેદ્ધા નિજ નિજ

સેન સજાયે; ગુણ ઠાણેમેં બાંધ મોરચે, ઘેર્યા તુમ પુર આયે. અવ૦ ૩. પરમાદી તૂં હોય પિયારે, પરવશતા દુઃખ પાવે; ગયા રાજપુર સારથસેંતી, ફિર પાછા ઘર આવે. અવ૦ ૪. સાંભલી વચન વિવેક મિત્તકા, છિનમેં નિજદલ જોડયાં, ચિદાનંદ એસી રમત રમતાં, બ્રહ્મ બંકા ગઢ તોડયા. અવ૦ ૫.

પદ ૩૮ મું. (રાગ પ્રભાતી)

વિષય વાસના ત્યાગો ચેતન, સાચે મારગ લાગોરે. તપ જપ સંજમ દાનાદિક સહુ, ગિણતિ એક ન આવે રે; ઇંદ્રિય સુખમેં જૌં લૌં એ મન, વક્ર તુરંગ જિમ ધાવે રે. વિ૦ ૧. એક એકકે કારણ ચેતન, બહુત બહુત દુઃખ પાવે રે; તે તો પ્રગટ પણે જગદીશ્વર, ઇણિ વિધ ભાવ લખાવે રે. વિ૦ ૨. મન્મથ વશ માતંગ જગતમેં, પરવશતા દુઃખ પાવે રે; રસના લુબ્ધ હોય ઝખ મૂરખ, જાલ પડયો પિછતાવે રે. વિ૦ ૩. ઘ્રાણ સુવાસ કાજ સુન ભમરા, સંપુટ માંહે બંધાવે રે; તે સરોજ સંપુટ સંયુત ફુન, કરટીકે મુખ જાવે રે. વિ૦ ૪. રૂપ મનોહર દેખ પતંગા, પડપ દીપમાં જાઇ રે; દેખો યાકૂં દુઃખ કારનમેં, નયન ભયે હૈ સહાઇ રે. વિ૦ ૫. શ્રોત્રેંદ્રિય અશક્ત મિરગલા, છિનમેં શીશ કટવે રે; એક એક આશક્ત જીવ એમ, નાનાવિધ દુઃખ પાવે રે. વિ૦ ૬. પંચ પ્રબલ વર્ત્તે નિત્ય જાકૂં, તાકૂં કહા જ્યું કહીયેં રે; ચિદાનંદ એ વચન સુણીને, નિજ સ્વભાવમેં રહીયેં રે. વિ૦ ૭.

પદ ૩૯ મું.

શ્રી શંખેસર પાસજિનંદકે, ચરણકમલ ચિત્ત લાગી; સુણજો રે સજ્જન નિત્ય ધ્યાઉંગી. એહવા પણ દઢધારી ક્રિયામેં, અન્યદ્વાર નહિ જાઉંગી. સુ૦ ૧. સુંદર સુરંગ સલૂની મૂરત, નિરખ નયન સુખ પાઉંગી. સુ૦ ૨. ચંપા ચંબેલી આન મોઘરા, અંગીયાં અંગ રચાઉંગી. સુ૦ ૩. શીલાદિક શણગાર સજી નિત્ય, નાટક પ્રભુકૂં દેખાઉંગી. સુ૦ ૪. ચિદાનંદ પ્રભુ પ્રાણ જીવનકૂં, મોતિયન થાલ વધાઉંગી. સુ૦ ૫.

પદ ૪૦ મું. (રાગ ગહુંલી)

ચંદ્રવદની મૃગ લોયણી, એ તો સજી શોલ શણગાર રે; એ તો

આવી જગગુરુ વાંદવા, ધરી હિયડે હરખ અપાર રે. અ૦ ૧. હાંરે એ તો મુક્તાફલ મૂઠી ભરી, રચે ગહૂંલી પરમ ઉદાર રે; જિહાં વાણી યોજન ગામિની, ઘન વરસે અખંડિત ધાર રે. અ૦ ૨. હાંરે જિહાં રજત કનક રતનના, સુર રચિત ત્રણ પ્રકાર રે; તસ મધ્ય મણિ સિંહાસનેં, શોભિત શ્રીજગદાધાર રે. અ૦ ૩. હાંરે જિહાં નરપતિ ખગપતિ લખપતિ, સુરપતિ યુત પરખદાબાર રે; લબ્ધિ નિધાન ગુણ આગરૂ, જિહાં ગૌતમસેં ગણધાર રે. અ૦ ૪. હાંરે જિહાં જીવાદિક નવતત્ત્વનો, ષટદ્રવ્ય ભેદ વિસ્તાર રે; એ તો શ્રાવણ સુણી નિર્મલ કરે, નિજ બોધબીજ સુખકાર રે. અ૦ ૫. હાંરે જિહાં તીન છત્ર ત્રિભુવન ઉદિત, સુર ઢાલત ચામર ચાર રે; સખી ચિદાનંદકી બંદના, તસ હોજો વારંવાર રે. અ૦ ૬.

પદ ૪૧ મું. (રાગ હિતશિક્ષા)

પૂરવ પુણ્ય ઉદય કરી ચેતન, નીકા નરભવ પાયા રે. પૂ૦ દીનાનાથ દયાલ દયાનિધિ, દુર્લભ અધિક બતાયા રે; દશ દ્રષ્ટાંતે દોહિલા નરભવ, ઉત્તરાધ્યયને ગાયા રે. પૂ૦ ૧. અવસર પાય વિષય રસ રાચત, તે તો મૂઢ કહાયા રે; કાગ ઉડાવણ કાજ વિપ્ર જિમ, ડાર મણિ પછતાયા રે. પૂ૦ ૨. નદી ઘોલ પાખાન ન્યાય કર, અર્દ્ધ-વાટ તો આયા રે; અર્દ્ધ સુગમ આગલ રહી તિનકૂં, જિન કછુ ઘટાયા રે. પૂ૦ ૩. ચેતન ચાર ગતિમેં નિશ્ચે. મોક્ષદ્વાર એ કાયા રે; કરત કામના સુર પણ યાકી, જિનકૂં અનર્ગલ માયા રે. પૂ૦ ૪. રોહણગિરિ જિમ રતનખાણ તિમ, ગુણ સહુ યામેં સમાયા રે; મહિમા સુખથી વરણત જાકી, સુરપતિ મન શંકાયા રે. પૂ૦ ૫. કલ્પવૃક્ષ સમ સંયમ કેરી, અતિ શીતલ જિહાં છાયા રે; ચરણ કરણ ગુણ ધરણ મહામુનિ, મધુકર મન લોભાયા રે. પૂ૦ ૬. યા તન વિણ તિહાં કાલ કહો કિન, સાચા સુખ નિપજાયા રે; અવસર પાય ન ચૂક ચિદાનંદ, સદગુરૂ યૂં દરસાયા રે. પૂ૦ ૭.

પદ ૪૨ મું. (રાગ ધનાશ્રી)

ચેતન જ્ઞાનકી દ્રષ્ટિ નિહાલો. ચેતન૦ મોહ દ્રષ્ટિ દેખે સો

બાઊરો, હોત મહા મતવાલો. ચે૦ ૧. મોહ દ્રષ્ટિ અતિ ચપલ કરત હે, ભવ વન વાનર ચાલો; યોગ વિયોગ દાવાનલ લાગત, પાવત નાંહિ વિચાલો. ચે૦ ૨. મોહ દ્રષ્ટિ કાયર નર ડરપે, કરે અકારન ટાલો; રન મેદાન લરે નહીં અરિસું, શૂર લરે જ્યું પાલો. ચે૦ ૩. મોહ દ્રષ્ટિ જન જનકે પર વશ, દીન અનાથ દુખાલો; માગે ભીખ ફરે ઘર ઘરસું, કહે મુઝકું કોઉ પાલો. ચે૦ ૪. મોહદ્રષ્ટિ મદમદિરા માતી, તાકો હોત ઉછાલો; પર અવગુન રાચે સો અહનિસ, કાગ અસુચિ જ્યોં કાલો. ચે૦ ૫. જ્ઞાન દ્રષ્ટિમાં દોષ ન એતે, કરે જ્ઞાન અજુઆલો; ચિદાનંદ ઘન સુજસ વચન રસ, સજ્જન હૃદય પખાલો. ચે૦ ૬.

પદ ૪૩ મું. (રાગ ધનાશ્રી)

પરમ પ્રભુ સબ જન શબ્દે ધ્યાવે, જબ લગ અંતર ભરમ ન ભાંજે, તબ લગ કોઉ ન પાવે. ૫૦ ૧. સકલ અંશ દેખે જગ જોગી, જો બિનુ સમતા આવે; મમતા અંધ ન દેખે યાકો, ચિત્ત ચિહું ઓર ધ્યાવે. ૫૦ ૨. સહજ શક્તિ અરૂ ભક્તિ સુગુરુકી, જો ચિત્ત જોગ જગાવે; ગુન પર્યાય દ્રવ્યસું અપને, તો લય કોઉ લગાવે. ૫૦ ૩. પઢત પુરાન બેદ અરૂ ગીતા, મૂરખ અર્થ ન ભાવે; ઇત ઉત ફિરત ગ્રહત રસનાહીં, જ્યોં પશુ ચર્વિત ચાવે. ૫૦ ૪. પુદ્ગલસેં ન્યારો પ્રભુ મેરો, પુદ્ગલ આપ છિપાવે; ઉનસેં અંતર નહીં હમારે, અબ કહાં ભાગો જાવે. ૫૦ ૫. અકલ અલખ અજ અજર નિરંજન, સો પ્રભુ સહજ સુહાવે; અંતરજામી પૂરન પ્રગટયો, સેવક જસ ગુન ગાવે. ૫૦ ૬.

પદ ૪૪ મું. (રાગ સામેરી)

મેરે પ્રભુસું પ્રગટયો પૂરન રાગ. જિનગુન ચંદ કિરનસું ઉમગ્યો, સહજ સમુદ્ર અથાગ. મે૦ ૧. ધ્યાતા ધ્યેય ભયે દોઉ એક હુ, મિટયો ભેદકો ભાગ; કુલ બિદારી છલે જબ સરિતા, તબ નહિ રહત તડાગ. મે૦ ૨. પૂરન મન સબ પૂરન દીસે, નહિ દુબિધાકો લાગ; પાઊ ચલત પનહી જો પહિરે, નહિ તસ કંટક લાગ. મે૦ ૩. ભયો પ્રેમ લોકોત્તર જૂઠો, લોક બંધકો ત્યાગ; કહો કોઉ કછુ

હમતો ન રૂચે, છૂટિ એક વીતરાગ. મે૦ ૪. વાસત હે જિનગુન મુઝ દિલકું, જેસો સુરતરૂ બાગ; ઓર વાસના લગે ન તાતે, જસ કહે તું વડભાગ. મે૦ ૫.

પદ ૪૫ મું. (રાગ સારંગ)

હમ મગન ભયે પ્રભુ ધ્યાનમેં. બિસર ગઇ દુવિધા તન મનકી, અચિરા સુત ગુન જ્ઞાનમેં. હમ૦ ૧. હરિ હર બ્રહ્મ પુરંદરકી ઋદ્ધિ, આવત નાંહિ કોઉ માનમેં; ચિદાનંદકી મોજ મચી હે, સમતા રસકે પાનમેં. હમ૦ ૨. ઇતને દિન તું નાંહિ પિછાન્યો, મેરો જન્મ ગમાયો અજાનમેં; અબ તો અધિકારી હોઇ બેઠે, પ્રભુ ગુન અખય ખજાનમેં. હમ૦ ૩ ગઇ દીનતા સબહી હમારી, પ્રભુ તુજ સમકિત દાનમેં; પ્રભુ ગુન અનુભવકે રસ આગે, આવત નહિ કોઉ માનમેં. હમ૦ ૪. જિનહિ પાયા તિનહિ છિપાયા, ન કહે કોઉકે કાનમેં; તાલી લાગી જબ અનુભવકી, તબ જાને કોઉ શાનમેં. હમ૦ ૫. પ્રભુગુન અનુભવ ચંદ્રહાસ્ય જ્યોં, સો તો ન રહે મ્યાનમેં; વાચક જશ કહે મોહ મહાઅરિ, જીત લીયો હે મેદાનમેં. હમ૦ ૬.

પદ ૪૬ મું. (રાગ દરબારી કાનડો)

દુરમતિ દાર દે મેરે પ્રાણી. જૂઠી સબ સંસારકી માયા, જૂઠી ગરવ ગુમાની. દુરમતિ૦૧. આપ ન બૂઝે મોહ નિંદસું, ડોલે દુનિયા દિવાની; વીતરાગ દુઃખ ડારણ દિલસું, વિનય જંપા શુદ્ધ જ્ઞાની. દુરમતિ૦ ૨.

પદ ૪૭ મું. (રાગ આશાવરી)

કહા કરૂ મંદિર કહા કરૂં દમરા, ન જાનું કહાં ઉડ બેઠેગા ભમરા; જોરી જોરી ગયે છોરી દુમાલા, ઉડ ગએ પંખી પડ રહ્યા માલા. કહા૦ ૧. પવનકી ગઠરી કેસે ઠરાઉ, ઘર ન બસત આય બેઠે બટાઉ; અગની બુઝાની કાહેકી ઝારા, દીપ છીપે તબ કેસેં ઉજારા. ક૦ ૨. ચિત્રકે તરૂવર કબહુ ન મોરે, માટિકા ઘોરા કેતેક દોરે; ધુંએકી ડેરી તૂરકા થંભા, ઉહાં ખેલે હંસા દેખો અચંભા. ક૦ ૩. ફિરિ ફિરિ આવત જાત ઉસાસા, લાંપરે તારેકા કઇસા વિશ્વાસા; યા દુનિયાકી જૂઠી હે યારી, જઇસી બનાઇ બાજીગર બારી. ક૦

૪. પરમાતમ અવિચલ અબિનાસી, સોહે શુદ્ધ પરમપદ વાસી; વિનય કહે વે સાહિબ મેરા, ફિર ન કરૂં આ દુનિયામેં ફેરા. ક૦ ૫.

પદ ૪૮ મું. (રાગ વેલાવલ)

સાધો ભાઇ દેખો નાયક માયા. સા૦ પાંચ જાતકા વેષ પહિરાયા, બહુ વિધ નાટક ખેલ મચાયા. સા૦ ૧. લાખ ચૌરાશી યોનિ માંહે, નાના રૂપે નાચ નચાયા; ચઉદહ રાજલોક ગત કુલમેં, વિવિધ ભાતિ કર ભાવ દિખાયા. સા૦ ૨. આજ તક નાયક ધાયો નાહિં, હાર ગયો કહું કુનસેં ભાયા; યાતે નિધિ ચારિત્ર સહાયે, અનુપમ જ્ઞાનાનંદ પદ પાયા. સા૦ ૩.

પદ ૪૯ મું. (રાગ આશાવરી)

અવધૂ સુતા કયા ઇસ મઠમેં. અ૦ ઇસ મઠકા હે કવન ભરોંસા, પડ જાવે ચટપટમે; છિનમેં તાતા છિનમેં શીતલ, રોગ શોગ બહુ મઠમેં. અ૦ ૧. પાની કિનારે મઠકા વાસા, કવન વિશ્વાસ એ તટમેં; સૂતા સૂતા કાલ ગમાયો, અજહું ન જાગ્યો તું ઘટમેં. અ૦ ૨. ઘરટી ફેરી આટો ખાયો, ખરચી ન બાંધી વટમેં; ઇતની સુની નિધિ ચારિત્ર મિલ કર, જ્ઞાનાનંદ આએ ઘટમેં. અ૦ ૩.

પદ ૫૦ મું. (રાગ આશાવરી)

અવધુ વહ જોગી હમ માને, જો હમકું સબગત જાને; બ્રહ્મા વિષ્ણુ મહેસર હમહી, હમકું ઇસર માને. અ૦ ૧. ચક્રી બલ વાસુદેવ જે હમહી, સબ જગ હમકું જાને; હમસેં ન્યારા નહિ કોઇ જગમેં, જગ પરમિત હમ માને. અ૦ ૨. અજરામર અકલંકતા હમહીં, શિવવાસી જે માને; નિધિ ચારિત જ્ઞાનાનંદ ભોગી, ચિદ્ ઘન નામ જે માને. અ૦ ૩.

પદ ૫૧ મું. (રાગ આશાવરી)

સાધો ભાઇ નહિં મિલિયા હમ મીતા. સા૦ મીતા ખાતર ઘર ઘર ભટકી, પાયો નહિં પરતીતા; જહાં જાઉં તાહાં અપની અપની, મત પખે ભાંખ રીતા. સા૦ ૧. સંશય કરૂં તો કહે છિનાલા, વલ્લભ રૂસે નીતા; ઇસ ઉતસેં અધ વિચમેં જાલી, કૈસે કર દિન વીતા. સા૦

૨. આગમ દેખત જગ નવિ દેખું, જિમ જલ જખ પગ રીતા; તિનથી અબ અમ નિધિ ચારિત યુત, ઈગ જ્ઞાનાનંદ મીતા. સા૦ ૩.

પદ ૫૨ મું. (રાગ પ્રભાતી)

જબ જિનરાજ કૃપા કરે, તવ શિવ સુખ પાવે; અખય અનોપમ સંપદા, નવનિધિ ઘરે આવે. જબ૦ ૧. એસી વસ્તુ ન જગતમેં, દિલ શાતા આવે; સુરતરૂ રવિ શશિ પ્રમુખ જે, જિન તેજે છિપાવે. જબ૦ ૨. જનમ જરા મરણ તણાં, દુઃખ દૂર ગમાવે; મન વનમાં જિન ધ્યાનનો, જલધર વરસાવે. જબ૦ ૩. ચિંતામણિ રયણે કરી, કોણ કાગ ઉડાવે; તિમ મૂરખ જિન છોડીને, ઓરનકું ધ્યાવે. જબ૦ ૪. ઈલીકા ભમરી સંગથી, ભમરી પદ પાવે; તિમ જ્ઞાન વિમળ પ્રભુ ધ્યાનથી, જિન ઉપમા આવે. જબ૦ ૫.

લાવણી સંગ્રહ.

૧. શ્રી અજિતનાથ લાવણી.

શ્રી અજિતનાથ મહારાજ, ગરીબ નિવાજ, જરૂર જિનવરજી; (જરૂર) સેવક શિરનામી, તને ઉચારે અરજી. કર માફ મારો વાંક, રજળીયો રાંક, અનંતા ભવમેં; (બે વાર.) આવ્યો છું તહારે શરણ, બળી દુઃખ દવમેં. અજિત૦ ૧. દુશ્તા ચાર, ખરેખર ખાર, લાગ્યા મુજ કેડે, (બે વાર.) વળી પાપી મારો નાથ છેક છંછેડે; આ મુજરો મુજ ભગવાન, કરૂં ગુણગાન, ધ્યાનમાં ધરજી, (બે વાર.) સેવક શિરનામી, તને ઉચારે અરજી. અજીત૦ ૨. મેં પૂરણ કર્યાં છે પાપ, સુણજો આપ, કહું કર જોડી; (બે વાર) મુજ ભુંડામાં ભગવાન, ભૂલ નહી થોડી; જીવ હિંસા અપરંપાર કરી કિરતાર, હવે શું કરવું; (બે વાર.) જૂઠું બહુ બોલી, સાચને શું હરવું; તુજ ખોલામાં મુજ શીશ, જાણુ જગદીશ, ગમે તે અરજી (બે વાર.) સેવક શિરનામી, તને ઉચારે અરજી. અજિત૦ ૩. મેં કર્યાં બહુ કુકર્મ, ધરા નહી ધર્મ, પૂરણ હું પાપી; (બે વાર.) અવલો થઈ તારી આણ, મેંજ ઉથાપી; મેં મૂરખ નિંદા ઘણી, મુનીવર તણી, કરી હરખાયો; (બે વાર.) પરદારા દેખી લબાડ, હું

લલચાયો; કિંકર કહે કેશવલાલ, આણીને વહાલ, દુઃખ તું હરજી; (બે વાર.) સેવક શિરનામી, તને ઉચ્ચારે અરજી. અજિત૦ ૪.

૨. ચેતન ને શિખામણની લાવણી.

ચલ ચેતન અબ ઉઠ કર અપને જિન મંદિર જઇએ; કિસીકી બુરી ના કહીએ, કિસીકી ભુંડી ના કહીએ. ચલ૦ ચરણ જિનવરજીકા ભેટયા રે, ચરણ જીનવરજીકા ભેટ્યા; ભવ ભવ સંચિત પાપ કર્મ સબ, તન મનકા મેટયા; સુકૃત કીજે મહારાજ સુકૃત કીજે; જિનવરકા ગુણ ભજ લીજે, સમકિત અમ્રત રસ પીજે, લાભ જિન ભક્તિકો લહીરે, લાભ જિન૦ ચલ૦ ૧. કરોજી મતમુખસે બડાઈ, (બે વાર) તજ તામસ તન મનકી સુમતાસે રહેના ભાઈ; રીતસે બોલો મેરી જાન રીતસે બોલો, આતમ સમતા મે તોલો, મત મરમ પારકા ખોલો; મૌન કર તન મનસે રહીએ, મૌન કર તન મનસે રહીએ. ચલ૦ ૨. જોબન દિન ચાર તણા સંગી, (બે વાર) અંત સમય ચેતન ઉઠ ચાલે કાયા પડી નંગી; પ્રિત સબ તૂટી મેરી જાન પ્રિત સબ તૂટી, આઉખાકી ખરચી ખુટી; મોહ જાળ સબહી જૂઠી, ચેતનસે કાયા રૂઠી; સુખ દુઃખ આપ કીયા સહીએ રે સુખ દુઃખ. ચલ૦ ૩. જગતસે રહેના ઉદાસી, (બે વાર) પરખ્યા મેં જિનરાજ હરો મેરી દુર્ગતકી ફાંસી; તજો સબ ધંધા મેરી જાન, તજો સબ ધંધા; જિનવર મુખ પુનમ ચંદા, જિનદાસ તેરા બંદા; મેરે એક જિન દર્શન ચહીએરે, મેરે૦ ચલ૦ ૪.

૩. શ્રી પાર્શ્વનાથ મહિમા લાવણી.

તું અકલંકી રૂપ સરૂપી, પરમાનંદ પદ તું દાઇ; તું શંકર બ્રહ્મા જગદીશ્વર વીતરાગ તું નિરમાઇ. તું૦ ૧. અનોપમ રૂપ દેખી તુજ રીઝે, સુર નરનારીકે વૃંદા; નમો નિરંજન ફણિપતિ સેવિત, પાસ ગોડીચા સુર કંદા. તું૦ ૨. કાને કુંડળ શિર છત્ર બિરાજે, ચક્ષુ ટીકા નિરધારી; હસ્ત બિજોરૂ હાથ સોહીએ, તુમ વંદે સહુ નર નારી. તું૦ ૩ અગ્નિ કાષ્ટસે સર્પ નિકાલ્યા, મંત્ર સુનાયા બહુ ભારી; પૂર્વ જન્મકા વૈર ખોલાયા, જળ બરસાયા શિરધારી. તું૦ ૪. જળ આવી પ્રભુ નાકે અડીયા, આસન કંપ્યા નિરધારી; નાગ નાગણી છત્ર ધરે છે,

પૂર્વ જન્મકા ઉપકારી. તું૦ ૫. રૂપવિજય કહે સુણુ મેરી લાવણી, એસી શોભા બહુ સારી; માત પિતા બાંધવ સહુ સાથે, સંજમ લીયા નિરધારી. તું૦ ૬.

સવૈયા સંગ્રહ.

સવૈયા એકત્રીસા

ૐકાર અગમ અપાર પ્રવચન સાર, મહા બીજ પંચ પદ ગરભિત જાણીજે; જ્ઞાન ધ્યાન પરમ નિધાન સુખથાનરૂપ, સિદ્ધિ બુદ્ધિદાયક અનુપ એ વખાણીએ; ગુણ દરિયાવ ભવ જળ નિધિ માંહે નાવ, તત્ત્વકો લિખાવ હિયે જ્યોતિ રૂપ ઠાણીજે; કીનો હે ઉચ્ચાર આદ અદિનાથ તાતે યાકો, ચિદાનંદ પ્યારે ચિત્ત અનુભવ આણીજે. ૧. નમત સકલ ઇંદ ચંદ જાકું ધ્યેયરૂપ, જાન કે મુનીંદ યાકુ ધ્યાન મઝ ધારહિ; સુરતિ નિરતિ મેં સમાય રહે આઠુ જામ, સુરભિ ન જિમ નિજ સુતકુ વિસારહિ; લીનો હોય પીનતા પ્રણવ સુખકારી લહે, દહેભવ બીજ વિષે વાસ પર જારહિ; ચિદાનંદ પ્યારે શુભ ચેતના પ્રગટ કર, એસો ધ્યાન ધર મિથ્યા ભાવકું વિસારહિ. ૨. મુખ માંહિ રામપે હરામ માંહિ મન ફિરે, ગીરે ભવ કૂપ માંહિ કર દીપ ધારકે; વિષય વિકાર માંહિ રાગી મુખ ઇમ કહે, મેં તો હું વૈરાગી માલા તિલક જ્યું ધારકે; જોગકી જુગતિ બિના જાને જો કહાવે જોગી, ગલા માંહિ સૈલી અરૂ કાલી કંથા ડારકે; બિના ગુરૂગમમિથ્યા જ્ઞાન ભમે ઇણુ વિધ, ફોકટ જ્યું જાવે એ મનુષ્ય ભવ હારકે. ૩. શિરપર શ્વેત કેશ ભયા તો હું નાહિ ચેત, ફીરત અચેત ધન હેત જ્યું પ્રદેશ મેં; મેરો મેરો કરત ન ધરત વિવેક હિયે, મોહ અતિરેક ધર પરત કિલેશમેં; પડયો નાના વિધ ભવકૂપ મેં સહત દુઃખ, મગન ભયો હે મધુબિંદુ લવલેશમેં; આત પત્રછાયો સોઉ મનહુંત ભયો અબ, ચિદાનંદ સુખ પાયો સાધુ કે સુવેશ મેં. ૪. ધન અરૂ ધામ સહુ પડયોહિ રહેગો નર, ધારકે ધરામેં તું તો ખાલી હાથ જાવેગો; દાન અરૂ પુન્ય નિજ કરથી ન કર્યો કછુ, હોય કે જમાઇ કોઉ દુસરો હિ ખાવેગો; કૂડઆ

કપટ કરી પાપબંધ કીનો તાતે, ઘોર નરકાદિ દુઃખ તેરો પ્રાણી પાવેગો; પુન્ય વિના દુસરો ન હોયગો સખાઇ તબ, હાથ મલ મલ માખી જિમ પીસતાવેગો. ૫. અગમ અપાર નિજ સંગતિ સંભાર નર, મોહકું બીડાર આપ આપ ખોજ લીજીયેં; અચળ અખંડ અલિપ્ત બ્રહ્મમંડ માંહિ, વ્યાપક સ્વરૂપ તાકો અનુભવ કીજીયે; ખીર નીર જિમ પુદ્દગલસંગ એકી ભૂત, અંતર સુદ્રષ્ટી ખોજ તાકે લવ લીજીયે; ધાર એસી રીત હીએ પરમ પુનીત ઈમ, ચિદાનંદ પ્યારે અનુભવ રસ પીજીયે. ૬. આયકે અચાણુક કિતાંત જ્યું ગહેગો તોહે, તિહાં તો સખાઇ કોઉ દુસરો ન હોવેગો; ધરમ વિના તો ઓર સકળ કુટુંબ મિલી, જાનકે પરેતાં કોઉ સુપને ન જોવેગો; લટક સલામ કે સખાઇ વિના અંતસમે, નેણુ માંહિ નીર ભર ભર અતી રોવેગો; જાન કે જગત રાસો જ્ઞાનિ ન મગન હોત, અંબખાયા ચાહે તે તો બાઉલ ન બોવેગો. ૭.

સવૈયા એકવીસા

આપકું આપ કરે ઉપદેશ જ્યું, આપકું આપ સુમારગ આણે; આપકું આપ કરે સ્થિર ધ્યાન મેં, આપકું આપ સમાધિ મેં તાણે; આપકું આપ લખાવે સ્વરૂપશું, ભોગનકી મમતા નવિ ઠાણે; આપકું આપ સંભારત યાવિધ, આપણો ભેદ તો આપહિ જાણે. ૮. આપ થઇ જગ જાળથી ન્યારો જ્યું, આપ સ્વરૂપ મેં આપ સમાવે; આપ તજે મમતા સમતા ધર, શીલસું સાચો સ્નેહ જગાવે; આપ અલેખ અભેખ નિરંજન, પરિજન અંજન દૂર બહાવે; યા વિધ આપ અપૂરવ ભાવથી, આપણો મારગ આપહી પાવે. ૯. વેદ ભણો જ્યું કિતાબ ભણો અરૂ, દેખો જિનાગમકું સબ જોઇ; દાન કરો અરૂ સ્નાન કરો ભાવે, મૌન ધરો વનવાસી જ્યું હોઈ; તાપ તપો અરૂ જાપ જપો કોઇ, કાન ફિરાઈ ફિરો પુનિ દોઇ; આતમ ધ્યાન અધ્યાતમ જ્ઞાન, સમો શિવ સાધન ઓર ન કોઈ. ૧૦. જે અરિ મિત્ત બરાબર જાનત, પારસ ઓર પોષાણુ જ્યું દોઈ; કંચન કિચ સમાન અહે જસ, નિચ નરશમેં ભેદ ન કોઇ; માન કહા અપમાન

કહા મન, એસો બિચાર નહિ તસ હોઈ; રાગ અરૂ રોષ નહિ ચિત્ત જાકે કયું, ધન્ય અહે જગમેં જન શોઇ. ૧૧. જ્ઞાની કહો જ્યું અજ્ઞાની કહો કોઈ, ધ્યાની કહો મત માની જ્યું કોઇ; જોગી કહો ભાવે ભોગી કહો કોઇ, જાકુ જિશ્યો મન ભાસત હોઇ; દોખિ કહો નિરદોખિ કહો પિંડ, પોખી કહો કો ઓગુન જોઇ; રાગ અરૂ રોષ નહિં સુન જાકે જ્યું, ધન્ય અહે જગમેં જન સોઇ. ૧૨. સાધુ સુસંત મહંત કહો કોઉ, ભાવે કહો નિગરંથ પિયારે; ચોર કહો ચાહે ઢોર કહો કોઇ, સેવક હો કોઉ જાન દુલારે; બિનય કરો કોઉ ઉંચે બેઠાવ જ્યું, દૂરથી દેખ કહો કોઉ જારે; ધારે સદા સમભાવ ચિદાનંદ, લોક કહાવતસું નિત ન્યારે. ૧૩. માનીકું હોય ન મદૂવતા ગુણ, મદૂવતા તબ કાહેકો માની; દાની ન હોય અદત્ત જિકો જ્યું, અદત્ત ભયો તે તો કાહે કો દાની; ધ્યાનીકું ચંચલતા નહિ વ્યાપત, ચંચળતા તદ કાહેકો ધ્યાની; જ્ઞાની ન હોય ગુમાની સુણો નર, માન અહે તદ કાહેકો જ્ઞાનિ. ૧૪. જોબન સંધ્યાકે રાગ સમાન જ્યું, મૂઢ કહા પરમાદકું સેવો; સંપત તો સરિતાકો પૂર જ્યું, દાન કરી ફલ યાકો જ્યું લેવો; આયુ તો અંજલી કે જલ જ્યું નીત, છિજત હૈ લખ એસો જ્યું ભેવો; દેહ અપાવન જાન સદા તુમ, કેવળી ભાષિત મારગ સેવો. ૧૫. સંસાર અસાર ભયો જિનકું, મરવેકો મહા તિનકું ડર હે; તે તો લોક દેખાવો કહા જ્યું કહો, જા કે હિયે અંતર થીતરહે; જિને મુંડ મુંડાય કે ભેખ લીયો, તિન કે શિર કૌન રહી કરહે; મન હાથ સદા જિનકુ તિનકે, ઘરહિ વનહે વનહિ ઘરહે. ૧૬. શુભ સંવર ભાવ સદા વરતે મન આશ્રવ કેરો કહા ડર હે; સહુ વાદ વિવાદ વિસાર અપાર, ધરે સમતા જે ઇસો નર હે; નિજ શુદ્ધ સમાધિ મેં લીન રહે, ગુરૂ જ્ઞાનકો જાકું દીયો વર હે; મન હાથ સદા જિનકું તિનકે, ઘરહિ વનહે વનહિ ઘરહે. ૧૭. મમતા લવલેશ નહિ જિનકે ચિત્ત, છાર સમાન સહુ ધન હે; જાકું ભેદ વિજ્ઞાનકી દ્રષ્ટિ કરી, અહી કંચૂકી જિમ જૂદો તન હે; વિષયાદિક પંક નહિ ટીક જાકું જ્યું, પંકજ જિમ જિકો

જન હે; મન હાથ સદા જિનકું તિનકે, વનહિ ઘરહે ઘરહિ વન હે. ૧૮. માંખી કરે મદ ભેરો સદા, તે તો આન અચાનક ઓરહિ ખાવે; કીડી કરે કણકું જિમ સંચિત, તાહુકે કારણ પ્રાણ ગમાવે; લાખ કરોરકું જોર અરે નર, કાહેકું મૂરખ સુમ કહાવે; ધર્યોહિ રહેગો ઈહાંકો ઈહાં સહુ, અંત સમે કછુ સાથ ન આવે. ૧૯. રંચક બીજ ધરા માંહે બોવત, તાકો અનેક ગુણો ફિર પાવે; કાલ વસંતકુ જાચક જાનકે, પાન દિયે તિનકું નવ આવે; જાણુ અનિત સુભાવ વિવેકીસું, સંપત પાય સુમારગ લાવે; કીરતિ હોગી ઉનોકી દશોદિશ, બેઠ સભામેં દાતાર કહાવે. ૨૦. માટિકા ભંડ હોવે સત ખંડ જ્યું, લાગત જાસ જરા ઠણકા; ઇમ જાણુ અપાવનરૂપ અરે નર, નેહ કહા કરીયે તનકા; નિજ કારજ સિદ્ધિ ન હોય કછુ, પર રંજન સોભ કરે ગણકા; ચિદાનંદ કહા જપ માલકું ફેરત, ફેર અરે મનકે મણકા. ૨૧. જ્ઞાન રવિકા ઉદ્યોત ભયા તબ, દૂર ગયા ભ્રમ ભાવ અંધેરા; આપ સ્વરૂપકું આપ નિહારત, જૂઠા સ્વરૂપ લખ્યા જગ કેરા; માયાસેં તોર અરૂ ધ્યાનકે જોર કે, પાયા જિનુને સુવાસ વસેરા; યાવિધ ભાવ વિચાર ચિદાનંદ, સોઇ સુસંત અહે ગુરૂ મેરા. ૨૨. કાહેકું દેશ વિદેશ ફિરે નર, કાહેકું સાયરકું અવગાહે; કાહેકું આશ કરે પરકી સઠ, નિચ નરેશકી ચાકરી ચાહે; કાહેકું સોચ બિચાર કરે તન, અંતર તાપથી કાહેકું દાહે; દીનો અહે અવતાર તો હે જિણુ, તાકો તો ભાર સું તેહુ નિવા હે. ૨૩. કાહેકું જંતર મંતર સાધત, કાહેકું નિસા મસાણમેં જાવો; કહેકું દેવકી સેવ કરો તુમ, કાહેકું આક ધતુર જ્યું ખાવો; રંચક વિત્ત અસારકે કારન, કાહેકું ઓરકે દાસ કહાવો; આશ કહા કરીયે પરકી નર, હોઇ નિરાશ નિરંજન ધ્યાવો. ૨૪. સૂતો કહા પરમાદ મેં પ્યારે તું, સાથ મેં તેરે તો ચોર લગેરે; માતરૂ તાતરૂ ભ્રાતરૂ ભામિની, સ્થાવરકે સહુ જાન સગેરે; કુંણકો સંગી સનેહી અહે તું જો, કુણ અહે જગ માંહિ જ્યું તેરે; આયો કિહાંથી કિહાં પુનિ જાવેગો, એસો વિચાર કરો મનમે રે. ૨૫. નંદ મહા-

નિધિ સિદ્ધિ કહા કરૂં, કહા કરૂં સુખ દેવ ગતીકો; કહા કરૂં મણિ માણેક મોતી જ્યું, કહા કરૂં તેરો રાજ કોટીકો; કહા કરૂં જન રંજન વેશકું, કહા કરૂં મત ધાર મતિકો; એક નિરંજન નામ વિના જગ, ઓર સહુ મોહે લાગત ફીકો. ૨૬. ફુલકે સંગ ફુલેલ ભયો તિલ, તેલ તે તો સહુ કે મન ભાવે; પારસ કે પરસંગથી દેખીયે, લોહા જ્યું કંચન હોય બિકાવે; ગંગામેં જાય મિલ્યો સરિતાજળ, તે હુ મહાજળ ઓપમા પાવે; સંગતકો ફળ દેખ ચિદાનંદ, નીચ પદારથ ઉંચ કહાવે. ૨૭. નલિનીદલમેં જલ બુંદ તે તો, મુગતા ફળ કેરી ઓપમા પાવે; મલયાગર સંગ પલાસ તરૂ લખ, તાહુમેં ચંદનતા ગુન આવે; સુગંધ સંજોગ થકી મૃગ કોમદ, ઉત્તમ લોક સહુ મિલ ખાવે; સંગતકો ફળ દેખ ચિદાનંદ, નીચ પદારથ ઉંચ કહાવે. ૨૮.

સવૈયા એકત્રીશા.

દ્રવ્ય અરૂ ભાવના કરમથી નીયારો નિત, લેશ્યા ગતિ જોગકો સંજોગ નઉ પાઇએ; કોઇથી ન કહ્યો જાય કરથી ન ગ્રહ્યો જાય, રહ્યો હે સમાય તાકું કેસેકે બતાઇએ; નય અરૂ ભંગ ન નિખેપકો પ્રવેશ જિહાં, ઉગતિ જુગતિ તામેં કોન ભાત લાઇએ; ચિદાનંદ નિયત સરુપ નિજ રૂપ એસો, ધાર વિવહાર નાના ભેદ દરસાઇએ. ૨૯. તું તો અવિનાશી કાયા પ્રગટ વિનાશી અરૂ, તું તો હે અરૂપી એ તો રૂપી વસ્તુ જોઇયે: મલ કેરી કયારી મોહરાયકી પિયરી એતો, હોયગી નીયારી એતો વૃથા ભાર ઢોઇએ; મહા દુઃખ ખાંની દુરગતિકી નીસાની તાતે, યાકો તો ભરુસો નિહચિંત નાહિં સોઇએ; ચિદાનંદ તપ જપ કીરીયાકો લાહો લીજે, નીકો નરભવ પાય વીરથા ન ખોઇએ. ૩૦. થીર કરી પંચ બીજ વાયુકો પ્રચાર કરે, ભેદે ખટ ચકરકો ચક્ર ગતિ પાઇકે; પ્રાણાયામ જોગ સત ભેદકો સ્વરુપ લહી, રહત અડોલ બંક નાલમેં સમાયકે; દેહિકે વિચાર ભાન દ્રઢ અતિ ધાર જ્ઞાન, અનહદ નાદ સુણો અતિ

પ્રીય લાયકે; સુધા સિંધુરુપ પાવે સુખ હોય જાવે તબ, મુખથી બતાવે કહા ગુંગા ગોલ ખાયકે. ૩૧. ધરમ શુકલ ધ્યાન હિરદેમેં ધારીયે જ્યું, આરત ઉદ્દર દોઉ ધ્યાનકું નિવારીયે; પ્રથમ પ્રથક ચ્યાર ચ્યાર ચ્યાર પાયકે જ્યું, તાકો તો સરુપ ગુરૂગમથી વિચારીયે; એસો ધ્યાન અગની અજાર કાયા કુંડ બીચ, કર્મ કાષ્ટ કેરી જ્યું આહૂતિ તામેં ડારીયે; દૂર ધ્યાન દૂર હોએ આપ ધ્યાન ભૂરી ભએ, શુદ્ધ સ્વરૂપ નિજ કર થીર ધારીયે. ૩૨. ભૂલ્યો ફિરે ફૂલ્યો મોહ મદિરાકી છાક માંહિ, ધાર્યો નાંહિ આતમ અધ્યાતમ વિચારકું; પંડિત કહાયો બહુ ગ્રંથ પઢી આયો, નાંહિ સાચો ભેદ પાયો અરૂ ધાયો હે વિકારકું; પ્રભુતાઈ ધારે નવિ પ્રભુકું સંભારે મુખ, જ્ઞાન તો ઉચ્ચારે નવિ મારે મન જારકું; ખોટો ઉપદેશ દેવે અતિ અનાચાર સેવે, તે તો નવિ પાવે ભવ ઉદધિકે પારકું. ૩૩. બગ ધરે ધ્યાન શુક કથે મુખ જ્ઞાન મચ્છ, કચ્છા અસનાન પય પાન શિશુ જાણીયે; ખર અંગ ધાર છાર ફણિ પૌનકો આહાર, દીપ સીખા અંગ જાર સલભ પીછાણીયે; ભેડ મૂલ ચાવે લઠ પશુઅન પટા અરૂ, ગાડર મૂંડાવે મૂંડ ઓત કહા વખાણીયે; જટા ધાર વટ કેરો વૃક્ષ જ્યું વખાણ તાકી, ઇત્યાદિક કરણી ન ગિણતીમેં આણીયે. ૩૪. છાંડ કે કુસંગત સુસંગથી સનેહ કીજે, ગુણ ગહિ લીજે અવગુણ દ્રષ્ટિ ટારકે; ભેદ જ્ઞાન પાયા જોગ જવાલા કરી ભિન કીજે, કનક ઉપલકું વિવેક ખાર ડારકે; જ્ઞાની જો મિલે તો જ્ઞાન ધ્યાનકો વિચાર કીજે, મિલે જો અજ્ઞાની તો રહીજે મૌન ધારકે; ચિદાનંદ તત્ત્વ એહી આતમ વિચાર કીજે, અંતર સકલ પરમાદ ભાવ ગારકે. ૩૫. જૂઠો પક્ષ તાણ વિના તત્ત્વકે પીછાણ કહે, મોક્ષ જાય હંસ અવતાર આઈ લીનો હે; ભયે હે પાષાણ ભગવાન શિવજી કહાત, બિદા કોપ કરકે સરાપ જબ દીનો હે; તિહું લોક માંહિ શિવલિંગ વિસતાર ભયો, વજ્રિ વજ્ર કરી તાકું ખંડ ખંડ કીનો હે; ચિદાનંદ એસો માનત ધાર મિથ્યા મતિ, મોક્ષ માર્ગ જાણ્યા વિણ મિથ્યા મતિ ભીનો હે. ૩૬. રોમ રોમ ઠીઠ પોણે બે બે રોગ તન માંહિ, સાડેતિન ક્રોડ રોમ કાયામેં સમાયે હે; પાંચ

ક્રોડ અડસઠ લાખ નિન્નાણું હજાર, છસેંથી અધિક પંચતાલી રોગ ગાયે હે; એસો રોગ સોગ ઔ વિજોગકો સદન જામે, મૂઢ અતિ મમતાકું ધારકે લોભાયો હે; ચિદાનંદ યાકો રાગ ત્યાગકે સુજ્ઞાની જીવ, સાચો સુખ પાય અવિનાશી જ્યું કહાયો હે. ૩૭. યોહિ આજ કાલ તોહે કરત જનમ ગયો, લહ્યો ન ધરમકો મરમ ચિત્ત લાયકે; શુદ્ધ બુદ્ધ ખોઇ એસે માયામેં લપટ રહ્યો, ભયો હે દિવાનો તું ધતુરો માનું ખાયકે; ગહેગો અચાંન જેસે લવાકુ સેચાન તેસે, ઘરી પલ છિનમાંજ રવિ સુત આય કે; ચિદાનંદ કાચકે સકળ કાજ ખોયો ગાઢ, નરભવરૂપ રુડો ચિંતામણ પાય કે. ૩૮. લવ સપ્તમિક દેવ જાણે ખટ દ્રવ્ય ભેદ, પરકી ન કરે સેવ એસો પદ પાયો હે; સાગર પ્રમિત હે તેત્રીસ જાકી આયુ થિતિ, બોધરૂપ અંતર સમાધિ લક્ષ લાયો હે; અલ્પ હે વિકાર અરુ સુખ હે અનંત જાકું, સૂત્ર પાઠ કરી એસો પ્રગટ બતાયો હે; ચિદાનંદ એસો સુખ તેહુ જિનરાજ દેવ, ભાવના પ્રથમમેં અનિત્ય દરસાયો હે. ૩૯. વનિતા વિલાસ દુઃખકો નિવાસ ભાસ પર્યો, જંબુસ્વામિ ધર્યો તાતે મનમેં વિરાગ જ્યું; વનિતા વિલાસી નાના વિધ દુઃખ પાવે એસે, આમિષ અસક્ત કષ્ટ લહ્યા જેસે કાગ જ્યું; નવ પરિણીત વસુ નાર ધનધામ ત્યાગ, છિનમાંજ લહે ભવ ઉદધિકે પાર જ્યું; ચિદાનંદ નરક દુવાર હે પ્રગટનાર, જ્ઞાન હીન કરે તેથી અતિ અનુરાગ જ્યું. ૪૦. સુણી ભ્રંગી કેરો શબ્દ કીટ પ્રીટ ભ્રંગ થયો, લોહાકો વિકાર ગયો પારસ ફરસથી, પુલકે સંજોગ તીલ તેલ હું ભયો ફૂલેલ, તરુ ભયે ચંદન સુવાસ કે ફરસથી; મુક્તાફલ સ્વાંત કે ઉદક ભયો સીપ સંગ, કાષ્ટ હું પાષાણ જ્યું સીલોદક સરસથી; ચિદાનંદ આતમ પરમાતમ સરૂપ થયો, અવસર પાય ભેદ જ્ઞાન કે દરસથી. ૪૧. ખટ કાયમજ ધાર ચોલણે ચોરાસી લાખ, નાનારૂપ સજ બહુ વિધ નાટ કીનોહે; પંચ જો મિથ્યાતરૂપ સજ સીણગાર અંગ, મોહમયી મદિરાકો કેફ અતિ પીનો હે; કુમતિ કુસંગ લીયો ઉદ ભટ વેષ કીયો, ફિરત મગન ક્રોધ માનરસ ભીનો હે; ચિદાનંદ આપકો

સરૂપ વિસરાય એસે, સંસારીક જીવકો બિરુદ મોટો લીનો હે. ૪૨.
શિવ સુખ કાજ ધર્મ કહ્યો જિનરાજ દેવ, તાકે ચ્યાર ભેદ જ્યું આચારાદિ જાણીયે; દાન શીળ તપ ભાવ હે નિમિત્તકો લખાવ, નિહ્ચે વ્યવહારથી દુવિધ મન આણીયે; સ્યાદ્વાદરૂપ અતિ પરમ અનુપ એસો, દયા રસ કૂપ પરતક્ષ પેચાણીયે; ચિદાનંદ શંકતાદિ દૂષણ નિવાર સહુ, ધરમ પ્રતીત ગાઢિ ચિત્ત માંહિ ઠાણીયે. ૪૩.
હંસકો સુભાવ ધાર કિજે ગુણ અંગીકાર, પન્નગ સુભાવ એક ધ્યામેં સુણીજીયે; ધારકે સમીરકો સુભાવ જ્યું સુગંધ યાકી, ઠોર ઠોર જ્ઞાતા વૃંદમેં પ્રકાશ કીજીયે; પર ઉપગાર ગુણવંત વિનતી હમારી, હિરદેમેં ધાર યાકુ થીર કરી દીજીયે; ચિદાનંદ કહેવે અરૂ સુણવેકો સાર એહી, જિન આણાધાર નરભવ લાહો લીજીયે. ૪૪.

સવૈયા એકવીસા.

ધીર વિના ન રહે પુરુષારથ, નીર વિના તરખા નહિ જાવે; ભૂપ વિના જગ નિતિ રહે નાહી, રૂપ વિના તન શોભા ન પાવે; દીન વિના રજની નવિ ફિટત, દાન વિના ન દાતાર કહાવે; જ્ઞાન વિના ન લહે શિવ મારગ, ધ્યાન વિના મન હાથ ન આવે. ૪૫.
પંથિક આયમિલે પથમેં ઇમ, દોય દિનોકા યહે જગ મેલા; નાહિ કિસુકા રહ્યા ન રહેગા, કોન ગુરુ અરૂ કોનકા ચેલા; સાસા તો છીજત હે સુણ એસે જ્યું, જાત વહ્યા જેસા પાણીના રેલા; રાજ સમાજ પડયાહી રહે સહુ, હંસતો આખર જાત એકીલા. ૪૬.
ભૂપકા મંડન નીતિ વહે નીત, રૂપકા મંડન શિલસું જાણો; કાયાકા મંડન હે સજ હે જગ, માયાકા મંડન દાન વખાણો; ભોગીકા મંડન હે ધનથી પુન, જ્યોગીકા મંડન ત્યાગ પીછાનો; જ્ઞાનીકા મંડન જાણ ક્ષમા ગુણ, ધ્યાનીકા મંડન ધીરજ ઠાણો. ૪૭.
એક અનિષ્ટ લચે અતિ દેખત, એક લગે સહુકુ અતિ પ્યારા; એક ફિરે નિજ પેટકે કારણ, એકકું હોય લખ કોટિ આધારા; એકન કુપ નહિ નહિ પાવત, એકનકે શિર છત્ર જ્યું ધારા; દેખ ચિદાનંદ હે જગમેં ઇમ, પાપ અરૂ પુન્યકા લેખાહી ન્યારા.

૪૮. પાપ અરૂ પુન્યમેં ભેદ નહિ કછુ, બંધન રૂપ દોઉ તુમે જાણો; મોહિની માત અરૂ તાત દોઉ કે જ્યું, મોહ માયા બળવંત વખાણો; બેડી તો કંચન લોહમઇ દોઉ, યાવિધ ભાવ હીયે નિજ આણો; હંસ સ્વભાવકું ધાર કે આપણો, દોઉથી ન્યારો સ્વરૂપ પીછાનો. ૪૯. પૂજત હે પદપંકજ તાકે જ્યું, ઇંદ નરિંદ સહુ મિલ આઇ; ચાર નિકાયકે દેવ વિને યુત, કષ્ટ પડે જાકું હોત સહાઇ; ઉરધ ઓર અધોગતિ સબ, વસ્તુ અગોચર દેત લખાઇ; દુર્લભ નાંહિ કછુ તિનકું નર, સિદ્ધિ સુધ્યાનમઇ જિણે પાઇ. ૫૦. જાણુ અજાણુ દોઉમેં નહિ જડ, પ્રાણી એસો દુર્વિદગ્ધ કહાવે; વિરંચ સમાન ગુરૂ જો મિલે તોહી, વ્યાલ તણી પરે વાંકોહી જાવે; જાણુ વિના એકાંત ગહે સબ, આપ તપે પરકું જ્યું તપાવે; વાદ વિવાદ કહા કરે મૂરખ, વાદ કીયે કછુ હાથ ન આવે. ૫૧. વેલકું પીલત તેલ લહે નહિ, તુપ લહે નહિ તોય પિલોયા; સિંગકુ દુહત દૂધ લહે નહિ, પાત લહે નહિ ઓખર બોયા; બાઉલ બોવત અંબ લહે નહિ, પુન્ય લહે નહિ પારકો તોયા; અંતર શુદ્ધતા વિણુ લહે નહિ, ઉપરથી તનકું નિત્ય ધોયા. ૫૨.

બનારસીદાસ કૃત સવૈયા-પાર્શ્વનાથની સ્તુતિ.

જિન્હકે બચન ઉર ધારત જુગલ નાગ, ભય ધરનિંદ પદમાવતી પલકમેં; જાકે નામ મહિમાસોં કુધાતુ કનક કરે, પાર સપાષાણુ નામી ભયો હે ખલકમેં; જિનકી જનમ પુરી નામકે પ્રભાવ હમ, અપનો સ્વરૂપ લખ્યો ભાનશો ભલકમેં; તેઇ પ્રભુ પારસ મહારસકે દાતા અબ, દીજે મોહિ સાતા દ્રગ લીલાકે લલકમેં. ૫૩.

સિદ્ધ ભગવાનની સ્તુતિ.

અવિનાશી અવિકાર પરમરસ ધામ હે, સમાધાન સરવંગ સહજ અભિરામ હે; શુદ્ધ બુદ્ધ અવિરૂદ્ધ અનાદિ અનંત હે, જગત શિરોમણિ સિદ્ધ સદા જયવંત હે. ૫૪.

મુનિરાજ સ્તવના—(સ. એકત્રીસા)

જ્ઞાન કે ઉજાગર સહજ સુખ સાગર, સુગુણ રતનાગર વૈરાગ

રસ ભર્યો હે; સરનકી રીત હરે મરનકો મૈન કરે, કરનસોં પીઠદે ચરણ અનુસર્યો હે; ધરણકો મંડન ભરમકો વિહંડન જ્યું, પરમ નરમ વ્હેકે કરમસોં લર્યો હે; એસો મુનિરાજ ભૂ લોકમેં વિરાજમાન, નિરખી બનારસી નમસ્કાર કર્યો હે. ૫૫.

સમક્તિની સ્તુતિ—(સ. ત્રેવીસા)

ભેદ વિજ્ઞાન જગ્યો જિનકે ઘટ, શિતળ ચિત્ત ભયો જિમ ચંદન; કેલિ કરે શિવ મારગમેં જગમાંહિ જિનેશ્વર કે લઘુ નંદન; સત્ય સ્વરૂપ સદા જિન્હકે, પ્રગટયો અવદાત મિથ્યાત નિકંદન; સંત દશા તિન્હકે પહિચાન, કરે કર જોરિ બનારસી વંદન. ૫૬.

સવૈયા એકત્રીસા.

સ્વારથકે સાચે પરમારથકે સાચે ચિત્ત, સાચે સાચે વૈન કહે સાચે જૈન મતી હે; કાહૂકે વિરોધિ નાંહિ પરજાય બુદ્ધિ નાંહિ, આતમ ગવેખી ન ગ્રહસ્થ હે ન જતી હે; સિદ્ધિ રિદ્ધિ વૃદ્ધિ દીસે ઘટમેં પ્રગટ સદા, અંતરકી લક્ષસોં અજાચી લક્ષપતિ હે; દાસ ભગવંતકે ઉદાસ રહે જગતસોં, સુખીયા સદીવ એસે જીવ સમકિતિ હે. ૫૭. જાકે ઘટ પ્રગટ વિવેક ગણધરકોસો, હિરદે હરખ મહા મોહકોં હરતુ હે; સાચો સુખ માને નિજ મહિમા અડોલ જાને, અપુહીમેં અપનો સુભાવલે ધરતુ હે; જેસે જલ કર્દમ કતક ફળ ભિન્ન કરે, તેસે જીવ અજીવ વિલછન કરતુ હે; આતમ સગતિ સાધે જ્ઞાનકો ઉદો આરાધે, સોઇ સમકિતિ ભવસાગર તુરત હે. ૫૮.

મિથ્યાદ્રષ્ટિજીવનું સ્વરૂપ.

ધરમ ન જાનત બખાનત ભરમ રૂપ, ઠોર ઠોર ઠનિત લરાઇ પછપાતકી; ભૂલ્યો અભિમાનમેં ન પાઉં ધરે ધરનીમેં, હિરદેમેં કરની બિચારે ઉતપાતકી; ફિરે ડામાડોલસોં કરમકે કલોલન મેં, વૈરહી અવસ્થાસોં બઘુલા કેસે પાતકી; જાકી છાતી તાતી કારી કુટિલ કુબાતી ભારી, એસો બ્રહ્મઘાતી હે મિથ્યાતી મહાપાતકી. ૫૯.

શુદ્ધાત્મ સ્વરૂપ—(સ. ત્રેવીસા)

ચેતનરૂપ અરૂપ અમૂરતિ, સિદ્ધ સમાન સદાપદ મેરો; હમો

મહાતમ આતમ અંગ, કિયો પરસંગ મહાતમ ઘેરો; જ્ઞાનકલા ઉપજી અબ મોહિ, કહું ગુન નાટક આગમ કેરો; જાસ પ્રસાદ સધે શિવ મારગ, વેગ મિટે ઘટ વાસ વસેરો. ૬૦.

કર્તા લઘુતા દર્શાવે છે—(સ. એકત્રીસા)

જેસે કોઉ મૂરખ મહાસમુદ્ર તરિવેકો, ભુજાનિસું ઉદ્યત ભયો હે તજી નાવરો; જેસે ગિરિ ઉપર વિરખ ફલ તોરિ વેકો, વામન પુરુષ કોઉ ઉમંગ ઉતાવરો; જેસે જલકુંડમેં નિરખી શશિ પ્રતિ બિંબ તાકે ગહિવેકો કર નીચો કરે ડાવરોઃ તેસેમેં અલ્પ બુદ્ધિ નાટિક આરંભ કીનો, ગુની મોહિ હસેંગે કહેંગે કોઈ બાવરો. ૬૧. જેસે કોઉ રતનસોં વિંધ્યો હે રતન કોઉ, તામેં સુત રેશમકી દોરી પોઇ ગઈ હે; તેસે બુદ્ધિ ટીકા કરી નાટક સુગમ કીનો, તાપરી અલપ બુદ્ધિ સુદ્ધિ પરિ નઈ હે; જેસે કાહુ દેશકે પુરુષ જેસી ભાષા કરે, તેસી તિનહુકે બાલકની શિખી લઈ હે; તેસે જ્યું ગરંથકો અરથ કહો ગુરુ ત્યોં, હમારી મતિ કહિવેકો સાવધાન ભઇ હે. ૬૨.

કર્તા પોતાની યોગ્યતા દર્શાવે છે.

કબહુ સુમતિ વ્હે કુમતિકો બિનાસ કરે, કબહુ વિમલ જ્યોતિ અંતર જગતિ હે; કબહુ દયા વ્હે ચિત્ત કરત દયાલ રૂપ, કબહુ સુલાલસા વ્હે લોચન લગતિ હે; કબહુકિ આરતી વ્હે પ્રભુ સનમુખ આવે, કબહુ સુભારતી વ્હે બાહરિ બગતિ હે; ધરે દસા જેસી તબ કરે રીતિ તેસી એસી, હિરદે હમારે ભગવંતકી ભગતિ હે. ૬૩.

સમયસાર ગ્રંથ મહાતમ.

મોખ ચલબેકોંસોન કરમકો કરે બોન, જાકો રસ ભૌન બુધ લૌન જ્યોં ઘુલત હે; ગુનકો ગરંથ નિરગુનકો સુગમ પંથ, જાકો જસ કહત સુરેશ અકુલિત હે; યાહી કે જ્યો પછી સો ઉડત જ્ઞાનગગનમે, યાહી કે વિપક્ષી જગજાલમેં રૂલત હે; હાટકસો વિમલ વિરાટકસો બિસતાર, નાટક સુનત હીય ફાટક ખુલત હે. ૬૪.

અનુભવ મહિમા-(દુહા)

કહું શુદ્ધ નિશ્ચ કથા, કહું શુદ્ધ વિવહાર, મુક્તિ પંથ

કારણુ કહું, અનુભવકો અધિકાર. ૬૫. વસ્તુ વિચારત ધ્યાવતે, મન પાવે વિશ્રામ; રસ સ્વાદત સુખ ઉપજે, અનુભવ યાકો નામ. ૬૬. અનુભવ ચિંતામણિ રતન, અનુભવ હૈ રસ કૂપ; અનુભવ મારગ મોખકો, અનુભવ મોખ સરૂપ. ૬૭.

(સ. એકત્રીસા)

અનુભવકે રસકો રસાયન કહત જગ, અનુભવ અભ્યાસ યહે તીરથકી ઠોર હૈ; અનુભવકી જો રસા કહાવે સોઇ પેરસા સુ, અનુભવ અધોરસા સોં ઉરધકી દોર હૈ; અનુભવ કેલી યહે કામધેનુ ચિત્રાવેલી, અનુભવકો સ્વાદ પંચ અમૃતકો કોર હૈ; અનુભવ કરમ તોરે પરમસો પ્રીતિ જોરે, અનુભવ સમાન ન ધરમ કોઉ ઓર હૈ. ૬૮.

તત્ત્વ સ્વરૂપ-(દુહા)

ચેતનવંત અનંત ગુણુ, પર્યય સકતિ અનંત; અલખ અખંડિત સર્વગત, જીવ વરવ વિરતંત. ૬૯. તનતા મનતા વચનતા, જડતા જડ સંમેલ; લઘુતા ગુરૂતા ગમનતા, એ અજીવકે ખેલ. ૭૦. જોઇ કરમ ઉદ્યોત ધરી, હોઇ ક્રિયા રસ રત્ત; કરખે નૂતન કરમકો, સોઇ આશ્રવ તત્ત ૭૧. જો ઉપયોગ સરૂપ ધરી, વરતે જોગ વિરત્ત; રોકે આવત કરમકો, સોહે સંવર તત્ત. ૭૨. થિતિ પૂરન કરી જો કરમ, ખિરે બંધ પદ ભાન; હંસ અંશ ઉજ્વલ કરે, મોક્ષ તત્વ સો જાન. ૭૩.

ચિદ્દરૂપ—(સ. એકત્રીસા)

પરમ પુરૂષ પરમેસર પરમ જ્યોતિ, પરબ્રહ્મ પૂરન પરમ પરાધન હૈ; અનાદિ અનંત અવિગત અવિનાશિ અજ, નિરદ્વંદ મુક્ત મુકુંદ અમલાન હૈ; નિરાબાધ નિગમ નિરંજન નિરવિકાર, નિરાકાર સંસાર શિરોમણિ સુજાન હૈ; સરવ દરસી સરવજ્ઞ સિદ્ધ સાંઇ શિવ, ધણી નાથ ઇશ જગદીશ ભગવાન હૈ. ૭૪.

આત્મ સ્વરૂપ—(સ. ત્રેવીસા)

જો અપની દ્યુતિ આપુ વિરાજત, હે પરધાન પદારથ નામી; ચેતન અંક સદા નિકલંક, મહા સુખ સાગરકો વિસરામી; જીવ

અજીવ જિતે જગમેં તિનકો, ગુરૂ જ્ઞાયક અંતર જામી; સો શિવ-રૂપ બસે શિવ થાનક, તાહિ વિલોકનમેં શિવ ગામી. ૭૫.

છપ્પય છંદ.

હો નિશ્ચે તિહું કાલ, શુદ્ધ ચેતનમય મૂરતિ; પર પરિનતિ સંયોગ, ભઇ જડતા વિસ્ફૂરતિ; મોહ કર્મ પર હેતુ, પાઈ ચેતન પર રચ્ચે; જ્યું ધતૂર રસ પાન, કરત નર બહુ વિધ નચ્ચે; અબ સમય સાર વર્ણન કરત, વર શુદ્ધતા હો મુજ; અનયાસ બનારસીદાસ કહે, મિટો સહજ ભ્રમકી અરૂજ. ૭૬.

સવૈયા એકત્રીસા.

નિશ્ચેમેં રૂપ એક વિવહારમાં અનેક, યાહી ને વિરોધમેં જગત ભરમાયો હે; જગકે વિવાદ નાસિ બેકાં જિન આગમહે, જામેં સ્યાદવાદ નામ લંછન સહાયો હે; દરસન મોહ જાકો ગયો હે સહજરૂપ, આગમ પ્રવાન જાકે હિરદેમેં આયો હે; અનેસો અખંડિત અનૂતન અનંત તેજ, એસો પદ પૂરન તુરત નિક પાયો હે. ૭૭.

અડિલ્લ છંદ

આદિ અંત પૂરન સુભાવ સંયુક્તહે, પર સ્વરૂપ જોગ કલપના મુક્તા હે; સદા એક રસ પ્રગટ કરી હે જૈનમેં, શુદ્ધ નયાતમ વસ્તુ વિરાજે વૈનમેં. ૭૮.

જ્ઞાતા વિલાસ—(સ. એકત્રીસા)

કોઉ બુદ્ધિવંત નર નિરખે શરીર ઘર; ભેદ જ્ઞાન દ્રષ્ટીસું વિચારે વસ્તુ વાસતો; અતીત અનાગત વરતમાન મોહરસ, ભિગ્યો ચિદાનંદ લખે બંધમેં વિલાસતો; બંધકો બિડારિ મહા મોહકો સુભાઉ ડારિ, આતમકો ધ્યાન કરી દેખો પર ગાસતો; કરમ કલંક પંક રહિત પ્રગટરૂપ, અચલ અબાધિત વિલોકે દેવ સાસતો. ૭૯.

દ્રવ્ય ગુણ ભેદ વ્યવસ્થા કથન—(કવિત છંદ)

દર્શન જ્ઞાન ચરન ત્રિગુનાતમ, સમલરૂપ કહીએ વિવહાર; નિશ્ચે દ્રષ્ટી એક રસ ચેતન, ભેદ રહિત અવિચલ અવિકાર; સમ્યગદશા ઉભે નય, નિર્મલ સમલ એકહી બાર; યોં સમકાલ જીવકી પરિનતિ, કહે જિનંદ ગહે ગનધાર. ૮૦.

વ્યવહાર કથન—(દુહા)

એક રૂપ આતમ દરવ, જ્ઞાન ચરન દ્રવ્ય તીન; ભેદ ભાવ પરિણામસેં, વિહરે શું મલીન. ૮૧,

શુદ્ધાત્મા કેવો છે, ક્યાં છે, અને કેમ જણાય તે વિષે-(દુહા)

રાગાદિ વર્ણાદિય, રૂપ હમારો નાંહિ; એક બ્રહ્મ નહિ દૂસરો, દીસે અનુભવ માંહિ. ૮૨. એક દેખીયે જાનિયે, રમિ રહીયે એક ઠોર; સમલ વિમલ ન વિચારીયે, યહે સિધ્ધ નહિ ઓર. ૮૩. સો કહીયે સો પૂછીએ, તામેં ધરીયેં રંગ; યાતે મિટે અબોધતા, બોધરૂપ વ્હે ચંગ. ૮૪.

શ્રીયશોવિજયજી કૃત, શુદ્ધ મુનિરાજ સ્વરૂપ-(સ. એકત્રીસા.)

ધર્મ કે વિલાસ વાસ જ્ઞાન કે મહા પ્રકાસ, દાસ ભગવંત કે ઉદાસ ભાવ લગે હે; સમતા નદી તરંગ અંગહી ઉપંગ ચંગ, મજ્જૈન પ્રસંગ રંગ અંગ જગ મગે હે. ૮૫. કર્મ કે સંગ્રામ ઘોર લહે મહા મોહચોર, જોર તાકો તોર વેકું સાવધાન જગ હે; શીલકો ધરી સન્નાહ મનુષ્ય મહા ઉત્સાહ, જ્ઞાનવાન કે પ્રવાહ સભ વેરી ભગે હે. ૮૬. આયો હે પ્રથમ સેન કામકો ગયો હે રેન, હરિહર બ્રહ્મ જેણે એકલેને ઠગે હે; ક્રોધ માન માયા લોભ સુભટ મહા અખોભ, હારે સોય છોડ થોભ મુખ દેઇ ભગે હે. ૮૭. નો કષાય ભયે ખીન પાપકો પ્રતાપહીન, ઉર ભટ ભયે દીન તાકે પગ ઠગ હે; કોઉ નહિં રહે ઠાઢે કર્મ મિલે તે ગાઢે, ચરન કે જિહાં કાઢે કરવાલ નગે હે. ૮૮. જગત્રય ભવો પ્રતાપ તપત અધિક તાપ, તાતે નાંહિ રહી ચાપ અરિ તગ તગે હે; સુજસ નિસાન સાજ વિજય વધાઇ લાજ, એસે મુનિરાજ હમ પાય લાગે હે. ૮૯.

બાઈ કસ્તુરાં કૃત, આત્મબોધ (સ. ત્રેવીસા)

મોહ મહામદ છાય રહ્યો નિજ, રિદ્ધિ વિસારદ ઔરકું ધ્યાયો; તા મહિ સ્વાદ લખ્યો નહિ ચેતન, આપ લખી અપને ઘર આયો; વાર અનેક પસારિ કહું નિજ, જ્ઞાન વિના સમ સુખ ન પાયો; તાતે કહ્યો અબ માન ચિદાનંદ, ધાર તું સદ્‌ગુણ આણુ સદાયો. ૯૦. આપ વિસારકે જો દુઃખ પાવત, સો દુઃખ જાનત મુખ ઉચ્ચારી; તાતે સુજ્ઞાન

ધરો અપને ચિત્ત, જ્ઞાન અસિ ગ્રહી મોહ વિદારી; ધ્યાન ધરો નિત શુદ્ધ સ્વરૂપકો, જાય મિટી ભવ વાસ વસેરો; ત્યાગી વિભાવ શુદ્ધાત્તમ લેખત, પાપ અનુભવ આતમ કેરો. ૯૧. બાહિજ દ્રષ્ટિ ધરે જબ આતમ, તો નિજ ભાવ લખે નવિ કયુંહિ; ખોજ હિયે શિખ માની લે ચેતન, જ્ઞાયક રૂપ સદા તુજ માંહિ; જો સમભાવ ગ્રહે યહ આતમ, રાગ વિરોધ વિમોહ મિટાઇ; સમ્યગ્‌ભાવ લહિ અપનો પદ, શાશ્વત સુખ સમાધિ સદાઈ. ૯૨. આ પરમેં નિજ શુદ્ધ સ્વરૂપ, ચહેન વિભાવ ગહે ન અનિતી; ચેતન રોગ વિયોગ કો કારણ, યામેં વસંત રહે ભવભિતી; ચેત ચિદાનંદ ચેતનકો યહ, આસર આપ મિલ્યો તુજ સેતી; છોડી કે નિંદ પ્રમાદ દશા અબ, જાગ કહે ગુરુ શિખ સુનેકી. ૯૩. ચાહકી દાહમેં કાહે જરે અબ, ભૂલી નિજામત રિદ્ધિ સ્વતંતી; ઈંદ્રીય ભોગ વિકાર વિષે રસ, ત્યાગત જાગત જ્યોતિ અનંતી; શુદ્ધ સ્વભાવ રમે નગમેં, વિષયા રસ ભોગ વિલાસ વિપત્તી; યા તેં સુ સમ્યગ્ પ્રાક્રમ ફોરત, મૃગમદ તોરત સર્વ વિપત્તી. ૯૪.

મુનિ બુદ્ધિસાગર કૃત અધ્યાત્મિક હિતોપદેશ–સવૈયા મનહર ચાલમાં.

મન માને તેવું ખાવો પીવો દુનિયામાં, જેવી જેવી ક્રિયા તેવો કર્મનો તો બંધ છે; મન મલકાઇ અરે ફુલણ ફજેતી કરી, અંતરના જ્ઞાન વિણ દેખતા તો અંધ છે; ચેતનનો બોધ રોધ કરે ઘન ઘાતીયા તો, ચેતન પ્રકાશ થકી મુગતિ પમાય છે; ધીનિધિ કહે છે એમ સત્યવાન જાણવાથી, અલખ અલખ મુખ યોગિયો તો ગાય છે. ૯૫. મ્હારૂં અને તારૂં એમ ભેદ પાડી ભૂલ કરે, ચેતનના બોધ વિણ જીવડા કુટાય છે; ચાર ગતિ માંહે ભમી ભમીને તો દુઃખ લહ્યા, અંતરની ભૂલ થકી ભવમાં ભમાય છે; ચેતનના બોધ વિણ ચેતન તો જડ જેવો, ચેતનના બોધ વિણ ચેતન ચૂકાય છે; ધીનિધિ કહે છે એમ ચેતજે ચતુર જન, ઘડી સવાલાખની તો જોતા માંહિ જાય છે. ૯૬. કરીને વિચાર ભાઈ દુનિયામાં દેખી લેજે, ગાડી વાડી લાડી સહુ માયાની જંજાળ છે; ધનપતિ નરપતિ સુરપતિ સુખ સહુ, અજ્ઞાનથી માની લે છે મોહ્યા જીવ બાલ છે; શોધ કર બોધ કર

ચિત્તમાં ચતુર જન, પ્રમદાના પાસ માંહિ શાને પકડાય છે; જાગ જાગ જીવ જરા જ્ઞાનથી વિચારી જોને, નિત્ય એક ચેતન છે સત્ય સમજાય છે. ૯૭. જરૂર જરૂર જીવ જોને જરા અંતરમાં, અંતરના જ્ઞાન થકી દોષ સહુ જાય છે; શાતા શાતા વેદનીને સમભાવ વેદી લે જે, અંતરના જ્ઞાન થકી સમ ભાવથાય છે; શ્વાસને ઉચ્છ્વાસ માંહિ જીવન વહે છે જીવ, લોક કહે મોટો ત્હને ન્હાનો થઈ જાય છે; ધીનિધિ કહે છે એમ ચેતન તું ચેતી લેજે, જિનવાણી ગુણ ખાણી શરણ સદાય છે. ૯૮. અરે જીવ જરા ચિત્ત માંહે વિચારી જોને, જનમ મરણ દુઃખ શાને તેહ થાય છે; કર્મ છે કારણ તેનું કર્મનો વિનાશ કર, કર્મના દલિકરતા દ્વેષ થકી આય છે; રાગ અને દ્વેષ ભાવ કર્મના વિનાશ થકી, નાશ દ્રવ્ય કર્મ તણો પલકમાં થાય છે; જીવતા મરણ જેનું જીવતા તે જગ માંહિ, જાગ જાગ દિલ માંહિ ચતુર ચુકાય છે. ૯૯. અંતરના જ્ઞાન માટે ગુરુનું શરણ કર, ગુરુ-ગમ સેવનાથી સત્ય તો જણાય છે; જ્ઞાની ધ્યાની મુનીગુરૂ શરણ શરણ કર, ચેતન સ્વરુપ મુનિ કરૂણાથી પાય છે; જડમાં જગત સહુ જકડાણું જાણી લેઈ, સુખની તો આશા એક ચેતનામાં ધારજે; ધીનિધિ કહે છે એમ શિવ સુખ પામવાને, રાગને દ્વેષ દોય ચિત્ત-માંથી વારજે. ૧૦૦. લટપટ લટપટ ઝટપટ તજી જીવ, શુદ્ધ બુદ્ધ રૂપ ત્હારૂ સ્થિર ચિત્ત ધ્યાવજે; ફરી ફરી નહિં મળે સમય સુજાણ અરે, આત્માએ રહેલી શુદ્ધ બુદ્ધતાને પાવજે; અશુદ્ધ ચેતન તુંહિ ચાર ગતિ રૂપ છેજ, ચેતનની શુદ્ધતાથી ભેદ ભાવ જાય છે; સિદ્ધાંતનો સાર સત્ય સમજ ચેતન એજ, ધીનિધિ ચેતન પ્રભુ કોઈ જન પાય છે. ૧૦૧. જનની સમાન સહુ લલનાને માની લેજે, પર ધન પત્થર સમાન ચિત્ત ધારજે; પોતાના ચેતન સમ સહુ જીવ ગણી લેઈ, મન વચ કાયા થકી કોઇને ન મારજે; વંદક નિંદક પર ચિત્તને સમાનતાજ, અશુભ વિચાર થકી ચેતનને વારજે; ખેલી નિજ રૂપ માંહિ શુભ વીર થઈ જીવ, ભવોદધિ થકી ઝટ પોતાને તું તારજે. ૧૦૨. લપછપ ગપછપ તજીને ચેતન હવે, સ્થિર યોગ થકી એક આત-

મને ધ્યાવજે; પરમાં પ્રવેશ થકી ચિતડું ચંચળ થાય, માટે હિત શિખ હવે ધ્યાન માંહિ લાવજે; ભૂલી સહુ દુનિયાનું ભાન એક ધ્યાન થકી, સાધ્ય માંહિ સુરતાની લીનતા લગાડજે; ધીનિધિ કહે છે શુભ વીર થઈ જીવ હવે, વિજય વાજાં વેગથી વગાડજે. ૧૦૩. જ્ઞાન અને ક્રિયા થકી મોક્ષનો તો પંથ અહે, જરૂર સમય વેણુ દિલમાં વિચારજે; જિન વાણી સત્ય જાણી સદ્દહણા કર ભવી, રત્ન ત્રયી અહી જીવ પોતાને તું તારજે; અષ્ટ સિદ્ધિ નવ નિધિ રૂદ્ધિનો ભંડાર તુંહિ, અનંત અનંત જ્ઞેય જ્ઞાનથી જણાય છે; ધીનિધિ ચેતન ઝટ ચિત્ત માંહિ ચેતી લેજે, અનંત અનંત સુખ તુજમાં સમાય છે. ૧૦૪. પામીને મનુષ્ય ભવ પાપ કર્યા લાખો ગમે, તેની યાદી કરી જીવ પશ્ચાતાપ કીજીયે; હવેથી ન પાપ થાય એવું તો વર્તન રાખ, નિજમાં રમણુતાથી શિવ સુખ લીજીયે; ભૂલ્યો ત્યાંથી ફેર ગણુ હવેથી ન ભૂલ થાય, સ્મૃતિ એવી ખાતાં પીતાં ચાલતાં તું રાખજે; વિચારીને વેણુ બોલ વિવેકથી સત્ય તોલ, ધ્યાનામૃત સ્વાદ ભવિ પ્રેમ ધરી ચાખજે. ૧૦૫. ચેત અરે જીવ જરા ચિત્તમાં વિચારી જોને, જડમાં રમણુતાથી જડ જેવો થાય છે; મોતી ચારો હંસ ચરે વિષ્ટાથી ન પ્રેમ ધરે, અરે હંસ જીવ કેમ વિષ્ટામાં મૂંઝાય છે; જાતિ જીવ ત્હારી તેવી રીતિ તો અંતર રાખ, ચેતન સ્વરૂપ માંહિ ચેતના સમાવજે; ધીનિધિ ચેતન રૂપ પડ નહિ ભવ કૂપ, પરમ સ્વરૂપ માંહિ ચેતના રમાવજે. ૧૦૬. જડ અને જીવ દોય પરિણુમ્યાં પિંડ માંહિ, ભેદ જ્ઞાન દ્રષ્ટિ થકી ભિન્નતાને ધારજે; પય જળ મિલ્યાં હંસ ચંચુ થકી ભિન્ન કર, વિવેકથી જીવ હંસ કર્મને વિદારજે; કર્મનો સંયોગ તેનો અતિ જે વિયોગ થાય, સત્ય મોક્ષ દિલ માંહિ ચેતન વિચારજે; ચેતનનું રુપ જપે કર્મ તો અનંત ખપે, દર્શનની શુદ્ધતાથી સ્વરૂપ નિહારજે. ૧૦૭. દુનિયાના પ્રેમ ભાવ વિષના ભરેલા સહુ, જાણી જીવ શુદ્ધ પ્રેમ અંતરમાં ધારીયે; આધિ વ્યાધિ ઉપાધિથી ભરેલ ભવાબ્ધિ આતો, ચરણુના યાન થકી ચેતનને તારીયે; પોતે તો પોતાને કહું ચેત ઝટપટ અરે, વિતી

વેળા ફરી કદી લેશ નહિં આય છે; ધીનિધિ ચેતન હવે વાર ન લગાડ કોઈ, ખરા તો બપોરે ચૌટા માંહિ લૂંટાય છે. ૧૦૮. આશા ને અશાતા હોય વેદીનીના બંધ છેજ, બંધ માંહિ અંધ અને મોહિની સંબંધ છે; ધનની મોટાઇ એ તો મોહ મૂળ જાણુ અહો, જિન વાણી જાણ્યા વિનાં દેખતા તો અંધ છે; સુખ દુ:ખ સમભાવે જ્યારે તો વેદાય છેજ, ત્યારે સત્ય સુખનું તો ભાન ઠીક થાય છે; ધીનિધિ ચેતન પ્રભુ સેવના પમાય જ્યારે, ત્યારે જન્મ જરા ભય આધિ વ્યાધિ જાય છે. ૧૦૯. મહા દુ:ખદાઇ ભવ દાવાનળ જાળ માંહિ, પડયા દુ:ખ પામ્યા અને પાછાં કોઈ પામશે; ક્રોધ માન માયા લોભ માંહિ નથી સુખ લેશ, અંતરમાં સુખ આશ થકી સુખ જામશે; અથિર અચળ બાહ્ય વિષયમાં સુખ નહિ, નિત્ય સુખ અંતરમાં અનુભવી જાણશે; દ્રવ્ય ગુણ પર્યાયનું સ્વરૂપ સમજી જીવ, અનંત અખંડ ચિદ્દ્ઘન ચિત્ત આણશે. ૧૧૦. દેખી દેખી જુઓ ત્યારે દેખવાનું બાહ્ય નહિં, જાણી જાણી જાણો ભાઈ જાણવું અનંત છે; આદેય આદેય એ ચેતન આદેય સદા, શોધીને શોધીને જુઓ ચેતન હિસંત છે; જિનવરની કથિત સમય સમય સત્ય, સમકિત સુધારસ પાન સુખકાર છે; અમૂલ્ય સમયસુખ સમાધિમાં ગાળ જીવ, ધીનિધિ વિચાર સાર ધન્ય અવતાર છે. ૧૧૧.

શ્રી ચિદાનંદજી કૃત પુદ્ગલગીતા.

સંતો દેખીયેં બે, પરગટ પુદ્ગલ જાલ તમાસા. પુદ્ગલ ખાણો પુદ્ગલ પીણો, પુદ્ગલ હુંથી કાયા; વર્ણ ગંધ રસ ફરસ સહુ એ, પુદ્ગલ હુંકી માયા. સં૦ ૧. ખાન પાન પુદ્ગલ બનાવે, નહી પુદ્ગલ વિણુ કાય; વર્ણાદિક નહીં જીવમેં બે, દીનો ભેદ બતાય. સં૦ ૨. પુદ્ગલ કાળા નીળા રાતા, પીળા પુદ્ગલ હોય; ધવલા યુત એ પંચવરણ ગુણ, પુદ્ગલહુંકા જોય. સં૦ ૩. પુદ્ગલ વિણુ કાળા નહિ બે, નીલ રકત અરુ પીત; શ્વેત વર્ણ પુદ્ગલ બિના બે, ચેતનમેં નહી મીત. સં૦ ૪. સુરભિગંધ દુરગંધતા બે, પુદ્ગલહુંમેં હોય; પુદ્ગલકા પરસંગ વિના તે, જીવમાંહે નવિ

હોય. સં૦ ૫. પુદ્ગલ તીખા કડવા પુદ્ગલ, કુનિ કસાયલ કહીયેં; ખાટા મીઠા પુદ્ગલ કેરા, રસ પાંચુ સદ્દહીયેં. સં૦ ૬. શીત ઉષ્ણ અરૂ કાઠા કોમલ, હલુવા ભારી હોય; ચિકણા રૂખા આઠ ફરસ એ, પુદ્ગલહુમેં હોય. સં૦ ૭. પુદ્ગલથી ન્યારા સદા જે, જાણુ અફરસી જીવ; તાકા અનુભવ ભેદ જ્ઞાનથી, ગુરુગમ કરો સદીવ. સં૦ ૮. ક્રોધી માની માયી લોભી, પુદ્ગલ રાગે હોય; પુદ્ગલસંગ વિના ચેતન એ, શિવનાયક નિત જોય. સં૦ ૯. નર નારી નપુંસક વેદી, પુદ્ગલકે પરસંગ; જાણુ અવેદી સદા જીવ એ, પુદ્ગલ વિના અભંગ. સં૦ ૧૦. બુઢા બાલા તરુણ થયા તે પુદ્ગલકા સંગ ધાર; ત્રિહું અવસ્થા નહી જીવમેં, પુદ્ગલસંગ નિવાર. સં૦ ૧૧. જન્મ જરા મરણાદિક ચેતન, નાનાવિધ દુઃખ પાવે; પુદ્ગલ સંગ નિવારત તિણુ દિન, અજરામર હોય જાવે. સં૦ ૧૨. પુદ્ગલ રાગ કરી ચેતનકું, હોત કર્મકો બંધ; પુદ્ગલ રાગ વિસારત મનથી, નીરાગી નિર્બંધ. સં૦ ૧૩. મન વચ કાય જોગ પુદ્ગલથી, નિપજાવે નિતમેવ; પુદ્ગલ સંગ વિના અયોગી, થાય લહી નિજમેવ. સં૦ ૧૪. પુદ્ગલ પિંડ થકી નિપજાવે, ભલા ભયંકર રુપ; પુદ્ગલકા પરિહાર કિયાથી, હોવે આપ અરુપ. સં૦ ૧૫. પુદ્ગલ રાગી થઈ ધરત નિજ, દેહગેહથી નેહ; પુદ્ગલ રાગ ભાવ તજ દિલથી, છિનમેં હોત વિદેહ. સં૦ ૧૬. પુદ્ગલ પિંડ લોલુપી ચેતન, જગમેં રાંક કહાવે; પુદ્ગલ નેહ નિવાર પલકમેં, જગપતિ બિરુદ ધરાવે. સં૦ ૧૭. પુદ્ગલ મોહ પ્રસંગે ચેતન, ચઉગતિમેં ભટકે; પુદ્ગલ નેહે તજી શિવ જોતાં, સમયમાત્ર નહિં અટકે. સં૦ ૧૮. પુદ્ગલ રસ રાગી જગ ભટકત, કાલ અનંત ગમાયો; કાચી દોય ઘડીમેં નિજ ગુણ, રાગ તજી પ્રગટાયો. સં૦ ૧૯. પુદ્ગલ રાગે વાર અનંતી, તાત માત સુત થઈયા; કિસકા બેટા કિસકા બાબા, ભેદ સાચ જબ લહીયા. સં૦ ૨૦. પુદ્ગલ સંગ નાટક બહુ નટવત, કરતાં પાર ન પાયો; ભવ સ્થિતિ પરિપકવ થઈ તબ, સહેજે મારગ આયો. સં૦ ૨૧. પુદ્ગલ રાગે દેહાદિક નિજ, માન મિથ્યાત્વી સોય;

દેહ ગેહનો નેહ તજીને, સમ્યગ્ દ્રષ્ટિ હોય. સં૦ ૨૨. કાલ અનંત નિગોદ ધામમેં, પુદ્ગલ રાગે રહિયો; દુઃખ અનંત નરકાદિકથી તું, અધિક બહુવિધ સહિયો. સં૦ ૨૩. પાય અકામ નિર્જરાકો બલ, કિંચિત ઉંચો આયો; બાદરમાં પુદ્ગલ રસ વશથી, કાલ અસંખ ગમાયો. સં૦ ૨૪. લહી ક્ષયોપશમ મતિ-જ્ઞાનકો, પંચેંદ્રિય જબ લાધી; વિષયાસકત રાગ પુદ્ગલથી, ધારત નરક ગતિ સાધી. સં૦ ૨૫. તાડન મારન છેદન ભેદન, વેદન બહુ વિધ પાઈ; ક્ષેત્ર વેદના આદિ દઈને, વેદ ભેદ દરસાઈ. સં૦ ૨૬. પુદ્ગલ રાગેં નરક વેદના, વાર અનંતી વેદી; પુણ્ય સંયોગે નરભવ લાધો, અશુભ યુગલગતિ ભેદી. સં૦ ૨૭ અતિ દુર્લભ દેવનકું નરભવ, શ્રીજિનદેવ વખાણે; શ્રવણ સુણી તે વચય સુધારસ, ત્રાસ કેમ નવિ આણે. સં૦ ૨૮. વિષયાસકત રાગ પુદ્ગલકો, ધરિ નર જન્મ ગમાવે; કાગ ઉડાવણ કાજ વિપ્ર જિમ, ડાર મણિ પછતાવે. સં૦ ૨૯. દશ દ્રષ્ટાંતે દોહિલો નરભવ, જિનવર આગમ ભાખ્યો; પણ તિણકું કિમ ખબર પડે જિમ, કનક બીજ રસ ચાખ્યો. સં૦ ૩૦. હારત વૃથા અનોપમ નરભવ, ખેલ વષય રસ જૂઆ; પીછે પછ-તાવત મનમાંહી, જિમ સિંમલકા સૂઆ. સં૦ ૩૧. કોઈક નર ઈમિ વચન સુણીને, ધર્મથકી ચિત્ત લાવે; પણ જે પુદ્ગલ આનંદી તસ. સ્વર્ગ તણાં સુખ ભાવે. સં૦ ૩૨. સંજમ કેરાં ફલ શિવ સંપત, અલ્પમતિ નવિ જાણે; વિન જાણે નિયાણાં કરીને, ગજ તજ રાસભ આણે. સં૦ ૩૩. પૌદ્ગલિક સુખરસ રસિયાં નર, દેવનિધિ સુખ દેખે; પુણ્યહીન થયા દુર્ગતિ પામે, તે લેખાં નવિ લેખે. સં૦ ૩૪. દેવતણાં સુખ વાર અનંતી, જીવ જગતમેં પાયા; નિજ સુખ વિણ પુદ્ગલ સુખસેંતી, મન સંતોષ ન આયા. સં૦ ૩૫. પુદ્ગલ સુખ સેવત અહનિશ, મન ઇંદ્રિય ન ધ્રાવે; જિમ ધૃત મધુ આહુતિ દેતાં અગ્નિ શાંત નવિ થાવે. સં૦ ૩૬. જિમ જિમ અધિક વિષયસુખ સેવે, તિમ તિમ તૃષ્ણા દીપે; જિમ અપેય જલ પાન કીયાથી, તૃષ્ણા કહો કિમ છીપે. સં૦ ૩૭. પુદ્ગલિક સુખના અસ્વાદી, એક

મરમ નવિ જાણે; જિમ જાત્યંધ પુરૂષ દિનકરનું, તેજ નવિ પહિચાણે. સં૦ ૩૮. ઇંદ્રિય જનિત વિષયરસ સેવત, વર્त्तમાન સુખ ઠાણે; પણ કિંપાક તણાં ફલની પરે, નવિ વિપાક તસ જાણે. સં૦ ૩૯. ફલ કિંપાકથકી એકજ ભવ, પ્રાણ હરણ દુઃખ પાવે; ઇંદ્રિય જનિત વિષયરસ તે તો, ચિહું ગતિમેં ભરમાવે. સં૦ ૪૦. એહવું જાણિ વિષયસુખસેંતી, વિમુખ રૂપ નિત રહીયે; ત્રિકરણ યોગે શુદ્ધ ભાવધર, ભેદ યથારથ લહીયે. સં૦ ૪૧. પુણ્ય પાપ દોય સમ કરી જાણો, ભેદ ન જાણો કોઉ; જિમ બેડી કંચન લોઢાની, બંધનરૂપી દોઉ. સં૦ ૪૨. નલ બલ જલ જિમ દેખો સંતો, ઉંચા ચઢત આકાશ; પાછા ઢલિ ભૂમિ પડે તિમ, જાણો પુણ્ય પ્રકાશ. સં. ૪૩. જિમ સાણસી લોહનીરે, ક્ષણ પાણી ક્ષણ આગ; પાપ પુણ્યનો ઇણ વિધ નિશ્ચે, ફલ જાણો મહાભાગ. સં૦ ૪૪. કંપ રોગમેં વર્त्त-માન દુઃખ, અકરમાંહિ આગામી; ઇણવિધ દોઉ દુઃખના કારણ, ભાખે અંતરજામી. સં૦ ૪૫. કોઉ કૂપમેં પડિ મુવે જિમ, કોઉ ગિરિ ઝંપા ખાય; મરણ બે સરિખા જાણિયેં પણ, ભેદ દોઉ કહેવાય. સં૦. ૪૬. પુણ્ય પાપ પુદ્ગલ દશા ઇમિ, જે જાણે સમ તુલ; શુભ કિરિયા ફલ નવિ ચાહે એ, જાણ અધ્યાતમ મૂલ. સં૦ ૪૭. શુભકિરિયા આચરણ આચરે, ધરે ન મમતા ભાવ; નુતન બંધ હોય નહી ઇણ વિધ, પ્રથમ આરિ શિર ઘાવ. સં૦ ૪૮. વાર અનંત ચૂકીયા ચેતન, ઇણ અવસર મત ચૂક; માર નીશાના મોહરાયકી, છાતીમેં મત ઊક. સં૦ ૪૯. નદી ગોલ પાષણ ન્યાય કરી, દુર્લભ અવસર પાયો; ચિંતામણી તજ કાચ સકલ સમ, પુદ્ગલથી લોભાયો. સં૦ ૫૦. પરવસતા દુઃખ પાવત, ચેતન પુદ્ગલથી લોભાય; ભ્રમ આરોપિત બંધ વિચારત, મરકટ મૂઠી ન્યાય. સં૦ ૫૧. પુદ્ગલ રાગ ભાવથી ચેતન, થિર સરૂપ નવિ હોત; ચિહું ગતિમાં ભટકત નિશ દિન ઇમ, જિમ ભમરિ બિચ પોત. સં૦ ૫૨. જડલક્ષણ પરગટ જે

પુદ્ગલ, તાસ મર્મ નવિ જાણે; મદિરાપાન છકયો જિમ મદ્યપ, સ્વપર નવિ પીછાણે. સં૦ ૫૩. જીવ અરુપી રૂપ ધરત તે, પરપરણુતી પરસંગ; વજ્રરત્નમાં ડંક યોગ જિમ, દ્રશિંત નાનારંગ. સં૦ ૫૪. નિજગુણ ત્યાગ રાગ પરથી થિર, ગહત અશુભદલ થોક; શુદ્ધ રૂધિર તજ ગંધો લોહી, પાન કરત જિમ જોક. સં૦ ૫૫. જડ પુદ્ગલ ચેતનકું જગમેં, નાના નાચ નચાવે; છાલી ખાત વાઘકું ચારો, એ અચરિજ મન આવે. સં૦ ૫૬. જ્ઞાન અનંત જીવનો નિજગુણ, તે પુદ્ગલ આવરિયો; જે અનંત શક્તિનો નાયક, તે ઇણુ કાયર કરિયો. સં૦ ૫૭. ચેતનકુ પુદ્ગલ યે નિશ દિન, નાનાવિધ દુઃખ ઘાલે; પણ પિંજરગત નાહરની પરે, જોર કછુ નવિ ચાલે. સં૦ ૫૮. ઇતને પરભી જો ચેતનકું, પુદ્ગલ સંગ સોહાવે; રોગી નર જિમ કુપથ કરીને, મનમાં હર્ષિત થાવે. સં૦ ૫૯. જાત્યપાત્ય કુલ ન્યાત ન જાકું, નામ ગામ નવિ કોઇ; પુદ્ગલ સંગત નામ ધરાવત, નિજગુણ સઘલો ખોઇ. સં૦ ૬૦. પુદ્ગલકે વસ હાલત ચાલત, પુદ્ગલકે વસ બોલે; કહુંક બેઠા ટકટક જૂએ, કહુંક નયણુ ન ખોલે. સં૦ ૬૧. મન ગમતા કહું ભોગ ભોગવે, સુખ સજ્યામેં સોવે; કહુંક ભુખ્યા તરસ્યા બહાર, પડયા ગલીમેં રોવે. સં૦ ૬૨. પુદ્ગલ વશ એકેંદ્રિક બહુ, પંચેંદ્રી પણ પાવે; લેશ્યાવંત જીવ એ જગમેં, પુદ્ગલ સંઘ કહાવે. સં૦ ૬૩. ચઉદે ગુણથાનક મારગણા, પુદ્ગલ સંગે જાણો; પુદ્ગલ ભાવ વિના ચેતનમેં, ભેદ ભાવ નવિ આણો. સં૦ ૬૪. પાણીમાંહે ગલે જે વસ્તુ, જલે અગનિ સંયોગ; પુદ્ગલપિંડ જાણુ તે ચેતન, ત્યાગ હરખ અરૂ સોગ. સં૦ ૬૫. છાયા આકૃતિ તેજ દ્યુતિ સહુ, પુદ્ગલકી પરજાય; સડન પડન વિધ્વંસ ધર્મ એ, પુદ્ગલકો કહેવાય. સં૦ ૬૬. મલ્યા પિંડ જેહને બંધે બે, કાલેં વિખેરી જાય; ચરમ નયણુ કરી દેખીયેં તે, સહુ પુદ્ગલ કહેવાય. સં૦ ૬૭. ચૌદેરાજ લોક ઘૃતઘટ જિમ, પુદ્ગલ દ્રવ્યેં ભરિયા; ખંધ દેશ પરદેશ ભેદ તસ, પર માણુ જિન કરિયા. સં૦ ૬૮. નિત્ય અનિત્યાદિક જે અંતર, પક્ષ

સમાન વિશેષ; સ્યાદ્વાદ સમજણની શૈલી, જિનવાણીમેં દેખ. સં૦ ૬૯. પૂરણ ગલન ધર્મથી પુદ્ગલ, નામ જિણંદ વખાણે; કેવલ વિણ પરજાય અનંતી, ચાર જ્ઞાન નવિ જાણે. સં૦ ૭૦. શુભથી અશુભ અશુભથી જે શુભ, મૂલ સ્વભાવે થાય; ધર્મપાલ ટણ પુદ્ગલનો ક્રમ, સતગુરૂ દીયો બતાય. સં૦ ૭૧. અષ્ટવર્ગણા પુદ્ગલ કેરી, પામી તાસ સંયોગ; ભયો જીવકું એમ અનાદી, બંધણરુપી રોગ. સં૦ ૭૨. ગહત વરગણા શુભ પુદ્ગલકી, શુભ પરિણામેં જીવ; અશુભ અશુભ પરિણામ યોગથી, જાણો એમ સદીવ. સં૦ ૭૩. શુભ સંયોગે પુણ્ય સંચવે, અશુભ યોગથી પાપ; લહત વિશુદ્ધભાવ જબ ચેતન, સમજે આપો આપ. સં૦ ૭૪. તીન ભુવનમેં દેખીયે સહુ, પુદ્ગલકા વિવહાર; પુદ્ગલ વિણ કોઉ સિદ્ધ રૂપમેં, દરસન નહિ વિકાર. સં૦ ૭૫. પુદ્ગલ હુંકે મહેલ માલીયે, પુદ્ગલહુંકી સેજ; પુદ્ગલ પિંડ નારકો તેથી સુખ વિલસત ધરિ હેજ. સં૦ ૭૬. પુદ્ગલ પિંડ ધારકે ચેતન, ભૂપતિ નામ ધરાવે; પુદ્ગલબલથી પુદ્ગલ ઉપર, અહનિશ હુકુમ ચલાવે. સં૦ ૭૭. પુદ્ગલહુંકે વસ્ત્ર આભૂષણ, તેથી ભૂષિત કાયા; પુદ્ગલહુંકા ચામર છત્ર સિંહાસન અજબ બનાયા. સં૦ ૭૮. પુદ્ગલહુંકા કિલા કોટ અરૂ, પુદ્ગલહુંકી ખાઈ; પુદ્ગલ હુંકા દારુ ગોલા, રચ પચ તોપ બણાઈ. સં૦ ૭૯. પરપુદ્ગલ રાગી થઈ ચેતન કરત મહા સંગ્રામ; છલ બલ કલ કરી એમ ચિંતવે, રાખું અપાણું નામ. સં૦ ૮૦ રૂદ્ધિસિદ્ધિ બંકે ગઢ તોડી, જોડી અગમ અપાર; પણ તે પુદ્ગલ દ્રવ્ય સ્વભાવે, વિણસત લગે ન વાર. સં૦ ૮૧. પુદ્ગલકે સંયોગ વિયોગે, હરખ શોક ચિત્ત ધારે; અથિર વસ્તુ થિર હોઈ કહો કિમ, ઈણિવિધ નહીય વિચારે. સં૦ ૮૨. જા તનકો મન ગર્વ ધરત હે, છિન છિન રૂપનિહાર; તેતો પુદ્ગલ પિંડ પલકમેં, જલ બલ હોવે છાર. સં૦ ૮૩. ઇણ વિધ જ્ઞાન હીયેમેં ધારી, ગર્વ ન કીજે મિત્ત; અથિર સ્વભાવ જાણ પુદ્ગલકો, તજો અનાદી રીત. સં૦ ૮૪. પરમાતમથી નેહ નિરંતર, લાવો ત્રિકરણ શુદ્ધ

પાવે ગુરુગમ જ્ઞાન સુધારસ, પૂરવપર અવિરુદ્ધ. સં૦ ૮૫. જ્ઞાન ભાન પૂરણ ઘટ અંતર, થયા જિહાં પરગાસ; મોહ નિસાચર તાસ તેજ લખ, નાઠા થઈ ઉદાસ. સં૦ ૮૬. ભેદ જ્ઞાન અંતર દૃગધારી, પરિહર પુદ્ગલ જાલ; ખીરનીરકી ભીન્નતા જિમ, છિનમેં કરત મરાલ. સં૦ ૮૭. એહવા ભેદ લખી પુદ્ગલકા, મન સંતોષ ધરીજે; હાણુ લાભ સુખ દુઃખ અવસરમેં, હર્ષ શોક નવિ કીજે. સં૦ ૮૮. જો ઉપજે સો તું નહિ અરૂ, વિણસે સોતું નાહિ; તું તો અચલ અકલ અવિનાશિ, સમજ દેખે દિલમાંહિ. સં૦ ૮૯. તન મન વચન પણે જે પુદ્ગલ, વાર અનંતી ધાર્યા; વમ્યા આહાર અજ્ઞાન ગહલથી, ફિર ફિર લાગત પ્યારા. સં૦ ૯૦. ધન્ય ધન્ય જગમેં તે પ્રાણી, જે નિત રહત ઉદાસ; શુદ્ધ વિવેક હીયેમેં ધારી, કરે ન પરકી આશા. સં૦ ૯૧. ધન્ય ધન્ય જગમાં તે પ્રાણી, જે ઘટ સમતા આણે; વાદવિવાદ હીયે નવિ ધારે, પરમારથ પંથ જાણે. સં૦ ૯૨. ધન્ય ધન્ય જગમાં તે પ્રાણી, જે ગુરૂ વચન વિચારે; અષ્ટદયાના મર્મ લહીને, આતમ કાજ સુધારે. સં૦ ૯૩. ધન્ય ધન્ય જગમાં તે પ્રાણી, જેહ પ્રતિજ્ઞા ધારે; પ્રાણ જાય પણ ધર્મ ન મૂકે, શુદ્ધ વચન અનુસારે. સં૦ ૯૪. ઇમ વિવેક હિરિદેમેં ધારી, સ્વપર ભાવ વિચારો, કાયા જીવ જ્ઞાનદૃગ દેખત, અહિ કચુંકી જિમ ન્યારો. સં૦ ૯૫. ગર્ભાદિક દુઃખ વાર અનંતી, પુદ્ગલ સંગે પાયે; પુદ્ગલ સંઘ નિવાર પલકમેં, અજરાગ મર કહવાયે. સં૦ ૯૬. રાગ ભાવ ધારત પુદ્ગલથી. જે અવિવેકી જીવ; પાય વિવેક રાગ તજી ચેતન, બંધણુ વિગત સદીવ. સં૦ ૯૭. કર્મ બંધનો હેતુ જીવકું, રાગ દ્વેષ જિન ભાખે; તજી રાગ અરૂ રોષ હિયેથી, અનુભવ રસ કોઉ ચાખે. સં૦ ૯૮. પુદ્ગલ સંગ વિના ચેતનમેં, કર્મ કલંક ન કોય; જીમ વાયુ સંયોગ વિના જલ, માંહી તરંગ ન હોય. સં૦ ૯૯. જીવ અજીવ તત્ત્વ ત્રિભુનવમેં, યુગલ જિનેશ્વર ભાખે; અપર તત્ત્વ જે સમ રહે તે, સંયોગિક જિન દાખે. સં૦ ૧૦૦. ગુણ પર્યાય દ્રવ્ય હોઉકે, જુએ જુએ દરસાયે;

એ સમજણુ જિણકે હિય ઉતરી, તેતો નિજ ઘર આયે. સં૦ ૧૦૧. ભેદ પંચશત અધિક તિરેશઠ, જીવ તણા જે કહીયે; તે પુદ્ગલ સંયોગ થકી સહુ, વ્યવહારેં સરદહીયે. સં૦ ૧૦૨. નિહચે નય ચિદ્રુપ દ્રવ્યમેં, ભેદ ભાવ નહિ કોય; બંધ અબંધકતા નય પખથી, ઇણ વિધ જાણો હોય. સં૦ ૧૦૩. ભેદ પંચશત ત્રીશ અધિક, રુપી પુદ્ગલકે જાણો; ત્રીસ અરુપી દ્રવ્ય તણે જિન આગમથી મન આણો. સં૦ ૧૦૪. પુદ્ગલ ભેદ ભાવ ઇમ જાણી, પરપખ રાગ નિવારો; શુદ્ધ રમણુતા રૂપ બોધ, અંતર્ગત સદા વિચારો. સં૦ ૧૦૫. રુપ રુપ રૂપાંતર જાણી, આણી અતુલ વિવેક; તદ્ગત લેશ લીનતા ધારે, સો જ્ઞાતા અતિરેક. સં૦ ૧૦૬. ધાર લીનતા લવલવ લાઇ, ચપલભાવ વિસરાઇ; આવાગમન નહી જિણ થાનક, રહિયેં તિહાં સમાઇ. સં૦ ૧૦૭. બાલ ખ્યાલ રચિયો એ અનુપમ, અલ્પમતિ અનુસાર; બાલ જીવકું અતિ ઉપગારી, ચિદાનંદ સુખકાર. સં૦ ૧૦૮.

છત્રીશી સંગ્રહ.

૧. ત્રિષષ્ઠિ શલાખા છત્રીશી (ચોપાઇની દેશી)

પ્રહ સમે પ્રણમુ સરસતીમાય, વલી સહગુરૂને લાગું પાય; ત્રેસઠ શિલાકાનાં કહુ નામ, નામ જપંતા સીઝે કામ. ૧. પ્રથમ ચોવિશ તીર્થંકર જાણુ, તેહ તણે હું કરીશ પ્રણામ; રીખભ અજીતને સંભવ સ્વામ, ચોથા અભિનંદન અભિરામ. ૨. સુમતી પદ્મ પ્રભુ પૂરે આસ, સુપાર્શ્વ ચંદ્રપ્રભુ દે સુખવાસ; સુવિધી શિતલને શ્રેયાંસનાથ, એ છે સાચા શિવપુર સાથ. ૩. વાસુપુજ્યજિન વિમળ અનંત, ધર્મ શાંતી કુંથુ અરિહંત; અર મલ્લી મુનિસુવ્રત સ્વામ, એહથી લહિયે મુક્તિ સુ ઠામ. ૪. નમીનાથ નેમીસર દેવ, જસ સુરનરનીત સારે સેવ; પાર્શ્વનાથ મહાવીર પ્રસિદ્ધ, તુઠા આપે અવિચળ રિદ્ધ. ૫. ચોરાશી બહુતેર સાઠ પચાસ, ચાલીશ ત્રીશ વીશ દશ ખાસ; બે લાખ એક લાખ પૂરવ સવી જાણુ, ચોરાશી બહુતેર સાઠ પ્રમાણ. ૬. ત્રીશ દશ

એક લાખનું માન, વર્ષાયુ શાંતિ તાઇ વખાણ; પંચાણું ચુલસી પંચાવન ત્રીશ, દશ એક અઢીશે મ્હોતેર કરીશ. ૭. ધણુશય પંચને સાડાચાર, ચાર શાર્ધત્રણ ત્રણુશે અઢીશે ધાર; દોસત શાર્ધસત ને સત એક, આગે દશ દશ ઊણા પચાશે છેક. ૮. ત્યાંથી પંચ પંચ ઉણા ગણીએ એમ, દસ ધનુષ સુધી પ્રભુ જાણો નેમ; હવે નવને સાત હાથ પ્રમાણ, અનુક્રમે પાસને વીરનું જાણ. ૯. એમ સવિ જિનને આયુ તનુમાન, જાણી કરો પ્રભુનું ગુણગાન; જિનનું જ્ઞાન ધ્યાન બહુમાન, કરતા લહીએ અવિચલ ધાન. ૧૦. હવે નામ ચક્રવર્તિ તણાં, બાર ચક્રી જે શાસ્ત્રે ભણ્યાં; પહેલો ચક્રી ભરત નરેશ, સુખે સાધ્યા જીણે ખટ ખંડ દેશ. ૧૧. બીજો સગર નામે ભૂપાલ, ત્રીજો મઘવરાય સુવિશાલ; ચોથો કહીયે સનત કુમાર, દેવ પદવી પામ્યા છે સાર. ૧૨. શાંતિ કુંથુ અર ત્રણ રાય, તીર્થંકર પણ પદ કહેવાય; સંભૂમ આઠમો ચક્રી થયો, અતી લોભે કરી નરકે ગયો. ૧૩. મહાપદ્મ રાય બુદ્ધિ નિધાન, હરિષેણ દશમો રાજાન; અગ્યારમો જય નામ નરેશ, બારમો બ્રહ્મદત્ત ચક્રેશ. ૧૪. એ બારે ચક્રીસર કહ્યા, સુત્ર સિદ્ધાંત થકી મેં લહ્યા; તનુ શત પંચ અને સાડાચાર, બેતાલી એકતાલી પર અર્ધા વિચાર. ૧૫. ચાલીસ પણતીસ તીશ અઠ્ઠાવીશ, વીશ પન્નર બાર અને સાત ગણીશ; ધનુષ માન સાવ ચક્રી તણાં, અનુક્રમ લેહેજો તસ નામનાં. ૧૬. ચોરાશી બોહોંતેર પૂરવ લાખ; પાંચ ત્રણ વલી એક લાખ; પચાણુ ચોરાશી સાઠ અને ત્રીશ, દશ ત્રણ હજાર સાત સાત લહીશ. ૧૭. આયુમાન ચક્રીનાં ભણ્યાં, રિષભ અજિતવારે પહેલા બે સુણ્યાં; ધર્મનાથ વારે મઘવા સનત, શાંતિ કુંથુ અર દો પદવી લહત. ૧૮. અરનાથ પછી સંભૂમ ચક્રીશ, મુનિસુવ્રત વારે મહાપદ્મ જગીશ; નમિનાથ વારે હરિષેણને જય, શ્રીનેમવારે બ્રહ્મદત્તનો વિલય. ૧૯. હવે વાસુદેવ કહું નવ નામ, ત્રણ ખંડ જેણે જીત્યા ઠામ; વીર જીવ પ્રથમ ત્રિપૃષ્ટ, બીજો નૃપ જાણો દ્વિપૃષ્ટ. ૨૦. સ્વયંભુ પુરુષોત્તમ મહારાય, પુરુષસિંહ પુરુષ પુંડરીક રાય; દત્ત નારાયણ કૃષ્ણ નરેશ, એ નવ હવે બળદેવ

વિશેષ. ૨૧. અચલ વિજય ભદ્ર સુપ્રભ ભૂપ, સુદર્શન આનંદ નંદન રૂપ; પદ્મ રામ એ નવ બળદેવ, પ્રતિશત્રુ નવ પ્રતિ વાસુદેવ. ૨૨. અશ્વ ગ્રીવ તારક રાજેંદ્ર, મેરક મધુ નિશુંભ બલેંદ્ર; પ્રલ્હાદને રાવણ જરાસંઘ, જીત્યા ચક્ર બલે તસ સંઘ. ૨૩, તનુ એંસી સિતેર સાઠ પચાસ, પિસ્તાલી ઓગણત્રીસ છવીસ ખાસ; સોલ દશ હરિનું તન માન, તેહથી બળદેવ વિશેષ કંઇ જાણ. ૨૪. હરિ પરે પ્રતિહરિનું ધાર, હવે તસ આયુષમાન વિચાર; લાખ ચોરાશી બહોંતેર સઠ, ત્રીસ દસ લક્ષ સહસ પાંસઠ. ૨૫. છપ્પન બાર ને એક હજાર, અનુક્રમે એ હરિ આય નિરધાર; તેમ પ્રતિહરિનું જાણ સમાન, બળદેવનું હરિથી વિશેષ પ્રમાણ. ૨૬. શ્રી શ્રેયાંસથી ધર્મજિન દેવ, વારે પ્રથમ પાંચ વાસુદેવ; છઠો સાતમો શ્રી અરજિન સમે, મુનિસુવ્રત વારે લખમણજી ગમે. ૨૭. શ્રી નેમ વારે કૃષ્ણને જાણ, પ્રતિહરિ બળદેવ બમકાલે વખાણ; ત્રેસઠ સંખ્યા પદવી કહી, માતા સાઠ તે ગ્રંથે લહી. ૨૮. પિતા બાવનને સાઠ શરીર, ઓગણસાઠ જીવ મહાવીર; પંચ વરણ તીર્થંકર જાણ, ચક્રી સોવન વાત વખાણ. ૨૯. વાસુદેવ નવ શામળવાન, ઉજ્જવલ તનુ બળદેવ પ્રધાન; તીર્થંકર મુક્તિ પદ વર્યા, આઠ ચક્રી સાથે સંચર્યા. ૩૦. બળદેવ આઠ વલી તેની સાથ, શિવપદ લીધું હાથોહાથ; મઘવા સનત કુમાર સુરલોક, ત્રીજે સુખ વિલસે ગત શોક. ૩૧. નવમો બળદેવ બ્રહ્મ નિવાસ, વાસુદેવ સહુ અધોગતિ વાસ; અષ્ટમો બારમો ચક્રી સાથ, પ્રતિ વાસુદેવ સમા નર નાથ. ૩૨. સુરવર સુખ સાતા ભોગવી, નારકી દુઃખ વ્યથા અનુભવી; અનુક્રમે કર્મ સૈન્ય જય કરી, નરવર ચતુરંગી સુખ વરી. ૩૩. સદગુરુ જોગે ક્ષાયિક ભાવ, દર્શન જ્ઞાન ભવોદધિ નાવ; આરોહિ શિવ મંદિર વિષે, અનંત ચતુષ્ટય તવ ઉલ્લસે. ૩૪. લેશે અક્ષય પદ નિર્વાણ, સિદ્ધ સર્વે મુજ દ્યો કલ્યાણ; ઉત્તમ નામ જપો નરનાર, સ્વરુપચંદ લહે જય જયકાર. ૩૫. ત્રિષષ્ઠિ શલાકા છત્રીશી, સ્મરણાર્થે કહી મન ઉલ્લસિ; ઉત્તમ ગુણ સંભારે જેહ, ઉત્તમતા વાધે તસ દેહ. ૩૬.

૨. શ્રી ચિદાનંદજી કૃત પરમાત્મ છત્રીશી. (દુહા)

પરમ દેવ પરમાતમા, પરમ જ્યોતિ જગદીશ; પરમ ભાવ ઉર આનકે, પ્રણમત હું નિસ દીસ. ૧. એક જ્યું ચેતન દ્રવ્યહૈ, તામેં તિન પ્રકાર; બહિરાતમ અંતર કહ્યો, પરમાતમ પદ સાર. ૨. બહિરાતમ તાકું કહે, લખે ન બ્રહ્મ સ્વરૂપ; મગન રહે પર દ્રવ્યહે, મિથ્યાવંત અનુપ. ૩. અંતર આતમ જીવસોં, સમ્યક્ દ્રષ્ટિ હોય; ચોથે અરૂ પુનિ બારમે, ગુણુ થાનક લોં સોય. ૪. પરમાતમ પદ બ્રહ્મકો, પ્રગટયો શુદ્ધ સ્વભાવ; લોકાલોક પ્રમાણુ સબ, ઝલકે તિનમેં આય. ૫. બહિર આતમ ભાવ તજ, અંતર આતમ હોય; પરમાતમ પદ ભજ તુંહે, પરમાતમ વહે સોય. ૬. પરમાતમ સોઇ આતમા, અવર ન દુજો કોય; પરમાતકું ધ્યાવતે, એહ પરમાતમ હોય. ૭. પરમાતમ એહ બ્રહ્મહે, પરમ જ્યોતિ જગદીસ; પરસુ ભિન્ન નિહારીયેં, જોઇ અલખ સોઇ ઇસ. ૮. જે પરમાતમ સિદ્ધમેં, સોહી આતમ માંહિ; મોહ મયલ દ્રગ લગ રહ્યો, તામેં સુજત નાંહિ. ૯. મોહ મયલ રાગાદિકે, જા છિન કીજે નાસ; તા છિન એહ પરમાતમા, આપહી લહે પ્રકાશ. ૧૦ આતમ સો પરમાતમા. પરમાતમ સોઇ સિદ્ધ; બિચકી દુવિધા મિટ ગઇ, પ્રગટ ભઇ નિજ રિદ્ધ. ૧૧. મેંહિ સિદ્ધ પરમાતમા, મેંહિ આતમરામ; મેંહિ ધ્યાતા ધ્યેયકો, ચેતન મેરો નામ. ૧૨. મેંહિ અનંત સુખકો ધની, સુખમેં મોહિ સોહાય; અવિનાશી આણુંદમય, સોહં ત્રિભુવન રાય. ૧૩. શુદ્ધ હમારો રુપહે, શોભિત સિદ્ધ સમાન; ગુણ અનંત કરી સંયુત, ચિદાનંદ ભગવાન. ૧૪. જેસે શિવપે તહિ વસે, તેસે યા તન માંહિ; નિશ્ચય દ્રષ્ટિ નિહારતાં, ફેર રંચ કછુ નાંહિ. ૧૫. કરમ ન કે સંજોગ તેં, ભએ તીન પ્રકાર, એક આતમ દ્રવ્યકું, કર્મ નટાવણુ હાર. ૧૬. કર્મ સંઘાતેં અનાદિકે, જોર ન કછુ બસાય; પાઇ કલા વિવેકકી, રાગ દ્વેષ છિન જાય. ૧૭. કરમનકી જર રાગહે, રાગ જરે જર જાય; પરમ હોત પરમાતમા, ભાઇ સુગમ ઉપાય. ૧૮. કાહેકુ ભટકત ફિરે, સિદ્ધ હોનકે કાજ; રાગ દ્વેષકું ત્યાગ દે, ભાઇ સુગમ ઇલાજ. ૧૯. પર-

માતમ પદકો ધની, રંક ભયો વિલ લાય; રાગ દ્વેષકી પ્રીતિ સોં, જન્મ અકારથ જાય. ૨૦. રાગ દ્વેષકી પ્રીતિ તુમ, ભૂલે કરો જન રંચ; પરમાતમ પદ ઢાંકકે, તુમહિ કિયે તિરયંચ. ૨૧. તપ જપ સંજમ સબ ભલે, રાગ દ્વેષ જો નાંહિ; રાગ દ્વેષ કે જાગતે, એ સબ ભએ જાંહિ. ૨૨. રાગ દ્વેષકે નાસતે, પરમાતમ પરકાસ; રાગ દ્વેષકે ભાસતે, પરમાતમ પદનાસ. ૨૩. જો પરમાતમ પદ ચહે, તો તું રાગ નિવાર; દેખી સંજોગ સામીકો, અપને હિયે બિચાર. ૨૪. લાખ બાતકી બાત યહ, તોકું દેઇ બતાય; જો પરમાતમ પદ ચહે, રાગ દ્વેષ તજ ભાય. ૨૫. રાગ દ્વેષ ત્યાગે બિનુ, પરમાતમ પદ નાંહિ; કોટિ કોટિ તપ જપ કરે, સબ આકારથ જાય. ૨૬. દોષ આતમકું યહ, રાગ દ્વેષકો સંગ; જેસે પાસ મજિઠમેં, વસ્ત્ર ઓરહિ રંગ. ૨૭. તેસે આતમ દ્રવ્યકું, રાગ દ્વેષકે પાસ; કર્મ રંગ લાગત રહે, કેસે લહે પ્રકાશ. ૨૮. ઇણુ કરમનકો જીતવો, કઠીન બાત હે વીર; જર ખોદે બિનું નહિ મિટે, દુષ્ટ જાત બે પીર. ૨૯. લલ્લો પતોકે કીયે, એ મિટવે કે નાંહિ; ધ્યાન અગની પરકાશકે, હોમ દેહિ તે માંહિ. ૩૦, જ્યું દારૂકે ગંજકું, નર નહિ શકે ઉઠાય; તનક આગ સંજોગ તે, છિન એકમેં ઉડ જાય. ૩૧. દેહ સહિત પરમાતમા, એહ અચરીજકી બાત; રાગ દ્વેષકે ત્યાગ તેં, કર્મ શક્તિ જરી જાત. ૩૨. પરમાતમકે ભેદ દ્રય, નિકલ સકલ પરવાન; સુખ અનંતમેં એકસેં, કહેવે કે દ્રવ્ય થાન. ૩૩. ભાઇ એહ પરમાતમા, સોહે તુમ યેં યાહિ; અપણી શક્તિ સંભારકે, લિખાવત દે તાંહિ. ૩૪. રાગ દ્વેષકું ત્યાગ કે, ધરી પરમાતમ ધ્યાન; યું પાવે સુખ શાશ્વત, ભાઇ ઇમ કલ્યાણ. ૩૫. પરમાતમ છત્રીશીકો, પઢિયો પ્રીતિ સંભાર; ચિદાનંદ તુમ પ્રતિ લખી, આતમકે ઉદ્ધાર. ૩૬.

૩. ચિદાનંદજી કૃત હિત શિક્ષા (દુહા)

અવસર નિકટ મરણ તણો, જબ જાણે બુધ હોય; તબ વિશેષ સાધન કરો, સાવધાન અતિ હોય. ૧. ધર્મ અર્થ અરૂ કામ શિવ, સાધન જગમેં ચાર; વ્યવહારે વ્યવહાર લખ, નિહચે

નિજ ગુણ ધાર. ૨. મૂરખ કુલ આચારકું, જાણુત ધરમ સદીવ; વસ્તુ સ્વભાવ ધરમ શુદ્ધ, કહત અનુભવી જીવ. ૩. ખેહ ખજાનાકું અરથ, કહત અજ્ઞાની જીહ; કહત દ્રવ્ય દરસાવકું, અર્થ સુજ્ઞાની બીહ. ૪. દંપતિ રતિક્રીડા પ્રત્યે, કહત દુર્મતિ કામ; કામ ચિત્ત અભિલાષકૂં, કહત સુમતિ ગુણ ધામ. ૫. ઈંદ્ર લોકકુ કહત શિવ, જે આગમ દ્રગ હીણ; બંધ અભાવ અચલ ગતિ, ભાખત નિત પરવીન. ૬. ઈમિ અધ્યાતમ પદ લખી, કરત સાધના જેહ; ચિદાનંદ નિજ ધર્મનો, અનુભવ પાવે તેહ. ૭. સમય માત્ર પરમાદ નિત, ધર્મ સાધના માંહિ; અથિર રૂપ સંસાર લિખ, રે નર કરિયે નાંહિ. ૮. છીજત છિન છિન આઉખો, અંજલિ જલ જીમ મીત; કાલ ચક્ર માથે ભમત, સોવત કહા અભીત. ૯. તન ધન જોબન કારિમા, સંધ્યા રાગ સમાન; સકલ પદારથ જગતમેં, સુપન રુપ ચિત્ત જાન. ૧૦ મેરા મેરા મત કરે, તેરા હે નહિ કોય; ચિદાનંદ પરિવારકા, મેલા હે દિન દોય. ૧૧. એસા ભાવ નિહારી નિત, કીજેં જ્ઞાન વિચાર; મિટે ન જ્ઞાન વિચાર બિન, અંતર ભાવ વિકાર. ૧૨. જ્ઞાન રવિ વૈરાગ જસ, હીરદે ચંદ સમાન; તાસ નિકટ કહો કિમ રહે, મિથ્યાતમ દુઃખ ખાન. ૧૩. આપ આપણુ રૂપમેં, મગન મમત મલ ખોય; રહે નિરંતર સમ રસી, તાસ બંધ નવિ કોય. ૧૪. પર પરિણતિ પર સંગસું; ઉપજત વિણ્ સત જીવ; મિટયો મોહ પર ભાવક, અચલ અબાધિત શિવ. ૧૫. જૈસે કંચુક ત્યાગથી, વિણસત નહી ભુયંગ; દેહ ત્યાગથી જીવ પણ, તૈસે રહત અભંગ. ૧૬. જો ઉપજે સો તું નહી, વિણસત તે પણ નાંહિ; છોટા મોટા તું નહી, સમજ દેખ દિલ માંહિ. ૧૭. વરણ ભાતિ તોમેં નહી, જાત પાત કુલ રેખ; રાવ રંક તું હૈ નહી, નહી બાબા નહી ભેખ. ૧૮. તું સહુમેં સહુથી સદા, ન્યારા અલખ સરૂપ; અકથ કથા તેરી મહા, ચિદાનંદ ચિદ્રુપ. ૧૯. જન્મ મરણ જીહાં હૈ નહી, ઇત ભિત લવલેશ; નહીં શિર આણ નરિંદકી, સોહી આપણા દેશ. ૨૦ વિનાશિ પુદ્ગલ દશા, અવિનાશી તુ આપ; આપા આપ વિચારતાં

મિટે પુન્ય અરૂ પાપ. ૨૧. બેડી લોહ કનક મયી, પાપ પુન્ય યુગ જાણ; દોઉથી ન્યારા સદા, નિજ સરૂપ પહિછાણ. ૨૨. જુગલ ગતિ શુભ પુણ્યથી, છતર પાપથી જોય; ચારૂં ગતિ નિવારીયેં, તબ પંચમ ગતિ હોય. ૨૩. પંચમ ગતિ વિણ જીવકું, સુખ તિહું લોક મજાર; ચિદાનંદ નવિ જાણજો, એ મહોટા નિરધાર. ૨૪. ઇમ વિચાર હીરદે કરત, જ્ઞાન ધ્યાન રસ લીન; નિરવિકલ્પ રસ અનુભવી, વિકલ્પતા હોય છીન. ૨૫. નિરવિકલ્પ ઉપયોગમેં, હોય સમાધિ રૂપ; અચલ જ્યોતિ ઝલકે તિહાં, પાવે દરસ અનુપ. ૨૬. દેખ દરસ અદ્દભુત મહા; કાલ ત્રાસ મિટ જાય; જ્ઞાન યોગ ઉત્તમ દિશા, સદ્દગુરૂ દીયે બતાય. ૨૭. જ્ઞાના લંબત દ્રઢ ગ્રહી, નિરાલંબતા ભાવ; ચિદાનંદ નિત આદરો, એહિજ મોક્ષ ઉપાય. ૨૮. થોડા સામેં જાણજો, કારજ રૂપ વિચાર; કહત સુણુત શ્રત જ્ઞાનકા, કબહું ન આવે પાર. ૨૯. મેં મેરા એ જીવકું, બંધન મહોટા જાન; મેં મેરા જાકું નહીં, સોહી મોક્ષ પીછાન. ૩૦. મેં મેરા એ ભાવથી, વધે રાગ અરૂ રોષ; રાગ રોષ જાંલોંહિયે, તોંલોં મિટે ન દોષ. ૩૧. રાગદ્વેષ જાકું નહીં, તાકું કાલ ન ખાય; કાલજીત જગમેં રહે, મહોટા બિરૂદ ધરાય. ૩૨. ચિદાનંદ નિત કીજીએં, સમરણ શ્વાસોશ્વાસ; વૃથા અમૂલક જાત હે, શ્વાસ ખબર નહીં તાસ. ૩૩. ચાર અબજ કોડી સસે, પુનઃ અડતાલીશ લાખ; સ્વાસ સહસ ચાલીશ સુધિ, સો વરસામેં ભાખ. ૩૪. વર્ત્તમાન એ કાલમેં, ઉત્કૃષ્ઠિ થિતિ જોય; એકશત સોલે વર્ષની, અધિક ન જીવે કોય. ૩૫. સોપક્રમ આયુક હ્યો, પંચમકાલ મજાર; સોપક્રમ આયુ વિષે, ઘાત અનેક વિચાર. ૩૬. મંદ સ્વાસ સ્વરમેં ચલત, અલ્પ ઉમર હોય ખીણ; અધિક સ્વાસ ચાલત અધિક, હીણ હોત પરવીણ. ૩૭. ચાર સમાધિ લીન નર, ષટ શુભ ધ્યાન મજાર; તૃષ્ણા ભાવ બેઠા જ્યું દસ, બોલત દ્વાદશ વાર. ૩૮. ચાલત સોલસ સોવતાં, ચલત સ્વાસ બાવીશ; નારી ભોગવતાં જાણજો, ઘટત સ્વાસ છત્રીશ. ૩૯. થોડી વેલા માંહે જસ, વહત અધિક સ્વર શ્વાસ; આયુ છીજે બલ ઘટે, રોગ હોય તન તાસ. ૪૦. અધિકા નાંહિ બોલીયે, નહી રહિયે પડ સોય; અતિ શીઘ્ર નવિ ચાલીયે, જો વિવેક મન હોય. ૪૧.

૪. શ્રી બનારસીદાસ કૃત અધ્યાત્મ બત્રીશી (દોહા)

શુદ્ધ વચન સદ્‌ગુરૂ કહે, કેવલી ભાખીત અંગ; લોક પુરુષ પરવાન સબ, ચૌદહ રજ્જુ ઉત્તંગ. ૧. પ્રત ઘટ પૂરીત લોકમે, ધર્મ અધર્મ આકાશ; કાલ જીવ પુદ્‌ગલ સહિત, છહું દ્રવ્યકા વાસ. ૨. છહું દ્રવ્ય ન્યારે સદા, મિલે ન કાહુ કોય; ખીર નીર જ્યું ભીલી રહે, ચેતન પુદ્ગલ હોય. ૩. ચેતન પુદ્‌ગલ યું મિલે, જ્યું તિલમેં ખલતેલ; પ્રગટ એકસે દેખીયે, યહ અનાદિકો ખેલ. ૪. વહ વાંકે રસ શું રમે, વહ વાં શું લપટાય; ચુંબક કર્ષે લોહ જ્યું, ઘોડ લગે તિહીં ધાય. ૫. જડ પરગટ ચેતન ગુપત, દુવિધા લખે ન કોય; યહ દુવિધા સોઇ લખે, જે સુવિચચ્છન હોય. ૬. જ્યું સુવાસ ફૂલ પુલમેં, દહીં દૂધમેં ઘીઉ; પાવક કાઠ પાષાણમેં, ત્યું શરીરમેં જીઉ. ૭. કર્મ સ્વરૂપ કર્મમેં, ઘટાકાર ઘટ માંહિ; ગુણ પ્રદેશ પ્રચ્છન્ન સબ, યાતે પરગટ નાંહિ. ૮. સહજ શુદ્ધ ચેતન બસે, ભાવ કર્મકી ઓટ; દ્રવ્ય કર્મનો કર્મ શું, બંધી પીંડકી ચોટ. ૯. જ્ઞાનરૂપ ભગવાન શીવ, ભાવ કર્મ ચિત ભર્મ; દ્રવ્ય કર્મ તનકારમન, યહ શરીર નોકર્મ. ૧૦. જ્યું કોઠીમેં ધાનમે, ચમી માંહિ કણ બીચ; ચમી ધોઈ કન પરખીએ, કોઠી ધોયે કીચ. ૧૧. કોઠી સમ નોકર્મ મલ, દ્રવ્ય કર્મ જ્યું ધાન; ભાવ કર્મ મલ જ્યું ચમી, કણ સમાન ભગવાન. ૧૨. દ્રવ્ય કર્મ નોકર્મ મલ, દોઉ પુદ્‌ગલ જાલ; ભાવ કર્મગતિ જ્ઞાનમતિ, દુવિધ બ્રહ્મકી ચાલ. ૧૩. દુવિધ બ્રહ્મકી ચાલસોં, દુબિધ ચક્રકો ફેર; એક જ્ઞાનકો પરિણમન, એક કર્મકો ઘેર. ૧૪. જ્ઞાનચક્ર અંતર ગુપત, કર્મ ચક્ર પ્રત્યક્ષ; દોઉ ચેતન ભાવ જ્યોં, શુકલ પક્ષ તમ પક્ષ. ૧૫. નિજ ગુણ નિજ પર્યાયમેં, જ્ઞાન ચક્રકી ભૂમિ; પરગુણ પર પર્યાય શું, કર્મ ચક્રકી ધૂમિ. ૧૬. જ્ઞાન ચક્રકી ધરનીમેં, સજગ ભાતિ સબ ઠોર; કર્મ ચક્રકી નિંદશું, મૃષા સુપનકી દોર. ૧૭. જ્ઞાન ચક્ર જ્યું દર્શની, કર્મ ચક્ર જ્યું અંધ; જ્ઞાન ચક્રમેં નિર્જરા, કર્મ ચક્રમેં બંધ. ૧૮. જ્ઞાન ચક્ર અનુસરનકો, દેવ ધર્મ ગુરૂદ્વાર; દેવ ધર્મ ગુરૂ જે લખે, તે પામે ભવપાર. ૧૯. ભવવાસી જાને

નહિ, દેવ ધર્મ ગુરૂ ભેદ; પડયો મોહકે ફંદમેં, કરે મોક્ષકો ખેદ. ૨૦. ઉદે કુકર્મ સુકર્મકે, રૂલે ચતુંગિ માંહિ; નિરખી બાહિજ દ્રષ્ટિસોં, તિહીં શિવ મારગ નાંહિ. ૨૧. દેવ ધર્મ ગુરૂ હે નિકટ, મૂઢ ન જાને ઠોર, બાંધ્યા દ્રષ્ટિ મિથ્યાતસોં, લખે ઓરકી ઓર. ૨૨. ભેખ ધારકો ગુરૂ કહે, પુન્યવંત કો દેવ; ધર્મ કહે કુલ રીતિકો, યહ કુકર્મકી ટેવ. ૨૩. દેવ નિરંજન કો કહે, ધર્મ વચન પરમાન; સાધુ પુરુષકું ગુરૂ કહે, યહ સુકર્મકો જ્ઞાન. ૨૪. જાને માને અનુભવે, કરે ભક્તિ મન લાય. પર સંગાત આશ્રવ સધે, કર્મબંધ અધિકાય. ૨૫. કર્મ બંધ તે ભ્રમ બઢે, ભ્રમ તે લખે ન બાટ; અંધરૂપ ચેતન રહે, બીના સુમતિ ઉદ્ઘાટ. ૨૬. સહજ મોહ જબ ઉપશમે, રુચે સુગુરુ ઉપદેશ; નવ વિભાવ ભવ થિતિ ઘટે, જગે જ્ઞાન ગુન લેશ. ૨૭. જ્ઞાન લેશ સાહે સુમતિ, લખે મુક્તિકી લીક; નિરખે અંતર દ્રષ્ટિસોં દેવ ધર્મ ગુરૂ ઠીક. ૨૮. જયોં સુપરિક્ષક જો હરિ, કાચ ડારી મણિ લઇ; ત્યું સુબુદ્ધિ મારગ ગ્રહે, દેય ધર્મ ગુરૂ સોઇ. ૨૯. દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર ગુન, દેવ ધર્મ ગુરૂ શુદ્ધ; પરખે આતમ સંપદા, તજે સ્નેહ વિરૂદ્ધ. ૩૦. અર્ચે દર્શન દેવતા, ચર્ચે ચારિત્ર ધર્મ; દઢ પરિચય ગુરૂ જ્ઞાનકો, યહે સુમતિકો કર્મ. ૩૧. સુમતિ કર્મ તે શિવ સધે, ઓર ઉપાય ન કોય; શિવ સ્વરૂપ પરકાશસોં, આવાગમન ન હોય. ૩૨. સુમતિ કર્મ સમક્તિ સહિત, દેવ ધર્મ ગુરૂ ધાર; કહત બનારસી એહ તન, લહિ પાવે ભવપાર. ૩૩.

૫. સંજમ બત્રીશી. (દુહા)

ભાવ જતિ તેહને કહો, જહાં દશવિધ જતિ ધર્મ; કપટ ક્રિયામાં માહાલતા, મહીયા બાંધે કર્મ. ૧. લૌકીક લોકોતર ક્ષમા, દુવિધ કહી ભગવંત; તેહમાં લોકોતર ક્ષમા, પ્રથમ ધર્મ એ તંત. ૨. વચન ધર્મ નામે કથ્યો, તેહના પણ બેઉ ભેદ; આગમ વયણે જે ખીમા, પ્રથમ ભેદ અપખેદ. ૩. ધર્મ ક્ષિમાનીજ સહેજથી, ચંદન ગંધ પ્રકાર; નિતિચાર પણે જાણીયે, પ્રથમ સુક્ષ્મ અતિચાર. ૪. ઉપકારે અપકારથી, લૌકીક બળી વીવાંગ; બહુ અતિચાર ભરીક્ષિમા,

નહી સંજમને લાગ. ૫. બાર કષાય ક્ષય કરી, જે મુનિ ધર્મ લહાય; વચન ધર્મ નામે ક્ષમા, તે બેહુ તિહાં કહાય. ૬. મધવ અજ્જવ મુત્તિતવ, પંચ ભેદ ઇમિ જાણુ; તિહાં પણ ભાવ નિયંઠને, ચરમ ભેદ પ્રમાણુ. ૭. ઇહ લોકાદિક કામના, વિણુ અણુસણુ સુખ જોગ; શુદ્ધ નિર્જરા ફલ કહ્યો, તપ શિવ સુખ સંજોગ. ૮. આશ્રવ દ્વારને રૂંધીયે, ઇંદ્રિયદંડ કષાય; સમર ભેદ સંજમ કહ્યો, એહજ મોક્ષ ઉપાય. ૯. સત્ય સૂત્ર અવિરૂધ જે, વચન વિવેક વિશુદ્ધ; આલોયણુ જલ સોધતા, સૌચ ધર્મ અવિરૂદ્ધ. ૧૦. ખગ ઉપાય મનમે ધરો, ધર્મોપગરણુ જેહ; વરજીત ઉપધિન આદરે, ભાવ અકિંચન તેહ. ૧૧. શીલ વિષય મન વૃત્તિજે, બંભતેહ સુપવિત્ત; હોય અનુત્તર દેવને, વિષય ત્યાગનું ચિત્ત. ૧૨. એહ દશ વિધિ જતિ ધર્મ જે, આરાધે નિત્ય મેવ; મૂલ ઉત્તર ગુણ યત્નથી, કીજે તેહની સેવ. ૧૩. અંતર જતના વીણુ કિસ્યો, વામ ક્રિયાને લાગ; કેવલ કંચુક પરિહરે, નિરવિષ ન હુવે નાગ. ૧૪. દોષ રહિત આહાર લીયે, મનમાં ગૌરવ રાખ; તે કેવલ આજીવિકા, સુયગડાંગની સાખ. ૧૫. નામ ધરાવે ચરણનું, વગર ચરણ ગુણ ખાણ; પાપ શ્રમણ તે જાણીયે, ઉત્તરાધ્યયન પ્રમાણુ. ૧૬. શુદ્ધ ક્રિયા જો ન કરી શકે, તો તું શુદ્ધ ભાખ; શુદ્ધ પ્રરૂપકહું એ કરી, જીન શાસન થિતિ રાખ. ૧૭. ઉસન્નો પણ કર્મ રજ, ટાલે પાલે બોધ; ચરણ કરણ અનુમોદતાં, જ્ઞાનાચારે શોધ. ૧૮. હીણો પણ જ્ઞાને અધિક, સુંદર સુરૂચી વિશાલ; અલ્પાગમ મુનિ નહિ ભલો, બોલે ઉપદેશ માલ. ૧૯. જ્ઞાનવંતને કેવલી, દ્રવ્યાદિક અહિનાણ; વૃહત કલ્પ ભાષે વલી, સરખા ભાખ્યા જાણુ. ૨૦. જ્ઞાનાદિક ગુણ મચ્છરી, કષ્ટ કરે તે ફોક; ગ્રંથી ભેદ પણ તસ નહિ, ભૂલે ભોલા લોક. ૨૧. જોડયો હાર જવેહરી, જ્ઞાને જ્ઞાની તેમ; હીણાધિક જાણે ચતુર, મૂરખ જાણે કેમ. ૨૨. આદર કીધે તેહને, ઉન્મારગ થિર હોય; બાહ્ય ક્રિયા મત રાચજો, પંચાસક અવલોય. ૨૩. જેહથી મારગ પામીયે, તેહની સામો થાય; કૃતઘ્નિ તે પાપીયો,

નિશ્ચય નરકે જાય. ૨૪. સુંદર બુદ્ધિપણે કથ્યો, સુંદર શ્રવણું થાય; જ્ઞાનાદિક વચને કરી, મારગ ચાલ્યો જાય. ૨૫. જ્ઞાનાદિક વચને શ્રદ્ધા, સાધે જે શિવ પંથ; આતમ જ્ઞાને ઉજલો, તેહ ભાવ નિગ્રંથ. ૨૬. નિંદક નિશ્ચે નાટકી, બાહ્યરૂચી મતિ અંધ; આતમ રામે જે રમે, તેહને તો નહીં બંધ. ૨૭. આતમ સાખે ધર્મ જે, તિહાં જનનું શું કામ; જન મન રંજન ધર્મનું, મૂલ ન એક બદામ. ૨૮. જગમાં જન છે બહુ સુખી, રૂચી નહીં કો એક; નિજ હિત હોય તીમ કીજીયે, ગ્રહી પ્રતિજ્ઞા ટેક. ૨૯. દુર રહી જે વિષયથી, કીજે શ્રુત અભ્યાસ; સંગતિ કીજે સંતની, થઇએ તેહના દાસ. ૩૦. સમતાસેં લય લાઇએ, ધરી અધ્યાતમ રંગ; નિંદા તજીએ પરતણી, ભજીએ સંજમ અંગ. ૩૧. વાચક જસ વિજયે કહી, એહ મુનિ હીતવાત; એહ ભાવ જે મન ધરે, તે પામે શિવ સાથ. ૩૨.

૬. આત્મહિતશિક્ષારૂપ શ્રી કક્કાદી અક્ષર બત્રીશી.

કક્કા તેં કિરિયા કરો, કર્મ કરો ચકચુર; કિરિયા વિણુ રે જીવડા, શિવ નગર છે દૂર. ૧. ખખ્ખા કર્મજ ક્ષય કરો, ક્ષમા કરો મન માંહિ; ખાંત કરી સેવો સદા, શ્રી જિન દેવ ઉછાંહિ. ૨. ગગ્ગા ગર્વ ન કીજિયે, ગર્વ કિયે જસહાણ; ગર્વ કિયાથી ગુણ ગળે, ગર્વ મ કરો અજાણ. ૩. ઘઘ્ઘા ઘર ઘરણી તજો, ઘટ ઘટ રાખો પ્યાર; કુટુંબ સહુ સ્વારથ લગેં, જિણસંતિ વ્યવહાર. ૪. ઙઙા નમણ કરો સદા, નમતાં નવનિધિ હોય; દેવગુરુ માતા પિતા, હિત ધરીને સહુ કોય. ૫. ચચ્ચા ચોરી પરહરો, ચોરી કર્મ ચંડાળ; વિજય ચોર ચોરી થકી, નરક ગયો તતકાળ. ૬. છચ્છા છળ નવિ કીજિયે, છળ માયાનું મૂળ; છળે કરી સીતા હરી, દશ શીર છેદ્યાં શૂળ. ૭. જજ્જા જોર ન કીજિયે, જોર કરે જસ હાણુ; જોર કિયા જુગતો નહિ, આખે દુનિયા જાણુ. ૮. ઝઝ્ઝા જૂઠ ન બોલિયે, જૂઠે અપજસ હોય; વસુરાજા જૂઠજ થકી, દુર્ગતિ જાતો જોય. ૯. ઞઞ્ઞા વરત કરો સદા, વરત ધરો મન સોય; વ્રત વિના રે પ્રાણિયા, સુખિય ન દીઠા કોય. ૧૦. ટટ્ટા ટેક ન છાંડિયે, ધર્મ ધ્યાન એહ રીત; કામદેવ ટેકે કરી,

દેવે પરિક્ષા દીઠ. ૧૧. ઠઠ્ઠા ઠીક માંહે રહો, ઠીક વિણુ ઠામ ન હોય; ઠીકથી ચુકયા જીવડા, શિવપુર કદિય ન હોય. ૧૨. ડડ્ડા ડાયણુ રાખસી, તૃષ્ણા તે ઘરમાંય; તૃષ્ણાએ નવિ રાચિયા, તે સ્વર્ગપુરીમાં જાય. ૧૩. ઢઢ્ઢા ઢાંકણુ જગતનો, જયગુરુ માયા રાખ; પરદેશી ગુરુની પરે, રાય પસેણી સાખ. ૧૪. ણુણ્ણા નિત નવકાર ગુણુ, ચૌદ પૂરવનો સાર; સુદર્શન નવકારથી, શેઠ કુલે અવતાર. ૧૫. તત્તા તીનજ આદરો, ત્રણ્ય તત્ત્વ શિરદાર; દેવગુરૂ ધર્મ નિર્મળો, રાખો હિયા મઝાર. ૧૬. થથ્થા થિર મન રાખિયે, આત્મ વિષે અભિરામ; વ્યસનજ સાતે પરિહરો, પામો શિવપુર ઠામ. ૧૭. દદ્દા દાનજ દીજિયે, દયા ધરો ચિત્ત ધાર; ગજ ભવે સસલો રાખિયો, મેઘકુમાર અવતાર. ૧૮. ધદ્ધા ધર્મજ કીજિયે, ધર્મ થકી ધન હોય; ધર્મ વિના રે પ્રાણિયા, સુખી ન દીઠા કોય ૧૯. નન્ના નર ભવ તેં લહ્યો, વળી એ આરજ ખેત; માનવ ભવ તે દોહિલો, ચેતી શકે તો ચેત. ૨૦. પપ્પા પાપ ન કીજિયે, અલગા રહેજો આપ; જો કરશો સો પાવશો, કુણુ બેટા કુણુ બાપ. ૨૧. ફફ્ફા ફેર ન કીજિયે, ખાન પાન ધન ધામ; ફેર કિયો ફીકો પડે, સીઝે ન કોઈ કામ. ૨૨. બબ્બા બારૂં મુક્તિનું, કીજે ધર્મ શું હેત; બીજાં બારાં સહુ તજો, પામો શિવપુર ખેત. ૨૩. ભભ્ભા ભર જોવન સમે, મનસા રાખો ઠાણુ; શીળ રત્ન ધર્મ ગાંઠડી, વશ કર ઇંદ્રિય જાણુ. ૨૪. મમ્મા માયા પરિહરો. મમતા મૂકો દૂર; નંદરાય મમતા થકી, પહોત્યો નરક હજૂર. ૨૫. યય્યા યુદ્ધ ન કીજિયે, યુદ્ધે યોદ્ધ વિનાશ; દુર્યોધન એ યુદ્ધથી, જાવ કીધો કુલ નાશ. ૨૬. રરા રીસ ન કીજિયે, રીસ કીયે તન હાણુ; રીસ કટારી લઈ મરે, હિત અહિત નવિ જાણુ. ૨૭. લલ્લા લાલચ પરિહરો, ખાન પાન વશ હૈવ; લાલચ લાગ્યા જીવડા, શિવપુર કદિય ન હૈવ. ૨૮. વવ્વા વ્રત ધરો સદા, વ્રતશું કીજે હેત; સુવ્રતને પાળી કરી, પામો શિવપુર ખેત. ૨૯. શશ્શા શીયળ પાળીયે, શીયળ રથ શણુગાર; શીયળ આભૂષણું શોભતાં, ચંદના સતિ નિરધાર. ૩૦. ષષ્ષા ક્ષમાજ કીજિયે, કિણુહી

ન કહીયે કુબોલ; અર્જુન માળીની પરે, જગમાં તો વધે તોલ. ૩૧. સસ્સા સાંસો મત કરો, જિન ભાંખ્યો પરિમાણ; સાંસા માંહે જે પડયા, જ્ઞાન વિના તે જાણ. ૩૨. હહ્હા હિત વંછો સદા, ષટ જીવને હિતકાર; હિત થકી હિત ઉપજે, આખે સહુ સંસાર. ૩૩. અક્ષર બત્રિશી એ કહી, સંબોધન અધિકાર; દોહા અર્થ વિચારશે, પામે ભવ તણો પાર. ૩૪. સંવત સત્તર પચ્ચાસમાં, સમકિત કિયો વખાણ; ઉદયાપુરે ઉદ્યમ કિયો, તે મુનિ હિમ્મત જાણ. ૩૫.

૬. શ્રી બનારસીદાસ કૃત જ્ઞાન પચ્ચીશી (દોહા)

સુરનર તીરિ જગ જોનીમેં, નરક નિગોદ ભમંત; મહા મોહકી નિંદમેં, સોએ કાલ અનંત. ૧. જેસે જવરકે જોરસેં, ભોજનકી રુચી જાય; તેસે કુકર્મકે ઉદયસેં, ધર્મ વચન ન સુહાય. ૨. લગે ભૂખ જવરકે ગયે, રુચિશું લેત આહાર; અશુભ હીન શુભ મયિજગે, જાને ધર્મ વિચાર. ૩. જેસે પવન ઝકોરથેં, જલમેં ઉઠે તરંગ; ત્યું મનસા ચંચલ ભઇ, પરિગ્રહકે પરસંગ. ૪. જિહાં પવન નહિ સંચરે, તિહાં નહિ જલ કલ્લોલ; ત્યું સબ પરિગ્રહ ત્યાગથેં, મનસી હોઇ અડોલ. ૫. જ્યું કાહુ વિષધર ડસે, રૂચિશું નિંબ ચવાય; ત્યું મમતાશું તુમ મઢે, મગન વિષય સુખ પાય. ૬. નિબ રસ ફરસે નહિ, નિર વિખ તન જબ હોય; મોહ ઘટે મમતા મિટે, વિષય ન વંછે કોય. ૭. જ્યું સચ્છિદ્ર નૌકા ચઢે, બૂડે અંધ અદેખ; ત્યું તુમ ભવજલમેં પરે, બીન વિવેક ધરી ભેખ. ૮. જિહાં અખંડિત ગુણ લગે, ખેવટ શુદ્ધ વિચાર; આતમ રૂચિ નૌકા ચઢે, પાવે ભવજલ પાર. ૯. જ્યું અંકુશ માને નહિ, મહા મત્તગજ રાજ; ત્યું મન તૃષ્ણામેં ફિરે, ગિને ન કાજ અકાજ. ૧૦. જ્યું નરદાય ઉપાય કર, ગહિયાને ગજ સાધ; ત્યું યા મન વશ કરનકો, નિર્મલ ધ્યાન સમાધ. ૧૧. તિમિર રોગસેં નયન જ્યું, લખે ઓરકી ઓર; ત્યું મન સંશયમેં ફિરે, મિથ્યામતકી દોર. ૧૨. જ્યું ઔષધ અંજન કિયે, તિમિર રોગ મિટ જાય; ત્યું સદગુરૂ ઉપદેશસેં, સંશય વેગ પલાય. ૧૩.

જેસે સબ જાદુજરે, દ્વારામતિકી આગ; તિમ માયામેં તુમ પરે, કિહાં જાએંગે ભાગ. ૧૪. દ્વિપાયનસેં તે બચે, જે તપસી નિગ્રંથ; તજી મમતા સમતા ગ્રહો, ઇહિ મુગતિકો પંથ. ૧૫. જ્યું કુધાતુકે ફેટસેં, ઘટી વિધ કંચન કાંતિ; પુન્ય પાપ કરી ત્યું ભયે, મૂઢાતમ બહુ ભાંતિ. ૧૬. કંચન નિજ ગુણ નહિ તજે, વાન હીન ન હોત; ઘટ ઘટ અંતર આતમા, સહજ સ્વભાવ ઉદ્યોત. ૧૭. પન્નાચિઠ પકાઇએ, શુદ્ધ કનક જ્યું હોય; ત્યું પરગટ પરમાતમા, પુન્ય પાપ મલ ખોય. ૧૮. પર્વ રાહુકે ગ્રહન જ્યું, સૂર સોમ છબિ છિન્ન; સંગત પાઈ કુસાધુકી, સજ્જન હોયે મલીન. ૧૯. નિંબાદિક ચંદન કરે, મલયા ચલકી બાસ; દુરજન તે સજ્જન ભયે, રહત સાધુકે પાસ. ૨૦. જેસે તલાવ સદા ભરે; જલ આવે ચિહું ઓર; તેસે આશ્રવ દ્વારસે, કર્મ બંધકો જોર. ૨૧. જ્યું જલ આવગ મુંદિયે, સૂકે સરવર પાન; ત્યું સંજમ સંવર કીયે, કર્મ નિર્જરા જાન. ૨૨ જ્યું બૂટી સંજોગથેં, પારા મૂર્છિત હોય; ત્યું પુદ્ગલ શું તુમ મિલે, આતમ શકિત સમોય. ૨૩. મેલી ખટાઈ માંજીયે, પારા પરગટ રૂપ; શુકલ ધ્યાન અભ્યાસથેં, દર્શન જ્ઞાન અનુપ. ૨૪. કહે ઉપદેશ બનારશી, ચેતન અબ કચ્છુ ચેત; આપ બૂઝાવત આપકું, ઉદય કરનકે હેત. ૨૫.

૭. સાર બોલ કાવ્ય. (ચોપાઇ)

ભગવતિ ભારતિ ચરણ નમેવિ, સદગુરૂ નામ સદા સમરેવિ; બોલીશ ચોપાઇએ આચાર, જોઇ લેજો જાણ વિચાર. ૧. પંડિત તે જે નાણે ગર્વ, જ્ઞાની તે જે જાણે સર્વ; તપસી તે જે ન ધરે ક્રોધ, કરમ આઠ જીતે તે જોધ. ૨. ઉત્તમ તે જે બોલે ન્યાય, ધર્મ તે જે મન નિર્માય; ઠાકુ તે જે પાલે વાચ, ધર્મને જે ભાખે સાચ. ૩. ગિરૂએ તે જે ગુણે આગલો, સ્ત્રી પરિહાર કરે તે ભલો; મેલો તે જે નિંદા કરે, પાપી તે જે હિંસા કરે. ૪. માતા તે જે જિનવર તણી, કીરતી તે જે બીજે સુણી; લબ્ધિ તે જે ગૌતમ ગણધાર, બુદ્ધિ અધિકો અભય કુમાર. ૫. શ્રાવક તે જે

લહે નવ તત્વ, કાયર તે જે મૂકે સત્વ; મંત્ર ખરો તે શ્રીનવકાર, દેવ ખરો તે મુકિત દાતાર. ૬. પદવી તે તિર્થંકર તણી, મતિ તે જે ઉપજે આપણી; સમકિત તે જે સાચું ગમે, મિથ્યાતી તે ભૂલો ભમે. ૭. મોટા તે જે જાણે પરપીડ, ધનવંત તે જે ભાંજે ભીડ; મન વશ આણે તે બલવંત, અળસથી અધિકો પુન્યવંત. ૮. કામી નર તે કહીયે અંધ, મોહ જાળતે મોટો ફંદ; દારિદ્ર તે જે ધર્મ વિણુ, દુરગતિમાં રૂલેતે હીણુ. ૯. આજ્ઞા તે જીહાં બોલી દયા, મુનિવર તે જે પાલે ક્રિયા; સંતોષી તે જે સુખીયા થયા, દુખીયા તે જે લોભે ગ્રહ્યા. ૧૦. તે નારી જે હોવે સતિ, દરશન તે ઓઘો મુહપત્તિ; રાગ દ્વેષ ટાળે જે યતિ, સુધિ જાણે તે જિન મતિ. ૧૧. કાયા તે જે શીલ પવિત્ર, માયા રહિત તે હોયે મિત્ર; વડીલ પણ પાલે તે પુત્ર, ધરમ હાણી પાડે તે શત્રુ. ૧૨. વૈરાગી તે વીરમે રાગ, તારૂ તે ભવ તરે અથાગ; રૌરવ નરક તણો એ માગ, છાગ હણી જે મંડે જાગ. ૧૩. દેહ માંહે સાર તે જીહ, ધર્મ થાય તે લેખે દીહ; રસ માંહ ઉપસમ રસ લીહ, થુલીભદ્ર મુનિ માંહે સિંહ. ૧૪. સાચું જપે તે જિનનું નામ, યોગી તે જે જીતે કામ; ન્યાયવંત કહીએ તે રામ, જિન ધરમી વસે તે ગામ. ૧૫. એહ બોલ બોલ્યા મેં ખરા, સાર નથી એહ ઉપરા; કહે પંડિત લખમી કલ્લોલ, ધરમ રંગ મન ધરજો ચોલ. ૧૬.

૮. હરિયાળિ પહેલી

સખીરે મેંતો કૌતક દીઠું, સાધુ સરોવર ઝીલતારે; સ૦ નાકે રૂપ નિહાલતારે, સ૦ લોચનથી રસ જાણતારે. સ૦ ૧. મુનિવર નારી શું રમેરે, સ૦ નારી હિંચોળે કંતનેરે; સ૦ કંત ઘણા એક નારીનેરે, સ૦ સદા યૌવન નારી તે રહેરે. સ૦ ૨. વેશ્યા વિલુદ્ધા કેવલીરે, સ૦ આંખ વિના દેખે ઘણુરે; સ૦ રથ બેઠા મુનિવર ચલેરે, સ૦ હાથ જળે હાથી ડુબીયોરે. સ૦ ૩. કૂતરીયે કેશરી હણ્યોરે, સ૦ તરસ્યો પાણી નવિ પીયેરે; સ૦ પગ વિહૂણો મારગ ચલેરે, સ૦ નારી નપુંસક ભોગવેરે. સ૦ ૪. અંબાડી ખર ઉપરેરે.

સ૦ નર એક નિત્ય ઉભો રહેરે; સ૦ બેઠો નથી નવિ બેસશેરે; સ૦ અધર ગગન વિચતે રહેરે. સ૦ ૫. માકડ મહાજન ઘેરીયોરે, સ૦ ઉંદરે મેરૂ હલાવીયોરે; સ૦ સૂરજ અજવાળું નવિ કરેરે, સ૦ લઘુ બંધવ બત્રીશ ગયારે. સ૦ ૬. એકે ઘડી નહી બેનડીરે, સ૦ સામલો હંસ મેં પેખીયોરે; સ૦ કાટ વલ્યો કંચન ગિરિરે, સ૦ અંજન ગિરિ ઉજળા થયારે. સ૦ ૭. વયર સ્વામિ સૂતા પાલણેરે, સ૦ શ્રાવિકા ગાવે હાલડારે; સ૦ મોટા અર્થ તે કહેજોરે, સ૦ શ્રી શુભવીરના વાલડારે. સ૦ ૮.

૯. હરિયાળિ બીજી.

ચેતન ચેતો ચઓલા, ચતુર ચ બોલે જે નર બીજે; મૂરખ વાતે હૈયડું રીઝે, તેહને શી શાબાશી દીજે. ચેતન૦ ૧. પાયે ખોટે મહેલ ચણાવે, થંભ મલાખે માળ જડાવે; વાઘની ઓલે બાહાર મૂકાવે, વાંદરા પાસે નેવાં ચરાવે. ચેતન૦ ૨. નારી મોટીને કંથ છે છોટો, નાવડે ભરતા પાણી લોટો; પુંજી વિના વેપાર છે મોટો, કહો કેમ ઘરમાં નાવે ટોટો. ચેતન૦ ૩. બાપ થઈ બેટીને ધાવે, કુળવંતી નારી કંત નચાવે; વરણ અઢારનું એઠું ખાવે, નાગર બ્રાહ્મણ તે કહેવાયે. ચેતન૦ ૪. મેરૂ ઉપર એક હાથી ચડીયો, કીડીની ફૂંકે હેઠે પડીયો; હાથી ઉપર વાંદરો બેઠો, કીડી દરમાંહિ જાઈ પેઠો. ચેતન૦ ૫. ઢાંકણીએ કુંભારજ ઘડીયો, લંગડા ઉપર ગર્દભ ચડીયો; આંધળો દર્પણમાં મુખ નિરખે, માકડું બેઠું નાણું પરખે. ચેતન૦ ૬. સૂકે સરોવર હંસ તે માહાલે, પર્વત ઉડી ગગને ચાલે; છછું-દરથી વાઘજ ભડકયો, સાયર તરતા ચાંગુળે અટકયો. ચેતન૦ ૭. સૂતર તાંતણે સિંહ બંધાણો, છીલ્લર જલમાં તારૂ મૂંઝાણો; ઉંઘણ આળસુ ઘણું કમાણો, કીડીએ એક હાથી જાયો. ચેતન૦ ૮. પંડિત એહનો અર્થજ કહેજો, નહિતર બહુશ્રુત ચરણે રહેજો; શ્રી શુભવી-રનું શાસન પામી, ખાવા પીવામાં મ કરો ખામી. ચેતન૦ ૯.

૧૦. હરિયાળિ ત્રીજી, શ્રી શંખેશ્વરજી સ્તવન.

સહજાનંદી શિતલ સુખ ભોગી તો, હરિ દુઃખ હરિશાતા વરી;

કેશર ચંદન ઘોલી પૂજોરે કુસુમે. અમૃત વેલીના વૈરીની બેટી તો, કંતહાર તેહનો અરિ. કે૦ ૧. તેહના સ્વામીની કાંતાનું નામ તો, એક વર્ણે લક્ષણ ભરી; કે૦ તે ધુર થાપીને આગલ ઠવિયે તો, ઉપમાણ ચંદ્રક ખં ધરી. કે૦ ૨. સ્પર્શનો વર્ણ તે નયન પ્રમાણે તો, માત્રા સુંદર શિર ધરી; કે૦ વિસરાજ સૂત્ર દાહક નામે તો, તિગ વર્ણાદિ દૂરે કરી. કે૦ ૩. એકવીશમે સ્પર્શે ધરી કરણ તો, અર્થાભિધ તે સમહરી; કે૦ અંતસ્થે બીજો સ્વર ટાલી તો, શિવગામી ગતિ આચરી. કે૦ ૪. વીશ સ્પર્શ વલી સંયમ માને તો, આદિકરણ ધરી દિલ ધરી; કે૦ ઇણે નામે જિનવર નિત્ય ધ્યાઉં તો, જિનહર જિનકું પરિહરી. કે૦ ૫. ત્ર્યંબકે દહ્યો વૃપ જન બોલે તો, વાત એ દિલમાં ન ઉતરી; કે૦ અજ ઇશ્વર પણ સીતાની આગે તો, જાસ વિવશ નટતા ધરી. કે૦ ૬. તે જિન તસ્કર તું જિન રાજા તો, હરિ પ્રણમે તુજ પાંઉં પરી; કે૦ બાલપણે ઉપગારે હરિપતિ, સેવન છલ લંછન હરિ. કે૦ ૭. પ્રભુ પ્રત્યય કજશલિ હોત રહિયે તો, ભવભવમાં નહિ શલિકલિ; કે૦ મન મંદિર મહારાજ પધારે તો, હરિ ઉદયે ન વિભાવરી. કે૦ ૮. સારંગમાં ચંપા જ્યું ઝરકત, ધ્યાન અનુભવ લહરી; કે૦ શ્રી શુભવીર વિજય શિવ વહુને તો, ઘર તેડતાં હોય ધરી. કે૦ ૯.

૧૧. શ્રી વિનયવિજય ઉપાધ્યાયજી કૃત આદિજિન વિનતિ.

પામી સુગુરૂ પસાય રે, શત્રુંજય ધણી; શ્રી રિસહેસર વિનવુંએ. ૧. ત્રિભુવન નાયક દેવરે, સેવકવિનતિ; આદિશ્વર અવધારીયે એ. ૨. શરણે આવ્યો સ્વામીરે, હું સંસારમાં; વિરુએ વૈરીયે નડયો એ. ૩. તાર તાર મુજ તાતરે; વાત કિશી કહું; ભવભવ એ ભાવઠ તણી એ. ૪. જન્મ મરણ જંજાલ રે, બાલ તરૂણપણું; વલી વલી જરા દહે ઘણું એ. ૫. કેમે ન આવ્યો પાપ રે; સાર હવે સ્વામી; શ્યેન કરો એ માહરી એ. ૬. તાર્યા તુમે અનંત રે, સંત સુગુણ વલી; અપરાધી પણ ઉદ્ધર્યા એ. ૭. તો એક દીનદયાલ રે, બાલ દયામણો; હું શા માટે વિસર્યો એ. ૮. જે ગિરૂઆ ગુણવંત રે,

તારો તેહને; તે માંહે અચરિજ કિશ્યું એ. ૯. જે મુજ સરિખો હીન રે, તેહને તારતાં; જગ વિસ્તરશે જશ ઘણો એ. ૧૦. આપદે પડિયો આજ રે, રાજ તુમારડે; ચરણે હું આવ્યો વહી એ. ૧૧. મુજ સરિખો કોઈ હીન રે, તુજ સરિખો પ્રભુ; જોતાં જગ લાભે નહીં એ. ૧૨. તોયે કરુણાસિંધુ રે, બંધુ ભુવન તણા; ન ઘટે તુમ ઉવેખવું એ. ૧૩. તારણહારો કોઇ રે, જો બીજો હુવે; તો તુમ્હને શાને કહું એ. ૧૪. તુંહિજ તારીશ નેટ રે, પહિલાને પછે; તો એવડી ગાઢિમ કીસી એ. ૧૫. આવી લાગ્યો પાય રે, તે કેમ છાંડશે; મન મનાવ્યા વિણ હવે એ. ૧૬. સેવક કરે પોકાર રે, બાહિર રહ્યા જશે; તો સાહિબ શોભા કીસી એ. ૧૭. અતુલી બલ અરિહંતરે, જગને તારવા; સમરથ છો સ્વામી તુમે એ. ૧૮. શું આવે છે જોર રે, મુજને તારતાં; કે ધન બેસે છે કિશ્યું એ. ૧૯. કહેશો તુમે જિણંદ રે, ભક્તિ નથી તેહવી; તો તે ભક્તિ મુજને દીયો એ. ૨૦. વલી કહેશો ભગવંત રે, નહિ તુજ યોગ્યતા; હમણા મુક્તિ જાવા તણી એ. ૨૧. યોગ્યતા તે પણ નાથ રે, તુમહીજ આપશો;તો તે મુજને દીજિયે એ. ૨૨. વલી કહેશો જગદીશરે, કર્મ ઘણાં તાહરે; તો તેહજ ટાલો પરાં એ. ૨૩. કર્મ અમારાં આજ રે, જગપતિ વારવા; વલી કોણ બીજો આવશે એ. ૨૪. વલી જાણો અરિહંતરે, એહને વિનતિ; કરતાં આવડતી નથી એ. ૨૫. તો તેહિજ મહારાજ રે, મુજને શીખવો; જેમ તે વિધિશું વિનવું એ. ૨૬. માય તાય વિણ કોણ રે, પ્રેમે શીખવે; બાલકને કહો બોલવું એ. ૨૭. જો મુજ જાણો દેવ રે, એહ અપાવનો; ખરડયો છે કાલિકા હવે એ. ૨૮. કેમ લેવું ઉત્સંગ રે, અંગે ભરયું એહનું; વિષય કષાય અશુચિશું એ. ૨૯. તો મુજ કરો પવિત્ર રે, કહો કોણ પુત્રને; વિણ માવિત્ર પખાલશે એ. ૩૦. કૃપા કરી મુજ દેવ રે, ઇહાં લગે આણીયો; નરક નિગોદાદિક થકી એ. ૩૧. આવ્યો હવે હજુર રે, ઉભો થઇ રહ્યો; સામું રયે જુઓ નહીં એ. ૩૨. આડા માંડી આજ રે, બેઠો બારણે; માવિત્ર તુમે માનશો એ. ૩૩. તુમે છો દયાસમુદ્ર

રે, તો મુજને દેખી; દયા નથી શ્યે આણુતા એ. ૩૪. ઉવેખશ્યો અરિહંત રે, જો આણી વેલા; તો મહારી શી પરે થશે એ. ૩૫. ઉભા છે અનેક રે, મોહાદિક વૈરી; છલ જુએ છે માહરાં એ. ૩૬. તેહને વારો વેગે રે, દેવ દયા કરી; વલી વલીશું વિનવું એ. ૩૭. મરૂદેવી નિજમાય રે, વેગે મોકલ્યાં; ગજ બેસારી મુક્તિમાં એ. ૩૮. ભરતેસર નિજ નંદ રે, કીધો કેવલી; આરીસો અવલોકતાં એ. ૩૯. અઠ્ઠાણું નિજ પુત્ર રે, પ્રતિબોધ્યા પ્રેમે; જુઝ કરંતા વારીયા એ. ૪૦. બાહુબલને નેટ રે, નાણુ કેવલ તમે, સામી સાહમું મોકલ્યું એ. ૪૧. ઇત્યાદિક અવદાત રે, સઘલા તુમ તણા; હું જાણુ છું મૂલગા એ. ૪૨. મહારી વેલા આજ રે, મૌન કરી બેઠા; ઉત્તર શે આપો નહી એ. ૪૩. વિતરાગ અરિહંત રે, સમતાસાગરૂ; માહારાં તાહરાં શાં કરો એ. ૪૪. એકવાર મહારાજ રે, મુજને સ્વમુખે; બોલાવો સેવક કહી એ. ૪૫. એટલે સિદ્ધાં કાજ રે, સઘલાં માહરાં; મનના મનોરથ સવિ ફલ્યા એ. ૪૬. ખમજો મુઝ અપરાધ રે, આસંગો કરી; અસમંજસ જે વિનવ્યું એ. ૪૭. અવસર પામી આજ રે, જો નવિ વિનવું; તો પસ્તાવો મન રહે એ. ૪૮. ત્રિભુવન તારણહાર રે, પુણ્યે માહરે; આવી એકાંતે મલ્યા એ. ૪૯. બાલક બોલે બોલે રે, જે અવિગતપણે; માય તાયને તે રૂચે એ. ૫૦. નયણે નિરખ્યો નાથ રે, નાભિ નરિંદનો; નંદન નંદનવન જિસ્યો એ. ૫૧. મરુદેવી ઉરહંસ રે, વંશ ઇખાગનો; સોહાકર સોહામણો એ. ૫૨. માય તાય પ્રભુ મિત્ર રે, બંધવ માહરો; જીવ જીવન તું વાલહો એ. ૫૩. અવર ન કો આધાર રે, ઇણે જગ તુજ વિના; ત્રાણ શરણ તું ધણી એ. ૫૪. વલી વલી કરૂં પ્રણામરે, ચરણે તુમ તણે; પરમેશ્વર સન્મુખ જુઓ એ. ૫૫. ભવ ભવ તુમ પાય સેવ રે, સેવકને દેજો; હું માગું છું એટલું એ. ૫૬. શ્રી કીર્તિવિજય ઉવઝાયરે, સેવક એણિ પરે; વિનય વિનય કરી વિનવે એ. ૫૭.

૧૨. શ્રી પાર્શ્વનાથજીનાં ૧૦૮ નામનો છંદ

પાસ જિનરાજ સુણી આજ શંખેશ્વરા, પરમ પરમેશ્વરા

વિશ્વ વ્યાપ્યો; ભીડ ભાંગી જરા જાદવોની જઈ, થિર થઇ શંખપુરી નામ સ્થાપ્યો. પા૦ ૧. સાર કર સાર મનોહરી મહારાજ તું, માન મુજ વિનતિ મન માચી; અવર દેવોતણી આશ કુણ કામની ?, સ્વામીની સેવના એક સાચી. પા૦ ૨. તુંહી અરિહંત ભગવંત ભવતારણો, વારણો વિષમ ભય દુઃખ વાટે; તુંહી સુખકારણો સારણો કાજ સહુ, તુહી મનોહારણો સાચ માટે. પા૦ ૩. અંતરિક અમીઝરા પાસ પંચાસરા, ભોંય સથારા ભાભા ભટેવા; વિજયચિંતામણિ સોમચિંતામણિ, સ્વામી સીપ્રાતણી કરો સેવ. પા૦ ૪. ફલવૃદ્ધિપાસ મનમોહના મગસીઆ, તારસલા નમું નાહીં ત્રોટા; સક બલેચા પ્રભુ અસગુલ અરજીઆ, ખંભણા થંભણા પાસ મોટા. પા૦ ૫. ગેબી ગોડી પ્રભુ નીલકંઠા નમું, હળધરા શામળા પાસ પ્યારા; સુરસરા કંકણ–પાસ દાદા વળી, સુરજમંડણ નમું તારણતારા. પા૦ ૬. જગવલ્લભ કલિકુંડ ચિંતામણિ, લોઢણા સેરીસા સ્વામી નમીએ; નાકોડ નાગા વળી કલિયુગા રાવણા, પોસીના પાસ નમી દુઃખ દમીએ. પા૦ ૭. સ્વામી માણિક નમું નાથ સારોડીઆ, નકોડા નેર વાડી જગીશ; કાયલી દોલતી થુસમીઆ મુજપુરા, ગાડરીઆ પ્રભુ ગુણ ગિરીશ. પા૦ ૮. હમીરપુરા પાસ પ્રણમું વળી નવલખા, ભીડભંજન પ્રભુ ભીડ ભાંગે; દુઃખભંજન અને ડોકરીઆ નમું, પાસ જીરાઉલા જગત જાગે. પા૦ ૯. ઉજેન્તી ઉજેણીએ સહસફણા સાહિબા, મહીમદાવાદ કોકા કહેરા; નારીંગા ચમુચલા ગાઉં ચાલેસરા, તવલી ફળવીહર નાગેંદ્ર નેરા. પા૦ ૧૦. પાસ કલ્યાણ ગંગાભીઆ પ્રણમીએ, પલ્લવીહાર નાગેંદ્રનાથા; કુરકટ ઈશ્વરા પાસ છત્રાઅહીં, કમઠદેવે નમ્યા શક્ર સાથા. પા. ૧૧. તિમિર ઘોઘો પ્રભુ દુધીઆ વલ્લભા, સંખલા ઘૃતકલ્લોલા અબૂઢા; ધીગડમલ્લા પ્રભુ પાસ ઝોટીંગજી, જાસ મહિમા નહિ જગત ગૂઢા. પા૦ ૧૨. ચોરવાડી જિનરાજ ઉદામણી, પાસ અજાવરા ને વનંગા; કાપડેરા વજેઆ પ્રભુ છે છબી, સુખસાગર તણા કરે સંગા. પા૦ ૧૩. વીજુલા કુરગડુ મંડલિકા વલી, મંહુરીઆ શ્રી ફલોધી અનિંદાઃ આકુલા પાસ કંસારીઆ

ડંબરા, અનીપલા પાસ પ્રણમું આનંદા. પા૦ ૧૪. નવસારીનાથ નવપલ્લવા પાસજી, શ્રીમહાદેવ વરકાણુવાસી; પરાકલા ટાંકલા નવખંડા નમું, ભવતણી જાય જેથી ઉદાસી. પા૦ ૧૫. મનવંછિત પ્રભુ પાસજિનને નમું, પાસ નમું જેહ સાચા નગીના; દુઃખ દોહગ તજી સાધુ મારગ ભજી, કર્મના કેશરીથી ન બીના. પા૦ ૧૬. અશ્વનૃપનંદ કુળચંદ પ્રભુ અલવળા, બીબડા પાસ કલ્યાણ રાયા; હોવે કલ્યાણ જસ નામથી જય હુવે, જનની વામાતણા જેહ જાયા. પા૦ ૧૭. એક શત આઠ પ્રભુ પાર્શ્વ નામે થુણ્યાં, સુખ સંપત્તિ લહ્યો સર્વ વાતે; ઋદ્ધિ યશ સંપદા સુખ શરીરે સદા, નહી મણા માહરે કોઇ વાતે. પા૦ ૧૮. સાચ જાણી સતવેથી મનમાં ગમ્યા, પાસ હૃદયે રમ્યા પરમ પ્રીતે; સમિહિત સિદ્ધિ નવવિધિ પામ્યો સહુ, મુજ થકી જગતમાં કોણ જીતે ? પા૦ ૧૯. કાજ સહુ સારજે શત્રુ સંહારજે, પાસ શંખેશ્વરા મૌજ પાઉં; નિત્ય પ્રભાત ઊઠી નમું નાથજી, તુજ વિના અવર કુણ કામ ધ્યાઉં ? પા૦ ૨૦. અઢાર એકાસીએ ફાલ્ગુન માસીએ, બીજ કજ્જલપખે છંદ કરીઓ; ગૌતમગુરૂતણા વિજયખુશાલને, ઉત્તમ સંપદા સુખ વરીઓ. પા૦ ૨૧.

૧૩. શ્રી શાંતિનાથ સ્વામીનો છંદ.

શારદા માય નમું શિરનામી, હું ગુણ ગાઉં ત્રિભુવનકે સ્વામી; શાંતિ શાંતિ જપે સબ કોઇ, તે ઘેર શાંતિ સદા સુખ હોઇ. ૧. શાંતિ જપી જે કીજે કામ, સોહી કામ હોવે અભિરામ; શાંતિ જપી પરદેશ સધાવે, તે કુશળે કમળા લેઇ આવે. ૨. ગર્ભ થકી પ્રભુ મારી નિવારી, શાંતિજીન નામ દીયો હીતકારી; જે નર શાંતિ તણા ગુણ ગાવે, ઋદ્ધિ અચિંતી તે નર પાવે. ૩. જે નરકું પ્રભુ શાંતિ સહાઈ, તે નરકું કયા આરતી ભાઇ; જો કછું વંછે સોહી પુરે, દુઃખ દારીદ્ર મિથ્યામતી ચૂરે. ૪. અલખ નિરંજન જ્યોત પ્રકાશી, ઘટ ઘટ અંતર કે પ્રભુ વાસી; સ્વામી સ્વરુપ કહ્યુ નવિ જાય, કહેતાં મુજ મન અચરીજ થાય. ૫. ડાર દીયે સબહી હથીયારા, જીત્યા મોહ તણા દળ સારા; નારી તજી શીવશું રંગ રાચે,

રાજ તજ્યો પણ સાહીબ સાચે. ૬. મહા બળવંત કહીજે દેવા, કાયર કુંથું એક હણેવા; ઋદ્ધિ સયળ પ્રભુ પાસ લહીજે, ભિક્ષા આહરી નામ કહીજે. ૭. નિંદક પૂજકકું સમ ભાયક, પણ સેવક હીકું સુખદાયક; તજી પરિગ્રહ ભયે જગનાયક, નામ અતિથિ સવે સિદ્ધિ લાયક. ૮. શત્રુ મિત્ર સમ ચિત્ત ગણીજે, નામ દેવ અરિહંત ભણીજે; સયળ જીવ હિતવંત કહીજે, સેવક જાણી મહાપદ દીજે. ૯. સાયર જેસા હોત ગંભીરા, દૂષણ એક ન માંહે શરીરા; મેરૂ અચળ જિમ અંતરજામી, પણ ન રહે પ્રભુ એકણ ઠામી. ૧૦. લોક કહે જિનજી સબ લેખે, પણ સુપનાંતર કબહુ ન પેખે; રીસ વિના બાવીશ પરીસા, સેના જીતી તે જગદીશા. ૧૧. માન વિના જગ આણ મનાઇ, માયા વિના શિવ શું લય લાઇ; લોભ વિના ગુણ રાશી ગ્રહિજે, ભિક્ષુ ભાવે ત્રિગડો સેવિજે. ૧૨. નિર્ગ્રંથપણે શિર છત્ર ધરાવે, નામ યતિ પણ ચમર ઢળાવે; અભયદાન દાતા સુખ કારણ, આગળ ચક્ર ચાલે અરિદારણ. ૧૩. શ્રી જિનરાજ દયાળ ભણીજે, કર્મ સવંકો મૂળ ખણીજે; ચઉવિહ સંઘહ તીરથ થાપે, લચ્છી ઘણી દેખે નવિ આપે. ૧૪. વિનયવંત ભગવંત કહાવે, નાંહિ કીસીકું શિશ નમાવે; અકંચનકો બિરૂદ ધરાવે, પણ સોવન પદ પંકજ ઠાવે. ૧૫. રાગ નહીં પણ સેવક તારે, દ્વેષ નહીં નિગુણા સંગ વારે; તજી આરંભ નિજ આતમ ધ્યાવે, શિવરમણીકો સાથ ચલાવે. ૧૬. તેરો મહિમા અદ્દભૂત કહીએ, તેરા ગુણકો પાર ન લહિએ; તું પ્રભુ સમરથ સાહેબ મેરા, હું મન મોહન સેવક તેરા. ૧૭. તુંરે ત્રિલોકતણો પ્રતિપાળ, હુંરે અનાથને તુંરે દયાળ; તું શરણાગત રાખત ધીરા, તું પ્રભુ તારક છે વડ વીરા. ૧૮. તુંહી સમો વડભાગજ પાયો, તો મેરે કાજ ચડયોરે સવાયો; કરજોડી પ્રભુ વિનવું તમ શું, કરો કૃપા જીનવરજી અમશું. ૧૯. જનમ મરણના ભય નિવારો, ભવ-સાગરથી પાર ઉતારો; શ્રી હત્થીણાઉર મંડણ સોહે, ત્યાં શ્રી શાંતિ સદા મન મોહે. ૨૦. પદ્મસાગર ગુરૂરાય પસાયા, શ્રી ગુણસાગર કહે મન ભાયા; જે નરનારી એક ચિત્ત ગાવે, તે મનવાંછિત નિશ્ચે પાવે. ૨૧.

૧૪. શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનો છંદ. (દોહા)

કલ્પવેલ ચિંતામણી, કામધેનુ ગુણ ખાણ; અલખ અગોચર અગમ ગતિ, ચિદાનંદ ભગવાન. ૧. પરમ જ્યોતિ પરમાતમા, નિરાકાર કિરતાર; નિર્ભય રૂપ જ્યોતિષ રૂપ, પૂરણ બ્રહ્મ અપાર. ૨. અવિનાશી તું એક છે, ચિંતામણિ શ્રી પાસ; અરજ કરૂં કરજોડ કે, પૂરો વંછિત આશ. ૩. મન ચિંતિત આશા ફળે, સકળ સિદ્ધવે કામ; ચિંતામણીકો જાપ જપ, ચિંતાહર એ નામ. ૪. તુમ સમ મેરેકો નહી, ચિંતામણિ ભગવાન; ચેતનકી એહ વિનતિ, દીજે અનુભવ જ્ઞાન. ૫. (ચોપાઇ) પ્રાણુત દેવલોકથી આયે, જન્મ વારાણસી નગરી પાયે; અશ્વસેન કુળ મંડન સ્વામી, ત્રિહુ જગકે પ્રભુ અંતરજામી. ૬. વામાદેવી માતાકે જાયે, લંછન નાગ ફણી મણિ પાયે; શુભ કાયા નવ હાથ વખાણો, નીલ વરણ તનુ નિર્મળ જાણો. ૭. માનવ જક્ષ સેવે પ્રભુ પાય, પદ્માવતી દેવી સુખદાય; ઇંદ્ર ચંદ્ર પારસ ગુણ ગાવે, કલ્પવૃક્ષ ચિંતામણિ પાવે. ૮. નિત સમરો ચિંતામણિ સ્વામી, આશાપૂરે અંતરજામી; ધન ધન પારસ પુરિસાદાણી, તુમ સમ જગમેં કો નહીં નાણી. ૯. તુમરો નામ સદા સુખકારી, સુખ ઉપજે દુઃખ જાય વિસારી; ચેતનકો મન તુમારે પાસ, મનવંછિત પૂરો પ્રભુ આશ. ૧૦. (દોહા) ઓ ભગવંત ચિંતામણિ, પાર્શ્વપ્રભુ જિનરાય; નમો નમો તુમ નામસેં, રોગ શોગ મીટ જાય. ૧૧. વાત પિત્ત દૂરે ટળે, કફ નહી આવે પાસ; ચિંતામણિ કે નામસેં, મીટે શ્વાસ ઓર કાસ. ૧૨. પ્રથમ દુસરો તીસરો, તાવ ચોથીયો જાય; શૂળ બહોંતેર દૂરે રહે, દાદ ખાજ ન રહાય. ૧૩. વિસ્ફોટક ગડ ગુંબડાં, કોઢ અઢારે દૂર; નેત્ર રોગ સબ પરીહરે, કંઠમાળ ચકચુર. ૧૪. ચિંતામણિ કે જાપસેં, રોગ શોગ મીટ જાય; ચેતન પાર્શ્વ નામ કો, સમરો મન ચિત્ત લાય. ૧૫. (ચોપાઇ) મન શુદ્ધે સમરો ભગવાન, ભય ભંજન ચિંતામણિ ધ્યાન; ભૂત પ્રેત ભય જાવે દૂર, જાપ જપે સુખ સંપતિ પૂર. ૧૬. ડાકણ શાકણ વ્યંતર દેવ, ભય નહી લાગે પારસ સેવ; જળ-

ચર થળચર ઉર પર જીવ, ઇનકો ભય નહીં સમરો પીવ. ૧૭. વાઘ સિંહકો ભય નહીં હોય, સર્પ ગોહ આવે નહીં કોય; વાટ ઘાટમેં રક્ષા કરે, ચિંતામણિ ચાહતા સબ હરે. ૧૮. ટોણાં ટામર જાદુ કરે, તુમારો નામ લેતાં સબ ડરે; ઠગ ફાંસીગર તસ્કર હોય, દ્વેષી દુશ્મન દુષ્ટજ કોય. ૧૯. ભય સબ ભાગે તુમારે નામ, મનવંછીત પૂરો સબ કામ; ભય નિવારણ પૂરે આશ, ચેતન જપ ચિંતામણિ પાસ. ૨૦. (દોહા) ચિંતામણિકે નામસે, સકળ સિદ્ધવે કામ, રાજઋદ્ધિ રમણી મળે, સુખ સંપત્તિ બહુ દામ. ૨૧. હય ગય રથ પાયકમળે, લક્ષ્મી કો નહિ પાર; પુત્ર કલત્ર મંગળ સદા, પાવે શીવ દરબાર. ૨૨. કર આંબિલ ષટ માસકો, ઉપજે મંગળ માળ. ૨૩. પારસ નામ પ્રભાવથી, વાધે બળ બહુ જ્ઞાન; મનવંછિત સુખ ઉપજે, નિત સમરો ભગવાન. ૨૪. સંવત અઢારા ઉપરે, સાડત્રીશકો પરિમાણ; પોષ શુકલ દીન પંચમી, વાર શનીશ્વર જાણ. ૨૫. પઢે ગુણે જો ભાવશું, સુણે સદા ચિત્ત લાય; ચેતન સંપત્તિ બહુ મળે, સમરો મન વચ કાય. ૨૬.

શ્રી સજ્જન સન્મિત્ર

યાને

એકાદશ મહાનિધિ

વિધિ સંગ્રહ

અષ્ટમ્ મહાનિધિ.

વિધિ સંગ્રહ.

૧. પ્રભાતના પચ્ચક્ખાણો.

૧. નમુક્કારસહિઅં મુટ્ઠિસહિઅં.

ઉગ્ગએ સૂરે, નમુક્કારસહિઅં, મુટ્ઠિસહિઅં પચ્ચક્ખાઇ. ચઉવ્વિહંપિ આહારં- અસણં, પાણં, ખાઇમં, સાઇમં, અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં વોસિરે.

૨. પોરિસિ-સાઢપોરિસિ.

ઉગ્ગએ સૂરે, નમુક્કારસહિઅં પોરિસિં, સાઢપોરિસિં, મુટ્ઠિસહિઅં પચ્ચક્ખાઇ. ઉગ્ગએ સૂરે, ચઉવ્વિહંપિ આહારં, અસણં, પાણં, ખાઇમં, સાઇમં- અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, પચ્છન્નકાલેણં, દિસામોહેણં, સાહુવયણેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં વોસિરે.

૩. બેઆસણા—એકાસણા.

ઉગ્ગએ સૂરે, નમુક્કારસહિઅં, પોરિસિં મુટ્ઠિસહિઅં પચ્ચક્ખાઇ. ઉગ્ગએ સૂરે, ચઉવ્વિહંપિ આહારં-અસણં, પાણં, ખાઇમં, સાઇમં, અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, પચ્છન્નકાલેણં, દિસામોહેણં, સાહુવયણેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં. વિગઇઓ પચ્ચક્ખાઈ; અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, લેવાલેવેણં, ગિહત્થસંસટ્ઠેણં, ઉક્ખિત્તવિવેગેણં, પહુચ્ચમક્ખિએણં. પારિટ્ઠાવણિયાગારેણં, મહત્તરાગારેણં. સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં. બિયાસણં એકાસણં પચ્ચક્ખાઈ તિવિહંપિ આહારં અસણં, ખાઇમં, સાઇમં અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, સાગારિયાગારેણં, આઉંટણપસારેણં, ગુરુઅબ્ભુટ્ઠાણેણં, પારિટ્ઠાવણિયાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, પાણસ્સ લેવેણ વા, અલેવેણ વા. અચ્છેણ વા, બહુલેવેણ વા, સસિત્થેણ વા, અસિત્થેણ વા, વોસિરે.

૪. આયંબિલ.

ઉગ્ગએ સૂરે, નમુક્કારસહિઅં, પોરિસિં, સાઢપોરિસિં, મુટ્ઠિસહિઅં, પચ્ચક્ખાઇ. ઉગ્ગએ સૂરે, ચઉવ્વિહંપિ આહારં, અસણં, પાણં,

ખાઇમં, સાઇમં, અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, પચ્છન્નકાલેણં, દિસામોહેણં, સાહુવયણેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, આયંબિલં પચ્ચક્ખાઇ–અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં લેવાલેવેણં, ગિહત્થસંસટ્ઠેણં, ઉક્ખિત્તવિવેગેણં, પારિટ્ઠાવણિયાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, એગાસણં પચ્ચક્ખાઇ, તિવિહંપિ આહારં અસણં, ખાઇમં, સાઇમં, અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, સાગારિયાગારેણં, આઉંટણપસારેણં, ગુરુઅબ્ભુટ્ઠાણેણં, પારિટ્ઠાવણિયાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, પાણસ્સ લેવેણ વા, અલેવેણ વા, અચ્છેણ વા, સસિત્થેણ વા, અસિત્થેણ વા વોસિરે.

૫. તિવિઆહાર ઉપવાસ.

સૂરે ઉગ્ગએ, અબ્ભત્તટ્ઠં પચ્ચક્ખાઇ; તિવિહંપિ આહારં--અસણં, ખાઇમં, ખાઇમં, સાઇમં અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, પારિટ્ઠાવણિયાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં; પાણહાર પોરિસિં, સાઢપોરિસિં, મુટ્ઠિસહિઅં; પચ્ચક્ખાઇ-અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, પચ્છન્નકાલેણં, દિસામોહેણં, સાહુવયણેણં, મહત્તગારેણં, સવ્વ સમાહિવત્તિયાગારેણં; પાણસ્સ લેવેણ વા અલેવેણ વા, અચ્છેણ વા, બહુલેવેણ વા, સસિત્થેણ વા, અસિત્થેણ વા વોસિરે.

૬. ચઉવિઆહાર ઉપવાસ.

સૂરે ઉગ્ગએ અબ્ભત્તટ્ઠં પચ્ચક્ખાઇ-ચઉવ્વિહંપિ આહારં; અસણં, પાણં, ખાઇમં સાઇમં–અન્નત્થણભોગેણં, સહસાગારેણં, પારિટ્ઠાવણિયાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં વોસિરે.

૨. સાંજના પચ્ચક્ખાણ.

બિયાસણું, એકાસણું, આયંબિલ, તિવિહાર ઉપવાસ કે છટ્ઠ કરે તેણે પાણઆહારનું પચ્ચક્ખાણ કરવું. તે આવી રીતે:

૧. પાણહારનું પચ્ચક્ખાણ.

પાણહાર દિવસચરિમં પચ્ચક્ખાઈ–અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં વોસિરે.

૨. ચઉવ્વિહઆહારનું પચ્ચક્ખાણ.

દિવસચરિમં પચ્ચક્ખાઇ—ચઉવ્વિહંપિ આહારં-અસણં, પાણં, ખાઇમં, સાઇમં-અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં વોસિરે.

૩. તિવિહઆહારનું પચ્ચક્ખાણ.

દિવસચરિમં પચ્ચક્ખાઇ, તિવિહંપિ આહારં-અસણં, ખાઇમં, સાઇમં, અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં વોસિરે.

૪. દુવિહઆહારનું પચ્ચક્ખાણ.

દિવસચરિમં પચ્ચક્ખાઇ, દુવિહંપિ આહારં—અસણં, ખાઇમં,—અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, વોસિરે.

૫. ચૌદનિયમ ધારનારે કરવાનું દેશાવગાશિકનું પચ્ચક્ખાણ.

દેસાવગાસિઅં ઉવભોગં પરિભોગં પચ્ચક્ખાઇ—અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં વોસિરે.

૩. સામાયિક લેવાનો વિધિ.

પ્રથમ ઉંચે આસને પુસ્તક પ્રમુખ મૂકીને-શ્રાવક શ્રાવિકા, કટાસણું, મુહપત્તિ, ચરવળો લઇ, શુદ્ધ વસ્ત્ર પહેરી, જગ્યા પૂંજી જોઇ [પ્રમાર્જી], કટાસણા ઉપર બેસી, મુહપત્તિ ડાબા હાથમાં મુખ પાસે રાખી, જમણો હાથ સ્થાપનાજી સન્મુખ રાખવો. પછી એક નવકાર ગણી, પંચિંદિઅ કહી, સ્થાપનાજી સ્થાપવા. પછી ખમાસમણ દઇ, ઇરિયાવહિયં, તસ્સ ઉત્તરી૦ અન્નત્થ ઉસસિએણં કહી, એક લોગસ્સ અથવા ચાર નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી, પારી, પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો. પછી ખમાસમણ દઇ,-ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! સામિયિક મુહપત્તિ પડિલેહું ? ઇચ્છં એમ કહી મુહપત્તિના પચાસ બોલ કહી, મુહપત્તિ પડિલેહીએ. પછી ખમાસમણ દઇ ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ સામાયિક સંદિસાહું ? ઇચ્છં કહી,

ખમાસમણ દઇ-ઇચ્છા૦ સામાયિક ઠાઉં ? ઇચ્છં એમ કહી, બે હાથ જોડી એક નવકાર ગણી ઇચ્છકારી ભગવન્ પસાય કરી સામાયિકદંડક ઉચ્ચરાવોજી કહીએ. વડિલ હોય તે કરેમિ ભંતે કહે. પછી-ખમાસમણ દઈ ઇચ્છા૦ બેસણે સંદિસાહુ ? ઇચ્છં ખમા૦ ઇચ્છા૦ બેસણે ઠાઉં ? ઇચ્છં ખમા૦ ઇચ્છા૦ સજ્ઝાય સંદિસાહુ ? ઇચ્છં ખમા૦ ઇચ્છા૦ સજ્ઝાય કરૂં ? ઇચ્છં એમ કહી ત્રણ નવકાર ગણવા. પછી બે ઘડી સજ્ઝાય ધર્મ ધ્યાન કરવું.

૪. સામાયિક પારવાનો વિધિ

ખમાસમણ દઇ, ઇરિયાવહિ પડિક્કમવાથી માંડીને લોગસ્સ સુધી કહેવું. પછી-ખમા૦ ઇચ્છા૦ મુહપત્તિ પડિલેહું ? ઇચ્છં કહી, મુહપત્તિ પડિલેહી, ખમાસણ દઇ, ઇચ્છા૦ સામાયિક પારૂં ? યથાશકિત વળી ખમાસમણ દઈ ઇચ્છા૦ સામાયિક પાર્યું તહત્તિ કહી એક નવકાર ગણી, જમણો હાથ ચરવલા અથવા કટાસણા ઉપર સ્થાપી સામાઇઅવયજુત્તો કહીએ. પછી જમણો હાથ સ્થાપનાજી સામે સવળો રાખીને એક નવકાર ગણવો.

૫. દેવસિક પ્રતિક્રમણનો વિધિ

પ્રથમ સામાયિક લીજે. પછી પાણી વાવર્યું હોય તો મુહપત્તિ પડિલેહવી, અને આહાર વાવર્યો હોય તો વાંદણાં બે દેવાં; તિહાં બીજા વાંદણામાં આવસ્સિયાએ એ પાઠ ન કહેવો. પછી-ઇચ્છકારી ભગવન્ પસાય કરી પચ્ચક્ખાણનો આદેશ દેશોજી કહી, યથાશકિત પચ્ચક્ખાણ કરવું. પછી-ખમાસમણ દઇ, ઇચ્છા૦ ચૈત્યવંદન કરું ? ઇચ્છં, કહી, વડેરાએ અથવા પોતે ચૈત્યવંદન કહેવું. જંકિંચિ નમુત્થુણં૦ કહી ઉભા થઈ અરિહંતચેઇયાણં અન્નત્થ૦ કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી, પારીને નમોઽર્હત્૦ કહી પ્રથમ થોય કહેવી. પછી-લોગસ્સ૦ સવ્વલોએ અરિહંત ચેઇયાણં૦ અન્નત્થ૦ કહી, એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી, પારી, બીજી થોય કહેવી. પછી પુક્ખરવદી૦ સુઅસ્સ ભગવઓ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં વંદણ૦ અન્નત્થ૦ કહી, એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી, પારીને ત્રીજી થોય

કહેવી. પછી સિદ્ધાણું બુદ્ધાણું કહી, વેયાવચ્ચગરાણું૦ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં, અન્નત્થ૦ કહી, એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી, પારીને, નમોઽર્હત્૦ કહી ચોથી થોય કહેવી પછી બેસીને નમુત્થણું કહેવું, પછી ચાર ખમાસમણ દેવાપૂર્વક ભગવાન્, આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, સર્વ સાધુ પ્રત્યે થોભવંદન કરીએ. પછી ઇચ્છકારી સમસ્ત શ્રાવકને વંદુ કહેવું પછી ઇચ્છાકારેણ૦ દેવસિઅ પડિક્કમણે ઠાઉં? ઇચ્છં, કહી, જમણો હાથ ચરવળા અથવા કટાસણા ઉપર સ્થાપીને સવ્વસ્સવિ દેવસિઅં૦ કહેવું. પછી ઉભા થઈ કરેમિ ભંતે૦ ઇચ્છામિ ઠામિ કાઉસ્સગ્ગ જો મે. દેવસિઓ૦ તસ્સ ઉત્તરી૦ અન્નત્થ૦ કહીને અતિચારની આઠ ગાથાનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો. એ આઠ ગાથા ન આવડે, તે આઠ નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો, કાઉસ્સગ્ગ પારીને લોગસ્સ કહેવો. પછી બેસીને ત્રીજા આવશ્યકની મુહપત્તિ પડિલેહીને વાંદણું બે દેવાં. પછી ઉભા થઈને ઇચ્છાકારેણ૦ દેવસિઅં આલોઉં? ઇચ્છં આલોએમિ જો મે દેવસિઓ૦ કહીને સાત લાખ કહેવા. પછી—અઢાર પાપસ્થાનક આલોઈને સવ્વસ્સવિ દેવસિઅં૦ પાઠ કહી ઇચ્છા૦ સંદિ૦ ભગવન્, ઇચ્છં, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં કહીને બેસવું. જમણો હાથ ઉભો કરી એક નવકાર, કરેમિ ભંતે૦ ઇચ્છામિ પડિક્કમિઉં૦ કહીને વંદિત્તુ—સૂત્ર કહેવું. પછી વાંદણું બે દેવાં, પછી ઇચ્છા૦ સંદિ૦ ભગવન્—અબ્ભુટ્ઠિઓમિ અબ્ભિંતર દેવસિઅં ખામેઉં ઇચ્છં ખામેમિ દેવસિયં એમ કહી અબ્ભુટ્ઠિએ ખામવા પછી વાંદણાં બે દેવાં. પછી ઉભા થઈ આયરિય ઉવજ્ઝાએ કહીને કરેમિ ભંતે૦ ઇચ્છામિ ઠામિ૦ તસ્સ ઉતરી૦ અન્નત્થ કહી, બે લોગસ્સ અથવા આઠ નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો. તે પારીને લોગસ્સ કહી, સવ્વલોએ અરિહંત ચેઇયાણું૦ અન્નત્થ૦ કહી એક લોગસ્સ અથવા ચાર નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો. તે પારી પુક્ખરવરદી૦ સુઅસ્સ ભગવઓ કરેમિ૦ અન્નત્થ૦ કહીને એક લોગસ્સ અથવા ચાર નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો. તે પારીને સિદ્ધાણું બુદ્ધાણું૦ કહી, સુઅદેવયાએ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં અન્નત્થ૦ કહી એક નવકારનો

કાઉસ્સગ્ગ કરવો. તે પારી-નમોઽર્હત્૦ કહી પુરૂષે સુઅ દેવયાની અને સ્ત્રીએ કમલદલની થોય કહેવી. પછી ખિત્તદેવાયાએ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં૦ અન્નત્થ૦ કહી, એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો. તે પારી, નમોઽર્હત્ કહી ક્ષેત્રદેવતાની થોય સ્ત્રીએ તથા પુરૂષે બન્નેએ કહેવી, પછી એક નવકાર પ્રગટ ગણી, બેસીને છઠ્ઠા આવશ્યકની મુહપત્તિ પડિલેહીને બે વાંદણાં દેવાં. પછી સામાયિક ચઉવ્વિસત્થા, વંદનક, પડિક્કમણું, કાઉસ્સગ્ગ, પચ્ચક્ખાણ કર્યું છે જી એમ કહી, છ આવશ્યક સંભારવાં. પછી ઇચ્છામો અણુસટ્ઠિં, નમો ખમાસમણાણં નમોઽર્હત્૦ કહીને પુરુષ નમોઽસ્તુ વર્દ્ધમાનાય કહે, અને સ્ત્રી સંસારદાવાની ત્રણ થોય કહે, પછી નમુત્થુણં કહી ઇચ્છા૦ સંદિસહ ભગવન્ સ્તવન ભણું ? ઇચ્છં કહી સ્તવન કહેવું. પછી વરકનક કહી ભગવાન્હં આદિ ચાર ખમાસમણ દેવાં પછી જમણો હાથ ઉપધિ ઉપર સ્થાપી અડ્ઢાઇજ્જેસુ કહેવું. પછી ઇચ્છા૦ સં૦દિ ભગવન્ દેવસિઅપાયચ્છિત્તવિ સોહણત્થં કાઉસ્સગ્ગ કરૂં ? ઇચ્છં દેવસિઅપાયચ્છિત્તવિસોહણત્થં કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં અન્નત્થ૦ કહી ચાર લોગસ્સ અથવા સોળ નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો. તે પારી, પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો. પછી બેસીને ખમાસમણ દઇ ઇચ્છા સંદિ ભગવન્ સઝાય સંદિ૦ કહી ખમાસમણ દેવું પછી ઇચ્છા૦ સંદિ૦ સઝાય કરૂં એમ કહી સજ્ઝાયનો આદેશ માગી એક નવકાર ગણી સજ્ઝાય કહી. પછી એક નવકાર કહેવો ખમાસમણ દઇ ઇચ્છા૦ સંદિ૦ ભગવન્ દુક્ખક્ખયકમ્મક્ખય નિમિત્ત કાઉસ્સગ્ગ કરું ? ઇચ્છં દુક્ખક્ખયકમ્મક્ખયનિમિત્તં કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં અન્નત્થ૦ કહી, સંપૂર્ણ ચાર લોગસ્સ અથવા સોળ નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો. પછી વડીલે અથવા પોતે પારીને નમોઽર્હત્૦ કહી લઘુ શાંતિ કહી પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો. પછી ખમાસમણ દઇ, ઇરિયાવહિ૦ તસ્સ ઉતરી અન્નત્થ૦ કહી, એક લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરી, પારી પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો. પછી ચઉક્કસાય નમુત્થુણં૦ કહી જાવંતિ ચેઇઆઇં કહી ખમાસમણ દઇ જાવંતકેવી સાહુ કહી નમોઽર્હત્૦

ઉવસગ્ગ હરં૦ જય વીયરાય૦ કહેવા. પછી ઇચ્છા૦ મુહપત્તિ પડિલેહું ? ઇચ્છં, કહી મુહપત્તિ પડિલેહવી. પછી ઇચ્છામિ૦ ઇચ્છા૦ સંદિ૦ સામાયિક પારૂં ? યથાશક્તિ કહી ખમાસમણ દઈ ઇચ્છા૦ સંદિ૦ સામાયિક પાર્યું તહત્તિ કહી, એક નવકાર ગણીને જમણો હાથ ઉપધિ ઉપર સ્થાપી સામાઇઅવયજુત્તો કહેવો. પછી સ્થાપેલી સ્થાપના હોય તો એક નવકાર ગણી ઉઠવું. એ દેવસિઅ પ્રતિક્રમણનો વિધિ કહ્યો.

૬. રાઇઅ પ્રતિક્રમણ વિધિ

પ્રથમ—પૂર્વની રીતે સામાયિક લેવું. પછી ખમાસમણ દઇ ઇચ્છા૦ સંદિ૦ કુસુમિણ દુસુમિણ ઉહાવણી રાઇયપાયચ્છિત્ત વિસોહણત્થં કાઉસ્સગ્ગં કરું ઇચ્છં કુસુમિણ દુસુમિણ ઉહાવણી રાઇયપાય ચ્છિત્તવિસોહણત્થં કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં અન્નત્થ૦ કહી ચાર લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરી, પારી, પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો. પછી ખમાસમણ દઇ ઇચ્છા૦ ચૈત્યવંદન કરૂં ? ઇચ્છં કહી, જગચિંતામણિનું ચૈત્યવંદન જયવીયરાય સુધી કહેવું. પછી ચાર ખમાસસણ દેવા પૂર્વક ભગવાન, આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, અને સર્વ સાધુ પ્રત્યે વાંદવા. પછી ખમાસમણ દઈ, ઇચ્છા૦ સંદિ૦ ભગવાન સઝાય સંદિસાહું કહી ખમાસમણ દઇ ઇચ્છં૦ સંદિ૦ સઝાય કરૂં ઇચ્છં સઝાય નવકાર ગણી ઇચ્છકાર સુહરાઇનો પાઠ કહેવો. પછી ઇચ્છાકા૦ સંદિ૦ રાઇઅ પડિક્કમણે ઠાઉં ? ઇચ્છં કહીને જમણો હાથ ઉપધિ ઉપર સ્થાપી ને સવ્વસ્સવિ રાઇઅ દુચ્ચિંતિઅ૦ કહી નમુત્થુણં તથા કરેમિ ભંતે કહી, ઇચ્છામિ ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં૦ તસ્સ ઉત્તરી૦ અન્નત્થ૦ કહી એક લોગસ્સ અથવા ચાર નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો. પારીને પ્રગટ લોગસ્સ કહી સવ્વલોએ અરિહંત૦ અન્નત્થ૦ કહી એક લોગસ્સ અથવા ચાર નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો. તે પારી પુક્ખરવરદી૦ સુઅસ્સ૦ અન્નત્થ૦ કહી અતિચારની આઠ ગાથાનો અથવા તે ન આવડે તો આઠ નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો. તે પારી સિદ્ધાણું બુદ્ધાણું કહીને ત્રીજા આવશ્યકની મુહપત્તિ પડિલેહીને વાંદણા બે દેવાં. તિહાંથી તે અબ્ભુટ્ઠિઓ ખામી

વાંદણા બે દીજે, તિહાં સુધી દેવસિઅની રીતે જાણવું; પણ જે ઠેકાણે દેવસિઅં આવે તે ઠેકાણે રાઇઅં કહેવું. પછી આયરિઅ ઉવજ્ઝાએ૦ કરેમિ ભંતે૦ ઇચ્છામિ ઠામિ તસ્સ ઉત્તરી૦ અન્નત્થ૦ કહી, તપચિંતવણી કરતાં ન આવડે તો સોળ નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો, તે પારીને પ્રગટ લોગસ્સ કહી, છઠ્ઠા આવશ્યકની મુહ-પત્તિ પડિલેહીને વાંદણાં બે દેવાં. પછી સકલતીર્થ વંદન કરવું. પછી ઇચ્છકારી ભગવાન્ પસાય કરી પચ્ચક્ખાણનો આદેશ દેશોજી કહી, યથાશક્તિએ પચ્ચક્ખાણ કરવું. પછી સામાયિક, ચઉવ્વિ-સત્થઓ, વાંદણાં, પડિક્કમણું, કાઉસ્સગ્ગ, પચ્ચક્ખાણ કર્યું છે જી એમ કહી છ આવશ્યક સંભારવાં. તેમાં પચ્ચક્ખાણ કર્યું હોય તો કર્યું છે જી કહેવું, અને ધાર્યું હોય તો ધાર્યું છે જી એમ કહેવું. પછી ઇચ્છામો અણુસટ્ઠિં૦ નમો ખમાસમણાણં૦ નમોઽર્હત૦ કહીને વિશાલલોચન૦ નમુત્થુણં૦ અરિહંત ચેઇયાણં૦ અન્નત્થ૦ કહી, એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી, પારી, નમોઽર્હત્૦ કહી, કલ્લાણકંદની પ્રથમ થોય કહેવી, પછી લોગસ્સ૦ પુક્ખરવરદી૦ સિદ્ધાણં બુદ્ધાણં૦ કહી અનુક્રમે ચાર થોયો કહીએ છીએ તિહાં સુધી કહેવું, પછી નમુત્થુણં૦ કહી ભગવાન્ આદિ ચારને ચાર ખમાસમણે વાંદવા, પછી જમણો હાથ ચરવળા ઉપર સ્થાપી, અડ્ઢાઇજ્જેસુ કહેવું. પછી ખમાસમણ દઈ, શ્રી સીમંધરસ્વામીનું ચૈત્યવંદન, સ્તવન, જય વીયરાય, કાઉસ્સગ્ગ, થોય પર્યંત કહીએ છીએ, તિહાં સુધી કહેવું. પછી ખમાસમણ દેવા પૂર્વક શ્રી સિદ્ધાચળજીનું ચૈત્યવંદન સ્તવન, જય વીયરાય કાઉસ્સગ્ગ અને થોય કહીએ છીએ, તિહાં સુધી કહેવું. પછી સામાયિક પારવાની વિધિની રીતે સામાયિક પારવા સુધી પ્રથમ પ્રમાણે કહેવું.

૭. પક્ખિ પ્રતિક્રમણ વિધિ.

પ્રથમ દેવસિક પ્રતિક્રમણમાં વંદિત્તુ કહી રહીએ તિહાં સુધી સર્વ કહેવું, પણ ચૈત્યવંદન સકલાર્હતનું કહેવું, અને થોયો સ્નાતસ્યાની કહેવી. પછી ખમાસમણ દઈને, દેવસિઅ આલોઇઅ

પડિક્કંતા ઇચ્છાકારેણ૦ પક્ખિમુહપત્તિ પડિલેહું ? ઇચ્છં એમ કહી મુહપત્તિ પડિલેહીએ. પછી વાંદણાં બે દીજે. પછી ઇચ્છાકારેણ૦ સંબુદ્ધાખામણેણં અબ્ભુટ્ઠિઓમિ અબ્ભિંતર પક્ખિઅં ખામેઉં ? ઇચ્છં ખામેમિ પક્ખિઅં, પનરસ દિવસાણં, પનરસ રાઇઆણં, જંકિંચિ અપત્તિઅં૦ કહી ઇચ્છાકારેણ સંદિ૦ પક્ખિઅં આલોઉં ? ઇચ્છં આલોએમિ જો મે પક્ખિઓ અઇઆરો કઓ૦ કહી ઇચ્છાકારેણ સંદિ૦ પક્ખિઅતિચાર આલોઉં ? ઇચ્છં એમ કહી અતિચાર કહીએ.પછી એવંકારે શ્રાવકતણે ધર્મે શ્રીસમકિતમૂળ બાર વ્રત એક સો ચોવીસ અતિચાર માંહે, અનેરો જે કોઇ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહે સૂક્ષ્મબાદર જાણતાં અજાણતાં હુઓ હોય: તે સવિ હું મન વચન કાયાએ કરીમિચ્છામિ દુક્કડં કહેવું. સવ્વસ્સવિ પક્ખિઅ દુચ્ચિંતિઅ, દુબ્ભાસિઅ, દુચ્ચિટ્ઠિઅ, ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન ? ઇચ્છં તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં કહેવું. પછી ઇચ્છકારી ભગવન્ પસાય કરી પક્ખિતપપ્રસાદ કરશોજી એમ ઉચ્ચાર કરીને આવી રીતે કહીએઃ—ચઉત્થેણં, એક ઉપવાસ, બે આંબિલ, ત્રણ નીવી, ચાર એકાસણા, આઠ બેઆસણાં બે હજાર સજ્ઝાય, યથાશક્તિ તપ કરી પહોંચાડવો. તે વખતે પ્રવેશ કર્યો હોય તો પઇટ્ઠિઓ કહીએ અને કરવો હોય તો તહત્તિ કહીએ. તથા ન કરવો હોય તો અણબોલ્યા રહીએ. પછી વાંદણાં બે દીજે. પછી ઇચ્છાકા૦ પત્તેઅખામણેણં અબ્ભુટ્ઠિઓમિ અબ્ભિંતર પક્ખિઅં ખામેઉં ? ઇચ્છં, ખામેમિ પક્ખિઅં, પનરસ દિવસાણં, પનરસ રાઇઆણં, જંકિંચિ અપત્તિઅં૦ કહી પછી વાંદણાં બે દીજે. પછી દેવસિઅ આલોઇઅ પડિક્કંતા ઇચ્છાકા૦ ભગવન્ પક્ખિઅં પડિક્કમાવેહ કહી,સમ્મંપડિકકમામિ કરેમિ ભંતે સામાઇઅં૦ કહી, ઇચ્છામિ પડિક્કમિઉં જો મે પક્ખિઓ૦ કહેવું પછી ખમાસમણ દઈ ઇચ્છાકારેણ સંદિ૦ પક્ખિસૂત્ર કહું ? ઇચ્છં એમ કહી ત્રણ નવકાર ગણી, સાધુ હોય તો પક્ખિસૂત્ર કહે અને સાધુ ન હોય તો નવકાર ગણીને શ્રાવક વંદિત્તુ કહે. પછી સુઅદેવયાની થોય કહેવી. પછી નીચે બેસી, જમણો ઢીંચણ ઉભો રાખી,

એક નવકાર ગણી કરેમિ ભંતે૦ ઇચ્છામિપડિ૦ કહી વંદિત્તુ કહેવું. પછી કરેમિ ભંતે૦ ઇચ્છામિ ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં જો મે પક્ખિઓ૦ તસ્સ ઉત્તરી૦ અન્નત્થ૦ કહીને બાર લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો. તે લોગસ્સ ચંદેસુ નિમ્મલયરા સુધી કહેવા. અથવા અડતાલીશ નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી પારવો. પારીને પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો. પછી મુહપત્તિ પડિલેહિને વાંદણાં બે દેવાં. પછી ઇચ્છાકારેણ૦ અબ્ભુટ્ઠિઓમિ સમત્તખામણેણં અબ્ભિંતર પક્ખિઅં ખામેઉં ? ઇચ્છં ખામેમિ પક્ખિઅં પનરસ દિવસાણં પનરસ રાઇઆણં જં કિંચિ અપત્તિઅં૦ કહેવું. પછી ખમાસમણ દઇને ઇચ્છાકા૦ પક્ખિ ખામણાં ખામુ ? ઇચ્છં એમ કહી ખામણાં ચાર ખામવાં. (ખમા૦ દઇ ઇચ્છામિ ખમાસમણો બોલી નવકાર ગણી સિરસા મણસા મત્થએણ વંદામિ કહેવું. બીજે અને ચોથે ખામણે પણ એમજ કહેવું. ત્રીજે ખામણે છેલ્લે તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં એમ કહેવું.) પછી ઇચ્છામો અણુસટ્ઠિં પક્ખિઅં (સમામં.) દેવસિઅં ભણામિ કહેવું. પછી દેવસિપ્રતિક્રમણમાં વંદિત્તુ કહ્યા પછી બે વાંદણાં દઇએ તિહાંથી તે સામાયિક પારીએ તિહાં સુધી સર્વ દેવસિની પેઠે જાણવું, પણ સુઅદેવયાની થોયોને ઠેકાણે જ્ઞાનાદિની થોયો કહેવી. સ્તવન અજિત શાંતિનું કહેવું. સજ્ઝાયને ઠેકાણે ઉવસગ્ગહરં તથા સંસારદાવાની થોયો ચાર કહેવી અને લઘુ શાંતિને ઠેકાણે મ્હોટી શાંતિ કહેવી.

૮. ચઉમાસી પ્રતિક્રમણ વિધિ.

એમાં ઉપર લખ્યા મુજબ (પક્ખીના વિધિપ્રમાણે) કહેવું, પણ એટલું વિશેષ જે બાર લોગસ્સના કાઉસ્સગ્ગને ઠેકાણે વીશ લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો, અને પક્ખીના આગારને ઠેકાણે ચઉમાસીના આગાર કહેવા તથા તપને ઠેકાણે છઠ્ઠેણં, બે ઉપવાસ, ચાર આંબિલ, છ નીવી, આઠ એકાસણાં, સોલ બેઆસણાં, ચાર હજાર સજ્ઝાય એ રીતે કહેવું.

૯. સંવત્સરી પ્રતિક્રમણ વિધિ.

એમાં પણ ઉપર લખ્યા મુજબ (પક્ખીની વિધિ પ્રમાણે) કરવું પણ બાર લોગસ્સના કાઉસ્સગ્ગને ઠેકાણે ચાલીશ લોગસ્સ ને એક નવકાર અથવા એક સો ને સાઠ (એકસઠ) નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો અને તપને ઠેકાણે અઠ્ઠમ ભત્તં, ત્રણ ઉપવાસ, છ આંબિલ, નવ નીવી, બાર એકાસણાં, ચોવિશ બેઆસણાં અને છ હજાર સજ્ઝાય એ રીતે કહેવું, પક્ખીના આગારને ઠેકાણે સંવત્સરીના આગાર કહેવા. ૮૩.

૧૦. પડિલેહણ કરવાનો વિધિ.

નવકાર પંચિંદિઅ કહી ઇરિયાવહિ પડિક્કમવા [સ્થાપનાચર્યા હોય તો નવકાર૦ પંચિંદિઅ૦ ન કહેવાં.] તસ્સ ઉત્તરી૦ અન્નત્થ૦ કહી લોગસ્સ અથવા ચાર નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી પારી, પ્રગટ લોગસ્સ કહી, ઉભે પગે બેસી મુહપત્તિ ચરવલો, કટાસણું, ઉત્તરાસણ, ધોતિયું, કંદોરો આદિનું પડિલેહણ કરવું. પછી કાજો કાઢી જીવ-કલેવર સચિત્ત આદિ જોવું. પછી કાજો કાઢનાર સ્થાપનાજી સન્મુખ ઉભો રહી ઇરિયાવહી પડિક્કમે. પછી કાજો પરઠવવા જગ્યા શોધી ત્રણ વાર અણુજાણહ જસ્સુગ્ગહો કહી કાજો પરઠવે. પછી ત્રણ વાર વોસિરે કહે.

૧૧. પચ્ચક્ખાણ પારવાનો વિધિ

પ્રથમ ઇરિયાવહી પડિક્કમીએ. પછી જગચિંતામણિનું ચૈત્યવંદન જય વીયરાય સુધી કરવું. પછી ખમાસમણ દઈ સત્કાયનો આદેશમાની નવકાર ગણી મન્હ જિણાણંની સજ્ઝાય કહી. મુહપત્તિ પડિલેહીને ઇચ્છામિ૦ ઇચ્છાકા૦ સંદિ૦ પચ્ચક્ખાણ પારૂં ? યથાશક્તિ. ઇચ્છામિ૦ ઇચ્છાકા૦ પચ્ચ પાર્યું તહત્તિ એમ કહી એક નવકાર ગણી જમણો હાથ કટાસણા અથવા ચરવલા ઉપર સ્થાપી, પચ્ચક્ખાણ કર્યું હોય તે કહેવું. તે લખીએ છીએ. ઉગ્ગએ સૂરે નમુક્કારસહિઅં પોરિસિં સાઢપોરિસિં મુઠિસહિઅં પચ્ચક્ખાણ કર્યું ચઉવિહાર, આંબિલ, નીવી, એકાસણું, કર્યું

તિવિહાર; પચક્ખાણ ફાસિઅં, પાલિઅં, સોહિઅં, તીરિઅં, કિટ્ટિઅં આરાહિઅં, જં ચ ન આરાહિઅં તસ્સ, મિચ્છા મિ દુક્કડં એમ કહી એક નવકાર ગણુવો.

૧૨. ગુરૂવંદન કરવાનો વિધિ.

પ્રથમ બે ખમાસમણ દેવાં. પછી ઇચ્છકાર સુહરાઇનો પાઠ કહેવો. પછી અબ્ભુટ્ઠિઓ ખામવો.

૧૩. ચૈત્યવંદન કરવાનો વિધિ.

પ્રથમ ત્રણ ખમાસમણ દેવાં. પછી ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ચૈત્યવંદન કરું ? ઇચ્છં એમ કહી ચૈત્યવંદન કહેવું. પછી જંકિંચિ કહી, બે હાથ જોડી, નાસિકા સુધી ઉંચા રાખી નમુત્થુણં જાવંતિ ચેઇઆઇ કહી, ખમાસમણ જાવંત કેવિ સાહૂ નમોઽર્હત કહી પૂર્વાચાર્યનું રચેલું સ્તવન કહેવું, પછી બે હાથ જોડી, લલાટે લગાડી જય વીયરાય કહેવા. આભવમખંડા સુધી કહ્યા પછી હાથ નીચે ઉતારી લેવા. પછી ઉભા થઇ અરિહંતચેઇઆણં, અન્નત્થ કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી, પારી, નમોઽર્હત કહી થોય કહેવી.

૧૪. પ્રતિક્રમણમાં છીંકને માટે બોલવાની થોય.

સર્વે યક્ષાંબિકાદ્યાયૈ, વૈયાવૃત્યકરાજીને; ક્ષુદ્રોપદ્રવ સંઘાતં, તેદ્રુતં દ્રાવયંતુનઃ

૧૫. શ્રાવક પૌષધ તથા સામાયિક વ્રત સંબંધી સામાચારી વિધિ.

પોસહ સ્વરૂપ

पोसेई सुहभावे असुहाई खवेई नत्थि संदेहो
छिन्नई नरय तिरिय गई, पोसहविहि अप्पमत्तोय ।

જે પ્રાણી પોતાના આત્માને પૌષધ એટલે શુભ ભાવે કરીને પોસે, તે અશુભ કર્મોને ખપાવે તેમાં સંદેહ નથી; વળી જે અપ્રમત્તપણે પોસહ વિધિ પૂર્વક કરે તે નરક તિર્યંચ ગતિને છેદી નાંખે. ૧. પૌષધ એટલે જે વ્રત કરવાથી આત્મધર્મની પુષ્ટિ થાય, અર્થાત્ આત્મા નિર્મલતાએ પોસાય જેણે કરી, તેને પોસહ કહીએ. શ્રાવકના બાર વ્રતમાં એ અગ્યારમું વ્રત છે, આઠમી,

ચતુર્દશી વિગેરે પર્વ તિથિને વિષે, એ વ્રત ચાર પહોરનું અથવા આઠ પહોરનું કરવામાં આવે છે, એના મુખ્ય ચાર ભેદ છે. ૧. આહાર ત્યાગ પોસહ દેશથી કે સર્વથી. ૨. શરીર સત્કાર ત્યાગ પોસહ સર્વથી. ૩. બ્રહ્મચર્ય પોસહ એટલે, અબ્રહ્મનો ત્યાગ સર્વથી. ૪. અવ્યાપાર પોસહ સર્વથી, અર્થાત્ સંસાર વ્યાપારાદિ સર્વ સાવદ્ય કાર્યનો પરિત્યાગ.—સૂચના દેશથી એટલે થોડે ભાગે ત્યાગ, અને સર્વથી એટલે સર્વથા ત્યાગ. જેમકે, આહાર પોસહમાં ચૌવિહાર ઉપવાસ કરવો તે સર્વથી જાણવો; અને તિવિહાર ઉપવાસ, આંબિલ, નીવી, અને છેવટ એકાસણું, એ સર્વ તપ, દેશ થકી એટલે થોડે ભાગે જાણવા. હવે પોસહ કરનારે તે દિવસે ઓછામાં ઓછો, એકાસણા સુધીનો તપ તો અવશ્ય કરવોજ જોઈએ.

પોસહ કરનારને ખાસ સૂચના

પોસહ કરવાને ઇચ્છનારે, પ્રભાતમાં વહેલા ઉઠીને, રાઈ પ્રતિક્રમણ જરુર કરવું જોઈએ. પછી પડિલેહણ કરવું, તે સવારના પડિલેહણ કરવાની વિધિ આ પ્રમાણેઃ—પ્રથમ ઇરિયાવહિ પડિક્કમીને, ખમાસમણ દેઈ, ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ પડિલેહણ કરૂં ? ઇચ્છં, કહી સવારે પહેલાં મુહપત્તિ, ચરવલો, અને પછી કટાસણું, (બપોરના પડિલેહણમાં પ્રમથ મુહપત્તિ, પછી કટાસણું, અને પછી ચરવલો પડિલેહવો, એટલો ફેર છે.) પછી સઘળાં વસ્ત્રો એટલે ધોતીયું, માત્રીયું, અને ઉત્તરાસંગ વિગેરે વસ્ત્રો પડિલેહવા, અને તે પડિલેહતી વખતે, મુહપત્તિના અંગ સહિત પચાસ બોલ, કટાસણાના પચ્ચીશ, તથા ચરવલાના દશ બોલ, અને ધોતીયાના પચ્ચીશ બોલ, અને શેષ વસ્ત્રો ઉત્તરાસંગ વિગેરે દશ બોલ મનમાં ચિંતવતાં થકાં પડિલેહવાં, તે દશ બોલ આ પ્રમાણેઃ—૧. સૂત્ર અર્થ તત્ત્વ કરી સદ્દહું, ૨. સમક્તિ મોહિની, ૩. મિશ્રમોહિની, ૪. મિથ્યાત્વ મોહિની, પરિહરૂં, ૫. કામરાગ, ૬. સ્નેહરાગ, ૭. દ્રષ્ટિરાગ, પરિહરૂં, ૮. સુદેવ, ૯. સુગુરૂ, ૧૦. સુધર્મ, આદરૂં; હવે પચ્ચીશ બોલ પડિલેહવા હોય તો, ૧૧. કુદેવ, ૧૨. કુગુરૂ,

૧૩. કુધર્મ, પરિહરૂં, ૧૪. જ્ઞાન, ૧૫. દર્શન, ૧૬. ચારિત્ર, આદરૂં, ૧૭. જ્ઞાન વિરાધના, ૧૮. દર્શન વિરાધના, ૧૯. ચારિત્ર વિરાધના, પરિહરૂં, ૨૦. મન ગુપ્તિ, ૨૧. વચનગુપ્તિ, ૨૨. કાયગુપ્તિ, આદરૂં, ૨૩. મનદંડ, ૨૪. વચનદંડ, ૨૫. કાયદંડ, પરિહરૂં; અને જ્યાં અંગ પડિલેહણ સુધાં પુરૂષને પચાસ બોલ પડિલેહવાના હોય છે, તે પચાસમાંથી મુહપત્તિના પચ્ચીશ કહ્યા; હવે અંગ પડિલેહણના પચ્ચીશ કહીયે છીયે. ૨૬. કૃષ્ણલેશ્યા, ૨૭. નીલલેશ્યા, ૨૮. કાપોત લેશ્યા, પરિહરૂં, ૨૯. રિદ્ધિ ગારવ, ૩૦. રસ ગારવ, ૩૧. સાતા ગારવ, પરિહરું, ૩૨. માયા શલ્ય, ૩૩. નિયાણ શલ્ય, ૩૪. મિથ્યાત્વ શલ્ય, પરિહરૂં, ૩૫. હાસ્ય, ૩૬. રતિ, ૩૭. અરતિ, પરિહરૂં, ૩૮. ભય, ૩૯. શોગ, ૪૦. દુગંચ્છા પરિહરું, ૪૧. ક્રોધ, ૪૨. માન પરિહરું, ૪૩. માયા, ૪૪. લોભ, પરિહરૂં, ૪૫. પૃથ્વિકાય, ૪૬. અપકાય, ૪૭. તેઉકાયની જયણા કરૂં, ૪૮. વાઉકાય, ૪૯. વનસ્પતિકાય, ૫૦. ત્રસકાયની રક્ષા કરૂં. પછી દંડાસણથી, અથવા ચરવલાથી કાજો લેઈને ત્રણ પૂંજ કરી, તેમાં સચિત્ત, અચિત્ત, મિશ્ર, દ્રષ્ટિએ પડિલેહી, જીવાદિકને જતનાપૂર્વક પરઠવી કાજો શુદ્ધ કરી, ત્યાંજ ઇરિયાવહિ પડિક્કમીને વિધિપૂર્વક પરઠવવો; અને ત્યાર પછી જિન મંદિરે જઈને, પૂજા કરવી, અને પછી ઉપાશ્રયે આવી ઘેરે જો પ્રતિક્રમણ ને પડિલેહણ કર્યું હોય તો અહીં ઉપાશ્રયે ન કરવાં, જેણે પ્રતિક્રમણ ન કર્યું હોય, તેણે છેવટે દેવ વાંદ્યા પહેલાં તો કરી લેવું જોઇએ. પછી પોસહ લેવો તે આ પ્રમાણે. પ્રથમ ખમાસમણ દેઇ, પ્રગટ લોગસ્સ કહેવા સુધી ઇરિયાવહિ પડિક્કમીને, પછી ઇચ્છા૦ પોસહ મુહપત્તિ પડિલેહું ? ઇચ્છં, એમ કહીને મુહપત્તિ પડિલેહવી; પછી ખમાસમણ દેઇ, ઇચ્છા૦ પોસહ સંદીસાહું ? ઇચ્છં, કહીને, બે હાથ જોડી, મનમાં એક નવકાર ગણી, ઇચ્છકારી ભગવન્ પસાયે કરી પોસહ દંડક ઉચ્ચરાવોજી; તે વારે ગુરૂ અથવા વડીલ પોસહ દંડક આ પ્રમાણે ઉચ્ચરાવે:

પોસહનું પચ્ચખ્ખાણ

કરેમિભંતે પોસહં આહાર પોસહં, દેસઓ સવ્વઓ; શરીર

સકકાર પોસહં સવ્વઓ, બંભેચેર પોસહં સવ્વઓ; અવ્વાવાર પોસંહ સવ્વઓ, ચઉવીહે પોસહં ઠામિ, જાવ, દીવસં; પજ્જુવાસામિ દુવિહં,તીવિહેણં, મણેણં, વાયાયે કાયેણં, નકરેમિ નકારવેમિ તસ્સભંતે, પડિક્કમામિ, નિંદામિ; ગરીહામિ, અપ્પાણં વોસિરામિ. (જો દિવસનોજ ચાર પહોરનોજ કરવો હોય તો દીવસ કહેવું, અને રાત દીવસ મલી આઠ પહોરનો કરવો હોય તો અહોરત્તં કહેવું;) અને એકલા રાત પોસહ માટે શેષ દીવસં અહોરત્તં કહેવું. પછી ખમાસમણ દેઇ, ઇચ્છા૦ સામાયિક મુહુપત્તિ પડિલેહું ? ઇચ્છં, કહીને મુહપત્તિ પડિલેહવી; પછી ખમાસમણ દેઇ ઇચ્છા૦ સામાયિક સંદીસાહું ? ઇચ્છં, વલી ખમાસમણ દેઇ, ઇચ્છા૦ સામાયક ઠાઉં ? ઇચ્છં, કહી બે હાથ જોડીને એક નવકાર ગણી, ઇચ્છકારી ભગવાન પસાય કરી, સામાયિક દંડક ઉચ્ચરાવોજી, પછી વડીલ કરેમિભંતે ઉચ્ચરાવે. અહિયાં જાવ નિયમંને બદલે જાવ પોસહં કહેવું. એમ કહી ખમાસમણ દેઇ. ઇચ્છા૦ બેસણે સંદીસાહું ? ઇચ્છં, વલી ખમાસમણ દેઇ, ઇચ્છા૦ બેસણે ઠાઉં ? ઇચ્છ. વલી ખમાસમણ દેઇ. ઇચ્છા૦ સજ્ઝાય સંદીસાહું ? ઇચ્છં, વલી ખમાસમણ દેઇ, ઇચ્છા૦ સજ્ઝાય કરું ? ઇચ્છં, કહી ત્રણ નવકાર ગણીને, ખમાસમણ દેઇ. ઇચ્છા૦ બહુવેલ કરશું ? ઇચ્છં. કહીને વલી ખમાસમણ દેઇ ઇચ્છા૦ પડિલેહણ કરૂં ? ઇચ્છં કહીને પડિલેહણ ન કર્યું હોય તો હવે ઉપર કહ્યું તેવી રીતે પડિલેહણ કરવું. તેમજ પ્રતિક્રમણ ન કર્યું હોય તો, અહિં આ આદેશથી રાઈ પ્રતિક્રમણ કરીને, પછી પડિલેહણ પાંચ વાનાનું કરવું. તેમાં મુહપત્તિ પચાસ બોલથી, કટાસણું પચ્ચીશ બોલથી. ચરવલો દશ બોલથી, ધોતીયું પચ્ચીશ બોલથી, અને કંદોરો દશ બોલથી. પડિલેહવો. પછી ખમાસમણ દેઈ, ઇચ્છકારી ભગવાન પસાય કરી, પડિલેહણા પડિલેહાવોજી, એમ કહી આચાર્યજી, એટલે થાપનાજીની પડિલેહના કરવી. તેમાં તેર બોલ બોલવા તે આ પ્રમાણે. ૧. ગુરુશુદ્ધ સ્વરૂપના ધારક, ૨. ગુરૂજ્ઞાન સહિત, ૩. ગુરૂદર્શન સહિત, ૪. ગુરુ ચારિત્ર સહિત, ૫.

ગુરુ શુદ્ધ સદ્દહણા સહિત. ૬. ગુરૂ શુદ્ધ ફરસના સહિત. ૭. ગુરૂ શુદ્ધ પ્રરૂપણા સહિત, ૮. ગુરૂ મન ગુપ્તિ સહિત, ૯. ગુરૂ વચન ગુપ્તિ સહિત, ૧૦. ગુરૂ કાય ગુપ્તિ સહિત, ૧૧. ગુરૂ પંચાચાર પાલે, ૧૨. ગુરુ પંચાચાર પલાવે, ૧૩. ગુરુ પંચાચાર પાલતાને સહાય કરે અથવા અનુમોદે. એવી રીતે, આચાર્યની, તથા તેમના સર્વ મુહપત્તિ, કામલી વિગેરે વસ્ત્રોની પડિલેહણા કરવી, તથા શ્રાવકે વડીલનું વિનય અર્થે; એક વસ્ત્ર ઉત્તરાસંગ પડિલેહવું, પછી ઇરિયાવહિયં કરી પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો. પછી ખમાસમણ દેઈ, ઇચ્છા૦ ઉપધિ મુહપત્તિ પડિલેહું ? ઇચ્છં, કહીને મુહપત્તિ પડિલેહવી, પછી ખમા૦ ઇચ્છા૦ ઉપધિ સંદીસાહું ? ઇચ્છં, ખમાસણ દેઇ, ઇચ્છા૦ ઉપધિ પડિલેહું ? ઇચ્છં, એમ કહી બાકીનાં વસ્ત્રો પડિલેહવાં. પછી યત્નાપૂર્વક કાજો લેઇને, થાપનાચાર્યજી મહારાજ સામે ઉભડક બેસીને, ઇરિયાવહિયં પડિક્કમીને કાજાને શુદ્ધ દ્રષ્ટિએ જોઈ કરી યથાયોગ્ય સ્થાનકે, અણુજાણહ જસ્સગો કહીને, પરઠવવો, અને પરઠવ્યા પૂઠે, ત્રણવાર વોસિરે વોસિરે કહેવું. પછી સવારના દેવ વાંદવા, (સૂચના.) જેણે ઘેરે પડિક્કમણું કર્યું હોય તેણે ઉપાશ્રયમાં, રાઇ મુહપત્તિ પડિલેહવી, તથા બે વાંદણા દેઇને, ઇચ્છા૦ રાઇયં આલોઉં ? ઇચ્છં, આલોએમિ જોમે ઇત્યાદિક પાઠ, કહેવો. પછી ઇચ્છકાર સુહરાઇનો પાઠ કહી અભુઠીઓ ખામવો. એટલે ચરવલા ઉપર હાથ રાખીને, મસ્તક નમાવી, જંકિંચિ અપત્તીયંનો પાઠ કહેવો. પછી બે વાંદણાં દેવાં, પછી દેવ વંદન કર્યા પછી ખમાસમણ દેઇને ઇચ્છા૦ સજ્ઝાય કરૂં ? ઇચ્છં, કહીને એક નવકાર ગણી, ઉભડક બેસી, વડીલ અથવા પોતે મન્હ જિણાણંની સજ્ઝાય કહેવી પછી ખમાસમણ દેઈ, ઇચ્છા૦ બહુ પડી પુન્ના પોરિસિ તહત્તી કહીને ખમાસણમાં દેઇ, ઇચ્છાકારેણ. ઇરિયાવહિ પડિકકમું ? ઇચ્છં, કહી ઇરિયાવહિ પડિકકમીને, ખમાસમણ દેઇ, ઇચ્છા૦ પડિલેહણ કરૂં ? ઇચ્છં, કહી મુહપત્તિ પડિલેહીને, ખમાસમણ દેઈ, ઇચ્છકારી ભગવાન પસાય કરી, પચ્ચખ્ખા-

ણુનો આદેશ દેજોજી, એમ કહી યથાશક્તિ ઉપવાસાદિક પચ્ચખ્ખાણુ વડીલ પાસે કરવું,

સાંજની પડિલેહણુ વિધિ

પ્રથમ ખમાસમણ દેઇને, ઇચ્છા૦ બહુપડિ પુન્ના પોરિસી, તહત્તી કહીને, ખમાસમણ દેઇને, ઇચ્છા૦ ઇરિયાવહિયં પડિક્કમામિ ? ઇચ્છં, કહી પછી ખમાસમણ દેઇને, ઇચ્છા૦ ગમણા ગમણે આલોઉં ? ઇચ્છં, કહીને ઈરિયા સમિતિ, ભાષા સમિતિ, એષણા સમિતિ, આદાન ભંડમત્ત નિખેણુવા સમિતિ, પારિષ્ઠાપનીકા સમિતિ, મન ગુપ્તિ, વચન ગુપ્તિ, કાયગુપ્તિ, એ પાંચ સમિતિ, ત્રણ ગુપ્તિ એ અષ્ટ પ્રવચન માતા, શ્રાવક તણે ધર્મે, રુડી પેરે પાલી નહી, ખંડણ વિરાધના, હુઈ હોય, તે સર્વ હું મન વચન કાયાએ કરી, મિચ્છામિ દુક્કડં. ખમાસમણ દેઈ; ઇચ્છા૦ પડિલેહણ કરૂં ? ઇચ્છં, કહી ખમાસમણ દેઇ, ઇચ્છા૦ પોસહ શાલ પ્રમાર્જું ? ઇચ્છં, કહીને મુહપત્તિ, પછી કટાસણું, અને છેલ્લે ચરવલો, પડિલેહવો. અને પાણી પીધું કે વાપર્યું હોય તો, ધોતીયું અને કંદોરો મલીને, પાંચ વાનાં પડિલેહવાં. પાંચનું પડીલેહણ કરનારે ઇરિયાવહિયં કરી. પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો. પછી ખમાસમણ દેઇને, ઇચ્છકારી ભગવાન પસાય કરીને, પડિલેહણા પડિલેહાવોજી એમ કહીને, આચાર્યજીની પડિલેહણા કરવી. અને વડીલનું એક વસ્ત્ર ઉત્તરાસંગ પડિલેહવું. પછી ખમાસમણ દેઈ, ઇચ્છા૦ ઉપધિ મુહપત્તિ પડિલેહું ? ઇચ્છં, કહીને મુહપત્તિ પડિલેહવી. પછી ખમાસમણ દેઇને ઇચ્છા૦ સજ્ઝાય કરૂં ? ઇચ્છં, કહીને એક નવકાર ગણી, ઉભડક બેસીને, મન્હ જિણાણંની સજ્ઝાય કહેવી, પછી એકાસણુ વાળેએ બે વાંદણાં દેવાં પછી ખમાસમણ દેઇને, ઇચ્છકારી ભગવન્ પસાયે કરી, પચ્ચખ્ખાણનો આદેશ દેશોજી. એમ કહી પચ્ચખ્ખાણ કરવું; અને કર્યું હોય તો કર્યું છેજી કહેવું, પછી ખમાસમણ દેઇ, ઇચ્છા૦ ઉપધી સંદીસાહું ? ઇચ્છં, પછી ખમાસણ દઇ ઉપધી પડી લેહું. ઇચ્છં એમ કહી બાકીનાં સર્વ વસ્ત્ર પડિલેહવાં; એવી રીતે પડિલેહણ કરીને, કાજો લેઈ

શુદ્ધ કરી, પૂર્વે કહ્યું તેવી રીતે, વિધિપૂર્વક પરઠવીને, પછી સાંજના દેવ વાંદવા. પછી, ઇરિયાવહિ પડિક્કમીને પ્રતિક્રમણ કરવું. પછી રાત પોસાતીએ, એક પહોર સુધી, સજ્ઝાય ધ્યાન કરવું. પછી વિધિપૂર્વક સંથારો પાથરીને, સંથારા ઉપર બેસીને, ઇરિયાવહિ પડિક્કમીને ચઉક્કસાયથી, જયવીયરાય સુધી ચૈત્યવંદન કરીને, ખમાસણ દેઈ, ઇચ્છા૦ સંથારા પોરિસિ ભણુવા મુહપત્તિ પડિલેહું? ઇચ્છં, કહીને મુહપત્તિ પડિલેહવી. પછી ખમાસમણ દેઈ, સંથારા પોરિસિ ભણવી. અને પછી શરીરે શુદ્ધ થઇ, કાનમાં કુંદન રાખીને માતરિયું પહેરીને, વિધિપૂર્વક જનતાથી શયન કરવું, અને છ ઘડી રાત્રી રહેતાં સાવધાન થઇ, ઉપયોગ પૂર્વક ઇરિયાવહિ પડિક્કમી, ચાર લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો, પછી સજ્ઝાયધ્યાન કરીને, અવસર થયે, રાઈ પ્રતિક્રમણ કરવું, અને પછી પડિલેહણ કરી દેવ વાંદીને પોસહ પારવો.

રાત પોસાતી માટે વિશેષ વિધિ તથા સુચના.

માત્ર રાત્રીના ચાર પહોરનો પોસહ કરવો હોય, તેણે પડિલેહણ દેવ વંદન વિગેરે વિધિ, દિવસ છતાં કરવાની હોવાથી, વહેલાં આવવું જોઇએ અને તે દિવસે ઓછામાં ઓછો એકાસણાનો તપ કરેલો હોવો જોઇએ. તેણે કરવાની વિધિ આ પ્રમાણે પ્રથમ ખમાસમણ દેઇ, ઇરિયાવહિ પડિક્કમીને, પડિલેહણ કરવું. તે પડિલેહણની વિધિ પ્રમાણે કરે, પછી ખમાસણ દેઇને, ઇરિયાવહિ પડિક્કમવાથી માંડીને, યાવત બહુવેલં કરશું પર્યંત સવારના પોસહ લેવાની વિધિ પ્રમાણે વિધિ કરે. અને ત્યાર પછી સાંઝની પડિલેહણમાં ખમાસમણ દેઈ પડિલેહણ કરૂં, આદેશ માગવાનો છે, ત્યાંથી ઉપધિ પડિલેહુંનો આદેશ માગવા પર્યંત. તે પ્રમાણે વિધિ કરે. પોસહના પચ્ચખ્ખાણમાં શેષ દિવસં, અહોરત્તં કહેવું. બીજો કાંઈ ફેરફાર નથી. પછી દેવ વાંદે, તથા ચોવીશ માંડલા કરે. તે આવી રીતેઃ— ૧ આગાડે આસન્ને ઉચ્ચારે પાસવણે અણહિયાસે. ૨ આગાડે આસન્ને પાસવણે અણહિયાસે. ૩ આગાડે મઝ્ઝે ઉચ્ચારે

પાસવણે અણીહાસે. ૪ આગાડે મઝ્ઝે પાસવણે અણીહાસે. ૫ આગાડે દુરે ઉચ્ચારે પાસવણે અણીહાસે. ૬. આગાડે દૂરે પાસવણે અણીહાસે. ૭ આગાડે આસન્ને ઉચ્ચારે પાસવણે અહીઆસે. ૮ આગાડે આસન્ને પાસવણે અહીઆસે. ૯ આગાડે મઝ્ઝે ઉચ્ચારે પાસવણે અહીઆસે. ૧૦ આગાડે મઝ્ઝે પાસવણે અહીઆસે. ૧૧ આગાડે દૂરે ઉચ્ચારે પાસવણે અહીઆસે. ૧૨ આગાડે દૂરે પાસવણે અહીઆસે. ૧૩ અનાગાડે આસન્ને ઉચ્ચારે પાસવણે અણીહાસે. ૧૪ અનાગાડે આસન્ને પાસવણે અણીહાસે. ૧૫ અનાગાડે મઝ્ઝે ઉચ્ચારે પાસવણે અણીહાસે. ૧૬ અનાગાડે મઝ્ઝે પાસવણે અણીહાસે. ૧૭ અનાગાડે દૂરે ઉચ્ચારે પાસવણે અણીહાસે. ૧૮ અનાગાડે દૂરે પાસવણે અણીહાસે. ૧૯ અનાગાડે આસન્ને ઉચ્ચારે પાસાવણે અહીઆસે. ૨૦ અનાગાડે આસન્ને પાસવણે અહીઆસે. ૨૧ અનાગાડે મઝ્ઝે ઉચ્ચારે પાસવણે અહીઆસે. ૨૨ અનાગાડે મઝ્ઝે પાસવણે અહીઆસે. ૨૩ અનાગાડે દૂરે ઉચ્ચારે પાસવણે અહીઆસે. ૨૪ અનાગાડે દૂરે પાસવણે અહીઆસે. ચારે દિશાએ બહાર સો ડગલાં જઇને કરવું; એ પ્રમાણે માંડલા કરીને પછી પડિક્કમણું કરે, બાકીનો વિધિ ઉપર લખ્યા પ્રમાણે જાણવો.

સંથારા વિધિ.

પ્રથમ પડિલેહેલી જગ્યાએ, સંથારીયું પાથરે, તેની ઉપર કામલી, અને પગની બાજુએ કાસાણું પાથરીને, અંતરપટ એટલે સુતરાઉ ચાદર પાથરે, મુહપત્તિ કેડે ભરાવે, ચરવલો પડખે મૂકે, અને માતરીયું પહેરીને, ડાબે પડખે હાથનું ઓશીકું કરીને સુવે. રાત્રે ચાલવું પડે તો દંડાસણ વડે પડિલેહીને ચાલવું, માત્રાના ખપમાં આવતા પાણીમાં રાત્રે ચુનો નાંખી મૂકવો, તથા કામલીનો કાલ, ઉનાળામાં બે ઘડી, તથા ચોમાસામાં ચાર ઘડી અને શિયાળામાં છ ઘડીનો છે. તે પ્રમાણે લક્ષમાં રાખીને, કાળ વિત્યા બાદ, માત્ર પ્રમુખ ઉપાશ્રય બહાર જવું પડે તો, કામળી ઓઢી માથે

કટાસણું રાખીને જવું. વરસાદના છાંટામાં જવું પડે તો પણ એવીજ રીતે કરવાનું છે, ઉપાશ્રય બહાર જતાં ત્રણવાર આવસ્સહિ, અને પેસતાં ત્રણવાર નિસ્સીહિ કહેવી. પાછલી રાત્રે જાગીને નવકાર સંભારી ભાવના ભાવી, માત્રાની બાધા ટાલી આવે, અને કુસુમિણ દુસમિણનો કાઉસ્સગ ચાર લોગસ્સનો સંપૂર્ણ કરવો.

૧૦. પોસહ પારવાની વિધિ.

પ્રથમ ખમાસમણ દેઇને, ઇરિયાવહિ પડિક્કમીને, ખમાસમણ દેઇને, ઇચ્છા૦ પોસહ પારવા મુહપત્તિ પડિલેહું ? ઇચ્છં, એમ કહી મુહપત્તિ પડિલેહવી, (અહીંયા પોષાતીએ, લીધેલા કુંડી પ્રમુખ સર્વ જાચેલી વસ્તુ છૂટા ગ્રહસ્થને ભળાવે) પછી ખમાસમણ દેઇ, ઇચ્છા૦ પોષહ પારું ? યથાશક્તિ, પછી ખમાસમણ દેઈ, ઇચ્છા૦ પોસહ પારયો ? તહત્તી, એમ કહીને એક નવકાર ગણી, ધુંટણીયે પડી, ચરવલા ઉપર હાથ રાખી, મસ્તક નમાવીને પોસહ પારવાનો પાઠ બોલવો, તે આવી રીતે. સાગર ચંદો કામો. ચંદવંડીસો સુદંસણો ધન્નો; જેસીં પોસહ પડિમા, અખંડીયા જીવીયંતેવી; ધન્ના સલ્લાહણીજા, સુલસા આણંદ કામદેવાય; જાસ પસંસઈ ભયવં, દઢ્ઢવયં તં મહાવીરો. પોસહવિધિ લીધું, વિધિ પાર્યું, વિધિ કરતાં જે કોઈ અવિધિ હુઓ હોય, તે સવે હું મન વચન કાયાએ કરી તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં. પછી ખમાસમણ દેઈ, ઇચ્છા૦ મુહપત્તિ પડિલેહું ? ઇચ્છં, એમ કહી મુહપત્તિ પડિલેહી ખમાસમણ દેઇ, ઇચ્છા૦ સામાયિક પારૂં ? યથાશક્તિ, પછી ખમાસણમણ દેઈ, ઇચ્છા૦ સામાયિક પાર્યું ? તહત્તી, એમ કહીને એક નવકાર ગણી, ચરવલા ઉપર હાથ રાખીને, સામાયિકવય જુત્તાનો પાઠ કહીને, સામાયિક પારવું.

સંથારા પોરિસિ.

પ્રથમ ખમાસમણ દેઇ ઇચ્છા૦ બહુ પડિપુન્નાપોરસિ; ઇચ્છં, ઇચ્છા૦ ઇરિઆવહિયંથી લોગસ્સ સુધી કહી ખમા૦ ઇચ્છા૦ બહુ પમિપુન્નાપોરસિ રાઇય સંથારેહા પછી ચઉક્કસાય જંકિંચિથી જયવીયરાય સુધી કહી, ખમા૦ ઇચ્છા. સંદિસહ ભ૦ સંથારાવિધિ

ભણુવા મુહપત્તિ પડિલેહું ? ઇચ્છં કહી મુહપત્તિ પડિલેહવી. પછી નીચે પ્રમાણે કહેવું. નિસીહિ, નિસીહિ, નિસીહિ, નમો ખમાસમણાણું, ગોયમાઇણું, મહામુણીણું. નવકાર તથા કરેમિ ભંતે ત્રણ વખત કહેવા. અણુજાણહ જિજ્જા અણુજાણહ પરમગુરૂ ! ગુરુગુણરયણેહિં મંડિયસરીરા! બહુપડિપુન્નાપોરિસિ, રાઇય સંથારએ ઠામિ. ૧. અણુજાણહ સંથારં, બાહુવહાણેણ વામપાસેણં; કુક્કુડિ પાયપસારણ, અતરંત પમજ્જએ ભૂમિં. ૨. સંકોઇઅ સંડાસા, ઉવટ્ટંતે અ કાય પડિલેહા; દવ્વાઇ ઉવઓગં, ઉસાસનિરૂંભણાલોએ. ૩. જઇ મે હુજ્જ પમાઓ, ઇમસ્સ દેહસ્સિમાઇ રયણીએ; આહારમુવહિદેહં. સવ્વં તિવિહેણ વોસિરિઅં. ૪. ચત્તારિ મંગલં અરિહંતા મંગલં, સિદ્ધામંગલં; સાહૂમંગલં, કેવલિપન્નતો ધમ્મો મંગલં. ૫. ચત્તારિલોગુત્તમા અરિહંતા લોગુત્તમા, સિદ્ધા લોગુત્તમા, સાહુ લોગુત્તમા, કેવલિપન્નતો ધમ્મો લોગુત્તમો.૬. ચત્તારિ સરણં પવજ્જામિ, અરિહંતે સરણં પવજ્જામિ, સિદ્ધે સરણં પવજ્જામિ, સાહુ સરણં પવજ્જામિ; કેવલિપણ્ણત્તં ધમ્મં સરણં પવજ્જામિ. ૭. પાણાઇવાયમલિઅં, ચોરિક્કં મેહુણં દવિણમુચ્છં, કોહં માણં માયં, લોભં પિજ્જં તહા દોસં. ૮. કલહં અબ્ભખ્ખાણું, પેસુન્નં રઇ અરઇ સમાઉત્તં; પરપરિવાયં માયા મોસં મિચ્છત્તસલ્લં ચ. ૯. વોસિરિસુ ઇમાઇં, મુખ્ખમગ્ગસંસગ્ગવિગ્ઘભૂઆઇં, દુગ્ગઇ નિબંધણાઇં અઠ્ઠારસ પાવઠાણાઇં. ૧૦. એગોહં નત્થિ મે કોઇ, નાહમન્નસ્સ કસ્સઇ; એવં અદીણ મણસો, અપ્પાણમણુસાસઇ. ૧૧. એગો મે સાસઓ અપ્પા, નાણદંસણસંજુઓ; સેસા મે બાહિરા ભાવા, સવ્વે સંજોગ લખ્ખણા. ૧૨. સંજોગ મૂલા જીવેણ, પત્તા દુખ્ખપરંપરા; તુમ્હા સંજોગસંબંધ, સવ્વં તિવિહેણ વોસિરિઅં. ૧૩. અરિહંતો મહ દેવો, જાવજ્જીવં સુસાહુણો ગુરુણો; જિણ પણ્ણત્તં તત્તં, ઇઅ સમ્મત્તં મએ ગહિઅં. ૧૪. (આ ગાથા ત્રણ વખત બોલવી. પછી સાત નવકાર ગણીને નીચેની ગાથા કહેવી.) ખમિઅ ખમાવિઅ મઇ ખમિઅ, સવ્વહ જીવ નિકાય; સિદ્ધહ સાખ આલોયહણ

મુજ્જહ વઈરિ ન ભાવ. ૧૫. સવ્વે જીવા કમ્મવસ, ચઉદહ રાજ ભમંત; તે મે સવ્વ ખમાવિઆ, મુજ્ઝવિ તેહ ખમંત. ૧૬. જં જં મણેણ બદ્ધં, જં જં વાએણ ભાસિયં પાવં; જં જં કાએણ કયં, મિચ્છામિ દુક્કડં તસ્સ. ૧૭.

૧૪. સામાયિકના ૩૨ દોષના દુહા.

રોષ સહિત અવિવેકથી, કરે ન અર્થ વિચાર; મન ઉદ્વેગે જશ ઇચ્છા, વિનય રહિત ભય ધાર. ૧. વ્યાપાર ચિંતન ફલ સંદેહ, નિયાણા મોહ વશ; સામાયિકમાં મન તણા, ટાળો દોષએ દશ. ૨. કુવચન હુંકારો કરે, દીયે સાવદ્ય આદેશ; લવલવતો વઢવાડને, દીયે આવકાર વિશેષ. ૩. ગાલ દીયે વલી મોહ વશે, હુલરાવે લઘુ બાળ; કરતો વિકથા હાસ્ય એ, વચન દોષ દશ ટાળ. ૪. ચપલાસન ચિહું દિશિ જૂવે, સાસદ્ય કામ સંઘટ; ઓઠિંગી અવિનીતપણે, બેસે જે ઉદ્ભટ. ૫. આળસ મોડે મેલ ખાજખણે, પાયપર રાખે પાય; અતિ પ્રગટ કે ગોપવે, નિદ્રા સહિત નિજ કાય. ૬. બાર દોષ એ કાયના, મન વચના થયા વીશ; સામાયિકમાં સર્વે મળી, ટાળો દોષ બત્રીશ. ૭.

૮. સમકિત સહિત બાર વ્રતની સંક્ષેપ ટીપ.

[સમક્તિ]

૧ રાગ દ્વેષાદિક દોષ થકી સંપૂર્ણ મુક્ત થયેલા સર્વજ્ઞ સર્વદર્શી અરિહંત પરમાત્માનેજ, શુદ્ધ દેવ માનું, અને જગત્ માત્રને પાવન કરનારા તેમનાં પવિત્ર નામ, સ્થાપના [પ્રતિમા] દ્રવ્ય અને ભાવનું સદાય રટણ કરૂં, નિરંતર અમુક વખત ચોખ્ખાઈ રાખી શ્રી જિન મંદિરે જઇ ત્યાં સ્થિર ચિત્ત રાખી પ્રભુના અદ્ભુત જ્ઞાન, ક્ષમા, ગંભીરતા પ્રમુખ ઉત્તમોત્તમ ગુણ સંભારી મારા આત્મામાં તેવાજ ગુણો પ્રગટાવવા નિમિત્તે પ્રભુનાં દર્શન, પૂજા અને ચૈત્યવંદન કરૂં અથવા નવકાર મંત્રનો સ્થિર ઉપયોગ રાખી ૧૦૮ વાર જાપ કરૂં. ૨. શ્રી જિનેશ્વર ભગવાનની આજ્ઞા અનુસારે જ્ઞાન વૈરાગ્ય જાગવાથી સદ્ગુરૂ સમીપે જઇ જેમણે મેરુ પર્વત જેવા

ભારે પાંચ મહાવ્રત ઉચ્ચરેલાં છે, અને મહાવ્રતોને જે રૂડી રીતે ગુરૂમહારાજની આણામાં રહીને પાળે છે, કંચન કામનીથી જે સદાય દૂર રહે છે, જયણાથી સઘળી સંયમ કરણી સાધે છે અને ભવ્ય જનોને સારો બોધ આપી સુધારે છે, તેવા મુનિ મહાત્માનેજ શુદ્ધ ગુરૂ માનું અને પ્રતિદિન જોગ હોય ત્યાં સુધી તેમને શુદ્ધ ભાવથી વંદન કરી તેમનાં વચનામૃતનું પાન કરૂં. ૩. સદ્ગુરૂની અમૃત તુલ્ય વાણી સાંભળી મારી છતી શક્તિ ગોપવ્યા વગર બની શકે તેટલી ગૃહસ્થ યોગ્ય ધર્મ કરણી કરવા નિરંતર ખપ કરૂં; દાન, શીલ, તપ અને ભાવનારૂપ ધર્મની શ્રદ્ધા રાખી યથાશક્તિ તેનો આદર કરૂં; સમ્યગ્જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્રરૂપ શુદ્ધ ધર્મનો મને યથાર્થ બોધ થાય, તેની યથાર્થ પ્રતીત થાય અને અનુક્રમે તેની પ્રકટ પ્રાપ્તિ થાય, તેવા લક્ષથી સદ્ગુરૂની આજ્ઞાને આધીન રહી તેમણે આત્મ-કલ્યાણાર્થે આપેલી રૂડી શિખામણને ધ્યાનમાં રાખી કાળજીથી અનુસરૂં, પ્રમાદવશપણાથી તેમાં ભૂલ પડે તો ગુરૂમહારાજને નિષ્કપટપણે નિવેદન કરી, ક્ષમા માગી, ફરી તેવી ભૂલ ન કરવા વિશેષે કાળજી રાખું, તેમની પવિત્ર આજ્ઞાનુસાર પ્રતિવર્ષ શ્રી શત્રુંજયાદિક તીર્થની યાત્રાદિક કરૂં, અને આશાતનાદિક દોષને ટાળી, દેવગુરુ સંઘ-સાધર્મિકની ભક્તિનો બની શકે તેટલો લાભ લઉં, અને વ્રત-પચ્ચખ્ખાણનો ભાવ રાખું.

૧. સ્થુલ પ્રાણાતિપાત વિરમણ વ્રત (પહેલું અણુ વ્રત.)

૧. મરણાદિક મહા ભયથી પ્રકટપણે કંપતા ત્રાસ પામતા કોઈ પણ નિરપરાધી જીવને કંઇ પણ પ્રબળ કારણ વગર તેના પ્રાણ નીકળી જાય તેમ જાણી બુઝીને મારાં મન, વચન અને કાયાથી હું જાતે હણું નહિં તેમ જે અન્યકને હણાવું નહિ. ૨. માંસ, દારુ, શિકાર, મધ, માખણ, રાત્રી ભોજન પ્રમુખ અભક્ષ્ય અને ડુંગળી, લસણ ગાજર, બટાટા પ્રમુખ જમીન કંદ વિગેરે અનંત કાય ભક્ષણ કરવાનો ત્યાગ કરું છું.

૨. સ્થુલ મૃષાવાદ વિરમણ વ્રત (બીજું અણુ વ્રત.)

આ વ્રતમાં કન્યાલિક વિગેરે પાંચ મહોટા જૂઠાણાંનો સદાય

ત્યાગ કરૂં છું અને જિન વચનથી વિપરીત જાણુતાં થકાં બોલવાનો ત્યાગ કરૂં છું.

૩. સ્થુલ અદત્તાદાન વિરમણ વ્રત (ત્રીજું અણુ વ્રત.)

આ વ્રતમાં કોઈ પણ પ્રકારની ચોરી, વિશ્વાસઘાત, દાણ ચોરી, ખોટી લેવડ દેવડ, દગાખોર ભેળસેળ, વિગરે ધર્મને કલંક લાગે તેવું કાંઇ પણ અપ્રમાણિક વર્તન કરૂં નહિં.

૪. સ્વદારા સંતોષ અથવા સ્થુલ મૈથુન વિરમણ વ્રત

(ચોથું અણુ વ્રત.)

૧. સ્વસ્ત્રી કે સ્વપતિ સિવાય દેવ મનુષ્ય કે તિર્યંચ સંબંધી વિષયભોગનો સર્વથા ત્યાગ કરૂં છું.

પરિગ્રહ પ્રમાણ વ્રત (પાંચમું અણુ વ્રત.)

ધન, ધાન્ય, ક્ષેત્ર, વાસ્તુ, સોનું, રૂપું, અન્ય ધાતુ, દાસ, દાસી અને ગાય, બલ, હાથી, ઘોડા પ્રમુખ ચતુષ્પદ એમ નવ પ્રકારના બાહ્ય પરિગ્રહનું જૂદું જૂદું પ્રમાણ કરી તેથી અધિક દ્રવ્યની પ્રાપ્તિ થતાં તત્કાળ તેનો સદુપયોગ પરમાર્થ માર્ગે કરૂં, પરંતુ પ્રમાણથી અધિક થયેલું દ્રવ્ય દેખી સ્વનિયમ બગાડું નહિં.

૬. દિશપરિમાણ વ્રત (પહેલું ગુણ વ્રત.)

ચાર દિશા, ચાર વિદિશા તેમજ ઉંચે અને નીચે એમ દશે દિશામાં સ્વાર્થવશ વ્યાપારાદિક કારણે જવા આવવા માટે અમુક મર્યાદા બાંધવી, કેવળ પરમાર્થ દાવે ગમે તેટલે દૂર જવા આવવાની જયણા રાખી શકાય.

૭. ભોગોપભોગ વિરમણ વ્રત (બીજું ગુણ વ્રત.)

એકજ વાર ભોગવ્યા બાદ નિર્માલ્ય થઇ જાય, એવા પુષ્પ ભોજન, પ્રમુખ ભોગમાં લેખાય છે; અને વારંવાર જેનો ઉપયોગ કરી શકાય તે સ્ત્રી, મહેલ પ્રમુખ ઉપભોગમાં ગણાય છે, તે ભોગ તથા ઉપભોગ વસ્તુઓનું પૂર્વોક્ત ચૌદ નિયમાનુસારે પ્રમાણ કરૂં છું, સંક્ષેપું છું, અને એ રીતે સંતોષ વૃત્તિમાં વધારો કરી, પંદર કર્માદાનના મહા પાપ વ્યાપારનો પણ ત્યાગ કરૂં છું.

૮. અનર્થ દંડ વિરમણ વ્રત (ત્રીજું ગુણ વ્રત.)

જેમાં પોતાનો કે પોતાના સ્વજન કુંટુબાદિકનો નિકટ સ્વાર્થ ન હોય, તેવી નકામી બાબતમાં નાહક પોતાના મન, વચન કાયા અને ધનનો ગેરઉપયોગ કરવો તે અનર્થ દંડ છે એમ સમજી આતસબાજી, વેશ્યાનો નાચ, નાટક ચેટક તેમજ લોકરંજનાર્થેજ કરવામાં આવતા બીજા અનેક વગર જરુરના ઉડાઉ કાર્યોની નિવૃત્તિ, સ્વદ્રવ્યાદિકનો જેમ બને તેમ સદુઉપયોગજ કરવો યુક્ત છે, વલી જુગાર પ્રમુખ દુર્વ્યસનો વિકથાદિક પ્રમાદ અને શસ્ત્રાદિકનો દુરૂપયોગ પણ વર્જ્ય છે. ટૂંકમાં જેથી પરિણામ મલીન થાય તેવા આચાર વિચાર તજવાનો ઉપભોગ રાખું.

૯ સામાયિક વ્રત (પ્રથમ શિક્ષા વ્રત.)

પ્રતિદિન નિયમસર એક કે વધારે વખત મન, વચન, કાયાનો દુષ્ટ વ્યાપાર સંવરીને રાગ દ્વેષાદિક વિકાર દૂર કરી, સમભાવની વૃદ્ધિ થાય તેવા શુભ જ્ઞાન ધ્યાન પ્રમુખ ઉત્તમ આલંબન સેવવારૂપ બે ઘડીનું સામાયિક શાંતપણે સ્થિરતાથી સદ્ગુરૂ સમક્ષ કરૂં.

૧૦ દેશાવગાશિક વ્રત (બીજું શિક્ષા વ્રત.)

છઠ્ઠા દિગ્ પ્રમાણ વ્રતમાં રાખેલી મોકળાશનો અત્રે યથાશકિત સંક્ષેપ કરૂં છું તેમજ પૂર્વોકત ચૌદ નિયમોને પણ વિશેષ પ્રકારે ધારણ કરૂં.

૧૧ પોષધ વ્રત (ત્રીજું શિક્ષા વ્રત.)

દરેક આઠમ ચૌદશ પ્રમુખ પર્વ દિવસે પૂર્વોકત ચારે પ્રકારનો પૌષધ ચાર કે આઠ પ્રહર પર્યંત અંગીકાર કરી પ્રમાદ રહિત તેનું આરાધન કરૂં. વિકથાદિક પ્રમાદ વડે તેનું વિરાધન કરૂં નહિં.

૧૨ અતિથિ સંવિભાગ વ્રત (ચોથું શિક્ષા વ્રત.)

તિથિવાર, પ્રમુખની દરકાર રાખ્યા વગર નિદ્રા પ્રમાદ રહિત આત્મ સાધનમાંજ ઉજમાલ મુનિજનો અતિથિ કહેવાય છે, તેવા મહાત્મા સાધુ જનોને સ્વકુટુંબાદિક નિમિત્ત કરેલ નિર્દોષ પ્રાશુક આહાર પાણી હર હમેશ કે છેવટ પોષધ વ્રતને પારણે શુદ્ધ ભકિત

ભાવથી કવળ કલ્યાણાર્થે વહોરાવી પછી પોતે જમવાનો ઉપયોગ બનતા સુધી રાખું.

૧૦. પંચાચાર પાલન ટુંક સ્વરૂપ

૧. જ્ઞાનાચાર:— ૧ જે જે ધર્મશાસ્ત્ર ભણવાં ગણવાં, તે બધા અકાળ વેળા (દરેક સંધ્યા વખત, મધ્યાન્હ સમય તથા મધ્ય રાત્રી સમય) વર્જી યોગ્ય અવસરેજ ભણવાં ગણવાં. ૨. ધર્મગુરૂ અને વિદ્યાગુરૂનો ઉચિત વિનય સાચવીનેજ ભણવું ગણવું. ૩. જ્ઞાન–જ્ઞાનીનો યોગ્ય સત્કાર કરી શુદ્ધ પ્રેમભાવથી ભણવું ગણવું. ૪. શાસ્ત્ર ભણવા માટે યોગ્યતા મેળવવા સારુ યોગ ઉપાધન કરીને તેનું પઠન પાઠન કરવું. ૫. જેમની પાસેથી આપણને જ્ઞાનનો લાભ થયો હોય તેનું નામ કોઇ પુછે તો તરત જાહેર કરવું, પરંતુ ભય કે લજ્જાદિક કલ્પિત કારણોથી તે છુપાવવું નહિં કે બીજુ ભલતુંજ કહેવું નહિ. ૬. જે શાસ્ત્ર ભણવું તે અક્ષર કાના માત્ર અન્યૂનાધિક ભણવું ગણવું. ૭. તે શાસ્ત્રના અર્થ શુદ્ધ રીતે ગુરૂ મહારાજ પાસે ધારી લઇને ભણવા. ૮. તે શાસ્ત્રનું મૂળ તથા તેના અર્થ શુદ્ધ ગુરૂગમે ધારી પકકા કરી લેવા પણ આગમત્યા થઇ, ગુરૂનો અનાદર કરીને સ્વચ્છંદીપણે અભિમાનથી કે મદથી, જિનાગમ કે અવર કોઇ પણ જ્ઞાનાભ્યાસ કરનારને યથાર્થ જ્ઞાન થવું તો દૂર રહ્યું. પણ ઉલટું જ્ઞાનાવરણીય કર્મનો ગાઢ બંધ થવાનો સંભવ છે; માટે ગુરૂગમ વિના સર્વ અભ્યાસ જાર પુરૂષથી રહેલ સ્ત્રીના ગર્ભ સમાન છે. **૨. દર્શનાચાર**:—૧ સર્વથા રાગદ્વેષાદિક દોષ વર્જિત સર્વજ્ઞ વીતરાગનાં વચન સંપૂર્ણ સાચાંજ માનવાં. ૨ ઉકત સર્વજ્ઞ પરમાત્માના પવિત્ર શાસનમાંજ રસિક થાવું. બીજા અન્ય મતની ઇચ્છા કરવીજ નહિં. ૩. સર્વજ્ઞ ભગવાને ભાખેલા દાનાદિક ધર્મના ફળનો સંદેહ કરવોજ નહિં. ૪. અન્ય મમતા કષ્ટ, મંત્ર, ચમત્કાર કે પૂજા પ્રભાવના દેખી મૂઢદ્રષ્ટિ બનવું નહિં. ૫. સમ્યગ્દ્રષ્ટિ જનોની શુભ કરણી દેખી તેનું અનુમોદન કરવું [પ્રશંસા કરી તેને પુષ્ટિ આપવી] ૬. સીદાતા સાધર્મી જનોને હરેક રીતે ટેકો આપી ધર્મમાં સ્થિર કરવા.

૭. સાધર્મી બંધુઓની ઉમદા ભાવથી સેવા ભક્તિરૂપ "સાહમ્મી વચ્છલ" કરવું. ૮. પવિત્ર જિનશાસનની જાહોજલાલી વધે તેવાં સત્કાર્યો સમજ મેળવીને કરવાં. તેમાં પણ સદ્ગુરુગમ અભ્યાસ કરનારા સદાચારી શ્રદ્ધાળુ વિદ્યાર્થીઓ જેઓ નિરંતર જિનાજ્ઞાનુસાર સામાઇકાદિ વ્રત વિનયપૂર્વક જ્ઞાનાભ્યાસના પરમ અર્થી હોય તેવા જ્ઞાની તથા જ્ઞાનાર્થીઓને અનેક રીતે તન મન ધનથી સાહુજ કરવી. ૩. **૩. ચારિત્રાચાર**-પાંચ સમિતિ તથા ત્રણ ગુપ્તિને સમ્યક્ પ્રકારે સંપૂર્ણ જિન વચનાનુસાર પાળવાનો ખપ કરૂં. **૪. તપાચાર**--અન્તરંગ તથા બાહ્ય એમ બાર પ્રકારનાં ઇચ્છા નિરોધરૂપ તપને યથાવસરે યથાશક્તિ કરવાનો આદર રાખું. **૫. વીર્યાચાર**-૧. ધર્મ કામમાં પોતાનાં મન, વચન અને કાયાના છતાં બળ-વીર્યને ગોપવ્યા વગર યથાશક્તિ તેનો સદુપયોગ કરું. મતલબ કે સાધુ સાધ્વીએ સ્વસંયમ કરણી, પાંચ મહાવ્રતનું પાલન, પાંચે ઇંદ્રિયોનું દમન, ચાર કષાયનું જીપન, અને મન, વચન કાયાની શુદ્ધિ કરવામાં પોતાનું છતું બળ-વીર્ય ગોપવવું નહિ. તેનો કોઇ રીતે ગેરઉપયોગ નહિં કરતાં સદાય સદુપયોગ કરવાજ લક્ષ રાખવુ. તેમજ શ્રાવક શ્રાવિકાએ પણ સ્વગૃહસ્થ ધર્મનું આરાધન કરવા સદ્ગુરુનાં અમૃત વચનનું આદર સહિત શ્રવણ કરી, સ્વશક્તિ અનુસારે પોતાનાં તન, મન, વચન અને ધનનો સદુપયોગ કરી લેવા ચુકવું નહિ. પોતાની છતી શક્તિનો જે સદુપયોગ થાય તેજ સાર્થક, બાકી જે તેનો ગેરઉપયોગ થાય તે તો સંસાર વૃદ્ધિ માટેજ સમજવો.

૬. શ્રાવક યોગ્ય અગિયાર પડિમાનું ટુંક સ્વરૂપ.

૧૧ પ્રતિમાનાં નામ તથા ટુંક શબ્દાર્થ-યુક્ત ખુલાસો.

૧. દર્શન (સમકિત) પ્રતિમા, ૨. વ્રત પ્રતિમા, ૩. સામાયિક પ્રતિમા, ૪. પોષધ પ્રતિમા, ૫. કાયોત્સર્ગ પ્રતિમા, (અભિગ્રહ વિશેષરૂપ) ૬. મૈથુન વર્જન પ્રતિમા, ૭. સચિત્ત વર્જન પ્રતિમા, ૮. સ્વયં આરંભ વર્જન પ્રતિમા, ૯. પ્રેષ્ય (અન્ય સેવકાદિક પાસે પણ) આરંભ વર્જન પ્રતિમા, ૧૦. પોતાને નિમિત્તે કરેલું ભોજન

અશનાદિક વર્જન પ્રતિમા, ૧૧. શ્રમણ ભૂત મુનિવત્ વર્તન પ્રતિમા. પ્રતિમા શબ્દથી અમુક અભિગ્રહ યા નિયમ વિશેષ જાણુવો. હવે દરેક પ્રતિમાનું અનુક્રમે કંઇક વિસ્તારથી કથન કરવામાં આવે છે. ઉક્ત દરેક પ્રતિમાનું કાળ માન તેની સંખ્યા પ્રમાણુ જેટલા માસનું છે, (એટલે કે પહેલી પ્રતિમા એક માસની, બીજી બે માસની, ત્રીજી ત્રણુ માસની એમ અનુક્રમે અગિયારમી ૧૧ માસની સમજવી.) ૧. દર્શન પ્રતિમા–શમ, સંવેગ, નિર્વેદ, અનુંકંપા અને આસ્તિકતા ગુણુ સહિત તથા કદાગ્રહ અને શંકાદિક શલ્યથી સર્વથા રહિત નિર્દોષ સમકિતને યથાસ્થિત પાળવામાં આવે તે પહેલી દર્શન પ્રતિમા કહેવાય છે. ૨. વૃત પ્રતિમા–શ્રાવક યોગ્ય પાંચ અણુવૃત તેમજ ત્રણુ ગુણુવૃત અને ચાર શિક્ષા વૃતને કંઇ પણુ અતિચાર પ્રમુખ દૂષણુ લગાડયા વગર બે માસ પર્યંત પ્રથમ પડિમામાં જણાવેલા નિર્દોષ સમકિત ગુણુ સહિત સેવવાં તે બીજી વૃત પ્રતિમા જાણુવી. ૩. સામયિક પ્રતિમા–મન, વચન અને કાયા સંબંધી પાપવ્યાપારને વર્જી નિષ્પાપ નિર્દોષ વ્યાપારને સેવવારૂપ સામાયક પ્રતિદિન ઉભય કાળ અતિચારાદિક દૂષણુ રહિત ત્રણુ માસ પર્યંત કરવામાં આવે તે ત્રીજી સામયિક પ્રતિમા જાણુવી. ૪. પોષધ પ્રતિમા–દરેક અષ્ટમી, ચતુર્દશી પ્રમુખ પર્વ દિવસે સર્વથા આહાર ત્યાગ, શરીર સત્કાર ત્યાગ, મૈથુન ત્યાગ અને પાપ વ્યાપાર ત્યાગ એમ ચારે પ્રકારનો પોષધ, અતિચાર દૂષણુ રહિત ચાર માસ પર્યંત પાળવામાં આવે તે ચોથી પોષધ પ્રતિમા છે. ૫. કાયોત્સર્ગ પ્રતિમા–પૂર્વોક્ત પ્રતિમાઓમાં દર્શાવ્યા મુજબ સમ્યક્ત્વ અણુવૃત, ગુણુવૃત અને શિક્ષા વૃત યુક્ત છતો, સ્થિર, સત્યવંત અને સુનિપુણુ શ્રાવક દરેક અષ્ટમી અને ચતુર્દશીના દિવસે પોષધ ગ્રહી રાત્રિભર શુન્ય ગ્રહાદિકમાં કાઉસ્સગ્ગ (કાયોત્સર્ગ) મુદ્રાએ સ્થિત રહે–ઉપસર્ગ પરિસહાદિકથી ડરે નહિં, નિશ્ચળ રહે. ૬. બ્રહ્મચર્ય પ્રતિમા–શૃંગાર, કથા, સ્નાન, વિલેપન પ્રમુખ વિભૂષા સંબંધી ઉત્કર્ષ અને સ્ત્રી કથા (સ્ત્રી સંબંધી અથવા સ્ત્રી સાથે

એકાન્તમાં સરાગ વર્તાલાપ) નો ત્યાગ કરતો છતો શ્રાવક એક અબ્રહ્મ સેવાનો છ માસ પર્યંત સર્વથા ત્યાગ કરે તે છઠ્ઠી બ્રહ્મચર્ય પ્રતિમા જાણવી. ૭. સચિત્ત ત્યાગ પ્રતિમા-સાત માસ સુધી સચિત્ત ભોજનનો સર્વથા ત્યાગ કરે. તેમજ પૂર્વોકત પાછલી પ્રતિમાઓમાં સેવન કરવા યોગ્ય સર્વ અનુષ્ઠાનનું પણ સાથેજ સેવન કરે તે સાતમી પ્રતિમા જાણવી. ૮. સ્વયં આરંભ વર્જન પ્રતિમા-આઠ મહિના સુધી પોતે જાતે કોઇ પ્રકારના પાપ આરંભ કરે નહિ તે આઠમી પ્રતિમા જાણવી. ૯. અન્ય (પ્રેષ્ય) આરંભ વર્જન પ્રતિમા-નવ માસ સુધી અન્ય દાસ પ્રમુખ પાસે પણ પાપારંભ ન કરાવવા-રૂપ નવમી પ્રતિમા જાણવી. ૧૦. સ્વનિમિત્ત અશનાદિ વર્જન પ્રતિમા-દશ માસ પર્યંત પોતાના નિમિતે કરેલું ભોજન પણ ગ્રહણ કરાય નહી, વળી તેણાં કોઇક તો ખુર મુંડન કરાવે અથવા તો કોઇ શિખા ચોટલી ધારણ કરે, પૂર્વ પ્રતિમાઓની સર્વ મર્યાદા સાથેજ પાળે તે દશમી પ્રતિમા. ૧૧. શ્રમણભૂત વર્તન પ્રતિમા-ખુર મુંડન અથવા કેશ લોચન કરવા વડે, રજોહરણ અને પાત્રાં પ્રમુખ સાધુ યોગ્ય સર્વ ઉપકરણો ગ્રહણ કરી ઉત્કૃષ્ટ અગીયાર માસ પર્યંત સાધુ મુનિરાજની પેરે વીચરે તે અગીયારમી પ્રતિમા જાણવી. [મતાંતર-ઉકત પ્રતિમાઓ પૈકી પહેલાની ૪ સિવાય બીજી પ્રતિમાઓ આશ્રી શ્રી આવશ્યક ચુર્ણિમાં આવો લેખ છે કેઃ— પાંચ માસ પર્યંત રાત્રિ ભોજનનો પરિત્યાગ કરવો, તે પાંચમી પ્રતિમા. સચિત આહાર પરિત્યાગ રૂપ છઠ્ઠી. દિવસે બ્રહ્મચર્ય પાળવું અને રાત્રે તેનું પ્રમાણ કરવા રૂપ સાતમી. રાત દિવસ સર્વથા બ્રહ્મચર્યને દ્રવ્ય સ્નાન ત્યાગ. કેશ નખ રોમ પ્રમુખ સમારવા સંબંધી ઉપેક્ષા રૂપ આઠમી. સ્વયં આરંભ પરિત્યાગરૂપ નવમી. પ્રેષ્ય (દાસ પ્રમુખ પાસે પણ) આરંભ વર્જનરૂપ દશમી. ઉદ્દિષ્ટ ભક્ત (પોતાના નિમિતે કરેલ ભોજન) વર્જનરૂપ શ્રમણ ભૂત પ્રતિમા અગિઆરમી. એવી રીતે મતાંતર જાણવો.] આ પડિમાઓનું વહન તથા બીજા અભિગ્રહ, નિયમાદિકનો અભ્યાસ

તુલનારૂપે જરૂર કરવા યોગ્ય છે, કાયર માણસનેજ બધું કઠણ લાગે છે, પુરુષાર્થી જનોને તે તેવું કઠણ લાગતું નથી, તે તો શકય સત્કાર્યમાં સદા ઉજમાળજ રહે છે, અને તેને ખંતથી આરાધી અનુક્રમે અખંડ આનંદ મેળવે છે.

૭. શ્રાવકના એકવીશ ગુણોનું વર્ણન.

આ ભયંકર અને પારાવાર સંસાર ભ્રમણમાં ભમતાં થકા જીવને મનુષ્ય જન્માદિ ઉત્તમ સામગ્રી મળવી અતિ દુર્લભ છે, કદાચ તે મળે તોપણ શુદ્ધ ધર્મની યોગ્યતા પ્રાપ્ત થવી બહુજ મુશ્કેલ છે, તો પછી શુદ્ધ ધર્મની પ્રાપ્તિની દુર્લભતાનું તો કહેવુંજ શું ? માટે જ્ઞાની મહારાજ ધર્મની યોગ્યતા પામવાના શ્રાવકના એકવીશ ઉત્તમ લક્ષણરુપ એકવીશ ગુણોનું કંઇક ટુંક સ્વરૂપ બતાવે છે.

૨૧ ગુણોનાં નામ તથા અર્થ.

૧. ક્ષુદ્ર નહિં–અક્ષુદ્ર ગંભીર આશયવાળો, સૂક્ષ્મ રીતે વસ્તુ તત્ત્વનો વિચાર કરવાને શક્તિ ધરાવનાર સમર્થ જીવ વિશેષ ધર્મ રત્નને પામી શકે. ૨. રૂપનિધિ–પ્રશસ્ત રૂપવાળો, પાંચે ઇંદ્રિયો જેને સ્પષ્ટ રીતે પ્રાપ્ત થયેલ છે એવો, અર્થાત્ શરીર સંબંધી સુંદર આકૃતિને ધારનાર આત્મા. ૩. સૌમ્ય–સ્વભાવેજ પાપ દોષ રહિત, શીતળ સ્વભાવવાન્ આત્મા. ૪. જન પ્રિય–સદાચારને સેવનાર લોકપ્રિય આત્મા. ૫. ક્રૂર નહિં–ક્રૂરતા યા નિષ્ઠુરતા વડે જેનું મન મલીન થતું નથી એવો અકિલષ્ટ યાને પ્રસન્ન ચિત્ત યુક્ત શાંત આત્મા. ૬. ભીરૂ–આ લોક સંબંધી તથા પરલોક સંબંધી અપાયથી ડરવાવાળો અર્થાત્ અપવાદ ભીરૂ તેમજ પાપ ભીરુ હોવાથી બધી રીતે સંભાળીને ચાલનાર, ઉભયલોક વિરૂદ્ધ કાર્યનો અવશ્ય પરિહાર કરનાર આત્મા. ૭. અશઠ–છળ પ્રપંચ વડે પરને પાસમાં નાંખવાથી દૂર રહેનાર. ૮. સુદક્ષિણ–શુભ દાક્ષિણ્યાવંત, ઉચિત પ્રાર્થનાનો ભંગ નહિં કરવાવાળો, સમય ઉચિતવર્તી સામાનું દિલ પ્રસન્ન કરનાર. ૯. લજ્જાલુઓ–લજ્જાશીલ, અકાર્ય વર્જી સત્કાર્યમાં સહેજે જોડાઇ શકે એવો મર્યાદાશીલ પુરુષ. ૧૦ દયાલુઓ—સર્વ કોઇ

પ્રાણી વર્ગ ઉપર અનુકંપા રાખનાર. ૧૧ સોમદિટ્ઠિ મજ્ઝથ—રાગ-દ્વેષ રહિત નિષ્પક્ષપાતપણે વસ્તુ તત્ત્વને યથાર્થ રીતે ઓળખી મધ્યસ્તાતાથી દોષને દૂર કરનાર. ૧૨ ગુણરાગી—સદ્ગુણીનોજ પક્ષ કરનાર ગુણનોજ પક્ષ લેનાર. ૧૩ સત્કથ-એકાંત હિતકારી એવી ધર્મ કથા જેને પ્રિય છે એવો. ૧૪ સુપખ્ખ-સુશીલ અને સાનુકુળ છે કુટુંબ જેનું એવો સુભાગ્યવંત. ૧૫ દીર્ઘદર્શી-પ્રથમથી સારી રીતે વિચાર કરીને પરિણામે જેમાં લાભ સમાયો હોય એવાં શુભ કાર્યનેજ કરવાવાળો. ૧૬ વિશેષજ્ઞ-પક્ષપાત રહિતપણે ગુણ દોષ, હિત અહિત, કાર્ય અકાર્ય, ઉચિત અનુચિત, ભક્ષ્ય અભક્ષ્ય, પેય અપેય, ગમ્ય અગમ્ય વિગેરે વિશેષ વાતનો જાણ. ૧૭ વૃદ્ધાનુગત-પરિપકવ બુદ્ધિવાળા અનુભવી પુરૂષોને અનુસરી ચાલનાર, નહિં કે જેમ આવ્યું તેમ ઉચ્છૃંખલપણે ઇચ્છા મુજબ કામ કરનાર. ૧૮ વિનયવંત-ગુણાધિકનું ઉચિત ગૌરવ સાચવનાર સુવિનીત. ૧૯ કૃતજ્ઞ-બીજાએ કરેલા ગુણને કદાપિ નહિ વિસરી જનાર. ૨૦ પરહિતકારી-સ્વતઃ સ્વાર્થ વિના પરોપકાર કરવામાં તત્પર, દાક્ષિણ્યતાવંત તો જ્યારે તેને કોઇ પ્રેરણા અથવા પ્રાર્થના કરે ત્યારે પરોપકાર કરે, અને આતો પોતાના આત્માનીજ પ્રેરણાથી સ્વકર્તવ્ય સમજીનેજ કોઇની કંઈ પણ અપેક્ષા રાખ્યા વિનાજ પરોપકાર કર્યા કરે, એવા ઉત્તમ સ્વભાવને સ્વાભાવીક રીતે ધારનાર ભવ્યાત્મા. ૨૧ લબ્ધ લક્ષ— કોઇ પણ કાર્યને સુખે સાધી શકે એવો કાર્ય દક્ષ.

કેટલાક પ્રચલિત તપની વિધિ.

૧. અષ્ટકર્મ સૂદન તપ.

આઠ કર્મનો ક્ષય કરવા માટે આ પ્રમાણે આ તપ કરવો. પહેલે દીવસે ઉપવાસ, બીજે દીવસે એકાસણું, ત્રીજે દીવસે એક દાણો ઠામ ચોવીહાર આંબેલ, ચોથે દીવસે એકલઠાણું, (ઠામ ચોવીહાર એકાસણું) પાંચમે દીવસે ઠામ ચોવીહાર એકદત્તી (એક વખતે પાત્રમાં પડેલું જ વાપરવું) છટ્ઠે દીવસે લુખીનીવી કરવી,

સાતમે દીવસે આંબેલ કરવું, આઠમે દીવસે આઠ કોળીયાનું એકાસણું કરવું. એ આઠ દીવસે ગણુણું વિગેરે નીચે પ્રમાણે કરવું.

૧ જ્ઞાનાવરણીય	કર્મક્ષયે	શ્રી અનંત	જ્ઞાન	સંયુતાય	નમઃ
૨ દર્શનાવરણીય	,,	શ્રી ,,	દર્શન	,,	,,
૩ વેદનીય	,,	શ્રી અવ્યાબાધ ગુણ		,,	,,
૪ મોહનીય	,,	શ્રી અનંત ચારિત્ર ગુણ		,,	,,
૫ આયુઃ	,,	શ્રી અક્ષય સ્થિતિ ગુણ		,,	,,
૬ નામ	,,	શ્રી અરૂપિ નિરંજન ગુણ		,,	,,
૭ ગોત્ર	,,	શ્રી અગુરૂલઘુ ગુણ		,,	,,
૮ અંતરાય	,,	શ્રી અનંતવીર્ય ગુણ		,,	,,

અથવા નીચે પ્રમાણે ગણવું—

૧ શ્રી	અનંત જ્ઞાન	ગુણ	ધારકાય	નમઃ	૫ પ્રકૃતિ
૨ ,,	અનંત દર્શન	,,	,,	,,	૯ ,,
૩ ,,	અવ્યાબાધ	,,	,,	,,	૨ ,,
૪ ,,	ક્ષાયિક સમ્યકત્વ	,,	,,	,,	૨૮ ,,
૫ ,,	અક્ષયસ્થિતિ	,,	,,	,,	૪ ,,
૬ ,,	અમૂર્ત	,,	,,	,,	૧૦૩ ,,
૭ ,,	અગુરૂલઘુ	,,	,,	,,	૨ ,,
૮ ,,	અનન્ત વીર્ય	,,	,,	,,	૫ ,,

કાયોત્સર્ગ, સાથીયા, તથા ખમાસણા કર્મ પ્રકૃતિ પ્રમાણે કરવા. જે દીવસે જે કર્મનો તપ ચાલતો હોય તે દીવસે તે કર્મની પૂજામાંથી એક ઢાળ અનુક્રમે ભણાવવી. ઉજમણામાં આઠ કર્મની ૧૫૮ પ્રકૃતિ સૂચવનારૂં આઠ શાખાને ૧૫૮ પત્રોવાળું રૂપાનું વૃક્ષ અને કર્મવૃક્ષના છેદને માટે તેના મૂળમાં મૂકવાનો સોનાનો કુહાડો તથા ચોસઠ મોદક જ્ઞાનની પાસે મુકવા. જ્ઞાનની પૂજા કરવી તથા દાન દેવું. મોટી સ્નાત્રવિધિએ જિનપૂજા કરવી. સંઘવાત્સલ્ય કરવું. એ રીતે પ્રથમ ઓળી થઇ. એવીજ આઠ ઓળી કરવી. એટલે ૬૪ દીવસે કર્મસૂદન તપ પૂર્ણ થાય.

૨. એકસોવીશ કલ્યાણક તપ.

જે દીવસે તિર્થંકર પરમાત્માનો ગર્ભાવતાર, જન્મ, દીક્ષા, કેવળજ્ઞાન અને મોક્ષ થયો હોય તે દીવસે જે તપ કરવો તે કલ્યાણુતપ કહેવાય. જે દીવસે એક કલ્યાણક હોય ત્યારે એકાસણું, બે કલ્યાણક હોય તો નીવી, ત્રણ હાય તો આંબીલ, અને ચાર હોય તો ઉપવાસ કરવો. પાંચ કલ્યાણક હોય તો એકાસણા પૂર્વક-ઉપવાસ કરવો. ચોવીશ તિર્થંકરના ચ્યવન વિગેરે પાંચ કલ્યાણકના ૧૨૦ દિવસોને વિષે ઉપવાસાદિક તપ કરવો. એકાસણાથી જે પાંચ કલ્યાણક આરાધે તે માગશર સુદિ ૧૦ નું આંબિલ કરે ને માગશર સુદ ૧૧નો ઉપવાસ કરી ૬ કલ્યાણક આરાધે. અને ઉપવાસથી પંચકલ્યાણક આરાધે, તે માગસર સુદિ ૧૦ ને અગ્યારસનો પ્રથમ છઠ્ઠ કરી શરૂ કરે તો પાંચ વર્ષે કલ્યાણક તપ પુરો થાય. ઉજમણામાં કનકસિંહ રાજાની જેમ ચોવીશ જિનેશ્વરોની પ્રતિમા ભરાવવી. તિલક ૨૪ તેમજ પૂજાના ઉપકરણો દરેક ચોવીશ ચોવીશ મૂકવા. ચ્યવન કલ્યાણકે 'પરમેષ્ઠિને નમઃ' જન્મ કલ્યાણકે 'અર્હતે નમઃ' દીક્ષા કલ્યાણકે 'નાથાય નમઃ' કેવળ જ્ઞાન કલ્યાણકે 'સર્વજ્ઞાય નમઃ' અને નિર્વાણ કલ્યાણકે 'સર્વજ્ઞાય નમઃ' અને નિર્વાણ કલ્યાણકે 'પારંગતાય નમઃ' એવો બે હજાર પ્રમાણ જાપ કરવો એટલે ૨૦ નોકારવાળી ગણવી. જે ઉપવાસથી આ તપ કરે તેણે દરેક કલ્યાણકે ઉપવાસ કરવો. વધારે કલ્યાણક એક દિવસે હોય તો બીજા વર્ષોમાં આરાધન કરવું. જ્યાં ભગવંતની કલ્યાણક ભૂમિ હોય ત્યાં મોટા મહોત્સવ પૂર્વક સંઘ સહિત યાત્રા કરવા જવું. તથા સર્વ ભગવંતોનો પંચ કલ્યાણકોનો ઉત્સવ કરવો. કલ્યાણકોના દીવસો ગુરૂમહારાજાદિક થકી જાણી લેવા.

૩. અગિયાર અંગ તપ.

શુકલ એકાદશીથી આરંભીને અગ્યાર માસની એકાદશીએ યથાશકિત તપ કરવાથી અંગ તપ પૂર્ણ થાય છે. આચારાંગ વિગેરે અગીયાર અંગનો આ તપ હોવાથી અંગ તપ કહેવાય છે. તેમાં

શુકલ એકાદશીને દીવસે યથાશકિત એકાસણું, નીવી આંબીલ કે ઉપવાસ કરવો. તે અગીઆર માસે પૂર્ણ થાય છે. ઉદ્યાપનમાં ૧૧ વસ્તુઓ મુકવી. ગુણણું ૪૫ આગમ તપમાંથી જોઇ લેવું. ૧. શ્રી આચારાંગ સૂત્રાય નમઃ ૨. શ્રી સુયગડાંગ સુત્રાય નમઃ ૩. શ્રી ઠાણુંગ સુત્રાય નમઃ ૪. શ્રી સમવાયાંગ સૂત્રાય નમઃ ૫. શ્રી ભગવતી સૂત્રાય નમઃ ૬. શ્રી જ્ઞાતાધર્મ કથાંગ સુત્રાય નમઃ ૭. શ્રી ઉપાસક દશાંગ સુત્રાય નમઃ ૮. શ્રી અંતકૃત દશાંગ સુત્રાય નમઃ ૯. શ્રી અનુત્તરોવવાઇ સુત્રાય નમઃ ૧૦. શ્રી પ્રશ્ન વ્યાકરણ સુત્રાય નમઃ ૧૧. શ્રી વિપાક સૂત્રાય નમઃ.

૪. પુંડરિક અથવા ચૈત્રી પુનમના તપની વિધિ.

રુષભદેવ પ્રભુના પ્રથમ ગણધર શ્રી પુંડરિક સ્વામિની આરાધના માટે આ તપ છે. તે ગણધર પ્રભુ ચૈત્રી પુનમના દિવસે સિદ્ધાચલજી ઉપર સિદ્ધિપદ પામ્યા છે. તેથી તે દીવસે પુંડરિક સ્વામિની પ્રતિમાની પૂજા કરવી. તથા શક્તિ મુજબ ઉપવાસાદિક તપ કરવો. કસુંબી રંગવાળા વસ્ત્રથી પૂજા કરવી. ત્યારપછી દરેક પૂર્ણિમાએ તે પ્રમાણે તપ તથા પૂજા કરવી. એ પ્રમાણે સાત કે એક વર્ષ સુધી કરવું. અથવા બાર અથવા પંદર વરસની બાર ચૈત્રી પૂર્ણિમાજ કરવી. 'શ્રી પુંડરીક ગણધરરાય નમઃ' એ પદથી ૨૦ નોકારવાળી ગણવી. સાથીયા વિગેરે ૧૫૦ કરવા. પોતાના સ્થાને રહીને જેને તપ કરવો હોય તેને માટે વિધિ કહે છે, પુંડરિક સ્વામીજીની પ્રતિમા ન હોય તો પછી ગૌતમસ્વામીજી અગર ઋષભદેવ ભગવંતની પ્રતિમા અગર કોઇ પણ બિંબ હોય તેની પાસે વિધિ કરવો. ૧૫૦ પ્રદક્ષિણા ખમાસણા, સાથીયા, કાઉસગ્ગ કરવા. પુલની માળા ૧૫૦ ચડાવવી. એક સાથે ન થઇ શકે તો ૧૦,૨૦,૩૦,૪૦, ૫૦ એમ થઈ શકે છે.

૫. પિસ્તાળીશ આગમ તપનો વિધિ.

એ તપમાં ૪૫ એકાસણાં કરવા. ૪૫ દીવસ લાગટ ગુણણું ગણે. પિસ્તાળીશ આગમમાં નંદીસુત્ર તથા ભગવતી સૂત્ર રૂપા-

મ્હોરે તથા સોના મ્હોરે પૂજવું, અને બીજા આગમો વાસક્ષેપ તથા પૈસાથી પૂજવા. તપ પૂરો થયે ગુરૂ પૂજન કરવું. તેનું ગુણણું નિચે પ્રમાણેઃ— ૧. શ્રી નન્દી સૂત્રાય નમઃ ૫૧. ૨. શ્રી અનુયોગ દ્વાર સૂત્રાય નમઃ ૬૨. ૩. શ્રી દશવૈકાલિક સૂત્રાય નમઃ ૧૪. ૪. શ્રી ઉતરાધ્યયન સૂત્રાય નમઃ ૩૬. ૫. શ્રી ઓઘ નિર્યુક્તિ સૂત્રાય નમઃ ૧૦. ૬. શ્રી આવશ્યક સૂત્રાય નમઃ ૩૨. ૭. શ્રી નિશિથ છેદ સૂત્રાય નમઃ ૧૬. ૮. શ્રી વ્યવહાર કલ્પ સૂત્રાય નમઃ ૨૦. ૯. શ્રી દશાશ્રુત સ્કંધ સૂત્રાય નમઃ ૧૯. ૧૦. શ્રી પંચકલ્પ છેદ સૂત્રાય નમઃ ૧૯. ૧૧. શ્રી જિતકલ્પ છેદ સૂત્રાય નમઃ ૩૫. ૧૨. શ્રી મહાનિશીથ છેદ સૂત્રાય નમઃ ૪૨. ૧૩. શ્રી ચઉસરણં પયન્નો સૂત્રાય નમઃ ૧૦. ૧૪. શ્રી આઉર પચ્ચખાણ સૂત્રાય નમઃ ૧૦. ૧૫. શ્રી ભત્ત પરિજ્ઞા સૂત્રાય નમઃ ૧૦. ૧૬. શ્રી સંથારા પયન્નો સૂત્રાય નમઃ ૧૦. ૧૭. શ્રી તંડુલ વેયાલિય સૂત્રાય નમઃ ૧૦. ૧૮. ચન્દાવિજય પયન્નો સૂત્રાય નમઃ ૧૦. ૧૯. શ્રી દેવિંદ થુઇ પયન્નો સૂત્રાય નમઃ ૧૦. ૨૦. શ્રી મરણ સમાધિ સૂત્રાય નમઃ ૧૦. ૨૧. શ્રી મહાપચ્ચખાણ સૂત્રાય નમઃ ૧૦. ૨૨. શ્રી ગણિવિજ્જા પયન્નો સૂત્રાય નમઃ ૧૦. ૨૩. શ્રી આચારાંગ સૂત્રાય નમઃ ૨૫. ૨૪. શ્રી સુયગડાંગ સૂત્રાય નમઃ ૨૩. ૨૫ શ્રી ઠાણુંગ સૂત્રાય નમઃ ૧૦. ૨૬. શ્રી સમવાયાંગ સૂત્રાય નમઃ ૧૦૪. ૨૭. શ્રી ભગવતી સૂત્રાય નમઃ ૪૨. ૨૮. શ્રી જ્ઞાતા ધર્મકથા સૂત્રાય નમઃ ૧૯. ૨૯. ઉપાસકદશાઙ્ગ સૂત્રાય નમઃ ૧૦. ૩૦. શ્રી અંત્તગડદશાઙ્ગ સૂત્રાય નમઃ ૧૯. ૩૧. અણુત્તરોવવાઇ સૂત્રાય નમઃ ૩૩. ૩૨. શ્રી પ્રશ્નવ્યાકરણ સૂત્રાય નમઃ ૧૦. ૩૩. શ્રી વિપાક સૂત્રાય નમઃ ૨૦. ૩૪. શ્રી ઉવવાઇ સૂત્રાય નમઃ ૨૩. ૩૫. શ્રી રાયપસેણી સૂત્રાય નમઃ ૪૨. ૩૬. શ્રી જિવાવિભાગ સૂત્રાય નમઃ ૧૦. ૩૭. શ્રી પન્નવણા ઉપાઙ્ગ સૂત્રાય નમઃ ૩૬. ૩૮. શ્રી સુર્યપન્નતિ સૂત્રાય નમઃ ૫૭. ૩૯. જંબુદ્વીપ પન્નતિ સૂત્રાય નમઃ ૫૦. ૪૦. શ્રી ચંદ પન્નતિ

સૂત્રાય નમઃ ૫૦. ૪૧. શ્રી કપ્પવડિંસયા સૂત્રાય નમઃ ૧૦. ૪૨. શ્રી નિરીયાવલી સૂત્રાય નમઃ ૧૦. ૪૩. શ્રી પુપ્ફચુલિયા સૂત્રાય નમઃ ૧૦ ૪૪. શ્રી વહ્નિદશોપાઙ્ગ સૂત્રાય નમઃ ૧૦. ૪૫. શ્રી પુપ્ફયા ઉપાઙ્ગ સૂત્રાય નમઃ ૧૦.

૬. શ્રી સિદ્ધાચલજીના બે અઠ્ઠમ તથા સાત છઠનું ગુણણું.

પહેલો અઠમ-'શ્રી પુણ્ડરીક ગણધરાય નમઃ' ની ૨૦ ગણવી. બીજો અઠ્ઠમ-"શ્રી કદમ્બ ગણધરાય નમઃ" ની ૨૦ ગણવી. પહેલો છઠ્ઠ-"શ્રી ઋષભદેવ સર્વજ્ઞાય નમઃ" ની ૨૦ ગણવી. બીજો છઠ-'શ્રી વિમલ ગણધરાય નમઃ' ની ૨૦ ગણવી. ત્રીજો છઠ-'શ્રી સિદ્ધક્ષેત્ર ગણધરાય નમઃ' ની ૨૦ ગણવી. ચોથો છઠ-'શ્રી ડુરી ગણધરાય નમઃ' ની ૨૦ ગણવી. પાંચમો છઠ-'શ્રી વજ્રવલ્લીનાથાય નમઃ' ની ૨૦ ગણવી. છઠ્ઠો છઠ 'શ્રી સહસ્રાદિ ગણધરાય નમઃ' ની ૨૦ ગણવી. સાતમો છઠ-'શ્રી સહસ્રકમલાયનમઃ' ની ૨૦. દીન પ્રત્યેકે ૨૧ લોગસ્સનો કાઉસગ્ગ ૨૧ ખમાસમણ, ૨૧ સાથીયા, ૨૧ ફળ ચઢાવવા.

૭. ચૌદ પૂર્વ તપની વિધિ.

પ્રથમ દ્રવ્ય તથા વાસક્ષેપથી જ્ઞાન પૂજા કરવી. ચૌદ શુકલ ચતુર્દશી પર્યંત એકેક ઉપવાસ કરવો. મહીને મહીને જ્ઞાન અને જ્ઞાનવંતની પૂજા કરીએ. એમ ચૌદ માસ તપ કરવો અથવા એકાસણાં દિન ચૌદ સુધી ૧૪ કરવાં. ૧. શ્રી ઉત્પાદ પૂર્વાયનમઃ ૧૪. ૨. શ્રી અગ્રાયણી પૂર્વાયનમઃ ૧૪. ૩ શ્રી વીર્યપ્રવાદ પૂર્વાયનમઃ ૧૪. ૪. શ્રી અસ્તિપ્રવાદ પૂર્વાયનમઃ ૧૪. ૫. શ્રી જ્ઞાનપ્રવાદ પૂર્વાયનમઃ ૧૪. ૬. શ્રી સત્યપ્રવાદ પૂર્વાયનમઃ ૧૪. ૭. શ્રી આત્મપ્રવાદ પૂર્વાયનમઃ ૧૪. ૮. શ્રી કર્મપ્રવાદ પૂર્વાયનમઃ ૧૪. ૯. શ્રી પ્રત્યાખ્યાનપ્રવાદ પૂર્વાયનમઃ ૧૪. ૧૦. શ્રી વિદ્યાપ્રવાદ પૂર્વાયનમઃ ૧૪. ૧૧. શ્રી કલ્યાણનામધ્યેયપ્રવાદ પૂર્વાયનમઃ ૧૪. ૧૨. શ્રી પ્રાણાવાયપ્રવાદ પૂર્વાયનમઃ ૧૪. ૧૩. શ્રી ક્રિયાવિશાલપ્રવાદ પૂર્વાયનમઃ ૧૪. ૧૪. શ્રી લોકબિન્દુસાર પૂર્વાયનમઃ ૧૪.

૮. શ્રી બાવન જિનાલય તપનું ગુણણું.

૧. અંધારી અષ્ટમીએ-"શ્રી ચન્દ્રાનન સ્વામિ શાશ્વત જિનાયનમઃ"-નો૦ ૨૦ ૨. શુદીપક્ષની અષ્ટમીએ-શ્રી "ઋષભાનન શાશ્વત જિનાયનમઃ" નો૦ ૨૦. ૩. શુદીપક્ષની ચતુર્દશીએ-શ્રી "વર્ધમાન સ્વામિ શાશ્વત જિનાયનમઃ"-નો૦ ૨૦. ૪. કૃષ્ણપક્ષની ચતુર્દશીએ-શ્રી "વારિષેણ સ્વામિ શાશ્વત જિનાયનમઃ"-નો૦ ૨૦. એ ચાર તિથિના ઉપવાસ કરીને ગુણણું ગણવું. એ તપ અષાડ શુદિ ચૌદશથી ગ્રહણ કરવો અને ચૌદશ પુનમનો છઠ કરવો. એ તપ બાર માસે પૂર્ણ થાય. દર ચૌમાસે છઠ કરવો. ૧૨ સાથીયા કાઉસગ્ગ ખમાસમણ દેવા.

૯. શ્રી સિદ્ધિ તપનો વિધિ.

પ્રથમ એક ઉપવાસ કરવો, પારણે બેસણું. પછી બે ઉપવાસ કરવા, પારણે બેસણું. પછી ત્રણ ઉપવાસ કરવા, પારણે બેસણું. એવી રીતે આઠ ઉપવાસ સુધી કરવું. તેનું ગુણણું નીચે પ્રમાણે. ૧. શ્રી અનન્તજ્ઞાન સંયુક્તાય સિદ્ધાયનમઃ ૮. ૨. શ્રી અનન્તદર્શન સંયુક્તાય સિદ્ધાયનમઃ ૮. ૩. શ્રી અવ્યાબાધગુણ સંયુક્તાય સિદ્ધાયનમઃ ૮. ૪. શ્રી અનન્ત ચારિત્ર સંયુક્તાય સિદ્ધાયનમઃ ૮. ૫. શ્રી અક્ષય સ્થિતિગુણ સંયુક્તાય સિદ્ધાયનમઃ ૮. ૬. શ્રી અરૂપિ નિરંજન ગુણ સંયુક્તાય સિદ્ધાયનમઃ ૮. ૭. શ્રી અગુરૂ લઘુગુણ સંયુક્તાય સિદ્ધાયનમઃ ૮. ૮. શ્રી અનન્ત વીર્ય ગુણ સંયુક્તાય સિદ્ધાયનમઃ ૮.

૧૦. શ્રી દીવાલીપર્વનું ગુણણું.

શ્રી મહાવીર સર્વજ્ઞાયનમઃ નો૦ ૨૦ એ પહેલી રાત્રે આઠ વાગે ગુણણું ગણવાનું. શ્રી મહાવીર સ્વામિ પારગતાયનમઃનો૦ ૨૦ રાત્રિના ત્રીજા પહોરે ગુણણું ગણવું અને પછી મહાવીર નીરવાણના દેવવાંદવા. શ્રી ગૌતમસ્વામિ સર્વજ્ઞાયનમઃ નો૦ ૨૦ સવારે ગણવાનું અને પ્રભાતે ગૌતમસ્વામિના દેવવાંદવા. જે દિવસે લોકમાં દીવાળીપર્વ ઉજવાય તેજ રાત્રે ઉપર મુજબનું ગુણણું ગણવું.

૧૧. અક્ષયનિધિ તપની વિધિ.

અક્ષયનિધિ તપ શ્રાવણ વદિ ચોથને દિવસે આદરવું. એક

કુંભ સૌવર્ણ તથાં રૂપાનો તથા એક રત્નનો શક્તિ પ્રમાણે આસામી દિઠ એક કુંભ શુદ્ધભુમી ઉપર સ્થાપીએ. તેની નીચે ડાંગરનો ઢગલો રાખવો. તે કુંભ ઉપર શ્રીફળ એક મુકીએ પછી પીઠિકા એક રચીયે. તે ઉપર સૂત્રની પ્રત રૂમાલે વીંટીને મુકીએ. પછી ધુપદીપ કરીએ, જ્ઞાનની પૂજા ભણાવીએ. નવપદ મધ્યેની 'અન્નાણુ સમ્મોહતમોહરસ્સ' એ પુજા સંપૂર્ણ ભણાવવી. પછી વાસક્ષેપથી કલ્પસુત્રની પૂજા કરવી. તે પીઠિકા ઉપર ચંદરવો તોરણ સહિત બાંધવો. પછી નિર્મળ ચોખા બે હાથે પસલી ભરીને ઉપર સોપારી એક મુકવી. કુંભના સન્મુખ રહી તે જ્ઞાનની સ્તુતિ કરી તે ઘડામાં નાંખીએ. પછી વીસ ખમાસમણ દેવાં; ગાથા કહેવી તે ગાથા લખીએ છીએ. શ્રી શ્રુતજ્ઞાનને નિત્ય નમું, ભાવ મંગલને કાજ; પૂજન અર્ચન દ્રવ્યથી, પામું અવિચલ રાજ. ૧. એ દુહો પ્રત્યેક ખમાસમણ દીઠ કહેવો. એ રીતે ખમાસમણ વીસ દેવા. પછી શ્રુતદેવી આરાધનાર્થં કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં, ઇચ્છં કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં, અન્નથ૦ આખું કહીને એક નવકારનો કાઉસગ્ગ કરવો. પછી સુઅ દેવયા ભગવઇ એ થોય કહેવી. પછી ૐ હ્રીં નમો નાણસ્સ એ પદની નોકરવાલી વીશ ગણવી. છેલ્લે દિવસે રાત્રિ જાગરણ કરવું. પ્રભાવના પૂજા કરાવે, પારણાને દિવસે મોટા આડંબરથી વરઘોડો ચઢાવવો. મુખ્ય જે હોય તેનાં ઘરના છોકરાને ઘોડા હાથી ઉપર બેસાડીએ. હાથમાં પુસ્તક આપીએ, તથા નૈવેદ્ય શક્તિ પ્રમાણે આપીએ અને જ્ઞાનના આગલ પણ નૈવેદ્ય મુકીએ. પછી પોતપોતાના કુંભ ઉપર છેલ્લે દિવસે ચોખા નાંગીને સંપૂર્ણ ભરવો. તેના ઉપર લીલો તથા પીળો તાસ્તો નાડાછડીથી બાંધવો. ફુલની માળા કુંભ ઉપર પહેરાવવી. સૌભાગ્યવંતી સ્ત્રી પાસે શણગાર પહેરીને કુંભ ઉપડાવી તે વરઘોડા સાથે ફરી શ્રી દેરાસર જઇને કુંભ મુકવો. એ કુંભવાલી સ્ત્રી પ્રભુને પ્રદક્ષિણા ત્રણ દઇને નૈવેદ્ય પ્રભુજી આગલ મૂકે. પુસ્તક ગુરુને ઠેકાણે પધરાવવું, ગુરૂન પૂજન કરવું. શ્રાવણ વદી ચોથથી તે ભાદરવા શુદી ૪ સુધી એકાસણાં કરીને

એ વ્રત કરે. પ્રતિક્રમણ બે ટંકના કરવાં, ભૂમી સંથારો કરવો, શીયલ પાલવું, મોટા કુંભને ચીત્રામણ કઢાવીએ. એવી રીતે ચાર વર્ષ પર્યંત કરવું એટલે ૬૪ દિવસે એ તપ પૂર્ણ થાય.

૧૨. પોષ દશમીની વિધિ તથા ગુણણું

પોષ દશમી એટલે માગશર વદી દશમીને દિવસે શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાનનો જન્મ કલ્યાણક દિવસ છે. તેથી આગળના નોમને દિવસે સાકર અથવા ખાંડનું ઉષ્ણ પાણી કરીને તેનું પાન કરવું, એકાસણું કરી વ્રત યુકત થઈને દશમીને દિવસે એક ઠામે આહાર કરી એજ ઠામે પાણી પીઇને ચઉવિહાર કરવો. જીનાલયમાં જઇ અષ્ટ પ્રકારી સત્તર પ્રકારી પુજા ભણવી ભણાવવી, અને શ્રી પાર્શ્વનાથાય નમઃ એ મંત્રનું બે હજાર ગુણણું નવકારવાળી વીસ ગણવી અને વળી ફરી એકાદશીને દિવસે એકાસણું કરવું. તેમજ બ્રહ્મચર્ય તથા ભૂમિશયન તો નવમી, દશમી અને એકાદશી એ ત્રણે દિવસ કરવું. વળી પારણાને દિવસે સાહમીવાત્સલ્ય કરવું. આ વ્રત દશ વર્ષ પર્યંત કરવાનું. એ પ્રમાણે એ પોષદશમીનું વ્રત જે મનુષ્ય કરે તે પુરૂષ આ લોકને વિષે ધન, ધાન્ય, સમૃદ્ધિની વૃદ્ધિને પામે. પરલોકને વિષે ઇંદ્રપણાને પામે છે. અનેક પ્રકારના ફળની પ્રાપ્તિ હોય અને અંતે મુકિતપદને પ્રાપ્ત કરે છે.

૧૩. મોન એકાદશી તપની વિધિ.

માગસર શુદી ૧૧ને દીવસે ઉપવાસ કરવો, મોનપણે રહેવું ને શ્રી મહાયસ સર્વજ્ઞાયનમઃ એની વીસ નવકારવાલી ગણવી. એ તપ માગસર સુદ ૧૧ થી માંડવો, તે અગીઆર વર્ષ લગી કરવો. તેમાં દરેક માસની સુદી ૧૧ ઉપવાસ કરવો. ૧૧ લોગસ્સનો કાઉસગ્ગ, ૧૧ સાથીઆ, ૧૧ ખમાસમણ સાથીઆ ઉપર ફળ મુકવું. એના ઉપર સુવ્રત શેઠની કથા ભણવી. દોઢસો કલ્યાણનું ગુણણું માગસર શુદી અગીઆરસે ગણવું.

૧૪. રોહિણી તપનો વિધિ.

સત્યાવીશ નક્ષત્રો છે, તેમાં પ્રથમ આશ્વની નક્ષત્રથી રોહિણી

નક્ષત્ર ચોથું છે. એ રોહિણી નક્ષત્ર જે દિવસે આવે તે દિવસે રોહિણી નામના દેવતાના અરાધનાર્થે સાત વર્ષ અને સાત માસ સુધી શ્રી વાસુપૂજ્યસ્વામીની પ્રતિમાની પ્રતિષ્ટા પૂજા પૂર્વક જે જે દીવસે રોહિણી નક્ષત્ર આવે તે તે દીવસે ઉપવાસ કરી એ તપ કરીયે. એ તપ અક્ષય તૃતીયાને દીવસે રોહિણી નક્ષત્ર આવે તે દીવસેથી કરાય છે. ગુણણાનો વિધિઃ—ૐ હ્રીં શ્રી વાસુપૂજ્ય જિનાયનમઃ સા. ખ. લો. ૫.

૧૫. શ્રી વીશસ્થાનક વિધિ.

શ્રી વીશ સ્થાનક તપનું આરાધન કરવા ઇચ્છનારે યથાસ્થાને પ્રત્યેક પદે ખમાસમણ દેઇ ઉપયોગ સહિત બોલવાના દુહા. પરમપંચ પરમેષ્ઠીમાં, પરમેશ્વર ભગવાન; ચાર નિક્ષેપે ધ્યાઇએ, નમો નમો શ્રી જિનભાણ. ૧. ગુણ અનંત નિર્મળ થયા, સહજ સ્વરૂપ ઉજાસ; આષ્ટ કર્મ મળ ક્ષય કરી, સિદ્ધ ભયે નમો તાસ. ૨. ભાવામય ઔષધ સમી, પ્રવચન અમૃત વૃષ્ટિ; ત્રિભુવન જીવને સુખ કરી, જય જય પ્રવચન દ્રષ્ટિ. ૩. છત્રીશ છત્રીશી ગુણે, યુગ પ્રધાન મુણીંદ; જિનમત પરમત જાણતાં, નમો નમો તેહ સુરીંદ. ૪. તજી પર પરિણતિ રમણતા, લહે નિજભાવ સ્વરૂપ; સ્થિર કરતા ભવિ લોકને, જયજય સ્થવિર અનુપ. ૫. બોધ સૂક્ષ્મ વિણુ જીવને, ન હોય તત્વ પ્રતીત; ભણે ભણાવે સુત્રને, જય જય પાઠક ગીત. ૬. સ્યાદ્વાદ ગુણ પરિણમ્યો, રમતા સમતા સંગ; સાધે શુદ્ધાનંદતા, નમો સાધુ શુભ રંગ. ૭. અધ્યાતમ જ્ઞાને કરી, વિઘટે ભવભ્રમ ભીતિ; સત્ય ધર્મ તે જ્ઞાન છે, નમો નમો જ્ઞાનની રીતિ. ૮. લોકાલોકના ભાવ જે, કેવલિ ભાષિત જેહ; સત્ય કરી અવધારતો, નમો નમો દર્શન તેહ. ૯. શૌચ મૂળથી મહાગુણી, સર્વ ધર્મનો આધાર; ગુણ અનંતનો કંદ એ, નમો નમો વિનય આચાર. ૧૦. રત્ન ત્રય વિણુ સાધના, નિષ્ફળ કહી સદીવ; ભાવ રયણનું નિધાન છે, જય જય ચારિત્ર જીવ. ૧૧. જીન પ્રતિમા જીન મંદીર, કંચનના કરે જેહ; બ્રહ્મચર્ય બહુ ફળ લહે, નમો

નમો શિયળ સુદેહ. ૧૨. આત્મ બોધ વિણુ જે ક્રિયા, તે તો બાળક ચાલ; તત્વારથથી ધારીયે, નમો નમો ક્રિયા સુવિશાળ. ૧૩. કર્મ ખપાવે ચીકણાં, ભાવ મંગળ તપ જાણુ; પચ્ચાસ લબ્ધિ ઉપજે, જય જય તપ ગુણ ખાણ. ૧૪. છઠ્ઠ છઠ્ઠ તપ કરે પારણું, ચઉ-નાણી ગુણ ધામ; એ સમ શુભ પાત્ર કો નહીં, નમો નમો ગોયમ સ્વામ. ૧૫. દોષ અઢારે ક્ષય થયા, ઉપન્યા ગુણ જસ અંગ; વૈયાવચ્ચ કરીયે મુદા, નમો નમો જિનપદ સંગ. ૧૬. શુદ્ધાતમ ગુણમેં રમે, તજી ઇંદ્રિય આશંસ; થિર સમાધિ સંતોષમાં, જય જય સંયમ વંશ. ૧૭. અભિનવ જ્ઞાન સેવો ભવિક, ચારિત્ર સમ-કીત મૂળ; અજર અમર પદ ફળ લહો, જિનવર પદવી ફુલ. ૧૮. વકતા શ્રોતા યોગથી, શ્રુત અનુભવ રસ પીત; ધ્યાતા ધ્યેયની એકતા, જય જય શ્રુત સુખલીન. ૧૯. તીર્થ યાત્રા પ્રભાવ છે, શાસન ઉન્નતિ કાજ; પરમાનંદ વિલાસતાં, જય જય તીર્થ જહાજ. ૨૦. નોટ—તપસ્યા કરનારે પદના કાઉસગ્ગ પ્રમાણે દરેક વખતે દુહા બોલી ખમાસમણ આપવા.

૧૬. વીશસ્થાનક પદના જાપ, કાઉસગ્ગ, ખમાસમણા વિગેરેનું યંત્ર.

	જાપ	માળા	કાઉસગ્ગ	ખમાસમણ
૧	ૐ હ્રીં નમો અરિહંતાણં	૨૦	૨૪	૨૪
૨	,, ,, ,, સિદ્ધાણં	૨૦	૧૫	૧૫
૩	,, ,, ,, પવયણસ્સ	૨૦	૪૫	૪૫
૪	,, ,, ,, આયરિયાણં	૨૦	૩૬	૩૬
૫	,, ,, ,, થેરાણં	૨૦	૧૦	૧૦
૬	,, ,, ,, ઉવજ્ઝાયાણં	૨૦	૨૫	૨૫
૭	,, ,, ,, લોએ સવ્વસાહૂણં	૨૦	૨૭	૨૭
૮	,, ,, ,, નાણસ્સ	૨૦	૫	૫
૯	,, ,, ,, દંસણસ્સ	૨૦	૬૭	૬૭
૧૦	,, ,, ,, વિણયસ્સ	૨૦	૧૦	૧૦

૧૧	,, ,,	,,	ચરિત્તસ્સ	૨૦	૭૦	૭૦
૧૨	,, ,,	,,	બંભવયધારિણં	૨૦	૯	૯
૧૩	,, ,,	,,	કિરિયાણં	૨૦	૨૫	૨૫
૧૪	,, ,,	,,	તવસ્સ	૨૦	૧૨	૧૨
૧૫	,, ,,	,,	ગોયમસ્સ	૨૦	૨૮	૨૮
૧૬	,, ,,	,,	જિણાણં	૨૦	૨૦	૨૦
૧૭	,, ,,	,,	સંયમધારિણં	૨૦	૧૭	૧૭
૧૮	,, ,,	,,	અભિનવનાણસ્સ	૨૦	૫૧	૫૧
૧૯	,, ,,	,,	નમો સુયસ્સ	૨૦	૧૨	૧૨
૨૦	,, ,,	,,	નમો તિત્થસ્સ	૨૦	૫	૫

વિધિ-ઉપવાસ, આંબીલ અથવા એકાસણાથી, ઓળી શરૂ કરી, છ મહીનામાં એક અને દશ વર્ષે ૨૦ એમ પુરી કરવી. આ મર્યાદા ઉત્કૃષ્ટ છે. શક્તિ હોય તો જલદી પણ પુરી થઇ શકે છે. ખમાસમણ આપી ઇરિયાવહી કહી ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન "અમુક પદ" આરાધન નિમિત્ત કાઉસગ્ગ કરૂં ? ઇચ્છં૦ "અમુક પદ" આરાધના નિમિત્તં કરેમિ કાઉસગ્ગં વંદણવત્તિઆ અન્નત્થ૦ કહી લોગસ્સનો કાઉસગ્ગ કરવો. કારણને લીધે રહેલી ક્રીયા સ્ત્રીઓએ શુદ્ધ થયા પછી પણ પુરી કરી દેવી. દરેક તપમાં બે વખત પ્રતિક્રમણ તથા પડિલેહણ. ત્રણ વખત દેવવંદન કરવું. કાઉસગ્ગ, ખમાસમણા. ૨૦ માળા વિગેરે ગણવી. અષ્ટપ્રકારી જિનપૂજા કરવી. ગુરૂવંદન કરી પચ્ચખાણ લેવું. બ્રહ્મચર્ય પાળવું તથા તપ પૂર્ણ થયે તેનું ઉદ્યાપન મહોત્સવપૂર્વક વિસ્તારથી કરવું.

૧૭. સુતક વિચાર.

૧. જેને ઘેર પુત્ર જન્મે તેને ૧૦ દિવસનું સુતક. ૨. જેને ઘેર પુત્રી જન્મે તેને ૧૧ દિવસનું સુતક. ૩. એક મહિના સુધી સુવાવડી સ્ત્રી પ્રતિમાના દર્શન ન કરે. ૪. ચાલીસ દિવસ સુધી સુવાવડી સ્ત્રી પૂજા ન કરે, તથા સાધુને દાન ન દે. ૫ તેના ઘરના માણસો બાર દિવસ સુધી પુજા ન કરે. ૬. બીજાને ઘેર ભોજન

કરતા હોય તો ત્યાંના પાણીથી શુદ્ધ થઈ પૂજા કરી શકે. ૭. જેને ત્યાં મરણ થાય તેને બાર દિવસનું સૂતક. ૮. મૃતકને અડકનાર ત્રણ દિવસ પુજા ન કરે. ૯. શ્મશાનમાં સાથે જનાર એક દિવસ પુજા ન કરે. ૧૦. મૃતકને અડકનાર બે દિવસ સુધી ઉચ્ચારીને પડિક્કમણું ન કરે. મનમાં કે સાંભળીને કરી શકે. ૧૧. ઘરના ગોત્રીને પાંચ દિવસ સુધી મરણનું સુતક લાગે. ૧૨. જન્મે તેજ દિવસે મરે, અથવા દેશાંતરમાં મરે તો એક દિવસ સુતક લાગે. ૧૩. આઠ વર્ષથી નાનો બાળક મરે તો આઠ દિવસનું સુતક લાગે. ૧૪. ઋતુવંતી સ્ત્રી પાંચ દિવસ પછી પૂજા કરી શકે. ૧૫. ઘોડો, ભેંસ, ઊંટ ઘરમાં પ્રસવે તો દિન બે ને બહાર પ્રસવે તો દિન એકનું સુતક. ૧૬. ગાય વિગેરેનું મરણ થાય તો કલેવર ઘરથી બહાર ન જાય ત્યાં સુધી સુતક. ૧૭. પોતાને આશ્રિત દાસ દાસીનું મૃત્યુ કે જન્મ થાય તો ત્રણ દિવસનું સુતક લાગે. ૧૮. જેટલા માસનો ગર્ભ પડે તેટલા દિવસનું સુતક લાગે. ૧૯. વીઆયલી ભેંસનું દૂધ પંદર દિવસ પછી ખપે. ૨૦. વીઆયલી ગાયનું તથા ઉંટડીનું દૂધ દશ દિવસ પછી ખપે. ૨૧. વીઆયલી બકરીનું દૂધ આઠ દિવસ પછી ખપે. ૨૨. ગાયના મુત્રમાં ચોવીશ પહોર પછી સમૂર્છિમ જીવો ઉપજે. ૨૩. ભેંસના મુત્રમાં સોળ પહોર પછી સમૂર્છિમ જીવો ઉપજે. ૨૪. બકરીના મૂત્રમાં બાર પહોર પછી સમૂર્છિમ જીવો ઉપજે. ૨૫. ગાડરના મૂત્રમાં આઠ પહોર પછી સમૂર્છિમ જીવો ઉપજે. ૨૬. નરનારીના મૂત્રમાં અંતર મુહૂર્તમાં સમૂર્છિમ જીવો ઉપજે.

૧૮. અણાહારી વસ્તુના નામ.

૧. લીમડાના પાંચે અંગ. ૨. હરડા, બેડા, આમલા ત્રણ સાથે સરખા પ્રમાણમાં હોય તો. ૩. કડુ. ૪. કરીયાતુ. ૫. ગલો. ૬. નાહીયો. ૭. ધમાસો. ૮. કરીડા મૂળ. ૯. બોરડી છાલ મૂળ. ૧૦. બાવળની છાલ. ૧૧. કંથેરલી મૂળ. ૧૨. ચિત્રો. ૧૩. ખેરસાલ, સુખડ, મલયાગરૂ, અગર, આડી, અંબર, કસ્તુરી, રાખ, ચુનો, રોહીણી, હળધર, (સુકી) પાતલી, આસગંધી, કુંદરૂ, ગડુચી, ચુડડી, હીકા-

મારી,બોરબીયુ.સંધી લીંગરી,શીંગણી,અફીણ આદિ સર્વ જાતના વિષો, સાજીખાર, જીકો, ઉપલેટ, ગુગલ, અતિવિષકલી, પુંઆડ એલીઓ, ચુણીફળ, સુરોખાર ટંકણખાર, ગોમુત્ર આદિ બધા અનિષ્ટ મૂત્રો, બોલ-મજીઠ, કણીયરના મૂળ કુંઆરા, ખોર, પંચમૂત્ર ખારો, ફટકડી, ચીમેડ, હરડેદલ બધી જાતની ભસ્મો,બુજગણુ,ઝેરી કોપરૂં પણ વાપરવામાં આવે છે.

"સુતક વિચાર"

"અશાચનો અર્થ નાપાકી અથવા સુતક" જે ઘરે પુત્ર જન્મ થાય તો ૧૧ દિવસ સુધી અશૌચ. ઉપર લખેલ દિવસ સુધી તે ઘરના માણસો જીન પૂજા ન કરે સામાયક પ્રતિક્રમણ ન કરે. ધર્મશાસ્ત્ર ન વાંચે વ્યાખ્યાન સાંભળવાની છુટ છે. બીજાને ત્યાં તે ઘરવાળા જમતા હોય તો પૂજા સામાયક જરૂર કરે. અન્ય ગામમાં જન્મ થાય તો બીજા ગામમાં રહેનારને સુતક નહી. આપણા ઘરમાં દાસીને પ્રસવ થાય તો ૩ દિવસ સુધી અશૌચ.ગો, ભેંસ, બકરી, ઘોડી ને આપણા ઘરમાં પ્રસવ થાય તો એક દિવસ અશૌચ. સુવાવડી સ્ત્રી એક માસ સુધી જીન મંદીરના દર્શન ન કરે ચાલીશ દિવસ સુધી જીન મૂર્તિની પૂજા ન કરે સાધુ સાધ્વી તે સ્ત્રીના હાથથી આહાર પાણી ન લીએ. જે સ્ત્રીને જેટલા માસનો ગર્ભશ્રાવ થાય તેટલા દિવસસુધી અશૌચ.સ્ત્રીને ઋતુમાં (અટકાવમાં) પાંચ દિવસ સુધી પૂજા કરવાની મના છે. અટકાવ વાલી સ્ત્રી ત્રણ દિવસ સુધી દૂર બેસે સામાયક પ્રતિક્રમણ ન કરે. પુસ્તક ન વાંચે કે ન લખે. જીન પૂજા ન કરે. ઉપવાસ વિગેરે તપ કરવાની છૂટ છે, જે ઘરે કોઇનું મરણ થાય તો બાર દિવસ સુધી અશૌચ તે ઘરના માણસો બાર દિવસ સુધી જીન મૂર્તિની પૂજા ન કરે, દૂરથી દર્શન કરવાની છુટ છે. સામાયિક પ્રતિક્રમણ ન કરે. ધર્મ શાસ્ત્ર ન વાંચે ન લખે, વ્યાખ્યાન સાંભળવાની છૂટ છે. મરનારનાં ઘરે સગા સંબંધી જાય અને ત્યાં જમે તો ઉપર પ્રમાણે અશૌચ. મડદાને કાંધ દેનાર ૩ દિવસ (ત્રણ દિવસ) સુધી જીનમૂર્તિની પૂજા ન કરે. દૂરથી દર્શન કરવાની છૂટ છે. સામાયિક પ્રતિક્રમણ ન કરે, ધર્મ શાસ્ત્ર ન વાંચે ન લખે, વ્યાખ્યાન સાંભળવાની છૂટ છે, વેશ બદલીને સ્મશાનમાં સાથે જનારને ચોવીશ કલાક સુધી અશૌચ. જે દિવસે સંતાન જન્મ થાય અને તરતજ મરી જાય તો એક દિવસ સુધી અશૌચ. આપણા ઘરમાં જાનવર મરી જાય તો તેનું કલેવર બહાર લઇ જાય ત્યાં સુધી અશૌચ.

શ્રી સજ્જન સન્મિત્ર

યાને

એકાદશ મહાનિધિ

અંતિમ આત્મ બોધાદિ સંગ્રહ

નવમ્ મહાનિધિ.

અંતિમ આત્મ બોધાદિ સંગ્રહ.

૧. સમાધિ મરણ વિચાર ગ્રંથ (દોહા)

પરમાનંદ પરમ પ્રભુ, પ્રણમું પાસ જિણંદ; વંદુ વીર આદે સહુ, ચોવીશે જિણચંદ. ૧. ઇંદ્ર ભૂતી આદે નમું, ગણધર મુનિ પરિવાર; જિનવાણી હિયડે ધરી, ગુણવંત ગુરૂ નમું સાર. ૨. આ સંસાર અસારમાં, ભમતા કાલ અનંત; અસમાધિ કરી આતમા, કીમહી ન પામ્યો અંત. ૩. ચઉગતિમાં ભમતાં થકાં, દુઃખ અનંતા અનંત; ભોગવીયાં એણે જીવડે, તે જાણે ભગવંત. ૪. કોઇ અપુરવ પુણ્યથી, પામ્યો નર અવતાર; ઉત્તમ કુલ ઉત્પન થયો, સામગ્રી લહિ સાર. ૫. જિન વાણી શ્રવણે સુણી, પ્રણમી તે શુભ ભાવ; તીણથી અશુભ ટલ્યાં ઘણાં, કાંઇક લહ્યા પ્રસ્તાવ. ૬. વીરૂઆ ભવ દુઃખ ભાસીયાં, સુખ તો સહેજ સમાધ; તેહ ઉપાધી માટે હુએ, વિષય કષાય અગાધ. ૭. વિષય કષાય ટલ્યા થકી, હોય સમાધિ સાર; તીણ કારણ વિવરી કહું, મરણ સમાધિ વિચાર. ૮. મરણ સમાધિ વરણવું, તેની સુણો ભવી સાર; અંત સમાધિ આદરે, તસ લક્ષણ ચિત્ત ધાર. ૯. જે પરિણામ કષાયનાં, તે ઉપશમ જબ થાય; તેહ સ્વરૂપ સમાધિનું એ છે પરમ ઉપાય. ૧૦. સમ્યગદ્રષ્ટિ જીવ જે, તેહનો સહેજ સ્વભાવ; મરણ સમાધિ વંછે સદા, થિર કરી આતમ ભાવ. ૧૧. અરૂચી ભઇ અસમાધિકી, સહજ સમાધિસું પ્રીત; દિન દિન તેહની ચાહના, વરતે એહીજ રીત. ૧૨. કાલ અનાદિ અભ્યાસથી, પરિણતી વિષય કષાય; તેહની શાન્તિ જબ હુએ, તેહ સમાધિ કહાય. ૧૩. અવસર નિકટ મરણ તણો, જબ જાણે મતિવંત; તવ વિશેષ સાધન ભણી, ઉલસિત ચિત્ત અત્યંત. ૧૪. જેસે સારદુલ સિંહકું, પુરૂષ કહે કોઇ જાય; સુતે કહ્યું નિર્ભય હુઇ, ખબર કહું સુખદાય. ૧૫. શત્રુકી ફોજાં ઘણી, આવે છે અતિ જોર; તુમ ઘેરણ કે કારણે, કરતી અતિ ઘણો સોર. ૧૬. કેતેક તુંમસે દુર હે, તે વેરીકી ફોજ; ગુફા થકી નિકસો તુરત, કરો સંગ્રામકી

મોજ. ૧૭. તુમ આગે સબ રંકહે, શત્રુકો પરિવાર; પ્રાક્રમ દાખો આપણું, તુમ બલ શક્તિ અપાર. ૧૮. મહંત પુરૂષકી રીતીએ, શત્રુ આવે જાંહી; તવ તતખિણ સનમુખ હુઇ, જીત લીયે ખિણ માંહી. ૧૯. વચન સુણી તે પુરૂષકા, ઉઠયા સાર્દુલ સિંહ; નિકસ્યો બાહીર તતખિણે, માનું અકલ અબીહ. ૨૦. ગર્જારવ કરે એહવો, મહા ભયંકર ઘોર; માનું માસ અસાડકો, ઈંદ્ર ધનુષકો જોર. ૨૧. શબ્દ સુણી કેશરી તણો, શત્રુકો સમુદાય; હસ્તિ તુરંગ પાયદલ, ત્રાસ લહે કપાય. ૨૨. શત્રુ હૃદયમાં સંક્રમ્યો, સિંહ તણો આકાર; તેણે ભયભીત થયા સહુ; ડગ ન ભરે તે લગાર. ૨૩. સિંહ પ્રાક્રમ સહનકું, સમરથ નહિ તલ માત્ર; જીતનકી આશા ગઈ, શિથિલ ભયાં સવિ ગાત્ર. ૨૪. સમ્યગ્ દ્રષ્ટિ જીવ છે, શત્રુ મોહાદિક આઠ; અષ્ટ કર્મકી વર્ગણાં, તે સેનાનો ઠાઠ. ૨૫. દુઃખદાયક એ સર્વદા, મરણ સમય સુવિશેષ; જોર કરે અતિ જાલમી, સુદ્ધિ ન રહે લવલેશ. ૨૬. કર્મોકા અનુસાર એમ, જાણી સમકિતવંત; કાયરતા દૂરે કરી, ધિરજ ધરે અતિ સંત. ૨૭. સમ્યગ્દ્રષ્ટિ જીવકું, સદા સ્વરૂપકો ભાસ; જડ પુદ્ગલ પરિચય થકી, ન્યારો સદા સુખવાસ. ૨૮. નિશ્ચે દ્રષ્ટિ નિહાલતાં, કર્મ કલંક ન કોય; ગુણ અનંતનો પીંડ એ, પરમાનંદમય હોય. ૨૯. અમુર્તિક ચેતન દ્રવ્યએ, લખે આપકું આપ; જ્ઞાન દશા પરગટ ભઇ, મિટો ભર્મકો તાપ. ૩૦. આતમ જ્ઞાનકી મગનતા, તિનમેં હોય લયલીન; રંજત નહીં પર દ્રવ્યમેં, નિજ ગુણમેં હોય પીન. ૩૧. વિનાશીક પુદ્ગલ દશા, ક્ષિણ ભંગુર સ્વભાવ; મેં અવીનાશી અનંત હું, શુદ્ધ સદા થિર ભાવ. ૩૨. નિજ સ્વરૂપ જાણે ઇસો, સમક્તિ દ્રષ્ટ જીવ; મરણ તણો ભય નહિં મને, સાધ્ય સદા છે શિવ. ૩૩. એસે જ્ઞાની પુરૂષકે, મરણ નિકટ જબ હોય; તવ વિચાર અંત રંગમેં, કરે તે લખીયે સોય. ૩૪. થિરતા ચિત્તમાં લાયકે, ભાવના ભાવે એમ; અથિર સંસાર એ કારમો, ઇણશું મુજ નહિં પ્રેમ. ૩૫. એ શરીર શિથિલ હુઆ, શકિત હુઇ સબ ખીણ; મરણ નજીક

અબ જાણીએં, તેણે નહિ હોના દિન. ૩૬. સાવધાન સબ વાતમેં, હુઇ કરૂ આતમ કાજ; કાલ કૃતાંતકુ જીતકે, વેગે લહુ શિવ રાજ. ૩૭. રણુ ભંભા શ્રવણે સુણી, શુભટ વીર જે હોય; તે તતખિણુ રણમેં ચડે, શત્રુ ને જીતે સોય. ૩૮. એમ વિચાર હિયડે ધરી, મૂકી સબ જંજાલ; પ્રથમ કુટુંબ પરિવારકું, સમજાવે સું રસાલ. ૩૯. સુણો કુટુંબ પરિવાર સહુ, તુમકું કહું વિચિત્ર, એહ શરીર પુદ્ગલ તણો, કેસો ભયો ચરીત્ર. ૪૦. ભયા દેખતહી ઉત્પન ભયા, દેખત વિલય તે હોય; તેણે કારણ એ શરીરકા, મમત ન કરના કોય. ૪૧. એહ સંસાર અસારમેં, ભમતા વાર અનંત; નવ નવ ભવ ધારણ કર્યા, શરીર અનંતા અનંત. ૪૨. જન્મ મરણુ હોય સાથ છે, ખિણુ ખિણુ મરણ તે હોય; મોહ વિકલ એ જીવને, માલુમ ન પડે કોય. ૪૩. મેં તો જ્ઞાન દ્રષ્ટિ કરી, જાણું સકલ સરૂપ; પાડોશીમેં એહકા, નહિં મારું એ રૂપ. ૪૪. મેં તો ચેતન દ્રવ્ય હું, ચિદાનંદ મુજ રુપ; એ તો પુદ્ગલ પીંડ હે, ભરમ જાલ અંધ કૂપ. ૪૫. સડન પડન વિધ્વંસનો, એહ પુદ્ગલકો ધર્મ; સ્થિતિ પાકે ખિણુ નાંવ રહે, જાણે એહીજ મર્મ. ૪૬. અનંત પ્રમાણું મલી કરી, ભયા શરીર પરજાય; વરણાદિક બહુવિધ મીલા, કાલે વિખરી જાય. ૪૭. પુદ્ગલ મોહિત જીવકું, અનુપમ ભાસે એહ; પણ જે તત્વ વેદી હોએ, તિણુકું નહીં કછુ નેહ. ૪૮. ઉપની વસ્તુ કારમી, ન રહે તે સ્થિર વાશ; એમ જાણી ઉત્તમ જના, ધરે ન પુદ્ગલ આશ. ૪૯. મોહ તજી સમતા ભજી, જાણે વસ્તુ સ્વરુપ; પુદ્ગલ રાગ ન કીજીએ, નવી પડીએ ભવ કૂપ. ૫૦. વસ્તુ સ્વભાવે નીપજે, કાલે વિણસી જાય; કરતા ભોગતા કો નહિ, ઉપચારે કહેવાય. ૫૧. તીણુ કારણુ એ શરીરસું, સંબંધ ન મ્હારે કોય; મેં ન્યારા એહથી સદા, એ પણ ન્યારા જોય. ૫૨. એહ જગતમાં પ્રાણીઆ, ભરમે ભુલ્યા જેહ; જાણું કાયા આપણી મમત ધરે અતિ તેહ. ૫૩. જબ સ્થિતિ એહ શરીરકી, કાલ પહોંચે હોય ખિણુ; તવ જુરે અતિ દુઃખ ભરે, કરે વિલાપ એમ દિન

૫૪. "હાહા" પુત્ર? તું કીયાં ગયો, મુકી એ સહુ સાથ; "હાહા" પતિ? તુમે કીયાં ગયા, મુજકું મુકી અનાથ. ૫૫. "હા" પીતા? તુમ કીયાં ગયા, અમ કુણ કરશે સાર; "હા" બંધવ? તુમ કીયાં ગયા, શુન્ય તુમ વિણ સંસાર. ૫૬. "હા" માતા? તું કીયાં ગઇ, અમ ઘરની રખવાળ; "હ" બેહની? તું કીયાં ગઇ, રોવત મૂકી બાળ. ૫૭. મોહ વિકલ એમ જીવડા, અજ્ઞાને કરી અંધ; મમતા વશ ગણી માહરા, કરે ક્લેશનાં ધંધ. ૫૮. એણુ વિધ શોક સંતાપ કરી, અતિ શંકલેશ પરિણામ; કર્મ બંધ બહુ વિધ કરે, ના લહે ખિણ વિશ્રામ. ૫૯. જ્ઞાનવંત ઉત્તમ જના, ઉનકા એહ વિચાર, જગમાં કોઈ કીસકા નહીં, સંજોગીક સહુ ધાર. ૬૦. ભવમાં ભમતા પ્રાણીયા, કરે અનેક સંબંધ; રાગ દ્વેષ પરિણુતી થકી, બહુ વિધ બાંધે બંધ. ૬૧. વેર વિરોધ બહુવિધ કરે, તેમ પ્રીતિ પરસ્પર હોય; સંબંધે તેહ આવી મીલે, ભવ ભવ ને વિષે સોય. ૬૨. વનકે બિચ એક તરુ વિષે, સંજા સમય જબ હોય; દસો દીશાથી આવી મીલે, પંખી અનેક તે જોય. ૬૩ રાત્રે તિહાં વાસો વસે, સવી પંખી સમુદાય; પ્રાતઃકાલે ઉડી ચલે, દસો દીશુ તીહુ જાય. ૬૪. ઇણુવિધ એહ સંસારમેં, સવિ કુટુંબ પરિવાર; સંબંધે સહુ આવી મીલે, સ્થિતિ પાકે રહે ન કેવાર. ૬૫. કીસકા બેટા બાપ હૈ, કીસકા માત ને ભ્રાત; કીસીકા પતિ કીસીકી પ્રિયા, કીસકી ન્યાત ને જાત. ૬૬. કીસકા મંદીર માલીયા, રાજ રિદ્ધિ પરિવાર; ક્ષિણુ વિણાસી એ સહું, એમ નિશ્ચે ચિત્ત ધાર. ૬૭. ઇંદ્રજાળ સમ એ સહુ, જેસો સુપનકો રાજ; જેસી માયા ભૂતકી, તેસો સકલ એ સાથ. ૬૮. મોહ મદીરાના પાનથી, વિકલ ભયા જે જીવ; તીનકું અતિ રમણીક લગે, મગન રહે તે સદૈવ. ૬૯. મિથ્યા મતિના જોરથી, નવી સમજે ચિત્ત માંહી; કોડ જતન કરે બાપડો, એ રહેવેકો નાંહિ. ૭૦. એમ જાણી ત્રણુલોકમાં, જે પુદ્ગલ પરજાય; તીનકી હું મમતા તજું, ધરૂં સમતા ચિત્ત લાય. ૭૧. એહ શરીર નહિ માહરૂં, એ તો પુદ્ગલ ખંધ; હું તો

ચેતન દ્રવ્ય છું, ચિદાનંદ સુખ કંદ. ૭૨. એહ શરીરકા નાશથી, મુજકું નહિ કોઇ ખેદ; હું તો અવિનાશી સદા, અવિચલ અકલ અભેદ. ૭૩. દેખો એહ સ્વભાવથી, પરતક્ષ જૂઠે જેહ; અતિ મમતા ધરી ચિત્તમાં, રાખણ આહે તેહ. ૭૪. પણ તે રાખી નવી રહે, ચંચલ જેહ સ્વભાવ; દુઃખદાઇ એહ ભવ વિષે, પરભવ અતિ દુઃખદાય. ૭૫. એસા સ્વભાવ જાણી કરી, મુજકું નહિ કછુ ખેદ; શરીર એહ અસારકા, ઇણ વિધ લહો સહુ ભેદ. ૭૬. સડો પડો વિધ્વંશ હો, જલો ગલો હુઓ છાર; અથવા થિર થઇને રહો, પણ મુજકું નહિ ખ્યાર. ૭૭. જ્ઞાનદ્રષ્ટિ પ્રગટ ભઇ, મીટ ગયા મોહ અંધાર; જ્ઞાન સ્વરૂપી આતમા, ચિદાનંદ સુખકાર. ૭૮. નિજ સરૂપ નીરધારકે, મેં ભયા ઇનમે લીન; કાલકા ભય મુજ ચિત્ત નહીં, કયા કર શકે એ દીન. ૭૯. ઇનકા બલ પુદ્ગલ વિષે, મોપર ચલે ન કાય; મેં સદા થિર શાસ્વતા, અક્ષય આતમ રાય. ૮૦. આતમ જ્ઞાન વિચારતાં, પ્રગટયો સહજ સ્વભાવ; અનુભવ અમૃત કુંડમેં, રમણ કરૂં લહી દાવ. ૮૧. આતમ અનુભવ જ્ઞાનમાં, મગન ભયા અંતરંગ; વિકલ્પ સવિ દૂરે ગયા, નિર્વિકલ્પ રસ રંગ. ૮૨. આતમ સત્તા એકતા, પ્રગટયો સહજ સ્વરૂપ; તે સુખ ત્રણ જગમેં નહિ, ચિદાનંદ ચિદ્રૂપ. ૮૩. સહેજાનંદ સહેજ સુખ, મગન રહુ નિશદિશ; પુદ્ગલ પરિચય ત્યાગકે, મેં ભયા નિજગુણ ઇશ. ૮૪. દેખો મહીમાં એહકો, અદ્ભૂત અગમ અનુપ; તીન લોક કી વસ્તુકા, ભાસે સકલ સ્વરુપ. ૮૫. જ્ઞેય વસ્તુ જાણે સહુ, જ્ઞાન ગુણે કરી તેહ; આપ રહે નિજ ભાવમેં, નહિ વિકલ્પકી રેહ. ૮૬. એસા આતમ રુપમેં, મેં ભયા ઇણ વિધ લીન; સ્વાધીન એ સુખ છોડકે, વંચ્છુ ન પર આધીન. ૮૮. એમ જાણી નિજ રુપમેં, રહું સદા હુશીયાર; બાધા પીડા નહિ કછુ, આતમ અનુભવ સાર. ૮૮. જ્ઞાન રસાયણ પાયકે, મીટ ગઇ પુદ્ગલ આશ; અચલ અખંડ સુખમેં રમું, પૂરણાનંદ પ્રકાશ. ૮૯. ભવ ઉદધિ મહા ભયંકર; દુઃખ જલ અગમ અગાધ;

મોહે મુર્છિત પ્રાણીકું, સુખ ભાસે અતિ સાર. ૯૦. અસંખ્ય પ્રદેશી આતમા, નિશ્ચે લોક પ્રમાણ; વ્યવહારે દેહ માત્ર છે, સંકોચ થકી મન આણ. ૯૧. સુખ વીરજ જ્ઞાનાદિ ગુણ, સરવાંગે પ્રતી પૂર; જેસે લુંણ સાકર દલી, સરવાંગે રસ ભૂર. ૯૨. જેસે કચુંક ત્યાગથી, બિનશત નાંહિ ભુજંગ; દેહ ત્યાગથી જીવ પણ, તેસે રહત અભંગ. ૯૩. એમ વિવેક હિયડે ધરી, જાણી શાસ્વત રુપ; સ્થિર હુઓ નિજ રુપમેં, તજી વિકલ્પ ભ્રમકૂપ. ૯૪. સુખમય ચેતન પીંડ હે, સુખમેં રહે સદૈવ; નિરમલતા નિજ રુપકી, નીરખે ખિણ ખિણ જીવ. ૯૫. નિરમલ જેમ આકાશકું, લગે ન કીણુવિધ રંગ; છેદ ભેદ હુવે નહિ, સદા રહે તે અભંગ. ૯૬. તેસે ચેતન દ્રવ્ય હે, ઇનકુ કબહુ ન નાશ; ચેતન જ્ઞાનાંનંદમય, જડ ભાવી આકાશ. ૯૭. દરપણુ નિર્મલકે વિષે, સબ સસ્તુ પ્રતિભાશ; તિમ ચેતન નિર્મલ વિષે, સબ વસ્તુ પ્રકાશ. ૯૮. ઇણ અવસર એમ જાણકે, મેં ભયા અતિ સાવધાન; પુદ્ગલ મમતા છાંડકે, ધરું શુદ્ધ આતમ ધ્યાન. ૯૯. આતમ જ્ઞાનકી મગનતા, એહીજ સાધન મૂલ; એમ જાણી નિજ રૂપમેં, કરૂ રમણુ અનુકૂલ. ૧૦૦. નિર્મલતા નિજ રૂપકી, કિનહિ કહી ન જાય; તીન લોકકા ભાવ જગ, ઝલકે તિન મેં આય. ૧૦૧. એસા મેરા સહેજ રૂપ, જિન વાણી અનુસાર; આતમ જ્ઞાને પાયકે, અનુભવ મેં એક તાર. ૧૦૨. આતમ અનુભવ જ્ઞાન જે, તેહિજ મોક્ષ સરૂપ; તે છંડી પુદ્ગલ દશા, કુણ ગ્રહે ભવ કૂપ. ૧૦૩. આતમ અનુભવ જ્ઞાન તે, દુવિધા ગઇ અબ દૂર; તબ થિર થઇ નિજ રૂપકી, મહિમાં કહું ભરપૂર. ૧૦૪. શાંત સુધારસ કુંડ એ, ગુણ રત્નોકી ખાણ; અનંત રિદ્ધિ આવાવાસ એ, શિવ મંદિર સોપાન. ૧૦૫. પરમ દેવ પણ એહ છે, પરમ ગુરૂ પણ એહ; પરમ ધરમ પરકાશકો, પરમ તત્ત્વ ગુણ ગેહ. ૧૦૬. એસો ચેતન આપકો, ગુણ અનંત ભંડાર; અપની મહીમા બિરાજતો, સદા સરૂપ આંધાર. ૧૦૭. ચિદ્રુપી ચિન્મય સદા, ચિદાનંદ ભગવાન; શિવ શંકર શંભુ નમુ, પરમ બ્રહ્મ વિજ્ઞાન. ૧૦૮. ઇણ વિધ

આપ સરૂપકી, લખી મહીમા અતિ સાર; મગન ભયા નિજ રૂપમેં, સબ પુદ્ગલ પરિહાર. ૧૦૯. ઉદધિ અનંત ગુણો ભર્યો, જ્ઞાન તરંગ અનેક; મર્યાદા મૂકે નહિ, નિજ સરૂપકી ટેક. ૧૧૦. અપની પરિણુતિ આદરી, નિર્મલ જ્ઞાન તરંગ; રમણુ કરુ નિજ રૂપમેં, અબ નહિ પુદ્ગલ રંગ, ૧૧૧. પુદ્ગલ પીંડ શરીર એ, મેં હું ચેતન રાય; મેં અવિનાશી એહુતો, ખિણુમેં વીણુસી જાય. ૧૧૨. અન્ય સ્વભાવે પરિણામેં, વિણુસંતા નહિં વાર; તીનસું મુજ મમતા કીસી, પાડોશી વ્યવહાર. ૧૧૩. ઇનકી સ્થિતિ પુરણુ ભઈ, રહેનેકી નહિં આશ; વર્ણ ગંધ રસ ફરસ સહુ, ગીલન લગા ચીહું પાસ. ૧૧૪. એહ શરીરકી ઉપરે, રાગ દ્વેષ મુજ નાંહિ; રાગ દ્વેષકી પરિણુતિસેં, ભમીએ ચિહું ગતિ માંહી. ૧૧૫. રાગ દ્વેષ પરિણામથી, કર્મ બંધ બહુ હોય; પરભવ દુઃખદાયક ઘણાં, નરકાદિક ગતિ જોય. ૧૧૬. મોહે મુર્છિત પ્રાણીકું, રાગ દ્વેષ અતિ થાય; અહંકાર મમકાર પણુ, તિણુથી સુધ બુધ જાય. ૧૧૭. મદિરા મોહ અજ્ઞાનથી, વિકલ ભયા સવિ જીવ; પુદ્ગલિક વસ્તુ વિષે, મમતા ધરે સદીવ. ૧૧૮. પરમેં નિજપણું માનકે, નિવડ મમન ચિત્ત ધાર; વિકલ દશા વરતે સદા, વિકલ્પનો નહિં પાર. ૧૧૯. મેં મેરા એ ભાવથી, કીર્યો અનંતો કાલ; જિનવાણી ચિત્ત પરિણુમેં, છુટે મોહ જંજાલ. ૧૨૦. મોહ વિકલ એ જીવકું, પુદ્ગલ મોહ અપાર; પણુ ઇતની સમજે નહિં, ઇનમે કચ્છુ નહિં સાર. ૧૨૧. ઇચ્છાથી નવિ સંપજે, કલ્પે વિપત ન જાય; પણુ અજ્ઞાની જીવકું, વિકલ્પ અતિશય થાય. ૧૨૨. એમ વિકલ્પ કરે ઘણાં, મમતા અંધ અજાણ; મેં તો જિન વચને કરી, પ્રથમ થકી હુઆ જાણુ. ૧૨૩. મેં શુદ્ધાતમ દ્રવ્ય હું, એ સબ પુદ્ગલ ભાવ; સડન પડન વિધ્વંશનો. ઇસકા એહ સ્વભાવ. ૧૨૪. પુદ્ગલ રચના કારમી, વીણુસતાં નહિં વાર; એમ જાણી મમતા તજી, સમતાસું મુજ પ્યાર. ૧૨૫. જનની મોહ અંધારકી, માયા રજની પૂર; ભવ દુઃખકી એ ખાણુ હે, ઇણુસું રહીએ દૂર. ૧૨૬. એમ જાણી નિજ રૂપમેં,

રહુ સદા સુખવાસ; ઓર સબ ભવ જાલ હે, ઈણિસું ભયા ઉદાસ. ૧૨૭. ઈણુ અવસર કોઇ આય કે, મુજકુ કહે વિચાર; કાયાસું તુમ કચ્છુ નહિં, એહ વાત નિરધાર. ૧૨૮. પણ એહ શરીર નિમિત્ત હે, મનુષ્ય ગતિકે માંહી; શુદ્ધ ઉપયોગકી સાધના, ઈણિસું બને ઉચ્છાંહી. ૧૨૯. એહ ઉપગાર ચિત્ત આણુકે, ઈનુકા રક્ષણ કાજ; ઉદ્યમ કરના ઉચિત હે, એહ શરીરકી સાજ. ૧૩૦. ઇણુમેં ટોટા નહિં કચ્છુ, એહ કહેનેકી બાત; તિનસું ઉત્તર અબ કહુ, સુણો સજ્જન ભલી ભાત. ૧૩૧. તુમને જો બાતાં કહી, અમ ભી જાણું સર્વ; એહ મનુષ્ય પરજાયથે, ગુણ બહુ હોત નિગર્વ. ૧૩૨. શુદ્ધ ઉપયોગ સાધન બને, ઓર જ્ઞાન અભ્યાસ; જ્ઞાન વૈરાગકી વૃદ્ધકો, એહી નિમિત્ત હે ખાસ. ૧૩૩. ઇત્યાદિક અનેક ગુણ, પ્રાપ્તિ ઇણથી હોય; અન્ય પરજાય એહવા, ગુણ બહુ દુર્લભ જોય. ૧૩૪. પણ એહ વિચારમેં, કહેનેકા એહ મર્મ; એહ શરીર રહો સુખે, જો રહે સંજમ ધર્મ. ૧૩૫. અપના સંજમાદિક ગુણા, રખના એહીજ સાર; તે સંયુક્ત કાયા રહે, તિનમેં કો ન અસાર. ૧૩૬. મોકું એહ શરીરસું, વેર ભાવ તો નાંહિ; એમ કરતા જો નવિ રહે, ગુણ રખના તો ઉચ્છાંહિ. ૧૩૭. વિઘન રહિત ગુણ રાખવા, તિન કારણ સુણ મિત્ર; સ્નેહ શરીરકા છાંડીએ, એહ વિચાર પવિત્ર. ૧૩૮. એહ શરીરકે કારણે, જો હોય ગુણકા નાશ; એહ કદાપિ ના કીજીએ, તુમકું કહું શુભ ભાશ. ૧૩૯. એહ સંબંધકી ઉપરે, સુણો સુગુણ દ્રષ્ટાંત; જીણથી તુમ મનકે વિષે, ગુણ બહુમાન હોય સંત. ૧૪૦. કોઇ વિદેશી વણીકસું, ફરતા ભૂતલ માંહી; રતનદ્વિપ આવી ચડ્યો, નિરખ્યો હરખ્યો તાંહિ. ૧૪૧. જાણું રતનદ્વિપ એહ છે, રતન તણા નહિં પાર; કરૂં વિવસાય ઇહાં કને, મેલવું રતન અપાર. ૧૪૨. તૃણ કષ્ટાદિક મેલવી, કુટીર કરી મનુહાર; તિણમેં તે વાસો વસે, કરે વણીજ બ્યાપાર. ૧૪૩. રતન કમાવે અતિ ઘણાં, કુટીરમેં થાપે તેહ; એમ કરતા કઈ દિન ગયા, એક દિન ચિંતા અછેહ. ૧૪૪. કુટીર પાસ અગ્નિ લગી, મનમેં ચિંતે એમ; બૂજવું અગ્નિ

ઉદ્યમ કરી, કુટીર રતન રહે જેમ. ૧૪૫. કિણુ વિધ અગ્નિ શમી નહિં, તવ તે કરે વિચાર; ગાફલ રહેનાં અબ નહિં, તરત હુઆ હુશીયાર. ૧૪૬. એ તરણાદિક ઝુંપડી, અગ્નિ તણુ સંજોગ, ક્ષિણમેં એહ જલી જાયગી, અબ કહા ઇસકા ભાગ. ૧૪૭. રતન સંભાલુ આપણા, એમ ચિંતી સવિ રતન, લેઇ નિજ પુર આવીયો, કરતો બહુ વિધ જતન. ૧૪૮. રતન વિક્રમ તેણે પુરે, લક્ષ્મી લહી અપાર; મંદિર મહેલ બનાવીયા, બાગ બગીચા સાર. ૧૪૯. સુખ વિલસે સબ જાતકા, કિસી ઉણીમ નહિં તાસ; દેવ લોકપરે માનતો, સદા પ્રસન્ન સુખવાસ. ૧૫૦. ભેદ વિજ્ઞાની પુરૂષમેં, એહ શરીરકે કાજ; દૂષણુ કોઈ સેવે નહીં, અતિચારભી ત્યાજ. ૧૫૧. આતમ ગુણ રક્ષણ ભણી, દઢતા ધરે અપાર; દેહાદિક મૂર્છા તજી, સેવે શુદ્ધ વ્યવહાર. ૧૫૨. સંજમ ગુણ પરભાવથી, ભાવી ભાવ સંજોગ; મહા વિદેહ ક્ષેત્ર વિષે, જન્મ હોવે શુભ જોગ. ૧૫૩. જીહાં સીમંધર સ્વામીજી, આદે વીશ જિણંદ, ત્રિભુવન નાયક શોભતા; નિરખું તસ મુખચંદ. ૧૫૪. કેવલ જ્ઞાન દીવા કરૂ, બહુ કેવલી ભગવાન; વલી મુનીવર મહા સંજમી, શુદ્ધ ચરણ ગુણવાન. ૧૫૫. એહવા ઉત્તમ ક્ષેત્રમાં, જો હોય માહરો વાસ; તો પ્રભુ ચરણ કમલ વિષે, નિશ દીન કરૂ નિવાસ. ૧૫૬. અતિ ભક્તિ બહુ માનથી, પુજી પદ અરવિંદ; શ્રવણ કરૂ જીનવર ગીરા, સાવધાન ગત દંદ. ૧૫૭. સમોવસરણ સુરવર રચે, રતન સિંહાસન સાર; બેઠા પ્રભુ તસ ઉપરે, ચોત્રીશ અતિશય ધાર. ૧૫૮. વાણી ગુણ પાંત્રીશ કરી, વરસે અમરીત ધાર; તે નિસુણી હૃદયે ધરી, પામું ભવજલ પાર. ૧૫૯. નિવડ કર્મ મહા રોગ જે, તીનકું છેડણ હાર; પરમ સરાયણ જિનગીરા, પાન કરૂં અતિ પ્યાર. ૧૬૦. ક્ષાયક સમકિત શુદ્ધતા, કરવાનો પ્રારંભ; પ્રભુ ચરણ સુપસાયથી, સફલ હોવે સારંભ. ૧૬૧. એમ અનેક પ્રકારકે, પ્રશસ્ત ભાવ સુવિચાર; કરકે ચિત્ત પ્રસન્નતા, આણંદ લહુ અપાર. ૧૬૨. ઓર અનેક પ્રકારકે, પ્રશ્ન કરૂં પ્રભુ પાય; ઉત્તર નિસુણી તેહના, શંશય

સવિ દૂર જાય. ૧૬૩. નિઃસંદેહ ચિત્ત હોય કે, તત્વાતત્વ સરૂપ; ભેદ જથારથ પાય કે, પ્રગટ કરું નિજ રૂપ. ૧૬૪. રાગ દ્વેષ દોય દોષ હે, અષ્ટ કર્મ જડ એહ; હેતુ એહ સંસારકા, તિનકો કરવો છેહ. ૧૬૫. શીઘ્રપણે જડ મૂલથી, રાગ દ્વેષકો નાશ; કરકે શ્રી જિનચંદ્રકું, નીરખું શુદ્ધ વિલાસ. ૧૬૬ પરમ દયાલ આણંદમય, કેવલ શ્રી સંયુકત; ત્રિભુવનમેં સુરજ પરે, મિથ્યા તિમિર હરંત. ૧૬૭. એહવા પ્રભુકે દેખકે, રોમ રોમ ઉલસંત; વચન સુધારસ શ્રવણુ તે, હૃદય વિવેક વધંત. ૧૬૮. શ્રી જિન દરિશન જોગથી, વાણી ગંગા પ્રવાહ; તિણથી પાતિક મલ સર્વે, ધોઇશ અતિ ઉછાહ. ૧૬૯. પવિત્ર થઇ જિન દેવકે, પાસે લેશુ દીક્ષ; દુર્ધર તપ અંગી કરું, ગ્રહણુ આસેવન સીક્ષ. ૧૭૦. ચરણ ધર્મ પરભાવથી, હોસે શુદ્ધ ઉપયોગ; શુદ્ધાતમકી રમરણતા, અદ્દભુત અનુભવ જોગ. ૧૭૧. અનુભવ અમરીત પાનમેં, આતમ ભયે ભય લીન; ક્ષપક શ્રેણિ સનમુખે, ચડન પ્રયાણ તે કીન. ૧૭૨. આરોહણ દરી શ્રેણિકું, ઘાતિ કર્મકો નાશ; ઘન ઘાતી છેદી કરી; કેવલ જ્ઞાન પ્રકાશ. ૧૭૩. એક સમય ત્રણ કાલકે, સકલ પદાર્થ જેહ; જાણે દેખે તત્વથી, સાદી અનંત અછેહ. ૧૭૪. એહી પરમ પદ જાણીએ, સો પરમાતમ રૂપ; શાશ્વત પદ થિર એહ છે, ફિરી નહીં ભવ જલ કૂપ. ૧૭૫. અવિચલ લક્ષ્મીકો ધણી, એહ શરીર અસાર; તીનકી મમતા કિમ કરે, જ્ઞાનવંત નિરધાર. ૧૭૬. સમ્યગદ્રષ્ટિ આતમા, એણી વિધ કરી વિચાર; થિરતા નિજ સ્વભાવમેં, પર પરિણતિ પરિહાર. ૧૭૭. મુજકુ દોનુ પક્ષમેં, વરતે આણંદ માય; જો કદી એહ શરીરકો, રેહણે કાઉક થાય. ૧૭૮. તો નિજ શુદ્ધ ઉપયોગકો, આરાધન કરૂ સાર; તિનમેં વિઘન દીસે નહિં, નહિં સંકલેશકો ચાર. ૧૭૯. જો કદી સ્થિતિ પુરણ ભઇ, હોયે શરીરકો નાશ; તો પરલોક વિષે કરૂં, શુદ્ધ ઉપયોગ અભ્યાસ. ૧૮૦. મેરે શુદ્ધ ઉપયોગમેં, વિઘન ન દીસે કોય; તો મેરે પરિણામમેં, હલ ચલ કાંહસું હોય. ૧૮૧. મેરે પરિણામ કે વિષે, શુદ્ધ સરૂપકી ચાહ; અતિ આસકતપણે રહે,

નિશ દિન એહિજ રાહ. ૧૮૨. એ આશક્તિ મિટાવવા, બ્રહ્મા વિષ્ણુ મહેશ; આદિ કોઇ સમરથ નહિં, તેણે કરી ભય નહિં લેશ. ૧૮૩. ઈંદ્ર ધરણીંદ્ર નરેંદ્રકા, મુજકું ભય કછુ નાંહિ; યા વિધ શુદ્ધ સરુપમેં, મગન રહુ ચિત્ત માંહી. ૧૮૪. સમરથ એક માહા બલી, મોહ શુભટ જગ જાણ; સવિ સંસારી જીવકું, પટકે ચિહું ગતિ ખાણ. ૧૮૫. દુષ્ટ મોહ ચંડાલકી, પરિણુતિ વિષમ વિરુપ; સંજમ ધર મુની શ્રેણિ ગત, પટકે ભવજલ કૂપ. ૧૮૬. મોહ કર્મ મહા દુષ્ટકું, પ્રથમકી પહીછાણ; જિનવાણી માહા મોઘરે, અતિષે કિધ હેરાન. ૧૮૭. જર્જરીભૂત હુઈ ગયા, નાઠા મુજસુ દૂર; અબ નજીક આવે નહીં, દૂરંપ મુજસું ભુર. ૧૮૮. તેણે કરી મેં નિશ્ચંત હું, અબ મુજ ભય નહીં કોય; ત્રણલોક પ્રાણી વિષે, મિત્ર ભાવ મુજ હોય. ૧૮૯. સુણો સજન પરિવાર તુમ, સભા લોક સુણો વાત; મરનેકા ભય મુજ નહિં, એ નિશ્ચે અવદાત. ૧૯૦. અવસર લહી અબ મેં ભયા, નિર્ભય સર્વ પ્રકાર; આતમ સાધન અબ કરૂ, નિઃસંદેહ નિરધાર. ૧૯૧. શુદ્ધ ઉપયોગી પુરુષકુ, ભાસે મરણ નજીક; તવ જંજાલ સબ પરિહરી, આપ હોવે નિરભીક. ૧૯૨. એણી વિધ ભાવ વિચારકે, આણંદમય રહે સોય; આકુલતા કિણવિધ નહિં, નિરાકુલ થિર હોય. ૧૯૩. આકુલતા ભવ બિજ હે, ઇણથી વધે સંસાર; જાણી આકુલતા તજે, એ ઉત્તમ આચાર. ૧૯૪. સંજમ ધરમ અંગી કરે, કિરીયા કષ્ટ અપાર; તપ જપ બહું વરસાં લગે, કરી ફલ સંશય સાર. ૧૯૫. આકુલતા પરિણામથી, ખિણમેં હોય સહુ નાશ; સમકિત વ્રત એમ જાણીને, આકુલતા તજે આશ. ૧૯૬. નિરઆકુલ થિર હોય કે, જ્ઞાનવંત ગુણ જાણ; હિત સીખ એક હ્રદયે ધરી, તજે આકુલતા ખાણ. ૧૯૭. આકુલતા કોઈ કારણે, કરવી નહી લગાર; એ સંસાર દુઃખ કારણી, ઈણકું દૂર નિવાર. ૧૯૮. નિશ્ચે શુદ્ધ સરૂપકી, ચિંતન વારંવાર; નિજ સરૂપ વિચારણા, કરવી ચિત્ત મજાર. ૧૯૯. નિજ સરૂપકો દેખવો, અવલોકન પણ તાસ; શુદ્ધ સરૂપ વિચારવો, અંતર અનુભવ ભાસ. ૨૦૦. અતિ

થિરતા ઉપયોગકી, શુદ્ધ સરૂપ કે માંહી; કરતા ભવ દુઃખ સવિ ટલે, નિર્મલતા લહે તાંહી. ૨૦૧. જેમ નિર્મલ નિજ ચેતના, અમલ અખંડ અનુપ; ગુણ અનંતનો પિંડ એહ, સહજાનંદ સરૂપ. ૨૦૨. એહ ઉપયોગે વરતતાં, થિર ભાવે લય લીન; નિર્વિકલ્પ રસ અનુભવે, નિજ ગુણમાં હોય પીન. ૨૦૩. જબ લગે શુદ્ધ સરૂપમેં, વરતે થિર ઉપયોગ; તબ લગે આતમ જ્ઞાનમાં, રમણ કરણકો જોગ. ૨૦૪. જબ નિજ જોગ ચલિત હોવે, તબ કરે એહ વિચાર; એ સંસાર અનિત્ય હે, ઇણમેં નહિં કછું સાર. ૨૦૫. દુઃખ અનંતકી ખાણ એ, જનમ મરણ ભય જોર; વિષમ વાત પૂરિત સદા, ભલ સાયર ચિહું ઓર. ૨૦૬. એહ સરૂપ સંસારકો, જાણી ત્રિભુવન નાથ; તિર્થંકર પણ છોડકે, ચલવે શિવ પુર સાથ. ૨૦૭. નિશ્ચે દ્રષ્ટિ નિહાલતાં, ચિદાનંદ ચિદ્રૂપ; ચેતન દ્રવ્ય સાધર્મતા, પૂરણાનંદ સરુપ. ૨૦૮. પ્રગટ સિદ્ધતા જેહની, આલંબન લહી તાસ; શરણ કરૂં મહા પુરૂષકો, જેમ હોએ વિકલ્પ નાશ. ૨૦૯. અથવા પંચ પરમેષ્ટિએ, પરમ શરણ મુજ એહ; વળી જિન વાણી ચરણ છે, પરમ અમરીત રસ મેહ. ૨૧૦. જ્ઞાનાદિક આતમ ગુણ, રત્નત્રયી અભિરામ; એહ શરણ મુજ અતિ ભલું, જેહથી લહું શિવધામ. ૨૧૧. એમ શરણ દ્રઢ ધારકે થિર કરવાં પરિણામ; જબ થિરતા હોવે ચિત્તમાં, તબ નિજ રુપ વિસરામ. ૨૧૨. આતમ રુપ નિહાલતાં, કરતા ચિંતન તાસ; પરમાનંદ પદ પામીએ, સકલ કર્મ હોએ નાશ. ૨૧૩. પરમ જ્ઞાન જગ એહ છે, પરમ ધ્યાન પણ એહ; પરમ બ્રહ્મ પ્રગટ કરે, પરમ જ્યોતિ ગુણ ગેહ ૨૧૪. તેણ કારણ નિજ રુપમાં, ફિરી ફિરી કરો ઉપયોગ; ચિંહુ ગતિ ભ્રમણ મીટાવવા, એહ સમ નહિં કોઈ જોગ. ૨૧૫. નિજ સરૂપ ઉપયોગથી, ફિરી ચલિત જો થાય; તો અરિહંત પરમાતમા, સિદ્ધ પ્રભુ સુખ દાય. ૨૧૬. તિનુકા આતમ સરૂપકા, અવલોકન કરો સાર; દ્રવ્ય ગુણ પર્જ્જવ તેહના, ચિંતવો ચિત્ત મઝાર. ૨૧૭. નિર્મલ ગુણ ચિંતન કરત, નિર્મલ હોય ઉપયોગ; તવ ફિરી નિજ સરૂપકા ધ્યાન કરો થિર જોગ. ૨૧૮. જે સરૂપ અરિ-

હંતકો, સિદ્ધ સરૂપ વલી જેહ; તેહવો આતમ રૂપ છે, તિણુમેં નહિં સંદેહ. ૨૧૯. ચેતન દ્રવ્ય સાધર્મતા, તેણે કરી એક સરૂપ; ભેદ ભાવ ઇણમેં નહિં, એહવો ચેતન ભૂપ. ૨૨૦. ધન જગતમેં તે નરા, જે રમે આતમ સરૂપ; નિજ સરુપ જેણે નવી લખ્યું, તે પડયા ભવ કૂપ. ૨૨૧. ચેતન દ્રવ્ય સ્વભાવથી, આતમ સિદ્ધ સમાન; પરજાયે કરી ફેરજે, તે સવિ કર્મ વિધાન. ૨૨૨. તેણે કારણ અરિહંતકા, દ્રવ્ય ગુણ પરજાય; ધ્યાન કરતાં તેહનું, આતમ નિર્મલ થાય. ૨૨૩. પરમ ગુણી પરમાતમા, તેહના ધ્યાન પસાય; ભેદ ભાવ દૂરે ટલે, એમ કહે ત્રિભુવન રાય. ૨૨૪. જેહ ધ્યાન અરિહંતકો, સોહી આતમ ધ્યાન; ફીર કછુ ઇણમેં નહિં, એહીજ પરમ નિધાન. ૨૨૫. એમ વિચાર હિયડે ધરી, સમ્યગ્દ્રષ્ટિ જેહ; સાવધાન નિજ રુપમેં, મગન રહે નિત્ય તેહ. ૨૨૬. આતમ હિત સાધક પુરૂષ, સમ્યગ્વંત સુજાણ; કહા વિચાર મનમેં કરે, વરણવું સુણો ગુણ ખાણ. ૨૨૭. જેહ કુટુંબ પરિવાર સહુ, બેઠે હે નિજ પાસ; તિનકો મોહ છોડાવવા, એણી પરે બોલે ભાસ. ૨૨૮. એહ શરીર આશ્રિતછો, તુમ મુજ માતને તાત; તેણ કારણ તુમકું કહું, અબ નિસુણો એક વાત. ૨૨૯. એતા દિન શરીર એહ, હોત તુમારા જેહ; અબ તુમારા નાંહી હે, ભલી પરે જાણો તેહ. ૨૩૦. અબે એહ શરીરકા, બલ સ્થિતિ જેહ; પુરણ ભઈ અબ નવિ રહે, કિણવિધ રાખી તેહ. ૨૩૧. થિતી પ્રમાણે તે રહે, અધિક ન રહે કેણી ભાત; તો તસ મમતા છોડવી, એ સમજણુકી વાત. ૨૩૨. જો અબ એહ શરીરકી, મમતા કરીયે ભાય; પ્રીતિ રાખીએ તેહસું, દુ:ખ દાયક બહુ થાય. ૨૩૩. સુર અસુરાંકો દેહ એ, ઇંદ્રાદિકકો જેહ; સબહી વિનાશી એહ છે, તો કયું કરવો નેહ. ૨૩૪. ઇંદ્રાદિક સુર મહા બલી, અતિશય શક્તિ ધરંત; થિતી પૂરણ થએ તેહ પણ, ક્ષિણ એક કોઉ ન રહંત. ૨૩૫. ઇંદ્રાદિક સુર જેહ છે, તિનકી રિદ્ધિ અપાર; બત્રીસ લાખ વિમાનકે, સવિ સુર આણાકાર. ૨૩૬. તિન લખ છત્રીશ સહસ છે, મહા બલવંત જુજાર; આતમ રક્ષણ જેહના, અનમિષ

રહે હુશીયાર. ૨૩૭. સાત કટક બલનો ધણી, રિદ્ધિ તણો નહિ પાર; સામાનિક સુરનર પ્રમુખ, જીહાં છે બહુ વિસ્તાર. ૨૩૮. એહવા પ્રાક્રમકા ધણી, જબ થિતી પૂરણ હોય; કાલ પિસાચ જબ સંગ્રહે, રાખી ન શકે કોય. ૨૩૯. કાલ કૃતાંતકે આગલે, કીસકા ચલે ન જોર; મોહે મુંજા પ્રાણીયા, વીલવંતા કરે સોર. ૨૪૦. તેણે કારણ માવીત્ર તુમ, તજો મોહકું દૂર; સમતા ભાવ અંગી કરી, ધરમ કરો થઇ શૂર. ૨૪૧. પુદ્ગલ રચના કારમી, બીનસંતા નહિં વાર; તે ઉપર મમતા કીસી, ધરમ કરો જગ સાર. ૨૪૨. જૂઠ એહ સંસાર છે, તિનકું જાણો સાચ; ભૂલ અનાદિ અજ્ઞાનકી, મોહ કરાવે નાચ. ૨૪૩. કરમ સંજોગ આવી મલે, સ્થિતિ પાકે સહુ જાય; કોડ જતન કરી એકઠા, પણ ખિણુ એક ન રહાય. ૨૪૪. સુપન સરીખા ભોગ છે, રિદ્ધિ ચપલા જબકાર; ડાભઅણી જલ બિંદુ સમ, આયુ અથિર સંસાર. ૨૪૫. તે જાણો તુમે શુભ પેરે, છંડો મમતા જાલ; આતમ હિત અંગી કરી, પાપ કરો વિસરાલ. ૨૪૬. રાગ દ્વેષથી જીવકું, નીવડ કરમ હોએ બંધ; વલી દુર્ગતિમાં જઈ પડે, જીહાં દુઃખનાં સહુ ધંધ. ૨૪૭. મુજ ઉપર બહુ મોહથી, તુમકું અતિ દુઃખ થાય; પણ આયુ પૂરણ થએ, કીસીસું તે ન રખાય. ૨૪૮. અલ્પ કાલ આગુ તુમે, દેખો દ્રષ્ટિ નીહાલ; સંબંધ નહિં તુમ મુજ બિચે, મેં ફીરતા સંસાર. ૨૪૯. ભાવી ભાવ સંબંધથી, મેં ભયા તુમકા પુત્ર; પંથી મેલાપ તેણી પરે, એ સંસાર હે સુત્ર. ૨૫૦. એણી વિધ સવિ સંસારી જીવ, ભટકે ચિંહુ ગતિ માંહી; કરમ બંધે આવી મીલે, પણ ન રહે થિર કીયાંહી. ૨૫૧. એહ સરૂપ સંસારકા, પ્રતક્ષ તુમ દેખાય; તેણુ કારણુ મમતા તજી, ધરમ કરો ચિત્ત લાય. ૨૫૨. પુન્ય સંજોગે પામીયા, નરભવ અતિ સુખકાર; ધરમ સામગ્રી સવિ મીલી, સફલ કરો અવતાર. ૨૫૩. કાલ આહેડી જગતમેં, ભમતો દિવસ ને રાત; તુમકુ પણ ગ્રહસે કદા, એ સાચો અવદાત. ૨૫૪. એમ જાણી સંસારકી, મમતા કીજે દૂર; સમતા ભાવ અંગી કરો, જેમ લહો સુખ ભરપૂર. ૨૫૫. ધરમ

ધરમ જગ સહુ કહે, પણ તસ ન લહે મર્મ; શુદ્ધ ધર્મ સમજ્યા વિના, નવિ મીટે તસ ભર્મ. ૨૫૬. ફટક મણી નિર્મલ જીસો, ચેતનકો જે સહુભાવ; ધરમ વસ્તુ ગત તેહ છે, અવર સર્વ પરભાવ. ૨૫૭. રાગ દ્વેષકી પરિણતિ, વિષય કષાય સંજોગ; મલીન ભયા કર્મો કરી, જનમ મરણ આ ભોગ. ૨૫૮. મોહ કરમકી ગહેલતા, મિથ્યા દ્રષ્ટિ અંધ; મમતાસું માચે સદા, ન લહે નિજ ગુણ સંધ. ૨૫૯. તીન કારણ તુમકું કહું, સુણો એ ચિત્ત લગાય; મમતા છાંડો મૂલથી, જેમ તુમકું સુખ થાય. ૨૬૦. પરમ પંચ પરમેષ્ટિકો, સમરણ અતિ સુખદાય; અતિ આદરથી કીજીએ, જેહથી ભવ દુઃખ જાય. ૨૬૧. અરિહંત સિદ્ધ પરમાતમા, શુદ્ધ સરૂપી જેહ; તેહના ધ્યાન પ્રભાવથી, પ્રગટે નિજ ગુણ રેહ. ૨૬૨. શ્રી જિન ધરમ પસાયથી, હોઇ મુજ નિર્મલ બુધ; આતમ ભલી પરે ઓલખી, અબ કરૂ તેહની શુદ્ધ. ૨૬૩. તુમે પણ એ અંગી કરો, શ્રી જિનવરકો ધર્મ; નિજ આતમકું ભલી પરે જાણી લહો સવિ મર્મ. ૨૬૪. ઓર સર્વ ભર્મ જાલ હે. દુઃખ દાયક સવિ સાજ; તિનકી મમતા ત્યાગકે, અબ સાધો નિજ કાજ. ૨૬૫. ભવ ભવ મેલી મુકીયાં, ધન કુટુંબ સંજોગ; વાર અનંતી અને, સવિ સંજોગ વીજોગ. ૨૬૬. અજ્ઞાની એ અતિ ઘણાં જીસ જીસ ગતિમેં જાય; મમતાવશાત્યા તેહ હોઇ, રહી બહુ દુઃખ થાય. ૨૬૭. મહાતમ અસવિહકો, કીણ વિધ કહ્યો ન જાય; અનંત કાલ એણીભમે, જનમ મરણ દુઃખદાય. ૨૬૮. એમ પુદ્ગલ પરજાય જેહ, સર્વ નાશી જાણ; ચેતન અવિનાશી સદા, એતા લખે ન અન્નાણ. ૨૬૯. મિથ્યા મોહને વશ થઇ, જુઠેકું ભી સાચ; કહે તિહાં અચરીજ કીઓ, ભવ મંડપકો નાચ. ૨૭૦. જીનકે મોહ ગલી ગયો, ભેદ જ્ઞાન લહો સાર; પુદ્ગલકી પરિણતિ વિષે, નવી રાચે નીરધાર. ૨૭૧. ભિન્ન લખે આતમ થકી, પુદ્ગલકી પરજાય; કીનહી ચલાવ્યો નવિ ચલે, કિસી પરે તેહ ન ઠગાય. ૨૭૨. ભયા જથારથ જ્ઞાન જબ, જાણે નિજ પરભાવ; થિરતા ભઇ નિજ રૂપમેં, નવિ રૂચે તસ પરભાવ. ૨૭૩. માત તાત તુમકું

કહું, એ સબ સાચી વાત; તે ચિત્તમેં ધરજો સદા, સફલ કરો અવદાત. ૨૭૪. મુજકું તુમ સાથે હતો, એતા દિન સંબંધ; અબ તે સવિ પુરણ હુઓ, ભાવી ભાવ પ્રબંધ. ૨૭૫. વિકલ્પ કોઇ તુમે મત કરો, ધરમ કરો થઇ ધીર; મેં પણ આતમ સાધના, કરૂં નિજ મન કરી થિર. ૨૭૬. આતમ કારજ સાધવો, તુમકું ઉચિત હે સાર; મોહ કરો કિસી કારણે, જીણથી દુઃખ અપાર. ૨૭૭. સહજ સરુપ જે આપણું, તે છે અપણી પાસ; નહિં કીસીસું જાચના, નહિં પરકી કીસી આસ. ૨૭૮. આપણા ઘટમાંહીય છે, માહા અમૂલ નિધાન; તે સંભાલો શુભ પરે, ચિંતન કરો સુવિધાન. ૨૭૯ જનમ મરણ કો દુઃખ ટલે, જબ નિરખે નિજ રૂપ; અનુક્રમે અવિચલ પદ લહે, પ્રગતિ સિદ્ધ સરૂપ. ૨૮૦. નિજ સરુપ જાણ્યા વિના, જીવ જીવ્યા સંસાર; જબ નિજ રૂપ પીછાણીયો, જાણુંણુ લહી ભવકો પાર. ૨૮૧. સકલ પદારથ જગતકો, જાણણ દેખણહાર; પ્રત્યક્ષ ભિન્ન શરીરસુ, જ્ઞાયક ચેતન સાર. ૨૮૨. દ્રષ્ટાંત એક સુણો ઇહાં, બારમા સ્વર્ગકો દેવ; કૌતિક મિષ મધ્ય લોકમેં, આવી વસીયો હેવ. ૨૮૩. કોઇક રંક પુરુષ તણી, શરીર પરજાયમેં સોય; પેસી ખેલ કરે કીસા, તે દેખો સહુ કોય. ૨૮૪. કબહીક રાનમેં જાયકે, કાષ્ટકી ભારી લેય; નગરમેં બેચન ચાલીયો, મસ્તકે ધરીને તેય. ૨૮૫. કરે મજુરી કોઇ દિન, કબહીક માગે ભીખ; કબહીક પરસેવા વિષે, દક્ષ થઇ ધરે સીખ. ૨૮૬. કબહીક નાટકીયો હુઇ, રીજવે નરકાવૃંદ; કબહીક વણીક બજ ઇસો, કરે વેપાર અમંદ ૨૮૭. કબહીક માલ ગુમાયકે, રૂદન કરે બહુ તેહ; કબહીક નફા પાયકે, હાસ વિનોદ અછેહ. ૨૮૮. એણી વિધ ખેલ કરે ઘણા, પુત્ર પુત્રી પરિવાર; સ્રી આદિ સાથે રહે, નગર માંહી તેણી વાર. ૨૮૯. વેરી કટક આવ્યું ઘણું, નાશન લાગ્યા લોક; તવ તે સુર એમ ચિંતવે, ઇઆં હોશે બહુ શોક. ૨૯૦. એમ વિચાર કરી સવે, ચાલે આધી રાત; એક પુત્રકું કાંધપર, બીજાકું ગ્રહે હાથ. ૨૯૧. ઘર વાખરીકો પોટલો, સ્રી લહે શીર પર તેહ; પુત્રીકું આગલ

કરી, એણી પરે ચાલે તેહ. ૨૯૨. ફાટે ટુટે ગોદડાં, તીણુકી બાંધી ગાંઠ; શિર ધરી તે આપણે, એણી વિધિ તીહાંથી નાઠ. ૨૯૩. મારગ ચાલતાં તેહને, વાટ બટાઉ મીલે જેહ; પૂછે કાંહાં ચાલ્યા તુમે, તવ એમ ભાંખે તેહ. ૨૯૪. નગર અમારૂં ઘેરીયું, વયરી લશ્કર આય; તેણુ કારણુ અમે નાશીયા, લહી કુટુંબ સમવાય. ૨૯૫. કોઇ કહે ગામમેં જાયકે, જીમ તિમ કરૂં ગુજરાણુ; કર્મ વિપાક બને ઇસા, તેણે કરી ભયા હેરાણ. ૨૯૬. એમ અનેક પ્રકારકા, ખેલ કરે જગ માંહી; પણુ ચિત્તમેં જાણે ઇસું, મેં સદા સુખ માંહી. ૨૯૭. મેં તો બારમા કલ્પકો, દેવ મહા રિદ્ધિવંત; અનોપમ સુખ વિલસું સદા, અદ્ભૂત એહ વીરતંત. ૨૯૮. એ ચેષ્ટા જે મેં કરી, તે સવિ કૌતક કાજ; રંક પરજાય ધારણુ કરી, તીનકો એ સવિ સાજ. ૨૯૯. જેમ સુર એહ ચરિત્રને, નવી ધરે મમતા ભાવ; દીન ભાવ પણુ નવી કરે, ચિંતવે નિજ સુર ભાવ. ૩૦૦. એણી વિધ એહ પરજાયમેં, મેં જે ચેષ્ટા કરંત; પણુ નિજ શુદ્ધ સરૂપકું, કબહું નહિં વિસરંત. ૩૦૧. શુદ્ધ હમારો રૂપહે, શોભિત સિદ્ધ સમાન; કેવલ લક્ષ્મીકો ધણી, ગુણુ અનંત નિધાન. ૩૦૨. એણી-પરે એહ સરૂપકો, અનુભવ કીયો બહુ વાર; અબ કીણુ વિધ મુજ નહિ, એ જાણો નિરધાર. ૩૦૩. અબ આગે નિજ નારીકું, સમજાવે શુભ રીત; મમતા ન કરો એહકી, ન કરો પુદ્ગલ પ્રીત. ૩૦૪. થિતિ પૂરણુ ભઇ એહકી, અબ ઇણુકા નાહિં; તો કયું મોહ ધરો ઘણો, દુઃખકરણુ દિલ માંહી. ૩૦૫. મેરા તેરા સંબંધ જે, એતા દિનકા હોય; બધ ઘટ કો ન કરી શકે, એણી વિધ જાણો સોય. ૩૦૬. એહ શરીર અસાર છે, બીનસંતા નહિં વાર; થિતિ બલ સવિ પૂરણુ હુઆ, ખિણુમેં હોવેગી છાર. ૩૦૭. તિણુ કારણુ તુમકું કહું, મ ધરો એણીકી આશ; ગરજ સરે નહિં તાહરો, ઇનકા હોએ અબ નાશ. ૩૦૮. એમ જાણી મમતા તજી, ધર્મ કરો ધરી પ્રીત; જેમ આતમ સુખ સંપજે, એ ઉત્તમકી રીત. ૩૦૯. કાલ જગતમેં સહુ સીરે, ગાફલ રેણાં નાંહી; કબહિક તુજકું પણુ ગ્રહે,

સંશય ઇણુમેં નાંહી. ૩૧૦. તું મુજ પ્યારી નારી છે, એ સવિ મોહ વિલાસ; ભોગ વિટંબના જાણીએ, આતમ ગુણકો નાશ. ૩૧૧. સ્ત્રી ભરથાર સંજોગ જે, ભવ નાટક એહ જાણ; ચેતન તુજ મુજ સરીખો કરમ વિચિત્ર વખાણ. ૩૧૨. એમ વિચાર ચિત્તમેં ધરી, મમતા મૂકો દૂર; નિજ સ્વારથ સાધન ભણી, ધરમ કરો થઇ શૂર. ૩૧૩. જો મુજ ઉપર રાગ છે, તો કરો ધર્મમેં સાજ; ઇણે અવસર તુજ ઉચિત હે, એ સમો અવર ન કાજ. ૩૧૪. ધર્મ ઉપદેશ એણી પરે, તેરા હિતકે કાજ; મેં કહ્યો કરૂણા લાયકે, તેણે સાધો શિવરાજ. ૩૧૫. ફોકટ ખેદ ન કિજીએ, કર્મ બંધ બહુ થાય; જાણી એમ મમતા તજી, ધર્મ કરો સુખદાય. ૩૧૬. હવે નિજ કુટુંબ જાણી કહે, હિત શિક્ષા સુવિચાર; મમતા મોહ છોડાવવા, એણી વિધ કરે ઉપગાર. ૩૧૭. સુણો કુટુંબ પરિવાર સહુ, કહુ તુમકુ હિત લાય; આયુ થિતિ પૂરણ ભઇ, એહ શરીરકી ભાય. ૩૧૮. તેણે કારજ મુજ ઉપરે, રાગ ન ધરના કોય; રાગ કર્યાં દુઃખ ઉપજે, ગરજ ન સરણી જોય. ૩૧૯. એહ થિતિ સંસારકી, પંખીકા મેલાપ; ખિણુ ખિણુમેં ઉડી ચલે, કહા કરના સંતાપ. ૩૨૦. કોઇ રહ્યા કહાં થિર થઈ, રેહણુહાર નહીં કોય; પ્રત્યક્ષ દીસે એણી પરે, તુમે પણ જાઓ સોય. ૩૨૧. મેરે તુમ સહુ સાથસું, ક્ષમા ભાવ છે સાર; આણુંદમાં તુમ સહુ રહો, ધર્મ ઉપર ધરો પ્યાર. ૩૨૨. ભવસાગરમાં બૂડતાં, ન કોઇ રાખણુહાર; ધર્મ એક પ્રવહણસમો, કેવલી ભાખીત સાર. ૩૨૩. એ સેવો તુમ ચિત્ત ધરો, જેમ પામો સુખ સાર; દુર્ગતિ સવિ દૂરે ટલે, અનુક્રમે ભવ નિસ્તાર. ૩૨૪. એમ કુટુંબ પરિવારકું, સમજાવી અવદાત; પીછે પુત્ર બોલાયકે, ભાખે એણીપરે વાત. ૩૨૫. સુણો પુત્ર શાણા તુમે, કેહવેકો એહ સાર; મોહ ન કરવો માહરો, એહ અથિર સંસાર. ૩૨૬. શ્રીજિન ધર્મ અંગીકરો, સેવો બહુ ધરી રાગ; તુમકુ સુખદાયક ઘણો, લહે સો માહા સોભાગ. ૩૨૭. વ્યવહારિક સંબંધથી, આણા માનો સાર; તેણે કારણ તુમને કહું, તે ધારો ચિત્ત મોઝાર. ૩૨૮. પ્રથમ દેવ

ગુરૂ ધર્મકી, કરો અતિ ગાઢ પ્રતીત; મિત્રાઈ કરો સુજનકી, ધરમી સું ધરો પ્રીત. ૩૨૯. દાન શીયલ તપ ભાવના, ધરમ એ ચાર પ્રકાર; રાગ ધરો નિત એહસું, કરો શક્તિ અનુસાર. ૩૩૦. સ્વજનતા પરજન વિષે, ભેદ વિજ્ઞાન જેમ હોય; એહ ઉપાય કરો સદા, શિવ સુખદાયક સોય. ૩૩૧. જે સંસારી પ્રાણીયા, મગન રહે સંસાર; પ્રીત ન કીજે તેહની, મમતા દૂર નિવાર. ૩૩૨. રાગી જીવકી સંગતે, એહ સંસાર મઝાર; કાલ અનાદિ ભટકતાં, કિમહી ન લહીયે પાર. ૩૩૩. રાગે રાગ દશા વધે, તેમ વલી વિષય વિકાર; મમતા મૂર્છા બહુ વધે, એ દુર્ગતિ દાતાર. ૩૩૪. તેણે સંસારી જીવકી, તજી સંગત દીલ ધાર; જ્ઞાનવંત પુરૂષાં તણી, કરો સંગતિ સુવિચાર. ૩૩૫. ધર્માત્મા પુરૂષ તણી, સંગતે બહુ ગુણ થાય; જશ કીર્તિ વાધે ઘણી, પરિણતિ સુધરે ભાય. ૩૩૬. એમ અનેક ગુણ સંપજે, એહ લોકમે સુખકાર; વળી પરલોકમેં પામીયે, સ્વર્ગાદિક શ્રીકાર. ૩૩૭. વળી ઉત્તમ પુરૂષ તણી, સંગતે લહીએ ધર્મ; ધર્મ આરાધી અનુક્રમે, પામીએ શિવ પુર સર્મ. ૩૩૮. ધમી ઉત્તમ પુરુષકી, સંગતિ સુખની ખાણ; દોષ સકલ દુરે ટલે, અનુક્રમે પદ નિર્વાણ. ૩૩૯. એણી વિધ તુમકું હિત ભણી, વચન કહ્યા સુરસાલ; જો તુમકું સચ્ચા લગે, તો કીજો ચિત્ત વિશાલ. ૩૪૦. દયા ભાવ ચિત્ત આણુકે, મેં કહ્યા ધર્મ વિચાર; જો તુમ હૃદયમાં ધારશો, તો લેશો સુખ અપાર. ૩૪૧. એમ સબકું સમજાયકે, સબસે અલગા હોય; અવસર દેખી આપણા, ચિત્તમેં ચિંતે સોય. ૩૪૨. આયુ અલ્પ નિજ જાણુકે, સમકિત દ્રષ્ટિવંત; દાન પુન્ય કરૂણાજીકે, નિજ હાથે કરે સંત. ૩૪૩. મહા વ્રત ધારી મુનિવરા, સમ્યગ્ જ્ઞાન સંયુક્ત; ધારક દશવિધ ધર્મના, પંચ સમિતિ ત્રણ ગુપ્તિ. ૩૪૪. બાહ્ય અભ્યંતર ગ્રંથી જે, તેહથી ન્યારા જેહ; બહુ શ્રૂત આગમ અર્થના, મર્મ લહો સહુ તેહ. ૩૪૫. એહવા ઉત્તમ ગુણ તણો, પુન્યથી જોગ જો હોય; અંતર ખુલી એકાંતમેં, નિઃશલ્ય ભાવ હોય સોય. ૩૪૬. એહવા

ઉત્તમ પુરૂષનો, જોગ કદી નવી હોય; તો સમક્તિ દ્રષ્ટિ પુરુષ મહા ગંભિર તે જોય. ૩૪૭. એહુવા ઉત્તમ પુરૂષકી, આગે અપની બાત; હૃદય ખોલકે કીજીએ, મર્મ સકલ અવદાત. ૩૪૮. જોગ જીવ ઉત્તમજીકે, ભવ ભિરૂ મહાભાગ્ય; એહુવો જોગ ન હોય કદા, તો કહુણેકો નહિં લાગ. ૩૪૯. અપના મનમેં ચિંતવે, દુષ્ટ કરમ વશ જેહ; પાપી કર્મ જે હોઇ ગયું, બહુ વિધ નિંદે તેહ. ૩૫૦. શ્રી અરિહંત પરમાતમા, વળી શ્રી સિદ્ધ ભગવંત; જ્ઞાનવંત મુનિરાજની, વળી સુર સમક્તિ વંત. ૩૫૧. ઇત્યાદિક મહા પુરૂષકી, સાખ કરી સુવિશાલ; વળી નિજ આતમ સાખસું, દૂશિત સર્વ અસરાલ. ૩૫૨. મિથ્યા દુષ્કૃત ભલીપરે, દીજે ત્રિકરણ શુદ્ધિ; એણી વિધ પવિત્ર થઇ પછે, કીજે નિર્મલ બુદ્ધિ. ૩૫૩. અવશ્ય મરણ નિજ મન વિષે, ભાસન હુએ જામ; સર્વ પરિગ્રહ ત્યાગકે, આહાર ચાર તજે તામ. ૩૫૪. જો કદી નિર્ણય નવિ હુવે, મરણ તણો મનમાંહી; તો મરજાદા કીજીએ, ઇતર કાલકી તાંહી. ૩૫૫. સર્વ આરંભ પરિગ્રહ સહુ, તીનકો કીજે ત્યાગ; ચાર આહારવલી પચ્ચખીયે, એણી વિધ કરી મહાભાગ. ૩૫૬. હુવે તે સમક્તિ દ્રષ્ટિવંત, થિર કરી મનવચ કાય; ખાટથી નીચે ઉતરી, સાવધાન અતિ થાય. ૩૫૭. સિંહ પરે નિર્ભય થઇ, કરે નિજ આતમ કાજ; મોક્ષ લક્ષ્મી વરવા ભણી, લેવા શિવ પુર રાજ. ૩૫૮. જેહ મહા શુભટ સંગ્રામમાં, વયરી જીતણ કાજ; રણભૂમીમેં સંચરે, કરતા અતિહી ગાજ. ૩૫૯. ઇણી વિધ સમક્તિવંત જે, કરી થિરતા પરિણામ; આકુલતા અંસે નહીં, ધીરજતાણું તે ધામ. ૩૬૦. શુદ્ધ ઉપયોગમેં વરતતો, આતમ ગુણ અનુરાગ; પરમાતમકે ધ્યાનમેં, લીન ઓર સબ ત્યાગ. ૩૬૧. ધ્યાતા ધ્યેયની એકતા, ધ્યાન કરંતાં હોય; આતમ હોય પરમાતમા, એમ જાણે તે સોય. ૩૬૨. સમ્યગ્ દ્રષ્ટિ શુભ મતિ, શિવ સુખ ચાહે તેહ; રાગાદિ પરિણામમેં, ખિણ નવિ વરતે તેહ. ૩૬૩. કિનહિ પદાર્થકી નહી, વંછા તસ ચિત માંહ; મોક્ષ લક્ષ્મી વરવા ભણી, ધરતો અતિ ઉચ્છાહ. ૩૬૪. એણી વિધ ભાવ વિચારતાં,

કાલ પૂરણ કરે સોય; આકુલતા કીણુ વિધ નહીં, નિરાકુલ થિર હોય. ૩૬૫. આતમ સુખ આણંદમય, શાંત સુધારસ કુંડ; તામેં તે જીન્રી રહ્યા, આતમ વીરજ ઉડંડ. ૩૬૬. આતમ સુખ સ્વાધીન છે, ઓર ન એહ સમાન; એમ જાણી નિજ રૂપમેં, વરતે ધરી બહુ માન. ૩૬૭. એમ આણંદમેં વરતતાં, શાન્ત પરિણામ સંજુત; આયુ નિજ પૂરણ કરી, મરણ લહે મતિવંત. ૩૬૮. એહ સમાધિ પરભાવથી, ઇંદ્રાદિકકી રિદ્ધિ; ઉત્તમ પદવી તે લહે, સર્વ કાજકી સિદ્ધિ. ૩૬૯. મહા વિભૂતિ પાયકે, વિચરંતા ભગવાન; વળી કેવલી મુનિરાજને, વંદે સ્તવે બહુ માન. ૩૭૦. સુરલોકે શાશ્વત પ્રભુ, નિત્ય ભક્તિ કરે તાસ; કલ્યાણક જિન રાજમાં, ઓચ્છવ કરત ઉલ્લાસ. ૩૭૧. નંદીશ્વર આદે ઘણાં, તીરથ વંદે સાર; સમક્તિ નિર્મલ તે કરે, સફલ કરે અવતાર. ૩૭૨. સુર આયુ પૂરણ કરી, તીહાંથી ચવીને તેહ; મનુષગતિ ઉત્તમ કુલે, જનમ લહે ભવી તેહ. ૩૭૩. રાજ રિદ્ધિ સુખ ભોગવી, સદ્ગુરૂ પાસે તેહ; સંજમ ધર્મ અંગી કરી, ગુરૂ સેવે ધરી નેહ. ૩૭૪. શુદ્ધ ચરણ પરિણામથી, અતિ વિશુદ્ધતા થાય; ક્ષપક શ્રેણિ આરોહિને, ઘાતિ કર્મ ખપાય. ૩૭૫. કેવલ જ્ઞાન પ્રકટ ભયો, કેવલ દરશણ ભાગ; એક સમય ત્રણ કાલકી, સવિ વસ્તુ પ્રકાશ. ૩૭૬. સાદિ અનંત સ્થિતિ કરી, અવિચલ સુખ નિરધાર; વચન અગોચર એહ છે, કેણ વિધ લહીએ પાર. ૩૭૭. મહિમા મરણ સમાધિનો, જાણે અતિ ગુણ ગેહ; તેણ કારણ ભવિ પ્રાણીયા, ઉદ્યમ કરીએ તેહ. ૩૭૮. એણી વિધ મરણ સમાધિકો, સંક્ષેપે સુવિચાર; દુહા ભાસ રચના કરી, નિજ પરને ઉપગાર. ૩૭૯. મરણ સમાધિ વિચારની, પ્રત મલી મુજ એક; તેણમેં સમાધિ મરણકે, વરણવ કિયો અતિ છેક. ૩૮૦. પણ ભાષા મરૂ દેશકી, તીણમેં લખીયો તેહ; તેણ કારણ સુગમ કરી, દુહા બંધ કીયો એહ. ૩૮૧. ભાવનગરવાસી ભલા, સેવક શ્રી ભગવંત; ભગવાનસૂત ભગવાનકું, બેચરદાસ પ્રણમંત. ૩૮૨. અલ્પ મતિ અનુસારથી, બીજા ઉપયોગે જેહ; વિરૂદ્ધ ભાવ લખીયો જીકે, મિથ્યા દુષ્કૃત તેહ. ૩૮૩.

૨. શ્રીમદ્ યશોવિજયજી કૃત સમાધિશતક. (દોહરા)

સમરી ભગવતી ભારતી, પ્રણમી જિન જગ બંધુ; કેવળ આતમ બોધકો, કરશું સરસ પ્રબંધ. ૧. કેવળ આતમ બોધ હૈ, પરમારથ શિવ પંથ; તામે જીનકી મગનતા, સોઇ ભાવ નિર્ગ્રંથ. ૨. ભોગ જ્ઞાન જ્યું બાલકો, બાહ્ય જ્ઞાનકી દોર; તરૂણ ભોગ અનુભવ જીસ્યો, મગન ભાવ કછું ઓર. ૩. આતમ જ્ઞાને મગન જો, સો સબ પુદ્ગલ ખેલ; ઇંદ્રજાળ કરી લેખવે, મિલે ન તહાં મન મેલ. ૪. જ્ઞાન બિના વ્યવહારકો, કહા બનાવત નાચ; રત્ન કહો કો કાચકું, અંત કાચસો કાચ. ૫. રાચે સાચે ધ્યાનમેં, જાચે વિષય ન કોઈ; નાચે માચે મુગતિરસ, આતમ જ્ઞાની સોઇ. ૬. બહિર અંતર પરમ એ, આતમ પરિણતિ તીન; દેહાદિક આતમ ભરમ, બહિરાત્મ બહુ દિન. ૭. ચિત્તદોષ આતમ ભરમ, અંતર આતમ ખેલ; અતિ નિર્મળ પરમાતમા, નાહિ કર્મકો ભેલ. ૮. નરદેહાદિક દેખકે, આતમ જ્ઞાને હિન; ઇંદ્રિય બલ બહિરાતમા, અહંકાર મન લીન. ૯. અલખ નિરંજન અકલગતિ, વ્યાપી રહ્યો શરીર; લખૈ સુજ્ઞાને આતમા, ખીર લીન જ્યું નીર. ૧૦. અરિ મિત્રાદિક કલ્પના, દેહાતમ અભિમાન; નિજ પરતનુ સંબંધમતિ, તાકોહોત નિદાન. ૧૧. દેહાદિક આતમ ભ્રમી, કલ્પે નિજ પરભાવ; આતમ જ્ઞાની જગ લહે, કેવળ શુદ્ધ સ્વભાવ. ૧૨. સ્વપર વિકલ્પે વાસના, હોત અવિદ્યારૂપ; તાતે બહુરી વિકલ્પમય, ભ્રમજાળ અંધકૂપ. ૧૩. પુત્રાદિકકી કલ્પના, દેહાતમ ભ્રમ ભૂલ; તાકું જડ સંપત્તિ કહે, હહા મોહ પ્રતિકૂલ. ૧૪. યા ભ્રમ મતિ અબ છાંડિ દો, દેખો અંતર દ્રષ્ટિ; મોહ દ્રષ્ટિ જો છોડીએ, પ્રગટે નિજ ગુણ સૃષ્ટિ. ૧૫. રૂપાદિક કો દેખવો, કહન કહાવન કૂટ; ઇંદ્રિય યોગાદિક બલે, એ સબ લૂટા લૂટ. ૧૬. પરપદ આતમ દ્રવ્યકું, કહન સુનન કછું નાહિ; ચિદાનંદ ઘન ખેલ હી, નિજપદ તો નિજ માંહી. ૧૭. ગ્રહણ અયોગ્ય ગ્રહે નહિ, ગ્રહ્યો ન છોડે જેહ; જાને સર્વ સ્વભાવને, સ્વપર પ્રકાશક તેહ. ૧૮. રૂપે કે ભ્રમ સીપમેં, જ્યું જડ કરે પ્રયાસ; દેહાતમ ભ્રમતે ભયો,

ત્યું તુજ ફૂટ અભ્યાસ. ૧૯. મિટે રજત ભ્રમ સીપમેં, જન પ્રવૃતિ જીમ નાહિ; ન રમેં આતમ ભ્રમમિટે, ત્યું દેહાદિક માંહિ. ૨૦. ફીરે અબોધે કંઠગત, ચામીકરકે ન્યાય; જ્ઞાનપ્રકાશે મુગતિ તુજ, સહજ સિદ્ધ નિરૂપાય. ૨૧. યા બિન તું સૂતો સદા, યોગે ભોગે જેણુ; રૂપ અતીંદ્રિય તું છતે, કહી શકે કહું કેણુ. ૨૨. દેખે ભાખે ઓ કરે, જ્ઞાની સબહિ અચંભ; વ્યવહારે વ્યવહારસું, નિશ્ચયમેં થિર થંભ. ૨૩. જગ જાણે ઉન્મત્તઆ, ઓજાણે જગઅંધ; જ્ઞાનીકું જગમે રેહ્યા, યું નહિ કોઇ સંબંધ. ૨૪. યા પર છાંહી જ્ઞાનકી, વ્યવહારે જયું કહાઇ; નિર્વિકલ્પ તુજ રૂપમેં, દ્વિધા ભાવ ન સુહાઇ. ૨૫. યું બહિરાતમ છાંડિકે, અંતર આતમ હોઈ; પરમાતમ મતિ ભાવીએ, જહાં વિકલ્પ ન કોઈ. ૨૬. સોમેં યા દ્રઢ વાસના, પરમાતમ પદ હેત; ઇલિકા ભ્રમરી ધ્યાન ગત, જિન મતિ જિન પદ દેત. ૨૭. ભારે ભય પદસોઇ હે, જહાં જડકો વિશ્વાસ; જીનસો એ ડરતો ફરે, સોઇ અભય પદ તાસ. ૨૮. ઇંદ્રિય વૃત્તિ નિરોધ કરી, જો ખિનુ ગલિત વિભાવ; દેખે અંતર આતમા, સો પરમાતમ ભાવ. ૨૯. દેહાદિક તે ભિન્નમે, મોથૈ ન્યારે તેહું; પરમાતમ પથ દીપીકા, શુદ્ધ ભાવના એહુ. ૩૦. ક્રિયા કષ્ટભિ નહુ લહે, ભેદ જ્ઞાન સુખવંત; યાબિન બહુ વિધિ તપ કરે, તોભી નહિ ભવઅંત. ૩૧. અભિનિવેશ પુદ્ગલ વિષય, જ્ઞાનીકું કહાં હોત; ગુણકોભી મદ મિટ ગયો, પ્રકટત સહજ ઉદ્યોત. ૩૨. ધર્મ ક્ષમાદિક ભી મિટે, પ્રકટત ધર્મ સન્યાસ; તો કલ્પિત ભવ ભાવમેં, કયું નહિ હોત ઉદાસ. ૩૩. રજ્જુ અવિદ્યા જનિત અહિ, મિટે રજ્જુકે જ્ઞાન; આતમ જ્ઞાને ત્યું મિટે, ભાવ અબોધ નિદાન. ૩૪. ધર્મ અરૂપી દ્રવ્ય કે, નહિ રૂપી પર હેત; અપરમ ગુન રાચે નહી, યું જ્ઞાની મતિ દેત. ૩૫. નૈગમ નયકી કલ્પના, અપરમ ભાવ વિશેષ; પરમભાવમેં મગનતા, અતિ વિશુદ્ધ નયરેખ. ૩૬. રાગાદિક જબ પરિહરી, કરે સહજ ગુણ ખોજ; ઘટમેં ભી પ્રગટે તદા, ચિદાનંદકી મોજ. ૩૭. રાગાદિક પરિણામ યુત, મનહિ અનંત સંસાર; તેહિજ રાગાદિક

રહિત, જાને પરમ પદ સાર. ૩૮. ભવ પ્રપંચ મન જાળકી, બાજી જુઠી મૂળ; ચાર પાંચ દિન ખુશ લગે, અંત ધૂળકી ધૂળ. ૩૯. મોહ બાગુરી જાલ મન, તામેં મૃગ મત હોઉ; યામેં જે મુનિ નહિ પરે, તાકું અસુખ ન કોઉ. ૪૦. જબ નિજમન સનમુખ હુએ, ચિંતવત પર ગુણ દોષ; તબ બહુ રાઈ લગાઈએ, જ્ઞાન ધ્યાન રસ પોષ. ૪૧. અહંકાર પરમેં ધરત, ન લહે નિજ ગુણ ગંધ; અહંજ્ઞાન નિજ ગુણ લગે, છુટે પરહિ સંબંધ. ૪૨. અર્થ ત્રિલિંગીપદ લહે, સો નહિ આતમરૂપ; તો પદ કરી કયું પાઇએ, અનુભવ ગમ્ય સ્વરુપ. ૪૩. આતમ ગુણ અનુભવતભી, દેહાદિક તેં ભિન્ન; ભુલે વિભ્રમ વાસના, જોરે ફિરે ફિરે ખિન્ન. ૪૪. દેખૈ સો ચેતન નહી, ચેતન નહી દિખાય; રોષ તોષ કિન સું કરે, આપહિ આપ બુઝાય. ૪૫. ત્યાગ ગ્રહણ બાહિર કરે, મૂઢ કુશલ અંતરંગ; બાહિર અંતર સિદ્ધકું, નહી ત્યાગ અરૂસંગ. ૪૬. આતમ જ્ઞાને મન ધરે, વચન કાય રતિ છોડ; તો પ્રકટે શુભ વાસના, ગુણ અનુભવકી જોડ. ૪૭. યોગારંભીકું અસુખ, અંતર બાહિર સુખ; સિદ્ધ યોગકું સુખ હૈ, અંતર બાહિર દુઃખ. ૪૮. સો કહિએ સો પુછીએ, તામેં ધરિયે રંગ; યાતે મિટે અબોધતા, બોધ રૂપ વ્હે ચંગ. ૪૯. નહિ કછું ઇંદ્રિગ વિષય મેં, ચેતનકું હિતકાર; તોભી જન તામેં રમે, અંધો મોહ અંધાર. ૫૦. મૂઢાતમસું તે પ્રબળ, મોહે છોડિ શુદ્ધિ; જાગત હૈ મમતા ભરે, પુદ્ગલમેં નિજ બુદ્ધિ. ૫૧. તાકું બોધન શ્રમ અફળ, જાકું નહી શુભ યોગ; આપ આપકું બુઝવે, નિશ્ચય અનુભવ ભોગ. ૫૨. પરકો કીશો બુઝાવનો, તું પર ગ્રહણ ન લાગ; ચાહે જેમેં બુઝવો, સો નહિ તુજ ગુણ ભાગ. ૫૩. જબલોં પ્રાની નિજમતે, ગ્રહે વચન મન કાય; તબલોં હૈ સંસાર થિર, ભેદ જ્ઞાન મિટિ જાય. ૫૪. સુખમ ઘન જીરન નવે, જ્યું કપરે ત્યું દેહ; તાતે બુધમાને નહિ, અપની પરિણુતિ તેહ. ૫૫. જૈસે નાશ ન આપકો, હોત વસ્રકો નાશ; તેસે તનુકે નાશ તેં, ચેતન અચલ અનાશ. ૫૬. જંગમ જગ થાવર પરે, જાકું ભાસે નિત્ત; સો ચાખે સમતા સુધા, અવર નહિ જડ ચિત્ત. ૫૭. સુગતિ

દુરી તાકુ નહી, જાકુ સ્થિર સંતોષ; દુર મુગતિ તાકુ સદા, જાકુ અવિરતિ પોષ. ૫૮. હોત વચન મન ચપલતા, જન કે સંગ નિમિત; જન સંગી હોવે નહિ, તાતે મુનિ જગ મિત્ત. ૫૯. બાસ નગર વનકે વિષે, માને દુવિધ અબુદ્ધ, આતમ દરશીકું વશતી, કેવલ આતમ શુદ્ધ. ૬૦. આપ ભાવના દેહમેં, દેહંતર ગતિ હેત; આપ બુદ્ધિ જો આપમેં, સો વિદેહ પદ દેત. ૬૧. ભવિ શિવ પદ દે આપકું, આપહિ સનમુખ હોઇ; તાતે ગુરુ હૈ આતમા, અપનો ઔર ન કોઇ. ૬૨. સોવત હૈ નિજ ભાવમેં, જાગે જે વ્યવહાર; સૂતો આતમ ભાવમેં, સદા સ્વરૂપ અંધાર. ૬૩. અંતર ચેતન દેખકે, બાહીર દેહ સ્વભાવ; તાતે અંતર જ્ઞાનતેં, હોઇ અચલ દ્રઢભાવ ૬૪. ભાસે આતમ જ્ઞાન ધુરી, જમ ઉન્મત્ત સમાન; આગે દ્રઢ અભ્યાસતેં, પથ્થર તૃણ અનુમાન. ૬૫. ભિન્ન દેહ તેં ભાવિયે. ત્યું આપહી મેં આપ; જ્યું સ્વપ્નહી મેં નહી હુએ, દેહાતમ ભ્રમ તાપ. ૬૬. પુણ્ય પાપ વ્રત અવ્રત, મુગતિ દોઉકે ત્યાગ; અવ્રતપરેવ્રત ભીતજે, તાતે ધરી શિવરાગ. ૬૭. પરમ ભાવ પ્રાપ્તિ લગે, વ્રતધર અવ્રત છોડ; પરમ ભાવ રતિપાય કે, વ્રતભિ ઇનમે જોડ. ૬૮. દહનસમે જ્યું તૃણ દહે, ત્યું વ્રત અવ્રત છેદ; ક્રિયા શકિત ઇનમેં નહી, જા ગતી નિશ્ચય ભેદ. ૬૯. વ્રત ગુણ ધારત અવ્રતિ, વ્રતિ જ્ઞાન ગુણ દોઇ; પરમાતમ કે જ્ઞાન તેં, પરમ આતમા હોઇ. ૭૦. લિંગ દેહ આશ્રિત રહે, ભવકો કારણ દેહ; તાતેં ભવ છેદે નહી, લિંગ પક્ષ રતિ જેહ. ૭૧. જાતિ દેહ આશ્રિત રહે, ભવકો કારણ દેહ; તાતે ભવ છેદે નહિ, જાતિ પક્ષ રતિ જેહ. ૭૨. જાતિ લિંગકે પક્ષમેં, જીનકું હૈ દ્રઢ રાગ; મોહ જાળમેં સો પરે, ન લહે શિવ સુખ ભાગ. ૭૩. લિંગ દ્રવ્ય ગુણ આદરે, નિશ્ચય સુખ વ્યવહાર; બાહ્ય લિંગ હઠ નય મતિ, કરે મૂઢ અવિચાર. ૭૪. ભાવ લિંગ જાતે ભયે, સિદ્ધા પનરસ ભેદ; તાતે આતમકું નહિ, લિંગ ન જાતિ ન ભેદ. ૭૫ પંગુ દ્રષ્ટિ જ્યું અંધમેં, દ્રષ્ટિ ભેદ નહુ દેત; આતમ દ્રષ્ટિ શરીરમેં, ત્યું ન ધરે ગુણ હેત. ૭૬. સ્વપ્ન

વિકલતાદિક દશા, ભ્રમમાને વ્યવહાર; નિશ્ચય નયમેં દોષ ક્ષય, વિના સદા ભ્રમચાર. ૭૭. છુટે નહિ બહિરાતમા, જાગતભિ પલિ ગ્રંથ; છુટે ભવથેં અનુભવી, સુપન વિકલ નિગરંથ. ૭૮. પઢી પાર કહાં પાવનો, મિટયો ન મનકો ચાર; જ્યું કોલ્હુ કે બેલકું, ઘરહી કોસ હજાર. ૭૯. જહાં બુદ્ધિ થિર પુરૂષકી, તહાં રૂચી તહાં મન લીન; આતમ મતિ આતમ રુચી, કહો કૌન આધીન. ૮૦. સેવત પર પરમાતમા, લહે ભવિક તસ રૂપ; બતિયાં સેવત જ્યોતિકું, હોવત જ્યોતિ સરૂપ. ૮૧. આપ આપમેં સ્થિત હુએ, તરૂથેં અગ્નિ ઉદ્યોત; સેવત આપહિ આપકું, ત્યું પરમાતમ હોત. ૮૨. એહિ પરમ પદ ભાવિયે, વચન અગોચર સાર; સહજ જ્યોતિ તો પાઇએ, ફીર નહિ ભવ અવતાર. ૮૩. જ્ઞાનીકું દુઃખ કછું નહી, સહજ સિદ્ધ નિર્વાણ; સુખ પ્રકાશ અનુભવ ભવ ભયો, સબહિ ઠોર કલ્યાણ. ૮૪. સુપન દ્રષ્ટિ શુખ નાશતે, જ્યું દુઃખ ન લહે લોક; યાગર દ્રષ્ટ વિનષ્ટમેં, ત્યું બુધકું નહિ શોક. ૮૫. સુખ ભાવિત દુઃખ પાયકે, ક્ષય પાવે જગજ્ઞાન; ન રહે સો બહુ તાપમેં, કોમળ ફૂલ સમાન. ૮૬. દુઃખ પરિતાપે નવિ ગલે, દુઃખ ભાવિત મુની જ્ઞાન; વજ્ર ગલે નવિ દહનમેં, કંચનકે અનુમાન. ૮૭. તાતે દુઃખ સુભાવીયે, આપ શક્તિ અનુસાર; તો દ્રઢતર હુઇ ઉલ્લસે, જ્ઞાન ચરણ આચાર. ૮૮. રનમેં લરતે સુભટ જ્યું, ગિને ન બાન પ્રહાર; પ્રભુ રંજનકે હેત ત્યું, જ્ઞાની અસુખ પ્રચાર. ૮૯. વ્યાપારિ વ્યાપારમેં, સુખ કરી માને દુઃખ; ક્રિયા કષ્ટ સુખમેં ગિને, ત્યું વંછિત મુનિ સુખ. ૯૦. ક્રિયા યોગ અભ્યાસ હૈ, ફલ હૈ જ્ઞાન અબંધ; દોનુંકું જ્ઞાની ભજૈ, એક મતિ મતિ અંધ. ૯૧. ઇચ્છા શાસ્ત્ર સમર્થના, ત્રિવિધ યોગ હૈ સાર; ઇચ્છા નિજ શક્તિ કરી, વિકલ યોગ વ્યવહાર. ૯૨. શાસ્ત્ર યોગ ગુણઠાણકો, પૂરણ વિધિ આચાર; પદ અતીત અનુભવ કહ્યો, યોગ તૃતીય વિચાર. ૯૩. રહે યથા બલ યોગમેં, ગહે સકલ નય સાર; ભાવ જૈનતા સો લહે, ચહે ન મિથ્યા ચાર. ૯૪. મારગ અનુસારી ક્રિયા, છેદે સો મતિ હીન; કપટ ક્રિયા બલ જગ ઠગે, સોભી ભવ જલમીન. ૯૫. નિજ-

નિજ મતમેં લરી પરે, નયવાદી બહુ રંગ; ઉદાસીનતા પરિણમે, જ્ઞાનિકું સરવંગ. ૯૬. દોઉ લરૈ તિહાં એક પરે, દેખનમેં દુઃખ નાહિ; ઉદાસીનતા સુખ સદન, પર પ્રવૃત્તિ દુઃખ છાંહિ. ૯૭. ઉદાસીનતા સરલતા, સમતા રસફળ ચાખ; પરપેખનમેં મત પરે, નિજમેં ગુણ નિજ રાખ. ૯૮. ઉદાસીનતા જ્ઞાનફળ, પર પ્રવૃતિ હે મોહ; શુભ જાનો સો આદરો, ઉદિત વિવેક પ્રરોહ. ૯૯. દોધિક શતકે ઉદ્ધર્યું, તંત્ર સમાધિ વિચાર; ધરો એહ બુધ કંઠમેં, ભાવ રતનકો હાર. ૧૦૦. જ્ઞાન વિમાન ચારિત્ર પવી, નંદન સહજ સમાધ; મુનિ સુર પતી સમતા શચી, વસ રંગે રમે અગાધ. ૧૦૧. કવિ જશવિજયે એ રચ્યો, દોધિક શતક પ્રમાણ; એહ ભાવ જો મન ધરે, સોપાવે કલ્યાણ. ૧૦૨.

૩. સમતા શતક (દોહરા)

સમતા ગંગા મગનતા, ઉદાસીનતા જાત; ચિદાનંદ જયવંત હો, કેવળ ભાનુ પ્રભાત. ૧. સકલ કલામેં સાર લય, રહો દુર સ્થિતિ એહ; સકલ યોગમેંભિ સકલ, લય દે બ્રહ્મ વિદેહ. ૨. ચિદાનંદ વિધુકી કલા, અમૃત બીજ અન પાય; જાનિ કેવલ અનુભવી, કિનહિ કહી ન જાય. ૩. તોભી આશ્રવ તાપકે, ઉપશમ કરણ નિદાન; બરષતકું તાકે બચન, અમૃત બિંદુ અનુમાન. ૪. ઉદાસીનતા પરિનયન, જ્ઞાન ધ્યાન રંગ રોલ; અષ્ટ અંગ મુનિયોગકો, એહી અમૃત નિચોલ. ૫. અનાસંગ મતિ વિષયમેં, રાગ દ્વેષકો છેદ; સહજ ભાવમેં લીનતા, ઉદાસીનતા ભેદ. ૬. તાકો કારણ અમમતા, તામેં મન વિશ્રામ; કરે સાધુ આનંદ ઘન, હોવત આતમરામ. ૭. મમતા થિર સુખ શાકિની, નિર્મમતા સુખ મૂલ; મમતા શિવ પ્રતિકૂલ હે, નિર મમતા અનુકૂલ. ૮. મમતા વિષ મૂર્છિત ભયે, અંતરંગ ગુણ વૃંદ; જાગે ભાવ નિરાગતા, લગત અમૃતકે બુંદ. ૯. પરિણતિ વિષય વિરાગતા, ભવતરૂ મૂલ કુઠાર; તા આગે કયું કરી રહે, મમતા વેલિ પ્રચાર. ૧૦. હહા મોહકી વાસના, બુધકું ભી પ્રતિકૂલ, યા કેવલ શ્રુત અંધતા, અહંકારકો મૂલ.

૧૧. મોહ તિમિર મનમેં જગે, યાકે ઉદય અછેહ; અંધકાર પરિણામહે, શ્રુત કે નામેં તેહ. ૧૨. કરે મૂઢ મતિ પુરૂષકું, શ્રુત ભી મદ ભય રોષ; જ્યું રોગી કે ખીર ઘૃત, સન્નિપાતકો પોષ. ૧૩. ટાલે દાહ તૃષા હરે. ગાલે મમતાપંક; લહરિ ભાવ વૈરાગકી, તાકું ભજો નિઃશંક. ૧૪. રાગ ભુજંગમ વિષહરન, ધારો મંત્ર વિવેક; ભવ બન મૂલ ઉછેદકું, વિલસે યાકી ટેક. ૧૫. રવિ બીજો ત્રીજો નયન, અંતર ભાવ પ્રકાશ; કરો ધંધ સબ પરિહરી, એક વિવેક અભ્યાસ. ૧૬. પ્રથમ પુષ્કરાવર્ત્તકે, બરપત હરખ વિશાલ; દ્વેષ હુતાસ બુઝાઈએ, ચિંતા જાળજ ટાલ. ૧૭. કિનકે વસ ભવવાસના, હોવે વેશ્યાધૂત; મુનિભી જીનકે વશ ભયે, હાવભાવ અવધૂત. ૧૮. જ્યું જ્યું ભવકી વાસના, જગે મોહ નિદાન; ત્યું ત્યું રૂચે ન લોકકું, નિર્મળ ભાવ પ્રધાન. ૧૯. વિષય તાપ ભવવાસના, ત્રિવિધ દોષકો જોર; પ્રકટે યાકી પ્રબળતા, કવાથ કષાઇ ઘોર. ૨૦. તાતેં દુષ્ટ કષાય કે, છેદે હિત નિજ ચિત્ત; ધરો એહ શુભ ભાવના, સહજ ભાવમેં મિત્ત. ૨૧. સિદ્ધ ઔષધિ ઇકક્ષમા, તાકો કરો પ્રયોગ; જ્યું મિટિ જાયે મોહઘર, વિષમ ક્રોધ જ્વરરોગ. ૨૨. ચેતનકું કોમલ લલિત, ચિદાનંદમય દેહ; સૂક ભૂક જુર જાત હૈ, ક્રોધ લૂકતેં તેહ. ૨૩. ક્ષમા સાર ચંદન રસે, સીંચો ચિત્ત પવિત્ત; દયા વેલ મંડપ તલે, રહો લહો સુખ મિત્ત. ૨૪. યાકો ભાસે સમ વધૂ, ક્ષમા સહજમેં જોર; ક્રોધ યોધ કયું કરી કરે, સો અપનો બલ સોર. ૨૫. દેત ખદ વર્જીત ક્ષમા, ખેદ રહિત સુખરાજ; ઇનમેં નહિ સંદેહ કછુ, કારન સરિખો કાજ. ૨૬. પર્વત ગર્વ શિખર ચડયો, ગુરૂકુંભી લઘુ રૂપ; કહે તહાં અચરજ કિશ્યો, કથન જ્ઞાન અનુરૂપ. ૨૭. આઠ શિખર ગિરિરાજકે, ઠામેં વિમલા લોક, તો પ્રકાશ સુખ કયું લહે, વિષમ માન વશ લોક. ૨૮. માન મહીધર છેદતું, કર મૃદુતા પવિ ઘાત; જ્યું સુખ મારગ સરલતા, હોવે ચિત વિખ્યાત. ૨૯. મૃદુતા કોમલ કમલથેં, વજ્ર સાર અહંકાર; છેદત હે એક પલકમેં, અચરિજ એહ અપાર. ૩૦. વિકસિત માયા બેલિ ઘર,

ભવ અટકી કે બીચ; સોવત હે નિત મૂઢ નર, નયન જ્ઞાન કે મીચ. ૩૧. કોમળતા બાહિર ધરત, કરત વક્ર ગતિ ચાર; માયા સાપિણિ જગ ડસે, ગ્રસે સકલ ગુણ સાર. ૩૨. તાકે નિગ્રહ કર નકું, કરો જ્યું ચિત્ત વિચાર; સમરો રૂજુતા જાંગુલી, પાઠ સિદ્ધ નિરધાર. ૩૩. લોભ મહા તરુ શિર ચઢી, બઢી જ્યું તૃષ્ણા બેલી; ખેદ કુસુમ વિકસિત ભઇ, ફલે દુઃખરુતુ મેલી. ૩૪. આગર સબ હી દોષકો, ગુનધનકો બડ ચોર; વ્યસન વેલીકો કંદ હૈ, લોભપાસ ચિંહુ ઓર. ૩૫. લોભ મેઘ ઉન્નત ભયે, પાપ પંક બહુ હોત, ધર્મ હંસ રતિ નહુ લહૈ, ચાહે ન જ્ઞાન ઉદ્યોત. ૩૬. કોઉ સયં-ભુરમનકો, જે નર પાવે પાર; સોભી લોભ સમુદ્રકો, લહે ન મધ્ય પ્રચાર. ૩૭. મન સંતોષ અગસ્તિકું, તાકે શોચ નિમિત્ત; નિતુ સેવો જીનિ સોકિયો, નિજ જળ અંજલિ મિત્ત. ૩૮. યાકી લાલચ તું ફિરે, ચિંતે તું કમ ડોલ; તા લાલચ મિટિ જાત ઘટ, પ્રકટે સુખ રંગ રોલ. ૩૯. ધન માનત ગિરિ મૃત્તિકા, ફિરત મૂઢ દુર ધ્યાન; અખય ખજાનો જ્ઞાનકો, લખે ન સુખ નિદાન. ૪૦. હોત ન વિજય કષાયકો, બિનુ ઇંદ્રિય વશ કીન; તાતે ઇંદ્રિય વશ કરે, સાધુ સહજ ગુણ લીન. ૪૧. આપ કાજ પર સુખ હરે, ધરે ન કોસું પ્રીતિ; ઇંદ્રિય દુર્જન પરિહરે, વહે ન ધર્મ ન નીતિ. ૪૨. અથવા દુર્જનથેં બુરે, ઇહપર ભવદુઃખકાર; ઇંદ્રિય દુર્જન હેતુ હે, ઇહ ભવ દુઃખ ઇકવાર. ૪૩. નયનફરસ જતું તનુ લમે, દહે દ્રષ્ટિ વિષ પાસ; તિનસુંભી પાપી વિષે, સુમરે કરે સંતાપ. ૪૪. ઇચ્છા ચારી વિષયમેં, ફીરતે ઇંદ્રિય ગ્રામ; વશ કીજે પગમેં ધરી, યંત્ર જ્ઞાન પરિણામ. ૪૫. ઉન્મારગ ગામી અબશ, ઇંદ્રિય ચપલ તુરંગ; ખેંચી નરક અરણમેં, લેઇ જાય નિજ સંગ. ૪૬. જે નજીક હે શ્રમ રહિત, આપહીમેં સુખરાજ; બાધત હૈ તાકું કરન, આપ અરથકે કાજ. ૪૭. અંતરંગ રિપુ કટક ભટ, સેનાનિ બલવંત; ઇંદ્રિય ક્ષણમેં હરત હૈ, શ્રુત બલ અતુલ અનંત. ૪૮. અનિયત ચંચલ કરણ હય, પદ પ્રવાહ રજપુર; આશા છાદક કરતુ હેં,

તત્વ દ્રષ્ટિ બલ દુર. ૪૯ પંચ બાણુ ઈંદ્રિય કરી, કામ સુભટ જગ જીતિ; સબકે શીર પદ દેતુ હે, ગણે ન કોસું ભીતિ. ૫૦. વીર પંચ ઈંદ્રિય લહી, કામ નૃપતિ બલવંત; કરે ન સંખ્યા પૂરણી, સુભટ સેણિકી તંત. ૫૧. દુઃખ સબહિ સુખ વિષયકો, કર્મ વ્યાધિ પ્રતિકાર; તાકું મન્મથ સુખ કહે, ધૂર્ત જગત દુઃખકાર. ૫૨. ઠગે કામકે સુખગિને, પાઈ વિષયકી ભીખ; સહજ રાજ પાવત નહિ, લગી ન સદ્ગુરુ શીખ. ૫૩. અપ્રમાદ પવિ દંડથેં, કરી મોહ ચકચૂર; જ્ઞાની આતમ પદ લહે, ચિદાનંદ ભરપૂર. ૫૪. જાકે રાજ વિચારમેં, અબલા એક પ્રધાન; સો ચાહત હૈ જ્ઞાનજય, કૈસે કામ અયાન. ૫૫ ઔર ભ્રાંતિ મિટિ જાત હૈ. પ્રકટત જ્ઞાન ઉદ્યોત; જ્ઞાનીકું ભિ વિષય ભ્રમ, દિશા મોહ સમ હોત. ૫૬. દાખે આપ વિલાસ કરી, જૂઠેકુંભી સાચ; ઇંદ્રજાળ પરે કામની, તાસું તું મતરાચ. ૫૭. હસિત ફૂલ પલ્લવ અધર, કુચ ફલ કઠિન વિશાલ; પ્રિયા દેખી મત રાચ તું, યા વિષ વેલી રસાલ. ૫૮. ચર્મ મઢિત હે કામની, ભાજન મૂત પુરીખ; કામ કીટ આકુલ સદા, પરિહર સુની ગુરુ શીખ. ૫૯. વિષય તજે સો સબ તજે, પાતિક દેષ વિતાન; જલધિ તરત નવિ કયું તરે, તટિની ગંગ સમાન. ૬૦. ચાટે નિજ લાલા મિલિત, શુષ્ક હાડ જ્યું શ્વાન; તેસેં રાચે વિષયમેં, જડ નિજ રુચિ અનુમાન. ૬૧. ભૂખન બહુ બનાવતે, ચંદન ચરચત દેહ; વંચત આપહી આપકું, જડ ધરી પુદ્ગલ નેહ. ૬૨. દુર્દમનકે જય કિયે, ઈંદ્રિય જગ સુખ હોત; તાતેં મન જય કરનકું, કરો વિચાર ઉદ્યોત. ૬૩. વિષય ગ્રામકી સીમમેં, ઇચ્છાચારિ ચરંત; જીન આણા અંકુશ ધરી, મન ગજ વશ કરો સંત. ૬૪. એક ભાવ મન પૌનકો, જુઠ કહે ગ્રંથકાર; યાતેં પવનહિતેં અધિક, હોત ચિત્તકો ચાર. ૬૫. જામેં રાચે તાહિમેં, વિરચે કરી ચિત્ત ચાર; ઇષ્ટ અનિષ્ટ ન વિષયકો, યું નિશ્ચય નિરધાર. ૬૬. કેવલતામેં કર્મકો, રાગદ્વેષ તે બંધ; પરમેં નિજ અભિમાન ધરી, કયા ફિરતહો અંધ. ૬૭. જૈસે લલના લલિ-

તમેં, ભાવ ધરતુ હે સાર; તૈસે મૈત્રી પ્રમુખમેં, ચિત્ત ધરી કર સુવિચાર. ૬૮. બાહિર બહુરિ કહા ફિરે, આપહિયેં હિત દેખ; મૃગ તૃષ્ણા સમ વિષયકો, સુખ સબ જાનિ ઉવેખ. ૬૯. પ્રિય અપ્રિય વ્યવહાર નિજ, રુચિ રસ સાચો નાહિ; અંગજ વલ્લભ સુત ભયો, યૂકાદિક નહિ કાહિ. ૭૦. હોવત સુખ નૃપ રંકકું, નોબત સુનત સમાન; ઇક ભોગે ઇક નાહિ સો, બઢયો ચિત્ત અભિમાન. ૭૧. ભવકો સુખ સંકલ્પ ભવ, કૃત્રિમ જીસો કપૂર; રંજત હૈ જન મુગધકું, વર્જીત જ્ઞાન અંકૂર. ૭૨. શુન મમકારન વસ્તુકો, સો વાસના નિમિત્ત; માને સુતમેં સુત અધિક, દોરત હૈ હિત ચિત્ત. ૭૩. મન કૃત મમતા જૂઠ હૈ, નહી વસ્તુ પરજાય; નહિ તોં બસ્તુ બિકાયથેં, કયું મમતા મિટિ જાય ૭૪. જન જનકી રૂચિ ભિન્ન હૈ, ભોજન કૂર કંપૂર; ભોગવંતકું જો રૂચે, કરમ કરે સો દૂર. ૭૫. કરમ હસે નૃપ ભોગકું, હસે કરમકું ભૂપ; ઉદાસીનના બિનુ નહી, દોનુંકું રતિ રૂપ. ૭૬. પરમે રાચે પર રૂચિ, નિજ રુચિનિજ ગુણ માંહિ; ખેલે પ્રભુ આનંદઘન, ધરિ સમતા ગલે બાંહિ. ૭૭. માયામય જગકો કહ્યો, જહાં સબહિ વિસ્તાર; જ્ઞાનીકુ હોવત કહાં, તહાં શોકકો ચાર. ૭૮. શોચત નહિ અનિત્યમતિ, હોવત માલ મલાન; ભાંડેભી શોચત ભગે, ધરત નિત્ય અભિમાન. ૭૯. કૂટવાસના મઢિત હય, આશા તંતુ વિતાન; છેદે તાકું શુભ મતિ, કર ધરી બોધ કૃપાન. ૮૦. જનની મોહ અંધારકી, માયા રજની કૂર; જ્ઞાન ભાનુ આલોકતે, તાકો કીજે દૂર. ૮૧. ઉદાસીનતા મગન હુઇ, અધ્યાતમ રસ કૂપ; દેખે નહિ કછું ઔર જબ, તબ દેખે નિજ રુપ. ૮૨. આગે કરી નિઃસંગતા, સમતા સેવત જેહુ; રમે પરમ આનંદરસ, સત્ય યોગમેં તેહુ. ૮૩. દંભહી જનિત અસંગતા, ઇહિ ભવકે સુખ દેત; દંભ રહિત નિઃસંગતા, કોન દૂર સુખ દેત. ૮૪. મત હો સંગ નિવ્રત્તકું, પ્રેમે પરમ ગતિ પાઇ; તાકો સમતા રંગ પુનિ, કિનહી કહ્યો ન જાય. ૮૫. તિસના વિદ્રુમ વલ્લિ ઘન, વિષય ઘુમર બહુ જોર; ભીમ ભયંકર ખેદ જલ, ભવ-

સાગર ચિહું ઔર. ૮૬. ચાહે તાકો પારતો, સજ કર સમતા નાઉ; શીલ અંગ દ્રઢ પાટીએ, સહુસ અઢાર બનાઉ. ૮૭. કૂવા થંભ શુભ યોગ પરી, બૈઠે માલીમ જ્ઞાન; અધ્યાતમ સઢ બલે ચલે, સંયમ પૌન પ્રમાણ. ૮૮. યોગી જે બહુ તપ કરે, ખાઈ જુરે તરૂપાત; ઉદાસીનતા બિનુ સસમ, હુતિમેં સોભીજાત. ૮૯. છુટે ભવકે જાલથેં, જીનહિ તપ કરી લોક; સોભી મોહે કાહુકું, દેત જનમકો શોક. ૯૦. વિષય ઉપદ્રવ સબ મિટયો, હોવત સુખ સંતોષ; તાતે વિષયાતીત હૈ, દેત શાંત રમ પોખ. ૯૧. બિન લાલચ બશ હોત હૈ, બશા બાત યહ સાચ; યાતે કરે નિરીહકે, આગે સમ રતિ નાચ. ૯૨. દે પરીમલ સમતા લતા, વચન અગોચર સાર; નિત્ય બીહીરીભી જ્યાં વસે, લહતુ પ્રેમ મહકાર. ૯૩. સેના રાખસ મોહકી, જીપે સુખે પ્રબુદ્ધ; બ્રહ્મબાનીક લેઈકે, સમતા અંતર શુદ્ધ. ૯૪. કવિ મુખ કલ્પિત અમૃતકે, રસમેં મૂઝત કાંહી; ભજો એક સમતા સુધા, રતિ ધરી શિવપદમાંહી. ૯૫. યોગ ગ્રંથ જલ નિધિ મથો, કરી મેરૂ મંથાન; સમતા અમૃત પાઈકે, હો અનુભવ રસ જાન. ૯૬. ઉદાસીન મતિ પુરૂષ જો, સમતા નિધિ શુભ વેશ; છોરત તાકું કોધકી ધું, આપે કર્મ અશેષ. ૯૭. શુદ્ધ યોગ શ્રદ્ધાન ધરિ, નિત્ય કરમકો ત્યાગ; પ્રથમ કરે જો મૂઢ સો, ઉભય ભ્રષ્ટ નિર્ભાગ. ૯૮. ક્રિયા મૂઢ જુઠી ક્રિયા, કરે ન થાપે જ્ઞાન; ક્રિયા ભ્રષ્ટ એક જ્ઞાન મતિ, છેદે ક્રિયા અપાન. ૯૯. તે દોનુંથેં દૂરિ શિવ, જે નિજ બલ અનુસર;। માર્ગ રૂચિ મારગ ગહે, સો શિવ સાધનહાર ૧૦૦. નિવૃત્તિ લલનાકું સહજ, અચરિજકારી કોઉ; જો નર યાકું રૂચત. હૈ, યાકું દેખે સોઉ. ૧૦૧. મન પારદ મૂર્છિત ભયો, સાઇત ઔષધિ આઇ, સહજ વેધ રસ પસમ સુન, સોવન સિદ્ધિ કમ;મ ૧૦૨. બહુત ગ્રંથ નય દેખિકો મહા પુરૂષ કૃત સાર; વિજયસિંહ સૂરી કિઓ, સમતા શતકો હાર. ૧૦૩. ભાવત જાકું તત્વ મન, હો સમતા રસ લીન; જ્યું પ્રગટે તુજ સહજ સુખ, અનુભવ ગમ્ય અહીન. ૧૦૪. કવિ યશવિજયસું શિષ્ય એ, આપ આપકું હેત; શામ્યશતક ઉદ્ધાર કરી, હેમ વિજયમુનિ હેત. ૧૦૫.

૪. શ્રી પુન્યપ્રકાશનું સ્તવન. (દોહા)

સકલ સિદ્ધિદાયક સદા, ચોવીશે જિનરાય; સદગુરૂ સ્વામિની સરસતી, પ્રેમે પ્રણમું પાય. ૧. ત્રિભુવનપતિ ત્રિશલાતણો, નંદન ગુણ ગંભીર; શાસનનાયક જગ જયો, વર્ધમાન વડવીર. ૨. એક દિન વીર જિણંદને, ચરણે કરી પ્રણામ; ભવિક જીવના હિત ભણી, પૂછે ગૌતમ સ્વામ. ૩. મુક્તિમાર્ગ આરાધીએ, કહો કિણ પેરે અરિહંત; સુધા સરસ તવ વચન રસ, ભાખે શ્રી ભગવંત. ૪. અતિચાર આલોઇએ, વ્રત ધરીએ ગુરૂ સાખ; જીવ ખમાવો સયલ જે, યોનિ ચોરાશી લાખ. ૫. વિધિશું વળી વોસરાવિએ, પાપસ્થાન અઢાર; ચાર શરણ નિત્ય અનુસરો, નિંદો દુરિતાચાર. ૬. શુભ કરણી અનુમોદીએ, ભાવ ભલો મન આણ; અણશણ અવસરે આદરી, નવપદ જપો સુજાણ. ૭. શુભ ગતિ આરાધન તણા, એ છે દશ અધિકાર; ચિત્ત આણીને આદરો, જેમ પામો ભવ પાર. ૮.

ઢાલ પહેલી-એ છિંડી કીહાં રાખી-એ દેશી.

જ્ઞાન દરિસણ ચારિત્ર તપ વીરજ, એ પાંચે આચાર; એહ તણા ઇહભવ પરભવના, આલોઇએ અતિચાર રે; પ્રાણી જ્ઞાન ભણો ગુણ ખાણી, વીર વદે એમ વાણી રે. પ્રા૦. ૧. ગુરૂ ઓળવીએ નહિ ગુરૂ વિનયે, કાળે ધરી બહુમાન; સૂત્ર અર્થ તદુભય કરી સૂધાં, ભણીએ વહી ઉપધાન રે. પ્રા૦ ૨. જ્ઞાનોપગરણ પાટી પોઠી, ઠવણી નોકરવાળી; તેહ તણી કીધી આશાતના, જ્ઞાન ભક્તિ ન સંભાળી રે. પ્રા૦ ૩. ઇત્યાદિક વિપરીતપણાથી, જ્ઞાન વિરાધ્યું જેહ; આ ભવ પરભવ વળી રે ભવોભવ, મિચ્છામિદુક્કડં તેહ રે. પ્રા૦ ૪. સમક્તિ લ્યો શુદ્ધ જાણી, વીર વદે એમ વાણીરે. પ્રા૦ સ૦ જિનવચને શંકા નવિ કીજે, નવિ પરમત અભિલાખ; સાધુતણી નિંદા પરિહરજો, ફળ સંદેહ મ રાખ રે. પ્રા૦ સ૦ ૫. મૂઢપણું છંડો પરશંસા, ગુણવંતને આદરીએ; સામીને ધરમે કરી થીરતા, ભક્તિ પ્રભાવના કરીએ રે. પ્રા૦ સ૦ ૬. સંઘ ચૈત્ય પ્રાસાદતણો જે, અવર્ણવાદ મન લેખ્યો; દ્રવ્ય દેવકો જે વિણસા-

ડયો, વિણુસંતાં ઉવેખ્યો રે. પ્રા૦ સ૦ ૭. ઇત્યાદિક વિપરીતપણાથી, સમક્તિ ખંડયું જેહ; આભવ૦ મિચ્છા૦ પ્રા૦ ૮. ચારિત્ર લ્યો ચિત્ત આણી. પાંચ સમિતિ ત્રણ ગુપ્તિ વિરાધી, આઠે પ્રવચન માય; સાધુતણે ધરમે પરમાદે, અશુદ્ધ વચન મન કાય રે. પ્રા૦ ચા૦ ૯. શ્રાવકને ધરમે સામાયિક, પોસહમાં મન વાળી; જે જયણાપૂર્વક એ આઠે, પ્રવચન માય ન પાળી રે. પ્રા૦ ચા૦ ૧૦. ઇત્યાદિક વિપરીતપણાથી, ચારીત્ર ડોકયું જેહ. આ ભવ૦ મિચ્છા૦ પ્રા૦ ચા૦ ૧૧. બારે ભેદે તપ નવિ કીધો, છતે જોગે નિજ શકતે; ધર્મે મન વચ કાયા વીરજ, નવિ ફોરવીયું ભગતેરે. પ્રા૦ ચા૦ ૧૨. તપ વીરજ આચારે એણી પરે, વિવિધ વિરાધ્યાં જેહ; આ ભવ૦ મિ૦ પ્રા૦ ચા૦ ૧૩. વળીય વિશેષે ચારિત્ર કેરા, અતિચાર આળોઇએ; વીરજિનેશ્વર વયણ સુણીને, પાપ મેલ સવિ ધોઇએરે. પ્રા૦ ચા૦ ૧૪.

ઢાળ બીજી-પામી સુગુરૂ પસાય એ—દેશી

પૃથ્વી પાણી તેઉ, વાયુ વનસ્પતિ; એ પાંચે થાવર કહ્યાં એ. ૧. કરી કરસણ આરંભ, ખેત્ર જે ખેડીયાં; કુવા તળાવ ખણાવીયાએ. ૨. ઘર આરંભ અનેક, ટાંકા ભોંયરા; મેડી માળ ચણાવીઆએ. ૩. લીંપણ ગુંપણ કાજ, એણીપરે પરપરે; પૃથ્વીકાય વિરાધીયાએ. ૪. ધોયણ નાહણ પાણી, ઝીલણ અપકાય; છોતિ ધોતિ કરી દુહવ્યાએ. ૫. ભાઠીગર કુંભાર, લોહ સોવનગરા; ભાડભુંજા લિહાળાગરાએ. ૬. તાપણ શેકણ કાજ, વસ્ત્ર નિખારણ; રંગણ રાંધણ રસવતીએ. ૭. એણી પરે કર્માદાન, પરે પરે વદે કેળવી; તેઉ વાયુ વિરાધીયાએ. ૮. વાડી વન આરામ, વાવી વનસ્પતિ; પાન પુલ ફળ ચૂંટીયાંએ. ૯. પોંખ પાપડી શાક, શેકયાં સૂકવ્યાં; છેદ્યાં છુંદ્યાં આથીઆંએ. ૧૦. અળશી ને એરંડ, ઘાણી ઘાલીને; ઘણા તિલાદિક પીલીયાએ. ૧૧. ઘાલી કોલું માંહે, પીલી શેરડી; કંદમૂળ ફળ વેચીયાંએ. ૧૨. એમ એકેંદ્રી જીવ, હણ્યા હણાવીયા; હણતાં જે અનુમોદિયાએ. ૧૩. આભવ પરભવ જેહ, વળીય ભવોભવે; તે

મુજ મિચ્છાદુક્કડંએ. ૧૪. કૂમી સરમીયા કીડા, ગાડર ગંડોલા; એળ પૂરા અલશીયાંએ. ૧૫. વાળાજળો ચુડેલ, વિચળીત રસ તણા; વળી અથાણા પ્રમુખનાએ. ૧૬. એમ બેઇંદ્રી જીવ, જે મેં દુહવ્યા; તે મુજ મિચ્છાદુક્કડંએ. ૧૭. ઉધેહી જુ લીખ, માંકણ મંકોડા; ચાંચડ કીડી કંથુઆએ. ૧૮. ગદ્ધીમાં ધીમેલ કાનખજુરીયા, ગીંગોડા ધનેરીયાંએ. ૧૯. એમ તેઇંદ્રી જીવ, જે મેં દુહવ્યા; તે મુજ મિચ્છાદુક્કડંએ. ૨૦. માખી મચ્છર ડાંસ, મસા પતંગીયાં; કંસારી કોલિયાવાડાએ. ૨૧. ઢીંકણ વિંછુ તીડ, ભમરા ભમરીયો; કોતાં બગ ખડમાંકડીએ. ૨૨. એમ ચૌરિંદ્રી જીવ, જે મેં દુહવ્યાં; તે મુજ મિચ્છાદુક્કડંએ. ૨૩. જળમાં નાખી જાળરે, જળચર દુહવ્યા; વનમાં મૃગ સંતાપીયાએ. ૨૪. પીડયા પંખી જીવ, પાડી પાસમાં; પોપટ ઘાલ્યા પાંજરેએ. ૨૫. એમ પંચેંદ્રી જીવ, જે મેં દુહવ્યા; તે મુજ મિચ્છાદુક્કડંએ. ૨૬.

ઢાળ ત્રીજી–વાણી વાણી હિતકારીજી—એ દેશી

ક્રોધ લોભ ભય હાસ્યથીજી, બોલ્યા વચન અસત્ય; કૂડ કરી ધન પારકાંજી, લીધાં જેહ અદત્તરે. જિનજી ! મિચ્છાદુક્કડં આજ, તુમ સાખે મહારાજરે,જિનજી ! દેઇ સારૂં કાજરે,જિનજી૦ મિચ્છાદુક્કડં આજ. ૧. દેવ મનુજ તિર્યંચનાંજી, મૈથુન સેવ્યાં જેહ; વિષયારસ લંપટપણેજી ઘણું વિડંબ્યો દેહરે, જિનજી૦ ૨. પરિગ્રહની મમતા કરીજી, ભવે ભવે મેળી આથ; જે જીહાંની તે તીહાં રહીજી, કોઈ ન આવી સાથરે. જિનજી૦ ૩. રયણીભોજન જે કર્યાંજી, કીધાં ભક્ષઅભક્ષ; રસના રસની લાલચેજી, પાપ કર્યાં પ્રત્યક્ષરે. જિનજી૦ ૪. વ્રત લઇ વિસારીયાંજી, વળી ભાંગ્યાં પચ્ચકખાણ; કપટ હેતુ કિરીયા કરીજી, કીધાં આપ વખાણરે. જિનજી૦ ૫. ત્રણ ઢાળ આઠે દુહેજી, આળોયા અતિચાર; શિવગતિ આરાધન તણોજી, એ પહેલોઅધિકારરે, જિનજી૦ ૬.

ઢાળ ચોથી–સાહેલડીની દેશી

પંચ મહાવ્રત આદરો સાહેલડીરે, અથવા લ્યો વ્રત બાર તો; યથાશક્તિ વ્રત આદરી સાહેલડીરે, પાળો નિરતિચાર તો. ૧. વ્રત

લીધાં સંભારીએ, સા૦ હૈડે ધરીય વિચાર તો, શિવગતિ આરાધન તણો. સા૦ એ બીજો અધિકાર તો. ૨. જીવ સવે ખમાવીએ, સા૦ યોનિ ચોરાશી લાખ તો, મન શુદ્ધે કરી ખામણાં, સા૦ કોઇ શું રોષ ન રાખ તો. ૩. સર્વ મિત્ર કરી ચિંતવો, સા૦ કોઇ ન જાણે શત્રુ તો, રાગ દ્વેષ એમ પરિહરો, સા૦ કીજે જન્મ પવિત્ર તો. ૪. સામી સંઘ ખમાવીએ, સા૦ જે ઉપની અપ્રીત તો, સજન કુટુંબ કરો ખામણાં, સા૦ એ જિનશાસન રીત તો. ૫. ખમીએ ને ખમાવીએ, સા૦ એહુજ ધર્મનું સાર તો, શિવગતિ આરાધન તણો, સા૦ એ ત્રીજો અધિકાર તો. ૬. મૃષાવાદ હિંસા ચોરી, સા૦ ધનમૂર્છા મૈથુન તો, ક્રોધ માન માયા તૃષ્ણા, સા૦ પ્રેમ દ્વેષ પૈશુન તો. ૭. નિંદા કલહ ન કીજીએ, સા૦ કુડાં ન દીજે આળ તો, રતિ અરતિ મિથ્યા તજો, સા૦ માયામોસ જંજાળ તો. ૮. ત્રિવિધ ત્રિવિધ વોસરાવિયે, સા૦ પાપસ્થાન અઢાર તો, શિવગતિ આરાધન તણો, સા૦ એ ચોથો અધિકાર તો. ૯.

ઢાળ પાંચમી–હુવે નિસુણો ઇહાં આવીયા એ–દેશી

જનમ જરા મરણે કરી એ, એ સંસાર અસાર તો; કર્યાં કર્મ સહુ અનુભવે એ, કોઇ ન રાખણહાર તો. ૧. શરણ એક અરિહંતનું એ, શરણ સિદ્ધ ભગવંત તો; શરણ ધર્મ શ્રી જૈનનો એ, સાધુ શરણ ગુણવંત તો. ૨. અવર મોહ સવિ પરિહરી એ, ચાર શરણ ચિત્ત ધાર તો; શિવગતિ આરાધન તણો એ, એ પાંચમો અધિકાર તો. ૩. આભવ પરભવ જે કર્યાં એ, પાપ કર્મ કોઇ લાખ તો; આત્મ સાખે તે નિંદીએ એ, પડિક્કમિએ એ ગુરૂ સાખ તો. ૪. મિથ્યામતિ વર્તાવિયા એ, જે ભાખ્યા ઉત્સૂત્ર તો; કુમતિ કદાગ્રહને વશે એ, વળી ઉથાપ્યાં સૂત્ર તો. ૫. ઘડયાં ઘડાવ્યાં જે ઘણાં એ, ઘરટી હળ હથીયાર તો; ભવ ભવ મેળી મૂકીયાં એ, કરતાં જીવ સંહાર તો. ૬. પાપ કરીને પોષીયાં એ, જનમ જનમ પરિવાર તો; જનમાંતર પહોંચ્યા પછીએ, કોઇએ ન કીધી સાર તો. ૭. આભવ પરભવ જે કર્યાં એ, એમ અધિ-

કરણ અનેક તો, ત્રિવિધે ત્રિવિધે બોસરાવીએ એ, આણી હૃદય વિવેક તો. ૮. દુઃકૃતનિંદા એમ કરી એ, પાપ કરો પરિહાર તો, શિવગતિ આરાધન તણો એ, એ છઠ્ઠો અધિકાર તો. ૯.

ઢાળ છઠ્ઠી–આદિ તું જોઈને આપણી—એ દેશી.

ધનધન તે દિન માહરો, જીહાં કીધો ધર્મ; દાન શિયળ તપ આદરી, ટાળ્યાં દુષ્કર્મ. ધન૦ ૧. શેત્રુંજાદિક તીર્થની, જે કીધી જાત્ર; જુગતે જિનવર પૂજીયા, વળી પોષ્યાં પાત્ર. ધન૦ ૨. પુસ્તક જ્ઞાન લખાવીયાં, જિનઘર જિન ચૈત્ય; સંઘ ચતુર્વિધ સાચવ્યા, એ સાતે ક્ષેત્ર. ધન૦ ૩. પડિકમણાં સુપરે કર્યાં, અનુકંપા દાન; સાધુ સૂરિ ઉવઝાયને, દીધાં બહુ માન. ધન૦ ૪. ધર્મ કાજ અનુમોદીએ, એમ વારોવાર; શિવગતિ આરાધન તણો, સાતમો અધિકાર ધન૦ ૫. ભાવ ભલો મન આણીએ, ચિત્ત આણી ઠામ; સમતા ભાવે ભાવીએ, એ આતમરામ. ધન૦. ૬. સુખ દુઃખ કારણ જીવને, કોઈ અવર ન હોય; કર્મ આપ જે આચર્યાં, ભોગવીએ સોય. ધન૦ ૭. સમતા વિણ જે અનુસરે, પ્રાણી પુન્ય કામ; છાર ઉપર તે લીપણું, ઝાંખર ચિત્રામ. ધન૦ ૮. ભાવ ભલીપરે ભાવીએ, એ ધર્મનો સાર; શિવગતિ આરાધન તણો, આઠમો અધિકાર. ધન૦ ૯.

ઢાળ સાતમી–રૈવતગિરિ ઉપરે–એ દેશી.

હવે અવસર જાણી, કરી સંલેખણ સાર; અણસણ આદરીએ, પચખી ચાર આહાર; લલુતા સવિ મૂકી, છાંડી મમતા આગ; એ આતમ ખેલે, સમતા જ્ઞાન તરંગ. ૧. ગતિ ચારે કીધાં, આહાર અનંત નિશંક; પણ તૃપ્તિ ન પામ્યો, જીવ લાલચીઓ રંક; દુલહો એ વળી વળી, અણસણનો પરિણામ; એહથી પામીજે, શિવપદ સુરપદ ઠામ. ૨. ધન ધના શાલિભદ્ર, ખંધો મેઘકુમાર; અણસણ આરાધી, પામ્યા ભવનો પાર; શિવમંદિર જાશે, કરી એક અવતાર; આરાધન કેરો, એ નવમો અધિકાર. ૩. દશમે અધિકારે, મહામંત્ર નવકાર; મનથી નવિ મૂકો, શિવ સુખ ફલ

સહુકાર; એ જપતાં જાયે, દુર્ગતિ દોષવિકાર; સુપરે એ સમરો, ચૌદ પૂરવનું સાર. ૪. જનમાંતર જાતાં, જો પામે નવકાર; તો પાતિક ગાળી, પામે સુરઅવતાર; એ નવ પદ સરિખો, મંત્ર ન કોઇ સાર; ઇહ ભવ ને પરભવે, સુખ સંપતિ દાતાર. ૫. જુઓ ભિલ ભિલડી, રાજા રાણી થાય; નવપદ મહિમાથી, રાજસિંહ મહારાય; રાણી રત્નવતી, બેહુ પામ્યા સુરભોગ; સેક ભવથી લેશે, સિદ્ધવધુ સંજોગ. ૬. શ્રીમતીને એ વળી, મંત્ર ફળ્યો તત્કાળ; ફણીધર ફીટીને, પ્રગટ થઇ પુલમાળ; શિવકુમરે જોગી, સોવન પુરુષો કીધ; એમ એણે મંત્રે, કાજ ઘણાનાં સિદ્ધ. ૭. એ દશ અધિકારે, વીર જિનેશ્વર ભાખ્યો; આરાધન કેરો, વિધિ જેણે ચિત્તમાં રાખ્યો; તેણે પાપ પખાળી, ભવ ભય દૂરે નાંખ્યો; જિન વિનય કરંતા, સુમતિ અમૃતરસ ચાખ્યો. ૮.

ઢાલ આઠમી–નમો ભવિ ભાવશું એ-એ દેશી.

સિદ્ધારથ રાય કુળતિલો એ, ત્રિશલા માત મલ્હાર તો; અવનિ તળે તમે અવતર્યા એ, કરવા અમ ઉપકાર; જયો જિન વીરજી એ. ૧. મેં અપરાધ કર્યા ઘણા એ, કહેતાં ન લહું પાર તો; તુમ ચરણે આવ્યા ભણી એ, જો તારે તો તાર. જયો૦ ૨. આશ કરીને આવીયો એ, તુમ ચરણે મહારાજ તો; આવ્યાને ઉવેખશો એ, તો કેમ રહેશે લાજ. જયો૦ ૩ કરમ અલુંજણ આકરાં એ, જનમ મરણ જંજાળ તો; હું છું એહથી ઉભગ્યો એ, છોડવ દેવદયાળ. જયો૦ ૪. આજ મનોરથ સવિ ફળ્યા એ, નાઠાં દુઃખ દંદોળ તો; તુઠયો જિન ચોવીશમો એ, પ્રગટયા પુન્ય કલ્લોલ. જયો૦ ૫. ભવ ભવ વિનય તુમારડોએ, ભાવ ભકિત તુમ પાય તો; દેવ દયા કરી દીજીએ એ, બોધિબીજ સુપસાય. જયો૦ ૬.

કળશ

ઇય તરણ તારણ સુગતિ કારણ, દુઃખ નિવારણ જગ જયો; શ્રીવીરજિનવર ચરણ થુણતાં, અધિક મન ઉલ્લટ થયો. ૧. શ્રી વિજયદેવસૂરીંદ પટધર, તીરથ જંગમ ઇણે જગે; તપગચ્છપતિ

શ્રીવિજયપ્રભસૂરિ, સૂરિ તેજે ઝગમગે. ૨, શ્રી હીરવિજયસૂરિ શિષ્ય વાચક, કીર્ત્તિવિજય સુરગુરૂ સમો; તસ શિષ્ય વાચક વિનયવિજય, થુણ્યો જિન ચોવીશમો. ૩. સય સત્તર સંવત ઓગણત્રીશે, રહી રાંદેર ચોમાસ એ; વિજયદશમી વિજય કારણ, કિયો ગુણ અભ્યાસ એ. ૪. નર ભવ આરાધન સિદ્ધિસાધન, સુકૃત લીલવિલાસ એ; નિર્જરા હેતે સ્તવન રચિયું, નામે પુન્યપ્રકાશ એ. ૫.

૫. પદ્માવતી આરાધના.

હુવે રાણી પદ્માવતી, જીવરાશિ ખમાવે; જાણપણું જગ તે ભલું, ઇણ વેલા આવે. ૧. તે મુઝ મિચ્છામિ દુક્કડં, અરિહંતની સાંખ; જે મેં જીવ વિરાધિયા, ચઉરાશી લાખ. તે૦ ૨. સાત લાખ પૃથ્વીતણા, સાતે અપકાય; સાત લાખ તેઉ કાયના, સાતે વલી વાય; તે૦ ૩. દસ પ્રત્યેક વનસ્પતિ. ચઉદહ સાધારણ; બીતિ ચઉરિંદી જીવના, બે બે લાખ વિચાર. તે૦ ૪. દેવતા તિર્યંચ નારકી, ચાર ચાર પ્રકાશી; ચઉદહ લાખ મનુષ્યના, એ લાખ ચોરાશી. તે૦ ૫. ઇણ ભવે પરભવે સેવિયાં, જે પાપ અઢાર; ત્રિવિધ ત્રિવિધ કરી, પરિહરૂં, દુર્ગતિનાં દાતાર. તે૦ ૬ હિંસા કીધી જીવની, બોલ્યા મૃષાવાદ; દોષ અદત્તાદાનના, મૈથુન ઉન્માદ. તે૦ ૭. પરિગ્રહ મેલ્યો કારિમો, કીધો કોધ વિશેષ; માન માયા લોભ મેં કીધાં, વલી રાગ ને દ્વેષ. તે૦ ૮. કલહ કરી જીવ દૂહવ્યાં, દીધાં કૂડાં કલંક; નિંદા કીધી પારકી, રતિ અરતિ નિશંક. તે૦ ૯. ચાડી કીધી ચોતરે, કીધો થાપણ મોસો; કુગુરૂ કુદેવ કુધર્મનો, ભલો આણ્યો ભરોસો. તે૦ ૧૦. ખાટકીને ભવે મેં કીયા, જીવ નાનાવિધ ઘાત; ચડીમાર ભવેં ચરકલાં, માર્યાં દિને રાત તે૦ ૧૧. કાજી મુલ્લાને ભવે, પઢી મંત્ર કઠોર; જીવ અનેક ઝબ્ભે કીયા, કીધાં પાપ અઘોર. તે૦ ૧૨ માછીને ભવે માછલાં, ઝાલ્યાં જલવાસ; ધીવર ભીલ કોલી ભવે, મૃગ પાડ્યા પાસ. તે૦ ૧૩ કોટવાલને ભવે મેં કીયા, આકરા કરદંડ; બંદીવાન મરાવિયા, કોરડા છડી દંડ. તે૦ ૧૪ પરમ ધામીને ભવે, દીધાં નારકી દુખ; છેદન ભેદન વેદના, તાડન અતિ તિખ્ખ. તે૦

૧૫. કુંભારને ભવે મેં કિયા, નીમાહ; પચાવ્યા. તેલી ભવે તિલ પીલિયા, પાપે પિંડ ભરાવ્યા. તે૦ ૧૬. હાલી ભવે હલ ખેડીયાં, ફાડયાં પૃથ્વીનાં પેટ; સુડ નિદાન ઘણાં કિયાં, દીધાં બલદ ચપેટ. તે૦ ૧૭. માલીને ભવે રોપિયા, નાનાવિધ વૃક્ષ; મૂલ પત્ર ફૂલ પુલનાં, લાગાં પાપ તે લક્ષ. તે૦ ૧૮. અધોવાઇયાને ભવે, ભર્યા અધિક ભાર; પોઠી પૂઠે કીડા પડયા, દયા નાણી લગાર. તે૦ ૧૯. છીપા ને ભવે છેતર્યા, કીધાં રંગણ પાસ; અગ્નિ આરંભ કીધાં ઘણાં, ધાતુર્વાદ અભ્યાસ. તે૦ ૨૦. શુરપણે રણ જુઝતા, માર્યાં માણસવૃંદ; મદિરા માસ માખણ ભખ્યાં, ખાધાં મૂલ ને કંદ. તે૦ ૨૧. ખાણ ખણાવી ધાતુની, પાણી ઉલ્લેચ્યાં; આરંભ કીધા અતિઘણા, પોતે પાપજ સંચ્યા તે૦ ૨૨ કર્મ અંગાર કીયા વળી, ઘરમેં દવ દીધા; સમ ખાધા વીતરાગના, કુડા કોસજ કીધા. તે૦ ૨૩. બિલ્લીભવે ઉંદર લીયા, લીયા ગિરોલી હત્યારી; મૂઢ ગમાર તણે ભવે, મેં જુ લીખ મારી. તે૦ ૨૪. ભાડભુંજા તણે ભવે, એકેંદ્રિય જીવ; જ્વારિ ચણા ગહું શેકિયા, પાડંતા રીવ. તે૦ ૨૫. ખાંડણ પીસણ ગારના, આરંભ અનેક; રાંધણ ઈંધણ અગ્નિના, કીધાં પાપ ઉદ્દેક. તે૦ ૨૬. વિકથા ચાર કીધી વળી, સેવ્યાં પાંચ પ્રમાદ; ઇષ્ટવિયોગે પાડયા કીયા, રૂદન વિષવાદ. તે૦ ૨૭. સાધુ અને શ્રાવક તણાં, વૃત લેઇને ભાગ્યાં; મૂલ અને ઉત્તર તણાં, મુઝ દૂષણ લાગ્યાં. તે૦ ૨૮. સાપ વીંછી સિંહ ચીવરાં, શકરાને સમલી; હિંસક જીવ તણે ભવે, હિંસા કીધી સબલી. તે૦ ૨૯. સુવાવડી દુષણ ઘણા, વેલી ગર્ભ ગલાવ્યા; જીવાણી ઢોલ્યાં ઘણાં, શીલ વૃત ભંજાવ્યાં. તે૦ ૩૦. ભવ અનંત ભમતા થકાં, કીધાં દેહ સંબંધ; ત્રિવિધ ત્રિવિધ કરી વોસરૂં, તિણશું પ્રતિબંધ. તે૦ ૩૨. ભવ અનંત ભમતાં થકાં, કીધાં કુટુંબ સંબંધ; ત્રિવિધ ત્રિવિધ કરી વોસરૂં, તિણશું પ્રતિબંધ. તે૦ ૩૩. ઇણિ પરેં ઇહ ભવ પરભવે, કીધાં પાપ અખત્ર; ત્રિવિધ ત્રિવિધ કરી વોસિરૂં, કરૂં જન્મ પવિત્ર. તે૦ ૩૪. એણિ વિધે એ આરાધના, ભાવે કરશે જેહ; સમય સુંદર કહે પાપથી, વલી

છુટશે તેહ. તે૦ ૩૫ રાગ વેરાડી જે સુણે, એહ ત્રીજી ઢાલ; સમયસુંદર કહે પાપથી, છુટે તતકાલ. તે૦ ૩૬.

૬. ચાર શરણા.

મુજને ચાર શરણ હજો, અરિહંત સિદ્ધ સાધુજી; કેવલી ધર્મ પ્રકાશીયો, રત્ન ત્રણ અમુલખ લાધોજી. મુ૦ ૧. ચઉગતિતણાં દુઃખ છેદવા, સમર્થ શરણાં એ હોજી; પૂર્વે મુનિવર જે હુઆ, તેણે કીધાં શરણાં તે હોજી. મુ૦ ૨. સંસારમાંહી જીવને, સમરથ શરણાં ચારોજી; ગણી સમયસુંદર એમ કહે, કલ્યાણ મંગળકારોજી. મુ૦ ૩.

૨

લાખ ચોરાસી જીવ ખમાવીએ, મન ધરી પરમ વિવેકજી; મિચ્છામિ દુક્કડં દીજીએ, જીનવચનને લહિએ ટેકજી. લા૦ ૧. સાત લાખ ક્ષુદ્ર ગતિ તેઉ વાઉના, દશ ચૌદે વનના ભેદોજી; ખટ વિગલ સુર તીરી નારકી, ચઉ ચઉ ચઉદે ભેદો નરનારજી. લા૦ ૨. જીવા જોનીએ જાણીને, સઊ સઊ મિત્ર સંભાવોજી; ગણી સમયસુંદર એમ કહે, પામીયે પુન્ય પ્રભાવોજી. લા૦ ૩.

૩

પાપ અઢારે જીવ પરીહરો, અરિહંત-સિદ્ધિની સાખેજી; આલોવ્યાં પાપ છૂટીએ, ભગવંત એણીપેરે ભાખેજી. પા૦ ૧. આશ્રવ કષાય દોય બંધના, વળી કલહ અભ્યાખ્યાનજી; રતિ અરતિ પૈશુન નિંદના, માયા મોહ મિથ્યાતજી. પા૦ ૨. મન વચન કાયાએ જે કર્યાં, મિચ્છામિ દુક્કડં તે હોજી; ગણી સમય સુંદર એમ કહે, જૈન ધર્મનો મર્મ એ હોજી. પા૦ ૩.

૪

ધન ધન તે દીન મુજ કદી હોસ્યે, હું પામીશ સંજમ સુધોજી; પૂર્વરીષિપંથે ચાલશું, ગુરૂ વચને પ્રતિબુધોજી. ધન૦ ૧. અંત પંત ભિક્ષા ગોચરી, રણવણે કાઉસ્સગ્ગ કરશુંજી; સમતા શત્રુ મિત્ર ભાવશું, સંવેગે સુધો ધરશુંજી. ધન૦ ૨. સંસારના સંકટ થકી, હું છુટીશ અવતારોજી; ધન ધન સમયસુંદર તે ઘડી, તો હું પામીશ ભવનો પારોજી. ધન૦ ૩.

અંતિમ અણુસણુ વિધિ.

અનુષ્યના અંતસમમયે જીનબિંબના દર્શન કરાવી ચતુર્વીધ સંઘ સમક્ષ ગુરૂચારથુઇએ દેવવંદાવે ત્યાર પછી શાંતિનાથ દેવાધિદેવ, શાંતિદેવતા, ક્ષેત્ર દેવતા, ભવન દેવતાના કાઉસગ્ગ એક એક નવકારથી કરી તેમની થોઇઓ કહે. તે નીચે પ્રમાણે.

શાંતિનાથ દેવાધિદેવની સ્તુતિ.

રોગ શોકાદિભિર્દોષૈ, રજીતાય જિતારયે;
નમઃ શ્રી શાંતયેતસ્મૈ, વિહિતાનંતશાંતયે.

શાંતિદેવતાની સ્તુતિ.

શ્રી શાંતિજિન ભકતાય, ભવ્યાય સુખસંપદં;
શ્રી શાંતિ દેવતાદેયા, દશાંતિ મપનીયમે;

સમસ્ત વેયાવચ્ચકર દેવતાની સ્તુતિ.

શ્રી શક્રા પ્રમુખા યક્ષા, જિન શાસન સંસ્થિતા;
દેવ દેવ્ય સ્તદનેપિ. સંઘંરક્ષંત્વપાયતઃ

પછી નમુત્થુણ કહીને મોટી યા નાની શાંતિ કહે. પછી આરાધના દેવતાનો કાઉસગ્ગ ચાર લોગસ્સનો કહે પારીને પછી નીચેની થોય કહે.

યસ્યાઃ સાન્નિધ્ય તો ભવ્યા, વાંછિતાર્થ પ્રસાધકાઃ
શ્રીમદારાધનાદેવી, વિધ્ન વ્રાતાપહાડ સ્તુવઃ

પછી ગુરૂવાસક્ષેપ મંત્રીને નાખે. વ્રતાદિનો ઉચ્ચારણ ફરીથી કરે (ભવચરિમ પચ્ચખ્ખાણ) અથવા "જઇમે હુજ્જૈપમાઓ" ની ગાથા ત્રણ વખત ઉચ્ચરી લે.

શ્રી સજ્જન સન્મિત્ર

યાને

એકાદશ મહાનિધિ

શ્રી સમ્યક્ત્વાદિ પુષ્ટિ સંગ્રહ

દશમ્ મહાનિધિ.

શ્રી સમ્યક્ત્વાદિ પુષ્ટિ સંગ્રહ.

૧. શ્રી અભયદેવસુરી કૃત જયતિહુઅણ સ્તોત્ર.

જય તિહુઅણવરકપ્પ રૂખ્ખ જય જિણ ધન્નંતરિ, જય તિહુઅણકલ્લાણકોસ દુરિઅકરિકેસરી; તિહુઅણ જણ અવિલંઘિઆણ ભુવણત્તય સામિય, કુણસુ સુહાઇં જિણેસ પાસ થંભણયપુરટ્ઠિય. ૧. તઇં સમરંત લહંતિ ઝત્તિ વર પુત્તકલત્તઇં, ધન્ન સુવન્ન હિરન્ન પુણ્ણ જણ ભુંજઇ રજ્જઇં; પિખ્ખઇ મુખ અસંખસુખ્ખ તુહ પાસ પસાઇણ, ઇઅ તિહુઅણ વરકપ્પ રૂખ્ખ સુખ્ખઇ કુણ મહ જિણ. ૨. જર જજ્જર પરિજુણ્ણ કન્ન નટ્ઠુટ્ઠ સુકુટ્ઠેણ, ચખ્ખુખ્ખીણ ખએણ ખુણ્ણ નરસલ્લિય સૂલિણ; તુહ જિણ સરણ રસાયણેણ લહુ હુંતિ પુણન્નવ, જય ધન્નંતરિ પાસ મહવી તુહું રોગહરો ભવ. ૩. વિજ્જા જોઇસ મંત તંત સિદ્ધિઉ અપયત્તિણ, ભુવણબ્ભુઅ અટ્ઠવિહ સિદ્ધિ સિજ્જઇ તુહ નામિણ; તુહ નામિણ અપવિત્તઓવિ જણ હોઇ પવિત્તઉ, તં તિહુઅણ કલ્લાણ કોસ તુહ પાસ નિરૂત્તઉ. ૪. ખુદ્દ પવત્તઇં મંત તંત જંતાઇં વિસુત્તઇ, ચર થિર ગરલ ગહુગ્ગ ખગ્ગ રિઉ વગ્ગ વિગંજઇ; દુત્થિયય સત્થ અણત્થ ઘત્થ નિત્થારઇ દયકરિ, દુરિઅઇ હરઉ સુ પાસ દેવ દુરિઅકરિ કેસરિ. ૫.

અર્થ—હે ત્રણ ભુવનમાં શ્રેષ્ટ કલ્પ વૃક્ષ સમાન (આપ) જય પામો, હે જિન હે ધન્વંતરિ વૈદ્ય સમાન જય પામો, હે ત્રણ ભુવનમાં કલ્યાણના ભંડાર રૂપ, હે પાપરૂપ હાથીઓને હઠાવવામાં સિંહ સમાન, હે ત્રણ ભુવનમાં જીવો વડે અલંઘનીય છે આજ્ઞા જેની (એવા) હે ત્રણ ભુવનના સ્વામી, ખંભાતમાં રહેલા હે જિનેશ્વર, પાર્શ્વનાથ દેવ (આપ) અમોને સુખી કરો (સુખ આપો). ૧. મનુષ્ય તમારા સ્મરણથી જલ્દી શ્રેષ્ટ પુત્ર, સ્ત્રીયોને પામે છે, ધાન્ય

સુવર્ણ આભૂષણથી ભરેલું (એવું) રાજ્ય ભોગવે છે (અને) અસંખ્ય સુખવાલા મોક્ષને હે પાર્શ્વદેવ તુમ્હારી કૃપાથી દેખે (પામે) છે, તે માટે હે ત્રણ ભુવનમાં શ્રેષ્ઠ કલ્પવૃક્ષ સમાન હે જિન મને સુખી કરો. ૨. હે જિન તાવથી અશક્ત થયેલા, સડેલા કાનવાલા, નષ્ટ થયેલા હોઠવાલા, ગલિત કોઢવાલા, તેજ વગરના નેત્રવાલા, ક્ષય રોગથી દુર્બળ થયેલા, શૂલ રોગથી દુઃખીત એવા મનુષ્ય તમારા શરણરૂપ રસાયણથી જલ્દી ફરી નવીન (નિરોગી) હોય છે, માટે હે ધન્વંતરિ વૈદ્ય સમાન પાર્શ્વનાથ પ્રભુ આપ જય પામો અને મારા પર રોગના હરનારા થાઓ. ૩. હે ત્રણ ભુવનમાં કલ્યાણનાં ભંડારરૂપ હે પાર્શ્વદેવ તમારા નામથી ઉદ્યમ વિના વિદ્યા, જ્યોતિષ, મંત્ર, તંત્ર, સિદ્ધિઓ અને આશ્ચર્યકારી આઠ પ્રકારની અણિમાદિ સિદ્ધિઓ સિદ્ધ થાય છે, તમારા નામથી અપવિત્ર મનુષ્ય પણ છે. પવિત્ર થાય છે. તે કારણથી તમે કહેવાઓ છો. ૪. ક્ષુદ્ર જનોથી કરાયેલા મંત્ર તંત્ર યંત્રાદિકને (આપ,) નિષ્ફળ કરો છો, જંગમ થાવર વિષગ્રહ અને ઉગ્ર તરવાર વાલા શત્રુ વર્ગને હરાવો છો, અનર્થથી ઘેરાએલા દુઃખી જનોના સમૂહોને પાર પહોંચાવો છો, હે પાપરૂપ હાથીઓમાં સિંહ સમાન હે પાર્શ્વનાથ દેવ કૃપા કરીને મારા પાપને હરણ કરો. ૫.

તુહ આણા થંભેઇ ભીમ, દપ્પુદ્ધુર સુરવર; રખ્ખસ જખ્ખ ફણિંદ વિંદ, ચોરાનલ જલહર; જલથલ ચારિરઉદ્દ પસુ જોઇણિ જોઇઅ; ઇઅ તિહુઅણ અવિલંઘિઆણ, જય પાસ સુસામિ ય. ૬. પથિય અથ્થ અણથ્થ તથ્થ, ભત્તિબ્ભર નિબ્ભર; રોમંચંચિય ચારૂ કાય, કિન્નર નર સુરવર; જસુ સેવહિ કમ કમલ જુઅલ, પખ્ખાલિય કલિમલુ; સો ભુવણત્તય સામિ પાસ, મહ મદ્દઉ રિઉ બલુ. ૭. જય જોઇઅ મણ કમલ ભસલ, ભય પંજર કુંજર; તિહુઅણ જણ આણંદચંદ, ભુવણત્તય દિણયર;

જય મઇ મેઇણિ વારિવાહ, જય જંતુ પિયામહ; થંભણુ-યટ્ઠિય પાસનાહ, નાહત્તણુ કુણ્ઉ મહ. ૮. બહુવિહ વણ્ણુ અવણ્ણુ સુન્નુ, વણ્ણિઉ છપ્પન્નિહિ; મુક્ખ ધમ્મુ કામત્થ કામ, નર નિય નિય સત્થિહિ; જં ઝાયહિ બહુ દરિસણત્થ, બહુ નામ પસિદ્ધઉ; સો જોઇઅ મણ કમલભસલ, સુહુ પાસ પવદ્ધઉ. ૯. ભયવિબ્ભલ રણઝણિર દસણ, થરહરિય સરીરય; તરલિય નયણ વિસણ્ણુ સુન્નુ, ગગ્ગિર ગિર કરૂણય; તઇ સહસત્તિ સરંત હુંતિ, નરનાસિય ગુરૂદર; મહવિજઝવિ સજઝસહ પાસ, ભય પંજર કુંજર. ૧૦.

અર્થ—ત્રણ જગતને વિષે, અલંઘનીય છે, આજ્ઞા જેની એવા હે પાર્શ્વનાથ સ્વામી ! તમે જયને પામો. કારણ ! જે તમારી આજ્ઞા, રૌદ્ર અને અહંકારથી ઉદ્ધત એવા વૈમાનિક દેવ તથા રાક્ષસ યક્ષ અને ભુવનપતિઓના સમુદાયને તથા ચોર, અગ્નિ, મેઘ, ભયંકર અને ક્ષુદ્ર સ્વભાવવાલા (એવા) જલચર થલચર પશુઓને તથા જોગણીઓ અને જોગીઓને રોકે છે. (સ્થંભી રાખે છે) ૬. ઇચ્છિત અર્થ માટે, જે અનર્થોથી (સંકટો વડે) પીડાએલા છે, ભક્તિના ભારથી ભરપૂર અને રોમાંચયુક્ત સુંદર છે શરીર જેના (એવા) કિન્નર તથા મનુષ્યો અને શ્રેષ્ટ દેવો જેના ચરણ રૂપ કમલના જુગલ (બે) ને સેવે છે અને ધોયો છે પાપ રૂપ મેલ જેણે તથા જે ત્રણ ભુવનના સ્વામી છે, એવા હે પાર્શ્વનાથ પ્રભુ ! અમારા શત્રુઓના બલનો નાશ કરો. ૭. યોગીઓના મન રૂપ કમલને વિષે ભમરા સમાન, તથા ભય રૂપ પાંજરાને ભાંગવામાં હાથી સમાન, તથા જગતના પ્રાણીઓને આનંદ આપવા માટે ચંદ્ર સમાન, તથા ત્રણ ભુવનમાં પ્રકાશ કરવામાં સૂર્ય સમાન, તથા મતિ રૂપ પૃથ્વીમાં મેઘ સમાન, તથા જગજીવોના પિતામહ (દાદા) સમાન એવા ખંભાતમાં રહેલા હે પાર્શ્વ પ્રભુ ! તમે સદા જયને પામો અને મને સનાથ કરો. ૮. સારા બુદ્ધિશાળી જનોએ પોત પોતાના

શાસ્ત્રો વડે વિવિધ પ્રકારે વર્ણ (રુપી) અવર્ણ (અરુપી) અને શૂન્ય-પણે (નિરંજન પણે) જેનું વર્ણન કરેલું છે, એવા મોક્ષ, ધર્મ, કામ, તથા અર્થની ઇચ્છાવાલા એવા ઘણા જુદા જુદા મતવાલા મનુષ્યો જેનું ધ્યાન કરે છે, તથા જે ઘણા નામોથી પ્રસિદ્ધ છે, એવા યોગીઓના મન રુપ કમલને વિષે, ભમરા સમાન હે પાર્શ્વનાથ પ્રભુ સુખને આપો. ૯. ભયભ્રાંત થએલા અને રણઝણાટ કરે છે દાંત જેઓનાં, કંપાયમાન છે શરીર જેઓનું, ચંચલ છે આંખો (નેત્ર) જેઓની, વિખવાદથી શૂન્ય ચિત્તવાલા, લાચારી પૂર્વક બોલવાવાલા એવા મનુષ્યો તમારૂં સ્મરણ કરતાં તરત ભયરહિત થાય છે, માટે ભયરૂપ પાંજરાને તોડવાને હાથી સમાન હે પાર્શ્વનાથ પ્રભુ મારા ભયનો નાશ કરો. ૧૦.

પઇ પાસિ વિયસંત નિત્ત, પત્તંત પવિત્તિય; બાહ પવાહ પવૂઢ રૂઢ, દુહ દાહ સુપુલઇઅ; મન્નઇ મન્નુ સઉન્નુ પુન્નુ, અપ્પાણું સુરનર; ઇય તિહુઅણઆણંદચંદ, જયપાસ જિણેસર. ૧૧. તુહ કલ્લાણ મહેસુ ઘંટ, ટંકારવ પિલ્લિઅ; વલ્લિર મલ્લ મહલ્લ ભત્તિ, સુરવર ગંજુ-લ્લિઅ; હલ્લુપ્ફલિએ પવત્તયંતિ, ભુવણેવિ મહૂસવ; ઇય તિહુઅણ આણંદ ચંદ, જય પાસ સુહુબ્ભવ. ૧૨. નિમ્મલ કેવલ કિરણ નિયર, વિહુરઅ તમપહયર; દંસિઅ સયલ પયથ્થ સથ્થ, વિથ્થરિઅ પહાભર; કલિ કલુસિય જણ ઘૂએ લોય, લોયણહ અગોયર; તિમિરઇ નિરૂ હર પાસ પાસનાહ, ભુવણત્તય દિણયર. ૧૩. તુહ સમરણ જલ વરિસ સિત્ત, માણવ મઇ મેઇણિ; અવરાવર સુહુમથ્થ બોહ, કંદલ રેહણિ; જાયઇ ફલ ભર ભરિય હરિય, દુહ દાહ અણોવમ; ઇય મઇ મઇણિ વારિવાહ, દિસ પાસ મઇ મમ. ૧૪. કય અવિકલ કલ્લાણ વલ્લિ, ઉલ્લૂરિય દુહ વણુ; દાવિય સગ્ગપવગ્ગ

મગ્ગ, દુગ્ગઈ ગમ વારણુ; જય જંતુહ જણએણુ તુલ્લ, જં જણિયહિયાવહુ; રમ્મુ ધમ્મુ સો જયઉ પાસ, જયજંતુ પિયામહુ. ૧૫.

અર્થ—હે પાર્શ્વ ! આપ સ્વામીને જોઇને વિકસ્વર થએલ નેત્ર રૂપ પત્રના અંતમાંથી નિકલેલી હર્ષના આંસુઓની ધારાથી ધોવાઇ શાંત થઇ ગયો છે દુઃખરૂપ તાપ જેઓનો, એવા સારા પુલકિત (રોમાંચિત) અંગવાલા દેવ અને મનુષ્યો પોતાના આત્માને મહાન ભાગ્યવંત અને પુન્યશાલી માને છે, તે કારણથી ત્રણ જગતના પ્રાણીઓને આનંદ દેવાને માટે ચંદ્ર સમાન હે પાર્શ્વજિનેશ્વર તમારો જય થાઓ. ૧૧. તમારા કલ્યાણકના ઉત્સવોને વિષે, ઘંટાઓના ટંકારવથી પ્રેરિત અને કંપાયમાન માલાઓવાળા તથા વિસ્તીર્ણ (મોટી) ભક્તિવાળા, અને રોમાંચિત થએલા તથા હર્ષથી પ્રફુલ્લિત એવા ચોસઠ ઇંદ્રો સંપૂર્ણ, લોકને વિષે પણ મહોચ્છવને પ્રવર્તાવે છે. તે માટે ત્રણ જગતને આનંદ દેવામાં ચંદ્ર સમાન હે પાર્શ્વજિનેશ્વર ! તમે જય પામો. ૧૨. નિર્મલ કેવલ જ્ઞાનના કિરણોના સમૂહથી નાશ કર્યો છે, અજ્ઞાન રુપ અંધકારનો સમૂહ જેણે તથા દેખાડયો છે સંપૂર્ણ પદાર્થનો સમૂહ જેણે, અને વિસ્તૃત છે પ્રભાનો સમૂહ જેનો, અને કલિકાલથી મલિન પ્રાણીરૂપ ઘૂવડ લોકોના નેત્રોથી અગોચર એવા ત્રણ ભુવનને વિષે સૂર્ય સમાન હે પ્રાર્શ્વનાથ ! તમે મારા અજ્ઞાન રૂપ અંધકારને નિશ્ચય હરણ કરો. ૧૩. તમારા સ્મરણ રૂપ જલ વર્ષાથી સિંચાયેલી મનુષ્યોની મતિ રુપ પૃથ્વી નવા નવા સૂક્ષ્માર્થના બોધ રુપ અંકુર અને પત્રોથી શોભાયમાન તથા જ્ઞાન રૂપ ફળોના સમૂહોથી ભરેલી. અને હરણ થયો છે દુઃખ રૂપ તાપ જેનો, એવી અનોપમ સૂક્ષ્મ બોધવાળી થાય છે, તે કારણથી મતિ રૂપ પૃથ્વીને વિષે મેઘ સમાન, હે પાર્શ્વનાથ પ્રભુ, મને મતિ (બુદ્ધિ) ને આપો. ૧૪. કરી છે અવિછિન્ન કલ્યાણની પરંપરા જેણે, ઉખેડી નખ્યું છે દુઃખ રુપ વન

જેણે, દેખાડયો છે સ્વર્ગ અને અપવર્ગ (મોક્ષ) નો માર્ગ જેણે, દુર્ગતિના ગમનને વારવાવાળા, અને જગતમાં રહેલા પ્રાણીઓના પિતા સમાન, તથા ઉત્પન્ન કર્યો છે હિતકારી પરિણામથી રમણીય એવો ધર્મ જેમણે એવા જગ જીવોના પિતામહ (દાદા) પાર્શ્વ-નાથ જયવંતા વર્તો. ૧૫.

ભુવણારણ્ણ નિવાસ દરિઅ, પર દરિસણ દેવય; જોયણિ પૂઅણ ખિત્તવાલ, ખુદ્દાસુર પસુવય; તુહ ઉત્તટ્ઠ સુનટ્ઠ સુટ્ઠુ, અવસંઠુલ ચિટ્ઠહિ; ઇઅ તિહુઅણ વણ સીહ પાસ પાવાઇ પણાસહિ. ૧૬. ફણિ ફણફાર ફુરંત રયણ, કર રંજિય નહયલ; ફલિણી કંદલ દલ તમાલ, નિલુપ્પલ સામલ; કમઠાસુર ઉવસગ્ગ વગ્ગ, સંસગ્ગ અગંજિઅ; જય પચ્ચખ્ખ જિણેશ પાસ!, થંભણય પુરટ્ઠિઅ. ૧૭. મહ મણુ તરલુ પમાણુ, નેય વાયા વિ વિસંઠુલ; નય તણુરવિ અવિણય સહાવુ, આલસ વિહલંઘલ; તુહ માહપ્પુ પમાણુ દેવ, કારૂણ્ય પવિત્તઉ; ઇય મઇ મા અવહીરિ પાસ પાલહિ વિલવંતઉ. ૧૮. કિં કિં કપ્પિઉ ણેય કલુણુ, કિં કિં વ ન જંપિઉ; કિં વ ન ચિટ્ઠિઉ કિટ્ઠ દેવ, દીણયમવલંબિઉ; કાસુ ન નિપ્ફલ્લ લલ્લિ, અમ્હેહિં દુહત્તિહિં; તહવિ ન પિત્તઉ તાણુ કિંપિ, પઇ પહુ પરિચત્તિહિં. ૧૯. તુહ સામિઉ તુહુ માય બપ્પુ, તુહ મિત્ત પિયંકરૂ; તુહુ ગઇ તુહુ મઇ તુહુજિ તાણુ તુહુ ગુરૂ ખેમંકરૂ, હઉં દુહ ભર ભારિઉ, વરાઉ રાઉલ નિબ્ભગ્ગહ, લીણઉ તુહ કમકમલ સરણુ, જિણ પાલહિ ચંગહ. ૨૦.

અર્થ—અભિમાની એવા અન્યદર્શની દેવો તથા જોગણીઓ, પૂતના, ક્ષેત્રપાલ, ક્ષુદ્ર, અસુર દેવ, એ રૂપ પશુઓનો સમુદાય તમારાથી ત્રાસ પામીને ભાગી ગયો છે જ્યાંથી, એવા ત્રણ ભુવન રૂપ જંગલમાં રહેનારા પ્રાણીઓ સારી રીતે નિર્ભયપણે રહે છે, તે

કારણથી જગત રૂપ વનમાં સિંહ સમાન હે પાર્શ્વનાથ પ્રભુ! અમારા પાપોને નાશ કરો. ૧૬. ધરણેંદ્રના ફણાઓના આટોપમાં રહેલ દેદીપ્યમાન રત્નનાં કિરણોથી રંગાએલ આકાશમાં પ્રિયંગુ (રાયણ) વૃક્ષના અંકુર અને પાંદડા તથા તમાલ વૃક્ષ, તથા નીલ કમલના સમાન શ્યામ વર્ણવાલા કમઠ અસુરે કરેલા ઉપસર્ગોના સમુદાયના સંબંધથી અપરાજિત, તથા સ્તંભનકપુર (ખંભાત) માં પ્રત્યક્ષ રહેલા અને મને પ્રત્યક્ષ થએલા હે પાર્શ્વનાથ પ્રભુ! આપ જય પામો. ૧૭. હે દેવ! તમારી કૃપામાં મારૂં મન ચંચળપણાને લીધે પ્રમાણ નથી, વચન પણ અવ્યવસ્થિત છે, અવિનય સ્વભાવવાળી અને આળસથી પરવશ એવી મારી કાયા પણ પ્રમાણ નથી; માત્ર તમારૂં મહાત્મ્ય પ્રમાણ છે, માટે દયાથી પ્રવૃત્ત થએલ (આપ) મારી અવહેલના નહી કરો પણ મને વિલાપ કરતાને પાળો. ૧૮. હે પાર્શ્વ પ્રભો! આપ સ્વામીએ તજી દેવાથી દુઃખ પીડીત અમોએ, શું શું કરુણાજનક કલ્પનાઓ નથી કીધી?; શું શું દીન વચન નથી બોલ્યા, શું શું ખરબ ચેષ્ટા નથી કીધી. વળી દીનતાને ધારણ કરીને કોની કોની પાસે નિષ્ફળ ચાટુપણું (ખુશામત) નથી કર્યું, તો પણ તે દુઃખથી મારી રક્ષા માટે કાંઇ પણ પ્રાપ્ત નથી થયું ૧૯. હે જિન મારા તમે સ્વામી છો, તમે માતા પિતા છો, તમે હિત કરનાર છો, તમે કુશળના કરનાર ગુરૂ છો, હું દુઃખના ભારથી દબાયલો એવો ગરીબ અને નિર્ભાગી પ્રાણીઓનો રાજા છું. માટે તમારા ચરણ કમલના શરણને વિષે હું લીન છું, તેથી મારૂં સારી રીતે પાલન કરો. ૨૦

પઇ કિવી કય નીરોય લોય, કિવિ પાવિય સુહસય; કિવિ મઇમંત મહંત કેવિ, કિવિ સાહિય સિવપય; કિવિ ગંજિય રિઉવગ્ગ કેવિ, જસ ધવલિય ભૂયલ; મઇ અવહીરહિ કેણ પાસ, સરણાગય વચ્છલ. ૨૧. પચ્ચુવયાર નિરીહ નાહ, નિપ્પન્ન પઓયણ; તુહ જિણ પાસ પરોવયાર, કર-

ણિક્ક પરાયણ સત્તુમિત્તસમચિત્ત વિત્તિ, નયનંદિય સમમણુ; મા અવહીરિ અજુગ્ગઓ વિ. મઇ પાસ નિરંજણ. ૨૨. હઉં બહુવિહ દુહ તત્ત ગત્તુ તુહુ દુહનાસણપરૂ; હઉં સુયણહ કરૂણિક્ક ઠાણુ, તુહુ નિરૂ કરૂણાકરૂ; હઉં જિણ પાણ અસામિસાલુ, તુહુ તિહુઅણ સામિઅ; જં અવહીરહિ મઇ ઝખંત, ઇઅ પાસ ન સોહિય. ૨૩. જુગ્ગાજુગ્ગ વિભાગ નાહ, નહુ જોયહિ તુહ સમ; ભુવણુવયાર સહાવ ભાવ, કરૂણા રસ સત્તમ, સમ વિસમઇં કિં ઘણુ નિયઇ, ભુવિ દાહ સમંતઉ; ઇય દુહિ બંધવ પાસ નાહ, મઇ પાલ થુણંતઉ. ૨૪. નય દીણહ દીણયુ મુયવિ, અન્નુવિ કિવિ જુગ્ગય; જં જોઇવિ ઉવયારૂ કરહિ, ઉવયાર સમુજ્જય, દીહણ દીણુ નિહીણું જેણ, તઇ નાહિણ ચત્તઉ; તો જુગ્ગઉ અહમેવ પાસ, પાલહિ મઇ ચંગઉ. ૨૫.

અર્થ—શરણાગત ઉપર પ્રેમવાલા હે પાર્શ્વ પ્રભુ! આપે કેટલાકોને નિરોગી કર્યાં છે, કેટલાકોને સેંકડો સુખો પ્રાપ્ત કરાવ્યા છે, કેટલાકોને મહામતિવંત કર્યાં છે, કેટલાકોને મોક્ષપદ સધાવ્યો છે, અને આપની કૃપાથી કેટલાકોએ શત્રુ વર્ગનો પરાજય કર્યો છે, કેટલાકોએ પોતાના જશથી પૃથ્વી તલને ઉજ્વલ કર્યો છે, તો શા કારણથી મારી અવહેલના કરો છો? ૨૧. સિદ્ધ થયા છે બધા પ્રયોજન જેઓના, તથા ઉપકારના બદલાની ઇચ્છા રહિત, એવા હે નાથ! પરોપકાર કરવામાંજ તત્પર એવા હે પાર્શ્વજિન! શત્રુ-મિત્રને વિષે સમચિત્ત વૃત્તિવાળા; સ્તુતિ કરનાર તથા નિંદા કરનારને વિષે સમાન મનવાળા, અને સમસ્ત કર્મમળ રહિત એવા હે પાર્શ્વનાથ પ્રભુ! અયોગ્ય હોવા છતાં પણ મારી ઉપેક્ષા ન કરો. ૨૨. હું અનેક પ્રકારે દુઃખથી તપેલા, શરીરવાળો છું, તમે દુઃખનો નાશ કરવાને વિષે તત્પર છો, હું સજ્જનોની કરુણાનો પાત્ર છું, તમે નિશ્ચય કરૂણાની ખાણ છો, હે પાર્શ્વજિન! હું

અનાથ છું, તમે ત્રણ જગતના સ્વામી છો. હે પાર્શ્વનાથ ! જંખના કરતા મારી જે અવહેલના કરો છો, તે તમને શોભતું નથી. ૨૩. જગતને વિષે ઉપકાર કરવાના સ્વભાવવાળા, અને કરૂણારસને વિષે ઉત્તમ હે નાથ ! તમારા સરીખા મહાપુરૂષો યોગ્ય અને અયોગ્યનો ભેદ જોતા નથી, જેમ ભુમિનો દાહ શમાવવા માટે મેઘ સમ વિષમ સ્થાનને શું જુવે છે ? અર્થાત્ નથી જોતો, તેમ દુ:ખી જનોના બાંધવ હે પાર્શ્વનાથ પ્રભુ ! સ્તવના કરતા એવા મને આપ પાળો. ૨૪. ઉપકાર કરવામાં સારા ઉદ્યમી એવા હે પ્રભુ ! દીન જનોની યોગ્યતા જે દીનતા, તે મુકીને અન્ય કોઇપણ યોગ્યતા નથી, કે જે દેખીને તમે ઉપકાર કરો તો હું દીનથી પણ દીન અને નિર્બળ છું. કારણ ? જે તમારા સરીખા નાથથી તજાએલો હોવાથી હું જ હવે યોગ્ય છું, માટે હે પાર્શ્વનાથ પ્રભુ ! મને સારી રીતે પાળો. ૨૫.

અહ અન્નુવિ જુગ્ગય વિસેસુ, કિવિ મન્નહિ દીણહ; જં પાસિવિ ઉવયારૂ કરઇ, તુહ નાહ સમગ્ગહ; સુચ્ચિય કિલ કિલ્લાણુ જેણ, જિણ તુમ્હ પસીયહ; કિં અન્નિણ તંચેવ દેવ, મા મઇ અવહીરહ. ૨૬. તુહ પથ્થણ નહુ હોઇ વિહલુ, જિણ જાણઉ કિં પુણ; હઉં દુક્ખિઉ નિરૂ સત્ત ચત્ત, દુક્કહુ ઉસ્સુયમણ; તં મન્નઉ નિમિસેણ એઉ, એઉ વિ જઇ લબ્ભઇ; સચ્ચં જં ભુક્ખિય વસેણ, કિં ઉંબરૂ પચ્ચઇ. ૨૭. તિહુઅણ સામિઅ પાસનાહ, મઇ અપ્પુ પયાસિઉ; કિજ્જઉ જં નિયરૂવ સરિસુ, ન મુણઉ બહુ જંપિઉં; અન્નુ ન જિણ જગિ તુહ સમો, વિ દક્ખિણ્ણુ દયાસઉ; જઇ અવગણ્ણસિ તુહુંજિ અહહ, કહ હોસુ હયાસઉ. ૨૮. જઇ તુહ રૂવિણ કિણવિ, પેય પાઇણ વેલવિયઉ; તુવિ જાણઉ જિણ પાસ તુમ્હિ, હઉં અંગીકિરિઉ; ઇય મહ

ઇચ્છિઉ જં ન હોઇ, સો તુહ ઓહાવણુ; રક્ખંતહ નિયકિત્તિ ણેય, જુજ્જઇ અવહીરણુ. ૨૯. એહ મહારિહ જત્ત દેવ !, ઇહુ ન્હવણ મહૂસઉ; જં અણલિય ગુણ ગહણ તુમ્હ, મુણિ-જણ અણિસિદ્ધઉ; એમ પસીહ સુપાસનાહ, થંભણય પુર-ટ્ઠિય; ઇય મુણિવરુ સિરિઅભયદેવ, વિણ્ણવઇ અણિંદિય. ૩૦.

અર્થ—હવે હે નાથ! દીન જનોની દીનતા શિવાય, ઉપકાર કરવાની બીજી કોઇપણ યોગ્યતા આપ માનતા હો, કે જે બધી યોગ્યતા જોઇને તમે ઉપકાર કરતા હો; તો તે યોગ્યતા મને પણ આપો, કારણ કે તેજ નિશ્ચે સંપૂર્ણ કલ્યાણકારી છે, કે જેથી આપ પ્રસન્ન થાઓ. મ્હારે બીજાનું શું કામ છે? માટે હે દેવ મ્હારી અવહેલના નહી કરો. ૨૬. હે જિન! હું જાણું છું કે તમને કરેલી પ્રાર્થના નિષ્ફળ નથી થતી, સમય ઉપર ફળ મળશે, પરંતુ હું દુઃખથી પીડિત, સત્ત્વવગરના મનવાળો હોવાથી, આંખમીચીને ઉઘાડે તેટલી ક્ષણવારમાં આ ફળ મળે એમ જે આશા હું રાખું છું, તે સફળ થવી એ અશકય છે, કેમકે ભૂખના વશથી ઉંબ-રાના ફળ શું જલદી પાકી જાય છે? નથી પાકતા, તે જેમ કાળેજ પાકે છે તેમ આપને કરેલી પ્રાર્થના પણ કાળે જરૂર ફળ આપશે. ૨૭. ત્રણ જગતના સ્વામી હે પાર્શ્વનાથ પ્રભુ! મેં મારા આત્માની દશા આપ પાસે પ્રકાશિત કરી છે, હવે વધારે કશું કહેવાનું હું જાણતો નથી, માટે આપને જેમ યોગ્ય લાગે તેમ આપના જેવા સ્વરૂપવાળો કરશો હે જીન! જગતમાં તમારાથી અધિકની તો વાતજ શી કહેવી? પણ તમારા જેવીએ દાક્ષિણ્યતાવાળો દયાનું સ્થાન બીજો કોઇ નથી, માટે જો તમેજ મ્હારી અવજ્ઞા કરશો તો બહુ દુઃખની વાત છે કે મારૂં હતાશ થએલાનું શું થશે? ૨૮. હે પાર્શ્વનાથ પ્રભુ! કદાચ કોઇપણ પ્રેત જેવાએ તમારા રૂપથી મને ઠગી લીધો હોય, તો પણ હું જાણું છું કે તમે મને અંગીકાર કર્યો છે, માટે જે મારૂં ઇચ્છિત નથી થતું તે તમારી લઘુતા છે, પોતાની કીર્તિની રક્ષા કરતાં છતાં મ્હારી ઉપેક્ષા કરવી તમને યુક્ત

નથી. ૨૯. હે દેવ આ તમારી મહાયોગ્ય યાત્રા છે, અને આ તમારૂં સ્નાત્ર મહોત્સવ છે, કેમકે તમારા યથાર્થ ગુણોનું જે ગ્રહણ કરવું તે મુનીજનોને નિષિદ્ધ નથી, પ્રશંસનીય છે, માટે ખંભાતપુરમાં રહેલ હે પાર્શ્વનાથ પ્રભુ! મને પ્રસન્ન થાઓ, આ પ્રમાણે મુનીઓમાં શ્રેષ્ઠ અને કોઇથી નહી નિંદિત એટલે સહુથી પ્રશંસાએલા એવા શ્રી અભયદેવસૂરિ આપને વિનંતિ કરે છે. ૩૦.

નોંધઃ—આ સ્તોત્રની ૧૭ મી ગાથા બોલતાં થંભણ પાર્શ્વનાથની પ્રતિમા ભૂમિમાંથી પ્રગટ થઇ હતી, અને તેના નમણ જલથી આ સૂરીશ્વરે પોતાનો કોઢ મીટાવ્યો હતો.

૨. શ્રી ઋષભ પંચાશિકા.

જય જંતુ કપ્પ પાયવ, ચંદાયવ રાગપંકય વણસ્સ;
સયલ મુણિગામ ગામિણ, તિલો અચૂડામણિ નમો તે. ૧.

હે જગતના જીવોને કલ્પવૃક્ષ સમાન કામિત ફળને આપનાર! અનેરાગરૂપી કમળના વનને નિમીલન કરવા (સંકોચી દેવા) ચંદ્રકાન્તિ સમાન! તથા સમસ્ત મુનિગણના નાયક! હે ત્રિલોકચુડામણિ (મોક્ષના મંડનરૂપ) પ્રભુ! આપશ્રીને અમારો નમસ્કાર હો!

જય રોસજલણ જલહર, કુલહર વરનાણ દંસણસિરીણં;
મોહ તિમિરોહ દિણયર, નયર ગુણગણાણ પઉરાણં. ૨.

તેમજ ક્રોધરૂપી અગ્નિને શાન્ત કરવા મેઘ સમાન! શ્રેષ્ટ એવી જ્ઞાનદર્શનરૂપ લક્ષ્મીના વિલાસ ઘર! મોહરૂપી અંધકારના સમૂહને ટાળવા સૂર્ય સમાન! અને ગુણના સમુદાયરૂપી પૌરજનોને વસવા માટે નગર તુલ્ય એવા હે પ્રભુ! આપ જયવંત વર્તો!

દિટ્ઠો કહ વિ વિહડિએ, ગંથિમ્મિ કવાડસંપુડ ઘણંમિ;
મોહ ધયાર ચારય ગએણ, દિણય રૂવ્વ તુમં. ૩.

મોહરૂપી અંધકારથી વ્યાપ્ત એવા કારાગૃહમાં પૂરાયેલા મુજને, દૈવયોગે મહા આકરા રાગદ્વેષના પરિણામરૂપી ગ્રંથીનો છેદ થવા રૂપ કપાટ સંપુટ ઉઘડી જવાથી, સૂર્ય સમાન આપનું દર્શન થયું. અર્થાત્ અપૂર્વ કરણ (અપૂર્વ વીર્યોલ્લાસ) થી ગ્રંથી

ભેદ કરી પછી સમકિત રત્ન પામી સદ્વિવેક વડે આપ પરમાત્માનું હું દર્શન પામ્યો.

ભવિઅ કમલાણ જિણરવિ, તુહ દંસણ પહરિ સૂસ સંતાણં;
દઢ બદ્ધા ઇવ વિહંડંતિ, મોહતમ ભમર વિંદાઇં. ૪.

હે જિનરવિ! આપના દર્શનના આનંદથી વિકસિત થતાં ભવ્ય કમલોમાંથી લોલી ભાવને પામેલા મોહાન્ધકારરૂપ ભ્રમરના સમૂહ છૂટા પડી જાય છે. એટલે આપના અપૂર્વ દર્શનયોગે ભવ્ય જનોનો મોહાંધકાર દૂર ટળે છે.

લહૂતણા ભિમાણો, સવ્વો સવ્વટ્ઠસુર વિમાણસ્સ;
પઇં નાહ નાહિ કુલગર—ઘરાવયા રૂમ્મુહે નર્ઠો. ૫.

હે નાથ! આપ નાભિ કુલગરના ગૃહમાં અવતર્યા તે વારે સર્વાર્થ (સર્વાર્થ સિદ્ધ) નામના દેવ વિમાનનું શ્રેષ્ટતા સંબંધી સર્વ અભિમાન ગળી ગયું.

પઇં ચિંતા દુલ્લહ મુખ્ખ—સુખ્ખ ફલએ અઉવ્વ કપ્પ દુમે;
અવઇન્ને કપ્પતરુ, જયગુરૂ હિત્થા ઇવ પઊત્થા. ૬.

અચિંત્ય અને દુર્લભ મોક્ષ સુખ આપનાર અપૂર્વ કલ્પવૃક્ષ એવા આપનો અવતાર થયે છતે હે જગદ્ગુરૂ! કલ્પવૃક્ષો શરમાઇ ગયાં હોય તેમ અંતર્ધાન (અદૃશ્ય) થઇ ગયાં.

અરણ્ણં તઇણ્ણં, ઇમાઇ ઉસ્સપ્પિણીઇ તુહ જમ્મે;
ધુરિઅં કણગમણ્ણં વ, કાલચક્કિ ક્કપાસંમિ. ૭.

(પ્રભુનાં પાંચે કલ્યાણક સમયે સર્વત્ર ઉદ્યોત થાય છે તે વાત કહે છે.) કાળ ચક્રના એક પડખે આ અવસર્પિણી કાળમાં આપનો જન્મ થયે છતે ત્રીજો આરો જાણે સુવર્ણમય હોય એવો દીપી રહ્યો.

જંમિ તુમં અહિ સિત્તો, જત્થય સિવ સુખ્ખ સંપયં પત્તો;
તે અટ્ઠાવય સેલા, સીસામેલા ગિરિકુલસ્સ. ૮.

જ્યાં આપનો જન્મ અભિષેક થયો અને જ્યાં આપ શિવ-સુખ સંબંધી સંપાદાને પામ્યા તે બંને અષ્ટાપદ શૈલો અન્ય ગિરિવરોના મુકુટરૂપ થયા. (તેમાં અષ્ટાપદ એટલે સુવર્ણ, તેનો શૈલ એટલે મેરૂ, જ્યાં પ્રભુનો જન્માભિષેક દેવોએ કર્યો તે તથા બીજો અયોધ્યાની નજીકમાં રહેલો અષ્ટાપદ નામે પર્વત જ્યાં પ્રભુ મોક્ષે પધાર્યા.)

ધન્ના સવિમ્હયં જેહિં, ઝત્તિકયરજ્જમજ્જણો હરિણા;
ચિરધરિ અનલિણ પત્તા, ભિસેઅસલિલે હિં દિઠ્ઠો સિ. ૯.

ઇંદ્રવડે જલદી રાજ્યાભિષેક કરાયેલા આપને સવિસ્મય દેખનાર યુગલિયાને ધન્ય છે, જેમણે કમળનાં પત્રોવડે અભિષેક જળ ચિરકાળ (હાથમાં) ધરી રાખ્યું હતું.

દાવિઅ વિજ્જા સિપ્પો, વજ્જરિઆસેસ લોઅવવહારો;
જાઊિ સિ જાણ સામિઅ, પયાઊિ તાઊિ કયથ્થાઊિ. ૧૦.

વિદ્યા અને શિલ્પકળા જેમણે દર્શાવ્યા છે તથા સમસ્ત લોક વ્યવહાર જેમણે સ્પષ્ટ સમજાવ્યો છે એવા આપ જેમના સ્વામી થયા છો તે પ્રજા કૃતાર્થ થયેલી છે.

બંધુ વિહત્ત વસુ મઇ, વચ્છ રમચ્છિન્ન દિન્ન ધણ નિવહો;
જહ તં તહકો અન્નો, નિઅમધુરં ધીર પડિવન્નો. ૧૧.

જેમણે બંધુઓને (પુત્રોને) પૃથ્વી વહેંચી આપી છે અને એક વર્ષ પર્યંત અવિચ્છિન્નપણે દ્રવ્ય સમૂહનું દાન દીધું છે એવા આપે હે ધીર! જે નિયમધુરા ધારણ કરી છે તે ધુરાને બીજો કોણ ધારી શકે? (ધીર કહેવાથી વર્ષ પર્યંત પ્રભુએ ક્ષુધા પરિષહ સહ્યો એ વાત સૂચવી.)

સોહસિ પસાહિઅંસો, કજ્જલકસિણાહીં જયગુરૂ જડાહિં;
ઉવગૂઢ વિસજ્જિઅ રાયલ-ચ્છિબાહથ્થ ડાહિંવ. ૧૨.

હે જગદ્ગુરૂ! રાજ્ય સમયે આલિંગન કરેલી અને દીક્ષા સમયે પરિત્યાગ કરેલી રાજ્ય લક્ષ્મીની અશ્રુધારાજ હોયની! એવી

કાજળ જેવી કાળીકેશ જટા વડે ભૂષિત સ્કંધવાળા આપ શોભી રહ્યા છો.

ઉવસામિઆ અણજ્જા, દેસેસુ તએ પવન્નમોણેણું;
અભણુંત ચ્ચિઅ કજ્જં, પરસ્સ સાહંતિ સપ્પુરિસા. ૧૩.

અનાર્ય દેશોમાં અનાર્ય લોકોને આપે મૌન વ્રત ધારીને ઉપશાન્ત કર્યા (તે યુક્તજ છે કેમકે) સત્ પુરૂષો મૌનપણેજ પરનાં શુભ કાર્ય સાધી આપે છે.

મુણિણો વિ તુહલ્લીણા, નમિ વિનમિ ખેઅરાહિવા જાયા;
ગુરૂઆણ ચલણ સેવા, ન નિષ્ફલા હોઇ કઇઆ વિ. ૧૪.

મુનિ અવસ્થામાં પણ આપના ચરણમાં લીન થયેલા નમિ અને વિનમિ વિદ્યાધરોના નાયક થયા. ગુરૂની ચરણસેવા કદાપિ નિષ્ફળ થતીજ નથી.

ભદ્દં સે સેઅંસસ્સ, જેણ તવસો સિઊ નિરાહારો;
વરિસંતે નિવ્વ વિઊ, મેહેણ વ વણ દુમો તં સિ. ૧૫.

મેઘ જેમ વનવૃક્ષને સંતોષે તેમ જેણે તપ શોષિત અને નિરાહાર એવા આપને વર્ષના અંતે (ઇક્ષુરસથી) સંતોષિત કર્યા તે શ્રેયાંસકુમારનું કલ્યાણ થાઓ.

ઉપ્પન્ન વિમલ નાણે, તુમંમિ ભુવણસ્સ વિઅલિઊ મોહો;
સયલુગ્ગયસૂરે વાસરંમિ, ગયણસ્સ વ તમોહો. ૧૬.

'જ્ઞાન કલ્યાણક આશ્રી કહે છે' જેમ સંપૂર્ણ સૂર્યોદયવાળા દિવસમાં ગગન અંતર્વર્તી સમસ્ત અંધકાર નષ્ટ પામે છે તેમ નિર્મળ કેવળ ઉત્પન્ન થયું છે જેને એવા આપ વિદ્યમાન છતે જગતનો મોહ વિલય પામે છે.

પુઆવસરે સરિસો, દિટ્ઠો ચક્કસ્સ તંસિ ભરહેણ;
વિસમા હુ વિસય તિન્હા, ગરૂઆણ વિ કુણઇ મઇમોહં. ૧૭.

કેવળ મહિમા અવસરે ભરતે આપને ચક્ર (રત્ન) સદૃશ લેખ્યા (તેનું કારણ એ છે કે) વિષમ એવી વિષયતૃષ્ણા મ્હોટાને પણ મતિમોહ ઉપજાવે છે,

પઢમસમો સરણં મુહે, તુહ કેવલસુર વહુ કઊજ્જોઆ;
જાયા અગ્ગેઇ દિસા, સેવાસયમાગય સિહિવ્વ. ૧૮.

(કેવળ ઉત્પત્તિ પછી તરત) આપના પ્રથમ સમવસરણના પ્રારંભમાં કેવળ દેવાંગનાઓ(ની દેહ કાન્તિ) એ કરેલો છે ઉદ્યોત જેનો એવી અગ્નિ દિશા જાણે સેવા નિમિત્તે સાક્ષાત્ આવેલા અગ્નિ દેવતાજ હોય તેવી શોભી રહી હતી.

ગહિઅ વય ભંગમલિણો, નૂણં દુરોણએહિં મુહરાઊ;
ઠઊ પઠમિલ્લુ અતાવ સેહિં, તુહ દંસણે પઢમે. ૧૯.

આપના પ્રથમ દર્શન સમયે (કચ્છ મહાકચ્છ વિના) પ્રથમ ઉત્પન્ન થયેલા અત્યંત નમ્ર તાપસોએ ગ્રહણ કરેલાં વ્રતના ભંગવડે મલીન એવો પોતાનો મુખરાગ નિશ્ચે (નમસ્કારના મિષે) ઢાંકી દીધો. મતલબ કે જગતજનો સમક્ષ પ્રભુ સાથે વ્રત લહી, પોતે નિઃસત્ત્વ થઈ તાપસીપણું આદર્યું તેથી લજ્જા વડે સ્વમુખ દેખાડવા અસમર્થ છતાં તેમણે પ્રણામને મિષે મસ્તક નમાવી દીધું.

તેહિં પરિવેઢિણય, વૂઢા તુમએ ખણં કુલ વઇસ્સ;
સોહા વિઅડં સત્થલ, ઘોલંત જડ કલા વેણ. ૨૦.

તે તાપસો વડે વિંટાયેલા અને વિશાળ સંઘ પ્રદેશ ઉપર વિસ્તરેલા જટા કલાપવાળા એવા આપે ક્ષણવાર કુળપતિ (તાપસાચાર્ય)ની શોભા ધારણ કરી. (કેમકે પછી તો તાપસોએ પ્રભુના ઉપદેશથી શ્રમણલિંગ સ્વીકારેલું છે.)

તુહ રુવં પિચ્છંતા, ન હુંતિ જે નાહ હરિસપડિહત્થા;
સમણા વિ ગયમણુચ્ચિય, તે કેવલિણો જઇ ન હુંતિ. ૨૧.

હે નાથ! આપની મુખમુદ્રા જોનારા હર્ષ પરિપૂર્ણ થતા નથી તે જો કેવળજ્ઞાની ન હોય તો સંજ્ઞી છતાં પણ અસંજ્ઞીજ સમજવા.

પત્તાનિ અસામન્નં, સમુન્નઇં જેહિં દેવયા અન્ને;
તે દિંતિ તુમ્હ ગુણ—સંકહાસુ હાસં ગુણા મજ્ઝ. ૨૨.

જે જગત્ કર્તૃત્વાદિક (કલ્પિત) ગુણોવડે અન્ય દેવો અસા-

માન્ય સમુન્નતિ (અસાધારણ મોટાઇ) પામ્યા છે, તે (કલ્પિત) ગુણો આપના અદ્ભુત ગુણ સંબંધી કરાતા ગાનમાં મને હાસ્ય પેદા કરે છે. (એવા કારણથી કે કયાં કેવળ કલ્પિત મિથ્યા આરોપિત ગુણો વડે અન્ય દેવોએ મેળવેલી મિથ્યા આડંબરવાળી મોટાઈ અને કયાં સાચા સદ્ભુત ગુણો પ્રગટ થયાથી આપને સહજ પ્રાપ્ત થયેલી ત્રિભુવન પૂજ્યતા.)

દોસરહિઅસ્સ તુહ, જિણનિંદાવસરંમિ ભગ્ગપસરાએ;
વાયાઇ વયણ કુસલા વિ બાલિ સાયંતિ મચ્છરિણો. ૨૩.

હે જિન! મત્સરી લોકો પ્રથમ વચન વદવામાં કુશળ છતાં દોષ રહિત એવા આપની નિંદા કરવાના પ્રસ્તાવે ભાંગી તુટી વાણી વડે બાળકની જેવી ચેષ્ટા કરે છે. (કેમકે આપનામાં લેશમાત્ર પણ દોષ નહિં દેખવાથી તે બાપડા હતાશ બની જાય છે.)

અણુરાય પલ્લ વિલ્લે, રઇવલ્લિ ફુરંત હાસ કુસુમંમિ;
તવતા વિઊવિ ન મણો, સિંગારવણે તુહલ્લીણો. ૨૪.

અનુરાગ (દઢ રાગ) રૂપી પલ્લવોવાળા અને રતી રૂપી વેલડી ઉપર સ્ફુરી રહેલ સ્મિત (હાસ્ય) રૂપી ફુલવાળા શ્રૃંગાર વનમાં તપથી તપ્ત થયેલું પણ આપનું મન લીન થયું નથી. (એ આશ્ચર્ય રૂપ છે.)

આણા જસ્સ વિલઇઆ, સીસે સેસવ્વ હરિ હરેહિંપિ;
સો વિ તુહ ઝાણ જલણે, મયણો મયણં વિઅ વિલિણો. ૨૫.

જે કામદેવની આજ્ઞા હરિહરાદિક દેવોએ પણ શેષા (દેવ-નિર્માલ્ય ચરણામૃત—પુષ્પમાલાદિક) ની પેરે પ્રેમપૂર્વક મસ્તકે ચઢાવી છે તે કામદેવ પણ આપના ધ્યાનાનલમાં મીણની જેમ ઓગળી ગયો છે.

પઇં નવરિ નિરભિમાણા, જાયા જયદપ્પભજ્જણુત્તાણા;
વમ્મહ નરિંદ જોહા, દિટ્ઠિચ્છોહા મયચ્છીણમ્. ૨૬.

જગતજનોનો દર્પ દલવાને સમર્થ એવા મન્મથ રાજા (કામ-

દેવ)ના યોદ્ધારૂપ મૃગાક્ષી સ્ત્રીઓનાં નેત્ર કટાક્ષો કેવળ આપના વિષેજ નિષ્ફળ થયાં. મતલબ કે સ્ત્રી કટાક્ષો કેવળ આપની ઉપરજ ફાવી શકયા નહિ.

વિસમા રાગદોસા, નિંતા તુરયવ્વ ઉપ્પહેણ મણમ્;
ઠાયંતિ ધમ્મસારહિ, દિટ્ઠે તુહ પવયણે નવરે. ૨૭.

હે ધર્મસારથી! આપનું પ્રવચન દીઠે છતે મનને ઉન્માર્ગે લઈ જનાર (ઉદ્ધત) ઘોડાની જેવા વિષમ રાગદ્વેષ (વિકારો) નિશ્ચિત માર્ગે ચાલે છે. એટલે કે તેઓ મનને મોક્ષમાર્ગ વિના બીજે ખોટે માર્ગે દોરી જઈ શકતા નથી.

પચ્ચલ કસાય ચોરે, સઇસંનિહિ આસિયક્કધણુરેહા;
હુંતિ તુહ ચ્ચિય ચલણા, સરણં ભીઆણ ભવરન્ને. ૨૮.

પ્રબળ કષાયરુપ ચોરો જેમાં (વસે) છે એવા આ ભવ અરણ્યમાં ભયથી ઉભગેલા જનોને ખડ્ગ ચક્ર અને ધનુષ્યરુપ રેખાઓ જેમાં સદા સારી રીતે અંકિત છે એવાં આપનાં ચરણોજ શરણભૂત છે.

તુહ સમય સરપ્ભટ્ઠા, ભમંતિ સયલાસુ રુખ્ખ જાઇસુ;
સારણિ જલં વજીવા, ઠાણુ ઠાણેસુ બજ્ઝંતા. ૨૯.

આપના સિદ્ધાન્તરુપી સરોવરથી ભ્રષ્ટ થએલા જીવો જેમ નીકનું જળ સકળ વૃક્ષ જાતિમાં ઠેકાણે ઠેકાણે બંધાતું છતું ફરે છે તેમ સકળ ૮૪ લક્ષ જીવાયોનિમાં કર્મવડે ઠેકાણે ઠેકાણે બંધાતા છતા પરિભ્રમણ કર્યા કરે છે. મતલબ કે માર્ગ—ભ્રષ્ટ મહા વિટંબના પામે છે.

સલિલિવ્વ પવયણે, તુહ ગહિએ ઉર્દ્ધં અહો વિમુક્કમ્મિ;
વચ્ચંતિ નાહ કૂવયરહ દઘડિ સંનિહા જીવા. ૩૦.

જેમ કૂપના અરહટ્ટની ઘટમાળા જળ ભરેલી ઉંચે આવે છે અને ઠાલી થયેલી નીચે જાય છે તેમ આપના વચનને આરાધેલા જીવો ઉર્દ્ધગતિ પામે છે અને વિરાધેલા નીચી ગતિને પામે છે.

લીલાઇ નિંતિ સુખ્ખં, અન્ને જહ તિત્થિઆ તહા ન તુમમ્;

તહ વિ તુહ મગ્ગ લગ્ગા, મગ્ગંતિ બુહા સિવસુહાઈ. ૩૧.

જેમ અન્ય બૌધાદિક દર્શનીઓ સુકોમળ શય્યા ઉપર શયન કરવું, પ્રભાતમાં કાંજી પીવી વિગેરે (શરીરને સુખકારી) અનુષ્ઠાનથી (કષ્ટ વગર) મોક્ષ મેળવી આપે છે તેમ આપ કરતા નથી તો પણ (સમ્યગ્ જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર રૂપ) આપના સત્યમાર્ગમાં લાગેલા વિચક્ષણો શિવસુખને ગવેષે છે. મતલબ કે બૌદ્ધાદિકોએ કલ્પેલી સહેલી મુક્તિ પાયા વિનાની છે. ત્યારે જિનોએ કહેલી પુરુષાર્થ સાધ્ય મુક્તિ તેવી નથી પણ સાચી છે.

સારિવ્વ બંધવહ મરણ ભાઇણો, જિણ ન હુંતિ પઇ દિટ્ઠે;
અખ્ખેહિં વિ હીરંતા, જીવા સંસાર ફલયંમિ. ૩૨.

હે જિન! આ સંસારરુપી ચોપાટમાં અક્ષો (ઇંદ્રિયો–પાસા) વડે સંચાર્યમાણ થતા જીવો દેવતત્ત્વ બુદ્ધિથી આપને દીઠે છતે પઘડું દીઠે લખોટીઓની પેરે વધ, બંધ કે મરણના ભાગી થતા નથી.

અવહીરિઆ તએ પહુ, નિંતિ નિઓગિક્ક સંખલા બદ્ધા;
કાલમણંતં સત્તા, સમં કયાહારનીહારા. ૩૩.

હે પ્રભુ! (સામગ્રી વિકળતા વડેજ ધર્મોપદેશના અભાવથી) આપના વડે ઉપેક્ષા કરાયેલા જીવો નિગોદરુપ એકજ શ્રૃંખળાથી નિયંત્રિત થયેલા અને સહુ સાથેજ આહાર નિહાર ક્રિયા કરતા અનંતકાળ ગમાવે છે.

જેહિં ત તવિઆણું તવનિહિ, જાયઇ પરમા તુમમ્મિ પડિવત્તી;
દુખ્ખાઇં તાઇં મન્ને, ન હુંતિ કમ્મં અહમ્મસ્સ. ૩૪.

હે તપોનિધિ! જે દુઃખોવડે કદર્થિત થયેલા જનોને આપનામાં પરમ પ્રેમ પ્રગટે છે તે દુઃખો પાપાનુબંધી તો નથીજ કિંતુ પુણ્યાનુબંધી હોવાથી ઉલટાં તે પ્રશંસનીય છે.

હોહિ મોહુચ્છેઓ તુહ, સેવાએ ધુવ ત્તિ નંદામિ;
જં પુણ નં વંદિઅવ્વો, તત્થ તુમં તેણ ઝિજ્જામિ. ૩૫.

આપની સેવાથી મોહનો ઉચ્છેદ અવશ્ય થશે એ વાતથી

હું પ્રમોદ પામું છું, પરંતુ મોહનો ઉચ્છેદ થયા બાદ આપને નહિં વંદાય એ વાતથી મને દુઃખ પેદા થાય છે. (કેમકે કેવળી કેવળીને ન નમે એવો નિયમ છે.)

જો તુહ સેવાવિમુહસ્સ, હુંતુ મા તાઉ મહ સમિદ્ધીઉ;
અહિગાર સંપયા ઇવ, પેરંત વિડંબણુ ફુલાઉ ૩૬.

આપની સેવા વિમુખ એવા જે મિથ્યાદ્રષ્ટિ જનો તેમની રાજ્યાધિકાર સંબંધી સંપદાની જેમ પરિણામે વિંડબના કરી સંપદાઓ મુઝને ન પ્રાપ્ત થાઓ! મતલબ કે પરિણામે નીચી ગતિમાં ખેંચી જનારી સંપદા નથી પણ વિપદારૂપજ છે.

ભિત્તુણ તમં દીવો, દેવ પયત્થે જણસ્સ પયડેઇ;
તુહ પુણ વિવરીયમિણં, જઇ ફ દીવસ્સ નિવ્વડિઅમ્. ૩૭.

હે દેવ! અન્ય દીપક તમસ્તોમ (અંધકાર)ને ભેદીને લોકને ઘટાદિક પદાર્થો પ્રગટ દેખાડે છે, પણ જગતમાં અનન્ય દીપક એવા આપનું દીપકકાર્ય વિપરીત જણાય છે, કેમકે આપ તો પ્રથમ પોતાના ઉપદેશરુપી કિરણોવડે ભવ્ય જીવોને જીવાદિક પદાર્થો અવબોધો છો અને પછી તત્ત્વાવબોધ ઉત્પન્ન કરીનેજ અજ્ઞાન અંધકારને ભેદો છો.

મિચ્છત્ત વિસપસુત્તા, સચેયણા જિણ ન હુંતિ કિં જીવા;
કન્નમ્મિ કમઈ જઇ, કિત્તિઅં પિ તુહ વયણમન્તસ્સ. ૩૮.

જેમના કર્ણમાં આપના વચન રૂપ મંત્રનું એક પણ પદ પડ્યું છે, તે જીવો મિથ્યાત્વરુપી વિષથી મૂર્છિત છતાં પણ (ચિલાતિપુત્ર-તથા રોહિણીયા ચોરની પેઠે) શું સચેતન થતા નથી? અર્થાત્ થાય છે.

આયન્નિઆ ખણદ્ધં પિ, પઈ થિરં તે કરિંતિ અણુરાયં;
પરસમયા તહ વિમણું, તુહ સમયન્નણુ ન હરંતિ. ૩૯.

કુતીર્થિકનાં આગમ ક્ષણાર્ધ પણ સાંભળ્યાં છતાં આપના વિષે સ્થિર પ્રેમને પ્રગટાવે છે. તેથી તે આપના આગમના જાણ-

કોઈનું મન હરી શકતા નથી. મતલબ કે પરસ્પર અસંબદ્ધપણાથી અસર હોવાને લીધે જેમ જેમ તે સાંભળવામાં આવે છે તેમ તેમ યથાર્થવાદી એવા આપનામાં પ્રેમ પ્રગટાવે છે એ વાત યુક્તજ છે.

વાઈહિં પરિગ્ગહિઆ, કરંતિ વિમુહં ખણેણ પડિવખ્ખમ્;
તુજ્ઝ નયા નાહ મહાગય વ્વ અન્નુન્નસંલગ્ગા. ૪૦.

વાદીઓ વડે (સ્વપક્ષમંડન વડે–પરપક્ષખંડન માટે) અશ્વો સાથે પ્રયોજાએલા અન્યોઅન્ય સંલગ્ન હાથીઓની જેવા આપના નયો ક્ષણમાત્રમાં પ્રતિપક્ષ (શત્રુ)ને વિમુખ કરી નાખે છે.

પાવંતિ જસં અસમંજસા વિ વયણેહિં જેહિં પરસમયા;
તુહ સમય મહોઅહિણો, તે મંદા બિંદુ નિસ્સંદા. ૪૧.

જે જ્યોતિષ વિદ્યા પ્રમુખ વચનો વડે અસમંજસ (પરસ્પર સંબંધ વિનાના) પર સિદ્ધાન્તો શ્લાઘા પામે છે તે આપના (અગાધ) સિદ્ધાન્ત સમુદ્રની પાસે માત્ર બિંદુઓના કણીયા છે.

પઇ મુક્કે પોઅમ્મિ વ, જીવેહિં ભવન્નવમ્મિ પત્તાઉ;
અણુવેલ માવયામુહ પડિએ હિં, વિડંબણા વિવિહા. ૪૨.

જહાજ સમાન આપનો ત્યાગ કર્યો છતે પ્રતિસમય આપદાના મુખમાં પડેલા જીવો ભવ સમુદ્રમાં વિવિધ વિડંબના પામે છે.

વુચ્છં અપથિઆગય મચ્છ ભવંતો મુહુત્તવસિએણ;
છાવટ્ઠી અયરાઇં, નિરંતરં અપ્પઇટ્ઠાણે. ૪૩.

(હે દેવ! બીજા જીવોનું તો શું કહેવું?) અણધાર્યા આવેલા તંદુળિયા–મચ્છના ભવમાં અંતર્મુહૂર્ત કાળ વસી મેં સાતમી નરકમાં ૬૬ સાગરોપમ વ્યવધાન રહીત વીતાવ્યા.

સીઉન્હ વાસધારા નિવાય દુખ્ખં સુતિખ્ખમણુ ભૂઅં;
તિરિઅત્તણંમિ નાણાવરણ સમચ્છાઇએણાવિ. ૪૪.

(હે દેવ!) તિર્યંચપણામાં પણ જ્ઞાનાવરણી કર્મથી અત્યંત આવરાયેલા એવા મેં શીત તાપ અને વર્ષા સંબંધી ભારે આકરૂં દુઃખ અનુભવ્યું.

અંતો નિખ્ખંતેહિં, પત્તેહિં પિઅકલત્ત પુત્તેહિં;
પુન્ના મણુસ્સ ભવણાડએસુ નિબ્ભાઇઆ અંકા. ૪૫.

હે દેવ! મનુષ્ય ભવ નાટકને વિષે પણ ઉત્પન્ન થયેલા મેં ઉત્સંગના મધ્યથી ચાલી નીકળેલા એટલે આયુષ્ય ક્ષયથી મરણ પામેલા પ્રાપ્ત (પાત્રરુપ) થયેલા પ્રિય પુત્ર કલત્ર વડે અંકશૂન્ય જોયા. મતલબ કે મનુષ્ય ભવોમાં પણ પ્રિય પુત્ર કલત્રાદિકના વિયોગથી ભારે દુઃખ સહન કર્યું.

દેટ્ઠા રિઉરિદ્ધીઉ, આણાઉ કયા મહડ્ઢિઅસુરાણં;
સહિઆ યહીણ દેવત્તણેસુ દોગચ્ચ સંતાવા. ૪૬.

(વળી હે દેવ!) દેવલોકમાં પણ મેં દુશ્મનોની સમૃદ્ધિ દેખી મહર્દ્ધિક (મહા સમૃદ્ધિવંત) દેવોની આજ્ઞાઓ ઉઠાવી અને નીચ એવા કિલ્બિષ પ્રમુખ દેવપણામાં દારિદ્ર (નિઃસત્વ) અને સંતાપ સહ્યા.

સેંચંતેણ ભવવણં, પલટ્ટા પલ્લિઆ રહટ્ટુવ્વ;
ઘડિસંઠાણો ઉસપ્પિણિ અવસપ્પિણિ પરિગયા બહુસો. ૪૭.

(હે દેવ!) ભવવનને સિંચતા એવા મેં અરહટ્ટ પ્રેરિત ઘટી સંસ્થાન અવસર્પિણી અને ઉત્સર્પિણી સમેત પરાવર્તની પેરે પુદ્ગલ પરાવર્તો બહુ વાર કર્યાં.

ભમિઉ કાલમણંતં, ભવંમિ ભીઉ [illegible] નાહ દુખ્ખાણં;
સંપઇ (ય) તુમંમિ દિટ્ઠે, જાયં ચ ભયં પલાયં ચ. ૪૮.

હે નાથ! હું સંસારમાં અનંતકાળ ભમ્યો, તો પણ તેમાં દુઃખથી બ્હીનો નહીં. હમણાં આપને દીઠે છતે ભય જાગ્યો; અને (સાથેજ) ભય ગયો. મતલબ કે કોપાદિકથી આવી રીતે વિડંબના પામ્યો એમ ભય જાગ્યો અને ક્ષમાદિકથી તેમનું હું નિરાકરણ કરી નાખીશ એમ ભય ટળ્યો.

જઇ વિ કયત્થો જગગુરૂ, મજઝથ્થો જઇ વિ તહવિ પત્થેમિ;

દાવિજ્જસુ અપ્પાણું, પુણો વિ કઇઆ વિ અમ્હાણું. ૪૯.

હે જગદ્‌ગુરુ! યદ્યપિ આપ કૃતાર્થ અને મધ્યસ્થ એટલે સ્વ-સ્વરુપસ્થ છો. તથાપિ હું પ્રાર્થું છું કે કદાચિત્ પણ એટલે કોઇક દેશ કાળને વિષે પણ ફરીને અથવા પુનઃ પુઃન અમને આપનું દર્શન દેશો.

ઇઅ ઝાણગ્ગિ પલીવિઅ કમ્મિન્ધણ બાલબુદ્ધિણા વિમએ;
ભત્તીઇ થુઓ ભવભય સમુદ્ર બોહિત્થ બોહિફલો. ૫૦.

ધ્યાનાગ્નિ વડે દગ્ધ કરી નાખ્યા છે કર્મેંધન જેણે એવા અને અતિ દુસ્તર ભવ ભયરૂપી સમુદ્રને તરવા પ્રવહણ સમાન એવા હે પ્રભુ! બાળબુદ્ધિ એવા મેં (ધનપાળે) સમ્યગ્ ધર્મની પ્રાપ્તી રૂપ ફળને આપનાર એવા આપની ભકિત વડે સ્તુતિ કરી છે. (તેથી મને સમ્યગ્ ધર્મની પ્રાપ્તિ, નિર્મળ ધ્યાનયોગે સકળ કર્મોનો ક્ષય અને ભવ ભયનો પ્રણાશ થાઓ.)

૩. શ્રી રત્નાકર પચ્ચીશી.

શ્રેયઃ શ્રિયાં મંગલકેલિસદ્મ, નરેંદ્રદેવેંદ્રનતાંઘ્રિપદ્મ;
સર્વજ્ઞ ! સર્વાતિશયપ્રધાન ? ચિરં જય જ્ઞાનકલાનિધાન. ૧.

હરિગીત

મંદિર છો મુકિતતણી માંગલ્ય ક્રીડાના પ્રભુ, ને ઇંદ્ર નર ને દેવના સેવા કરે તારી વિભુ; સર્વજ્ઞ છો સ્વામી વળી શિરદાર અતિ-શય સર્વના, ઘણું જીવ તું [illegible]ું જીવ તું ભંડાર જ્ઞાનકળાતણા.

જગત્ત્રયાધાર ! કૃપાવતાર ! દુર્વારસંસારવિકારવૈદ્ય !
શ્રી વીતરાગ! ત્વયિ મુગ્ધા–ભાવ
દ્વિજ્ઞ ! પ્રભો ! વિજ્ઞપયામિ કિંચિત્. ૨.

ત્રણ જગતના આધાર ને અવતાર હે કરૂણાતણા, વળી વૈદ્ય હે દુર્વાર આ સંસારનાં દુઃખોતણા; વીતરાગ વલ્લભવિશ્વના તુજ પાસ અરજી ઉચ્ચરૂં, જાણો છતાં પણ કહી અને આ હૃદય હું ખાલી કરું.

બાલલીલાકલિતો ન બાલઃ પિત્રોઃ પુરો જલ્પતિ નિર્વિકલ્પ;
। યથાર્થં કથયામિ નાથ!, નિજાશયં સાનુશયસ્તવાગ્રે. ૩.

શું બાળકો માબાપ પાસે બાળ ક્રીડા નવ કરે ? ને મુખમાંથી આવે તેમ શું નવ ઉચ્ચરે ? તેમજ તમારી પાસ તારક આજ ા ભાવથી, જેવું બન્યું તેવું કહ્યું તેમાં કશું ખોટું નથી.

ન દાનં પરિશીલિતં ચ, ન શાલિ શીલં ન તપોઽભિતપ્તં;
ો ન ભાવોઽપ્યભવદ્ભવેઽસ્મિન્,
વિભો! મયા ભ્રાંતમહો મુધૈવ. ૪.

મેં દાન તો દીધું નહિ ને શીયળ પણ પાળ્યું નહિ, તપથી કાયા નહિ શુભ ભાવ પણ ભાવ્યો નહિ; એ ચાર ભેદે ધર્મ-ી કાંઈ પણ પ્રભુ નવ કર્યું, મ્હારૂં ભ્રમણ ભવ સાગરે નિષ્ફળ નિષ્ફળ ગયું.

ોઽગ્નિના ક્રોધમયેન દષ્ટો, દુષ્ટેન લોભાખ્યમહોરગેણ,
તોઽભિમાનાજગરેણ માયા-
જાલેન બદ્ધોઽસ્મિ કથં ભજે ત્વામ્. ૫.

હું ક્રોધઅગ્નિથી બળ્યો વળી લોભ સર્પ ડશ્યો મને, ગળ્યો ારૂપી અજગરે હું કેમ કરી ધ્યાવું તને ? મન મારું માયા-ામાં મોહન! મહા મુંઝાય છે, ચડી ચાર ચોરો હાથમાં ચેતન ા ચગદાય છે.

મંયાઽમૂત્ર હિતં ન ચેહ-
લોકેઽપિ લોકેશ! સુખં ન મેઽભૂત્;
સ્માદૃશાં કેવલમેવ જન્મ, જિનેશ! જજ્ઞે ભવપૂરણાય. ૬.

મેં પરભવે કે આ ભવે પણ હિત કાંઈ કર્યું નહિ, તેથી કરી ારમાં સુખ અલ્પ પણ પામ્યો નહિ; જન્મો અમારા જિનજી! પૂર્ણ કરવાને થયા, આવેલ બાજી હાથમાં અજ્ઞાનથી હારી ગયા.

યે મનો યન્ન મનોજ્ઞવૃત્ત! ત્વદાસ્યપીયુષમયૂખલાભાત્;

દ્રુતં મહાનંદરસં કઠોર–મસ્માદૃશાં દેવ તદશ્મતોઽપિ. ૭.

અમૃત ઝરે તુજ મુખરૂપી ચંદ્રથી તો પણ પ્રભુ, ભિંજાય નહિ મુજ મન અરેરે? શું કરૂં હું તો વિભુ; પત્થરથકી પણ કઠણ મારૂં મન ખરે કયાંથી દ્રવે, મરકટ સમા આ મન થકી હું તો પ્રભુ હાર્યો હવે.

ત્વત્તઃ સુદુષ્પ્રાપ્યમિદં મયાપ્ત, રત્નત્રયં ભૂરીભવભ્રમેણ;
પ્રમાદ નિદ્રાવશતો ગતં તત્, કસ્યાગ્રતો નાયક! પુત્કરોમિ. ૮.

ભમતાં મહા ભવસાગરે પામ્યો પસાયે આપના, જે જ્ઞાન દર્શન ચરણરૂપી રત્નત્રય દુષ્કર ઘણા; તે પણ ગયા પરમાદના વશથી પ્રભુ કહું છું ખરું, કોની કને કિરતાર આ પોકાર હું જઇને કરૂં?

વૈરાગ્યરંગઃ પરવંચનાય, ધર્મોપદેશો જનરંજનાય;
વાદાય વિદ્યાઽધ્યયનં ચ મેઽભૂત્,
કિયદ્‌બ્રુવે હાસ્યકરં સ્વમીશ. ૯.

ઠગવા વિભુ આ વિશ્વને વૈરાગ્યના રંગો ધર્યા, ને ધર્મના ઉપદેશ રંજન લોકને કરવા કર્યા; વિદ્યા ભણ્યો હું વાદ માટે કેટલી કથની કહું? સાધુ થઇ ને બ્હારથી દાંભિક અંદરથી રહું.

પરાપવાદેન મુખં સદોષં, નેત્રં પરસ્ત્રીજનવીક્ષણેન;
ચેતઃ પરાપાય વિચિંતનેન,
કૃતં ભવિષ્યામિ કથં વિભોઽહં. ૧૦.

મેં મુખને મેલું કર્યું દોષો પરાયા ગાઇને, ને નેત્રને નિંદત કર્યા પરનારીમાં લપટાઇને; વળી ચિત્તને દોષિત કર્યું ચિંતી નઠારૂં પરતણું, હે નાથ! મારૂં શું થશે ચાલાક થઇ ચુકયો ઘણું.

વિડંબિતં યત્સ્મરઘસ્મરાર્તિ દશાવશાત્સ્વં વિષયાંધલેન;
પ્રકાશિતં તદ્‌ભવતો હ્રિયૈવ, સર્વજ્ઞ! સર્વં સ્વયમેવ વેત્સિ. ૧૧.

કરે કાળજાને કતલ પીડા કામની બીહામણી, એ વિષયમાં બની અંધ હું વિડંબના પામ્યો ઘણી; તે પણ પ્રકાશ્યું આજ લાવી લાજ આપ તણી કને, જાણો સહુ તેથી કહું કર માફ મારા વાંકને.

ધ્વસ્તોઽન્યમંત્રૈઃ પરમેષ્ઠિ મંત્રઃ, કુશાસ્ત્રવાક્યૈર્નિહતાગમોક્તિઃ;
કર્તું વૃથા કર્મ કુદેવસંગા–દવાંછિ હિ નાથ મતિભ્રમો મે. ૧૨.

નવકાર મંત્ર વિનાશ કીધો અન્ય મંત્રો જાણીને, કુશાસ્ત્રનાં વાક્યો વડે હણી આગમોની વાણીને; કુદેવની સંગતથકી કર્મો નકામા આચર્યાં, મતિભ્રમ થકી રત્નો ગુમાવી કાચ કટકા મેં ગ્રહ્યા.

વિમુચ્ય દગ્લક્ષ્યગતં ભવંતં, ધ્યાતા મયા મુઢધિયા હૃદંતઃ;
કટાક્ષવક્ષોજગભિરનાભી–કટીતટીયાઃ સુદૃશાં વિલાસાઃ. ૧૩.

આવેલ દ્રષ્ટિમાર્ગમાં મૂકી મહાવીર આપને, મેં મૂઢધિએ હૃદયમાં ધ્યાયા મદનના ચાપને; નેત્રબાણો ને પયોધર નાભી ને સુંદર કટી, શણગાર સુંદરીઓ તણા છટકેલ થઇ જોયા અતિ.

લોલેક્ષણાવક્ત્રનિરીક્ષણેન, યો માનસે રાગલવો વિલગ્નઃ;
ન શુદ્ધ સિદ્ધાંતપયોધિમધ્યે, ધાતોઽપ્યગાત્તારક! કારણં કિમ્.૧૪.

મૃગનયની સમ નારીતણા મુખચંદ્ર નીરખવા વતી, મુજમન વિષે જે રંગ લાગ્યો અલ્પપણ ગૂઢો અતિ; તે શ્રુતરુપ સમુદ્રમાં ધોયા છતાં જાતો નથી, તેનું કહો કારણ તમે બચું કેમ હું આ પાપથી?

અંગં ન ચંગં ન ગણો ગુણાનાં, ન નિર્મલઃ કોઽપિ કલાવિલાસઃ;
સ્ફુરત્પ્રભા પ્રભુતા ચ કાઽપિ, તથાઽપ્યહંકારકદર્થિતોઽહં. ૧૫.

સુંદર નથી આ શરીર કે સમુદાય ગુણ તણો નથી, ઉત્તમ વિલાસ કળાતણો દેદિપ્યમાન પ્રભા નથી; પ્રભુતા નથી તો પણ પ્રભુ અભિમાનથી અક્કડ ફરૂં, ચોપાટ ચાર ગતિતણી સંસારમાં ખેલ્યા કરૂં.

આયુર્ગલત્યાશુ ન પાપ બુદ્ધિ–ર્ગતં વયો નો વિષયાભિલાષઃ;
યત્નશ્ચ ભૈષજ્યવિધૌ ન ધર્મે, સ્વામિન્મસામોહ બિડંબનામે. ૧૬.

આયુષ્ય ઘટતું જાય તો પણ પાપબુદ્ધિ નવ ઘટે, આશા જીવનની જાય પણ વિષયાભિલાષા નવ મટે; ઔષધ વિષે કરૂં યત્ન પણ હું ધર્મને તો નવ ગણું, બની મોહમાં મસ્તાન હું પાયા વિનાના ઘર ચણું.

નાઽત્મા ન પુણ્યં ન ભવો ન પાપં, મયા વિટાનાં કટુગીરપીયમ્;
અધારિ કર્ણે ત્વયિ કેવલાર્કે, પરિસ્ફુટે સત્યપિ દેવ ધિઙ્માં.૧૭.

આત્મા નથી પરભવ નથી વળી પુણ્ય પાપ કશું નથી, મિથ્યાત્વીની કટુ વાણી મેં ધરી કાન પીધી સ્વાદથી; રવિ સમ હતા જ્ઞાને કરી પ્રભુ આપશ્રી તોપણ અરે, દીવો લઈ કુવે પડયો ધિક્કાર છે મુજને ખરે.

ન દેવપૂજા ન ચ પાત્રપૂજા, ન શ્રાદ્ધધર્મશ્ચ ન સાધુધર્મઃ;
લબ્ધ્વાઽપિ માનુષ્યમિદં સમસ્તં,
કૃતં મયાઽરણ્યવિલાપતુલ્યં. ૧૮.

મેં ચિત્તથી નહિ દેવની કે પાત્રની પૂજા ચહી, ને શ્રાવકો કે સાધુઓનો ધર્મ પણ પાળ્યો નહિ; પામ્યો પ્રભુ નરભવ છતાં રણમાં રડયા જેવું થયું, ધોબીતણા કુત્તા સમું મમ જીવન સહુ એળે ગયું.

ચક્રે મયા સત્સ્વપિ કામધેનુ- કલ્પદ્રુચિંતામણિષુ સ્પૃહાર્તિઃ;
ન જૈનધર્મે સ્ફુટશર્મદેઽપિ,
જિનેશ ! મે પશ્ય વિમૂઢભાવમ્. ૧૯.

હું કામધેનું કલ્પતરૂ ચિંતામણિના પ્યારમાં, ખોટાં છતાં ઝંખ્યો ઘણું બની લુબ્ધ આ સંસારમાં; જે પ્રગટ સુખ દેનાર ત્હારો ધર્મ તે સેવ્યો નહિ, મુજ મૂર્ખ ભાવોને નિહાળી નાથ ! કર કરૂણા કંઈ.

સદ્ભોગલીલા ન ચ રોગકીલા, ધનાગમો નો નિધનાગમશ્ચ,
દારા ન કારા નરકસ્ય ચિત્તે,
વ્યચિંતિ નિત્યં મયકાઽધમેન. ૨૦.

મેં ભોગ સારા ચિંતવ્યા તે રોગ સમ ચિંત્યા નહિ, આગમન ઇચ્છયું ધનતણું પણ મૃત્યુને પ્રીછયું નહિ; નહિ ચિંતવ્યું મેં નર્કકારાગ્રહ સમી છે નારીઓ, મધુબિંદુની આશા મહીં ભયમાત્ર હું ભૂલી ગયો.

સ્થિતં ન સાધોર્હૃદિ સાધુવૃત્તાત્,

પરોપકારાન્ન યશોઽર્જિતં ચ
કૃતં ન તીર્થોદ્ધરણાદિકૃત્યં, મયા મુધા હારિતમેવ જન્મ. ૨૧.

હું શુદ્ધ આચારોવડે સાધુ હૃદયમાં નવ રહ્યો, કદી કામ પરઉપકારના યશ પણ ઉપાર્જન નવ કર્યો; વળી તીર્થનાં ઉદ્ધાર આદિ કોઇ કાર્યો નવ કર્યા, ફોગટ અરે આ લક્ષ ચોરાશી તણા ફેરા કર્યા.

વૈરાગ્યરંગો ન ગુરૂદિતેષુ, ન દુર્જનાનાં વચનેષુ શાંતિઃ;
નાઽધ્યાત્મલેશો મમ કોઽપિ દેવ !
તાર્યઃકથંકારમયં ભવાબ્ધિઃ ૨૨.

ગુરુવાણીમાં વૈરાગ્ય કેરો રંગ લાગ્યો નહિ અને, દુર્જન તણા વાકયો મહીં શાંતિ મળે ક્યાંથી મને; તરૂં કેમ હું સંસાર આ આધ્યાત્મ તો છે નહિ જરી, તુટેલ તળીયાનો ઘડો જળથી ભરાયે કેમ કરી ?

પૂર્વે ભવેઽકારિ મયા ન પુણ્ય—માગામિ જન્મન્યપિ નો કરિષ્યે;
યદીદશોઽહં મમ તેન નષ્ટા, ભૂતોદ્‌ભવદ્‌ભાવિ ભવત્રયીશ!.૨૩.

મેં પરભવે નથી પુન્ય કીધું ને નથી કરતો હજી, તો આવતા ભવમાં કહો કયાંથી થશે હે નાથજી; ભૂત ભાવી ને સાંપ્રત ત્રણે ભવ નાથ હું હારી ગયો. સ્વામી ત્રિશંકુ જેમ હું આકાશમાં લટકી રહ્યો.

કિં વા મુધાઽહં બહુધા સુધાભુક્—
પૂજ્ય ! त्वदग्रे ચરિતં સ્વકીયં;
જલ્પામિ યસ્માત્ ત્રિજગત્સ્વરૂપ—નિરૂપકસ્ત્વં કિયદેતદત્ર. ૨૪.

અથવા નકામું આપ પાસે નાથ શું બકવું ઘણું? હે દેવતાના પૂજ્ય! આ ચરિત્ર મુજ પોતા તણું; જાણો સ્વરુપ ત્રણ લોકનું તો માહરૂં શું માત્ર આ, જ્યાં ક્રોડનો હિસાબ નહિં ત્યાં પાઇની તો વાત કયાં ?

દીનોદ્ધારધુરંધરસ્ત્વદપરો નાસ્તે મદન્યઃ કૃપા,
પાત્રં નાત્ર જને જિનેશ્વર તથાપ્યેતાં ન યાચે શ્રિયમ્;

કિંત્વર્હન્નિદમેવ કેવલમહો, સદ્બોધિરત્નં શિવં,
શ્રી રત્નાકર ! મંગલૈકનિલય ! શ્રેયસ્કરં પ્રાર્થયે. ૨૫.

ત્હારાથી ન સમર્થ અન્ય દીનનો ઉદ્ધારનારો પ્રભુ! મ્હારાથી નહિ અન્ય પાત્ર જગમાં જોતાં જડે હે વિભુ; મુક્તિ મંગળ સ્થાન તોય મુજને ઇચ્છા ન લક્ષ્મી તણી, આપો સમ્યગ્રત્ન શ્યામજીવને તો તૃપ્તિ થાયે ઘણી!

૪. શ્રી હેમચંદ્રાચાર્યજી કૃત અયોગ વ્યવચ્છેદ દ્વાત્રિંશિકા નામક શ્રીવર્ધમાન સ્તુતિ

ઉપજાતિવૃત્તમ્.

અગમ્ય મધ્યાત્મવિદા મવાચ્યં, વચસ્વિના મક્ષવતાં પરોક્ષમ્;
શ્રીવર્દ્ધમાનાભિધમાત્મરૂપ, મહંસ્તુતેર્ગોચર માનયામિ. ૧.

ભાવાર્થ–હું હેમચંદ્ર સૂરિ, અધ્યાત્મવેત્તાઓને અગમ્ય, તથા નિષ્પાપ, વાક્પટુ, વાણી વિલાસી, અને નિપૂણ પંડિત એવા પુરૂષોને અવાચ્ય, અગમ્ય, તેમજ ચર્મચક્ષુવંત પ્રાણીઓની દ્રષ્ટિને અગોચર એવું શુદ્ધાત્મ રૂપ, ચરમ તીર્થંકર શ્રી વર્દ્ધમાન સ્વામિ મહારાજાનું અદ્ભૂત સ્વરૂપ સ્તુતિ ગોચર કરૂં છું, અર્થાત્, તે પરમાત્માના ગુણ વર્ણન કરવાનો કિંચિત્ પ્રયત્ન કરું છું. ૧.

હવે સ્તુતિકાર, પોતાની લઘુતા પૂર્વક આ સ્તોત્ર રચવામાં પોતાની કિંચિત્ યોગ્યતાનો હેતુ હેતુ દર્શાવતા થકાં કહે છેઃ–

સ્તુતાવશક્તિસ્ત્વ યોગિનાં ન કિં, ગુણાનુરાગસ્તુ મમાપિ નિશ્ચલ, ઇદં વિનિશ્ચિત્ય તવ સ્તવં વદ–ન્ન, બાલિશોડપ્યેષ જનોડપરાધ્યતિ. ૨.

ભાવાર્થ–હે ભગવન્, મન, વચન, કાયાના યોગ આત્મ સ્વરૂપને વિષે જેમના નિશ્ચલ થયા છે, તેવા મહાત્મા યોગી પુરૂષો પણ આપનું ગુણ વર્ણન કરવાને શું સમર્થ થાય છે ? અપિતુ, નહિજ; તોપણ તેઓનો આપમાં ગુણાનુરાગ સંપૂર્ણ, દ્રઢ હોવાથી તેઓ આપની સ્તુતિ કરવાને શક્તિમાન થાય છે, એમ નિશ્ચય

પૂર્વક ચિંતવન કરીને હું-જડમતિ, અલ્પ બુદ્ધિમાન, મૂર્ખ થકો પણ-મ્હારો પણ આપમાં ગુણાનુરાગ નિશ્ચલ હોવાથી, આપની સ્તુતિ કરવાને પ્રવર્ત્ત છું, તેથી હું પણ કાંઇ અપરાધ કરતો નથી, એમ માનું છું. ૨.

હવે ગ્રંથ કર્ત્તા પોતાની લઘુતા, અને પૂર્વના મહાત્માઓનું બહુમાન દર્શાવતા થકા કહે છેઃ-

કવ સિદ્ધસેનસ્તુતયો મહાર્થા, અશિક્ષિતાલાપકલા કવ ચૈષાઃ તથાપિ યૂથાધપતેઃ પથસ્થઃ, સ્ખલદ્ગતિસ્તસ્ય શિશુર્નશોચ્યઃ. ૩.

ભાવાર્થ-શ્રી સિદ્ધસેન દિવાકરજી કૃત મહાન્ અર્થ ગર્ભિત સ્તુતિયોની અદ્ભુત રચના કયાં! અને જેને હજી પૂરૂં બોલતાં પણ આવડતું નથી, એવો જે હું હેમચંદ્રસૂરિ તેની આ અશિક્ષિત વાકયરચનારૂપ અપૂર્ણ કલા તે કયાં; તોપણ, હે ભગવન, જેમ હાથીઓના યૂથનો અધિપતિ માર્ગમાં અગ્રેસરી થઇને ચાલે છે તે વારે તેનું બચ્ચું લડથડતું થકું પણ તે મહાન્ હાથીની પછવાડે માર્ગમાં ચાલતાં થકાં, કાંઇ પણ ખેદને પામતું નથી, તેમ હું પણ તે મહાન્ શ્રી સિદ્ધસેનજી મહારાજની રાહેજ પ્રવર્તતો થકો શોચના પ્રત્યે પામતો નથી. ૩.

હવે ગ્રંથ કર્તા અયોગ વ્યવચ્છેદ પૂર્વક પ્રભુની સ્તુતિ કરે છેઃ-

જિનેંદ્ર ! યાનેવ વિબાધસેસ્મ, દુરંત દોષાન્ વિવિધૈરુપાયૈઃ; ત એવ ચિત્રં ત્વદસૂયયેવ, કૃતાઃ કૃતાર્થાઃ પરતીર્થનાથૈઃ ૪.

ભાવાર્થ-હે જિનેશ્વર ભગવંત, જે રાગ, દ્વેષાદિ મહા દુર્દંત દોષો ને આપે અનેક પ્રકારના ઉપાયોએ કરીને અત્યંત બાધક રૂપ જાણી નિષેધ કર્યા છે, તેજ દૂષણો, આપની નિંદા કરતા એવા જે પરતીર્થીઓ, તેમના વડે સાફલ્યતાને પામ્યા છે, એ મ્હોટું આશ્ચર્ય છે. ૪.

હવે સ્તુતિકાર, અસત્ ઉપદેશનો વ્યવચ્છેદ કરતાં થકાં કહે છેઃ-

યથાસ્થિતં વસ્તુ દિશન્નધીશ!, ન તાદૃશં કૌશલ માશ્રિતોસિ;
તુરંગ શ્રૃંગાણ્યુપપાદયદ્ભ્યો,નમઃ પેરેભ્યો નવપંડિતેભ્ય. ૫.

ભાવાર્થ—હે સ્વામિન્, આપે વસ્તુ સ્વરુપનું પ્રતિપાદન કરતાં કોઇ પણ પ્રકારની નવીન કુશળતા કે ચતુરાઈનો આશ્રય કર્યો નથી; પરંતુ વસ્તુ યથાવસ્થિત જેવી જગતમાં છે, તેવીજ તાદૃશ વર્ણવી છે, અર્થાત્, અનંત તીર્થંકરોએ જેમ કહ્યું છે, તેમજ આપે પણ વસ્તુનું સત્ય સ્વરૂપ કહ્યું છે, કાંઇ પણ વિશેષ મિથ્યા પાંડિત્યપણું દાખવ્યું નથી, તેમ દાખવવાનો પ્રયત્ન પણ કર્યો નથી; પરંતુ અશ્વ શૃંગ ઉત્પાદન રૂપ, એટલે ઘોડાને શીંગડાની ઉત્પતિ માનવા સમાન નવીન સ્વકપોલકલ્પિત કથન કરનારા દોઢ ચતુર, અન્યતીર્થીઓ રૂપ નવિન પંડિતોને અમારો નમસ્કાર છે. ૫.

હવે સ્તુતિકાર, ભગવંતને વ્યર્થ દયાળુપણાનો વ્યવચ્છેદ કરતાં થકાં કહે છે:—

જગત્યનુધ્યાનબલેન શશ્વત્, કૃતાર્થયત્સુ પ્રસભં ભવત્સુ;
કિમાશ્રિતોઽન્યૈઃ શરણં ત્વદન્યઃ,સ્વમાંસદાનેન વૃથા કૃપાલુઃ.૬

ભાવાર્થ—હે ભગવંત્, આપ જગતમાં ધર્મદેશના રૂપ મહા ઉપગારના બળે કરીને ભવ્ય પ્રાણીઓને અતિશય પ્રયત્ન પૂર્વક મોક્ષ માર્ગને વિષે પ્રવૃત્તિ કરાવીને કૃતાર્થ કરતા થકા દયાળુપણાનું ખરેખરૂં બિરુદ ધરાવો છે, અર્થાત્, આપજ ખરેખરા એક તરણ તારણ, કૃપાળુ પ્રભુ છો, તો પછી આપને છોડીને અન્ય જે, સ્વમાંસના, દાન વડે કરીને વ્યર્થ કૃપાળુ તારક કહેવાતા પરતિર્થીઓના શરણને અન્ય જીવો કેમ આશ્રય કરી રહ્યા હશે ? ૬.

હવે શ્રીઆચાર્ય ભગવંત અસત્પક્ષપાતીયોનું સ્વરૂપ દેખાડતાં થકાં કહે છે:

સ્વયં કુમાર્ગં લપતાં નુ નામ, પ્રલમ્ભમન્યાનપિ લમ્ભયન્તિ;
સુમાર્ગગં તદ્વિદમાદિશન્ત-મસૂયયાઽન્ધા અવમન્વ તે ચ. ૭.

ભાવાર્થ—હે ભગવંન્, પરનિંદાએ કરીને અંધ થયેલા, અર્થાત્, સુમાર્ગની નિંદા, ગુણીજનો ઉપર મત્સર, દ્વેષ, ઇર્ષા,

ઇત્યાદિક અનેક દોષોએ કરીને યુક્ત પોતે પોતાના પ્રબલ દુર્ભાગ્યોદયને લીધે કુમાર્ગ પ્રત્યે પામેલા છે, અને વળી બીજા જગત્વાસી જનોને અનેક પ્રકારના માયાવિ વચનોએ કરીને, અર્થાત્, અજ્ઞાન, મોહ અને મિથ્યાત્વાદિકને જોરે અનેક કુયુક્તિઓ વડે મુગ્ધ જનોને કુમાર્ગને વિષે પ્રવર્તાવે છે; એટલુંજ નહિ પરંતુ, તે ભારે કર્મી જીવો, તારા સુમાર્ગને, તથા તારા સુમાર્ગના ઉપદેશકોને, અને તારા સુમાર્ગે વર્તનારા ભવ્ય પ્રાણીઓની અવગણના કરે, એ મ્હોટા ખેદની વાત છે. ૭.

હવે ભગવંતના શાસનની મહત્વતા દેખાડતાં થકાં કહે છેઃ—

પ્રાદેશિકેભ્યઃ પરશાસનેભ્યઃ, પરાજયો યત્તવ શાસનસ્ય;
ખદ્યોતપોતદ્યુતિડમ્બરેભ્યો, વિડમ્બનેયં હરિમંડલસ્ય. ૮.

ભાવાર્થ—હે પરમાત્મન્, એક નયના ઓંસને એકાંતપણે માનનારા, એકાંત નયાભાસિ પરતીર્થિ, જેવો વિશ્વને, કાં તો એકાંત નિત્ય, અગર એકાંત અનિત્ય, એકાંત સત્ય, વા એકાંત અસત્ય, ઇત્યાદિક એકાંત મત ધારક અન્ય દર્શનિયો, જે તારા શાસનનો પરાજય કરવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે; તે કેવું કરે છે, તો કે, જેમ ખદ્યોત, એટલે આગીઓ કીડો, તેનું બચ્ચું પોતાની પાંખોના પ્રકાશ વડે જેમ સૂર્ય મંડલના પ્રકાશને ઝાંખો કરવાનો પ્રયત્ન કરે છે, તેમ જાણવું; અર્થાત્, શું ખદ્યોતના બચ્ચાંની પાંખોના પ્રકાશે કરીને સૂર્યનો પ્રકાશ કોઇ પણ રીતે લેશ માત્ર પણ નિસ્તેજ થઇ શકશે? કદાપિ નહિ; તેમ હે પ્રભુ, આપના અનંત નયાત્મક સ્યાદ્વાદ સ્વરુપી શાસનને એકાંતવાસી પરતીર્થિઓનો કરવામાં આવતો પરાજય તેવોજ નિર્મલ, નિર્માલ્ય જાણવો. ૮.

હવે સ્તુતિકાર પ્રભુના શાસનને વિષે સંદેહ તથા વિવાદ કરનારને દ્રષ્ટાંત પૂર્વક હિતોપદેશ કરે છે.

શરણ્ય! પુણ્યે તવ શાસનેઽપિ, સંદેગ્ધિ યો વિપ્રતિપદ્યતે વા;
સ્વાર્થૌ સ તથ્યે સ્વહિતે ચ પથ્યે, સંદેગ્ધિ વા વિપ્રતિપદ્યતે વા. ૯.

ભાવાર્થ- —શરણુ કરવા યોગ્ય તથા મહાપવિત્ર એવા તારા શાસન વિષે હે પ્રભો, જે પ્રાણીઓ સંદેહ કે વિવાદ કરે છે, કે વિપર્યાસ બુદ્ધિ ધારણુ કરે છે, તેઓ કેવું કરે છે ? તો કે જેમ સ્વાદિષ્ટ, પથ્ય, આરોગ્યવંત, હિતકારી, ઉત્તમ ભોજનને વિષે મૂઢ બુદ્ધિ જન દૂષણુ દેખીને, તેનો ત્યાગ કરે છે, તેમ જાણવું; અર્થાત, આ ભોજન સારૂં હશે કે માઠું, અથવા તો આ ભોજન બિલકુલ નિર્ગુણી છે, નિઃસાર છે, ઇત્યાદિ રીતે નિંદીને ત્યાગ કરે છે, તેમ અજ્ઞાની, કદાગ્રહી, આપ મતિ પ્રાણીઓ પણુ તારા મહા પરમાર્થીક, એકાંત હિતકારી, શિક્ષા વચન રૂપ શાસનને અવગણીને ભવ કૂપમાં પડે છે, તે મહા ખેદની વાત છે. ૯.

હવે સ્તુતિકાર અન્ય આગમો અપ્રમાણ શા માટે છે, તે દેખાડતાં થકાં કહે છે:—

હિંસાદ્યસત્કર્મપથોપદેશા-દસર્વવિન્મૂલતયા પ્રવૃત્તેઃ;
નૃશંસદુર્બુદ્ધિપરિગ્રહાચ્ચ, બ્રમસ્ત્વદન્યાગમમપ્રમાણમ્. ૧૦.

ભાવાર્થ—હે જીનેંદ્ર, આપ પ્રણિત આગમો થકી અન્ય વેદાદિક આગમ, પૂરાણાદિ અપ્રમાણુ છે; કારણે કે, તેઓ હિંસાદિ, અસત્મકર્મોના ઉપદેશક છે, વળી અસર્વજ્ઞ, અજ્ઞાની, મોહી, પક્ષપાતિ મત્સરી, એવા દુર્બુદ્ધિ, માયાવી જીવો થકી તો જેઓની મૂલ ઉત્પત્તિ છે. અર્થાત, તેઓએ કથન કરેલા છે; એટલુંજ નહિ પણુ મહાહિંસક, અસત્યવાદી ચોર, પરસ્ત્રી લંપટ, અત્યંત પરિગ્રહી, તથા મહા આરંભી, એવા મતિહીન, દૂરાગ્રહી, જડ પ્રાણીયોથી ગ્રહણુ કરેલા હોવાથી, તે અન્ય આગમો સર્વથા અપ્રમાણુ છે, એમ અમે કહીએ છીએ. ૧૦. હવે શ્રી જીનેંદ્ર પ્રણિત આગમ, પ્રમાણુભૂત કેવી રીતે છે, તે દેખાડે છે:—

હિતોપદેશાત્સકલજ્ઞકલૃપ્તે-ર્મુમુક્ષુસત્સાધુપરિગ્રહાચ્ચ;
પૂર્વાપરાર્થેપ્ય વિરોધસિદ્ધે-સ્ત્વદાગમા એવ સતાં પ્રમાણમ્.૧૧.

ભાવાર્થઃ— હે પરમાત્મન, આપ પ્રરૂપીત દ્વાદશાંગી રૂપ જે

સિદ્ધાંત તેજ સત્પુરૂષોને પ્રમાણ છે, અન્ય નહિ; શા માટે જે, તે આગમ, અર્થાત, તારૂં વચન સર્વત્ર એકાંત હિતકારી, પૂર્વાપર અર્થ વિરોધે કરીને રહિત, સાપેક્ષ સંબંધ યુક્ત છે; એટલુંજ નહિ પણ એક સમયમાં ત્રણે કાળના સર્વ જગત્ ભાવને સમકાળે જાણનાર તથા દેખનાર એવા શુદ્ધ, સાકારી પણ નિર્વિકારી, નિર્મોહી, શુદ્ધ પરમાત્મ સ્વરૂપને પ્રાપ્ત થએલા, તેવા સર્વજ્ઞોથી કથન કરેલા છે, અને ગણધરાદિ સર્વ મોક્ષાર્થી સાધુ મહાત્માઓથી ગ્રહણ થએલ છે, માટે હે વીતરાગ પ્રભુ, આપના શિક્ષાવચનરૂપ શાસ્ત્રોજ સમસ્ત સંત પુરૂષોને પ્રમાણભૂત છે. ૧૧.

હવે ભગવંત કથિત શાસ્ત્ર, પરદર્શનીઓથી કોઇ પણ રીતે ખંડન ન થઇ શકે એવું છે, તે દેખાડે છે.

ક્ષિપ્યેત વાન્યૈઃસદૃશી ક્રિયેત વા, તવાંઘ્રિપીઠે લુઠનં સુરેશિતુઃ;
ઇદં યથાવસ્થિતવસ્તુદેશનં, પરૈઃ કથંકારમપાકરિષ્યતે. ૧૨.

ભાવાર્થ— હે ભગવંત, આપના આગમને વિષે જે યથાર્થ કથન છે, કે શ્રી વર્દ્ધમાનાદિ પ્રભુઓના ચરણ કમળને વિષે ઇંદ્રાદિ દેવો પણ મસ્તક નમાવીને સેવા માગી રહ્યા હતા, એવું જે કથન છે, તેને અન્ય બૌદ્ધાદિ મત ધારકો કોઇ પણ રીતે અન્યથા કે અસત્ય કરી શકે તેમ નથી; તેમ એક શબ્દ માત્ર પણ ફેરફાર કરીને કે કહીને ખંડન કરવાને અસમર્થ છે; એટલુંજ નહિ પરંતુ સદ્રશપણું એટલે સમાન કથન જે ગૌતમ બુધાદિ દેવોની આગળ પણ સુરેંદ્રો નમસ્કાર કરી રહ્યા હતા, એમ પણ કહેવાને અસમર્થ છે, કેમકે સત્ય, યથાર્થ, યથાવસ્થિત પદાર્થ સ્વરૂપના કથનને કોઇ પણ જગત્જીવ અસત્ય અન્યથા કહેવાને કે કરવાને સમર્થ થઇ શકે? કદાપિ નહિ. ૧૨.

હવે જો પ્રભુનું શાસન કોઇથી પણ સંપૂર્ણ રીતે અસ્ખલિત છે, તો પછી અન્ય મતાવલંબીઓ તેની ઉપેક્ષા કેમ કરે છે? તેનો ઉત્તર હવે કર્તા શ્રી હેમચંદ્રસૂરી મહારાજ આપે છે.

તદ્દુઃખમાકાલ ખલાયિતંવા, પચેલિમં કર્મ ભવાનુકૂલમ્;
ઉપેક્ષતે યત્તવ શાસનાર્થ-મયં જનો વિપ્રતિપદ્યતે વા. ૧૩.

ભાવાર્થ—હે જિનેંદ્ર, જે જીવો, આપના સત્ય, યથાર્થ સમસ્ત પ્રકારે, સાપેક્ષ અનુભવ સિદ્ધ, એકાંત પરમાર્થીક, એવા અનેકાંત દર્શનને અવગણે છે, નિંદે છે, શત્રુપણું દાખવે છે, તેઓ કાંતો; આ મહા વિષમ પચમ કાળનું મહાંત્મ્ય દર્શાવે છે, વા તો, મિથ્યાત્વ-મોહિનિયાદી કિલષ્ટ કર્મોનો તેઓને ગાઢ ઉદય હોવાથી, તેમનું ભારે કર્મીપણું. બહુલ સંસારીપણું સૂચવે છે; જેમ ઉંટને દ્રાક્ષ અરુચિકર છે, અને ગર્ધભને શાકર અપથ્યકારી છે; તેમ જાણવું. ૧૩

હવે તપસ્યા, યોગાભ્યાસ, આદિ કરવાથીજ મોક્ષ પમાય છે, તો પછી જીન શાસનના અવલંબનનું શું પ્રયોજન છે? એમ જેઓ કહે છે, તેઓને ગુરૂ મહારાજા ઉત્તર આપે છે.

પરૈઃ સહસ્રાઃ શરદસ્તપાંસિ, યુગાંતરં યોગમુપાસતાં વા;
તથાપિ તે માર્ગમનાપતન્તો, ન મોક્ષ્યમાણા અપિયાન્તિ મોક્ષમ્. ૧૪.

ભાવાર્થ—હે સ્વામિન્, ચાહે તો હજારો વર્ષ પર્યંત કોઇ તપ કરો, અથવા તો ભવ યુગાંત પર્યંત, યોગાભ્યાસને વિષે લીન રહો, તથાપિ આપના શુદ્ધ, નિપૂણ, દયામય, ધર્મમાર્ગ પ્રાપ્ત થયા વિના કોઇ પણ પ્રાણી મોક્ષ પામવાને અસમર્થ છે; કેમકે સમ્યક્ દર્શન, સમ્યક્ જ્ઞાન, અન સમ્યક્ ચારિત્ર પરિણિત, વિના જીવની મુક્તિ નથી; અને તે સમ્ક્ દર્શનાદિ રત્નત્રયિની પ્રાપ્તિ તો આપના નિર્મળ સ્વાદ્વાદમય, જીનશાસનને વિષેજ છે, માટે તે શાસનની પ્રાપ્તિ વિના મોક્ષની પ્રાપ્તિ કદાપિ કાળે થાય નહિં; અહિંયા દ્રવ્ય થકી-પ્રાપ્તિ હો, વા ન હો, પરંતુ ભાવ જૈનપણું તો આવશ્ય પ્રાપ્ત થાય છે.

હવે પર મતાવલંબીઓનો ઉપદેશ જીન શાસનને વિષે કિંચિત્ માત્ર પણ આક્રોશ કે ખંડનાદિ કરવાને અસમર્થ છે, તે દેખાડે છેઃ—

અનાપ્ત જાડ્યાદિ વિનિર્મિતિત્વ-સંભાવનાસંભવિવિપ્રલમ્ભાઃ;
પરોપદેશાઃ પરમાપ્તકલૃપ્ત-પથોપદેશે કિમુ સંરભન્તે? ૧૫.

ભાવાર્થ—હે જિનેંદ્ર, પરતીર્થીઓનો ઉપદેશ શ્રી પરમાત્મ કથનને વિષે લેશ પણ આક્રોશાદિ કરવાને અશકય છે, જેમ ખજુવો શું સૂર્ય મંડલને કોઇ પણ પ્રકારે વિડંબના કરવાને સમર્થ થાય? કદાપિ નહિ; તેમ યુક્તિહીન, કદાગ્રહી, માયાવી, અનાપ્ત પુરૂષોના સ્વકપોળકલ્પિત કથનો આપના શાસ્ત્રને લેશ માત્ર ખેદ પમાડી શકે તેમ નથી; જે કાંઇ પણ યુક્તિ પૂર્વકનું સત્ય કથન તેઓના શાસ્ત્રને વિષે, કવચિત્ દ્રષ્ટિ ગોચર થાય છે, તે પણ આપના સ્યાદ્વાદ સમુદ્રમાંથીજ ગ્રહણ કરેલા અમૂક અમૂક બિંદુ રૂપ છે; શેષ તમામ કલ્પના છે, માયામય છે, બુદ્ધિની મંદતા તથા જડતાનું પરિણામ છે. એવા, હીન મતિઓ રૂપ કાકની પાંચ પણ આપના, કેસરિસિંહ સમાન સ્યાદ્વાદી દેહને સ્પર્શ કરવાને પણ અશક્ત છે. ૧૫.

હવે પરમતોને વિષે જે ઉપદ્રવો થાય છે, તેવા જીન શાસનને વિષે થયા નથી; તે દેખાડે છેઃ–

યદાર્જવાદુકતમયુકતમન્યૈ-સ્તદન્યથાકારમકારિ શિષ્યૈઃ;
ન વિપ્લવોઽયં તવ શાસનેઽભૂ-દહો અદૃષ્યા તવ શાસન શ્રીઃ૧૬.

ભાવાર્થ—હે જિનેંદ્ર, અન્ય વેદાદિક શાસ્ત્રને વિષે જેવી રીતની વિક્રિયા, અર્થાત્, એક બીજાથી વિરોધિ કથન તથા ફેરફેર જે તેઓના શિષ્ય પ્રશિષ્યોએ કરેલ છે, તેવું કાંઇ પણ આપના શાસનને વિષે કોઇથી કાંઇ પણ થઇ શકયું નથી. દેશ નિન્હવ, તથા સર્વ નિન્હવો થયા, તે પણ શાસન બહાર થયા, પણ આપનું શાસન તો અસ્ખલિત પ્રવાહે એક સરખુંજ ચાલ્યું આવે છે, તે મહા આશ્ચર્યની વાત છે, પણ સત્ય છે, કેમકે, આપની શાસનરૂપ લક્ષ્મિ અદ્રષ્ટ છે, અભૂત છે, અખંડિત છે, અવિનાશી છે, અચલ છે. ૧૬.

હવે પરવાદીયોના દેવ સંબંધી કથનને વિષે જે જે વિષમવાદ છે, તે તે સ્તુતિકાર દેખાડે છેઃ–

દેહાદ્યયોગેન સદાશિવત્વં, શરીરયોગાદુપદેશકર્મ;
પરસ્પરસ્પર્ધિ કથં ઘટેત ?; પરોપકલૃપ્તેષ્વધિદૈવતેષુ. ૧૭.

ભાવાર્થ—દેહાદિક ઉપલક્ષણથી કર્મ જનિત રાગ દ્વેષાદિ સર્વ બાહ્ય અને અભ્યંતર ઉપાધિથી રહિત, એવું નિરંતર શિવ સ્વરૂપ છે, એમ છતાં, વળી કહે છે કે, દેહાદિકના સંજોગેજ ઉપદેશ રૂપ ક્રિયા થઈ શકે છે; આવી રીતે, નિરપેક્ષ, પરસ્પર વિરોધિ, એકાંત નય વાચક કથન વડે પરવાદિઓએ, માનેલા દેવોનું દેવાધિષ્ઠીતપણું સિદ્ધ થઇ શકે ? કદાપિ નહિ; માટે જૈન મત અનુસારેજ સ્યાદ્વાદ રીતે સાકારી તથા નિરાકારી, દેવજ યુક્તિમાન છે. ૧૭.

હવે સ્તુતિકાર શ્રી વીર પરમાત્મા થકી અયોગ વ્યવચ્છેદ કરતાં કહે છે:

પ્રાગેવ દેવાંતર સંશ્રિતાનિ; રાગદિ રૂપાણ્યવમાંતરાણિ;
ન મોહજન્યાં કરુણામપીશ, સમાધિમાસ્થાય યુગાશ્રિતોસિ. ૧૮

ભાવાર્થ-હે જિનેંદ્ર, રાગ, દ્વેષાદિ, અર્થાત, મોહ, અજ્ઞાન, મિથ્યાત્વ, કામ, મદ, માયાદિ દૂષણો આપનાથી ભય પામીનેજ, જાણે હોય નહિ, તેમ આપ થકી દૂર થઇને અન્ય પરવાદિ કથિત હરિહરાદિ દેવોને વિષે નિર્ભયસ્થાન જાણીને અપ્રતિહતપણે, અર્થાત પોતાનીજ સંપૂર્ણ શક્તિને દાખવતાં થકાં રહ્યાં છે; વળી હે પ્રભુ, આપમાં તે મોહજનિત રાગ દ્વેષાદિ દૂષણો નથી, એટલુંજ નહિ પરંતુ, પરવાદીઓના દેવોની પેઠે મોહજનિત કરુણાએ કરી જગત જીવોના ઉદ્ધાર માટે યુગયુગને વિષે ફરી ફરીને અવતાર પણ ધારણ કરતા નથી, અપિતુ, આપ સમસ્ત પ્રકારે નિર્દૂષિત, નિરૂપાધિક સહેજ સ્વભાવિક દયામય મૂર્તિ છો. ૧૮.

હવે જિન ભગવંતને વિષે જેવી કલ્યાણકારી ઉપદેશક શક્તિ છે, તેહવી અન્ય દેવોને વિષે નથી, તે દેખાડે છે:-

જગન્તિ ભિન્દન્તુ સૃજન્તુ વા પુન-ર્યથા તથા વા પતયઃ પ્રવાદિનામ્; ત્વદેકનિષ્ઠે ભગવન્ ! ભવક્ષય-ક્ષમોપદેશે તુ પર તપસ્વિનઃ. ૧૯.

ભાવાર્થ-હે સ્વામિન્, પરવાદિ કથિત હરિહરાદિ દેવો ભલે ષ્ટિનો સંહાર કરો, વા નવીન ઉત્પન્ન કરો, વા સૂક્ષ્મ સ્વરૂપે ઘુમાવીને પોતાને વિષે લીન કરો, ઇત્યાદિ શકિતયોનું કલ્પિત પદેશ કથન પરવાદિયો કૃત ગમે તેમ પ્રવર્તો; પરંતુ હે નાથ, તુર્ગતિ ભ્રમણ રૂપ, વિષય, કષાયાદિ વિકારોનાં મૂળ રુપ, જે આ નાદિ, અનંત ભયંકર સંસાર, તેનો ક્ષયકારી ઉપદેશ કરવાની ક્તિ તો એક આપનેજ વિષે છે. ૧૯.

હવે અન્ય હરિહરાદિ દેવોએ શ્રી જીનેંદ્ર મુદ્રાનો પણ અભ્યાસ રેલો દેખાતો નથી, તે દેખાડે છે:-

પુશ્ચ પર્યંકશયં શ્લથં ચ, દૃશૌ નાસાનિયતે સ્થિરે ચ;
શિક્ષિતેયં પરતીર્થનાથૈ-ર્જિનેંદ્ર! મુદ્રા-પિ તવાન્યા-
તામ્. ૨૦.

ભાવાર્થ-હે ભગવંત, પર્યંકાશને સ્થિત, શાંત, થિરભાવ ક્ત, દ્રઢ, નિશ્ચલ વિશ્રાંતિ પદને પ્રાપ્ત થએલ છે શરિર સ્વરૂપ તે મનું, વળી નાસાગ્રે દ્રષ્ટિ સ્થાપન કરીને મહાસમાધિ મય, કલ ધ્યાન યોગ રુપ, દેહ સ્થાપનાવંત મુદ્રાએ જે આપ બિરાજો ।, તે શાંત મુદ્રાનો પણ અભ્યાસ અન્ય તીર્થ દેવોએ કરેલ સતો નથી, તો પછી આપના અનંત ગુણો માંહેલા કોઇ એકનું ણ ધારણ કરવાની તો વાતજ શી ! ૨૦.

હવે સ્તુતિકાર શ્રી પરમાત્મ શાસનનીસ્તવના કરતાં થકાં કહે છેઃ-

ાયસમ્યકત્વ બલાત્ પ્રતીમો, ભવાદ્દશાનાં પરમસ્વભાવમ્;
ાસનાપાશ વિનાશનાય, નમોસ્તુ તસ્મૈ તવ શાસનાય. ૨૧.

ભાવાર્થ-હે પરમાત્મન્ આપ સંબંધી તથા આપ પ્રણિત ાગમ સંબંધી થયું જે સમ્યક્ જ્ઞાન, તેના બળે કરીને આપનો દ્ધ પરમાત્મ જીવન મુક્ત નિરૂપાધિક, નિષ્કલંક, એકાંત કલ્યાણકારી ભાવને જાણવાને અમે સમર્થ થયા છીએ; જો આપના શાસન પ શિક્ષા વચન અમારા શ્રવણ ગોચર થયાં ન હોત, તો આ

જ્ઞાન ક્યાં થકી થઇ શકત? માટે આવું મહા પ્રભાવિક જે આપનું શાસન, તેને અમારો ત્રિકરણશુદ્ધિએ નમસ્કાર હો, અને તેનુંજ અમને સદા શરણુ હો, કેવું છે તે શાસન? તો કે, જેણે મહા મમતા અને ગાઢ મિથ્યાત્વાદિ અનાદિ કાળની જીવને લાગેલી જે કુવાસના, તેના નિવિડ પાસને લીલા માત્રમાં તોડનાર છે, એવા આપના સર્વોત્તમ શાસનને અમારો ત્રિકરણશુદ્ધિએ નમસ્કાર છે. ૨૧.

હવે સ્તુતિકાર બે અનોપમ વાતનો દર્શાવ કરે છેઃ–

અપક્ષપાતેન પરિક્ષમાણા, દ્વયં દ્વયસ્યાપ્રતિમં પ્રતીમઃ;
યથાસ્થિતાર્થપ્રથનં તવૈત–દસ્થાન નિર્બંધરસં પરેષામ્. ૨૨.

ભાવાર્થ–હે ભગવન્ અપક્ષપાતપણે વસ્તુનો નિર્ણય કરતાં અમને બે જણાની બે અનોપમ વાત દ્રષ્ટિ ગોચર થાય છે; એક તો એ કે, યથાવસ્થિત વસ્તુ સ્વરૂપનું કથન જેવું સમ્યક્ પ્રકારે આપનું છે, તેવું બીજું જગતમાં ક્યાંઇ પણ નથી; અને બીજું એ કે જેવું અસમંજશ, અસત્ય, સ્વકપોળકલ્પિત, જેમ આવે તેમ ગોળા ગબડાવવા જેવું, ગપાષ્ટિક કથન અન્ય મતાવલંબીઓનું છે, તેવું અસમ્યક્ કથન પણ જગતમાં બીજા કોઇનું નથી, માટે એ બે વાત અનોપમ છે. ૨૨.

હવે સ્તુતિકાર અજ્ઞાની જીવોને પ્રતિબોધ કરવામાં પોતાની અસમર્થતા દેખાડતા થકાં કહે છેઃ–

અનાદ્યવિદ્યોપનિષન્નિષણ્ણૈ–ર્વિશૃંખલૈશ્ચાપલમાચરદ્ભિઃ;
અમૂઢલક્ષ્યોપિ પરાક્રિયે યત્ ત્વત્કિંકરઃ કિં કરવાણિ દેવ!. ૨૩.

ભાવાર્થ–હે સ્વામીન, અજ્ઞાન, મોહ, મિથ્યાત્વાદિ દોષોએ આવરિત છે નેત્રો તે જેમનાં, એવા, કદાગ્રહ, મતિઅંધ, સ્વચ્છંદી, નિરંકુશિત, અપ્રમાણિક, આચરણ છે જેમનું, તથા મિથ્યાવાગ્જાળે કરી આગમના રહસ્યો સમજાવામાં મૂઢ અજ્ઞાની જીવોને અમૂઢ લક્ષ, અર્થાત, નિષ્પક્ષપાતિ, પરમાર્થીક, સત્ય સ્વરુપના કથન કરનાર એવા જે આપ, તેમનો ઉપદેશ નિષ્ફલ થાય, તથા તેઓ

આપનો તિરસ્કાર કરે, તેમાં આપનો કે આપના શાસનનો કાંઈ પણ દોષ નથી; જેમ જાત્યંધ પુરુષને સૂર્યનો પ્રકાશ ન જણાય તો તેમાં સૂર્યનો શો દોષ ? કાંઈ પણ નહિ; વળી જન્માંધ પ્રાણીને ગમે તેવા હુંશીયાર નેત્ર વૈદ્યથી કાંઈ પણ ગુણ ન થાય તેમાં પણ નેત્ર વૈદનો શો દોષ ? કાંઈ નહિ; તેવીજ રીતે સ્વ સ્વરૂપને વિષે રમણ કરનાર એવા જે આપ વીતરાગ પરમાત્મ પ્રભુ; તેનો જે હું કિંકર, તે પણ આવા પૂર્વોકત અજ્ઞાની જીવોને કેવી રીતે સદ્‌બોધ કરી શકું ? ૨૩.

હવે સ્તુતિકાર પ્રભુની દેશનાભૂમિની સ્તવના કરે છેઃ—

વિમુકતવૈરવ્યસનાનુબંધાઃ, શ્રયંતિ યાં શાશ્વત વૈરિણોપિ;
પરૈરગમ્યાં તવ યોગિનાથ!, તાં દેશનાભૂમિમુપાશ્રયેઽહમ્.૨૪

ભાવાર્થ—હે યોગીંદ્ર, જેમની દેશનાભૂમિના સ્પર્શ માત્રે કરીને અર્થાત્, જેમના ઉપદેશ વચનના શ્રવણ માત્રે અનાદિ જાતિ વૈરવાળા પ્રાણીઓ, જેવાં કે ઉંદર ને બિલાડી, વાઘ ને ગાય, સિંહ ને બકરી, નોળીઓ ને સર્પ, હંસ ને બિલાડી, ઇત્યાદિ, પરસ્પર કાયમ વૈરવાળાં પ્રાણીઓ પણ પોતાનો વૈરભાવ, આપના વચનના અતિશયના પ્રતાપે તથા શાંતતાના પસાયે છોડી દઈ, એકત્ર થઈ, આપની સન્મુખ શાંતપણે આશ્રય કરી રહે છે, એવી જે આપની દેશનાભૂમિ, જે મિથ્યાત્વી, અજ્ઞાની, અન્ય દર્શનીઓને અગમ અગોચર છે, તે દેશનાભૂમિનો આશ્રય, આપના આ કિંકર; મને સદા હો, શરણભૂત હો, જેથી આ આપના સેવકનો પણ વૈરભાવ સમસ્ત પ્રકારે સમસ્ત જગતજીવો સાથેથી છૂટે. ૨૪.

હવે સ્તુતિકાર પરદેવોનું સામ્રાજ્ય વૃથા સિદ્ધ કરે છેઃ—

મદેન માનેન મનોભવેન, ક્રોધેન લોભેન ચ સંમદેન;
પરાજિતાનાં પ્રસભં સુરાણાં, વૃથૈવ સામ્રાજ્યરુજા પરેષામ્. ૨૫

ભાવાર્થ—હે ભગવન્, મદ, અભિમાન, કામ, ક્રોધ, લોભ, માયાદિ મહા દોષો જે આત્માને અત્યંત મલીન કરીને દુર્ગતિના

વિવિધ દુઃખ સમુહને આપનારા છે, તે દૂષણોએ કરીને અતિશય પરાભવને પામતા એવા જે હરિહરાદિ અન્ય દેવો છે, તેઓનું જગત પિતામહપણું, સૃષ્ટિ કર્ત્તાપણું, તથા અનેક પ્રકારના આયુધાદિ વિભૂતીઓનું જે સામ્રાજ્ય છે તે વૃથા છે, અર્થાત, તે સામ્રાજ્ય નથી, પણ આત્માને નિરંતર પરવશપણામાં રાખનાર અતિશય મલિનતા રુપ દુષ્ટ પિંડે કરીને ભારભૂત વિડંબના છે. ૨૫.

હવે સ્તુતિકાર અસત્‌વાદી તથા નામધારી પંડિતો જે પંડિતાભાસો છે, તેના અને સત્ય પંડિતોના લક્ષણો ભિન્ન ભિન્ન દેખાડે છેઃ

સ્વકણ્ઠપીઠે કઠિનં કુઠારં, પરે કિરન્તઃ પ્રલપન્તુ કિંચિત્;
મનીષિણાં તુ ત્વયિ વીતરાગ!, ન રાગ માત્રેણ મનોનુરક્તમ્. ૨૬.

ભાવાર્થ—હે સ્વામિન્ પોતાના કંઠ પીઠને વિષે અતિ તીક્ષણ, કઠીણ કુવચન બોલવારુપ, દુષ્ટ કુહાડાને ધારણ કરીને યદ્વા તદ્વા ગમે તેમ અસમંજસ બોલો, લવારો કરો, વૃથા પાંડિત્યપણાનો ડોળ ધારણ કરીને અનેક પ્રકારની મૃષાવાગ્‌જાળ વિસ્તારો, પરંતુ હે પ્રભો, સત્ય, પ્રમાણિક, વાસ્તવિક પંડિતો તો આપને વિષે કાંઇ રાગ માત્રે કરીને નહિ, અર્થાત, સ્વમત પક્ષપાતે કરીને નહિ, પણ યુક્તિવંત, અવિરોધિ વચનની, ન્યાય પૂર્વક પરિક્ષા કરીનેજ અનુરાગી થાય છે.

હવે જેઓ મધ્યસ્થપણાનું બિરૂદ ધારણ કરે છે, પણ ખરી રીતે મત્સરી છે, તેનું સ્વરૂપ દેખાડતાં થકાં ગુરૂ મહારાજા કહે છેઃ—

સુનિશ્ચિતં મત્સરિણો જનસ્ય, ન નાથ! મુદ્રામતિશેરતે તે; માધ્યસ્થ્યમાસ્થાય પરીક્ષકા યે, મણૌ ચ કાચે ચ સમાનુબન્ધાઃ. ૨૭.

ભાવાર્થ—હે સ્વામિન્, જે પુરૂષો પોતાને વિષે રાગ, દ્વેષાદિ રહિતપણા રૂપ મધ્યસ્થતા ધારણ કર્યાનો ડોળ કરે છે, તેઓ ખરી રીતે મધ્યસ્થ નથી, સત્ય પરિક્ષક નથી, કેમકે, કાચ અને મણિરત્નને સરખી રીતે માનવા પ્રમાણે, સરાગી તથા નિરાગી દેવને એક સરખા માને છે, નિર્ગુણી તથા ગુણીને તુલ્ય ગણે છે, એવા

અજ્ઞાની મતિહીન પ્રાણીઓ બહાર થકી સમતાનો ડોળ રાખીને પોતાને મધ્યસ્થ કહેવડાવે છે, તેઓ ખરેખર સમવૃત્તિવાળા નથી, પરંતુ મત્સરી કેતાં ગુણ અને ગુણીના દ્વેષિ છે. ૨૭.

હવે સ્તુતિકાર પ્રતિપક્ષી જનોની આગળ જાહેર ઉદ્દ્ઘોષણા કરે છેઃ—

ઇમાં સમક્ષં પ્રતિપક્ષસાક્ષિણા–મુદારઘોષામવઘોષણાં બ્રુવે; ન વીતરાગાત્પરમસ્તિ દૈવતં, નચાપ્યનેકાન્તમૃતે નય સ્થિતિઃ.૨૮.

ભાવાર્થ—હું હેમચંદ્રસૂરિ, પરવાદીયો રૂપ પ્રતિપક્ષી સાક્ષીઓ સમક્ષ ખુલ્લી રીતે જાહેર ઉદ્દ્ઘોષણા કરૂં છું કે, શ્રી વીતરાગ જીનેંદ્ર દેવ વિના અન્ય કોઇ પણ દેવ, સત્ય દેવ છેજ નહિં; તેમજ અનેકાંત કથન રૂપ સ્યાદ્દવાદ સિવાય અન્ય કોઈ નય સ્થિતિ નથી. ૨૮.

હવે સ્તુતિકાર પોતાનું અપક્ષપાતિપણું સિદ્ધ કરતાં થકાં કહે છેઃ–

ન શ્રદ્ધયૈવ ત્વયિ પક્ષપાતો, ન દ્વેષમાત્રાદરુચિઃ પરેષુ;
યથાવદાપ્તત્વ પરીક્ષયા તુ, ત્વામેવ વીરપ્રભુમાશ્રિતાઃ સ્મઃ. ૨૯

ભાવાર્થ—હે વીર પરમાત્મન્ કેવળ શ્રદ્ધા માત્રે કરીનેજ, અર્થાત્, આપ અમારા દેવ છો, એવા સ્વપક્ષપાતે કરીનેજ આપને વિષે અમારા રાગ થયો નથી; તેમજ અન્ય હરિહરાદિ દેવોને વિષે, તથા કપિલાદિ મતધારીયો પ્રત્યે કેવળ દ્વેષ માત્રે કરીનેજ અમારી અરૂચી નથી, પરંતુ, તથાવિધ આપ્તપણાની પરિક્ષા કરવે કરીનેજ, અર્થાત્, યથાર્થ સર્વજ્ઞપણું, નિર્દોષપણું, યુક્તિવત્ વચન, વચન અનુસારે ચારિત્ર, અને વચન અને ચારિત્રને અનુસારેજ મુદ્રા, ઇત્યાદિ સર્વ યથાયોગ્ય સ્વરૂપની સમ્યક્ પ્રકારે પરિક્ષા કરીનેજ, હે પ્રભો, અમે આપને સત્ય દેવ પણે સ્વીકારીને આપનો આશ્રય કર્યો છે. ૨૯.

હવે સ્તુતિકાર પરમાત્માની વાણીની સ્તવના કરે છેઃ-

તમઃસ્પૃશામપ્રતિભાસભાજં, ભવન્ત મપ્યાશુ વિવિન્દતે યાઃ;
મહેમ ચન્દ્રાંશુદશાવતા–સ્તસ્તર્કપુણ્યા જગદીશવાચઃ ૩૦.

ભાવાર્થ—હે ભગવન્, અજ્ઞાનરૂપ અંધકારે કરીને આચ્છાદિત થએલા અજ્ઞાની પ્રાણીઓને પણ જે વાણીએ આપના સ્વરૂપનો યથાર્થ પ્રતિભાસ કરાવ્યો છે, તેઓના અજ્ઞાનનો નાશ કરીને સુજ્ઞાન-વંત બનાવ્યા છે, એવી ચંદ્ર કિરણ સમાન શીતળ, મહા ઉજ્જ્વળ જ્ઞાનોદ્યોતવંત તથા વિવિધ પ્રકારના તર્કે કરીને મહા પવિત્ર એવી જે આપની અત્યુત્તમ વાણી, તેને હું હેમચંદ્રસૂરી અત્યંત ભક્તિ, આદર સહિત, બહુમાનપૂર્વક ત્રિકરણ શુદ્ધિએ પૂજું છું. ૩૦.

હવે સ્તુતિકાર નામે કરીને નહિ, પણ ગુણે કરીને વિશિષ્ટ પરમાત્માની સ્તવના કરે છેઃ—

યત્ર તત્ર સમયે યથા તથા, યોઽસિ સોઽસ્યભિધયા યયા તયા;
વીતદોષકલુષઃ સ ચેદ્ભવાઽનેક એવ ભગવન્નમોઽસ્તુતે ૩૧.

ભાવાર્થ—હે સ્વામિન, જે જે મતને વિષે, જે જે શાસ્ત્રને વિષે, જે જે પ્રકારે કરીને, જે જે નામે કરીને, જ્યાં જ્યાં આપનું વર્ણન, સ્તુતિ, પ્રાર્થનાદિ કરવામાં આવે છે, ત્યાં ત્યાં, સર્વત્ર હે ભગવાન, પરમાર્થે એક તુંજ છો; જે જે સિદ્ધાન્તોને વિષે રાગ, દ્વેષ, મોહાદિ દૂષણોએ કરીને રહિત, નિષ્કલંક, નિર્દૂષિત, સર્વજ્ઞ, સર્વ શક્તિમાન, સર્વદર્શિ. સર્વવ્યાપક, શાશ્વત, અવિનાશી, સચ્ચિ-દાનંદ સ્વરૂપી, પૂર્ણાનંદી, બ્રહ્મ સ્વરૂપી, ઇત્યાદિ વિશેષણોએ યુક્ત કથન છે, ત્યાં ત્યાં સર્વત્ર હે પ્રભો, તુંજ છો; એવા હે અનંત-જ્ઞાનિ, પરમ પવિત્ર, પરોપકારી જગતવત્સલ વીર પ્રભુ, આપને અમારો ત્રિકરણ શુદ્ધિએ સદા નમસ્કાર હો. ૩૧.

હવે સ્તુતિકાર ગ્રંથનો ઉપસંહાર કરતાં થકાં આ સ્તુતિનો પ્રભાવ વર્ણવે છે.

ઇદં શ્રદ્ધામાત્રં તદથ પરનિન્દાં મૃદુધિયો, વિગાહન્તાં હન્ત પ્રકૃતિપરવાદવ્યસનિનઃ; અરકતદ્વિષ્ટાનાં જિનવર ! પરીક્ષા ક્ષમધિયા-મયંતત્ત્વાલોકઃ સ્તુતિમયમુપાધિં વિધૃતવાન્. ૩૨.

ભાવાર્થ-જે મુગ્ધ, ભદ્રિક પરિણામી, મૃદુ બુદ્ધિવાળા છે,

અને જેઓને જીન મત ઉપર ઓઘે રાગ છે, એવા ભદ્રિક ભવ્ય પ્રાણીઓ ભલે શ્રદ્ધાએ કરીનેજ આ સ્તુતિનું અવગાહન કરો; તથા જેઓને પોતે ગ્રહણ કરેલા દેવને વિષે સ્વપક્ષપાત આગ્રહ છે, કે અમારે તો આજ કબૂલ છે એવા આગ્રહી જનો, આ સ્તુતિને પરદેવ નિંદક સ્તુતિ માનીને નિંદા કરો, અવગણના કરો, તથા સત્ય પરિક્ષા કરવામાં સમર્થ બુદ્ધિમાન, રાગ, દ્વેષે રહિત, અપક્ષપાતિ, મધ્યસ્થ પરિણામી, સદ્ અસદ્ વસ્તુનો નિર્ણય કરવામાં સમ્યક્ વિવેકવાન સજ્જનો, આ તત્ત્વ પ્રકાશક સ્તુતિને ધર્મ ચિંતવનરૂપ કાર્ય પ્રવૃતિ વિષે ધારણ કરો; તથાસ્તુ. ૩૨.

૫. શ્રીમદ્ યશોવિજયજી ઉપાધ્યાયજી કૃત શ્રી પરમાત્મ દર્શન પચીશી. (અર્થ સહિત.)

અનુષ્ટૂપ વૃત્ત.

પરમાત્મા પરંજ્યોતિઃ, પરમેષ્ઠિ નિરંજનઃ;
અજઃ સનાતનઃ શંભુઃ, સ્વયંભૂર્જયતાજ્જિનઃ. ૧.

શબ્દાર્થ-સર્વ આત્માઓને વિષે સંપૂર્ણ નિર્મળ આત્મા હોવાથી સર્વોત્કૃષ્ટ, સર્વગુણી મહાત્મા, એવા હે પરમાત્મા, હે પરમ જ્ઞાનજ્યોતિ સ્વરૂપી, હે ઉત્કૃષ્ટ પદને વિષે બિરાજમાન, સર્વ કિલષ્ટ કર્મ રૂપી અંજને કરીને રહિત, હે અજરામર પ્રભુ, હે અનાદિ અનંત એક સ્વરૂપી, સર્વ જગસુખ દાતા એવા હે શંભુ, પોતાની મેળેજ પરમાત્મ સ્વરૂપને પામેલા, સ્વરુપમાંજ રમનાર, એવા હે રાગ, દ્વેષાદિ શત્રુઓના જીતનાર, સર્વજ્ઞ, સર્વદર્શી, અનંત બલી છતાં અત્યંત સમતાવંત, હે ચિદાનંદ પરમાત્મા તમે જયવંતા વર્તો. ૧.

નિત્યં વિજ્ઞાન માનંદં, બ્રહ્મ યત્ર પ્રતિષ્ઠિતં;
શુદ્ધબુદ્ધસ્વભાવાય, નમસ્તસ્મૈ પરાત્મને. ૨.

શબ્દાર્થ—જ્યાં નિત્ય, શાશ્વત વિજ્ઞાન રુપ આનંદ એટલે જ્ઞાનાનંદ સ્વરૂપી, બ્રહ્મ સ્વરુપજ પ્રકાશી રહ્યું છે, એવા શુદ્ધ બુદ્ધ સ્વભાવવાળા પરમાત્માને નમસ્કાર થાઓ. ૨.

અવિદ્યાજનિતૈઃ સર્વૈ-ર્વિકારૈરનુપદ્રુતઃ;
વ્યકત્યા શિવપદસ્થોऽસૌ, શક્ત્યા જયતિ સર્વગઃ. ૩.

શબ્દાર્થ-અજ્ઞાન જનિત સર્વ પ્રકારના વિકારોથી જે હણાયા નથી, તથા જે વ્યક્તિરૂપે એટલે પ્રગટ પ્રત્યક્ષપણે સ્વસ્વરૂપે જે મોક્ષ સ્થાનમાં બિરાજે છે, અને શક્તિરુપે એટલે સત્તાએ કરી સર્વ જીવ દ્રવ્યમાં રહેલ હોવાથી યોગ્ય ભવ્ય જીવને યોગ્ય ઉપાય સાધન વડે સાધતાં પ્રાપ્ત થાય છે, તે પરમાત્મા દેવનું યથાર્થ સ્વરૂપ જાણવું. ૩.

યતા વાચો નિવર્તન્તે, ન યત્ર મનસો ગતિઃ;
શુદ્ધાનુભવસંવેદ્યં, તદ્રૂપં પરમાત્મનઃ. ૪.

શબ્દાર્થ—જ્યાં વાણી એટલે સર્વ પ્રકારના વચનોનું બોલવું પાછું પડે છે, અર્થાત્ જ્યાં કોઇ પણ વાણીનું પ્રયોજન નથી, જ્યાં મનની ગતિ લેશ માત્ર પણ પ્રવૃતિ કરી શકતી નથી, અર્થાત્ જ્યાં મન પણ નિરર્થક છે, કેવળ શુદ્ધ નિર્મળ ચિદાનંદ સ્વરૂપી એવા આત્માના પ્રગટ અનુભવ વડે કરીનેજ જે આત્માને ગમ્ય છે, એટલે જણાય છે, તે પરમાત્મ સ્વરુપી દેવને નમસ્કાર થાઓ. ૪.

ન સ્પર્શો યસ્ય નો વર્ણો, ન ગંધો ન રસશ્રુતિઃ;
શુદ્ધ ચિન્માત્ર ગુણવાન્, પરમાત્મા સ ગીયતે. ૫.

શબ્દાર્થ—જેને વિષે કોઈ પણ પ્રકારનો સ્પર્શ, વર્ણ કેતાં રૂપ રંગ, કે રસાદિક કાંઇ નથી, માત્ર શુદ્ધ, એક જ્ઞાનાનંદમયજ, નિર્મળ ગુણવાન આત્મા થયો છે જેનો, એવા નિર્વિકારી, સર્વ ગુણી આત્માને પરમાત્મા કહીએ. ૫.

માધુર્યાતિશયો યદ્વા, ગુણૌઘઃ પરમાત્મનઃ;
તથા ખ્યાતું ન શકયોऽપિ, પ્રત્યાખ્યાતું ન શકયતે. ૬.

શબ્દાર્થ—અતિમાધુર્ય વચન બોલવાના અતિશય ગુણવાલા પુરૂષથી પણ જે મહાત્માના અનંત ગુણોના સમુહોનું વર્ણન થવું અશકય છે, તેમજ તેનું સ્પષ્ટ નિરાકરણ એટલે પ્રતિભાસન પણ

થવું મહા અશકય છે, એવા વળી. ૬.

બુદ્ધો જિનો હૃષીકેશઃ, શંભુર્બ્રહ્માદિપુરૂષઃ;
ઇત્યાદિનામભેદેઽપિ, નાર્થતઃ સ વિભિદ્યતે. ૭.

શબ્દાર્થ—બુધ, જીન, ઋષીકેશ એટલે મુનીશ્વર અથવા યોગીશ્વર, શંભુ, બ્રહ્મા, આદિનાથ ઈત્યાદિક અનેક નામોના ભેદ હોવા છતાં, તે સર્વ નામો, ગુણ નિષ્પન્ન, સિદ્ધ અર્થવાળા હોવાથી પરમાત્માના ભાવ સ્વરૂપમાં અર્થે કરીને કાંઇ પણ ભેદ પડતો નથી, એવું પરમાત્મ સ્વરુપ છે. ૭.

ધાવંતોઽપિ નયા નૈકે, તત્ સ્વરૂપં સ્પૃશન્તિ ન;
સમુદ્રા ઇવ કલ્લોલૈઃ, કૃતપ્રતિનિવૃત્તયઃ. ૮.

શબ્દાર્થ—નાના પ્રકારના અર્થમાં પ્રવૃત્તિ કરનારા એવા નૈગમાદિ અનેક પ્રકારના નયો પણ જે પરમાત્મ સ્વરુપને સ્પર્શ કરી શકતા નથી, અર્થાત્, તે નયોએ પણ, તથા ભંગ પ્રમાણાદિ કથનોને પણ જે સ્વરુપ અગમ અગોચર છે, તે જેમ પરાવર્તન કરનારા એવા સમુદ્રના કલ્લોલો એટલે મોજાઓ જેમ મૂલ સમુદ્રનું સ્વરુપ સ્પર્શતા નથી, તેની પેઠે સર્વ વાગ્જાળ કેતાં વચન કથનીને પરમાત્મ સ્વરૂપ અલબ્ધ છે. ૮.

શબ્દોપરકતતદ્રૂપ-બોધકૃન્નયપદ્ધતિઃ;
નિર્વિકલ્પં તુ તદ્રૂપં, ગમ્યં નાનુભવં વિના. ૯.

શબ્દાર્થ—સાત નયની પદ્ધતી વડે, એટલે જીન વચનાનુસાર, શબ્દાર્થ પર્યાયાલોચન રૂપ, કથનવડે પરમાત્મ સ્વરુપ સવિકલ્પ ધ્યાન રુપ પ્રાપ્ત થાય છે, સારાંશ કે, પરમાત્માનું સવિકલ્પ રુપ, સપ્ત નયોના સંપૂર્ણ મિલન વડે બોધગમ્ય છે, અને નિર્વિકલ્પ પરમાત્મ સ્વરુપ તો અનુભવ જ્ઞાન વિના જણાતું નથી, અર્થાત્, પરમાત્મ સ્વરૂપી થઇને પરમાત્માને આરાધે તોજ શુદ્ધ પરમાત્મ દશાને આત્મા અનુભવે છે. ૯.

કેષાં ન કલ્પનાદર્વી, શાસ્ત્રક્ષીરાન્નગાહિની?;

સ્તોકાસ્તત્ત્વરસાસ્વાદ વિદોઽનુભવજિહ્વયા. ૧૦.

શબ્દાર્થ—ક્યા પુરૂષોની કલ્પના રૂપ કડછી, શાસ્ત્રરૂપ ક્ષીરના પાત્રમાં પ્રવેશ કરતી નથી ? અર્થાત્, સર્વેની કરે છે, પરંતુ અનુભવ જીભ્હા વડે તત્ત્વ રસનું આસ્વાદન કરનાર તો કોઈ વીરલાજ હોય છે. ૧૦.

જિતેન્દ્રિયા જિતક્રોધા, દાન્તાત્માનઃ શુભાશયાઃ;
પરમાત્મગતિં યાન્તિ, વિભિન્નૈરપિ વર્ત્મભિઃ. ૧૧.

શબ્દાર્થ—જેઓએ ઈંદ્રીઓને જીતી છે, ક્રોધાદિ કષાયને જીત્યા છે, અને ભલે પ્રકારે આત્માને દમ્યો છે, એટલે પોતાને વશવર્તી રાખ્યો છે, એવા શુભ પરિણામવાળા મહાત્માઓ વિવિધ પ્રકારના માર્ગો વડે પણ પરમાત્મ પદને પ્રાપ્ત કરે છે. ૧૧.

નૂનં મુમુક્ષવઃ સર્વે, પરમેશ્વરસેવકાઃ;
દૂરાસન્નાદિભેદસ્તુ, તદ્ભૃત્યત્વં નિહન્તિ ન. ૧૨.

શબ્દાર્થ—સર્વે મુમુક્ષુઓ એટલે મુનીયો, અર્થાત્, શાંત, દાંત, જ્ઞાની મહાત્માઓ ખરેખર પરમેશ્વરના સેવકો છે, દુર્ભવી અને આસન્નભવીના ભેદોને પણ પરમાત્માનું સેવકપણું દૂર નથી, અર્થાત્, તેઓ પણ તેમના સેવકજ છે, પણ એમાં એટલું વિશેષ જે વિમુખીભાવપણું ટળીને સન્મુખીભાવપણું અનુક્રમે થશે, તેથી તેઓ પણ પરમાર્થે સેવકજ છે. ૧૨.

નામ માત્રેણ યે દૃપ્તા, જ્ઞાનમાર્ગવિવર્જિતાઃ;
ન પશ્યન્તિ પરત્માનં, તે ઘૂકા ઇવ ભાસ્કરમ્. ૧૩.

શબ્દાર્થ—જેઓ પરમાત્માના નામ માત્રથી ગર્વિષ્ટ થયેલા છે, અને જ્ઞાન માર્ગ થકી શૂન્ય છે, તેઓ પરમાત્મ સ્વરૂપ પ્રાપ્તિમાં ઘૂવડ સમાન છે, અર્થાત્, જેમ ઘૂવડ સૂર્યને દેખી શકતા નથી, તેમ કેવળજ્ઞાન જ્યોતિ સ્વરૂપી, નિરાવરણી, નિર્મળ એવું જે શુદ્ધ પરમાત્મ સ્વરૂપ, તેને તેવા મિથ્યાડંબરી નામધારીઓ જોઈ શકતા નથી. ૧૩.

શ્રમઃ શાસ્ત્રાશ્રયઃ સર્વો, યજ્જ્ઞાનેન ફલેગૃહિઃ;
ધ્વાતવ્યોઽયમુપાસ્યોઽયં, પરમાત્મા નિરંજનઃ. ૧૪.

શબ્દાર્થ— જ્ઞાન વડે જો જ્ઞાનનું ફલ ગ્રહણ ન થયું, તો શાસ્ત્ર આશ્રિત કરેલો સર્વ અભ્યાસ, શ્રમ કેતાં કષ્ટ એટલે વેઠ રૂપ જાણવો; અને તેજ જ્ઞાનનું ફલ જે વિરતિ છે, તેને ગ્રહણ કરનારજ પરમાત્માનું ધ્યાન કરવાને, એટલે ઉપાસના કરવાને યોગ્ય છે, સારાંશ કે, સંસાર થકી પરાઙ્મુખ એવા સમ્યગદ્રષ્ટિ વિરતિવંત આત્માઓજ પરમાત્માની ભક્તિને યોગ્ય છે. ૧૪.

નાન્તરાયો ન મિથ્યાત્વં, હાસ્યો રત્યરતી ચ ન;
ન ભીર્યસ્ય જુગુપ્સા નો, પરમાત્મા સ મે ગતિઃ. ૧૫.

શબ્દાર્થ—જેને અંતરાય નથી, મિથ્યાત્વ નથી, હાસ્ય, રતિ અરતિ નથી, ભય નથી, જુગુપ્સા નથી, એવા પરમાત્માનું મને શરણ થાઓ. ૧૫.

ન શોકો યસ્ય નો કામો, નાજ્ઞાનાવિરતિ સ્તથા;
નોઽવકાશશ્ચ નિદ્રાયાઃ, પરમાત્મા સ મે ગતિઃ. ૧૬.

શબ્દાર્થ—જેને શોક નથી, કામ નથી, અજ્ઞાન નથી, અવિરતિ (અવ્રત) નથી, તથા નિદ્રાનો અવકાશ નથી, તે પરમાત્માનું મને શરણ થાઓ. ૧૬.

રાગદ્વેષૌ હતૌ યેન, જગત્રયભયંકરૌ;
સા ત્રાણં પરમાત્મા મે, સ્વપ્નેઽપિ જાગરેઽપિ વા. ૧૭.

શબ્દાર્થ—આ જગતને મહા વિટંબનાને પમાડનાર એવા મહા ભયંકર, આત્માના બે મુખ્ય શત્રુઓ જે રાગ અને દ્વેષ છે, તેને જેણે મૂળમાંથી ઉખેડી નાખ્યા છે, એવા વીતરાગ પરમાત્મા મને સ્વપ્નાવસ્થામાં તેમજ જાગૃત દશામાં સાહ્યકારી થાઓ. ૧૭.

ઉપાધિજનિતા ભાવા, યે યે જન્મજરાદિકાઃ;
તેષાં તેષાં નિષેધેન, સિદ્ધં રૂપં પરાત્મનઃ. ૧૮.

શબ્દાર્થ-- રાગ દ્વેષાદિની ઉપાધિથી ઉત્પન્ન થયેલા અષ્ટ કર્મ વિકાર ભૂત જન્મ, જરા, અને મરણ, રોગ, શોગ, સંજોગ, વિજોગ, આધિ, વ્યાધિ, સંતાપાદિક, સર્વ પર પુદ્ગલિ ભાવ એટલે જડ-

ભાવ માત્રથી રહિત એવું શુદ્ધ નિષ્પન્ન પરમાત્મ સ્વરૂપ છે. ૧૮.

અતદ્વ્યાવૃત્તિતો ભીતં, સિદ્ધન્તાઃ કથયન્તિ તમ્ઃ
વસ્તુતસ્તુ ન નિર્વાચ્યં, તસ્ય રૂપં કથંચન. ૧૯.

શબ્દાર્થ— સિદ્ધાંતો જાણે ભય પામ્યા હોય તેવી રીતે તે પરમાત્માનું સ્વરૂપ કથે છે; વસ્તુતઃ પરમાત્મ સ્વરૂપ વચનને કંથચિત્ અગોચર છે; સારાંશ કે, શાસ્ત્ર તો માત્ર દિશિના દેખાડનાર છે, અને અનુભવજ ખરૂં કામ કરી આપે છે. ૧૯.

જાનન્નપિ યથા મ્લેચ્છો, ન શક્નોતિ પુરીગુણાન્;
પ્રવક્તુમુપમાઽભાવાત્તથા સિદ્ધસુખજનઃ. ૨૦

શબ્દાર્થ—નગરીના ગુણોને જાણતો છતો પણ મ્લેચ્છ, એટલે ગામડીઓ ભિલ્લ જેમ ઉપમાને અભાવે નગરીનું વર્ણન યથાર્થ કરી શકતો નથી, તેમ જ્ઞાની પુરૂષ પણ પરમાત્મ સ્વરૂપને જાણતા તથા અનુભવતા થકા પણ સંસારમાં સિદ્ધના સુખની યથાર્થ ઉપમા દેવા યોગ્ય કોઇ પણ વસ્તુ ન હોવાથી સિદ્ધનું સુખ કહેવાને અસમર્થ છે. ૨૦.

સુરાસુરાણાં સર્વેષાં, યત્સુખં પિંડિતં ભવેત્ ;
એકત્રાપિ હિ સિદ્ધસ્ય, તદનન્તતમાંશગમ્. ૨૧.

શબ્દાર્થ—દેવો અને અસુરો સર્વેના સુખને ભેગું કરીએ, અને એક તરફ સિદ્ધનું સુખ ભેગું કરીએ તે તે સિદ્ધના સુખના અનંતને ભાગે પણ દેવોનું ઉત્કૃષ્ટ સુખ આવી શકતું નથી; કેમકે પરમાત્મ સ્વરુપના અનુભવનું સુખ તે તમામ જડ પુદ્ગલિક ભાવથી અલગ છે, માટે નિરુપમ છે; અને અગમ અગોચર છે, જ્યારે સર્વ સંસારીક સુખો જડભાવજનિત, પુદ્ગલિક, પરાધીન સુખ છે, તે પરમાર્થે સુખજ નથી, તો પછી ખરા સુખને મુકાબલે તો તે કયાંથીજ આવે. ૨૧.

અદેહા દર્શનજ્ઞાનો—પયોગમયમૂર્તયઃ;
આકાલં પરમાત્મનઃ, સિદ્ધાઃ સન્તિ નિરામયાઃ. ૨૨.

શબ્દાર્થ—અશરિરી, અરૂપી, નિરંજન નિરાકાર એવી, અને સદાકાળ કેવળજ્ઞાન તથા કેવળદર્શનના ઉપયોગ મય છે ચિદાનંદ મય મૂર્તિ જેમની એવા, તથા સર્વ કર્મથી મુક્ત, સ્વ સ્વરૂપે, સાદિ અનંત ભાંગે સદા કાળ નિરાબાદપણે સિદ્ધ પરમાત્માઓ લોકાગ્ર ભાગે વર્તી રહ્યા છે, (તેઓને મારો ત્રિકરણ શુદ્ધિએ નમસ્કાર હો. ૨૨.

લોકાગ્રશિખરારૂઢાઃ, સ્વભાવસમવવસ્થિતાઃ;
ભવપ્રપંચનિર્મુકતા, યુકતાનન્તાવગાહનાઃ. ૨૩.

શબ્દાર્થ—લોકના અગ્ર ભાગ ઉપર રહેલા સ્વસ્વરુપમાં રમતા, ભવ પ્રપંચથી રહિત, અને અનંત અવગાહનાએ સહિત, એવા સિદ્ધ પરમાત્મા છે. (તેને મારો સદા નમસ્કાર હો.) ૨૩.

ઇલિકા ભ્રમરીધ્યાનાદ્, ભ્રમરીત્વં યથાऽશ્નુતે;
તથા ધ્યાયન્ પરાત્માનં, પરમાત્મત્વમાપ્નુયાત્. ૨૪.

શબ્દાર્થ—જેમ ઇયલ ભ્રમરીનું એકાગ્ર ધ્યાન કરતી છતી પોતે ભ્રમરીપણું પામે છે; તેમ ભવ્યાત્મા સિદ્ધ પરમાત્માનું તન્મય ધ્યાન કરતો છતો પરમાત્મ દશાને પામે છે. ૨૪.

પરમાત્મ ગુણાનેવં, યે ધ્યાયન્તિ સમાહિતાઃ;
લભન્તે નિભૃતાનંદા–સ્તે યશોવિજય શ્રિયમ્. ૨૫.

શબ્દાર્થ—જે ભવ્ય પ્રાણીઓ પૂર્વોક્ત શ્લોકમાં વર્ણવેલા, શુદ્ધ, નિરાવર્ણ, સચ્ચિદાનંદઘન સ્વરૂપી પરમાત્મા સ્વરૂપનું અતિ સાવધાનપણે નિર્મળ ઉપયોગપૂર્વક સ્થિરતાએ એકાગ્રપણે ધ્યાન કરે છે, તેઓ અત્યંત આનંદમાં મગ્ન થઇ, યશનો કર્યો છે વિજયતે જેમણે, એવા શ્રી યશોવિજયજી પ્રભુની અનંતી શાશ્વતી જ્ઞાનાદિક ગુણોની જે અખૂટ લક્ષ્મી, તેના ભોક્તા થાય છે. ૨૫.

૬. શ્રીમદ્યશોવિજયજી ઉપાધ્યાયજી કૃત
શ્રી પરમાત્મ જ્યોતિ પચ્ચીશી.

પરમાત્મ દર્શનનું મહાત્મ્ય વખાણે છે.

ઐન્દ્રં તત્પરમં જ્યોતિ–રુપાધિરહિતં સ્તુમઃ;

ઉદીતે સ્યુર્યદંશેઽપિ, સંનિધૌ નિધયો નવ. ૧.

શબ્દાર્થ—અનંત જ્ઞાનાદિ ગુણની સમૃદ્ધિએ ભરપૂર એવો જે અનંતબળી આત્મા, તેની સર્વોત્કૃષ્ટ કેવળજ્ઞાનરુપ જ્યોતિ જે સર્વ રાગ, દ્વેષાદિ કર્મ જનીત ઉપાધિથી રહિત છે, તે આત્માની જ્યોતિના અંશ માત્ર પ્રકાશ થયે છતે આત્માને પોતાની સમીપેજ નવેનિધિ અને સર્વે સિદ્ધિ પ્રત્યક્ષ પ્રકાશે છે, તે આત્મિક, નિરાવર્ણ, શુદ્ધ ચિદાનંદઘનસ્વરુપી જ્યોતિને અમે સ્તવીયે છીયે. ૧.

હવે પરમ જ્યોતિનો પ્રકાશ કેટલો વિસ્તારવાળો છે, તે કહે છે.

પ્રભા ચંદ્રાર્કભાદીનાં, મિતક્ષેત્રપ્રકાશિકા;
આત્મનસ્તુ પરં જ્યોતિ–ર્લોકાલોક પ્રકાશકં. ૨.

શબ્દાર્થ—ચંદ્ર, સૂર્ય, ગ્રહ, નક્ષત્ર, તારાદિકની જ્યોતિ તો પરિમિત એટલે અમુક પ્રમાણ વાલા ક્ષેત્રમાંજ એટલે માપેલી જગ્યામાંજ પ્રકાશે છે; પરંતુ શુદ્ધ આત્મ સ્વરૂપની લોકોત્તર જ્યોતિ તો સર્વ લોક અને અલોકને વિષે વિસ્તારને પામી રહી છે. ૨.

હવે પરમાત્મિક જ્યોતિનું સ્વરૂપ વર્ણવે છે.

નિરાલંબં નિરાકારં, નિર્વિકલ્પં નિરામયં;
આત્મનઃ પરમં જ્યોતિ—ર્નિરુપાધિનિરંજનં. ૩.

શબ્દાર્થ—સર્વ આલંબન રહિત, અર્થાત, કોઇનો પણ આશ્રય નહિ કરનારી એવી સ્વતંત્ર, સમસ્ત સંકલ્પ વિકલ્પથી મુકત, અને સર્વ આધિ અને વ્યાધીથી રહિત, સર્વ કર્મરૂપી અંજન કેતાં આવરણ, તથા કલેશ રહિત શુદ્ધાત્મ જ્યોતિ સદાકાળ નિરાબાધ પણે જયવંતી વર્તે છે. ૩.

હવે આત્માની જ્ઞાન જ્યોતિ, પરવસ્તુની અપેક્ષા રહિત, સ્વાધિન પ્રકાશે છે તે કહે છે.

દીપાદિપુદ્ગલાપેક્ષં, સમલં જ્યોતિરક્ષજં;
નિર્મલં કેવલં જ્યોતિ–ર્નિરપેક્ષમતિંદ્રિયં. ૪.

શબ્દાર્થ—પ્રાણીઓની ચક્ષુમાં રહેલો પ્રકાશતો દીવા પ્રમુખ

પુદ્ગલિક પદાર્થોની અપેક્ષા રાખવાવાલો પરાધિન મલીન છે; પરંતુ આત્માની સંપૂર્ણ જ્ઞાન જ્યોતિ તો સદાકાળ સર્વ પરવસ્તુની અપેક્ષાએ રહિત, તેમજ સર્વ ઇંદ્રિયોની પણ સહાયતા વિનાજ સ્વાધિનપણે મહા નિર્મળ પ્રકાશે છે. ૪.

હવે આત્મા સદાકાળ જગતમાં સાક્ષીરૂપ, સ્વતંત્ર, સ્વામિપણે વર્તિ રહ્યો છે તે દેખાડે છે.

કર્મણઃ કર્મ માનેષુ, જાગરૂકેષ્વપિ પ્રભુઃ;
તમસાઽનાવૃતઃ સાક્ષી, સ્ફૂરતિ જ્યોતિષા સ્વયં. ૫.

શબ્દાર્થ—જ્ઞાનાવર્ણાદિ કર્મના ઉદયીક ભાવને વિષે પણ આત્મા સદાકાળ સાક્ષી ભૂત તટસ્થ નિર્લેપપણે સ્વસ્વરૂપેજ સર્વ જગ ભાવનો સ્વતંત્ર માલિકપણે પ્રવર્તે છે, તે કદાપી કાળે પણ કોઇ પણ અજ્ઞાન, મોહ, મિથ્યાત્વાદિક અંધકારવડે ઢંકાતોજ નથી, પણ સદા તેજોમય સ્વરમણમાંજ વિલસે છે. ૫.

હવે આત્માની પરમ જ્યોતિ, અન્ય સર્વ આત્મિક શક્તિઓની વૃદ્ધિનું કારણ છે, તે દેખાડે છે.

પરમજ્યોતિષઃ સ્પર્શા—દપરં જ્યોતિરેધતે;
યથા સૂર્યકરસ્પર્શાત્, સૂર્યકાંતસ્થિતોઽનલઃ. ૬.

શબ્દાર્થ—જેમ સૂર્યકિરણના સ્પર્શથી સૂર્યકાંતમણિમાં ગુપ્ત રહેલો અગ્નિ વૃદ્ધિ પામે છે, તેમ આત્માની શુદ્ધ સર્વોત્કૃષ્ટ જ્ઞાન જ્યોતિનો પ્રકાશ થતાં, અન્ય સર્વ આત્મિક જ્યોતિ રૂપ શક્તિઓ પણ પોતાના પ્રકાશમાં વૃદ્ધિગત બળને પામે છે, અર્થાત્, આત્માની તીવ્ર જ્ઞાનદશામાં આત્માની સર્વ સમૃદ્ધિઓ સમકાળે સ્ફુરાયમાન થાય છે, અને સર્વ પ્રકારનું સુખ આત્માને અનુભવાવે છે. ૬.

હવે પરમ જ્યોતિ વિવેકને દર્શાવનાર છે તે કહે છે.

પશ્યન્ન પરમં જ્યોતિ—ર્વિવેકાદ્રેઃ પતત્યધઃ;
પરમં જ્યોતિરન્વિચ્છન્, નાવિવેકે નિમજ્જતિ. ૭.

શબ્દાર્થ—આત્મિક જ્ઞાન જ્યોતિને દેખતો થકો પ્રાણી કદી

પણ વિવેક રૂપી પર્વતથી નીચે પડતો નથી, અર્થાત, મહા વિવેકે વર્તે છે, એટલે કૃત્યાકૃત્ય, હિતાહિત, લાભાલાભ, ભક્ષાભક્ષ, પેયાપેય, આદિ સર્વમાં મહા વિવેક ચક્ષુ વડે જોઇને પ્રવર્તે છે; તેથી ક્યાંઇ પણ ઠોકર ખાતો નથી; અને પરમ જ્યોતિને નહિ જોતો, આંખો મીંચીનેજ ચાલનાર અવિવેકી પ્રાણી અવિવેકમય ભવકૂપમાં ડૂબી મરે છે. ૭.

હવે શુદ્ધ પરમ જ્યોતિનેજ નમસ્કાર કરે છે.

તસ્મૈ વિશ્વ પ્રકાશાય, પરમ જ્યોતિષે નમઃ;
કેવલં નૈવ તમસઃ, પ્રકાશાદપિ યત્પરં. ૮.

શબ્દાર્થ—જે પુદ્ગલિ અંધકાર માત્રથીજ નહિ, પરંતુ સર્વ પુદ્ગલિક અજવાળાથી પણ ન્યારી છે, એવી આખા વિશ્વના સમસ્ત ભાવોને તથા ધર્મોને પ્રકાશ કરનારી, અર્થાત્ યથાર્થ રીતે દેખાડી આપનારી સર્વોત્કૃષ્ટ લોકોત્તર કેવળજ્ઞાન જ્યોતિને અમારો ત્રિકરણ શુદ્ધિએ નમસ્કાર છે. ૮.

હવે કર્ત્તા, કેવી જ્યોતિનો પ્રકાશ માગે છે તે કહે છે.

જ્ઞાનદર્શન સમ્યકત્વ, ચારિત્રસુખવીર્યભૂઃ;
પરમાત્મપ્રકાશો મે, સર્વોત્તમ કલામયઃ. ૯.

શબ્દાર્થ—સમ્યક્ જ્ઞાન, સમ્યક્ દર્શન, સમ્યક્ ચારિત્ર રૂપ અખંડ સુખ, અને અખંડ વીર્યરુપ અનંત ચતુષ્ક લક્ષ્મિની ભૂમિ ભૂત, સર્વથી ઉત્તમ કલાવાન, સર્વોત્કૃષ્ટ, શુદ્ધ, નિરાવર્ણ પરમાત્મ સ્વરૂપની જયોતિનો પ્રકાશ મને હો. ૯.

હવે આત્મિક જ્ઞાનકળા વિના બીજી સર્વ કળાઓ નિષ્ફલ છે તે બતાવે છે.

યાં વિના નિષ્ફલાઃ સર્વાઃ, કલા ગુણબલાધિકાઃ;
આત્મધામકલામેકાં, તાં વયં સમુપાસ્મહે. ૧૦.

શબ્દાર્થ—ગુણો અને પ્રભાવમાં શ્રેષ્ટ, એવી સર્વ સંસારીક કળાઓ, જે એક કળા વિના નિષ્ફળ છે; આત્મ ધ્યાનમાં રહેનારી

પરમ જ્યોતિરુપ અધ્યાત્મિક જ્ઞાનકળાનીજ અમે ઉપાસના કરીએ છીએ. ૧૧.

હવે આત્મજ્ઞાપ્રકાશનું સુખ સર્વોત્કૃષ્ટ છે, તે દેખાડે છે.

નિધિભિર્નવભીરત્નૈ-શ્ચતુર્દશભિરપ્યહો;
ન તેજશ્ચક્રિણાં યત્સ્યા,ધદાત્માધીનમેવહિ. ૧૧.

શબ્દાર્થ—અહો ઇતિ આશ્ચર્યે, એટલે આ કેવી અદભૂત ચમત્કારી બીના છે, કે જે પ્રકાશ સુખ એટલે સ્થિરતારૂપ, આનંદનું સુખ, ચક્રવર્તીને તેના નવ નિધાન, અને ચૌદ રત્નોથી પણ પ્રાપ્ત થઈ શકતું નથી; તે જ્ઞાનાનંદ પ્રકાશ સુખ, સહેજ આત્માને સ્વાધિનપણે સમીપેજ વર્તે છે. ૧૧.

હવે મુનિ મહાત્માઓ ઇંદ્રોથી પણ અધિક શોભી રહ્યા છે, તે બતાવે છે.

દંભપર્વતદંભોલિ—ર્જ્ઞાનધ્યાનધનં સદા;
મુનયો વાસવેભ્યોપિ, વિશિષ્ટં ધામ બિભ્રતિ. ૧૨.

શબ્દાર્થ—દંભ કેતાં મિથ્યાડંબર, કપટ, વા માયારૂપી, પર્વતને તોડવામાં વજ્ર સમાન, જ્ઞાન ધ્યાનમાંજ સદાકાળ રમતા, દેવેંદ્રોથી પણ અધિક સુખના ભોક્તા, એવા વિશિષ્ટ ગુણના ધામરૂપ મુનિ મહાત્માઓ શોભે છે. ૧૨.

હવે એક વર્ષ સુધીના દિક્ષા પર્યાય અવસ્થામાં કેવું આત્મસુખ પ્રકાશે છે, તે કહે છે.

શ્રમણે વર્ષપર્યાયાત્, પ્રાપ્તે પરમશુકલતાં;
સર્વાર્થસિદ્ધિદેવેભ્યો-ડપ્યધિકં જ્યોતિસલ્લસેત્. ૧૩.

શબ્દાર્થ—માત્ર એક વર્ષના દીક્ષા પર્યાયથી, પરમ વિશુદ્ધિને પામેલા, સાધુ પરણુતિમાં, સર્વાર્થ સિદ્ધ વિમાનવાસી દેવોના સુખ કરતાં પણ અધિક ચિત્ત સુખ લાભ આશયરૂપ અત્યંત આત્મિક આનંદ જ્યોતિ વિસ્ફુરે છે. ૧૩.

હવે જીવનમુક્ત મહાત્માઓની દશાનું સ્વરુપ વખાણે છે.

વિસ્તારી પરમજ્યોતિ,-ર્દ્યોતિતાભ્યંતराशया:;
જીવન્મુકતા મહાત્માનો, જાયંતે વિગતસ્પૃહાઃ. ૧૪.

શબ્દાર્થ—અત્યંત વૃદ્ધિને પામતી, એવી અંતરંગ શુદ્ધાત્મિક, નિર્મળ જ્ઞાન પરિણતિના પ્રકાશવડે જેમના બાહ્યભ્યંતર આશયો મહા ચિત્ત સુખ લાભરૂપ વર્તી રહ્યા છે, એવા જીવનમુક્ત મહાત્માઓ જગતની પરપુદ્‌ગલિક ભાવની ઇચ્છા મૂર્ચ્છાએ રહિત, સદા નિસ્પૃહી હોય છે. ૧૪.

હવે આત્મભાવમાં સદા જાગૃત કોણ હોય? તે કહે છે.

જાગૃત્યાત્મનિ તે નિત્યં, બહિર્ભાવેષુ શેરતે;
ઉદાસ્તેયે પરદ્રવ્યે, લિંગંતે સ્વગુણામૃતે. ૧૫.

શબ્દાર્થ—જે બહિરાતમ ભાવમાંજ પોતાપણું માની પુદ્‌ગલિક પરાધિન પદાર્થોમાં સુખના ભ્રમે લીન થઈ સૂતા છે, તે તો મૂઢ આત્મ જાગતા છતાં સૂતાજ જાણવા; પરંતુ જે આવા બહિરાતમ ભાવનો ત્યાગ કરીને પોતાના સત્ય આત્મ સુખમાંજ રમતા રહે છે, તે સૂતા છતાં પણ જાગતા છે, એવા મહાત્માઓ પરદ્રવ્યમાં ઉદાસીન રહી, સ્વસ્વરુપ ગુણરુપ અમૃતનું આસ્વાદન કરે છે. ૧૫.

હવે મુનિ મહારાજના ચારિત્રાત્મા કેવા પ્રકાશે છે, તે કહે છે.

યથૈવાભ્યુદિતસૂર્યોવિ-દ્યોતિ મહાન્તરં;
ચારિત્રં પરમજ્યોતિ-ર્દ્યોતિતાત્મા તથા મુનિઃ. ૧૬.

શબ્દાર્થ—જેમ ઉદય પામેલો સૂર્ય મહીમંડળના મહા વિસ્તારને પ્રકાશ કરે છે, તેમ શુદ્ધ પરમાત્મ સ્વરુપ રમણના આનંદવડે, મુનિ મતાત્માઓ પોતાની શુદ્ધ ચારિત્ર પરણુતિની જ્યોતિ સર્વત્ર પ્રતિબિંબિત કરે છે, અર્થાત્ તેમની ચારિત્રની પ્રભા પોતાની સમીપે રહેલા પ્રાણી માત્ર પદાર્થોમાં નિર્મળપણે ઝબકે છે. ૧૬.

હવે પરમ જ્યોતિ કેમ પ્રગટે છે, તે બતાવે છે.

પ્રચ્છન્નં પરમં જ્યોતિ-રાત્મનાડજ્ઞાનભસ્મના;
ક્ષણાદાવિર્ભવત્યુગ્ર-ધ્યાનવાતપ્રચારતઃ. ૧૭.

શબ્દાર્થ—અજ્ઞાનરૂપી રાખનું જેના ઉપર આચ્છાદન થઇ રહેલું છે, તે આત્મિક જ્યોતિ ઉગ્ર સ્વરૂપ ધ્યાનરૂપી વાયુના પ્રચાર વડે પૂર્વોક્ત રાખને ઉડાડી દઇને એક ક્ષણવારમાં પોતાના સહેજ શુદ્ધ સ્વરૂપને પ્રગટ કરે છે. ૧૭.

હવે આત્માની પરમ જ્યોતિની પ્રાપ્તિ કોણ કરી શકે છે,તે કહે છે.

પરકીય પ્રવૃ । યે, મૂકાંધબધિરોપમાઃ;
સ્વગુણાર્જનસજ્જાસ્તૈઃ, પરમ જ્યોતિ રાપ્યતે. ૧૮.

શબ્દાર્થ—જે પરપુદ્ગલિક પદાર્થોના વ્યાપારમાં મૂંગા, બહેરા, તથા અંધ સમાન વર્તે છે, અર્થાત્, જેઓ પરપુદ્ગલિક વસ્તુઓને વિષે તદન સાક્ષીરૂપેજ નિર્લેપપણે વર્તે છે, અને પોતાના આત્મિક ગુણો જે કર્મ જનિત ઉપાધિથી ઢંકાયલા છે, તેને સત્વર પ્રગટ કરવામાં સદા સાવધાનપણે તત્પર થઇ રહ્યા છે; તેવા મહાત્માઓજ શુદ્ધાત્મ જ્યોતિને પ્રાપ્ત કરે છે. ૧૮.

હવે પરચિંતકદ્રષ્ટિ અને સ્વચિંતકદ્રષ્ટિના ગુણ દોષનો મુકાબલો કરે છે.

પરેષાં ગુણદોષેષુ, દષ્ટિસ્તે વિષદાયિની;
સ્વગુણાનુભવાલોકાદ્, દ્રષ્ટિઃ પીયૂષવર્ષિણી. ૧૯.

શબ્દાર્થ—પરપુદ્ગલિક પદાર્થો તથા જીવોના ગુણ દોષના ચિંતનવાળી દ્રષ્ટિ વિખમયી, ઝેરીલી જાણવી, પરંતુ સ્વાત્મ ગુણોનો અનુભવ કરવાવાળી દ્રષ્ટિ અમૃતને વર્ષાવનારી જાણવી. ૧૯.

હવે શુદ્ધાત્મ સ્વરૂપ પ્રકાશ વિજ્ઞાન કોને કહીએ, તે કહે છે.

સ્વરૂપદર્શનં શ્લાઘં, પરરૂપેક્ષણં વૃથા;
એતાવદેવ વિજ્ઞાનં, પરમજ્યોતિઃ પ્રકાશકં. ૨૦.

શબ્દાર્થ—સ્વાત્મ સ્વરૂપનુંજ દર્શન પ્રસંશનીય છે, અને પર દ્રવ્યનું સ્વરૂપ નિરક્ષણ, તે નિરર્થક છે, આવા પ્રકારનું વિજ્ઞાન તે શુદ્ધ પરમાત્મ જ્યોતિનું પ્રકાશક છે. ૨૦.

હવે આત્મજ્ઞાન પ્રકાશ કોને હિતકારક છે, તે કહે છે.

સ્તોકમપ્યાત્મનો જ્યોતિઃ, પશ્યતો દીપ વદ્દ્હિતં;
અંધસ્ય દીપશતવત્, પરં જ્યોતિર્ન બહ્વપિ. ૨૧.

શબ્દાર્થ—ચક્ષુવંત એવા દેખતા પ્રાણીને દીવાની પેઠે થોડી પણ આત્મ જ્યોતિ એટલે અલ્પ આત્મજ્ઞાન પણ મહા હિતને કરનારૂં થાય છે; પરંતુ અંધને સેંકડો દીવાની પેઠે ઘણી વિદ્યમાન આત્મ જ્યોતિ, અર્થાત, ગમે તેટલું આત્મજ્ઞાન વાંચે, સાંભળે, ભણે, પણ અંતરંગ ચક્ષુએ હીન, ભેદ જ્ઞાન રહિત, બહિરાત્માઓને નિરર્થક છે. ૨૧.

હવે પરમ જ્યોતિ કોને પ્રગટ થાય છે, અને તે કેવી રીતે? તે કહે છે.

સમતામૃત મગ્નાનાં, સમાધિ ધૂત પાપ્મનાં;
રત્નત્રયમયં શુદ્ધં પરં જ્યોતિઃ પ્રકાશતે. ૨૨.

શબ્દાર્થ—સમતારુપી અમૃતમાં જે નિમગ્ન છે, અને સમાધિ જળવડે જેના પાપરુપ મેલ ધોવાઇ ગયા છે; એવા સાધુ જનોને રત્નત્રયમય શુદ્ધ, એવી પરમ જ્યોતિ પ્રગટ થાય છે. ૨૨.

હવે પરમ જ્યોતિના પ્રકાશથી ત્રણ જગતને વંદ્ય કોણ થયા છે, તે કહે છે.

તિર્થંકરા ગણધરા, લબ્ધિસિદ્ધાશ્ચ સાધવઃ;
સંજાતાસ્ત્રિજગદ્દવંદ્યાઃ, પરજ્યોતિપ્રકાશતઃ. ૨૩.

શબ્દાર્થ—શ્રી તીર્થંકર પરમાત્મા, ગણધર મહારાજા, અને લબ્ધિ, સિદ્ધિ, સાધુ મહાત્માઓ, પરમ જ્યોતિના પ્રકાશથી ત્રણ જગતને વંદ્ય થયા છે. ૨૩.

હવે પરમ જ્યોતિને કોણ, કયારે પામે છે, તે કહે છે.

ન રાગં નાપિ ચ દ્વષં, વિષમેસુ યદા વ્રજેત્;
ઔદાસીન્ય નિમગ્નાત્મા, તદાપ્નોતિ પરંમહઃ. ૨૪.

શબ્દાર્થ—જ્યારે વિષમ વસ્તુમાં, અર્થાત, મહાવિકટ ભયંકર કસોટીને વખતે એટલે ઘોર મર્ણાંત ઉપસર્ગને વિષે કે અત્યંત

પુદ્ગલિક સુખની અવસ્થામાં પણ જીવને જ્યારે રાગ, દ્વેષ થતા નથી, સમભાવજ રહે છે; તેવી ઉદાસીન વૃતિમાંજ વર્તતા આત્માઓનેજ પરમ જ્યોતિની પ્રાપ્તિ થાય છે. ૨૪.

હવે ગ્રંથકર્ત્તા પોતાનું નામ સૂચવતા થકા ગ્રંથનું મહાત્મ્ય વખાણે છે.

વિજ્ઞાય પરમ જ્યોતિ–ર્માહાત્મ્ય મિદમુત્તમં;
યઃ સ્થૈર્યં યાતિ લભતે, સ યશોવિજય શ્રિયં. ૨૫.

શબ્દાર્થ—શુદ્ધ પરમાત્મ સ્વરૂપ રમણરુપ સ્થિરતા ગુણને પ્રાપ્ત કરે છે, તેવા મહાત્માઓ, કર્યો છે યશનો વિજય તે જેમણે, એવા મહાયશોવિજયજી પરમાત્મ પ્રભુ, તેની પરમ જ્યોતિ રૂપી અનંતી રિદ્ધિને પામે છે. ૨૫.

૭. યશસ્વી ધર્મશીલ મહારાજાધિરાજ શ્રી કુમારપાલકૃત આત્મનિન્દારૂપ જિનેદ્ર સ્તુતિ (ભાવાર્થ સહિત.)

ઉપજાતિ વૃત્તમ્.

નમ્રાખિલાખંડલમૌલિરત્ન–રશ્મિચ્છટાપલ્લવિતાંધ્રિપીઠ !;
વિધ્વસ્તવિશ્વવ્યસનપ્રબંધ !, ત્રિલોકબંધો ! જયતાજ્જિનેન્દ્ર!૧

ભાવાર્થ—નમી પડેલા સમસ્ત ઈંદ્રના મુકુટ સંબંધી રત્નોની પ્રભારાશી જેમના ચરણપીઠ ઉપર પ્રતિબિંબિત થયેલી છે, અને જેમણે જગતના કષ્ટસમુહને દૂર કરી નાંખ્યો છે, એવા હે ત્રૈલોકય-બંધુ જિનેશ્વર મહારાજ ! આપ જયવંતા વર્તો. ૧.

મૂઢોઽસ્મ્યહં વિજ્ઞપયામિ યત્ત્વા–મપેતરાગં ભગવન્! કૃતાર્થમ્;
નહિ પ્રભૂણામુચિતસ્વરૂપ–નિરૂપણાય ક્ષમતેઽર્થિવર્ગઃ. ૨.

ભાવાર્થ—રાગ દ્વેષાદિ મળથી સર્વથા મુક્ત હોવાથી કૃતાર્થ થયેલા આપને જે હું વિનવું છું, તે મારી મુગ્ધતા માત્ર છે, કેમકે સ્વામીના યથાર્થ સ્વરૂપને નિરૂપણ કરવાને અર્થી વર્ગ સમર્થ થઈ શકતોજ નથી. ૨.

મુક્તિંગતેપીડશ! વિશુદ્ધચિત્તે, ગુણાધિરોપેણ મમાસિ સાક્ષાત્;
ભાનુર્દવીયાનપિ દર્પણેંડશુ-સંગાન્ન કિં ઘોતયતે? ગ્રહાન્તઃ. ૩

ભાવાર્થ—હે સ્વામી! આપ મુક્તિપદને પામ્યા છતાં મારા વિશુદ્ધ ચિત્તમાં ગુણાધિરોપવડે સાક્ષાત વર્તો છો; જેમ અતિ દૂર રહેલો સૂર્ય સુંદર આરશીમાં પ્રતિબિંબિત થઈને ઘરની અંદર ઉદ્યોત કરતો નથી શું? અપિતુ કરે છેજ તેમ જાણવું. ૩.

તવ સ્તવેન ક્ષયમંગભાજાં, ભજન્તિ જન્માર્જિતપાતકાનિ;
કિયચ્ચિરં ચંડરુચેર્મરીચિ-સ્તોમે તમાંસિ સ્થિતિમુદ્વહન્તિ. ૪.

ભાવાર્થ-આપની સ્તવના કરવાવડે પ્રાણીઓના અનેક જન્મોમાં ઉપાર્જિત કરેલાં પાપકર્મ ક્ષય પામી જાય છે, અથવા પ્રચંડ સૂર્યની પ્રભારાશી પ્રસરતાં અંધકાર ક્યાં સુધી ટકી શકે? અપિતુ નજ ટકી શકે. ૪.

શરણ્યકારુણ્યપરઃ પરેષાં, નેહંસિ મોહજ્વરમાશ્રિતાનામ્; મમ
ત્વદાજ્ઞાં વહતોડપિમૂધ્ના-શાન્તિં ન યાત્યેષ કુતોડપિ હેતોઃ. ૫.

ભાવાર્થ-હે શરણ લાયક, કરૂણા કરવા સદા કુશળ, એવા આપ સ્વાશ્રિત અન્ય જનોના મોહજ્વરને મૂળથી દૂર કરી નાંખો છો; તેમ છતાં શિર ઉપર આપની આજ્ઞાને અચૂક વહન કરનારો જે હું તેનો આ મોહજ્વર શા કારણથી ઉપશાંત થતો નથી, તે હું કળી શકતો નથી. ૫.

ભવાટવીલંઘનસાર્થવાહં, ત્વામાશ્રિતો મુક્તિમહં યિયાસુઃ;
કષાયચૌરૈર્જિ! નલુપ્યમાનં, રત્નત્રયં મે તદુપેક્ષસે કિમ્? ૬.

ભાવાર્થ-હે સ્વામી! મુક્તિપુરી જવા અભિલાષાવાળો હું આ સંસાર અટવીનો પાર પમાડવા સમર્થ સાર્થવાહ, એવા આપને જ શરણે આવેલો છું, તો પછી કષાય ચોર વડે લુંટાઈ જતાં મારા, દર્શન, જ્ઞાન, અને ચારિત્રરૂપ ત્રણ રત્નોની આપ કેમ ઉપેક્ષા કરી રહ્યા છો? ૬.

લબ્ધોસિ સ ત્વં મયકા મહાત્મા, ભવાંબુધૌ બંભ્રમતા

કથંચિત્ઃ આઃ પાપપિંડેન નતો ન ભકત્યા, ન પૂજિતો નાથ! ન તુ સ્તુતોસિ. ૭.

ભાવાર્થ—ભવસમુદ્રમાં અનેકવાર ભ્રમણ કરતા મને મહા મુશીબતે આપ મહાત્મા મળ્યા છો, તોપણ નાથ ! પાપરાશી એવા મેં, આપને ભક્તિ ભાવથી નમસ્કાર, પૂજા, કે સ્તુતિ કશું કર્યુ જ નથી. ૭.

સંસાર ચક્રે ભ્રમયન્ કુબોધ–દંડેન માં કર્મમહાકુલાલઃ; કરોતિ દુઃખપ્રચયસ્થભાંડં, તતઃ પ્રભો ! રક્ષ જગચ્છરણ્ય!.૮.

ભાવાર્થ—હે સ્વામી ! આ અતિ દુષ્ટ કર્મ કુલાલ (કુંભાર) મને સંસારચક્ર ઉપર કુબોધરૂપી દંડવડે ભમાડતો મહા દુઃખનું ભાજન કરે છે તેવી કદર્થના થકી હે શરણુલાયક પ્રભુ આપ મારૂં રક્ષણ કરો. ૮.

કદા ત્વદાજ્ઞાકરણાપ્તતત્ત્વ-સ્ત્યકત્વા મમત્વાદિભવૈકકન્દમ્; આત્મૈકસારો નિરપેક્ષવૃત્તિ-ર્મોક્ષેડપ્યનિચ્છોર્ભવતાડસ્મિ નાથ.૯

ભાવાર્થ—હે નાથ, આપની આજ્ઞાને યથાર્થ અનુસરવાવડે, તત્વસ્વરૂપને પામેલો હું આ ભવભ્રમણને વધારનાર મમત્ત્વાદિક વિકારોને તજી, કેવલ આત્મનિષ્ટ ઉદાસીન વૃત્તિએ પૂર્ણ વિરક્ત અને નિસ્પૃહીપણે સહજ વિલાસી કયારે બનીશ ? ૯.

તવ ત્રિયામાપતિકાન્તિકાન્તૈ–ર્ગુણૈર્નિયમ્યાત્મમનઃપ્લવંગમ્; કદા ત્વદાજ્ઞામૃતપાનલોલઃ, સ્વામિન્ પરબ્રહ્મરતિં કરિષ્યે?. ૧૦.

ભાવાર્થ–ચંદ્રની કાંતિ જેવા મહા ઉજ્વલ આપના ગુણોવડે મારા મનમર્કટને નિયમમાં રાખી આપના પવિત્ર વચનામૃતપાન કરવા અત્યંત આશક્ત થઈ, હે સ્વામિ ! હું કયારે સ્વ સ્વરુપ રમણ બનીશ ? ૧૦.

એતાવતીં ભૂમિમહં ત્વદંધ્રિ–પદ્મપ્રસાદાદ્ગતવાનધીશઃ; હઠેન પાપાસ્તદપિ સ્મરાદ્યા, હિ મામકાર્યેષુ નિયોજયન્તિ. ૧૧.

ભાવાર્થ—હે નાથ ! આપના ચરણકમળના પ્રસાદથી હું આટલી ઉંચી ભૂમી સુધી પહોંચ્યો છું, તોપણ દુષ્ટ કામાદિક વિકારો મને

બલાત્કારે અકાર્ય કરવા પ્રેરણા કરે છે, એ મારે ખેદનો વિષય છે. ૧૧.

ભદ્રં ન કિં ત્વય્યપિ નાથનાથે, સંભાવ્યતે? મે યદપિ સ્મરાદ્યાઃ
અપાક્રિયન્તે શુભભાવનાભિઃ,પૃષ્ઠિં ન મુંચન્તિ તથાપિ પાપાઃ૧૨

ભાવાર્થ—હે પ્રભો ! વિશ્વનાયક એવા આપ નાથ છતે, મને શું શું હિત ન સંભવે ? અપિતુ, સર્વહિત સંભવે; પરંતુ જો કે હું શુભ ભાવનાઓ વડે કામાદિક વિકારો દૂર કરવા બનતું કરૂં છું, તોપણ તે દુષ્ટ વિકારો મારી પૂંઠ મૂકતા નથી, મારો પરાભવ કરવા મારી પછાડી લાગ્યા રહે છે. ૧૨.

ભવાંબુરાશૌ ભ્રમતઃ કદાઽપિ, મન્યે ન મે લોચનગોચરોઽભૂઃ;
નિસ્સીમસીમન્તકનારકાદિ–દુઃખાતિથિત્વં કથમન્યથેશ!.:૧૩.

ભાવાર્થ—હે પ્રભુ, પૂર્વે ભવસમુદ્રમાં ભમતા એવા મને આપ કદાપિ દ્રષ્ટિગોચર થયા જણાતા નથી, નહિ તો સાતમી નરક વિગેરેનાં ઉત્કૃષ્ટ દુઃખ મારે શા માટે ભોગવવાં પડે ? અપિતુ, કદાપિ નજ ભોગવવાં પડે. ૧૩.

ચક્રાસિચાપાંકુશવજ્રમુખ્યૈઃ, સલ્લક્ષણૈર્લક્ષિતમંહ્રિયુગ્મમ્;
નાથ ! ત્વદીયં શરણં ગતોઽસ્મિ, દુર્વારમોહાદિવિપક્ષભીતઃ. ૧૪

ભાવાર્થ—હે નાથ, ચક્ર, ખડ્ગ, ધનુષ્ય, અંકુશ, તથા વજ્ર પ્રમુખ ઉત્તમ લક્ષણોવડે લક્ષિત એવા આપના ચરણ યુગલનુંજ શરણ, હવે દુર્જય એવા મોહાદિ શત્રુથી ભય પામતા એવા મેં, આપના દાસે ગ્રહણ કર્યું છે. ૧૪.

અગણ્યકારુણ્યશરણ્યપુણ્ય–સર્વજ્ઞ !;નિષ્કંટક! વિશ્વનાથ !,
દીનં હતાશં શરણાગતં ચ, માં રક્ષ રક્ષ સ્મરભિલ્લભલ્લેઃ૧૫

ભાવાર્થ—હે વિશ્વનાથ ! અગાધ કરૂણાવડે શરણ કરવા લાયક પવિત્ર અને સર્વજ્ઞ, વીતરાગ એવા આપ એક દીન, હતાશ, એટલે નીરાશ થયેલા, અને આપને શરણે આવેલા એવા મને દુષ્ટ કામ કદર્થનામાંથી બચાવો, બચાવો. ૧૫.

ત્વયા વિના દુષ્કૃતચક્રવાલં, નાન્યઃ ક્ષયં નેતુમલં મમેશ!;

કિંવા વિપક્ષપ્રતિચક્રમૂલં. ચક્રં વિના છેત્તુમલંભવિષ્ણુ:૧૬

ભાવાર્થ—હે નાથ! આપ વગર બીજો કોઇ પણ મારા સઘળા દુષ્કૃતને છેદવા સમર્થ નથી, અથવા તો શત્રુઓના પ્રતિચક્રનો સામા સમર્થ ચક્ર વગર છેદવાને કોઇ પણ સમર્થ થઇ શકતા નથી; માટે આપનુંજ મને સર્વત્ર શરણ હો. ૧૬.

યદ્દેવદેવોસિ મહેશ્વરોસિ, બુદ્ધોસિ વિશ્વત્રયનાયકોસિ; તેનાન્ત-રંગારિગણાભિભૂત-સ્તવાઽગ્રતો રોદિમિ હા સખેદમ્. ૧૭.

ભાવાર્થ—હે સ્વામી! આપ દેવના પણ દેવ છો, મહેશ્વર છો, બુદ્ધ છો, અને ત્રણ જગતના નાયક છો,તેથીજ અંતરંગ શત્રુ વર્ગ વડે પરાભવ પામેલો હું, આપની આગળ અત્યંત ખેદ સહિત રુદન કરું છું. ૧૭.

સ્વામિન્નધર્મવ્યસનાનિ હિત્વા, મનઃ સમાધૌ નિદધામિ યાવત્; તાવત્ક્રુધેવાન્તરવૈરિણો મા-મનલ્પમોહાન્ધ્યવશં નયન્તિ. ૧૮.

ભાવાર્થ—હે પ્રભો! અધર્મ વ્યસનોને તજી દઇને જેટલામાં હું મનને સમાધિમાં સ્થાપું છું, તેવામાં કામાદિક અંતરંગ શત્રુઓ જાણે ક્રોધાતુર થઇને મને અતિ મોહાંધ કરી મુકે છે, મારી શુદ્ધ બુધ ઠેકાણે રહેવા દેતા નથી. ૧૮.

ત્વાદાગમાદ્વેદ્મિ સદૈવ દેવ!, મોહાદયો યન્મમ વૈરિણોઽમી; તથાપિ મૂઢસ્ય પરાપ્તબુદ્ધયા, તત્સન્નિધૌ હી ન કિમપ્ય-કૃત્યમ્. ૧૯.

ભાવાર્થ—હે સ્વામિન્! આપના આગમથી હું જાણું છું કે, આ મોહાદિ મારા સદાયના શત્રુઓજ છે, તથાપિ પરશત્રુઓમાં વિશ્વાસ સ્થાપવાથી મૂઢ બની ગયેલો હું, તેમની પાસે રહી સર્વ કંઇ અકૃત્ય કરૂં છું એટલે તેમની પાસે મારૂં લગારે જોર ચાલતું નથી. ૧૯.

મ્લેચ્છૈર્નૃશંસૈરતિરાક્ષસૈશ્ચ, વિડંબિતોઽમીભિરનેકશોઽહમ્; પ્રાપ્તસ્ત્વિદાનીં ભુવનૈકવીર!,ત્રાયસ્વ માં યત્તવ પાદલીનમ્.૨૦.

ભાવાર્થ—હે પ્રભો! રાક્ષસો કરતાં પણ અતિ નિર્દય આ મોહાદિક મ્લેચ્છોએ મારી બહુ વખત વિડંબના કરી છે, અને હવે તે ત્રણ ભુવનમાં એક, અદ્વિતીયવીર, એવા આપનાજ શરણે આવ્યો છું, તેથી આપનાજ ચરણે વળગી રહેલો એવો હું, તેનો બચાવ કરો. આપ સમર્થ પ્રભુની કૃપા વગર કોઇ મને દાદ દઇ શકે તેમ નથી. ૨૦.

હિત્વા સ્વદેહેઽપિ મમત્વબુદ્ધિં, શ્રદ્ધાપવિત્રીકૃતસદ્વિવેકઃ;
મુક્તાન્યસંગઃસમશત્રુમિત્રઃ,સ્વામિન્! કદા સંયમમાતનિષ્યે.૨૧.

ભાવાર્થ—હે પ્રભો! સ્વદેહમાં પણ મમત્વબુદ્ધિ તજી દઇને શ્રદ્ધાવડે પવિત્ર થયેલા સદ્‌વિવેકવાલો એવો જે હું, પરસંગથી નિરાળો રહી, સહુ શત્રુમિત્ર ઉપર સમભાવ રાખીને કયારે દ્રઢપણે સંયમ પામીશ? ૨૧.

ત્વમેવ દેવો મમ વીતરાગ, ધર્મો ભવદ્દર્શિતધર્મ એવ;
ઇતિ સ્વરૂપં પરિભાવ્ય તસ્માન્નોપેક્ષણીયો ભવતિ સ્વભૃત્યઃ. ૨૨.

ભાવાર્થ—હે સ્વામી! આપ વીતરાગજ મારા ઇષ્ટ દેવ છો અને આપે દર્શાવેલો ધર્મજ ખરો ધર્મ છે એવું સ્વરુપ સારી રીતે હું સમજ્યો છું, તેથી આ આપના સેવકની આપ ઉપેક્ષા નહિં કરશો (એવી મારી નમ્ર પ્રાર્થના છે.) ૨૨.

જિતાજિતાશેષસુરાસુરાદ્યાઃ, કામાદયઃ કામમમી ત્વયેશ!;
ત્વાં પ્રત્યશક્તાસ્તવ સેવકં તુ, વિઘ્નન્તિ હી સાંપરુષં રુષૈવ.૨૩.

ભાવાર્થ—હે નાથ! જેમણે સમસ્ત સુરાસુરોને જીતી લીધા છે, એવા આ કામાદિક અંતરંગ શત્રુઓને આપે અત્યંત વશ કરી લીધા છે, તેથી આપને આંચ પણ અડાડવા અશક્ત એવા તે, જાણે રોષવડેજ હોય તેમ, આપના સેવકને નિર્દયપણે હણી નાંખે છે, (માટે તેઓ થકી ઉગરવાનું મને દ્રઢ જ્ઞાનબળ આપો). ૨૩.

સામર્થ્યમેતદ્‌ભવતોઽસ્તિ સિદ્ધં, સત્ત્વાનશેષાનપિ નેતુમીશ!;

ક્રિયાવિહીનં ભવદંઘ્રિલીનં,દીનં ન કિં રક્ષસિ? માં શરણ્ય!૨૪.

ભાવાર્થ—હે સ્વામિન્! સમસ્ત જનોને મોક્ષપદ પમાડવાને આપ સમર્થ છો, તો હે શરણદાયક આપના ચરણે વળગી રહેલા આ એક પાંગળા દિન સેવકની, કેમ રક્ષા કરતા નથી? ૨૪.

ત્વત્પાદપદ્મદ્વિતિયં જિનેન્દ્ર!, સ્ફુરત્યજસ્રં હૃદિ યસ્ય પુંસઃ;
વિશ્વત્રયીશ્રીરપિ નૂનમેતિ, તત્રાશ્રયાર્થં સહચારિણીવ. ૨૫.

ભાવાર્થ—હે જિનેંદ્ર! આપના ચરણકમળ, જે ભવ્યાત્માના, હૃદય કમળમાં સદાય સ્ફૂર્યા કરે છે; તેનો આશ્રય લેવાને ત્રિભુવન ની લક્ષ્મી પણ જાણે સહચારિણી, દાસી હોય એમ નિશ્ચય આવી રહે છે, સારાંશ કે જે ભાગ્યવંત ભવ્યજનો આપના ચરણકમળનું એક નિષ્ઠાથી ધ્યાન ધરે છે, તેમને ત્રણ ભુવનની લક્ષ્મી પણ દાસી રૂપ થઇ રહે છે. (માટે હે જગતાત, તે આપના ચરણકમળનું સમ્યક્ સેવન મને સર્વત્ર હો.) ૨૫.

અહં પ્રભો નિર્ગુણ ચક્રવર્તી, ક્રૂરો દુરાત્મા હતકઃ સપાપ્મા;
હી દુઃખરાશૌ ભવવારિરાશૌ,યસ્માન્નિમગ્નોસ્મિ ભવદ્વિમુક્તઃ૨૬.

ભાવાર્થ—હે પ્રભો! હું અત્યંત નિર્ગુણી, ક્રૂર, દુષ્ટ, નિર્દય અને પાપી છું, આપના આલંબન વગરનો હું પ્રચૂર દુઃખવાળા સંસાર સાગરમાં ડુબેલો છું, હવે તો મને આલંબન કેવળ આપનુંજ છે. (માટે અનાથના નાથ! ગરીબ નિવાજ! મારા ખરા માયબાપ! હવે મને ઉવેખવો, તે આપને ઉચિત નથી, પણ મારા સકળ દોષ-ને ટાળી મને આપ જેવો કરો, એજ વિનંતિ છે. ૨૬.

સ્વામિન્નિમગ્નોસ્મિ સુધાસમુદ્રે, યન્નેત્રપાત્રાતિથિરદ્ય મેઽભૂઃ;
ચિન્તામણૌ સ્ફૂર્જતિ પાણિપદ્મે, પુંસામસાધ્યો નહિ કશ્ચિદર્થઃ.૨૭.

ભાવાર્થ—હે નાથ! આજ આપ મને દ્રષ્ટિગોચર થયા, તેથી હું અમૃતસાગરમાં નિમગ્ન થયો છું, જેમના હસ્તકમળમાં ચિંતામણી રત્ન આવી રહ્યું છે, તેમને કોઈ પણ અર્થ અસાધ્ય નથી

એટલે તેમના સકળ કાર્યની સહેજે સિદ્ધિ થઇ શકે છે. (તેવોજ ભાગ્યશાળી હું મને પોતાનેજ આપવડે સમજુ છું.) ૨૭.

ત્વમેવ સંસારમહાંબુરાશૌ, નિમજ્જતો મે જિન! યાનપાત્રમ્; ત્વમેવ મે શ્રેષ્ઠસુખૈકધામ, વિમુક્તિરામાઘટનાભિરામઃ.૨૮.

ભાવાર્થ—હે પ્રભો! સંસાર સમુદ્રમાં ડુબતા એવા મને આપજ એક જહાજ સમાન છો, અને શિવરમણી સાથેના શાશ્વત સંબંધ વડે અભિરામ એવા આપજ મારા શ્રેષ્ઠ સુખના વિશ્રામ સ્થાન છો. ૨૮.

ચિન્તામણિસ્તસ્ય જિનેશ! પાણૌ,કલ્પદ્રુમસ્તસ્ય ગૃહાંગણસ્થઃ; નમસ્કૃતો યેન સદાઽપિ ભક્ત્યા, સ્તોત્રૈઃ સ્તુતો દામભિરર્ચિતોસિ. ૨૯.

ભાવાર્થ—હે સ્વામિન્! જે ભવ્યજનોએ આપને ભક્તિ વડે સદાય નમસ્કાર કર્યા છે, સ્તોત્ર સ્તવનો વડે સ્તવ્યા છે, અને અનેક પુષ્પમાળાઓ વડે પૂજ્યા છે, તેમના હાથમાં ચિંતામણી આવેલ છે અને તેમના આંગણામાં કલ્પવૃક્ષ ઉગ્યાં છે, એમ હું માનું છું. કેમકે તેમનાં સકળ વાંછિત કાર્ય સહેજે સિદ્ધ થાય છે, (તેઓ ખરેખર ધન્ય છે, કૃતપુન્ય છે, જે આપને દેખી રહ્યા છે.) ૨૯.

નિમીલ્ય નેત્રે મનસઃ સ્થિરત્વં, વિધાય યાવજ્જિન! ચિન્તયામિ; ત્વમેવ તાવન્ન પરોઽસ્તિ દેવો, નિઃશેષકર્મક્ષયહેતુરત્ર.૩૦

ભાવાર્થ—હે નાથ! બન્ને નેત્રો મીંચીને, અને મનને સ્થિર કરીને જ્યારે જ્યારે હું ચિંતવું છું, ત્યારે મને સમસ્ત કર્મનો ક્ષય કરવાના હેતુરૂપ આપ સિવાય કેવળ આપજ પ્રતીત થાઓ છો, અર્થાત્ સાક્ષાત્ મનાઓ છો. ૩૦.

ભક્ત્યાસ્તુતા અપિ પરે પરયા પરેભ્યો, મુક્તિં જિનેન્દ્ર! દદતે ન કથંચનાપિ; સિક્તાઃ સુધારસઘટૈરપિ નિમ્બવૃક્ષા, વિશ્રાણયન્તિ નહિ ચૂતફલં કદાચિત્. ૩૧.

ભાવાર્થ—હે જિનેંદ્ર! ગમે તેટલી ઉત્કૃષ્ટ ભક્તિવડે સ્તવ્યા

છતાં, અન્ય દેવો કોઇ રીતે બીજાઓને એટલે પોતાના ભક્તોને મુક્તિપદ આપી શકતા નથી; કેમકે અમૃતના કુંભોવડે પણ સિંચવામાં આવેલા લીમડાનાં વૃક્ષો શું કદાપિકાલે આમ્રફળ આપી શકે ખરા ? અર્થાત્ કદાપિ નહિ. ૩૧.

ભવજલનિધિમધ્યાન્નાથ ! નિસ્તાર્ય કાર્યઃ. શિવનગર કુટુમ્બી નિર્ગુણોઽપિ ત્વયાઽહમ્;નહિગુણમગુણં વા સંશ્રિતાનાં મહાન્તો, નિરુપમકરુણાર્દ્રાઃ સર્વથા ચિન્તયન્તિ. ૩૨.

ભાવાર્થ—હે નાથ ! ભવસાગરથી મારો નિસ્તાર કરીને નિર્ગુણી છતાં મને આપે મોક્ષવાસી કરવો જોઇએ, કેમકે નિરુપમ કરૂણાવડે આર્દ્ર બનેલા મહાપુરૂષો સ્વાશ્રિત સેવકવર્ગના ગુણદોષને સર્વથા ચિંતવતા નથી, એઓ તો સ્વસેવકોને સ્વાત્મતુલ્ય લેખીને આપ સરખાજ કરે છે, કરવાની સદા હિતબુદ્ધિ રાખે છે. ૩૨.

પ્રાપ્તસ્ત્વં બહુભિઃ શુભૈસ્ત્રિજગતશ્ચૂડામણિર્દૈવતા,
નિર્વાણપ્રતિભૂરસાવપિ ગુરુઃ શ્રીહેમચંદ્રપ્રભુઃ;
તન્નાતઃ પરમસ્તિ વસ્તુ કિમપિ સ્વામિન્ યદભ્યર્થયે,
કિન્તુ ત્વદ્વચનાદરઃ પ્રતિભવં સ્તાદ્વર્દ્ધમાનો મમ. ૩૩.

ભાવાર્થ—હે નાથ ! મહાપ્રભૂત પુન્ય જોગે, આપ ત્રણ જગતના ચૂડામણી દેવ મને પ્રાપ્ત થયા છો, તેમ એ ઉપરાંત બીજી કોઇ મિષ્ટ વસ્તુ હું જાણતો કે માનતો નથી, કે જેની પ્રાપ્તિ માટે હું આપની પાસે પ્રાર્થના કરું છું; પરંતુ, આપના વચન ઉપર મને ભવોભવ અધિકાધિક આદર થતો જાય, એટલુંજ હું આપની પાસે પ્રાર્થું છું, તથાસ્તુ. ૩૩.

૮. પરમાનંદ પચ્ચીશી (અર્થ સહિત.)

અનુષ્ટુપ વૃત્તં

પરમાનંદસંપન્નં, નિર્વિકારં નિરામયં;
ધ્યાનહીના ન પશ્યન્તિ, નિજદેહે વ્યવસ્થિતં. ૧.

ભાવાર્થ—ઉત્કૃષ્ટ આનંદ યુક્ત, રાગ દ્વેષાદિ સર્વ મનોવિકારે કરીને રહિત, તથા સર્વ પ્રકારના રોગ રહિત, એવો, પોતાના શરીરને વિષે વ્યાપિ રહેલો અનંત શક્તિવંત જે આત્મા, તેને તેના ચિંતવને કરી રહિત, એવા અજ્ઞાની પ્રાણીઓ, દેખતા નથી. ૧.

અનંતસુખસંપન્નં, જ્ઞાનામૃત પયોધરં;
અનંતવીર્યસંપન્નં, દર્શનં પરમાત્મનઃ. ૨.

ભાવાર્થ—અનંત સ્વાભાવિક સુખે પરિપૂર્ણ, જ્ઞાનરૂપી અમૃત રસનું ઉત્તમ ભાજન, તથા અનંત પરાક્રમ રૂપ શક્તિએ સહિત એવું શુદ્ધ પરમાત્માનું અલૌકિક દર્શન છે. ૨.

નિર્વિકારં નિરાધારં, સર્વસંગવિવર્જિતં;
પરમાનંદસંપન્નં, શુદ્ધચૈતન્યલક્ષણં. ૩.

ભાવાર્થ—સર્વ વિકારે રહિત, સર્વ આધારે રહિત સ્વતંત્ર, સર્વ સંગે રહિત નિઃસંગિ, પરમ આનંદે સહિત, એવું નિર્મળ ચેતનનું લક્ષણ છે, અર્થાત નિર્વિકારી જ્ઞાનસ્વરૂપમયજ આત્મા છે. ૩.

ઉત્તમ આત્મચિંતા ચ, મોહ ચિંતા ચ મધ્યમાઃ;
અધમાઃ કામ ચિંતા ચ, પરચિંતાડધમાડધમાઃ. ૪.

ભાવાર્થ—આત્માનુંજ ચિંતવન કરનારા મહાત્માઓ ઉત્તમ પુરૂષો જાણવા, તથા મોહ ચિંતાવંત એટલે પોતાનો આત્મા કર્મે કરીને ભરેલો છે, હું સુખી છું, હું દુઃખી છું, પાપી છું, ઇત્યાદિ કર્મ ધારાએ વર્તતા સમકિતિ જીવો તથા ભદ્રિક શુભ પરિણામી પ્રાણીઓ મધ્યમ જાણવા; વિષય, કષાયાદિ મલીન પરિણામે વર્તતા, સંસાર સન્મુખી, ભવવાશી જીવો અધમ જાણવા; તથા પારકી નિંદા તથા કુથલી કરનારા, પારકાનું બૂરૂં ચિંતવનારા, વિના કારણે પરજીવોને દુઃખ દેવાના ઉપાયોને ચિંતવી રહેલા, પરનું દુઃખ દેખી રાજી થનારા, મત્સરી, ગુણદ્વેષિ, અદેખા, છિદ્રઆદિ દૂર્જનો અધમાધમ જાવણા. ૪.

નિર્વિકલ્પસમુત્પન્નં, જ્ઞાનામૃતપયોધરં;

વિવેકમંજલીં કૃત્વા, તં પિબન્તિ તપસ્વિનઃ. ૫.

ભાવાર્થ—નિર્વિકલ્પ દશામાં સમ્યક્ પ્રકારે પ્રાપ્ત થયેલો, એટલે મનના સર્વ સંકલ્પ તથા વિકલ્પથી રહિત શુદ્ધ દશામાં દેખાતો એવો, એકાંત નિર્વિકારી જ્ઞાનરસમય, જ્ઞાનામૃત સાગરરુપ આત્મા છે, તે મધ્યેથી તપસ્વી, યોગી પુરૂષો, ભેદ જ્ઞાનરુપ વિવેક ચક્ષુએ ખોબો ભરીને આનંદ સહિત પાન કરે છે. ૫.

સદાનંદમયં જીવં, યો જાનાતિ સ પંડિતઃ;
સ સેવતે નિજાત્માનં, સુસર્વાનંદ કારણં. ૬.

ભાવાર્થ—નિરંતર આનંદમયજ આ જીવ છે, એમ જે જાણે છે, અને વર્તે છે, તે ખરેખરો પંડિત છે; તેજ પુરુષ સમસ્ત આનંદને કરવાવાલો, એવો જે પોતાનો આત્મા, તેનું યથાર્થ સેવન કરે છે. ૬

નલિનં ચ યથા નીરં, ભિન્નં તિષ્ઠતિ સર્વદા;
અયમાત્મા સ્વભાવેન, દેહે તિષ્ઠતિ સર્વદા. ૭.

ભાવાર્થ—જેમ પાણીને વિષે કમલ જલ થકી નિરંતર ન્યારૂં રહે છે; તેમજ આ આત્મા શરીરમાં રહ્યો છતાં, શરીર થકી સદા જૂદોજ રહે છે. ૭.

દ્રવ્યકર્મવિનિર્મુકત, ભાવકર્મવિવર્જિતં;
નોકર્મરહિતં બિંતિ, નિશ્ચયેન ચિદાત્માનં. ૮.

ભાવાર્થ—જ્ઞાનાવર્ણાદિ આઠ દ્રવ્ય કર્મ રહિત, તથા તે કર્મોને ઉત્પન્ન કરનારા રાગ, દ્વેષાદિરૂપ ભાવ કર્મથી પણ રહિત, અને ઔદારિકાદિ પાંચે શરીરરૂપ નોકર્મથી પણ રહિત, એક જ્ઞાનાનંદમયજ આ આત્મા નિશ્ચયપણે છે, એમ જ્ઞાની કહે છે. (જાણે છે.) ૮.

અનંત બ્રહ્મણોરૂપં, નિજ દેહે વ્યવસ્થિતં;
જ્ઞાન હીના ન પશ્યન્તિ, જાત્યંધા ઇવ ભાસ્કરં. ૯.

ભાવાર્થ—અનંત બ્રહ્મજ્ઞાન સ્વરૂપી, સ્વશરીરને વિષે વ્યાપક છતાં, જેમ જન્મથી અંધ પ્રાણી સૂર્યને દેખતો નથી, તેમ જ્ઞાન ચક્ષુએ રહિત પ્રાણી પણ આવા આત્માને દેખતો નથી. ૯.

યદ્ ધ્યાનં ક્રિય તે ભવ્યૈ, યેંન કર્મ વિલીયતે;
તત્ક્ષણં દ્રશ્યતે શુદ્ધં, ચિત્ ચમત્કાર દર્શનં. ૧૦.

ભાવાર્થ—જેવો પ્રાણી તન્મય સ્વરૂપે આ આત્માનું ધ્યાન કરે છે, કે તુરતજ તે કર્મનો વિનાશ કરીને તત્કાળ શુદ્ધ, નિર્મળ, સ્ફટિક રત્નની પેઠે સ્વચ્છ દીસે છે; ત્યારે તેનું દર્શન પણ ચિત્તને મહા ચમત્કાર ઉત્પન્ન કરનારૂં થાય છે. ૧૦.

યે ધર્મશીલા મુનયઃપ્રધાના–સ્તે દુઃખહીના નિયમે ભવન્તિ;
સંપ્રાપ્ય શીઘ્રં પરમાર્થ તત્ત્વં, વ્રજન્તિ મોક્ષં ચિદમેકમેવ. ૧૧.

ભાવાર્થ—સદાકાળ ધર્મને વિષેજ લીન રહેનારા ઉત્તમ ધર્માચારી મુનિવરો નિશ્ચયે આ ભવના (સંસારના) દુઃખોથી રહિત થાય છે, અને એક પરમ પદાર્થ, ઉત્કૃષ્ટ સારભુત, ચિદાનંદઘન સ્વરૂપી જે મોક્ષપદ, તેને શિઘ્ર પામે છે. ૧૧.

આનંદરૂપં પરમાત્મતત્ત્વં, સમસ્તસંકલ્પવિકલ્પમુકતં;
સ્વભાવલીનાનિવસન્તિનિત્યં,જાનાતિ યોગી સ્વયમેવ તત્ત્વં.૧૨

ભાવાર્થ—એક આનંદમયજ રૂપ છે જેનું એવો પરમાત્મ સ્વરૂપી, મનના સર્વ આડદૃદોહદ્દ વિકલ્પોથી રહિત, પોતાના સ્વભાવને વિષેજ નિરંતર વસનાર, એવો જે શુદ્ધ આત્મ પદાર્થ, તેનેજ યોગીપુરુષો સહજ, શુદ્ધ તત્ત્વ કરી જાણે છે. ૧૨.

ચિદાનંદમયં શુદ્ધં, પરાપાય નિરામયં;
અનંતસુખસંપન્નં, સર્વસંગવિવર્જિતં. ૧૩.

ભાવાર્થ—આત્માના શુદ્ધ આનંદાયુક્ત, મહા નિર્મળ સર્વ કષ્ટ, તથા સર્વ વ્યાધિથી મુકત, અપાર સુખે કરીને પૂર્ણ, અને સદાકાળ સર્વ પરપુદ્ગલિક સંગે કરીને રહિત, આ આત્માધિરાજ વર્તે છે. ૧૩.

લોકમાત્રપ્રમાણો હિ, નિશ્ચયે નહિ સંશયઃ;
વ્યવહારો દેહ માત્રેણુ, કથયન્તિ મુનીશ્વરાઃ. ૧૪.

ભાવાર્થ—ચૌદ રાજલોક પ્રમાણે, નિશ્ચયે અવગાહન ક્ષેત્ર છે જેનું, પણ વ્યવહારે પોત પોતાના શરીર પ્રમાણુ ક્ષેત્રવાળો આત્મા છે, એમ મહા મુનીયો એટલે તીર્થંકર, ગણધરાદિ મહાત્માઓ કહે છે, તે વાતમાં લેશ માત્ર સંદેહ નથી. ૧૪.

યત્ક્ષણં દૃષ્યતે શુદ્ધં, તત્ક્ષણં ગતવિભ્રમઃ;
સ્વસ્થચિત્તં સ્થિરિભૂતં, નિર્વિકલ્પં સમાધયે. ૧૫.

ભાવાર્થ—જે ક્ષણે આ આત્મા જીવને શુદ્ધ દેખાય છે, તેજ ક્ષણે સર્વ કલ્પિત સુખના ભ્રમથી રહિત જીવ માલમ પડે છે; વળી સંપૂર્ણ શાંત, સ્થિર ચિત્તવંત, અચલ, નિર્વિકલ્પ સમાધિને વિષે રહેલો દીસે છે. ૧૫.

સ એવ પરમં બ્રહ્મ, સ એવ જિનપુંગવઃ;
સ એવ પરમં તત્ત્વં, સ એવ પરમં તપઃ. ૧૬.

ભાવાર્થ—તેજ ઉત્કૃષ્ટો બ્રહ્મ સ્વરૂપી છે, તેજ સામાન્ય કેવલીને વિષે શિરોમણી શિખર સમાન તિર્થંકર સ્વરૂપી છે, તેજ ઉત્કૃષ્ટ તત્ત્વ છે, સારભૂત પદાર્થ છે, અને તેજ ઉત્કૃષ્ટો, ઇચ્છા-નિરોધરૂપ તપમય એવો આ આત્મા છે ૧૬.

સ એવ પરમં જ્યોતિઃ; સ એવ પરમોગુરુઃ;
સ એવ પરમં ધ્યાનં, સ એવ પરમોત્તમઃ. ૧૭.

ભાવાર્થ—તેજ ઉત્કૃષ્ટ જ્ઞાન જ્યોતિમય છે, તેજ ઉત્કૃષ્ટ સદ્‌ગુરૂ એટલે પોતાના આત્માને પોતેજ શિક્ષા આપનાર ઉત્તમગુરૂ છે, વળી તેજ ઉત્કૃષ્ટું ધ્યાન છે, અને તેજ સર્વોત્તમ પદાર્થ આ આત્મા છે. ૧૭.

સ એવ સર્વકલ્યાણં, સ એવ સુખભાજનં;
સ એવ શુદ્ધચિદ્રૂપં, સ એવ પરમં શિવં. ૧૮.

ભાવાર્થ—તેજ સમસ્ત કલ્યાણનું નિધાન છે, તેજ સમસ્ત સુખોનું ભાજન છે, તેજ નિર્મળ જ્ઞાનાનંદ સ્વરૂપી છે, અને તેજ સર્વ ઉપદ્રવથી રહિત, અજરામર શિવરૂપ આ આત્મા છે. ૧૮.

સ એવ પરમાનંદઃ, સ એવ સુખદાયકઃ;
સ એવ પરમચૈતન્યં, સ એવ ગુણસાગરઃ. ૧૯.

ભાવાર્થ—તેજ પરમ આનંદ યુક્ત છે, તેજ મહા સુખદાયક છે, તેજ ઉત્કૃષ્ટ ચૈતન્ય એટલે જ્ઞાનશક્તિ છે, અને તેજ સર્વ ગુણ સમુદ્ર આ આત્મા છે. ૧૯.

પરમ આલ્હાદસંપન્નં, રાગદ્વેષવિવર્જિતં;
સોऽહં તુ દેહ મધ્યે તુ, યો જાનાતિ સ પંડિતઃ. ૨૦.

ભાવાર્થ—તેજ ઉત્કૃષ્ટ હર્ષમય છે, તેજ સર્વ રાગદ્વેષાદિ વિકારે રહિત, શરીરને વિષે શોભી રહ્યો છે, તેને જે યથાર્થ જાણે છે, તેજ ખરો પંડિત છે. ૨૦

આકારરહિતં શુદ્ધં, સ્વસ્વરૂપે વ્યવસ્થિતં;
સિદ્ધમષ્ટગુણોપેતં, નિર્વિકારં નિરંજનં. ૨૧.

ભાવાર્થ—સર્વ આકાર રહિત, પોતાના સ્વરૂપેજ રહેલો, સિદ્ધના આઠ ગુણોએ સહિત, નિર્વિકારી, સર્વ કર્મરૂપી અંજને રહિત, શુદ્ધ નિષ્પન્ન સ્વરૂપી આ આત્મા છે. ૨૧.

તત્ સમં તુ નિજાત્માનં, રાગદ્વેષવિવર્જિતં;
સહજાનંદચૈતન્યં, પ્રકાશયતિ મહાયશે. ૨૨.

ભાવાર્થ—એવોજ, એટલે ઉપર કહ્યો તેવોજ, પોતાનો આત્મા રાગ, દ્વેષ, મોહ, અજ્ઞાન, મિથ્યાત્વાદિ, વિકારે રહિત છે, સ્વાભાવિક, સ્વાધીન, જ્ઞાન ચેતનાવંત આત્માનું સ્વરૂપ છે, એમ મ્હોટા યશના ધણી શ્રી પરમાત્માએ પ્રકાશ્યું છે. ૨૨.

પાષાણેષુ યથા હેમં, દુગ્ધમધ્યે યથા ઘૃતં;
તિલમધ્યે યથા તૈલં, દેહમધ્યે તથા શિવં. ૨૩.

ભાવાર્થ-જેમ પથ્થરને વિષે સુવર્ણ, જેમ દૂધને વિષે ઘી, જેમ તલમાં તેલ, સત્તાગત્ એટલે શક્તિરૂપે રહેલાં છે; તેવીજ રીતે આ શરીરને વિષે શક્તિરૂપે વ્યાપી રહેલો શિવ સ્વરૂપી આત્મા છે. ૨૩.

કાષ્ઠમધ્યે યથા વન્હિઃ; શકિત રૂપેણ તિષ્ઠતિ;
અયમાત્મા શરીરેષુ, યો જાનાતિ સ પંડિતઃ. ૨૪.

ભાવાર્થ— જેમ કાષ્ટને વિષે અગ્નિ શકિતરુપે ગુપ્ત રહેલી છે, તેમ આ આત્મા શરીરને વિષે રહેલો છે, એમ જે જાણે છે, અને વર્તે છે, તેજ ખરો જાણકાર પંડિત છે. (પણ આત્મા, આત્મા કરીને પોકારનારા, માત્ર કથની કરનારા, અને આત્માના સ્વરૂપથી વિપરીત વર્તનારા, રાગી, દ્વષિ, મોહી, વિકારી, મમત્વી, જડાનંદી, ભવવાસિ પ્રાણીઓ પંડિત નામને યોગ્ય નથી, એકલા વચન જાળને વિષે ફસી રહેલા શુકપાઠિ પંડિતાભાસો પોતાના આત્માને ઠગી રહ્યા છે, અને આત્માને નામે આત્માનેજ વગોવે છે; એ ખેદની વાત છે.) ૨૪.

અવ્રતાનિ પરિત્યજ્ય, વ્રતેષુ પરિતિષ્ઠતિ;
ત્યજેત્તાન્યપિ સંપ્રાપ્ય, પરમં પદમાત્મનઃ. ૨૫.

ભાવાર્થ—અવ્રતોનો ત્યાગ કરીને વ્રત નિયમને વિષે સ્થિર થવું, અને પછી વિશેષ પ્રકારે શુદ્ધાત્મ સ્વરુપને વિષે લીન થતાં, તે વ્રત નિયમને પણ તે સ્વરૂપમાં સમાવી દઇને આત્મા શુદ્ધ પરમાત્મ પદને પામે છે. ૨૫.

૯. શ્રીસમ્યક્ત્વસ્વરૂપ પચીસી અર્થસહિત.

મંગલાચરણ.

શ્રીમદ્વીરજિનં નત્વા, ગુરું શ્રીજ્ઞાનસાગરં;
શ્રીસમ્યક્ત્વસ્તવસ્યાર્થં, લિખામિ લોકભાષયા. ૧.
ગુરૂપદેશતઃ સમ્યક્ , કિંચિંતૂ શાસ્ત્રાનુસારતઃ;
વૃદ્ધપરંપરાં જ્ઞાત્વા, ક્રિયતે બોધિસંગ્રહ. ૨.

ભાવાર્થ—શ્રીમદ્વીર પરમાત્માને નમસ્કાર કરીને તથા જ્ઞાન દ્રષ્ટિના દાતા, પરમોપકારી શ્રીગુરુના ચરણાર્વિંદને નમસ્કાર કરીને પૌદ્ગલિક સુખ તથા આત્મિક સુખને ભિન્ન ભિન્ન દર્શાવનારો, એહવો શ્રીસમ્યક્ત્વગુણ, તેની મૂલોત્પત્તિ સપ્રભેદ કહેનારૂં સમ્યકત્વ

પંચવીસીનામે પ્રકરણ, તેનો અર્થ, શ્રીગુરુઉપદેશથકી તથા કાંઇક શાસ્ત્રાનુસારથકી તથા કાંઇક વૃદ્ધપરંપરાથકી એટલે બહુશ્રુતોની વાતો સાંભળીને મારી બુદ્ધિને અનુસારે, કિંચિત્ માત્ર સંક્ષેપથકી લોકભાષામાં વાર્તિકરુપે કહું છું.

જહ સમ્મત્તસરૂવં, પરૂવિઅં વીરજિણવરિંદેણ;
તહ કિત્તણેણ તમહં, થુણામિ સમ્મત્તસુદ્ધિકએ. ૧.

ભાવાર્થ—જેમ ઉપશમ, ક્ષાયોપશમાદિ પ્રકારે સમ્યકત્વનું સ્વરૂપ શ્રીવીર જિનવરેંદ્રે પ્રરુપ્યું છે, ગણધરાદિકને ઉપદેશ્યું છે, તેમ કીર્તન કરવે કરીને એટલે જે રીતે શ્રીવીર પરમેશ્વરે સમ્યક્ત્વ પ્રાપ્તિની પ્રણાલિકા ઉપદેશી, તેજ પ્રણાલિકાગર્ભિત વિનંતિયે કરીને શ્રીવીર પરમાત્માને સ્તવીશ. એ રીતે પ્રકરણકર્તાયે વસ્તુનિર્દેશાત્મકરુપ મંગલ કર્યું; હવે પ્રકરણ કરવાનું પ્રયોજન કહે છે, એ પ્રકરણ શા વાસ્તે કરે છે, કે સમ્યક્ત્વની શુદ્ધિ થવાને અર્થે, એટલે ક્ષાયિકભાવે સમ્યક્ત્વ શુદ્ધિ પામવાને અર્થે કરે છે. ૧.

હવે સમ્યક્ત્વ પ્રાપ્તિની અગાઉ જેવી જીવની અવસ્થા હોય, તે વ્યતિકરગર્ભિત બીજી ગાથાયે સ્તુતિ કરે છે.

સામિ! અણાઇ અણંતે, ચઉગઇ સંસાર ઘોર કંતારે;
મોહાઇ કમ્મ ગુરુઠિઇ, વિવાગવસઓ ભમઇ જીવો. ૨.

ભાવાર્થ—હે સ્વામિ, મારા સરિખા સંસારી જીવ, તે જેની આદિ પણ ન પામીયે અને અંત પણ ન પામીયે તેને અનાદિ અનંત કહીયે, એટલે જેની આદિ અંત નથી, એવો ચતુર્ગતિ ભ્રમણરૂપ સંસાર તેહિજ જાણિયે એક ઘોર કાંતાર એટલે ભયાનક અટવી, તેહને વિષે મોહનીયાદિક આઠે કર્મની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિના વિપાક વેદવાના પરવશપણાથકી આ જીવ ભ્રમણ કરે છે.

હવે સમ્યક્ત્વ પ્રાપ્તિનો ઉપાય કહે છે.

તીવલમાઇ અહા-પવિત્તિકરણેણ કોવિ જઇ કુણઇ;
પલિઆ અસંખભાગુણ; કોડિકોડિઅર ઠિઇ સેસં. ૩.

ભાવાર્થ—પાલા તથા નદીના પાષાણાદિ (આઠ) દ્રષ્ટાંતિક-ન્યાયવડે જે કોઇ ભવ્ય પ્રાણી સમ્યક્ત્વ પ્રાપ્તિના કારણપણે ત્રણ પરિણામરૂપ યથાપ્રવૃત્તિઆદિ, ત્રણ કરણ છે, તેમાંથી પ્રથમ જે યથાપ્રવૃત્તિકરણ, તેના પરિણામવડે આયુવર્જીને શેષ સાત કર્મોની એક કોડાકોડી સાગરોપમમાં એક પલ્યોપમના અસંખ્યાત ભાગે ન્યૂન સ્થિતિ કરે.

તથ્થવિ ગંઠિ ઘણ રાગ-દોસ પરિણઇમયં અભિંદંતો;
ગંઠિય જીવોવિ હહા, ન લહઇ તુહ દંસણં નાહ!. ૪.

ભાવાર્થ—તિહાં પણ કાંઇક ઊણી એક કોડાકોડી સ્થિતિ શેષ સાત કર્મની કીધી, તોપણ અભવ્ય અથવા દુર્ભવ્યત્વાદિક દૂષણને લીધે હાહા ઇતિખેદે: રાગ દ્વેષ પરિણામમય ગ્રંથી દેશગત જીવ પણ ગ્રંથીને અણભેદતો થકો હે નાથ! તાહરું દર્શન, જે શ્રીમુખે કહેલું સમ્યક્ત્વ, તે પામી શકે નહી. ૪.

હવે જીવ જે રીતે ગ્રંથી ભેદે તે રીત કહે છે.

પહિલય પિવિલિયનાએણ , કોવિ પજ્જત્ત સન્નિપંચિંદી;
ભવ્વો અવઢ્ઢ પુગ્ગલ, પરિયટ્ટવસેસ સંસારો. ૫.

ભાવાર્થ—ઇહાં ગ્રંથીદેશ પામ્યા પછી કોઇક જીવ અપૂર્વકરણ કરે, તે પંથી જે વટેમાર્ગુ, તથા પિપિલીકા જે કીડી, તેને ન્યાયે, (દ્રષ્ટાંતે) કરે, તેણે કરી કોઇ સંજ્ઞી પર્યાપ્તો પંચેંદ્રી ભવ્યજીવ મુક્તિ જાવા યોગ્ય હોય, જેને માત્ર અર્દ્ધ પુદ્ગલ પરાવર્ત શેષ સંસાર બાકી રહ્યો હોય, એહવો, એટલા લક્ષણે પૂરણ જે જીવ હોય તે જીવ જે કરે, તે હવે આગલી ગાથાએ કહે છે. ૫.

હવે પૂર્વોક્ત લક્ષણવંત જીવ તે ગ્રંથીદેશ સુધી આવે, તિહાં પરિણામ નિર્મલતાની વૃદ્ધિ હોય તે કહે છે.

અપુવ્વકરણ મુગ્ગર-ઘાય વિહિય દુઈંગંઠિભેઓ સો;
અંતમુહુત્તેણ ગઓ, નિયટ્ટિકરણે વિસુજઝંતો. ૬.

ભાવાર્થ-—પૂર્વે કોઇવાર પામ્યો નહિ, એહવું જે પરિણામ તેને અપૂર્વકરણ કહિયે, તે કેવું છે. જે નિબિડ, આકરી, અત્યંત કઠિણ, એવી પૂર્વોક્તરૂપ જે ગ્રંથી, તેને ભેદવાને મુગ્ગર એટલે વજ્ર સરખું છે, તેના ઘાયે કરીને કર્યો છે દુષ્ટ ગ્રંથીનો ભેદ તે જેણે એવો તે જીવ પ્રતિક્ષણે વિશુદ્ધમાન પરિણામની નિર્મલતા વધતે થકે અંતર મુહૂર્ત માત્રમાં પૂર્વોકત હવે તે અનિવૃત્તિ કરણે ગયો થકો જીવ જે કરે, તે કહે છે. અનિવૃત્તિકરણે ગયો. ૬.

સો તથ્થરણે સુહડોવ્વ, વયરી જય જણિય પરમ આણંદં;
સમ્મત્તં લહઇ જીવો, સામન્નેણં તુહ પસાયા. ૭.

ભાવાર્થ-તે જીવને તિહાં અનિવૃત્તિકરણે અતિવિશુદ્ધ પરિણામના જોરથી મિથ્યાત્વ મોહનીયના પુંજની સ્થિતિ બે થાય, તેમાં પહેલી સ્થિતિ અંતરમુહૂર્તમાં વેદે, એટલે એક અંતરમુહુર્તમાં ખપી જાય, એટલી સ્થિતિના મિથ્યાત્વ મોહનીયનામા કર્મના દલીયા તે, મહોટી સ્થિતિ; જે કોડાકોડી સાગરોપમમાં પલ્યોપના અસંખ્યાતમાં ભાગે ન્યૂન છે, તે સ્થિતિમાંથી નજીક ખેંચી લે. એટલે બીજી પલ્યોપમને અસંખ્યાતમે ભાગે ન્યૂન એક કોડાકોડી સાગરોપમ પ્રમાણ હતી, તેમાંથી અંતરમુહૂર્ત પ્રમાણ વેદ્ય નીચી ખેંચીને જુદી કીધી, બાકી શેષ રહી તેનો મહોટો પુંજ અલગો રાખ્યો એટલે નાની સ્થિતિ તથા મહોટી સ્થિતિની વચમાં આંતરો પડયો, તેવારે એ બેઉ સ્થિતની વચમાં જે ખાલી જગ્યા રહી, તેને અંતરકરણ કહિયે, એમ ઇહાં અનિવૃત્તિકરણના જોરથી અંતરકરણ કરે; એટલે પ્રથમ સ્થિતિગત દલિયાને અંતરમુહૂર્તમાં ખેપવે, અને મહોટી સ્થિતિમાંથી આવતા દલિયાને ઉપશમાવે, વિષ્કંભિત ઉદય કરે, અંતરમુહૂર્ત ઉદય ન આવે એવા કરે, એટલે અનિવૃત્તિકરણે બે કાર્ય કરે, એકતો મિથ્યાત્વસ્થિતિના બે ભાગ કરી અંતરકરણ કરે, અને બીજું અંતરમુહૂર્ત વેદ્ય પ્રથમ લઘુસ્થિતિને ખપાવે, એટલે અનિવૃત્તિકરણનો કાલ પૂરો થાય, તેવારે આગલ અંતરકરણમાં ધસે, દોડે, જાય, પ્રવેશ કરે; તેવારે તિહાં અંતરકરણને પ્રથમ સમયે હે નાથ! તમારે

પ્રસાદે ક્ષાયિકાદિકની પરે વિશિષ્ટ તો નહિ પણ સામાન્યપણે અલ્પકાલીન ઉપશમનામા સમકિત પામે, તે શી રીતે પામે, તેની ઉપમા કહે છે. જેમ સુભટ હોય, તે રણને વિષે વેરીને જીતવાથી પરમાનંદ પામે, તેમ અનાદિના જે રાગદ્વેષરુપ મહોટા શત્રુ, તજ્જનિત ગુરૂ કર્મ સ્થિત્યાદિ અનંતાનુબંધિયા ચાર વૈરીને જીતવાથી પરમાનંદ સરિખું સમ્યકત્વ જીવ પામે. અહિંયાં ગ્રંથાંતરથી પૂર્વોક્ત જીવ અંતરકરણમાં પહોંચતા કેવો આનંદ પામે, તેની ઉપમા પ્રકારાંતર કહી દેખાડે છે:- જેમ કોઇક પંથીજન ગ્રીષ્મકાલમાં મધ્યાન્હ સમયે નિર્જળ વનમાં સૂર્યના પડેલા કિરણને પરિતાપે પડેલા લૂના સખ્ત તાપે કરી અતિ વ્યાકુલ થયો હોય, તેને કોઇ શીતળ સ્થાનક મલે, વળી તિહાં કોઇ બાવનાચંદનનો રસ છાંટે, તેવારે તે પંથી શાતા પામે, તેવો આનંદમગ્ન હોય. ૭.

હવે સમ્યકત્વ કેટલે ભેદે હોય, તે આગમની ગાથાએ કહે છે.

તં એગવિહં દુવિહં, તિવિહં તહ ચઉવિહં ચ પંચવિહં;
તત્થેગવિહં જં તુહ, પણીયભાવેસુ તત્તરુઈ. ૮.

ભાવાર્થ -એક પ્રકારે, બે પ્રકારે, ત્રણ પ્રકારે, ચાર પ્રકારે, અને પાંચ પ્રકારે પણ આગમમાં સમ્યકૂત્વ કહ્યું તે ભેદોનું સ્વરૂપ વિવરીને કહે છે:-તિહાં એકવિધ સમ્યકૂત્વ તે, જે હે પરમેશ્વર! તાહરા પ્રકાશ્યા જે જીવાદિકભાવ-પદાર્થો, તેને વિષે તત્વરૂચિ હોય, અર્થાત્, પરમાર્થબુદ્ધિ હોય, તે તત્વરૂચિ શ્રધાન મિથ્યાત્વદલના રસની મંદતાયે, જાતિસ્મરણાદિક નિમિત્ત, ઇહાપોહ કરતાં કરતાં સહેજે પોતાની મેલે તત્વશ્રધાન પામે, તે નિસર્ગ સમ્યકૂત્વ કહેવાય; અથવા શુદ્ધગુરૂની ઉપાસના કરતાં, સિદ્ધાંતવાણી સાંભળતાં, જે પામે, તે ઉપદેશિક શ્રદ્ધાન કહિયે; ઇત્યાદિક લક્ષણ જે તત્વરૂચિ, તે એકવિધ સમ્યક્ત્વ કહિયે. ૮.

હવે દ્વિવિધ સમ્યક્ત્વ ત્રણ પ્રકારે કહે છે.

દુવિહં તુ દવ્વભાવા, નિચ્છય વવહારઓ વિ અહવાવિ;

નિસ્સગ્ગુવએસાઓ, તુહવયણ વિઊહિં નિદ્દિટ્ઠં. ૯.

ભાવાર્થ—હે જીનેશ્વર, તાહરા ભાષ્યાં જે દ્વાદશાંગ, તેના જાણ એહવા જે પ્રવિણ પુરૂષો, તેણે એક દ્રવ્યસમ્કૃત્વ, અને બીજું ભાવસમ્યકૃત્વ, એ બે પ્રકારે સમ્યકૃત્વ કહ્યું છે; અથવા એક નિશ્ચય સમ્યકત્વ, અને બીજું વ્યવહારસમ્યકત્વ, એ રીતે પણ બે પ્રકાર કહ્યા છે, તથા વળી એક નિસર્ગ સમ્યકૃત્વ, એ રીતે પણ બે પ્રકાર કહ્યા છે, એમ ત્રણ પ્રકાર દ્વિવિધ સમ્યકૃત્વના તાહરાં વચનવેત્તા એટલે આગમાર્થના જાણ પુરુષે દેખાડયા છે. ૯.

હવે ત્રણ પ્રકારે દ્વિવિધ સમ્યકૃત્વ કહ્યું, તેના લક્ષણ કહે છે.

તુહ વયણે તત્તરુઈ, પરમથ્થમજાણઓ વિ દવ્વગયં;
સમ્મં ભાવગયં પુણ, પરમથ્થ વિયાણઓ હોઈ. ૧૦.

ભાવાર્થ—હે પ્રભુ, તાહરાં વચનનો પરમાર્થ જે રહસ્ય, તેનો અજાણ છે, તાહરાં વચનને વિષે તત્ત્વરૂચિ છે, કેમકે જે, રાગ, દ્વેષ, અજ્ઞાન, એ ત્રણ દોષનો નાશ થવાથી વિતરાગ થયા, તે અસત્ય ભાષણ કરે નહી, એટલે શ્રીજિનભાષિત વચન સર્વ સત્ય છે, એમ તે જાણે છે, તો એવી જે તત્વરૂચિ, તે દ્રવ્યગત સમ્યકત્વ કહિયે; બીજું ભાગવત સમ્યકૃત્વ, તે પરમાર્થના જાણ પુરુષને હોય, માટે જે ભવ્યજીવ જીવાદિક નવે પદાર્થને સમસ્તનય, ગમ, ભંગ, નિક્ષેપ પ્રમુખ સ્યાદ્વાદ શૈલીપૂર્વક જાણે, સદ્દહે, તે ભવ્યજીવને ભાગવત સમ્યકત્વ કહિયે; એમ દ્વિવિધ સમ્યકત્વ કહ્યું. ૧૦.

હવે નિશ્ચય વ્યવહાર રીતે બે પ્રકારના સમ્યકત્વનું લક્ષણ કહે છે.

નિચ્છયઓ સમ્મત્તં, નાણાઇ મયપ્પસુહ પરિણામો;
ઇયરં પુણ તુહ સમએ, ભણિયં સમ્મત્ત હેઊહિં. ૧૧.

ભાવાર્થ—જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્રરૂપ શુદ્ધ શ્રધ્ધા, ભાસન, રમણતાપૂર્વક રત્નત્રયીરૂપ આત્માના જે શુધ્ધ પરિણામ, તેને નિશ્ચય સમ્યકત્વ કહિયે, એટલે આત્માનેજ નિશ્ચય સમ્યકત્વ કહિયે. કેમકે

આત્માને આત્માના ગુણ તે કાંઇ જૂદા નથી, પરિણામે અનન્ય છે, એક છે. ગુણગુણીભાવે અભેદેજ રહ્યા છે, કેમકે અભેદપરિણામે પરિણમ્યો જે આત્મા, તે તદ્ગુણરૂપજ કહેવાય. પ્રાયે અપ્રમત્ત સાધુને નિશ્ચયનયે સમ્યક્ત્વ પૂર્ણ કહેવાય છે, કેમકે જેવું જાણ્યું, તેવોજ ત્યાગભાવ છે, અને શ્રદ્ધા પણ તદનુરૂપ છે. માટે સ્વરૂપોપયોગી જીવને આત્મા તેહિજ જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર છે, કારણ કે, આત્મા રત્નત્રયાત્મક અભેદભાવે શરીરમાં રહ્યો છે, માટે રત્નત્રયીને શુદ્ધોપયોગે વર્તતા જીવને નિશ્ચય સમ્યકત્વ કહિયે. બીજું વ્યવહાર સમ્યકત્વ છે, તે હે પ્રભુ! તારા સિદ્ધાંતને વિષે સમ્યકત્વના હેતુ, જે મિથ્યાત્વીનું સંસ્તવ, પરિચય પ્રમુખ, જે અતિચારાદિક દોષો છે, તેના ત્યાગથી થાય, તથા દેવ ગુરૂભક્તિ બહુમાનસહિત, ભક્તિ કરે, શાસનોન્નતિ કરે, અવિરતિ ગુણઠામે રહ્યો થકો પણ આગમોક્ત વિધિમાર્ગે નિરતિચાર સમ્યકત્વ પ્રવૃત્તિસહિત હોય, તેને વ્યવહાર સમ્યકત્વ કહિયે. ૧૧.

હવે ત્રીજા બે પ્રકારે સમ્યકત્વ કહે છે, તેમાં એક નિસર્ગે સમ્યક્ત્વપ્રાપ્તિ, અને બીજી ઉપદેશજન્ય સમ્યકત્વપ્રાપ્તિ. ઇહાં શિષ્ય પૂછે છે કે, સહેજે સમ્યક્ત્વની પ્રાપ્તિ કેવી રીતે થાય? તેવારે ગુરુ દ્રષ્ટાંતગર્ભિત સમ્યકત્વ પ્રાપ્તિનો ઉપાય કહે છે.

જલ વથ્થ મગ્ગ કુદ્દવ-જરાઇનાએણ જેણ પન્નત્તં;
નિસ્સગ્ગુવએસભવં, સમ્મત્તં તસ્સ તુજ્ઝ નમો. ૧૨.

ભાવાર્થ—આ ગાથામાં પાંચ દ્રષ્ટાંત, કહ્યાં છે, તેમાં જલનો, વસ્ત્રનો અને કોદ્રવનો, એ ત્રણ દ્રષ્ટાંત, આગલ પુંજત્રય ભાવનાવસરે કહી બતાવશે, અને માર્ગનો, તથા જ્વરનો, એ બે પ્રસ્તુત છે, તે કહે છેઃ-જેમ કોઇક પંથી માર્ગથી ભ્રષ્ટ થયા પછી બીજા કોઇનો ઉપદેશ પામ્યા વિનાજ ભમતો ભમતો પોતાની મેલે સહેજે માર્ગે ચઢે, અને પંથ ભ્રષ્ટ થયેલો પંથી તથાવિધ પાપના ઉદયથી કોઇ સજ્જનનો યોગ ન મલવાથી માર્ગ પામેજ નહિ, તિહાંનો તિહાંજ રહે, અને ત્રીજો પુરૂષ બીજાને પૂછી માર્ગ પામે.

તેમજ વલી જ્વરનો દ્રષ્ટાંત કહે છે:-જેમ કોઇકને તાપ, જ્વર આવ્યો, તે કોઇને ઔષધ કર્યા વિનાજ પોતાની મેળે જતો રહે, અને કોઇકને તો ઔષધ, ચૂર્ણ, ધાગાદિ, પ્રયોગ કરવાથી જ્વર જાય છે, તથા કોઇકને તો અસાધ્ય જ્વર કોઇ રીતે જાયજ નહિ. એ રીતે એ બે દ્રષ્ટાંત સમ્યકત્વપ્રાપ્તિ વિષે જોડવા. તે આવી રીતે, કાંઇક શુકલપક્ષી, કાલાદિક કારણ પરિપાકવંત ચરમાવર્તિ, ચરમકરણી, એવો ભવ્યજીવ, તે સહેજે આપોઆપ વિચારતે થકે સમ્યકત્વ પામે, તે નિસર્ગ સમ્યકત્વ કહિયે; તથા કોઇક જીવ, પૂર્વોક્ત કાલાદિક યોગ્યતાવંત હોય, પણ સદ્દગુરૂને યોગે ઉપદેશ સાંભળી અનાદિની ભુલ મટાડી દેવ, ગુરૂ, ધર્મ સદ્દહણારૂપે સમ્યકત્વ પામે, તેને ઉપદેશ સમ્યકત્વ કહિયે. એ રીતે એ ન્યાયદ્વારાએ સમ્યકત્વ, તે હે પ્રભુ ! તુમે કહ્યું, પ્રરૂપ્યું, તે માટે પરમોપકારી એહવા તુજને મ્હારો નમસ્કાર થાઓ. ૧૨.

હવે ત્રણ પ્રકારે સમ્યકત્વ કહે છે.

તિવિહં કારગ રોઅગ-દીવગ ભેએહિં તુહ મયવિઊહિં;
પઓવસમોવસમિયય-ખાઇઅભેએહિં વા કહિયં. ૧૩.

ભાવાર્થ—હે નાથ ! ત્હારા મતના વેત્તા જે ગણધરાદિક તેણે કારક, રોચક, અને દીપક, એમ તિવિહ-ત્રણ પ્રકારે સમ્યકત્વ કહ્યું છે. વા અથવા ક્ષાયોપશમિક, ઉપશમ અને ક્ષાયિક, એ રીતે પણ ત્રણ ભેદે સમ્યકત્વ કહ્યું છે. ૧૩.

હવે કારકાદિક સમ્યકત્વનાં લક્ષણ કહે છે.

જં જહ ભણિયં તુમએ, તં તહ કરણંમિ કારગો હોઇ;
રોઅગ સમ્મત્તં પુણ, રુઇમિત્તકરં તુ તુહ ધમ્મે. ૧૪.

ભાવાર્થ—હે નાથ, જેમ યથાર્થભાવે વિધિમાર્ગ તુમે પ્રકાશ્યો, તે તેમજ આજ્ઞાને અનતિક્રમતો થકો, એટલે તમારી આજ્ઞાસહિત, આગમોકત શૈલીપૂર્વક, યથાશક્તિએ દાન, પૂજા, વ્રત, નિયમાદિક કરે, તેને કારક સમ્યકત્વ કહિયે, તથા વલી બીજું રોચક સમ્યકત્વ,

તે ત્હારા ધર્મને વિષે રૂચિમાત્ર કરે, શ્રીજિનોક્ત ધર્મ કરવાની ઇચ્છા રહે, શુદ્ધ શ્રદ્ધા રાખે, કોઈને ધર્મ પ્રવૃત્તિ કરતો દેખીને રૂડું માને, પરંતુ પોતે ભારે કર્મી, માટે ક્રિયાનુષ્ઠાનાદિક કરી શકે નહિ, તેને રોચક સમ્યકત્વ કહિએ. ૧૪.

હવે દીપક સમ્યકત્વ કહે છેઃ—

સયમિહ મિચ્છદિટ્ઠી, ધમ્મ કહાઇહિં દીવઇ પરસ્સ;
દીવગ સમ્મત્તમિણં, ભણંતિ તુહ સમયમઇણો. ૧૫.

ભાવાર્થ—સ્વયં-પોતે તો મિથ્યાદ્રષ્ટિ, અભવ્ય, દુર્ભવ્ય હોય, પણ અંગાર મર્દકાચાર્યની પેરે ધર્મકથાદિકે કરી, તથા દંભરચના વિશેષે કરી પર, જે બીજા ભવ્ય-ભદ્રક જીવો હોય, તેને ધર્મે કરી દીપાવે, એટલે આગલા જીવોના ઘટમાં પ્રકાશ કરાવે, પરંતુ પોતાને અંતરંગ પરિણામે શ્રદ્ધા ન હોય. એહવાને હે પ્રભુ ! ત્હારા સમય જે સિદ્ધાંત, તેના જાણ પુરુષો દીપકસમ્યત્વ કહે છે. ૧૫.

હવે બીજી રીતે પ્રકારાંતરે ત્રણ ભેદ સમ્યકત્વના કહે છેઃ—

અપુવ્વકય ત્તિપુંજો, મિચ્છમુઇન્નં ખવિત્તુ અણુઇન્નં;
ઉવસામિય અનિયટ્ટી-કરણાઓ પરં ખઓવસમી. ૧૬.

ભાવાર્થ—અપૂર્વ કરણે કર્યા છે ત્રણ પુંજ જેણે, મિથ્યાત્વ, તેના દલ ઉદય આવ્યા, તેને ક્ષેપવીને-ક્ષયકરીને અને ઉદય ન આવ્યા જે મિથ્યાત્વના દલ, તેને ઉપશમાવીને અનિવૃત્તિકરણથી આગલ ક્ષયોપશમ સમ્યકત્વ પામેઃ-અહિંયાં પ્રકરણકારે સિદ્ધાંત તથા કર્મ ગ્રંથિક, એ બેઉના અભિપ્રાય ગ્રહણ કરી પ્રકરણ રચના કરી છે, તેમાં સિદ્ધાંતકારનો એ આશય છે જે, અનાદિ મિથ્યાદૃષ્ટિને કોઇ તથાવિધ સામગ્રીનો સદ્‌ભાવ, એટલે પ્રાપ્તિ થઇ, યથાપ્રવૃત્તિ પ્રમુખ ત્રણ કરણ કરતાં અપૂર્વકરણના અધ્યવસાયથી ગ્રંથી ભેદી શેષ મિથ્યાત્વ સ્થિતિના ત્રણ પુંજ કરી પ્રથમ શુદ્ધ પુદ્‌ગલને વેદે, તે કારણથી ઉપશમસમ્યકત્વ પામ્યા વિનાજ પ્રથમ ક્ષયોપશમ સમ્યકત્વ પામે, તથા વલી કોઇક ભવ્ય જીવ યથાપ્રવૃત્યાદિક કરણત્રય અનુક્રમે પૂર્વોક્ત વિધિયે કરી

અંતરકરણને પ્રથમ સમયે ઉપશમસમ્યકત્વ પામે, પણ ઉપશમે રહ્યો પુંજ ત્રણ કરેજ નહી, અંતરમુહૂર્ત કાલ પ્રમાણ શુદ્ધ-નિર્મલ અપૌદ્ગલિક ઉપશમ ભાવ વેદી, તિહાંથી ચલાયમાન થયો થકો અવશ્ય મિથ્યાત્વે જાય, અપર પુંજ તો છે નહિ, માટે ઇલ્લિકાને દૃષ્ટાંતે ફરી પાછો મિથ્યાત્વ સ્થાનકથી આવ્યો, તે ફરી મિથ્યાત્વેજ જાય, એ સિદ્ધાંતિકનો અભિપ્રાય છે. તથા કર્મગ્રંથવાલા એમ માને છે કે, જે કોઇ અનાદિ મિથ્યાદૃષ્ટિ સંસારી જીવ, જેવારે ચરમાવર્ત્ત તથા ચરમકરણ કરવાને અવસરે પહેલા સમ્યકત્વ પ્રાપ્તિકાલેજ યથાપ્રવૃત્યાદિ કરણત્રય કરવા પૂર્વકજ અંતરકરણ કરે, તિહાં ઉપશમ સમ્યકત્વ પામી અવશ્ય ત્રણપુંજ કરે, તેનું સ્વરૂપ આ ગ્રંથમાં પૂર્વે કહેલ તે પ્રમાણે જાણી લેવું. હવે તે ત્રણ પુંજના ત્રણ નામ થયા, તેમાં પહેલો શુદ્ધપુંજ, તે દર્શન મોહનીય કહિયેઃ હવે તે જીવ અંતરકરણગત ઉપશમકાલ પૂરો થયે થકે, એટલે જેટલો વખત અંતરકરણનો તેટલોજ વખત ઉપશમ સમ્યકત્વનો છે. તે ઉપશમ સમ્યકત્વનો કાલ અંતરમુહૂર્ત પ્રમાણ પૂરો થયે થકે જો પરિણામની વિશુદ્ધિ રહે, તો શુદ્ધ પુંજનો ઉદય થાય, તેનું નામ ક્ષયોપશમ-સમ્યકત્વ કહિયે, તિહાં ત્રિપુંજી તે સમ્યગ્ દર્શની, દ્વિપુંજી તે મિશ્રદર્શની, અને એક પુંજી મિથ્યાદૃષ્ટિ હોય, તથા ઉપશમ સમ્યકત્વથી આગલ જો કાંઇક ઉજ્વલ, કાંઇક મલીન, એહવા મિશ્ર પરિણામ થાય, તો મિશ્રમોહનીયનો ઉદય થાય, એટલે મિશ્રપુંજનો ઉદય આવે, અને જો અનંતાનુબંધીના ઉદય બલથકી અતિ મલીન પરિણામ થાય, તો મિથ્યાત્વ મોહનીયનો ઉદય થાય. એટલે અશુદ્ધપુંજનો ઉદય આવે; એ રીતે સંસારમાં કેટલાક ત્રિપુંજી, કેટલાક દ્વિપુંજી, કેટલાક એકપુંજી, તેમાં ક્ષયોપશમી ત્રિપુંજી હોય તથા મિથ્યાત્વ ક્ષય કરવાને સમ્યકત્વ મોહનીયની ઉજ્વલતા કરે, તેવારે દ્વિપુંજી હોય, અથવા અપુંજી એટલે પુંજરહિત પણ ક્ષાયક સમ્યકત્વી હોય, તથા જેવારે મિશ્ર ઉવેલન કરે, અથવા ક્ષેપવે, તેવારે એકપુંજીજ હોય. એ રીતે કર્મગ્રંથિક મતે પ્રથમ ઉપશમ સમ્યકત્વજ પામે

અને તે ઉપશમી નીયમા ત્રણપુંજ કરે. એ રીતે સિદ્ધાંતિક, તથા કર્મગ્રંથિક, બેઉએ મલી ઉપશમ સમ્યકત્વ પામાવાના બે માર્ગ કહ્યા; તથા ક્ષયોપશમ સમ્યકત્વ પામવાના પણ બે માર્ગ કહ્યા; એટલી વાત પ્રસંગથી કહી. ૧૬.

હવે કર્મગ્રંથની શૈલીયે ઉપશમ સમ્યકત્વ પ્રાપ્તિનો ઉપાય કહે છે.

અકયતિપુંજો ઉસરદવ–દલિય દઠ્ઠ રુખ્ખનાએણં;
અંતરકરણુવસમિઓ, ઉવસમિયો વા સસેણિગઓ. ૧૭.

ભાવાર્થ—જેણે ત્રણપુંજ પૂર્વે કર્યા નથી, એટલે પુંજ કર્યાથી આગલ જેમ વનમાં દાવાનલ બલતો હોય, ઉખરભૂમિ એટલે ખરી જમીન રણરૂપ હોય, અથવા કેવલ વેલુ એટલે રેતીની ભૂમિ હોય, સૂકી નદી પ્રમુખની, તેને ઉખર ભૂમી કહિયે, તથા જે ભૂમિ ઉપર પૂર્વે દવ લાગી ગયો હોય, અને ઘાસ, લાકડી તથા ઝાડ પ્રમુખ બળી સાફ થઇ ગયા હોય, તે દવદગ્ધ ભૂમી કહિયે, એટલે એક ઉખર ભૂમિ અને બીજી દવદગ્ધ ભૂમિ. એ બે ઠેકાણા જો બળતી અગ્નિ પામે, તો પોતાની મેલે ઓલવાઇ જાય, એ ન્યાયે મિથ્યાત્વવેદનરૂપ જે દાવાનલ, તે અંતરકરણરુપ ઉખર ખેત્ર પામીને સહેજે પોતાની મેળે ઉપશમી જાય, ઓલવાઇ જાય, તેથી જીવ ઉપશમસમ્યકત્વ પામે, એટલે અંતરકરણગત ઉપશમસમ્યકત્વ કહ્યું. વા અથવા ઉપશમસમ્યકત્વ સ્વશ્રેણીયે એટલે ઉપશમશ્રેણી ચઢતાં પણ હોય. ૧૭.

હવે ક્ષપકશ્રેણીનું સ્વરૂપ કહે છે. પ્રથમ ક્ષાયકની અનુક્રમણિકા કહે છે.

મિચ્છાઇ ખએ ખઇઓ, સો સત્તગખ્ખીણિ ઠાઇ બદ્ધાઊ;
ચઉ તિ ભવભાવિ મુખ્ખો, તબ્ભવ સિદ્ધિ વિ ઇયરો વા. ૧૮.

ભાવાર્થ—પૂર્વે સિદ્ધાંતાભિપ્રાયે અપૂર્વકરણે કર્યા છે ત્રણપુંજ જેણે, તે જીવ શુદ્ધ પુંજોદયે વર્ત્તતો, યથા કર્મગ્રંથાભિપ્રાયે અંતરકરણગત ઉપશમ બલ કર્યા છે ત્રણપુંજ જેણે, તે જીવ જેવારે શુદ્ધ

વિપાકોદય વેદતો એટલે ક્ષાયોપશમસમ્યકત્વે વર્ત્તતો ચોથા ગુણુ-ઠાણુથી માંડિને ક્ષાયિક પ્રારંભે, તિહાં પ્રથમ અનંતાનુબંધી ચાર કષાય તથા મિથ્યાત્વ મોહનીય પુંજ, મિશ્ર મોહનીયપુંજ અને સમ્યકત્વ મોહનીય પુંજ, એ ત્રણપુંજ અને પૂર્વોક્ત ચાર કષાય એ સાતે પ્રકૃતિનો ક્ષય કરે, તેવારે ક્ષાયક સમ્યકત્વી થાય, તેના બે ભેદ છે, એક બદ્ધાયુ ક્ષાયિક સમકત્વી, બીજો અબદ્ધાયુ ક્ષાયિકસમ્યક-ત્વી. તિહાં જે અબદ્ધાયુ એટલે જે જીવે આગલા ભવનું આયુ બાંધ્યું નથી, એવો ક્ષાયકસમ્યકત્વી જીવ તો તદ્ભવેજ મોક્ષે જાય, અને જેણે આવતા ભવનું આયુ બાંધીને પછી સાત પ્રકૃતિ ક્ષય કરી ક્ષાયકસમ્યકત્વ પામ્યો, તે જીવ ત્રણભવે અથવા ચારભવે મોક્ષે જાય; ઇહાં આયુ બાંધ્યા પછી કોઈ જીવે ક્ષાયિક સમ્યકત્વ પામ્યું, તો તે જીવે સાત પ્રકૃતિ ક્ષય કરી છે એટલેજ રહે. પણ આગલ ક્ષપકશ્રેણીયે ચઢે નહી, તે ભવે તો ક્ષાયિકમાત્રેજ રહે, પછી પૂર્વોક્ત રીતે ત્રીજે ભવે અથવા ચોથે ભવે સિદ્ધિ વરે. આટલી વાત પ્રસંગથી કહી છે.

હવે ચાર પ્રકારે સમ્યકત્વ કહે છેઃ—

ચઉહાઓ સાસાણં, ગુડાઇ વમણુવ્વ માલપડણુવ્વ;
ઉવસમિઓ ઉ પડંતો, સાસાણો મિચ્છમપ્પત્તો. ૧૯.

ભાવાર્થ—ચાર પ્રકારે સમ્યકત્વ હોય, તે આવી રીતેઃ–કે ત્રણ સમ્યકત્વ તો પૂર્વે કહ્યા, અને જેવારે તેની સાથે સાસ્વાદન-સમ્યકત્વ ભેળીયે, તેવારે ચાર પ્રકારે સમ્યકત્વ થાય. ઉપશમ સમ્ય-કત્વનો કાલ અંતરમુહૂર્ત છે, તેમાંથી જેવારે કોઇક જીવને ભવિત-વ્યતાના યોગે મિથ્યાત્વે અવશ્ય જાવું છે, તેવારે ઉપશમકાળમાં ઉત્કૃષ્ટ છ આવલિકપ્રમાણ કાલ બાકી શેષ રહ્યો હોય, અને જઘન્યથી એક સમય રહ્યો હોય, અથવા તેની વચમાંનો જે જે રહે, તે મધ્યમકાલ કહિયે. એટલે ઉપશમસમ્યકત્વનો કાલ શેષ રહે, તેવારે ઉપશમાવેલા જે અનંતાનુબંધી કષાયના દલ, તેનો ઉદય થાય,

તે જીવને સમ્યક્ત્વ થકાં ગોળના વમનની પરે, તથા માલપતનનીપરે, એટલે જેમ ગોળનું વમન થતા જીવને કંઇક ગળછટો પણ અનિશ્ચિત સ્વાદ લાગે, તેમ ઉપશમથી પડતાં મિથ્યાત્વે જતાં વચમાં જે આવી નિરસ તત્વરુચિ રહે, તે સાસ્વાદનસમ્યકત્વ જાણવું, અને તેમાં માલપતન એટલે કોઇ માળેથી પડતો ભૂમિએ જેટલી વારમાં પ્હોંચે, તેટલી વારમાં તેવી સ્થિતિયે, તેવા વેગે સમ્યકત્વ વમતો જીવ સાસ્વાદની થઇ મિથ્યાત્વે જાય. અહિંયાં સાસ્વાદન શબ્દનો અર્થ કરે છેઃ-સાસ્વાદન એટલે સહ આસ્વાદેન વર્તતે ઇતિ સાસ્વાદનં, અર્થાત્ સમ્યકત્વનો આસ્વાદ માત્ર રહે, તેથી સાસ્વાદન કહીએ; અથવા આ કે૦ સમસ્તપણે શાતન કરે, પાતન કરે, મુક્તિમાર્ગથી ભ્રષ્ટ કરે, તેને આશાતન કહિયેં. અહિં સમ્યકત્વથી ભ્રષ્ટતારૂપ આશાતન છે, તેને સહ જોડીએ ત્યારે સાશાતન કે સાસાયણ એટલે સાસ્વાદન કહીયે. એ રીતે ચાર પ્રકારે સમ્યકત્વ કહ્યું. ૧૯.

હવે પાંચ પ્રકારે સમ્યકત્વ કહે છેઃ—

વેયગજુઅ પંચવિહં, તં ચતુ દુપુંજખ્ખયંમિ તઇયસ્સ,;
ખય કાલ ચરમ સમયે, સુદ્ધાણુ વેયગો હોઇ. ૨૦.

ભાવાર્થ—પૂર્વે કહ્યાં જે ચાર સમ્યકત્વ તેની સાથે વેદક સમ્યકત્વ યુક્ત કરીયેં, તે વારે પાંચ પ્રકારે સમ્યકત્વ હોય. તે વેદકનું સ્વરૂપ કહે છેઃ-જે સમ્યકત્વના અત્યંત શુદ્ધ પુદ્ગલને વેદીયે, અનુભવિયેં, તે વેદક સમ્યકત્વ કહિયે. તે પરમાર્થે ક્ષયોપશમ સમ્યકત્વજ છે, કેમ જે સમસ્ત મિથ્યાત્વમોહનીય ક્ષય કરવાના કાળનો જે ચરમ સમયમાત્ર તે વેદક સમ્યકત્વ કહિયે. ૨૦.

હવે એ પાંચે સમ્યકત્વનો કાળ કહે છે.

અંતમુહુત્તોવસમો, છાવલિય સાસણ વેયગો સમઓ;
સાહિય તિત્તીસાયર, ખઇઓ દુગુણો ખઓવસમો. ૨૧.

ભાવાર્થ—ઉપશમસમ્યકત્વનો કાલ ઉત્કૃષ્ટો અંતરમુહુર્ત છે, અને સાસ્વાદનનો કાળ ઉત્કૃષ્ટો ૭ આવલિનો છે તથા વેદકસમ્યક-

ત્વનો કાળ એક સમય છે, અને ક્ષાયિક સમ્યકત્વનો ઉત્કૃષ્ટો કાળ સર્વાર્થસિદ્ધિની અપેક્ષાયે મનુષ્ય ભવસહિત ગણતાં સાધિક તેત્રીશ સાગરોપમ છે. એક જીવ આશ્રી અથવા અનેક જીવ આશ્રી, સમ્યકત્વનો જઘન્યથી તથા ઉત્કૃષ્ટથી અંતરમુહૂર્તજ હોય, અને ક્ષયોપશમરૂપ સમ્યકત્વની લબ્ધિ તો એક જીવને જઘન્ય અંતરમુહૂર્ત અને ઉત્કૃષ્ટી તો ક્ષાયકથકી બમણો છાસઠ સાગરોપમ અને મનુષ્યભવે અધિક હોય. તેથી ઉપરાંત સિદ્ધજ થાય. એમ પાંચે સમ્યકત્વનો કાળ કહ્યો. વિશેષ સ્વરુપ ગ્રંથાંતરથી જાણવું. ૨૧.

હવે સંસારમાં ભ્રમણ કરતાં જીવ એ પાંચે સમ્યકત્વમાં કયું કયું સમ્યકત્વ કેટલી વાર પામે? તે કહે છેઃ—

ઉક્કોસં સાસયણ, ઉવસમિયા હુંતિ પંચવારાઓ;
વેયગ ખય ઇક્કસી, અસંખવારા ખઓવસમો. ૨૨.

ભાવાર્થ–ઉત્કૃષ્ટો મોક્ષાવધિ સુધી સંસારમાં ભમતાં ભમતાં જીવ સાસ્વાદન તથા ઉપશમિક સમ્યકત્વ પાંચ વાર પામે. તેમાં એક તો પ્રથમ સમ્યકત્વ લાભ કાળે અંતરકરણગત ઉપશમિક હોય, અને ઉપશમશ્રેણી ચાર વખત પામે, તિહાં ચાર વખત ઉપશમનો લાભ હોય; તથા વેદકસમ્યત્વ અને ક્ષાયકસમ્યત્વ. એ બે એકજ વાર પામે, અને ક્ષયોપશમસમ્યકત્વ તો મોક્ષાવધિ સંસાર ભમતાં અસંખ્યાતિવાર પામે. એ રીતે સમ્યકત્વપ્રાપ્તિની સંખ્યા કહી. હવે કેટલીક વાત પ્રસંગે કહીયે છીયેઃ–એક ભવમાં જીવને કેટલા આકર્ષ કરે, તે કહે છે; તિહાં આકર્ષ એટલે ઉત્તરોત્તર ગુણની ફરસના કરીને વળી તે ગુણથી મંદતા થાય, વળી તે ગુણની ફરી સાવધાનતા થાય, એમ મુકી મુકીને ગ્રહણ કરવું, એવી જે પરિણામની હલાચલ, તેને આકર્ષ કહીયે; તે આકર્ષ એક શ્રુતસામાયક, બીજું સમ્યકત્વ સામાયક, અને ત્રીજું દેશવિરતિ સામાયક. એ ત્રણ ગુણની સ્પર્શનામાં જીવને ભવમાં ઉત્કૃષ્ટ સહસ્ર પૃથકત્વ, એટલે બે હજારથી નવ હજાર વાર હોય; તથા સર્વવિરતિમાં બસોથી નવસો વાર હોય; અને જઘન્યથી એકજ હોય. એ તો એક ભવ આશ્રીને

જાણવું, અને અનેક ભવ આશ્રી શ્રુતસામાયક, સમ્યત્વસામાયક, અને દેશવિરતિસામાયક, એ ત્રણમાં ઉત્કૃષ્ટ અસંખ્યાતા હજાર આકર્ષ હોય, અને સર્વવિરતિમાં નાના ભવમાં મોક્ષ જાતાં સુધીમાં બે હજારથી નવ હજાર સુધી આકર્ષ હોય. એ રીતે સમ્યક્ત્વપ્રાપ્તિ સંખ્યાને પ્રસંગે આકર્ષસંખ્યા કહી. ૨૨.

હવે કયા ગુણઠાણે કયું સમ્યક્ત્વ હોય? તે કહે છેઃ-

બિય ગુણે સાસાણો, તુરિઆઇસુ આરૂગાર ચઉ ચઉસુ;
ઉવસમગ ખઇગ વેયગ, ખાઓવસમા કમ્મા હુંતિ. ૨૩.

ભાવાર્થ—સાસ્વાદનસમ્યક્ત્વ તે બીજા સાસ્વાદન ગુણઠાણામાંહેજ હોય, પણ અન્ય ગુણસ્થાનકે ન હોય, અને ઉપશમસમ્યક્ત્વ તે ચોથા ગુણઠાણાથી માંડી આઠમા ગુણઠાણા સુધી હોય. પણ અન્ય ગુણસ્થાનકે ન હોય, અને ક્ષાયકસમ્યત્વ અગ્યાર ગુણઠાણે હોય, એટલે ચોથા ગુણઠાણાથી માંડીને ચૌદમાં અયોગી ગુણઠાણાસુધી હોય, અને ક્ષાયોપશમસમ્યક્ત્વ તથા વેદક સમ્યક્ત્વ, એ બે અનુક્રમે ચાર ચાર ગુણઠાણાની સંખ્યા સુધી પામીયે, અર્થાત્ વેદક, અને ક્ષયોપશમ, એ બે ચોથા ગુણઠાણાથી માંડીને સાતમા અપ્રમત્ત ગુણઠાણા સુધીજ હોય, પણ અન્ય ગુણઠાણે ન પામીયે, એ વાત સત્તા આશ્રી જાણવી, પણ પરમાર્થે તો વેદક સમ્યક્ત્વ અને ક્ષયોપસમસમ્યક્ત્વ એ બે એકજ કહ્યા છે. હવે સમ્યક્ત્વ પામ્યા પછી દેશવિરતિ, સર્વવિરતિ. ક્ષાયિકભાવે ક્યારે પ્રાપ્ત થાય, તે કહે છેઃ- પૂર્વોક્ત ભવ્ય જીવ, જેવારે ગ્રંથીભેદ કરી સમ્યક્ત્વ પામે, તે પછી અંતઃ કોડાકોડીનો સ્થિતિબંધ છે, તેમાંથી પૃથકત્વ પલ્યોપમ એટલે બેથી માંડીને નવ પલ્યોપમ સુધી ઓછી કરે, એટલે કોઇક બે પલ્યોપમ ઓછી કરે, કોઇક ત્રણ, એમ યાવત્ કોઇ નવ પલ્યોપમ જેટલી સ્થિતિ અંતઃ કોડાકોડીમાંથી ઓછી કરે, તેવારે દેશવિરતિ ગુણસ્થાનકનો ક્ષયોપશમ થાય, એટલે ભાવથી દેશવિરતિ ગુણ પ્રાપ્ત થયો છે, તે સ્થિતિમાંથી પણ સંખ્યાતા સાગરોપમની સ્થિતિ ઓછી કરે, એટલે સર્વવિરતિવંત સ્થિતિ બાંધે તો, અંતઃ

કોડાકોડી નવપલ્યોપમે ન્યૂન જે દેશવિરતિની સ્થિતિ છે, તેથી પણ સંખ્યાતા સાગરોપમ ઓછી બાંધે, એવા અધ્યવસાયે કષાયની મંદતા હોય, તેવાર પછી સંખ્યાતા સાગરોપમ ખપવાથી ઉપશમ-શ્રેણી પડીવજે, તેવારપછી પણ સંખ્યાતા સાગરોપમની સ્થિતિ ખપવાથી ક્ષપકશ્રેણી પડિવજે. હવે જે જીવ સમ્યકત્વ પામીને પાછો પડી મિથ્યાત્વે ગયો, તે ફરી સમ્યકત્વ કેવારે પામે ? કેટલો અંતર હોય ? તે કહે છેઃ-સમ્યકત્વનું આંતરૂં જઘન્યથી તો અંતરમુહૂર્ત છે, કેમકે કોઇક જીવે સમ્યકત્વ પામીને પાછો પરિણામની નિર્મલતાને યોગે તદાવરણ ક્ષયોપશમથી અંતરમુહૂર્તને આંતરે ફરી સમ્યકત્વ પામે, તથા જે બહુલકર્મી, તીર્થંકરાદિકની પ્રચુર આશાતના કરે, તે જીવ અર્દ્ધપુદ્ગલ સુધી સંસારમાં પ્રવર્તે, સંસારમાં જન્મ મરણ કરે, પછી અર્દ્ધપુદ્ગલ ગયે ફરી સમ્યત્વ પામે, એટલે ઉત્કૃષ્ટ આંતરૂં અર્ધપુદ્ગલ પરાવર્ત્ત છે. હવે સમ્ય-કત્વની દશરૂચીના નામ તથા ટુંક સ્વરૂપ લખીયે છીયેઃ ૧ નિસર્ગરૂચિ, એટલે પૂર્વભવના ગાઢ અભ્યાસને લીધે જાતિસ્મર-ણાદિ જ્ઞાન પામીએ બોધ થયે તત્વરૂચિ થાય તે. ૨ ઉપદેશરૂચિ તે સતસંગે ગુરૂવાદીના ઉપદેશવડે જે તત્વરૂચિ પ્રગટે તે. ૩ આજ્ઞા-રૂચિ તે, રાગ, દ્વેષ, અજ્ઞાન, મોહાદિ દોષો જેના ગયા છે તેને જુઠું બોલવાનો કંઈ પણ સ્વાર્થ ન હોય, માટે શ્રીવીતરાગભાષિત વચન એકાંત સત્ય છે, એવી દ્રઢ શ્રદ્ધા, તે આજ્ઞારૂચિ. ૪ સૂત્ર-રૂચિ તે, સૂત્ર, સિધ્ધાંત, પ્રકરણાદિ ભણવા સાંભલવાની દ્રઢ ચાહના તે. ૫ બીજરૂચિ તે, જેમ તેલનું બીંદુ પાણીમાં વિસ્તાર પામે છે, તેમ ગુર્વાદિકના મુખથકી એકાદાપદથી વાકય સાંભલતાં સમસ્તભાવ તથા મર્મને વિસ્તારપણે જાણી જાય, એવી કુશાગ્રબુદ્ધિ તત્વ જાણવા ઉપર હોય તે. ૬. અભિગમરૂચિ તે, અંગ, ઉપાંગ, દ્દષ્ટિ-વાદાદિક ગહનશસ્ત્રોના અર્થ સાંભલવાની, જાણવાની, મનન કરવાની તીવ્રચાહના હોય તે. ૭ વિસ્તારરૂચિ તે, ખટ દ્રવ્ય, નવતત્વ, કર્મસ્વરૂપ, ઇત્યાદિ જીવાજીવાદિક પદાર્થોને સુક્ષ્મબુદ્ધિપૂર્વક નય,

ગમ, પ્રમાણુ, નિક્ષેપ, આદિ અનેક ભેદભેદાંતરસહિત જાણવાની બહુ ચાહના તે. ૮. ક્રિયારૂચિ તે. જેને દર્શન, જ્ઞાન, ચારિત્ર, તપ, વિનય, સમિતિં, ગુપ્તિ, બાહ્યક્રિયા ઉપર ઘણો રંગ હોય, એમ ક્રિયાભાવમાં ઘણી ચાહના હોય તે. ૯. સંક્ષેપરુચિ તે, કુમતિ, કદાગ્રહ રહિત, સરલ, ભદ્રિક જીવને પ્રવચન જે શાસ્ત્ર, તેને વિષે બહુ નિપુણપણું ન હોય, તેપણુ મધ્યસ્થપણાના ગુણગ્રાહક સ્વભાવને લીધે થોડું કે ઘણું સમજવામાં આવે તે. ૧૦ ધર્મરુચિ તે, પંચાસ્તિકાય સ્વરૂપને યથાર્થ જાણતાં થકાં હેયોપદેય બુદ્ધિપૂર્વક શ્રુતધર્મ તથા ચારિત્રધર્મને બાહ્ય તથા અંતરંગ જિનોકત માર્ગે સદ્દહે, આત્માના નિર્મલ પરિણામરુપ ધર્મ ઉપર દઢ ધર્મબુદ્ધિ હોય, અને તેનીજ ગવેષણા તથા ચાહના તીવ્ર હોય, તે ધર્મરૂચિ જાણવી. એ રીતે સમ્યકત્વની દશ રુચિનું સ્વરૂપ કહ્યું; આ સમ્યકત્વરત્ન, જીવને અનાદિકાલની વિપર્યાસ હઠવાસનારૂપ, પર પુદ્ગલિક પદાર્થોને વિષે મારાપણાની બુદ્ધિરૂપ, મોહની વિકલતાએ થએલ મિથ્યાત્વમોહનીના ક્ષય વિના પ્રાપ્ત થાય નહિ; માટે ઉત્તમ જીવોએ સદ્ગુરુના સમાગમમાં રહી, શુદ્ધદેવ—ગુરુ, ધર્મ ઉપર બહુમાનની પરિણતિતન્મય ધારણ કરવી; જેથી પરમ પ્રભુ શ્રીજિનેશ્વર ભગવંતની કૃપાથી,એ મિથ્યાત્વરૂપ જે પરમશત્રુ,પરમરોગ,પરમહિંસા. પરમદરિદ્રતા પરમનર્ક, પરમદ્વેષી, પરમદુર્ગતિ, તથા પરમ ઘાતકશસ્ત્ર, અને પરમવ્યાધિનો સદંતર નાશ થઇને જીવ સકલકર્મકલંકથી મુક્ત થયો થકો, સહેજવારમાં સુખપૂર્વક અનંતસુખમય શિવપદને વરે. તથાસ્તુ. ૨૩.

હવે શ્રી સમ્યકત્વના સડસઠ ભેદ વિશુદ્ધ વ્યવહારથી કહે છે.

તેસુદ્ધિ લિંગ લખ્ખણ, દૂસણ ભૂસણ પભાવગાગારા;
સદ્દહણ જયણ ભાવણ, ઠાણવિણઆ ગુરુ ગુણાઢ્યં. ૨૪.

ભાવાર્થ-ત્રણ શુદ્ધિ, ત્રણ લિંગ, પાંચ લક્ષણ, પાંચ દૂષણ, પાંચ ભૂષણ, આઠ પ્રભાવક, છ આગાર, ચાર સદ્દહણા, છ જયણા, ૭ ભાવના, છ સ્થાનક, અને ગુણવંત એવા ગુર્વાદિકનો દશપ્રકારે

વિનય કરવો; એ સડસઠ બોલનું સ્વરૂપ મહોપાધ્યાયજી શ્રીયશો-વિજયજીકૃત સમકિતની સડસઠ બોલની સજ્ઝાયથકી ગુરૂગમથી યથાર્થ જાણવું. અહિં વિસ્તાર થાય માટે લખ્યું નથી. ૨૪.

હવે પ્રકરણકર્ત્તા પ્રભુની પ્રાર્થનાપૂર્વક આશીષ આપે છે.

વિથ્થારં તુહ સમયા, સયા સરંતાણ ભવ્વજીવાણં;
સામિય ! તુહ પ્પસાયા, હવેઊ સમ્મત્ત સંપત્તિ. ૨૫.

ભાવાર્થ—હે સ્વામિન્ ! તહારા પ્રરૂપ્યા સિદ્ધાંતનો વિસ્તાર સદાકાલ અનુસરતા, અભ્યાસ કરતા એવા ભવ્યજીવોને ત્હારા પસા-યથી સકલ સિદ્ધાંતનો પાર એવું જે સમ્યકત્વ, તેની પ્રાપ્તિ તે સમ્યક્ પ્રકારે નિરાવરણ ભાવે થાઓ, એ પ્રકરણ કરનારની આશીષ છે.

હવે આ સમ્યકત્વપ્રાપ્તિની યોગ્યતા થવામાં જીવની પૂર્વ અવસ્થા કેવી હોય છે, અને તેવાર પછી તે કેવે અનુક્રમે યોગ્યતાની સન્મુખ થતો જાય છે, તેનું કિંચિત્ સ્વરૂપ વિચારે છે. જે ભવ્ય-જીવ છે, તેને ભવ્યતાના ઉદયે કરી અકામનિર્જરાયે કર્મ ખપાવતાં પાંચ કરણની અનુકૂલતાયે કરી બે પુદ્ગલ પરાવર્ત શેષ સંસાર રહે, તેવારે,ધર્મશબ્દ સામાન્યે સદ્દહે, જે ધર્મશબ્દ સાંભલવા સન્મુખ નિર્વિવેક પણે હોય, તેને શ્રવણ સન્મુખી ભાવ કહિયે, પણ તથાવિધ આદર પિપાસા કાંઇ હોય નહીં, પણ સહજ મિલે તો વિમુખ નહી, પછી તિહાંથી સંસાર પરિભ્રમણ કરતો જીવ, ઉચ્ચભાવમાં આવે, તેવારે દોઢ પુદ્ગલ પરાવર્ત્ત રહે. માર્ગગવેષણા, માર્ગશ્રવણ, માર્ગસન્મુખ માર્ગાનુસારી, માર્ગપ્રાપ્તિ, ઇત્યાદિક નામ, ઇહાંથી આગે થાય. ધર્મ ભણી ધસે, જિનોક્ત માર્ગનું શ્રવણ હોય, કોઇક રીતે રુચિ થાય, પણ તીવ્રભાવે ગવેષણા ન હોય, એને માર્ગપતિત કહિયે, એટલે માર્ગે પડયો કોઇ ભવે એવી રૂચિ થઇ પડી, સંસાર પરિભ્રમણ કરતાં એક પુદગલ પરાવર્ત્ત રહે, તેવારે જિનમાર્ગાનુસારીપણું શુદ્ધા શુદ્ધની ગવેષણામાત્ર હોય, એ રીતે કરતાં ઇહાં ધર્મયૌવનકાલ આવે. ન્યાયસંપન્ન વિભવપ્રમુખ પાંત્રીસ ગુણ પામે, મિત્રાદિકદ્રષ્ટિ

પામવાનો અવસર હોય, એહને માર્ગાનુસારી કહીયે; ઇહાં ષટદર્શનની ભિન્નતા જાણે, જિનોક્ત માર્ગે વ્યવહારે પ્રવર્તે, ઇહાંથી મિથ્યાત્વ મંદ પડયું, તેથી વ્યવહારે દ્રવ્યધર્મ પણ પામે, પણ સમ્યક્ત્વપ્રાપ્તિ ન થાય. ઇહાં પહેલાં ત્રણ અનુષ્ટાનની પ્રબલતા હોય, સર્વક્રિયા કરે તે દેખી બીજા અનેક જીવ ધર્મ પામે, પણ પોતાને ન હોય તે ક્રિયાનું ફલ સ્વર્ગાદિક થાય, પણ નિર્જરા અર્થે ન થાય, માટે ઉત્તમ જીવોએ સર્વ આહટ્ટ, દોહટ્ટ, આલ પંપાલરૂપ, મોહોદયવંત ભવવાસનાનો ત્યાગ કરીને આત્માર્થી સદ્ગુરૂના ચરણકમલમાં ભ્રમરપેઠે સેવનારૂપ નિવાસ કરતાં થકાં શુદ્ધદેવ, ગુરૂ, અને ધર્મની અત્યંત આદર ભક્તિ સહિત વૈરાગ્યવાસનાએ ચેતનાને વાસિત કરી, સતસંગમાં તેને કોમલતાને પમાડીને વસ્તુ ધર્મઉપર તથા તેના સાધનો-કારણો ઉપર તન્મય, બહુમાન પરિણતિયે અમુલ્ય બોધિબીજરુપ સમ્યક્ત્વરત્નની પ્રાપ્તિને માટે સર્વ પ્રકારે, સર્વ ઉપાયે કરીને નિરંતર શુદ્ધ સાધ્ય દ્રષ્ટિએ સાવધાનપણે ઉદ્યમવંતા થવું, અને શૂન્યતા તથા મંદતા, જડતાદિ દૂષણોનો ત્યાગ, ગુર્વાદિકના વિનયવડે કરવો, એવી સદ્ગુરુ મહારાજની હિત શિક્ષા છે.

શિષ્ય-હે ભગવન્, આ જીવે આ પારાવર, અનાદિ, અનંત, ચતુર્ગતિભ્રમણરુપ, સંસારને વિષે કેવી રીતે અને શાને લીધે પરિભ્રમણ કર્યું! તેનું મારા ઉપર કૃપા કરીને કિંચિત્ સ્વરૂપ કહો.

ગુરૂ—હે વત્સ! આ તારો પ્રશ્ન બહુ ઉપયોગી છે, તો સર્વજ્ઞશ્રી શ્રીજિનેશ્વર પરમાત્માએ પોતાના જ્ઞાનમાં જેવું દીઠું, તેવું પ્રકાશ્યું છે, તે હું કહું છું. તે તું કાન દઇને ઉપયોગપૂર્વક સાવધાનપણે સાંભળ. સર્વ જીવોની મૂળ સ્થિતિ એહવી છે કે, અનાદિ નિગોદ જે સુક્ષ્મવનસ્પતિકાય જાતિનિગોદ, તેમાં ખાણ સંપન્ન કનકોપલ ન્યાયે અનાદિના રહે છે, એ સર્વ જીવોની મૂળસ્થિતિ છે, તેમાં અંગુલને અસંખ્યાતમે ભાગે શરીર હોય, અને બસો છપન્ન આવલિકાનું આયુ હોય, એટલે રોગરહિત મનુષ્યના એક શ્વાસો-

શ્વાસમાંહે સત્તર ભવ ઝાઝેરા કરે. એમ કેવલ તુચ્છ આયુષ્યવેદતાં ખુલકભવરૂપે અનાદિ નિગોદમાં ચય ઉપચય એટલે તિહાંજ જન્મ મરણ કરતા રહે છે, એ રીતે સર્વ સંસારી જીવોને નિગોદમાં ભટકતાં અનંતાનંત પુદ્ગલ પરાવર્ત વીતી ગયા. તિહાં રહેતાં થકાં કોઇ ઘૂણાક્ષરન્યાયે નિયત કારણના પરિપાક થવાથી કોઇ સમયે એકાદિકમ બે અધ્યાવસાયનાં તરતમયોગથી તત્ તુલ્ય હલુકર્મી થાય, એટલે જેમ અક્ષર ગુણતાં ગુણતાં કોઈ સમયે અચાનક કાંઇ નિયમ સિદ્ધ થઇ જાય છે, એમ નિયતકારણના પરિપાક થવાથી તે જીવ એક બે ઇત્યાદિક, આત્માના અધ્યવસાયની તારતમ્યસહિત થયો થકો તે અધ્યવસાયના જેવા પરિણામ હોય, તેવા પરિણામ તુલ્ય હલુકર્મી થાય છે, તે લઘુકર્મીપણાના યોગે સૂક્ષ્મનિગોદથી નીકળીને બાદરનિગોદમાં આવે. તિહાં આયુકર્મ સ્થિત્યાદિકની વૃદ્ધિ થાય, કોઇક રીતે બીજા જીવોને દ્રષ્ટિગોચર પણ આવે એહવો થાય. બાદર શરીર છે, માટે સ્વકાય, પરકાયશસ્ત્રથી છેદન ભેદનયોગે જો અકામ નિર્જરા થવા લાગી, તો તેના યોગથી બેઇંદ્રિયાદિકમાં આવે. તિહાં વળી પ્રાણ અને પર્યાપ્તિ તથા ઇંદ્રિય અને શરીરની વૃદ્ધિ થાય. ઇહાં કર્મબંધ વધતો થાય, કેમકે જિહ્વાં ઇંદ્રિય તથા ભાષા, અનેક રસ આસ્વાદનાભિલાષી જિવ્હા થાય, વળી અનેક જીવને દુઃખદાયી, મહોટામાં મહોટું બાર યોજનનું શરીર થાય, ઉત્કૃષ્ટ આયુ બાર વર્ષનું થાય, તેણે કરી શુભાશુભ અધ્યાવસાયની પણ તરતમતા થાય, તો તિહાં પણ અકામ નિર્જરાની બહુલતા હોય તો, ઉંચો તેઇંદ્રિયાદિકમાં આવે, અને જો અધિકરણના યોગે હિંસાદિક દોષની બહુલતા થાય, તો ફરી એકેંદ્રિયમાં પણ જાય. તિહાં વળી એકેંદ્રિયમાં પણ ઉત્કૃષ્ટો અનંતકાળ રહી ફરી કોઈ કોઇકવારે કોઇક અકામ નિર્જરાના યોગથી વિકલેંદ્રિયમાં આવે. તિહાં બેઇંદ્રિ, તેઇંદ્રિ, ચૌરેંદ્રિ, એ ત્રણે વિકલેંદ્રિય કહિયે. ઇહાં જેમ જેમ ઇંદ્રિય, પ્રાણ અને પર્યાપ્તિ વધે, તેમ તેમ અધિકરણ વધે. હવે તિહાં જો હિંસાદિક કારણોની વૃદ્ધિ થાય, તો પાછો

પડી એકેંદ્રિયાદિકમાં આવી જાય, અને જો સામાન્યે રહે, તો પોતાની કાય, સ્થિતિપ્રમાણુ દ્વીંદ્રિયાદિકભાવેજ રહે, અને જો છેદન ભેદનરૂપ અકામ નિર્જરા થાય, તો તેને યોગે ઉંચો પણ આવે. ઇહાં વિકલેં-દ્રિયથી એકેંદ્રિયમાં પણ જાય, અને એકેંદ્રિયથી વિકલેંદ્રિયમાં જાય. એ રીતે અનંતા ફેરા થાય. તિહાં એકેકા ફેરામાં પ્રાયે અનંતો કાલ પણ વહી જાય. એ રીતે કરતાં વિકલેંદ્રિયથી અકામ નિર્જરાના યોગે પ્રાયે તિર્યંચ પંચેંદ્રિય થાય. તે તિર્યંચ પંચેદ્રિયના બે ભેદ છે. એક ગર્ભજ અને બીજા સમૂર્છિમ. તેમાં સમૂર્છિમને મન ન હોય, તો પણ તેમાં શરીર, પ્રાણ, પર્યાપ્તિ, આયુ પ્રમુખ અધિકરણની વૃદ્ધિ થાય. તેથી જો હિંસાદિક અધિકરણની બહુલતા થઇ, તો પહેલી નરકે જવું પડે, અથવા પાછો પડી એકેંદ્રિયાદિકમાં પણ જાય. જો નરકે જાય, તો ઉત્કૃષ્ટ અસંખ્યાતા કાલ સુધી ક્ષેત્રવેદના, પરમાધામીકૃત તીવ્ર દુઃખ તથા પરસ્પરકૃત તીવ્રદુઃખ અનુભવે, તથા એકેંદ્રિયાદિકમાં ગયો તો ફરી છેદનાદિક અનેક દુઃખ સહન કરે. ફરી અનંતકાલ ભમે. કદાચ જો સમૂર્છિમ પંચેંદ્રિમાં છેદન ભેદન શીત, તાપાદિક, મહાદુઃખ સહનથી અકામ નિર્જરાને યોગે ગર્ભજ મનુષ્ય થાય અથવા ગર્ભજ તિર્યંચ પંચેંદ્રિય થાય. તે જેવારે ગર્ભજ પંચેંદ્રિતિર્યંચ અથવા ગર્ભજ મનુષ્ય થાય, તેવારે પ્રબલ અધિકરણી થયો. તિહાં પાંચે આશ્રવ પ્રબલપણે સેવે, તિહાં પ્રાણ તથા પર્યાપ્તિ પૂરણ હોય, તેને લીધે ત્રિકાલ વેદન સ્વકીય પરકીયના વિકલ્પ જાલમાં પડે, તેથી ઉત્કૃષ્ટ કર્મસ્થિતિનો ધણી થાય. આર્ત્ત, રૌદ્ર ધ્યાનની પ્રબલતા થાય, તે દુર્ધ્યાનના યોગે કર્મસ્થિતિ દીર્ઘ કરે. ઇહાં કોઇક જીવ પ્રબલ હિંસાદિક કારણને યોગે સાતે નરકોને વિષે જાય. તિહાં અનંત કાલ રૂલે, અથવા કેવારેક છેદન, ભેદન, તાડન, તર્જન, શીત, તાપાદિક સહન કરતો જાતે સરલપરિણામી માટે તીવ્ર સંકલેશ ન કરે, તો અકામ નિર્જરા કરી કોઇક જીવ દેવગતિ પામે, અથવા કોઇ મનુષ્ય થાય. તેમાં જો દેવ થયો તો અતિશય વિષયાસક્તિમાં માચીને તીવ્ર સંકલેશે વિષયાસક્ત થકો

મરીને પ્રાયે તિર્યંચ પંચેંદ્રિ ગર્ભજ થાય. તિહાં બહુલ હિંસાદિક સેવન કરી નરકે જાય, અથવા પાછો પડી એકેંદ્રિય ચક્રમાં જાય. ફરી તિહાંથી નીકલી પંચેંદ્રિયપણું પામતાં ઉત્કૃષ્ટ કાયસ્થિતિયોગે અસંખ્ય પુદ્ગલ પરાવર્ત્ત વીતી જાય, અથવા કોઇ દેવ મરી મનુષ્ય થાય. તિહાં કારણ અપરિપાકપણાથી બહુલતાયે અનાર્ય કુલમાં ઉપજે. તિહાં પ્રબલ કષાય વિષયાદિક અશુદ્ધ હેતુના યોગે અઢારે પાપસ્થાનક સેવી કેવારે સાતે નરકોને વિષે, જેવાં જેવાં કર્મ બાંધે તેવાં તેવાં કર્માનુસારે તે તે નરકમાં જઈ ઉપજવું થાય, એમ યથા બંધે ઉપજે. તિહાં નરક સંબંધી આકરા દુઃખ અસંખ્ય કાલ પર્યંત સહન કરે, અથવા કોઇ તો મનુષ્યભવ પામી ઘરકુટુંબની તીવ્ર મૂર્છામાં મૂર્છિત થકો અજ્ઞાનયોગે પરિણમ્યો, તો ફરી તિર્યંચગતિ યાવત્ એકેંદ્રિય ચક્રમાં પડે. વળી તે દશા પામતાં અનંતાનંત કાલ વ્યતિક્રમી જાય, તથા કોઇ મનુષ્ય વિશિષ્ટ જ્ઞાન વિના મૂઢ ચેતનાવંત પ્રકૃતિયે સરલ થકો સહેજે કષાયની મંદતાયે મનુષ્ય પણ થાય. તિહાં વળી કાલ પરિપાક વિના અશુદ્ધ હેતુની પુષ્ટતાયે કર્મસ્થિતિ. ઉત્કૃષ્ટી કરે. તે કર્મ બાંધવાના ચાર હેતુ છે. મિથ્યાત્ત્વ અવિરતિ, કષાય અને યોગ એ ચાર હેતુની પ્રબલતાયે કર્મસ્થિતિ ઉત્કૃષ્ટી બાંધે છે. તિહાં સર્વકર્મનો ઉત્પાદક પોષક મોહનીય કર્મ છે. જેમ ઇંડાથી મુરગી અને મુરગીથી ઇંડું, તેમ મોહનીય કર્મની પુષ્ટિ કરે માટે મોહનીયકર્મની મુખ્યતા કહી. મોહનીયકર્મને રાજપદની ઉપમા કહી, તે મોહનીય કર્મની અઠ્ઠાવીશ પ્રકૃતમાં મિથ્યાત્વ મોહનીય એકવાર બાંધ્યું. ઉત્કૃષ્ટો સિત્તેર કોડાકોડી સાગરોપમ સુધી વિપાક આપે. તેહનો વિપાક અત્યંત મદિરાપાનની ઘુમી સરિખો છે. જેમ મદિરાનું પાન કરનાર પુરૂષ મિત્રને શત્રુ બુદ્ધિયે મારવા દોડે અને શત્રુને હસી હસી મળવા દોડે, તેમ તીવ્ર મોહના ઉદયથી જીવને અજીવ જાણે અને અજીવને જીવ જાણે, તથા ધર્મને અધર્મ જાણે, અધર્મને ધર્મ જાણે, માર્ગને ઉન્માર્ગ જાણે, ઉન્માર્ગને માર્ગ જાણે, સાધુને અસાધુ જાણે, અસાધુને સાધુ જાણે, મુક્તને

અમુક્ત જાણે, અમુક્તને મુકત જાણે, એ દશ પ્રકારે મિથ્યાત્વ વિપાક આપે. એ રીતે આઠે કર્મની પ્રકૃતિ, સ્થિતિ, રસ અને પ્રદેશબંધના પરવશપણે અનંતાનંત પુદ્ગલ પરાવર્ત થયા જન્મ મરણાદિરૂપ ભિષણ કાંતારમાં ભમ્યો. એમ ભમતાં ભમતાં કોઇકવાર દુર્લભ મનુષ્યભવાદી સામગ્રીયોગ મલ્યો, પણ મિથ્યાત્વની પ્રબલતાના હેતુયે અથવા પાંચ કારણના પરિપાક વિના કિહાં પણ સમ્યકત્વની પ્રાપ્તિ ન થઇ, કેવલ ભવ પૂર્ણ થયો. એમ આ જીવ, હે વત્સ, પૂર્વે અજ્ઞાન અવસ્થામાં અનંત કાળ રુલ્યો, માટે હવે સમ્યક્જ્ઞાને જાગૃત થઇ, સત્સંગમાં રહી, સન્માર્ગના સેવનવડે સ્વસ્થાનકે શીઘ્ર પહોંચવાને પુષ્પ પ્રયત્ન ઉત્તમજીવે રાખવો જરૂરનો છે. કિં બહુના !!!

૧૦. જીવાનુશાસ્તિ કુલક.

અર્થ સહિત.

રે જીવ! કિં ન બુજ્ઝસિ?, ચઉગઇસંસારસાયરે ઘોરે;
ભમિઓ અણંતકાલં અરહટ્ટઘડિવ્વ જલમજ્ઝે. ૧.

અર્થ—હે જીવ ! ચારગતિરુપ ભયંકર સંસાર સમુદ્રમાં, પાણીમાં રેંટના ઘડીઓની પેઠે અનંતકાળ સુધી તું ભમ્યો (છતાં) કેમ બોધ પામતો નથી ? ૧.

રે જીવ! ચિંતસિ તુમં, નિમિત્તમિતં પરો હવઇ તુજ્ઝ;
અસુહપરિણામજણિયં, ફલમેયં પુવ્વકમ્માણં. ૨.

અર્થ—હે જીવ ! બીજો તો તને નિમિત્તમાત્રજ છે, અને આ (બધું) અશુભ પરિણામથી ઉત્પન્ન થયેલું, પૂર્વકર્મનું ફલ છે. તે તું ચિંતવે છે ? ૨.

રે જીવ ! કમ્મભરિઅં, ઉવએસં કુણસિ મૂઢ! વિવરીઅં;
દુગ્ગઇગમણમણાણં, એસચ્ચિય હોઇ પરિણામો. ૩.

અર્થ—હે મૂઢ જીવ ! કર્મથી ભરેલો વિપરિત ઉપદેશ તું કરે છે. દુર્ગતિમાં જવાજ ઇચ્છાવાળાના મનમાં આજ પરિણામ હોય છે. ૩.

રે જીવ ! તુમં સીસે, સવણા દાઊણ સુણસુ મહવયણું;
જં સુખ્ખં નહુ પાવિસિ, તા ધમ્મવિવજ્જિઓ નૂણં. ૪.

અર્થ—હે શિષ્ય જીવ ! તું કાન દઈને મારૂં વચન સાંભળ. તું સુખ પામતોજ નથી માટે ખરેખર ધર્મ રહિતજ છે. ૪.

રે જીવ ! મા વિસાયં, જાહિ તુમં પિચ્છિઊણ પરરિદ્ધી;
ધમ્મરહિયાણ કત્તો, સંપજ્જઇ ? વિવિહસંપત્તી. ૫.

અર્થ—હે જીવ ! બીજાની ઋદ્ધિ જોઈને તું વિષાદ પામ નહિ. ધર્મ વિનાના જીવને વિવિધ પ્રકારની સંપત્તિઓ કયાંથી પ્રાપ્ત થાય ? ૫.

રે જીવ ! કિં ન પિચ્છસિ ?, ઝિજ્ઝંતં જુવ્વણં ધણં જીઅં;
તહવિહુ સિગ્ઘં ન કુણસિ, અપ્પહિયં પવરજિણધમ્મં. ૬.

અર્થ—હે જીવ ! યૌવન, ધન, અને જીવિતને નાશ પામતાં શું તું નથી જોતો ? તો પણ આત્મહિતકારી શ્રેષ્ઠ જિનધર્મ ખરેખર તું નથી કરતો (નથી આદરતો). ૬.

રે જીવ ! માણવજ્જિઅ, સાહસપરિહીણ દીણ ગયલજ્જ !;
અચ્છસિ ? કિં વિસત્થો, નહુ ધમ્મે આયરં કુણસિ?. ૭.

અર્થ—હે માન વિનાના સાહસ રહિત, ગરીબડા, નિર્લજ જીવ ! વિશ્વાસવાળો થઈને કેમ બેઠો છે ? તું ધર્મમાં બિલકુલ આદર કરતોજ નથી. ૭.

રે જીવ ! મણુયજમ્મં, અકયત્થં જુવ્વણં ચ વોલીણં;
ન ય ચિન્નં ઉગ્ગતવં, ન ય લચ્છી માણિયા પવરા. ૮.

અર્થ—હે જીવ ! નિષ્ફલ મનુષ્ય જન્મ, અને યૌવન વ્યતીત થયાં, ઉગ્ર તપ પણ ન આચર્યું અને ઉત્તમ પ્રકારની લક્ષ્મી પણ ન મેળવી. ૮.

રે જીવ ! કિં ન કાલો, તુજ્ઝ ગઓ ? પરમુહં નીયંતસ્સ;
જં ઇચ્છિઅં ન પત્તં, તં અસિધારાવયં ચરસુ. ૯.

અર્થ—હે જીવ ! બીજાના મોઢા સામું (જોઇને બેસી રહેતાં)

જોતાં તારો વખત (નકામો) નથી ગયો? જે તને ઇચ્છિત હતું તે તો નં મળ્યુ માટે ખડ્ગધારા સરખું વ્રત આદર. ૯.

ઇય મા મુણસુ મણેણં, તુજ્ઝ સિરી જા પરસ્સ આયત્તા;
તા આયરેણ ગિન્હસુ, સંગોવય વિવિહ પયત્તેણં. ૧૦.

અર્થ—તારી લક્ષ્મી પારકાને તાબે છે એમ તું મનથી ન માન, માટે આદરપૂર્વક તેને (વ્રતને) ગૃહણ કર અને વિવિધ પ્રયત્નવડે તેનું રક્ષણ કર. ૧૦.

જીવં મરણેણ સમં, ઉપ્પજ્જઇ જુવ્વણં સહ જરાએ;
રિદ્ધી વિણાસસહિઆ, હરિસ વિસાઓ ન કાયવ્વો. ૧૧.

અર્થ—જીવિત મરણની સાથે, યૌવન જરા સાથે અને ઋદ્ધિઓ વિનાશ સાથે ઉત્પન્ન થાય છે, (તેથી) હર્ષ કે વિષાદ ન કરવો. ૧૧.

૧૧. પુણ્ય કુલક.

સંપુન્નઇંદિયત્તં, માણુસત્તં ચ આરિયં ખિત્તં;
જાઇકુલજિણધમ્મો, લબ્ભંતિ પભૂયપુણ્ણેહિં. ૧.

અર્થ—સંપૂર્ણ ઇંદ્રિયપણું કંઈ પણ ખોડ ખાંપણ વગરની સઘળી (પાંચે) ઇન્દ્રિયોની પ્રાપ્તિ, મનુષ્યપણું, આર્યક્ષેત્રમાં અવતાર, ઉત્તમ જાતિ, ઉત્તમ કુળ અને વીતરાગ ભાષિત જૈન ધર્મ એ સઘળાં વાનાં પ્રભુત (પુષ્કળ) પુન્યથી પ્રાપ્ત થઇ શકે છે. ૧.

જિણચલણકમલસેવા, સુગુરુપાયપજ્જુવાસણં ચેવ;
સજ્ઝાવાયવડત્તં, લબ્ભંતિ પભૂયપુણ્ણેહિં. ૨.

અર્થ—જિન અરિહંતના ચરણકમળની સેવા-ભક્તિ, અને સદ્ગુરુના ચરણની પર્યુપાસના, સજ્ઝાય ધ્યાન તથા ધર્મવાદમાં વડાપણું-પરાભવ નહિ પામવાપણું એ સઘળાં વાનાં પ્રભુત પુન્ય યોગે પ્રાપ્ત થઇ શકે છે. ૨.

સુધ્ધો બોહો સુગુરુહિં, સંગમો ઉવસમં દયાલુત્તં;
દક્ખિન્નં કરણં જં; લબ્ભંતિ પભૂયપુણ્ણેહિં. ૩.

અર્થ—શુદ્ધબોધીબીજ રુપ સમક્તિરત્નનું પામવું, સુગુરુનો સમાગમ, ઉપસમ ભાવ-શમતા, દયાળુપણું, અને દાક્ષિણ્યતા ગુણનું પાલન એ બધાં વાનાં પ્રભૂત પુન્યયોગે પ્રાપ્ત થાય છે. ૩.

સમ્મત્ત નિચ્ચલત્તં, વયાણ પરિપાલણં અમાયત્તં;
પઢણં ગુણણં વિણઓ, લબ્ભંતિ પભૂયપુણ્ણેહિં. ૪.

અર્થ—સમ્યકત્વ (સમક્તિ) માં નિશ્ચળતા, વ્રતોનું (અથવા બોલેલા વચનોનું) પરિપાલન નિર્માયીપણું, ભણવું, ગણવું અને વિનય એ બધાં વાનાં મહાપુન્ય યોગે પ્રાપ્ત થઇ શકે છે. ૪.

ઉસ્સગ્ગે અવવાએ, નિચ્છયહવહારંમિ નિઉણત્તં;
મણવયણકાયસુદ્ધી, લબ્ભંતિ પભૂયપુણ્ણેહિં. ૫.

અર્થ—ઉત્સર્ગ-વિધિમાર્ગ અને અપવાદ-નિષેધર્મ તેમાં તથા નિશ્ચય સાધ્યમાર્ગ અને વ્યવહાર સાધનમાર્ગ તેમાં નિપુણપણું, તેમજ મન વચન કાયાની શુદ્ધિ, પવિત્રતા, નિર્દોષિતા, નિષ્કલંકતા એ બધાં વાનાં પ્રભૂત પુન્યનાયોગે પ્રાણીને પ્રાપ્ત થઇ શકે છે. ૫.

અવિયારં તારુણ્ણં, જિણાણ રાઓ પરોવયારત્તં;
નિક્કંપયા ય ઝાણે લબ્ભંતિ પભયપુણ્ણેહિં. ૬.

અર્થ—નિર્વિકાર વિકાર વગરનું યૌવન, જિન શાસન ઉપર ચોળમજીઠ જેવો રાગ, પરોપકારીપણું અને ધ્યાનમાં નિશ્ચલતા એ બધાં વાનાં મહાપુન્ય યોગે પ્રાપ્ત થઇ શકે છે. ૬.

પરનિંદાપરિહારો, અપ્પસંસા અત્તણો ગુણાણં ચ;
સંવેગો નિવ્વેઓ, લબ્ભંતિ પભૂયપુણ્ણેહિં. ૭.

અર્થ—પરનિંદાનો ત્યાગ અને આપણા ગુણોની શ્લાઘા પ્રશંસાથી દૂર રહેવું. તેમજ સંવેગ મોક્ષાભિલાષ અને નિર્વેદભવ વૈરાગ્ય એ બધાં વાનાં પ્રભૂત પુન્ય યોગે પ્રાપ્ત થાય છે. ૭.

નિમ્મલસીલબ્ભાસો દાણુલ્લાસો વિવેગસંવાસો;
ચઉગઇદુહસંતાસો, લબ્ભંતિ પભૂયપુણ્ણેહિં. ૮.

અર્થ—નિર્મળ શુદ્ધ શીલનો અભ્યાસ, સુપાત્રાદિક દાન દેતાં ઉલ્લાસ, હિતાહિત સંબંધી વિવેક સહિતપણું અને ચાર ગતિનાં દુઃખથકી સંપૂર્ણ ત્રાસ, એ બધાં વાનાં મહા પુન્યના યોગે પ્રાપ્ત થાય છે. ૮.

દુક્કડગરિહા સુકડા-ણુમોયણં પાયચ્છિત્તતવચરણં;
સુહઝાણ નમુક્કારો, લબ્ભંતિ પભૂયપુણ્ણેહિં. ૯.

અર્થ—કરેલાં પાપ કૃત્યની આલોચના નિંદા, સારાં કૃત્યો કર્યાં હોય તેની અનુમોદના, કરેલાં પાપનો છેદ કરવા માટે ગુરુ મહારાજે બતાવેલા તપનું કરવું-આચરવું, શુભ ધ્યાન ધરવું અને નવકાર મહામંત્રનો જાપ કરવો, એ સઘળાં વાનાં મહા પુન્ય યોગે પ્રાપ્ત થઇ શકે છે. ૯.

ઇય ગુણમણિભંડારો, સામગ્ગી પાવિઊણ જેણ કઓ;
વિચ્છિન્નમોહપાસા, લહંતિ તે સાસયં સુખ્ખં. ૧૦.

અર્થ-આ ઉપર બતાવ્યા મુજબ ગુણમણિ રત્નના ભંડાર જેવાં સુકૃત્યો, સઘળી રૂડી સામગ્રી પ્રાપ્ત કરીને જે મહાનુભાવો કરે છે—આચરે છે તે પુણ્યાત્માઓ સઘળા મોહપાસથી સર્વથા મુક્ત થઇને શાશ્વત સુખરુપ મોક્ષ પદને પામે છે. ૧૦.

૧૨. અભવ્ય કુલક.

જહ અભવિઅ જીવેહિં, ન ફાસિયા એવમાઇયા ભાવા;
ઇંદત્તમણુત્તરસુર-સિલાયનરનારયત્તં ચ. ૧.

અર્થ—અભવ્ય જીવોએ આ હવે પછી કહેવામાં આવશે તે ભાવો સ્પર્શ્યા નથી. તે ઇંદ્રપણું, અનુત્તરવાસી દેવપણું, ત્રેસઠ શલાકા પુરૂષપણું અને નવ નારદપણું. ૧.

કેવલિગણહરહથ્થે, પવ્વજ્જા તિથ્થવચ્છરં દાણં;
પવયણસુરી સુરત્તં, લોગંતિય દેવસામિત્તં. ૨.

અર્થ—વલી કેવલી તથા ગણધરને હાથે દિક્ષા, તિર્થંકરનું વાર્ષિકદાન, પ્રવચનની અધિષ્ઠાયક દેવી તથા દેવપણું, લોકાંતિક

અને દેવપતિપણું ન પામે ૨.

તાયત્તીસસુરત્તં, પરમાહમ્મિય જુયલમણુઅત્તં;
સંભિન્નસોય તહ પુ—વ્વધરાહારયપુલાયત્તં. ૩.

અર્થ—ત્રાયત્રિંશક દેવપણું, પંદર જાતિના પરમાધામીપણું, યુગલિયા મનુષ્યપણું, વળી સંભિન્ન શ્રોત લબ્ધિ, પૂર્વધર લબ્ધિ, આહારકલબ્ધિ, અને પુલાકલબ્ધિપણું પણ ન પામે. ૩.

મઇનાણાઇસુલદ્ધી, સુપત્તદાણં સમાહિમરણત્તં;
ચારણદુગમહુસપ્પિય, ખીરાસવખીણઠાણત્તં. ૪.

અર્થ—મતિજ્ઞાન તથા શ્રુતજ્ઞાનાદિકની લબ્ધિ, સુપાત્રદાન, સમાધિમરણ, વિદ્યાચારણ અને જંઘાચારણની લબ્ધિ, મધુસર્પિ લબ્ધિ, ક્ષિરાશ્રવલબ્ધિ, અક્ષિણમાણસી લબ્ધિ પણ ન પામે. ૪.

તિત્થયર તિત્થપડિમા, તણુપરિભોગાઇ કારણેવિ પુણો;
પુઢવાઇય ભાવંમિવિ અભવ્વજીવેહિં નો પત્તં. ૫.

અર્થ—તીર્થંકર તથા તીર્થંકરની પ્રતિમાના શરીરના પરિભોગાદિ કારણમાં પણ અભવ્ય જીવો પૃથ્વીકાયના ભાવોને ન પામે. ૫.

ચઉદસ રયણત્તંપિ, પત્તં ન પુણો વિમાણસામિત્તં;
સમ્મત્તનાણસંયમ—તવાઇ ભાવા ન ભાવદુગે. ૬.

અર્થ—ચૌદ રત્નપણું અને વળી વિમાનનું સ્વામીપણું ન પામે. વળી સમ્યકત્વ જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, અને તપાદિ બાહ્યાભ્યંતર એ બે ભાવ પણ ન પામે ૬.

અણુભવજુત્તા ભત્તી, જિણાણ સાહમ્મિયાણ વચ્છલ્લં;
ન ય સાહેઇ અભવ્વો, સંવિગ્ગત્તં ન સુક્કપખ્ખં. ૭.

અર્થ—અભવ્ય જીવ અનુભવ યુકત ભકિત, જિનેશ્વરની આજ્ઞા પ્રમાણે સાધર્મીની સેવા ભકિત, સંસારથી વૈરાગ્યપણું તેમજ શુકલપક્ષ ન પામે. ૭.

જિણજણયજણણિજાયા;જિણ જખ્ખા જખ્ખિણી જુગપ્પ-

હાણા; આયરિયપયાઇ દસગં, પરમત્થ ગુણહુમપ્પત્તં. ૮.

અર્થ—જિનેશ્વરના માતા, પિતા, સ્ત્રી, જક્ષ, જક્ષણી અને યુગપ્રધાન પણ ન થાય. વળી આચાર્યાદિ દશ પદનો વિનય તેમજ પરમાર્થથી અધિક ગુણવંતપણું ન પામે. ૮.

અણુબંધહેઉસરૂવા, તત્થ અહિંસા તિહા જિણુદિટ્ઠા;
દવ્વેણ ય ભાવેણ ય, દુહાવિ તેસિં ન સંપત્તા. ૯.

અર્થ—વળી અભવ્યજીવ અનુબંધ હેતુ અને સ્વરૂપ એવી ત્રણ પ્રકારે શ્રી જિનેશ્વરે કહેલી અહિંસા દ્રવ્ય અને ભાવ એવા બે ભેદથી ન પામે. ૯.

૧૩. ભાવકુલક.

કમઠાસુરેણ રઇયંમિ, ભીસણે પલયતુલ્લજલબોલે;
ભાવેણ કેવલલચ્છિં, વિવાહિઓ જયઉ પાસજિણો. ૧.

અર્થ—કમઠાસુરે રચેલા ભારે ભયંકર પ્રલયકાળના જેવા જળ ઉપદ્રવ કાળે સમભાવને ધારણ કરવાવડે જે કેવળ જ્ઞાન લક્ષ્મીને વર્યા તે શ્રી પાર્શ્વપ્રભુ જયવંતા વર્તો ! ૧.

નિચ્ચુન્નો તંબોલો, પાસેણ વિણા ન હોઇ જહ રંગો;
તહ દાણસીલતવભાવણાઓ અહલાઓ ભાવવિણા.૨

અર્થ—જેમ (કાથા) ચુના વગરનું તાંબુલ (નાગરવેલી પાન) અને પાસ વગરનું વસ્ત્ર ઠીક રંગાતું નથી, તેમ ભાવ વગર દાન શીલ તપ અને ભાવનાઓ પણ ફળદાયી નહિ થતાં—અફળ થાય છે. ૨

મણિમંત ઓસહીણં, જંતંતાણ દેવયાણં પિ;
ભાવેણ વિણા સિદ્ધિ, ન હુ દીસઇ કસ્સ વિ લોએ. ૩.

અર્થ—મણિ, મંત્ર, ઔષધી તેમજ જંત્ર, તંત્ર અને દેવતાની પણ સાધના દુનીયામાં કોઇને ભાવ વગર સફળ થતી નથી. ભાવ યોગેજ તે તે વસ્તુઓની સિદ્ધિ થતી દેખાય છે. ૩.

સુહભાવણાવસેણં, પસન્નચંદો મુહુત્તમિત્તેણં;

ખવિઊણ કમ્મગંઠિં, સંપત્તો કેવલં નાણં. ૪.

અર્થ—શુભ ભાવના યોગે પસન્નચંદ્ર (રાજર્ષિ) બે ઘડી માત્રમાં રાગદ્વેષમય કર્મની ગુંફીલ ગ્રંથી ગાંઠને ભેદી નાખી કેવળજ્ઞાન પામ્યા. ૪.

સુસ્સૂસંતી પાએ, ગુરુણીણં ગરહિઊણ નિયદોસે;
ઉપ્પન્નદિવ્વનાણા, મિગાવઈ જયઉ સુહભાવા. ૫.

અર્થ—નિજદોષ (અપરાધ) ની નિંદા, ગર્હા કરીને ગુરૂણીનાં ચરણની સેવા કરતાં જેણીને શુભ ભાવથી કેવળજ્ઞાન ઉપજ્યું તે મૃગાવતી સાધ્વી જયવંતી વર્તો. ૫.

ભયવં ઇલાઇપુત્તો, ગુરુએ વંસંમિ જો સમારૂઢો;
દટ્ઠૂણ મુણિવરિંદં, સુહભાવઓ કેવલી જાઓ. ૬.

અર્થ—મોટા વાંસ ઉપર નાચવા માટે ચઢયા છતાં કોઇ મહામુનિરાજને દેખી શુભ ભાવથી પૂજ્ય ઇલાચિપુત્રને કેવળજ્ઞાન પ્રગટ થયું, એ સદ્ભાવનોજ પ્રભાવ સમજવો. ૬.

કવિલો અ બંભણમુણી, અસોગવણિઆઇ મજ્ઝયારંમિ;
લાહાલોહત્તિ પયં, પઢંતો (ઝાયંતો) જાઓ જાઇસરો. ૭

અર્થ—કપિલ નામનો બ્રાહ્મણ મુનિ અશોક વાટિકામાં "જહા લાહો તહા લોહો; લાહા લોહો પવડ્ઢઇ" એ પદની વિચારણા કરતો શુભ ભાવથી જાતિસ્મરણ જ્ઞાન પામ્યો. ૭.

ખવગ નિમંતણપુવ્વં, વાસિઅભત્તેણ સુદ્ધભાવેણં;
ભુંજંતો વરનાણં, સંપત્તો કૂરગડૂ વિ. (કૂરગડૂઓ) ૮.

અર્થ—વાસિત ભાવવડે તપસ્વી સાધુઓને નિમંત્રણ કરવા પૂર્વક ભોજન કરતા શુદ્ધ ભાવથી કૂરગડુમુનિ કેવળજ્ઞાન પામ્યા ૮.

પૂવ્વભવસૂરિવિરઇઅ-નાણાસાયણપભા વદુમ્મેહો;
નિયનામં ઝાયંતો, માસતુસો કેવલી જાઓ. ૯.

અર્થ—પૂર્વ ભવે આચાર્યપણે કરેલી જ્ઞાનની આશાતનાના

પ્રભાવથી બુદ્ધિહીન થયેલા 'માસતુસ' મુનિ નિજ નામને ધ્યાતા છતાં (કોઇની ઉપર રાગ કે રીસ ન કરવારૂપ ગુરૂ મહારાજાએ બતાવેલા પરમાર્થ સામે દષ્ટિ રાખી રહેતાં) ઘાતિ કર્મનો ક્ષય કરી (શુદ્ધ નિર્મળ ભાવથી) કેવળજ્ઞાન પામ્યા. ૯.

હથ્થિંમિ સમારૂઢા, રિદ્ધિં દટ્ઠૂણ ઉસભસામિસ્સ;
તખ્ખણ સુહઝાણેણં, મરુદેવી સામિણી સિદ્ધા. ૧૦

અર્થ—હાથીના સ્કંધ ઉપર આરુઢ થયેલા મરૂદેવીમાતા ઋષભદેવ સ્વામીની ઋદ્ધિ-સિદ્ધિ દેખીને તત્કાળ શુભ ધ્યાનથી અંતકૃત્ કેવળી થઇ મોક્ષપદ પામ્યા. ૧૦.

પડિજાગરમાણીએ, જંઘાબલખીણમણિઆપુત્તં;
સંપત્તકેવલાએ, નમો નમો પુપ્ફચૂલાએ. ૧૧.

અર્થ—જંઘાબળ જેનું ક્ષીણ થયું છે એવા અર્ણિકાપુત્ર આચાર્યની સેવા (ઉચિત વૈયાવચ્ચ) કરતાં જેને કેવળજ્ઞાન પ્રાપ્ત થયું તે પુષ્પચુલા સાધ્વીને પુનઃ પુનઃ નમસ્કાર હો! ૧૧.

પન્નરસયતાવસાણં, ગોઅમનામેણ દિન્નદિખ્ખાણં;
ઉપન્નકેવલાણં, સુહભાવાણં નમો તાણં. ૧૨.

અર્થ—ગૌતમસ્વામીએ જેમને દીક્ષા દીધી છે. અને શુભ ભાવવડે કેવળજ્ઞાન ઉત્પન્ન થયું છે એવા પંદરસો તાપસોને નમસ્કાર હો. ૧૨.

જીવસ્સ સરીરાઓ, ભેઅં નાઉં સમાહિપત્તાણં;
ઉપ્પાડિઅનાણાણં, ખંદગ સીસાણ તેસિ નમો. ૧૩.

અર્થ—પાપી પાલકવડે યંત્રમાં પીલાતા છતા જીવને શરીરથી જુદો જાણીને સમાધિ પ્રાપ્ત થયેલા જેમને કેવળજ્ઞાન પેદા થયું છે તે સ્કંદકસૂરિના સઘળા શિષ્યોને નમસ્કાર હો. ૧૩.

સિરિવદ્ધમાણપાએ, પૂઅથ્થી સિંદુવારકુસુમેહિં;
ભાવેણં સુરલોએ, દુગ્ગઇનારી સુહં પત્તા. ૧૪.

અર્થ—શ્રી વર્ધમાન સ્વામીનાં ચરણને સિંધુવારના ફૂલથી પૂજવાને ઇચ્છતી દુર્ગતા નારી શુભ ભાવવડે કાળ કરીને દેવગતિમાં ઉપજીને સુખી થઇ. ૧૪.

ભાવેણ ભુવણનાહં, વંદેઉં દદ્દુરોવિ સંચલિઓ;
મરિઊણ અંતરાલે નિયનામંકો સુરો જાઓ. ૧૫.

અર્થ—એક દેડકો પણ ભાવથી ભુવનગુરૂ શ્રી વર્ધમાન-સ્વામીને વાંદવા ચાલ્યો ત્યાં માર્ગમાં ઘોડાની ખરી નીચે કચરાઇ મરણ પામીને નિજ નામથીજ દર્દુરાંકિત નામે દેવતા થયો. ૧૫.

વિરયાવિરયસહોઅર, ઉદગસ્સ ભરેણ ભરિઅસરિઆએ;
ભણિયાએ સાવિયાએ, દિન્નો મગ્ગુત્તિ ભાવવસા. ૧૬.

અર્થ—વિરત સાધુ અને અવિરત શ્રાવક (રાજા) જે બંને સગા ભાઇ હતા તેમને ઉદ્દેશીને આ સાધુ સદાય ઉપવાસી હોય અને આ શ્રાવક સદાય બ્રહ્મચારી હોય તો હે નદી દેવી! માર્ગ આપજે. એમ ઉકત મુનિને વંદના કરવા જતાં અને પાછા વળતાં માર્ગમાં પાણીના પૂરથી ભરેલી નદીને સંબોધી તે શ્રાવિકા (રાણીઓ) એ કહે છતે તેમના સાચા ભાવથી નદીએ તેમને તરતજ પેલે પાર જવા દેવા માટે માર્ગ કરી આપ્યો હતો. ૧૬.

સિરિચંડરુદ્દગુરુણા, તાડિજ્જંતો વિ દંડઘાએણં;
તક્કાલં તસ્સીસો, સુહલેસો કેવલી જાઓ. ૧૭.

અર્થ—શ્રી ચંડરૂદ્ર ગુરૂવડે દંડપ્રહારથી તાડન કરાતો એવો તેનો (શાન્ત) શિષ્ય શુભ લેશ્યાવંત છતો તત્કાલ કેવળજ્ઞાન પામ્યો. ૧૭.

જં ન હુ ભણિઓ બંધો, જીવસ્સ વહે વિ સમિઇગુત્તાણં;
ભાવો તત્થ પમાણં, ન પમાણં કાયવાવારો. ૧૮.

અર્થ—સમિતિ ગુપ્તિવંત સાધુઆને કવચિત્ જીવનો વધ થઇ જાય છે તો પણ જે તેમને નિશ્ચે બંધ કહ્યો નથી તેથી તેમાં ભાવજ પ્રમાણ છે પણ કાયવ્યાપાર પ્રમાણ નથી. ૧૮.

ભાવચ્ચિય પરમત્થો, ભાવો ધમ્મસ્સ સાહગો ભણિઓ;
સમ્મત્તસ્સ વિ બીઅં, ભાવચ્ચિય બિંતિ જગગુરુણો. ૧૯.

અર્થ—ભાવજ ખરો પરમાર્થ છે, ભાવજ ધર્મનો સાધક-મેળવી આપનાર છે અને ભાવજ નિશ્ચયને ઉત્પન્ન કરી આપનાર છે; એમ ત્રિભુવન ગુરૂ શ્રી તીર્થંકરો કહે છે. ૧૯.

કિં બહુણા ભણિએણં?, તત્તં નિસુણેહ ભો! મહાસત્તા!
મુખ્ખસુહબીયભૂઓ, જીવાણ સુહાવહો ભાવો. ૨૦.

અર્થ—ઘણું ઘણું શું કહીએ? હે સત્વવંત મહાશયો! હું તમોને તત્ત્વ નિચોળરુપ વચન કહું છું તે તમે સાવધાનપણે સાંભળો—મોક્ષ સુખના બીજરૂપ જીવોને સુખકારી ભાવજ છે, અર્થાત્ સદ્‌ભાવ યોગેજ જીવો મોક્ષ સુખ મેળવી શકે છે. ૨૦.

ઇય દાણસીલતવભા-વણાઓ જો કુણઇ સત્તિભત્તિપરો;
દેવિંદવિંદમહિઅં, અઇરાસો લહઇ સિદ્ધિસુહં. ૨૧.

અર્થ—આ દાન શીલ તપ અને ભાવનાઓને ભવ્યાત્મા શકિત અને ભકિતના ઉલ્લાસ યોગે કરે છે તે મહાશય ઇંદ્રોના સમુહ વડે પૂજિત એવું અક્ષય મોક્ષ સુખ અલ્પકાળમાં મેળવી શકે છે.

આ કુલકમાં છેવટે ગ્રંથકારે પોતાનું દેવેન્દ્રસૂરી એવું. નામ ગર્ભિતપણે સૂચવ્યું જણાય છે. ઉકત મહાશયનાં અતિહિતકાર વચનોને ખરા ભાવથી આદરવાં એ આપણું ખાસ કર્તવ્ય છે. ૨૧.

૧૪. શ્રી ગુરુપ્રદક્ષિણાકુલક (સદ્‌ગુરુ પ્રશસ્તિ ગ્રંથ).

ગોઅમ સુહમ્મ જંબુ પ્પભવો સિજ્જંભવાઇ આયરિઆ;
અન્નેવિ જુગપ્પહાણા, પઇં દિઠે સુગુરુ! તે દિઠ્ઠા. ૧.

અર્થ—શ્રી ગૌતમ પ્રભુ, શ્રી સુધર્માસ્વામિ મહારાજ, શ્રી જંબૂસ્વામિ, શ્રી પ્રભવાસ્વામિ, તથા શ્રી સિજ્જંભવસૂરી મહારાજ આદિ અનેક અન્ય જુગ પ્રધાન ગુરૂમહાત્માઓને હે ગુરુજી સાહેબ, આપને દિઠે થકે મેં તે સર્વ સુગુરૂ ધર્માત્માઓને દીઠા માનું છું. ૧.

અજ્જ કયત્થો જમ્મો, અજ્જ કયત્થં ચ જીવિયં મજ્ઝ;
જેણ તુહ દંસણામય-રસેણ સિત્તાઈ નયણાઈ. ૨.

અર્થ—આજ મ્હારો જન્મ કૃતાર્થ થયો, આજ મારો અવતાર સફળ થયો, કે આપ સદ્ગુરૂ ભગવાનના ઉત્તમ દર્શનમય સુધારસે કરીને મારાં નેત્રો પ્રફુલ્લિત થયાં, અર્થાત્ મારા નેત્રોની આજ ખરેખરી સફળતા થઇ. ૨.

સો દેસો તં નગરં, સો ગામો સો અ આસમો ધન્નો;
જત્થ પહુ ! તુમ્હ પાયા; વિહરંતિ સયાવિ સુપસન્ના. ૩.

અર્થ—તે દેશને ધન્ય, તે નગરને ધન્ય, તે ગામને ધન્ય, અને તે આશ્રમને પણ ધન્ય, જ્યાં હે સ્વામિ, આપના મહા સુપ્રસન્ન પાવન ચરણ કમળો સદાકાળ વિચરે છે. ૩.

હત્થા તે સુકયત્થા, જે કિઇકમ્મં કુણંતિ તુહ ચલણે;
વાણી બહુગુણખાણી, સુગુરુ ગુણા વણ્ણિઆ જીએ. ૪.

અર્થ—તે પુરૂષના હસ્તો સુકૃતાર્થે, ધન્ય કૃતપુન્ય જાણવા, કે જે હાથોએ આપ સુગુરૂ મહારાજના ચરણ કમળની મહાવિનય પૂર્વક ભકિતસહિત વંદના કરી, સેવા કરી, તથા તે પુરૂષની વાણી પણ મહા ગુણની ખાણી જાણવી, કે જે વાણીએ આપ સદ્ગુરૂ મહારાજના ગુણો ગાયા. ૪.

અવયરિયા સુરધેણૂ, સંજાયા મહગિહે કણય વુટ્ઠી;
દારિદ્દં અજ્જ ગયં, દિટ્ઠે તુહ સુગુરુ ! મુહકમલે. ૫.

અર્થ—વળી હે સદ્ગુરૂ ભગવન્, આપના મહા પવન મુખારવિંદને દિઠે થકે આજ મારે ઘરે કામધેનૂ અવતરી, જાણે આજ મારે ઘેર સુવર્ણની વૃષ્ટિ થઇ, અને આજ મારું દારિદ્ર સર્વ નાશ પામ્યું, એવું થયું. ૫.

ચિંતામણિ સારિચ્છં, સમ્મત્તં પાવિયં મયે અજ્જ;
સંસારો દૂરિ કઓ, દિટ્ઠે તુહ સુગુરુ ! મુહકમલે. ૬.

અર્થ--વળી હે સ્વામિન્‌, આપનું પવિત્ર મુખ કમળ દીઠે થકે મને આજ ચિંતામણિ રત્ન સરખા સમ્યકત્વ ગુણની પ્રાપ્તિ થઇ, અને તેથીજ મારો આ દીર્ઘ ભયાનક સંસાર સમસ્ત દૂર થયો. ૬.

જા રિદ્ધી અમરગણા, ભુંજંતા પિયતમાઇ સંજુત્તા;
સા પુણ કિત્તિયમિત્તા, દિટ્ઠે તુહ સુગુરુ ! મુહકમલે. ૭.

અર્થ—વળી હે પૂજ્ય, આપની પ્રસન્ન મુખમુદ્રાના દર્શનના સુખ આગળ, દેવતાઓ પોતાની પ્રિયતમા એટલે દેવાંગનાઓ સહિત જે દિવ્ય વિલાસ સુખ ભોગવે છે, તે દેવરિદ્ધિના સુખ, આ અપૂર્વ દર્શનના સુખ આગળ શા હિસાબમાં છે? અર્થાત્‌, કાંઈ હિસાબમાં નથી. ૭.

મણુવયકાએહિં મએ, જંપાવં અજ્જિયં સયા;
તં સવ્વં અજ્જ ગયં, દિટ્ઠે તુહ સુગુરુ ! મુહકમલે. ૮.

અર્થ--વળી હે કૃપાવંત નેક મહેરબાન ક્ષમા સમુદ્ર, આપના મુખ કમળને દીઠે થકે, અદ્યાપિ પર્યંત મેં મન વચન કાયાએ કરીને જે જે પાપ ઉપાર્જન નિરંતર કર્યું હતું, તે સર્વ પાપ આજ મારૂં વિલય થયું, આપના દર્શનવડે નષ્ટ થયું. ૮.

દુલ્લહો, જિણિંદધમ્મો, દુલ્લહો જીવાણ માણુસો જમ્મો:
લદ્ધેવિ મણુઅજમ્મે, અઇદુલ્લહા સુગુરુસામગ્ગી. ૯.

અર્થ--હે કરૂણાનિધાન સ્વામિ, શ્રીજિનેશ્વરપ્રણીત ધર્મ પામવો મહા દુર્લભ છે, વળી પ્રાણીઓને મનુષ્યભવ પામવો મહા દુર્લભ છે, અને તે મનુષ્યજન્મ પામે છતે પણ સદ્‌ગુરૂની સામગ્રી એટલે જોગવાઈ મલવી જીવને અત્યંત દુર્લભ છે. (પરંતુ.) ૯.

જથ્થ ન દીસંતિ ગુરૂ, પચ્ચૂસે ઊઠ્ઠએહિ સુપસન્ના;
તથ્થ કહં જાણિજ્જઇ?, જિણવયણં અમિઅસારિચ્છં. ૧૦.

અર્થ—હે સદા સુપસાય દાતા, જ્યાં પ્રભાત સમયે ઉઠતાં વારને સદ્‌ગુરૂ મહારાજનું સુપ્રસન્ન વદન દ્રષ્ટિ ગોચર થતું નથી, અર્થાત્, જ્યાં ગુરુ મહારાજની જોગવાઇ નથી, ત્યાં અમૃતસદૃશ એવી જે જિનવાણી, તે કેવી રીતે જાણવામાં આવે ? અર્થાત્ નજ આવે. ૧૦.

જહ પાઉસંમિ મોરા, દિણયર ઉદયંમિ કમલવણસંડા;
વિહસંતિ તેમતચ્ચિય, તહ અમ્હે દંસણે તુમ્હ. ૧૧.

અર્થ—હે દયા સાગર, જેમ મેઘને દેખીને મોર, તથા દિનકર એટલે સૂર્યને દેખીને સૂરજમુખી કમળના વનખંડ જેમ વિકસ્વરપણાને પામે છે, તેમ નિશ્ચે કરીને અમે પણ હે પૂજ્ય ગુરૂજી ભગવન્, આપના દર્શનવડે પ્રફુલ્લિતપણાને પામીએ છીએ. ૧૧.

જહ સરઇ સુરહિ વચ્છો, વસંત માસં ચ કોઇલા સરઇ;
વિંઝં સરઇ ગઈંદો, તહ અમ્હ મણું તુમં સરઇ. ૧૨.

અર્થ—હે મહાન્ ઉપગારી પ્રભુ, જેમ વાછરડો પોતાની માતા ગાયને સંભારે છે, તથા જેમ કોયલ વસંત માસની ઇચ્છા કરે છે, તથા જેમ ગજેંદ્ર વિંધ્યાચળગિરિને મનમાં ચાહે છે, તેમ હે સ્વામિન્ અમારા મનમાં તમે યાદ આવો છો. ૧૨.

બહુયાં બહુયાં દિવસડાં, જઇ મઇં સુહગુરુ દિટ્ઠ;
લોચન બે વિકસી રહ્યાં, હીઅડઈ અમિય પઇટ્ઠ. ૧૩.

અર્થ—હે શાંત સુધારસ પદ્મદ્રહ સમાન સ્વામિ, તે દિવસને ધન્ય છે, તે દિન બહુમાનનીય મ્હારે છે, મારા તે વાસરો (દિવસો) સફળ છે, કે જેમાં આપ એકાંત નિઃસ્વાર્થ હિતકર સદ્‌ગુરૂ મહારાજનું અમૃતમય દર્શન હું પામ્યો, જે દર્શન દેખતાં મારાં બે નેત્રો મહાવિકસ્વરભાવને પામ્યાં, અને મારા અંતરંગ હૃદયને વિષે અમૃતનો પ્રવાહ વહન થવા લાગ્યો. ૧૩.

અહો ! તે નિજ્જિઓ કોહો, અહો માણો પરાજિઓ;
અહો તે નિરક્કિયા માયા, અહો લોહો વસીકઓ. ૧૪.

અર્થ—અહો ઇતિ આશ્ચર્યે આપનો નિર્જિતક્રોધ, અર્થાત્, ઉપશમભાવ કેવો છે! અહો ઇતિ આશ્ચર્યે વળી આપે માનને પણ કેવો પરાજયને પમાડયો છે? અર્થાત્, કેવા માનરહિત નમ્ર સુશીલ છો! અહો ઇતિ આશ્ચર્યે આપનું માયારહિતપણું, સરળપણું કેવું છે! અને અહો ઇતિ આશ્ચર્યે આપનું નિર્લોભીપણું અર્થાત્, લોભને કેવો વશવર્તી રાખ્યો છે! ૧૪.

અહો તે અજ્જવં સાહુ!, અહો તે સાહુ! મદ્દવં;
અહો તે ઉત્તમા ખંતી, અહો તે મુત્તિ ઉત્તમા. ૧૫.

અર્થ—અહો ઇતિ આશ્ચર્યે આપની કેવી આર્જવતા એટલે સરળતા છે! અહો ઇતિ આશ્ચર્યે આપની મૃદુતા એટલે કોમળતા કેવી અદ્ભુત છે! અહો ઇતિ આશ્ચર્યે આપનો ઉત્તમ ક્ષમાગુણ કેવો છે! અહો ઇતિ આશ્ચર્યે આપનું અનુપમ નિર્વંછકપણું, અર્થાત, નિર્લોભદશા, અપૂર્વ નિર્મમત્વ ભાવ! ૧૫.

ઇહંસિ ઉત્તમો ભંતે!, પચ્છા હોહિસિ ઉત્તમો;
લોગુત્તમુત્તમં ઠાણં, સિદ્ધિં ગચ્છસિ નીરઓ. ૧૬.

અર્થ—વળી હે ભગવન્, આપનો મનોરથ પણ કેવો ઉત્તમ છે! અને વળી હે સ્વામિ, આપની ઇચ્છા પણ કેવી નિર્દોષ, શ્રેષ્ટ, પારમાર્થિક છે કે, અહો! લોકને વિષે સર્વોત્તમ સ્થાનક જે મોક્ષ, તે પ્રત્યે સદા ગમનશીલ છે, ઉત્તમ ચારિત્રાચરણ તે જેમનું, એવા હે જ્ઞાનદાતા સાહેબ ગુરુજી, આપને ધન્ય છે. ૧૬.

આયરિય નમુક્કારો, જીવં મોએઇ ભવસહસ્સાઓ;
ભાવેણ કીરમાણો, હોઇ પુણો બોહિલાભાએ. ૧૭.

અર્થ—આચાર્ય ભગવંતને કરેલો નમસ્કાર જીવને આ સંસારના હજારો ભવથી છોડાવે છે. વળી ભાવપૂર્વક ચિત્તની નિર્મળતાએ નમસ્કાર કર્યા થકાં બોધબીજના લાભને અર્થે થાય છે. ૧૭.

આયરિય નમુક્કારો, સવ્વપાવપ્પણાસણો;
મંગલાણં ચ સવ્વેસિં, તઇયં હવઇ મંગલં. ૧૮.

અર્થ—આચાર્ય ભગવન્ એટલે સદ્‌વિદ્યા તત્વજ્ઞાન દાતા પરમ ગુરૂ મહારાજને ભાવપૂર્વક જે નમસ્કાર કરવો, તે સર્વ પાપનો નાશ કરનાર થાય છે; વળી તે નમસ્કાર સર્વ માંગલિકોને વિષે ત્રીજું મંગલ છે. ૧૮.

૧૫. શ્રી સોમસુંદરસુરિકૃત ગુણાનુરાગ કુલક.

ગુણાનુરાગના પ્રભાવથી થયેલ શ્રીતીર્થંકર પ્રભુને મંગલાચરણ-રૂપે નમસ્કાર કરે છે.

સયલ કલ્લાણ નિલયં, નમિઊણ તિત્થનાહ પય કમલં;
પરગુણ ગહણ સરૂવં, ભણામિ સોહગ્ગ સિરિ જણયં. ૧.

અર્થ—સકળ કલ્યાણના મંદિર એવા, શ્રીતીર્થનાથ જિનેશ્વર ભગવાનના પદ કમળને નમસ્કાર કરીને સર્વ સૌભાગ્ય લક્ષ્મિને આપનાર, એવા પરગુણ ગ્રહણ સ્વરુપને કહું છું. ૧.

ઉત્તમ ગુણાનુરાગથી સર્વ પદવીઓ મળે છે.

ઉત્તમ ગુણાણુરાઓ, નિવસઇ હિયયંમિ જસ્સ પુરિસસ્સ;
આતિત્થયરપયાઓ, ન દુલ્લહા તસ્સ રિદ્ધીઓ. ૨.

અર્થ—જે પુરુષનાં હ્રદયમાં ઉત્તમ ગુણાનુરાગ હોય છે, તે ભવ્યાત્મા તીર્થંકર પર્યંતની સર્વોત્તમ પદવીઓ પ્રાપ્ત કરે છે. તેને કોઇ પણ પ્રકારની રિદ્ધિઓ દુર્લભ નથી. ૨.

ગુણાનુરાગીને ગ્રંથકર્ત્તા સદા નમસ્કાર કરે છે.

તે ધન્ના તે પુન્ના, તેસુ પણામો હવિજ્જ મહ નિચ્ચં;
જેસિં ગુણાણુરાઓ, અકિત્તિમો હોઇ અણવરયં. ૩.

અર્થ—જેઓને હમેશાં અકૃત્રિમ ગુણાનુરાગ રહે છે, તેઓને ધન્ય છે, તેઓ ખરેખરા કૃતપુન્ય છે, એવા મહાત્માઓને મારો સદા પ્રણામ હોજો. ૩.

બહુ ભણવા વિગેરેથી શું? ફકત એક ગુણાનુરાગ ધારણ કરવો યોગ્ય છે.

કિં બહુણા ભણિએણં ?, કિંવા તવિએણુ કિંવા દાણેણં;
ઇક્કં ગુણાણુરાયં, સિખ્ખહ સુખ્ખાણ કુલભવણં. ૪.

અર્થ—ઘણું ભણવાથી, ઉગ્રતપ કરવાથી, કે અતિ દાન દેવાથી કાંઇ વળવાનું નથી. સર્વ સુખોના સ્થાનરૂપ, આ એક ગુણાનુરાગ ગુણનેજ પ્રથમ શિખો, અર્થાત્, ગુણાનુરાગી થવાની મનને ટેવ પાડો. ૪.

ગ્રંથકર્ત્તા ગુણાનુરાગ વિના ધર્મકરણીની નિષ્ફળતા જણાવે છે.

જઇવિ ચરિસિ વિઉલં, પઢસિ સુયં કરેસિ વિવિહ કટ્ઠાઇં;
ન ધરસિ ગુણાણુરાયં, પરેસુ તા નિષ્ફલં સયલં. ૫.

અર્થ—જો કે તું ભારે ઉગ્રતપ કરે, અને શાસ્ત્રો ભણે, તથા અનેક પ્રકારનાં કષ્ટો સહન કરે, તો પણ તે સર્વ નિષ્ફલ જાણવા, જો તું ગુણાનુરાગ ધારણ કરતો નથી તો. ૫.

ગુણાનુરાગ વિના અધઃપતન થાય છે.

સોઊણ ગુણુક્કરિસં, અન્નસ્સ કરેસિ મચ્છરં જઇવિ;
તા નૂણં સંસારે, પરાહવં સહસિ સવ્વત્થ. ૬.

અર્થ—પરના ગુણ તો ઉત્કર્ષ શ્રવણ કરીને જો તું ઇર્ષા ધારણ કરીશ, તો તું સંસારમાં સર્વત્ર પરાજયને પામીશ. ૬.

ગુણીજનનો લેશમાત્ર પણ દોષ જોવો નહિ.

ગુણવંતાણ નરાણં, ઇસાભર તિમિર પૂરિઓ ભણસિ;
જઇ કહવિ દોસલેસં, તા ભમસિ ભવે અપારંમિ. ૭.

અર્થ—હે ચેતન, જો તું ગુણીજનોના લેશમાત્ર દોષને ઇર્ષાથી કહીશ, તો તું ખરેખર આ અપાર એવા સંસારમાં પરિભ્રમણ કરીશ. ૭.

ગુણ કે દોષ એ બેમાંથી જેનો અભ્યાસ થાય તેજ પરભવમાં પ્રાપ્ત થાય છે.

જં અબ્ભસેઇ જીવો, ગુણં ચ દોસં ચ ઇત્થ જમ્મંમિ;
તં પરલોએ પાવેઇ, અબ્ભાસેણં પુણો તેણં. ૮.

અર્થ—આત્મા આ ભવમાં ગુણ કે દોષ એ બેમાંથી જેનો અભ્યાસ કરે છે, તેજ અભ્યાસ તેને પાછો પરલોકમાં પ્રાપ્ત થાય છે. ૮.

ગુણી પરદોષ વદતાં છતાં નિર્માલ્ય ગણાય છે.

જો જંપઇ પરદોસે, ગુણ સય ભરિઓવિ મચ્છર ભરેણં;
સો વિઉસાણ મસારો, પલાલ પુંજવ્વ પડિભાઇ. ૯.

અર્થ—સેંકડો ગુણથી ભરેલો એવો પણ, કોઇ મનુષ્ય ઇર્ષાભરથી પારકાના દોષો બોલે, તો તે એટલો બધો ઉચ્ચ છતાં પણ, પંડિત ગુણી પુરુષોમાં અસાર પલાલપુંજની પેઠે શોભે છે, અર્થાત્, નિર્માલ્ય ઘાસના ફૂલની પેઠે નકામો છે. ૯.

દુષ્ટભાવથી છતા કે અછતા દોષો ગ્રહણ કરવાથી પાપાત્મા બને છે.

જો પરદોસે ગિણ્હઇ, સંતા સંતાવિ દુટ્ઠભાવેણં;
સો અપ્પાણં બંધઇ, પાવેણ નિરત્થએણાવિ ૧૦.

અર્થ—દુષ્ટભાવથી જે આત્મા પરના છતા કે અછતા દોષોને ગ્રહણ કરે છે, તે પાપવડે પોતાના આત્માને નિરર્થક બંધનમાં નાખે છે. ૧૦.

કષાયાગ્નિના હેતુઓનો ત્યાગ બતાવે છે.

તં નિયમા મુત્તંવ્વં, જત્તો ઉપજ્જએ કસાયગ્ગી;
તં વત્થું ધારિજ્જા, જેણોવસમો કસાયાણં. ૧૧.

અર્થ—જેથી કષાયરુપ અગ્નિ ઉત્પન્ન થાય, એવું કાર્ય અવશ્ય ત્યાગવું જોઇએ, અને જેથી કષાયો દબાઇ જાય, તેવું કરવું જોઇએ. ૧૧.

હવે કર્ત્તા સર્વ પ્રયત્નથી નિંદા છોડી દેવાનું બતાવે છે.

જઇ ઇચ્છઇ ગુરુયત્તં, તિહુયણ મજ્ઝંમિ અપ્પણો નિયમા;
તા સવ્વ પયત્તેણં, પરદોસ વિવજ્જણં કુણહ. ૧૨.

અર્થ—હે ચેતન, જો તને ત્રણભુવનને વિષે સર્વોત્કૃષ્ટ પર-

ાત્મપદ પ્રાપ્ત કરવાની ઇચ્છા હોય, તો સર્વ પ્રકારના પ્રયત્ન કરી ારકા દોષ જોવાના તથા બોલવાના છોડી દે. ૧૨.

ભારે કર્મી જીવોની પણ નિંદા કરવી નહિ તો અન્ય જીવોની ા કેમજ કરાય તે જુદા જુદા પુરૂષોના ભેદોદ્વારા જણાવે છે.

ઉિહા પસંસણિજ્જા, પુરિસા સવ્વુત્તમુત્તમા લોએ;
ત્તમ ઉત્તમ ઉત્તમ, મજ્જિમ ભાવા ય સવ્વેસિં. ૧૩.
અહમ અહમઅહમા, ગુરુકમ્મા ધમ્મવજ્જિયા પુરિસા;
વિ ય ન નિંદણિજ્જા, કિંતુ દયા તેસુ કાયવ્વા. ૧૪.

અર્થ—ચાર પ્રકારના મનુષ્યો પ્રશંસવા યોગ્ય છે. ૧ સર્વો-ત્તમોત્તમ, ૨ ઉત્તમોત્તમ, ૩ ઉત્તમ, ૪ મધ્યમ. આ ચાર ભેદ-ાળા મનુષ્યોની તો સદાકાળ સ્તુતિ કરવી જોઇએ. અધમ, અધમાધમ મે એ તો ધર્મથી હીન અને ભારે કર્મી જીવો હોય છે. આવા ારે કર્મી જીવોની પણ નિંદા ન કરવી, પરંતુ તેઓના ઉપર કરૂણા ુદ્ધિ ધારવી જોઇએ. ૧૩–૧૪.

હવે કર્ત્તા, સર્વોત્તમ આદિ ચાર પુરુષોનાં લક્ષણુ કહે છે.

ચ્ચંગુબ્ભડ જુવ્વણ—વંતીણું સુરહિસાર દેહાણું;
ુવઇણં મજ્ઝંગઓ, સવ્વુત્તમ રૂવવંતીણં. ૧૫.
ાજમ્મ બંભચારી, મણવયકાએહિં જો ધરઇ સીલં;
વ્વુત્તમુત્તમો પુણ, સો પુરિસો સવ્વનમણિજ્જો. ૧૬.

અર્થ—જેના અંગેઅંગમાં યૌવન તનમય નાચી રહ્યું છે, અને સુગંધથી અંગ મ્હેકી રહ્યું છે, અને અત્યંત રુપવંતી સ્રીઓમાં ત્રસવા છતાં જે બ્રહ્મચર્ય પાળી શીલવંત રહ્યો છે, તે સર્વોત્તમ ુરૂષ જાણવો; તે પુરુષ સદા વંદનીય છે. ૧૫–૧૬.

એવંવિહ જુવઇગઓ, જો રાગી હુજ્જ કહવિ ઇગ સમયં;
ીય સમયંમિ નિંદઇ, તં પાવં સવ્વ ભાવેણં. ૧૭.

જમ્મંમિ તમ્મિ ન પુણો, હવિજ્જ રાગો મણંમિ જસ્સ કયા;
સો હોઇ ઉત્તમુત્તમ-રૂવો પુરિસો મહાસત્તો. ૧૮.

અર્થ—રૂપવંતી, યૌવનવંતી સ્ત્રીઓની સાથે સંગત થતાં જે કદાચ મનમાં ક્ષણભર ડગે, પણ અકાર્યમાં ઝંપલાતા પહેલાં વૈરાગ્યથી મનને પાછું ખેંચી લે, અને અકાર્યનો પશ્ચાતાપ કરે, આત્મભાવથી ખરેખરી રીતે અંતરમાં પશ્ચાતાપ કરે છે, અને ફરીથી તે જન્મમાં સ્ત્રીઓ પ્રતિ રાગભાવ ન થાય, વૈરાગ્ય ભાવમાં વર્તે, તે ઉત્તમોત્તમ બળવંત પુરૂષ જાણવો. ૧૭-૧૮.

પિચ્છઇ જુવઇ રૂવં, મણસા ચિંતેઇ અહવ ખણમેગં;
જો નાચરઇ અકજ્જં, પત્થિજ્જંતોવિ ઇત્થીહિં. ૧૯.
સાહૂ વા સડ્ઢેવા, સદાર સંતોસ સાયરો હુજ્જા;
સો ઉત્તમો મણુસ્સો, નાયવ્વો થોવ સંસારો. ૨૦.

અર્થ—રૂપવંતી, યૌવનાવસ્થાવાળી સ્ત્રીની ક્ષણવાર ઇચ્છા કરે, ભોગવવાની અભિલાષા કરે, સ્ત્રીઓએ પ્રાર્થના કરાયેલો પણ અકાર્યમાં પ્રવૃતિ કરે નહિ, સાધુ હોય તો સાધુ તરીકેનું સ્વકીય બ્રહ્મચર્ય સાચવે, શ્રાવક હોય તો શ્રાવક તરીકેનું બ્રહ્મચર્ય જે સ્વદારા સંતોષ વ્રત તે જો સાચવે, તે સાધુ તથા શ્રાવકને ઉત્તમ પુરૂષ જાણવા; તથા તેઓનો સંસાર પણ અલ્પ જાણવો, અપિતુ, તેઓ મહા હલુકર્મી જાણવા. ૧૯-૨૦.

પુરિસત્થેસુ પવટ્ટઇ, જો પુરિસો ધમ્મ અત્થ પમહેસુ;
અન્નુન્નવાબાહં, મજ્ઝિમરૂવો હવઇ એસો. ૨૧.

અર્થ—ધર્મ, અર્થ અને કામ, એ ત્રણ પુરૂષાર્થને પરસ્પર હાનિ ન થાય, તેવી રીતે જે વર્તે, તે મધ્યમ પુરૂષ ગણાય છે. (સ્ત્રીઓએ પણ તેવીજ રીતે યથાયોગ્ય ઉચિત સમજી લેવું.) ૨૧.

પૂર્વોક્ત ઉત્તમ પુરુષોના બહુમાનથી થતાં ફળ.

એએસિં પુરિસાણં, જઇ ગુણગહણં કરેસિ બહુમાણં;

તો આસન્ન સિવસુહો, હોસિ તુમં નત્થિ સંદેહો. ૨૨.

અર્થ—એ ચાર પ્રકારના પુરુષોનું બહુમાન કરીશ, તેમજ તેઓના ગુણોનું ગ્રહણ કરીશ, તો હે ચેતન, અલ્પ કાળમાં તું મોક્ષના સુખનો ભોક્તા બનીશ, એમાં સંદેહ નથી. ૨૨.

હવે કર્ત્તા, પાસથ્થાદિકની પણ નિંદાનો ત્યાગ બતાવે છે.

પાસથ્થાઇસુ અહુણા, સંજમ સિઢિલેસુ મુક્કજોગેસુ;
તો ગરિહા કાયવ્વા, નેવ પસંસા સહામજ્ઝે. ૨૩.

અર્થ—હાલમાં ચારિત્ર યોગ પાલવામાં શિથિલ થઇ ગયેલાઓની પણ સભામાં નિંદા વા પ્રશંસા કરવી યોગ્ય નથી. ૨૩.

કર્ત્તા કહે છે કે તેવાઓને માર્ગ બતાવવો, પણ નિંદવા નહિ.

કાઊણ તેસુ કરુણં, જઈ મન્નઇ તો પયાસએ મગ્ગં;
અહ રૂસઈ તો નિયમા, ન તેસિ દોસં પયાસેહ. ૨૪.

અર્થ—પાસથ્થાદિ હીણાચારી વેશધારીઓ ઉપર કરૂણા કરીને જો તેઓ માને એમ લાગતું હોય, તો તેઓને સન્માર્ગ પ્રકાશવો, તેઓ ગુસ્સો કરે એમ લાગતું હોય, તો ગુણાનુરાગીઓએ તેના દોષો પ્રકાશવા નહિ. ૨૪.

કળિકાળમાં અલ્પ ધર્મગુણનું પણ બહુમાન કરવું, એમ કર્ત્તા કહે છે.

સંપઇ દૂસમ સમયે, દીસઇ થોવોવિ જસ્સ ધમ્મગુણો;
બહુમાણો કાયવ્વો, તસ્સ સયા ધમ્મબુદ્ધીએ. ૨૫.

અર્થ—પંચમ આરામાં (કલિકાળમાં) વર્તમાન સમયમાં જે પુરૂષોમાં અલ્પ ધર્મગુણ દેખાય, તેનું હમેશાં ધર્મબુદ્ધિથી બહુમાન કરવું. ૨૫.

હવે કર્ત્તા કહે છે કે, સ્વ કે પરગચ્છના સાધુઓની નિંદા કરવી નહિ.

જઉ પરગચ્છિ સગચ્છે, જે સંવિગ્ગા બહુસ્સુયા મુણિણો;
તેસિં ગુણાણુરાયં, મા મુંચસુ મચ્છરપ્પહઓ. ૨૬.

અર્થ—હે ચેતન, પારકા કે પોતાના ગચ્છમાં જે સંવિગ્ન અને વિદ્વાન મુનિરાજો હોય, તેઓ ઉપર મત્સરથી હણાયેલો એવો થઇને, એટલે અદેખો થઇને તું ગુણાનુરાગ છોડીશ નહિ. ૨૬.

હવે કર્ત્તા કહે છે કે, ગુણીઓનું બહુમાન કરતાં તે તે ગુણો સુલભ થાય છે.

ગુણરયણમંડિયાણં, બહુમાણં જો કરેઇ સુદ્ધમણો;
સુલહા અન્નભવંમિ ય, તસ્સ ગુણા હુંતિ નિયમેણં. ૨૭.

અર્થ—ગુણ રત્નોથી વિભુષિત પુરૂષોનું જે શુદ્ધ મનવાળો છતો બહુમાન કરે છે, તેને અવશ્ય તે તે ગુણો પરભવમાં સુખેથી પ્રાપ્ત થાય છે. ૨૭.

હવે કર્ત્તા સૂરિ કહે છે કે, ગુણાનુરાગ ધારણ કરતો જીવ મોક્ષ પામે છે.

એયં ગુણાણુરાયં, સમ્મં જો ધરેઇ ધરણિમજ્ઝંમિ;
સિરિ સોમસુંદર પયં, સો પાવઇ સવ્વ નમણિજ્જં. ૨૮.

અર્થ—જે આત્માથી પુરૂષ રૂડી રીતે જગતમાં ગુણાનુરાગ ધારશે, તો તે ચંદ્રમા સમાન મહા શીતળ અને અત્યંત સુખકર, તેજસ્વી અને મનોહર એવી મોક્ષરૂપ ભાવલક્ષ્મિને પામશે, એમ આચાર્યશ્રી સોમસુંદર સૂરિ મહારાજ કહે છે. ૨૮.

૧૬. શ્રી વિનય વિજયજી કૃત નયકર્ણિકા.

મંગલાચરણ અને વિષય.

વર્ધમાનં સ્તુમઃ સર્વ-નયનદ્યર્ણવાગમમ્;
સંક્ષેપતસ્તદુન્નીત-નયભેદાનુવાદતઃ. ૧.

અનુવાદ જે શ્રી વર્ધમાનનું આગમ સર્વ નયરૂપી નદીઓને

પ્રવેશવાને સમુદ્રરૂપ છે; તેમના પ્રરૂપેલા નયભેદોનો સંક્ષેપથી અનુવાદ કરી, અમે તેમની સ્તુતિ કરીએ છીએ. ૧.

નયોનાં નામ.

નૈગમઃસંગ્રહશ્ચૈવ, વ્યવહારર્જુસૂત્રકૌ;
શબ્દઃ સમભિરૂઢૈવં-ભૂતૌ ચેતિ નયા સ્મૃતાઃ. ૨.

અનુવાદ—નૈગમ, સંગ્રહ, વ્યવહાર, ઋજુસૂત્ર, શબ્દ, સમભિરૂઢ અને એવંભૂત એમ સાત નયો આપના આગમમાં કહેલ છે. ૨.

પ્રસ્તાવના.

અર્થાઃ સર્વેપિ સામાન્ય-વિશેષોભયાત્મકાઃ;
સામાન્યં તત્ર જાત્યાદિ, વિશેષાશ્ચ વિભેદકાઃ. ૩.

અનુવાદ—પદાર્થો સર્વે સામાન્ય અને વિશેષ એ બન્ને ધર્મ વાળા છે, એમ આપે પ્રતિપાદન કર્યું છે, એમાં જાતિ ગુણ ઈત્યાદિ વિશેષણ રહિત તે સામાન્ય ધર્મ, અને જુદાપણું જણાવનારા વિશેષણ સહિત તે વિશેષ ધર્મ. ૩.

સામાન્ય અને વિશેષ ધર્મો કેવા છે?

ઐક્ય બુદ્ધિર્ઘટશતે, ભવેત્સામાન્યધર્મતઃ;
વિશેષાચ્ચ નિજં નિજં, લક્ષયન્તિ ઘટં જનાઃ. ૪.

અનુવાદ—હે પ્રભો! આપે કહેલા સામાન્ય ધર્મ વડે સેંકડો ઘડામાં એકાકાર બુદ્ધિ થાય છે, અને આપે કહેલા વિશેષ ધર્મ વડે મનુષ્યો પોતપોતાનો ઘડો ઓળખે છે. (આ સંમોહ ટાળવા માટે તારો મહાન્ ઉપકાર છે.) ૪.

૧. નૈગમનય.

નૈગમો મન્યતે વસ્તુ, તદેતદુભયાત્મકં;
નિર્વિશેષં ન સામાન્યં, વિશેષોપિ ન તદ્વિના. ૫,

અનુવાદ—નૈગમનય, વસ્તુને એ બન્ને ધર્મવાળી, એટલે

સામાન્ય રૂપે અને વિશેષ રૂપે માને છે, કારણ કે, આપની આજ્ઞામાં વિશેષ રહિત એવું સામાન્ય નથી, તેમજ સામાન્ય રહિત એવું વિશેષ નથી. ૫.

૨. સંગ્રહનય.

સંગ્રહો મન્યતે વસ્તુ, સામાન્યાત્મક મેવહિ;
સામાન્યવ્યતિરિક્તોઽસ્તિ, ન વિસેષઃ ખપુષ્પવત્. ૬.

અનુવાદ—સંગ્રહ નય, વસ્તુને કેવળ સામાન્ય ધર્મવાળીજ માને છે, કારણ કે, સામાન્યથી જૂદું એવું વિશેષ, આકાશ પુષ્પની પેઠે કંઇ છે નહિ. ૬.

સંગ્રહ નયનાં ઉદાહરણો.

વિના વનસ્પતિં કોઽપિ, નિમ્બાઆમ્રાદિર્ન દૃશ્યતે;
હસ્તાધન્તર્ભાવિન્યોઽહિ, નાંગુલ્યાદ્યાસ્તતઃ પૃથક્. ૭.

અનુવાદ—વનસ્પતિ, એ જાત વિના લીંબડો, આંબો ઇત્યાદિ કાંઇ જુદા જોવામાં આવતાં નથી; હાથ ઇત્યાદિમાં વ્યાપ્ત એવી આંગળીઓ વગેરે હાથથી જૂદી નથી. ૭.

૩. વ્યવહાર નય.

વિશેષાત્મકમેવાર્થં, વ્યવારશ્ચ મન્યતે;
વિશેષભિન્નં સામાન્ય–મસત્ખરવિષાણવત્. ૮.

અનુવાદ—વસ્તુને વિશેષ ધર્મવાળીજ વ્યવહારનય માને છે; કારણ કે, વિશેષ વિનાનું સામાન્ય ગધેડાના શીંગડા જેવું ખોટું છે. ૮.

વ્યવહાર નયનું ઉદાહરણ.

વનસ્પતિં ગૃહાણેતિ, પ્રોકતે ગૃહ્યાતિ કોપિ કિમ્,
વિના વિશેષાન્નામ્રાદીં–સ્તન્નિરર્થકમેવ તત્. ૯.

અનુવાદ—વનસ્પતિ લ્યો, એમ બોલવામાં આવતાં, લીંબડો આંબો એવા વિશેષ વિના કોઈ પણ શું લે છે? એટલા માટે તે સામાન્ય ફોકટનું છે. ૯.

વ્યવહાર નયનાં બીજાં ઉદાહરણો.

વ્રણપિણ્ડીપાદલેપા-દિકે લોકપ્રયોજને;
ઉપયોગો વિશેષૈઃ સ્યાત્, સામાન્યેન હિ કર્હિચિત્. ૧૦.

અનુવાદ—ગુમડાંપર મલમ પટ્ટી અને પગે લેપ વગેરે કરવાનું લોકને પ્રયોજન હોય છે; વિશેષ પર્યાયો વડે કામ ચાલે છે, પણ કોઇ દિવસે સામાન્ય વડે નહિજ. ૧૦.

૪. ઋજુસૂત્ર નય.

ઋજુસૂત્રનયો વસ્તુ, નાતીતં નાપ્યનાગતમ્;
મન્યતે કેવલં કિન્તુ, વર્તમાનં તથા નિજમ્. ૧૧.

અનુવાદ—ઋજુસૂત્ર નય, ભૂત અને ભવિષ્ય વસ્તુ પર્યાયને માનતો નથી; પરંતુ કેવળ વર્તમાન વસ્તુ પર્યાયનેજ, અને તે પણ પોતાનાજ, પારકી અન્ય વસ્તુના નહિ, એવા પરિણામ ભાવને માને છે. ૧૧.

ઋજુસૂત્ર નયનું ઉદાહરણ.

અતીતેનાનાગતેન, પરકીયેન વસ્તુના;
ન કાર્યં સિદ્ધિ રિત્યેત-દસદ્ ગગનપદ્મવત્. ૧૨.

અનુવાદ—અતીત અને અનાગત ભાવથી, તેમજ પારકા ભાવથી કાર્યસિદ્ધિ થાય નહિ, એટલા માટે એ ત્રણે આકાશ કમળ જેવા છે. ૧૨.

ઋજુસૂત્રની અને તેની પછીના નયોની બીજી વિશેષ માન્યતા.

નામાદિષુ ચતુર્ષ્વેષુ, ભાવમેવ ચ મન્યતે;
ન નામસ્થાપનાદ્રવ્યા-ણ્યેવમગ્રેતના અપિ. ૧૩.

અનુવાદ—નામાદિ ચાર નિક્ષેપામાં તે ભાવ નિક્ષેપાનેજ માને છે; એજ પ્રમાણે હવે પછીના નયો પણ ભાવ નિક્ષેપાનેજ માને છે. ૧૩.

૫. શબ્દનય.

અર્થં શબ્દનયોઽનેકૈઃ, પર્યાયૈરેકમેવ ચ;
મન્યતે કુંભકલશ–ઘટાદ્યેકાર્થવાચકાઃ. ૧૪.

અનુવાદ—શબ્દ નય, અનેક શબ્દો વડે એક અર્થવાચક પદાર્થને એકજ પદાર્થ સમજે છે; જેમકે કુંભ, કલાશ, ઘટ ઇત્યાદિ એકજ ઘટ પદાર્થને દેખાડનારા છે, એમ સર્વદર્શી જિન ભગવાને કહ્યું છે. ૧૪.

૬. સમભિરૂઢ નય.

બ્રૂતે સમભિરૂઢોઽર્થં, ભિન્નં પર્યાયભેદતઃ;
ભિન્નાર્થાઃ કુંભકલશ–ઘટા ઘટ પટાદિવત્. ૧૫.

અનુવાદ—સમભિરુઢ નય, શબ્દ કે પર્યાય ભેદથી વસ્તુ ભિન્ન કહે છે, કારણ કે, જેમ ઘટ અને પટ એ ભિન્ન છે, તેમ હે શ્રી વર્ધમાન સ્વામી ભગવાન, આપે કુંભ, કલશ, ઘટ એમને જૂદા પદાર્થો કહ્યા છે. ૧૫.

સમભિરૂઢની ઉપરની વ્યાખ્યાનું કારણ.

યદિ પર્યાયભેદેઽપિ, ન ભેદો વસ્તુનો ભવેત્;
ભિન્નપર્યાયયો ર્ન સ્યાત્, સ કુંભપટયોરપિ. ૧૬.

અનુવાદ—જો પર્યાય ભેદથી વસ્તુનો ભેદ ન હોય, તો ભિન્ન પર્યાયવાળા કુંભ અને પટમાં પણ એ ભેદ ન હોય. ૧૬.

૭. એવંભૂત નય.

એક પર્યાયાભિધેય–મપિ વસ્તુ ચ મન્યતે;
કાર્યં સ્વકીયં કુર્વાણ–મેવંભૂતનયો ધ્રુવમ્. ૧૭.

અનુવાદ—એક પર્યાય વડે બોલાતી વસ્તુ બોલતી વખતે પોતાનું કાર્ય કરતી હોય તોજ એવંભૂતનય તેને વસ્તુ કહે છે, બીજી વખતે નહિ; કારણ કે શ્રી જિનેશ્વરનો ઉપદેશ એવો છે, કે વસ્તુ પોતાનું કાર્ય કરે, ત્યારે વસ્તુ ગણાય. ૧૭.

એવંભૂત ઉદાહરણ વડે પોતાનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરે છે.

યદિ કાર્યમકુર્વાણો–ઽપીષ્યતે તત્તયા સ ચેત્ ;
તદા પટેઽપિ ન ઘટ–વ્યપદેશઃ કિમિષ્યતે ?. ૧૮.

અનુવાદ—જ્યારે વસ્તુ પોતાનું કાર્ય ન કરતી હોય, ત્યારે પણ તેને વસ્તુ ગણવામાં આવે, તો પટને પણ ઘટ શબ્દ કાં ન કહેવાય ? ૧૮.

ઉપસંહાર.

યથોત્તરં વિશુદ્ધાઃ સ્યુ–ર્નયાઃ સપ્તાપ્યમી તથા;
એકૈકઃ સ્યાચ્છતં ભેદા—સ્તતઃ સપ્તશતાપ્યમી. ૧૯.

અનુવાદ—આ સાત નયો પણ અનુક્રમે એક એકથી વધારે વિશુદ્ધ છે; વળી એક એક નયના સો સો ભેદ થાય છે, તેથી તેના સાતસો ભેદો પણ થાય છે. ૧૯.

૨. નય પાંચ અને તેના ભેદ પાંચસો કેવી રીતે છે ?

અથૈવંભૂતસમભિ—રૂઢયોઃ શબ્દ એવ ચેત્ ;
અન્તર્ભાવસ્તદા પંચ, નય પંચશતીભિદઃ. ૨૦.

અનુવાદ—જો શબ્દ નયમાં સમભિરૂઢ અને એવંભૂત નયનો સમાવેશ થાય, તો નય પાંચ થાય છે, અને ત્યારે તે પાંચ નયનાં પાંચસેં ભેદો ગણાય છે. ૨૦.

૩. આ સાતે નયો કયા બે નયોમાં સમાવેશ પામે છે ?

દ્રવ્યાસ્તિક પર્યાયાસ્તિ—કયોરન્તર્ભવન્ત્યમી;
આદાવાદિચતુષ્ટય—મન્ત્યે ચાન્ત્યાસ્ત્રયસ્તતઃ. ૨૧.

અનુવાદ—દ્રવ્યાર્થિકનય, અને પર્યાયાર્થિકનય, એ બે નયોમાં આ સાતે નયો સમાવેશ પામે છે; પહેલામાં પહેલા ચાર અને બીજામાં છેલ્લા ત્રણ. ૨૧.

૪. આ સાતે નયો આપના આગમની કેવી રીતે સેવા કરે છે ?

સર્વે નયા અપિ વિરોધભૃતો મિથસ્તે,

સમ્ભૂય સાધુસમયં ભગવન્! ભજન્તે;
ભૂપા ઇવ પ્રતિભટા ભુવિ સાર્વભૌમ—
પાદામ્બુજં પ્રધનયુક્તિ પરાજિતા દ્રાક્. ૨૨.

અનુવાદ—આ સર્વે નયો પરસ્પર વિરોધ અભિપ્રાય ધરવાવાળા છે, છતાં હે ભગવન્! તે બધા એકઠા થઈ આપના સુંદર આગમની સેવા કરે છે; જેવી રીતે પૃથ્વી ઉપર રાજાઓ પરસ્પરમાં વિરોધી હોવા છતાં પણ યુદ્ધ રચનામાં પરાજય પામી ચક્રવર્તી મહારાજાના ચરણ કમલની સેવા શીઘ્ર કરે છે. (તેમ જાણવું) ૨૨.

૫. અંતિમ-ઉપસંહાર.

ઇત્થં નયાર્થકવચઃ કુસુમૈર્જિનેન્દુ,
વીરોઽર્ચિતઃ સવિનયં વિનયાભિધેન;
શ્રીદ્વીપબંદર વરે વિજયાદિ દેવ—
સૂરીશિતુર્વિજય સિંહગુરોશ્ચ તુષ્ટયૈ. ૨૩.

અનુવાદ—આ પ્રકારે શ્રી વિનય વિજયજીયે, શ્રી વિજયદેવ સૂરીના શિષ્ય અને પોતાના ગુરુ શ્રી વિજયસિંહના સંતોષ માટે ત્યાનો અર્થને જણાવનારાં વચન પુષ્પો વડે શ્રી જિનચંદ્ર વર્ધમાન સ્વામીની વિનય સહિત શ્રી દીવબંદરમાં અર્ચા-પૂજા કરી. ૨૩.

૧૯. ખટ લેશ્યા ફળ સ્વરૂપ તથા તે પ્રત્યેક લેશ્યાવંત જીવના લક્ષણ.

મૂલં સાહપસાહા, ગુચ્છ ફલં પક્ક પડિય ભખ્ખણયા;
સવ્વં માણ પુરીસા, સાહુ જુજંત ધરણ હરણા.

ભાવાર્થ—જંબુ વૃક્ષના દ્રષ્ટાંતે કરીને છ લેશ્યા ઘટાવે છે, તે આવી રીતે, કે છ પુરૂષો જંબુ વૃક્ષને ફલ્યો ફૂલ્યો દેખીને તેના ફળ ખાવાની ઇચ્છા થઈ. તેમાંથી પહેલો જે કૃષ્ણલેશ્યાવંત હતો તેને મૂલં કેતાં મૂલથકી ઝાડને ઉખેડીને ફળનો ભોગ કરવાની

ઈચ્છા થઈ. બીજો નીલલેશ્યાવંત હતો, તેને ઝાડની મોટી મોટી શાખાઓ પાડીને ફળ ખાવાનું મન થયું. ત્રીજા કાપોતલેશ્યાવંતને નાની નાની ડાળીઓ તોડીને ફળ આરોગવાની કામના થઇ, ચોથા તેજોલેશ્યાવંતને જુમખા તોડીને, પાંચમા પદ્મલેશ્યાવંતે માત્ર પાકાં ફળજ તોડીને ખાવાનું ધાર્યું; જ્યારે છઠ્ઠા શુકલલેશ્યાવંત સર્વોત્તમ પુરૂષે ઝાડને બીલકુલ ઇજા કર્યા વગર ધરતી ઉપર પડેલા હોય, તેજ લેવાનું દુરસ્ત ધાર્યું. આ પ્રમાણે લેશ્યાને અનુસાર જીવોના સ્વભાવ જાણી લેવા. આ દ્રષ્ટાંતમાં તે છ જણામાંથી જેણે ધરતી ઉપરથી ફળો લેવાનું દુરસ્ત ધાર્યું, તે સર્વોત્તમ પરિણામવાળો જાણવો. અહિંયાં લેશ્યા એટલે મનના શુભાશુભ પરિણામ જાણવા.

કઇ લેશ્યાવાળો કઈ ગતિએ જાય તેનું સ્વરૂપ.

કિન્હાએ જાઈ નિરએ, નીલાએ થાવરો ભવે;
કાપોતાએ તીરીએ, તેયાએ માણસો ભવે. ૨.
પઉમાએ દેવલોએ, સાસયઠાણં ચ સુક્કલેસાએ;
ઇય લેસા ભાવ ફલ, પન્નત્તા વીયરાગેહિં. ૩.

ભાવાર્થ—કૃષ્ણ લેશ્યાવંત નરકે જાય; નીલ લેશ્યાએ વર્તતો જીવ તીવ્ર મૂર્છા ભાવને લીધે, એકેંદ્રિ થાવરમાં જઈ ઉપજે, કાપોત લેશ્યાએ વર્તતો તિર્યંચમાં ઉત્પન્ન થાય, અને તેજોલેશ્યાવંત મનુષ્ય ગતિમાં ઉપજે, પદ્મ લેશ્યાવંત દેવ લોકમાં ઉપજે, અને શુકલ લેશ્યાવંત જીવ મોક્ષ પામે, અર્થાત્ સર્વ કર્મથી મુક્ત થઈ શુદ્ધ પરમાત્મા સ્વરુપને પામે. એમ જાણી ઉત્તમ જીવોએ પોતાના મનના પરિણામ સદા નિર્મળ અને કોમળ રાખવાનો પ્રયત્ન કરવો. ૨–૩.

૧૮. ખટ લેશ્યાવંત જીવ લક્ષણ સ્વરૂપ.

કૃષ્ણ લેશ્યાવંતના લક્ષણ.

અતિરૌદ્રઃ સદા ક્રોધી, મત્સરી ધર્મવર્જિતઃ,
નિર્દયો વૈરસંયુકતઃ, કૃષ્ણલેશ્યાઽધિકો નરઃ. ૧.

ભાવાર્થ—અત્યંત રૌદ્ર એટલે ક્રૂર પરિણામી, નિરંતર ક્રોધે વર્તતો, પરગુણનો દ્વેષી, નિર્મળ પરિણતીરૂપ ધર્મે કરીને રહિત નિર્દયી, જીવોની સાથે વૈરભાવ રાખવાવાળો હોય, તે જીવ કૃષ્ણ લેશ્યાવંત જાણવો.

નીલ લેશ્યાવંતના લક્ષણ.

અલસો મન્દબુદ્ધિશ્ચ, સ્ત્રીલુબ્ધઃ પરવંચકઃ,
કાતરશ્ચ સદા માની, નીલલેશ્યાઽધિકો ભવેત્. ૨.

ભાવાર્થ—આળસુ, મંદ બુદ્ધિવંત, સ્ત્રી લંપટી, પરને ઠગવાવાળો કાયર, સદા અભિમાની, એવો જીવ નીલલેશ્યાવંત જાણવો. ૨.

કાપોત લેશ્યાવંતના લક્ષણ.

શોકાકુલઃ સદા રુષ્ટઃ, પરનિંદાત્મશંસકઃ,
સંગ્રામે પ્રાર્થતે મૃત્યું, કાપોતક ઉદાહૃતઃ.

ભાવાર્થ—સદાય શોકે કરીને વ્યાકુળ, સદા રોષી, પરનિંદક, આત્મ પ્રશંસક, સદા સંગ્રામમાં મોતને ઇચ્છતો એવો લડાઈખોર, કાપોત લેશ્યાવંત જીવ જાણવો. ૩.

તેજો લેશ્યાવંતના લક્ષણ.

વિદ્યાવાન્ કરુણાયુકતઃ, કાર્યાકાર્ય વિચારકઃ;
લાભાલાભે સદા પ્રીત-સ્તજોલેશ્યાઽધિકો નરઃ. ૪.

ભાવાર્થ—વિદ્યાવાન, ગુણવાન, કાર્યાકાર્યનો વિચારક, અને મિત્રની સાથે લાભ તેમજ અલાભ સમયે પણ સરખી પ્રીતિ રાખવાવાળો તેજો લેશ્યાવંત જાણવો. ૪.

પદ્મલેશ્યાવંતના લક્ષણ.

ક્ષમાવાંશ્ચ સદા ત્યાગી, દેવાર્ચનરતોદ્યમી;
શુચીભૂતઃ સદાનન્દી, પદ્મલેશ્યાઽધિકો નરઃ. ૫.

ભાવાર્થ-ક્ષમાવાન, સદા ભાવત્યાગી, અર્થાત્ લુખી વૃત્તિવાળો, દયાવાન, સદા શુદ્ધ દેવગુરુ ભક્તિવંત, ઉદ્યમી, સદાય પવિત્ર મનવાળો, સદાનંદી સ્વભાવવાળો, જીવ પદ્મલેશ્યાવંત જાણવો. ૫.

શુકલ લેશ્યાવંતના લક્ષણ.

રાગદ્વેષવિનિર્મુકતઃ, શોકનિન્દાવિવર્જિતઃ;
પરમાત્મતાસંપન્નઃ, શુકલલેશ્યો ભવેન્નરઃ. ૬.

ભાવર્થ—રાગદ્વેષના વિકારે રહિત, શોક તથા નિંદાએ કરીને સદા રહિત, પરમાત્મ સ્વરૂપના ધ્યાને કરીને યુક્ત, પરમાત્મ પરિણતી વાળો, અત્યંત નિર્મળ, તે જીવ શુકલ લેશ્યાવંત જાણવો. ૬.

કઇ ગતિથી જીવ આવેલ છે તેના લક્ષણ.

સ્વર્ગાચ્ચ્યુતાનામિહ જીવલોકે,
ચત્વારિ ચિન્હાનિ તનૌ વસંતિ;
દાનપ્રસંગો મધુરા ચ વાણી,
દેવાર્ચનં સદ્‌ગુરુસેવનં ચ. ૬.

ભાવાર્થ—દાન દેવાને સદા આતુર, મધુર વાણીવંત, સદા દેવ પૂજા કરવાવાળો, અને સદ્ગુરૂની સેવાકારક એવા ચાર લક્ષણવાલો જીવ સ્વર્ગથકી આવેલ જાણવો. (અને તેવીજ રીતે પુનઃ વર્તે, તો તે ફરી સ્વર્ગગામી થઇ અનુક્રમે મોક્ષ પામે.) ૧.

વિરોધતા બંધુજનેષુ નિત્યં, સરોગતા મૂર્ખજનેષુ સંગઃ;
અત્યંતકોપી કટુકા ચ વાણી, નરસ્ય ચિન્હં નરકાગતસ્ય. ૨

ભાવાર્થ—નિરંતર સ્વજન, મિત્રો, બંધુ વર્ગ સાથે કલેશ કરનાર, શરીરે રોગી, અને મૂર્ખ જનોનો સંગતી, અત્યંત ક્રોધ રાખનાર, અને મહા કડવા વચનનો બોલનાર જીવ નરક ગતિથકી આવેલ જાણવો. (અને પુનઃ તેવોજ રહે તો ત્યાંજ જાય પરંતુ જો સત્સંગ કરીને સુધરે અને સદાચારી થાય તો સદ્ગગતિ પણ પામે.) ૨.

ઇર્ષ્યાલુર્નૈવસંતુષ્ટઃ, માયાલુબ્ધઃ ક્ષુધાધિકઃ;
મૂર્છાસુપ્તોઽલસશ્ચૈવ, તિર્યગ્યોન્યાગતો નરઃ. ૩.

ભાવાર્થ-ઇર્ષ્યાળુ, અસંતોષી, કપટી, ક્ષુધાતુર, નિદ્રાશક્ત, આળસુ, તે જીવ તિર્યંચ ગતિ થકી આવેલ જાણવો. ૩.

નાસ્તિ લોભો વિનીતશ્ચ, દયાદાનરુચિર્મૃદુઃ;
પ્રશસ્તવદનશ્ચૈવ, મનુષ્યાદાગતો નરઃ. ૪.

ભાવાર્થ-અલોભી, વિનિત, દયાવંત, દાન રૂચીવાળો, કોમળ પરિણામી, સરળ સ્વભાવી, સદા આનંદી મુખવાલો, મંદ કષાય પરિણામી, મધ્યમ ગુણવંત, તે જીવ મનુષ્યગતિથકી આવેલ જાણવો. ૪.

સમ્યકત્વવંત જીવની અંતિમ વિચારણા.

આપ્તોષ્ટાદશદોષશૂન્યજિનપશ્ચાર્હસુન્દેવો મમ,
ત્યક્તારંભ પરિગ્રહઃ સુવિહિતો વાચંયમઃ સદ્ગુરુ;
ધર્મઃ કેવલિભાષિતો વરદયઃ કલ્યાણહેતુઃ પુન-
રર્હત્સિદ્ધસુસાધુધર્મશરણં ભૂયાત્રિશુધ્ધ્યાભવં. ૧.
ભૂતાનાગતવર્ત્તમાનસમયે યદ્દુષ્પ્રયુક્તૈર્મનો-
વાક્કાયૈઃ કૃતકારિતાનુમતિભિર્દેવાદિતત્વત્રયે;
સંઘે પ્રાણિષુચાપ્તવાચ્યનુચિતં હિંસાદિ પાપાસ્પદં,
મોહાંધેન મયા કૃતં તદધુનાગર્હામિ નિંદામ્યહમ્. ૨.
અર્હત્સિદ્ધગણીંદ્રપાઠકમુનિ શ્રાદ્ધાઽવ્રતિશ્રાવકા-
ધર્હત્વાદિકભાવતદ્ગતગુણાન્ માર્ગાનુસારીન્ ગુણાન્;
શ્રીઅર્હદ્વચનાનુસારિસુકૃતાનુષ્ટાન સદ્દર્શન-
જ્ઞાનાદીનનુમોદયામિ સુહિતૈર્યોગૈઃ પ્રશંસામ્યહમ્. ૩.
સંસારેઽત્રમયા સ્વકર્મવશગા જીવા ભ્રમંતોઽખિલાઃ,
ક્ષામ્યંતે ક્ષમિતાઃ ક્ષમંતુ મયિ તે કેનાપિ સાર્દ્ધં મમ;
વૈરં નાસ્તિ ચ મૈત્રિતાઽસ્તિ સુખદા જીવેષુ સર્વેષુ મે,
યદ્દુશ્ચિંતિત ભાષિતપ્રવિહિતં મિથ્યાઽસ્તુ તદ્દુષ્કૃતમ્. ૪.
તચ્ચાયાસ્યતિ મે કદા દિનમહં યત્પાલયિષ્યેઽમલં,
ચારિત્રં જિનશાસનં ગતમુનેર્માર્ગે ચરિષ્યામ્યહં;
મુક્તો જન્મજરાદિદુઃખનિવહાત્સંવેગનિર્વેદતા-
પ્તોક્તાસ્તિકયદયાલુતાપ્રશમતાધર્ત્તા ભવિષ્યામ્યહમ્. ૫.

શ્રી સજ્જન સન્મિત્ર

યાને

એકાદશ મહાનિધિ

જ્યોતિષ સાર સંગ્રહ

એકાદશમ્ મહાનિધિ.

જ્યોતિષ સાર સંગ્રહ

આ વિષય ધારવા કરતાં ઘણો ગહન છે, તેમ એકજ બાબતમાં કેટલાએક મતમતાંતર હોવાથી જો તેનો વિચારપુર્ણ ઉપયોગ કરવામાં આવે તો લાભદાયક થઇ પડે તેમ છે.

તેમાં પણ સૌથી પ્રથમ આ પ્રકરણમાં જણાવેલ બાબતો માટે શુદ્ધ પંચાંગ એ અગત્યનું સાધન છે. અને પંચાંગ શુદ્ધ કયું સમજવું, તે સામાન્ય જનતાને ખ્યાલ ન જ હોય તે સ્વભાવીક છે.

સામાન્ય રીતે આકાશના ગ્રહો સાથે સંપૂર્ણ મેળ ખાય તેમ સુક્ષ્મ પદ્ધતિથી તૈયાર કરેલ પંચાંગ જ શુદ્ધ રીતે મેળ ખાતું હોવાથી તે પંચાંગ જ શુદ્ધ છે. જો પંચાંગ શુદ્ધિ પરત્વે દુર્લક્ષ કરવામાં આવે તો જે અને ગમે તે પંચાંગનો ઉપયોગ મુહુર્ત પ્રતિષ્ઠા દિક્ષાદિ મુહુર્તોમાં ઉપયોગ કરવામાં આવે તો પરિણામે તિથી-વાર-નક્ષત્ર- કરણ યોગ ચંદ્ર વિગેરે જે તે પંચાંગમાં જે સમયે આપેલ હોય તે સમય કરતાં આગળ પાછળ હોય અથવા તેની સમાપ્તિ પ્રારંભકાળમાં ફેર હોય તો તે મુહુર્તમાં પણ તેટલોજ ફેર આવવા સંભવ છે વૃશ્ચિક લગ્ન એક પંચાંગ પ્રમાણે આવતું હોય અને બીજા પંચાંગ પ્રમાણે તુલા લગ્ન યા ધન લગ્ન આવતું હોય તો આખી કુંડલી જ ખોટી બની જાય છે. વળી ગ્રહોના ઉદય અસ્ત વિગેરેમાં પણ ફેર હોય તો પરિણામે ફલાદેશ ખોટું પડે છે અને જ્યોતિષ પરની શ્રદ્ધાથી ચલિત થવા પ્રસંગ આવે છે માટે જ્યારે મુહુર્તાદિ પ્રસંગ કે જન્મ કુંડલી ઇત્યાદિ પ્રસંગે પ્રથમ પંચાંગ શુદ્ધિ લક્ષમાં રહેવી જોઇએ.

જન્મ કુંડલીમાં જન્મ ટાઇમ બરાબર લીધેલો હોવો જોઇએ ત્યારે વર્તમાન સમયમાં સેંકડે એંસી ટકા જન્મ ટાઇમ ફેરફાર વાળો હોય છે આ માટે તેના જાણકાર પાસે અનુભવ લેવો જોઇએ જેથી યોગ્ય પરિણામ મેળવી શકાય નીચે આપેલ મુહુર્તાદિમાં પંચાંગ શુદ્ધિનું ધ્યાન આપી ઉપયોગ કરવામાં આવશે તો ઘણો લાભ થશે અત્યારે આકાશના ગ્રહો સાથે બરાબર મળી રહેલું

પંચાંગ શ્રીવિકાશ વિજયજી કૃત મહેન્દ્ર જૈન પંચાંગ શુદ્ધ જણાય છે

સંવત્—વીર સંવત્-પ્રભુ શ્રી મહાવીર સ્વામીના નિર્વાણથી શરૂ થયેલ છે, તે કાર્તિક સુદ ૧ થી શરૂ થાય છે. **વિક્રમ-સંવત્** ગુજરાત કાઠિયાવાડ આદિ દેશોમાં કાર્તિક સુદ ૧ થી; ઉત્તર હિન્દુસ્તાનમાં ચૈત્ર સુદ ૧ થી તથા કોઇ દેશોમાં અશાડ સુદ ૧ થી શરૂ થાય છે. **શાક સંવત્** ચૈત્ર સુદ ૧ થી શરૂ થાય છે, તે દક્ષિણ દેશમાં વધુ પ્રચલિત છે.

અયન તા. ૨૧ જુને દક્ષિણાયન અને તા. ૨૨ મી ડીસેંબરે ઉત્તરાયન શરુ થાય છે. તા. ૨૧ જુને મોટામાં મોટો દિવસ અને તા. ૨૨ ડીસેંબરે નાનામાં નાનો દિવસ હોય છે.

ઋતુઓની સમજ: સાયન મીનને સાયન મેષનો સૂર્ય વસંત ઋતુ; સાયન વૃષભને સાયન મિથુનનો સૂર્ય ગ્રીષ્મઋતુ; સાયન કર્ક ને સાયન સિંહનો સૂર્ય વર્ષાઋતુ; સાયન કન્યાને સાયન તુલાનો સૂર્ય શરદ્ઋતુ; સાયન વૃશ્ચિક ને સાયન ધનનો સૂર્ય હેમંતઋતુ; સાયન મકર ને સાયન કુંભનો સૂર્ય-શિશિર ઋતુ.

તિથિઓનાં નામ-૧ પ્રતિપદા, ૨ દ્વિતીયા, ૩ તૃતીયા, ૪ ચતુર્થી, ૫ પંચમી, ૬ ષષ્ઠી, ૭ સપ્તમી, ૮ અષ્ટમી. ૯ નવમી, ૧૦ દશમી, ૧૧ એકાદશી, ૧૨ દ્વાદશી, ૧૩ ત્રયોદશી., ૧૪ ચતુર્દશી. ૧૫ પુર્ણિમાં, ૩૦ અમાવાસ્યા.

નક્ષત્રોનાં નામ-૧ અશ્વિની, ૨ ભરણી, ૩ કૃત્તિકા, ૪ રોહિણી, ૫ મૃગશીર્ષ, ૬ આર્દ્રા, ૭ પુનર્વસુ, ૮ પુષ્ય, ૯ આશ્લેષા, ૧૦ મઘા, ૧૧ પુર્વા ફાલ્ગુની, ૧૨ ઉત્તરા ફાલ્ગુની, ૧૩ હસ્ત, ૧૪ ચિત્રા, ૧૫ સ્વાતિ, ૧૬ વિશાખા, ૧૭ અનુરાધા, ૧૮ જ્યેષ્ઠા, ૧૯ મૂલ, ૨૦ પુર્વાષાઢા, ૨૧ ઉત્તરાષાઢા, ૨૨ શ્રવણ, ૨૩ ધનિષ્ઠા, ૨૪ શતભિષા, ૨૫ પુર્વાભાદ્રપદ, ૨૬ ઉત્તરા ભાદ્રપદ, ૨૭ રેવતી.

યોગોનાં નામ ૧ વિષ્કંભ, ૨ પ્રીતિ, ૩ આયુષ્યમાન, ૪ સૌભાગ્ય, ૫ શોભન, ૬ અતિગંડ, ૭ સુકર્મા, ૮ ધૃતિ, ૯ શૂલ, ૧૦ ગંડ, ૧૧ વૃદ્ધિ, ૧૨ ધ્રુવ, ૧૩ વ્યાઘાત, ૧૪ હર્ષણ, ૧૫ વજ્ર,

૧૬ સિદ્ધિ, ૧૭ વ્યતિપાત, ૧૮ વરીયાન, ૧૯ પરિઘ, ૨૦ શિવ, ૨૧ સિદ્ધિ, ૨૨ સાધ્ય, ૨૩ શુભ, ૨૪ શુકલ, ૨૫ બ્રહ્મ ૨૬ ઐંદ્ર, ૨૭ વૈધૃતિ.

કરણનાં નામ-૧ બવ, ૨ બાલવ, ૩ કૌલવ, ૪ તૈતિલ, ૫ ગર, ૬ વણિજ, ૭ વિષ્ટિ ભદ્રા આ સાત કરણ ચર છે. ૧ શકુનિ, ૨ ચતુષ્પદ, ૩ નાગ, ૪ કિંતુઘ્ન આ ચાર કરણ સ્થિર છે. તિથિના અર્ધ ભાગને કરણ કહે છે. આ અગીઆર કરણોમાં ૧ વિષ્ટિ (ભદ્રા,) કરણ અશુભ વર્જ્ય છે બાકીનાં કરણો શુભ છે, તથા સંક્રાંતિના શુભાશુભ ફળ જોવામાં પણ કરણ ઉપયોગી છે.

રાશિઓનાં નામ-૧ મેષ, ૨ વૃષભ, ૩ મિથુન, ૪ કર્ક, ૫ સિંહ, ૬ કન્યા, ૭ તુલા, ૮ વૃશ્ચિક, ૯ ધન, ૧૦ મકર, ૧૧ કુંભ, ૧૨ મીન.

સૂર્યદગ્ધા તિથિ-ધનને મીન સંક્રાંતિ બીજ, મિથુનને કન્યા સંક્રાંતિ આઠમ
વૃષભને કુંભ સંક્રાંતિ ચોથ, સિંહને વૃશ્ચિક સંક્રાંતિ દશમ
મેષ ને કર્ક સંક્રાંતિ છઠ, તુલા ને મકર સંક્રાંતિ બારશ

ચંદ્રદગ્ધા તિથિ—કુંભને ધન રાશિમાં બીજ, મકર ને મીન રાશિમાં આઠમ, મેષ ને મિથુન રાશિમાં ચોથ, વૃષને કર્ક રાશિમાં દશમ, તુલા ને સિંહ રાશિમાં છઠ, વૃશ્ચિક ને કન્યા રાશિમાં બારસ.

નક્ષત્રોની સંજ્ઞા—ચર-ચલ--સ્વાતી, પુનર્વસુ, શ્રવણ, ધનિષ્ઠા, શતભિષા,

લઘુ-શિપ્ર-હસ્ત, અશ્વિની, અભિજીત, પુષ્ય.

મૃદુ-મૈત્ર-મૃગશીર્ષ, અનુરાધા, ચિત્રા, રેવતી.

ધ્રુવ-સ્થિર-ઉત્તરાફાલ્ગુની, ઉત્તરાષાઢા, ઉત્તરાભાદ્રપદ, રોહિણી.

દારુણ-તીક્ષ્ણ-આશ્લેષા, મૂલ, આર્દ્રા, જ્યેષ્ઠા.

ક્રૂર-ઉગ્ર-ભરણી, મઘા, પૂર્વાફાલ્ગુની, પૂર્વાષાઢા, પૂર્વા ભાદ્રપદ

મિશ્ર-સાધારણ—વિશાખા, કૃતિકા,

સૌમ્યગ્રહઃ—ચંદ્ર, ગુરૂ, શુક્ર, બુધ. **ક્રૂરગ્રહ**—રવિ, મંગળ, શની રાહુ, કેતુ.

અધોમુખ નક્ષત્રો—ત્રણ પૂર્વા, મૂલ, અશ્લેષા, મઘા, ભરણી, કૃત્તિકા, વિશાખા, આ નક્ષત્રો ખાતાદિ કાર્યની સિદ્ધિ કરનાર છે.

તિર્યગમુખ નક્ષત્રો—પુનર્વસુ, અનુરાધા, જ્યેષ્ઠા, હસ્ત, ચિત્રા, સ્વાતી, અશ્વિની, મૃગશીર્ષ, રેવતી, આ નક્ષત્રો યાત્રાદિ કાર્યની સિદ્ધિ કરનાર છે.

ઉર્ધ્વ મુખ નક્ષત્રો—ઉ. ફાલ્ગુની, ઉ. ષાઢા, ઉ. ભાદ્રપદ, પુષ્ય, રોહિણી, ધનિષ્ઠા, શતભિષા, આર્દ્રા, આ નક્ષત્રો ધ્વજ, અભિષેકાદિ કાર્યમાં શુભ છે.

નક્ષત્રોની યોનિ અવકહડા ચક્રમાં બતાવી છે, તે યોનિમાં પરસ્પર વૈર કોને કોને છે તે કહે છે.

કુતરો (શ્વાન) અને મૃગ; સિંહ અને હાથી (ગજ); સર્પ અને નોળીઓ (નકુલ); બકરો (મેષ) અને વાનર: બળદ (ગૌ) અને વાઘ (વ્યાઘ્ર ; ઘોડો (અશ્વ) અને પાડો (મહિષી); બીલાડો (માર્જાર) અને ઉંદર (મૂષક); આ વૈર ગુરૂ શિષ્યાદિમાં વર્જવું.

નક્ષત્રોના ગણ અવકહડા ચક્રમાં બતાવેલ છે. ગુરૂ શિષ્યાદિ બન્નેને એકજ ગણ હોય તો અત્યંત પ્રીતિ રહે, એકનો દેવ ગણ અને બીજાનો મનુષ્ય ગણ હોય તો મધ્યમ પ્રીતિ રહે. રાક્ષસ અને દેવ ગણ હોય તો વૈર રહે, તથા મનુષ્ય અને રાક્ષસ ગણ હોય તો મૃત્યુ થાય.

રાશિઓની પરસ્પર મૈત્રી અને શત્રુતા, ષડષ્ટક, દ્વિદ્વાદશક, નવમ પંચમ. તૃતીય એકાદશ, સપ્તમ અને દશમ ચતુર્થ રાશી કુટ હોય તો શ્રેષ્ઠ છે.

નાડી વેધ-એક નાડીમાં નક્ષત્ર રહેલું હોય તો ગુરૂ શિષ્યાદિને શુભ છે.

આદ્ય નાડી-અશ્વિની, આર્દ્રા, પુનર્વસુ, ઉ. ફાલ્ગુની, હસ્ત, જ્યેષ્ઠા, મૂળ, શતભિષા પૂ. ભાદ્રપદ.

મધ્ય નાડી-ભરણી, મૃગશીર્ષ, પુષ્ય પૂ. ફાલ્ગુની, ચિત્રા, અનુરાધા, પૂર્વાષાઢા, ધનિષ્ઠા, ઉ. ભાદ્રપદ.

શત્રુ ષડષ્ટક		પ્રીતિ ષડષ્ટક		શુભ દ્વિદ્વાદશક	
૬	૭	૮	૮	૨	૧૨
વૃષભ	ધન	મેષ	વૃશ્ચિક	મેષ	મીન
કર્ક	કુંભ	મિથુન	મકર	મિથુન	વૃષભ
કન્યા	મેષ	સિંહ	મીન	સિંહ	કર્ક
વૃશ્ચિક	મિથુન	તુલા	વૃષભ	તુલા	કન્યા
મકર	સિંહ	ધન	કર્ક	ધન	વૃશ્ચિક
મીન	તુલા	કુંભ	કન્યા	કુંભ	મકર
				કન્યા	સિંહ

અશુભ દ્વિદ્વાદશક		શુભ નવ પંચમ		મધ્યમ નવ પંચમ	
૨	૧૨	૯	૫	૯	૫
વૃશ્ચિક	તુલા	મેષ	સિંહ	કુંભ	મિથુન
		વૃષભ	કન્યા		
મકર	ધન	મિથુન	તુલા	મીન	કર્ક
મીન	કુંભ	સિંહ	ધન		
		તુલા	કુંભ	કર્ક	વૃશ્ચિક
વૃષભ	મેષ	વૃશ્ચિક	મીન		
		ધન	મેષ	કન્યા	મકર
કર્ક	મિથુન	મકર	વૃષભ		

અંત્ય નાડી-કૃત્તિકા, રોહિણી, આશ્લેષા, મઘા, સ્વાતી, વિશાખા, ઉ. ષાઢા, શ્રવણ, રેવતી.

નક્ષત્રોની આંધળાં આદી સંજ્ઞા તથા તેનું ફળ.

આંધળા-રેવતી, રોહિણી, પુષ્ય, ઉ-ફાલ્ગુની, વિશાખા, પૂ. ષાઢા, ધનિષ્ઠા. પૂર્વ. શીઘ્ર. મળે.

કાણાં-અશ્વિની, મૃગશીર્ષ, અશ્લેષા, હસ્ત, અનુરાધા, ઉ-ષાઢા, શતભિષા. દક્ષિણ. યત્નથી મળે.

ચીબડાં-ભરણી, આદ્રા, મઘા, ચિત્રા, જ્યેષ્ઠા, અભિજીત, પૂ. ભાદ્રપદ. પશ્ચિમ. ખબર મળે.

દેખતાં-કૃત્તિકા, પુનર્વસુ, પૂ. ફાલ્ગુની, સ્વાતી, મૂળ, શ્રવણ, ઉ. ભાદ્રપદ. ઉત્તર. ખબર પણ ન મળે.

યોગોની સમજણ.

સિદ્ધિ યોગઃ-શુક્રવારે ૧-૬-૧૧, બુધવારે ૨-૭-૧૨, મંગળવારે, ૩-૮-૧૩, શનિવારે ૩-૯-૧૪, ગુરૂવારે ૫-૧૦-૧૫ તિથિ હોય તો સિદ્ધિ યોગ થાય છે, તે શુભ છે.

રવિવારે હસ્ત, ત્રણ ઉત્તરા કે મૂળ, સોમવારે રોહિણી, મૃગશીર્ષ, પુષ્ય, અનુરાધા કે શ્રવણ; મંગળવારે ઉત્તરાભાદ્રપદ, અશ્વિની કે રેવતી; ગુધવારે કૃત્તિકા, રોહિણી, મૃગશીર્ષ, પુષ્ય કે અનુરાધા; ગુરૂવારે અશ્વિની પુષ્ય, પુનવસુ, અનુરાધા કે રેવતી; શુક્રવારે પુનર્વસુ અશ્વિની પૂર્વાફાલ્ગુની, રેવતી, અનુરાધા કે શ્રવણ; શનિવારે રોહિણી, શ્રવણ કે સ્વાતી નક્ષત્ર હોય તો **સિદ્ધિયોગ** થાય છે. આ યોગ શુભ છે.

રાજયોગ-મંગળ, બુધ, શુક્ર અને રવિ આમાંનો કોઇ વારે બીજ સાતમ, બારસ, ત્રીજ અને પૂનમ એમાંની કોઇ પણ તિથિ હોય અને ભરણી, મૃગશીર્ષ, પૂષ્ય, પૂ. ફાલ્ગુની, ચિત્રા, અનુરાધા, પૂર્વાષાઢા, ધનિષ્ઠા, ઉ. ભાદ્રપદ; એમાંનું કોઇ પણ નક્ષત્ર હોય તો **રાજયોગ** થાય છે. આ યોગ માંગલીક કાર્ય, ધર્મ કાર્ય, પૌષ્ટિક આદિ કાર્યમાં શુભ છે.

કુમાર યોગ—મંગળ, બુધ, સોમ અને શુક્ર એમાંના કોઇ-વારે; એકમ, છઠ; અગીઆરસ, પાંચમ, અને દશમ એમાંથી કોઇ પણ તિથિ હોય અને અશ્વિની, રોહિણી, પુનર્વસુ, મઘા, હસ્ત, વિશાખા, મૂળ, શ્રવણ અને પૂ. ભાદ્રપદ; એમાંનું કોઇ પણ નક્ષત્ર હોય તો **કુમાર યોગ** થાય છે. આ યોગ મૈત્રી વિદ્યા, દીક્ષા,

ગૃહ અને વ્રત આદિ કાર્યોમાં શુભ છે. ઉપરના બન્ને યોગોમાં અશુભ યોગ ન હોવો જોઇએ.

સ્થિર યોગઃ—ગુરુવાર કે શનિવારે, તેરશ, ચોથ, નોમ, ચૌદશ કે આઠમ હોય અને કૃતિકા, આર્દ્રા, અશ્લેષા, ઉ. ફાલ્ગુની, સ્વાતી, જ્યેષ્ઠા, ઉ. ષાઢા, શતભિષા કે રેવતી નક્ષત્રમાંથી કોઇ પણ નક્ષત્ર હોય તો સ્થિર (સ્થવિર) યોય થાય છે.

ઉપગ્રહયોગઃ—સુર્યના નક્ષત્રથી દૈનિક નક્ષત્ર પાંચમું, ૮ મું, ૧૪ મું, ૧૮ મું, ૧૯ મું, ૨૨ મું, ૨૩ મું, અને ૨૪ મું, હોય તો ઉપગ્રહ યોગ કાર્ય થાય છે. તે શુભ કાર્યમાં વર્જ્ય છે.

સુર્યના નક્ષત્રથી દૈનિક નક્ષત્ર પહેલું, પાંચમું, સાતમું આઠમું, અગીઆરમું, પંદરમું કે સોળમું હોય તો તે યોગ **પ્રાણુ હરણુ** કરનારો છે.

સુર્ય નક્ષત્રથી દૈનિક નક્ષત્ર ચોથું, છઠું, નવમું, દશમું, તેરમું અને વીશમું હોય તો **રવિયોગ** થાય છે.

રવિ-હસ્તા સોમ-મૃગશિર્ષ મંગળ-અશ્વિની, બુધ-અનુરાધા,
૫ ૬ ૭ ૮
ગુરુ-પુષ્ય, શુક્ર-રેવતી, શનિ-રોહિણી નક્ષત્ર હોય તો **અમૃતસિદ્ધિ**
૯ ૧૦ ૧૧
યોગ થાય છે. પણ જો નક્ષત્ર નીચે જણાવેલ તિથિ સહિત હોય તો **વિષયોગ** થાય છે.

મૃત્યુયોગઃ—રવિ અને મંગળવારે ૧-૬-૧૧, સોમ અને ગુરૂવારે ૨-૭-૧૨, બુધવારે ૩-૮-૧૩, શુક્રવારે ૪-૯-૧૪, શનીવારે ૫-૧૦-૧૫ તિથિ હોય તો **મૃત્યુયોગ** થાય છે.

સ્થિર યોગઃ—રોગાદિકનો નાશ કરવ;માં શુભકારક હે.

રવિયોગઃ—આ યોગ સેંકડો અશુભોનો નાશ કરનાર છે.

અમૃતસિદ્ધિ યોગઃ—અત્યંત શુભ છે.

જ્વાલામુખી યોગઃ—એકમે મૂળ, પાંચમે ભરણી, આઠમે કૃત્તિકા. નવમે રોહિણી અને દશમે અશ્લેષા નક્ષત્ર હોય તો જ્વા-

લામુખી યોગ થાય છે. આ યોગ અશુભ છે,

કાળમુખી યોગઃ—ચોથને દિવસે ત્રણ ઉત્તરા, પાંચમને મઘા, નોમને કૃત્તિકા, ત્રીજને અનુરાધા તથા આઠમને રોહિણી હોય તો કાળમુખી નામનો યોગ થાય છે. આ યોગ અશુભ છે.

વ્યતિપાત અને **વૈધૃતિ મહાપાત** પંચાગમાં આપેલ છે તે પણ અશુભ છે. આં બન્ને મહાપાતોનો સમય શુભ કાર્યોમાં અવશ્ય તજવા યોગ્ય છે.

યોગિનીનું કોષ્ટકઃ—

પુર્વ	ઉત્તર	અગ્નિ	નૈઋત્ય	દક્ષિણ	પશ્ચિમ	વાયવ્ય	ઇશાન
૧-૯	૨-૧૦	૩-૧૧	૪-૧૨	૫-૧૩	૬-૧૪	૭-૧૫	૮-૩૦

યોગિની જનાર માણસને પછવાડી તથા ડાબી બાજુએ સારી અને સન્મુખ તથા જમણી અશુભ જાણવી.

વત્સ ચાર;—મીન, મેષ અને વૃષભ સંક્રાંતિમાં વત્સ પશ્ચિમ દિશાએ ઉગે છે, મિથુન, કર્ક અને સિંહસંક્રાંતિ હોય ત્યારે વત્સ ઉત્તરમાં ઉગે છે. કન્યા તુલા, અને વૃશ્ચિક સંક્રાંતિ હોય ત્યારે વત્સ પુર્વમાં ઉગે છે, તથા ધન, મકર અને કુંભ સંક્રાંતિ હોય ત્યારે વત્સ દક્ષિણમાં ઉગે છે, તે વત્સ પ્રયાણ તથા પ્રવેશ સમયે સન્મુખ કે પાછળ સારો નથી એટલે ડાબે તથા જમણે પાસે હોય તો તે સારો છે.

અન્ય વિધિઃ—વત્સવાળી દિશાના સાત ભાગ કરવા; તે સાતે ભાગોમાં અનુંક્રમે વત્સ ૫, ૧૦, ૧૫, ૩૦, ૧૫, ૧૦ અને ૫ દીવસ રહે છે. તેમાંથી મધ્યના (ચોથા ભાગના) ત્રીશ દીવસોમાં વત્સ ઉદય ત્યારે તેની સન્મુખનો વર્જ્ય છે, અર્થાત મધ્યનો રાશિમાં વત્સ ઉદય પામે ત્યારે વર્જ્ય સમજવો.

શુક્ર વિચારઃ—શુક્ર જે દિશામાં ઉગે તે દિશા સન્મુખ ગણાય છે. શુક્ર સન્મુખ તથા જમણો બન્ને વર્જ્ય કહ્યો છે.

રાહુ ચારઃ—રાહુ સૂર્યોદયથી આરંભીને દિવસે અને રાત્રિ અર્ધો અર્ધો પ્રહર નીચે આપેલ દિશા અને વિદિશામાં ક્રમથી

ાલે છે. પૂર્વ વાયવ્ય, દક્ષિણ, ઇશાન, પશ્ચિમ, અગ્નિ, ઉત્તર ને નૈઋત્યઃ તે રાહુ ગમન કરવાની પછવાડે અથવા ડાબી બાજુએ ભકારક છે.

રાહુનું વાર ગમનઃ— રવિવારે નૈઋત્ય, સોમવારે ઉત્તર, ંગળવારે અગ્નિ, બુધવારે પશ્ચિમ, ગુરૂવારે ઇશાન, શુક્રવારે દક્ષિ-, અને શનિવારે પૂર્વમાંઃ રાહુ ગમન કરનારની પછવાડે તથા બી બાજુએ શુભ છે.

પ્રણાયમાં શુભ તિથિઃ૧-૨-૩-૪-૫-૬-૭-૧૦-૧૧અને૧૩.

„ શુભ વાર-સોમ. ગુરુ, શુક્ર, અને બુધવાર ૧-૪-૯-૮ તિથિ સિવાય.

„ શુભ નક્ષત્રઃ- પુષ્ય, અશ્વિની, મૃગશીર્ષ, રેવતી હસ્ત, પુંનવસુ, શ્રવણ, અનુરાધા, ધનિષ્ઠા,

„ મધ્યમ નક્ષત્રઃ—રોહિણી, ત્રણ ઉત્તરા, ત્રણ પૂર્વા, શતભિષા, જ્યેષ્ઠ અને મૂળ.

હાર તથા પ્રવેશમાંઃ—ફાંકડુ અથવા ચોથાનું ઘર વર્જ્ય છે આ પ્રમાણેઃ— એકમ શનિવાર, બીજ શુક્રવાર, ત્રીજ ગુરૂવાર, ાથ બુધવાર, પાંચમ મંગળવાર, છઠ્ઠ સોમવાર અને સાતમને રવિવાર

નગર પ્રવેશઃ- હસ્ત, અશ્વિની, ચિત્રા, અનુરાધા, ઉત્તરા ણ રોહિણી, પુષ્ય, મૃગશીર્ષ. મૂળ અને રેવતિ નક્ષત્ર; સોમ, બુધ ુરુ, શુક્ર, અને રવીવાર શુભ છે,

વિદ્યારંભનું મુહુર્તઃ—ગુરૂ, બુધ, શુક્ર, અને રવિવારે, શ્વિની. ત્રણે પૂર્વા, હસ્ત, મૂળ, ચિત્રા, સ્વાતિ, શ્રવણ, ધનિષ્ઠા, તતારકા, મૃગશીર્ષ, આર્દ્રા, પુનર્વસુ, પુષ્ય અને આશ્લેષા; આ ક્ષત્રો વિદ્યારંભ માટે શ્રેષ્ઠ છે.

જ્ઞાનની વૃદ્ધિ કરનાર નક્ષત્રોઃ—મૃગશીર્ષ, આર્દ્રા, પુષ્ય, ણ પૂર્વા, મૂલ, અશ્લેષા, હસ્ત અને ચિત્રા.

નંદિનુંઃ—(નાંદ ભાંડવાનું) મુહૂર્ત્ત રવિ, સોમ, બુધ, ગુરૂ કે ુક્રવારમાંથી કોઇવાર સ્વાતી, પુનર્વસુ, શ્રવણ, ધનિષ્ઠા, શતભિષા,

હસ્ત, અશ્વિની, અભિજીત, પુષ્ય, મૃગશીર્ષ, અનુરાધા, ચિત્રા, રેવતી, રોહિણી અને ત્રણ ઉત્તરામાંથી કોઇ નક્ષત્ર હોય તો વૃતોચ્ચારણાદિ ક્રિયા માટે નાંદ માંડવી.

શાંતિક પોષ્ટિક કાર્ય–બુધ, ગુરુ, શુક્ર, અને રવિવારેઃ રોહિણી, મૃગશીર્ષ, મઘા, ઉ. ફાલ્ગુની, હસ્ત, સ્વાતી, અનુરાધા, મૂલ, ઉત્તરાષાઢા, ઉ. ભાદ્રપદ, રેવતી, અશ્વિની અને શ્રવણ નક્ષત્રોમાં કરવું.

લોચના નક્ષત્રો–પનર્વસુ, પુષ્ય, શ્રવણ અને ધનિષ્ઠા શુભ છે, કૃત્તિકા, વિશાખા, મઘા અને ભરણી વર્જ્ય છે. બાકીના નક્ષત્રો મધ્યમ છે. શનિવાર, મંગળવાર, વર્જ્ય છે. રિકતા, ૬, ૮, ૦)) તિથિ વર્જ્ય છે.

વાસ્તુ પ્રારંભ–એટલે સુત્રપાત તથા ખાત મુહુર્ત માટે વૈશાખ, શ્રાવણ, માર્ગશીર્ષ, પોષ અને ફાલ્ગુન કહે છે બીજાની મનાઇ કરે છે, અન્યમતથી કાર્તિક અને માઘ પણ લઇ શકાય છે.

દેવાલય ખાત– મીન, મેષ અને વૃષભ એ ત્રણે સંક્રાતિમાં અગ્નિ કોણમાં ખાત. મિથુન, કર્ક, સિંહ એ ત્રણે સંક્રાંતિમાં ઇશાન કોણમાં ખાત. કન્યા, તુલા, અને વૃશ્ચિક એ ત્રણ સંક્રાંતિમાં વાયવ્ય કોણમાં ખાત. ધન, મકર, અને કુંભ એ ત્રણે સંક્રાંતિમાં નૈઋત્ય કોણમાં ખાત; તથા ખાતમાં મૃર્ગશીર્ષ, અનુરાધા ચિત્રા, રેવતિ, ત્રણ ઉત્તરા, રોહિણી, હસ્ત, પુષ્ય, ધનિષ્ઠા, શતભિષા, અને સ્વાતી નક્ષત્રો લેવાં.

શિલા સ્થાપન–પુષ્ય, ત્રણ ઉત્તરા, રોહિણી, હસ્ત. મૃગશીર્ષ અને શ્રવણ નક્ષત્રમાં થાય.

પૃથ્વી બેઠી છે કે સુતી છે તે જોવાની રીત–સુદ ૧ થી તિથિ, રવિવારથી વાર અને અશ્વિનીથી નક્ષત્ર ગણી, ત્રણનો સરવાળો કરી ચારે ભાગતાં જો ૧ શેષ રહે તો પૃથ્વી ઉભી, બે શેષ રહે તો બેઠી, ત્રણ શેષ રહે તો સુત્ય અને શુન્ય શેષ રહે તો જાગતી જાણવી, ૧ શેષ રહે અને ૦ શેષ રહે તો પૃથ્વી સારી નહી.

બીજી રીત-સૂર્યના મહા નક્ષત્રથી દિવસના નક્ષત્ર સુધી ગણુતાં ૫, ૭, ૯, ૧૨, ૧૮, ૨૬, એ નક્ષત્રોમાં પૃથ્વી સૂઇ રહે છે જેથી તે નક્ષત્રો લેવાં નહિ.

વાસ્તુ-(ગૃહારંભથી પ્રવેશ સુધી) માં ત્રણ ચક્ર લેવાય (જોવાય) છે. તેમાં આરંભ (ખાત)માં વૃષભ ચક્ર, સ્તંભમાં કર્મ ચક્ર, તથા પ્રવેશમાં કળશ ચક લેવાય છે.

વૃષભ ચક્રઃ—સૂર્યના નક્ષત્રથી મુહૂર્તના દિવસ સુધી અભિજીત નક્ષત્ર ગણુવાં તેમાં તે (મુહૂર્તના) દીવસે જેટલામું નક્ષત્ર હોય ત્યાં સુધીનું ફળ-પહેલાં ૭ અશુભ, પછી ૧૧ શુભ પછી ૧૦ અશુભ.

બીજી રીતઃ—નિરભિજીત ગણુનાથી પહેલાં ૩ શુભ, પછી ૪ અશુભ, પછી ૭ શુભ, પછી ૬ અશુભ, પછી ૨ શુભ, પછી ૫ અશુભ છે.

કુર્મ ચક્રઃ—જે દિવસે સ્થંભ રોપવો હોય તે દિવસની તિથિને ૫ વડે ગુણુવી અને કૃત્તિકાથી તે દિવસના નક્ષત્ર સુધીના આંકડા જોડવા અને ૧૨ તેમાં ઉમેરવા; પછી ૯ થી ભાગતાં શેષ ૪–૭–૧ રહે તો કૂર્મ જળમાં છે, તેનું ફળ લાભ, શેષ ૫–૨–૮ રહે તો કૂર્મ સ્થળમાં છે. તેનું ફળ હાની અને શેષ ૩–૬–૯ રહે તો કૂર્મ આકાશમાં છે તેનું ફળ મરણ, એમ ત્રણ પ્રકારે કૂર્મ ફળ જોઇ શુભ ફળ આવતાં મુહૂર્ત લેવું.

કુંભ ચક્રઃ—સૂર્યના નક્ષત્રથી ચંદ્રના નક્ષત્ર સુધી ગણુતાં પહેલાં પાંચ નક્ષત્રો નેષ્ઠ, પછીનાં આઠ સારાં અને તે પછીનાં આઠ નેષ્ઠ, અને બાકી છ નક્ષત્રો સારાં જાણુવાં.

પ્રતિમા પ્રવેશઃ—પુષ્ય, ધનિષ્ઠા, મૃગશીર્ષ રોહિણી. ત્રણે ઉતરા શતભિષા, ચિત્રા, અનુરાધા, રેવતી એ નક્ષત્રોમાં, શુભવારમાં સ્થિર લગ્નમાં તથા ચંદ્ર, ગુરૂ અને શુક્રનો ઉદય હોય ત્યારે પ્રતિમાનો પ્રવેશ થઇ શકે.

ધ્વજારોપણઃ—ત્રણ ઉતરા, આદ્રા, શ્રવણ, ધનિષ્ટા, શતભિષા, રોહિણી અને પુષ્યમાં થાય છે.

દીક્ષા તથા પ્રતિષ્ટાનાં મુહૂર્તઃ—માસ, દિવસ અને નક્ષત્ર ત્રણની શુદ્ધિ જાણીને ધ્રુવ (સ્થિર) લગ્નમાં દીક્ષા અને પ્રતિષ્ઠા વિગેરે શુભ કાર્યો કરવા.

શુભ માસઃ—માર્ગશીર્ષ, માહ, ફાગણ વૈશાખ, જેઠ, અષાડ માસ બન્નેમાં શુભ છે.

શુભવારઃ—રવિ, બુધ, ગુરૂ અને શુક્ર, શની દીક્ષામાં શુભ છે. સોમ, બુધ, ગુરૂ, શુક્ર પ્રતિષ્ઠામાં શુભ છે.

શુભતિથિ-૨-૩-૫-૭-૧૦-૧૧-૧૩ દીક્ષામાં શુભ છે.

સુદ ૧-૨-૫-૭-૧૦-૧૩-૧૫-વદ ૧-૨-૫ તિથિઓ પ્રતિષ્ઠામાં શુભ છે.

શુભનક્ષત્ર-ત્રણ ઉત્તરા, રોહિણી, હસ્ત, અનુરાધા, શતભિષા, પૂર્વાભાદ્રપદ, પુષ્ય પુનર્વસુ, રેવતી, અશ્વિની, મૂળ, શ્રવણ, સ્વાતી આ નક્ષત્રો **દીક્ષામાં** શુભ છે.

મઘા, મૃગશીર્ષ, હસ્ત, ત્રણ ઉત્તરા, અનુરાધા, રેવતી, શ્રવણ, મૂળ, પુષ્ય, પુનર્વસુ, રોહીણી; સ્વાતી અને ધનિષ્ટા **પ્રતિષ્ઠામાં** શુભ છે.

પ્રતિષ્ઠા લગ્ન-જીનેશ્વરની પ્રતિષ્ઠાને વિષે દ્વિસ્વભાવ લગ્ન શ્રેષ્ઠ છે, સ્થિર લગ્ન મધ્યમ છે અને ચર લગ્ન કનિષ્ઠ છે.

પ્રતિષ્ઠા નવમાંશ—પ્રતિષ્ઠાને વિષે મિથુન, કન્યા અને ધનનો પ્રથમ અર્ધ એટલા અંશો [ઉત્તમ] સારા છે, તથા વૃષભ, સિંહ, તુલા અને મીન એટલા અંશો મધ્યમ, દેવાલયના કર્તા અને પ્રતિષ્ઠા કરનારને હાનિકર્તા છે.

દીક્ષા લગ્ન તથા નવમાંશ—દીક્ષાને વિષે લગ્નમાં તથા નવમાંશમાં દ્વિસ્વભાવ રાશિઓ, વૃષભ વિનાની સ્થિર રાશિઓ અને

મકર રાશિ એટલી રાશિઓ શુભ છે, તે સિવાય બીજી રાશિ શુભ નથી.

શુક્ર—લગ્નમાં રહ્યો હોય, શુક્રવાર હોય, લગ્નમાં શુક્રનો નવમાંશ હોય, શુક્રનું ભવન વૃષભ અને તુલા લગ્ન હોય તથા શુક્ર લગ્ન હોય કે સાતમા સ્થાનને સંપૂર્ણ જોતો હોય તે સમય દીક્ષાને માટે વર્જ્ય છે.

ચંદ્ર—લગ્નમાં હોય, સોમવારે હોય, ચંદ્રનો નવમાંશ તથા ચંદ્ર લગ્નને જોતો હોય તે સમય દીક્ષાને માટે વર્જ્ય છે. દીક્ષા કુંડળીમાં ચંદ્ર સાથે કોઇ પણ ગ્રહ હોવો જોઇએ નહિં. અર્થાત્ ચંદ્ર એકલોજ જોઇએ.

બિંબ પ્રતિષ્ઠા—ને વિષે પ્રતિષ્ઠા કરાવનારના જન્મ નક્ષત્રથી ૧૦ મું, ૧૬ મું, ૧૮ મું, ૨૩, મું અને ૨૫ મું નક્ષત્ર વર્જવું.

પંચાંગમાં—વિષ્કંભાદિ ૨૭ યોગો આપેલ છે, તેમાંથી વૈધૃતિ અને વ્યાતિપાત સંપૂર્ણ ત્યાજ્ય છે. પરિઘનો પહેલાંનો અર્ધોભાગ ત્યાજ્ય; વિષ્કંભ ગંડ, અતિગંડ, શૂલ, વ્યાઘાત અને વજ્રયોગનો પ્રથમ ચરણ ત્યાજ્ય છે

ત્યાજ્ય—ચાતુર્માસમાં, અધિક માસમાં, ગુરૂ-શુક્રનો અસ્ત; ગુરૂ-શુક્રની બાલ્યાવસ્થા અને વૃદ્ધાવસ્થા હોય ત્યારે દીક્ષા પ્રતિષ્ઠા કરવી નહી. શુક્ર અસ્તમાં દીક્ષા થઈ શકે છે. તથા અવજોગ, કુલિક, ભદ્રા (વિષ્ટિ) તથા ઉલ્કાપાત વિગેરેના દિવસોને વર્જવા. સંક્રાંતિના ત્રણ દિવસ તથા ગ્રહણના નવ દિવસ વર્જવા; શુભ નક્ષત્ર પણ સંધ્યાગત હોય, સુર્યગત હોય, વિદ્વર હોય, ગ્રહ સહિત હોય, વિલંબિત હોય, રાહુથી હણાયેલ હોય કે ગ્રહથી ભેદાયેલ હોય આ સાત પ્રકારનાં નક્ષત્રો વર્જવાં.

કૃષ્ણપક્ષમાં ચંદ્ર ક્ષીણ થતો હોવાથી આઠમ પછી તારાનું બલ જોવું.

જન્મ સમયે ચંદ્ર જે નક્ષત્રમાં હોય તે જન્મ નક્ષત્ર (તારા)

કહેવાય છે. તે નક્ષત્રથી અથવા તેની ખબર ન હોય તો નામના નક્ષત્રથી ઈષ્ટ દિવસની ૩-૫-૭-૧૨-૧૪-૧૬-૨૧-૨૩-૨૫ મી **તારા** (નક્ષત્ર) અશુભ જાણવી. તથા જન્મ અને આધાન તારા ગમનમાં વર્જવા યોગ્ય છે.

તારાઓનું યંત્ર.

જન્મ ૧	સંપત્ ૨	વિપત્ ૩	ક્ષેમા ૪	યમા ૫	સાધના ૬	નિધના ૭	મૈત્રી ૮	પરમ-મૈત્રી ૯
કુર્મ ૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮
આંધા-ન ૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭

ગ્રહોનાં ઉચ્ચ, નીચ સ્થાનની રાશિ અને અંશ તથા (સ્વગ્રહી) પોતાની રાશિઓ.

	સુર્ય	ચંદ્ર	મંગળ	બુધ	ગુરૂ	શુક્ર	શની	રાહુ
ઉચ્ચ રા.	૧	૨	૧૦	૬	૪	૧૨	૭	૩
અં.	૧૦	૩	૨	૧૫	૫	૨૭	૨૦	૦
નીચ રા.	૭	૮	૪	૧૨	૧૦	૬	૧	૯
અં.	૧૦	૩	૨૮	૧૫	૫	૨૭	૨૦	૦
સ્વગૃહી સ્વામી રા.	૫	૪	૧	૩	૯	૨	૧૦	૬
સ્વગૃહી સ્વામી રાં.	૦	૦	૮	૬	૧૨	૭	૧૧	૦

વિષ્ટિ (ભદ્ર) **કરણ**—અશુભ છે. સુદ પક્ષમાં ચતુર્થી તથા એકાદશિની રાત્રીયે (પશ્ચિમ દળમાં) અને અષ્ટમી તથા પુર્ણિમાએ દિવસે (પૂર્વ દળમાં) ભદ્રા હોય છે, અને વદ પક્ષમાં બીજ અને દસમીની રાત્રિએ (પશ્ચિમ દળમાં) અને સાતમ તથા ચૌદશે દિવસે (પૂર્વ દળમાં) ભદ્રા હોય છે. રાત્રિની ભદ્રા જો દિવસે હોય અને દિવસની ભદ્રા જો રાત્રે હોય તો તે વખતે ભદ્રાનો દોષ નથી.

સપ્ત શલાકા યંત્ર.

કૃ રો મૃ આ પુ પુ અ

મ — ભ
પૂ — અ
ઉ — રે
હ — ઉ
ચિ — પૂ
સ્વા — શ
વિ — ધ

શ્ર અભિ ઉ પૂ મૂ જ્યે અનુ

પંચ શલાકા યંત્ર.

કૃ રો મૃ આ પુ પુ અ ભ

અ — મ
રે — પુ
ઉ — ઉ
પૂ — ચિ
શ — સ્વા
ધ — વિ

શ્ર અભિ ઉ પૂ મૂ જ્યે અ

આ સપ્ત શલાકા યંત્ર દીક્ષા, પ્રતિષ્ઠાદિક શુભ કાર્યોમાં જોવામાં આવે છે. અને પંચ શલાકા ફક્ત દીક્ષામાંજ જોવામાં આવે છે. ઇષ્ટ દિવસની (ઇષ્ટ દિવસે જે નક્ષત્ર હોય તેની) સામેના નક્ષત્રમાં જો કોઈ ક્રુર ગ્રહ અથવા સૌમ્ય ગ્રહ આવેલ હોય તો તે ગ્રહવડે ઇષ્ટ નક્ષત્રનો વેધ થાય છે. આ પ્રમાણે ઇષ્ટ નક્ષત્ર જો ગ્રહથી વિંધાએલ હોય તો તે નક્ષત્ર અશુભ છે. વેધમાં પહેલા ચરણનો વેધ ચોથા ચરણની સાથે અને બીજા ચરણનો વેધ ત્રીજા ચરણ સાથે ક્રમથી થાય છે, અને એ ચરણવેધ વર્જ્ય કહ્યો છે.

ચંદ્રની બાર અવસ્થા:-૧ પ્રોષિતા, ૨ હતા, ૩ મૃતા, ૪ જ્યા ૫ હાસા, ૬ હર્ષા ૭ રતિ, ૮ નિદ્રા, ૯ ભુક્તિ, ૧૦ જરા, ૧૧ ભય, ૧૨ સુખિતા, તેમાંથી પ્રોષિતા, હતા, મૃતા, નિદ્રા, જરા અને ભયા એ છ અવસ્થા ખરાબ છે.

આ અવસ્થાનો ક્રમ મેષની પહેલી અવસ્થા પ્રોષિતા, વૃષભની પહેલી હતા, મિથુનની પહેલી મૃતા એ પ્રમાણે સમજવી.

આનંદાદિક યોગોનું કોષ્ટક

યોગનામ	રવિ	સોમ	ભોમ	બુધ	ગુરૂ	શુક્ર	શની	ફલ	ત્યાજ્ય ઘટી
આનંદ	અશ્વિ.	મૃગ.	અશ્લે	હસ્ત	અનુ	ઉ. ષા	શત	સિદ્ધિ	
કાળદંડ	ભરણી	આર્દ્રા	મઘા	ચિત્રા	જ્યેષ્ઠા	અભિ	પૂ. ભા.	મૃત્યુ	૬૦
ધુમ્ર	કૃતિકા	પૂનર્વ	પૂ. ફા	સ્વાતિ	મૂળ	શ્રવણ	ઉ ભા	અસુખ	૧
સુરોત્તમ	રોહિ	પુષ્ય	ઉ ફા	વિશા.	પૂ ષા.	ધનિ	રેવતી	સૌભાગ્ય	
સૌમ્ય	મૃગ.	અશ્લે	હસ્ત	અનુ.	ઉ. ષા.	શત	અશ્વિ	મહાસૌ	
ધ્વાંક્ષ	આર્દ્રા	માઘા	ચિત્રા	જયેષ્ઠા	અભિ	પુ. ભા.	ભરણી	ધનક્ષય	૫
ધ્વજ	પુન.	પૂ. ફા	સ્વાતિ	મૂલ	શ્રવણ	ઉ. ભા	કૃતિકા	સૌખ્ય	
શ્રીવત્સ	પુષ્ય	ઉ. ફા.	વિશા.	પૂ. ષા.	ધનિ	રેવતી.	રોહિ	સુખ	
વજ્ર	અશ્લે	હસ્ત	અનુ.	ઉ. ષા	શત	અશ્વિ	મૃગ.	ક્ષય	
મુદ્દગર	મઘા	ચિત્રા	જ્યેષ્ઠા	અભિ.	પૂ. ભા.	ભરણી	આર્દ્રા	શ્રીનાશ	૫
છત્ર	પૂ. ફા.	સ્વાતિ	મૂલ	શ્રવણ	ઉ. ભા.	કૃતિકા	પુનર્વ	રાજસન્મા	૫
મિત્ર	ઉ. ફા	વિશા	પૂ. ષા.	ધનિ.	રેવતી	રોહિ.	પુષ્ય	પુષ્ટિ	
મનોજ્ઞ	હસ્ત	અનુ.	ઉ. ષા	શત.	અશ્વિ	મૃગ	અશ્લે.	સૌભાગ્ય	
પદ્મ	ચિત્રા	જયેષ્ઠા	અભિ.	પૂ. ભા	ભરણી	આર્દ્રા	મઘા	ધનલાભ	
લુંપક	સ્વાતિ	મૂલ	શ્રવણ	ઉ ભા	કૃતિકા.	પુન.	પૂ ફા.	ધનનાશ	૪
પ્રવાસ	વિશા	પૂ ષા.	ધનિ	રેવતી.	રોહિ.	પુષ્ય	ઉ. ફા.	પ્રાણનાશ	૬૦
મરણ	અનુ.	ઉ. ષા.	શત	અશ્વિ.	મૃગ	અશ્લે	હસ્ત	મૃત્યુ	૬૦
વ્યાધિ	જયેષ્ઠા	અભિ	પૂ ભા	ભરણી	આર્દ્રા	મઘા	ચિત્રા	કલેશ	૨
સિદ્ધિ	મૂલ	શ્રવણ	ઉ. ભા.	કૃતિ.	પુનર્વ	પૂ. ફા.	સ્વાતિ	કાર્યસિદ્ધિ	
શુભ	પૂ. ષા.	ધનિ	રેવતી	રાહિ.	પુષ્ય	ઉ. ફા.	વિશા.	કલ્યાણ	
અમૃત	ઉ ષા.	શત.	અશ્વિ	મૃગ.	અશ્લે.	હસ્ત	અનુ.	રાજયોગ	
મુસળ	અભિ	પૂ ભા	ભરણી	આર્દ્રા	મઘા	ચિત્રા	જયેષ્ઠા	ધનનાશ	૨
ગદા	શ્રવણ	ઉ ભા	કૃતિ	પુનર્વ	પૂ. ફા.	સ્વાતિ	મૂલ	ક્ષય	૭
માતંગ	ધનિ	રેવતી	રાહિ	પુષ્ય	ઉ. ફા.	વિશા.	પૂ. ષા	કુલવૃદ્ધિ	
રાક્ષસ	શત	અશ્વિ	મૃગ	અશ્લે.	હસ્ત	અનુ.	ઉ. ષા.	મહાકલેશ	૬૦
ચર	પૂ. ભા	ભરણી	આર્દ્રા	મઘા	ચિત્રા	જયેષ્ઠા	અભિ	કાર્યસિદ્ધિ	
સ્થિર	ઉ ભા	કૃતિકા	પુન	પૂ. ફા.	સ્વાતી	મૂલ	શ્રવણ	ગૃહારંભ	
વર્ધમાન	રેવતી	રોહિ.	પુષ્ય	ઉ. ફા.	વિશા	પૂ. ષા.	ધનિષ્ઠ	લગ્ન	

શિષ્યનું નામ પાડવાની રીતઃ—નામ કરવામાં ગુરુ શિષ્યનું પરસ્પર બીયા બારમું, નવ પંચમ, (અશુભ) ષડષ્ટક તથા ત્રીજી, પાંચમી અને સાતમી તારા આટલાં વાનાં વર્જવાં, વિરૂદ્ધ યોનિવાળા નક્ષત્રમાં નામ કરવું નહિ પરંતુ એ નક્ષત્ર જો એક નાડી ઉપર આવેલા હોય તો વિરૂદ્ધ યોનિવાળા નક્ષત્રનો દોષ નથી.

નૈસર્ગિક (સ્વાભાવીક) મૈત્રી આદિ

	સૂર્ય	ચંદ્ર	મંગળ	બુધ	ગુરૂ	શુક્ર	શની
મિત્ર	ચં. મ. ગુ.	સૂ. બુ.	સૂ. શા.	સૂ. શુ.	સૂ. ચં. મં	બુ શા.	બુ. શુ.
સમ	બુ.	મ. ગુ. શુ. શા.	શુ. મ.	મં. ગુ શા.	શા.	ગુ.	ગુ.
શત્રુ	શુ. શા.		બુ.	ચં.	બુ. શુ.	સૂ. શુ	સૂ. ચં. મં.

તાત્કાલિક મૈત્રી

જન્મ અથવા પ્રશ્નાદિકના કોઇપણ સ્થાને કોઇપણ ગ્રહ હોય તેનાથી બીજે, ત્રીજે, ચોથે, દસમે, અગીઆરમે કે બારમે સ્થાને રહેલા ગ્રહો તેના મિત્રો થાય છે. અને ઇતર સ્થાનમાં એટલે ૧–૫–૬–૭–૮–૯ સ્થાનમાં બેઠેલા ગ્રહો તેના શત્રુ થાય છે.

પંચધા મૈત્રીની સમજ:—અધિમિત્ર, મિત્ર, સમ, શત્રુ અધિશત્રુ; નૈસર્ગિક મૈત્રી અને તાત્કાલિક મૈત્રી બંનેમાં મિત્ર હોય તે અધિમિત્ર કહેવાય. એકમાં મિત્ર અને બીજામાં સમ હોય તે મિત્ર કહેવાય; એકમાં મિત્ર હોય અને બીજામાં શત્રુ હોય તે સમ કહેવાય; એકમાં સમ હોય અને બીજામાં શત્રુ હોય તે શત્રુ કહેવાય; એકમાં શત્રુ હોય અને બીજામાં પણ શત્રુ હોય તે અધિશત્રુ કહેવાય છે.

વર્ગ મૈત્રી—

અ.	ઇ.	ઉ.	એ.	ઓ.	ગરૂડ	સર્પ
ક.	ખ.	ગ.	ઘ.	ઙ.	માર્જાર	મૂષક
ચ.	છ.	જ.	ઝ,	ઞ.	સિંહ	મૃગ
ટ.	ઠ.	ડ.	ઢ.	ણ.	શ્વાન	મેષ.
ત.	થ.	દ.	ધ.	ન.	સર્પ	ગરૂડ
પ.	ફ.	બ.	ભ.	મ.	મૂષક	માર્જાર
ય.	ર.	લ.	વ.	—	મૃગ	સિંહ
શ.	ષ.	સ.	હ.	—	મેષ	શ્વાન

આ વર્ગોમાં પરસ્પર પાંચમો વર્ગ વર્જવા યોગ્ય છે.

સર્વતોભદ્ર ચક્ર

ઈ — પૂર્વ — અ

ઉત્તર — દક્ષિણ

अ	કૃ	રો	મૃ	આ	પુ	પુ	આ	आ
ભ	उ	અ	વ	ક	હ	ડ	ऊ	મ
અ	લ	ऌ	વ	મિ	ક	ॡ	મ	પૂ
રે	ચ	મે	ओ	ન	औ	સિં	ટ	ઉ
ઉ	દ	મી	રિ	પૂ	ભ	ક	પ	હ
પૂ	સ	કું	अः	જ	अं	તુ	ર	ચિ
શ	ગ	ऐ	મ	ધ	વૃ	ए	ત	સ્વા
ધ	ऋ	ખ	જ	ભ	ય	ન	ऋ	વિ
ई	શ્ર	અ	ધ	પૂ	મૂ	જ્યે	આ	इ

વા — પશ્ચિમ — નૈ

આ ચક્રમાં પાંચ બાબત આવેલ છે, **નક્ષત્ર,** રાશિ; તિથિ, સ્વર અને વ્યંજન ઇષ્ટ (મુહૂર્તના) દિવસે કોઇ પણ ગ્રહ નક્ષત્રનો વેધ કરે તો **ભ્રમ** કરાવે, વ્યંજનનો **વેધ** કરે તો હાની કરાવે સ્વરનો વેધ કરે તો વ્યાધિ, તિથિના **વેધ** કરે તો ભય, રાશીનો **વેધ** કરે તો વિઘ્ન અને પાંચેનો **વેધ** કરે તો મનુષ્ય જીવે નહિ. (આ બળવાન પાપ ગ્રહો માટે સમજવું)

વેધ જ્ઞાન ઉપરના ચક્રમાં ત્રણ પ્રકારના વેધ થાય છે. ૧ ડાબી બાજુનો. ૨ સન્મુખ, ૩ જમણી બાજુનો.

વેધના નિયમો ૧. જ્યારે ગ્રહ **વક્રી** હોય ત્યારે તેની દ્રષ્ટિ જમણી બાજુ હોય છે. ૨ જ્યારે ગ્રહ ગતિ શીઘ્ર હોય ત્યારે તેની દ્રષ્ટિ ડાબી બાજુ હોય છે. ૩. જ્યારે ગ્રહ ગતિ **મધ્યમ** હોય ત્યારે તેની દ્રષ્ટિ સન્મુખ હોય છે,

૧. **ઉદાહરણ.** કૃત્તિકા નક્ષત્રમાં ગ્રહ હોય ત્યારે, તેનો વેધ જમણી બાજુ ભરણી સાથે; ડાબી બાજુ અ. વૃષભ, નંદા, ભદ્રા, તુલા, ત, વિશાખા; અને સન્મુખ વેધ શ્રવણ સાથે થાય છે.

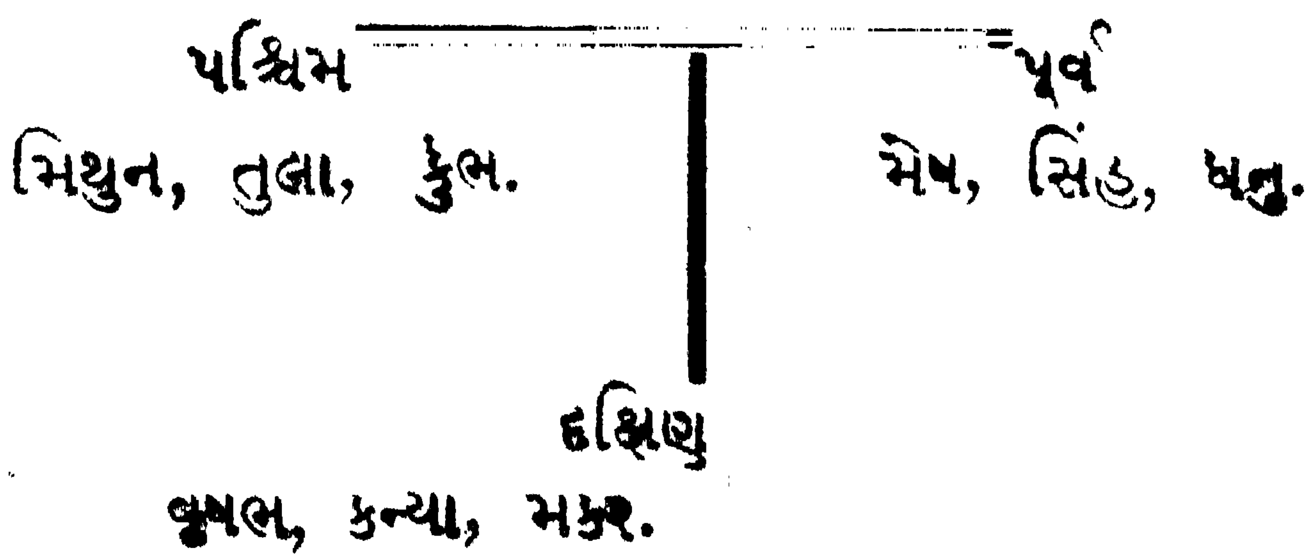
૨ **ઉદાહરણ** રોહિણી નક્ષત્રમાં ગ્રહ હોય ત્યારે તેનો વેધ જમણી બાજુ ઉ; અશ્વિની: ડાબી બાજુ વ, મીથુન, ઔ, કન્યા, ર, સ્વાતી; અને સન્મુખ **વેધ** અભિજીત સાથે થાય છે.

૩. **ઉદાહરણ.** રેવતી નક્ષત્રમાં ગ્રહ હોય ત્યારે તેનો વેધ જમણી બાજુ દ. કુંભ, મકર, ભ, મૂળ, ડાબી બાજુ લ, અ, મૃગશીર્ષ: અને સન્મુખ વેધ ઉત્તરા ફાલ્ગુની સાથે થાય છે.

સનુમુખચંદ્રની દિશાઓ.

ઉત્તર

કર્ક, વૃશ્ચિક, મીન.

ઉપર જે દિશાની રાશીઓ લખી છે તે રાશીનો ચંદ્ર તે દિશામાં સન્મુખ જાણવો.

૪૪ મુંબઈમાં અયનાંશ ૨૩

અંશ	૦	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬
મેષ. ૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૨	૨
	૦	૭	૧૫	૨૩	૩૧	૩૯	૪૭	૫૫	૪	૧૨	૨૧	૩૦	૩૯	૪૮	૫૭	૬	૧૫
	૦	૫૪	૪૮	૪૨	૩૬	૩૦	૨૪	૧૮	૧૦	૨	૫૪	૪૬	૩૮	૩૦	૨૨	૧૪	૫૬
વરખ. ૧	૪	૪	૪	૪	૪	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૬	૬	૬	૬	૬	૬
	૧૯	૨૮	૩૬	૪૬	૪૫	૩	૧૨	૨૧	૩૧	૪૧	૫૨	૨	૧૨	૨૩	૩૩	૪૩	૫૪
	૧૪	૬	૫૮	૫૦	૪૨	૩૪	૨૬	૧૮	૩૬	૫૪	૧૨	૩૦	૮૮	૩	૨૪	૪૨	૦
મિથુન. ૨	૯	૯	૯	૯	૯	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૧	૧૧	૧૧	૧૧	૧૧	૧૨	૧૨
	૧૮	૨૮	૩૮	૪૯	૫૯	૯	૨૦	૩૦	૪૧	૫૨	૪	૧૫	૨૬	૩૭	૪૮	૦	૧૧
	૧૨	૩૦	૪૮	૬	૨૪	૪૨	૦	૧૮	૩૨	૪૬	૦	૨૪	૨૮	૪૨	૫૬	૧૦	૨૪
કર્ક. ૩	૧૪	૧૪	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭
	૪૮	૫૯	૧૧	૨૨	૩૩	૪૪	૫૬	૭	૧૮	૨૯	૪૦	૫૧	૨	૧૩	૨૪	૩૫	૪૬
	૪૦	૫૪	૮	૨૨	૩૬	૫૦	૪	૧૮	૨૨	૨૬	૩૦	૩૪	૩૮	૪૨	૪૬	૫૦	૫૪
સિંહ. ૪	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨	૨૩	૨૩
	૨૧	૩૨	૪૩	૫૫	૬	૧૭	૨૮	૩૯	૪૯	૦	૧૧	૨૧	૩૨	૪૩	૫૩	૪	૧૫
	૫૦	૫૪	૫૮	૨	૬	૧૦	૧૪	૧૮	૫૬	૩૪	૧૨	૫૦	૨૮	૬	૪૪	૨૨	૦
કન્યા. ૫	૨૫	૨૫	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮
	૪૩	૫૪	૫	૧૫	૨૬	૩૭	૪૭	૫૮	૮	૧૯	૩૦	૪૦	૫૧	૨	૧૨	૨૩	૩૪
	૫૨	૩૦	૮	૪૬	૨૪	૨	૪૦	૧૮	૫૬	૩૪	૧૨	૫૦	૨૮	૬	૪૪	૨૨	૦
તુલા. ૬	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩
	૨	૧૩	૨૪	૩૪	૪૫	૫૬	૬	૧૭	૨૮	૩૯	૫૦	૧	૧૨	૨૩	૩૪	૪૫	૫૬
	૫૨	૩૦	૮	૪૬	૨૪	૨	૪૦	૧૮	૨૨	૨૬	૩૦	૩૪	૩૮	૪૨	૪૬	૫૦	૫૪
વૃશ્ચિક. ૭	૩૬	૩૬	૩૬	૩૭	૩૭	૩૭	૩૭	૩૭	૩૮	૩૮	૩૮	૩૮	૩૮	૩૮	૩૯	૩૯	૩૯
	૩૧	૪૨	૫૩	૫	૧૬	૨૭	૩૮	૪૯	૦	૧૧	૨૩	૩૪	૪૫	૫૬	૭	૧૯	૩૦
	૫૦	૫૪	૫૮	૨	૬	૧૦	૧૪	૧૮	૨૨	૪૬	૦	૧૪	૨૮	૪૨	૫૬	૧૦	૨૪
ધન. ૮	૪૨	૪૨	૪૨	૪૨	૪૨	૪૩	૪૩	૪૩	૪૩	૪૩	૪૩	૪૪	૪૪	૪૪	૪૪	૪૪	૪૪
	૭	૧૮	૩૦	૪૧	૫૨	૩	૧૪	૨૬	૩૬	૪૬	૫૭	૭	૧૭	૨૮	૩૮	૪૮	૫૯
	૪૦	૫૪	૮	૨૨	૩૬	૫૦	૪	૧૮	૩૬	૫૪	૧૨	૩૦	૪૮	૬	૨૪	૪૨	૦
મકર. ૯	૪૭	૪૭	૪૭	૪૭	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮	૪૯	૪૯	૪૯	૪૯	૪૯	૪૯	૪૯
	૨૩	૩૩	૪૩	૫૪	૪	૧૪	૨૫	૩૫	૪૪	૫૩	૧	૧૦	૧૯	૨૮	૩૭	૪૬	૫૫
	૧૨	૩૦	૪૮	૬	૨૪	૪૨	૦	૧૮	૧૦	૨	૫૪	૪૬	૩૮	૩૦	૨૨	૧૪	૬

ના આધારે વર્ત્તેલું લગ્નપત્ર.

૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯
૨	૨	૨	૨	૨	૩	૩	૩	૩	૩	૩	૪	૪
૨૩	૩૨	૪૧	૫૦	૫૯	૮	૧૭	૨૬	૩૪	૪૩	૫૨	૧	૧૦
૫૮	૫૦	૪૨	૩૪	૨૬	૧૮	૧૦	૨	૫૪	૪૬	૩૮	૩૦	૨૨
૭	૭	૭	૭	૭	૭	૮	૮	૮	૮	૮	૮	૯
૪	૧૪	૨૪	૩૫	૪૫	૫૫	૬	૧૬	૨૬	૩૭	૪૭	૫૭	૭
૧૮	૩૬	૫૪	૧૨	૩૦	૪૮	૬	૨૪	૪૨	૦	૧૮	૩૬	૫૪
૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૩	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪
૨૨	૩૩	૪૪	૫૬	૭	૧૮	૩૦	૪૧	૫૨	૩	૧૪	૨૬	૩૭
૩૮	૫૨	૬	૨૦	૩૪	૪૮	૨	૧૬	૩૦	૪૪	૫૮	૧૨	૨૬
૧૭	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૨૦
૫૭	૯	૨૦	૩૧	૪૨	૫૩	૪	૧૫	૨૬	૩૭	૪૮	૫૯	૧૦
૫૮	૨	૬	૧૦	૧૪	૧૮	૨૨	૨૬	૩૦	૩૪	૩૮	૪૨	૪૬
૨૩	૩૩	૨૩	૨૩	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૫	૨૫	૨૫	૨૫
૨૫	૩૬	૪૬	૫૭	૮	૧૮	૨૯	૪૦	૫૦	૧	૧૧	૨૨	૩૩
૩૮	૧૬	૫૪	૩૨	૧૦	૪૮	૨૬	૪	૪૨	૨૦	૫૮	૩૬	૧૪
૨૮	૨૮	૨૯	૨૯	૨૯	૨૯	૨૯	૨૯	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦
૪૪	૫૫	૫	૧૬	૨૭	૩૭	૪૮	૫૯	૯	૨૦	૩૦	૪૧	૫૨
૩૮	૧૬	૫૪	૩૨	૧૦	૪૮	૨૬	૪	૪૨	૨૦	૫૮	૩૬	૧૪
૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૫	૩૫	૩૫	૩૫	૩૫	૩૫	૩૬	૩૬
૭	૧૯	૩૦	૪૧	૫૨	૩	૧૪	૨૫	૩૬	૪૭	૫૮	૯	૨૦
૫૮	૨	૬	૧૦	૧૪	૧૮	૨૨	૨૬	૩૦	૩૪	૩૮	૪૨	૪૬
૩૯	૩૯	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૧	૪૧	૪૧	૪૧	૪૧	૪૧
૪૧	૫૨	૪	૧૫	૨૬	૩૭	૪૯	૦	૧૧	૨૨	૩૩	૪૫	૫૬
૩૮	૫૨	૬	૨૦	૩૪	૪૮	૨	૧૬	૩૦	૪૪	૫૮	૧૨	૨૬
૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૬	૪૬	૪૬	૪૬	૪૬	૪૬	૪૭	૪૭
૯	૧૯	૨૯	૪૦	૫૦	૦	૧૧	૨૧	૩૧	૪૨	૫૨	૨	૧૨
૧૮	૩૬	૫૪	૧૨	૩૦	૪૮	૬	૨૪	૪૨	૦	૧૮	૩૬	૫૪
૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૧	૫૧	૫૧	૫૧	૫૧	૫૧
૩	૧૨	૨૧	૩૦	૩૯	૪૮	૫૭	૬	૧૪	૨૩	૩૨	૪૧	૫૦
૫૮	૫૦	૪૨	૩૦	૨૬	૧૮	૧૦	૨	૫૪	૪૬	૩૮	૩૦	૨૨

ઉપર લખેલા લગ્નપત્ર ઉપરથી ગમે તે વખતનું લગ્ન કહાડી શકાય છે તે એવી રીતે કે જે દિવસે જેટલી ઘડી પળ ઉપરનું લગ્ન લાવવું હોય તે દિવસનો પંચાંગમાંના ભાગપત્રમાંથી સૂર્ય જોવો. તે અમાસનો કે પુનેમનો હોય છે પણ તે કરતાં જેટલા ઓછાવત્તા દિવસ થયા હોય તે પ્રમાણે સૂર્યમાંથી તેના અંશ ઓછાવત્તા કરી પછી જેટલી રાશિ અને જેટલા અંશ નકકી થાય તે ઉપરથી આ લગ્નપત્રમાં જોઇએ તેટલી રાશિ અને તેટલા ઉપર મથાળે લખેલા અંશના કોઠામાંથી ઘડી, પળ તથા વિપળ એક પાટીઉપર લખી રાખવાં પછી જે વખતનું લગ્ન સિદ્ધ

કુંભ.	૫૧	૫૨	૫૨	૫૨	૫૨	૫૨	૫૨	૫૩	૫૩	૫૩	૫૩	૫૩	૫૩	૫૩	૫૩	૫૪	૫૪
૧૦	૫૯	૮	૧૬	૨૫	૩૪	૪૩	૫૨	૧	૯	૧૭	૨૫	૩૨	૪૦	૪૮	૫૬	૪	૧૨
	૧૪	૬	૫૮	૫૪	૪૨	૩૪	૨૬	૧૮	૧૨	૬	૦	૫૪	૪૮	૪૨	૩૬	૩૦	૧૪
મીન.	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫:	૫૬	૫૬	૫૭	૫૭	૫૭	૫૭	૫૭	૫૭	૫૭	૫૮	૫૮
૧૧	૩	૧૦	૧૮	૨૬	૩૪	૪૨	૫૦	૫૮	૬	૧૮	૨૨	૨૯	૩૭	૪૫	૫૩	૧	૯
	૦	૫૪	૪૮	૪૨	૩૬	૩૦	૨૪	૧૮	૧૨	૬	૦	૫૪	૪૮	૪૨	૩૬	૩૦	૨૪

કરવું હોય, તે વખત સુધી સૂર્યોદયથી ગયેલી ઘડીઓ પેલી ઘડીઓમાં જોડી દેવી. પછી જે સરવાળો આવે તેની બરોબર જે કોઠામાં ઘડી પળ હોય, તે કોઠાની ડાબી બાજુની રાશિ અને તેને મથાળે લખેલા અંશ જેટલું લગ્ન જાણવું.

ઉદાહરણ:—વરખ રાશિના ૨૫ અંશનો સૂર્ય છે અને સુર્યોદયથી ૧૦ ઘડી, ૨૫ પળ, અને ૪૦ વિપળ, વખતે લગ્ન સાધવું છે તો લગ્નપત્રમાંથી વરખ રાશિના ૨૫ અંશના કોઠામાં ઘડી ૮, પળ ૨૬, અને વિપળ ૪૨ છે, તેમાં ૧૦ ઘડી, ૨૫ પળ, અને ૪૦ વિપળ જોડયાં ત્યારે ૧૮ ઘડી, ૫૨ પળ અને ૨૨ પિપળ થયું. તે કર્ક રાશિના બાવીશમા અંશના કોઠાની લગભગ છે. માટે તે વખતે કર્ક રાશિના બાવીશ અંશનુ લગ્ન નકકી થાય. મેષ લગ્ન આવ્યું હોય તો ૧. વરખ હોય તો ૨, મિથુન હોય તો ૩, એ રીતે લગ્નકુંડળીમાં પહેલા લગ્નસ્થાનથી આંકડા બારે ભુવનમાં મુકવા. પછી પંચાંગમાં જોઇ જે દિવસે જે વખતની લગ્નકુંડળી તઈયાર કરેલી હોય તે વખત સુખીમાં પુનમના ગ્રહો કિંવા અમાવાસ્યાના ગ્રહો જે માસે પડતા હોય તે જોઇને તે રાશિના આંકડામાં મુકવા અથવા ગોઠવવા. જો ગ્રહ વચમાં બદલાતા હોય તો તે બદલાયેલી રાશિના આંકડામાં તે ગ્રહ મુકવા. પંચાંગની (ગણીતના કોઠાની) જમણી બાજુએ છેવટે ચંદ્રની રાશિનો કોઠો આપેલો હોય છે તે કોઠામાં જોઇ તે રાશીના આંકડામાં ચંદ્રને ગોઠવવો. ઇષ્ટ કાલની ઘડી પળ કરતા પહેલો ચંદ્ર બદલાતો હોય તો આગળની રાશિમાં ચંદ્ર મુકવો અને મોડો બદલાતો હોય તો લખેલી રાશિનો મુકવો.

આ લગ્નપત્રમાં શૂન્ય થકી મેષ રાશિ ગણી છે. જો રાશીને

૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૫	૫૫	૫૫	૫૫	૫૫	૫૫	૫૫
૨૦	૨૮	૩૬	૪૪	૫૧	૫૯	૭	૧૫	૨૩	૩૧	૩૯	૪૭	૫૫
૧૮	૧૨	૬	૦	૫૪	૪૮	૪૨	૩૬	૩૦	૨૪	૧૮	૧૨	૫
૫૮	૫૮	૫૮	૫૮	૫૮	૫૮	૫૯	૫૯	૫૯	૫૯	૫૯	૫૯	૫૯
૧૭	૨૫	૩૩	૪૧	૪૮	૫૬	૪	૧૨	૨૦	૨૮	૩૬	૪૪	૫૨
૧૮	૧૨	૬	૦	૫૪	૪૮	૪૨	૩૬	૩૦	૨૪	૧૮	૧૨	૬

ઠેકાણે આંકડા લખાતા હોય તો શૂન્ય થકી ગણાતે આપણે તો ગ્રહોની રાશિઓ ચાલુ-જ લખીએ છીએ એટલે એક આંકડો આગળની જ રાશિનો લગ્ન કુંડળીમાં માંડવો.

મુંબઈમાં આખો દિવસ અને આખી રાત મળી ભોગવાતાં બારે રાશીનાં લગ્નનો કોઠો.

રાશિ.	મેષ.	વરખ.	મિથુન.	કર્ક.	સિંહ.	કન્યા.
ઘડી.	૩	૪	૫	૫	૫	૫
પળ.	૫૭	૨૬	૯	૩૭	૩૨	૧૯

રાશી	તુલા	વૃશ્ચિક	ધન	મકર	કુંભ	મીન
ઘડી	૫	૫	૫	૫	૪	૩
પળ	૧૯	૩૨	૩૭	૯	૨૬	૫૭

ઘટાડાની પળ.

રાશી	મેષ	વરખ	મિથુન	કર્ક	સિંહ	કન્યા
પળ	૭	૮	૧૦	૧૧	૧૧	૧૦
વિપળ	૫૪	૫૨	૧૮	૧૪	૪	૩૮

રાશિ.	તુલા.	વૃશ્ચિક.	ધન.	મકર.	કુંભ.	મીન
પળ.	૧૦	૧૧	૧૧	૧૦	૮	૭
વિપળ.	૩૮	૪	૧૪	૧૮	૫૨	૫૪

ઉપલા કોઠા ઉપરથી એમ સમજવું કે, મેષ રાશિનું લગ્ન ૩ ઘડી અને ૫૭ પળ રહે છે, પછી વરખ લગ્ન ૪ ઘડી અને ૨૬ પળ, એ રીતે આગળ પણ સમજવું.

જ્યારે મેષ રાશિનો સૂર્ય હોય ત્યારે સવારમાં સૂર્યના ઉદય વખતે મેષ લગ્ન રહે અને પછી વરખ લગ્ન બેસે, એ રીતે જ્યારે વરખ સંક્રાંતિ હોય ત્યારે સવારમાં સૂર્યોદય વખતે વરખ લગ્ન રહે, પછી મિથુન વગેરે રાશિઓના લગ્ન આવે, એમ આગળ પણ

સમજવું. પણ વિશેષ જાણુવાનું એ કે જે દિવસે મેષ સંક્રાંતિ બેશે તે દિવસથી સવારમાં ૩ ઘડી અને ૫૭ પળ દિવસ ચડતાં સુધી મેષ લગ્ન રહે અને પછી વરખ લગ્ન બેસે. હવે તે મેષનો સૂર્ય એક માસ સુધી રહેવાનો અને પછી વરખ થવાનો માટે દરરોજ મેષ લગ્ન ૮ આઠ આઠ પળ ઓછા ઓછા વખત સુધી રહે એમ સમજવું કેમ કે સંક્રાંતિને બીજે દિવસે સૂર્યોદયથી ૩ ઘડી અને ૪૯ પળ દિવસ ચડતાં સુધી મેષ લગ્ન રહે, ત્રીજે દિવસે ૩ ઘડી અને ૪૧ પળ સુધી રહે એમ કરતાં વરખ સંક્રાંતિ બેસવાને દિવસે મેષ લગ્ન સૂર્યદય વખતે ઉતરીને તુર્ત વરખ લગ્ન બેસે, એ રીતે તમામ રાશિઓનાં લગ્નોના વખતમાંથી દરરોજ ઘટાડો ગણિતથી લગભગ શોધી કહાડી લખ્યો છે.

વારકાળ—રવિ ઉત્તર, પૂર્વે મંગળ, દક્ષિણે ગુરૂ, પશ્ચિમે શનિ, અગ્નિકોણ સોમ, નૈરૂત્ય બુધ, વાયવ્ય શુક્ર, ઈશાનકાળ નથી (વિહરમાન તિર્થંકર સીમંધર સ્વામી વિચરતા હોવાથી)

બાર ભુવનના નામ—૧ તન, ૨ ધન, ૩ બંધુ, પરાક્રમ, ૪ સુખ, માતા, મિત્ર, ૫ પુત્ર, ૬ શત્રુ, ૭ સ્ત્રી, પતિ, ૮ મૃત્યુ, ૯ ભાગ્ય, ૧૦ પિતા, રાજદ્વાર, કર્મ, ૧૧ લાભ, આવક, ૧૨ ખર્ચ, વ્યય.

સન્મુખ ચંદ્રનું ફળ—સન્મુખે અર્થલાભાય, દક્ષિણે સુખસંપદા, પૃષ્ટતઃ પ્રાણુનાશાય, વામેચંદ્રે ધન ક્ષય. ચંદ્ર સન્મુખ હોય તો અર્થલાભ, જમણો હોય તો સુખસંપદા થાય, પુંઠને હોય તો પ્રાણ નાશ, અને ડાબો હોય તો ધનનો ક્ષય થાય.

દિવસનાં ચોઘડીયાં

રવી	સોમ	મંગળ	બુધ	ગુરૂ	શુક્ર	શની
ઉદ્વેગ	અમૃત	રોગ	લાભ	શુભ	ચલ	કાળ
ચલ	કાળ	ઉદ્વેગ	અમૃત	રોગ	લાભ	શુભ
લાભ	શુભ	ચલ	કાળ	ઉદ્વેગ	અમૃત	રોગ
અમૃત	રોગ	લાભ	શુભ	ચલ	કાળ	ઉદ્વેગ
કાળ	ઉદ્વેગ	અમૃત	રોગ	લાભ	શુભ	ચલ
શુભ	ચલ	કાળ	ઉદ્વેગ	અમૃત	રોગ	લાભ
રોગ	લાભ	શુભ	ચલ	કાળ	ઉદ્વેગ	અમૃત
ઉદ્વેગ	અમૃત	રોગ	લાભ	શુભ	ચલ	કાળ

રવિ ઉદ્વેગ અમૃત શશી, મંગળ રોગ બે હાલ;
બુધ લાભ શુભ ગુરૂ, ભૃગુ ચળ શનિશ્ચર કાળ.

રાત્રિનાં ચોઘડીયાં

રવી	સોમ	મંગળ	બુધ	ગુરૂ	શુક્ર	શની
શુભ	ચલ	કાળ	ઉદ્વેગ	અમૃત	રોગ	લાભ
અમૃત	રોગ	લાભ	શુભ	ચલ	કાળ	ઉદ્વેગ
ચલ	કાળ	ઉદ્વેગ	અમૃત	રોગ	લાભ	શુભ
રોગ	લાભ	શુભ	ચલ	કાળ	ઉદ્વેગ	અમૃત
કાળ	ઉદ્વેગ	અમૃત	રોગ	લાભ	શુભ	ચલ
લાભ	શુભ	ચલ	કાળ	ઉદ્વેગ	અમૃત	રોગ
ઉદ્વેગ	અમૃત	રોગ	લાભ	શુભ	ચલ	કાળ
શુભ	ચલ	કાળ	ઉદ્વેગ	અમૃત	રોગ	લાભ

બારે રાશિના પુરૂષના સ્ત્રીના ઘાતચન્દ્ર

બારે રાશિઓનાં નામ.	મેષ	વરખ	મિથુન	કર્ક	સિંહ
ઘાત મહિના	કાર્તિક	માર્ગશીર્ષ	અષાઢ	પોષ	જેઠ
ઘાત સ્વામી	મંગળ	શુક્ર	બુધ	ચંદ્ર	રવિ
ઘાત તિથિ	૧,૬,૧૧	૫,૧૦,૧૫	૨,૭,૧૨	૨,૭,૧૨	૩,૮,૧૩
ઘાત વાર	રવિ	શનિ	સોમ	બુધ	શનિ
ઘાત નક્ષત્ર	મઘા	હસ્ત	સ્વાતિ	અનુરાધા	મૂલ
ઘાત યોગ	વિષ્કુંભ	સુકર્મા	પરિઘ	વ્યાઘાત	ધૃતિ
ઘાત કરણ	બવ	શકુની	ચતુષ્પાદ	નાગ	બવ
ઘાત પહોર	૧ લો	૪ થો	૩ જો	૧ લો	૧ લો
ઘાત સૂર્ય ...	૪ થો	૮ મો	૧૨ મો	૫ મો	૯ મો
ઘાત ચંદ્ર	૧ લો	૫ મો	૯ મો	૨ જો	૬ ઠો
ઘાત સ્ત્રીચંદ્ર ...	૧ લો	૮ મો	૭ મો	૯ મો	૬ ઠો
ઘાત મંગળ	૫ મો	૯ મો	૧ લો	૬ ઠો	૧૦ મો
ઘાત બુધ	૨ જો	૬ ઠો	૧૦ મો	૩ જો	૭ મો
ઘાત બૃહસ્પતિ	૬ ઠો	૨ જો	૧૧ મો	૭ મો	૧૧ મો
ઘાત શુક્ર	૭ મો	૧૦ મો	૩ જો	૮ મો	૧૨ મો
ઘાત શનિ	૩ જો	૭ મો	૧૧ મો	૪ થો	૮ મો
ઘાત રાહુ-કેતુ ...	૮ મો	૧૨ મો	૪ થો	૯ મો	૧ લો
ઘાત લગ્ન	૧ લું	૨ જું	૪ થું	૭ મું	૧૦ મું
લગ્નમાન ગતિ	૨/૫૮	૪/૭	૫/૬૦	૫/૩૬	૫/૩૬
પ્રતિદિન ભોગ્ય પળ વિપળ	૭/૫૬	૯/૫૪	૬૦/૦૨	૧૧/૬	૧૧/૨

આની સમજણ તરીકે મેષ રાશિવાળાને કારતક મહિનો ૧, ૬, ૧૧, એટલી તિથિઓ, રવિવાર, મઘા નક્ષત્ર, વિષ્કુંભ યોગ, બવ કરણ, પહેલો પોહોર, પહેલું લગ્ન, પહેલો ચંદ્ર, પાંચમો મંગળ, બીજો બુધ, છઠ્ઠો બુહસ્પતિ, સાતમો શુક્ર, ત્રીજો શનિ, આઠમો રાહુ, ચોથો રવિ, અને સ્ત્રીને પહેલો ચંદ્ર એટલાં ઘાતક

વિગેરે તથા ગુરૂવાર જોવાનું.

કન્યા	તુલા	વૃશ્ચિક	ધન	મકર	કુંભ	મીન
ભાદરવો	માઘ	આસો	શ્રાવણ	વૈશાખ	ચૈતર	ફાગણ
બુધ	શુક્ર	મંગળ	બૃહસ્પતિ	શનિ	શનિ	બૃહસ્પતિ
૫,૧૦,૧૫	૪,૯,૧૪	૧,૬,૧૧	૩,૮,૧૩	૪,૯,૧૪	૩,૮,૧૩	૫,૧૦,૧૫
શનિ	બૃહસ્પતિ	શુક્ર	શુક્ર	મંગળ	બૃહસ્પતિ	શુક્ર
શ્રવણ	શતતારા	રેવતી	ભરણી	રોહિણી	આદ્રા	આશ્લેષા
શૂલ	સુકર્મા	વ્યતિપાત	વજ્ર	વૈધૃતિ	ગણ્ડ	વજ્ર
કૌલવ	તૈતિલ	ગર	તૈતિલ	શકુનિ	કિંસ્તુઘ્ન	ચતુષ્પાદ
૧ લો	૪ થો	૧ લો	૧ લો	૪ થો	૩ જો	૪ થો
૧ લો	૬ ઠો	૧૦ મો	૭ મો	૧૧ મો	૨ જો	૩ જો
૧૦ મો	૩ જો	૭ મો	૪ થો	૮ મો	૧૧ મો	૧૨ મો
૩ જો	૪ થો	૨ જો	૧૦ મો	૧૧ મો	૫ મો	૧૨ મો
૨ જો	૭ મો	૧૧ મો	૮ મો	૧૨ મો	૩ જો	૪ થો
૧ લો	૮ મો	૮ મો	૫ મો	૯ મો	૧૨ મો	૧ લો
૩ જો	૫ મો	૧૨ મો	૯ મો	૧ લો	૪ થો	૩ જો
૪ થો	૯ મો	૧ લો	૧૦ મો	૭ મો	૫ મો	૨ જો
૧૨ મો	૫ મો	૯ મો	૧ લો	૧૦ મો	૧ લો	૬ ઠો
૫ મો	૧૦ મો	૨ જો	૧૧ મો	૩ જો	૬ ઠો	૭ મો
૧૨ મું	૬ ઠું	૮ મું	૯ મું	૧૧ મું	૩ જું	૫ મું
૫/૧૮	૫/૧૮	૫/૩૧	૫/૩૧	૫/૧૦	૪/૭	૩/૫૮
૧૦/૩૬	૧૦/૩૬	૧૧/૨	૧૧/૧૨	૧૦/૨૦	૮/૫૪	૦/૫૬

સમજવાં અને મેષ રાશિવાળાને ગુરૂવાર મંગળ જાણવો. એ રીતે બારે રાશિવાળાને સમજવું.

બીજા બધા ઘાત કરતાં ઘાત ચંદ્ર ઉપર વધારે નજર રાખવાની છે. જે દિવસે ઘાત ચંદ્ર હોય તે દિવસે કોઈ પણ શુભ કામ

કરવું નહિ અને સ્રીને કાળ ચંદ્ર હોય તો તે દિવસે તેનાં લગ્ન તથા અધરણી વિગેરે શુભ કામ કરવાં નહિ.

વળી ગ્રહણ વખતે જેને ૧, ૪, ૮, ૧૨, એટલામો ચંદ્ર હોય અથવા કાળ ચંદ્ર હોય તો તેને છ માસ સુધી દુઃખી રાખે. ચંદ્રગ્રહણ હોય તો શરદી વિગેરે વાયુની પીડા થાય અને સૂર્ય-ગ્રહણ હોય તો ગરમીની પીડા થાય. એ વગરના બીજા ચંદ્ર હોય તો સારા જાણવા.

ગ્રહણ વખતે જેને નબળો ચંદ્ર આવ્યો હોય તેણે ગ્રહણ જોવું નહીં અને દાન કરવું તથા જીનપુજા ગ્રહની વિધિ પ્રમાણે કરવી.

જે માણસને ગ્રહણ વખતે ૧, ૪, ૮, ૧૧ એટલામો ચંદ્ર આવ્યો હોય અને વર્ષ કાળમાં પણ ગ્રહો નબળા આવ્યા હોય, તથા માસ કુંડળીમાં પણ નબળા જ ગ્રહો આવ્યા હોય તો તે માણસ મરણતોલ થઇ જાય, માટે જીનપુજા વગેરે ગ્રહશાંતિસ્તોત્ર પ્રમાણે કરવી.

શ્રીજીનેંદ્રાય નમઃ (શ્રીમાહેંદ્ર યોગ)

નતિથિર્નચ નક્ષત્રંનયોગ કરણં તથા,
જીનસ્યાજ્ઞાં સમાદાય દેવ કાર્ય વિચિન્તયેત્.
માહેન્દ્રં વિજયોનિત્યંઅમૃતે કાર્યં શોભનં
વક્રે ગતિ વિલંબઃ સ્યાત્ શૂન્યેચ મરણં ભયં.
મહેન્દ્ર મમૃતં વક્રંશૂન્યે ક્ષણ ચતુષ્ઠયં,
ક્રિયતે જ્યોતિષાચાર્ય યાત્રોદ્વાહાદિ મંગલમ્.

મા૦ સે—માહેન્દ્ર અ૦ સે—અમૃત શૂ૦ સે—શૂન્ય વ૦ સે—વક્ર.

	માઘ, ફાગણ, ચૈત્ર, વૈશાખ, શ્રાવણ, અને ભાદ્ર.
ર૦	દિ૦ મા૦ ૨ અ૦ ૮ વ૦ ૧૦ શૂ૦ ૮ અ૦ ૨ રા૦ શૂ૦ ૨ મા૦ ૨ શૂ૦ ૨ અ. ૪ શૂ. ૨ વ. ૬ શૂ. ૬ મા ૨ અ ૪
ચં૦	દિ૦ અ૦ ૪ વ૦ ૮ અ૦ ૬ વ૦ ૬ અ૦ ૪ શૂ૦ ૨ રા૦ વ૦ ૪ મા૦ ૪ અ૦ ૨ વ૦ ૮ અ૦ ૪ શૂ૦ ૪ વ૦ ૨ શૂ. ૨

મં૦	દિ૦ અ૦ ૬ શૂ૦ ૨ વ૦ ૨ અ૦ ૬ શૂ૦ ૮ અ૦ ૪ શૂ૦ ૨ રા૦ વ૦ ૪ મા૦ ૪ અ૦ ૨ વ. ૬ અ. ૪ શૂ ૨ વ. ૩ મા ૩ અ ૨
બુ૦	દિ૦ વ૦ ૪ અ૦ ૪ વ૦ ૬ અ૦ ૪ શૂ૦ ૨ વ૦ ૪ મા૦ ૨ અ ૪ રા૦ શૂ૦ ૨ અ૦ ૬ મા૦ ૪ વ૦ ૪ શૂ૦ ૪ અ૦ ૧૦
ગુ૦	દિ૦ અ૦ ૬ શૂ૦ ૨ વ૦ ૪ અ૦ ૬ વ૦ ૮ અ૦ ૪ રા૦ વ૦ ૪ મા૦ ૪ અ૦ ૨ વ૦ ૮ અ૦ ૪ શૂ૦ ૪ અ૦ ૪
શુ૦	દિ૦ શૂ૦ ૨ અ૦ ૧૬ વ૦ ૮ અ૦ ૨ શૂ૦ ૨ રા૦ વ૦ ૪ શૂ૦ ૨ અ૦ ૬ વ૦ ૬ મા૦ ૬ શૂ૦ ૨ અ૦ ૪
શ૦	દિ૦ શૂ૦ ૪ વ૦ ૨ શૂ૦ ૨ અ૦ ૮ શૂ ૨ વ ૨ શૂ ૪ અ ૪ શૂ ૨ રા૦ વ૦ ૬ અ૦ ૬ વ૦ ૪ શૂ૦ ૪ અ૦ ૪ શૂ૦ ૨ અ૦ ૪

જેઠ અને અષાઢ

ર૦	દિ૦ અ૦ ૬ વ૦ ૮ અ૦ ૮ શૂ૦ ૨ મા૦ ૨ શૂ૦ ૪ રા૦ શૂ૦ ૨ અ૦ ૮ વ૦ ૪ અ૦ ૬ વ૦ ૪ મા૦ ૪
ચં૦	દિ૦ અ૦ ૪ વ૦ ૪ અ૦ ૬ વ૦ ૧૬ રા૦ વ૦ ૬ અ૦ ૮ વ૦ ૮ મા૦ ૨ વ૦ ૬
મં૦	દિ૦ શૂ૦ ૪ વ૦ ૬ અ૦ ૪ શૂ૦ ૪ વ૦ ૬ શૂ૦ ૨ અ૦ ૪ રા૦ શૂ૦ ૨ અ૦ ૮ વ૦ ૬ અ૦ ૬ વ૦ ૬ મા૦ ૨
બુ૦	દિ૦ શૂ૦ ૨ મા૦ ૪ અ૦ ૪ વ૦ ૬ શૂ૦ ૨ વ૦ ૪ અ૦ ૬ શૂ૦ ૨ રા૦ વ૦ ૪ અ૦ ૪ વ૦ ૮ અ૦ ૬ શૂ૦ ૮
ગુ૦	દિ૦ અ૦ ૪ વ૦ ૬ અ૦ ૪ શૂ૦ ૪ વ૦ ૬ શૂ૦ ૨ અ૦ ૪ રા૦ વ૦ ૮ અ૦ ૬ વ૦ ૬ અ૦ ૬ વ૦ ૪
શુ૦	દિ૦ અ૦ ૨ વ૦ ૨ અ૦ ૬ વ૦ ૬ અ૦ ૮ શૂ૦ ૨ વ૦ ૪ રા૦ વ૦ ૪ અ૦ ૪ શૂ૦ ૪ મા૦ ૨ વ૦ ૪ અ૦ ૪ શૂ૦ ૮
શ૦	દિ૦ મા૦ ૨ શૂ૦ ૬ અ૦ ૮ વ૦ ૧૦ શૂ૦ ૪ રા૦ શૂ૦ ૨ વ૦ ૪ મા ૨ અ ૪ શૂ ૧૦ અ ૨ વ ૨ શૂ ૨ અ ૨

આશો, કારતક, માગશર, અને પોષ

ર૦	દિ૦ શુ૦ ૪ અ૦ ૬ વ૦ ૬ અ૦ ૬ વ૦ ૪ અ૦ ૨ શુ૦ ૨ રા૦ શુ૦ ૪ અ૦ ૪ વ૦ ૬ અ૦ ૬ શુ૦ ૪ વ૦ ૬
ચં૦	દિ૦ અ૦ ૮ મા૦ ૪ શુ૦ ૬ અ૦ ૬ મા૦ ૬ રા૦ વ૦ ૬ અ૦ ૮ વ૦ ૬ અ૦ ૪ શુ૦ ૨ વ૦ ૪
મં૦	દિ૦ અ૦ ૪ વ૦ ૬ અ૦ ૨ શુ૦ ૪ મા૦ ૬ શુ૦ ૬ વ૦ ૨ રા૦ વ૦ ૬ અ૦ ૮ વ૦ ૬ અ૦ ૪ શુ૦ ૨ વ૦ ૪

	યોગના નામ	રવિવાર	સોમવાર	મંગળવાર
૧	ચરયોગ	પૂર્વાભાદ્રપદ	આર્દ્રા	વિશાખા
૨	ક્રકચ	૧૨ તિથિ	૧૧ તિથિ	૧૦ તિથિ
૩	દગ્ધ	૧૨ તિથિ	૧૧ તિથિ	૫ તિથિ
૪	મૃત્યુદા	૧,૬,૧૧ તિ.	૨,૭,૧૨ તિ.	૧,૬,૧૧ તિ.
૫	સિદ્ધિ	૦	૦	૩,૮,૧૩ તિ.
૬	ઉત્પાત	વિસાખા	પૂર્વાષાઢા	ધનિષ્ઠા
૭	મૃત્યુ	અનુરાધા	ઉત્તરાષાઢા	શતતારકા
૮	કાણ	જ્યેષ્ઠા	અભિજિત્	પૂર્વાભાદ્રપદ
૯	સિદ્ધિ	મૂળ	શ્રવણ	ઉત્તરાભાદ્રપ.
૧૦	યમદંષ્ટ્ર	મઘા-ધનિષ્ઠા	મૂળ-વિશાખા	ભરણી-કૃત્તિ.
૧૧	યમઘંટ	મઘા	વિશાખા	આર્દ્રા
૧૨	મુસલવજ્ર	ભરણી	ચિત્રા	ઉત્તરાષાઢા
૧૩	અમૃતસિદ્ધિ	હસ્ત	શ્રવણ-મૃગ	અશ્વિની

બુ૦	દિ૦ શ્રુ૦ ૨ મા૦ ૪ અ૦ ૮ વ૦ ૬ શ્રુ૦ ૮ વ૦ ૨ રા૦ અ૦ ૧૦ શ્રુ૦ ૨ વ૦ ૮ અ૦ ૬ શ્રુ૦ ૨ વ૦ ૨
ગુ૦	દિ૦ અ૦ ૨ શ્રુ૦ ૪ વ૦ ૬ અ૦ ૪ શ્રુ૦ ૨ વ૦ ૪ અ ૬ મા ૨ રા૦ શ્રુ૦ ૪ વ૦ ૪ શ્રુ૦ ૨ અ૦ ૬ મા૦ ૬ શ્રુ૦ ૨ વ૦ ૬
શુ૦	દિ૦ વ૦ ૮ અ૦ ૪ શ્રુ૦ ૨ અ૦ ૨ વ૦ ૪ અ૦ ૬ મા૦ ૪ રા૦ વ૦ ૪ શ્રુ૦ ૨ અ૦ ૬ શ્રુ૦ ૬ મા૦ ૨ શ્રુ૦ ૨ વ૦ ૮
શ૦	દિ૦ શ્રુ૦ ૪ વ૦ ૪ શ્રુ૦ ૪ અ૦ ૮ શ્રુ૦ ૨ મા૦ ૪ શૂ૦ ૨ મા ૨ રા૦ શૂ૦ ૨ વ૦ ૪ અ૦ ૬ વ૦ ૪ અ૦ ૬ વ૦ ૪ અ૦ ૪

બુધવાર	ગુરૂવાર	શુક્રવાર	શનિવાર
રોહિણી	પુષ્ય	મઘા	મૂળ
૯ તિથિ	૮ તિથિ	૭ તિથિ	૬ તિથિ
૩ તિથિ	૬ તિથિ	૮ તિથિ	૯ તિથિ
૪, ૯, ૧૪ તિ.	૨, ૭, ૧૨ તિ.	૩, ૮, ૧૩ તિ.	૫, ૧૦, ૧૫ તિ
૨, ૭, ૧૨ તિ.	૫,૧૦,૧૫ તિ.	૧, ૬, ૧૧ તિ.	૪, ૯, ૧૪ તિ.
રેવતી	રોહિણી	પુષ્ય	ઉત્ત. ફાલ્ગુની
અશ્વિની	મૃગ	આશ્લેષા	હસ્ત
ભરણી	આર્દ્રા	મઘા	ચિત્રા
કૃત્તિકા	પુનર્વસુ	પૂર્વાફાલ્ગુની	સ્વાતી
પુનર્વસુ-રેવતી	અશ્વિ-ઉત્તરાષા	રોહિણી-અનુ.	શ્રવણ-શતતા
મૂળ	કૃત્તિકા	રોહિણી	હસ્ત
ધનિષ્ઠા	ઉત્તરા	જ્યેષ્ઠા	રેવતી
અનુરાધા	પુષ્ય	રેવતી	રોહિણી

ગોરખનો આંક અથવા

નોંધ—પરદેશ કે બહારગામ જવા માટે કોઠાનો ઉપયોગ કરવો. આ દોષ નડે નહિ ત્રીજને તેરસ, ચોથને ચાદશ, પાંચમને પુનમનું એકજ ફળ

પૈ.	મા.	ફા.	ચૈ.	વૈ.	જ્યે	આ	શ્રા	ભા	આ	કા.	મા.	ફલશ્રુતિ.
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	સુખ ઉપજે, ક્લેશ ન હોય.
૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	મહાભય ઉપજે, પસ્તાવ હોય.
૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	અર્થપૂર્ણ કાર્યસિદ્ધિ હોય, ભલે બાત હોય
૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	૩	ક્લેશ હોય, પણ વસ્તુલાભ હોય.
૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	વસ્તુલાભ, સંકટ ટળે, મિત્ર મિળે, સિદ્ધિ.
૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	ગૃહચિંતા, ક્લેશ હોય મિત્રસંકટ ઉપજે.
૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	શ્રી. ભાગ્ય ઉપજે, મિત્ર મિળે, સાધન દિસે
૯	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	બહુ ખરાબ લેવણદેવણ ન ચાલે
૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	કાર્યસિદ્ધિ, ભાગ્ય ઉપજે, કાર્યસિદ્ધિ હોય
૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	સૌભાગ્ય મળે, પણ દીવસ ગત થાય
૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	ક્લેશ અમુક કામ લાગે પણ નાશ ન હોય
૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	અર્થસિધ્ધ, મિત્ર સારથી મિલે, લાભ હોય

સૂર્ય વગેરે આઠ ગ્રહોથી જ્ઞાનાવરણીય આદિ આઠ કર્મો જાણવાની રીતઃ—

જે માણસની જન્મકુંડળીમાં સૂર્ય ઉંચ સ્વગૃહી કે મિત્ર ક્ષેત્રી હોય તો તે માણસ બહુ જ્ઞાનવાન થાય. સૂર્ય નીચ અસ્ત કે શત્રુ ક્ષેત્રી હોય તો તે માણસ અલ્પ જ્ઞાનવાન થાય. ચંદ્રમા ઉચ્ચ-સ્વગૃહી કે મિત્ર ક્ષેત્રી હોય અથવા શુભગ્રહો ચંદ્રને જોતા હોય તો તે માણસની ધર્મ શ્રદ્ધા સારી રહે.

મંગલથી વેદનીય કર્મનું સ્વરૂપ ઉપર પ્રમાણે જોવું. બુધથી મોહનીય કર્મનું સ્વરુપ જોવું બ્રહસ્પતિથી નામકર્મ જોવું. ઇજ્જત આબરૂ કેમ રહેશે તે જોવું. શુક્રથી ગોત્રકર્મનું સ્વરુપ જાણવું શનીથી આયુષ્ય કર્મનું સ્વરુપ જાણવું અને રાહુથી અંતરાય કર્મનું સ્વરુપ જાણવું.

પૂછેલ પ્રશ્ન ઉપર ધારેલ વસ્તુ જાણવાની રીત.

પહેલાં આપેલ સમય ઉપરથી લગ્ન કાઢવું.

મેષ લગ્ન આવે તો સવાલ કર્તાના દિલમાં ફીકર ચિંતા છે અને લેના માટે પ્રશ્ન પૂછેલ છે. એમ જાણવું

વૃષભ લગ્ન આવે તો મનુષ્ય તથા જાનવર બાબતમાં પૂછેલ છે

સર્વોત્તમ મુહુર્તરાજ.

પ્રમાણે ચાલનારને ચંદ્ર દોષ, વિષ્ટિ, દિશાશૂલ, યોગિની, કાલાઘાતવાર વગેરે અમાવાસ્ય વર્જિત.

પ્રહર ૧	પ્રહર ૨	પ્રહર ૩	પ્રહર ૪	પૂર્વ	દક્ષિણ	પશ્ચિમ	ઉત્તર
અર્થ	સુખ	મનીચિંત્તા	સૌખ્ય	સૌખ્ય	કલેશ	ભય	દ્રવ્ય
મહાભય	કલેશ	સુખ	કુશળ	૦	નાશ	દરિદ્ર	ચિંતા
અર્થલાભ	રાજ્યસુખ	સુખ	વિનાશ	દ્રવ્ય	દુઃખ	ઇષ્ટપ્રાપ્તિ	ધનપ્રાપ્તિ
કલેશ	સુખ	કલેશ	ભલે ન હોય	કલેશ	ભલેન હોય	ધન	સૌખ્ય
સંકટ	કલેશ	ભાગ્ય	સૌખ્ય	લાભ	દ્રવ્ય પ્રપ્તિ	ધન	સૌખ્ય
સંકટ	કલેશ	પરમનીતિ	અર્થપ્રાપ્તિ	ભય	લાભ	મૃત્યુ	દ્રવ્યલાભ
વિલંબ	અર્થપ્રાપ્તિ	સુખ	સુખ	લાભ	કષ્ટ	લાભ	સુખે
૦	૦	૦	૦	૦	સૌખ્ય	૦	સૌખ્ય
અર્થપ્રાપ્તિ	બહુભય	મિત્ર મિળે	સુખ	સુખ	લાભ	કાર્યસિધ્ધિ	કષ્ટ
શીઘ્રલાભ	સંપૂર્ણ	પર્થી મૃત્યુ	પર્થી સુખ	કલેશ	કષ્ટ	દ્રવ્યપ્રાપ્તિ	ધન
પથીમૃત્યુ	અર્થપૂર્ણ	કુશળ	મૃત્યુ	લાભ	દ્રવ્યનાશ	૦	મિત્ર
મૃત્યુ	અર્થપ્રાપ્તિ	સુખ	કુશળ	૦	સુખ	મૃત્યુ	કષ્ટ

મિથુન લગ્ન આવે તો સંતાન—નોકર બાબતમાં પૂછેલ જાણવું.
કર્ક લગ્ન આવે તો વ્યાપાર તથા મુસાફરી માટે પૂછેલ જાણવું
સિંહ લગ્ન આવે તો જાનવર તથા પક્ષી બાબત પૂછેલ છે.
કન્યા લગ્ન આવે તો સ્ત્રી—દાસ દાસી બાબત પૂછેલ છે જાણવું
તુલા લગ્ન આવે તો વ્યાપાર સટ્ટા બાબત પૂછેલ છે એમ જાણવું
વૃશ્ચિક લગ્ન આવે તો દુશ્મન બાબત જાણવું
ધન લગ્ન આવે તો ફાયદા માટે પૂછેલ જાણવું
મકર લગ્ન આવે તો ફીકર ચિંતા બાબત જાણવું
કુંભ લગ્ન આવે તો ધર્મ બાબત પૂછેલ જાણવું
મીન લગ્ન આવે તો જમીન મુકામ બાબત પૂછેલ જાણવું.

મુહરત વિષય

જન્મ રાશિનો પહેલો ચંદ્ર ફાયદાકર્ત્તા
જન્મરાશીથી બીજો ચંદ્રમા મધ્યમ
જન્મ રાશીથી ત્રીજો ચંદ્રમા લાભકર્તા
" " ચોથો ચંદ્રમા સારો નહિ
" " પાંચમો ચંદ્રમા રાજકાજમાં સારો
" " છઠ્ઠો ચંદ્રમા ફાયદા કર્તા

જન્મ રાશીથી સાતમો ચંદ્રમા ઇર્જીતદાયક
,, ,, આઠમો ચંદ્રમા સારો નહી.
,, ,, નવમોચંદ્રમા ફાયદાકારક
,, ,, દશમો ચદ્રમા કાર્ય પાર પાડનાર
,, ,, અગ્યારમો ચંદ્ર (સારો) લાભકર્તા
,, ,, બારમો ચંદ્ર ખરાબ
શુકલ પક્ષમાં ચંદ્ર બલ જોવું કૃષ્ણ પક્ષમાં તારાબલ જોવું

અષ્ટાંગ નિમિત્ત

(૧) અંગ સ્પુરણ (૨) સ્વપ્ન શાસ્ત્ર
(૩) સ્વર વિજ્ઞાન (૪) ભૂમિકંપ નિમિત્ત
(૫) વ્યંજન નિમિત્ત (૬) હસ્તરેખા
(૭) ઉત્પાત નિમિત્ત (૮) અંતરિક્ષ નિમિત્ત

"અંગવિદ્યા" નામના શાસ્ત્રમાં નિમિત્ત જ્ઞાનનું વર્ણન ૮૦૦૦ (આઠ હજાર) શ્લોક પ્રમાણ કરેલ છે.

નિમિત્ત જ્ઞાન આઠ તરેહથી વર્ણવેલ છે માટે જૈન શાસ્ત્રમાં તેને અષ્ટાંગ નિમિત્ત કહેવામાં આવે છે.

અંગ ફરકવાનું ફલ—સ્વપનાનું શુભા શુભ ફલ મનુષ્ય જાનવર પક્ષીની બોલી ઉપરથી શુભા શુભ ફલ ધરતી કંપે તેનું ફલ શરીરમાં લાલ- કાલા ચિન્હ તથા બાજરીના દાણા જેવા મસાનું ફલ.

ન બનવાના બનાવ બને તેનું ફલ. હસ્તરેખાનું ફલ હાથ-પગની રેખાનું ફલ આકાશમાં જે ઉત્પાત થાય તેનું ફલ. "અંગ-વિજ્જા પયન્ના" અષ્ટાંગ નિમિત્તનું વર્ણન કરેલ છે.

જો કોઈ માણસ કૃત્તિકા નક્ષત્રમાં મુસાફરી જાય તો પાંચ સાત તોલા દહીં ખાઇને જાય તો કાર્ય સિદ્ધ થાય આર્દ્રાનક્ષત્રમાં બે ચાર તોલા તાજુ માખણ ખાઇને જાય તો કાર્ય સિદ્ધ થાય.

પુનર્વસુ નક્ષત્રમાં—ચાલતી વખતે બે ચાર તોલા તાજુ ઘી ખાઈને જવાથી કાર્ય સિદ્ધ થાય.
ઇરાદો પૂર્ણ થાય.

પુષ્ય નક્ષત્રમાં—ખીર ખાઇને જવાથી કાર્ય સિદ્ધી

ચિત્રા નક્ષત્રમાં—પકાવેલી મગની દાળ ખાઇને જાય તો કાર્ય સિદ્ધિ.

સ્વાતિ નક્ષત્રમાં—કોઇ પણ મીઠું પાકું ફલ ખાઇને જાય તો કાર્ય સિદ્ધિ.

અભિજીત્ત નક્ષત્ર—કોઇ તરેહનું સુગંધી પુલ ખાઇને જાય તો કાર્ય સિદ્ધિ (જાઇ—જુઇ. ચમેલી મરવા વિગેરે)

શ્રવણનક્ષત્રમાં—ખીર ખાઇને જાય તો મનોકામના પૂર્ણ થાય.

શતભિષાનક્ષત્રમાં—પાકેલી તુવરની દાલ ખાઇને જાયતો કાર્યસિદ્ધિ.

ભરણીનક્ષત્ર—પાકેલાં-રાંધેલા ચોખામાં તેલ નાખીને ખાય અને જાય તો મનો કામના પૂર્ણ થાય.

ઉપર બતાવેલ નક્ષત્રમાં ગમન સમયે કહેલ વસ્તુ ખાઇ લેવી. પછી જ્યારે ચંદ્ર સ્વર બરાબર ચાલતો હોય ત્યારે ત્રણ નમસ્કાર મંત્ર ભણીને ચોવીશ જીનને પ્રણામ કરીને ડાબો પગ પ્રથમ ઉપાડીને પ્રયાણ કરનારની દરેક ઇચ્છા પૂર્ણ થાય છે, એમાં શક નથી.

મેષ રાશીવાલાને પૂર્વાફાલ્ગુની—પૂર્વાષાઢાને પૂર્વા ભાદ્રપદમાં થયેલ બિમારીમાં મરણાંત કષ્ટ થાય. વૃષભ રાશીવાલાને હસ્ત નક્ષત્રમાં થયેલ બીમારીમાં સખ્ત દુઃખ થાય. મિથુન રાશીવાલાને સ્વાતિ નક્ષત્રમાં, કર્ક રાશીવાલાને અનુરાધામાં, સિંહ રાશીવાલાને પૂર્વાષાઢામાં, કન્યા રાશીવાલાને શ્રવણમાં, તુલા રાશીવાલાને શતભિષામાં વૃશ્ચિક રાશીવાલાને રેવતીમાં, ધન રાશીવાલાને ભરણી, મકર રાશીવાલાને રોહિણી, કુંભ રાશીવાલાને આદ્રામાં, અને મિન રાશીવાલાને અશ્લેખા, નક્ષત્રો થયેલ બિમારીમાં સખ્ત તકલીફ થાય. બિમાર હાલતમાં ધર્મ નહીં ભુલવો જોઇએ. જીન મંદિર જીન મૂર્તિ જીનાગમ

સાધુ, સાધ્વી, શ્રાવક, શ્રાવિકા આ સાત ક્ષેત્રમાં ધન વ્યય કરવો. ચોવીશે પ્રભુની રાશી મલતીનું એક પાનું વિજયાનંદ સુરી મહારાજ (આત્મા રામજી મહારાજ) પાસે હતું. તેમાં નીચે પ્રમાણે રાશીવાળાને ભગવાન અનુકુલ કહ્યા છે. ૧ નો આંક હોય તો રૂષભદેવ બેનો હોય ત્યાં અજીતનાથ ૨૪ નો હોય ત્યાં મહાવીર પ્રભુ એમ અનુક્રમે જાણવું:—

મેષરાશીને:—૧ ૩ ૪ ૫ ૭ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૬ ૧૯ ૨૦ ૨૧ ૨૩ મા ભગવાન અનુકુલ છે.

વૃષભરાશીને:—૨ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૭ ૧૮ ૨૦ ૨૨ ૨૪

મિથુનરાશીને:—૧ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૯ ૧૦ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૬ ૧૮ ૧૯ ૨૦ ૨૧ ૨૨ ૨૪

કર્કરાશીને:—૧ ૨ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦ ૨૧ ૨૨ ૨૩ ૨૪

સિંહ:— ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૧ ૨૩

કન્યારાશીને:—૧ ૨ ૩ ૪ ૬ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૭ ૧૮ ૨૦ ૨૨ ૨૪

તુલારાશીને:— ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૭ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૯ ૨૦ ૨૧ ૨૩.

વૃશ્ચિકરાશી:—૨ ૫ ૬ ૮ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦ ૨૧ ૨૨ ૨૪.

ધનરાશી:—૧ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૧ ૨૨ ૨૩ ૨૪.

મકરરાશી:—૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૮ ૧૧ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦ ૨૧ ૨૨ ૨૩ ૨૪,

કુંભરાશી:—૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૨ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૯ ૨૩ ૨૪.

મીનરાશી:—૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૩ ૧૪ ૧૭ ૧૮ ૨૦ ૨૧ ૨૨ ૨૩ ૨૪.

સ્વરોદય જ્ઞાનનું અલ્પ સુચન.

સ્વરોદય જ્ઞાનનું વર્ણન "વિવેક માર્તંડ યોગ રહસ્ય"—હેમચંદ્રાચાર્ય રચીત યોગ શાસ્ત્ર અને ચિદાનંદજી કૃત સ્વરોદય જ્ઞાન આદિ પુસ્તકોમાં વર્ણવેલ છે. યોગની દશ ભૂમી છે તેમાં પ્રથમ ભૂમિ સ્વરોદય જ્ઞાન છે.

તીર્થંકર–ગણધર– પૂર્વધારી મહાપુરૂષો યોગના સંપૂર્ણ જાણકાર હતા.

શરીરમાં ઘણી નાડીયો છે તેમાં ચોવીશ નાડી મોટી છે. ચોવીશમાંથી નવ મોટી છે અને નવમાંથી ત્રણ નાડી મોટી છે, ત્રણ નાડીના નામ:—

(૧) ઈંગલા	(૨) પિંગલા	(૩) સુષુમણા.
ચંદ્ર	સુર્ય	બન્ને

દરેક સ્ત્રી અને પુરુષને કલાકે કલાકે નાડી બદલે છે. માંદા માણસો માટે નિયમ નહી.

ડાબા નાકમાંથી જે શ્વાસ નીકળે તેને ચંદ્ર સ્વર કહેવામાં આવે છે.

જમણા નાકમાંથી જે શ્વાસ નીકળે તેને સૂર્ય સ્વર કહેવામાં આવે છે. અને બન્ને નાસીકામાં જે શ્વાસ સાથે વહે છે તેને સુષુમણા કહે છે. ઘડીકમાં સૂર્ય અને ઘડીકમાં ચંદ્ર સ્વર ચાલે અથવા બંન્ને શ્વાસ ચાલે ત્યારે કોઇ કાર્ય કરવું નહી. તીર્થંકર ગણધરોનું ધ્યાન કરવું. સુષુમણા સ્વર અડધી કલાકથી વધારે ચાલતો નથી.

સ્થિર અને શાંત કાર્યો માટે ચંદ્ર સ્વર સારો છે.

ક્રૂર અને ચર કાર્યો માટે જમણો સ્વર સારો છે.

આ પ્રમાણે ચાલનાર આત્માઓ સુખી થાય છે.

દરેક મહીનાની વદી એકમના દિવસે સૂર્યોદયના સમયે સૂર્ય-

સ્વર ચાલે તો પંદર દિવસ આનંદથી પસાર થાય.

દરેક મહીનાની સુદી એકમના રોજ સૂર્યોદય વખતે ચંદ્રસ્વર ચાલે તો પંદર દિવસ આનંદથી પસાર થાય.

દરેક મહીનાની સુદી એકમના રોજ સૂર્યસ્વર ચાલે અને વદી એકમના રોજ ચંદ્રસ્વર સૂર્યોદય વખતે ચાલે તો સારૂં નહી. નુકશાન થાય. ફીકર ચીંતા થાય. રાજભય થાય. અને બન્ને એકમે સુષુમણાસ્વર ચાલે તો પણ ઠીક નહી.

આ પ્રમાણે ત્રણ પખવાડીયાની એકમે જે પ્રમાણે સ્વર ચાલવો જોઇએ તે જો ચાલે તો દુશ્મન મિત્ર થાય અને વિપરીત ચાલે તો મિત્ર દુશ્મન થાય.

એકમ સુધરે તો પંદર દિવસ આનંદમાં જાય.

આ નિયમ સ્ત્રી તથા પુરૂષને સરખો છે.

દરેક સ્ત્રી પુરૂષને સુદી એકમે ડાબો અને વદી એકમે જમણો સ્વર સૂર્યોદય વખતે ચાલે તો તન-મન-ધનથી ફાયદો થાય.

ચંદ્ર સ્વર બાર આંગલ તથા સોલ આંગલ પ્રમાણ ચાલે તો સારો. સૂર્ય સ્વર ચાર કે આઠ આંગલ પ્રમાણ સૂર્યોદય વખતે ચાલે તો સારો.

ચંદ્ર સ્વરમાં કરવા લાયક કાર્યોની યાદીઃ—

નવું જીનમંદીર બનાવવું. નવા જીનમંદિરનું ખાત મુહુરત, જીન મુર્તિની પ્રતિષ્ઠા, જીનમંદીર ઉપરના શિખર પર ધજાદંડ અથવા કલશ ચઢાવવો, પૌષધ શાલા દાન શાલા, ઘર-હાટ-મહેલ કોટ-ગઢ બનાવવો, સંઘમાલ પહેરાવવી, તિર્થમાં દાન દઇ દીક્ષા લેવી, મંત્ર બતાવવો, વિગેરે કામો ચંદ્ર સ્વરમાં કરવા.

નવા ઘરમાં પ્રવેશ, ગામ-શહેરમાં પ્રથમ પ્રવેશ કરવો, કપડા-ઘરેણાં આભુષણ પ્રથમ પહેરવા, કંટ્રાકટ લેવો, યોગાભ્યાસની શરૂઆત કરવી, માંદગીમાં દવા ખાવી ખેતી કરવી બાગ બગીચા કરવા, રાજાની પ્રથમ મુલાકાત કરવી, રાજાને રાજ તિલક કરવું, રાજગાદી ઉપર બેસવું, મઠ, દેવળ, ગુફા બનાવવી, સોનુ-ઝવે-

રાતના દાગીના બનાવવા વિગેરે ઉપરના કાર્યો ચંદ્ર સ્વર ચાલે ત્યારે કરવા.

સૂર્ય સ્વરમાં કરવા લાયક કામોની યાદીઃ—

વિદ્યા ભણવી, ધ્યાન સમાધી કરવી, દેવતાને પ્રત્યક્ષ બોલાવવાનો મંત્ર ગણવો,

રાજ્યના અમલદારને અરજી કરવી, દુશ્મન ઉપર ચઢાઈ કરવી, સર્પનું ઝેર ઉતારવું, ભૂત પ્રેત કાઢવા, બીમારને દવા આપવી, ભોજન કરવું, સ્નાન કરવું, સ્ત્રીને ઋતુદાન દેવું, નવો ચોપડો લખવો. કોઈને કષ્ટ દૂર કરવા ઉપાય બતાવવો, શાંતિજલ છાંટવું, વેપાર સટો કરવો, દુશ્મન ઉપર ચઢાઈ કરવી, યુદ્ધ કરવું, સમુદ્રમાં મુસાફરી કરવી. દુશ્મનની સામે જવું, ઉંટ, ગાય, ભેંસ, ખરીદવી, નદી ઉતરવી, કર્જ દેવું કે લેવું, આ બધા કામમાં સૂર્ય નાડી શ્રેષ્ઠ છે.

બંન્ને નાડીમાં શ્વાસ ચાલે ત્યારે કોઈ કામ કરવું નહી.

પ્રવાહી વસ્તુ ચંદ્ર સ્વરમાં પીવી,

સ્વર વિદ્યાથી વર્ષ ફલ જાણવાની રીત, ચૈત્ર સુદ એકમના દિવસે આખા દિવસમાં એક કલાક ચંદ્ર સ્વર ન ચાલે તો ત્રણ મહીનામાં બિમારી થાય.

ચૈત્ર સુદ બીજના દિવસે આખા દિવસમાં એક કલાક ચંદ્ર સ્વર ન ચાલે તો દેશાટન કરવું પડે અને તકલીફ પડે. (ગેર મુલ્કની સફર થાય.)

ચૈત્ર સુદ ત્રીજના દિવસે આખા દિવસમાં એક કલાક ચંદ્રસ્વર ન ચાલે તો શરીરમાં પીત્તજ્વરની બીમારી થાય.

ચૈત્ર સુદ ચોથના દિવસે એક કલાક ચંદ્રસ્વર ન ચાલે તો મરણ થાય.

ચૈત્ર સુદ પાંચના દિવસે એક કલાક ચંદ્રસ્વર ન ચાલે તો રાજથી દંડ થાય.

ચૈત્ર સુદ છઠના દિવસે એક કલાક ચંદ્રસ્વર ન ચાલે તો

ભાનુ નષ્ટ થાય.

ચૈત્ર સુદ સાતમના દિવસે એકલાક ચંદ્રસ્વર ન ચાલે તો સ્ત્રી નષ્ટ થાય.

ચૈત્ર સુદ આઠમના દિવસે એક કલાક ચંદ્રસ્વર ન ચાલે તો આવક ઓછી થાય.

આખા દિવસમાં ફક્ત એક કલાક ચંદ્રસ્વર ચાલવોજ જોઇએ. વધારે ચાલે તો હરકત નહી.

યોગના (ધ્યાન) પ્રભાવથી સંસારમાં પણ ભરત ચક્રવતી નેમરૂદેવી માતાએ કેવલ જ્ઞાન પ્રાપ્ત કર્યું.

દરેક સ્વરમાં પાંચ તત્વો અનુક્રમે દિવસ રાત ચાલે છે.

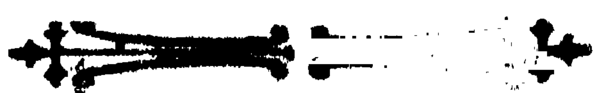
અગ્ની-વાયુ-પૃથ્વી-જલ-આકાશ આ પાંચ તત્વો અનુક્રમે ચાલે છે.

સવારના ઉઠતાં જે સ્વર ચાલે તે બાજુનો પગ પથારીમાંથી જમીન ઉપર મુકવો ઘરથી બહાર નીકળતાં જે સ્વર ચાલતો હોય તે બાજુનો પગ પ્રથમ ઉપાડી ચાલવું.

જે માણસનો ત્રણ દિવસ તથા રાત સુર્ય સ્વરજ ચાલે તો એક વર્ષમાં મરણ થાય.

જે માણસનો એક મહીના સુધી સુર્ય સ્વરજ ચાલે તે માણસ બે દિવસમાં મરી જાય.

જે માણસનો ચાર દિવસ આઠ બાર સોલ અથવા વિશ દિવસ બરાબર દિવસ તથા રાત ચંદ્ર સ્વર ચાલે તો તેની ઉંમર લાંબી જાણવી.

શ્રી સજ્જન સન્મિત્ર

યાને

એકાદશ મહાનિધિ

પરિશિષ્ટ

છંદ, સજ્જાય, કલ્યાણકાદિ કોઠા, પચ્ચખ્ખાણનો કોઠો, વગેરે વગેરે.

પરિશિષ્ટ

ચોવીસ જીનેશ્વરનો છંદ.

દુહા

આર્યા, છંદ—બ્રહ્મસુતા વાણી ગિર્વાણી. સુમતિ વિમલ આપો બ્રહ્માણી ! કમલ કમંડલ પુસ્તક પાણી. હું પ્રણમું જોડી જુગ પાણી. ૧, ચોવીસે જિનવર તણા, છંદ રચૂં ચોસાલ. ભણતાં શિવ-સુખ સંપજે, સુણતાં મંગળ માલ. ૨.

છંદ જાતિ સવૈયા.

આદિ જિણંદ નમે નરઇંદ સપુનમચંદ સમાન મુખં; સમામૃત કંદ ટાલે ભવફંદ, મરૂદેવીનંદ કરત સુખં, લગે જસ પાય સુરિંદ નિકાય ભલા ગુણ ગાય ભવિક જનં; કંચન કાય નહિ જસ માય, નમે સુખ થાય શ્રી આદિજિનં. ૧. અજિતજિણંદ દયાલ મયાલ; કૃપાલ વિસાલ નયન જુગં, અનુપમ ગાલ મહામૃગ ચાલ; સુભાલ સુજાનુ બાહુ જુગં, મનુષ્ય મેલીહ મુનિસરસીંહ, અબીહ નરીહ ગયે મગતી, કહેનય ચિત્ત ધરી બહુ ભક્તિ નમો જિનનાથ ભલી જુગતી. ૨. અહો સંભવનાથ અનાથકો નાથ મુગતિકો સાથ મિલ્યો પ્રભુ મેરે, ભવોદધિપાજ ગરિબનિવાજ સવેં શિરતાજ નિવારત ફેરો; જિતારિકો જાત સુસેના માત નમે નર જાત મિલી બહુ ઘેરો, કહે નય શુદ્ધ ધરિ બહુ બુદ્ધ જિતાવન નાથહું સેવક તેરો. ૩. અભિનંદન સ્વામ લિયે જશ નામ, સરે સવિ કામ ભવિક તણો, વનિતા જશ ગામ નિવાસકો ઠામ; કરે ગુણ ગ્રામ નરિંદ ઘણો, મુનિશ્વર ભૂપ અનુપમ રૂપ અકલ સ્વરૂપ જિનંદ તણો, કહે નય ખેમ ધરી બહુ પ્રેમ નમે નર પાવત સુખ ઘણો. ૪. મેઘ નરિંદ મલ્હાર વિરાજિત સોવનવાન સમાન તનુ. ચંદ સુચંદ વદન સુહાવત, રૂપવિનિર્જિત કામતનુ, કર્મકી કોડ સવે દુઃખ છોડ નમે કરજોડ કરિ ભકિત, વંશ ઇક્ષ્વાકુ વિભૂષણ સાહિબ સુમતિ

જીનંદ ગએ મુકિત. ૫. હંસપાદ તુલ્ય રંગ રતિ અર્ધ રાગરંગ અઢિસે ધનુષ ચંગ, દેહકો પ્રમાણ હે. ઉગતો દિણંદ રંગ લાલકેસુ પુલ રંગ રૂપ હે અનંગ ભંગ અંગકેરોવાન હે. ગંગકો તરંગ રંગ દેવનાથહિ અભંગ જ્ઞાનકો વિસાલ રંગ શુદ્ધ જાકે ધ્યાન હે નિવારીએ કલેશ સંગ પદ્મપ્રભુસ્વામિ ધીંગ દિજિએ સુમતિ સંગ પદ્મ કેરો જાણ હે ૬. જિણંદ સુપાસ તણા ગુણ રાસ ગાવે ભવિભાવ આણંદ ઘણો. ગમે ભવપાસ મહિમા નિવાસ પૂરે સવિ આસ કુમતિ હણે, ચીંહુ દિસે વાસ સુગંધ સુખાસ ઉસાસ નીઃસાસ જિનેંદ્રતણો, કહે નય ખાસ મુનીંદ્રસુપાસ તણો જસ વાદ સદૈવ ભણો. ૭. ચંદ્ર ચંદ્રિકા સમાન રુપ સૈલસે સમાન દોઢસો ધનુષમાન દેહકો પ્રમાણ હે, ચંદ્રપ્રભુ સ્વાંમી નામ લીજીયે પ્રભાત જામ, પામીયે સુખ ઠામ ઠામ ગામજસ નામ હો, મહાસેન અંગજાત લક્ષ્મણાભિધાન માત સવિજગજંતુ તાત ચંદ્રસમ કાંત હે, કહે નય છોડી વાત ધ્યાઈએ જો દિનરાત ધામીયે તો સુખ સાત દુખકો ભી જાત હે. ૮. દુધસિંધુફેન પીંડ ઉજલો કપુરખંડ ધેનુ ખીરકો મંડ શ્વેત પદ્મ ખંડ હે, ગંગકો પ્રવાહ પિંડ સંભુ શેલ દંડ અમૃત સરસ કુંડ શુદ્ધ જાકો તુંડ હે, સુવિધિ જિનંદ સંત કીજીયે દુ કર્મ અંત શુભભક્તિ જાસદંત શ્વેત જાકો વાન હે; કહે નય સુણો સંત પૂજીયે જો પુષ્પ દંત પામીયે તો સુખ સંત સુદ્ધ જાકો ધ્યાન હે. ૯. શિતલ શિતલ વાણી ઘનાઘન ચાહત હે ભવિકોક કિશોરા, કોક દિણંદ પ્રજાસુ નરીંદ વલી જિમ ચાહત ચંદ ચકોરા; વિંધ ગયંદ સુચિ સુરિંદ સતિ નિજ કંત સુમેઘ મચુરા, કહે નય નેહ ધરી ગુણ ગેહ તથા હુ ધાવત સાહેબ મેરા. ૧૦. વિષ્ણુ ભૂપકો મલ્હાર જગ જંતુ સુખકાર વંશકો શૃંગહાર રૂપકો આગાર હે, છોડી સવિ ચિત્તકાર માન મોહકો વિકાર કામ ક્રોધકો સંચાર સર્વ વેરી વાર હે; આદર્યો સંજમભાર પંચ મહાવ્રત સાર ઉતારે સંસારપાર જ્ઞાનકો ભંડાર હે, ઇગ્યારમો જિણંદ સાર ખડકી જીવ ચિન્હધાર કહે નય વારોવાર મોક્ષકો દાતાર હે ૧૧. લાલ

કેસુ ફુલ લાલ રતિ અર્ધ રંગ લાલ ઉગતો દિણંદ લાલ લાલચોલ રંગ હે, કેસરીકી જીહ લાલ કેસરકો ઘોલ લાલ ચૂનડીકો રંગ લાલ લાલપાન રંગ હે; લાલ કીર ચંચૂ લાલ હીંગલો પ્રવાલ લાલ કોકિલાકી દ્રષ્ટિ લાલ ધર્મ રંગ લાલ હે, કહે નય તેમ લાલ બારમો જિણંદ લાલ જયાદેવિ માત લાલ લાલ જાકો અંગ હે. ૧૨. કૃતવર્મ નરિંદ તણો એક નંદ નૃમંત સુરેંદ્ર પ્રમોદ ધરી, ગમે દુખદંદ દીયે સુખવૃંદ જાકો પદ સોહત્ત ચિત્ત ધરી; વિમલ જિણંદ પ્રસન્ન વદન જાકે શુભ મન્ન સુગંગ પરિણામે એક મન્ન કહે નય ધન્ય નમો જિનરાજ દિણંદ સુપ્રીત ધરી. ૧૩. અનંત જિણંદ દેવ દેવનાં દેવાધિદેવ પૂજે ભવી નિતમેવ ધરી બહુ ભાવના, સુર નર સારે સેવ સુખ કીયો સ્વામી હેત તુજ પાખે ઓર દેવ સેવના ન કરૂં હું; સિંહસેન અંગ જાત સુજસાભિધાનમાત જગમાં સુજસ ખ્યાત ચીહું દીશે વ્યાપતો, કહે નય તાસ વાત કીજીયે જો સુપ્રભાત પરાજિત નિજ હોઈ સુખ સાત કીર્તિ કોડ આપતો. ૧૪. જાકે પ્રતાપ પરાજિત નિર્બલ ભૂતલ થઇ ભમે ભાનુ આકાસે, સૌમ્ય વદન વિનિર્જિત અંતર શ્યામ વાસીવેન હોત પ્રકાસે; ભાનુ મહિ-પતિ વંસે કુસેસય બોધ ન દીપત ભાનુ પ્રકાશે, નમે નય નેહ નિતુસાહિબ એહ ધર્મ જિણંદ ત્રિજગ પ્રકાશે ૧૫. સોલમા જિણંદ નામે શાંતિ હોય ઠામો ઠામે સિદ્ધિ હોય સર્વ કામે નામ કે પ્રભાવથે, કંચન સમાન વાન ચાલીસ ધનુષ માન ચક્રવર્તિકો ભિધાન દીપતો સૂરથે; ચૌદ રયણ સમાન દીપતા નવય નિધાન કરત સુરેંદ્ર ગાન પુણ્યક પ્રભાવથે, કહે નય જોડી હાથ અબહું થયો સનાથ પાઇઓ સુમતિ સાથ શાંતિનાથકે દિદારથે. ૧૬. કહે કુંથુ જિણંદ મયાલ દયાલ નિધિ સેવકની અરદાસ સૂણો, ભવ ભીમ મહાર્ણવ પૂર અગાહ અથાગ ઉપાધિ સુનીર ઘણો, બહુ જન્મ જરા મરણાદિ વિભાગ નિમિત ઘણાદિ કલેસ ધચો, અબતા-રકતાર ક્રિપા પરસાહિબ સેવક જાણીએ છે આપણો. ૧૭. અરદેવ સુદેવ કરે નર સેવ દુખ દોહગ દુર કરે ઉપદેશ ઘનાઘન નીર

ભરે ભવી માન સમાનસ ભૂરીતરે; સુદર્શન નામ નરેસર અંગજ ભવ્ય મને પ્રભુ જાસ વસે, તસ સંકટ શોક વિયોગ કુયોગ દરિદ્ર કુસંગતિ ન આવત પાસે. ૧૮. નીલ કીર પંખી નીલ નાગવલિ પત્ર નીલ તરુવર રાજી નીલ નીલનીલ દ્રાખ હે, કાચકો સુગોલ નીલ ઇંદ્ર નીલ રત્નનીલ પત્રનીલ ચાસ હે; જમુના પ્રવાહ નીલ ભૃંગરાજ પંખી નીલ જેહુવો અશોક વૃક્ષ નીલનીલ રંગ હે, કહે નય તેમ નીલ રાગ થે નીલ મલ્લીનાથ દેવ નીલ જાકો અંગ નીલ હે. ૧૯. સુમિત્ર નરીંદ તણો વરનંદ સૂચંદ્ર વદન સોહાવત હે, મંદર ધીર સેવે નરહીર સુસામ શરીર વિરાજિત હે, કજ્જલવાન જકછપયાન કરે ગુણગાન નરિંદ ઘણો, મુનિસુવ્રત સ્વામી તણો અભિધાન લહે નય માન આનંદ ઘણો. ૨૦. અરીહંતં સરૂપ અનુપમ રૂપકે સેવક દુઃખને દુર કરે, નિજ વાણી સુધારસ મેઘ જલે ભવીમાન સમાન સભૂરી ભરે, નમી નાથકો દર્શન સાર લહી કુંણ વિષ્ણુ મહેશ ઘરે જો ફરે. અબ માનવ મુઢ લહિ કુણ સકર છોડકે કંકર હાથ ધરે ૨૧. જાદવ વંસ વિભૂષણ સાહિબ નેમિ જિણંદ મહાનંદકારી. સમુદ્ર વિજય નરિંદ તણો સુતઉજ્વસ શંખ સુલક્ષણ ધારી. રાજુલ નાર મુકી નિરધાર ગયે ગિરનાર કલેસ નિવારી. કજ્જલ કાય શિવ દેવી માય નમે નય પાય મહા વૃતધારી. ૨૨. પાર્શ્વનાથ અનાથ કો નાથ સનાથ ભયો પ્રભુ દેખત થે. સવિ રોગ વિજોગ કુજોગ મહા દુઃખ દુર ગએ પ્રભુ ધાવતથે. અશ્વસેન નરેશ સપુત વિરાજિત ઘનાઘનવાન સમાન તનુ. નય સેવક વંછીત પૂરણ સાહિબ અભિનવ કામ કરિ રમનુ. ૨૩. કુકમઠ કુલંઠ ઉલંઠ હઠી હઠ ભંજન જાસ પ્રતાપ વિરાજે. ચંદન વાણી સુવામા નંદન પુરુષાદાણી બિરૂદ્ધ જસ છાજે. જસ નામકે ધ્યાન થકો સવિ દોહગ દારિદ્ર દુઃખ મહા સવિ ભાંજે. નય સેવક વંછિત પૂરણ સાહિબ અષ્ટ-મહા સિદ્ધિ નિત્ય નીવાજે. ૨૪. સિદ્ધારથ ભૂપ તણા પ્રતિરૂપ નમે નર ભૂપ આનંદ ધરી. અચિંત્ય સ્વરૂપ અનુપમ રુપકે લંછન

સોહત જાસ હરી. ત્રિસલા નંદન સમુદ્રમ કંદન લઘુપણે કંપતિ મેરૂ ગિરિ. નમે નય ચંદ વદન વિરાજિત વીર જિણંદ સુપ્રીત ધરી. ૨૫. ચોવીશ જિનંદ તણા ઇહ છંદ ભણે ભવિવૃંદ જે ભાવ ધરી. તસ રોગ વિયોગકુ જોગકુ ભોગ સવિ દુખ દોહગ દુર કરે. તસ અંગણુ બાર ન લાભે પાર સુમાત તોખાર હેખાર કરે. કહે નયસાર સુમંગલ ચાર ધરે તસ સંપદ ભૂરી ભરે. ૨૬. સંવેગી સાધુ વિભૂષણુ વંસ વિરાજિત શ્રી નય વિમલ જનાનંદકારી. તસ સેવક સંજમધાર સુધારકે ધીર વિમલગણી જયકારી. તાસ-પદાંબુજ ભૃંગ સમાન શ્રી નય વિમલ મહાવ્રત ધારી, કહે એ છંદ સુણો ભવિવૃંદકે ભાવધારીને ભણો નર નારી. ૨૭.

અથતાવનો છંદ.

ૐ નમો આણુંદપુર અજેપાલરાજન્ અજયા માતા જનમીઓ જવરતુંકૃપાનિધાન ૧. સાતરૂપ સગતેહુઆ કરવા ખેલ જગત, નામ ધરાવે જૂજૂઆ, પસર્યો તું ઇત્ત ઉતંગ ૨. એકાંતરો વેલાજવરો ત્રીજો ચોથો નાંમ, ઉષ્નશીત વિષમજવરો એ સાતે તુજનામઃ ૩. છંદ એ સાતે તુજનામ સુરંગા જપતાં પૂરે કોડ ઉમંગા તે નાઠ્યા ઝેઆલિમઝંગા જગમાં વ્યાપી તુજજસ ગંગા ૪. તુજઆગે ભૂપ-તિસવિ રંકા ત્રિભુવનમાં માને તુજડંકા માને નહી તું કેહની શંકા ત્રૂઠો આપેસોવન ટંકા ૫. સાધક સિદ્ધ તણા મદમોડે, અસુર સુરા તુજ આગલ દોડે, દુષ્ટધીટના કંધર ત્રોડે, નમી ચાલે તેહને તું છોડે ૬. આવંતો થર હર કંપાવે ડાહ્યાને તુંઝીમતિમબકાવે પહિલો તું કેડમાંથી આવે સોસીરખે પિણુશીત નજાવે ૭. હીહી હીહી હુંકારકરાવે પાંસલીયાં હાડાં કકડાવે ઉનાલે પિણુ અમલ ઝગાવે તુંતોય પહરમાં સુતરાવે ૮. આસો કાર્તિકમે તુજઝોરો હઠયો ન માનો ધાગોદોરો દેશ વિદેશા પડાવે શોરો કરે સબલ તુંતો તોરે ૯. તું હાથીનાં હાડાં ભાજે, પાપીને તોડે કરપંઝો, ભગતિવચ્છલ જો ભગતને રંજે, તો સેવકને કોઇ ન ગંજે ૧૦. ફોડે તું ડમરૂંડાકં, સુરપતી સરીખા માંને હાકં, ધમકે ધોસટ ધીંગડ ઢાકં, ચડતો ચાલે

ચંચલ ચાક ૧૧. પિશુનપછીડન નહી કોથી, તુજ જસ બોલ્યા ઝાયે ન કેથી, મેહેર કરી અલગા રહો મોથી, આડ ખેલકરોછોપોથી ૧૨. ભક્તથકી એવડી કાં બેડો અવલ અમીના છાંટારેડો લાખ ભગતો એહની વેડો, મહારાજા મુકોં મુંજ કેડો. ૧૩. લાજવસ્યોનાં અજયારાણી. ગુરુ આણામાંનો ગુણ ખાણી. ઘરે સીધાવો કરુણા આણી, કહુંછું નાકે લીટી તાણી. ૧૪. મંત્ર સહિત છંદએ ઝપસ્યે. તેહ ને તાવ કદી નહી ચડશે. કંતી કલાને દેહનીરોગં, લહસ્યે લીલા લક્ષ્મી ભોગં. ૧૫. કલશ. ૐ નમો ધુરિઆદિ બીજ ગુરુ નામ વદેજે. આનંદ પુર અવનીશ અજયપાલ અખીજે. અજયા જાતઅહાર. ચાચાસા તે બેટા. એહજઝપતા આપ. ભકિત સું ન કરે ભેટા. ઉતરે અંગ ચઢીયા. અયલ મહી તારી વયણે મુદા. કહે કાંતી રોગ નાવે કદા. સાર મંત્ર ઝપેજે સદા. ૧૬. ઇતિ સર્વજ્વર હરછંદ પઠતિસિદ્ધિ.

શ્રી શંખેશ્વરા પાર્શ્વનાથજીનો છંદ.

દુહા–સારદા માતા સરસ્વતિ, પ્રણમું તેહના પાય. શ્રી સંખેશ્વર ગાયસ્યું, જેમ મુજ મન આનંદ થાય. ૧. ઉપજે આનંદ અતિ ઘણો, સમરંતા જીનરાજ. છંદ ભેદ ભાવે કરી, ગાઇસ્યું ગરીબ નિવાજ. ૨. ગરિબ નિવાજ સાહિબ સુણો, સેવકનીઅરદાસ. મહેર કરી મહારાજ તુમે, આપો લિલ વિલાસ. ૩. લિલ વિલાસિ ભગવંતતું, પરતો પૂરણ હાર. પરતક્ષ સુર તરૂ અવતર્યો, રિદ્ધ સિદ્ધ દાતાર. ૪. દાતારી તુમ સમ અવર, મેં નવિ દિઠો કોય. સમરંતા સવિ દૃઃખ ટલે, આનંદ અધિકો હોય. ૫.

"ઢાલ, ૧, જિમ જીન મંદિર ઘંટા રણકે. એ દેશી."

શ્રી સંખેશ્વર સાહિબ દિઠો, તે મુજ નયણે અમિય પઇઠો. દિસે મુરતિ મોહન ગારી, તે મુજને લાગે અતિ પ્યારી. ૧. અષાઢી શ્રાવક સમકિત ધારી, અતિત ચોવીસિ થયો ઉપગારી. નવમાં જીન દામોદરવારે. પુછે મુજને મુગતિ કે વારે. ૨. વલતું જીનવર ઇણી પરે ભાખે, પાર્શ્વનાથને વારે ઉલ્લાસો. થાસ્યો ગણધર શિવ

ગતિ ગામિ, પાર્શ્વનાથ ગુરુ અંતરજામિ ૩. આરજ ઘોષ નામે ગણધર વિનયવંત બહુ ગુણ ભંડાર, આવતિ ચોવિસિ ચોથે આરે, પંચમિ ગતિ લેસ્યો નિરધારે. ૪.

વસ્તુ છંદ.

અષાઢિ શ્રાવક જસો પાવક, કરમ વન દહવા ભણિ. અતિ ભાવ આણી, લાભ જાણિ, નિપાયો ત્રિભુવન ધણિ. ૧. શ્રી પાર્શ્વનાથનો બિંબ મનોહર, જિસો સસિધર દિપતો; જાગતિ જ્યોતિ જિણંદ કેરી, તેજ તરૂણિને જીપતો. નિત ભગતિ આણિ સુણે વાણિ સોહમ સુર પતિ નિજ ઘરે. તેહ પાર્શ્વનાથનો બીંબ મનોહર ઇંદ્ર પૂજે સુભ પરે; વઇતાઢ ઉપરે નમિવિનમિ, રૂષભવારે અતિ ઘણું. પુજિતે પ્રતિમા જનમ સુધિ, અજવાલ્યું કુલ આપણું. ઇતમિતને સબલ ભયતે, પાર્શ્વ નામે સવિ ટલે. ગુણવંત ગિરૂવા મોક્ષવરવા, સ્વર્ગ સુખ આવિ મલે. તવ સોહમ સુરપતિ તેહ પ્રતિમા, પુજતો ઉલટ ધરિ, ભવ ભિત નાસન સુખ વિકાશન પાર્શ્વજીન હેજે કરી. સુરાસુર પતિનો વચન સુણિને, તેહ સુરપતિ હરખીયો, તેહ પાર્શ્વનાથનો બિંબ મનોહર, સિવ સુખ દાયક નિશ્ચે પરખીયો. છંદ. બહુ કાલ સુધી તે પૂજે રિજે, મન ધરિ હર્ષ અપાર. પદ્માવતિ દેવિ ઇણિપરે, પ્રેમે પુજે પુન્ય ભંડાર. ઉલટ બહુ આણે મનમાં જાણે, સાચો સાહિબ એહ. એણીપરે સૂરપતિ સુરનર કિન્નર, વિદ્યાધરનિ કોડિ. પ્રભુ પુજે પાતિક ધ્રુજે તેહના, પ્રણમે બેકર જોડિ. ગિરનારે મુખે સપ્તમિ ટુંકે પૂજે નાગ કુમાર તે કંચન બાલા સહુકો જાણે, સદગુરૂ ને અનુહાર. દેશી. જવજરાસેન મુકંદ ઉપર સેન સબલો લાવિયો. બલવંત નેમ કુમાર સાથે, દ્વારાપતિ આવિયો. કરે તેહ વલી યુધ સબલા નાહિ નિબલા, ગરવ મદભર પૂરિયા, ગજ થાટહારા નરહે વાર્યા, શત્રુ સઘલા ચૂતિયા. ઇમ કુંત બાણકબાણ ખડગ, નાલ ગોલા ઉછલે. ધિરાતે પગ પાછા ન દિયે, કાયર કંપે કલિમલે. ઇમ યુદ્ધ કરતાં ક્રોધ ધરતા, હારે નહિ જીતે નહિ. તવ જરાસેને ક્રોધ હું તો મુકે જરા અવસર

લહિ. તવ જરા ધારા સરવ હારા. શ્રીપતિ મન ચિંતા વસી. તવ નેમનાથ જિણંદ બોલે. નારાયણ ચિંતા કિસી. કહો સ્વામિ સિસનામિ; સુભટ સહુ આવિ જરા. કિમ જુધ કિજે જય વરિજે. કહો શ્રી નેમ જિનેશ્વરા. કહો જદુપતિ સુણો શ્રીપત. આઠુમ તપ મેં આદરિ. ધરણેંદ્ર સાધિ મન આરાધિ. પાર્શ્વ પ્રતિમા હિત ધરી. તવ નમણ સુચિત વિશ્વ પૂજિત. મકર અવર ચિંતા કિસી ધરણેંદ્ર સાધિ મન આરાધિ, પાર્શ્વ પ્રતિમા આણી ઉલ્લસી. તવ નમણનિરે સહૂ સરીરે, સુભટ હુવા સજપે. જરાસેન હાર્યો ચક્ર માર્યો, શ્રીપતિ સરિયો કાજયે. તિહાં, પાર્શ્વનાથ, કેરૂ અતિ ભલેરૂં. ભુવન કીધું દીપતું, તે નગર વાસ્યું શંખપુર, સુર લોકથી જિંપતું ઢાલ. શ્રી સંખેશ્વર પાસ સુહંકર, થાપ્યા શ્રી પતિ શ્રી ગુણ આગર, પહોતા દ્વારા મતિ વિશ્વેસર, સંખપુરી માંહે સંખેશ્વર, છાસી સહસ્ત્ર વરસ ઇણ ઠામે, સંખેશ્વર સંખેશ્વર ગામે. પરતા પૂરે સિવ ગતિ ગામિ, અમારો પ્રભુ અંતરજામિ. સંવત અગિયાર પંચાવન વરસે. સજન સેઠ તે મનને હરખે. નિપાયો પરસાદ ઉદાર, પામ્યા સેઠ તે ભવનો પાર. દૂર જક્ષ સલ નામે ભુપાલ, ધરમવંત અતિ હેં કિરપાલ. કુષ્ટ ટલ્યો તસ પાર્શ્વ પસાઇ, વિમાન સમાન પરસાદ નિપાયો. છંદ ત્રીભંગી–પરસાદ કીધો સુજસ લીધો, સિદ્ધાસવિ તસકાજ, પરતક્ષ સુર તરૂ નિરમમ જીનવર, આપે અવિચલ રાજ સુરમણી સમવંછીત ઇચ્છિત પૂરે, ધુરે કરમ જંજાલ. સપ્ત ફણી મણી પાસ સંખેશ્વર, પરમેશ્વર પ્રતિપાલ. સંખેશ્વર સ્વામિ સિવગતિ ગામિ, અંતર જામિ દેવ. સેવકના સ્વામિ કામ સમારો, આપો ચરણની સેવ તું ચિતમાં વસિયો નવલ સનેહિ, ગુણગેહિ ગુણવંત, તું ત્રુઠે આપે સિવપદ સંપદ, સેવકને અરિહંત. ઘેર ઘોડા હાથી રથ પાયકદલ, મણિ માણેક ભંડાર, ઘણ કંચન રયણ રાસ મનોહર, તું આપે કિરતાર. ઘેર ગોરી ગૌરી બહું ગુણવંતી, બાલમણી લો અપાર. એ વિધ રિદ્ધ દિસે હિયડુ હિસે, તે સવિ તુમ ઉપગાર. કલિ કાલે પ્રગટયો, સામો સુરતરૂ, પરમેશ્વર પ્રતિ-

પાલ. દુહા—ચીરં જીવ જગ દીસતું, આસ્યા પૂરણુ હાર. આસ અમારી પૂરવો, તો ઉતારો ભવ પાર ૧. દોલત દાઈ દેખીયે, શ્રી સંખેશ્વર પાસ, સુખ સોભાગ્ય સંપત ઘણી, આપો લિલ વિલાસ. ૨. અરજ અમારી સાંભલી, મનમાં ધરો સનેહ, દરીસણુ દીજે ઈણિપરે, જિમ મોરા મન મેહ. ૩. પાર્શ્વનાથ ત્રિભુવન સમરિયે, પ્રહ ઉગમતે ભાણુ, વામા નંદન વંદિયે, દિન દિન ચડતે મંડાણુ ૪. કલશ. ઈમત્રિજગ નાયક મુગતિ દાયક, પાસ સંખેશ્વર ધણી, સસી જલધી સંવ્રત, દેવ બાણુજ ગાયો ભક્તિ આણી ઘણી શ્રાવણુ વદ તેરસ મનોહર, દેવ સ્તવિયો સારયે, શ્રી લાવણ્ય વિજય ઉવજ્ઝાય સેવક, નિત વિજય જયકાર એ. ઈતિશ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથનો છંદ સંપૂર્ણ.

શ્રી ચંદનબાળાની સજઝાય.

કૌશાંબી નગરી તે પધાર્યા, વહોરવાને શ્રી મહાવીર, અભિગરો તે એને ચિંતયે તમે શું જાણ્યો જગદીશ હો સ્વામી, બ્રાહ્મણીએ જાવું સતગરૂ. ૧. ઓરંતા નિજ ઘરડે મુની, ભમંતા ઘેર ઘેર, બાર સુખડી ઘેબર ઢાંકી મેલ્યાં, એ તો મનમાં નઆણે લગાર હો સ્વામી. ૨. રાજાના મહેલ લુંટાઈ ગયા, લુંટી તે ચંપા પોળ, સઉ પાયકુ મેઢી ચઢયા ત્યાં તો હાથી ઘોડાના ગંજ હો સ્વામી. ૩. રાજાના મહેલ લુંટાઈ ગયા, લુંટી કરી સૌ જાય, સૌ પાયકુ મેઢી ચઢયાં, ત્યાં તો દીઠા છે ચંદનબાલ હો સ્વામી. ૪. ચંદનબાલા ધારણી, હેઠા ઉતાર્યા તેની વાર, ખંધે ચઢાવીને લઇ ગયો એ તો બોલે કડવા બોલ હો સ્વામી. ૫. તુમારે ઘેર બાઈ ગોરડી, હું છુ તારો નાથ, એવા વચન જેને સાંભળ્યા, ત્યારે ધારણીએ કીધો કાળ. ૬. જીભ કચરી મરી ગયા મરતા ન લાગી વાર, એ તો મરી ગયા તત્કાળ હો સ્વામી. ૭. ખંધેથી હેઠા પડયા, ટળવળે તે ચંદનબાલ, બાઈ તું મારે ઘેર બેટડી, હું છું તારો તાત, બાઈ ન કરીશ આપજ જગાત હો સ્વામી. ૫. (૮) ખંધે તેચઢાવીને લઇ ગયો, ઘેર છે

ચેતાનાર, જાઓ રે બજારમાં વેચવા, નહિ તર કરી સરાજ રાજા પોકાર હો સ્વામી, ૯. ખંધે ચઢાવીને લઇ ગયો, વેચે તે બજારમાય, ચઉટામા ઉભી કરી, એને મુલવે કૌશ્યાનાર હો. સ્વામી. ૧૦. લાખ ટકાના બાઇને મુલવ્યા, મેં માગ્યા તે આપ્યા મૂલ, લાખ ટકાના બાઇ અધ લખા, બાઇ તમ ઘેરે કેવો આચાર હો સ્વામી. ૧૧. રાગ ઠાઠ બનાવવા કરવા તે સોળ શણગાર, હિંચોળા ખાટ બાઇ હિંચવા, અમ ઘેર ચાલ્લા ચેલૈયા પાન હો સ્વામી, ૧૨. મારો ભર્ટુ પડયો અવતાર હો સ્વામી, મે શા કર્યા પાપ હો સ્વામી, મે ન આરાધ્યા અરિહંત હો સ્વામી, મે ન સમરયા ભગવંત હો સ્વામી, મેં તોડી પુણ્યની પાળ હો સ્વામી. ૧૩. આકાશે ઉભા દેવતા સાંભળે એવા બોલ, કાન નાક વલુરીયું કોશા તે નાશી જાય ત્યાકને ઉલટયા વંદર વાંદ હો સ્વામી. ૧૪. ખંધે ચઢાવીને લઇ ગયો, વેચે તે બજારમાંય ચૌટામાં ઉભી કરી એને મુલવે ધનાવહ શેઠ હો સ્વામી. ૧૫. લાખ ટકાના બાઇને મુલવે મેં માગ્યા આપ્યા તે મુલ લાખ ટકાના ભાઇ સવા લાખ, તમ ઘરે કેવો આચાર હો સ્વામી. ૧૬. પોસા પડિક્કમણા અતિ ઘણા આંબીલનો નહિ પાર ઉપવાસ એકાસણા નિત્ય કરો અમઘર પાણી ગળો ત્રણ ટંક હો. સ્વામી ૧૭. મારો સફળ થયો અવતાર હો સ્વામી, મેં આરાધ્યા અરહિંત હો સ્વામી, મેં સમરીયા ભગવંત હો સ્વામી, મેં બાંધી પુણ્યની પાળ હો સ્વામી. ૧૮. શેઠ વખારેથી આવ્યા ચંદનબાળ તે ધુએ શેઠના પાય, મૂળાયે મનમાં ચિતવ્યું, એ તો નાર કરી ઘેર રાખી હો સ્વામી. ૧૯. હાથે તે ઘાલ્યા દશકલા પગ તે ઘાલી ગેડ, મસ્તક મૂડયાં વેણીના કેશ હો સ્વામી, એમને ઘાલ્યાં ગુપ્તા દ્વાર હો સ્વામી. ૨૦. પહેલું ને દહાડુ કયા થયું, કયાં ગઈ તે ચંદનબાળ, તમે એને મૂઢે ચઢાવી મેલી, એ તો ઘરમાં ન આવે લગાર હો સ્વામી. ૨૧. બીજુ ને દહાડું કયાં થયું, કયાં ગઇ તે ચંદનબાળ, તમે એને લાડવયી કરીને મેલી એ તો કહ્યું ન માને લગાર હો સ્વામી. ૨૨. ત્રીજું ને દહાડું કયાં થયું, કયાં ગઇ તે

ચંદનબાળ, તમે એને મૂઢે ચઢાવી મેલી, એ તો સાતાર માને લગાર હો સ્વામી. ૨૩. ચોથું ને દહાડું કયાં થયું, ક્યાં ગઈ તે ચંદનબાળ, શેઠે કટારલો કાઢયો હતો મારીશ તારે પેટ હો સ્વામી, મૂળા નાશી ગઈ તત્કાળ હો સ્વામી. ૨૪. શેઠે તે પાડોસને પુછીયું, કયાં ગઇ તે ચંદનબાળ હાથે તે ઘાલ્યા દશકલા પગે તે ઘાલી ગેડ, મસ્તક મુડયારે વેણીના કેશ હો સ્વામી, એમને ઘાલ્યા ગુપ્ત દુવાર હો સ્વામી. ૨૫. શેઠે તે તાળાં ભાગીયા કાંઢયાં તે ચંદનબાલ એમને બેસાડયા ઉમરઠ માંહી હો સ્વામી, સુપડ ખુણે બાકુળાં શેઠજી જાય તે લવારને તેડવા હો સ્વામી ૨૬. છ માસીના પારણે મુની ભમંતા ઘેર ઘેર બાર સઘળી જોગવાઇ તિહાં મળી, ત્યાં તો ન દીઠી આંસુની ધાર હો સ્વામી.૨૭. ત્યાંથી મુની પાછા વળ્યાં ચિંતવે તે ચંદનબાલ, મારો ભટ્ટ અવતાર હો સ્વામી, મેં શા કર્યા પાપ હો સ્વામી, મે ન આરાધ્યા અરિહંત હો સ્વામી, મે ન સમરયા ભગવંત હો સ્વામી, મેં તોડી પુણ્યની પાળ હો સ્વામી. ૨૮. પાછું તેં વાળી મુની જોવંતા દીઠી તે આંસુની ધાર સઘળી જોગવાઇ તીહા મળી અઠ્ઠમ કેરે પારણે વોરાવે ચંદન બાળ વોરાવી કરો તુમે પારણું, તમારો સફળ કરો અવતાર ઓ સ્વામી. મારો સફળ થયો અવતાર હો સ્વામી, ૨૯. હાથે તે થયો સોના ચૂડલો, પગે તે થઇ રૂપાગેડ, મસ્તક થીયા વેણીના કેશ હો સ્વામી, સેથો થીયો તે મોતીની સેર હો સ્વામી, ૩૦. શેઠે લવારને તેડી આવ્યા, આ શુ થયુ તે ચંદન બાલ, પિતા તુમારે પસાય હો સ્વામી. એટલે આવ્યા મુળામાય હો સ્વામી, આશુ થયુ ચંદનબાલ હો સ્વામી, માતા તુમારે પસાય હો સ્વામી, ૩૧. દેશ દેશના રાજવી ચંદનબાલાને વાંદવા જાય ત્યા તો બારક્રોડ બત્રીશની વૃષ્ટિ હો સ્વામી, ત્યા તો અઠ્ઠાવીશ ઓચ્છવ થાય હો સ્વામી, ત્યા તો નાટારંભ થાય હો સ્વામી ત્યા તો દેવતાઇ વાજા વાગે હો સ્વામી, ત્યા તો લબ્ધિ વીજય ગુણ ગાય હો સ્વામી. ૩૨.

કામલતાની કર્મકહાણીની સજ્ઝાય.

શી કહું કથની મારી રાજ, શી કહું કથની મારી, મને

કર્મે કરી મહીયારી રાજ શી૦ ૧ શિવપુરના માધવ દ્વિજની, હું કામ લત્તાભિધ નારી, રૂપ કળા ભરજોબન ભાઈ, ઉરવશી રંભા હારી રાજ. શી૦ ૨. પારણે કેશવ પુત્ર પોઢાડી, હું ભરવા ગઇ પાણી શિવપુરી દુશ્મન રાંયે ઘેરી, હું પાણીયારી લુંટાણી રાજ શી૦ ૩. સુભટોએ નિજ રાય ને સોંપી, રાયે કરી પટરાણી, સ્વર્ગના સુખથી પણ પતિ માધવ, વિસરી નહી ગુણખાણી, રાજ શી૦ ૪. વરસ પંદરનો પુત્ર થયો તવ, માધવ દ્વિજ મુજ માટે, ભમતો યોગીસમ ગોખેથી, દીઠો જાતાં વાટે રાજ શી૦ ૫. દાસીદ્વારા દ્વિજને બોલાવી દ્રવ્ય દેઇ દુઃખ કાપ્યું ચૌદશ નિશી મહાકાલી મંદિર મળશું વચન મેં આપ્યું રાજ શી૦ ૬. કારમી ચુંકે ચીસ પોકારી, મહીપતિને મેં કીધું, એકાકી મહાકાલી જાવા, તુમ દુઃખે મેં વ્રત લીધું રાજ શી૦ ૭. વિસરી બાધા કોપી કાળી, પેટમાં પીડ થઇ ભારી, રાય કહે એ બાધા કરશું, તિક્ષણ ચુક મટી મારી રાજ.શી૦ ૮ ચૌદશને દિન રાજા રાણી, એકાકી પગ પાળે મહિપતિ આગળ ને હું પાછળ, પોચ્યા બેઉ મહાકાળી રાજ શી૦ ૯. રાજાએ નિજ ખડગ વિશ્વાસે, મારા કરમાં આપ્યું, જબ નૃપ મંદિર માંહી પેસે, તવ મેં તસ શીશ કાપ્યું રાજ શી૦ ૧૦. રાયને મારી પતિને જગાડું, ઢંઢોળતાં નવી જાગે; નાગ ડસ્યો પતિ મરણ ગયો તવ, ઉભય ભ્રષ્ટ થઈ ભાગી રાજ. શી૦ ૧૧. નાઠી વનમાં ચોરે લુંટી, ગુણકાને ઘેર વેચી જાર પુરુષથી જારી રમતાં કર્મની વેલ મેં સીંચી રાજ. શી૦ ૧૨. માધવ સુત કેશવ પિતુ શોધે, ભમી ગુણીકાને ઘેર આવે. ધન દેખી જેમ દૂધ માંજારી, ગુણકો ન મન ભાવે રાજ શી૦ ૧૩. ગુણકાએ નિજ મુજને સોંપ્યો જાણ્યું ન મેં લલચાવ્યો, ધિક ધિક પુત્રથી જારી ખેલું, કર્મે નાચ નચાવ્યો રાજ. શી૦ ૧૪. જારી રમતાં કાળ વિત્યો કંઇ, એક દિન કીધી મેં હાંશી, કયાંના વાસી કયાં જવાના, તવ તેણે અથ ઇતિ પ્રકાશી રાજ. શી૦ ૧૫. દ્રઢ મન રાખી વાત સુણી મેં, ગુહ્ય મેં રાખી મારી, પુત્રને કહ્યું તમે દેશ સિધાવો, મેં દુનિયા વિસારી રાજ.

શી૦ ૧૬- પુત્રને વળાવી કહ્યું ગુણુકાને, હા હા ધિક મુજ તુજને, મહા પાતિકની શુદ્ધિ માટે, અગ્નિનું શરણુ હો મુજને રાજ. શી૦ ૧૭. સરિતા કાંઠે ચેહ સળગાવી, અગ્નિપ્રવેશ મેં કીધો, કર્મે નદીના પુરમાં તણાણી, અગ્નિએ ભોગ ન લીધો રાજ. શી૦ ૧૮. જળમાં તણાણી કાંઠે આવી, આહિરે જીવતી કાઢી, મુજ પાપીણીને સંઘરી ન નદીએ; આહિરે કરી ભરવાડી રાજ. શી૦ ૧૯. તે ભરવાડણુ દહીં દૂધ લઇ, હું વેચવા પુરમાં પેઠી, ગજ છુટયો કોલાહલ સુણીને પાણીયારીને હું નાઠી રાજ. શી૦ ૨૦. પાણીયારીનું ફુટયું બેડું, ધ્રુસકે રોવા લાગી, દહીં દૂધની મટુકી મમ ફૂટી, હું તો હસવા લાગી રાજ. શી૦. ૨૧. હસવાનું કારણુ તે પુછયું, વીરા અથ ઇતિ કીધું, કેને જોઉં ને કેને રોઉં, હું હૈવે દુઃખ મને દીધું રાજ. શી૦ ૨૨. મહીયારીની દુઃખની કહાણી સુણી મૂર્છા થઇ દ્વિજને, મૂર્છા વળી તવ હા હા ઉચરે, દ્વિજ કહે ધિક ધિક મુજને રાજ. શી૦. ૨૩. મા દીકરો બેઉ પસ્તાવો કરતાં, જ્ઞાની ગુરૂને મળીયા, ગુરુની દીક્ષા શિક્ષા પાળી ભવના ફેરા ટળીયા રાજ. શી૦ ૨૪. એક ભવે ભવ બાજી રમતાં, ઉલટ સુલટ પડે પાસા, નાનાવિધ ભવોભવ સાંકળચંદ, ખેલે કર્મ તમાસા રાજ. શી૦ ૨૫.

સ્થાપના ચાર્યની સજ્જાય.

પૂરવ નવમાંથી ઉદ્ધરી જિમ ભાખે શ્રી ભદ્ર બાહુ રે, સ્થાપના કલ્પ અમે કહું, તિમ સાંભળજો સહુ સાહુ રે. ૧. પરમ ગુરૂ વચણો મન દીજે. તો સુર તરૂ ફળ સીજે. લીલ વરણા જે થાપના માંહે રેખા શ્યામ તે જોય રે આયુ જ્ઞાન બહુ સુખ દીજે. તે તો નીલકંઠ સમ હોય રે. ૨. પીત વરણ જે થાપના. માહે દીસે બિંદુ તે શ્વેત રે. તે પખાલી પાઈએ. સવી રોગ વિલયનો હેત રે ૩. શ્વેત વરણુ જે થાપના, માંહે પીત બિંદુ તસ હોય રે નયન રોગ છાંટે ટળે. પીતાં ટળે શૂલ શરીર રે.૪. નીલ વરણ જે થાપના, માહે પીત બિંદુ તે સાર રે. તેહ પખાલી પાઇએ. હોય અહિ વિષનો ઉત્તાર રે. ૫. ટાળે વિશુચિકા રોગ જે. ઘૃત લાભ દીએ

ધુત વન્ન રે. રકત વરણી પાસે રહ્યો. માંહે માનવી કેરાં મન્ન રે ૬. શુદ્ધ શ્વેત જે થાપનાં. માહે દીસે રાખી રેખ રે. ડંક થકી વિષ ઉતરે વળી સિઝે કાર્ય શેષ રે. ૭. અર્ધ રક્ત જે થાપના વળી અર્ધ પીત પુરિ પુષ્ટ રે, તેહ પખાલી છાંટીએ. હરે અક્ષિ રોગને દુષ્ટ રે. ૮. જંબુ વર્ણ જે થાપના. માહે સર્વ વર્ણના બિંદુ રે. સર્વ સિદ્ધ તેહથી હોયે. માંહે નરનારીના વૃંદ રે. ૯, જાતિ પુષ્પ સમ થાપના. સુતવંશ વધારે તેહ રે મોર પિચ્છ સમ થાપના. વંછિત દીએ ન સંદેહ રે. ૧૦, સિદ્ધિ કરે ભય અપ હરે પારદ સમ બિંદુ તે શ્યામ રે મષક સમજે થાપના તે ટાળે અહિ વિષ ઠામરે, ૧૧. એક આવર્તે સુખ દીમે બેહ આવર્તે ભંગ રે. ત્રિહુ આવર્તે માન દે ચિહુ આવર્તે નહિ રંગ રે ૧૨, પંચ આવર્તે ભય હરે છ આવર્તે દીએ રોગ રે, સાત આવર્તે સુખ કરે વળી ટાળે સઘળા રોગ રે, ૧૩, વિષમાવર્તે સુખ ફળ ભલું સમ આવર્તે ફળ હીન રે, ધર્મ નાશ હોય તેહથી એમ ભાખે તત્ત્વ પ્રવિણ રે, ૧૪, જેહ વસ્તુમાં થાપિએ દક્ષિણ આવર્તે તેહ રે તે અખૂટ સઘળું હોયે કહે વાચક યશ ગુણગેહરે ૧૫

શ્રી આષાડભૂતિની પાંચ ઢાળની સજ્જાય.

(દોહા)

દર્શન પરીષહ બાવીશમો, કાઠો તેહનો કામ; અંકા દૂસણ પરિહરો, પાકા રાખો પ્રણામ. ૧ ઉત્તરાધ્યયન કથા મધે, અષાડભૂતિ સૂરીશ; પહેલા પ્રણામ પોચા પડયા, પછે શ્રેષ્ઠ કરીયા શિષ્ય. ૨.

ઢાળ પહેલી

અષાઢભૂતિ અણગાર, બહુ શિષ્ય ને પરિવાર; મન મોહન સ્વામી, આચારજ ચઢતી કળા એ. ૧. આગમ અર્થ અપાર, હેતુ દષ્ટાંત વિચાર; મ૦ ચેલા ભણાયા ચોંપસું એ. ૨. એક શિષ્યે કર્યો રે સંથાર, ગુરૂ બોલ્યા તેણિવાર; સુણ ચેલા મોરા; જો તું હોવે દેવતા એ. ૩. મુજને કહેજે આય, ઢીલ મ કરજે કાંય સુ૦ ગુરુ સમ જગમાં કો નહિ એ. ૪. કહ્યો દોઇ તિન વાર, કિણહિ ન કીધી સાર, સુ૦

કિણુહી આય કહ્યા નહિ એ. ૫. તૂં ચેલો ચોથો હોય, તુજ સમ અવર ન કોય; સુ૦ મેં તુને પાર ઉતારીયો એ. ૬. તું મ્હારે શિષ્ય સુવિનીત, પૂરી છે પરતીત; સુ૦ તું અંતર ભક્ત છે માહરો એ. ૭, તું મત જાજે ભૂલ, કહ્યૌ મુજ કરજે કબૂલ; સુ૦ તૂં તો વહેલો આવજે એ. ૮. ચેલે છંડયા પ્રાણ, ઉપન્યો દેવ વિમાન સુ૦ ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ પામ્યો ઘણી એ. ઝગમગ મહેલની જ્યોત, જાણે સૂરજ ઉદ્યોત, સુ૦ જાળી ઝરૂખાં ઝીલ રહ્યાં એ. ૧૦. થાંભા પૂતળી સાર, મહેલને માંહી અપાર; સુ૦ રત્નજડીત છે આંગણાં એ. ૧૧. પાંજેઠ રત્નમય જોય, ઇસ ઉપલા સોવનમય હોય; સુ૦ વહાણુ પંચરંગી રત્નનાં એ. ૧૨. ફૂલે પાથરી સેજ, દીઠાં ઉપજે હેજ; સુ૦ સુંવાળી માખણુ સારિખી એ. ૧૩. ચુઆ ચંદન ચંબેલ, મહકે સુગંધી તેલ; સુ૦ ગુલાબ ચંપેલી ખુબ રહ્યાં એ. ૧૪. મહેલની ચૌદિશિ બાગ, વળી છત્રીસે રાગ; સુ૦ નાટક વિધ બત્રીશનાં એ. ૧૫. કપડાં માંહી ગુલતાન, ઘરેણાં તણો નહી ભાવ; સુ૦ દેખંતા લોચન ઠરે એ.૧૬. દીપતી દેવની દેહ, લાગ્યો નવલ સનેહ; સુ૦ દેવીયો શું મોહ્યા દેવતા એ. ૧૭. એક નાટક ધમકાર, વર્ષ જાય હોય હજાર; સુ૦ ગુરૂ તો યાદ આવે કદે એ. ૧૮. લાગ્યો સુખનો ઠાઠ, ગુરૂ જૂએ ચેલાની વાટ; સુ૦ દેવતા તો આયો નહી એ. ૧૯. ચેલો તો ભૂલી ગયો એહ, ગુરુને ઉપન્યો સંદેહ; સુ૦ સમક્તિમાં સાંસો પડયો એ. ૨૦. એ થઈ પહેલી ઢાળ, ઋષિ રાયચંદ રસાળ; સુ૦ આગેં નિર્ણય સાંભળો એ. ૨૧.

(દોહા)

અષાઢભૂતિ ચિત્ત ચિંતવે, નહી સ્વર્ગ નહિ મોક્ષ; નિશ્ચે કો કેહનો નહિ, સઘળી વાતો ફોક. ૧. ચોથા ચેલાશું હતો પુરો માહરે પ્રેમ; સૂત્ર વચન સાચા હુવે, તો પાછો ન આવે કેમ. ૨.

ઢાળ બીજી.

(નિંદડી વેરણુ હુઈ રહી, એ દેશી)

આષાઢભૂતિ ઇમ ચિંતવે, પાછો જાઉં હો માહરે ઘરવાસ કે;

સુંદરિશું સુખ ભોગવું; વિલસીજે હો વળિ લીલ વિલાસ કે: ચારિત્રથી મન ચળ ગયે. ૧. ઘર ચાલ્યો હો થઇ શ્રદ્ધા ભ્રષ્ટ કે; અરિહંત વચન ઉત્થાપને, ખાલી હુવો ખોઇ સમકિત દ્રષ્ટિ કે. ચા. ૨. તિણે સમે આસન કંપીયો, દેવે દીધો હો તિહાં અવધિજ્ઞાન કે; ગુરૂને દીઠા ઘેર જાવતા, નાટક માંડયા હો માર્ગ માંહે પ્રધાન કે. ચા. ૩. માસ છ નાટક નિરખીયો, આચારજ હો હુઓ મન ઉલ્લાસ કે; પુરો હુઓ નાટક પાંગર્યો, વિહાર કરતાં હો આયો વનવાસ કે ચા. ૪. દયાતણી પરીક્ષા ભણી, દેવે કીધાં હો નાનડિયાં બાળ કે; ઘરેણાં બહુ પહેરાવીયાં, રમઝમ કરતાં હો આયાં સુકુમાળ કે. ચા. ૫. છએ છોકરા ચોલ્યા તિણે સમે, પાયે લાગી હો જોડી દોનું હાથ કે. શાતા છે પૂજ્ય આપને, ખમાવું છું હો સ્વામી કૃપાનાથ કે. ચા. ૬. પૃથ્વી પ્રાણી તેઉ વાયરો, વનસ્પતિ હો છઠ્ઠો ત્રસ સ્વામ કે; ગુરૂને કહે છએ છોકરાં, માત તાત હો દીધાં મુજ નામ કે. ચા. ૭. દયા પાળી છકાયની, નહિ કાંઇ હો દયામાં ભલીવાર કે; પુણ્ય ને પાપનાં ફળ નહિ, છોકરાનાં હો લેઉં ઘરેણાં ઉતાર. કે. ચા. ૮. ગૃહસ્થને ધન વિણ નવિ સરે, પાને પડીયો હો મ્હારે મોકળો માલકે; પાતરાં ધનશું પૂરણ ભરી, મલકંતો હો ચાલ્યો મન ખુશીયાળ કે. ચા. ૯. દયા પણ દિલશં ગઇ, દેવે દીઠો હો ગુરૂયે કીધો અકાજ કે; હું આજ મારગ આણુશું, જો એહને હો હુંશે આંખમાં લાજ કે. ચા. ૧૦. એ બીજી ઢાળ પૂરી થઇ, રાયચંદ હો વળિ ભાંખે એમ કે; ચતુરાઇ જુઓ ચેલાતણી, નિજ ગુરૂને હો ઠામ આણે છે કેમ કે. ચા. ૧૧.

ઢાળ ત્રીજી.

(ધર્મ આરાધીએ—એ દેશી.)

રાય પડાવ વિકૂર્વિયો એ, કિયા ઘણા નર નાર કે; હાથી ઘોડા ઘણા એ, રથ પાળાનો નહિ પાર કે; પૂજ્ય પધારીયા એ, ૧. ભૂપતિ વંદણ આવતા એ, સાથે નિજ પરિવાર કે; પ્રદક્ષિણા દેઇ કરી એ, વંદે વારંવાર કે. પૂજ્ય, ૨. મેં તો સામા વંદણ આવતા એ, મ્હારે

પૂજ્ય શું છે બહુ રાગ કે; આપ આવી મળ્યા એ, માહારાં મ્હોટાં ભાગ્ય કે પૂજ્ય. ૩. મેં દરશન દીઠા આપના એ, મ્હારે દૂધડે વૂઠીયા મેહ કે, મનવંછિત ફળ્યાં એ, આજ પાવન હુઇ દેહ કે, પૂજ્ય. ૪. ઇણુ દર્શનને હુ વારણે એ, વારંવાર હજાર કે; સૂઝતો લીજીએ એ, વિવિધ પ્રકારનો આહાર કે. પૂજ્ય. ૫. ગુરૂ કહે રાજન સુણો એ, તાહરે ધર્મશું રાગ કે; આહાર વોહરણ તણો એ. માહરે નહિ તિલ ભાવ કે. પૂજ્ય. ૬. ભાવ નહી વોહરણ તણા એ, કયું કરો ખેંચતાણ કે; હઠ નવિ કીજીએ એ. તુમ અવસરેના જાણ કે. પૂજ્ય. ૭. વળતા ભૂપતિ ઇમ કહે એ, જોડી દોનું હાથ કે, હઠ લીધો ઘણો એ, કિમ ખેંચો એ વાત કે. પૂજ્ય. ૮. દેવ ચરિત્રે દેખાડીયો એ, ત્હારે હુઓ ભિક્ષાનો કાળ કે; મધ્યાન્હ હુઇ ગયો એ, રૂચતાં લીજે રોટી દાળ ક, પૂજ્ય. ૯. આ દ્રાક્ષનો ધોવણ ભલો એ, પૂરો ભરી દ્યો પાત્ર કે; મીઠાઇ લીજીએ એ, પીવા લો મિસરી જાત કે, પૂજ્ય. ૧૦. ગુરૂને વિણુ વહોરાવીયાં એ, મ્હારે જમણનો છે નિયમ કે; કાઢો પાતરાં એ, તુમે ઝોળી ખોલો ન કેમ કે, પૂજ્ય, ૧૧. તુમે મુજ ઝોળી પકડી રહ્યા એ, એ નહિ જોરાવરનું કામ કે, કિમ વહોરાવશો એ, મ્હારે નિશ્ચે નહિ પ્રણામ કે, પૂજ્ય, ૧૨, તુમે શ્રાવક મોટકા એ. મુજને લીધો ઘેર કે; જાવણુ દિયો નહિ એ, હું હુઇ ગયો મણનો શેર કે, પૂજ્ય. ૧૩, મેં શ્રાવક ઘણા દેખીયા એ, ઉત્તમ ક્ષેત્ર મઝાર કે; હઠ દીઠી નહિ એ, એહવી ઇણુહિજ ઠાર કે, પૂજ્ય. ૧૪. પૂજ્ય સુણો તમે પાધરા એ, માંડો પાત્રજ એહ કે. ઢીલ નવિ કીજીએ એ, ઉલ્લાશો માહરો દેહ કે, પૂજ્ય, ૧૫. પ્રશ્ન પડુત્તર એટલા એ, ત્રીજી ઢાળ મઝાર કે, ઋષિ રત્નચંદ કહે એ, આગે સુણો અધિકાર કે, પૂજ્ય. ૧૬.

ઢાળ ચોથી.

(આદિ જિણંદ મયા કરો એ દેશી.

સામાસામીરે ખેંચતા ઝોળી ખુલી ગઇ નીઠ; ગુરાં જી, પાત્રાં

માંહે ઘરેણાં ભર્યાં. તતક્ષણ રાયે દીઠ; ગુરાં જી, થેં ઘરાણાં કઠેસું લાવીયા, (એ આંકણી.) ૧. કહો થારા મનરી વાત; ગુ. થેં વેષ લજાયો લોકમાં, કહો કિહાં લગેં જાત. ગૂ, થેં, ૨. વળતાં રાય રાણી કહે, અમે પુત્રનાં માય તાય, ગૂ. ઘરેણાં જાવે તો આ ઘડી પિણ બાળક દ્યોને બતાય, ગૂ. ૩. રાય રાણી કહે રોવતા, મ્હારા સુતના કાંઈ હવાલ; ગૂ. જળિ જાવે મુજ કાળજો. દેખું નહી જો બાળ. ગૂ. ૪, વેગે મુજને બતાવી દ્યો. હઈડો મ્હારો કુળમાય; ગૂ થેં છાના કઠે ગોપાવ્યા, જીવ મ્હારો બળી જાય. ગૂ. ૫. જીવતા હોય તો જોઇ લઊ, મુઆ હોય તો દેઉં દાગ; ગૂ. ગુરૂ આંખો મીંચી રહ્યા, આવી લાજ અથાગ. ગૂ. ૬. જો ધરતી ફાટી પડે, તો પેસી જાઉં પાતાળ; ગૂ. મ્હોટો અકારજ મેં કર્યો, માર્યા નાનડિયા બાળ. ગૂ. ૭. દેવે મનમાં વિચાર્યું. હજુ ગુરૂમાં છે લાજ; ગૂ. લાજથી માર્ગે આવશે. લાજે સુધરસે કાજ. ગૂ. ૮. અરિહંત સિદ્ધ મુનિ ધર્મનાં, ચિંતવે સરણા ચાર; ગૂ. અબ ઇણિ વેળાને વિષે, આપ તણો આધાર. ગૂ. સમજાવણને કારણે, ચોથી ઢાળે ચરિત્ર અનેક, ગૂ. ઋષિ રાયચંદ કહે સાંભળો, આગે ચેલા તણો વિવેક—ગૂ. ૧૦.

(દોહા.)

વાડી ફરી જ્યું બાગમેં, ગુરૂહુઆ ભયભ્રાંત; દેવે મનમાંજાણીયું, આવીં મિટ્યો અબ તાંત ૧. તવ સહુ માયા સમેટને, સાધુરૂપ બનાય; મત્થેણવંદામિ મુખ કહી, ઊભે સન્મુખ આય, ૨. આપ ખતા કિહાં અટકિયા, કાંઇ દીઠો માર્ગ માંય; ગુરૂ કહે નાટક નિરખિયો, એક પલક પગ ઠાય. ૩. પલક કહો કિણ કારણે, નાટક પડયો છ માસ; દેખો સૂજરનો માંડલો, જોવો હૃદય વિમાસ. ૪. ઇમ કહી દેવ અદૃશ્ય થયા, ગુરૂ ચિંતે તેણીવાર; અહો કોઇક છળ ઊપન્યો, કહેનાં વાત વિચાર. ૫.

ઢાળ પાંચમી.

(કોઇ લો પરવત ધુંધલો રે લાલ, એ દેશી.)

રૂપ કર્યો દેવતા તણો રે લાલ, કરી ઋદ્ધિ વિસ્તાર હો;

ગુરાં જી' ધર્મ તણાં ફળ એ સહીરે લાલ, શંકા મ કરો લગાર હો ગૂ. સમક્તિમાં સેંઠા રહો રે લાલ, ૧. હું ચિત્ત વલ્લભ ચેલો પૂજ્યનો રે લાલ, ઉપન્યો સ્વર્ગમઝાર હો; ગૂ. જઘન્ય પદ દેવતા-તણો રે લાલ, ઉત્કૃષ્ટો મોક્ષ સાર હો. ગૂ. સ૦ ૨. રાખો અરિંહત વયણની આસતારે લાલ, ટાળો સમક્તિ દોષ હો; ગૂ. સ્વર્ગ નર્ક સત્ય જાણજ્યો રે લાલ, કર્મ ખપાયાં હુવે મોક્ષ. હો. ગૂ. ૩. હું સંયમ પાળી હુઓ દેવતા રે લાલ, રત્નજડીત વિમાન હો; ગૂ. દોય હજાર વરસાં લગે રે લાલ, એક નાટકનો પ્રમાણ હો. ગૂ. સ૦ ૪. થેં નાટકમે મોહી રહ્યા રે લાલ, હું મોહી રહ્યો તેમ હો. ગૂ. હું તમને ભૂલી ગયો રે લાલ, લાગ્યો નવલ સનેહ હો. ગૂ. સ૦ ૫. સમકિતમેં સેંઠા કિયા રે લાલ, કાઢ દિયો મિથ્યા સાલ હો; ગૂ. ગુરૂશું ઓશિંગણ હુવો રે લાલ, હુવો જિનધર્મમેં લાલ હો ગૂ. સ૦ ૬. દેવ પ્રતિબોધી ગયો રે લાલ, ગુરૂયે લીધો સંયમ ભાર હો; ગૂ. ચારિત્ર પાળી નિર્મળું રે લાલ, અવરને કિયો ઉપગાર હો. ગૂ. સ૦ ૭. આષાઢભૂતિયે ભલી પરે રે લાલ, જિનમાર્ગ દિયો દિપાય હો; ગૂ. અંત સમય અણસણ કરી રે લાલ, મોક્ષ ગયા કર્મ ખપાય હો. ગૂ. સ૦ ૮. આષાઢભૂતિ જિમ દૃઢ હુવા રે લાલ, તિમ રહેજો ચતુરસુજાણ હો; ભવિક જન; દર્શન પરિષહ જીતજો રે લાલ, જિમ પહોંચો નિર્વાણ હો. ભ. સ૦ ૯. ઉત્તરાધ્યયન બીજે કહ્યો રે લાલ, કથામાંહી અધિકાર હો; ભ. તિણઅનુસારેમેં કિયો રે લાલ, ઋષિરાયચંદ પર ઉપગાર હો. ભ. સ૦ ૧૦. સમકિત દૃઢ પંચ ઢાળીયો રે લાલ, કહ્યો કથામેં જોય હો; ભ. અન્યથા કોઇ હુઇ ગયા રે લાલ, મિચ્છામિદુક્કડંમોય હો. ભ. સ૦ ૧૧. પૂજ્ય જેમલજી પસાયથી રે લાલ, નાગોર શહેર ચોમાસ હો; ભ. પંચ-ઢાળિયો જોડયો જુગતિશું રે લાલ; સમક્તિ જ્યોત પ્રકાશ હો. ભ. સ૦ ૧૨. સંવત અઢાર છત્રીસમાં રે લાલ, આસો વદિ દશમને દીન હો; ભ. રાખે સમક્તિ નિર્મળું રે લાલ, તે જગ જાણો ધાય હો. ભ. સ૦ ૧૩.

શ્રી મરૂદેવી માતાની સજ્ઝાય.

મરૂદેવી માતારે એમ ભણે, ઋષભજી આવોને ઘેર—૨; હવે મુજ ઘડપણ છે ઘણું, મળવા પુત્ર વિશેષ. ૨. મરૂદેવી. ૧. વચ્છ તુમે વનમાં જઈ શું વસ્યા, તુમારે ઓછું શું આજ—૨, સર્વે ઇન્દ્રાદિક દેવતા, સાધ્યા ખટમંડ રાજ—૨. મરૂદેવી. ૨. સાચું સગપણ માતનું, બીજા કારમા લોક. ૨; રડતા પડનાં મેલો નહિ, હૃદય વિમાસીને જોય. ૨. મરૂદેવી. ૩. ઋષભજી આવી સમોસર્યા, વિનિતા નગરી મોઝાર. ૨; હરખે દેવેરે વધામણાં, ઉઠી કરૂં રે હુલ્લાસ. ૨. મરૂદેવી. ૪. આઇ બેઠાં ગજ ઉપરે, ભરતજી વાંદવા જાય. ૨; દૂરથી વાજાંરે વાગીયાં, હૈડે હરખ ન માય ૨. મરૂદેવી. ૫. હરખનાં આંસુ રે આવીયાં, પડલ તે દૂર પલાય. ૨; પરખદા દીઠી રે પુત્રની, ઉપન્યું કેવલજ્ઞાન. ૨. મરૂદેવી. ૬. ધન્ય માતા ધન્ય બેટડો, ધન્ય તેનો પરિવાર. ૨? વિનયવિજય ઉવજ્ઝાયનો, વર્ત્યો છે જય જયકાર. ૨. મરૂદેવી. ૭.

શ્રી એલાચીકુમારની સજ્ઝાય.

નામ એલાપુત્ર જાણીએ, ધનદત્ત શેઠનો પુત્ર; નટડી દેખીને મોહીયો, નવિ રાખ્યું ઘરનું સૂત્ર. ૧. કર્મ ન છુટે રે પ્રાણીયા પૂરવ નેહ વિકાર; નિજ કુલ છંડીરે નટ થયો નાણી શરમ લગાર. ૨. કર્મ. માતપિતા કહે પુત્રને, નટ નવિ થઇએ રે જાત; પુત્ર પરણાવું રે પદ્મણી, સુખ વિલસો સંઘાત. કર્મ. ૩. કહેણુ ન માન્યું રે તાતનું, પૂર્વ કર્મ વિશેષ; નટ થઇ શીખ્યો રે નાચવા, ન મટે લખ્યા રે લેખ. કર્મ. ૪. એક પૂર આવ્યો રે નાચવા, ઉંચો વંશ વિશેષ; તિહાં રાય જોવાને આવીયો, મલીયા લોક અનેક. કર્મ. ૫. ઢોલ બજાવે રે નટવી, ગાવે કિન્નર સાદ; પાય તળ ઘુઘરા રે ઘમઘમે, ગાજે અંબર નાદ. કર્મ. ૬. દોય પગ પહેરી રે પાવડી, વંશ ચઢયો ગજ ગેલ; નોંધારો થઈ નાચતો, ખેલે નવનવા ખેલ. કર્મ. ૭. નટડી રંભા રે સારિખી, નયણે દેખે રે જામ; જો અંતેઉરમાં એ રહે, જનમ સફલ મુઝ તામ,

કર્મ. ૮. તવ તિહાં ચિંતે રે ભૂપતિ, લુબ્ધયો નટવીની સાથ; જો નટ પડેરે નાચતો, તો નટવી કરૂં મુજ હાથ કર્મ. ૯. કર્મવંશેરે હું નટ થયો, નાચું છું નિરાધાર; મન નવિ માને રે રાયનું. તો કોણુ કરવો વિચાર. કર્મ. ૧૦. દાન ન આપે રે ભુપતિ, નટે જાણી તે વાત; હું ધન વાંછું છું રાયનું, રાય વંછે મુજ ઘાત. કર્મ. ૧૧. દાન લહું જો હું રાયનું, તો મુજ જીવિત સાર; એમ મન માંહે રે ચિંતવી, ચઢીઓ ચોથી રે વાર. કર્મ. ૧૨. થાલ ભરી શુદ્ધ મોદકે, પદ્મણી ઉભી છે બાર; લ્યો લ્યો કહે છે લેતાં નથી. ધન ધન મુનિ અવતાર. કર્મ. ૧૩. એમ તિહાં મુનિવર વહોરતાં, નટે દેખ્યા મહાભાગ; ધિગ્ ધિગ્ વિષયારે જીવને એમ નટ પામ્યો વૈરાગ. કર્મ. ૧૪. સંવર ભાવે રે કેવલી, થયો તે કર્મ ખપાય; કેવલ મહિમા રે સુર કરે, લબ્ધિવિજય ગુણ ગાય. કર્મ. ૧૫.

અથ શ્રી રૂકમણીની સજ્ઝાય.

વિચરંતા ગામોગામ, નેમિ જિનેશ્વર સ્વામ; આછે લાલ, નયરી દ્વારામતી આવીયાજી. ૧. વનપાલક સુખદાય, દીયો બધામણી આય, આછે લાલ, નેમિ જિણંદ પધારીયાજી. ૨. કૃષ્ણાદિક નર-નાર, સહુ મળી પર્ષદા બાર; આછે લાલ, નેમિ વંદણ તિહાં આવી-યાજી. ૩. દીએ દેશના જિનરાય, આવે સહુને દાય., આછે. રૂક્-મિણી પૂછે શ્રી નેમિનેજી. ૪. પુત્રને મ્હારે વિયોગ, શો હશે કર્મ સંયોગ. આછે. ભગવન્ત મુજને તે કહોજી. ૫. ભાખે તવ ભગ-વંત, પૂર્વભવ વીર તંત, આછે લાલ, કીધા કરમ નવિ છૂટીયેજી. ૬. તું હતી નૃપની નાર, પૂર્વભવ કોઇ વાર, આછે. ઉપવન રમવાને સંચર્યાજી. ૭. ફરતાં વનમોઝાર, દીઠો એક સહકાર. આછે. મોરલી વિયાણી તિહાં કણેજી. ૮. સાથે હતો તમ નાથ ઇન્ડા ઝાલ્યાં હાથ, આછે. કુંકુમવર્ણા તે થયાંજી. ૯. નવિ ઓલખે તિહાં મોર, કરવા લાગી શોર, આછે. ચૌદિશી ચમકે વિજળીજી. ૧૦. પછી વુઠયો તિહાં મેહ, ઇન્ડા ધોવાણાં તેહ, આછે. સોલ ઘડી પછી સેવીયાંજી. ૧૧. હસતાં તે બાંધ્યાં કર્મ, નવિ ઓલખ્યો જિનધર્મ, આછે.

રોતાં ન છુટે પ્રાણીયાજી. ૧૨. તિહાં બાંધી અન્તરાય, ભાંખે શ્રી જિનરાય, આછે. સોલ ઘડીનાં વર્ષ સોલ થયાંજી. ૧૩. દેશના સુણી અભિરામ રૂકૂમિણી રાણીએ તામ, આછે. શુદ્ધ તે સંયમ આદર્યોજી. ૧૪. સ્થિર રાખ્યાં મન વચન કાય, કેવલનાણ ઉપાય, આછે. કર્મ ખપાવી મુકતે ગયાજી. ૧૫. તેહનો છે વિસ્તાર, અંતગડસૂત્ર મોઝાર, આછે. રાજવિજય રંગે ભણેજી. ૧૬.

શ્રી દશમાધ્યાનની સજઝાય.

(તે તરીયા ભાઈ તે તરીયા—એ દેશી.

તે મુનિ વંદો, તે મુનિ વંદો, ઉપશમ રસનો કંદો રે; નિર્મલ જ્ઞાન ક્રિયાનો ચંદો, તપ તેજે જેહનો દિણંદો રે. તે. ૧. પંચાશ્રવનો કરી પરિહાર, પંચ મહાવ્રત ધારો રે; ષટ્જીવ તણા આધાર, કરતો ઉગ્ર વિહારો રે. તે. ૨. પંચ સમિતિ ત્રણ ગુપ્તિ આરાધે, ધર્મ ધ્યાન નિરાબાધ રે; પંચમ ગતિનો મારગ સાધે, શુભ ગુણ તો ઇમ વાધે રે. તે. ક્રય વિક્રય ન કરે વ્યાપાર, નિર્મમ નીરહંકાર રે; ચારિત્ર પાળે નિરતિચારે, ચાલંતો ખડગની ધાર રે. તે. ૪. ભોગને રોગ કરી જે જાણે, આપે પુણ્ય વખાણે રે; તપ શ્રુતરૂપનો મદ નવિ આણે, ગોપવી અંગ ઠેકાણે રે. તે. ૫. છાંડી ધન-કણ-કંચન ગેહ, થઈ નિઃસ્પૃહી નિસ્નેહ રે; ખેહ સમાણી જાણી દેહ, નવિ પોસે પાપે જેહ રે. તે. ૬. દોષ રહિત આહાર જે પામે, જે લુખે પરિણામે રે. લેતે. દેહનું સુખ નવિ કામે. જાગતો આઠેય જામે રે. તે. ૭. રસના રસ રસીયો નવિ થાવે, નિર્લોભી નિર્માયા રે; સહે પરિષહ સ્થિર કરી કાયા, અવિચલ જિમ ગિરિરાયા રે. તે. ૮. રાતે કાઉસગ્ગ કરી સ્મશાને, જો તિહાં પરિષહ જાણે રે; તો નવિ ચુકે તેહવે ટાણે, ભય મનમાં નવિ આણે રે. તે. ૯. કોઇ ઉપર ન ધરે ક્રોધ, દિયે સહુને પ્રતિબોધ રે; કર્મ આઠ ઝીંપવા જોદ્ધ, કરતો સંયમ શોધ રે. તે. ૧૦. દશવૈકાલિક દશમાધ્યયને, એમ ભાખ્યો આચાર રે. તે ગુરુ લાભવિજયથી પામે, વૃદ્ધિવિજય જયકાર રે. તે. ૧૧.

શ્રી પ્રસન્નચંદ્ર રાજર્ષિની સજઝાય.

પ્રણમું તમારા પાય, પ્રસન્નચંદ્ર પ્રણમું તમારા પાય રાજ છોડી

રળીયામણું રે, જાણી અથિર સંસાર વૈરાગે મન વાળીયું રે, લીધો સંયમભાર પ્રસન્ન. ૧. સ્મશાને કાઉસ્સગ્ગ રહી રે, પગ ઉપર પગ ચઢાય, બાહુ બે ઉંચા કરી રે, સુરજ સામી દ્રષ્ટિ લગાય પ્રસન્ન. ૨. દુર્મુખ દૂત વચન સુણી રે, કોપ ચડયો તત્કાળ, મનશું સંગ્રામ માંડીયો રે, જીવ પડયો જંજાળ પ્રસન્ન. ૩. શ્રેણીક પ્રશ્ન પૂછે તે સમે રે, સ્વામિ એહની કુણ ગતિ થાય, ભગવંત કહે હમણાં મરે તો, સાતમી નરકે જાય, પ્રસન્ન. ૪. ક્ષણ એક આંતરે પૂછીયું રે, સ્વાર્થ સિદ્ધ વિમાન વાગી દેવની દુંદભિ રે, ઋષિ પામ્યા કેવળજ્ઞાન, પ્રસન્ન. ૫. પ્રસન્નચંદ્ર ઋષિ મૂકતે ગયા રે, શ્રી મહાવીરના શિષ્ય રૂપવિજય કહે ધન્ય એ દીઠા, સૂત્રમાંહે પ્રત્યક્ષ પ્રસન્નચંદ્ર. ૬.

શ્રી બલભદ્રમુનિની સજઝાય.

શા માટે બંધવ મુખથી ન બોલો, આંસુડે આનન ધોતાં મોરારી રે; પુન્ય જોગે દડીઓ એક પાણી, જડયો છે જંગલ જોતાં મોરારી રે. શા. ૧. ત્રીકમ રીસ ચઢી છે તુજને, વન માંહે વનમાળી મોરારી રે; વડીરે વારનો મનાવું હું વ્હાલા, તું તો વચન ન બોલે ફરી વાળી મોરારી રે શા. ૨. નગરી રે દાઝીને શુદ્ધિ ન લીધી, મ્હારી વાણી નિસુણ વ્હાલા મોરારી રે; આ વેળામાં લીધો અબોલો, કાનજી કાં થયા કાલા મોરારી રે. શા. ૩. શી શી વાત કહું શામળીયા, વિઠ્ઠલજી આ વેળા મોરારી રે; શાને કાજે મુજને સંતાપો, હરિ હસીને બોલોને હેલાં મોરારી રે શા. ૪. પ્રાણ હમારા જાશે પાણી વિણુ, અધઘડીને અણબોલે મોરારી રે; અરતિ સઘળી જાયે અળગી, બાંધવ જો તું બોલે મોરારી રે. શા. ૫. ષટ માસ લગે પાળ્યો છબીલો, હૈયા ઉપર અતિ હેતે મોરારી રે; સિન્ધુ તટે સુરને સંકેતે, કરિ દહન ક્રિયા શુભ રીતે મોરારી રે. શા. ૬. સંયમ લઇ ગયો દેવલોકે, કવિ ઉદયરત્ન એમ બોલે મોરારી રે; સંસાર માંહે બળદેવ મુનિને કોઇ નવ આવે તોલે મોરારી રે. શા. ૭.

સામાયિક લાભ સજઝાય.

કર પડિક્કમણું ભાવશું, હોય ઘડી શુભ ધ્યાન લાલ રે, પરભવ

જાતાં જીવને, સંબળ સાચું જાણુ લાલ રે, કર૦ ૧, શ્રીમુખ વીર ઈમ ઉચ્ચરે. શ્રેણીકરાય પ્રતે જાણુ લાલ રે, લાખ ખાંડી સોના તણી. દીયે દિન પ્રત્યે દાન લાલ રે. કર૦ ૨. લાખ વર્ષ લગે તે વળી, એમ દીયેં દ્રવ્ય અપાર લાલ રે, એક સામાયીકને તોલે, નાવે તેહ લગાર લાલ રે, કર૦ ૩. સામાયિક ચઉવિસત્થો, ભલુ વંદન હોય હોય બાર લાલ રે. વ્રત સંભારો રે આપણા, તે ભવ કર્મ નિવાર લાલ રે, કર. ૪. કર કાઉસગ્ગ શુભ ધ્યાનથી, પચ્ચખાણ સુધું વિચાર લાલ રે, હોય સજ્ઝાયે તે વળી, ટાળો ટાળો અતિ-ચાર લાલ રે. કર, ૫. શ્રી સામાયિક પ્રસાદથી, લહીયે અમર વિમાન લાલ રે. ધર્મસિંહ મુની એમ ભણે, એ છે મુકિત નિદાન લાલ રે. કર, ૬.

શ્રી શાલિભદ્રની સજઝાયની ગાથા.

રાજગૃહિ નયરી મોઝારો જી, વણઝારા દેશાવર સારો જી; ઈણ વણજેજી, રતનકંબળ લેઇ આવીયા જી, ૧, લાખ લાખની વસ્તુ લાખેણી, એ વસ્તુ છે અતિ ઝેણી; કાંઇ પરિમલ જી, ગઢ મઢ મંદિર પરસરી જી, ૨, પૂછે ગામને ચોતરે, લોક મલ્યા વિધ વિધ પરે; જઇ પૂછયો જી. શાળિભદ્રને મંદિરે જી. ૩. શેઠાણી સુભદ્રા નિરખે જી, રત્નકંબળ લેઇ પરખે જી; લેઈ પહોંચાડી જી; સાળિભદ્રને મંદિરે જી. ૪. તેડાવ્યો ભંડારી જી, વીશ લાખ નિર-ધારી જી; ગણી દેજયો જી, એહને ઘર પહોંચાડજો જી, ૫. રાણી કહે સુણો રાજ જી. આપણું સ્યેં કાજ જી; મુજ કાજે જી, એક ન લીધી લોબડી જી. ૬. સુણુ હો ચેલણા રાણી જી, એહ વાત મેં જાણી જી, પિછાણી જી. એ વાતનો અચંબો ઘણો જી. ૭. દાતણ તો જબ કરશું જી, શાળિભદ્ર મુખ જોશું જી; શણગારો જી. ગજ રથ ઘોડા પાલખી જી. ૮. આગળ કોતલ હીંચાવતા, પાછળ પાત્ર નચાવંતા; રાય શ્રેણિકજી, શાળિભદ્ર ઘેર આવીયો જી. ૯, પહેલે ભુવને પગ દીયો, રાજા મનમાં ચમકિયા, કાંઇ જોજયો જી, આ ઘર તો ચાકર તણાં જી, ૧૦, બીજે ભુવને પગ દીયો. રાજા મનમાં ચમ-

કીયા, કંઇ જોજયો જી આ ઘર તો સેવક તણાં જી.૧૧. ત્રીજે ભુવને પગ દીયો, રાજા મનમાં ચમકિયા; કાંઇ જોજયો જી. આ ઘરતોદાસીતણાંજી. ૧૨ ચોથે ભુવને પગ દીયો, રાજા મનમાં ચમકિયા; કાંઇ જોજ્યો જી, આ ઘર તો શ્રેષ્ઠિતણાં જી. ૧૩. રાય શ્રેણિકની મુદ્રિકા, ખોવાઇ ખોળ કરે જીકા; માય ભદ્રા જી, થાળ ભરી તવ લાવીયાં જી. ૧૪. જાગો જાગો મોરા નંદ જી, કેમ સૂતા આણુંદ જી, કાંઇ આંગણે જી, શ્રેણિક રાય પધારીયા જી. ૧૫. હું નવિ જાણું માતા બોલમાં, હું નવિ જાણું માતા તોલમાં; તુમે લેજ્યો જી, જિમ તુમને સુખ ઉપજે જી. ૧૬. પૂર્વે કદી પૂછતાં નહીં, તો આમાં શું પૂછો સહી; મોરી માતજી; હું નવિ જાણું વણજમાં જી. ૧૭. રાય કરિયાણું લેજોજી, મુહ માગ્યા દામ દેજો જી; નાણાં ચુકવી જી, રાય ભંડારે નંખાવી દીયો જી. ૧૮. વળતી માતા ઇમ કહે, સાચી નંદન સદહે; કાંઇ સાચે જી, શ્રેણિક રાય પધારીયા જી. ૧૯. ક્ષણમાં કરે કાંઇ રાજીયો, ક્ષણમાં કરે બેરાજીયો; કાંઇ ક્ષણમાં જી, ન્યાય અન્યાય કરે સહી જી. ૨૦. પૂર્વે સુકૃત નવિ કીધાં, સુપાત્રે દાન નવિ દીધાં; મુજ માથે જી, હજુ પણ એહવા નાથ છે જી. ૨૧. અબ તો કરણી કરશું જી, પંચ વિષય પરિહરશું જી; પાળી સંયમ જી, નાથ સનાથ થાશું સહી જી. ૨૨. ઇંદુવત અંગ તેજ જી, આવે સહુને હેજ જી; નખ શિખ લગી જી, અંગોપાંગ શોભે ઘણાં જી. ૨૩. મુકતાફળ જિમ ચળકે જી, કાંને કુંડળ ઝળકેજી; રાજા શ્રેણિકે જી, શાળિભદ્ર ખોળે લીયો જી. ૨૪. રાજા કહે સુણો માતાજી, તુમ કુમર સુખશાતા જી, હવે એહને જી, પાછો મંદિર મોકલો જી. ૨૫. શાળિભદ્ર નિજ ઘર આવ્યા જી, રાયશ્રેણિક ઘેર સિધાવ્યાજી; પછી શાળિભદ્ર જી, ચિંતા કરે મનમાં ઘણીજી. ૨૬. શ્રી જિનનો ધર્મ આદરૂ, મોહ માયાને પરિહરૂં; હું છાંડું જી, ગજ રથ ઘોડા પાલખીજી. ૨૭. સુણીને માતા વિલખેજી, નારિયો સઘળી સઘળી તળખેજી; તિણિ વેળાજી, અશાતા પામ્યાં ઘણીજી. ૨૮. માત પિતા ને ભ્રાતજી, સહુ આળ પંપાળની વાતજી; ઇણિ જગ-

માંજી, સ્વાર્થનાં સર્વે સગાંજી. ૨૯. હંસ વિના શાં સરોવરિયાં, પિયુ વિના શાં મંદિરિયાં, મોહ વશ થકાંજી, ઉચાટ એમ કરે ઘણાજી. ૩૦. સર્વ નીર અમૂલ્યજી, વાટકડે તેલ પુલેલજી; શાહ ધન્નેજી, શરીર સમારણ માંડીઓજી. ૩૧. ધન્ના ઘેર સુભદ્રા નારીજી, બેઠી મહોલ મોઝારીજી; સમારંતાજી, એકજ આંસુ ખેરીયુંજી. ૩૨, ગોભદ્ર શેઠની બેટડી, ભદ્રાબાઇ તોરી માવડી; સુણ સુંદરિજી. તેં કેમ આંસુ ખેરીયુંજી. ૩૩. શાળિભદ્રની બેનડી, બત્રીશ ભોજાઇની નણંદલીઃ તો તાહરેજી, શા માટે રોવું પડે જી. ૩૪. જગમાં એકજ ભાઇ માહરે, સંયમ લેવા મન કરે; નારી એક એકજી, દિન દિન પ્રત્યે પરિહરે જી. ૩૫. એ તો મિત્ર કાયરુ, શું લે સંયમ ભાયરૂં; જીભલડીજી, મુખ માથાની જુદી જાણવીજી. ૩૬. કહેવું તો ઘણું સોહેલું, પણ કરવું અતિ દોહેલું; સુણો સ્વામીજી; એહવી ઋદ્ધિ કુણ પરિહરેજી. ૩૭. કહેવું તો ઘણું સોહેલું, પણ કરવું અતિ દોહેલું, સુણ સુંદરીજી, આજથી ત્યાગી તુજનેજી, ૩૮. હું તો હસતી મલકીને. તુમેકિયો તમાસો હલકીને સુણોસ્વામીજી અબ તો ચીંતા નવિ ધરૂજી. ૩૯. મોટા અંબોડો વાળીને, શાહધન્નો ઉઠયા માલીને કાંઈ આવ્યાજી શાળીભદ્રને મંદીરેજી. ૪૦. ઉઠો મિત્ર કાયરૂ, સંયમ લઇએ ભાયરૂ આપણ દોય જણાજી સંયમ શુદ્ધ આરાધીએજી. ૪૧. શાળીભદ્ર વરાગીયા, શાહ ધન્નો અતિ ત્યાગીયા દોનુ રાગીયાજી શ્રીવીર સમીપે આવીયાજી. ૪૨. સંયમ મારગ લીનોજી તપસ્યાએ મન ભીનોજી શાહ ધન્નોજી માસ ખમણ કરે પારણાજી. ૪૩. તપ કરી દેહને ગાળીજી દુષણ સઘળાં ટાળીજી વૈભારગિરિજી ઉપર અણુસણ આદર્યોજી. ૪૪. ચઢતે પરિણામે સોયજી, કાળ કરી જણ દોયજી દેવગતિયેજી અનુત્તર વિમાને ઉપન્યાજી. ૪૫. સુર સુખને તિહાં ભોગવી, ત્યાંથી દેવ દોનું ચવી વિદેહેજી, મનુષ્ય પણું તવ પામશેજી. ૪૬. સુધા સંયમ આદરી, સકળ કર્મને ક્ષય કરી લહી કેવળજી મોક્ષ ગતિને પામશેજી. ૪૭. દાન તણાં ફળ દેખોજી, ધન્નો શાળીભદ્ર પેખોજી નહિ લેખોજી

અતુલ સુખ તિહા પામશેજી. ૪૮. ઇમ જાણી સુપાત્રને પેખોજી, જિમ વેગે પામો મોક્ષજી નહી ઝોખોજી કદીયે જીવને ઉપજેજી. ૪૯. ઉતમના ગુણ ગાવેજી, મનવંછિત સુખ પાવેજી કહે કવિજનજી. શ્રોતાજન તુમે સાંભળોજી. ૫૦.

શ્રી સર્વાર્થસિદ્ધ વિમાનની સજઝાય.

જગદાનંદન વીનવું રે, ત્રિસલા નંદન વીર, છોરૂની પરે શીખવેરે, પુણ્ય કરો નિશ દીશોરે પુણ્ય ન મુકીએ જેહથી શિવ સુખ હોય રે, તે કેમ ચૂકીએ. ૧. સર્વારથ સિધ્ધે અછે રે, સુરને સુખ અનેક તે વિવરીને હું કહું રે, સાંભળજો સુવિવેકોરે, પુ૦ ૨. સર્વાર્થસિધ્ધે અછેરે, ચંદરૂઓ ચોસાળ મોતી ઝુમખો તિહાં વહોરે, ઓપે ઝાકઝમાળો રે પુ૦ ૩. એક વચ્ચે મોતી વડું રે, ચોસઠ મણનું માન ચાર મોટી તસ પાખતી રે, બત્રીસ મણનાં પ્રધાનોરે પુ૦ ૪. સોળમણાં વળી સોભતા રે, અડ મુકતા ફળ મંગ આઠમણાં સોળજ સુણો રે, આણી રંગ અભંગો રે પુ૦ ૫. ચારમણાં વળી ચિત્તહરૂં રે મુકતાફળ બત્રીશ બેં મણ કેરાં મનો હરૂં રે, ચોસઠ કહે જગ દીશો રે પુ૦ ૬. એક મણાં વળી જાણજોરે, એકસોને અઠાવીશ તેહનુ વર્ણન સાંભળી રે, કોણ ન ધૂણે શીશો રે પુ૦ ૭. સરવાળે સઘળાં મળી રે. દોયશે ત્રેપન હોય, વલયાકારે જાણજો રે, તે મોતી સહુ કોયરે પુ૦ ૮. પવન લહે પરોવિયાં રે સમકાળ તે જાણ મુખ્ય મોતીશું આફળે રે રમણ ઝણુણુ તામો રે પુ૦ ૯. તે માહે તિંહા દેવતારે, અતિ સુખીયા પુણ્યવંત તિણે નાદે લીલાલહે રે, માને સુખ અનંતો રે પુ૦ ૧૦. તેત્રીશ સાગર આઉખું રે, જાતું ન જાણે તેહ સિદ્ધ પાટડું વીરજી, અવિતથ્ય ભાંખ્યું એહો રે પુ૦ ૧૧. છઠ્ઠ તણો તપ હોત જીરે, તો પહોંચત નિરવાણ સિદ્ધસિલા તિહાંથી અછે રે, જોજન બાર પ્રમાણો રે પુ૦ ૧૨. તે માહે ઇહાં અવતરી રે, દીક્ષાગ્રહી ગુરૂ પાસ કેવળજ્ઞાન લહી કરી રે, પહોંચે શિવસુખ વાસોરે પુ૦ ૧૩. તેત્રીશ સહસ વરસ પછી રે, ભુખ તણી રૂચી હોય તરત અમૃતમય પરગમેરે લવસપ્ત

સુર જોયો રે પુ૦ ૧૪. પુણ્યે શિવપદ શુરપદે રે. પુણ્યે લીલ વિલાસ ગુણવિજય પ્રભુ શું કહે રે, પુણ્ય થકી ફળે આશો રે પુ૦ ૧૫. ઇતિ.

શ્રી જંબુકુમારની ચાર ઢાલની સજ્ઝાય.

(દોહા)—ઢાળ પહેલી.

સરસતિ પદપંકજ નમી, પામી સુગુરૂ પસાય; ગુણ ગાતાં જંબુસ્વામિના, મુજ મન હર્ષ ન માય—૧ યૌવનવય વ્રત આદરી, પાળે નિરતિચાર; મન વચ કાયા શુદ્ધશું, જાઉં તસ બલિહાર—૨

(પ્રવહણ તિહાંથી પૂરીયું રે લાલ એ દેશી)

રાજગૃહી નયરી ભલી રે લાલ, બાર યોજન વિસ્તારરે; ભવિકજન; શ્રેણિક નામેં નરેસરૂ રે લાલ, મંત્રી અભયકુમાર રે. ભ. ૧. ભાવધારી નિત્ય સાંભળો રે લાલ, ઋષભદત્ત વ્યવહારીયો રે લાલ, વસે તિહાં ધનવંત રે; ભ. ભાવ ૨. ધારણી તેહની ભારજા રે લાલ, શીલાદિક ગુણવંત રે. ભ. ભાવ ૨, સુખ સંસારનાં વિલસતાં રે લાલ, ગર્ભ રહ્યો શુભ દિન રે; ભ, સુપન લહી જંબુવૃક્ષનું રે લાલ; જન્મ્યો પુત્ર રત્ન રે; ભ. ભા, ૩, જંબુકુમાર નામ સ્થાપિયું રે લાલ, સ્વપ્નતણે અનુસાર રે; ભ. અનુક્રમે યૌવન પામીયો રે લાલ, હુઓ ગુણભંડારરે. ભ. ભા. ૪. ગ્રામાનુગ્રામે વિચરતા રે લાલ, આવિયા સોહમસ્વામિ રે; ભ. પુરજન વાંદવા આવિયા રે લાલ? સાથે જંબુ ગુણધામરે ભ. ભા. ૫. ભવિક જનના હિતભણી રે લાલ. દીએ દેશના ગુણધાર રે; ભ, ચારિત્ર ચિંતામણી સારિખું રે લાલ, ભવદુઃખ વારણહાર ભ. ભા. ૬. દેશના સુણી જંબુ બુઝીયારે લાલ, કહે ગુરૂને કરજોડિરે; ભ. અનુમતિ લેઇ માત તાતનીરે લાલ, સંયમલિયોમનકોડરે ભ. ભા. ૭.

ઢાળ બીજી.

(ઇડર આંબા આંબલી રે, એ દેશી)

ગુરૂ વાંદી ઘર આવીયા રે, પામી મન વૈરાગ, માત પિતા પ્રત્યે વિનવે રે; કરશું સંસારનો ત્યાગ.—૧ માતાજી અનુમતિ. દ્યો - મુજ આજ, જેમ સીજે વંછિત કાજ; માતાજી. અનુમતિ.

ચારિત્ર પંથ છે દોહિલો રે. વ્રત છે ખાંડાની ધાર, લઘુ વય છે વત્સ તુમ તણું રે, કેમ પળે પંચાચાર; કુમરજી, વ્રતની મ કરો વાત, તું મુજ એક અંગાજાત. કુમરજી. વ્ર—૨ એકલવિહારે વિચરવું રે, રહેવું વન—ઉદ્યાન, ભૂમિ સંથારે પોઢવું રે, ધરવું ધર્મનું ધ્યાન, કુમ વ્રત,—૩ અડવાણે પગે ચાલવું રે, ફરવું દેશ વિદેશ નિરસ આહાર લેવો સદા રે, પરિષહ કેમ સહેશ. કૂમ વૃત.—૪ કુમર કહે માતા પ્રત્યે રે, એ સંસાર, અસાર તન ધન યૌવન કારમું રે, જાતા ન લાગે વાર. માતા.—૫. માતા કહે આલ્હાદથી રે, વત્સ પરણો શુભ નાર; યૌવન વય સુખ ભોગવી રે, પછી લેજો સંયમ ભાર. કુમ. વ્રત. ૬. માત પિતા આગ્રહ કરી રે, પરણાવી આઠે નાર; જળથી કમળ જેમ ભિન્ન રહે રે, તેમ રહે જંબુકુમાર. કુમ. વ્રત. ૭.

ઢાળ ત્રીજી.

(સખીરી આવ્યો વસંત, અટારડો એ દેશી)

સનેહી પ્રીતમને કહે કામિની કામિની, સુણો સ્વામી અરદાસ સુગુણિજન સાંભળો; સનેહી અમૃત સ્વાદ મૂકી કરી; મૂ. કહો કોણ પીવે છાશ. સુ. સનેહી કામકળા રસ કેળવો; કે. ૧. મૂકોજી વૃતનો ધંધ; સુ. સનેહી પરણીને શું પરિહરો; પરિ. હથ મેલ્યાનો સંબંધ; સુ. સનેહી ચારિત્ર વેળુકવળ જિસ્યું; કવ. ૨. તેમાં કિશ્યો સવાદ; સુ. સનેહી ભોગ્ય સામગ્રી પામી કરી; પા. ભોગવો ભોગ આલ્હાદ; સુ સનેહી ભોગ તે રોગ અનાદિનો; અ. ૩. પીડે આતમ અંગ; સુ, સનેહી તે રોગને શમાવવા; શ. ચારિત્ર છે રે રસાંગ, સુ, સનેહી કિંપાકફળ અતિ ફુટડા. ૪. ભખતાં લાગે મિષ્ટ; સુ. સનેહી વિષ પસરે જબ અંગમાં; અં. ત્યારે હોવે અનિષ્ટ સુ. સનેહી દીપ ગ્રહી નિજ હાથમાં; હા. ૫. કોણુ ઝંપાવે કુપ; સુ. સનેહી નારી તે વિષ–વેલડી; વિ. વિષયફલ વિષમ વિરૂપ; સુ. સનેહી એહવું જાણી પરિહરો; ૫. સંસાર માયા જાળ; સુ. સનેહી જો મુજશું તુમ નેહ છે રે. તો વૃત લ્યો થઇ ઉજમાળ, સુ. ૭.

ઢાળ ચોથી.

(નમો નમો મનક મહામુનિ, એ દેશી.)

એહવે પ્રભવો આવીઓ, પાંચસેં ચોરની સંગરે; વિદ્યાયે તાળાં ઉઘાડિયાં, ધન લેવાતે ઉમંગ રે. ૧. નમો નમો જંબુસ્વામીને જંબુએ નવપદ ધ્યાનથી, થંભ્યાવ્યા સવિ દંભ રે; થંભ તણી પરે સ્થિર રહ્યા, પ્રભવો પામ્યો અચંભરે. નમો. ૨. પ્રભવો કહે જંબુપ્રત્યે, દ્યો વિદ્યા મુજ એહ રે; જંબુ કહે કે ગુરૂ કને, છે વિદ્યાનું ગેહ રે. નમો. ૩. પણસય ચોર તે બુઝવી, બુઝવ્યાં માય ને તાય રે; સાસુ સસરા નારી બુઝવી, સંયમ લેવા જાય રે. નમો. ૫. પંચસયાં સત્તાવીશશું; પરવર્યો જંબુકુમાર રે; સોહમ ગણધરની કને, લીએ ચારિત્ર ઉદાર રે. નમો.—૫. વીરથી વીશમે વરસે, બીજા યુગ પ્રધાનો રે; ચૌદ પૂર્વ અવગાહીને, પામ્યા કેવળજ્ઞાન રે. નમો—૬. વરસ ચોસઠ પદવી ભોગવી, સ્થાપી પ્રભવ સ્વામી રે; અષ્ટ કર્મનો ક્ષય કરી, થયા શિવગતિગામી રે. નમો—૭ સવંત અઢાર તેરોત્તરે, રહ્યા પાટણ ચોમાસ રે; ચરમ કેવળીને ગાવતાં, હોયે લીલ વિલાસ રે નમો—૮, મહિમા મહિમા સદ્ગુરૂ, તાસ તણે સુપસાય રે; જંબુસ્વામી ગુણ ગાઇયા, સૌભાગ્યે ધરિય ઉત્સાહ રે—૯.

શ્રી કલાવતીની ચાર ઢાળની સજઝાય.

ઢાલ પહેલી.

(બન્યો રે કુંઅરજીનો સેહરો, એ દેશી.)

માળવ દેશ મનોહરૂ, તિહાં નગરી ઉજ્જેણી નામ હો નરિંદ શંખરાજા તિહાં શોભતા, સહુ શુભ ગુણ કેરા ધામ હો નરિંદ, શિળયતણા ગુણ સાંભળો. ૧. શિયળે લહિયે બહુ માન હો નરિંદ, શિયળે સતીય કળાવતી, જેમ પામી સુખ પ્રધાન હો ન. શી૰ ૨. ત્રણસો સાઠ માંહે વડી, લીલાવતી પટરાણી કહાય હો ન૰ નેપાળ દેશનો નરપતિ, નામે જીતશત્રુ રાય હો ન૰ શી૰ ૩. જયસેન વિજયસેન સુત ભલા, કળાવતી પુત્રી ઉદાર હો ન૰

માલવપતિ, શંખરાયને, પરણાવી પ્રેમ અપાર હો ન૦ શી૦ ૪. પંચ વિષયસુખ વિલસતાં, કળાવતી રાય સંઘાત હો ન૦ ગર્ભ રહ્યો પુણ્ય યોગથી, હરખ્યો નૃપ સાતે ધાત હો ન૦ શી૦ ૫. અધરણી ઓચ્છવ માંડિયો, ગીત ગાવે બહુ મળી નાર હો ન૦ પેટી આવી પીયર થકી, કળાવતીને તેણીવાર હો ન૦ શી૦ ૬. શંકાતી બહુ શોકયથી, લેઇ ગોપવી ગોઠણ હેઠ હો ન૦ એકાંતે ઉકેલતાં, દોય બેરખા દીઠા દષ્ટ હો ન૦ શી૦ ૭. નંગ જડયાં માહે નિર્મળા, અંધારે કરે ઉજવાસ હો ન૦ નામાંકિત બિહું ભ્રાતના, પહેરીને પામી ઉલ્લાસ હો ન૦ શી૦ ૮, ખાટ હિંડોળે હીંચતાં, બેરખા, ઝબૂકે જેમ વીજ હો ન૦ દાસી લીલાવતી તણી, દેખી ધરે દિલમાં ખીજ હો ન૦ શી૦ ૯. કહો બાઇ એ કોણે દીધાં, આભૂષણ દોય અમૂલ્ય હો ન૦ મુજને જે ઘણો વાહલો, તેણે દીધા બહું મુલ હો ન૦ શી૦ ૧૦. દાસી લીલાવતી ભણી, ભાંખ્યો તે સઘળો ભેદ હો ન૦ સાંભળી ક્રોધાતુર થઈ, ઉપજ્યો ચિત્તમાં બહુ ખેદ હો ન૦ શી૦ ૧૧. રાણી પ્રતે મહીપત કહે, કેણે દ્રહવ્યાં તુમને આજ હો ન૦ બહુ મૂલા તમે બેરખા, કેમ કીધાં કળાવતી કાજ હો ન૦ શી– ૧૨. મેં ન ઘડાવ્યા બેરખા, તસ ખબર નહી મુજ કાય હો ન૦ પૂછી નિરતિ કરો તુમે, સુણી લીલાવતી તિહાં જાય હો ન૦ શી૦ ૧૩. રાય છાનો ઊભો રહ્યો, તવ પૂછે લીલાવતી તેડ હો ન૦ સાચું કહો બાઇ કળાવતી, કેણે દીધા બેરખા એહ હો ન૦ શી૦ ૧૪. હું ઘણી જેહને વાલહી, તેણે મોકલ્યા મુંજને એડ હો ન૦ સાત દિવસ મુજ સાંભરે, પણ ભાઇ ન હ્યો તેહ હો ન૦ શી૦ ૧૫. રાજા ક્રોધાતુર થયો સુણી કળાવતીનાં વચન્ન હો ન૦ પ્રીતિ પૂરવલા પુરૂષ શું મૂકયા એ તેણે પ્રચ્છન્ન હો ન૦ શી૦ ૧૬. કોલ દિયો લીલાવતી ભણી, દોય બેરખા સેંતી બાંહ હો ન૦ છેદાવી તુજને દીઊં, સુણી પામી પરમ ઉત્સાહ હો ન૦ શી૦ ૧૭.

ઢાલ બીજી.

(સુણુ સુણુ રે ગૌતમ, સમય મ કરીશ પ્રમાદ, એ દેશી)

રાય હુકમ એહવો કર્યોજી, ચંડાળને તેણી વાર, કળાવતી કર કાપીને જી, આણી દ્યો એણીવાર; સુણુ સુણુ રે પ્રાણી, કર્મતણાં ફળ એહ. ૧. જન્માંતર જીવે કર્યાં જી. આવે ઉદય સહિ તેહ. સુણુ સુણુ રે પ્રાણી કર્મ૦ ૨. સાંભળી અત્યંજ થરહરયો જી, ચંડાળીને કહે તેહ, રાય હુકમ રૂડો નહીંજી, મુંકીયે નગરી એહ. સુણુ૦ કર્મ૦ ૩. પાપિણી કહે તું શું બીહે જી, એ છે માહરૂં કામ, શિર નામી ઉભી રહીજી, રાયે ખડગ દીયો તામ સુ૦ કર્મ૦ ૪. રથ જોડી રંડા કહેજી, બેસો બાઇ ઇણુ માંહ; પીયર તુજને મોકલેજી, રાય ધરી બહુ ચાહ સુ૦ ક. ૫. ગળીયલ માફા કેહેવાજી, શ્યામ વૃષભ વળી કેમ; પુત્ર રહે નહી રાયનેજી, કીધો કારણુ એમ. સુ. ક. ૬. રથ બેસારી રાનમાંજી, ચાલી ઉજ્જડ વાટ; સૂકે વને રથ છોડીયોજી, રાણી પામી ઉચાટ, સુ. ક. ૭. પીયર માર્ગ એ નહીજી,ચંડાળી કહે તામ;રાયે મુજને મોકલીજી,કર કાપણુને કામ.સુ. ક. ૮. જમણો પોતે છેદીયોજી, ડાબો ચંડાળિયે લીધ; બેરખા સહિત બેહુ કર ગ્રહીજી, આણી રાયને દીધ. સુ. ક. ૯. નારીઘાત નામ નિરખતાંજી, મુંઝાણો તતકાળ; શીતળ વાયે સજ્જ કરયોજી, રોવે તવ મહીપાળ. સુ. ક. ૧૦ કિસી કુમતી મુજ ઉપનીજી, કીધો સબળ અન્યાય, એ જીવ્યું કોણુ કામનુંજી, આજ રમણી ન સુવાય સુ. ક. ૧૧. ચય રચાવી ચંદનેજી, બળવાને તિહાં જાય; લોક મળી વારે ઘણુંજી, વચન ન માને રાય. સુ. ક. ૧૨.

ઢાલ ત્રીજી.

(વામાજીને કુંવર લાડણો એ દેશી.)

કળાવતીને જે થયો, તે સુણજો પ્રતિકાર; ભવિ પ્રાણી. કર છેદન વેદન થકી, સુત જન્મ્યો તેણીવાર, ભવિ પ્રાણી. ૧. શીયળનો મહિમા જાણીયે, શીયળે સંપત્તિ થાય; ભ૦ વિઘ્ન વિષમ દૂરે ટળે સુર નર પ્રણમે પાય. ભ૦ શી૦ ૨. પુત્ર પ્રત્યે કહે પદમિણી, શું

કરે તાહરી સાર; ભ૦ માહરી કૂખે અવતર્યો, તું નિર્ભાગ્ય કુમાર. ભ૦ શી૦ ૩. અશુચિપણું કેમ ટાળશું, પાળશું એ કેમ બાળ; ભ૦ શોચ કરે રોવે વળી, વન મ્હોરયો તતકાળ. ભ૦ શી૦ ૪. શિયળે સૂકી નદી વહી, પાણી આવ્યું નજીક; ભ૦ જાણે કે જળ લેઈ જાયશે, વચ્ચે બેઠી નિર્બીક ભ૦ શી૦ ૫. આટા દેઇ ચિહું દિશે, નદી વહી હોય ધાર; ભ૦ બોળે બાંહ નીચી કરી. જળમાંહે તેણીવાર. ભ૦ શી૦ ૬. નવપલ્લવ નવલી થઈ, બેરખા સેતી બાંહ; ભ૦ બીજી પણ તિમહિજ થઇ, પામી પદમ ઉત્સાહ. ભ૦ શી૦ ૭. અચરિજ દેખી આવિયો, તાપસ એક તેણીવાર; ભ૦ જનકનો મિત્ર જાણી કરી, બોલાવે સુવિચાર. ભ૦ શી૦ ૮. રે પુત્રી ! તાપસ કહે, એકલી અટવી મઝાર; ભ૦ કેમ આવી મુજને કહે, તવ ભાંખ્યો સઘળો વિચાર. ભ૦ શી૦ ૯. કોપ્યો તાપસ એમ કહે, રાજને કરૂં ઉત્પાત; ભ૦ કળાવતી તવ વીનવે, કોપ મ કરો મુજ તાત. ભ૦ શી૦ ૧૦. તાપશે તિહાં વિદ્યા બળે, અવલ રચ્યો આવાસ; ભ૦ કળાવતી સુતશું તિહાં અહોનિશ રહે ઉલ્લાસ. ભ૦ શી૦ ૧૧. કઠિયારા તેણે અવસરે, દેખી એહ વિચાર; ભ૦ દોડમા દેવા વધામણી, રાજાને તેણીવાર ભ૦ શી૦ ૧૨. મંત્રી અરજ કરે તિસે, સુણો રાજન સુકુમાળ; ભ૦ અવધિ દીયો એક માસની, ખબર કરૂં તતકાળ. ભ૦ શી૦ ૧૩. એમ કહી શોધ કરણ ચલે, એહવે આવ્યા કઠિયાર; ભ૦ રાણીની વિગત કહી સર્વે, હરખ્યો ચિત્ત મઝાર. ભ૦ શી૦ ૧૪. સૂકું વન સવિ મોરિયું, સૂકી નદી વહે પૂર; ભ૦ રાણીએ સુત તિહાં જનમિયો, કર ઊગ્યા સસનુર. ભ૦ શી૦ ૧૫. રાણીને જઇ વીનવ્યો, પામ્યો હર્ષ વિશાળ; ભ૦ રાણીને તેડવા મોકલ્યો, મંત્રીને તતકાળ. ભ૦ શી૦ ૧૬. રાય રાણી મન રંગશું, આવ્યાં નગર મઝાર; ભ૦ ઉત્સવ રંગ વધામણાં, હુઓ તે જય જયકાર, ભ૦ શી૦ ૧૭.

ઢાલ ચોથી.

(આદર જીવ ક્ષમા ગુણ આદર એ દેશી,)

એક દિન રાય રાણી મન રંગે, વનમાં ખેલણ જાવેજી; તવ તિહાં સાધુ ધર્મ ધુરંધર, તેહના દર્શન પાવેજી. ૧. ભવિયણ ધર્મ કરો મન શુધ્ધે, ધર્મે સંપત્તિ થાયજી; ધર્મે મનવંછિત સવિ હોવે, ધર્મે પાપ પલાયજી. ભ. ૨. પય પ્રણમી સાધુને પૂછે, ભગવંત મુને ભાંખોજી; રાણી કર છેદ્યા કિણ કારણ, તેહનો ઉત્તર દાખોજી. ભ૦ ૩. સાધુ જ્ઞાની એણીપરે બોલે, મહાવિદેહમાં રહેતાંજી; માંહેદ્રપુરી નયરી ભૂપ વિક્રમ, લીલાવતી વિલસંતાજી. ભ૦ ૪. પુત્રી પ્રસવી રૂપ અનોપમ, સુલોચના ગુણ ખાણીજી; વિદ્યાવંત વિદેશી સૂડો વદતો અમૃત વાણીજી. ભ. ૫, સુલોચના સોવન પિંજરમાં, સૂડો ઘાલી રાખેજી; ગાહા ગૂઢા નવલા ગાવે, મનોહર મેવા ચાખેજી. ભ૦ ૬. મનમાં કીર વિમાસે એહવું પિંજર બંધન રહેવાજી; આશ પરાઇ કરવી અહોનિશ, પરવશ સુખ ન લહેવોજી. ભ૦ ૭. એક દિન પિંજર બાર ઉઘડિયો; પોપટ તવ નીકળીયોજી; વનમાં તરૂ શાખાએ બેઠો, મનવંછિત સવિ ફળિયોજી, ભ. ૮. સુલોચના સૂડાને વિરહે, તતક્ષણ મૂર્ચ્છિત થાવેજી; રાજા પાસ નખાવી સૂડો, બંધાવીને લાવેજી. ભ૦ ૯. રીસાણી સૂડાશું કુમરી, પાંખો બેહું તસ છેદેજી; સૂડો પણ તનુ મોહ તજીને, ભૂખ તૃષા બહુ વેદેજી, ભ૦ ૧૦. શુભ પરિણામે સૂડો ચવિરે, સુરલોકે સુર થાવેજી; કુમરી તસ વિરહે તનું તજીને, દેવાંગના પદ પાવેજી. ભ૦ ૧૧. સુરલોકે સુર સુખ વિલસીને, ઈંહાં કણે રાજા હુંવોજી દેવી પણ તે ત્યાંથી ચવીને, હુઇ કળાવતી જુઓજી. ભ. ૧૨. પૂરવ વૈર ઇહાં તૂજ પ્રગટયું, તિણ કારણ કર છેદ્યાજી. જન્માંતર કીધા જે જીવે, નવી છુટે વિણ વેદ્યાંજી ભ૦ ૧૩. રાજા રાણી સુણીને તતક્ષણ, જાતિસ્મરણ જ્ઞાનેજી પુરવ ભવ સંપૂર્ણ પેખે તહત્તિ કરીને માનેજી ભ૦ ૧૪. કર્મતણી ગતિ વિરૂઇ જાણી, વઇરાગે મન ભીનોજી. રાજા રાણી નિર્મળ ભાવે સંયમ માર્ગ લીનોજી ભ૦ ૧૫.

તપ બલ ધ્યાન શુકલ આરાધી, ભવબંધન સવિ છોડયાંજી. રાજા રાણી કેવળ પામી, શિવરમણી સુખ જોડયાંજી. ભ૦ ૧૬.

(કળશ)

ઇમ દુરિતખંડણ શીયળમંડણ, આરાધી શિવપદ લહ્યો, સંવત અઢાર પાંત્રીશ શ્રાવણ શુકલ પંચમી દિન કહ્યો; લોકાઋપી શ્રી કરમશી તસ શિષ્ય રંગે ઉચ્ચરે, ભુજનગર ભાવે રહી ચોમાસું, માનસિંહ જય જયવરે. ૧૭.

શ્રી મરુ દેવી માતાની ચાર ઢાળની સજ્ઝાય.

ઢાળ પહેલી.

(જોવનીયાનો લટકો રે દિવસ ચારનો. એ દેશી)

માતાજી મરૂદેવીરે ભરતને ઇમ કહે, ધન ધન પુત્ર મુજ કુળ તુજ અવતાર જો, પણ દાદીનાં દુખડાં તે નવિ જાણ્યાં, કેઇ વિધ કરી તુજ આગળ કરું પોકારજો, માતાજી મરૂદેવીરે, ભરતને ઇમ કહે જે દિનથી ઋષભજીએ દીક્ષા આદરી, તે દિનથી મુજ આ સઘળું ન ખમાય જો; આંખલડી અલુણીરે થઈ ઉજાગરે, રાત દિવસ મુજ નિદ્રા વિહુણા જાય જો. માતા૦ ૨. તુજ સરિખો કાંઇ પુત્રજ માહરે લાડકો, તાતની ખબર ન લેતો દેશ પરદેશ જો; અનેક સુખ વિલસે તું રંગ મહોલમાં, ઋષભજી તો વનમાં વિરૂએ વેષ જો. માતા૦ ૩. ખરા રે બપોરે રે ફરતા ગૌચરી, શિર ઉઘાડે પાય અડવાણે જોય જો; અરસ નિરસ ઉના જળ મેલાં કપડાં, ઘર ઘર આંગણ ફરતો હીંડે સોય જો. માતા૦ ૪. બાળ લીલા મંદિરિયે રમતો આંગણે, યક્ષ વિદ્યાધર સોહમ ઇંદ્રને સંગ જો; હું દેખી મનમાંહી હૈડે હીસતી, ચોશઠ ઇંદ્ર આવી કરતા ઉલંગ જો. માતા૦ ૫. મ્હારાં રે સુખડાં તે સુત સાથે ગયાં, દુઃખનાં હૈડે ચઢી આવ્યાં છે પૂર જો; પૂરવની અંતરાય તે આજ આવી નડી, કેઇ વિધે કરીને ધીરજ રાખું ઉર જો. માતા૦ ૬. પુરી અયોધ્યા કેરો સુત તું રાજીયો, રાજ ઋદ્ધિ મંદિર બહોળો પરિવાર જો; રાજધાનીના સુખમાં વાત ન સાંભરે, રાત દિવસ રહેતો રંગ મહોલ

મોઝાર જો. માતા૦ ૭. સહુસ વરસ ઋષભજીને ફરતાં વહિ ગયાં, હજૂ ખબર નહિ સંદેશો નહિ નામ જો; એવું ને કઠણુ રે હૈડું કેમ થયું, સુગુણ સુતનાં એહવાં નવિ હોય કામ જો. માતા૦ ૮. ખબર કઢાવો સુભટ બહુધા મોકલી, જુઓ તાતતણી ગતિ શી શી હોય જો, સેવકના સ્વામી રે એહવું કહાવજો, નિજ માતા દિન દિન વાટલડી જોય જો. માતા૦ ૯.

ઢાલ બીજી

(દેશી ઉપર પ્રમાણે.)

ઓલંભો એહિ વિધ સુણી દાદી તણા, ભરત લળી લળી બોલે મધુરી વાણુ જો; તુજ સુતની વાતો રે દાદી શી કહું, કેઇ વિધ કરી હું મુખથી કરૂં વખાણજો, ઓલંભો એહિ વિધ સુણી દાદી તણા. ૧. પંચ મહાવ્રત સુધાં તુજ સુતે આદર્યાં, ટાળ્યા મનના ક્રોધાદિક જે ચાર જો; વૈર વિરોધ ઇંદ્રિ રે પાંચે વશ કરી, નવવાડે શુદ્ધ પાળે છે બ્રહ્મચાર જો. ઓ૦ ૨. પંચ આચાર ને વળી પંચ સુમતી ગ્રહી, ત્રણ ગુપ્તિ આતમ વશ કીધો સોય જો; સત્તાવીશ ગુણેરે કરીને શોભતા, નિર્દોષી અણગાર મુનીશ્વર હોય જો, ઓ૦ ૩. બારે ને મસવાડા તપ પૂરો તપ્યા. સંચિત કર્મ કર્યાં તે સઘળાં ચૂરણ જો; મોહ માયાનાં દળ સઘળાં ચૂરણ કર્યાં, ચઢતે પરિણામે લડિયા જે રણશૂરજો ઓ૦ ૪. સજ્જન કુટુંબની તેહને મન ઇચ્છા નહી; રાજ ઋદ્ધિ સિદ્ધિ તસ સકળ અકામ જો; અંતે તે અળગું એ સઘળું જાણિયું, તે છંડિ જઇ વિચર્યા અનેરે ધામ જો. ઓ૦ ૫. ધન તે દેશને ધન તે નગર સોહામણું, ધન તેહની વન વાડી ધન શુભ ઠામ જો; ધન્ય ભૂમી જિહાં પ્રભુજી પગ માંડતાં, જેણે વાંદ્યાં તેનાં સિદ્ધ હુઆં સવિ કામ જો ઓ૦ ૬. ઋદ્ધિ અનંતી આગળ તુમ સુત પામશે, શાશ્વતાં સુખ મુક્તિ કેરાં જોય જો; થોડા રે દહાડામાં દાદી જાણજો. કેવળ મહોત્સવ તુમ સુતકેરો હોય જો. ઓ૦ ૭. ઇમ દાદીને ધીરજ દેતો દિન પ્રતે, સુણી સુણી દાદી ધીરજ ધરતી મન જો;

આશાને વિલુદ્ધિ રે માડી નિત રહે, રોતી ઋષભનું ધ્યાન સુમન ને તન જો. ઓ૦ ૮. સહુસ વરસ ફરતાં ઇમ ઇણુ વિધે થયાં, કર્મ ખપાવી સમવસરયા ઉદ્યાન જો; ઉગમતે સૂરે રે રુંખ તળે ઉપન્યું, ઝળામળ જ્યોતિ નિર્મળ કેવળ જ્ઞાન જો. ઓ૦ ૯. ઇણુ અવસરમાં ભરત સભામાં વધામણી, પુરિમતાળે પિતાને કેવળનાણુ જો, કરજોડી સેવક જન માંગે વધામણી, ભવબંધનથી છોડી કરો નિર્વાણુ જો. ઓ૦ ૧૦.

ઢાળ ત્રીજી.

(દેશી ઉપર પ્રમાણે.)

નગરી અયોધ્યામાં રે આણુંદ ઉપન્યો, સુણી સુણી શ્રી આદીશ્વર સમવસરણુ જો, ભરતેશ્વરે દાદીને જઇ વધાવીયાં, મુખથી કહેતા મીઠી અમૃત વાણુ જો, નગરી અયોધ્યામાં રે આણુંદ ઉપન્યો ૧. સુણો દાદી વધાઈ આજ છે માહરી, પુરિમતાળે (મુજ) પિતાને કેવળ જ્ઞાન જો, ત્રિગડું રે રચિયું મળી ચોશઠ દેવતા, ઇંદ્ર ઇંદ્રાણી ગંધર્વ કરતા ગાન જો, ન૦ ૨. ચોશઠ ઇંદ્ર ત્રિગડે જિન પદ સેવતા દેવ દુંદભીના નાદ હુવે છે રસાળ જો, દેવ ઘંટા ઝણુકારની આભે ગર્જના, છપ્પન કુમારી મંગળ બોલે વિશાળ જો. ન૦ ૩. ત્રિગડા કેરી રચના દાદી શી કહું, જોજનમાંહી દીસે ઝાકઝમાળ જો, સોવનમય કોશીશાં રત્ન હીરે જડયાં, રત્ને તોરણુ દીસે રંગ રસાળ જો, ન૦ ૪. કનક સિંહાસન મધ્યે મણિરત્ને જડયું, તિહાં બીરાજે ત્રિભુવન કેરા નાથ જો બારે ને પર્ષદા મિલી કાંઇ એકઠી, નાચે અપસરા ઉત્સવ હુવે ઠાઠ જો. ન૦ ૫ માતાજી વધાઇ ઇણુ વિધ સાંભળી, આરતિ છાંડી ઉલટ હૈડે થાય જો; સાત આઠ પગ સ્હામાં જઇ નીચે નમી, લળિ લળિ વાંદે ઋષભ જિણુંદના પાય જો. ન૦ ૬. સહુસ વરસનાં દુઃખડાં સર્વ મટી ગયાં, ઉમંગ અંગ અંગે આનંદ રંગના રોળ જો; ભરતેશ્વરનાં દાદી લેતાં વારણાં, પુત્ર હુઓ એ સાચે તાહરો બોલ જો. ન૦ ૭. માતાજી વંદન ઋષભ જિન કારણે, પાખરિયો ઐરાવત હસ્તિ સાર જો; બહુ મૂલાં આભરણુ તે વસ્ત્ર પહેરિયાં, સાથે સખી બળી મુગટ ને

અસવાર જો. ન૦ ૮. બહુ આડંબરે વંદન કારણ સંચર્યા, પંચ શબ્દ તણા આગળ હોય અવાજ જો; એક જીભે મુખથી કેમ જાએ વર્ણવ્યા, ધન્ય જેણે તેં નિરખ્યા સર્વે સાજ જો. ન૦ ૯. ભાવે ચઢયાં માતાજી ચઢતે પરિણામશું, ત્રુટી જાળી કર્મતણી જે ભૂર જો; દૂરેથી ત્રિગડું રે નયણે નિરખતાં, કેવળ લહ્યું જેમ ઉગ્યો અંબર સૂર જો. ન૦ ૧૦. જન્મ મરણનાં દુઃખડાં રે સર્વ મટી ગયાં, શાશ્વતાં સુખ મુગતિકેરાં પાય જો; ગુણી પુરૂષના ગુણ ગાવે શુદ્ધ ભાવથી, ઋષિ રાયચંદ વદે તેહ મુગતિ જાય જો. ૧૧.

ઢાળ ચોથી.

(સહજ સોભાગી હો, રાગી નંદન સાંભળો એ દેશી.)

જંબૂદ્વીપે હો ક્ષેત્ર ભરતમાં, વિરહો મુગતિનો હોય; અઢાર કોડાકોડી હો સાગર માઠેરો કહ્યો, મુગતિ ગયા નહિ કોય; માતાજી મરૂદેવી હો મુગતીનો ખોલ્યો બારણો, ૧. પહેલાં પહોત્યાં નિર્વાણ; અંતક્રિયા તિહાં ભાખી હો સૂત્ર ઠાણાંગમાં, આગમ વચન પ્રમાણ. માતાજી૦ ૨. ક્રોડપૂરવ લગેં હો સુવાસણ રહ્યાં સતી, નિત નિત નવલા રે વેષ; ભરજોવન માંહી રહ્યાં હો માતાજી જીવ્યાં જ્યાં લગેં, કાળા ભમર રહ્યા કેશ. માતાજી૦ ૩. કેળ સરીખી કાયા હો ઉંચી ધનુષ પાંચશે, સોવન વર્ણ શરીર; સુપનાની માંહી હો કદિય ન જાણ્યું સાસરૂં, નહિ કોઈ જાણ્યું પીયેર. માતાજી૦ ૪. ઔષધ એક ન લીધું હો માજી. જીવ્યાં જ્યાં લગેં, કદિ કસર ન હુઈ પેટ; માથું હાથ પગ હો પલક એક દુખ્યાં નહી, કોડ પૂરવ લગે ઠેઠ. માતાજી૦ ૫. ચોશઠ હજાર પહેડી હો નજરે નિરખી આપણી, દાદીજીએ દીધાં નામ; એકહિ મૂઓ કાને હો કોઈ નવિ સાંભળ્યો, સુખ દીઠો સવિ ઠામ. માતાજી૦ ૬. કોડ પૂરવ માંહી હો એકજ જણીયું જોડલું, શ્રી મરૂદેવીજી માત; તુજ સરીખા બેટા હો કિણહીએ જનમ્યા નહી, તીન ભુવનકે નાથ. માતાજી૦ ૭. દોય તો સુંદર હો સોવન વરણી શોભતી, પરણી ઋષભ જિણંદ; ભરતક્ષેત્ર માંહી હો વિવાહ પહેલો હુઓ, જગમાં સર્વ સંબંધ માતાજી૦ ૮. એકસો પુત્રો હો દાદીએ

નયણે નિરખીયા, બ્રાહ્મી સુંદરી હોય; સર્વ કબીલો સુખીયો હો દુઃખીયો એક ન દેખીયો, એહવું પુણ્ય કેહનું ન હોય. માતાજી૦ ૯. ષટખંડ કેરો સ્વામી હો ભરત ભરતનો ધણી, અરજ કર કર-જોડ; દાદીને પાયે લાગે હો મુજરો લેજ્યો માહરો, મુખ આગેં મન મોદ. માતાજી૦ ૧૦. હસ્તી હોદે બેઠાં હો નજરે નિરખી પુત્રને હરખે ઋષભને જોય; મરૂદેવી માતા હો મનશું જીત્યાં મોહની, કેહનું સગું નહિ કોય. માતાજી૦ ૧૧. કેવળ પામી હો માતાજી મુગતેં ગયાં, હસ્તિ હોદે વીતરાગ, પછે શિવ પહોત્યા હો અસંખ્યાતા કેવળી; ખોલ્યો મુગતીનો માગ. માતાજી૦ ૧૨. સાધુ સાધ્વી હો તીર્થંકર ચોવીશના, પહોત્યા મુગતિ મોઝાર; મરૂદેવી માતા હો મુગતિનો ખોલ્યો બારણો, જડાયો જંબૂકુમાર માતાજી ૧૩. તીર્થંકર ચક્રી હો હળધર કેશવા, વળી રાણાને રાય; એહવી માતા હો સ્ત્રી ન હુઈ ભરતમેં, એહ ચોવીશની માંય. માતાજી૦ ૧૪. માજી સરીખાં સુખીયાં હો કાને કોઇ ન સાંભળ્યાં, જોયું સૂત્રે ઠેર ઠેર; ઋષિ રાયચંદજી હો ઢાળો જોડી જુગતિશું, આછો શહેર અજમેર. માતાજી૦ ૧૫. સંવત અઢારશે હો વરસ પંચાવને, ગ્રીષ્મ જેઠજ માસ; પૂજ્ય જેમલજી હો પુન્ય પસાયથી, કીધો જ્ઞાન અભ્યાસ. માતાજી૦ ૧૬.

શ્રી અમરકુમારની સજ્ઝાય.

રાજગૃહી નયરી ભલી, તિહાં શ્રેણિક રાજારે; જિનધર્મનો પરિ-ચય નહિ. મિથ્યામત માંહે રાચ્યા રે. કર્મ તણી ગતિ સાંભળો. ૧. કર્મ કરે તે હોય રે, સવારથના સહુ કો સગાઃ વિણ સવારથ નહિ કોઇ રે. કર્મ તણી. ૨. રાજા શ્રેણિક એકદા, ચિત્રશાળા કરા-વેરે, અનેક પ્રકારે મંડણી. દેખતા મનમોહેરે. કર્મ. ૩. દરવાજો ગિરગિર પડે, રાજા મન પસ્તાવે રે, પૂછે જોષી-પંડિતો, બ્રાહ્મણ ઇમ બતાવેરે. કર્મ. ૪, બાલક બત્રીશ લક્ષણો, હોમી જે ઇણ માંહેરેઃ તો એહ મહેલ પડે નહિ, ઇમ ભાંખે વયણ અજાણોરે. કર્મ. ૫. રાજા ઢંઢેરો ફેરવે, જે આપે બાલકુંવારોરે, તોલી આપું

બરોબરી, સોનૈઆ ધનસારોરે, કર્મ. ૬. ઋષભદત્ત બ્રાહ્મણ તિહાં વસે; ભદ્રા તસ ઘરની જાણોરે, પુત્ર ચાર સોહામણા; નિર્ધનીઓ પુત્ર હીણોરે, કર્મ. ૭. ઋષભદત્ત કહે નારને; આપો એક કુંવારોરે; ધન આવે ઘેર આપણે, આપણ સુખીયાં સારોરે; કર્મ. ૮. નારી કહે વેગે કરો, આપો અમરકુમારોરે; મ્હારે મન અણુભાવતો, આંખથી, કરો નિરાળો રે. કર્મ, ૯, વાત જણાવી રાયને, રાજા મનમાં હરખ્યો. જે માગે તે આપીને, લાવો બાલ-કુંવારો રે. કર્મ. ૧૦ સેવક પાછા આવીયા, ધન આપે મન માન્યોરે, અમર કહે મોરી માતાજી, મુને મત આપીજેરે. કર્મ. ૧૧. માતા કહે તુને શું કરૂં, મ્હારે મન તું મુવોરે; કામકાજ કરે નહિ, ખાવામાં છે તું શૂરોરે. કર્મ. ૧૨. આંખે આંસુ નાખતો, બોલ બોલે કુંવારોરે સાંભલો મોરા તાતજી, તમે મુજને રાખોરે. કર્મ. ૧૩. તાત કહે હું શું કરૂં મુજને તો તું પ્યારો રે, માતા વેચે તાહરી, મ્હારો નહિ ઉ-પાયો રે. કર્મ ૧૪. કાકો પણ પાસે હતો, કાકી મુજને રાખોરે; કાકી કહે મ્હારે તું શું લાગેરે. કર્મ. ૧૫. બાલક રોતો સાંભલી, માસી ફુવા તે આવેરે, બહેન પણ બેઠી હતી, કોઇ મુજને રાખો રે, કર્મ, ૧૬. જો જો ધન અનર્થ કરે, ધન પઠાવે વાટે રે; ચોરી કરે ધન લોભીઓ, મરીને દુર્ગતિ જાય રે, કર્મ, ૧૭. હાથ પકડીને લઇ ચાલ્યા, કુંવર રોવણ લાગે રે, મુજને રાજા હોમશે, ઇમ બાલક બહુ ઝુરેરે, કર્મ. ૧૮. બાલકને તવ લેઇ ચાલ્યા આવ્યા ભર બજારરે, લોક સહુ હા હા કરે, વેચ્યો બાલ ચંડાલરે, કર્મ. ૧૯. લોક તિહાં બહુલા મલ્યા, જુએ બાલ કુંવારોરે; બાલ કહે મુજ રાખી લ્યો થાશું દાસ તુમારોરે, કર્મ, ૨૦, શેઠ કહે રાખૂં સહી ધન આપી મુખ માગ્યો રે, રાયે મંગા વ્યો હોમવા, તે તો નહિ રખાએ રે, કર્મ; ૨૧, બાલકને તે લઈ ગયા, રાજાજીની પાસરે, ભટ્ટજી પણ બેઠા હતા, વેદ શાસ્ત્રના જાણ રે, કર્મ, ૨૨, ભટજીને રાજા કહે, દેખો બાલકુંવારોરે, બાલકને શો દેખવો કામ કરો મહારાજારે, કર્મ, ૨૩, બાલક કહે કરજોડીને, સાંભલો શ્રી મહારાજારે, પ્રજાના પ્રિય છો તુમે, મુજને કિમ હોમીજેરે. કર્મ, ૨૪,

રાજા કહે મેં મૂલ દીયો, મ્હારો નહિ અન્યાયરે; માતાપિતાએ તુને વેચીઓ, મેં હોમવા કાજ આણ્યોરે. કર્મ. ૨૫. ગંગોદકે નવરા-વીને, ગળે ઘાલી પુલની માળારે; કેસર-ચંદન ચરચીને, બ્રાહ્મણ ભણતાં તવ વેદોરે. કર્મ. ૨૬. અમરકુમર મન ચિંતવે, મુજને શીખવીઓ સાધુરે; નવકાર મંત્ર છે મોટકો, સંકટ સહુ ટળી જાશેરે. કર્મ. ૨૮. નવપદ ધ્યાન ધરતાં થકાં, દેવ સિંહાસન કંપ્યોરે; ચાલી આવ્યો ઉતાવળો, જીહાં છે બાલકુંવારોરે. કર્મ. ૨૮. અગ્નિ જ્વાલા ઠંડી કરી કીધો સિંહાસન ચંગોરે; અમર કુંવરને બેસારીને, દેવ કરે ગુણગ્રામોરે. ૨૯. રાજાને ઉંધો નાંખીઓ, મુખે છુટયાં લોહીરે; બ્રાહ્મણ સહુ લાંબાં પડયા, જાણે સુકાં કાષ્ટરે કર્મ. ૩૦. રાજસભા અચરિજ થઇ, એ બાલક કોઇ મોટોરે; પગ પૂજી જે એહુના, તો એ મુવા ઉઠેરે. કર્મ. ૩૧. બાલકે છાંટો નાંખીઓ, ઉઠયો શ્રેણિક રાજારે, અચરિજ દીઠો મોટકો, આ શું હુઓ કાજે રે. કર્મ. ૩૨. બ્રાહ્મણ પડિઆ દેખીને લોક કહે પાપ જુઓરે, બાલહત્યા કરતાં થકા તેહના ફળ છે એહોરે. કર્મ. ૩૩. બ્રાહ્મણ સહુ ભેળા થયાં; દેખે એમ તમાસોરે, કનક સિંહાસન ઉપરે બેઠો અમરકુમારોરે. કર્મ. ૩૪. રાજા સહુ પરિવાર શું, ઉઠયો તે તત્કાળોરે, કર જોડી કુંવરને, એ રાજ્યઋદ્ધિ સહુ ત્હારીરે. કર્મ ૩૫. અમર કહે સુણો રાજવી રાજ શું નહિ મુજ કાજેરે; સંયમ લેશું સાધનો, સાંભળો શ્રી મહારાજેરે. કર્મ. ૩૬. રાય લોક સહું ઇમ કહે, ધન ધન બાલકુમારોરે; ભટ્ટજી પણ સાજા હુઆ, લાજ્યા તે પણ માંહિરે. કર્મ. ૩૭. જયજયકાર હુઓ ઘણો, ધર્મ તણે પ્રસાદોરે; અમર-કુમાર સંજમ લીયો, કરે પંચમુષ્ઠિ લોચરે, બાહિર સ્મશાન કને, કાઉસગ્ગ રહ્યો શુભ ધ્યાનેરે. કર્મ. ૩૯. માતપિતા બાહિર જઇ, ધન ધરતિમાંહિ ઘાલ્યોરે; કાંઉક ધન વ્હેંચી લીએ, જાણે વિવાહ માંડાણોરે. કર્મ. ૪૦. એટલે દોડતો આવીઓ, કોઇક બાલકુંવારોરે; માતાપિતાને એમ કહે, અમરકુમારની વાતોરે. કર્મ. ૪૧. માતપિતા વિલખા થયા, ભુંડો થયો એ કામોરે; ધન રાજા લેશે સહુ, કોઇક

કરીએ ઉપાયોરે. કર્મ. ૪૨. ચિંતાતુર થઇ અતિ ઘણી, રાત્રે નિંદ ન આવેરે; પૂર્વવૈર સંભારતી, પાપિણી ઉઠી તેની વારોરે કર્મ. ૪૩. શસ્ત્ર હાથ લઇ કરી, આવી બાલક પાસેરે; પાલીએ કરીને પાપિણી; માર્યો; બાલકુમારોરે; કર્મ. ૪૪. શુકલ ધ્યાને સાધતો, શુભ મન આણી ભાવોરે; કાળ કરીને અવતર્યો, બારમા સ્વર્ગ મઝારોરે. કર્મ. ૪૫. બાવીશ સાગર આઉખો, ભોગવી વંછિત ભોગોરે મહાવિદેહમાં સીજશે, પામશે કેવલનાણોરે. કર્મ. ૪૬. હવે તે માતા પાપિણી, મનમાંહિ હરખ અપારોરે; ચાલી જાય આનંદમેં, વાઘણી મળી તે વારોરે. કર્મ. ૪૭. ફંફેણી નાંખી તે વારે, પાપિણી, મુઇ તીણુ વારોરે; છઠ્ઠી નરકે ઉપજી, બાવીશ સાગર આયુરે. કર્મ. ૪૮. જુઓ જુઓ મંત્ર નવકારથી, અમરકુમર શુભ ધ્યાનોરે; સુર પદવી લહી મોટકી, ધર્મ તણે પ્રસાદોરે. કર્મ. ૪૯. નરભવ પામી જીવડા, ધર્મ કરો શુભ કારીરે; તો તમે અમર તણી પરે, સિદ્ધગતિ લેશો સારીરે. કર્મ, ૫૦. કર જોડી કવિયણ ભણે, સાંભલો ભવિજન લોકોરે; વેર-વિરોધ કોઇ મત કરો જીમ પામો ભવપારોરે. કર્મ. ૫૧. શ્રી જિન ધર્મ સુરતરુ સમો, જેની શિતલ છાંયારે; જેહ આરાધે ભાવશું, થાશે તે મુક્તિના રાયારે. કર્મ તણી ગતિ સાંભળો. ૫૨

શ્રી એવંતી સુકુમારની સજઝાય.

મનોહર માળવ દેશ, તિહાં બહુ નયર નિવેશ, આજ હો અછેરે ઉજેણી નયરી સોહતીજી. ૧. તિહાં નિવસે ધન શેઠ. લચ્છી કરે જસ વેઠ, આજ હો ભદ્રારે તસ ઘરણી મનડું મોહીતજી. ૨. પૂરવ ભવે ઝષ એક, રાખ્યો ધરીય વિવેક, આજહો પામ્યો રે તેહ પુન્યે સોહમ કલ્પમાંજી. ૩. નલિની ગુલ્મ વિમાન ભોગવી સુખ અભિરામ, આજહો તે ચવી ઉપન્યો ભદ્રા કુંખેજી. ૪. એવંતી સુકુમાર, નાને અતિસુકુમાર, આજહો, દીપેરે નિજરૂપે ઝીપે રતિ પતીજી. ૫. રંભાને અનુકાર પરણ્યો બત્રીસ નાર, આજહો ભોગીરે ભામીનીશું ભોગજ ભોગવેજી. ૬. નીત્ય નવલા શણગાર, સોવન

જડીત સફાર, આજહો પહેરેરે સુંવાળુ ચીવર સામટું જી. ૭. નિત્ય નવલાં તંબોળ, ચંદન કેશર છોળ, આજહો ચરચેરે જસ અંગે આંગી પુટડીજી. ૮. એક પખાળે અંગ, એક કરે નાટક ચંગ, આજહો એકરે સુંવાળી સેજ સમારતીજી. ૯. એક બોલે મુખ પાખ, મીઠી જાણે દ્રાખ, આજહો લાવણ્યે લટકાળા રુડા બોલડાજી. ૧૦. એક કરે નયન કટાક્ષ, એક કરે નખરા લાજ, આજહો પ્રેમેરે પનોતી પિયુ ઉચ્ચરેજી. ૧૧. એક પીરસે પકવાન, એક સમારે પાન, આજહો પીરસેરે એક સારા ખરાં સાલણાજી. ૧૨. એક વળી ગૂંથે ફુલ, પંચ વરણુ બહુ મૂલ, આજહો કેશરીએ જામે કસ એક બાંધતીજી. ૧૩. એક કહે જીજીકાર, કરતી કામ વિકાર; આજહો રુડીરે રઢીયાળી વીણા વજાવતીજી. ૧૪. ઇત્યાદીક બહુ ભોગ, નારી સંયોગ, આજહો જાણે દોગુંદક પૃથ્વી મંડલેજી. ૧૫. એવે સમે સમતા પુર, શ્રીઆર્ય મહાગિરિ સુર, આજહો આવ્યારે ઉજેણીપુરને પરિસરેજી. ૧૬. વસતિ અનુગ્રહ હેત, ચેલા ચતુર સંકેત, આજહો મેલેરે ભદ્રાઘર સ્થાનક માચવાજી, ૧૭. વારુ વાહન શાળ પ્રોઢી વળી પટશાળ, આજહો આપેરે ઉતરવા કાજે સાધુનેજી. ૧૮. શિષ્ય કથન સુણી એમ, સપરિવારે ધરી પ્રેમ, આજહો પુન્યેરે પટશાળે આવી ઉતર્યાજી. ૧૯. સકળ મુનિ સમુદાય, કરે પોરિસિ સજ્ઝાય, આજહો સુણીયારે શ્રવણેરે સુખ નલિનિ ગુલ્મનાજી. ૨૦. તેહ સુણી વૃતાંત, જાતિસ્મરણ વંત, આજહો ચિંતેરે ચિત્તમાંહી એ કેમ પામીએજી. ૨૧. પુછે ગુરુને નેહ, કેમ લહીએ, સુખ એહ, આજહો ભાંખેરે ગુરુ તવ વયણ સુધારસેજી. ૨૨. ચારિત્રથી નીશ્ચે મોક્ષ. જો પાળે નિર્દોષ, આજહો અથવારે સરાગે વમાનીકપણુંજી. ૨૩. કહે ગુરુને દીયો દીખ, ગુરુ કહે વિના માય શીખ, આજહો ન હુવે અનુમતિ વિણ સંયમ કામનાજી. ૨૪. તિહાં કરે માતા આલાપ નારીના વિરહ વિલાપ, આજહો કહેતાંરે તે સબળો પાર ન પામીએજી. ૨૫. આપે પહેરે વેશ, લહી આગ્રહ સુવિવેષ, આજહો ધારેરે તિહાં પંચમહાવ્રત ગુરૂ કનેજી. ૨૬. જીમ કર્મ ખેરૂ થાય, દાખો

તેહ ઉપાગ, આજહો આપેરે ઉપયોગી ગુરૂ પરસિહ તિહાંજી, ૨૭. કંથેરી વન માંહી' પહોંત્યો મન ઉત્સાહી, આજ હો કરેરે કાઉસગ્ગ કર્મને તોડવાજી. ૨૮. પાછી ભવની નાર. કરી ભવ ભ્રમણ અપાર આજહો થઇ તે શીયાલણી વાઘણુની પરેજી, ૨૯, નવ પ્રસૂતિ વિકરાળ, આવી તે વનમાં વિચાલ, આજહો નીરખીરે મુનિને રીષે ધડહડેજી. ૩૦, નિશ્ચલ મને મુનિ તામ, કર્મ દહનને કામ, આજ હો ભૂખે ભડભડતી મુંનિ ચરણે અડેજી, ૩૧, ચાર પહોર નિશિ જોર, સહયો પરિસહ ઘોર, આજહો કરડીરે શીયાલણે શરીર વલોરીયુંજી ૩૨, ધરતો ધર્મનું ધ્યાન નલિનિ ગુલ્મ વિમાન, આજહો પહોત્યો પન્હોતો પુન્ય પ્રભાવથીજી, ૩૩, સુરભિ કુસુમજલ વૃષ્ટિ, સુર કરે સમકિત દ્રષ્ટિ, આજહો મહિમારે તે ઠામે સબળો સાચવેજી. ૩૪, ભદ્રાને શવિ નાર, પ્રભાતે તિણુવાર, આજ હો આવી ગુરૂને વાંદી પૂછે વાતડીજી, ૩૫, ગુરૂ કહે એક રાતમાંહ સાધ્યા મનના ઉત્સાહ આજહો સુણી રે દુઃખ વારે સંયમ આદરેજી. ૩૬. ગર્ભવંતી એક પુત્ર તેણે રાખ્યું એક સુત્ર, આજહે. થાપેરે મુનિ કાઉસગ્ગ ઠામે સુંદરૂજી. ૩૭. તે મહાકાળ પ્રસાદ, આજ લગે જસવાદ, આજહો પાસ જીનેશ્વર કેરો રૂયડો તિહાંજી. ૩૮. ધન ધન તે મુનિરાજ, સાધ્યા આતમ કાજ, આંજહો વરસે રે શિવરમણિ ભવને આંતરોજી ૩૯. ધીર વિમલ કવિ શિષ્ય લળી લળી નામે શીશ આજહો તેહરે નયવિમળ ગાવે ગુણોજી, ૪૦.

પચ્ચકૂખાણુનો કોઠો.

પચ્ચકૂખાણુ પારવાનો સમય સ્પષ્ટ રીતે સૂર્યના ઉદયાસ્ત ઉપર અવલંબે છે. આ ઉદયાસ્તની ગતિમાં ચાલુ ફેરફાર થયા કરે છે. આ ફેરફાર થવાનું કરણુ સૂર્યની ઉત્તરાયન દક્ષિણાયન ગતિ છે. તા. ૧ થી તા. ૧૬ બચ્ચેનું અંતર કાઢીને પચ્ચકૂખાણુનો સમય ગણુવે.

માસ		સૂર્ય ઉ.	સૂર્ય અ.	નવકાર૦	પેરિસી	સાઢપેરિ	પૂરિમડ્ઢ	અવડ્ઢ
		ક. મિ.	ક. મિ.	ક. મિ.	ક. મિ.	ક. મિ.	ક. મિ.	ક. મિ.
જાન્યુઆરી	૧	૭-૨૨	૬—૫	૮-૧૦	૧૦—૩	૧૧-૨૪	૧૨-૪૪	૩-૨૫
,,	૧૬	૭-૨૫	૬-૧૫	૮-૧૩	૧૦—૮	૧૧-૨૯	૧૨-૫૦	૩-૩૩
ફેબ્રુઆરી	૧	૭-૨૧	૬-૨૭	૮—૯	૧૦—૮	૧૧-૩૧	૧૨-૫૪	૩-૪૧
,,	૧૬	૭-૧૩	૬-૩૬	૮—૧	૧૦—૪	૧૧-૩૦	૧૨-૫૫	૩-૪૬
માર્ચ	૧	૭—૪	૬-૪૨	૭-૫૨	૯-૫૯	૧૧-૨૬	૧૨-૫૩	૩-૪૮
,,	૧૬	૬-૫૦	૬-૪૮	૭-૩૮	૯-૫૦	૧૧-૨૦	૧૨-૪૯	૩-૪૯
એપ્રીલ	૧	૬-૩૪	૬-૫૪	૭-૨૨	૯-૩૯	૧૧-૧૨	૧૨-૪૪	૩-૪૯
,,	૧૬	૬-૨૦	૭—૦	૭—૮	૯-૩૦	૧૧—૫	૧૨-૪૦	૩-૫૦
મે	૧	૬—૮	૭—૬	૬-૫૬	૯-૨૩	૧૧—૦	૧૨-૩૭	૩-૫૨
,,	૧૬	૬—૦	૭-૧૩	૬-૪૮	૯-૧૯	૧૦-૫૮	૧૨-૩૭	૩-૫૫
જુન	૧	૫-૫૫	૭-૨૦	૬-૪૩	૯-૧૭	૧૦-૫૮	૧૨-૩૮	૩-૫૯
,,	૧૬	૫-૫૪	૭-૨૬	૬-૪૨	૯-૧૭	૧૦-૫૯	૧૨-૪૦	૪—૩
જુલાઇ	૧	૫-૫૮	૭-૨૯	૬-૪૩	૯-૨૧	૧૧—૩	૧૨-૪૪	૪—૭
,,	૧૬	૬—૪	૭-૨૭	૬-૫૨	૯-૨૫	૧૧—૬	૧૨-૪૬	૪—૭
ઓગસ્ટ	૧	૬-૧૧	૭-૨૧	૬-૫૯	૯-૨૯	૧૧—૮	૧૨-૪૬	૪—૪
,,	૧૬	૬-૧૭	૭-૧૧	૭—૫	૯-૩૧	૧૧—૮	૧૨-૪૪	૩-૫૮
સપ્ટેમ્બર	૧	૬-૨૩	૬-૫૭	૭-૧૧	૯-૩૨	૧૧—૬	૧૨-૪૦	૩-૪૯
,,	૧૬	૬-૨૯	૬-૪૨	૭-૧૫	૯-૩૧	૧૧—૩	૧૨-૩૫	૩-૩૯
ઓકટોમ્બર	૧	૬-૩૩	૬-૨૭	૭-૨૧	૯-૩૨	૧૧—૧	૧૨-૩૦	૩-૨૯
,,	૧૬	૬-૩૮	૬-૧૩	૭-૨૬	૯-૩૨	૧૦-૫૯	૧૨-૨૬	૩-૨૦
નવેમ્બર	૧	૬-૪૬	૬—૧	૭-૩૪	૯-૩૫	૧૧—૦	૧૨-૨૪	૩-૧૩
,,	૧૬	૬-૫૫	૫-૫૪	૭-૪૩	૯-૪૦	૧૧—૩	૧૨-૨૫	૩-૧૦
ડીસેમ્બર	૧	૭—૫	૫-૫૨	૭-૫૩	૯-૪૭	૧૧—૮	૧૨-૨૯	૩-૧૧
,,	૧૬	૭-૧૫	૫-૫૬	૮—૩	૯-૫૬	૧૧-૧૬	૧૨-૩૬	૩-૧૬

સૂચના:-આ પચ્ચક્ખાણુનો કોઠો મહેન્દ્ર જૈન પંચાગ મુજબની ફકત અમદાવાદની ગણુતરીનો છે, જેથી વડોદરા, ભરૂચ, સૂરત, ભાવનગર, પાલીતાણા, મહુવા, મહેસાણા, પાટણ, રાધનપુર, પાલનપુર, માઉન્ટ આબુ, શીરોહી, ઉદેપુર, ડુંગરપુર, ગોધરા વગેરે ગામોવાળાઓએ તેમજ તે તે ગામોની મર્યાદામાં આવતાં દરેક ગામોવાળાઓએ ઉપરોક્ત કોઠાના વખતમાં પાંચ મિનટ વધારીને પચ્ચક્ખાણુનો સમય ગણુવો.

શ્રી ચોવીસ તિર્થંકરોનાં કલ્યાણક ૧૨૦

કેટલામાં તીર્થંકર	તિથીયો	કયું કલ્યાણક.	કેટલામા તીર્થંકર	તિથીઓ.	કયું કલ્યાણક.
	કારતક,			મહા	
૩	વદ ૫	કેવલ	૬	વ. ૬	ચ્યવન
૨૨	વ. ૧૨	ચ્યવન	૧૦	વ. ૧૨	જન્મ
૬	વ. ૧૨	જન્મ	૧૦	વ. ૧૨	દિક્ષા
૬	વ. ૧૩	દિક્ષા	૧	વ. ૧૩	મોક્ષ
૨૪	વ. ૩૦	મોક્ષ	૧૧	વ. ૩૦	કેવલ
૯	શુ. ૩	કેવલ	૪	શુ. ૨	જન્મ
૧૮	શુ. ૧૨	કેવલ	૧૨	શુ. ૨	કેવલ
	માગશર.		૧૫	શુ. ૩	જન્મ
૯	વ. ૫	જન્મ	૧૩	શુ ૩	જન્મ
૯	વ. ૬	દિક્ષા	૧૩	શુ. ૪	દિક્ષા
૨૪	વ. ૧૦	દિક્ષા	૨	શુ ૯	જન્મ
૬	વ. ૧૧	મોક્ષ	૨		દિક્ષા
૧૮	શુ. ૧૦	જન્મ	૪	શુ. ૧૨	દિક્ષા
૧૮	શુ. ૧૦	મોક્ષ	૧૫	શુ. ૧૩	દિક્ષા
૧૮	શુ. ૧૧	દિક્ષા		ફાગણ	
૧૯	શુ. ૧૧	જન્મ	૭	વ. ૬	કેવલ
૧૯	શુ. ૧૧	દિક્ષા	૭	વ. ૭	મોક્ષ
૧૯	શુ. ૧૧	કેવલ	૮	વ. ૭	કેવલ
૨૧	શુ. ૧૧	કેવલ	૯	વ. ૯	ચ્યવન
૩	શુ. ૧૪	જન્મ	૧	વ. ૧૧	કેવલ
૩	શુ. ૧૫	દિક્ષા	૨૦	વ. ૧૨	કેવલ
	પોસ.		૧૧	વ. ૧૨	જન્મ
૨૩	વ. ૧૦	જન્મ	૧૧	વ. ૧૩	દિક્ષા
૨૩	વ. ૧૧	દિક્ષા	૧૨	વ. ૧૪	જન્મ
૮	વ. ૧૨	જન્મ	૧૨	વ. ૩૦	દિક્ષા
૮	વ. ૧૩	દિક્ષા	૧૮	શુ. ૨	ચ્યવન
૧૦	વ. ૧૪	કેવલ	૧૯	શુ. ૪	ચ્યવન
૧૩	શુ. ૬	કેવલ	૩	શુ. ૮	ચ્યવન
૧૬	શુ. ૯	કેવલ	૨૦	શુ. ૧૨	દિક્ષા
૨	શુ. ૧૧	કેવલ	૧૯	શુ. ૧૨	મોક્ષ
૪	શુ. ૧૪	કેવલ		ચૈત્ર	
૧૫	શુ. ૧૫	કેવલ	૨૩	વ. ૪	ચ્યવન

કેટલામાં તીર્થંકર	તિથીઓ.	કયું કલ્યાણક.	કેટલામાં તીર્થંકર	તિથીઓ	કયું કલ્યાણક.
૨૩	વ. ૪	કેવલ	૨૦	વ. ૯	મોક્ષ
૮	વ. ૫	ચ્યવન	૧૬	વ. ૧૩	જન્મ
૧	વ. ૮	જન્મ	૧૬	વ. ૧૩	મોક્ષ
૧	વ. ૮	દિક્ષા	૧૬	વ. ૧૪	દિક્ષા
૧૭	શુ. ૩	કેવલ	૧૫	શુ. ૫	મોક્ષ
૧૪	શુ. ૫	મોક્ષ	૧૨	શુ. ૯	ચ્યવન
૨	શુ ૫	મોક્ષ	૭	શુ. ૧૨	જન્મ
૩	શુ. ૫	મોક્ષ	૭	શુ. ૧૩	દિક્ષા
૫	શુ. ૯	મોક્ષ		અશાડ	
૫	શુ. ૧૧	કેવલ	૧	વ. ૪	ચ્યવન
૨૪	શુ. ૧૩	જન્મ	૧૩	વ. ૭	મોક્ષ
૬	શુ ૧૪	કેવળ	૨૧	વ ૯	દિક્ષા
	વઇશાખ.		૨૪	શુ. ૬	ચ્યવન
૧૭	વ. ૧	મોક્ષ	૨૨	શુ. ૮	મોક્ષ
૧૦	વ. ૨	મોક્ષ	૧૨	શુ. ૧૪	મોક્ષ
૧૭	વ. ૫	દિક્ષા		શ્રાવણ	
૧૦	વ. ૬	ચ્યવન	૧૧	વ. ૩	મોક્ષ
૨૧	વ. ૧૦	મોક્ષ	૧૪	વ. ૭	ચ્યવન
૧૪	વ. ૧૩	જન્મ	૨૧	વ. ૮	જન્મ
૧૪	વ. ૧૪	દિક્ષા	૧૭	વ. ૯	પચ્વન
૧૪	વ. ૧૪	કેવલ	૫	શુ. ૨	ચ્યવન
૧૭	વ. ૧૪	જન્મ	૨૨	શુ. ૫	જન્મ
૪	શુ. ૪	ચ્યવન	૨૨	શુ. ૬	દિક્ષા
૧૫	શુ. ૭	ચ્યવન	૨૩	શુ. ૮	મોક્ષ
૪	શુ. ૮	મોક્ષ	૨૦	શુ. ૧૫	ચ્યવન
૫	શુ ૮	જન્મ		ભાદરવો	
૫	શુ. ૯	દિક્ષા	૧૬	વ. ૭	ચ્યવન
૨૪	શુ. ૧૨	કેવલ	૮	વ. ૭	મોક્ષ
૧૩	શુ. ૧૨	ચ્યવન	૭	વ. ૮	ચ્યવન
૨	શુ. ૧૩	ચ્યવન	૯	શુ. ૯	મોક્ષ
	જેઠ.			આસો	
૧૧	વ. ૬	ચ્યવન	૨૨	વ. ૩૦	કેવલ
૨૦	વ. ૮	જન્મ	૨૧	શુ. ૧૫	ચ્યવન

ઉપરના મહીના પુનમીયા પ્રમાણે ગણવા. એટલે કે આસો વદી ૦)) ને કારતક વદી ૦)) ગણવી. અને, પછી કારતક સુદ ગણવી. એ પ્રમાણે દરેક મહિનામાં સમજવું.

ગણણું ગણવાની રીત નીચે મુજબ:—

च्यवन ॐ श्री (........) परमेष्ठि नमः ॥
जन्म ॐ श्री (......) अर्हते नमः ॥
दिक्षा ॐ श्री (......) नाथाय नमः ॥
केवल ॐ श्री (.......) सर्वज्ञाय नमः ॥
मोक्ष ॐ श्री (........) पारंगताय नमः ॥

શ્રી મૌન એકાદશીનું ગણણું.

૧ જંબુદ્વીપે ભરત અતીત ચોવીશી

૪ શ્રી મહાયશઃ સર્વજ્ઞાય નમઃ
૬ શ્રી સર્વાનુભૂતિ અર્હતે નમઃ
૬ શ્રી સર્વાનુભૂતિનાથાય નમઃ
૬ શ્રી સર્વાનુભૂતિ સર્વજ્ઞાય નમઃ
૭ શ્રી શ્રીધરનાથાય નમઃ

૨ જંબુદ્વીપેભરતેવર્ત્તમાનચોવીશી

૨૧ શ્રી નમિનાથ સર્વજ્ઞાય નમ;
૧૯ શ્રી મલ્લિનાથ અર્હતે નમઃ
૧૯ શ્રી મલ્લિનાથ નાથાય નમઃ
૧૯ શ્રી મલ્લિનાથ સર્વજ્ઞાય નમ;
૧૮ શ્રી અરનાથ નાથાય નમઃ

૩ જંબુદ્વીપેભરતેઅનાગત ચોવીશી

૪ શ્રી સ્વયંપ્રભ સર્વજ્ઞાય નમઃ
૬ શ્રી દેવશ્રુત અર્હતે નમઃ
૬ શ્રી દેવશ્રુત નાથાય નમઃ
૬ શ્રી દેવશ્રુત સર્વજ્ઞાય નમઃ
૭ શ્રી ઉદયનાથ નાથાય નમઃ

૪ ધાતકીખંડે પૂર્વભરતે અતીતચો

૪ શ્રી અકલંક સર્વજ્ઞાય નમઃ
૬ શ્રી શુભંકરનાથ અર્હતે નમઃ
૬ શ્રી શુભંકરનાથ નાથાય નમઃ
૬ શ્રી શુભંકરનાથ સર્વજ્ઞાય નમઃ
૭ શ્રી સપ્તનાથ નાથાય નમઃ

૫ ધાતકીખંડેપૂર્વભરતેવર્ત્તમાનચો.

૨૧ શ્રી બ્રહ્મેન્દ્રનાથ સર્વજ્ઞાય નમઃ
૧૯ શ્રી ગુણનાથ અર્હતે નમઃ
૧૯ શ્રી ગુણનાથ નાથાય નમઃ
૧૯ શ્રી ગુણનાથ સર્વજ્ઞાય નમઃ
૧૮ શ્રી ગાંગિકનાથ નાથાય નમઃ

૬ ધાતકીખંડેપૂર્વભરતેઅનાગતચો.

૪ શ્રી સાંપ્રત સર્વજ્ઞાય નમઃ

૬ શ્રી મુનિનાથ અર્હતે નમઃ

૬ શ્રી મુનિનાથ નાથાય નમઃ

૬ શ્રી મુનિનાથ સર્વજ્ઞાય નમઃ

૭ શ્રી વિશિષ્ટનાથ નાથાય નમઃ

૭ પુષ્કરવરદ્વીપેપૂર્વભરતેઅતીતચો.

૪ શ્રી સુમૃદુનાથ સર્વજ્ઞાય નમઃ

૬ શ્રી વ્યકતનાથ અર્હતે નમઃ

૬ શ્રી વ્યકતનાથ નાથાય નમઃ

૬ શ્રી વ્યકતનાથ સર્વજ્ઞાય નમઃ

૭ શ્રી કલાશત નાથાય નમઃ

૮ પુષ્કરવરદ્વીપેપૂર્વભરતેવર્ત્તમાનચો.

૨૧ શ્રી અરણ્યવાસ સર્વજ્ઞાય નમઃ

૧૯ શ્રી યોગનાથ અર્હતે નમઃ

૧૯ શ્રી યોગનાથ નાથાય નમઃ

૧૯ શ્રી યોગનાથ સર્વજ્ઞાય નમઃ

૧૮ શ્રી અયોગનાથ નાથાય નમઃ

૯ પુષ્કરવરદ્વીપે પૂર્વભરતેઅનાગત

૪ શ્રી પરમ સર્વજ્ઞાય નમઃ

૬ શ્રી શુદ્ધાર્ત્તિનાથ અર્હતે નમઃ

૬ શ્રી શુદ્ધાર્તિનાથ નાથાયનમઃ

૬ શ્રી શુદ્ધાર્ત્તિનાથ સર્વજ્ઞાયનમઃ

૭ શ્રી નિઃકેશનાથ નાથાય નમઃ

૧૦ ધાતકીખંડેપશ્ચિમભરતેઅતિત

૪ શ્રી સર્વાર્થ સર્વજ્ઞાય નમઃ

૬ શ્રી હરિભદ્ર અર્હતે નમઃ

૬ શ્રી હરિભદ્રનાથાય નમઃ

૬ શ્રી હરિભદ્ર સર્વજ્ઞાય નમઃ

૭ શ્રી મગધાધિપ નાથાય નમઃ

૧૧ ધાતકીખંડેપશ્ચિમભરતેવર્તમાન

૨૧ શ્રી પ્રયચ્છ સર્વજ્ઞાય નમઃ

૧૯ શ્રી અક્ષોભનાથ અર્હતે નમઃ

૧૯ શ્રીઅક્ષોભનાથ નાથાય નમઃ

૧૯ શ્રીઅક્ષોભનાથ સર્વજ્ઞાયનમઃ

૧૮ શ્રી મલયસિંહ નાથાયનમઃ

૧૨ ધાતકીખંડેપશ્ચિમ ભરતેઅનાગત

૪ શ્રી દિનરૂક સર્વજ્ઞાય નમઃ

૬ શ્રી ધનદનાથ અર્હતે નમઃ

૬ શ્રી ધનદનાથ નાથાય નમઃ

૬ શ્રી ધનદનાથ સર્વજ્ઞાય નમઃ

૭ શ્રી પૌષધનાથ નાથાય નમઃ

૧૩ પુષ્કરવરદ્વીપેપશ્ચિમભરતે અતીત

૪ શ્રી પ્રલંબ સર્વજ્ઞાય નમઃ

૬ શ્રી ચારિત્રનિધિ અર્હતે નમઃ

૬ શ્રી ચારિત્રનિધિ નાથાય નમઃ

૬ શ્રી ચારિત્રનિધિ સર્વજ્ઞાય નમઃ

૭ શ્રી પ્રશમરાજિત નાથાય નમઃ

૧૪ પુષ્કરવરદ્વીપેપશ્ચિમ ભરતે વર્ત્ત૦

૨૧ શ્રી સ્વામી સર્વજ્ઞાય નમઃ

૧૯ શ્રી વિપરીતનાથ અર્હતે નમ:
૧૯ શ્રી વિપરીતનાથ નાથાય નમ:
૧૯ શ્રી વિપરીતનાથ સર્વજ્ઞાયનમ:
૧૮ શ્રી પ્રસાદનાથ નાથાય નમ:

૧૫ પુષ્કરવરદ્વીપેપશ્ચિમ ભરતે અના.

૪ શ્રી અઘટિતનાથ સર્વજ્ઞાય નમ:
૬ શ્રી ભ્રમણેંદ્રનાથ અર્હતે નમ:
૬ શ્રી ભ્રમણેંદ્રનાથ નાથાય નમ:
૬ શ્રી ભ્રમણેંદ્રનાથ સર્વજ્ઞાય નમ:
૭ શ્રી ઋષભચંદ્ર નાથાય નમ:

૧૬ જંબુદ્વીપેઐરવતેઅતીત ચોવીશી

૪ શ્રી દયાંત સર્વજ્ઞાય નમ:
૬ શ્રીઅભિનંદનનાથ અર્હતેનમ:
૬ શ્રીઅભિનંદનનાથ નાથાયનમ:
૬ શ્રીઅભિનંદનનાથ સર્વજ્ઞાયનમ:
૭ શ્રી રત્નેશનાથ નાથાય નમ:

૧૭જંબુદ્વીપેઐરવતે વર્તમાન ચો૦

૨૧ શ્રી શ્યામકોષ્ટ સર્વજ્ઞાય નમ:
૧૯ શ્રી મરૂદેવનાથ અર્હતે નમ:
૧૯ શ્રી મરૂદેવનાથ નાથાય નમ:
૧૯ શ્રીમરૂદેવનાથ સર્વજ્ઞાયનમ:
૧૮ શ્રીઅતિપાર્શ્વનાથનાથાયનમ:

૧૮ જંબુદ્વીપે ઐરવતે અનાગતચો.

૪ શ્રી નંદિષેણુ સર્વજ્ઞાય નમ:
૬ શ્રી વ્રતધરનાથ અર્હતે નમ:
૬ શ્રી વ્રતધરનાથ નાથાય નમ:
૬ શ્રી વ્રતધરનાથ સર્વજ્ઞાયનમ:
૭ શ્રી નિર્વાણનાથ નાથાય નમ:

૧૯ઘાતકીખંડેપૂર્વઐરવતેઅતિતચો

૪ શ્રી સૌંદર્ય સર્વજ્ઞાય નમ:
૬ શ્રી ત્રિવિક્રમનાથ અર્હતે નમ:
૬ શ્રી ત્રિવિક્રમનાથ નાથાયનમ:
૬ શ્રી ત્રિવિક્રમનાથસર્વજ્ઞાયનમ:
૭ શ્રી નરસિંહનાથ નાથાયનમ:

૨૦ ઘાતકીખંડપૂર્વઐરવતે વર્ત્તમાન

૨૧ શ્રી ખેમંત સર્વજ્ઞાય નમ:
૧૯ શ્રીસંતોષિતનાથ અર્હતેનમ:
૧૯ શ્રી સંતોષિતનાથનાથાયનમ:
૧૯ શ્રીસંતોષિતનાથસર્વજ્ઞાયનમ:
૧૮ શ્રી કામનાથ નાથાય નમ:

૨૧ ઘાતકીખંડેપૂર્વઐરવતે અનાગત

૪ શ્રી મુનિનાથ સર્વજ્ઞાય નમ:
૬ શ્રી ચંદ્રદાહ અર્હતે નમ:
૬ શ્રી ચંદ્રદાહ નાથાય નમ:
૬ શ્રી ચંદ્રદાહ સર્વજ્ઞાય નમ:
૭ શ્રી દિલાદિત્ય નાથાય નમ:

૨૨ પુષ્કરાદ ઐરવતે અતીતચો.

૪ શ્રી અષ્ટાહિક સર્વજ્ઞાય નમ:
૬ શ્રી વણિકનાથ અર્હતે નમ:
૬ શ્રી વણિકનાથ નાથાય નમ:

૬ શ્રી વણિકનાથ સર્વજ્ઞાય નમઃ
૭ શ્રી ઊદયજ્ઞાન નાથાય નમઃ

૨૩ પુષ્કરાર્દ્ધપૂર્વ ઐરવતેવર્ત્તમાનચો

૨૧ શ્રી તમોકંદ સર્વજ્ઞાય નમઃ
૧૯ શ્રી સાયકાક્ષ અર્હતે નમઃ
૧૯ શ્રી સાયકાક્ષ નાથાય નમઃ
૧૮ શ્રી ક્ષેમંતનાથ નાથાય નમઃ

૨૪ પુષ્કરાર્દ્ધપૂર્વ ઐરવતે અનાગતચો.

૪ શ્રી નિર્વાણિક સર્વજ્ઞાય નમઃ
૬ શ્રી રવિરાજ અર્હતે નમઃ
૬ શ્રી રવિરાજ નાથાય નમઃ
૬ શ્રી રવિરાજ સર્વજ્ઞાય નમઃ
૭ શ્રી પ્રથમનાથ નાથાય નમઃ

૨૫ ધાતકી ખંડેપશ્ચિમ ઐરવતે અતીત

૪ શ્રી પુરૂરવા સર્વજ્ઞાય નમઃ
૬ શ્રી અવબોધ અર્હતે નમઃ
૬ શ્રી અવબોધ નાથાય નમઃ
૬ શ્રી અવબોધ સર્વજ્ઞાય નમઃ
૭ શ્રી વિક્રમેંદ્ર નાથાય નમઃ

૬૬ ધાતકીખંડેપશ્ચિમઐરવતેવર્ત્તચો.

૨૧ શ્રી સુશાંતિ સર્વજ્ઞાય નમઃ
૧૯ શ્રી હરદેવ અર્હતે નમઃ
૧૯ શ્રી હરદેવ નાથાય નમઃ
૧૯ શ્રી હરદેવ સર્વજ્ઞાય નમઃ
૧૮ શ્રી નંદિકેશ નાથાય નમઃ

૨૭ ધાતકી ખંડેપશ્ચિમઐ.અનાગતચો.

૪ શ્રી મહામૃગેંદ્ર સર્વજ્ઞાય નમઃ
૬ શ્રી અશોચિત અર્હતે નમઃ
૬ શ્રી અશોચિત નાથાય નમઃ
૬ શ્રી અશોચિત સર્વજ્ઞાય નમઃ
૭ શ્રી ધર્મેંદ્રનાથ નાથાય નમઃ

૨૮ પુષ્કરવરદ્વીપેપશ્ચિમ એ. અતી.

૨૧ શ્રી અશ્વવૃંદ સર્વજ્ઞાય નમઃ
૧૯ શ્રી કુટિકલ અર્હતે નમઃ
૧૯ શ્રી કુટિકલ નાથાય નમઃ
૧૯ શ્રી કુટિકલ સર્વજ્ઞાય નમઃ
૧૮ શ્રી વર્દ્ધમાન નાથાય નમઃ

૨૯ પુષ્કરવરદ્વીપેપશ્ચિમઐ. વર્ત. ચો.

૨૧ શ્રી નંદિકેશ સર્વજ્ઞાય નમઃ
૧૯ શ્રી ધર્મચંદ્ર અર્હતે નમઃ
૧૯ શ્રી ધર્મચંદ્ર નાથાય નમઃ
૧૯ શ્રી ધર્મચંદ્ર સર્વજ્ઞાય નમઃ
૧૮ શ્રી વિવેકનાથ નાથાય નમઃ

૩૦ પુષ્કરવરદ્વીપેપશ્ચિમઐ. અના.ચો.

૪ શ્રી કલાપક સર્વજ્ઞાય મમઃ
૬ શ્રી વિશોમનાથ અર્હતે નમઃ
૬ શ્રી વિશોમનાથ નાથાય નમઃ
૬ વિશોમનાથ સર્વજ્ઞાય નમઃ
૭ શ્રી અરણ્યનાથ નાથાય નમઃ

સમાધિ પચ્ચીશીની સજ્ઝાય.

(સાધુજીને વંદના નિત નિત કીજે, એ દેશી.)

અપુર્વ જીવ જીનધર્મને પામ્યો, જ્યારે કમિય રહી નહિ ક્યારે. પ્રા૦ કલ્પવૃક્ષ તસ આંગણે ઉગ્યો, મનવંછિત ફળ પાય રે. પ્રાણી ચિત્ત સમાધી હુવે દશ બોલે. ૧. ભાખી ગયા જગ તાત રે; પ્રા૦ લીલ વિલાસ સદા શાતામાં, જ્યારા સુખ માહે દિન જાતરે પ્રા. ચિ. ૨. બીજે બોલે જાતિસમરણ પામે પુણ્ય પ્રમાણે રે; પ્રા. પુરવલા ભવ દેખે ભલી પરે, સમજે ચતુર સુજાણ રે પ્રા. ચિ. ૩. ઉત્કૃષ્ટા નવસે ભવ લગતા, દેખે સંજ્ઞી પંચેદ્રિય ઠીક રે; પ્રા. આયુષ્ય જાણે આપ પરાયો, મતી મંગળીક રે. પ્રા. ચિ. ૪. મૃગાપુત્ર મહેલમાં બેઠા, મુનીવર મેઘકુમાર રે; પ્રા. મલ્લિનાથ તણાં છએ મંત્રી, પામ્યો દેડકો સમકિત સારરે. પ્રા. ચિ. ૫. ક્ષત્રિ નામે રાજ ઋષિશ્વર, વળી સુદર્શન શેઠ રે; પ્રા. નમિરાયે સંયમ આદરીયો તે તો પહોત્યા મુકિત ઠેઠ રે. પ્રા. ચિ. ૬. ભૃગુ બ્રાહ્મણ હોય બાળક તેતળી પ્રધાન રે; પ્રા. જાતિસમરણથી સુખ પામ્યા, સુણતાં આવે જ્ઞન રે. પ્રા. ચિ. ૭. ત્રીજે બોલે યથાતથ્ય સુપનો, જીવ રાજી હુવે દેખ રે; પ્રા. ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ પામે તે પ્રભાતે, એહના અર્થ અનેક રે. પ્રા. ચિ. ૮. ઇણુ ત્રીજ ભવે કંઇ મુગતિ સિધાયા, એહેવો સુપનો શ્રીકાર રે; પ્રા. અરિહંતાદિકની માય દેખે, ભગવતિમાં અધિકાર રે. પ્રા. ૯. ચોથે બોલે દેવનો દર્શન, જેહ દીઠે ઠરે નેણ રે; પ્રા. ઝગમગ જ્યોત ઉદ્યોત બિરાજે, વળી સમાદઠિનાં સેણરે પ્રા. ચિ. ૧૦ સોમલ બ્રાહ્મણને સમજાયો, સમષ્ટદેવે આય રે; પ્રા. સમકિત માંહી કરી દિયો સેંઠો, સૂત્રનિરયાવળિકામાંયરે. પ્રા. ચિ. ૧૧. શકડાળ નામે કુંભારની પાસે, સુર આઇ ઉભો સાક્ષાત રે; પ્રા૦ વીરજિણદશું કરી દિયો ભેટો, હુવો શ્રાવક મોટ મિથ્યાતરે. પ્ર. ચિ. ૧૨. પાંચમે બોલે અવધિ જ્ઞાની, સૂત્ર નંદીમાં વિસ્તાર રે; પ્ર. આનંદ શ્રાવક જિમ સુખ પાયો, શ્રમણુજ કેશીકુમારરે. પ્રા. ચિ. ૧૩. સર્વાર્થસિદ્ધિના દેવતા દેખે, તીહાં બેઠા

થકા લોકનાળ રે; પ્રા. અરિહંત દેવને પ્રશ્નજ પૂછે, ઉત્તર દેવે દીનદયાળ રે. પ્રા. ચિ. ૧૪. અવધિ લહી અરિહંત દેવે આવે, માતાના ગર્ભ માંય રે; પ્રા૦ પેટમાં પોઢ્યા દુનિયા દેખે, પૂરાં પુણ્યસંચ્યાં-જિનરાયરે. પ્રા. ચિ. ૧૫. છઠ્ઠે બોલે અવધિદર્શન, દેખે રવિ સંસાર રે; પ્રા. સાતમે બોલે સુણજો હો જ્ઞાની, મનઃપર્યવ વિસ્તાર રે. પ્ર. ચિ. ૧૬. હોય સમુદ્રને દ્વીપ અઢાઇ, તેમાં સંજ્ઞી પંચેંદ્રિય હોય રે; પ્રા. તેહ જીવોના મનની વાતો, છાની ન રહે કોય રે; પ્રા. ચિ. ૧૭. મનઃપર્વવ જ્ઞાની હોવે મુનિવર, વળી લબ્ધિવંત અણગાર રે; પ્ર. સત્ય પુરૂષ જેણે સૂત્રને ગુંથ્યાં, ચૌનાણી ગણધાર રે. પ્રા. ચિ. ૧૮. કેવળજ્ઞાની આઠમે બોલે, નવમે કેવળ દર્શનની આણુ રે; પ્ર. ચૌદેરાજ રહ્યા છે દેખી, સર્વે વાતોના જાણુ રે. પ્રા. ચિ. ૧૯. લોકમાંહી ઉદ્યોતજ કીધો, કેવળી હુવા ચોવીશ રે; પ્રા. તીરથ થાપ્યાં, કર્મને કાપ્યાં જગતારણ જગદીશ રે. ચિ. ૨૦ જિઘન્ય તીર્થંકર વીશ બિરાજે, ઉત્કૃષ્ટા સયને સાઠ રે; પ્રા. ગણધર સાધુ નમું શિર નામી, કેવળી પાટોપાટ રે. પ્રા. ૨૧. દશમે બોલે કેવળ મરણો, તે પહોંચે નિરવ,ણ રે; પ્રા. એ દશ બોલ હુવા સંપૂર્ણ શ્રી વીર વચન પ્રમાણ રે. પ્રા૦ ચિ. ૨૨. નેવુ જણાનાં નામજ ચાલ્યાં, કહ્યો અંતગડમાંહી અંત રે; પ્રા. કેવળ મરણે મુકતે સિધાયા, સહુ સિદ્ધ થયા ભગવંતરે. પ્રા૦ ૨૩. દશાશ્રુતસ્કંધ માંહે ચાલ્યા, વળી સમવાયાંગની સાખ રે; પ્રા૦ સમાધિપચીશી હુઇ સંપૂર્ણ, ઋષિરાયચંદજી એમ ભાખે રે. પ્રા. ચિ. ૨૪. પ્રસાદ પૂજ્ય જેમલજી કેરો, કર્યો જ્ઞાનતણો અભ્યાસુ રે; પ્રા. સંવત અઢારશે વર્ષ તેત્રીશે, મેડતનગર ચોમાસ રે૦ પ્રા૦ ચિ૦ ૨૫.

હરિશ્ચંદ્ર નૃપની સજ્ઝાય.

દોહરો—શ્રી ગુરુપદ પંકજ નમી, સમરી સારદમાય સત્યવાદી હરિશ્ચંદ્રની ઉત્તમ કહું સઝાય. ઢાળ—સત્વ શિરોમણી હરિશ્ચંદ્ર પૃથ્વીપતિ, નગરી અયોધ્યા જેની સ્વર્ગ સમાનજો, સુરગુરૂ સમ વસુભૂતિ મંત્રી જેહનો, રાણી સુતારાને કુમાર દેવ સમાનજો. સત્વ. ૧. અવસર જાણી સુરપતિ એક

દિન ઉચ્ચરે, હરિશ્ચંદ્રના ગુણ દેવને કરે જાણજો, સત્વ પ્રાણ જતાં પણ સત્વ પણું છોડે નહિ, મનુષ્ય છતાં પણ કેટલાકરૂં વખાણ જો. સત્વ. ૨. સ્વામી વચને શ્રદ્ધા નહિ બે દેવને. તેણે વિકુર્વ્યાં તાપસો પુરની બાહાર જો, સુવર થઇને નાશ કર્યો આરામનો પોકાર કરતો ગયો તાપસ પુરમાંય જો સત્વ. ૩. સાંભળી નૃપતિ ચાલ્યો તાપસ આશ્રમે, હાથમાં લઈને ખેંચ્યું તાણી તીર જો. ગર્ભણી હરણીને વચમાં લાગી ગયું, હરણી મરતાં કુલપતી કુટે સીર જો. સત્વ. ૪. પશ્ચાતાપની સીમા ન રહી રાયને કુલપતિ પાસે નૃપ નમાવી કાય જો, પ્રાયશ્ચીત માટે રાજ્ય પાટ દઉં આપને, પાપ હત્યા જો લાગેલી મુજ જાયજો. સત્વ. ૫. ઉપર લાખ સોનૈયા આપુ પુત્રીને, પોષેલી મૃગલી જેણે દિવસને રાત જો, કુલપતિ કહે હું રાજા આજથી પુરનો, લાખ સોનૈયા દ્યો વેચી તુમ જાત જો. સત્વ. ૬. રાજ્યને તજતાં આડો મંત્રી આવીઓ, ત્યારે તાપસે કીધો મન્ત્રી કીર જો કપિજલ અંગ રક્ષક વચમાં બોલીઓ તેને પણ કીધો જંબુક છાંટી નીર જો સત્વ. ૭. કસોટી કીધી દેવે રાજ્ય તજાવીયું, તો પણ સત્વમાં અડગ રહ્યો છે ભુપજો, કાશી નગરીમાં જઈ ચૌટામાં રહી. વેચાણ માટે ત્રણે ઉભા ચુપજો. સત્વ. ૮. વેચાણ લીધી રાણીને એક બ્રાહ્મણે, કુમારને પણ વેચ્યો બ્રાહ્મણ ઘેરજો, પોતે પણ વેચાણો ભંગીના ઘરે, કર્મ રાજાએ કીધો કાળો કેરજો. સત્વ. ૯. જળ વહન કર્યું બાર વરસ લગે નીચનું નોકર થઇને વસ્યા ચંડાળ ઘેરજો, દુઃખ સહન કરવામાં મણા રાખી નહિ, તો પણ કર્મે જરા ન કીધી મહેરજો સત્વ. ૧૦. રાક્ષસીરૂપ કરાવી કીધી વિટંબના, તારામતિને ભરી સભાની માંયજો, નાગ ડસાવી મરણ કર્યો રોહિતાશ્વને, વિખુટો કર્યો તારામતિથી રાયજો. સત્વ.૧૧. મૃતક અંબર લેવા પ્રેત વને ગયો, ચંડાળની કહેવાથી નોકર રાયજો, આવી સુતારા કુમાર મૃતકને ઉંચકી, દહન ક્રિયા કરવાં મૂકી કાયજો. સત્વ. ૧૨. રૂદન કરતી છાતીફાટને કુટતી, ખોળામાં લઇને બાળક ઉપર પ્રેમજો, એટલામાં હરિ આવ્યો દોડતો આગળે, ઓળખી રાણીને પૂછે છે કુશળ

ક્ષેમજો. સત્વ. ૧૩. સુતારા કહે પુત્ર મરણની આ દશા, ચંડાળ થઈને મને વેચી દ્વિજ ઘેરજો, રાજ્ય પાટ ગયું કુટુંબ કબીલા વેગળાં પુત્ર મરણથી વર્ત્યો કાળો કેરજો. સત્વ. ૧૪. બાર વરસ લગે ભંગી પણું આપે કર્યું, ચાકરડી પણું થયું ભારે શિર તેમજો, કુંવર ડસીયો વનમાં કાષ્ટ લેવા જતાં, સ્વામી હવે શું પુછો કુશળ ક્ષેમજો સત્વ. ૧૫. પ્રભુ હવે તો દુઃખની હદ આવી રહી, શિરપર ઉગવા બાકી. છે હવે તૃણ જો, દુઃખ લખ્યું હશે કેટલું આપણા ભાગ્યમાં, નાથ હવે તો માગું છું હું મરણજો સત્ય. ૧૬. ગભરાયો નૃપ રાણીની વાતને સાંભળી, ધીરજ ધારી કર્યું હૃદય કઠીનજો, સહન કરીશ હું જેટલું જે દુઃખ આવશે, પણ સુર્યવંશી થાશે નહિ કદી દીનજો. સત્વ. ૧૭. આટલું બોલી પ્રેમનું બંધન તોડીને, મુખ ફેરવી માગ્યું મૃતકનું વસ્ત્રજો, રાયની સમશ્યા સુતારા સમજી નહિ, ફરી ફરી નૃપના હાથમાં દે છે પુત્રજો સત્ય. ૧૮. પુત્રના શબનું કામ નથી હવે માહરે, ત્યારે શું કહો છો બોલો થઇ સનમુખજો, લજ્જાની મુકી અશ્રુથી નેત્રો ભરી, નૃપે માગ્યું અંબર મૃતકનું કરી ઉન્મુખજો, ૧૯. એટલામાં કરી દેવે વૃષ્ટિ પુષ્પની, સત્યવાદી તમે જય પામો મહારાજજો, કસોટી કીધી દુઃખ નાંખી આપને, ક્ષમા કરો તે સત્વતણા શિરતાજજો. સત્વ. ૨૦. દીધુ વરદાન દેવે રાજ્ય આબાદનું સંજીવન કરી પુત્રને ગયો દેવલોકજો, મંત્રીશ્વર અંગરક્ષક બંને આવીયા શ્લાઘા થઇ છે નૃપની ત્રણ લોકજો. સત્ય. ૨૧. ધન્ય છે ધન્ય છે સત્ય શિરોમણી રાયને, જેમ જેમ કસીયે તેમ તેમ કંચન-વાનજો, સુરપતિ આગળ સ્તુતિ કરે હરિશ્ચંદની, દીઠો ન જગમાં ધૈર્યમાં મેરૂ સમાનજો.સત્વ. ૨૨. વિચારંતા પ્રભુ શાન્તિ જિનવર આવીયા, રાયને રાણી વંદન અર્થે જાયજો, દેશનાંતે હરિશ્ચંદ પૂરવ ભવ પૂછીયો, શ્યા કારણથી ભંગીપણું મુજ થાયજો સત્ય. ૨૩. બાર વરસ લગે દુઃખના ડુંગર દેખીયા સુતારા શિરપર આવ્યું મહાન કલંકજો, વિખુટો કર્યો પુત્રને રાણીથી મુજને, કારણ વિણ કદી કાર્ય બને ન નિઃશંકજો, સત્ય. ૨૪. પ્રભુ કહે રાય રાણી તમે પૂર્વે હતા. સાથે સાથે બેમુનિ આવ્યા

તુમ ગામજો, રૂપ દેખીને રાણી બીંધાણી કામથી, બોલાવે દંભથી દાસી દ્વારા ભીડી હામ જો. સત્વ. ૨૫. હાવ ભાવ દેખાડયા બહુ એકાંતમાં પણ મુનિ કહે છે ભસ્મ થયો અમ કામજો, તેથી અમારો કામ હવે નથી જાગતો, વળી મળમૂત્રની કુંડી કાયા છે ઉદામ જો. સત્વ. ૨૬. નિરાશી થઇ રાણી નૃપ કને જઈ, આળ ચડાવ્યું મુનિ ઉંપર નિરધાર જો. તાડના પૂર્વક બંધીખાને નંખાવીયા, માંસાતે રાય કરે પસ્તાવો અપાર જો. સત્વ. ૨૭. દોષ ખમાવી મુનિથી સમકિત પામીયા મુનિવર બન્ને કાળ કરી દેવ લોકજો, કસોટી મોષથી વૈર પુરવ તેણે વાળીયું, સુખદુઃખ નિમિત્ત કર્મ જાણી તજો શોકજો. સત્વ. ૨૮. રાયને રાણી જાતિસ્મરણ પામિયાં અલ્પ નિદાનને દીઠો વિપાક મહાન જો જગતની વિચિત્રતા સર્વે અનુભવી કર્મબંધનના છોડયાં સકળ નિદાન જો. સત્વ ૨૯. સાકેતપુરનું રાજ્ય દઇ રોહિતાશ્વને દીક્ષા લીધી સોળમાં જિનવર પાસ જો કેવળ પામી શિવપુરમાં સીધાવીયાં નીતિ ઉદયનો કરજો શિવપુર વાસ જો. સત્વ. ૩૦.

૪૯. શ્રી સિદ્ધચક્રજીનું સ્તવન.

[નમો રે નમો શ્રી શેત્રુંજા ગિરિવર—એ દેશી.]

સકલ સુરાસુર વંદ્ય નમીજે, શ્રીસિદ્ધચક્ર પ્રધાન રે; ઇહભવ પરભવ શિવસુખ કારણુ, વારણુ કર્મ વિતાન રે. સ૦ ૧. પ્રથમ પદે અરિહંત નમીજે, ચાર અતિશયવંત રે; પ્રાતિહારજ આઠની શોભા, બાર ગુણે ભગવંત રે. સ૦ ૨. આઠ કરમને નાશે જિનવર, આઠ ગુણે પ્રગટાય રે; એહવા સિદ્ધ પ્રભુને નમતી, દુરિત સકલ દૂર જાય રે. સ૦ ૩. આચારજ પ્રણમો પદ ત્રીજે, ગુણ છત્રીસ સુહાય રે; પાઠક પદ ચોથું નિત પ્રણમું, ગુણ પચવીસ કહાય રે. સ૦ ૪. સત્તાવીસ ગુણે કરી સાધુ, દુષ્ટ કરમ ભવ જીપે રે; ચાર સદ્દહણા આદે સડસઠ, ભેદે દરિસણુ દીપે રે. સ૦ ૫. સાતમે નાણુ નમો ભવી ભાવે, ભક્તિ કરી શુભ મન્ન રે; પાંચ કહ્યા મૂલ ભેદજ ચારૂ, ઉત્તર એકાવન્ન રે. સ૦ ૬. સંયમ સત્તર પ્રકારે આરાધો, નવમે પદ તપ સાર રે; તે તપ બારે ભેદે વખાણ્યો, અવિચલ પદ

દાતાર રે. સ૦ ૭. એ નવપદમાં આતમા રે, નિજ આતમમાં એહ રે; મયણા ને શ્રીપાલે આરાધ્યો, નવમે ભવે શિવગેહ રે. સ૦ ૮. પાંચ ગુણિમાં ગુણ રહ્યા રે, ગુણી સેવે ગુણ હોય રે; ધ્યેય ને ધ્યાતા ધ્યાનથી જાણો, ભેદ રહ્યો નવિ કોય રે. સ૦ ૯. ઇમ નવપદ જે ધ્યાવે પ્રાણી, તે શુભવિજય વરંત રે; વીર કહે સુણ શ્રેણિક તે નર, સિદ્ધિવધૂ-વર-કંત રે. સ૦ ૧૦.

અથ શ્રી માણિભદ્રજીનો છંદ

દોહા.

સરસ વચન દો સરસ્વતિ, પૂજું ગુરૂકે પાય. ગુણ માણિકના ગાવતાં, સેવકને સુખ થાય. ૧. માણિભદ્ર મેં પામીયો, સુરતરૂ જેહવો સ્વામી. રોગ શોગ દૂરે હરે, નમું ચરણ શિર નામી. ૨ તું પારસ તું પોરસો, કામકુંભ સુખકાર. સાહિબ વરદાયી સદા, અનધાનનો આધાર, ૩. તુંહિજ ચિંતામણિ રત્ન, ચિંતા ચેન નિતાર. માણિક સાહિબ માહરા, દોલતના દાતાર. ૪. દેવ ઘણા દુનિયાંનમેં, સુણતા કરે સન્માન. માણિભદ્ર મોટા મરદ, દીપે દેશ દીવાન. ૫.

અમિયલ્લ છંદ.

દીપતો જગ માહિ દીસે, પિશુત તણાં દલ તુંહિજ પીસે. અષ્ટ ભયથી તુંહિજ ઉગારે, નિંદા કરતાં શત્રુ નિવારે. ૬. જગમુખ્ય દેવ મહા ઉપગારી, ઐરાવણ જિણરે અસવારી. માણિભદ્ર મોટો મહારાજા, વાજે નિત છત્રીશે વાજાં. ૭ હેમવિમલ સૂરિ વરદાઈ, ક્ષેત્રપાલક્ષણ ખાડયો ખાઇ. એણેવેલા માણક તું ઉડયો ભેરવને ગુરજાશું કૂડયો. ૮. માનોજી માણિક વચન હમારો, થેં છોડો હું ચાકર થારો, માણિભદ્રજી વાચા માની, કાલો ગોરો કિદ્ધા કાની. ૯. પાઠ ભક્ત પણ વાંચા પાલી, વલતી સામગરી સંભાલી જાલિમ માણિક બાંહે ઝાલ્યો, દેશ અઢારે જદિ ઉજવાલ્યો. ૧૦. કુમતિ રોગ કીયો નિકંદન, માણિભદ્ર તપ ગચ્છરો મંડન ધ્યાન ધરે એક તારી જ્યારે, તેહનાં કારજ વેલાં સારે. ૧૧. બોલશિર શાખે દરબારે, વસુધા કીર્તિ અધિક વધારે, આઠમ ચૌદશ જે આરાધે, સઘલા જાપ દીવાલી

સાધે. ૧૨. શ્રી મણિભદ્ર પૂજે જે મોટો, તાસ ઘરે કહિય ન આવે ત્રોટો ભાવે કરી તુજને જે ભેટે, માણિક તેહનાં દાલિદ્ર મેટે. ૧૩. ધન અખૂટ તે બહુ રુદ્ધિ પાવે, માણિક તત્ક્ષણ રોગ ગમાવે સેવકને તું બાંહે સાહે, મહિમા થાયે મહીયલ માંહે, ૧૪. જો મુજને સેવક કરી જાણો, તો માણિક એક વિનતિ માનો, દિલ ભરી દર્શન મુજને દીજે, કૃપા કરી સેવક સુખ કીજે. ૧૫.

દોહા

તું વાસી ગુજરાતનો, નવ ખંડે તુજ નામ; મગરવાડે મોટો મરદ, કવિયાં સારે કામ. ૧૬. સેવકને થેં શીખવો, હુકમ પ્રમાણ હમેશ; જિણ વિધ હું પૂજા કરૂં, સેવા દેઓ હમેશ. ૧૭. કરો અજાચી કવિયણ, માણિભદ્ર માબાપ, દિલ ભરી દર્શન દીજીએ, સેવક ટાલ સંતાપ. ૧૮. માણિભદ્ર મહારાજશું, ઉદય કરે છે અરજ મૂલમંત્ર મુજને દીયો, રાખો માહરી લજ્જ. ૧૯.

અડિયલ્લ છંદ.

વસુધામાં મારી લાજ વધારો, ન્યાત ગોત્રમેં કુજશ નિવારો દુઃખ દાલિદ્ર હરિજે દૂરે, પુત્ર તણી તું વાંછા પૂરે. ૨૦ સેનાનીને તું સમજાવે, અવનીપતિ પણ તુમ પાસ આવે, વિઘ્ન અનંતો રાજ નિવારો, મણિભદ્ર મુજ શત્રુ નિવારો. ૨૧. સઘલાં નર નારી વશ થાય, શાકિણી ડાકિણી નાસી જાય, ભૂત પ્રેત તુજ નામે નાસે, નાહર ચોર કદિ નવ વાસે. ૨૨. મોટા દાનવ તુંહિ મરોડે, તાવ તેજરા તુંહિજ તોડે, હરિ હર દેવ ઘણાય હોયે, તિણમેં તુમ સરિસો નહીં કોયે. ૨૩. ભાવે અડસઠ તીરથ ભેટો, ભાવે શ્રી મણિભદ્રને ભેટો સુરપતિ માહરી અરજ સુણીજે, કવિયણને તત્ક્ષણ સુખ કીજે ઘો વંછિત માણિક વરદાઇ, સેવકને ગહગટ્ટ સુહાઇ. ૨૪.

કલશ. છપ્પન છંદ.

ગુણ ગાતા ગહગટ્ટ, અન્ન ધન કપડો આવે. ગુણ ગાતાં ગહઘટ, પ્રગટ ઘર સંપદ પાવે. ગુણ ગાતાં ગહબન, રાજમાન મોજ દીરાવે; ગુણ ગાતાં ગહગટ્ટ લોક સહુ પૂજા લ્યાવે, સુખ

કુશલ આશા સફલ, ઉદયકુશલ એણી પરે કહે. ગુણ માણિકનાં ગાવતાં, લાખ લાખ રીઝાં લહે. ૨૫. ઇતિ.

અથ પદ્મમાવતી માતાનો છંદ.

દોહા—દાનવ મું'ચિત સધન ધન. ચલિતાસન અહિરાજ. ફેનન થગન પદ્માવતી, નચત નાચ શિવકાજ. ૧.

છંદ ચાલ—પાય ઠમકતી ઠણુણુ, ઘુઝર ઝણુણુ, ઘણુણુ, નેઉર ઘણુકંતી. ચુડી અતિ ખણુણુ, ઘુઘરી ઘણુણુ, ફણુણુ, પુદડી ફરકંતી. વીણારવ જણુણુ કાંશિય કણુણુ, તણુણુ તંતિય તાણુભરે. પઉમાવે અમરિય જિન ગુણ સમરીય, રંગભર રાચીય નાચ કરે. ૧. વાજત સમ તાલન, દુંદુહી ચાલન, ભાલન ફેરી ભણુકંતી. ડુકકમ ડમ ડમનન શંખશોભનન, કણુણુ કાંશીય કણુણુંતી. કલ અકલયકારી, અતિ મનોહારી, વાણી શ્રવણા સુખ કરે. પઉમાવે૦ ૨. માણુક પધકડીયાં, મોતીશું જડીયાં, આડી અંગે ઓપંતી. લાયક જગનાયક, મનમથ ઘાયક, પાયે અખીયાં રોપંતી, બામડી લોડાવતી, જિન ગુણ ગાવતી, ભાવતી ભાની ચિત્ત ખરે. પઉમાવે૦૩. વાજે ડફવીણા, રસભર લીણા, ઝીણા નાદે ઝણુણુંતી. આવે અલવંતી, દેવીસુ પંત્તી દેહ સુકંતી દીપંતી. ચુંદભી નવરંગી, આંગિયા ચંગી, નવલ સુરંગી રંગભરે, પઉમાવે૦ ૪, તું દૈત્ય સંહારી, વિઘ્ન વિડારી, સમકિતધારી, જયકારી. શાસનસુરી સારી, સગ ભય વારી, અહિપતિ પ્યારી મનોહારી. સાગર હરિઅરિ કિરિ જલન જલોદર, નામ જપ્યાં દુઃખ દૂર કરે, પઉમાવે. ૫. પારશ પરમેશ્વર, ભુવન દિણેસર, અલવેસરપદ સેવંતી. ક્ષમા જિન ઉત્તમ, પદમાવિજય શુભ રૂપવિજયપદ દેવંતી, શંખેસર ઇસર, ત્રિભુવન દિનેસર, સેવાકારી ભકિતરે. પઉમાવે, ૬. ઇતિ,

અથ કર્મ ઉપર છંદ.

ચોપાઇની દેશી.

આદિ જિનેશ્વર કરૂં પ્રણામ, સમરું સરસ્વતી સામિણી નામ કર્મ તણી ગતિ વિષમી કહું, કર્મ તણાં ફલ સુણજો સહુ. ૧. કર્મે આદીસર ભગવન, વર્ષ દિવસ નવ પામ્યા અન્ન, ભરત બાહુબલ

ઝગડો કરયો, કર્મે મલ્લિનાથ સ્ત્રીવેદ ધરયો. ૨. આદીસર સાથના યતિ, મૂકી વેષ હુઆ મઠપતિ, ખંધક સૂરિ શિષ્ય પાંચસેં, ઘાણી ઘાલ્યા શિવપુર વસે. ૩. શિષ્ય સહુ મુક્તિ પામ્યા સહી, આપ ભુવનપતિ પદવી લહી, કર્મે બ્રહ્મા કરયો કુંભાર, કર્મે વિષ્ણું દશ અવતાર, કર્મે ઇશ્વર દીધી શીખ, કર્મે મુંજ મંગાવી ભીખ. ૫. કર્મે ઇંદ્ર અહિલ્યાશું રમ્યો, કર્મે રામચંદ્ર વન ભમ્યો, કર્મે પાંડવ ગયા વિદેશ, કર્મે નલ ભમીયા બહુ દેશ. ૬. દમયંતીને પડયો વિયોગ, કુબેરદત્ત માય બહેન સંયોગ, ખંધક કુમાર ઉતારી ખાલ, સતી સુભદ્રા ચઢીયું આલ. ૭. વંકચૂલ રાય ઘરે અવતાર ચોર થઇ રહ્યો પલ્લિમઝાર મલયાસુંદરી મહાબલ ધણી, પૂર્વ કર્મ કરમાં રે વણી. ૮. વંશ અગ્રે એલાચી પુત્ર, કર્મે પામ્યો જ્ઞાન પવિત્ર, કર્મવશે શ્રી આર્દ્રકુમાર, મૂકી વેષ માંડયો વ્યાપાર. ૯. ગજસુકુમાર શિર બાંધી પાલ, ભરી અંગાર કરયું પરજાલ, કર્મે નવ નંદ કરપી હુઆ, મમણ ધન મેલીને મુઆ. ૧૦. યુગલ ગયું કર્મે નારકી, શૂલી સુદર્શન કરમે થકી. મુનિ આષાઢે કીધું એમ, ગુરૂ છંડી વેશ્યાશું પ્રેમ. ૧૧. નંદિષેણ જુઓ મુનિરાય, મૂકી વેષ વેશ્યા ઘર જાય, સૂરજ ગતિ ભમે નિશદિશ, કર્મતણી છે ઐસી જગીશ. ૧૨ સુકોસલ વાઘણી મુખ પડયો, મેતારજ સોનારી નડયો. રહ્યો કોશ્યા ઘર સ્થુલિભદ્ર યતિ, કર્મે પાપ ન લાગ્યું રતિ. ૧૩. ખોડ બલંતો પન્નગ જેહ, ધરણેંદ્રપદવી પામ્યો તેહ. મુનિસુવ્રત વાણી અનુસરી, વાજી પોહોતો દેવનપુરી. ૧૪. પૂરવ કર્મે શ્રી મહાવીર, શ્રવણે ખીલા ચરણે ખીર. નામે હરિબલ માછી વલી, કર્મે સ્ત્રી પામ્યો નિરમલી. ૧૫. અરણિક મુનિ દીક્ષાથી પડયો, ચંડકોશીઓ સુરપદવી ચડયો. શાસ્ત્ર નિમિત્તિઆ કૈ કૈ કહ્યા, મૂકી વેશ ઘર વાસી રહ્યા ૧૬. મુનિવર માસખમણના ધણી, તે ગતિ પામ્યા પન્નગ તણી. કુરગડુને જમતાં નાણ, એહ કર્મ તાણું અહિનાણ. ૧૭, કર્મે ઉત્તમ કુલની નાર; તેહ વાંછે બીજો ભરતાર. કઠિયારો ઇમ શીલે રહ્યો, દ્રવ્ય છંડીને નાસી ગયો. ૧૮. કર્મ થકી ભરતે શું કીધ,

આરિસામાં કેવલ લીધ. વલી તંદુલ મચ્છ કર્મે કરી, સાતમે નર્કે પોહોંચે વલી, ૧૯, કંડરિક પુંડરિક બંધવ બે, એક રાજા એક દીક્ષા લે, પડીયો મુનિવર ચડીયો રાય. જરાકુમરે મારયો નિજ ભાય, ૨૦, કર્મે દર્દુર સુરવર થાય, કર્મે રલીયા રંક ને રાય, કર્મે હાથી નર અવતાર, પ્રત્યક્ષ પેખો મેઘકુમાર. ૨૧- બાલપણે શ્રી વયરકુમાર, પારણે ભણીયા અંગ ઇગ્યાર, લક્ષમણા નામે જે મહાસતી, કર્મે તે ચૂકી શુભ ગતિ. ૨૨. મયણાસુંદરી નરપતિ સુતા, વરીયો કોઢી સહુ દેખતાં, કર્મે ચુલણી મારે પુત્ર, કર્મે ભાંજી રહે ઘરશૂત્ર. ૨૩. હરિકેશી બલ પુરવ યતિ, કુલ ચંડાલ તણે ઉત્પત્તિ. કર્મ તણી ગતિ જુએ ઇસી, સારે દેવ સેવા ઉલ્લસી, ૨૪. સતી સીતા સંકટમાં પડી. ઇચ્છાકારી બહુ કર્મે નડી. એક રડવડતાં સઘલે ભમે, તેહને કન્યા ન મલે કિમે, ૨૫. કર્મ તણાં ફલ જો જો દેવ બહોંત્તર સહુસ પરણ્યા વસુદેવ. કર્મે કેસરી કેવલ લીયો, કર્મે ભામંડલ જીવીયો. ૨૬. કર્મે ભગિની કરવા દ્રોહ કર્મે શૂલી થયાં સુરલોય. કર્મે ચોરી રોહિણુ કરે, કર્મે પુણ્યવંત ભૂખે મરે, ૨૭. કર્મે વિક્રમને શિર આલ, લહે કેવલ એવંતો બાલ. ઘણી વેઢ લગે નવ નારદ, કર્મે શુદ્ધ બુદ્ધ પામ્યા બલદ. ૨૮. ચૌદ પૂરવધારી જે મુનીશ, પડયા નિગોદે વહી નિશદિશ. સુભૂમ રાજા નરકે ગમન બ્રહ્મદત્તને ગમીયાં નયણ. ૨૯. દઢપ્રહારે કરી હત્યા ચાર, તોહિ મુક્તિફલ લીધાં સાર, ગૌતમસ્વામી ગણધર જોય, દેવશર્મા બ્રાહ્મણ પ્રતિબોધ. ૩૦. કર્મ તણી ગતિ કિમ કહેવાય, નિજ પ્રેમદા શિર કીડો થાય, કર્મે અરજુનમાલી અણગાર, પાતિક ઉતાર્યાં નિરધાર. ૩૧ હરિચંદ રાજા સાહસધીર, કર્મે ડુંબ ઘરે વહ્યું નીર, પરશુરામ જમદગ્નિની જાત, ક્ષત્રીની તેણે કીધી ઘાત. ૩૨. પ્રભવો હુંતો મોટો ચોર, તિણે લીધું સંજમવ્રત ઘોર; ભદ્રબાહુ સ્વામી ગુરુ ભાય, વરાહમિહિર નામે કહેવાય. ૩૩. મૂકી દીક્ષા ભાખે જોષ, ઇણી પરે કરે ઉદરનો પોષ, સનત્કુમાર કરતો રંગરોલ, ડીલે રોગ ઉપના છે સોલ. ૩૪ દશ શીશ રાવણ કીધ કલોલ, કર્મે દશ શિર હુઆં

રોલ, કર્મે નિર્ધનને ધનવંત, કર્મે થાય સંત અસંત. ૩૫. ચંપક-સેન દાસીનો પુત્ર, લીધું વ્રત દત્તધરસૂત્ર, કર્મે પુત્ર કેવલસીરી લહે, પામી કેવલ ઘરમાં રહે. ૩૫. કીધાં કર્મ ન આવે પાર, દેખો દ્રૌપદી પંચ ભરતાર, શાસ્ત્ર માંહિ છે ઘણા વિચાર, તે કહેતાં નવ આવે પાર. ૩૬. સુલસા શ્રાવિકા કર્મે ઓધાન, સુત બત્રીસે ધર્યા પ્રધાન, એક ધરમીને થાયે જ્યાન, એક પાપી પામે બહુમાન. ૩૮. તે દેખી મમ ધરજો રોષ, પૂરવ કર્મ તણો એ દોષ, નિંદા કરો કો કેહ તણી, નિંદા થાયે દુરગતિનો ધણી, ૩૯. જેહને હોય નિંદાનો ઢાલ, તે બોલ્યો ચોથો ચંડાલ, પર તણી જે નિંદા કરે, પિંડ પોતાનો પાપે ભરે. ૪૦. તેહને સાધુ કહે જગબાપ, જે કેહને ન કરે સંતાપ, કવિ કહે તસ લાગું પાય, જિમ મુજ દુઃખ તે સઘલાં જાય. ૪૧. જેહને જેહવી હોયે મતિ, તેહને તેહવી થાયે ગતિ, તે દેખી મત ધરજો રોષ, પૂરવ કર્મ તણો એ દોષ. ૪૨. જો કરો નિંદાની ખાંત; નિંદા આપ કરો દિનરાત નિજ આતમને દીયે ઉપદેશ, તે જન કરશે મુગતિ પ્રવેશ. ૪૩. તપગ-છનાયક જગગુરુ નામ, શ્રી હીરવિજય સૂરિ અભિરામ પટધર શ્રી વિજયસેન સૂરિશ, રતનસાગર પ્રણમે નિશદિશ. ૪૪.

કલશ હરિગીત છંદ.

ઇમ આદિનીરે અંતધીરે, કરયાં કર્મ સહુ ભોગવે શ્રી ચક્રવર્ત્તિપદ વસુદેવ રાજા, શુભ અશુભ ફલ ભોગવે સુણુ જીવડા એક પુણ્ય કરતાં, દુષ્કૃત સઘલાં ખેપીએ મુક્તિનારી પામે સારી, જિન-વરવાણી જે પીએ. ૪૫. ઇતિ કર્મનો છંદ સમાપ્ત.

અથ શ્રી હેતવિજયજી કૃત અઢાર નાતરાની સજ્ઝાય.

:ઢાળ પહેલી:

પહેલાં તે સમરૂં પાસ પંચાસરોરે, સમરી સરસતી માયા; નિજ ગુરૂ કેરાં રે ચરણ નમી કરી રે, (રચશું) કહેશું રંગે સજ્ઝાય; ભવિ તુમે જોજો રે સંસાર નાતરાં રે. ૧. એક ભવે હુઆરે અઢાર; એહવું જાણીને દૂરે નિવારજો રે; જિમ પામો સુખ અપાર.

ભ. ૨. નગરમાં મોટું મથુરાં જાણીએ રે, તિહાં વસે ગણિકા એક; કુબેરસેના રે નામ છે તેહનું રે; વિલસે સુખ અનેક. ભ. ૩. એક દિન રમતાં પર શું પ્રેમમાં રે, ઉદરે રહ્યું ઓધાન; પૂરણ માસે પ્રસવ્યું જોડલું રે, બેટો-બેટી સુજાણ. ભ. ૪. વેશ્યા વિમાસે આપણે ઘરે રે, કુણ જાળવશે એ બાળ; ક્ષણ ક્ષણ જોવાં-ધોવાં ને ધવરાવવાં રે, કુણ કરે સાર-સંભાળ. ભ. ૫. એહવું વિમાસી રે પેટીમાં લઇ રે, ઘાલ્યાં બાળક દોય; માંહે તે મેલી નામાંક્તિ મુદ્રિકા રે, નદીમાં ચલાવે સોય. ભ. ૬. જમુનામાં વહેતી રે આવી શૌરીપુરેરે વાણું છે વાહ્યું તે વાર; તવ તિહાં આવ્યા રે દોય વ્યહવારીયા રે; નદી કાંઠે હર્ષ અપાર. ભ. ૭. દૂરથી દીઠી પેટી આવતી રે, હૈડે વિમાસે દોય; એહમાં જે હોશે તે આપણ બિહુ રે, વ્હેંચી લેશું સોય. ભ. ૮. બોલ બન્ધ કીધા વ્યહવારીએ રે, કાઢી પેટી તે બાર, પેટી ઉપાડી રે છાની સોડમાં રે, લેઇ આવ્યા નગર મોઝાર. ભ. ૯. પેટી ઉઘાડી રે તેમાં નિહાળતાં રે, દીઠાં બાળક દોય; મનમાં વિચારે રે દોય વ્યવહારીયા રે, શું જાણે પુર કોય. ભ. ૧૦. જેને સુત નહિ હવો તેણે બેટો લીયો રે, બીજે બેટી હો લીધ; મુદ્રિકા મેળે રે નામ કુબેરદત્ત દિયો રે, કુબેરદત્તા વળી દીધ. ભ. ૧૧. અનુક્રમે વાધ્યાં રે દોય ભણ્યાં ગણ્યાં રે, પામ્યા જોબન સાર; માત તાતે જોઇને પરણાવીયાં રે, વિલસે સુખ અપાર. ભ. ૧૨.

:ઢાળ બીજી:

એક દિન બેઠા માળીયે રે લાલ, નરનારી સળી રંગ રે; રંગીલા કંત સાર પાસે રમતાં સોગઠે રે લાલ, આણી મનમાં ઉમંગરે. રં. ૧. આવોને પિયુડા આપણ ખેલીએ રે, કહું છું ઘણી મનોહાર રે, રં. હાસ્ય વિનોદ કરે ઘણાં રે લાલ, માને ધન્ય અવતાર રે રં. આ. ૨. રમત રમે ખુશીમાં ઘણાં રે લાલ, દાવ નાખે ભરતાર રે; રં. દીઠી નામાંક્તિ મુદ્રિકા રે લાલ, હૈડે વિમાસે નાર રે. રં. આ. ૩. બેહુ રૂપે બેહુ સરીખાં રે લાલ, સરખાં

વીટીમાં નામ રે, રં. નારી વિચારે ચિત્તમાં રે લાલ, મે એ કીધો અકામ રે. રં. આ. ૪. રમત મેલી પિયરમાં ગઇ રે લાલ, પૂછો માતાને વાત રે; રં, માત કહે હુ જાણું નહીં રે લાલ જાણે તાહરો તાત રે. રં. આ. ૫. તાત કહે સુણજો સુતાં રે લાલ, સંક્ષેપે સઘળી વાત રે; રં. પેટીમાંથી વ્હેંચીયાં રે લાલ, બાળક હોય વિખ્યાત રે. રં. આ. ૬. કુબેરદત્તા મન ચિંતવે રે લાલ મેં કીધો અપરાધ રે, રં. ભાઇ વર્યો ને ભાઇ ભોગવ્યો રે લાલ, એ સવિ કર્મની વાત રે. રં. આ. ૭. એમ ચિંતવીને સંયમ લીયો રે લાલ, પાળે પંચાચાર રે; રં. સમિતિ ગુપ્તિનો ખપ કરે રે લાલ, છ કાય રક્ષા સાર રે. રં. આ. ૮. કુબેરદત્ત મન ચિંતવે રે લાલ, એ નગર માંહે ન રહેવાય રે; રં. બ્હેન વરીને બ્હેન ભોગવી રે લાલ, ઘર ઘર એ કહેવાય રે. રં. આ. ૯. કુબેદદત્ત તિહાંથી ચાલીયો રે લાલ, આવ્યો મથુરા માંય રે; રં. વેશ્યા મન્દિર આવીયો રે લાલ, કરે વેશ્યા શું અન્યાય રે. રં. આ. ૧૦. કુબેરદત્ત નિજ માત શું રે લાલ, સુખ વિલસે દિન-રાત રે; રં. એમ કરતાં સુત જનમીયો રે લાલ, એ સવિ કર્મની વાત રે. રં. આ. ૧૧. તપ—જપ-સંયમ સાધતા રે લાલ, પાળતાં કીરિયા સાર રે; રં. કુબેરદત્તાને અવધિ ઉપન્યું રે લાલ, દિયે તિહાં જ્ઞાનવિચાર રે. રં. આ. ૧૨. અવધિજ્ઞાને સાધવી રે લાલ, દેખે મથુરા મોઝાર રે; રં. નિજ જનનિથી સુખ વિલસતો રે લાલ, ધિકધિક તસ અવતાર રે. રં. આ. ૧૩. ગુરૂણીને પૂછી કરી રે લાલ, આવી મથુરાં ગામ રે; રં. વેશ્યા મન્દિર જઇ ઉતરી રે લાલ, કરવા ધર્મનું કામ રે. રં. આ. ૧૪.

ઢાળ ત્રીજી.

ઇણ અવસર નાનો બાલુંડો રે કાંઇ, પારણે પોઢયો જેહ; ગાઉં હાલરૂઆં હાલો હાલો, કહી હુલરાવતી રે કાંઇ; સાધવી ચતુર સુજાણ. ગા. ૧. સગપણ છે તાહરે માહરે રે, કાંઇ, દીકરો-દેવર ભાઇ. સુ૦ ૨. સગપણ છે તાહરે માહરે રે કાંઇ; ખટ બીજા

કહું તેહ; શુ૦ બન્ધવ પિતા વડવો રે કાંઇ, સસરો સુત ભરતાર. સુ૦ ૩, સગપણ છે તાહરે માહરે રે કાંઈ, ખટ બીજાં કહું તેહ, સુણ તું માતાજી. માતા કહું સાસુ કહું રે કાંઇ, વળી કહું શોકય ભોજાઈ. સુ૦ માતાજી. ૪ વડીઆઈ વળી પુત્રવધુ કહું રે કાંઇ તુજ મુજ સગપણ એહ; સુ૦ માતાજી. એહ સંબંધ સવિ સાંભળી રે કાંઈ, ઘરમાંથી આવ્યાં હોય, સુણ તું શ્રમણીજી. ૫. અછતાં આળ ન દિજીયે રે કાંઇ, તુમ મારગ નહિ એહ; સુ૦ શ્ર૦ શ્રમણી કહે સુણો હોય જણાંરે કાંઈ, ખોટું નહિંય લગાર; તુમે સાંભળજો. ૬. પેટીમાં ઘાલી મૂકીયાં રે કાંઈ, જમુનાયે વહેતી જોગ, તુમે સાંભળજો. શૌરીપુર નગર તિહાં વળી રે કાંઇ, પેટી કાઢી સોય. તુ. ૭. ઈમ નિસુણી તે દોય જણે રે કાંઇ, સંયમ લીધો તેણી વાર; તુમે૦ સંયમ લેઇ તપ આદરી રે કાંઇ, દેવલોકે પહોંચ્યા સાર રે, મન રંગીલા ૮. તપથી સવિ સુખ સંપજે રે કાંઇ, તપથી પામે જ્ઞાન રે, તપથી કેવળ ઉપજે રે કાંઇ, તપ મ્હોટું વરદાન રે, મ. ૯. તપગચ્છપતિ ગુણ ગાવતાં રે કાંઈ, ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ ઘર થાય; મ૦ પંડિત દાનવિજય તણો રે કાંઇ, હેતવિજય ગુણ ગાય. મ૦ ૧૦.

અથ શ્રી નાગીલાની સજ્ઝાય.

ભુદેવ ભાઈ ઘેર આવીયારે, પ્રતિબોધવા મુનિરજરે; હાથમાં તે લીધો ઘૃતનો પાતરો રે, ભાઇ મુને આઘેરો વળાવરે; નવિ રે પરણ્યા તે ગોરી નાગીલા રે ૧. એમ કરી ગુરૂજી પાસે આવીયા રે, ગુરુજી પૂછે કાંઇ દીક્ષાના ભાવ રે; લાજે નાકારો નવિ કહ્યો રે, લીધી ભાઈને ભાવ રે. ન. ૨, બાર વર્ષ સંજમે રહ્યા રે, મનમાં ધરતાં નાગીલાનું ધ્યાન રે; હા હા મૂર્ખ એ મેં શું કર્યું રે, નાગીલા તજી જીવન પ્રાણ રે. ન. ૩. માત ને પિતા તેહને નથી રે, એકલડી અબળા બાળ રે; સોલ વર્ષની સુંદરી રે, સુંદર તનું સુકુમાર રે. ન. ૪. શશી વદની મૃગ લોયણી રે, વલવલતી મૂકી ઘરની નાર રે; મુજ ઉપર અનુરાગીણીરે, હવે લેહુ તેહની

સંભાળ રે. ન. ૫. ભવદેવ ભાંગે ચિત્તે આવીયા રે, વિણુ ઓળખી પૂછે ઘર નાર રે; કોઈએ દીઠીરે ગોરી નાગીલા રે, અમે આવ્યાછી વ્રત છોડનહાર રે. ન. ૬. અમર લોક તજી કરી રે, નરક ગ્રહે કોણ હાથ રે; પામી સુખ તજી કરી રે, હા હા પડીયો કષ્ટ જંજાળ રે. ન. ૭. નારી ભણે રે સુણો સાધુજી રે, વમ્યો ન લેવે કોઇ આહાર રે; હસ્તિ છંડી ને ખર કોઇ નવિ ગ્રહે રે, તુમે છો જ્ઞાનના ભંડાર રે. ૮. ઉદક વામે લીએ આહારને રે, નહિ માનવનો આચાર રે; તમે જે ઘર તરૂણી તજ્યા રે, હવે શી તેહની સંભાળ રે. ૯. નારી નરકની ખાણુ છે રે, નરકની દીવી છે નાર રે; તમે તો મહા મુનિરાજ છો રે, જેમ પામો ભવનો પાર રે. ન. ૧૦. અંકુશે ગજ વશ્ય આણ્યો રે, રાજમતિએ રહનેમ રે, વચન અંકુશે વાળીઓરે નાગીલાએ ભવદેવ તેમ રે. ન. ૧૧. નાગીલાએ નાથ સમજાવીઓ રે, ફરી લીધો સંજમભાર રે; ભવદેવ દેવલોકે ગયા રે, હુવા છે શિવકુમાર રે. ૧૨. ત્રીજે ભવે જંબૂસ્વામીજી રે, પરણ્યા પદ્મણી આઠ રે; ક્રોડ નવાણું કંચન લાવીયા રે, તે છે સિદ્ધાંતનો પાઠ રે. ન. ૧૩. પ્રભવાદિક ચોર પાંચશે રે, પદ્મણી આઠે નાર રે; કર્મ ખપાવી મુકતે ગયા રે, સંઘ વિજય (સમયસુંદર) સુખકારરે. ન. ૧૪.

શ્રી મૃગાપુત્રની સજ્ઝાય.

દુહા:

પ્રણમી પાર્શ્વ જિણંદને, સમરી સરસ્વતી માય; નિજ ગુરુ ચરણ નમી કરી, ભણશું મહા મુનિરાય. ૧. રાજઋદ્ધિ લીલા પરિહરિ, લીયો સંયમભાર; તેહ મૃગાપુત્ર ગાયશું, સુણજો સહુ નર–નાર. ૨. સંક્ષેપે કરી વર્ણવું, સૂત્રે છે વિસ્તાર; ભણતાં–સુણતાં–ધ્યાવતાં, લહીએ ભવનો પાર. ૩. ભોગી નરમાં ભમરલો, ઋષિમાંહી શિરદાર; તસ ગુણ વર્ણવતાં થકાં, ત્રુટે કર્મ અપાર. ૪.

ઢાળ

સુગ્રવનગર સોહામણુંજી બલભદ્ર તિહાં રાય; તસ ઘર ઘરણી મૃગાવતીજી, તસ નંદન જુવરાય, હો માડી, ક્ષણુ લાખેણી રે જાય

૧. બળ શ્રી નામે ભલોજી, મૃગાપુત્ર પ્રસિદ્ધ; માતાને નામે કરીજી, ગુણ નિષ્પન્ન તસ દીધ. હો માડી. ૨. ભણી-ગણી પંડિત થયોજી, જોબનવય જબ આય; સુંદર મંદિર કરાવીયાંજી, પરણાવે નિજ માય. હો માડી. ૩. તવ વય રૂપે સારિખીજી, પરણ્યા બત્રીશ નાર; પંચ વિષયસુખ ભોગવેજી, નાટકના ધમકાર. હો માડી. ૪. રત્ન જડિત સોહામણાજી, અદ્દભૂત ઉંચા આવાસ, દેવ દોગુંદકની પરેજી, વિલસે લીલ-વિલાસ. હો માંડી. ૫. એક દિન બેઠાં માળીયેજી, નાર ને પરિવાર; મસ્તક પગ દાઝે તળાજી, દીઠા શ્રી અણગાર. હો માડી. ૬. મુનિ દેખી ભવ સાંભર્યોજી, વસીયો મન વૈરાગ; ઉતર્યો આમણ દુમણોજી, જનનીને પાયે લાગ. હો માડી. ૭. પાય લાગીને વિનવેજી, સુણ સુણ મોરી માય; નટુવાની પરે નાચીયોજી, લાખ ચોરાશીમાંય. હો માડી. ૮. પૃથ્વી—પાણી—તેમ—તેઉમાંજી, ચોથી રે વાઉકાય; જન્મ—મરણ દુઃખ ભોગવ્યાંજી, તેમ વનસ્પતિમાંય. હો માડી. ૯. વિકલેંદ્રિય તિર્થંચમાંજી, મનુષ્ય દેવ મઝાર; ધર્મ વિહુણો આતમાજી, રડવડીયો સંસાર. હો માડી. ૧૦. સાતે નરકે હું ભમ્યોજી, અનંતી અનંતી રે વાર; છેદન—ભેદન ત્યાં સહ્યાંજી, કહેતાં ન આવે પાર. હો માડી. ૧૧. સાયરના જળથી ઘણાંજી, મેં પીધાં માતાનાં થાન તૃપ્તિ ન પામ્યો આતમાજી, અધિક આરોગ્યા ધાન. હો માડી. ૧૨.. ચારિત્ર ચિંતામણિ સમોજી, અધિક મ્હારે મન થાય; તન-ધન જોબન કારમાંજી, ક્ષણ ક્ષણ ખુટે આય. હો માડી. ૧૩. માતા અનુમતિ આપીયેજી, લેઇશું સંયમભાર; પંચ રત્ન મુજ સાંભર્યાંજી, કરીશું તેહની સાર. હો માડી. ૧૪. વયણ સુણી બેટા તણાજી, જનની ધરણી ઢળંત; ચિત્ત ઢળ્યું તવ આરડેજી, નયણે નીર ઝરંત. રે જાયા, તુજ વિણ ઘડી રે છ માસ. ૧૫. વળતી માતા ઈમ ભણેજી, સુણ સુણ મેરા રે પુત્ર; મનમોહન તું વાલહોજી; કાંઇ ભાંગે ઘર સૂત્ર રે. જાયા. ૧૬. મ્હોટાં મંદિર માળીયાંજી, રાન સમોવડ થાય; તુજ વિણ સહુ અળખામણાંજી; કિમ જાએ દિન-રાત. રે જાયા. ૧૭. નવ માસ વડા ઉદર ધર્યોજી, જન્મ તણાં દુઃખ દીઠ; કનક કચોળે પોષીયોજી, હવે હું થઇ

અનીઠ રે જાયા. ૧૮. જોબનવય નારી તણાજી, ભોગવો બહોળા રે ભોગ; જોબનવય વિત્યા પછીજી, આદરજો તપ જોગ. રે જાયા. ૧૯. પડયો અજાડી (ખાડા) જિમ હાથીઓજી, મૃગલો પડીયો રે પાસ; પંખી પડયો જિમ પાંજરેજી, તેમ કુંવર ઘરવાસ. રે જાયા. ૨૦. ઘર ઘર ભીક્ષા માગવીજી, અરસ વિરસ હોય આહાર; ચારિત્ર છે વચ્છ દોહિલુંજી, જેસી ખાંડાની ધાર. રે જાયા. ૨૧. પંચ મહાવ્રત પાળવાજી પાળવા પંચ આચાર; દોષ બેંતાલીશ ટાળીનેજી; લેવો સુઝતો આહાર. રે જાયા. ૨૨. વીણુ દાંતે લોહમય ચણાજી, કિમ ચાવીશ કુમાર; વેલુ સમોવડ કોળીયાજી, જિને કહ્યો સંયમભાર. રે જાયા. ૨૩. પલંગ તળાઇએ પોઢતોજી, કરવો ભૂમિ સંથાર; કનક કચોળાં છાડવાંજી, કાચલીયે વ્યવહોર. રે જાયા. ૨૪. માથે લોચ કરાવવાજી, તું સુકુમાલ અપાર; બાવીશ પરિષહ જીતવાજી, કરવા ઉગ્ર વિહાર. રે જાયા. ૨૫. પાય અણવાણે ચાલવુંજી, શિયાળે શીત વાય; ચોમાસું વચ્છ દોહિલુંજી; ઉનાળે લૂ વાય. રે જાયા. ૨૬. ગંગા સાયર આદિ કરીજી, ઉપમાં દેખાડી રે માય; દુક્કર ચારિત્ર દાખિયુંજી, કાયર પુરૂષને થાય. રે જાયા. ૨૭. કુમાર ભણે સુણ માયડીજી, સંયમ સુખ ભંડાર; ચૌદરાજ નગરી તણાજી, ફેરા તે ટાળણહાર. હો માડી. ૨૮, અનુમતિ તો લો આપું ખરીજી, કુણ કરશે તુજ સાર; રોગ જબ આવી લાગશેજી, નહિ ઔષધ ઉપચાર. રે જાયા. ૨૯. વનમાં રહે છે મૃગલાંજી, કુણ કરે તેહની સાર; વનમૃગની પરે વિચરશુંજી, એકલડા નિરધાર. હો માડી. ૩૦. અનુમતિ આપે માયડીજી. આવ્યા વનહ મઝાર; પંચ મહાવ્રત આદર્યાંજી, પાળે સંયમ ભાર. મુનીશ્વર ધન ધન તુમ અવતાર. ૩૧. મૃગપુત્ર ઋષિ રાજીયોજી, ષટ્કાયના ગોવાળ, એ સમ નહિ વૈરાગીયોજી, જિણે ટાલ્યો આતમ સાલ. મુનીશ્વર. ૩૨. ભણ્યો અધ્યયન ઓગણીસમેંજી, મૃગાપુત્ર અધિકાર; તપ–જપ–કીરિયા શુદ્ધ કરીજી, આરાધી આચાર. મુનિશ્વર. ૩૩. સંયમ દુક્કર પાળયુંજી, કરી એક માસ સંથાર; કર્મ ખપાવી કેવલ લહીજી, પહોંચ્યા મુક્તિ

મઝાર. મુનીશ્વર ધન ધન તુમ આવતાર.

શ્રી સુબાહુકુમારની સજ્ઝાય.

હવે સુબાહુકુમાર એમ વિનનવે, અમે લેઇશું સંજમભાર; માડીરે મારીરે, મા મેં વીર પ્રભુની વાણી સાંભળી; તેથી જાણ્યો અથીર સંસાર. માડીરે, હવેરે નહિ રાચું રે સંસારમાં. ૧. અરે જાયા, તુજ વિના સુના મંદિર માળીયાં; તુજ વિના સુનારે સંસાર, જાયારે મોરારે કાંઇ માણેક-મોતી-મુદ્રિકા, કાંઇ ઋદ્ધિ તણો નહિ પાર; જાયા રે મોરારે, તુજ વિના ઘડી એક ન નિસરે. ૨. અરે માડી તન ધન-જોબન કારમું, કારમો કુટુંબ પરિવાર; માડીરે, કારમા સગપણમાં રહે, એ તો જાણ્યો અથિર સંસાર. માડી મોરીરે. ૩. અરે જાયા, સંયમ પંથ ઘણો આકરો; જાયા વ્રત છે ખાંડાની ધાર, જાયા મોરારે. બાવીશ પરિષહ જીતવા, રહેવું છે વનવાસ. જાયારે. મોરારે, તુજ. ૪. અરે માજી, વનમાં રહે છે મૃગલાં; તેની કોણ કરેરે સંભાળ, માડીરે મોરીરે વનમૃગલાં પેરે ચાલશું; એમ એકલડા નીરધાર. માડીરે મોરીરે, હવે. ૫. હાં રે માજી નરકનિગોદમાં હું ભમ્યો અનંતી-અનંતી વાર; માડીરે મોરીરે છેદન-ભેદન મેં ત્યાં સહ્યાં, તે કહેતાં નાવે પાર. માડીરે મોરીરે. હવે. ૬, અરે જાયા તુજને પરણાવી પાંચસે નારીઓ, રૂપે અપસરા સમાન; જાયારે મોરારે ઉંચા કુલમાં ઉપની રહેવા પાંચસેં મહેલ, જાયારે મોરારે, તુજ. ૭, હાં રે માંડીરે ઘરમાં જો એક નીકળી નાગણી, સુખે નિંદ્રા ન લગાર; માડીરે મોરીરે, પાંચસેં નાગણીઓમાં કેમ રહું, મારૂં મન આકુલ-વ્યાકુલ થાય. માડીરે મોરીરે, હવે. ૮. હાંરે જાયા આટલા દિવસ હું તો જાણતી, રમાડીશ વહુનારે બાળ; જાયારે મોરારે, દેવ અટારો હવે આવીયો તું તો લે છે સંજમ ભાર. જાયારે મોરારે, તુજ. ૯. હાંરે માજી મુસાફર આવ્યો કોઈ પરૂણલો, ફરી ભેગો થાય ન થાય; માડીરે મોરીરે. એમ મનુષ્યભવ પામવો દોહિલો, ધર્મ વિના દુર્ગતિ જાય. માડીરે મોરીરે. હવે ૧૦, હવે પાંચસે

વહુરો એમ વિનવે, તેમાં વડેરી કરેરે જવાબ; વ્હાલમ મોરા રે, તુમે તો સંજમ લેવા સંચર્યા, સ્વામી અમને કોનો છે આધાર; વ્હાલમ મોરારે વ્હાલમ વિના કેમ રહી શકું. ૧૧. હાંરે માત-પિતા-ભાઈ-બેનડી, નારી-કુટુંબ ને પરિવાર; માજી મોરીરે અંત વેલાએ સહુ અળગા રહે, એક જિનધર્મ તરણ તારણહાર. માંડી મોરી રે, હવે. ૧૨. હાંરે માજી કાચી કાયા તે કારમી, ચડી પડી વિણસી જાય; માડીરે મોરીરે, જીવડો જાય ને કાયા પડી રહેશે. મુવા પછી કરે બાળી રાખ. માડીરે મોરીરે, હવે. ૧૩. હવે માતા ધારણી એમ ચિંતવે, આ પુત્ર નહિ રહેરે સંસાર, ભવિક જનોરે, એક દિવસ રાજ્ય ભોગવ્યું, લીધો સંજમ શ્રી મહાવીરસ્વામીની પાસ. ભવિક જનોરે, સોભાગી કુંવરે સંજમ આદર્યું ૧૪. હાંરે માડી તપ-જપ કરી કાયા શોષવી, આરાધી ગયા દેવલોક; ભવિક જનોરે, પંદર ભવ પૂરાં કરી; જાશે મહાવિદેહ ક્ષેત્ર મોઝાર. ભવિક જનોરે, સોભાગ્યવિજય ગુરુ એમ કહે. ૧૫.

અથ કર્મ પચ્ચીસીની સજ્ઝાય.

દેવ-દાનવ-તીર્થંકર ગણધર, હરિહર નર વર સબળા; કર્મસંયોગે સુખ-દુખ પામ્યા, સબસેં હુઆ મહા નબળારે, પ્રાણી કર્મ સમા નહીં કોય, કીધાં કર્મ વિના ભોગવીયાં; છુંટકબારો ન હોયરે પ્રાણી. એ આંકણી. ૧. આદીશ્વરને અંતરાય વિટંબ્યો, વર્ષ દિવસ રહ્યા ભુખે; વીરને બાર વરસ દુઃખ દીધું, ઉપન્યા બ્રાહ્મણી કુંખેરે પ્રાણી. ૨. સાઠ સહસ સુત એક દિન મૂઆ, સાતંત શુરા જેસા; સગર હુઓ મહા પુત્રે દુઃખી એ કર્મ તણા એ ફળ એ સારે, પ્રાણી ૩. બત્રીશ સહસ દેશનો સાહેબ, ચક્રી સનતકુમાર; સોલ રોગ શરીરે ઉપન્યા, કર્મે કિયા તસ ખુવારરે, પ્રાણી, ૪. સુભૂમ નામે આઠમો ચક્રી, કર્મે સાયર નાંખ્યો; સોલ સહસ યક્ષે ઉભાં દીઠો, પણ કિણહી નવિ રાખ્યો રે. પ્રાણી. ૫. બ્રહ્મદત્ત નામે બારમો ચક્રી, કર્મે કીધોરે અંધો; એમ જાણી પ્રાણી વિણ કામે, કોઈ કર્મ મત બાંધોરે પ્રાણી. ૬. વીસ ભુજા દશ મસ્તક હુતા લક્ષ્મણે રાવણ માર્યો; એકલડે જગ સહુને જીત્યો, કર્મથી તે પણ હાર્યોરે

પ્રાણી. ૭. લક્ષ્મણ–રામ મહા બલવંતા, વળી સત્યવંતી સીતા, બાર વરસ લગે વનમાંહે ભમીયા, વિતક તસ બહુ વિત્યારે. પ્રાણી. ૮. છપ્પન ક્રોડ જાદવનો સાહેબ કૃષ્ણ મહાબલી જાણી; અટવી માંહિ એકલડો મૂઓ, વલવલતો વિણ પાણી રે. પ્રાણી. ૯, પાંચ પાંડવ મહા જુઝરા, હારી દ્રૌપદી નારી; બાર વરસ લગે વનદુઃખ દીઠાં, ભમીયાં જેમ ભિખારીરે. પ્રાણી. ૧૦. સતીએ શિરોમણી દ્રૌપદી કહીયે, પાંચ પુરૂષની નાર; સુકુમાલિકા ભવે બાંધ્યું નિયાણું પામી પાંચ ભરતારરે, પ્રાણી, ૧૧. કર્મે હુલકો કીધો હરિશ્ચંદ્ર, વેચી તાસ રાણી; બાર વરસ લગે માથે આણ્યું, ડુંબ તણે ઘેર પાણી રે પ્રાણી. ૧૨. દધિવાહન રાજાની બેટી, ચાવી ચંદનબાળા; ચૌપદની પરે ચૌટે વેચાણી, કર્મ તણા એ ચાળા રે. પ્રાણી. ૧૩. સમકિતધારી શ્રેણિક રાજા, બેટે બાંધ્યો મુસકે; ધર્મી નરપતિ કર્મે દબાણા, કર્મથી જોર ન કિસકારે. પ્રાણી. ૧૪. ઇશ્વરદેવ અને પાર્વતી રાણી કરતા પુરુષ કહેવાય; અહોનિશ સ્મશાન માંહે વાસો, ભિક્ષાભોજન ખાયરે, પ્રાણી. ૧૫. સહસ કિરણ સૂરજ પ્રતાપી, રાત–દિવસ રહે ભમતો; સોલ કળા શશીહર જગ ચાવો, દિન દિન જાયે ઘટતોરે. પ્રાણી, ૧૬. નળરાજા પણ જુગટે રમતાં, અરથ ગરથ રાજ્ય હાર્યો બાર વરસ લગે વનદુઃખ દીઠાં, તેને પણ કર્મે ભમાડયો રે. પ્રાણી. ૧૭, સુદર્શનને શુળીએ દીધો, મુંજરાજે માગી ભીખ તમસ ગુફા મુખ કોણિક બળીયો, માની ન કોઇની શિખ રે, પ્રાણી. ૧૮. ગજ સુકુમાર શીર સગડી મૂકી, સોમીલે બાળ્યું શિશ; મેતારાજ વાધરે વિંટાણા, ક્ષણ ન આણી રીસરે. પ્રાણી. ૧૯. પાંચસેં સાધુ ઘાણીમાં પીલ્યા, રોશ ન આણ્યો લગાર; પૂર્વકર્મે ઢંઢણ ઋષિને, ષટમાસ ન મળ્યો આહારરે. પ્રાણી. ૨૦. ચૌદ પૂર્વધર કર્મ તણે વશ, પડયા નિગોદ મઝાર; આર્દ્રકુમાર અને નંદિષેણે, ફરી વાર્યો ઘરવાસરે. પ્રાણી. ૨૧. કળાવતીના કર છેદાણાં, સુભદ્રા પામી કલંક; મહાબળ મુનિનું ગાત્ર પ્રજાળ્યું; કર્મ તણાં એ વંકરે. પ્રાણી. ૨૨. દ્રૌપદી હેતે પદ્મનાભનું, ફોડયું કૃષ્ણે ઠામ; વીરના કાને

ખીલા ઠોકાણા, પગે રાંધી ખીર તામરે. પ્રાણી. ૨૩. કર્મથી નાઠાં જાય પાતાળે, પેસે અગ્નિ મઝાર, મેરુશિખર ચઢે પણ, કર્મ ન મૂકે લગારરે. પ્રાણી. ૨૪. એવાં કર્મ જીત્યાં નર-નારી, પહોંચ્યા શિવ ઠાય; પ્રભાતે ઉઠી નિત નિત વંદો, ભકિતએ તેહના પાયરે. પ્રાણી. ૨૫. એમ અનેક નર ખંડયા કર્મે, ભલ ભલેરા જેસા, ઋદ્ધિહર્ષ કરજોડી કહે, નમો નમો કર્મરાજ એસારે પ્રાણી. ૨૬.

શ્રી થાવચ્ચાકુમારની સજ્ઝાય.

શ્રી આદીશ્વરને રે પાય પ્રણમી કરી, વલી નમી નિજ ગુરુ પાયોજી; થાવચ્ચાનોરે નંદન ગાઇએ, નામે નવનિધિ થાયેજી. ૧. ભાવે વંદે રે થાવચ્ચા મુનિ. નેમી જિનેશ્વર શિષ્યોજી, શ્રી શેત્રુંજા ઉપર સિદ્ધ થયા; હું પ્રણમું નિશદિશોજી. ભા. ૨. દ્વારિકા નગરી રે કૃષ્ણ નરેશ્વરૂ, થાવચ્ચો ધનવંતોજી; બહુ ધન ખર્ચી રે સુત પરણાવીયો, નારી બત્રીશ ગુણવંતીજી. ભા. ૩. ગઢ ગિરનારની પાસે જાણીએ, નંદનવન અભિરામોજી; બહુ પરિવારેરે નેમિ સમોસર્યા, હરિ મન હરખ્યા તામજી. ભા. ૪. વંદન આવે રે સબલ આડંબરે, જાદવનો પરિવારોજી, કુમર થાવચ્ચોરે તિહાં વલી આવીયો, સુરનરનો નહિ પારોજી. ભા. ૫. વાણી સુણીનેરે મન વૈરાગીયો, થાવચ્ચો નિજ ગેહેજી; તિહાંથી આવીરે માયને પાય પડયો, માત સુણો સસનેહોજી. ભા. ૬. એ સંસાર અસાર તે જાણીએ, અનુમતિ દ્યો મોરી માતજી, જિમ હું સંયમમાર્ગ આચરૂં, ક્ષણ લાખેણી જાયેજી. ભા. ૭. વયણ સુણીને હૈડે ડહડહી, આંસુડાં ઉભરાયોજી; સંજમમાર્ગ બેટા દોહિલો, તું છે કુમળી કાયોજી. ભા. ૮. ધન-કણ-કંચન માલ અછે ઘણો, વળી બત્રીશ વહુનારોજી; ભોગસંયોગ વચ્છ તુમે ભોગવો, પછી તજો સંસારોજી. ભા. ૯. થાવચ્ચો કહે સુણો મોરી માવડી, વચન કહું વિશાલોજી; તન ધન જોબન એ કારમું, જાણો સુપન જંજાલોજી. ભા. ૧૦. જીજી કરતો રે દિનકર આથમે, કિમ ખમશો હુંકારોજી; ખીણ ખીણ ભોજન કુણ એ પૂછશે, અરસ નિરસ વળી આહારોજી. ભા. ૧૧. જંગલ

માંહેરે સુણુ મોરી માવડી, ભુખ તરસ સહે અપારોજી; પાણી ભોજન કહો એ કુણ કરે, વનવગડાની સારોજી. ભા. ૧૨. નારી બત્રીસેરે વળી વળી વિનવે, અલવેસર અવધારોજી; અવગુણ અમનેરે કુણ કહે વ્હાલમા, કાં મેલો નિરધારોજી. ભા. ૧૩. પહોંચે સ્વારથ જ્યાં લગે જેહનો, કુણ નારી કુણ માતોજી; સ્વારથ વિણુસે રે કો કેહનો, નહિ, માનો માનુની વાતોજી. ભા. ૧૪. જબ લગે જીવું રે સુણ મોરા નાનડા, મ કરીશ વ્રતની વાતોજી, વલતું સંજમ તુજને જો રુચે, તો લેજે ભલી ભાતોજી. ભા. ૧૫. પહેલાં પૂંઠેરે ખબર ન કો પડે, તું છે ભોલી માતાજી; ડાભ આણી જલ ચંચલ આવખું, ખીણમેં વિણુસી જાએજી. ભા. ૧૬. લેઇ અનુમતિ રે કુમર હજાર શું નેમિ જિનેશ્વર શિષ્યોજી; સંજમ પાળીરે તન મન વશ કરી, છોડી તન ધન સારોજી. ભા. ૧૭. પાળે સંજમ સાધુક્રિયા કરી, ભણીયા અંગ અગીયારોજી; અવસર જાણીરે અણુસણ આદરે, સાથે સાધુ હજારજી. ભા. ૧૮. શ્રી શેત્રુંજારે ઉપર સિદ્ધ થયા, મુકતે ગયા દુઃખ છોડી જી; વિબુદ્ધ શિરોમણિ દીપવિજય તણો, ધીરે નમે કરજોડી જી. ભા. ૧૯.

શ્રી અરણીક મુનિવરની સજઝાય.

મુનિ અરાણુક ચાલ્યા ગોચરીરે. વનના વાસી એનું રવિ તપેરે લલાટ, મુનિવર વૈરાગી મુનિ ઉંચા મંદીર વેશ્યા તણાંરે. વનના વાસી. જઇ ઉભા રહ્યા ગોખની હેઠે, મુનિવર વૈરાગી. ૧. વેશ્યાએ દાસીને મોકલી ઉતાવળીરે. વનના વાસી પેલા મુનિને અહીં તેડી લાવ, મુનિવર વૈરાગી, મુનિ મંદિરે તે ચાલ્યા ઉતાવળારે. વનના વાસી ત્યાં જઈ દીધો ધર્મલાભ, મુનિવર વૈરાગી. ૨. મુનિ પંચરંગી બાંધો પાઘડીરે. વનના વાસી, તુમે મેલો ઢળકતા તાર, મુનિવર વૈરાગી; મુનિ નવા નવા લેઉં વારણાંરે, વનના વાસી, તમે જમો મોદિકના આહાર, મુનિવર વૈરાગી. ૩. મુનિની માતા હીંડે શેરી શોધતારે. વનના વાસી ત્યાં તો જોવા મલ્યા બહુલોક, મુનિવર વૈરાગી કોઇએ દીઠો મારો અરણીકોરે. વનના વાસી એતો

લેવા ગયો છે આહાર, મુનિવર વૈરાગી. ૪, ગોંખે તે બેઠા રમે સોગઠેરે. વનના વાસી, ત્યાં તો સાંભલ્યો માતાજીનો શોર, મુનિવર વૈરાગી ગોંખેથી હેઠો ઉતર્યોરે, વનના વાસી જઇ લાગ્યો માતાજીને પાય, મુનિવર વૈરાગી. ૫. મુનિ નહી કરવાના કામ તમે કર્યાં. વનના વાસી તમે થયા ચારિત્રના ચોર, મુનિવર વૈરાગી, અમે સીલા ઉપર જઇ કરશું સંથારોરે. વનના વાસી, મને ચારિત્રથી અધિક સુહાય, મુનિવર વૈરાગી. ૬. મુનિએ સીલા ઉપર જઈ કર્યો સંથારોરે. વનના વાસી; ત્યાં તો ઉપન્યું છે કેવલજ્ઞાન, મુનિવર વૈરાગી. શ્રી હીર વિજય ગુરૂ હીરલોરે. વનના વાસી, લબ્ધિ વિજય ગુણગાય, મુનિવર વૈરાગી. ૭.

શ્રી ખડક કુમારની સજઝાય.

અવંતી તે નગરી સોહામણીરે, રાજા કેતુરે રાય, વન ગયા મુનિ વાંદવાજીરે, મન વસીઉં વૈરાગ, મુનીશ્વર જુઓ ભગવંતનારે કેણુ. ૧. ઘરે આવીને કહ્યું માતનેરે, અમે લઇશું સંજમભાર મારો તે કુંવર નાનડોરે, એ અણુ ઘટતું થાય. મુનિશ્વર. ૨. વાઘણુ સિંહ વાંદર વસેરે, ખડક કુંવર કેમ જાય. પાંચશે જન આગળ કર્યારે, મુકયા કુંવરની પાસ. મુનિશ્વર ૩. સાવથ્થી નગરીમાં આવીયાજી, શ્રાવક હરખ અપાર. આ નગરી બનેવી તણીરે, તીહાં આહાર અપાર. મુનિશ્વર. ૪. જન સઘળા જમવા ગયારે, મેલ્યા એકીલા અણગાર. અહાર લેવા મુનિ ઉઠીયારે, સાવત્થી નગરી મોઝાર. મુનિશ્વર. ૫. આવ્યો તે મારો બંધવોરે, નયણે વછુટયારે નીર રાણી તે દેખી હરખતીરે, રાજા કોપ્યો અધીર. મુનિશ્વર. ૬, રાજાએ સેવક બોલાવીયારે. સાધુને દ્યો પરિહાર. સેવક જઇ મુનિને મલ્યારે, વચને ઝાલ્યો હાથ. મુનિશ્વર. ૭. મસાણુ ભૂમિમાં લઇ ગયા રે. કંપ્યા નહિ લગીર. ત્વચા ઉતારી જીવતાં રે, પછી જાણ્યો એ રાણીનો વીર. મુનિશ્વર. ૮. જન જમીને ત્યાં આવીયા રે. શોધવા લાગ્યારે ભાય. તે નજરે પડતા નથી રે, હઇડા ફાટી જાય. મુનિશ્વર. ૯. રાજાએ જનને બોલાવીયારે, નુપતિ પૂછે રે વાત. કઇ નગરીના

કોણુ હતા રે. કઈ તેઓની જાત. મુંનીશ્વર. ૧૦. અવંતી નગરી સોહામણી રે, સ્વામી કેતુરાય, ખંડગ કુંવરે દીક્ષા લીધી રે, હતા અમારી પાસ. મુનીશ્વર. ૧૧, આહા અનર્થ મેં કર્યો રે, હણતા ન કર્યો વીચાર. અણવીચાર્યું મેં કર્યું રે હણીયો નાનો બાળ. મુનિશ્વર. ૧૨. રાણીયે સંજમ આદર્યો રે. રાજાને જંપ ન થાય. ઘેર જવું ઘટતું નથી રે, લીયે તે સંજમ ભાર, મુનિશ્વર. ૧૩. રાજા રાણી યે સંજમ આદર્યો રે. ઉતાર્યો મોહ જંજાળ, તપ કરતા અતિ આકરારે, કરતા ઉગ્ર વિહાર. મુનિશ્વર. ૧૪. સુભટ પાંચશો ભેગા થઇને, કર્યો એક વીચાર. ઘેર જવું જુગતું નથી રે, સંજમ લીયે સુખકાર, મુનિશ્વર. ૧૫. પંચ સમિતિ ત્રણ ગુપ્તિજીરે. પાળે પંચાચાર. કર્મ ખપાવી થયા કેવલીરે પોચ્યા મુક્તિ મોઝાર, ર, મુનિશ્વર ૧૬; શ્રીહીર વિજયની વિનતીરે, લબ્ધિ વિજયનીરે જોડ, સજ્ઝાય સાંભળતા થકાં રે, સહેજે કર્મોને ત્રોડ, મુનિશ્વર, ૧૭,

દેવલોકની સજ્ઝાય.

સુધરમાં દેવલોકમાં રે વૈમાન બત્રીશ લાખ, કેઇ ભોળા શંકા કરેરે એતો સૂત્ર ભગવતિની શાખરે, પુણ્યનાં ફળ જોજ્યો. ૧. સુધરમાં દેવલોકમાં રે પાંચશે જોજન મેહેલ, સત્તાવીશે જોજન ભુંઈતળાંરે ભાઇ, એ સુખ તો નહિ સેહેલરે. પુ૦ ૨. વેગ ગતિ ચાલે દેવતારે લાખ જોજન કરે દેહ, એકેકા વિમાનનોરે ભાઇ, નાવે છેહે મહિને છેહરે. પુ૦ ૩. હાવ ભાવ કરતી થકી રે, દેવિઓ આવે હજુર, આ ઠામે આવી ઉપન્યા, સ્વામિ શાં કીધાં પુણ્ય પૂરરે. પુ૦ ૪. નામ બતાવો ગુણ તણોરે, નિર્લોભી રુષિરાય, ભવસાગરમાં બુડતાંરે તુમ હાથ લિયો સંબાયરે. પુ૦ ૫. નિર્લોભી નિર્લાલચીરે, માગી બદામ ન એક, દુર્ગતિ પડતાં રાખીયોરે, મને મોકલીયો દેવલોકરે. પુ૦ ૬. દેવ પ્રત્યે દેવિયો કહેરે, સુણો વલ્લભ મોરા નાથ, નાટક જુઓ એક અમતણું રે, પછી જઈ કહેજો સગાંને વાતરે. પુ૦ ૭. એક નાટક કરતાં થકાંરે, ગયાં વર્ષ દોય હજાર, દેવતા મનમાં ચિંતવેરે, હવે કરવો કવણ વિચારરે. પુ૦ ૮. સઘળો કુટુંબ

પુરો થયો રે, હવે કહેશું કેહને જાય, દુર્ગંધ ઉડે મનુષ્ય લોકનીરે, હવે જાય અમારી બલાયરે. પુ૦ ૯. ઉદયરત્ન વાચક કહેરે, દેવ-લોકની સઝાય, ભણે ગણેને સાંભળે, તેનાં પાતક દુર પલાયરે. પુ૦૧૦.

અથ શ્રી નંદિષેણમુનિનું ત્રિઢાલીયું.

:ઢાળ પહેલી:

રાજગૃહી નગરીનો વાસી, શ્રેણિક સુત સુવિલાસી હો; મુનિ-વર વૈરાગી. નંદિષેણ દેશના સુણી ભીનો, ના ના કહેતા વ્રત લીનો હો. મુ. ૧. ચારિત્ર નિત્ય ચોકખું પાળે, સંયમ રમણીશું મ્હાલે હો; મુ. એક દિન જિન પાયે લાગી, ગોચરીની અનુમતિ માગી હો. મુ. ૨. પાંગરીયો મુનિ વહોરવા, ક્ષુધાવેદની કર્મ હરવા હો, મુ. ઉંચનીચ મધ્યમ કુળ મ્હોટા, અટતો સંયમ—રસ લોટા હો. મુ. ૩. એક ઉંચું ધવળ ઘર દેખી, મુનિવર પેઠો શુદ્ધ ગવેખી હો. મુ. તિહાં જઇ દીધો ધર્મલાભ, વેશ્યા કહે ઇહાં અર્થલાભ હો. મુ. ૪. મુનિ મન અભિમાનજ આણી, ખણ્ડ કરી નાંખ્યો તરણું તાણી હો; મુ. સોવન વૃષ્ટિ હુઇ બાર કોડી, વેશ્યા વનિતા કહે કરજોડી હો. મુ. ૫.

ઢાલ બીજી.

(થારે માથે પચરંગી પાગ, સોવનરો છોગલો મારૂજી—એ દેશી)

થેં તો ઉભા રહીને અરજ અમારી સાંભળો સાધુજી, થેં તો મ્હોટા કુળના જાણી મૂકી દ્યો આમળો સાધુજી; થેં તો લેઇ જાઓ સોવન કોડી ગાડાં ઉટે ભરી સાધુજી, નહિ આવે અમારે કામ અહો પાછા ફરી સાધુજી. ૧. થારાં ઉજ્વલ દેખી વસ્ત્ર મોહે મન માહરું સાધુજી, થારો સુરપતિથી પણ રૂપ અધિક છે વાહરૂ સાધુજી; થારાં મૃગસમ સુન્દર નેત્ર દેખી હર્ષ લાગણો સાધુજી, થારો નવલો જોબન વેષ વિરહ દુઃખ ભાંજણો સાધુજી; ૨, એ તો જંત્ર જડિત કપાટ કુંચી મેં કર ગૃહી સાધુજી; મુની વળવા લાગ્યો જામ કે આડી ઉભી રહી સાધુજી; મેં તો ઓછી સ્ત્રીની જાતિ મતિ કહી પાછળે સાધુજી; થેં તો સુગુણ ચતુરસુજાણ વિચારો આગળે સાધુજી. ૩, થેં તો ભોગ પુરન્દર હું પણ સુન્દરી સારી સાધુજી,

થૈ તો પેરો નવલા વેશ ઘરાણું જરતારી સાધુજી. મણિ મુક્તાફળ મુગટ બીરાજે હેમના સાધુજી અમે સજીએ સોળ સણુગાર કે પિયુ રસ અંગના સાધુજી. ૪. જે હોય ચતુરસુજાણ તે કદીય ન ચૂકશો સાધુજી, એહવો અવસર સાહિબ કદિય ન આવશે, સાધુજી એમ ચિંત ચિતે મોઝાર કે નન્દીષેણ વાહલો સાધુજી; રહેવા ગણિકાને ધામ કે થઇને નાહલો સાધુંજી. ૫.

ઢાળ ત્રીજી.

(દેશી—પ્રથમ ઢાળની)

ભોગ કરમ ઉદય તસ આવ્યો, શાસનદેવીએ સંભળાવ્યો હો; મુનિવર વૈરાગી, રહ્યા બાર વર્ષ તસ આવાસે, વેશ મેલ્યો એકણ પાસે હો. મુ. ૧. દશ નર દિન પ્રતે પ્રતિબુઝે, દિન એક મૂરખ નહિ બુઝે હો; મુ. બુઝવતાં હુઇ બહુ વેળા ભોજનની થઇ અવેળા. હો. મુ. ૨. કહે વેશ્યા ઉઠો સ્વામી, એ દશમો ન બુઝે કામી હો. મુ. વેશ્યા વનિતા કહે ધસમસતી, આજે દશમા તુમે હીજ હસતી હો. મુ ૩. એહ વયણ સુણીને ચાલ્યો, ફરી સંયમ શું મન વાળ્યો; મુ. ફરી સંયમ લીધો ઉલ્લાસે, વેશ લઇ ગયો જિન પાસે હો. મુ. ૪. તપ જપ સંયમ કીરિયા સાધી, ઘણા જીવને હી પ્રતિબોધી હો; મુ. ચારિત્ર નિત્ય ચોકખું પાળી, દેવલોકે ગયો દેઇ તાળી હો. મુ. ૫. જયવિજય ગુરૂ શિષ્ય, તસ હર્ષ નમે નિશદિન હો; મુ. મેરૂવિજય એમ બોલે, એહવા ગુરૂની કોણ તોલે હો. મુ. ૬.

શ્રી સનત્કુમાર ચક્રવર્તિની સજઝાય.

સરસતિ સરસ વચન માગું, તોરે પાયે લાગું; સનત્કુમાર ચક્રી ગુણ ગાઉં, જિમ હું નિર્મળ થાઉં. રંગીલા રાણા રહો, જીવન રહો રહો; મેરે સનત્કુમાર, વિનવે સવિ પરિવાર. ૧ રુપ અનુપમ ઇન્દ્રે વખાણ્યું, સુર એ જાણી સુણી ઇમ માયા બ્રાહ્મણ રૂપ કરી દોય આયા, ફરી ફરી નિરખત કાયા. ૨. જી. મે. ૨. જેહવો વખાણ્યો તેહવો દીઠો, રૂપ અનુપમ ભારી; સ્તવના સાંભળી મનમાં હરખ્યો, આણ્યો ગર્વ અપારી. ૨ં. જી. મે. ૩. અબ શું

નિરખો લાલ રંગીલે, ખેળ ભરી મુજ કાયા, નાહિ ધોઈ જબ છત્ર ધરાવું, તબ જોજ્યો મોરી કાયા. રં. જી. મે. ૪. મુગટ-કુંડલ હાર મોતીના, કરી શણગાર બનાયા; છત્ર ધરાવી સિંહાસન બેઠા, તબ ફરી બ્રાહ્મણ આયા. રં. જી, મે, પ. દેખી જોતા રૂપ પલટાણું સુણ હો ચક્રી રાયા; સોળ રોગ તેરી દેહમાં ઉપન્યા, ગર્વ મ કર (કાચી) કૂડી કાયા; રં, જી, મે. ૬, કળકળીયો ઘણું ચક્રી મનમાં સાંભળી દેવની વાણી; તુરત તંબોળ નાંખીને જોવે; રંગ ભરી કાયા પલટાણી. રં, જી. મે, ૭. ગઢ મઢ મન્દિર માળિયાં મેલ્યાં. મેલી તે સવિ ઠકુરાઈ નવનિધિ ચૌદ રતન સવિ મેલ્યાં; મેલી તે સયળ સજાઈ. ર૦. જી૦ મે૦ ૮. હય ગય રથ અંતે ઉરિ મેલી, મેલી તે મમતા માયા એકલડા સંયમ લઈ વિચરે કેડ ન મેલે રાણા રાયા. રં૦ જી૦ મે૦ ૯. પાયે ઘુઘરી ઘમઘમ વાજે, ઠમઠમ કરતી આવે દશ આંગુળિયે બે કર જોડી વીનતી ઘણીય કરાવે રં૦ જી૦ મે૦ ૧૦. તુમ પાખે મોરૂં દિલડું દાઝે, દિન કેહીપરે જાશે એક લાખને બાણું સહસ, નયણે કરી નિરખીજે રં૦ જી૦ મે૦ ૧૧. માત પિતા હેતે કરી ઝુરે, અંતે ઉર સવિ રોવે એકવાર સન્મુખ જુઓ ચક્રી, સનંતકુમાર નવિ જોવે રં૦ જી૦ મે૦ ૧૨. ચામર ધરાવો છત્ર ધરાવો, રાજ્યમેં પ્રતપો રૂડા, છખંડ પૃથ્વી આણ મનાવો, તે કિમ જાણ્યા કુડાં રં૦ જી૦ મે૦ ૧૩. છત્રધરે શિર ચામર ઢાળે, રાજન પ્રતપો રૂડે, છખંડ પૃથ્વી રાજ્ય ભોગવો, છમાસ લગે ફરે કેડે રં૦ જી૦ મે૦ ૧૪. તવફરી દેવ છળવા કારણ વૈદ્ય રુપ લહી આવે તપ શક્તિયે કરી લબ્ધિ ઉપની, થુંકે કરી રોગ સમાવે રં૦ જી૦ મે૦ ૧૫. બે લાખ વરસ મંડળીક ચક્રી, લાખ વરસની દીક્ષા પંદરમાં જિનવરને વારે, નરદેવ કરે જીવરક્ષા રં૦ જી૦ મે૦ ૧૬. શ્રી વિજયસેન સુરીશ્વર વાણી, તપગચ્છ રાજે જાણી, વિનયકુશળ પંડિત વર ખાંણી, તસ ચરણે ચિત્ત આણી રં૦ જી૦ મે૦ ૧૭. સાતસેં વરશે રોગ સમાયો, કંચન સરખી કાયા, શાંતિકુશળમુનિ એમ પજંપે, દેવ લોક ત્રીજા પાયા રં૦ જી૦ મે૦ ૧૮. ઇતિ.

શ્રી ઇષુકાર કમલાવતીની સજ્ઝાય.

મહેલે તે બેઠાં રાણિ કમળાવતી, ઉડે છે ઝેણેરી ખેહ સાંભળ હો દાસી. જોઇને તમાસો ઇષુકાર નગરીનો, મનમાં તે ઉપન્યો સંદેહ. સાંભળ હો દાસી, આજ રે નગરીમાં ખેપટ અતી ઘણી. ૧. કાંતો દાસી પ્રધાનનો દંડ લીયો, કાં લુટયાં રાજાએ ગામ. સાંભળ હો દાસી. કાં કહેનાં ધનના ગાડા નીસરયાં, કાં કોઇની પાડી રાજાએ મામ. સાંભળ હો દાસી, આજરે નગરીમાં ખેપટ અતિ ઘણી. ૨. નથીરે બાઇજી, પ્રધાનનો દંડ લીયો, નથી લુટયાં રાજાએ ગામ. સાંભળ હો બાઇજી, નથી કેહેનાં ધનનાં ગાડાં નીસરિયાં, નથી કોઇની પાડી રાજાએ મામ. સાંભળ હો બાઇજી, હુકમ કરો તો ગાડાં અહિં ધરૂં. ૩. ભગુ પુરોહિતનો જસા ભારજા, વળી તેહના દોય કુમાર, સાંભળ હો બાઇજી. સાધુ પાસે જઇ સંયમ આદરે, તેહનો ધન લાવે છે આજ, સાંભળ હો બાઇજી. હુકમ કરો તો ગાડાં અહિં ધરૂં. ૪. વયણ સુણીને માથુ ધુણાવીયું, બ્રાહ્મણ પામ્યો વૈરાગ્ય. સાં૦ દા૦ તેહની ઋદ્ધિ લેવી જુગતી નહિ, રાજાના મોટા છે ભાગ્ય. સાંભળ હો દાસી, રાજાનો મત એહ જુગતો નહી. ૫. મહેલેથી ઉતરયા રાણી કમળાવતી, આવ્યા ત્યાંઇ હેઠ હજુર. સાંભળ હો રાજા. વચન કહે છે ઘણાં આકરાં, જિન કોપેથી બોલે ચઢીયો સુર. સાંભળ હો રાજા બ્રાહ્મણની ચંડી ઋદ્ધિ મત આદરો. ૬, વમ્યા તે આહારની ઇચ્છા કુણ કરે, કરે વળી શ્વાન ને કાગ. સાંભળ હો રાજા. પહેલું જે દાન દીધું હાથશું, તે પાછુ ન લેતાં આવે લાજ. સાંભળ હો રાજા, બ્રાહ્મણની ચંડી ઋદ્ધિ મત આદરો, ૭. કાંતો રાણી તને ઝોલો લાગીયો, કાં કોઇએ દીધી મતવાળ, સાંભળ હો રાણી. કાં કોઇએ ભુત વ્યંતરે છળી, કાં કોઇએ કીધી વીકરાળ, સાંભળ હો રાણી. રાજાને કઠણ વયણ નવિ કીજીએ. ૮. નથી રે મહારાજા ઝોલો લાગીયો, નથી કોઇએ કીધી મતવાળ. સાંભળ હો રાજા. નથી કોઇ ભુત વ્યંતરે છળી નથી કોઇએ કીધો વિકરાળ. સાંભળ હો રાજા, બ્રા૦ ૯.

જગ સઘળાનું ભેળું કરી; લાવે તોરા ઘર માંય. સાંભળ હો રાજા. તે પણ તૂષ્ણ છીપે નહી. એક ત્હારે ધર્મ સુહાય. સાંભળ હો રાજા બ્રાહ્મણુની ચંડી ઋદ્ધિ મત આદરો. ૧૦. અગ્ની થકી વન પરજળે. પશુ બળે તેહુને માંયે, સાંભળ હો રાજા. દુષ્ટ પંખી એમ ચિંતવે, આહાર કરૂં ચિત્ત લાય. સાંભળ બ્રા૦ ૧૧. એમરે આજ્ઞાની આપણું, રાગ દ્વેષ ચિત્ત લાય. સાંભળ હો રાજા. કામ ભોગને વશ થઇ, ધન લેવા લપટાય, સાંભળ હો રાજા, બ્રાહ્મણુની ચંડી ઋદ્ધિ મત આદરો. ૧૨. એક દિન એહ ધન છાંડવું, પરભવ સગું નહી કોય. સાંભળ હો રાજા, પરભવ જાતાં ઇણુ જીવને ધર્મ સખાઇજ હોય. સાંભળ હો રાજા, બ્રાહ્મણુની ચંડી ઋદ્ધિ મત આદરો. ૧૩. તન ધન જોવન થીર નહિ, ચંચળ વીજળી સમાન. સાંભળ હો રાજા. ક્ષણમાંરે આઉખું ઘટે જિહાં મુરખ કરેરે ગુમાન. સાંભળ હો રાજા. બ્રાહ્મણુની ચંડી ઋદ્ધિ મત આદરો. ૧૪, ખગ મુખ માંસ લેઇ નીસરે, ઇર્ષ્યા કરે ખગ તામ સાંભળ હો રાજા. તિમ પરધન ઋદ્ધિ દેખીને, લોભી ચિત્ત ધરે રે ગુમાન. સાંભળ હો રાજા, બ્રાહ્મણુની ચંડી ઋદ્ધિ મત આદરો. ૧૫. ગરૂડ દેખી જીમ સર્પહી, ભયે સંકોચેરે દેહ. સાંભળ હો રાજા. તેમ અનિત્ય ધન જાણીને, લાલચ છંડોરે એહ. સાંભળ હો રાજા. બ્રાહ્મણુની ઋદ્ધિ ચંડી મત આદરો. ૧૬. અરે સંસાર અસાર છે, કાળ ચપેટારે દેત. સાંભળ હો રાજા. ઓચિંતાનો લેઇ જાયશે ચેતી શકે તો ચેત. સાંભળ હે. રાજા. બ્રાહ્મણુની ચંડી ઋદ્ધિ મત આદરો. ૧૭. એવા વયણ સમજાવતાં, રાણી વૈરાગ્યનાં આય સાંભળ હો રાજા. સંયમ લેવાને ઉતાવળી, આકૂળ વ્યાકૂળ થાય. સાંભળ હો રાજા. આજ્ઞા આપો તો સંયમ આદરૂં. ૧૮. હાથી રે જિમ બંધન તજે, તિમ તજું કુટુંબ પરિવાર. સાંભળ હો રાજા, જો અનુમતિ દ્યો રાજવી, ઢીલ ન ક્ષણ લગાર. સાંભળ હો રાજા, આજ્ઞા આપો તો સંયમ આદરું. ૧૯. રત્નજડિત રાય તારૂં પોંજરૂં, માંહી સૂડલો મને જાણ, સાંભળ હો રાજા. હુંરે બેઠી તિમ ત્હારા

ાજમાં રહેતાં ન પામું કલ્યાણ, સાંભળ હો રાજા, આજ્ઞા આપો ો સંયમ આદરું ૨૦. મેળવ્યું ધન રહેશે ઇહા, થોડું પણ ાવે ન સાથ. સાંભળ હો રાજા. આગળ જોશો તો પાધરૂં, સંમળ લેજો રે સાથ. સાંભળ હો રાજા, આજ્ઞા આપો તો સંયમ આદરૂં. ૨૧. રાણીનાં વચણ સુણી કરી, બુઝયા કઇ ઇષુકાર. સાંભળી એક ચિતે. તન ધન જોબન જાણ્યાં કારમાં જાણ્યો સંસાર અસાર. સાંભળી૦ છએ જીવે તે સંયમ આદર્યો. ૨૨. ભૃગુ પુરોહિત જસા ભારજા, વળી તેહનાં દોય કુમાર. સાંભળો એક ચિતે. રાજા સહિત રાણી કમળાવતી. લીધો કાંઈ સંયમ ભાર સાંભળો એક ચિતે, છએ જીવે સંયમ આદર્યો. ૩૩. તપ જપ કરી સંયમ પાળતા, કરતા કાંઈ ઉગ્ર વિહાર, સાંભળો એક ચિતે કર્મ ખપાવી કેવળ પામીયા, પહોત્યા કાંઈ મુયતિ મોઝાર, સાંભળો એક ચિતે, છએ જીવે તે સંયમ આદર્યો. ૨૪. ઇતિ.

શ્રી ગજસુકુમારનું દ્વીઢાળીયું સજ્ઝાય.

ઢાળ ૧

સરસતિ સમરૂં શારદારે, પભણું સુગુરૂ પસાય. ગજસુકુમાળ ગુણે ભર્યા રે. ઉલટ અંગ સવાય, મોરા જીવન, ધર્મ હૈયામાં ધાર. ૧. એ આંકણી. દીપે નગરી દ્વારિકાં રે, વસુદેવ નરપતિ ચંદ. શ્રી કૃષ્ણ રાજ્ય કરે તિહાં રે પ્રગટયો પૂનમચંદ. મો૦ ૨. ન્યાયવંત નગરી ધણી રે, બળીયો બળભદ્ર વીર, કોઈ કળા ગુણે કરી રે; આપે અતિ મન ધીર, મો૦ ૩. સ્વામી નેમિ સમોસર્યા રે, સહસા વન મોઝાર. બહુ પરિવારે પરવર્યા રે, ગુણ મણિના ભંડાર મો૦ ૪. વંદન આવ્યા વિવેકથી રે, કૃષ્ણાદિક નર નાર વાણી સુણાવે નેમિજી રે, બેઠી પર્ષદા બાર. મો૦ ૫. ગજસુકુમાળ ગુણે ભર્યા રે, આવ્યા વંદન એહ. વિનય કરીને વાંદીયા રે, ત્રિકરણ કરીને તેહ. મો૦ ૬. દે દેશના પ્રભુ નેમિ જીરે, આ છે અથિર સંસાર. એક ઘડીમાં ઉઠ ચલે રે, કોઈ નહીં રાખણહાર.

મો૦. ૭. વિધ વિધ કરીને વીનવું રે, સાંભળો સહુ નર નાર. અંતે કોઇ કેહનું નહિં રે આખર ધર્મ આધાર મો૦ ૮. સ્વામીની વાણી સાંભળી રે, ગજસુકુમાળ ગુણવંત. વૈરાગ્યે મન વાળીયું રે, આણુવા ભવનો અંત, મો૦ ૯. આવ્યા ઘેર ઉતાવળા રે ન કર્યો વિલંબ લગાર. માતા મુજ અનુમતિ દિયો રે, લેશું સંયમ ભાર. મો૦. ૧૦.

ઢાળ ૨

કહે માતા કુમારને રે લાલ, સાંભળો ગજસુકુમાર રે. પ્રવીણ પુત્ર. દીક્ષા દુકકર પાળવી રે લાલ. તું છે ન્હાનો બાળ રે. પ્ર૦. અનુમતિ હું આપું નહિ રે લાલ, ૧. સાંભળો સુત સુખ ભોગવો રે લાલ, ણુણિ મણિ માણેક ભંડાર રે. પ્ર૦. સુખ ઇહાં છે સુણો હાથમાં રે લાલ, તુમે પરિહરો કવણ પ્રકાર રે. પ્ર૦. અ૦. ૨. ચાર મહાવ્રત કહ્યાં નેમિજી રે લાલ, મોંઘાં મૂલ્ય જેવાં હોય હો. મોરી માત, નાણાં દિયે તે નહીં મળે રે લાલ, સુણ્યા અવલ મુજ એહ હો. મો૦ દિયો અનુમતિ દીક્ષા લઉં રે લાલ. ૩. સાંભળો સુત સંયમ ભણી રે લાલ, પંચ પારાખી જેહરે. પ્ર૦ આઠ કરમ આવી નડે રે લાલ, તેહને તું કેમ જીતેશ રે. પ્ર૦. અ૦. ૪. મન નિર્મળ નાળે કરૂ રે લાલ, જ્ઞાનના ગોળા જેહ હો, મો૦ ઉપસર્ગ અગ્નિ દારૂ દિયું રે લાલ. ઉડાડી દેઉં એહ હો મો૦ દિ૦. ૫. ચાર ચોર અતિ આકરા રે લાલ, લોંઠા લુંટી જાય રે, પ્ર૦, દશ દુશ્મન વળી તાહરા રે લાલ, આડા દેવે ઘાય રે, પ્ર૦. અ૦ ૬. ખેમ ખજાનો માહરો રે લાલ, લૂટયો કેણે ન લુંટાય હો. મો૦ શિયળ સેના કરૂં રે લાલ, મ્હારા દુશ્મન દુરે જાય હો. મો૦ દિયો૦. ૭. મોહ મહિપતિ જે મોટકો રે લાલ, ધીરજ કેમ ધરીશ રે, પ્ર૦ જાલમ એ જુગતે નડે રે લાલ, તેહરે તું કેમ જીતીશ રે, પ્ર૦ અ૦. ૮, કોમળ મન કમાનથી રે લાલ. ભવ ભાથો ભરપૂર હો. મો૦. ત્રિકરણ મન તીરજ કરૂરે લાલ, મોહ મહિપતિ કરૂં દુર હો. મો૦ દિયો૦. ૯. ભોજન ભલિ

ભલિ ભાતનાં રે લાલ, સુખડી સાતે ભાત રે. પ્ર૦. સરસ નિરસ આહાર આવશે રે લાલ, તે ખાશો કેમ કરી ખાંત રે. પ્ર૦ અ૦ ૧૦. સમકિત સાતે સુખડી રે લાલ, મન થિર મોતીચુર હો. મો૦ ગગનગાંઠીયા જ્ઞાનના રે લાલ, ભાવ ભલો ભરપૂર હો મો૦ દિયો૦ ૧૧. સોવન થાળ સોહામણો રે લાલ, શાળ દાળ ઘૃત ગોળ રે, પ્ર૦ સરણે ભોજન મન માનતાં રે લાલ, ઉપર મુખ તંબોળ રે પ્ર૦ અ૦ ૧૨. કંચન થાળી કાચલી રે લાલ, સમતા શાળ ઘૃત ગોળ હો. મો૦ સરસ ભોજન સંતોષનાં રે લાલ, સ્થિર મન સુખ તંબોળ હો. મો૦ દિયો૦ ૧૩. ઉપસર્ગ તુજને અતિ ઘણોરે લાલ વળી પરિસહ બાવીશ રે, પ્ર૦ ખમી ન શકે તું ખરો રે લાલ, પછી પસ્તાવો કરીશરે, પ્ર૦ અ૦ ૧૪. ઉપસર્ગ જે મુજ ઉપજે રે લાલ, તે ક્ષમાયે કરીને ખમાય હો. મો૦ પ્રીતે કરી પરિસહ સહુ રે લાલ, બળીયા જે કોઈ બાવીશ હો, મો૦ દીયો૦ ૧૫, વચન સુણી વૈરાગ્યનાં રે લાલ. મૂર્છાણી તવ માત રે, પ્ર૦ નયણે તે આંસુ નીતરયાં રે લાલ, સાંભળ સુત સુજાત રે. પ્ર૦ અ૦ ૧૬. માન વચન માતતણાં રે લાલ; તુજને કહું છું હું એહ રે, સોભાગી સુંદર, સુગુણ સુતા શોમલ તણી રે લાલ. પરણો પનોતા એહરે. સો૦ ધર્મ હૈયામાં શું ધરોરે લાલ, સો૦ ધરે ૧૭. માત મનોરથ પૂરવારે લાલ ન કરશો મુખ નાકારરે. સો૦ ઓચ્છવ મહોચ્છવ કરી ઘણા રે લાલ, પરણાવુ પુત્ર કુમાર રે, સો૦ ધર્મ. ૧૮. કહે કુમાર માતા ભણી રે લાલ, સાંભળો મોરી માય હો, મોરા માત. મન મ્હારૂં વૈરાગ્યમાં રે લાલ, એક ક્ષણ લાખેણી જાય હો મો૦ દિયો૦ ૧૯. માતા વિચારે ચિત્તમા રે લાલ, રાખ્યો ન રહે એહ રે. પ્ર૦ આશિષ આપી અતિ ઘણી રે લાલ. લિયો દીક્ષા ધરી નેહ રે પ્ર૦ ધર્મ હૈયા માંહી ધરો રે લાલ. સો૦ ધર્મ૦ ૨૦ બેસાર્યા સેવકે સુત ભણી રે લાલ. ઓચ્છવ કીધો અપાર રે. સો૦ આવ્યા નેમિજી આગળે રે લાલ, ભાવે લે સંયમ ભાર રે, સો૦ ધ૦ ૨૧. માતા કહે નિજ પુત્રને રે લાલ, સાંભળ સુત સુ-

જાણરે. સો૦ સંયમ સુધો પાળજો રે લાલ, પામજો પદ નિર્વાણ રે. સો૦ ધ૦ ૨૨. એમ આશિષ માતા દિયે રે લાલ, આવ્યા સહુ ઘેર એહ રે સો૦ આવ્યા નેમિજી આગળે રે લાલ, ગજસુકુમાળ ગુણ ગેહરે. સો૦ ધ૦ ૨૩. આજ્ઞા આપો જો નેમિજીરે લાલ કાઉસગ કરૂ સમશાન રે. સો૦ મન થિર રાખીશ માહરૂં રે લાલ પામું પદ નિરવાણ રે. સો૦ ધ૦ ૨૪. આજ્ઞા આપી નેમિજી રે લાલ, આવ્યા જિહાં સમશાન રે સો૦ મન થિર રાખી આપણું રે, લાલ, ધરવા લાગ્યા ધ્યાન રે, સો૦ ધ૦ ૨૫, સોમલ સસરે દેખીયા રે લાલ; ઉપન્યું મનમાં પૂરવ વેર રે સો૦ કુમતિ સોમલ ક્રોધે ચડયો રે લાલ, મનમાં ન આણી મહેર રે, સો૦ ધ૦ ૨૬. શિર ઉપર બાંધી સુણો રે લાલ, માટી કેરી પાળ રે સો૦ ખેર અંગારા ધખધખ્યા રે લાલ, તે મૂકયા તત્કાળ રે, સો૦ ધ૦ ૨૭. ફટફટ ફુટે હાડકાં રે લાલ, તટ તટ ત્રુટે ચામરે સો૦ સંતોષી સસરો મલ્યો રે લાલ, તુરત સાર્યું તેનું કામ રે સો૦ ધ૦ ૨૮. સોભાગી સુકલ ધ્યાને ચઢયા રે, લાલ, ઉપન્યું કેવળ નાણ રે સો૦ ક્ષણમાં કર્મ ખપાવીને રે લાલ, મુનિ મુગતે ગયા જાણ રે. સો૦ ૨૯. ગજસુકુમાળ મુગતે ગયા રે લાલ, વંદુ વારંવાર રે સો૦ મન થિર રાખ્યું આપણું રે લાલ, પામ્યા ભવનો પાર રે. સો૦ ધ૦ ૩૦. શ્રી વિજયધર્મ સુરી તણો રે લાલ. રાજવિજય ઉવઝાય રે સો૦ તસ શિષ્ય લક્ષણ ગુણે કરી રે લાલ, પભણી તે સુગુરૂ પસાય રે. સો૦ ધ૦ ૩૧. સોળસેંને બાસઠ સમેરે લાલ, સાંગાનેર મઝાર રે. સો૦ ગુણ ગાયા માસ ફાગુણે રે લાલ, શુકલ છઠ સોમવાર રે સો૦ ધ૦ ૩૨. કહે મકન મોહનતણાં રે લાલ, સાધુ તણી સજ્ઝાય રે. સો૦ ભણજો ગણજો ભલિ ભાતશું રે લાલ, પામજો ભવનો પાર રે સો૦ ધ૦ ૩૩. ઇતિ૦

ઝાંઝરીયા મુનિની સજ્ઝાય.

મહિયલમાં મુનિવર કહુંજી, કહેશું તુમ તણારે વખાણ; મુનિવર રૂપ કલેવરૂજી, આરાધ્યું છે કેવલનાણ ઝાંઝરીઆ મુનિવર

ધન ધન તુમ અવતાર. ૧. પેઠાણપુર પાટણ ધણીજી. મહોટોરે મકરધ્વજ રાય; મદનબ્રહ્મ તસ બેટડોજી, સહેજ સુકોમલ કાય. ઝાંઝરીઆ. ૨. એક દિન ક્રિડા કારણેજી, કુમાર વનાંતર જાય; પહોંતો તિહાં મુનિવર મિલ્યોજી, વંદ્યા ચરણ ઉત્સાહ. ઝાંઝરીઆ. ૩. તાસ વયણ શ્રવણે સુણીજી, બુઝયો મનમાંહે અપાર; માતપિતા સુત સુંદરીજી. સયલ સંસાર અસાર. ઝાંઝરીઆ. ૪. ઇમ જાણી સંયમ લઇજી, મહિયલ કરે રે વિહાર; સમતા રસ ગુણ આગરૂજી, રૂપેરે મયણ અવતાર. ઝાં. ૫. વિચરંતા ત્રંબાવતીજી, આવ્યાં અવસર એણ; વિરહણી કોઇ કામિનીજી, પેખી ગહગહી એણ. ઝાં, ૬. સુંદરી કહે સખી સાંભળોજી, એ તેડી આવો રૂષિરાય; ઉભો ઘરની છાંહડીજી, પગે દાઝે કોમલકાય. ઝાં. ૭. સુણીય સખી ઋષિ કને જઇજી, કહેતીરે ઋષિરાજ, વહોરણ વેળા વહી ગઇજી, આવોરે અમ ઘરે આજ. ઝાં. ૮. સ્વામિનીને સખી વિનવેજી, હું તેડી આવી અણગાર; તે તત્ક્ષણ પાછી વળીજી, દીધા બેઉ ઘરના બાર. ઝાં. ૯. ભાગ્યયોગ ભગવન્ મિલ્યાજી, તુમે આવ્યા દેવ સમાન; કે વહેરાવું લાડવાજી, કે વહેરાવું અમૃતપાન. ઝાં. ૧૦. પદ્મણી પોયણ પાતલીજી, ચંપા વરણી દિસે દેહ; રુપે રંભા હરાવતીજી, બોલી રે આણી નેહ ઝાં. ૧૧. અવર નહિ કાંઇ સુઝતોજી, મુનિ તુમ સરિખો આહાર: દોષ રહિત હું કામિનીજી. કરો કર ગ્રહીને નિસ્તાર. ઝાં. ૧૨. સુંદરી મુજને મૂકીએજી, મુજ મત કરો રે પરાણ; શિયલ સન્નામેં પેરીઉંજી. તુમ તીખાં નાવ લાગે બાણ. ઝાં. ૧૩. હાવભાવ કામિની તણાજી, જાણી મુનિ ચકોર જામ; વિરહ વિલુધી કામનીજી આલિંગે મુનિ તામ ઝાં. ૧૪. પગે આંટી દીયે કામિનીજી. નાંખે ભૂંઇ કર સાહિ; ચરણે ચરણ ભરાવતીજી, ઝાંઝરીઉં આવ્યું પગ; માહિ, ઝાં, ૧૫. માનની મુજ કેડે રખેજી, આવેરે અચિંતી આજ; તિણે કારણ મુનિ પાંગર્યોજી. રાખી રે સકુલ તણી લાજ, ઝાં, ૧૬. અનુક્રમે ઉજેણી ગયોજી, વહોરણ પોતો જામ; ઘર ઘર મુનિ ભમંતોજી, રાય-રાણી

દીઠોરે તામ. ઝાં. ૧૭. ચકિત હુઇ રાણી જુઇજી, એશું મુનિપુંગવ હોય, સારિ પાસા રમતી રહીજી, મનડું મનાઇ મુનિસોય. ઝાં. ૧૮. રાજા મનમાં ચિંતવેજી, ઋષિ રૂપે મોહી નાર; જો એ ઋષિ જીવતો રહેજી, તો ભેટે કામિની અણગાર. ઝાં. ૧૯. તેહ સંકેત સેવક પ્રત્યેજી, ભૂપતિ દીયેરે આદેશ; એ ઋષિને તમે મારજ્યોજી, નહિ મારો તો તુમને વધેશ. ઝાં. ૨૦. માની વયણ સેવક સુણીજી, આવ્યા જીહાં ઋષિ રાય; ભક્તિ ભાવ કરી ભેટીયાજી, મદનબ્રહ્મ કેરા પાય. ઝાં. ૨૧. આજ અમારે ગોઠડીજી, પૂર બાહિર છે અણગાર; તિણે કારણે તુજ સુઝતોજી, દોષ રહિત મિલે આહાર. ઝાં, ૨૨. રાજપુરષ અપરાધથીજી, કપટ રહિત જાણી ભેદ; તે મુનિવર વધ સ્થાનકેજી. બોલે પણ મન ખેદ. ઝાં, ૨૩. એક એક સન્મુખ જોઇજી, એ તુમ સરીખું કામ, મુનિવર નયણે જોઇજી, તવ મુખ દીઠો રે શ્યામ ઝાં, ૨૪. મુનિ ભણે ભાઇ તુમ તણીજી, ઝાંખી દિસે દેહ; વળતું તે મુનિ પ્રત્યે ભણેજી, રાય રૂઠયો તમપર એહ ઝાં. ૨૫. એ ઋષિને તુમે મારજ્યોજી, નહિ તો તુમ તણી હાણ; ઇષ્ટ દેવ આરાધજોજી, એવું કહ્યું છે ગુણવાણ. ઝાં, ૨૬. શરણ એક અરિહંતનુંજી, કાઉસગ્ગ ધ્યાન મનમાંહિ; મૌન કરી મુનિવર રહ્યોજી, ભાવે તે કરેરે ઉછાહ. ઝાં. ૨૭. દુર્ભર ઉદરને કારણેજી, મૂકયો કૂળ તણો રે આચાર; ક્ષમાવંત અણગારનેજી, પાપી તેણે કીધો રે પ્રહાર. ઝાં. ૨૮. ક્ષપકશ્રેણિ પામી ચડયાજી, પામ્યા રે મુક્તિનું રાજ; મુનિ મદનબ્રહ્મના તણાજી, સિધ્યા રે જનમના કાજ. ઝાં, ૨૯ ઋષિરકત રાતો હુવોજી, ઓઘો આમિષ સમાન; સમળી સંચરતાં તે પડયોજી, રાય-રાણી રમે તિણ ઠામ. ઝા. ૩૦. ચકિત થઇ રાણી કહેજી; સેવક શ્યું જોય રે ઢંઢોલ; ધર્મોપકરણ છોડતાંજી, દીઠી રે અક્ષર તણી ઓળ. ઝાં. ૩૧. પેઠાણપુર પાટણ તણોજી, મ્હોટો રે મકરધ્વજ ભૂપ; તસ સુત મદનબ્રહ્મ તણોજી, ઓઘો વળી એહ અનુપ. ઝાં. ૩૨. કરણ થુલ અક્ષરો થયાજી, ભાંગી મુજ પીયરની વાટ; એ તુજ હવણા શું થયોજી, વિલવંતી મૂકી રે આરાટ. ઝાં.

૩૩. રાજા મનમાં લાજીયોજી, ઘોર કર્મથી થયો રે સશંક; જ્યાં ઋષિ હણ્યો તિહાં ગયોજી, રાજા પાય પડે જેમ રંક ઝાં. ૩૪. તાર તાર મુનિ તારકાજી, હું અપરાધી તાહરો એહ; ભવસાગર મુજ મિલ્યોજી, નાવ સમાન તાહરો દેહ. ઝાં. ૩૫. ઈમ બહુભાવે ખમાવતાંજી, કલેવરથી લહ્યું કેવલનાણ; રાજા મુનિ મુક્તિ ગયાજી, ભાવ તણા જુઓ રે પરિમાણ. ઝાં. ૩૬, ઝાંઝરીઆ ઋષિરાયનોજી, ભણે સહુ સજ્ઝાય; ગુણ હર્ષ કવિશ્વરૂજી લબ્ધિવિજય ગુણ ગાય. ઝાં ૩૭

ગહુંળી

(રાગ–ભેખ રે ઉતારો રાજા ભરથરી.)

તરણતારણ ગુરૂ માહરા, કીધો મમ ઉપકારજી; પ્રતિહાર આડા ખસેડીને ખોલ્યા ધર્મના દ્વાર જી. બલિહારી ગુરૂદેવની. ૧. અમે અજ્ઞાન અંધકારમાં, પડી રહ્યા કાળ અનંતજી; દુઃખ દરિયામાંથી કાઢવા, કયારે મળિયા ન સંતજી, બલિહારી. ૨. કરૂણા નજર મુજ પર કરી, કાઢયું મોહ તિમિર જી; જ્ઞાનાવરણ હઠાવીને, સુણાવી પ્રભુ ગીર જી૦ બલિહારી. ૩. નાવ ધર્મની પકડાવીને, તાર્યા ભવમાંથી આજ જી; નિઃસ્પૃહી નિર્દંભી આપ છો, તરણ તારણ જહાજ જી. બલિહારી. ૪. કોઈ પણ રીતે ન આપનો બદલો વાળી શકાય જી; તો પણ શિર પર આપની, આણા ધરૂં નિરમાય જી. બલિહારી. ૫. નિરંતર સાચા માર્ગમાં, દઈશ હું તન મન ધન જી; છોડીશ નહિ જિનધર્મને, કહું સત્ય વચન જી. બલિહારી. ૬. ઘણા મળ્યા મળશે ઘણા, પણ સ્વારથી સહુ હોયજી; પર ઉપકારી મુનિવરો, આ સરખા નહીં કોય જી. બલિહારી. ૭. શુદ્ધ ધરમ દેખાડવા, વીરલા કોઈક હોયજી; જગમાં આજ મેં દેખીયાં સાધુ વિના નહિ કોયજી. બલિહારી. ૮. જાવજીવ લગે મેં કર્યા, ગુરૂ **નીતિસૂરીંદજી; ઉદય** થયો મારા જીવનો, જાગ્યો પુનમચંદ જી. બલિહારી. ૯.

સંક્ષિપ્ત જૈન ઈતિહાસ.*

આકાળ ચક્રની શરૂઆતમાં પ્રથમ રાજા વિનિતા[1] નગરીમાં ઋષભ દેવ થયા તે તિર્થંકર હતા. તેમના મોટા પુત્ર ભરત ચક્રવર્તી અને તેમના પુત્ર સુર્યયશાથી, સૂર્યવંશ ઉત્પન્ન થયો અને પ્રભુ ઋષભદેવના પુત્ર બાહુબલી અને તેના પુત્ર ચંદ્રયશાથી ચંદ્રવંશની ઉત્પતી થઇ. ભરત ચક્રવર્તીએ ભારત મધ્ય ખંડમાં અષ્ટાપદ આદિ જૈન તીર્થની સ્થાપના કરી. અને શંત્રુજય તિર્થ જે દેવોથી પુજનીક હતું તે ભરત ચક્રવર્તીના વખતમાં મનુષ્યોથી પુજનીય થયું. તેમણે પ્રભુના ઉપદેશથી શ્રાવક ધર્મનું વર્ણન કરનારા ચાર વેદ બનાવ્યા.

(૧) સંસાર દર્શન વેદ. (૨) સંસ્થાપન પરામર્શ વેદ. (૩) તત્વાવ બોધ વેદ. (૪) વિદ્યા પ્રબોધ વેદ. આ ચાર નામ જૈન વેદના છે. તિર્થંકર ઋષભદેવે પોતાના સો પુત્રોને મુલ્કની વહેંચણી કરી દીક્ષા લીધી. તેમાંના પુંડરીક વગેરે ચોરાશી હજાર શીષ્યો થયા, તેમાંથી એક મરિચિ નામના શિષ્યથી (મહાવીર સ્વામીનો જીવ) જૈન મુનિની ક્રિયાપળી શકી નહિં તેથી પરિવ્રાજકપણું અંગીકાર કર્યું. મરીચીનો શીષ્ય કપીલ થયો. અને તેનો શિષ્ય આસુરી થયો. તેણે પચ્ચીશ તત્વનું વર્ણન કર્યું. અને સાંખ્ય ધર્મ ચલાવ્યો. તિર્થંકર ઋષભદેવ મહારાજ મોક્ષે ગયા બાદ. ૫૦ લાખ કોટી સાગરોપમ વ્યતીત થયા બાદ. બીજા તિ૦ અજીતનાથ મહારાજ યયા, તેમના વખતમાં સગર નામના બીજા ચક્રવર્તી થયા. અને એમણે દેવતાઓની મદદથી સમુદ્રની ખાડીને પૂર્વ પશ્ચિમ તથા ઉત્તર તરફ ફેલાવી. જે કારણથી જમીનની સરહદ પહેલાં હતી તે બદલી ગઈ. સગર ચક્રવર્તિને સાઠ હજાર પુત્ર હતા. તેમાંથી

---

*આ ઇતિહાસ શ્રી. જૈ. શ્વે. ધ. વિદ્યાસાગર ન્યાયરત્ન શ્રી શાંતિવિજયજી કૃત "જૈનમત પ્રભાકરગ્રંથ" અનુસાર લખેલ છે.

૧ કોશલ, શાકેતપુર, વનિતા વગેરે અયોધ્યા નગરીનાં નામ છે.

મોટા પુત્ર જન્હુકુમારે ગંગાનદીની નહેર અષ્ટાપદ પર્વતની ચારે બાજુ લઇ જવાની ઇચ્છા કરી. ને ઘણે સુધી લઇ પણ ગયા. ગંગાનું બીજું નામ આકારણથી જાહ્નવી કહેવામાં આવે છે, બીજા અજીતનાથ ભગવાને દીક્ષા લીધી, તપશ્ચર્યા કરી. અને મોક્ષે ગયા, ત્યાર પછી ત્રીશ લાખ કોટી સાગરોપમ ગયા પછી. સંભવનાથ સ્વામી સાવત્થી નગરીમાં થયા. એમણે રાજ્ય કર્યું અને અંતમાં સંસાર છોડી સંયમ ગ્રહણ કર્યું તપ કર્યું અને મોક્ષે ગયા પછી દશ લાખ કોટી સાગરોપમ કાળ વ્યતીત થયા પછી અયોધ્યા નગરીમાં ચોથા તિર્થંકર અભિનંદનસ્વામી થયા તેમણે રાજ્ય કર્યું, અંતમાં સંસાર છોડી પ્રવર્જ્યા અંગીકાર કરી તપ કર્યું અને મોક્ષે ગયા. પછી નવ લાખ કોટી સાગરોપમ કાળ વ્યતીત થયા બાદ પાંચમા તિર્થંકર સુમતિનાથ મહારાજ થયા તેમણે રાજ્ય કર્યું અંતમાં સંસાર છોડી દીક્ષા લઇ તપ કરી, મોક્ષે ગયા પછી. નેવું હજાર કોટી સાગરોપમ કાળ વ્યતીત થયા બાદ કોશાંબી નગરીમાં છઠા પદ્મપ્રભુ તીર્થંકર થયા તેમણે રાજ્ય કર્યું, સંસાર છોડી, સંયમ ગ્રહણ કરી, તપસ્યા કરી મોક્ષે ગયા બાદ નવ હજાર કોટી સાગરોપમ કાળ વ્યતીત થયા બાદ બનારસી નગરીમાં સાતમા તિર્થંકર સુપાર્શ્વનાથ થયા તેમણે રાજ્ય કર્યું, દુનિયા છોડી, દીક્ષા લીધી તપ કરીને મોક્ષે ગયા ત્યારબાદ નવસો કોટી સાગરોપમ કાળ વ્યતીત થયા બાદ ચંદ્રાવતીનગરીમાં તિર્થંકર ચંદ્રપ્રભુ મહારાજ થયા તેમણે રાજ્ય કર્યું, દીક્ષા લીધી, તપ કરી, કર્મ ખપાવી મોક્ષે ગયા. ત્યારબાદ નેવું કોટી સાગરોગમ કાળ કરી વ્યતીત થયા પછી કાકંદીનગરીમાં તિર્થંકર સુવિધિનાથ મહારાજ થયા તેમણે રાજ્ય કર્યું, સંસાર છોડી દીક્ષા લીધી તપ કરી મોક્ષે ગયા તેમના નિર્વાણ બાદ જૈન ધર્મ થોડા વખત સુધી વિછેદ થઇ ગયો હતો જૈનોના દ્વાદશાંગવાણીના પુસ્તકો ચાર જૈનવેદ વીચ્છેદ ગયા. જૈનમુનિના દર્શન દુર્લભ થયાં અને બ્રાહ્મણ લોકોએ નવી શ્રુતી બનાવી અને પોતે પોતાની પૂજા કરાવવા લાગ્યા. સુવિધિનાથ મોક્ષે ગયા બાદ નવ

કોટી સાગરોપમ કાળ વ્યતીત થયા બાદ ભદ્દિલપુરમાં દશમા તિર્થંકર શ્રી શીતલનાથ મહારાજ થયા તેમણે રાજ્ય કર્યું અને છેવટે દીક્ષા લીધી એમના વખતમાં જૈન ધર્મની ફરી ઉન્નતિ થઇ, હરિવંશની ઉત્પતિ તેમના સમયમાં થઇ તેમણે તપશ્ચર્યા કરી, કર્મ ખપાવી મોક્ષે ગયા ત્યારબાદ એકસો સાગરોપમ છાસઠ લાખ છવી હજાર વર્ષ બાદ કરતાં એક કોટી સાગરોપમ વ્યતીત થયાં બાદ સિંહપુરીમાં તિર્થંકરશ્રેયાંસનાથ થયા એમણે રાજ્ય કર્યું દીક્ષા લીધી તપ કરી મોક્ષે ગયા. ત્યારબાદ ચોપન સાગરોપમ કાળ વ્યતીત થયા બાદ ચંપાપુરીમાં બારમા તિર્થંકર વાસુપુજ્ય મહારાજ થયા તેમણે રાજ્ય કર્યું દીક્ષા લીધી તપ કરીને મોક્ષે ગયા ત્યારબાદ ત્રીશ સાગરોપમ કાળ ગયા પછી કંપીલપુરમાં તેરમા તિર્થંકર વિમલનાથ સ્વામી થયા. તેમણે રાજ્ય કર્યું સંસાર છોડી દીક્ષા લઇ તપ કરી મોક્ષે ગયા. ત્યારબાદ સ્વયંભૂ નામના વાસુદેવ રાજા થયા તેરમા તિર્થંકર મોક્ષે ગયા બાદ નવ સાગરોપમ કાળ ગયા બાદ અયોધ્યા નગરીમાં ચૌદમાં તિર્થંકર અનંતનાથ મહારાજ થયા તેમણે રાજ્ય કર્યું દીક્ષા લઇ, તપ કરી મોક્ષે ગયા તેમના પછી પુરૂષોત્તમ નામના વાસુદેવ રાજા થયા ચૌદમા તિર્થંકર મોક્ષે ગયા બાદ ચાર સાગરોપમ કાળ ગયા પછી પંદરમા તિર્થંકર રત્નપુરીમાં થયા તેમણે રાજ્ય કર્યું, અંતમાં દીક્ષા લઈ તપ કરી મોક્ષે ગયા, તેમના બાદ પુરૂષસિંહ નામના વાસુદેવ રાજા થયા, ત્યારપછી ત્રીજા મઘવા નામના અને ચોથા સનત્કુમાર ચક્રવર્તી થયા. પંદરમા તિર્થંકર મોક્ષે ગયા બાદ પોણો પલ્યોપમ બાદ કરતા ત્રણ સાગરોપમ કાળ વ્યતીત થયા બાદ હસ્તિનાપુરમાં સોલમા તિર્થંકર શાંતીનાથ મહારાજ થયા તેઓ તિર્થંકર હતા. ને પાંચમા ચક્રવર્તિ રાજા હતા. તેમણે રાજ્ય કર્યું અંતમાં સંસાર છોડી, દીક્ષા લઇ, તપ કરી, મોક્ષે ગયા. સોલમા શાંતિનાથ ભગવાન મોક્ષે ગયા બાદ અર્ધો પલ્યોયમ સમય વ્યતીત થયા બાદ. હસ્તિનાપુરમાં સત્તરમા તિર્થંકર કુંથુનાથ મહારાજ થયા તેઓ તિર્થંકર અને છઠા ચક્રવર્તી

રાજા હતા તેમણે રાજ્ય કર્યું, દીક્ષા લીધી તપ કરી મોક્ષે ગયા. ત્યારબાદ કોટી હજાર વર્ષ બાદ કરતાં પા પલ્યોપમ સમય વ્યતીત થયા બાદ આજ હસ્તિનાપુર નગરમાં અઢારમા તિર્થંકર અરનાથ મહારાજ થયા. તેઓ સાતમા ચક્રવર્તી મહારાજ હતા તેમણે રાજ્ય કરી, સંસાર છોડી દીક્ષા લઈ તપ કરી મોક્ષે ગયા. ત્યાર-પછી પુરુષ પુંડરીક નામના છઠા વાસુદેવ રાજા થયા. એમના પછી કુરૂવંસી સુભુમ નામના આઠમા ચક્રવર્તી રાજા થયા તેમના વખ-તમાં યમદગ્નિ નામના તાપસના પુત્ર પરશુરામજી થયા. અઢારમા ભગવાન મોક્ષે ગયા બાદ કોટી સહસ્ર વર્ષ વ્યતીત થયા બાદ મિથિલા નગરીમાં ઓગણીશમા શ્રી તિર્થંકર મલ્લીનાથ મહારાજ થયા તેમણે દુનિયા છોડી, દીક્ષા લીધી, તપ કરી મોક્ષે ગયા ત્યાર-બાદ ચોપન લાખ વર્ષ વ્વતીત થયા પછી રાજગ્રહી નગરીમાં વીશમા તિર્થંકર મુનિસુવ્રત સ્વામી થયા, તેમણે રાજ્ય કર્યું, સંસાર છોડી સંયમ લઇ તપ કરી મોક્ષે ગયા. તેમના વખતમાં આભાપુરીના ચંદ રાજા થયા. તેમના પછી હસ્તિનાપુરમાં મહાપદ્મ નામના ચક્રવર્તી મહારાજા થયા તેમના પછી અયોધ્યાનગરીમાં દશ-રથ રાજાના પુત્ર રામચંદ્રજી ત્થા લક્ષ્મણજી થયા તેઓ જૈનધર્મના અનુયાયી હતા. વૈદીક ધર્મવાળા તેમના શાસ્ત્રાનુસાર તેમને અવ-તાર રૂપ માને છે. રાવણ, સુગ્રીવ, અંગજ અને હનુમાન વગેરે મનુષ્યોજ હતા. પણ વિદ્યાના પ્રભાવથી જુદા જુદા રૂપ બનાવી શકતા હતા માટે તેમને વિદ્યાધર કહેવામાં આવે છે. લંકાનગરીમાં દરેક ઘર ઉપર સોનાના કળસા હતા ત્થા સોનેરી ચિત્રામણ હતું અને સુર્યોદય વખતે સૂર્યના તેજથી લંકાનગરી સોના જેવી દેખાતી હતી પણ અસલ તો ઇંટ ચુના ને પત્થરના ઘરો હતા. સોનાના નહી હનુમાનજી વગેરે મનુષ્યોજ હતા. વાનર નહીં હતા. રાવણને નવ હીરાના પ્રભાવથી નવ મસ્તક દેખાતા હતા અસલ એક મસ્તક હતું. એટલે કુલ દશ મસ્તક દેખાતા હતા. બે હાથ મુળના અને પ્રતિ-બીબના ૧૮ હાથ દેખાતા એવી રીતે વીશ હાથ દેખાતા હતા આ

વાત જૈન રામાયણમાં આપેલ છે. જૈનશાસ્ત્ર અનુસાર લક્ષ્મણજી આઠમા વાસુદેવ. રામચંદ્રજી આઠમા બલદેવ ત્થા રાવણ આઠમા પ્રતિ વાસુદેવ હતા, શ્રીપાલ મહારાજા જેમણે નવપદજીનું આરાધન કર્યુ તેઓ વીશમા ભગવાનના શાસનમાં થયા. વીશમાં ભગવાન મોક્ષ ગયા બાદ છ લાખ વર્ષ પછી મિથિલા નગરીમાં એકવીશમા તિર્થંકર નમિનાથ મહારાજા થયા, રાજ્ય કરી સંસાર છોડી દીક્ષા લઇ તપ કરી મોક્ષે ગયા ત્યાર બાદ હરિષેણ નામના દશમાં ચક્રવર્તી થયા અને જય નામના અગીયારમા ચક્રવર્તિ થયાં એકવીશમાં ભગવાન મોક્ષે ગયા બાદ પાંચ લાખ વર્ષ પછી બાવીશમા તિર્થંકર સૌરીપુરીમાં, યદુવંશમાં ઉત્પન્ન થયા, તેમના વખતમાં કૃષ્ણ નામના નવમા વાસુદેવ થયા, ત્થા બલભદ્ર નામના નવમા બલદેવ થયા, કૃષ્ણને વૈદીક ધર્મવાળા ઇશ્વરઅવતાર માને છે. કૌરવ પાંડવોનું મહાભારત યુદ્ધ કુરુક્ષેત્રમાં થયું તિર્થંકર નેમનાથ ભગવાને રાજ્ય કર્યું નથી તેમણે દુનિયા છોડી, દીક્ષા લઇ, તપ કરી, બાળબ્રહ્મચારી પણામાં મોક્ષે ગયા, ત્યાર બાદ બ્રહ્મદત્ત નામના બારમાં ચક્રવતી થયા. બાવીશમા ભગવાન મોક્ષ ગયા બાદ ૮૩૭૫૦ વર્ષ બાદ વાણારસી નગરીમાં ત્રેવીશમા તિર્થંકર પાર્શ્વનાથજી થયા તેમણે રાજ્ય કર્યું, દીક્ષા લીધી, તપ કરી મોક્ષ ગયા ત્યારબાદ ૨૫૦] વર્ષ પછી ચોવીશમા અંતિમ તિર્થંકર શ્રી મહાવીર સ્વામી ક્ષત્રીકુંડ ગાંમમાં થયા. તેમણે રાજ્ય કર્યું નહિં. દુન્યા છોડી દીક્ષા લીધી, તપશ્ચર્યા કરી. એમને ચૌદ હજાર શિષ્યો હતા. તેમાં અગીયાર ગણધરો મુખ્ય હતા. તે વખતે શ્રેણીક (બિંબિંસાર) ભગવાનના ભક્ત હતા. આ રાજગૃહીના રાજા શ્રેણીકના પુત્ર અજાતશત્રુ (કોણીક) હતા જે જૈન ધર્મ ઉપર શ્રદ્ધાવાન હતા. વિશાળા નગરીના ચેડારાજા, કાશીકોશલ દેશના મલીક જાતના નવરાજા લચ્છીક જાતિના નવરાજા (૧૮) આમલકલ્પ નગરીના શ્વેતરાજા, વિત્તભયપટ્ટના ઉદાયન, કોશાંબીના વત્સ ઉદયન, ક્ષત્રીકુંડ ગામના નંદીવર્ધન, પૃષ્ટ ચંપાના શાલ અને મહાશાલ, પોતનપુરના પ્રસેનચંદ્ર, હસ્તી-

શીર્ષના અદીનશત્રુ વિજયપુરના વાસવદત્ત, મહાપુરના બલરાજા, સાકેતપુરના મિત્રનંદી વગેરે. ભગવાન મહાવીર સ્વામીના પૂર્ણભક્ત હતા. રાજા શ્રેણીકના પુત્ર અભયકુમાર અને મેઘકુમારે પ્રભુ પાસે દીક્ષા લીધી હતી. ભગવાન મહાવીર પાવાપુરીમાં કારતક વદી અમાવાસ્યાની પાછલી રાત્રે મોક્ષ ગયા. ત્યાર પછી ત્રણ વરસ સાડા ત્રણ મહીના ગયે પાંચમા આંરાની શરૂઆત થઈ. પ્રથમ ગણધર ગૌતમ સ્વામીને કારતક સુદ ૧ ને દીવસે કેવળ જ્ઞાન થયું ત્યાર પછી સુધર્માસ્વામી પટપર સ્થાપન થયા તેમની પાટે જંબુસ્વામી થયા એ છેલ્લા કેવળ જ્ઞાની થયા અને મોક્ષે ગયા. ત્યાર પછી ભારત વર્ષમાં મુક્તિ આદી ૧૦ વસ્તુઓનો વિચ્છેદ થયો, મહાવીર નિર્વાણ પછી સીત્તેર વર્ષે જૈનાચાર્ય રત્નપ્રભ સુરીજીએ ઓશીયા નગરીમાં ઓશવંશની સ્થાપના કરી, ઘણાને ઓસવાળ બનાવ્યા. જંબુ સ્વામીને પાટે જૈનાચાર્ય પ્રભવસ્વામી થયા. એમના પછી શય્યંભવસૂરી જે ચાર વેદ પાઠી બ્રાહ્મણ હતા, જેણે વૈદીક ધર્મને છોડી જૈન ધર્મની દીક્ષા લીધી, અને દશ વૈકાલીક સુત્રની રચના કરી. તેમની પાટે યશોભદ્ર સુરી થયા, પછી સંભૂતિ વિજયજી, ભદ્રબાહુ સ્વામી, સ્થુલભદ્રજી, આર્ય મહાગીરીજી, આર્ય સુહસ્તીજી અને સુસ્થિત, સુપ્રતિબધ્ધજી વગેરે જૈનાચાર્ય થયા, ભગવાન નિર્વાણ પછી ૨૯૦ વર્ષે સંપ્રતિ રાજા થયા. જેણે ઘણા જૈનમંદિરો, અને જૈન પ્રતિમાઓની સ્થાપના કરી. ભગવાન નિર્વાણ પછી ૩૭૬ વર્ષે શ્યામાચાર્ય થયા તેમણે પ્રજ્ઞાપના સુત્ર બનાવ્યું ભગવાનના નિર્વાણ પછી ૪૫૩ વર્ષે કાલીકાચાર્ય જેણે ગર્દભિલ્લ રાજાનો ઉચ્છેદ કરી, સરસ્વતી સાધ્વીને છોડાવી. આ અરસામાં આર્યમંગુ જૈનાચાર્ય વૃદ્ધવાદી જૈનાચાર્ય અને પાદલિપ્ત જૈનાચાર્ય થયા ભગવાનના નિર્વાણ પછી ૪૭૦ વર્ષે વિક્રમાદિત્ય રાજા થયા, જૈનાચાર્ય સિદ્ધસેન દિવાકર એમના વખતમાં થયા, જેમણે ઉજ્જૈયણીમાં કલ્યાણ મંદિર સ્તોત્ર બનાવી પાર્શ્વનાથની પ્રતિમાજી પ્રગટ કરી. સંમતિતર્ક ગ્રંથ એમનો બનાવેલો છે જેમાં ન્યાયનો વિષય છે. ભગવાન

નિર્વાણ પછી ૫૭૦ વર્ષે જાવડશાએ શત્રુંજયનો ઉદ્ધાર કરાવ્યો. ભગવાન નિર્વાણ પછી ૫૮૪ વર્ષે જૈનાચાર્ય વજ્રસ્વામી જેમણે બૌધોને હરાવ્યા હતા તેમનું દેવલોક ગમન થયું, ભગવાનના નિર્વાણ પછી ૬૦૯ વર્ષે દીગંબરધર્મ સીવભૂતિ મુનીએ સ્થાપન કર્યો ભગવાનના નીર્વાણ પછી ૬૧૬ વષે દુર્બલીકા પુષ્પ નામના જૈનાચાર્ય થયા જેમના સમયમાં સાડા નવ પૂર્વનું જ્ઞાન વિછેદ થયું. ભગવાનના નિર્વાણ પછી ૬૮૪ વર્ષે ગંધહસ્તી નામના જૈનાચાર્ય થયા. ભગવાનના નિર્વાણ પછી ૭૭૦ વર્ષે વીરાચાર્ય અને ૮૨૬ વર્ષ પછી જયદેવ સુરી થયા. ભગવાનના નિર્વાણ બાદ ૯૮૦ વર્ષ પછી વલ્લભી નગરીમાં પાંચસો જૈનચાર્યની સંમતિથી દેવર્ધી ગણી ક્ષમાશ્રમણ જૈનાચાર્યજીએ આગમનું જે જ્ઞાન કંઠાગ્ર હતું. તેને પુસ્તકા રૂઢ કર્યું. ભગવાનના નિર્વાણ પછી ૯૯૩ વર્ષે કાલીકાચાર્ય થયા. જેણે કલ્પ સૂત્રના પાઠ અનુસાર ભાદરવા સુદ ૪ નું સંવત્સરી પર્વ કર્યું. ભગવાનના નિર્વાણ પછી ૧૦૦૮ વર્ષ પછી જૈન મુનીઓ શહેર ગામમાં રહેવા લાગ્યા. ભગવાનના નિર્વાણ બાદ ૧૦૫૫ વર્ષ પછી જૈનાચાર્ય હરિભદ્ર સુરીજી થયા. જેમણે ૧૪૪૪ જૈનગ્રંથો બનાવ્યા. ભગવાનના નિર્વાણ પછી ૧૧૫૦ વર્ષ પછી જીનભદ્રગણી ક્ષમાશ્રમણ થયા. જેમણે ઘણા ગ્રંથો ઉપર ભાષ્યો બનાવ્યાં. વિ. સં. ૭૦૦ માં શૈલંકાચાર્ય થયા.જેમણે આચારાંગ અને સૂત્રકૃતાંગ ઉપર ટીકા બનાવી. વિ. સં ૧૦૯૫ વાદીવેતાલ શાંતી સુરી દેવગત થયા સંવત્ ૧૧૨૦ માં ઓઘનિર્યુક્તિ શાસ્ત્રની ટીકાકાર શ્રીમાન્ દ્રોણા સુરી થયા સંવત ૧૧૩૫ માં શ્રીમાન્ અભય દેવસુરી દેવગત થયા એમણે સ્થાનાંગ વગેરે નવ અંગ શાસ્ત્રોપર ટીકા બનાવી છે. સંવત્ ૧૨૨૬ માં વાદી દેવસુરી દેહાંત થયા. જેમણે સ્યાદવાદ રત્નાકર ગ્રંથ બનાવ્યો જે હાલમાં પુરો મળતો નથી સંવત ૧૨૨૯ માં હેમચંદ્રાચાર્ય થયા જેમણે કુમારપાળ રાજાને પ્રતિબોધિ જૈનધર્મનો પડહ વજડાવ્યો. સિદ્ધહેમ આદિ ઘણા ગ્રંથો બનાવ્યા આચાર્ય મલયગીરીજીએ ઘણા જૈન શાસ્ત્રોપર ટીકા લખી છે. માનતુંગસુરી જેમણે ભક્તામર સ્તોત્ર બનાવ્યું,

માનદેવસુરી જેમણે લઘુશાંતિ સ્તવની રચના કરી. જૈનાચાર્ય નમીચંદ સુરીએ હરિભદ્રસુરી કૃત, ધર્મબિંદુ, યોગબિંદુ, ને ઉપદેશપદની ટીકા બનાવી. જૈનાચાર્ય, દેવસુરી, મુનીચંદ્ર સુરીજી, અજીતદેવ સુરીજી, સોમપ્રભાચાર્ય, જેમણે સિંદુર પ્રકર બનાવ્યું, જગત્ ચંદ્ર સુરી જેમણે તપગચ્છ બિરૂદ મેળવ્યું, દેવેચંદ્ર સુરી જેમણે કર્મ ગ્રંથની રચના કરી. જૈનાચાર્ય રત્નશીખર સુરીજી જેમણે શ્રાદ્ધવિધિ બનાવ્યો, હેમ વિમલસુરીજી જેમણે જ્યોતિષ ગ્રંથ ત્રૈલોકય પ્રકાશ ગ્રંથ બનાવ્યો જૈનાચાર્ય આનંદ વિમલસુરી વિજયદાન સૂરી જૈનાચાર્ય હીરવિજય સુરીજી જેણે અકબર બાદશાહને પ્રતિબોધ કરી અમારી પડહ વજાવ્યો, જૈનાચાર્ય વિજયસેન સુરીજી વિજયદેવ સુરીજી, વિજયસિંહ સુરી ગણી સત્ય વિજયજી, ઉપાધ્યાય યશોવિજયજી તથા વિનય વિજયજી જેઓએ ઘણા જૈન ગ્રંથો બનાવ્યા. ગણી કપુર વિજયજી ગણી ક્ષમાવિજયજી ગણી જીનવિજયજી ગણી ઉત્તમવિજયજી ગણી કીર્તીવિજયજી ગણી કસ્તુરવિજયજી ગણી મણીવિજયજી ગણી બુદ્ધિ વિજયજી જેનું અપરનામ બુટ્ટેરાયજી હતું જેમણે ટુંઢીયા ધર્મ અસત્ય સમજીને પંજાબથી અમદાવાદ આવી જૈનશ્વેતાંબર મુર્તિપૂજક તપાગછની સંવેગી દીક્ષા ગણી મણી વિજયજી પાસે લીધી ગણી બુદ્ધિ વિજયજી પાસે વિજયાનંદ સૂરી (આત્મા રામજી) એ સ્થાનકવાસી ધર્મને અસત્ય સમજી સંવેગી દીક્ષા ગ્રહણ કરી એમણે તત્વાદર્શ, તત્વનિર્ણય પ્રસાદ અજ્ઞાનતિમિર ભાસ્કર આદિ ગ્રંથોમાં ષડદર્શનનું સ્વરૂપ, દુનિયાના તમામ ધર્મોનું સ્વરુપ વર્ણવેલ છે. દિગંબર, સ્થાનકવાસી, તેરાપંથી ત્થા ત્રણ સ્તુતિ વાળાઓનું ખંડન કરેલ છે. સંવત ૧૯૫૨ આત્મા રામજી મહારાજ કાળ ધર્મ પામ્યા.

વિગેરે ઉપર લખેલા મહાવીરનિર્વાણ પછી મહાન આચાર્યો થયા.

સમાપ્તિના આનંદિત ઉદ્દગારો.

(દેશી ધન ધન જિનવાણી)

પ્રભુ પાસ પસાય પૂરણ કીધું, કામ જે દુષ્કર લીધું, ધન ધન જિન વાણી. મુજ મનનું સવિ વાંછીત સીધ્ધું, શુદ્ધિ રસાયણ પીધુંરે ધ૦ ૧. અહો જિન વાણી મહિમા જો ભવોભવ પાતીક ખોળેરે. ધ૦ એહ વાણીનું શરણ અમ હો મારા કામ ક્રોધાદિક ધોળેરે ધ૦ ૨ ચઉપાસે ચઉસજ્જન રા જિનભક્તિ હૃદયે ગાજે રે. ધ૦ શીરપર ગુરૂ ગુરૂ દાદા બી સાથે સ્નેહીઓ છાજેરે. ધ૦ ૩. જ્ઞાનાદિ મન ભાવતાં આ વિનય બહુમાન સંભાળોરે. ધ૦ કૃપા પ્રીતિ વિશ્વાસે નિહા ચિત્ત ભરમ સવિ ટાળોરે, ધ૦ ૪. કર્મ વિચિત્રે વિચિત્ર પણ દેવગુરૂ ગુણે હીસુંરે, ધ૦ મગ્ન મને ગુરૂ ચરણે રહેશું, શા કહે સવી સહેશુંરે, ધન૦ ૫- હવે નિજ આતમ કારજ કર ખટપટ સવી પરિહરીએરે. ધ૦ શ્રી સદગુરૂ આણા શિર ધર શામળ તો ભવ તરીએરે. ધ૦ ૬.

કળશ

છંદ—ઇમ ચિત્ત વિશુદ્ધિ મહાનિધિ ભક્તિભાવે સંગ્રહ્યો, જિન સુધારસ પાન કરવા અજ્ઞાન હરવા એ લહ્યો, મેં મોહજાળ જં દુઃખનો અનુભવ બહુ લહ્યો, હવે પાસ પસાય મહાનિધિ પાય શા ગુણ ગહગહ્યું.

માંગલિક ઉપસંહાર શ્લોક.

મંગલં ભગવાન્ વીરો, મંગલં ગૌતમપ્રભુઃ;
મંગલં સ્થૂલિભદ્રાદ્યા, જૈનો ધર્મોઽસ્તુ મંગલં.
સર્વમંગલમાંગલ્યં, સર્વકલ્યાણકારણં:
પ્રધાનં સર્વ ધર્માણાં, જૈનં જયતિશાસનં, ૨.

શુદ્ધિ પત્રક.

પૃષ્ટ	અશુદ્ધ	શુદ્ધ	લીટી
૩	મુખટાંબર	મુખપટાંબર	૮
૧૯	પજો	પુજો	૮
૨૪	૦	ત્રૈ	૮
૨૯	સ્થ	સ્થુ	૨૪
૧૦૧	સાંદ્રોલા	સાંદ્રોલ્લ	૮
૧૦૬	સુમિતઃ	સુમાતઃ	૧
૧૧૫	સનકોટિ	શતકોઢી	૧૫
૧૨૦	જ	જંધે	૭
૧૨૧	કૃતષ્ણુ	કૃષ્ણુ	૫
૧૨૧	જનુનિ	જાનુનિ	૯
૧૨૧	એ	ઐં	૧૨
૧૪૩	તો	૦	૬
૧૪૩	ચવણુ ૨	ચવણુ ૧	૧૬
૫	કશમલ	કશ્મલ	૧૩
૧૬	૦	બરસ	૧૯
૪૭	જ્ઞાનિ	ધ્યાનિ	૨૩
૭૨	ગાતમ	ગૌતમ	૧૬
૭૨	તમ	તપ	૧૭
૭૩	અરજન	અરજીન	૨૨
૭૫	જીના	જીન	૨
૭૮	તીરથન	તીરથના	૧૫
૮૦	સોય	સોહે	૧૧
૮૨	અસર	અસુર	૨૦
૮૬	અલગ	અલખ	૧૪
૧૦૦	જીન	જીમ	૩
૧૪૭	કૃપા	ફળ	૨૪
૧૭૧	તારજ	આરજ	૩
૧૭૨	ચરણુ મરણુ	ચરણુ રમણુ	૭

પૃષ્ઠ	અશુદ્ધ	શુદ્ધ	લીટી
૧૭૮	મુખ	સુખ	૨૬
૧૭૯	ધન્ય	ધન્ય યોધા	૨
૧૭૯	ધન્ય	ધન્ય તે ધન્ય	૩
૧૮૬	લીધાં	લાધ્યાં	૧૭
૨૦૧	જતીઆએ	જીતિઆએ	૧૯
૨૦૨	નવ	વન	૧૬
૨૦૨	મસ	સમ	૫
૨૧૪	સ્થાન	સ્નાન	૧૦
૨૧૪	ઝુરે	ધૂરે	૨૧
૨૧૫	શુંથી	શ્રી શુભ	૩
૨૨૩	ભૂલાપરે	ભૂપાલનેરે	૧૦
૨૨૪	અથા	અથવા	૧૧
૨૨૪	માસ	ખાસ	૧૨
૨૨૯	અક્ષિતને	અજીતનો	૨૬
૨૩૦	વહ્નિ	વીરે	૭
૨૩૧	પ્રાણીરે	વાણીરે	૫
૨૩૧	અસિદ્ધિ	અડસિદ્ધિ	૭
૨૩૨	અતિ	અતિત	૧૫
૨૩૨	હિંરે	હિંસીરે	૨૦
૨૩૪	ભર	ભવ	૧૮
૨૫૧	તાત	૦	૪
૨૫૧	જ્યુરે	બાલજ્યુંરે	૪
૩૨૫	જીત્યોરે	જીતિયોરે	૨૬
૩૨૬	ચર્માવર્તન	ચર્માવર્ત	૧૨
૩૨૬	આગમ	અગમ	૧૮
૪૨૪	રૂપકુંભ	રૂપકુંભ વચનકુંભ	૧૯
૪૩૦	તે	નેવું	૫
૪૩૦	૦	શુભ પરિણામ	૧૦
૪૩૨	૫	પણ	૨૮

પૃષ્ટ	અશુદ્ધ	શુદ્ધ	લીટી
૪૭૧	ખપાવવાનો	કર્મ ખપાવાને	૪
૪૭૩	ભોમીઓ	ભમીઓ	૧૮
૪૮૭	મારે	માનરે	૨૧
૪૯૧	કોનુ	કોઉ	૨૦
,,	યાવન	યૌવન	૨૪
,,	સમાનજુ	સમાનજ્યું	૨૬
,,	સ્વરાથ	સ્વારથ	૧૬
૪૯૨	ભરત	ડરત	૨૫
૪૯૨	જો	જ્યાં	૨૫
૪૯૩	અનેક	અનેક એક કુની	૪
૪૯૪	ઘડીયાં ઘડીયાં	ઘડીયાં દો ઘડીયાં	૧૨
૪૯૫	એક	એહ	૭
૪૯૬	મોહ	મોક્ષ	૧૬
૪૯૬	કખુ	કછુ	૨૧
૪૯૭	૦	તો બીજું સઘળું પાલે મા.	૮-૯
૪૯૭	શક્તિ	શુક્તિ	૨૦
૪૯૯	વિતર્યાં	વિસાર્યાં	૨૮
૪૯૯	ઘઘરી	ગગરી	૨૦
૫૦૧	ખોગા	ખોયા	૨૪
૫૦૧	અજહું	અજહું તોય	૨૫
૫૦૨	પડપ	પડત	૧૫
૫૦૩	રાગહિત શિક્ષા	માલકોશ	૧૨
૫૦૭	દુકતા	ક્રોધાદિ દુકતા	૧૭
૫૦૭	ધરી	ધર્યો	૨૬
૫૦૯	સુર	સુખ	૨૪
૫૧૦	નરશમે	નરેશમે	૨૮
૫૧૧	કયું	જ્યું	૨
૫૧૧	મહા	કહા	૧૯
૫૧૧	રડી	રહી	૨૧

પૃષ્ટ	અશુદ્ધ	શુદ્ધ	લીટી
૫૧૩	પિયત્રી	પિયારી	૨૧
૫૧૩	ચઢ	આઢ	૧૫
૫૧૬	હે સજ	હું સજ	૨૨
૫૧૭	અધો ગતિ	અધોગ ગતિ	૧૭
૫૧૯	હમો	મોહ	૨૮
૫૨૦	વરવ	કરવ	૧૩
૫૨૧	ગુરૂ	ગુણ	૧
૫૨૧	સમ્યગ્દશા	સમ્યગ્દશા પ્રમાણ	૨૬
૫૨૨	દ્રવ્ય	દ્રગે	૧
૫૨૨	વિહુરે	વિવહારે	૨
૫૨૨	મનુષ્ય	ધનુષ્ય	૧૪
૫૨૨	જગત્રવ ભવો	જગત્રવ ભયો	૨૦
૫૨૨	સદ્ગુણ	સદ્ગુરૂ	૨૭
૫૨૪	ડુરૂનું	ગુરૂનુ	૧૩
૫૨૬	આશા	શાતા	૨
૫૨૮	વચય	વચન	૧૧
૫૩૯	છતર	ઇતર	૩
૫૪૯	પાપરે	પારરે	૫૨
૫૬૯	સત્કાય	સજ્ઝાય	૨૨
૫૭૦	પોરાહ	પોસહ	૬
૫૯૩	જિવા વિભાગ	જીવાભિગમ	૨૬
૫૯૭	અરજી	કરજી	૨૪
૭૭૨	સુન્હેવો	ન્સુવે	૭
૭૭૨	ભયા	ભયાત્	
૭૭૨	ક્ષગતુ	ક્ષમંતુ	૧૪
૭૭૮	સ્વર્ય	સર્વ	૧૧
૭૮૦	૩—૯—૧૪	૪—૯—૧૪	૯
૮૬૮	ज्ञन	જ્ઞાન	૧૬
૮૬૯	હોપ	હોય	૯
૮૭૯	મેટા	મેટા	૧૬
૮૭૦	સળી	મળી	૨૨